This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

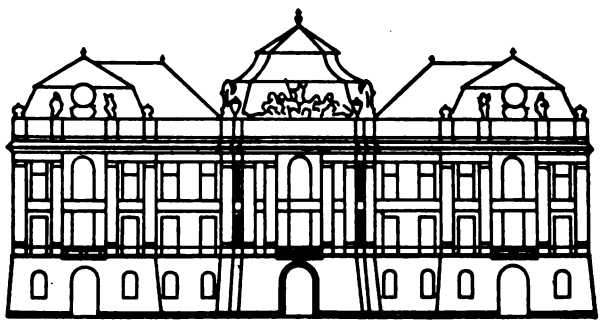

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

49.D.18.2.Vol.

Digitized by Google

Digitized by Google

D 18
2 Vol.

Digitized by Google

Digitized by Google

JOANNIS TRITHEMII,

SPANHEIMENSIS,

ET

Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis,
Viri suo ævo doctissimi.

TOMUS I.

ANNALIVM HIRSAVGIENSIVM,

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis
semper desideratum.

COMPLECTENS

HISTORIAM FRANCIÆ ET GERMANIÆ,
GESTA IMPERATORUM, REGUM, PRINCIPUM,
EPISCOPORUM, ABBATUM, ET ILLUSTRIUM
VIRORUM.

Nunc primum in gratiam, & utilitatem Eruditorum è Manuscriptis Bibliothecæ Monasterij S. Galli publicæ luci datum.

Cum licentia Superiorum.

Typis ejusdem Monasterij S. GALLI, Anno MDCXC.
Excudebat Joannes Georgius Schlegel.

Digitized by Google

k. k. Hofbibliothek
Wien

Digitized by Google

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

CAndide Lector, quisquis es, qui oculos huc conjeceris, tantillum urbanitatis ne deneges, donec pauca tecum in vestibulo hujus operis Trithemiani præloquar, quæ momenta editionem ejus persuaserint. Præfert titulus, id passim ab Eruditis desideratum esse; ita est, evolve si lubet, Clarissimi Viri Marquardi Freheri Consiliarij Palatini notas Chronico Hirsaugiensi primæ editionis ad calcem annexas; ubi imprimis inter alia: *Incertum*, inquit, *an Auctor opus longius produxerit, & fortè ad ætatem usque suam, ut Spanheimense.* Dubitationem Frehero moverat ipse Trithemius Ep. ad Rogerium Sicambrum Herbipoli data anno 1507. dum scribit: *Ad preces Blasii Abbatis Hirsaugiensis Chronicon eiusdem Cœnobij scribere adorsus maiorem partem complevi: sed illo mortuo editionem intermisi, incertus, quâ mercede Successor eius laborem recompensare futurus sit.* Ex quibus liquidò patet, calamum Trithemij, subitò ob alienæ metum ingratitudinis scribere desisse. Econtra spem continuati operis rursus aut animavit, aut verius erexit Præfatio Trithemij Chronico Spanheimensi præmissa, in qua asserit: *Chronicon Hirsaugiensis Cœnobij hic quidem incepi, sed apud Herbipolim urbem Francorum tandem complevi: opus magnum, & in duobus voluminibus partitum.* Meritò igitur Marquardus Freherus inter spem metúmque fluctuantis instar effatur: *Sanè aut subitò ab indignante abruptam hoc loco scriptionem apparet: aut alterum insuper paris magnitudinis volumen horum Annalium desiderari dolendum est.* Et ex eo Gerardus Joannes Vossius: *Vtinam* inquit, *totum opus aliquando videat lucem.* Ad amussim hæc omnia respondent dictis Trithemij, quæ sparsim inter opera ejus reperiuntur, si exactâ annorum serie observatâ conferantur cum præliminaribus Epistolis duorum voluminum secundæ compositionis, ut proinde Benevolo lectori omnem formidatæ forsitan suppositionis scrupulum tollamus, placuit ordine historiam utrúsque

que & veteris & noſtræ, id eſt, primæ & ſecundæ compoſitionis enarrare, nequis primam & ſecundam editionem pro una eadémque accipiendam falsò exiſtimet. Igitur ut ab ovo rem ordiar, ſcribit Trithemius ad Joannem Abbatem Hirſaugienſem anno 1511. *Iam ſedecim*, inquit, *ſunt anni elapſi, quòd Hiſtoriam Hirſaugienſem inchoavi.* Id de prima Editione imperfecti operis intelligendum eſſe patet, quàm Blaſio Abbate Hirſaugienſi urgente, Trithemius adhuc Spanheimenſis Abbas circa annum 1495. inchoâſſe videtur. Poſt Blaſij Abbatis deceſſum, qui ad annum 1503. refertur, Trithemius continuationem operis abrupit, ut ipſe teſtis eſt in Epiſtola ad Rogerium Sicambrum ſuperius citata. Hanc verò Editionem non ultra annum Chriſti MCCCLXX. deduxit, quam ſic imperfectam Marquardus Freherus Conſiliarius Palatinus in Bibliotheca Palatina repertam publico Eruditorum bono typis Wechelianis vulgavit Francofurti anno Chriſti MDCI. Hoc enimverò eſt Chronicon illud Hirſaugienſe, cujus authoritas hactenus tam frequens Scriptoribus fuit, & in amoribus Huberto Thomæ Leodienſi in vita Friderici victorioſi Palatini, Frehero in libro de originibus Palatinis, Geſnero in Bibliotheca, Spondano in Annalibus Eccleſiaſticis, Nicolao Serario in rebus Moguntiacis, Voſſio de Hiſtoricis latinis, & alijs ſine numero; quibus illa ſemper in manu, at hæc noviſſima editio in ſolo deſiderio fuit. Opere ſic abrupto, Joannes Abbas anno ſuprà memorato 1503. ad Hirſaugiæ inſulam promotus, importunis iterum precibus Trithemium rogare & hortari non deſtitit, donec is urbanitate victus, ac ſpe remunerationis acceptâ ſecurus iterum ſe operi accingeret. Is tunc temporis Spanheimenſi Abbatiâ valere juſsâ S. Jacobi Herbipolenſi Cœnobio prælatus eſt, ibidémque anno circiter 1509. primam editionem mancam ad incudem revocavit, ut ipſe refert in Epiſtola ad Joannem Piemontanum Priorem Lacenſem: *Vt litteris reſpondeam tuis, te ſcire volo, quod iſto anno toto ſum occupatus in editione Chronicorum, ſive hiſtoriarum Monaſterij Hirſaugienſis. Opus eſt magnum, & per annos ferme ſeptingentos à fundatione prima uſque ad hæc tempora continuandum. Etenim primam Editionem mancam olim dimiſſam, iterum à principio nuper inchoavi, erítq; neceſſe continuare in finem.* Telam ergo hiſtoriæ ſuæ rurſus à primæva fundatione retexens, & quoſdam lapſus prioris editionis corrigens totum opus in duo volumina ſeu partes diviſit, itáque adauxit, ut ipſo Voſsio teſte, quadruplum conficiant primæ editionis. Primum quidem volumen uſque ad Volpoldum Abbatem XXV. incluſivè continuando deduxit, abſolutúmque ſcribit Anno 1511. ad Joannem

Abbatem

Abbatem Hirſaugienſem, ut legenti in limine hujus operis liquet. Anno tandem Domini 1514. utríque volumini, quibus ſe per menſes quinquaginta quatuor pertinaci conatu inſudâſſe fatetur, ſupremam manum, & finem impoſuit, uſque ad Abbatem tunc in vivis degentem id continuando. At mors Trithemij biennio poſt ſubſecuta, ſed immatura, in cauſa fuit, ut & hoc volumen, & alij præclari libri ab ipſo ſcripti non ederentur. *Eo enim defuncto*, ait Geſnerus ex Pirckheimero, *adeò repentè cuncta, quæ reliquerat, diſparuêre, ut ne veſtigia quidem ſupereſſe viderentur.* Latuit ergo ſecunda hæc compoſitio in latebris condita, & ſola per integrum ſæculum Hirſaugia tanto cimelio ſuperbiebat, ut ipſe Trithemius vel alius Hirſaugiæ incola in calce primi voluminis addidit: *Me ſola Hirſangia gaudet.* Sed theſaurus inviſus, & Sapientia abſcondita, quæ utilitas in utróque? Anno tandem 1606 quantum quidem mihi conſtat, & ex Freheri originibus Palatinis conjicere datur, Marquardo Frehero videre hæc duo volumina, vix tangere, frui omnino non licuit. Frementibus deinde Proteſtantium & poſtea Suecorum armis, verus & unus hic Unio pulſos Hirſaugiâ Monachos & Abbatem Wunibaldum comitatus eſt ad Vineas (Weingartenſe Monaſterium) tanquam ad ſinum & concham, ſed cùm graſſante indies jamjam in Sueviæ viſcera bello inter manubias Martis rapi formidaret, ſecuritatis ergò in Helvetiam ad noſtrum D. Galli Aſceterium ex tot procellis elapſus appulit, ex quo dein ſagaci induſtriâ Apographum noſtrum Exemplar deſcripſimus, eundémque jam alteri ruinæ, quam dicemus, imminentem ab interitu vindicavimus. Eo adhuc madido & vix completo, avocatur rurſus, & alio portu quæſito naufragium reperit, ut enim tutius lateret, Blumeneggæ Caſtro in Walgoia ſito una cum ultimo Hirſaugienſi Abbate Wunibaldo immigrat. Invida & infida ſors! Incidit in Scyllam cupiens vitare Charybdim: declinato feliciter Marte, Vulcano ſpolium infeliciter ceſſit Trithemij Chronicon, poſt tot pericula & ſortis inſidias quiete incaſſum quæſitâ; repentino etenim exorto incendio cum univerſis alijs Hirſaugienſium Documentis priusquam in lucem prodijt, in flammam & cineres abijt, Wunibaldo vix illæſo, & paulo poſt animam doloris acerbitate victam efflante. Audio quidem, jam antequam caſtrum flammis abſumeretur, juſſu & impenſis Sereniſſimi Ducis Bavariæ, & Electoris Maximiliani pleraque ex Documentis deſcripta, Monachiúmque deportata fuiſſe, quæ nunc ævi fortâſſis in Electorali Bibliotheca Monacenſi reperire liceat. Benevole Lector, quievit hactenus ſub umbra Bibliothecæ

Digitized by Google

noſtræ Sangallenſis Trithemij Chronicon, ſurgit nunc tanquam è cineribus (autographum enim, ut diximus, in cineribus Blumenegianis ſepultum) redivivum, animante editionem ejus R.R. Clariſſimo Patre Joanne Mabillono Monacho S. Germani Pariſienſis, quem lares vel potius Tutelares noſtros inviſentem in ſancto Gallo vidimus, nec ſine ſenſu ſuavitatis recordamur. Viſo isapographo noſtro Chronici Hirſaugienſis, quaſi reperto theſauro exultans, mox editionem ejus impensè ſuaſit, & perſuaſit, quem Ἐπισκώπτην hujus lucubrationis nuncupari non gravatè fero, ſed potius in acceptis habeo. Præter hunc & alij Eruditi & excellentis Doctrinæ Viri Abbates & Priores Monaſteriorum, quæ Hirſaugiæ aut Abbates ſuos, aut fundatores, aut colonos, aut reformatores debent, operi edendo (quod jamjam audierant ſub prælo gemere) ſtimulos addere non ceſsârunt; paucos memorabo. Ex his Reverendiſſimus & Ampliſſimus D.D. Placidus Zur Lauben, Monaſterij Murenſis apud Helvetios Abbas, qui promovendæ editioni hujus operis hoc ipſum Chronicum ſcriptum, & ex noſtro tranſſumptum mihi gratioſè communicavit; alter huic eruditione par Ampliſſimus & Reverendiſſimus D.D. Georgius Gaiſſer Monaſterij S. Georgij (quod Hirſaugiam ut Matrem filia veneratur) in Nigra ſylva Abbas meritiſſimus, gratius nihil ſibi ad aures accidiſſe, quàm editionem hujus operis teſtatur. His accedit Magnificus & Clariſſimus D. Gregorius Wipmberger Almæ Univerſitatis Salisburgenſis Rector, qui ut eſt hiſtoriarum amans, hoc opere Antiquitati Germanicæ non minimum gloriæ & decoris acceſſurum ſperat: plures in medium adducerem, niſi importunum abitrarer. Habes ergo nunc Lector, quod alijs ne videre quidem contigit, ſolâ ſemper ſpe & deſiderio lactatis. Deſideravit videre Freherus, Hubertus Thomas Leodius, Voſsius & alij, ſed felicior illis Mabillonus, vidit, & gaviſus eſt. Vides modò & tu Candide Lector, gaude & fruere laboribus noſtris, & menda ſparſim occurrentia pro urbanitate tua ipſemet emenda. Præpoſuit operi Trithemius Indicem quemdam generalem, quem hic vides, arbitratus Indicem ſpecialem conficere & fini poſtponere fore laborem & inutilem, & difficilem, hunc tamen magno labore, tuo tantùm Erudite Lector, bono & commodo, confecimus. Ego interim te ad alia feſtinantem ultra non moror.

Vale, Ex S. Gallo, Pridie Idus Majas, Anno MDCXC.

Sequitur

Sequitur Indiculus pinacius quorundam in hac prima parte Chronicæ Hirſaugianæ contentorum, tam ipſum Monaſterium, quàm Ordinem noſtrum concernentium, ut patet.

Joannes Trithemius Abbas Lectori Salutem. Omnium dare indiculum, quæ memoratu digna in hac prima parte Hirſaugiana continentur hiſtoriæ, quam non ſine magno labore comportavimus, & difficile judicamus, & inutile: tum propter variam multitudinem geſtorum, tum quòd ſatiùs eſſe judicamus, ſi totum legas, quàm partem. Verùm ne Hirſaugienſibus in hac videar defuiſſe, qui Patrum ſuorum merita, & laudes ſub una cupiant ſerie breviter intueri, omiſſis non ſolùm multis & varijs, ſed etiam penè infinitis memoratu dignis, quæ facili Ordine regiſtrari nequeunt, ſequentium tabulam ordinavi.

In primo quidem Ordine ſecundùm temporis rationem viri continentur ſancti, meritis Omnipotenti DEO ſpecialiter Dilecti. In ſecundo Monachi ex Hirſaugianis ad Pontificatum aſſumpti. In Tertio, qui ſcriptis, & eruditione ſuâ illuſtrârunt Eccleſiam. In quarto, Monaſteria noſtri Ordinis per Hirſaugienſes vel de novo inſtituta, vel ad Obſervantiam Regularis Diſciplinæ reformata. In quinto, Nomina continentur Abbatum, qui ex Hirſaugianis Monachis ad diverſa Cœnobia fuerunt deſtinati. In ſexto, Nomina continentur Sanctorum Ordinis noſtri, quorum in hac prima parte fit mentio. In ſeptimo, Romani Pontifices, & Cardinales Ordinis. In octavo Archiepiſcopi. In nono Epiſcopi. In decimo viri Ordinis eruditione, & ſcientiâ ſcripturarum illuſtres. In undecimo, Nomina quorundam Monaſteriorum Ordinis noſtri, quorum fundationes, vel rationes & Dignitates in hoc ipſo volumine recitantur. Et hæc omnia ſub CCCCXXVII. annis geſta, in hoc opere ſignata continentur, hoc eſt, à prima inſtitutione Hirſaugienſium, qua facta eſt anno Domini DCCCXXXVIII. uſque ad annum milleſimum ducenteſimum ſexageſimum quintum.

Nomina Sanctorum, qui Monachi fuerunt in Monaſterio iſto Hirſaugienſi, quorum geſta in hoc volumine annotata continentur.

Sanctus Adelhardus Monachus, qui obijt 922.
Sanctus Egwardus Epiſcopus Sleſuicenſis anno 965.
Sanctus Wernboldus Monachus obijt anno 925.
Sanctus Wilhelmus Abbas XII. obijt anno 1091.
Sanctus Diemo Archiepiſcopus Salzburgenſis & Martyr. obijt. 1005.
Sanctus Gebhardus Epiſcopus Conſtantienſis eligitur 1084.
Sanctus Theogerus Epiſcopus Metenſis 1100.
Sanctus Adelbertus Monachus & Prior anno 1088.
Sanctus Bertholdus Monachus anno 1111.

Sanctus

Digitized by Google

Sanctus Ermenoldus Abbas in Pruveningen anno 1114.
Sanctus Bruno Abbas XIV. hic anno 1105.
Sanctus Henricus Abbas in Breytenawe anno 1132.
Sanctus Diemo, hic Monachus obijt anno 1140.
Sanctus Roffoldus Abbas in Wirzburg obijt 1163.

Sequuntur Episcopi de Monasterio Hirsaugiensi assumpti.

SIgismundus Episcopus Halberstattensis, anno 894.
Regenboldus Episcopus Spirensis, anno 943.
Egwardus Episcopus Slestuicensis, anno 964.
Bernwardus Episcopus Herbipolensis, anno 989.
Diemo Archiepiscopus Salzburgensis, eligitur 1094.
Gebhardus Episcopus Constantiensis 1083.
Gebhardus Episcopus Spirensis 1105.
Theogerus Episcopus Metensis 1100.

Sequuntur Nomina Illustrium Monachorum atque Doctorum hujus Cœnobij Hirsaugiensis, qui varia scripserunt Opuscula.

LUtbertus primus Abbas Doctor varia scripsit.
Hildulphus Magister scholarum primus, Doctor.
Ruthardus Magister scholarum secundus, Doctor.
Richbodo Magister scholarum tertius, Doctor.
Helfridus Monachus Doctor plura scripsit.
Rudolphus Monachus Doctor multa scripsit.
Harderadus Magister scholarum quartus, Doctor.
Luthelmus Magister scholarum quintus, Doctor.
Cunzigo Monachus Doctissimus plura scripsit.
Hardericus Monachus, & Doctor Eruditus.
Adelbero Scholasticus datur ad S. Albanum.
Herbordus Magister scholarum sextus, Doctor.
Diethardus Monachus Doctor insignis.
Diethardus alius Magister scholarum septimus.
Megenradus Magister scholarum octavus.
Regenhardus Magister scholarum nonus.
Uuernboldus Monachus, & Doctor sanctus.
Theobaldus Magister scholarum decimus.
Arnoldus Scholasticus datur ad Herbipolim.
Wilhelmus Abbas hic duodecimus, Doctor.
Haymo Prior hic, & Doctor eruditissimus.
Conradus, qui & Peregrinus, Doctor Acutus.

Sequuntur

Digitized by Google

Sequuntur Monasteriorum nomina per Hirsaugienses Monachos aut noviter instituta, aut post ruinam magnificè reformata.

MOnasterium construxerunt novum in Zwifalten Constantiensis Diœcesis.
Monasterium S. Georgij Martyris in nigra sylva novum.
Monasterium S. Petri Apostoli in Erpfurt novum.
Monasterium S. Martini in Carinthia novum.
Monasterium Pruveningen Ratisbonensis Diœcesis novum.
Monasterium in Weilheim novum construxerunt.
Monasterium Prioratus in Reichenbach novum.
Monasterium Præpositurae in Rothe novum.
Monasterium Prioratus in Schönrein novum.
Monasterium S. Nicolai in Camberg novum.
Monasterium in Breytenawe instituerunt novum.
Monasterium in Gozawe similiter novum.
Monasterium in Odenheim instituerunt novum.
Monasterium in Hasungen similiter novum.
Monasterium Cellæ Paulinæ instituerunt novum.
Monasterium Petri Domus in Constantia novum.
Monasterium Lauense in Carinthia novum.
Monasterium Possaugiense novum instituerunt.
Monasterium Hugshoffen Argentinensis Diœcesis.
Monasterium Schaffhausen reformaverunt.
Monasterium Lauriſſense reformaverunt.
Monasterium Rheinharzbronnen reformaverunt.
Monasterium in Altdorff reformaverunt.
Monasterium S. Albani Moguntiæ reformaverunt.
Monasterium S. Ferrucij in Blidenstatt reformaverunt.
Monasterium Montis S. Jacobi similiter.
Monasterium in Bruwiler Colonienſis reformaverunt.
Monasterium Mediolacense in Lotharingia reformaverunt.
Monasterium S. Disibodi Episcopi reformaverunt.
Monasterium Limburgense reformaverunt.
Monasterium in Weiſſenburg reformaverunt.
Monasterium Sunsheim instituerunt novum.
Monasterium Clingenmünster reformaverunt.
Monasterium in Hornbach similiter reformaverunt.
Monasterium in Dolegia Trevirensis Diœcesis reformaverunt.
Monasterium in Sels Argentinæ Diœcesis reformaverunt.
Monasterium S. Walpurgis novum instituerunt.
Monasterium in Morsmünster reformaverunt.
Monasterium in Gengenbach reformaverunt.
Monasterium in Schutteren similiter reformaverunt.
Monasterium Ettenheimmünster reformaverunt.
Monasterium Neuwiler Argentinæ Diœcesis reformaverunt.
Monasterium Schwarzach Argentinæ Diœcesis reformaverunt.
Monasterium Schwarzach Herbipolensis Diœcesis reformaverunt.
Monasterium S. Burckhardi Herbipolis reformaverunt.
Monasterium S. Stephani Herbipolis reformaverunt.
Monasterium in Amorbach reformaverunt.
Monasterium Neustatt Herbipolensis reformaverunt.

Digitized by Google

Monaſterium in Thariſſa juxta Moganum reformaverunt.
Monaſterium Montis Monachorum Bambergæ reformaverunt.
Monaſterium in Monichaurach reformaverunt.
Monaſterium in Steinach ſimiliter reformaverunt.
Monaſterium Uraugienſe novum plantaverunt.
Monaſterium in Salveld novum in Thuringia inſtituerunt.
Monaſterium S. Joannis Bergenſe reformaverunt.
Monaſterium in Rheinawe Conſtantienſis Diœceſis.
Monaſterium Admontenſe in Auſtria reformaverunt.
Monaſterium S. Udalrici in Auguſta reformaverunt.
Monaſterium in Yſne Conſtantienſis Diœceſis reformaverunt.
Monaſterium Roſatz prope Aquilegiam reformaverunt.
Monaſterium Elchingen reformaverunt.
Monaſterium Augienſe prope Conſtantiam reformaverunt.
Monaſterium in Weingarten reformaverunt.
Monaſterium in Beſſelbronn reformaverunt.
Monaſterium in Breganz reformaverunt.
Monaſterium Heremitarum ſimiliter reformaverunt.
Monaſterium Campidonenſe reformaverunt.
Monaſterium Altaich in Bavaria reformaverunt.
Monaſterium in Deckingen reformaverunt.
Monaſterium S. Benedicti in Alpersbach, ſimiliter.
Monaſterium in Ottenbüren reformaverunt.
Monaſterium in Blaubüren ſimiliter reformaverunt.
Monaſterium in Lorch novum inſtituerunt.
Monaſterium in Neresheim reformaverunt.
Monaſterium in Sluchteren reformaverunt.
Monaſterium in Ochſenhauſen reformaverunt.
Monaſterium S. Blaſij in nigra ſylva ſimiliter.
Monaſterium in Murbach reformaverunt.
Monaſterium in Mure ſimiliter reformaverunt.
Monaſterium Nawenſe reformaverunt.
Monaſterium Thariſienſe in Bavaria ſimiliter.
Monaſterium S. Ruperti Salzburgenſe ſimiliter.
Monaſterium in Heidenheim reformaverunt.
Monaſterium S. Petri in nigra ſylva.
Monaſterium in Wyblingen reformaverunt.
Monaſterium S. Trutberti reformaverunt.
Monaſterium in Trube ſimiliter reformaverunt.
Monaſterium in Elwangen ſimiliter.
Monaſterium in Thierhaubten ſimiliter.
Monaſterium S. Joannis in Thurtale.
Monaſterium Fabarienſe reformaverunt.
Monaſterium in Andex quod & Mons ſanctus.
Monaſterium in Fiſchingen reformatur.
Monaſterium in Blanckenſtetten ſimiliter.
Monaſterium in Beynweiler reformaverunt.
Monaſterium Amineburg reformaverunt.

Digitized by Google

Nomina ſequuntur Abbatum, qui ex Hirſaugienſi Monaſterio dati ſunt ad inſtitutionem, ſeu reformationem aliorum Cœnobiorum.

CUnzigo Abbas datur ad Monaſterium Lauriſſenſe.
Adalbero fit Abbas in Blidenſtatt.
Wernherus fit Abbas ſancti Albani Moguntiæ.
Bernolphus fit Abbas ſancti Ferrucij in Blidenſtatt.
Adelbertus fit Abbas in Klingenmünſter.
Giſelbertus fit primus Abbas in Haſungen.
Giſelbertus fit Abbas in Reingarzbronna.
Sifridus fit Abbas in Schaffhauſen.
Diepoldus fit poſtea Abbas in eodem loco.
Henricus fit Abbas S. Georgij in Nigra ſylva.
Gebhardus fit Abbas in eodem loco.
Conradus fit Abbas in eodem loco.
Theogerus fit Abbas in eodem Monaſterio.
Theodericus fit Abbas primus Petri Domus.
Notgerus fit Abbas in Zwifalten primus.
Godfridus fit poſtea Abbas in eodem loco.
Guntherus fit primus Abbas in Camberg.
Henricus fit poſtea in eodem loco Abbas.
Joannes in eodem Monaſterio Abbas.
Theodoricus Abbas in eodem Cœnobio.
Adelbero primus Abbas in Wilheim.
Diemo ſecundus Abbas in eodem loco.
Wilicho fit Abbas in Monaſterio Altorff.
Azelinus fit Abbas in Buren, Auguſtanæ Diœceſis.
Otto fit Abbas in eodem poſtea Monaſterio.
Otto fit Abbas in Monaſterio Rheinaugienſi.
Hildeboldus fit Abbas Magdeburgenſis.
Hugo fit Abbas poſtea in eodem Monaſterio.
Erckenbaldus fit Abbas Yſnenſis.
Bruno fit Abbas in eodem Monaſterio.
Vuezilo fit Abbas Lauenſis in Carinthia.
Sigewinus fit Abbas in Roſaz prope Aquilegiam.
Gaudentius fit Abbas in Carinthia.
Eberhardus fit Abbas in Bruwiler.
Eberhardus fit primus Abbas in Odenheim.
Richwinus fit Abbas poſtea in eodem loco.
Erhardus fit Abbas in eodem loco.
Gerungus primus Abbas Cellæ Paulinæ.
Udalricus fit Abbas in eodem loco.
Volpodo primus Abbas in Gozawe.
Burckhardus fit Abbas ibidem.
Rupertus fit Abbas in eodem Monaſterio.
Rudolphus in eodem Monaſterio fit Abbas.
Wolffram us Abbas datur ad Babenberg.
Ermenoldus fit Abbas S. Nazarij in Lorſch.
Sigehardus poſtea fit Abbas in eodem loco.

Digitized by Google

Ermenoldus ſit primus Abbas in Pruveningen.
Burckhardus ſit Abbas in Erpfurdt.
Wernherus ſit Abbas in eodem loco.
Drutwinus ſit primus Abbas in Breidenaw.
Henricus ſecundus Abbas ibidem.
Egbertus primus Abbas Poſaugienſis.
Hugo ſit poſtea Abbas in eodem Cœnobio.
Adelbertus ſit Abbas in Elchingen.
Regenboldus datur Abbas ad Naw.
Adelbertus ſit Abbas in eodem Monaſterio.
Adelhelmus ſit Abbas in Amorbach.
Adelhelmus ſit Abbas Mediolacenſis.
Wolfframmus ſit Abbas in Schwarzach Francorum.
Theodoricus ſit Abbas poſt eum ejuſdem loci.
Conradus ſit Abbas in Schwarzach Alſatiæ.
Hildebertus ſit Abbas in eodem Cœnobio.
Burckhardus ſit Abbas in Weingartten.
Diethmarus ſit Abbas in eodem loco.
Megengas ſit in eodem loco Abbas.
Rutgerus ſit Abbas in Theris juxta Moganum.
Lupoldus ſit Abbas in Beſſelsbronna.
Godfridus datur Abbas in Bregenz.
Henricus mittitur Abbas in Blidenſtatt.
Conradus ſit Abbas in Hornbach.
Berengerus ſit Abbas S. Stephani Herbipolis.
Roffoldus ſit Abbas in eodem loco.
Adelgerus ſit Abbas novæ Civitatis prope Herbipolim.
Henricus datur Abbas ad Eremitas.
Waltherus mittitur Abbas ad Monichaurach.
Manegoldus datur Abbas Campidonenſis.
Marcquardus ſit Abbas in Gengenbach.
Adelbertus ſit Abbas S. Albani Moguntiæ.
Rupertus Abbas deſtinatur ad Sels.
Erckenbertus ſit Abbas S. Jacobi Moguntiæ.
Burckhardus ſit Abbas in eodem Cœnobio.
Henricus mittitur Abbas ad Neuwiler.
Ruthardus ſit Abbas in Morsmünſter.
Rupertus mittitur Abbas ad Altaich Bavariæ.
Sigefridus ſit Abbas in Klingenmünſter.
Sigehardus ſit Abbas S. Burckhardi Herbipolis.
Conradus datur Abbas ad Hugshofen.
Marcquardus ſit Abbas in Deckingen.
Eghardus primus Abbas in Uraw.
Ludovicus datus Abbas ad Weiſſenburg.
Conradus ſit Abbas S. Benedicti in Alberſpach.
Berchtoldus Abbas mittitur ad eundem locum.
Wilhelmus datur Abbas ad Ottenbüren.
Eſſo mittitur Abbas ad Beynwiler.
Adelmus deſtinatur Abbas ad Amineburg.
Fridericus conſtituitur Abbas in Murhart.
Erckenbertus mittitur Abbas ad Lymburg.
Godebaldus ſit Abbas apud Sunsheim.
Wolfframmus ſit Abbas S. Walpurgis in Alſatia.
Herbertus ad Lorch mittitur Abbas primus.
Joannes promovetur Abbas ad Schutteram.
Adelhun mittitur Abbas ad S. Diſibodum.

Digitized by Google

Joannes datur Abbas ad Dolegiam.
Bruno mittitur Abbas ad Ettenheimmünſter.
Harttmannus datur Abbas ad Steinach.
Wignandus mittitur Abbas ad Thariſſam.
Starckhardus ad Schutteram datur Abbas
Rupertus mittitur Abbas ad Elwangen.
Fridericus ad Augiam datus eſt Abbas.
Ad Salveld datus eſt Abbas nomine Ezzo.
Ad Cœnobium Admontenſe datus eſt Abbas.
Ad Auguſtam ſimiliter mittitur Abbas.
Ad Blaubüren datur Abbas.
Ad Neresheim quoque datus eſt Abbas.
Ad Ochſenhauſen ſimiliter datur Abbas.
Ad ſanctum Blaſium Abbas mittitur.
Ad Mure quoque Abbas miſſus eſt.
Ad Monaſterium Thariſienſe in Bavaria quoque.
Ad S. Rupertum Salisburgenſe Abbas datur.
Ad Heidenheim ſimiliter Abbas datur.
Ad S. Petrum in Nigra ſylva Ludgerus datur.
Ad Fiſchingen Abbas datus eſt.
Ad Blanckenſtetten ſimiliter datus eſt Abbas.
Ad Wiblingen mittitur Abbas.
Ad S. quoque Trutpertum.
Ad Trube datus eſt Abbas Wilico.
Ad Thirhaubten Abbatem dederunt.
Ad Monaſterium in Thurtal ſimiliter.
Ad Cœnobium Fabarienſe datur Abbas.
Ad Andex montem ſanctum datus eſt Abbas.

Omnia & ſingula Monaſteria, quæ vel inſtituerunt, vel reformaverunt Hirſaugienſes, non ſolum Abbates ad illa, ſed etiam Monachos dederunt ſufficientes, cum libris & veſtibus neceſſarijs.

Nomina Sanctorum Ordinis noſtri, quorum in hoc volumine fit mentio.

DEusdedit Abbas Caſſinenſis & Martyr.
Probus Monachus S. Albani Moguntiæ.
Meginradus Monachus Augienſis Eremita & Martyr.
Ansbaldus Abbas Prumienſis Treverenſis Diœceſis.
Odo primus Abbas Cluniacenſis, anno 894.
Berno fundator & Abbas Gigniacenſis, anno 894.
Fulco ex Abbate S. Bertini Archiepiſcopus Remenſis.
Bado Abbas S. Bertini poſt Fulconem.
Wilhelmus Abbas Gellonenſis, anno 911.
Wigbertus fundator & Monachus Gemblacenſis.
Anno primus Abbas Bergenſis in Saxonia.
Adelbertus primus Archiepiſcopus Magdeburgenſis.
Libacius Epiſcopus Ruthenorum Monachus S. Albani.
Maiolus Abbas Cluniacenſis, anno Domini 959.
Maurinus Abbas & Martyr Coloniæ ſepultus.
Chriſtianus primus Abbas S. Pantaleonis.

Digitized by Google

Sanderatus primus Abbas in Gladbach, anno 913.
Myborinus primus Abbas S. Martini Coloniæ.
Adelmannus Monachus Stabulenſis, anno 953.
Adelbertus Monachus Mediolacenſis, anno 943.
Gregorius fundator & Monachus in Porticeto.
Medericus Abbas Eduorum, anno 985.
Berwardus Epiſcopus Hildesheimenſis in Saxonia.
Adelbertus Epiſcopus Pragenſis Monachus Fuldenſis.
Odilo Abbas Cluniacenſis, anno 993.
Gaudentius Epiſcopus Pragenſis Monachus Fuldenſis.
Auffridus ex Epiſcopo Monachus Trajectenſis.
Bruno Epiſcopus Ruthenorum Monachus & Martyr.
Reginhardus Abbas Senonenſis, anno 1014.
Simeon Monachus Treverenſis incluſus.
Elphegus Archiepiſcopus Cantuarienſis ex Abbate.
Gerhardus Epiſcopus Moriſenus Martyr. 1019.
Wilhelmus Abbas Divionenſis. 1019.
Poppo Abbas Stabulenſis, anno 1019.
Richardus Abbas Virdunenſis, anno 1010.
Godhardus Epiſcopus Hildesheimenſis, anno 1022.
Engelnotus Archiepiſcopus Cantuarienſis, anno 1025.
Cunegundis Imperatrix & Monialis. 1038.
Helias Abbas S. Martini Colonienſis obijt. 1040.
Amichardus Monachus Fuldenſis, anno 1043.
Clarus Monachus Selgenſtattenſis, anno 1041.
Guido Abbas Pompoſienſis in Italia. 1046.
Leo Papa Nonus Monachus Tullenſis. 1053.
Aaron Abbas S. Martini Coloniæ. 1055.
Beño Epiſcopus Myſnenſis primus Abbas in Goſſeck. 1054.
Paternus Monachus apud Padelbronnen Saxoniæ.
Arnolphus Epiſcopus Sueſſionenſis ex Abbate ibidem.
Mauritius Archiepiſcopus Rotomagenſis ex Monacho.
Theobaldus Monachus incluſus apud Vincentiam.
Ramboldus Abbas S. Emmerammi Ratisbonæ.
Wilhelmus Abbas XII. Hirſaugienſis.
Egbertus Abbas in Schwarzach apud Francos.
Marianus Scotus, Monachus Fuldenſis.
Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis.
Diemo Archiepiſcopus Salzburgenſis.
Waldericus primus Abbas in Murhart.
Reinhardus primus Abbas in Rheinhauſen.
Hugo Abbas Cluniacenſis, anno 1109.
Odriſius Abbas Caſſinenſis, claruit anno 1209.
Rupertus Abbas Tuitienſis prope Coloniam.
Wolfhelmus Abbas Bruwilerenſis prope Coloniam.
Gunthildis prima Abbatiſſa in Bibelis Alſatiæ.
Macharius primus Abbas S. Jacobi Herbipolis.
Henricus ſecundus Abbas in Breydenawe.
Gutta Monialis in Comitatu Spanheimenſi.
Hildegardis Abbatiſſa Schönaugienſis. 1194.
Richardus Monachus & Eremita in Alſatia.

(o)

Nomina

Digitized by Google

Nomina Romanorum Pontificum ex Ordine noſtro tempore hujus primæ partis Hiſtoriæ Hirſaugianæ aſſumptorum.

Leo quartus fit Papa ex Monacho, anno 886.
Leo quintus fit Papa ex Monacho, anno 905.
Leo Octavus Papa ex Monacho factus eſt. 962.
Gregorius quintus Papa Monachus Teutonicus. 994.
Silveſter ſecundus Papa fuit Monachus Floriacenſis. 996.
Leo Papa nonus fuit Monachus Tullenſis. 1053.
Stephanus Papa nonus fuit Abbas Caſſinenſis. 1057.
Victor Papa tertius fuit Abbas Caſſinenſis. 1085.
Urbanus Papa ſecundus fuit Monachus. 1087.
Paſchalis Papa ſecundus ex Monacho. 1099.
Gregorius Papa ſeptimus fuit Monachus. 1072.
Gelaſius Papa ſecundus fuit Monachus. 1118.
Adrianus Papa quartus fuit Monachus 1155.
Anaſtaſius Papa quartus fuit Abbas S. Ruſi.
Gregorius Papa primus præceſſit Hirſaugienſes.
Bonifacius Papa quartus ex Monacho præceſſit ſimiliter.
Adeodatus Papa ex Monacho S. Eraſmi præceſſit.
Agatho Papa primus ex Monacho ſimiliter præceſſit.
Stephanus Papa tertius ex Monacho S. Chryſogoni præceſſit.
Clem ns Papa ſextus ex Abbate in ſecunda parte ponetur.
Urbanus Papa quintus Abbas Maſſilienſis in ſecunda parte ponetur.
Eugenius Papa tertius Regulæ fuit noſtræ, ſed Ordinis Ciſtertienſis.
Benedictus Papa duodecimus Regulæ fuit noſtræ, ſed Ciſtertienſis Ordinis.
Cœleſtinus Papa quintus Regulam noſtram fuit ſimiliter profeſſus.
Humbertus Cardinalis Monachus Tullenſis.
Hildebrandus Cardinalis Monachus Tullenſis.
Petrus Damianus Cardinalis Epiſcopus Hoſtienſis.
Odo Cardinalis Monachus Cluniacenſis.
Pontius Cardinalis Abbas Cluniacenſis.
Joannes Cardinalis Monachus Caſſinenſis.

Superſunt nomina Ordinis noſtri Cardinalium, centum octoginta quatuor, qui Hirſaugianam inſtitutionem præceſſerunt, de quibus nullam in hac prima Hiſtoriarum parte fecimus mentionem.

Digitized by Google

Hæc ſunt Nomina quorundam Archiepiſcoporum Ordinis noſtri, qui tempore hujus primæ partis hiſtoriarum continentur.

HEtti Archiepiſcopus Trevirorum ex Abbate Mediolacenſi.
Anſegiſus Archiepiſcopus Senonenſis, Abbas ante Lobienſis,
Rabanus Archiepiſcopus Moguntinus Abbas Fuldenſis.
Anſcarius primus Archiepiſcopus Bremenſis Abbas Corbeienſis.
Arnolphus Archiepiſcopus Biturieenſis Abbas S. Medardi.
Chriſtianus Archiepiſcopus Senonenſis Monachus.
Walo Archiepiſcopus Senonenſis Monachus antea.
Egilo Archiepiſcopus Senonenſis Monachus.
Bertholdus Archiepiſcopus Trevirorum Abbas Mediolacenſis.
Radbodo Archiepiſcopus Trevirorum Abbas Mediolacenſis.
Rembertus Archiepiſcopus Bremenſis Monachus Corbeienſis.
Sonderoldus Archiepiſcopus Moguntinus Abbas Fuldenſis.
Adelgarius Archiepiſcopus Bremenſis Monachus Corbeienſis.
Hatto Archiepiſcopus Moguntinus Abbas Fuldenſis.
Fulco Archiepiſcopus Remenſis Abbas S. Bertini.
Wymo Archiepiſcopus Bremenſis Monachus Corbeienſis.
Artoldus Archiepiſcopus Remenſis Monachus ibidem.
Hildoinus Archiepiſcopus Mediolanenſis Abbas Lobienſis.
Hildebertus Archiepiſcopus Moguntinus Abbas Fuldenſis.
Gerlandus Archiepiſcopus Senonenſis Monachus Altiſiodorenſis.
Hildemannus Archiepiſcopus Senonenſis S. Dionyſij.
Hatto alter Archiepiſcopus Moguntinus Abbas Fuldenſis.
Dunſtanus Archiepiſcopus Cantuarienſis Abbas Glaſconienſis.
Adelbertus primus Archiepiſcopus Magdeburgenſis Monachus Treverenſis.
Odericus ſecundus Archiepiſcopus Magdeburgenſis Monachus Corbeienſis.
Lubentius Archiepiſcopus Bremenſis Monachus Hirsfeldenſis.
Gerbertus Archiepiſcopus Remenſis Monachus Cluniacenſis.
Gerbertus Archiepiſcopus Ravennenſis Monachus Cluniacenſis, idem.
Erkenbaldus Archiepiſcopus Moguntinus Abbas Fuldenſis.
Elphegus Archiepiſcopus Cantuarienſis Abbas Balneorum.
Megenfridus Archiepiſcopus Magdeburgenſis Monachus Herbipolenſis.
Piligrinus Archiepiſcopus Colonienſis Abbas Herbipolenſis.
Engelnatus Archiepiſcopus Cantuarienſis Monachus.
Bardo Archiepiſcopus Moguntinus Monachus Fuldenſis.
Lanfrancus Archiepiſcopus Cantuarienſis Abbas Beccenſis.
Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus Abbas Fuldenſis.
Mauritius Archiepiſcopus Rotomagenſis Monachus Fiſcanienſis.
Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis Abbas Beccenſis.
Diemo Archiepiſcopus Salzburgenſis Monachus Hirſaugienſis.

Reliquorum verò Archipræſulum Nomina, qui ex Ordine noſtro diverſis temporibus aſſumpti Hirſaugiam præceſſerunt, vel nobis manent incogniti, nullam in hoc opere fecimus mentionem, quorum numerus omnium penè ad duo ſe millia extendere perhibetur.

(o)

Sequuntur

Digitized by Google

Sequuntur Nomina Episcoporum Ordinis nostri, qui sub tempore 427. annorum in hac prima parte continentur.

THeodulphus Episcopus Aurelianensis Abbas Floriacensis.
Haymo Episcopus Halberstattensis Monachus Hirsfeldensis.
Freculphus Episcopus Lexoviensis in Normannia Monachus.
Aldefridus Episcopus quintus Hildeshemensis Monachus Corbeiensis.
Notkerus Episcopus Leodiensis Monachus S. Galli.
Salomon Episcopus Constantiensis Monachus S. Galli.
Heribaldus Episcopus Altisiodorensis Monachus S. Germani.
Ebbo Episcopus ibidem Frater Heribaldi Monachus S. Germani.
Egil Episcopus Altisiodorensis Monachus S. Germani.
Remigius Episcopus Altisiodorensis Monachus ibidem.
Amalricus Episcopus Spirensis Monachus Weissenburgensis.
Sigismundus Episcopus Halberstattensis Monachus Hirsaugiæ.
Bernhardus Episcopus Spirensis, Monachus obijt.
Dracholphus Episcopus Herbipolensis Monachus novæ Civitatis.
Becco Episcopus Altisiodorensis Monachus S. Germani ibidem.
Radbodus Episcopus Trajectensis Monachus obijt.
Ayrhardus Episcopus Noviomensis Monachus obijt.
Walbertus Episcopus ibidem Abbas Corbeiensis in Gallia.
Hildoinus Episcopus Leodiensis Abbas Lobiensis.
Hildoinus idem fit postea Episcopus Veronensis.
Richarius Episcopus Leodiensis Abbas Prumiensis.
Ratkerius Episcopus Veronensis Monachus Lobiensis.
Ratkerius idem Episcopus Leodiensis.
Godericus Episcopus Altisiodorensis ex Monacho.
Burckhardus primus Episcopus Misnensis Monachus, anno 923.
Diethardus Episcopus Hildesheimensis Abbas Hirsfeldensis.
Burckhardus Episcopus Herbipolensis Abbas Hirsfeldensis.
Nottingus Episcopus Constantiensis Monachus S. Galli.
Regenboldus Episcopus Spirensis Monachus Hirsaugiensis.
Boratho primus Episcopus Slesuicensis Monachus.
Liepdachus primus Episcopus Ripensis Daciæ Monachus.
Godfridus Episcopus Spirensis Monachus Weissenburgensis.
Adelbertus Episcopus Ruthenorum Martyr Monachus Fuldensis.
Libacius Episcopus Ruthenorum Monachus S. Albani.
Bernwardus Episcopus Herbipolensis Monachus Hirsaugiensis.
Egwardus I. Episcopus Slesuicensis Monachus Hirsaugiensis.
Ottgerus Episcopus Spirensis Monachus in Hornbach.
Richardus Episcopus Altisiodorensis Monachus S. Germani.
Wolffgangus Monachus Eremitanus Episcopus Ratisbonensis.
Adelbodus Episcopus Wintoniensis Monachus Glasconiensis.
Oswaldus Episcopus Wintoniensis Monachus Floriacensis.
Othwinus Episcopus Hildesheimensis Monachus Bergensis.
Odo Episcopus Beluacensis Abbas Corbeiæ in Gallia.
Bruno Episcopus Verdensis Monachus Corbeiensis.
Ostacus Episcopus Hildesheimensis Monachus Augiensis.
Berwardus Episcopus Hildesheimensis Monachus Corbeiensis.
Adelbertus Episcopus Pragensis Martyr Monachus Fuldensis.

Digitized by Google

Gebhardus Epiſcopus Auguſtenſis Abbas in Elwangen.
Rupertus Epiſcopus Spirenſis Monachus Weiſſenburgenſis.
Brando Epiſcopus Halberſtattenſis Abbas Fuldenſis.
Gaudentius Epiſcopus Pragenſis Monachus Fuldenſis.
Auffridus Trajectenſis Fundator & Monachus S. Pauli.
Adelboldus Epiſcopus Trajectenſis Monachus Lobienſis.
Burckhardus Epiſcopus Wormatienſis Monachus Lobienſis.
Bruno Epiſcopus Ruthenorum & Martyr Monachus.
Gerhardus Epiſcopus Moriſenus & Martyr Monachus Romanus.
Dietacus Epiſcopus Pragenſis Monachus Corbeienſis.
Arnoldus Epiſcopus Padelbronenſis Abbas Hirsfeldenſis.
Adelbero Epiſcopus Herbipolenſis Abbas in Lambach.
Bruno Epiſcopus Tullenſis Monachus & poſtea Papa.
Benno Epiſcopus primus Abbas in Goſſeck.
Adelbero Epiſcopus Wormatienſis Monachus S. Galli.
Arnolphus Epiſcopus Sueſſionenſis Abbas S. Medardi.
Hermannus Epiſcopus Babenbergenſis fit Monachus in Schwarzach.
Marbodus Epiſcopus Redonenſis ex Monacho.
Stephanus Epiſcopus Halberſtattenſis Abbas Ilſenburgenſis.
Gebhardus Epiſcopus Conſtantienſis Monachus Hirſaugienſis.
Hugo Epiſcopus Altiſiodorenſis Abbas S. Germani.
Gebhardus Epiſcopus Spirenſis Abbas Hirſaugienſis.
Theogerus Epiſcopus Metenſis Monachus Hirſaugienſis.
Godhardus Epiſcopus Hildesheimenſis Abbas in Altaich.
Arnoldus Epiſcopus Spirenſis Abbas Lymburgenſis.
Cuno Epiſcopus Ratisbonenſis Abbas in Segeberg.
Godebaldus Epiſcopus Trajectenſis fit Monachus in Oesbruch.
Durandus Epiſcopus Tholoſanus Abbas Moſiacenſis.
Gadomus Epiſcopus Sanctoniacenſis Monachus Cluniacenſis.
Malachias Epiſcopus Leſſmorenſis, Archiepiſcopus Armachanus.
Wilhelmus Epiſcopus Tornacenſis Abbas S. Vincentij.

Eos autem, qui ante Hirſaugianam inſtitutionem de Ordine noſtro claruerunt Pontifices, & qui ad notitiam meam non venerunt, huic inſerere compilationi Hiſtoriarum haud potui: quorum numerus ut à majoribus accepimus, quatuor penè millia excedit, qui diverſis temporibus in Ordine floruerunt.

Nomina

Digitized by Google

Nomina Illuſtrium Virorum Ordinis noſtri, qui continentur in hac prima hiſtoriarum parte, multa & varia ſcribentes.

RAbanus Maurus Abbas Fuldenſis Doctor inſignis.
Lutbertus primus Abbas Hirſaugienſis Doctor.
Einhardus Abbas Fontanellæ; qui fundavit Selgenſtatt.
Hildulphus Monachus & Scholaſticus in Hirſaugia primus.
Hildoinus Abbas S. Dionyſij Pariſienſis.
Theodulphus Epiſcopus Aurelianenſis Abbas Floriacenſis.
Haymo Epiſcopus Halberſtattenſis Monachus Hirsfeldenſis.
Freculphus Epiſcopus Lexovienſis Monachus Fuldenſis.
Angelomus Monachus Luxovienſis in Burgundia.
Anſegiſus Archiepiſcopus Senonenſis Abbas Lobienſis.
Columbanus Fundator & Abbas Luxovienſis & Bobienſis.
Joannes Erigena Abbas Vercellenſis.
Bertramus Monachus S. Dionyſij Pariſienſis.
Chriſtianus, qui etiam Drutmarus, Monachus Corbeienſis.
Otfridus Monachus Weiſſenburgenſis.
Ruthardus Monachus Hirſaugienſis.
Richbodo Monachus Hirſaugienſis.
Strabus Monachus Fuldenſis Rabani Diſcipulus.
Lupus Servatus Abbas in Gallia Rabani Auditor.
Wandelbertus Monachus Prumienſis.
Notkerus Monachus S. Galli Epiſcopus Leodienſis.
Wandelbertus Monachus & Scholaſticus S. Galli.
Salomon Monachus S. Galli Epiſcopus Conſtantienſis.
Egil Abbas Prumienſis in Diœceſi Trevirorum.
Hubertus Dux & Abbas S. Richarij in Gallia.
Micho Monachus & Scholaſticus S. Richarij.
Wernbertus Monachus Monaſterij S. Galli.
Hartmundus Monachus S. Galli in Suevia.
Berwardus Monachus & Scholaſticus Fuldenſis.
Ericus Monachus S. Germani Altiſiodorenſis.
Milo Monachus S. Amandi Elvonenſis Tornacenſis Diœceſis.
Hugobaldus Monachus ejuſdem Cœnobij Elvonenſis.
Helfridus Monachus Hirſaugienſis, anno 878.
Humbaldus Monachus S. Amandi Elvonenſis.
Remigius Monachus Altiſiodorenſis & Epiſcopus.
Paſcaſius Ratbertus Abbas Corbeiæ veteris.
Altmannus Monachus Altvillarenſis Cœnobij.
Floribertus Monachus ſancti Matthiæ apud Treviros.
Eberhardus Monachus ejuſdem Cœnobij.
Regino Abbas Prumienſis, anno 893.
Rudolphus Monachus Hirſaugienſis Doctor.
Harderadus Monachus Scholaſticus & Abbas ibidem.
Rupertus Monachus S. Albani Moguntiæ.
Ambroſius Ansbertus Monachus Lobienſis.
Adrewaldus Monachus Floriacenſis.

Digitized by Google

Luthelmus Monachus & V. Scholaſticus Hirſaugienſis.
Cunzigo Monachus Hirſaugienſis & Abbas in Lorſch.
Hardericus Monachus Hirſaugienſis Poëta.
Adelbero Monachus Hirſaugienſis Scholaſticus S. Albani.
Richardus Monachus S. Matthiæ apud Treviros.
Sigebertus Monachus Corbeiæ novæ in Saxonia.
Adzo qui & Henricus Monachus Floriacenſis.
Radolphus Monachus Flaviacenſis doctiſſimus.
Herboldus Monachus & Scholaſticus Hirſaugienſis.
Joannes Monachus & Scholaſticus S. Albani.
Smaragdus Monachus S. Maximini Treviris.
Diethardus Monachus Hirſaugienſis doctiſſimus.
Diethelmus Monachus & Scholaſticus S. Matthiæ.
Marcquardus Monachus Epternacenſis.
Reinhardus Monachus S. Burckhardi Herbipol.
Diethardus ſeptimus Scholaſticus Hirſaugienſis.
Helpericus Monachus & Scholaſticus S. Galli.
Heribertus Monachus & Scholaſticus Epternacenſis.
Meginradus Monachus & octavus Scholaſticus Hirſaugienſis.
Adelbertus Monachus & Scholaſticus S. Matthiæ.
Windekindus Monachus & Scholaſticus Corbeiæ novæ in Saxonia.
Adelbertus Monachus & Scholaſticus S. Vincentij Metenſis.
Hedericus Monachus & Scholaſticus Weiſſenburgenſis.
Rudegerus Monachus & Scholaſticus Epternacenſis.
Abbo vel Ebbo Abbas Monaſterij Floriacenſis doctiſſimus.
Aymonius Monachus Floriacenſis doctiſſimus.
Wernbaldus Monachus Hirſaugienſis doctiſſimus.
Regenhardus nonus Scholaſticus Hirſaugienſis.
Boppo Monachus & Scholaſticus Fuldenſis.
Roſuida Monialis docta in Gandersheim Saxoniæ.
Adelbertus Monachus Scholaſticus Mediolacenſis.
Herigerus Abbas Lobienſis undecunque doctiſſimus.
Adelbertus Abbas Gemblacenſis æquè doctiſſimus.
Theodoricus Monachus & Scholaſticus S. Matthiæ.
Theobaldus Monachus & decimus Scholaſticus Hirſaugienſis.
Arnoldus Monachus Hirſaugienſis datur Herbipolim.
Remigius Abbas Mediolacenſis.
Erhardus Monachus & Scholaſticus Lunæburgenſis.
Adelgerus ſive Algerus Monachus & Scholaſticus Corbeienſis.
Osbertus ſive Osbernus Monachus Cantuarienſis.
Theodoricus Monachus & Scholaſticus S. Albani.
Bruno Monachus & Scholaſticus in Gladbach.
Meginfridus Monachus & Scholaſticus Fuldenſis.
Engelbertus Monachus S. Matthiæ apud Francos.
Engelbertus Abbas Monaſterij Admontenſis.
Theodoricus Monachus Floriacenſis vir doctiſſimus.
Adelharius Monachus & Scholaſticus Epternacenſis.
Richerus Monachus Remenſis Hiſtoriographus.
Theodoricus Monachus & Scholaſticus S. Matthiæ.
Marinus Monachus & Scholaſticus S. Maximini Treviris.
Rathbodo Monachus & Scholaſticus poſt Marinum.
Arnoldus Monachus & Scholaſticus S. Burckhardi Herbipolenſis.
Egilwardus Monachus & Scholaſticus ibidem poſt Arnoldum.
Indegerus Monachus & Scholaſticus Lunæburgenſis.
Hermannus Contractus Monachus S. Galli.
Adelboldus Epiſcopus Trajectenſis Monachus Lobienſis.
Burckhardus Epiſcopus Wormatienſis Monachus Lobienſis.

Digitized by Google

Richardus Scholaſticus Fuldenſis poſtea ibidem Abbas.
Golskerus Monachus S. Matthiæ Treviris.
Rogerius Monachus, & Scholaſticus Corbeienſis.
Rutgerus Monachus S. Pantaleonis Coloniæ.
Berno Abbas in Augia Majore prope Conſtantiam.
Eberwinus Abbas S. Mauritij in Dollegia Trevirenſis Diœceſis.
Guido Aretinus Monachus de Cruce S. Leutfredi.
Engelratus Archiepiſcopus Cantuarienſis ex Monacho.
Erhardus Monachus & Scholaſticus Corbeiæ novæ.
Lampertus Monachus & Scholaſticus S. Matthiæ.
Gwimundus Monachus S. Leufredi Archiepiſcopus Averſanus.
Rogerius Monachus ejuſdem Cœnobij.
Lampertus Monachus & Scholaſticus S. Laurentij Leodienſis.
Joannes Monachus & Scholaſticus S. Matthiæ.
Marcquardus Monachus S. Burckardi Herbipolenſis.
Humbertus Monachus Tullenſis poſtea Cardinalis.
Bernhardus Monachus & Scholaſticus Corbeienſis.
Leo Papa nonus Epiſcopus & Monachus Tullenſis.
Lampertus Monachus Hirsfeldenſis Chronographus.
Anshelmus Monachus Remenſis doctiſſimus.
Petrus Damiani ex Monacho Cardinalis Epiſcopus Hoſtiæ.
Lanfrancus Archiepiſcopus Cantuarienſis Abbas Beccenſis.
Ruthardus Abbas Hirsfeldenſis doctiſſimus.
Marianus Scotus Monachus Fuldenſis.
Arnoldus Monachus & Scholaſticus S. Matthiæ.
Walrammus ex Monacho Fuldenſi Abbas Mersburgenſis.
Guntherus Monachus Elvonenſis.
Theodoricus Abbas S. Trudonis in Brabantia.
Merbodus ex Monacho Epiſcopus Redonenſis.
Wilhelmus Abbas Hirſaugienſis duodecimus.
Joannes Monachus S. Burckhardi Herbipolenſis.
Joannes Monachus & Scholaſticus S. Matthiæ.
Hermannus Monachus & Scholaſticus Corbeienſis.
Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis Abbas Beccenſis.
Giſelbertus Abbas Monaſterij Weſt in Anglia.
Franco ſecundus Abbas Haffliginij in Brabantia.
Wolfhelmus Abbas in Bruwiler prope Coloniam.
Conradus Monachus in Bruwiler doctiſſimus.
Haymo Monachus Hirſaugienſis & Prior.
Stephanus Abbas in Ilſenburg Epiſcopus Halberſtattenſis.
Reinhardus primus Abbas in Reinhauſen.
Theodoricus Abbas ſancti Trudonis.
David Monachus ſancti Jacobi Herbipolenſis.
Sigebertus Monachus Gemblacenſis.
Eckhardus primus Abbas Uraugienſis.
Rudolphus Abbas ſancti Trudonis.
Rupertus Abbas Tuitienſis prope Coloniam.
Rupertus Abbas Lympurgenſis.
Henricus ſecundus Abbas in Breydenawe.
Conradus Monachus Hirſaugienſis.
Lucas Abbas Monaſterij ſancti Cornelij Colonienſis Diœceſis.
Odo Abbas ſancti Remigij in Gallia Remenſi.
Gratianus Monachus in Italia Claſſenſis.
Hugo Monachus Corbeiæ Veteris in Gallia.
Hildegardus Monachus Cluniacenſis.
Wilhelmus Abbas ſancti Theodorici.
Egbertus Abbas in Schönawe.

 Emicho

Digitized by Google

Emicho Abbas ibidem claruit post eum, anno Domini 1220.
Elisabeth docta Monialis apud Schönawe.
Joachim Abbas Florensis in Calabria.
Helinandus Monachus Frigidi Montis.
Theodoricus Abbas sancti Disibodi.
Petrus Abbas Cluniacensis.
Wernherus Abbas sancti Blasij Martyris.
Simon Monachus Haffliginiensis in Brabantia.

Hæc sunt nomina Illustrium scriptorum Ordinis nostri, quorum mentionem fecimus in prima parte Chronicorum Hirsaugiensium, qui sub annis quadringentis viginti septem, quibus ipsum primum historiarum volumen à principio Hirsaugiensi deduximus, qui florentes in humanis multa & varia scripserunt. Porrò qui temporibus Divi Patris nostri Benedicti Hirsaugianam fundationem præcesserunt, huic nequivimus compilationi nostræ inserere: de quibus tamen in quarto libro illustrium virorum Ordinis nostri pleniorem fecimus mentionem.

Sequuntur nomina quorundam Monasteriorum Ordinis nostri, quorum in prima parte hujus operis fit mentio.

Monasterium Fuldense in Diœcesi Herbipolensi.
Monasterium Weissenburgense Spirensis Diœcesis.
Monasterium S. Albani prope Moguntiam.
Monasterium S. Galli Constantiensis Diœcesis.
Monasterium Augiense, quod sanctus Pirminius fundavit.
Hirsfeldiam fundavit sanctus Lullus Archiepiscopus.
Cœnobium sancti Matthiæ apud Treviros antiquissimum.
Cœnobium Mediolacense fundavit sanctus Luthwinus Dux.
Cœnobium Dollegiense Trevirensis Diœcesis fundavit sanctus Pirminius.
Cœnobium Prumiense Trevirensis Diœcesis fundavit Dagobertus.
Cœnobium Stabulense Leodiensis Diœcesis insigne.
Cœnobium Corbeiæ antiquæ in Gallia famosum.
Cœnobium Corbeiæ novæ in Saxonia insigne.
Cœnobium sancti Maximini apud Treviros antiquum.
Cœnobium Luxoviense fundavit sanctus Columbanus.
Cœnobium Elvonense sanctus Amandus Episcopus fundavit.
Cœnobium in Monte Blandinio Gandavi idem sanctus fundavit.
Cœnobium sancti Bavonis Gandavi sanctus Amandus fundavit.
Cœnobium Pontiniacense, aliàs sancti Richarij in Gallia.
Cœnobium Fontanellæ antiquum in Normandia.
Cœnobium Lobiense famosissimum in Gallia nullius Diœcesis.
Cœnobium Bobiense in Lombardia sanctus Columbanus fundavit.
Cœnobium in Sithiu aliàs sancti Bertini in Flandria Morinensis Diœcesis.
Cœnobium Fossatense nunc sancti Mauri Parisiensis Diœcesis.
Cœnobium Marciacense fundavit sanctus Amandus.
Cœnobium Resbacense in Gallia, cujus primus Abbas sanctus Agilus.
Cœnobium Meticense, ubi sanctus Philibertus præfuit.
Cœnobium Wormholt in Flandria Morinensis Diœcesis.
Cœnobium Egmuntense in Hollandia sanctus Adelbertus fundavit.
Cœnobium sancti Medardi Suessionis in Gallia.
Cœnobium sancti Martini apud Turonensem Urbem.

Cœnobium

Digitized by Google

Cœnobium S. Dionyſij apud Pariſienſem Urbem.
Cœnobium Criſpinienſe, in quo S. Adelmus claruit.
Cœnobium Floriacenſe, cujus primus Abbas S. Leodibaldus.
Cœnobium S. Quintini Martyris in Gallia.
Cœnobium Altiwilarenſe, in quo S. Bercharius Abbas.
Cœnobium Ebroicenſe, alias de Cruce S. Leufridi.
Cœnobium Nobiliacenſe, ubi S. Liebhardus Monachus fuit.
Cœnobium Divionenſe, in quo S. Wilhelmus Abbas.
Cœnobium Altimontenſe fundavit Vincentius Comes Hannoniæ.
Cœnobium Cuſantiæ, in quo S. Ermenfridus.
Cœnobium S. Romani, ubi S. Amatus Abbas claruit.
Cœnobium Caſſinenſe in Italia Divus Benedictus fundavit.
Cœnobium Florenſe in Calabria, ubi Joachim Abbas.
Cœnobium Vercellenſe in Longobardia Famoſum.
Cœnobium S. Vincentij de Vulturno.
Cœnobium SS. Petri & Pauli in Anglia, ubi Beda fuit Monachus.
Cœnobium Ripenſe in Anglia, ubi S. Bonifacius fuit Monachus.
Cœnobium Waltheim, ubi S. Kylianus fuit Monachus.
Cœnobium Beccenſe in Normandia, ubi S. Anſelmus fuit Monachus.
Cœnobium Schutterenſe fundavit S. Pirminius in Alſatia.
Cœnobium S. Gumberti in Anolzbach Herbipolenſis Diœceſis.
Cœnobium S. Diſibodi Moguntinæ Diœceſis antiquum.
Cœnobium Epternacenſe Trevirenſis Diœceſis fundavit Dagobertus.
Cœnobium Schwartzach Herbipolenſis Diœceſis.
Cœnobium Murbach in Alſatia fundavit S. Pirminius.
Cœnobium Murhart fundavit Ludovicus Rex primus.
Cœnobium in Hornbach fundavit S. Pirminius.
Cœnobium Altaich in Bavaria fundavit S. Pirminius.
Cœnobium Hugshoffen Argentinenſis Diœceſis.
Cœnobium Fontis Reinhardi Moguntinæ Diœceſis.
Cœnobium Altdorff Argentinenſis Diœceſis.
Cœnobium S. Ferrucij in Blidenſtatt Moguntinæ Diœceſis.
Cœnobium Klingenmünſter Spirenſis Diœceſis.
Cœnobium in Sels Argentinæ Diœceſis.
Cœnobium Morſmünſter Argentinæ Diœceſis.
Cœnobium in Gengenbach Argentinæ Diœceſis.
Cœnobium in Ettenheimmünſter Argentinæ Diœceſis.
Cœnobium in Neuwiler Argentinæ Diœceſis.
Cœnobium Schwarzach Argentinæ Diœceſis.
Cœnobium S. Burckhardi in Suburbio Herbipolenſi.
Cœnobium in Amorbach Herbipolenſis Diœceſis.
Cœnobium Neuſtatt Herbipolenſis Diœceſis.
Cœnobium Monichaurach Herbipolenſis Diœceſis.
Cœnobium Steinach Herbipolenſis Diœceſis.
Cœnobium Reinawe Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium Admontenſe in Auſtria Famoſum.
Cœnobium S. Udalrici in Auguſta.
Cœnobium Yſne Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium Roſatz prope Aquilegiam.
Cœnobium in Elchingen juxta Danubium.
Cœnobium Weingartenſe Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium S. Nazarij in Lorch Moguntinæ Diœceſis.
Cœnobium Beſſelbron Auguſtenſis Diœceſis.
Cœnobium in Bregenz Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium Campidonenſe Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium in Deckingen Auguſtenſis Diœceſis.
Cœnobium in Alberſpach Conſtantienſis Diœceſis.

Digitized by Google

Cœnobium Ottenbüren Auguſtenſis Diœceſis.
Cœnobium Beynwiler in Alſatia Provinciæ Biſuntinæ.
Cœnobium Amineburg.
Cœnobium Benedictenbeuren Auguſtenſis Diœceſis.
Cœnobium in Blaubeuren Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium in Neresheim Auguſtenſis Diœceſis.
Cœnobium in Schluthera Herbipolenſis Diœceſis.
Cœnobium Ochſenhauſen Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium S. Blaſij in nigra ſylva Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium in Mure Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium in Nawe.
Cœnobium Thariſſienſe in Bavaria Ratisbonenſis Diœceſis.
Cœnobium S. Ruperti Salisburgenſis.
Cœnobium Heidenheim Eichſtattenſis Diœceſis.
Cœnobium S. Petri in nigra ſylva Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium in Wiblingen Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium S. Trudperti Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium in Trube Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium in Elwangen Auguſtenſis Diœceſis.
Cœnobium in Thierhaubten Auguſtenſis Diœceſis.
Cœnobium S. Joannis in Thurtal Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium Fabarienſe Curienſis Diœceſis.
Cœnobium Andex aliàs Mons ſanctus.
Cœnobium in Fiſchingen Conſtantienſis Diœceſis.
Cœnobium in Blanckenſtetten Eichſtattenſis Diœceſis.
Cœnobium ſancti Remigij Remenſe in Gallia.
Cœnobium Gellonenſe in Gallia, ubi S. Wilhelmus Abbas.
Cœnobium S. Petri Apoſtoli Senonenſe.
Cœnobium S. Mederici Heduorum in Gallia.
Cœnobium Virdunenſe in Gallia Famoſum.
Cœnobium Cantuarienſe in Anglia Metropolitanum.
Cœnobium Confugienſe Monialium Ordinis noſtri.
Cœnobium Pompoſienſe Ravennenſis Diœceſis.
Cœnobium Tullenſe ubi Leo Papa IX. fuit Monachus.
Cœnobium Abdinckoven in urbe Padelbornenſi.
Cœnobium apud Vincentinam Civitatem.
Cœnobium S. Emmerammi Ratisbonenſis.
Cœnobium S. Germani Altiſiodorenſe.
Cœnobium Glaſconienſe in Anglia.
Cœnobium Lambach in Bavaria circa Danubium.
Cœnobium Illſenburgenſe in Saxoniæ partibus.
Cœnobium Moſiacenſe in Gallia Famoſum.
Cœnobium S. Malachiæ propè Leſmor in Scotia.
Cœnobium S. Vincentij Martyris in Gallia.
Cœnobium Flaviacenſe famoſum in Gallia.
Cœnobium Mersburgenſe in Saxonia.
Cœnobium S. Trudonis in Brabantia.
Cœnobium quod vocatur Weſt in Anglia.
Cœnobium S. Cornelij Colonienſis Diœceſis.
Cœnobium Claſſenſe in Italia, ubi Gratianus fuit Monachus.
Cœnobium S. Theodorici in Gallia.
Cœnobium Frigidi Montis, ubi Helinandus fuit Monachus.
Cœnobium S. Blaſij Martyris in nigra ſylva.

(o)

Sequuntur

Digitized by Google

Sequuntur nomina quorundam Monasteriorum Ordinis noſtri, quorum tempora Fundationis in præſenti opere ponuntur.

Cœnobium Selgenſtatt fundatur, anno Domini. 838.
Cœnobium Cluniacenſe fundatur, anno 894.
Cœnobium Gigniacenſe fundatur, anno 894.
Cœnobium Gemblacenſe fundatur, anno 915.
Cœnobium Gandersheim Monialium fundatur, anno 854.
Cœnobium Brunteshauſen fundatur in Saxonia, anno 854.
Cœnobium Theris fundatur juxta Moganum, anno 905.
Cœnobium Thariſſienſe in Bavaria fundatur, anno 1075.
Cœnobium Ringelnheim in Saxonia fundatur, anno 921.
Cœnobium Bergenſe prope Magdeburg fundatur, anno 940.
Cœnobium ad Eremitas fundatur, anno 955.
Cœnobium Hildesleven in Saxonia fundatur, anno 958.
Cœnobium S. Pantaleonis in Colonia fundatur, anno 961.
Cœnobium S. Vincentij Metis fundatur, anno 968.
Cœnobium Monichen Nuenburg in Saxonia fundatur, anno 972.
Cœnobium Luneburgenſe in Saxonia fundatur, anno 972.
Cœnobium Gladebach Colonienſis Diœceſis fundatur, anno 973.
Cœnobium S. Martini in Colonia fundatur, anno 973.
Cœnobium in Porticeto fundatur, anno 974.
Cœnobium S. Juſti Martyris in Italia fundatur.
Cœnobium S. Petri Apoſtoli prope urbem Eporediam fundatur.
Cœnobium S. Michaëlis de Stella juxta Avilianum fundatur.
Cœnobium S. Benigni prope Thaurinum fundatur.
Cœnobium S. Januarij in Monte Ferrato fundatur.
Cœnobium S. Victoris in Monte Ferrato fundatur.
Cœnobium S. Michaelis in Hildesheim fundatur, anno 992.
Cœnobium S. Stephani Herbipoli fundatur, anno 1057.
Cœnobium Tuitienſe prope Coloniam fundatur, anno 995.
Cœnobium S. Pauli in Trajecto fundatur, anno 1005.
Cœnobium Montis Monachorum fundatur, anno 1007.
Cœnobium S. Jacobi Leodienſe fundatur, anno 1011.
Cœnobium Bruwiler prope Coloniam fundatur, anno 1014.
Cœnobium Fiſcanienſe in Normandia fundatur, anno 1016.
Cœnobium Lympurgenſe fundatur, anno 1033.
Cœnobium Præpoſituræ novi Caſtri fundatur, anno 1048.
Cœnobium S. Jacobi Moguntiæ fundatur, anno 1051.
Cœnobium Segebergenſe fundatur, anno 1056.
Cœnobium Goſeck in Saxonia fundatur, anno 1057.
Cœnobium in Schaffhauſen fundatur, anno 1059.
Cœnobium Grafschafft in Saxonia fundatur, anno 1064.
Cœnobium Salfeld in Thuringia fundatur, anno 1064.
Cœnobium Haffliginium Brabantiæ fundatur, anno 1069.
Cœnobium Prioratus Richenbach fundatur, anno 1087.
Cœnobium S. Georgij in Nigra ſylva fundatur.
Cœnobium S. Martini in Bavaria fundatur.
Cœnobium S. Petri in Erpfurd conſtruitur.
Cœnobium in Zweifalten ad duplicem aquam fundatur.
Cœnobium in Wielheim à S. Wilhelmo fundatur.
Cœnobium Lauenſe in Carinthia fundatur ab eodem.
Cœnobium in Haſungen fundatur, anno 1073.

Digitized by Google

Cœnobium Pegavienſe fundatur, anno 1076.
Cœnobium Cambergenſe fundatur, anno 1078.
Cœnobium Hirſaugienſe majus fundatur, anno 1082.
Cœnobium Prioratus Schönrein fundatur.
Cœnobium Præpoſituræ Rothenſis fundatur.
Cœnobium in Sindelfingen conſtruitur.
Cœnobium Petershauſen in Conſtantia fundatur, anno 1085.
Cœnobium in Luckesheim à S. Theogero fundatur.
Cœnobium Lacenſe prope Andernach fundatur, anno 1090.
Cœnobium Reinhauſen in Saxonia fundatur, anno 1096.
Cœnobium Burſfeldenſe in Saxonia fundatur, anno 1098.
Cœnobium Inſulæ Rolandi fundatur, anno 1099.
Cœnobium S. Apollinaris in Reinmagen fundatur, anno 1099.
Cœnobium Sunsheim fundatur, anno 1084.
Cœnobium S. Matthiæ reparatur, anno 1106.
Cœnobium Schutterenſe reparatur, anno 1007.
Cœnobium S. Diſibodi reparatur, anno 1108.
Cœnobium Lorch Auguſtenſis Diœceſis fundatur, anno 1108.
Cœnobium S. Joannis in Ringaugia fundatur, anno 1108.
Cœnobium Godiſaugienſe fundatur, anno 1110.
Cœnobium S. Ægidij in Brunſuich fundatur, anno 1113.
Cœnobium in Bruveningen fundatur, anno 1114.
Cœnobium S. Laurentij Uraugienſe fundatur, anno 1118.
Cœnobium Breydenaugienſe fundatur, anno 1119.
Cœnobium S. Laurentij in Oesbruck fundatur, anno 1121.
Cœnobium Spanheimenſe fundatur, anno 1124.
Cœnobium in Ballenſtat fundatur, anno 1124.
Cœnobium Poſaugienſe fundatur, anno 1124.
Cœnobium Schönaugienſe fundatur, anno 1125.
Cœnobium Monialium ibidem fundatur, anno 1125.
Cœnobium Richenbach in Bavaria fundatur, anno 1130.
Cœnobium Gronaugienſe fundatur, anno 1130.
Cœnobium Scheuren in Bavaria fundatur, anno 1130.
Cœnobium S. Walpurgis fundatur, anno 1131.
Cœnobium Monialium Bibelis fundatur, anno 1131.
Cœnobium S. Jacobi Herbipolenſis fundatur, anno 1134.
Cœnobium S. Jacobi Viennæ fundatur, anno 1170.
Cœnobium Lutherenſe in Saxonia fundatur, anno 1135.
Cœnobium Monialium Lobenfeld fundatur, anno 1135.
Cœnobium S. Ruperti apud Bingen fundatur, anno 1147.
Cœnobium Monialium in Ryndorff fundatur, anno 1151.
Cœnobium Monialium S. Afræ Herbipolis fundatur, anno 1151.
Cœnobium Monialium Nuenburg Heidelbergæ inſtituitur, anno 1195.
Cœnobium S. Servaſij in Quedelburg fundatur, anno 930.
Cœnobium S. Godhardi in Hildesheim fundatur, anno 1022.

NB. Lector. Errat Trithemius hîc, & fol. 267. circa tempus fundationis Petridomus & quidem integro ſeculo; confundit enim geſta Gebhardi I. cum geſtis Gebhardi II. Epiſcoporum Conſtantienſium.

Sequuntur nomina Monaſteriorum Ordinis noſtri Provinciæ Moguntinæ, quorum Abbates Provinciale Capitulum viſitare tenentur.

In Diœceſi Moguntina Monaſteria ſunt Ordinis noſtri numero vigini.

Monaſterium Hirſefeldenſe ab Ordinario exemptum, Imperiale.
Monaſterium S. Jacobi prope Moguntiam.
Monaſterium SS. Marcellini & Petri in Seligenſtatt.

Monaſterium

Monaſterium S. Martini in Spanheim.
Monaſterium S. Joannis Baptiſtæ in Rinchaugia.
Monaſterium S. Thomæ in Bursfeldia.
Monaſterium B. Mariæ in Reinhauſen, & S. Chriſtophori.
Monaſterium B. Mariæ in Steina.
Monaſterium S. Blaſij Martyris in Northeim.
Monaſterium S. Mariæ in Breytenawe.
Monaſterium in Breytungen ſubeſt Hirsfeldenſi.
Monaſterium S. Petri in Erpfurdia.
Monaſterium in Haſungen.
Monaſterium in Gerode,
Monaſterium in Oldesleven.
Monaſterium S. Jacobi Scotorum in Erpfurdia.
Monaſterium in Salfeldia.
Monaſterium Cellæ Paulinæ.
Monaſterium in Homburg.
Monaſterium Reinhardsbronn, aliàs Fontis Reinhardi.

Ab Ordine ſunt translata in Diœceſi præſcripta.

Monaſterium S. Bonifacij Fritislarienſe, circa annos Domini 900.
Monaſterium S. Nazarij in Lauriſſa Imperiale, anno 1232.
Monaſterium S. Diſibodi prope Spanheim, anno 1259.
Monaſterium Conrazburg in Haſſia, circa annum 1410.
Monaſterium S. Albani prope Moguntiam, anno 1418.
Monaſterium S. Ferrucij in Blidenſtatt, anno 1498.
Monaſterium S. Mariæ Monialium Moguntiæ, anno 1340.

In Diœceſi Herbipolenſi ſunt Monaſteria noſtri Ordinis XV.

Monaſterium S. Bonifacij in Fulda, Imperiale, exemptum.
Monaſterium S. Stephani Proto-Martyris in Herbipoli.
Monaſterium S. Jacobi Apoſtoli in Suburbio Wirzburgenſi.
Monaſterium S. Mariæ in Schluthera.
Monaſterium S. Januarij in Murhart.
Monaſterium S. Felicitatis in Schwarzach.
Monaſterium S. Laurentij in Uraugia.
Monaſterium in Monichroten.
Monaſterium in Monichaurach.
Monaſterium in Steinach.
Monaſterium in Amorbach.
Monaſterium in Neuſtatt juxta Moganum.
Monaſterium in Theris, latinè Thariſſa.
Monaſterium in Panz.
Monaſterium S. Michaelis Archangeli prope Veyelsdorff.

Ab Ordine translata ſunt in eadem Diœceſi.

Monaſterium S. Gumberti in Anolsbach, circa annum Domini 1000.
Monaſterium S. Burckhardi juxta Herbipolim, anno 1464.

Digitized by Google

Monaſterium S. Nicolai in Camberg, anno 1489.
Monaſterium S. Liobæ Monialium circa Biſchofsheim.
Monaſterium S. Teclæ circa Mogum Cizzingen dudum perierunt.

In Diœceſi Spirenſi Monaſteria ſunt Ordinis noſtri hodie IV.

Monaſterium in Weiſſenburg Imperiale & exemptum.
Monaſterium SS. Petri & Pauli in Hirſaugia.
Monaſterium S. Crucis in Lympurg exuſtum.
Monaſterium B. Mariæ ſemper Virginis in Gozawe.

Ab Ordine translata ſunt in eadem Diœceſi.

Monaſterium in Clingenmünſter transfertur, anno 1491.
Monaſterium in Odenheim transfertur, anno 1495.
Monaſterium S. Michaelis prope Sunsheim, anno 1497.

In Diœceſi Argentinenſi Monaſteria ſunt noſtri Ordinis IX.

Monaſterium Beatæ Mariæ ſemper Virginis in Schuttera.
Monaſterium in Gengenbach.
Monaſterium in Schwarzach.
Monaſterium S. Walpurgis prope Hagenawe.
Monaſterium in Hugshoffen.
Monaſterium S. Mauri, quod Morsmünſter nominatur.
Monaſterium in Ebersheimmünſter.
Monaſterium in Ettenheimmünſter.
Monaſterium in Altorff.

Ab Ordine translata ſunt in eadem Diœceſi.

Monaſterium in oppido Sels translatum eſt anno Domini. 1485.
Monaſterium in Neuwiler translatum fuit anno 1495.

In Diœceſi Conſtantienſi Monaſteria ſunt Ordinis noſtri XXVI.

Monaſterium Petri Domûs, aliàs Petershauſen in Conſtantia.
Monaſterium ſancti Galli.
Monaſterium S. Marci in Augia Majori.
Monaſterium Campidonenſe.
Monaſterium S. Georgij in Nigra ſylva.
Monaſterium S. Petri in Nigra ſylva.
Monaſterium S. Blaſij in Nigra ſylva.

Monaſterium

Digitized by Google

Monaſterium in Zwifalten.
Monaſterium in Mure.
Monaſterium S. Mariæ Eremitarum.
Monaſterium S. Benedicti in Alperſpach.
Monaſterium in Reinawe.
Monaſterium in Yſne.
Monaſterium in Steyna.
Monaſterium S. Trutberti.
Monaſterium in Brigantio, aliàs Bregenz.
Monaſterium in Schaffhauſen.
Monaſterium in Ochſenhauſen.
Monaſterium in Wiblingen.
Monaſterium S. Joannis in Thurtal.
Monaſterium in Trube.
Monaſterium in Weingarten.
Monaſterium in Blawbeuren.
Monaſterium Montis Angelorum Engelberg nuncupatum.
Monaſterium in Fiſchingen.
Monaſterium in Wagenhauſen.

In Diœceſi Auguſtenſi Monaſteria ſunt Ordinis noſtri XIV.

MOnaſterium S. Udalrici in Auguſta.
Monaſterium S. Crucis in Werdea.
Monaſterium in Elchingen.
Monaſterium in Deckingen.
Monaſterium in Faucibus, zun Füſſen.
Monaſterium in Lorch.
Monaſterium in Benedictenbeuren.
Monaſterium in Ottenbeuren.
Monaſterium in Neresheim.
Monaſterium in Thierhaubten.
Monaſterium in Urſee.
Monaſterium in Fultenbach.
Monaſterium in Brenzahauſen.
Monaſterium in Beſſelbron.

Ab Ordine translatum eſt in eadem Diœceſi.

MOnaſterium in Elwangen fuit translatum anno Domini 1489.

In Diœceſi Eichſtattenſi Monaſteria ſunt Ordinis noſtri V.

MOnaſterium Caſtellenſe quondam optimè reformatum.
Monaſterium in Wiltzpurg.
Monaſterium in Blanckenſtetten.
Monaſterium in Heidenheim.
Monaſterium in Wernizahuſen, aliàs Ahuſen nominatum.

Digitized by Google

In Diœceſi Curienſi Monaſteria ſunt noſtri Ordinis IV.

Monaſterium Diſertinenſe.
Monaſterium Fabarienſe, aliàs vulgariter Pfeffers.
Monaſterium S. Mariæ ſemper Virginis, aliàs Mariæ Mons.
Monaſterium S. Joannis.

In Diœceſi Babenbergenſi Monaſteria ſunt Ordinis noſtri IV.

Monaſterium S. Michaelis in Monte Monachorum.
Monaſterium S. Ægidij in Nürenberga.
Monaſterium in Michelfeld.
Monaſterium S. Bonifacij in Wiſenawe.

In Diœceſi Hildensheimenſi Monaſteria ſunt Ordinis noſtri IV.

Monaſterium S. Michaelis in Hildensheim.
Monaſterium S. Godhardi prope Hildensheim.
Monaſterium in Cluſa.
Monaſterium in Ringelnheim.

In Diœceſi Halberſtattenſi ſunt Monaſteria noſtri Ordinis X.

Monaſterium S. Ægidij in oppido Brunſuicenſi.
Monaſterium in Luthera regali, id eſt, Königslutern.
Monaſterium in Husburg.
Monaſterium in Ilſenburg.
Monaſterium in Hildesleven.
Monaſterium Cellæ Mariæ prope Elversdorff.
Monaſterium in Reinsdorff.
Monaſterium in Wimelburg.
Monaſterium in Goſeck prope Nuenburg.
Monaſterium in Ballenſtetten.

In Diœceſi Verdenſi Monaſteria ſunt Ordinis noſtri tantum duo.

Monaſterium S. Michaelis in oppido Lunenburgenſi.
Monaſterium in Veteri Ulſen, aliàs in Odenſtatt.

In Diœceſi Padelbornenſi Monaſteria ſunt Ordinis noſtri V.

Monaſterium Abdinghofen in ipſa civitate Padelborna.
Monaſterium S. Viti Martyris in Corbeia Saxoniæ.
Monaſterium Mariæmünſter.
Monaſterium in Flechtorff.
Monaſterium in Helmershauſen.

Digitized by Google

Monasteria Ordinis Abbatialis Capituli CXXII.

SUmma itaque Monasteriorum Ordinis nostri Provinciæ Moguntinæ, ac Diœcesis Babenbergensis exemptæ, quorum Abbates tam de Jure, quàm de consuetudine ad Capitulum Generale seu Provinciale, quod de triennio in triennium semel habetur, venire, dum celebratur, tenentur, cessante impedimento legitimo, centum & XXII. Sunt in eâdem Provincia Moguntina Ordinis nostri & alia complura Cœnobia Monialium; præposituræ quoque Monachorum, & Prioratus, quorum isthic nullam fecimus mentionem, propterea quòd Abbatibus suis omnino subijciuntur.

Quæ sint Diœceses Provinciæ Moguntinæ, quótque Cœnobia in qualibet.

ARchiepiscopus Moguntinus XII. sub se habet Episcopos, Cœnobia XX.
Episcopum Herbipolensem, in cujus Diœcesi Monasteria habemus XV.
Episcopum Spirensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis IV.
Episcopum Argentinensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis IX.
Episcopum Constantiensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis XXVI.
Episcopum Augustensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis XIV.
Episcopum Eichstattensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis V.
Episcopum Curiensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis IV.
Episcopum Hildensheimensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis IV.
Episcopum Halberstattensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis X.
Episcopum Verdensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis II.
Episcopum Padelbornensem, in cujus Diœcesi Monasteria sunt Ordinis V.
Episcopum Wormatiensem, in cujus Diœcesi nullam habemus Abbatiam.
Porrò Episcopus Bambergensis exemptus Monasteria sub se habet IV.

Hæc est Tabula Successionis Abbatum Hirsaugiensium per tempus CCCCXXVII. annorum, sub quibus prima pars operis continetur.

ANno Domini DCCCXXX. Indictione Romanorum octavâ, sub Imperio Ludovici ejus nominis primi. Et Anno Domini DCCCXXXVIII. consummatur Monasterium Hirsaugiense.

Nomina XXV. Abbatum Hirsaugiensium in hoc Volumine contentorum.

Lutbertus Abbas Hirsaugiensis I. institutus est Anno Dñi DCCCXXXVIII. præfuit annis XVI. demptis mensibus tribus, obijtque Anno Domini DCCCLIII.

Gerungus Abbas S. Aurelij II. ordinatur Anno Domini DCCCLIII. præfuit annis XXXII. moritur anno Domini DCCCLXXXIV.

Regenbodo Abbas S. Aurelij III. fuit electus Anno Domini DCCCLXXXIV. præfuit annis VI. Et resignavit anno Christianorum DCCCXC.

Harderadus Abbas Hirsaugiæ IV. præficitur Anno Domini DCCCXC. præfuit annis XXVII. Et moritur anno DCCCCXVIII.

Rudolphus Abbas Hirsaugiæ V. ordinatur Anno Domini DCCCCXVIII. præfuit annis VII. & mortuus est anno Christianorum DCCCCXXVI.

Diethmarus Hirsaugiæ Abbas VI. instituitur Anno Domini DCCCCXXVI. præfuit utiliter annis XXVI. Et mortuus est anno DCCCCLII.

Sigerus

Sigerus Abbas Hirſaugiæ VII. præficitur anno Chriſtianorum DCCCCLII. præfuit annis XXX. & moritur anno DCCCCLXXXII.

Lupoldus Abbas Hirſaugiæ VIII. fuit inſtitutus Anno Domini DCCCCLXXXII. præfuit annis IV. Et mortuus eſt anno DCCCCLXXXVI. Indictione XIV.

Hartfridus Abbas Hirſaugiæ IX. ordinatur Anno Domini DCCCCLXXXVI. præfuit annis duntaxat II. & moritur anno DCCCLXXXVIII. Indictione prima.

Conradus Abbas Hirſaugiæ X. inſtituitur Anno Domini DCCCCLXXXVIII. præfuit annis XII. & moritur anno MI. Indictione XIV.

Vacavit Abbatia Monaſterij S. Aurelij Hirſaugienſis poſt mortem Conradi Abbatis ab Anno Domini milleſimo primo uſque ad milleſimum ſextum per annos ſexaginta quinque.

Fridericus Abbas Hirſaugiæ XI. inſtituitur Anno Domini MLXVI. præfuit annis II. & deponitur ab Officio cum injuria anno MLXIX.

Sanctus Wilhelmus Abbas Hirſaugiæ XII. inſtituitur Anno Domini MLXIX. præfuit annis XXII. novum Monaſterium Hirſaugiæ conſtruxit, ordinem reformavit. Obijt anno MXCI.

Gebhardus Abbas Hirſaugiæ XIII. præficitur anno MXCI. præfuit annis XIV. Et fit Epiſcopus Spirenſis anno Domini MCV.

Bruno Abbas Hirſaugiæ XIV. ordinatus fuit Anno Domini MCV. præfuit annis XIV. & moritur anno MCXX.

Volmarus Abbas Hirſaugienſis Monaſterij XV. inſtituitur Anno Domini MCXX. præfuit annis XXXVII. Et moritur anno MCLVII.

Hartwigus Abbas Hirſaugiæ XVI. ordinatur Anno Domini MCLVII. præfuit menſibus duntaxat duobus, & moritur eodem anno.

Manegoldus Abbas Hirſaugiæ XVII. inſtituitur Anno Domini MCLVII. præfuit annis VII. Et moritur anno MCLXV.

Rupertus Abbas Hirſaugiæ XVIII. electus eſt Anno Domini MCLXV. præfuit annis XI. Et reſignavit Abbatiam anno MCLXXVI.

Conradus ejus nominis ſecundus fit Abbas Hirſaugienſis XIX. Anno Domini MCLXXVI. præfuit annis XII. & obijt anno MCLXXXVIII.

Henricus Abbas Hirſaugiæ XX. ordinatur anno Domini MCLXXXVIII. præfuit annis VIII. & reſignavit Abbatiam anno MCXCVI.

Marcquardus Abbas Hirſaugiæ XXI. inſtituitur Anno Domini MCXCVI. præfuit annis VIII. & obijt anno MCCV. Indictione VIII.

Lutfridus Abbas Hirſaugiæ XXII. ordinatur anno Domini MCCV. præfuit annis XI. Et moritur anno MCCXVI.

Eberhardus Abbas Hirſaugiæ XXIII. inſtituitur anno Domini MCCXVI. præfuit annis XV. Et moritur anno MCCXXXI.

Erneſtus Abbas XXIV. ordinatur ad Hirſaugiam Princeps Anno Domini MCCXXXI. præfuit annis XIII. Et moritur anno MCCXLV.

Volpoldus Abbas Hirſaugiæ XX. inſtituitur Anno Domini MCCXLV. præfuit annis XX. Et obijt anno MCCLXV.

Et cum hoc Abbate inſignis Monaſterij Hirſaugienſis primam operis noſtri Hiſtorici partem concludimus, temporum ordinem & ſeriem à principio inſtitutionis Monachorum apud S. Aurelium per annos quadringentos, cum ſeptem atque viginti, quæ potuimus, & licuit, narratione digerentes. Quæ autem ſuperſunt Hirſaugienſium ſucceſſiones Abbatum uſque ad eum, qui hodie principatur, Joannem de Calba, in ſecundo volumine hujus operis Domino largiente continuabimus.

Laus DEO Redemptori noſtro.

EPISTO-

Digitized by Google

EPISTOLA
JOANNIS TRITHEMII ABBATIS

D. Jacobi prope Herbipolim civitatem Francorum Orientalium, quondam verò Spanheimensem, ad Joannem insignis Monasterij Hirsaugiensis Abbatem, super editione subjecti operis Chronicorum Hirsaugiensium Patrum.

REverendo in Christo Patri Domino Ioanni dignissimo Abbati insignis Monasterii SS. Apostolorum Petri, & Pauli Hirsaugiensis, Ordinis D. Patris Benedicti, Spirensis Diœcesis, Ioannes Trithemius inutilis Abbas apud S. Iacobum in suburbano Civitatis Poapolitanæ, quam Wirzburg vulgariter appellant, eiusdem Ordinis, salutem, & Fraternam in Domino Charitatem. Sedecim annorum tempus, nî fallor, effluxit, quo primùm famosi, atq; insignis Monasterij Hirsaugiensis, cui divinâ ordinatione Prælatus, & Moderator dignissimus es constitutus, inchoavi historiam, quam vanis, caducísque mundi curis, & sollicitudinibus quasi continuè nimiùm occupatus, hactenus ad finem perducere non potui. Spanheimensis etenim plena laboribus Abbatia, in qua per annos fermè quatuor atq; viginti in multa sollicitudine præfui, tantis me laboribus rei familiaris, mundíque curis absque intermissione oppressit, ut mihi rarò, ac so-

lùm per intervalla nocturnis, quas ipſe mihi de ſomno plerumq; ſuffurabar, horis codicem liceret contingere. Addo & illud, quod omnibus & manifeſtum, quaſi mihi non ſufficeret unius pauperrimi cura Monaſterij, per continuos viginti annos in cauſis, & negotijs Ordinis noſtri publicis, atq; communibus, viſitando per quæq; Monaſteria in multis Germaniæ Diœceſibus, mandato Patrum meorum multipliciter occupatus fui. Legationes pro defenſione Ordinis ad Principes varias peregi, ac vicinorum ſimul, & longè diſtantium cauſas, ùt proprias ſæpius invocatus, aut iuſſus ad pacis concordiam revocavi. Vnde non parùm detrimenti rerum mearum tandem conſecutus ſum: quippe qui utilitatibus aliorum neceſſariò intentus, propria intermittere ſtudia, Fratrumq; commoda meorum cogebar. Hinc factum eſt, ut inchoatum Hiſtoriæ Hirſaugienſis opus per tot annos conſummare minimè potuerim; quamvis id me citiùs editurum in lucem ſperaverim, ſæpiusq; promiſerim urgentibus. At nunc poſteaquàm, Chriſto IESV miſerante, labyrinthum inexplicabilem Spanheimenſis Abbatiæ meis & ſtudijs, & inſtitutis animi ſemper adverſum ſimul, atq; contrarium, occaſione datâ per cynonotos evaſi, Monaſterium S. Iacobi memoratum, pietate ac munificentiâ Reverendiſſimi Principis Domini Laurentij de Bibra Herbipolenſis Epiſcopi, ac Ducis Francorum, ſimul & Fratrum electione regulari aſſecutus, in quo ſicut mundi rebus vivo tenuis & pauper, ita remotus ſum à curis ſæculi vanis, & liberior ad philoſophandum. Nam inter curas mundi, & ardens ſtudiũ ſcripturarũ vera, & continua non poteſt manere concordia, ſed alterum ex altero corrumpitur; dum aut litterarum continuata intentio familiaris rei profectum negligit: aut ſollicitudo rerum temporalium nimiâ lectione deſiderium extinguit. Rarus eſt enim noſtris temporibus inter Prælatos Monaſticos, qui ut Aioth ambidexter, & curis rerum domeſticarum debitum, & conveniens litteris impendat ſtudium, & interni profectûs animi nullum propterea ſentiat detrimentum. Frequenter ſiquidem alterum neceſſariorum minùs perfectè proſequimur: dum circa curam alterius diligentiùs occupamur. Ego autẽ qui ſtudium ſcripturarum cunctis mundi rebus & curis ſemper præpoſui, datã mihi occaſionem dimittendi Abbatiã Spanheimenſem caducis ſollicitudinibus plenã libenter acceptavi: Vivo enim nunc Laus Deo mente tranquillus, & nimijs mundi curis liber & vacuus: atq; ad inſtitutum animi perficiendum magis diſpoſitus. Vnde ne tuis precibus me crederes ex propoſito reluctari, opus hiſtoriarum Hirſaugienſiũ diutius intermiſſum, locum aſſecutus tranquillum, & com-

Chronicorũ Hirſaugienſ. poſtulata compilatio.

petens

petens otium ad manus resumpsi tandem aliquando perficiendum: quod & amoris mei perpetuum erga Fratres tuos Hirsaugienses erit testimonium, &, quantæ apud me sis auctoritatis Tu Princeps Monachorum, & Pater præstantissime Ioannes, evidens documentũ. Enimverò nisi & obsequijs tuis essem voluntarius, promptâq; benevolentiâ deditissimus, & Fratrum tuorum Hirsaugiensium omnium amator sincerus, nemo mihi unquam persuadere potuisset, ut opus tam arduum, ac laboriosum meo studio perficiendũ in manus desumpsissem meas, quòd & animum & calamum sacratioribus maluissem occupâsse institutis, & mentis propriæ culturam exercere potiùs, quàm temporis transacti mortalium gesta litteris commendare pro voluptate Posterorum. Sed nimiâ dilectione Hirsaugiensium devictus laborem hunc magnum libens subivi, Chronicon vestri Cœnobij, ùt cernitis, consummavi, memoriã omnium vestrûm immortalem reddidi, & quicquid ornare vos maximè potuit, multo sudore in unum comportavi: Vos ego, quâ possum humilitate, precor, hanc mihi vicem laboris mei rependite, & DEVM pro anima mea, cùm de corpore tandem egressa fuerit, studiosiùs orate. Verùm quia tempus à prima fundatione Hirsaugiana, longũ paulò minùs septingentorũ annorum, plura memoratu digna mihi scribenda obtulit, visum mihi fuit, opus totum in duo volumina, sive partes dividere, ne aut pondus unius codicis in immensũ evaderet, aut brevitatis necessaria consideratio gestorum seriem detruncaret. Primã igitur partem ab introitu Monachorũ de cœnobio Fuldensi, ad S. Aureliũ anno Christianorũ octingentesimo tricesimo octavo incepimus, quam per annos septem & viginti, supra quadringentesimũ continuantes, Abbatum ordinatas successiones per seriem temporis, usq; ad vicesimũ quintũ, nomine Volpoldum, inclusivè perduximus. Porrò multa per digressũ facta Germanorũ memoratu digna ubiq; inserui, exterasq; nationes, ùt ipsæ fecêre nostris, quantùm licuit, silentio transivi. Vale. Ex meo cœnobio scripsi quintâ die mensis februarij. Anno Christianorum M. D. XI.

Cur historiarum opus diviserit in duo volumina.

Scriptũ anno M. D. XI.

Digitized by Google

In Nomine Domini noſtri JESV Chriſti FILIJ DEI OMNIPOTENTIS INCIPIT PRÆFATIO JOANNIS TRITHEMII ABBATIS,

in Chronicon Monaſterij Hirſaugienſis, &c.

Diligentia Veterum circa hiſtorias.

Hiſtorijs conſcribendis magnam veteres adhibuêre diligentiam: quippe qui non ſecus ac legibus, memoriâ rerum tranſacti temporis, rem exornari publicam crediderunt. Hiſtoria namq; ſempiternæ quædam memoriæ conſervatrix eſt, quæ ſola famam bonorum virorum, qui ſapientiâ, fortitudine, vel ſanctitate, ſeſe præſtare cæteris magno labore conati ſunt, venerandâ quâdam recordatione facit immortalem. Quis originem mundi, annorúmq; omnimodam ſupputationem, & ea, quæ interea ſunt facta inter mortales, hoc tempore neſcientibus innoteſceret? Quis incarnationem, Nativitatem in mundum ex Virgine, Doctrinam, Miracula, Paſſionem, Mortem ac Reſurrectionem D. N. Jeſu Chriſti perſuadere poſſet ignorantibus? Aut quis Paſſiones Martyrum, vitam, converſationes, & miracula Sanctorum, Trojanorum excidium, latum in orbe Romanorum imperium, memorabilia Regum, Philoſophorum, & Principum dicta vel facta, cæteráque ſcitu digniſſima, hodie nobis vel panderet, vel pandentibus crederet? ſi nulli ante nos hiſtoriarũ Scriptores extitiſſent? Sola igitur hiſtoria eſt, quâ fit, ut qui longiſſimi temporis intervallo à veteribus illis disjungimur, & illorum geſtis interfuiſſe, & illis ijſdem vixiſſe temporibus per lectionem videamur. Hiſtoria etenim ſuo vigore immortalitatem confert mortalibus, prudentiam animo legentis copioſam aperit, & in geſtis veterum quid agendum, cavendúmve ſit, omni tempore oſtendit. Hiſtoria fidem inſtruit, ſpem erigit, charitatis igniculum accendit. Hiſtoria nos cautos reddit ad pericula, in agendis facit providos, & in omni negotio, quod occurrerit, aſtutos. Hiſtoria parvulis addit ſcientiam, & mentes infirmorum incitat ad virtutem. Enimverò dum geſta vel dicta memoratu digna bonorum virorum ad memoriam legendo reducimus, quid aliud quàm eorum nos imitatione ad virtutum exercitia præparamus? Rurſus verò, cùm pravorum impia dicta vel facta legimus, docemur, ut pernicioſa fugiamus. Unde rectè hiſtoria mortuorum vivum exemplar

Demonſtratio dictorum per exempla.

Hiſtoria præſentes facit, abſentes.

Hiſtoricæ utilitatis commendatio brevis.

Digitized by Google

plar, mortaliumq; lumen inextinguibile dicitur, per quam ad pravorum detestationem, bonorum verò imitationem provocamur. Monemur etenim per historias malum fugere, bonum amplecti, & in ejus amore jugiter permanere. Sic ergo nobis in hac mortalitate vivendum est, ut lectione historiarum studeamus ex imitatione veterum semper in melius proficere, & boni operis exemplum etiam posteris commendare. Unde quoties historia pravorum impiè dicta, vel facta, probra seu meritas pœnas nobis reducit ad memoriam, non ideò scripta putemus, ut vel imitatione digna sint, vel præconio laudis, sed nobis potiùs in avisamentum digesta credamus, ne similia committens quispiam ex nobis pares recipiat pœnas, quas illi pro demeritis susceperunt. Adijciendum rectè putamus, quòd per multarum experientiam rerum in nobis tandem prudentia nascitur, ad quam arte longâ existente, ac vitâ brevi, nusquam facilior patet accessus, quàm si veritatis, ac rectitudinis amore omnem honestatis & pietatis historiam lectione sedulâ revolvamus. Quæ cùm ita sint, non studio vanitatis, neque curiositatis instinctu, sed divino potiùs Spiritu afflatum crediderim, optime Joannes insignis Monasterij Hirsaugiensis Reverendissime Princeps, Dux ac pastor, & Abba, qui me toties hortari precibus, ac sollicitare promissis, importunè, ac opportunè non cessas, monens, rogans, postulans, quatenus historiam memorati cœnobij tui Hirsaugiensis, quam Venerabili Prædecessore quondam tuo Blasio Abbate, ego tunc Abbas Cœnobij Spanheimensis existens postulante inchoaveram ex Schedis, & monimentis per te mihi denuo transmissis, vel serò tandem aliquando perficiam. Cohortantur me non minùs Fratres tuo imperio subjecti, qui unâ tecum hoc à me opus Chronicorum èx multo jam tempore instantiùs postulârunt; quibus nimiâ charitate devinctus impium duxi aliquid monentibus denegare: Nam etsi res ardua sit meo judicio, & magna, parvisq; viribus ingenij mei multùm difficilis, rerum gestarum seriem, Abbatumq; Monasterij tui memorati Hirsaugiensis tempora, & Successionis ordinem ab octoginta ferme annis supra sexcentos ad memoriam reducere, & in unius corpus voluminis servatâ ubique continuatione historiæ ordinare, Tibi tamen, Monasterio tuo, & monachis omnibus in regulari subjectione commissis tantâ sum dilectionis familiaritate constrictus, ut vestris justis, & sanctissimis votis, etiam supra vires in majoribus obedirem. Volens igitur, & libens postulationibus vestris pro viribus præstabo obsequium, & diu desideratum historiæ opus Domino largiente perficiam.

Historia confert Prudentiam.

Difficultas hujus historiæ.

Duo præcepta dantur historiographis.

Duo sunt præcepta, quæ dantur historiam scribere volentibus: Alterum, ut inviolata veritas in omni narratione ubiq; permaneat: Alterum verò, ut ipsa narrationis integritas proprijs, aptis, & concinnis sermonum ornatibus decoretur. In primo me quidem satisfactum instituto & velle, & posse, non abnuo: quippe quem & ipsa professio Monastica simul, & Christiana fides abhorrere compellunt mendacium, & veritatis jubent esse amicum. *Os etenim, quod mentitur, occidit animam:* & Scriptor, qui veris miscet mendacia, confundit historiam. In altero verò me non posse fore sufficientem manifestè considero: utpote qui veritatem sine fuco sermonis apertè, atque simplici

Digitized by Google

verborum congerie ſcribo. Sunt autem tria hiſtoriarum genera. Ex his primum nominatur Catholicon, quod univerſale quidem exiſtens totius mundi complectitur hiſtoriam, & ſi non omnium, multorum tamen Regum, Principum, Nationum, & Provinciarum geſta commemorat. Hoc ſcribendi genere uſi ſunt Titus Livius Hiſtoriographorum lacteum flumen, Euſebius quoq; Cæſarienſis Epiſcopus, Caſſiodorus Monachus in Tripartita hiſtoria, Freculphus Epiſcopus Lexovienſis, Oroſius Presbyter in Hormeſta mundi, Vincentius Belluacenſis in ſpeculo hiſtoriali, Marianus Scotus Monachus Fuldenſis, Martinus Romanus, Gottfridus Viterbienſis, Helinandus Monachus Frigidi montis, Rupertus Monachus, Hugo Floriacenſis Monachus, Joannes de Columna, Antoninus Archiepiſcopus Florentinorum, Marcus Antonius Sabellicus Venetus, Jacobus Philippi Bergomenſis, Sebaldus Schedel Nürenbergenſis: & alij multi; quorum nomina ratione prætermittimus.

Hiſtoriarum tria ſunt genera.

1. Univerſale.

Secundum hiſtoriæ genus Idicon dicitur, id eſt, ſpeciale, vel proprium: quod unius vel Regni, vel Gentis acta ſolùm cõmemorat. Hoc ſcribendi genere uſus eſt, Joſephus Judæus de bello Judaico, & antiquitatum libris, Philo quoq; Judæus in libro Succeſſionum, Egeſippus ex Judæo Chriſtianus, de Excidio Hieroſolymorum, Beda Monachus in geſtis Anglorum, Gregorius Epiſcopus Turonenſis in geſtis Francorum, Jordanes Epiſcopus in geſtis Gottorum, Windekindus Monachus in hiſtoria Saxonum, Regino Prumienſis Abbas in hiſtoria Gallorum, Rupertus Gangvvinus in geſtis Francorum, Andreas Monachus Ratisponenſis in geſtis Bavarorum, & alij multi, quos tranſimus.

2. gen' ſpeciale nominatur.

Tertium verò genus hiſtoriarum nominatur Topicon, id eſt locale: quod hiſtoriam unius Civitatis, Familiæ, ſeu loci complectitur, & ad externa non vagatur. Hoc ſcribendi genere uſus eſt Beda Monachus in Anglia, qui localem Monaſterij ſui, & Abbatum hiſtoriam compoſuit, & aliena non curavit. Sigebertus quoq; Monachus Gemblacenſis, Strabus Monachus Fuldenſis, & complures alij Bedam imitati, Monaſteriorum & Abbatum ſuorum conſcripſerunt hiſtorias, quorum exemplo & ego Joannes Trithemius Abbas Monaſterij S. Jacobi Majoris Apoſtoli Herbipolenſis, retro actis annis cùm in Cœnobio Divi Martini Spanheimenſi Abbatis nomen adhuc portarem indignus, ejuſdem Monaſterij hiſtoriam, tempora quoque, & Succeſſiones omnium Abbatum ejus ab initio Fundationis per annos CCCLXXXII. uſq; ad mei translationem in Herbipolim, quæ facta eſt anno ſaluris Chriſtianorum M.D.VI. indictione IX. certè non ſine labore maximo in unum volumen comportavi. Hoc ipſo quoq; ſcribendi genere hiſtoriam Hirſaugienſis Monaſterij tui Joannes Abbatum modeſtiſſime, ſicut præcepiſti mihi, contexere ſtatui, cui etſi nitorem eloquentiæ neceſſarium adhibere nequeam, à veritatis tamen ſemita non recedam. Multa deniq; ſparſim in Germania facta huic hiſtoriæ noſtræ per digreſſum mihi placuit inſerere, quo non ſolùm Hirſaugienſibus, ſed omnibus quoq; legentibus honeſtam animorũ conferat voluptatẽ.

3. Topicum ſive locale dicitur.

Idi-

Digitized by Google

Idipsum ante me feciſſe plures invenio, qui Monaſteriorum ſuorum hiſtorias, Abbatumq; Succeſſiones litteris commendârunt. Erit forſitan aliquando tempus, quando opus hoc noſtrum in unius anguſtia Cœnobij minimè latere poterit, ſed hominum curioſitate laudabili extractum in manus plurimorum veniat diſcutiendum. Vt ergo nuſquâ progrediatur vacuum, nullíque fiat oneroſum, clauſulis rerum memorandarum in Germania noſtra geſtarum certo illud moderamine decorare volui, quatenus & rerum varietas jucunda fiat neſcientibus, & prolixitas brevitate compreſſa ſcientibus non generet in mente faſtidium. Auctorum verò de quibus auxilium habui, iſta ſunt nomina: Megenfridus Monachus Fuldenſis, qui multa ſcribit de prima Fundatione Hirſaugienſis Monaſterij, & Succeſſione Abbatum apud Eccleſiam S. Aurelij. Windekindus Monachus Corbejenſis in Saxonia. Regino Abbas Prumienſis in hiſtoria Metenſium. Benno Abbas in hiſtoria Suevorum. Theodoricus, & Goldsherus Monachi S. Matthiæ in geſtis Trevirorum. Marianus quoq; Scotus Monachus in omnimoda Germanorum hiſtoria. Otto Friſingenſis Epiſcopus. Andreas Monachus S. Hemmerammi Ratisponenſis. Henricus de Erfordia. Gottfridus Viterbienſis. Gottfridus quoque Monachus S. Pantaleonis in Colonia. Joannes de Hildensheim Carmelita. Rupertus Præmonſtratenſis Canonicus. Hugo Floriacenſis. Joannes Monachus Caſtellenſis. Ebervvinus Monachus Segenbergenſis. Bernardus Monachus Corbejenſis. Bertrandus Monachus Hirsfeldenſis. Multa deniq; ex alijs diverſis Chronicis, & hiſtorijs Francorum, Bavarorum, Suevorum, Moguntinenſium, Neometenſium, Vangionum, comitumq; Palatinorum Rheni dudum per Wernherum Monachum Loriſſenſis Cœnobij comportatis, huic operi noſtro inſerui, quorum mihi narratio ad ſeriem hiſtoriæ non inutilis videbatur. Ex Annalibus quoq;, privilegijs, & litteris ipſius Monaſterij Hirſaugienſis non mediocriter adjutus ſum, quorum continentiâ Succeſſiones Abbatum deducantur. Plura etiam ex Legendis Sanctorum, Epiſtolis quoque, & opuſculis Patrum convenientia propoſito meo non absq; labore magno ſum aſſecutus. Placuit autem mihi totam hiſtoriam juxta ſeriem annorū Dominicæ Nativitatis cum minio diſtribuere: quatenus factum cujuslibet temporis lector ſub regimine Abbatum faciliùs poſſit invenire. Tali etenim ordine ſeries diſtincta temporum & minùs legentem aggravat, & pulchrâ varietate hiſtoriam per amplius ornat.

Auctores quos Compilator ſecutus eſt.

Finis Præfationis.

FUN-

Digitized by Google

FUNDATORUM NOMINA,

Qui tam veterem, quàm novam Hirſaugiam vel fundârunt, vel dotârunt, vel reformârunt.

I. ERlafridus Comes de Calvva cum filijs Nottungo Epiſcopo Vercellenſi, & Ermenfrido Comite, fundator anno 830.

II. Lutbertus poſtulatus ex Monaſterio Fuldenſi Diſciplinæ Hirſaugienſis inſtitutor.

III. Diethmarus ex Monaſterio S. Galli poſtulatus, Primus Diſciplinæ Hirſaugienſis reformator.

IV. Leo Papa IX. ex Comite de Dagsburg Auctor ſecundæ fundationis Hirſaugienſis.

V. Adelbertus Comes de Calvva ſecundus fundator, cum Wiltrude uxore devotiſſima.

VI. Fridericus ex Monaſterio Einſidlenſi poſtulatus ſecundus Hirſaugienſis Diſciplinæ inſtaurator, poſt 63. annorum vacationem.

VII. S. Wilhelmus ex S. Emmerammo poſtulatus primus fundator novæ Hirſaugiæ.

VIII. Wolfframmus Mayſer Reformationis Burſfeldenſis introductor.

IX. Bernardus ſecundus fundator novæ Hirſaugiæ.

FUN-

Digitized by Google

FUNDATIO INSIGNIS MONASTERIJ Hirſaugienſis facta per Erlafridum Comitem de Calba, & Nottungum Filium ejus Epiſcopum Vercellenſis Eccleſiæ, Anno Dominicæ Nativitatis Octingenteſimo atque Triceſimo.

SCripturus auxiliante Domino noſtro Jeſu Chriſto hiſtoriam inſignis Monaſterij Hirſaugienſis, operæ pretium fore arbitratus ſum ab ejus fundatione prima initium ſumere, & quæ cauſa moverit ipſius Fundatores, inprimis demonſtrare. Fuit eo tempore, quo Ludovicus primus Magni Caroli Filius Romanum gubernabat Imperium, Comes quidam in Calba, nomine Erlafridus, vir dives, potens, ac magnus, etiam in conſpectu Cæſaris Ludovici. Hic habebat filium gentili vocabulo Nottungum, in omni doctrina Scripturarum eruditum, qui propter ſcientiam litterarum, & morum integritatem ſub Carolo Imperatore Magno, Vercellenſis Eccleſiæ Pontificatum fuerat aſſecutus. Is poſtquam Eccleſiæ ſuæ per aliquot annos ſtrenuè præfuiſſet, dulcem reviſendi patriam cupidinem incidit, quam ne vacuus cerneret, cogitare anxius cœpit, quo illam munere honoraret. Impetrârat non longè priùs magnis quidem precibus ab Archiepiſcopo Mediolani Corpus Divi atque ſanctiſſimi quondam Præſulis Rhedicianorum Aurelij Armeni, ſacras reliquias, omni auro & jaſpide pretioſiores, quas de Mediolano ad Eccleſiam ſuam Vercellenſem deferens, in Mauſolæo pulchro, quod eis præparaverat, collocavit. Viſurus itaque patriam, & dulces in natura parentes, hunc theſaurum inferre Germanis loco muneris præcipui cogitavit. Inter ſpem metumque fluctuans omnino, ne forſitan hæc illatio aut ſanctiſſimo diſpliceret Aurelio, aut ſi populo innotuiſſet Vercellenſi, à ſuo cogeretur reſilire propoſito, rem omnem Divino nutui commiſit terminandam. Tota igitur mente converſus ad Deum, ac prope ſepulchrum S. Aurelij noctem ducturus inſomnem, humi devotus provolvitur; & his verbis ad Sanctum Chriſti Confeſſorem Aurelium precatur: *Aureli ſanctiſſime*

Nottung. Ep. Vercellenſis Filius Erlafridi Comit.

Corpus S. Aurelij transfertur Vercellas.

ſime Pater, Deus meum, & unicum animæ meæ poſt Chriſti Matrem præſidium; Tibi pando nunc deſiderium meum, quod in lumine divinæ ſpeculationis Tibi poſito, nequaquam poteſt eſſe abſconditum. Rogo te per divinum amorem, qui te mihi venerabilem, Eccleſiæ celebrem, & ægris meditum fecit, ne me in hoc ambiguo diutiùs fluctuare permittas, ſed exaudi me famulum Tibi humiliter proſtratum, & doce me, quid agere debeam ſecundùm Dei, & tuam voluntatem. Cumque oraret diutiùs, & lachrymans humi jaceret proſtratus, pauliſper obdormivit. Cùm mox dormienti S. Aurelius Pontificali mitrâ decorus apparuit, ac pavore aliquantulùm concuſſo ſimilia dixit: *Salus tecum Frater Nottunge: nihil metuas velim, ſed conſurgens animæquior eſto: Ego ſum Aurelius Rhedicianorum quondam Epiſcopus, quem precibus vocaſti, & ad hoc veni, ut pergam tecum in tuam Alemanniam. Quo cùm perveneris, Monaſterium ſervorum Dei meo nomine in eo loco conſtituas, in quo cæcum ad invocationem nominis mei videris illuminatum.* Quibus dictis viſio ſancti diſparuit: At verò Nottungus Reverendiſſimus Præſul gaudens, & lætus de ſomno conſurgens, in ipſa mox nocte Sarcophagum Sancti aperuit, & ſacras ejus Reliquias nemine ſciente in ſuum cubiculum portavit. Mauſolæum verò diligentiſſimè recludens, multo Vercellenſes tempore deluſit, qui Sanctum ſe habere hoſpitem crediderunt, quem non habebant. Poſt hæc Venerandus Chriſti Præſul Nottungus, omnibus paratis, quæ ad itineris tanti rationem videbantur neceſſaria, de familia ſua fideliores quoſdam ſocios peregrinationis aſſumpſit & comites, impoſitisque jumento viario Reliquijs Sacris, in Dei nomine proficiſcitur. Cúmque poſt dies aliquot ingrederetur Alemaniam, magnâ ſuorum lætitiâ exceptus eſt, & quàm pretioſum intuliſſet patriæ theſaurum genitoribus in occulto primùm aperuit. Verùm cùm locus non eſſet in promptu tanto hoſpiti conveniens, nec videretur Antiſtiti Religioſum ſacras Reliquias ultra triduum inter homines detinendas, cum genitore anhelus deliberat, quo ponantur intereà, donec Monaſterij conſtruendi manſio diſponatur. Erat autem non procul à Caſtello Comitis Erlafridi, qui morabatur in Calba, unde & nomen habebat, Capella ſub honore S. Nazarij conſecrata, quæ nomen monti dedit, in quo conſtructa fuit uſque in præſentem diem. Placuit ergò cunctis, qui Pontificis interfuêre conſilio, ut Aurelij ſanctiſſimi buſta in eam cum honore debito reponerentur. Poſterâ itaque luce mane conſurgentes, Nottungus Epiſcopus, Comes quoque Erlafridus, & filius ejus alter Ermenfridus cum tota eorum familia, prædiſpoſitis ad hoc opus neceſſarijs, ſacras Reliquias per declivum montis circumgirando ad memoratam Divi Martyris Capellam ferre cœperunt. Venientes autem in eum locum, ubi nunc Eccleſia S. Aurelij trans fluvium videtur conſtructa, cæcus quidam in medio turbæ, quæ convenerat, ſanctis Reliquijs obvius voce altiſſimâ clamavit: Sana me ſanctiſſime Cultor Dei Aureli, reſtitue mihi lumen oculorum meorum, ſicuti pollicitus es. Ad quem Nottungus Præſul Reverendiſſimus inquit: Dic mihi ô homo, qui clamitas; ubi S. Aurelius tibi viſum dare promiſit? Cui cæcus: Domine hac nocte mihi dormienti in anguſtia cordis mei Sanctus iſte apparuit dicens:

S. Aurelius transferturin Alemaniam.

Erlafrid. Comes de Calba.

Craſtino

Craſtino in nomine Domini illuminaberis; Et reſpondi: Domine quis es? Ego ſum, inquit, Aurelius Epiſcopus, quem Filius Domini tui Erlafridi Comitis novum hoſpitem his regionibus pridem adduxit. His dictis iterum clamavit dicens: S. Aureli adjuva me. Statimque aperti ſunt oculi ejus, & viſum perfectè recepit. Mirabantur omnes, qui tanto interfuêre miraculo, & S. Aurelij merita magnis laudum præconijs extollebant. Dixit ergo Nottungus Præſul ad Comitem; Hic locus eſt Pater, in quo Monaſterium Servorum Dei conſtitues. Poſt hæc montem concito gradu aſcendentes immolato noſtræ ſalutis remedio, Pontifex ſacras Reliquias dicti Præſulis Aurelij ad præparatum in Capella S. Nazarij locum repoſuit. Reverſus ad Caſtrum Nottungus Epiſcopus votum ſuum Patri, & Germano expoſuit, monens, rogans, & conteſtans eos, quatenus amore Dei Omnipotentis, ad honorem B. Petri Principis Apoſtolorum, & S. Præſulis Aurelij Monaſterium Servorum Dei ſecundùm Regulam S. Benedicti eo in loco ædificare meminerint, in quo cæcum viderant illuminatum. Perſuaſit Patri ſine difficultate filius, quem tanti novitas miraculi præ nimia admiratione ſatisfecit attonitum. Erat nomine Comes Erlafridus homo in fide Chriſtiana devotus, Deum timens, & de ſuis bonis libenter miniſtrans pauperibus: quippe qui cæleſtia præponere terrenis jam olim didicerat, cujus voto junior filius conſenſit in omnibus.

Cæcus illuminatur ad merita Præſulis.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis DCCCXXX. Indictione VIII. Nottungo Reverendiſſimo Vercellenſium Epiſcopo ad ſuam Eccleſiam poſt menſes duos reverſo, Comes Erlafridus Deo factæ promiſſionis memor, Cœnobium Hirſaugienſe ſub declivo montis, ubi cæcus fuerat illuminatus, ad invocationem Divi Aurelij conſtruere de ſuis facultatibus cœpit; quod celeri conſummatione in ſeptem annis feliciter tandem perfecit; Copiam enim tam lapidum, quàm lignorum ad manum habuit, & dives pecunijs non pepercit. Intereà perſtabat ſollicitus metuens caſum, qui accidere potuiſſet, ne ſi morte præveniretur, Sanctum opus maneret ſub filio imperfectum. Nam etſi Ermenfridus junior Comes Patri fidelis cooperator in hac ipſa fundatione videretur exiſtere; propter juvenilem tamen ætatem, ſi libertatem fuiſſet aſſecutus, Seniori levitas animi ſemper extitit ſuſpecta. Intereà dum hæc agerentur circa novam conſtructionem Eccleſiæ S. Aurelij; Nottungus Reverendiſſimus Antiſtes ſæpe nominatus Vercellenſis, ut operis ſancti particeps mererétur exiſtere, magnum pondus auri, & argenti per nuntium deſtinavit ad Patrem; quo non ſolùm inchoatum perficeretur ædificium, ſed & monachis inibi coadunandis vitæ præſentis neceſſaria cõmerentur: miſit inſuper & Cruces aureas, argenteaſque, & Calices in miniſterium Divinæ ſervitutis, libros quoque, & ornamenta varia, quibus nova Domus Domini intrinſecus ornaretur.

Monaſt. Hirſaugienſ. conſummatio.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis DCCCXXXVII. Indictione XV. ſtructura Monaſterij S. Aurelij per Comitem Erlafridum de Calba perfecta & conſumãta eſt, qui fuit Ludovici Imperatoris annus XIV. átque à tranſitu ſanctiſſimi Legislatoris noſtri Benedicti, CCXXXI. Erat autem Eccleſia pro conſuetudine illius temporis admodùm pul-

Digitized by Google

chra, ſine columnarum ſubſtitutione fabricata, ampla ſatis, & ligneo tabulatu ſuperiùs cooperta, ac quatuor duntaxat altaribus redimita. Porrò clauſtri diſpoſitio intrinſecus veterum imitatione ſimplex & ampla fuit, ligneo ſimiliter tabulatu deſuper contexta per totum, quæ non ad faſtum, ſed ad habitationem Monachorum ſatis videretur idonea. Reliqua Monachorum habitacula per girum clauſtri ordinatim diſpoſita juxta morem illius temporis erant pulcherrima, quamquam, ſi noſtri his temporibus clauſtrales, ſimilibus includerentur manſionibus, non Cœnobijs, ſed carceribus ſe crederent mancipatos: ſic mutantur tempore mores, & ſancta veterum ſimplicitas curioſâ ſemper novitate confunditur. Nam veteres quondam ordinis noſtri Monachi cellulas inhabitabant humiles & tenebroſas; ſed corda eorum lumine divini amoris ſplendida fuerunt & lucida, átq; in ſcientia ſanctarum ſcripturarum mirabiliter illuſtrata. Noſtræ verò tempeſtatis Monachi cellas hodie pulchras inhabitant & lucidas; mentes autem ſine lumine ſanctitatis negligunt vitijs & ignorantiâ tenebroſas. Ita ſimiliter cum calices olim eſſent cuprei, fuerunt (ut ſic loquamur) aurei ſacerdotes, nunc autem calices ſunt aurei, & in cuprum ſacerdotes videntur eſſe mutati. Monaſterium itaque Hirſaugienſe ab Erlafrido Comite primùm in eo fuit loco ſicut diximus ædificatum; in quo & cæcus ad invocationem S. Aurelij illuminatus fuerat, & ipſe pro ſuis venationibus domum ſaltûs nuncupatam ex conſuetudine habebat. Quod tamen poſt annos ferme quatuor & triginta ſupra ducentos, ut ſuo loco dicemus, in ſequentibus à Comite quodam Adelberto de Calba dirutum, in eam formam, quâ hodie cernitur, extitit reformatum; prioris etenim Monaſterij ab Erlafrido fundati, nullum hodie remanſit veſtigium.

Clauſtra Veterum tenebroſa: Corda lucida.

Quãdo, & de quo Monaſterio primi Monachi ad Cœnobium S. Præſulis Aurelij, quod Hirſaugia nominatur, aſſumpti fuerint, & introducti.

POſteaquam Erlafridus Comes magnificus Monaſterium Hirſaugienſe memoratum non ſine multis impenſis atque laboribus anno ſeptimo tandem complevit, anxiâ mente cogitare cœpit, unde ad novum Cœnobium veteris converſationis viros ſub norma S. Benedicti optimè inſtitutos habere poſſet. Vigebat eo tempore in Cœnobio Fuldenſi ſub moderaminè Rhabani Abbatis magna Monachorum religio: cujus ſe fama per totam penè Europam diffuderat, eratque memoria laudis Fuldenſium Monachorum, utpote qui doctrinâ & ſanctitate omnes inter Monachos occidentales facilè obtinuêre principatum. Multi enim ex ijs in diverſis Chriſtianorum Eccleſijs propter eruditionem Scripturarum, & meritum ſanctitatis ad Pontificatûs honorem fuerunt aſſumpti. Comes itaque Erlafridus habito ſuorum conſilio, nuntios miſit, ad Rhabanum Abbatem, Otgari Archiepiſcopi Moguntini precibus adjunctis, poſtulans ſibi transmitti Monachos quindecim & Abbatem, novo, quod conſtruxerat,

S. Religio Fuldenſium.

Digitized by Google

xerat, Monasterio secundùm Regulam S. Benedicti inserendos, se quoque facturum omnia promisit, quæcunque illorum judicio ad utilitatem institutionis monasticæ necessaria viderentur, & opportuna. Fuerunt illo tempore, ut Meginfridus testatur, in Cœnobio Fuldensi sub directione Rhabani Mauri sanctissimi Abbatis plusquam ducenti & septuaginta Monachi, inter quos, juxta numerum Apostolorum duodecim viri erant in omni varietate scripturarum Magistri præ ceteris doctissimi. Hos ergo duodecim Rhabanus in unum convocans preces tam Archiepiscopi Moguntini, quàm Comitis Erlafridi coram eis litteris patentibus expositis: & quid ipsi sentirent in hoc negotio, requisivit: qui unanimi consensu responderunt, sanctum Comitis desiderium non esse contemnendum, quod & Omnipotenti Deo fore placitum, & pro salute multorum nemo dubitaret esse futurum. Ad hanc igitur Provinciam subeundum quindecim ex fratribus delegerunt, præficientes illis in Abbatem Lutbertum unum ex duodecim præcipuis Doctoribus, hominem provectioris ætatis, eruditione & moribus valde notabilem, fratrémque germanum Reverendissimi Abbatis Brunonis, & Principis Monasterij Hirsfeldensis.

Monachi Fuld. circ 270.

Anno igitur Christianorum DCCCXXXVIII. Indictione Romanorum I. mensis Maij die 25. Lutbertus Abbas cum 15. Monachis de Monasterio Fuldensi venit in Hirsaugiam, quos Erlafridus Comes de Calba Fundator sæpe dictus cum ingenti lætitia suscipiens ad novum Cœnobium lætus introduxit, eisque de omnibus vitæ necessarijs copiosissimè providit: & omnia cum eorum consilio tractabat. Eo tempore corpus S. Aurelij adhuc servabatur in Capella B. Nazarij supradicta, propterea quòd Ecclesia Monasterij nõdum esset consecrata. Post menses igitur paucos ut omnia prædispositum consequerentur effectum, Comes Erlafridus ad Curiam Imperialem cum alijs Principibus ad Francofordiam evocatus est, ubi terminatis negotijs Regni, pro quibus Otgarium pulsavit Moguntinum Archipontificem, quatenus novum Cœnobium, quod construxerat, convenienti tempore dignaretur consecrare. Annuit Præsul votis supplicantis, se quàm primùm daretur opportunitas, promittens esse venturum.

Monachi veniunt Hirsaugiam anno 838.

Quo tempore, per quem, & quibus præsentibus primum Cœnobium S. Aurelij Hirsaugiense fuerit dedicatum, & repositione Reliquiarum ejusdem.

CUm eo tempore inter Ludovicum cognomento Pium Imperatorem, & ejus filios gravis fuisset exorta dissensio, factus est denuo Principum conventus in civitate Neometensi, quæ nunc Spira vocatur, octo ferme distans ab Hirsaugia milliaribus. Convenerant illuc multi Principes, Episcopi, Abbates per Imperiale mandatum ad Curiam more solenniter evocati, inter quos comparuit nobilis ille Comes Erlafridus, qui nactus opportunitatẽ, denuo Moguntinum Præsulem Otgarum pro dedicatione novi operis ad-

Digitized by Google

eundum putavit. Consensit Otgarius, & de licentia Imperatoris diem consecrationis statuens, ad necessariorum dispositionem Comitem Erlafridum ad propria præmisit, post diem tertium subsecutus. Anno igitur Christiano prænotato videlicet DCCCXXXVIII. Indictione I. die mensis Septembris XI. hoc est in Festivitate SS. Martyrum Proti & Hyacinthi, Otgarius Moguntinæ Sedis Reverendissimus Archiepiscopus novam Hirsaugiensis Monasterij Ecclesiam sub honore Principis Apostolorum Petri, & S. Aurelij Rhedicianorum quondam Præsulis consecravit, in præsentia multorum Principum, Episcoporum, Abbatũ, & Comitum, quos fundator comes Erlafridus de Curia Imperatoris invitaverat. Quorum ista sunt nomina per Meginfridum separatim expressa. Hildebaldus Archiepiscopus Colonienſis, Wilericus Episcopus Bremensis, Eppo Episcopus Hildeshemensis, Thiagrius Episcopus Halberstatensis, Hildouinus Abbas S. Dionysij sacri palatij Archicapellanus, Rhabanus Abbas Fuldensis, Lutbertus Abbas primus Hirsaugiensis, & frater ejus Bruno Abbas Hirsfeldensis, Henricus Dux, Bernardus Dux, Bruno Dux, & filius ejus Ludulfus, Erlafridus de Calba comes, & filius ejus Ermenfridus, Ortrungus Comes, Adelhardus Comes, & complures alij, quorum nomina Deo sunt cognita, sed in gestis Otgarij Præsulis ex negligentia scriptoris non expressa. Consecratione autem Ecclesiæ cum 4. altaribus suis peractâ solenniter, memoratus Pontifex allatum de Capella S. Nazarij Corpus beatissimi Præsulis Aurelij subtus altare magnum cum reverentia & devotione magna reposuit, quod illic postea multis miraculis coruscavit. Deinde post annos LIII. cùm Nortmanni sub Arnulpho Imperatore devastarent Wormaciam, Harderardus Hirsaugiensis Monasterij IV. Abbas metuens incursum Barbarorum, testudinem fecit in Ecclesia subterraneam, in qua sanctas Reliquias in Sarcophago lapideo novo reposuit, cum inscriptione nominis, & dignitatis, ipsamque cameram ita rursus terra operuit, ut nullus deinceps quidquam ibi latere potuerit suspicari. Manserunt in eadem crypta Reliquiæ sanctæ occultatæ per annos CLXX. usque ad tempora Comitis Adelberti, qui sub Henrico IV. Imperatore renovavit Hirsaugiam, ita ut penè in oblivionem venisset S. Aurelius, excepto, quòd solâ famâ, & relatione Proavorum illum Hirsaugiæ sepultum audivit industriosa posteritas. Et de his postea suo loco mentionem non abscondemus.

Ecclesia prima S Aurelij consecrata.

Principum præsentium nomina.

Corpus S. Aurelij infertur.

Reliquijs itaque Divi Præsulis Aurelij sub altare per sæpe dictum Archiepiscopum repositis, Lutbertus instante Erlafrido Comite pastoralis curæ baculum de manu Pontificis Moguntini suscepit, & realem possessionem Monasterij coram omnibus, qui aderant, solenni intronisatione acceptavit.

Lutbert. ordinatur in Abbatem.

Deinde Comes Erlafridus accedens cum filio ad S. Hagiasterium coram Archiepiscopo Pontificalibus induto, & multitudine Principum traditione solemni manumisit, & dedit Omnipotenti Deo, S. Petro Apostolorum Principi, & Divo Aurelio Monasterium hoc novum, quod construxerat, cum vicis, pascuis, nemoribus, aquis, aqua-

Dotatio Monasterij.

Digitized by Google

aquarúmque decurſibus venationibus, piſcationibus, agris, pratis, & molendinis, cum univerſis emolumentis, atque proventibus, juxta tenorem Eulogij donationis, quod ſuper ſanctum Altare depoſuit, in quo continebantur & iſta: *Do etiam Eccleſia huic ſancti Aurelij traditione perpetuâ Eccleſiam in ſtamhem cum parte ipſius Villæ præcipua, & univerſis viculis ad eam pertinentibus: Eccleſiam quoque in Dec Renbronna cum omnibus ad eam pertinentibus. Item terræ arabilis in Gilſtein Hubas duodecim: Eccleſiam in Meuching, & Hubas duodecim. In Muching prædium bonum. In Toſſingen ſimiliter contrado Eccleſiam; Villas quoque dono ſubſcriptas; Luzenhart, Aliburg, Luzelhart, Eberſpüel, Cellenbach, Cugelbach, Nagaltart, Ottenbronnam, Hugstetten, Humbrechtzvviler, Altiburam villam dimidiam cum omnibus pertinentibus ad eam.*

Alia quoque multa pro ſuſtentatione Monachorum ad idem Cœnobium tradidit, quæ tunc temporis in libro donationum fuerant confirmata. Hanc autem Comitis Erlafridi ſolennem donationem Otgarius Reverendiſſimus Præſul Moguntinus, vice Domini Papæ Gregorij IV. banno perpetuæ ſtabilitatis communivit, ipſum Monaſterium cum omnibus donationibus inibi factis in manus prænominati Abbatis Lutberti, Succeſſorúmque ejus in perpetuum gubernandũ tradidit, hac videlicet interpoſitâ conditione: quòd vita Monaſtica ſecundùm Regulam S. Benedicti perpetuis in eo temporibus cuſtodiatur, & quotiens mori Abbatem contigerit, vel curæ aliàs cedere paſtorali, in Fratrum conſiſtat electio liberrima poteſtate. Advocatum verò conſecrati Monaſterij memoratus Pontifex ipſum Comitem Erlafridum ad dies vitæ ſub tali conditione eſſe voluit: ut eo mortuo filius in advocatia non ſuccedat, niſi ad eam fuerit per Abbatem & Fratres ſpontaneâ voluntate aſſumptus. Verebatur enim religioſiſſimus Comes, ne Monaſterium poſt mortem ſuam per filium, ſive nepotes futuro tempore (ſicut contigit) aliquam ſuſtineret injuriam; ideo voluit in Abbatis pendere arbitrio, convenientem pro tempore perquirendi Advocatum. Et hæc libertas Hirſaugienſi Monaſterio privilegijs tam Apoſtolicis, quàm Imperialibus varijs confirmata, uſque in præſentem diem inviolata perſeverat; quamvis aliquotiens fuerit in contrarium attentatum. Eodem quoque anno hæc donatio Comitis Erlafridi per Ludovicum Imperatorem apud Neometin ad ejus inſtantiam ſimul & Lutberti Abbatis, in præſentia multorũ Principum fuit confirmata. Et hæc de conſecratione & dotatione primi Monaſterij Hirſaugienſis breviter conſcripta ſufficiant, ut properemus ad cetera, quæ reſtant.

Advocatiæ libertas.

Vita, converſatio, & obitus S. Rhedicianorum Præſulis Aurelij, cujus oſſa per Nottungum Vercellenſem Epiſcopum ad Hirſaugiam ſunt tranſlata.

CAlamum deinceps ad tempora Lutberti primi Abbatis directuri, vitam ſanctiſſimi Præſulis Aurelij ſub brevi compendio duximus præmittendam, ut quicunque hæc noſtra ſynthemata lecturi ſunt, cujus ſit meriti apud Deum S. Aurelius Præſul intelligant.

Et ne

Digitized by Google

Et ne prolixiores inveniamur, quàm oportet, ita veterem hujus Sancti hiſtoriam nobis oblatam percurrimus, ut verborum quidem plurimũ, ſententiarum verò aut nihil, aut parùm immutemus. Natus igitur in Germania B. Aurelius ex parentibus Chriſtianis atq; Nobilibus, ubi primum per ætatem licuit, litteris traditus fuit. Qui providentiâ divinâ operante, brevi non parùm in omni ſcripturarum ſcientia proficiens, univerſa quæ vel ſcire potuit, vel diſcere, ad exercitium divini convertit amoris, noctes diéſque meditator exiſtens divinę legis, animum cœpit à terrenis ſubtrahere, & in contemplationem ſupernorũ dulciter elevare. Creſcentibus annis, omnibuſque exornatus virtutibus, præcipuâ ſanctitate fulgebat, norma & exemplar bonorum operum cum admiratione omnium factus, utpote qui ætate juvenis, moribus & ſapientiâ multis ſenibus ſenior apparebat. Unde per omnes Eccleſiaſtici ordinis gradus decenter promotus, tandem ad Pontificatûs apicem in Civitate Rhedicianorum, quæ nunc Orſa vocatur, maximo populi non minùs, quàm Cleri applauſu, quamvis renitens conſcendere meruit; eo videlicet tempore, quo Dionyſius Archi-Epiſcopus Mediolanenſis ab Arrianis in exilium mittitur. In quo honore conſtitutus magnis honoribus clarus effulſit, formam ſe Dominici gregis præbens irreprehenſibilem, & non minùs exemplo, quàm verbo populum ſibi ad obſervantiam mandatorum Dei adhortabatur. Pater erat pauperum, & conſolator miſerorum, qui totum, quod habere potuit, in uſus egentium promptiſſimâ voluntate libens miniſtravit: tam ſanctæ converſationis extitit, ut nemo in tota fuerit Armenia, qui Aurelium Epiſcopum Domini famulum non miris laudibus honoraret. Omnes ſuæ diœceſis viculos circuire monendo, prædicando, & corrigendo ſolebat. Cunctis in Chriſtum credentibus verbum ſalutis cum maxima hilaritate annuntians. Erudiebat juſtos, puſillanimes confortabat, bonos hortabatur, ut ſemper in melius conarentur proficere; malis comminabatur pœnas, ut diſcerent ſe bonorum operum exercitijs occupare, bonis & rectis corde hominibus per humilitatem ſe comitem exhibebat & ſocium: improbis autem & non rectè converſantibus, ſe duræ & juſtæ ſeveritatis oſtendit Magiſtrum. Interea dum ſanctis his operibus inſtaret B. Aurelius, contigit S. Dionyſium Mediolanenſis Eccleſiæ Archi-Epiſcopum ab Arrianis juſſu Imperatorum expulſum relegari in exilium, ad illam videlicet civitatem Rhedicianorum, cui Aurelius præſidebat Epiſcopus, divinâ id providentiâ ſic ordinante, ut in tribulatione Confeſſori ſuo neceſſaria non deeſſet conſolatio. Hæc autem ſanctiſſimi Viri Confeſſoris orthodoxæ fidei relegatio facta eſt ab impijs Arrianæ factionis Epiſcopis ſub Conſtantino, Conſtantio & Conſtante Imperatoribus anno Domini noſtri Jeſu Chriſti CCC.LXI. Indictione IV. Liberio Papa Romanæ Eccleſiæ præſidente, qui & ipſe eodem anno in exilium mittitur. At verò S. Præſul Aurelius venientem beatum Dionyſium in civitatem Rhedicianam, ut verum Chriſti diſcipulum cum lætitia magna ſuſcepit, & auditis ſui adventûs cauſis, cum lacrymis iterum atque iterum Dei Confeſſorem oſculatus eſt: cui ſanctus

Vita S. Aurelij.

Aurelius ordinatur Ep.

inquit

inquit Præſul Dionyſius: Lachrymas frater amantiſſime tandem compeſce; Domini eſt terra & plenitudo ejus, & omnis mundus Chriſtiano patria eſt. Mutuæ igitur converſationis conſuetudine introductâ, magnæ inter eos familiaritatis amicitia ſubſecuta eſt, quæ cæpta ex tempore, jam permanet in æternitate. Tanta in ambobus merita ſanctitatis rutilabant, ut totam Armeniam fama eorum percurreret, & omnes in admirationem, Deíque laudationem excitaret. Confluebant undiq; pauperes & infirmi, & à ſuis ægritudinibus precibus eorum curabantur: nec erat morbus in homine aliquis, qui ſanctorum meritis non ſanaretur. Tanta ſiquidem Omnipotens Deus per eos miracula hominibus præſtitit, ut ad fidem Catholicã utrámque Armeniam, majorem videlicet ac minorem, gratia S. Spiritûs eorum operatione converterit. Et S. Aurelius omnes inſtantiſſimè commonebat, Arrianam impietatem fugere, & in fide ſanctæ Trinitatis cum Romana Eccleſia permanere. Quamvis autem B. Dionyſius in cuſtodia teneretur captivus, ſancto tamen Aurelio ſemper ad nutum patebat acceſſus, à quo in omnibus vitæ neceſſarijs providebatur. Cùm tandem poſt aliquot annos Dionyſius mortem ſibi appropinquantem cerneret, B. Aurelium ad ſe vocatum his alloquitur verbis dicens: Scio, Frater chariſſime, Domino revelante tempus mihi inſtare moriendi: Unum eſt quod peto abs te, ut cum mortuus fuero, quamprimum tibi facultas data fuerit Corpus meum ad Eccleſiam Mediolanenſem referas, ut quia me vivum habere non potuit, ſaltem vita defunctum recipere me mereatur. Non te perterreat itineris longi conſideratio, quia Dominus meus Jesus Chriſtus erit tecum, & merces laboris tui magna nimis. Cui S. Aurelius nimio ejus amore devictus facilè conſenſum præbuit, & ſe facturum omnia repromiſit. Sanctus igitur Domini Confeſſor Dionyſius, conſummato jam ordine vivendi, moritur octavo Calendarum Julij. Anno Chriſtianorum CCC.LXXIX. Indictione Romanorum VII. Fuerunt, qui ſcriberent, eum ab Arrianis relegatum in Cappadociam, ibique mortuum, & ejus reliquias per Baſilium Epiſcopum Mediolanum miſſas ad D. Ambroſium; quæ ſententia, ne aſſertioni noſtræ videatur eſſe contraria, brevi eſt demonſtratione veritatis declaranda. Notandum ergo, quòd Cappadocia minori Armeniæ, in qua Rhediciana civitas habetur, omnino eſt contermina, & ſæpe una ſcribitur pro alia: Sanctus autem Baſilius Cæſarienſis in Cappadocia Epiſcopus, ut magis notus, litteras commendatitias Aurelio potuit dediſſe ad Ambroſium, & propterea viſus ſit à populo corpus B. Dionyſij Præſulis miſiſſe Mediolanum. Sanctus itaq; Confeſſor Domini Aurelius virtutũ, & miraculorum gloriâ inſignis, tum ut opinionem ſanctitatis declinaret inanem, tum ut mortuo ſatisfaceret amico, poſt annos paucos Reliquias Divi Dionyſij ad mare traductas mediterraneum navi impoſuit, & ponto feliciter tranſmiſſo, ad Mediolanum, poſt longæ navigationis tædia, B. Ambroſio Epiſcopo cum omni cœtu populi extra civitatem in occurſum properante, lætus tandem invexit. Quantâ verò exultatione omnium corpus ſanctiſſimi Confeſſoris Domini fuerit exceptum, nemo facilè dixerit; quoniam paſtorem ſuum plebs ſanctiſſimum, devotiſſimúmque, & vivum dilexerat, & mortuum laudibus dignum celebrabat. Poſthæc verò B. Aurelius (ut brevior ſim) peracto pietatis officio, cùm redire ad ſuam meditare-

S. Dionyſius moritur.

Digitized by Google

tur Eccleſiam, hortante ſanctiſſimo Archi-Præſule Ambroſio Mediolani remanſit, & multos ſuâ converſatione ſanctiſſimâ ad virtutum exercitia convertit, cumque ſuam peregrinationem Domino quotidianis precibus committeret, tandem poſt anni revolutionem, quo Mediolanum venerat, apparuit ei S. Dionyſius in viſione dicens: Exauditæ ſunt orationes tuæ apud Dominum mi frater Aureli: ecce Salvatore omnium te vocante, morieris ſecundùm deſiderium tuum, & juxta tumbam Corporis mei accipies monumentum. Non diu poſtea languore febrium tangitur, & diſpoſitis omnibus quæ voluit, inter manus Divi Ambroſij cum verbis ſacræ orationis Spiritum emiſit, octavo Calendas Junij, eo videlicet die, quo & S. Dionyſius ante triennium in Armenia objerat. Tranſiit autem S. Aurelius Gratiano, & Valentiniano regnantibus, anno Dominicæ Nativitatis CCC. LXXXIII. Indictione Romanorũ XI. ſepultus in Eccleſia Mediolanenſi ad latus B. Dionyſij memorati Archiepiſcopi. Cujus exequias B. Præſul Ambroſius cum multis lacrymis proſecutus, homiliam ad populum dixit inſignem: cujus tale fuit exordium. Amiſimus fratrem, & Paſtorem dulciſſimum, imò præmiſimus pium Advocatum. Manſit itaque corpus ſanctiſſimum Aurelij Pontificis in eodem loco ſepultum à temporibus Gratiani, & Valentiniani Principum uſque ad Carolum Imperatorem Magnum, per annos ferme quadringentos, & triginta ſeptem. Temporibus verò Caroli Imperatoris Magni Nottungus Epiſcop. Vercellenſis illud ab Archiepiſcopo Mediolanenſium precibus obtinuit, & in ſuam Eccleſiam, ſicut antè diximus, Vercellas deportavit. Quod non diu poſtea ſub Ludovico Imperatore primo tranſtulit in Allemanniam, & apud Hirſaugiam collocavit. Miraculis apud Mediolanum ſimul & Vercellas innumeris claruit, quæ nimia intercapedo temporis tetrâ oblivione ſepelivit. Poſt ejus translationem in Hirſaugiam infinita ferè miracula ad illius Reliquias facta ſunt, quæ partim ſcripta habentur, partim in oblivionem hominum tranſierunt: ſed nunc ratio poſtulat, ut ad cœptam hiſtoriam calamum dirigentes, vitam, mores, Religionem & geſta Lutberti Abbatis primi conſcribamus.

S. Aurelius Mediolani moritur A. Dñi 380.

Translatio S. Aurelij.

De Lutberto Monaſterij Hirſaugienſis I. Abbate, qui præfuit in magna Religione annis XVI. & de quibuſdam geſtis illius temporis.

Lutbertus fit I. Abbas Hirſaug.

ANno igitur Dominicæ Nativitatis DCCCXXXVIII. Indictione Romanorum I. temporibus Ludovici Imperatoris I. anno Regni ejus tertio & viceſimo, Lutbertus Monachus Fuldenſis primus Hirſaugienſis Monaſterij Abbas ordinatus eſt, die menſis Septembris undecimâ, & præfuit annis XVI. demptis menſibus tribus. Natus fuit ex gente Suevorum parentibus honeſtis, & non infimæ conditionis, cujus frater ex utroque parente germanus fuit Bruno Abbas, inſignis Monaſterij Hirsfeldenſis in Buconia, qui & ipſe multo tempore in Fuldenſi Cœnobio Monachus antea extitit ſub diſciplina Baugolphi ſtrenui Abbatis. Lutbertus autem cùm puer eſſet ingenio docilis, ad ſcholas à genitore poſitus, brevi ſupra ætatem doctus evaſit. Monachus autem factus eſt,

Digitized by Google

eſt, ſub memorato Abbate Baugolpho, qui S. Sturmo primo Abbati Fuldenſi in Prælatura ſucceſſit, anno circiter decimo nono ætatis ſuæ: & per incrementum temporis ſub tribus videlicet Abbatibus, Baugolpho, Egilone, & S. Rhabano multùm profecit tam ſanctitatis merito, quàm eruditione ſcripturarum. Itaque Monachum induit anno Chriſtianorum ſeptingenteſimo, nonageſimo ſexto, indictione Romanorum quarta: ad Hirſaugiam venit anno Chriſtianorum prænotato, ætatis verò ſuæ ſexageſimo, converſionis autem quadrageſimo ſecundo, & præfuit annis XV. menſibus novem. Fuit enim vir multùm venerabilis, & ſicut diximus, non ultimus inter duodecim eruditiſſimos Fuldenſis Cœnobij præcipuos Doctores. Converſat. Lutberti. Scientiâ litterarum profundus: Vitâ & converſatione devotus, Regularis Diſciplinæ ſtudioſiſſimus cultor extitit, qui ſubditos ſibi Monachos ſedulò non ſolum verbo inſtituit, ſed omni tempore in ſanctis operibus ſimiliter præceſſit. Unde complures in circuitu famâ eruditionis & ſanctitatis ejus concitati ad Hirſaugiam confluunt, & ejus ſe magiſterio humiliter ſubmittunt. Crevit ſub ejus regimine non parùm temporalis proviſionis ſubſtantia, & numerus fratrum ſervientium DEO paulatim fuit ampliatus; in ſtudio litterarum Rhabanum multo tempore Præceptorem habuit, & tandem Magiſtro Diſcipulus non inferior evaſit. Conſuetudo fuit eo tempore in Monaſterio Fuldenſi, quam Albinus Præceptor Caroli Magni Imperatoris Bedæ quondam Diſcipulus introduxerat, ut Monachis præficerentur doctiſſimi Præceptores, qui eos non ſolùm in ſcripturis divinis, ſed in omni quóque litteratura ſæcularium ſtudiorum inſtruerent, & qui poſt longum exercitium litterarum evaſiſſent doctiores, ceteris Magiſtri præponerentur, & ad ſimilia Duces. Inter quos duodecim ſemper erant præcipui, quorum conſilio Abbas in arduis rebus utebatur. Et quoties aliquis ex eorum numero vel morte fuiſſet ſublatus, vel ad aliud Monaſterium miſſus, mox alius qui magis videbatur idoneus, in locum ejus conſueverat computari; unde non ſolum Fuldenſis Cœnobij Monachos, ſed etiam complures, qui propter ſtudium de alijs mittebantur Cœnobijs, illi duodecim in omni facultate ſcripturarum inſtituerunt. Lutbertus doctiſſimus. Lutbertus ergo pretioſæ opinionis Abbas à bonis Præceptoribus quam optimè inſtitutus, doctor magnus, & in omni terra nominatiſſimus evaſit: Regibus charus, & ſuis chariſſimus, vitâ ſimul & eruditione præclaris, qui non ſpernendæ lectionis quædam ſcripſiſſe fertur opuſcula. Legi ſub ejus nomine pulchrum in Cantica Canticorum Salomonis tractatum, in quo fidelis anima Deum ſitiens vario dilectionis exercitio ſuum Creatori pium exponit amoris deſiderium. Scripſit in Cant. Canticorum.

Annus DCCCXXXVIII. Iſte fuit annus primus Lutberti primi Abbatis Monaſterij Hirſaugienſis, à quo deinceps noſtram continuamus hiſtoriam. Circa hæc tempora Monaſterium Corbejenſe in Saxonia Ordinis noſtri primùm inhabitari cepit; quod S. Anſcarius ex Abbate Corbejenſi antiquæ in Gallia Bremenſis Archiepiſcopus ordinatus, anno Domini octingenteſimo, viceſimo ſecundo conſtruxit, & juſſu Imperatorum Caroli ac pij Ludovici ad Chriſti fidem Saxoniam convertit: multi per ſucceſſum temporis in eodem Cœnobio Viri Sancti & doctiſſimi claruerunt. His etiam temporibus vir quidam dives & potens, nomine Einhardus Ludovici Imperatoris quondam cubicularius & familiaris amicus fundavit Monaſter. Corbejenſe in Saxonia.

Digitized by Google

Monaſter. Seligenſtat

Monaſterium Selgenſtat Moguntinæ Diœceſis circa Moganum, tribus à Frankenfurt in aſcenſu ejuſdem fluminis milliaribus, in quod corpora Sanctorum Marcellini & Petri Martyrum ante decennium per Imperatorem Ludovicum à Roma translata collocavit, ipsúmque Monaſterium ad ſuſtentationem Servorum Domini neceſſarijs proventibus copiosè cumulavit. In eodem Cœnobio Monachus deinde factus fuit, ſub Erhardo I. Abbate vitam ſuam in omni ſanctimonia puram inſtituit, & ceteris Monachis Religioſis converſationis exemplum dedit. Poſthæc juſſione Imperatoris Abbas Monaſterij S. Bavonis in Gandavo conſtituitur. Cui nihilominus famoſum illud Monaſterium in Normandia Fontanellæ dictum per ſeptennium gubernandum commendatur, quemadmodum in utriuſque annalibus continetur. Mortuus tandem in Cœnobio S. Bavonis Gandavi ſepultus eſt. Sunt qui opinentur illum Abbatem I. extitiſſe in Selgenſtat, ubi Monachum induerat, quod ſtare cum veritate nullatenus poteſt. Nam primus illius Cœnobij Abbas fuit Erhardus, Secundus Hartungus, & tertius Hartmannus, quorum tempore Einhardus utique moriens quartus ibidem eſſe rector non potuit. Hoc idem Cœnobium poſt aliquot annos per Ungaros incenſum extitit, & tam corpora præſcriptorum SS. Martyrum, quàm Reliqua Monachorum habitacula ſimul cum Eccleſia in cinerem redacta ſunt. Einhardus autem memoratus Abbas cùm eſſet doctiſſimus ſcripſit, vitam & geſta Caroli Imperatoris Magni *lib. 3.* Translationem quóque prædictorum Martyrum, *lib. 1.* Hiſtoriam tranſacti temporis, *lib. 1.* & quædam alia, ad notitiam noſtræ lectionis non venerunt.

Einhardus Monachus.

Opuſcula Einhardi.

Hildulph. Monachus Hirſaug.

Anno DCCCXXXIX. Lutberti Abbatis II. Hildulphus Monachus in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, ſcholæ Monachorum apud S. Aurelium præficitur: ſub cujus Magiſterio Fratres haud mediocriter in omni genere doctrinarum profecerunt. Fuit Rhabani Fuldenſis quondam Abbatis auditor, atque diſcipulus, & unus de primis quondam Monachis, qui cum Lutberto ex Fuldenſi Monaſterio venerant in Hirſaugiã, homo non minùs vitæ ſanctimoniâ, quàm eruditione ſcripturarum venerandus. Conſuetudinem Fuldenſium valde laudabilem Hirſaugienſes etiam per annos plures obſervârunt, ut ſcholæ Monachorum unus doctior ceteris in Cœnobio præficeretur: qui Fratres non ſolùm in ſacris ſcripturis, ſed etiam in ſæcularibus litteris ad perfectum erudiret. Nam quod Gymnaſia publica hodie ſunt omnibus, hoc eo tempore Monaſteria certa fuere clauſtralibus, quando Monachi ad diſcendũ idonei ad præcipua mittebantur Cœnobia, pro ſcientia ſcripturarũ omnimoda plenius conſequenda. In omnibus enim Monaſterijs Ordinis noſtri antiquis per totam Germaniam, & reliquas nationes ſcholaſtici habebantur Monachorum ex Monachis doctiſſimi, quorum informatione Fratres juniores ingenio valentes, in omni doctrina erudirentur ſcripturarum. Et quamvis in ſingulis Cœnobijs haberentur Scholaſtici, moribus, & ſcientiâ potiores, quorum inſtitutione juniores ad optima quæque proficerent, in certis tamen Monaſterijs inſignibus, ubi & numerus Monachorum extitit copioſior, & rerum temporalium abundantia major, generalia tenebantur Monachorum Gymnaſia, ad quæ Monachos mittebant Abbates, quos altioribus voluiſſent erudiri doctrinis. Et quicunque

Monachor. Gymnaſia.

Digitized by Google

que ex his famam majoris acquisiviſſet eruditionis, plures etiam habebat diſcipulos.

Primum ex his in Germania Fuldenſe Monaſterium extitit, quod olim S. Martyr Bonifacius Moguntinenſium Archi-Epiſcopus impenſis Pipini, & Caroli Magni Regum Francorum in Buchonia ſylva in finibus Thuringiæ novum conſtruxit. Secundum fuit ſanctorum Petri & Pauli in Weiſſenburg, Spirenſis diœceſis, quod ipſis referentibus Rex Francorum Dagobertus per viſionem admonitus fundavit. Tertium fuit Monaſterium S. Albani prope Moguntiam antiquâ fundatione Regum Francorum inſigne: cujus noviſſimi Abbas, & Monachi, ut ſuo loco dicemus in ſecunda parte hujus operis, diabolum ſecuti ab Ordine apoſtatarant. Quartum fuit Cœnobium ſancti Galli, in Suevia antiquiſſimum, per S. Columbani Abbatis ordinationem non multùm poſt mortem ſancti Legislatoris noſtri Benedicti conſtitutum. Quintum fuit Monaſterium in Augia majore prope Conſtantiam, quod S. Pirminius Epiſcopus Meldenſis in Gallia beati Mauri quondam diſcipulus, prædicator Chriſtianæ fidei, olim per Sueviam magnificus, & inſignis fundavit. Sextum fuit Hirsfeldia, quod ſanctus Lullus Moguntinenſium Archi-Epiſcopus beati Martyris Bonifacij Succeſſor anno Dominicæ Nativitatis DCC. LXXIV. in Buchonia ſylva quatuor à Fulda milliaribus conſtruxit. Septimum fuit Cœnobium ſancti Matthiæ prope civitatem Trevirorum, omnium Monaſteriorum Teutonici Regni antiquiſſimum, quod longè ante ſanctum Benedictum pro Monachis à ſancto Euchario I. Trevirorum Archi-Epiſcopo fuit inſtitutum. Octavum Monaſterium Mediolacenſe in Lotharingia extitit, quod ſanctus Lutvvinus olim Dux, poſtea Monachus ibidem & Abbas, ac deinde Trevirorum Archiepiſcopus fundavit. Nonum fuit Monaſterium ſancti Mauritij, apud Dolegiam in finibus Lotharingiæ Trevirenſis diœceſis, quod ſanctus Pirminius ſupra dictus Meldenſis Epiſcopus olim conſtruxit, & ſanctum Wandalinum diſcipulum ſuum Abbatem I. inſtituit, ac ſæpius inviſere conſuevit. Multi fuere in ea regione Ordinis noſtri Fratres Eremitæ. In quo Cœnobio antiquitus, & magna Monachorum religio viguit, & ſtudium divinarum ſcripturarum omnibus celeberrimum fuit. Decimum fuit Brumienſe Cœnobium antiquâ Regum Francorum in diœceſi Trevirorum fundatione conſtructum, in quo per intervalla temporum viri complures in ſcripturis doctiſſimi claruerunt, varia ingeniorum ſuorum opuſcula ad utilitatem poſteritatis in ordine lucubrantes. Undecimum fuit Monaſterium Stabulenſe in diœceſi Leodienſium quondam famoſum, & potentiſſimum, in quo antiquitus maxima Monachorum multitudo extitit. Inter quos complures doctrina & ſanctitate coram Deo & hominibus magno in pretio claruerunt. Duodecimum fuit Nova Corbeja Monaſterium in Saxonia, conſtructum per Abbatem alterius Corbejæ in Francia ſitæ, & eſt Hirſaugienſi Cœnobio, ſicut diximus ſupra, contemporaneum, cujus Monachi plures numero eruditione, & ſanctitate glorioſi totam Saxoniam, Marchiam, Bohemiam, & Auſtriam, cum provincijs adjacentibus ſuis prædicationibus, & exemplis ad fidem veritatis converterunt. Tertium decimum fuit Cœnobium S. Maximini propè muros civitatis Trevirorum antiquâ fundatione glorioſum, in quo magnæ ſanctitatis, & eruditionis

Fuldenſe. 1.

Weiſſenburg. 2.

S. Albani 3.

S. Galli 4.

Augienſe 5.

Hirsfeld. 6.

S. Matth. 7.

Mediolacenſe 8.

Dolegia 9.

Brumiē. 10.

Stabulē. 11.

Corbejē. 12.

S. Maximini. 13.

tionis olim Monachi plures claruerunt, de quibus multi apud diverſas
Hirſaugia. nationes Pontificatûs apicem aſcendere meruerunt. Quartum decimum
fuit Monaſterium præſens Hirſaugienſe, cujus in manibus tractamus hiſtoriam, in quo per multos annos & magnæ ſanctitatis Religio viguit, &
ſtudium ſcripturarum Monachis in uſu continuo fuit. Quarum primus
Hildulfus Monachus. inſtitutor in ſuo loco, ſicut diximus, Hildulphus Presbyter inſignis extitit,
qui multos in omni ſcripturarum ſcientia nobiliter erudivit. In omnibus
Monaſterijs prænominatis veterum lectione conſtat nobis manifeſtè, per
multos annos ſtudium maximum viguiſſe ſcripturarum, cujus hodie
quantum ad imitationem pertinet, in nullo penitus remanſit veſtigium.
Propterea Ordo S. P. N. Benedicti per totam Europam ubique quondam
potens, glorioſus, & venerabilis, ad nihilum penè redactus eſt, & quantũ
in numero Cœnobiorũ, & merito perſonarum olim creviſſe legitur, tantum in utróque noſtris temporibus penè quotidie invenitur deficere, &
amiſſis turpiter Cœnobijs jam cunctis Ordinibus eſſe miſerabilior. Duo
ſiquidem Ordinem noſtrum quondam inſignem reddiderunt, vitæ ſcilicet meritum, & eruditio ſcripturarum: quorum à Monachis dum alterum negligitur, ad alterum rarò pervenitur. Nam ut verum fatear, inter omnes Clauſtrales, præſentis temporis Monachi Ordinis S. Benedicti
ubique indoctiores ceteris reperiuntur.

Ludovicus Imperator obijt. DCCCXL. Anno Lutberti Abbatis tertio Ludovicus Imperator primus die menſis Junij viceſimâ moritur, & in Eccleſia Metenſi ſepelitur.
Reliquit autem tres filios Lotharium, Carolum, & Ludovicum, qui ob
Imperij & Regni paterni diviſionem inter ſe debellantes multa hominum
millia perdiderunt. Ob quam cauſam viribus eorum diminutis tandem
convenerunt, ut diviſo imperio Regnóq; paterno Lotharius cum nomine
Imperatoris poſſideret Italiam, Ludovicus Germaniam, Carolus Galliam:
& Pipinus patrui eorum filius haberet Aquitaniã, & ſic terminata fuit diu-
Hetti Archiepiſc. turna fratrum diſſenſio. Claruit his quóque temporibus Hetti ex Abbate
Monaſterij Mediolacenſis ſupradicti Archiepiſcopus Trevirorum. Qui
monitus per S. Maternum in ſomnis Cœnobium Canonicorum Regularium fundavit, in confluentia, in cujus Eccleſiam corpus S. Caſtoni Presbyteri Moſſellani de Cardona transferens collocavit. Verùm ejuſdem loci
Canonici ante complures annos Regulam abjecerunt. Claruit his etiam
Hildoinus Abbas. temporibus Dionyſius Hildoinus Abb. S. Dionyſij Pariſienſis Archicappellanus Imperialis Palatij, vir doctus, & potens in opere & ſermone, qui
inter cetera ingenij opuſcula ſcripſit ad Ludovicum Pium Imperatorem
gemino ſtylo, metrico videlicet, & proſacio vitam S. Dionyſij Martyris
Areopagitæ, Pauli quondam Diſcipuli & Athenarum Epiſcopi. Hic ſub
Imperium Ludovici Romam deſtinatus Orator oſſa B. Martyris Sebaſtiani dono Romani Pontificis transtulit in Galliam. Cujus caput in
Cœnobio Gromaugienſi Ordinis noſtri in diœceſi Trevirorum nunc
Theodulphus Epiſc. Aurelian. oſtenditur. Claruit ſimiliter his diebus in Gallia Theodulphus ex Abbate
Floriacenſis Monaſterij Aurelianenſis Epiſcopus, non minus vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum venerabilis. Hic neſcio quam ob
cauſam Ludovico Imperatore præcipiente in cuſtodia poſitus, forſitan
quòd filijs in Patrem conſpirantibus, videretur præbuiſſe conſenſum. Hymnum illum, qui cantatur in Dominica Palmarum in ſtatione pu-

Digitized by Google

ne publica, & incipit: *Gloria, laus & honor.* compoſuit, quem Imperatore prope cuſtodiam eodem die in ſolemni proceſſione tranſeunte, cùm dulci modulamine ſonorâ voce cantaret, delectatus ille tam viri conſtantiâ, quàm dulcedinis cantilenâ mox liberum exire juſſit.

Haymo Ep. Halberſtatenſis.

Scripſit idem Pontifex & alia quædam opuſcula adhuc nobis incognita. Haymo etiam ex Monacho Hirsfeldenſis Cœnobij anno prænotato, Lutbetti Abbatis tertio, Præſul Eccleſiæ Halberſtatenſis in Saxonia, tertius in ordine Epiſcoporum ordinatus eſt, & præfuit annis 13. Qui cùm vir eſſet in omni ſcientia ſcripturarum eruditiſſimus, multa reliquit ingenij ſui præclara opuſcula: Etiam totam Bibliam ſuis commentarijs explanavit, quemadmodum in libro noſtro de Scriptoribus Eccleſiaſticis dudum oſtendimus. Similiter his temporibus claruit ſanctus Freculphus, ex Monacho noſtri Ordinis Epiſcopus Lexovienſis in provincia Rothomagenſi, ad quem Rhabanus Abbas Fuldenſis multis voluminibus exercitavit ingenium, vir ſanctitate morum venerabilis, & eruditione ſcripturarum glorioſus: qui ſuis prædicationibus multos ad Dei agnitionem convertit. Scripſit inter cetera ingenij ſui monimenta ad Heliſachar Abbatem inſigne volumen, quod de ſex mundi ætatibus prænotavit, in quo res geſtas ab origine mundi uſque ad incarnationem Domini complectitur, & quæſtiones divinarum ſcripturarum difficiliores, pulchrâ & ſubtili diſcuſſione reſolvit. Angelomus etiam Luxovienſis Cœnobij in Burgundia Monachus noſtri Ordinis vir undequaque doctiſſimus, his floruit temporibus, qui juſſione Trogonis Epiſcopi Metenſis Fratris Ludovici Imperatoris I. ſcripſit excellentiſſimum opus, in quatuor libros Regum, quo nec pulchrius, nec utilius legimus unquam. Ad Lotharium quoque Imperatorem pulchrum volumen edidit in Cantica Canticorum. De divinis etiam officijs opus inſigne compoſuit. Anſegiſus quoque Abbas Monaſterij Lobienſis, & poſtea Senonenſis Archiepiſcopus, vir doctiſſimus ijſdem temporibus apud Imperatores magno in pretio fuit, qui multa ad utilitatem poſteritatis volumina edidit: Leges etiam, & Conſtitutiones Caroli Magni, & Ludovici Filij ejus Imperatorum, tam mundanas, quàm Eccleſiaſticas neceſſarijs capitulis diſtinguens in ſingula volumina, ſingulari quoque adinventione ſtudioſè comportavit. Anſegiſus alius ijſdem temporibus floruit Abbas Monaſterij Fontanellæ in Normania vir æquè doctiſſimus, qui & ipſe nonnulla ingenij ſui opuſcula compoſuit, quorum ſe memoriâ immortalem fecit. Non ſolùm enim apud Germanos in Monaſterijs Ordinis noſtri ſtudium litterarum antiquis temporibus floruit, ſed pari frequentiâ, & in ceteris nationibus Europæ Monachis communiter in uſu fuit. Inter quorum Cœnobia hæc apud Gallos, qui & Franci occidentales, fuêre præcipua: Primum quippe fuit Monaſteriũ Luxovienſe, quod S. Columbanus in Burgundia fundavit temporibus S. Legislatoris noſtri Benedicti. Cujus Monachi aliquandiu S. Columbani ſervabant Regulã, ſed omnes poſtea in Europa Monachi colla jugo Regulæ S. P. Benedicti ſine contradictione ſubdiderunt. A principio fundationis B. Columbanus ſcholam Monachorum in Luxovienſi Cœnobio inſtituit, & Fratres non ſolùm in divinis, ſed etiam in omni ſcientia ſæcularium ſcripturarum ad plenum eruditi fecit. Nam ipſe Columbnaus undecunque doctiſſimus extitit, &

Freculfus Epiſc. Lexovienſis.

Angelomus Monachus Luxovienſis.

Anſegiſus Archiepiſc. Senonẽſis.

Anſegiſus Abb. Fontanellenſis.

Luxoviũ Schola.

multa

multa contra hæreticos maximè Arrianos ſcripſit. Multi ex poſteris diverſarum Eccleſiarum Pontifices, multi Sancti, multi Viri ſapientiſſimi, atque doctiſſimi inter Monachos Luxovienſis Cœnobij floruerunt. Secundum verò Cœnobium fuit Elvonenſe fundatum à Dagoberto magno Rege Francorum, in quo ſanctus Amandus dimiſſo Traiectenſi Epiſcopatu primus Abbatis geſſit officium, & mortuus in eo ſepultus eſt. Conſtruxerat ante Gandavi Ordinis noſtri in monte Blandino inſigne Monaſterium, cui Abbatem præfecit Florbertum, virum omni ſanctitate conſpicuum, cujus feſtum in die animarum colitur, qui tam in vita, quàm poſt mortem infinitis coruſcaſſe miraculis perhibetur. Aliud etiam Gandavi Monaſterium Ordinis noſtri conſtituit, quod nunc ad ſanctum Bavonem dicitur: quia Bavo Comes illic depoſitis militaribus inſignijs Monachus factus eſt, & in magna ſanctitate moriens ibidem ſepultus. Et in illis tribus Monaſterijs ab initio fundationis per annos plures maximè ſtudium viguit litterarum, quod omnes viri ſancti & docti ſemper in ordine colentes, etiam Monachis ſuis perſuaſerunt. Eſt & aliud Monaſterium Pontiniacenſe, quod nunc ſancti Richarij vocabulo nominatur, in quo multi doctiſſimi Monachi Ordinis noſtri quondam claruerunt, in quo etiam tempore Lutberti Abbatis Hirſaugienſis prænominati ſcholæ fratrum præfuit Micho eruditiſſimus Monachus, qui gemino ſtylo ſcribens multa utiliter compoſuit, & diſcipulos in omni doctrinarum genere nobiliſſimos reliquit. Ut ne ſim plùs, quàm oportet in narratione prolixior, vel ſola nomina quorundam in Gallia Cœnobiorum referam; in quibus Monachorum ſtudia gloriosè antiquitus floruerunt. Antiqua Corbeja in Francia, cujus Abbas S. videlicet Anſcarius Epiſcopus Bremenſis ordinatus, Corbejam novam, ſicut dictum eſt ſupra, conſtruxit in Saxonia, & Saxones ad Chriſti fidem convertit. Monaſterium quoque Fontanellæ dictum in Normannia multos viros, & Sanctos & doctos protulit.

Cœnobiū Elvonenſe.

Blandinū.

S. Bavonis.

Pontiniacenſe aut S. Richarij.

Corbeja antiqua.

Corbeja Nova.

Fontanella Cœnob.

Item Monaſterium Lobienſe, quod antiquitus magnificum fuit, cujus Abbates multo tempore per ſucceſſum Leodienſem rexerunt Eccleſiam. Monaſterium in Sithim, quod nunc ad S. Bertinum nuncupatur, in Flandria potentiſſimum, in quo S. Fulco fuit Abbas, Rhemenſis poſtmodum Archiepiſcopus. Monaſterium inſuper Foſſatenſe, quod S. Bobolenus primus ejuſdem Abbas in Pariſienſi diœceſi conſtruxit, viros ſimiliter, & doctos & ſanctos in ordine nutrivit: & nunc dicitur apud S. Maurum propter ejus Reliquias illuc per Reges Francorum olim translatas. Item Cœnobium Mariacenſe, quod S. Amandus Epiſcopus pro monialibus conſtruxit, quibus B. Jonthum diſcipulum ſuum præfecit in Præpoſitum, & S. Ritrudem Abbatiſſam. Quod poſtea in virorum Monaſterium commutatum eſt, ſicut hodie cernitur. Eſt & Monaſterium Resbacenſe, quod S. Agilus primus Abbas ſtrenuè gubernavit, in quo poſtea viri ſanctiſſimi átque doctiſſimi plures claruerunt. Cœnobium quoque Meticenſe, in quo S. Abbas Pilibertus trecentis Monachis viris Sanctis atque doctiſſimis præfuit. Item ſanctus Winocus frater B. Ludovici Presbyteri in Sythin receptus à S. Bertino, Monaſterium conſtruxit in Wormholt villa Flandriæ Morinenſis ſive Toruanenſis diœceſis, in quo multis miraculis claruit, & ſtudium divinarum ſcripturarum

Lobienſe Cœnob.

Ad S. Bertinum.

Foſſatenſe Cœnob.

Mariacenſ. Cœnob. & alia multa.

pturarum magnificè ampliavit. In Monaſterio denique Eckmundenſi, quod S. Adelbertus in Hollandia fundavit, ſtudium ſcripturarum multo tempore viguit. Similiter in ſubſcriptis Galliæ Cœnobijs: Turonenſi, quod S. Martinus olim fundavit. In Cœnobio S. Medardi Sueſſionis. In Monaſterio S. Dionyſij Pariſienſi. In Monaſterio Cluniacenſi. In Monaſterio Pentalienſi, in quo S. Germanus Abbas claruit. In Monaſterio Criſpinienſi, in quo S. Monachi Adelmus & Domitianus cum multis alijs claruerunt. In Monaſterio Floriacenſi, in quo primus Abbas fuit S. Leodebaldus, & multi poſtea in eo viri doctiſſimi claruerunt. In Monaſterio S. Quintini, ubi S. Ebertramus Abbas claruit. In Monaſterio Altvillarenſi, in quo S. Bercharius Abbas floruit. In Monaſterio S. Crucis Ebroicenſi, in quo S. Leufredus Abbas claruit, & nunc dicitur de Cruce S. Leufredi. Monaſterium Nobiliacenſe, in quo S. Liebhardus Monachus claruit. Monaſterium Igniacenſe, in quo S. Berno Abbas primus claruit anno Chriſtianorum Nongenteſimo. Monaſterium Gemblacenſe, multos doctiſſimos viros habuit. Monaſterium Divionenſe, in quo S. Abbas Wilhelmus claruit. Monaſterium Altimontenſe, quod S. Vincentius, qui & Madelgarius Comes quondam Annoniæ, fundavit, & illic Monachus factus, ac deinde Abbas cum trecentis Monachis Dño ſervivit. Monaſterium Cauſanciæ, in quo S. Ermenfridus claruit. Monaſterium S. Romarici, ubi S. Amatus claruit Abbas. In Italia quóque Monaſterium Caſſinenſe. Monaſterium Florenſe. Monaſterium Bobienſe, quod S. Columbanus Abbas fugatus à Burgundia conſtruxerat. Monaſterium Vercellenſe. Monaſterium S. Vincentij de Vulturno cum alijs multis. In Anglia quóque Monaſterium SS. Apoſtolorum Petri & Pauli, in quo S. Beda Monachus & Presbyter ſcholæ Monaſticæ Prælatus extitit. Monaſterium Ripenſe, in quo S. Bonifacius Martyr, & primus Moguntinenſium Archiepiſcopus monachus fuit. Monaſterium Waltheim, ubi monachi fuerunt SS. tres Martyres Kylianus Apoſtolus Francorum Orientalium, Colonatus Presbyter, & Tothnanus Diaconus, qui apud Herbipolim paſſi ſunt anno Domini ſexcenteſimo octogeſimo ſeptimo, indictione Romanorum quintadecimâ. Monaſterium Bectenſe, in quo Lantfrancus, & S. Anſelmus Epiſcopi Cantuarienſis Eccleſiæ ambo monachi & Abbates immediati fuerunt. Et alia Ordinis noſtri Cœnobia multa fuerunt antiquitus, quorum nomina ſeriatim exprimere nimis foret tædioſum, in quibus olim fuerunt monachi plures, doctiſſimique ſcholis publicis præſederunt, & varia lucubraverunt opuſcula.

Caſſinenſe Monaſter.

Bobienſe Monaſter.

Monaſter. Bedæ.

DCCCXLI.

Anno Lutbetti Abbatis quarto poſt annalem concertationem inter ſe habitam filij Ludovici Imperatoris primi ſicut diximus Regnum Francorum in quatuor partes diviſerunt. In qua diviſione Lotharius Romanum cum Italia obtinuit Imperium, & eam Regni partem, quæ ab eo uſque in præſentem diem Lotharingia nuncupatur. Imperavit autem ſolus annis decem, & poſtea cum Ludovico filio annis circiter quinque. Hæc autem diviſio Regni Francorum tali fuit partitione completa. Lotharius Imperator Italiam cum nomine Imperij, ſicut diximus, obtinuit, ac quidquid inter Moſam & Rhenum Fluvios interjacet, hoc eſt, Galliam Belgicam totam. Carolus verò eam Regni partem ſorte accepit,

Lotharius primus imperavit annis xv.

Diviſio Imperij.

Digitized by Google

pit, quæ à mari Britannico uſque ad Moſam protenditur. Ludovicus autem à Rheno verſus Orientem, & Aquilonem Germaniam totam, Saxoniam, Franciam Orientalem, Sueviam & Bavariam in ſortem acceptavit. Pipinus autem Patrui filius Aquitaniæ Rex conſtitutus fuit. Claruit his ferme temporibus Joannes Erigena Abbas Monaſterij Vercellenſis Nottungo Pontifici ſæpe dicto charus & amicus, vir undecunque doctiſſimus, Græco, & Latino ad plenum inſtructus eloquio, qui ſubtilis ingenij ſui non ſpernendæ lectionis opuſcula edidit. Nam jubente Carolo Rege Gallorum fratre Lotharij Imperatoris de Græco transtulit libros B. Dionyſij Areopagitæ quondam Athenarum Epiſcopi, & eos Commentarijs ſuis fecit clariores. De natura quoque, & diviſione librum ſubtilis adinventionis edidit, & alia multa compoſuit. His quoque temporibus Otgarius Archiepiſcopus Moguntinus quintus Corpora ſanctorum Severi Epiſcopi quondam Ravennatenſis, Vincentiæ Uxoris ejus, Innocentiæq; amborum filiæ ad Moguntiam cum honore maximo tranſtulit. His etiam temporibus Heriolus Rex Dacorum cum Uxore, & filijs ad fidem Chriſti magna cum gentis ſuæ multitudine per Monachos Corbejenſes convertitur, & veniens ad Imperatorem apud Moguntiam baptizatur. Sanctus enim Anſcharius primus Archiepiſcopus Bremenſis, fundator Corbejæ Novæ in Saxonia, Monachos quoſdam ejuſdem Cœnobij doctiores ad prædicandum miſit in Daciam, qui verbo & exemplo gentem illam converterunt ad fidem, & plura Ordinis noſtri Monaſteria in eodem Regno pro fidei tutamento conſtruxerunt. Bertramnus quóque Presbyter & Monachus Cœnobij S. Dionyſij Pariſienſis vir magnæ doctrinæ & eruditionis his temporibus inter alia ſcripſit ad Carolum Regem Gallorum Imperatoris Lotharij fratrem librum unum de prædeſtinatione. Aliud ſimiliter ſcripſit de Corpore & Sanguine Domini. Eodem tempore claruit Chriſtianus, qui & Truthmarus Monachus Corbejenſis Cœnobij in Gallia declamator ſermonum egregius, & in ſcripturis Sanctis valde eruditus, qui ſcripſit magnum, & inſigne volumen ſuper Evangelium Matthæi ad inſtantiam videlicet Monachorum Stabulenſium, & Malmondarienſium, qui ſub uno Abbate etiam hodie conſiſtunt in Leodienſi diœceſi. In præfatione dicti operis pollicetur, ſe etiam in alios Evangeliſtas ſcripturum, quod an fecerit, necdum ſatis habemus expertum.

Joannes Abb. Vercellenſis.

Bertramnus Monachus Doctor.

Chriſtianus Monachus Doct.

DCCCXLII.

Anno Lutberti Abbatis quinto Gregorius Papa quartus obiit. Cui Sergius Papa ſecundus præfuit annis tribus. Hic ante Pontificatum vocabatur Oſporci, primus inter Romanos Pontifices proprium nomen mutavit, poſtea obſervatum durat uſque in præſentem diem, qui juxta Baſilicam S. Sylveſtri Monaſterium conſtruxit. Claruit his temporibus Deusdedit Abbas Monaſterij Caſſinenſis, vir integritate morum ſanctiſſimus, & in divinis ſcripturis multùm eruditus, qui plura ingenij ſui monimenta reliquit. Hunc S. virum Sicardus Beneventanorum impius Tyrannus Dei hoſtis, & Sanctorum inimicus ob negatam ſibi pecuniam cepit, & in carcerem conjecit, in quo tandem non ſine Martyrij opinione præſentem vitam finiens tranſivit ad æternam.

Sergius Papa II.

Deusdedit Abb. Caſſinenſis Doctor.

Hoc

DCCCXLIII.

Hoc anno, qui fuit Lutberti Abbatis ſextus, Erlafridus Comes de Calba fundator monaſterij hujus Hirſaugienſis, divino ſpiritu compunctus Principatum ſuum dimiſit filio ſuo Ermenfrido, rebuſque ſapienter diſpoſitis Monaſterium, quod fundaverat, ingreditur; & monachus factus, reliquum vitæ ſanctiſſimè converſatur. Eodem anno Lotharius Rex cum magno exercitu Romam proficiſcitur, & à Sergio Pontifice Imperiali benedictione ſublimatur. Filium quoque ſuum Ludovicum in Regem obtinuit ſimiliter coronari.

Comes Erlafridus fit Monachus.

Lotharius Romæ coronatur.

Claruit his temporibus Otfridus monachus Wiſſenburgenſis in diœceſi Nemetenſi monaſticæ ſcholæ magiſter, in omni litteratura tam divina, quàm humana doctiſſimus, Rhabani Mauri quondam auditor, atque diſcipulus, qui multa præclara conſcripſit opuſcula, quibus nomen ſuum poſteritati commendavit, quorum jam dudum in libro de Eccleſiaſticis ſcriptoribus ad Joannem Dalburgium Wormatienſem Pontificem fecimus mentionem.

Otfridus Monachus Doctor.

DCCCXLIV.

Anno Lutberti Abbatis ſeptimo, Indictione VII. bellum fuit atrociſſimum inter Carolum Regem Gallorũ fratrem Imperatoris Lotharij, & Pipinum Senioris Pipini filium Aquitaniæ Principem, ſive Regem, quod non ſine multorum effuſione ſanguinis, & perditione hominũ fuit terminatum.

Bellum in Gallia.

DCCCXLV.

Anno Lutberti Abbatis octavo, Otgarius Moguntinus Archiepiſcopus quintus moritur: in cũjus locum ſanctus Rhabanus Abbas Fuldenſis ordinatur, & præfuit annis novem, vir in omni eruditione ſcripturarum longè doctiſſimus: qui penè innumerabilia compoſuit volumina: quorum titulos & nomina in memorato libello ſcriptorum Eccleſiaſticorum ex parte conſignavimus. Hic biennio ante mortem Otgarij Pontificis, Monachorum ſuorum provocatus injurijs, Monaſterium ſuum Fuldenſe ſpontaneâ voluntate deſeruit, & ad Ludovicum Regem Germaniæ fratrem Imperatoris Lotharij declinavit. Monachi tandem pœnitentiâ ducti, rogaverunt, quatenus reverteretur ad Monaſterium, qui preces eorum contemnens, manſit cum Rege præfato uſque ad mortem dicti Archipræſulis, & in ejus locum, ſicut diximus, meruit ordinari, homo certè converſationis ſanctiſſimæ, & ſempiternâ memoriâ dignus imitator Apoſtolicæ perfectionis.

Rhabanus Archiepiſc. Moguntinus.

Strabus quoque Fuldenſis Cœnobij Monachus, & ſcholæ monaſticæ Magiſter Auditor quondam Rhabani atque diſcipulus, eodem tempore magno in pretio fuit. Qui cùm vir in divinis ſcripturis eſſet doctiſſimus, multa, & varia conſcripſit: & gloſſam Bibliæ, quam vocant ordinariam, primus ipſe in unum ex diverſis Patrum voluminibus comportavit. Chronicon etiam Fuldenſis Monaſterij edidit, & Abbatum ejus geſta pulchrè ordinavit.

Strabus Fuldenſis.

Anno prænotato Theophilus Imperator Conſtantinopolitanus anno Imperij ſui ſexto decimo nondum completo, moritur, poſt quem Michael Filius ejus imperavit annis undecim cum Theodora, & poſtea ſolus annis XIII.

DCCCXLVI.

Anno Lutberti Abbatis nono, Sergius Papa II. obijt, cui Leo quartus

Leo Papa IV. Monachus.

Digitized by Google

Monachus Ordinis ſancti Benedicti ſuccedens præfuit annis octo, menſibus tribus, diebus ſex: vir ſanctiſſimæ vitæ, qui & in vita, & poſt mortem innumeris fertur claruiſſe miraculis. Hic ſanctiſſimus Pontifex Octavas Feſti Aſſumptionis Beatæ Mariæ ſemper Virginis celebrandas inſtituit, ſub quibus maximum Romæ incendium per ſignum Crucis extinxit: Draconem mortiferum orando necavit. Hatto poſt Rhabanum factus eſt Fuldenſis Monaſterij Abbas, annis octo, qui alio nomine dicebatur Waldo, vir in omni ſcriptura doctiſſimus.

DCCCXLVII.

Altfridus Epiſc. Hildeshemenſis.

Anno Lutberti Abbatis decimo, Altfridus Monachus Corbejenſis Cœnobij in Saxonia quartus Hildesheimenſis Eccleſiæ ordinatus Epiſcopus, præfuit in omni ſanctitate, annis octo & viginti: Vir doctus, & morum integritate multùm venerabilis: qui majorem ſuæ urbis Eccleſiam novam à fundamentis erexit, in qua & ſepultus jacet. Hoc anno Judith uxor quondam Ludovici Imperatoris primi obijt, filia Ducis Bavarorum, cujus occaſione, & inſtinctu Fridericus Trajectenſium Epiſcopus anno Lutberti Abbatis primo in atrio Eccleſiæ ſuæ, vel ut alij dicunt, in armario, xv. Calendas Auguſti Martyrium poſt miſſarum celebrationem velut alter Baptiſta Joannes paſſus eſt. Ajebat enim Imperatori primo Ludovico: *Non licet tibi habere Judith filiam ducis Bavariæ uxorem, cùm tibi ſit proxima ſanguine: ſed niſi abjeceris eam, noveris te communione privandum.* His exaſperata verbis mulier, præconem veritatis in oratione procumbentem, per duos ſatellites mercede conductos, crudeliter fecit occidi. Quo ſcelere Gregorius Papa quartus audito, Ludovicum Imperatorem pro agenda pœnitentia in Monaſterium Sueſſionenſe ad tempus poſuit, & Jeſſe Ambianenſis Epiſcopus, mandato Papæ Imperatricem Judith, alteram Herodiadem, impoſito velo monialem fecit. Ex hac muliere Ludovicus Imperator filium genuit Carolum cognomento Calvum, poſtea Cæſarem, quem ducem Burgundiæ Bavariæ & Sueviæ conſtituerat: alijs ex priore uxore filijs id ægrè ferentibus.

S. Fridericus Epiſc. occiditur.

Judith Imperatrix Monialis.

Angliæ Romanæ Eccleſiæ fit tributaria.

His quoque temporibus Adolfus Rex Angliæ Romanæ Eccleſiæ devotiſſimus Romam veniens ad Sedem Apoſtolicam ob honorem SS. Apoſtolorum Petri & Pauli regnum ſuum Pontifici fecit tributarium, ſtatuens ut perpetuâ donatione quælibet in Anglia domus Romanæ Eccleſiæ ſingulis annis nummum perſolvat argenteum: cujus vita miraculis coruſcavit.

DCCCXLVIII.

Concilium Moguntinum.

Anno Lutberti undecimo, Rhabanus Archiepiſcopus apud Moguntiam Concilium Epiſcoporum & Abbatum generale habuit: in quo hæreticum quendam Godeſchalcum nomine, Presbyterum, diſputatione convictum per ſententiam de communi conſilio Prælatorum condemnavit. In hoc autem concilio multa ad communem Eccleſiæ utilitatem conſtituta leguntur: quæ nos in hoc opere brevitatis causâ pertranſimus ſilentio. Fuerunt in eo Concilio præſentes Hildeboldus Archiepiſcopus Colonienſis, Altfridus Epiſcopus Hildesheimenſis, Ludericus Epiſcopus Bremenſis, Haymo Epiſcopus Halberſtatenſis, & alij multi. Waldo Abbas Fuldenſis, Bernardus Abbas Hirsfeldenſis, Lutberus Abbas Hirſaugienſis, Bertolfus Abbas Mediolacenſis, Adventitius Abbas

Me-

Digitized by Google

Metenſis, poſtmodum Epiſcopus, Radulfus Abbas Sueſſionenſis, Bituricenſis poſtea Archiepiſcopus, Erhardus primus Abbas Selgenſtatenſis, Lupus Servatus Abbas Trecaſenſis: & complures alij Pontifices, Abbates, Presbyteri, & monachi doctiſſimi viri. His temporibus mulier quædam aſſerens ſibi Angelum Domini apparere ſolitum, multos per diœceſim Moguntinam tam de Clero quàm de populo ſuis figmentis decepit, pronuntians de proximo diem inſtare noviſſimum. Quæ tandem comprehenſa ad examen Rhabani Archiepiſcopi ducitur, & quòd hæc quæſtûs causâ excogitaverit, conſilio cujuſdam Presbyteri palàm confitetur. Mulieris falſa prænuntiatio.

Anno prænotato corpus S. Helenæ matris Conſtantini Imperatoris magni per quendam Theogiſum monachum à Roma transfertur in Galliam, & in Rhemenſi Parochia collocatur. Poſtea caput ejus in Eccleſiam Trevirorum translatum eſt, ubi cum magna pietate oſtenditur. Corpus S. Helenæ.

DCCCXLIX.

Anno Lutberti Abbatis duodecimo fames prævalida totam Germaniam miſerabili vaſtatione conſumpſit, ita ut multa hominum millia fame morerentur. Lutbertus Abbas eo tempore in pauperes munificus extitit, & quidquid invenire potuit, eorum neceſſitatibus miniſtravit: tanta enim ciborum inopia fuit, quòd parentes multi parvulos ſuos præ multitudine famis mortuos coquentes comederunt in delitijs. Rhabanus Archiepiſcopus Moguntinus vir pius, & miſericors his diebus habitabat apud Ringavienſes in Vinicella, vico, quem incolæ corrupto nunc vocabulo Winkel nominant: qui pauperes undecunque ad ventantes humaniſſimè ſuſcipiens, præter extraneos quotidie pluſquam trecentos in præſentia ſua paſcebat. Venit die quodam inter alios pauperes mulier una parvulum in brachijs geſtans lactentem, inediâ diuturnâ conſumpta, quæ prius, quàm pedem ad limen domus Epiſcopalis poneret, viribus deficiens cecidit, & nimiâ fame conſumpta ſubitò expiravit. At parvulus mamilla genitricis mortuæ, ſicut potuit, more ſuo lac ſugere cœpit, & omnes, qui erant præſentes, ad gemitum convertit. Archiepiſcopus autem cognito miſerabili caſu ingemuit, & per omnem terram denuntiari fecit, ut quisquis premeretur inopiâ, ad ejus ſtipem veniret. Fames maxima. Rhabanus Pater pauperum. Miſerabile ſpectaculũ.

DCCCL.

Anno Lutberti Abbatis hujus Cœnobij decimo tertio, Lotharius Imperator Ludovicum filium ſuum regni conſortem ſtatuit, & ambo ſimul annis quinque regnaverunt. Eodem anno Lupus Servatus, de quo ſupra jam diximus, Presbyter, & Abbas ſuo tempore doctiſſimus obijt: ad quem olim necdum Abbatem Rhabanus Abbas Fuldenſis in Epiſtolam Pauli ad Romanos octo libris commentaria explicuit. In Concilio Moguntino præſens iſte Servatus Godeſcalcum hæreticum de prædeſtinatione liberóque arbitrio, & Sanguine Domini malè ſentientem, ac multos errore ſuo perturbantem diſputatione fortiſſimâ confutavit, & non ſolùm verbis, ſed etiam ſcriptis in eum vibravit. Lupus Abbas moritur.

Anno prænotato Erlafridus fundator hujus Cœnobij, & ex comite monachus, viceſimâ nonâ die Menſis Januarij obijt, & in Eccleſia S. Aurelij Erlafridi obitus.

Digitized by Google

relij quam conſtruxerat, non ſine opinione ſanctitatis cum honore ſepultus fuit, vir omnipotenti Deo ſemper devotiſſimus.

DCCCLI.

Wandelbertus Monachus Doctor.

Anno Lutberti Abbatis XIV. claruit Wandelbertus Monachus, & Magiſter Monaſticæ ſcholæ Cœnobij Brumienſis Trevirorũ diœceſis, vir in divinis ſcripturis eruditus, & in ſæcularibus litteris magnificè doctus: qui ſcripſit ad Marquardum Abbatem vitam & miracula S. Goaris Presbyteri Aquitanici, ſed in finibus Trevirorum juxta Rhenum quondam Eremitæ, & uſque in præſentem diem ſepulti: à cujus nomine oppidum hodie ad ſanctum Goarem vocatur: quod olim cum thelonio pertinuit ad Brumiam, ſed nunc juris eſt Comitum Haſſorum Provincialis, & Eccleſia in illo quondam præpoſitura noſtri Ordinis hodie eſt ſæcularis. Scripſit etiam Martyrologium Metricum, & complura in ſcripturis alia.

Wandelbertus alius Monachus ſancti Galli.

Fuit eodem tempore & alius ejuſdem nominis Wandelbertus, apud ſanctum Gallum Cœnobita, & monaſticæ ſcholæ Magiſter, undecunque doctiſſimus, & metro excellens, & proſâ, multa ſcripſit ad utilitatem poſterorum.

Notkerus ex Monacho Doct. Epiſcopus.

Hiſdem quoque temporibus claruit Notkerus ex Monacho, vel Abbate Cœnobij ſancti Galli in Suevia, Epiſcopus Leodienſis in Gallia, vir doctus, atque ſanctiſſimus, qui multorum Fratrum ante Wandelbertum præceptor in eodem loco extiterat, quos in omni ſcientia nobiliter erudivit. Scripſit librum ſequentiarum ad Lutvvardum Epiſcopum Vercellenſem, adhuc juvenis tempore Caroli Magni. De muſica etiam & Symphonia librum unum, de expoſitionibus ſacræ ſcripturæ librum unum. Epiſtolarum ad diverſos librum unum, & alia plura compoſuit, quæ in manus noſtras minimè pervenerunt. Ejus proſas, ſive Sequentias Nicolaus Papa primus confirmavit, & ad miſſam cantandas Eccleſijs Gallicanis indulſit, nam Itali ſuſcipere illas uſque in præſens deſpiciunt.

Salomon ex Monacho ſancti Galli Doct. Epiſcopus.

Salomon ex Monacho ſancti Galli Epiſcopus Conſtantienſis in Suevia, his etiam claruit temporibus, Notkeri adhuc Monachi auditor, atque diſcipulus, homo multæ doctrinæ, atque profundi intellectûs, qui ſcripſit de ſeptem artibus liberalibus inſtructum volumen, & quædam alia, quorum titulos in libro de Scriptoribus, ſive Luminaribus Germaniæ commemoravimus.

DCCCLII.

Hildulfus Monachus Hirſaugienſis.

Anno Lutberti Abbatis decimo quinto, Hildulphus Monachus ſcholaſticus hujus monaſterij Hirſaugienſis, primus librum ſuum de computo Eccleſiaſtico pro Fratrum inſtitutione compoſuit, ſicut ex calce ejuſdem operis datur intelligi, ubi nomen ſuum cum temporis inſcriptione appoſuit.

S. Anſcharius Bremenſis.

Sanctus Anſcharius primus Archiepiſcopus Bremenſis, hac tempeſtate in pretio fuit. Is etenim, ſicut ante diximus, cùm eſſet Abbas Corbejenſis in Gallia, & audiſſet multos adhuc in Saxonia fidem ignorare Chriſtianam, divino amore ſuccenſus quoſdam è fratribus, qui ad hoc negotium videbantur idonei, ſecum accepit, & in Saxoniam perrexit; conſtruxit autem in primis Corbejenſe novum Monaſterium, & collegit in eo multitudinem Monachorum, per quos cum tempore gentem illam omnem ad Chriſti fidem convertit.

Corbeja nova.

Poſtea

Digitized by Google

Postea primus Archiepiscopus Bremensis Ecclesiæ ordinatus est, & vitam in omni sanctitate consummavit, translatâ videlicet Sede Pontificiali de Hamburgensi civitate à Danis constructa ad Bremam jussù Lotharij Imperatoris. Nam antea Sedes Episcopalis fuit in Hamburg sub Archiepiscopatu Colonienſi, in qua primus Episcopus fuit Wilhardus, secundus Willericus, tertius Ludericus, & quartus S. iste Anscharius, qui & Hamburgensis ultimus & Bremensis primus Archiepiscopus fuit, præfuit autem in Archiepiscopatu annis ferme xxxiv. vir doctus, & sanctus, qui multis in vita, & post mortem miraculis claruit. Sepultus est in Ecclesia Bremensi, cujus festũ tertia die mensis Februarij annuâ solemnitate magnâ populi devotione colitur. Hamburgenses Episcopi ante Bremenses.

Claruit his etiam temporibus Arnulphus ex Monacho S. Medardi Suessionensis, Archiepiscopus Bituricensis, vir secundum sæculi dignitatem nobilis, sed fide Religionis, & merito sanctitatis multò nobilior, qui signis, & virtutibus tam in vita, quàm post mortem mirandis, & multis coruscâsse perhibetur. Anno prænotato Bosobaldus Herbipolensis Ecclesiæ octavus Episcopus moritur vicesimâ primâ die mensis octobris. Cui Anno succedens præfuit annis xxxv. mensibus 6. diebus 12. vir justus & sanctus, qui multis fertur claruisse miraculis: & tandem pro justitia in bello quodam Misnensium in Saxonia fuit occisus. Eodem anno Benedictus Neometensis, sive Spirensis Ecclesiæ decimus Episcopus moritur. Cui Hertinus succedens præfuit annis xxv. mensibus 4. Arnulphus Archiepisc. Bosobaldus Episc. Herbipolensis. Hertinus Episc. Spirensis.

DCCCLIII.

Anno Lutberti Abbatis decimo sexto currente obiit Haymo, ex Monacho tertius Halberstatensis Episcopus doctrinâ, & morum integritate sanctissimus, in Ecclesia sua Principali sepultus, cui S. Hildegrinus succedens præfuit annis xxxiv. S. Haymo Episcopus obijt.

Eodem anno, xvii. die mensis Julij obijt S. Leo ex Monacho nostri Ordinis Papa quartus, & Romæ in Ecclesia S. Petri sepelitur, miraculis clarus, & propterea in catalogum Sanctorum relatus. Huic in Pontificatu successit Joannes Papa septimus, & præfuit annis duobus, mensibus 3. Hic est Joannes ille natione Anglicus, quem tradunt fuisse fœminam: cujus historia cum penè nota sit omnibus, à nobis ad necessaria festinantibus silentio est committenda. S. Leo Papa moritur.

Hoc ipso anno Normanni Britanniam & Galliam crudeliter devastantes multas civitates & oppida subverterunt: Clerum & populum Christianum sine misericordia perimentes. Ecclesiam quoque S. Martini Turonensem incendio destruxerunt, & infinita Christianis mala in tota Gallia fecerunt. Anno quoque prænotato Lutbertus hujus Monasterij Hirsaugiensis primus Abbas senio confectus, & labore S. Religionis ex longo tempore attenuatus, tertiâ die mensis Junij moritur, ultimo videlicet anno Lotharij Imperatoris, ætatis autem suæ LXXVI. & in medio Ecclesiæ S. Aurelij cum honore sepelitur. Lutbertus I. Abb. hic moritur.

De

De Gerungo hujus Monaſterij Hirſaugienſis ſecundo Abbate, qui præfuit annis xxxii. Menſe uno, diebus viginti ſex, & hiſtoria illius temporis.

MOrtuo autem, atque ſepulto Reverendiſſimo Abbate Lutberto, non ſine Fratrum triſtitia magna, utpote qui Paſtorem animarum dulciſſimum amiſiſſent, alterâ mox die ad electionem novi Ducis in Dei nomine convenerunt. Anno igitur Dominicæ Nativitatis prænotato octingenteſimo quinquageſimo tertio, Indictione Romanorum primâ, ultimo anno Lotharij Imperatoris, conſenſu, & electione omnium Fratrum Gerungus Presbyter, & Monachus hujus Cœnobij Abbas conſtitutus eſt quartâ die menſis Junij, & præfuit annis duobus, & triginta, menſe uno, diebus ſex atque viginti. Hic olim ſancti Rhabani Fuldenſis Abbatis Monachus auditor, atque diſcipulus fuit, ſub cujus Magiſterio in omni ſcientia ſcripturarum mirabiliter profecit. Nam etſi multi hujus Monaſterij Fratres ad curam animarum ſatis hoc tempore viderentur idonei, nullus tamen erat judicio omnium, qui Gerungo poſſet comparari. Hic unus fuit de primis quindecim Monachis, quos ſanctus Rhabanus de Fulda miſerat in Hirſaugiam: verus Chriſti diſcipulus, & regularis diſciplinæ ſtudioſiſſimus amator, quam & in ſe, & in alijs ſemper diligentiſſimè obſervari curavit. Conſtat eum in Cœnobio Fuldenſi Strabum habuiſſe præceptorem, qui ſub Abbate Rhabano Magiſter ſcholæ fuit monaſticæ, & inter duodecim doctores non ultimus. Extat inter alia Strabi Monachi opuſcula de arithmeticis dimenſionibus libellus, quem ſcripſit ad iſtum Gerungum Hirſaugienſis Cœnobij Abbatem, cujus Epiſtola libello præpoſita tale habet principium. Reverendiſſimo Gerungo Abbati merito Patri, ætate filio, litterâ diſcipulo, gratiâ magiſtro, æternæ beatitudinis præmium poſſidere. Ex his Strabi litteris facilè conjecturâ aſſequi poſſumus, Gerungum in omni ſcientia ſcripturarum extitiſſe doctum, quoniam niſi magnificè fuiſſet eruditus, de tam ſubtili materia vir tantus in tanta abundantia doctorum virorum ad ignarum non ſcripſiſſet. Utrum verò Gerungus ipſe ſcripſerit aliquid, certum non habemus: proinde quod intercapedo temporis longa, utpote plusquam ſexcentorum & quinquaginta annorum omnia Hirſaugienſium præclarè geſta ad noſtram pervenire notitiam non permiſit.

Gerungus Abb. Hirſaugienſis.

Rhabani Auditor.

Auditor Strabi.

DCCCLIV.

Gandersheim fundatur.

His temporibus Bruno Dux Saxonum conſtruere cœpit Monaſterium illud Monialium Ordinis S. Benedicti, quondam famoſum in Saxonia, quod Gandersheim appellatur, quod Ludulfus Dux filius ejus poſtea magnificè conſummavit. Prima ejus Cœnobij Abbatiſſa fuit Hademodis filia ipſius Ducis Ludulfi ſenior, quæ præfuit ſacris virginibus annis xxii. Huic in regimine ſucceſſit ſoror ejus Gerburgis virgo ſanctiſſima, quæ multis in vita & poſt mortem effulſit miraculis, & præfuit annis quatuordecim. Quâ mortuâ tertia Ludulfi Ducis filia junior nomine Chriſtina ſucceſſit, quæ in ſancto virginitatis propoſito religioſiſſimè

Digitized by Google

mè conversando à sanctitate præcedentium sororum in nullo penitus recessit.

Idem Ludulfus Dux prænominatus construxit & aliud Cœnobium Virginum Ordinis Sancti Benedicti in partibus Saxoniæ, quod Brunteshusa nominatur, & utriusque confirmationem cum multis Sanctorum Reliquijs à Papa Nicolao primo impetravit. Claruerunt his temporibus in ordine Monastico multi Pontifices doctrinâ & sanctitate insignes: Abbates quoque & Monachi non minus vitâ, quàm eruditione scripturarum celeberrimi: qui multa, & varia ad ædificationem posteritatis volumina ediderunt. Inter quos claruit S. Heribaldus ex Monacho Cœnobij sancti Germani Episcopus Altisiodorensis, vir doctrinâ & conversatione magnificus: qui verbo & exemplo corda multorum ad semitam justitiæ, & rectitudinis convertit. Quo tandem mortuo sanctus Abbo frater ejus, prænominati Cœnobij Monachus ei in Episcopatu successit: qui cùm esset in omni scientia scripturarum doctissimus, nonnulla ingenij sui opuscula composuit, & miraculis claruit. Egil quoque Abbas Brumiensis Cœnobij in Euphalia diœcesi Trevirorum his temporibus in pretio fuit, vir doctus, & magnæ Religionis; sub cujus Magisterio Lotharius Imperator Romanorum anno sequenti factus est Monachus.

Brunteshusen fundatur.

Heribaldus Episc.

Abbo Frater ejus Ep.

Egil Abbas clarus.

DCCCLV.

Anno Gerungi Abbatis hujus Cœnobij tertio, Lotharius Imperator senio confectus, & mente salubriter compunctus ad Deum, convocatis ad se Principibus, & habito cum eis mysterio consilij sui, regnum inter filios tali partitione divisit.

Lotharius filijs divisit Imperium.

Ludovico primogenito suo dedit Italiam simul, & nomen Imperij. Lotharium Regem fecit illius portionis, quam à suo nomine Lotharingiam diximus esse vocatam. Et Carolo juniori filio Regnum Provinciæ assignavit. His legitimè ordinatis rebúsque suis dispositis valedicens sæculo ad Cœnobium Brumiense in Euphalia Trevirorum se contulit, & sub Egilone memorato Abbate Monasticæ conversationis habitum suscepit: in quo usque ad mortem secundùm Regulam sanctissimi Patris nostri Benedicti religiosissimè vixit, & tandem tertio Calendas Octobris moriens ibidem sepultus fuit. Ludovicus igitur Romanorum declaratus Imperator Italiam cum exercitu ingreditur: & coronatus à summo urbis Pontifice imperavit annis uno & viginti, & penè omne tempus vitæ, & imperij deinceps in Italia consummavit. Anno prænotato sanctus Rhabanus Archiepiscopus Moguntinus moritur, & in Cœnobio S. Albani Moguntiæ sepelitur. Huic sanctissimo atque doctissimo viro in Pontificatu successit Carolus quidam nomine, & præfuit annis septem.

Lotharius Imperator fit Monachus.

Rhabanus Archiepis. obijt.

Eodem quoque anno major Ecclesia sancti Kiliani Martyris in Wirzburg de fulmine incensa penè totaliter concremata fuit, & ingens damnum pertulit.

DCCCLVI.

Anno Gerungi Abbatis quarto, Nortmanni cum Danis Hollandiæ cum ingenti multitudine classium applicantes, Durstaden vicum nominatissimum, in quo Parochiales Ecclesiæ fuisse dicuntur quinquaginta quinque, omnibus habitatoribus ejus crudeliter interfectis usque ad solum penitus destruxerunt. Deinde Trajectum venientes Clerum & populum

Nortmanni devastãt Hollandiã.

Digitized by Google

occidentes civitatem ſimili veſaniâ uſi funditus ſubverterunt. Hungerus autem ipſius Epiſcopus fugâ elapſus cum paucis Clericis venit ad Brumiam, ubi Lotharius erat Monachus.

Benedictus Papa III.

Anno prænotato poſt mortem Joannis Papæ ſeptimi Benedictus ejus nominis tertius ſuccedens præfuit annis duobus, menſibus quinque diebus novem: vir per omnia Pontificatu ſummo dignus, miſericordiæ operibus ſtudioſiſſimè intentus.

DCCCLVII.

Edmundus Rex.

Anno Gerungi Abbatis quinto obijt Adolfus Rex Anglorum ſapientiſſimus, & Chriſtianæ Religionis amator cuſtos & defenſor conſtantiſſimus. Cui filius ſuus Edmundus in Regno ſuccedens regnavit annis quatuordecim. Vir quidem & ipſe Patris exemplo Religione & ſanctitate præcipuus. Qui multa cum Danis bella geſſit, pro defenſione & amore ſacroſanctæ Religionis Catholicæ.

Hugbertus Dux Monachus.

Claruit his temporibus Hugbertus ex Duce Monachus & Abbas S. Richarij, frater Thietbergæ uxoris videlicet Lotharij Regis, vir ſapiens & ſtrenuus: cui Lotharius Rex ducatum inter Iuram & montem Veneris regendum commiſit; verùm cùm Lotharius poſtea Reginam abijceret, ſuperinducens Waldradam Guntheri Archiepiſcopi Colonienſis ſororem, ſcandala multa fuerunt ſecuta.

DCCCLVIIII.

Nicolaus Papa I.

Anno Gerungi Abbatis ſexto, Benedictus Papa tertius moritur: & ante fores Eccleſiæ ſancti Petri ſicut ex humilitate mandaverat ſepelitur. Huic Nicolaus primus in Pontificatu ſuccedens præfuit annis novem, menſibus duobus, diebus viginti: vir per omnia ſanctiſſimus, & Deo dilectus.

DCCCLIX.

Hildulfus ſcholaſticus hic moritur.

Anno Domini Gerungi Abbatis ſeptimo mortuus eſt Hildulfus Monachus & primus hujus Cœnobij Hirſaugienſis magiſter ſcholaſticus, vir non minus ſanctitate morum quàm eruditione ſcripturarum æternâ dignus memoriâ.

Ruthardus ſcholaſticus.

Huic in regimine magiſterij ſcholaſtici Ruthardus Monachus æquè doctiſſimus ſucceſſit, qui & ipſe unus ex primis quindecim Monachis extitit, quos Rhabanus Abbas Fuldenſis in Hirſaugiam miſit. Hic Strabi quondam auditor juvenis in omni doctrina conſummatus evaſit, ingenio ſubtilis, eloquio diſertus, metro excellens & proſa, inter Doctores Eccleſiaſticos ſui temporis non ultimus extitit, nam ut Megenfridus Monachus Fuldenſis refert in Chronicis, vir in omni ſcientia & ſanctitate conſpicuus fuit, ac tantæ apud Principes & Magnates illo in tempore æſtimationis, ut Imperator eum ad Epiſcopatum Halberſtatenſis Eccleſiæ poſt mortem Haymonis omnino voluerit promovere. Cui Ruthardus tale fertur dediſſe reſponſum. *Dato Pontificatum alteri, qui ſit dignus, ego quietem Monaſticam, & ſtudium ſcripturarum cunctis mundi honoribus atque divitijs longè præponere non dubito.*

Ruthardus contempſit Epiſcopatum.

Ruthardi opuſcula.

Scripſit ingenij ſui nonnulla præclara volumina, de quibus inveniuntur ſubjecta. Vitam & Paſſionem S. Bonifacij primi Archiepiſcopi Moguntini Heroico carmine in duobus libellis edidit, quos Rhabano ſancto Pontifici dedicavit. De Muſica quoque, de Geometrica, de Arithmetica, & alijs humanæ litteraturæ facultatibus elegantiſſima Synthemata compilavit. Denique primus omnium, quos ego legere hactenus potui, Regulam ſanctiſſimi Patris noſtri Benedicti commentarijs gloſſare apud Alemannos auſus eſt. Cujus

expoſi-

Digitized by Google

expoſitionis Proœmium ſic incipit. Tres ſunt Eccleſiaſticæ diſciplinæ. Prima Phyſica id eſt naturalis, ſecunda Ethica id eſt moralis, tertia Logica id eſt rationalis. Nam Phyſica derivatur ab eo, quod eſt Phyſis id eſt natura, &c. Sanè ut Meginfridus eſt teſtis, tantæ fuit eruditionis iſte Ruthardus, quod non ſolum Monachi de diverſis Cœnobijs ad audiendum eum mittebantur in Hirſaugiâ, verùm & ſæculares quam plurimi ejus ſe magiſterio ſubdiderunt. Nullibi enim ſtudia litterarum in illo tempore magis quàm in Cœnobijs Monachorum per totam Italiam, Germaniam, & Galliam floruerunt. Ruthardi laus.

DCCCLX.

Anno Gerungi Abbatis octavo, Spiritus quidam malignus in civitate Moguntina ſenſibiliter apparens manifeſtum dedit indicium, quanto humani generis odio, & nequitiâ plenus ſit. Lapides de feneſtris domorum projecit in homines: percuſſit noctibus horribili ſonitu parietes: multorum pulſabat ad januas noctu, loquebatur, clamabat, inquietabat dormientes, paſſim furta & adulteria prodidit, & magnam inter homines diſcordiam ſeminavit. Tandem animos omnium contra unum quendam hominem concitavit, dicens ſe propter illius peccata hæc tanta facere, & minabatur ſe facturum adhuc graviora: unde fruges ejuſdem hominis poſt meſſem in horreo congregatas igne ſuppoſito idem ſpiritus concremavit. Denique ſpiritus tanto ſtudio hominem illum perſequi cœpit, ut ubicunque intrâſſet, ſtatim domus per dæmonium incenſa publicè ardebat, ita ut ei jam niſi in agris nullus eſſet manendi locus. Sacerdotibus ob hanc dæmonis nequitiam litanias agentibus, & omnia loca quibus demorari conſueverat, aquâ benedictâ aſpergentibus, ad momentum ſe occuluit & quievit: quibus recedentibus dæmonium clamans horribiliter, & cachinnans dixit, ſe latuiſſe ſub unius cappa Presbyteri: cujus & nomen expreſſit, & quòd fornicatus fuerit cum procuratoris cujuſdam filia, coram omni populo palàm accuſavit. Itaque per continuum triennium in tali hominum vexatione perſeverans multa ædificia, & habitationes hominum incendio deſtruxit. Audiebatur loquens, & ululans ab omnibus: percutiebat januas atque parietes, lapides projecit in adſtantes: ſed videri ſpiritus ipſe à nullo potuit. Nec minus hæc in die faciebat, quàm in nocte, & loquebatur in diverſis locis nunc videlicet in iſta domo, nunc in alia. Tandem orationibus & conjurationibus exbannitum, poſt triennium diſparuit. Alibi legimus iſta non in civitate Moguntina contigiſſe, ſed in quodam vico Moguntinæ diœceſis, cujus nomen tamen ibi non exprimitur. Dæmonis vexat Moguntinos. Dæmonis improbitas.

Anno prænotato ſanctus Probus presbyter Monachus in Cœnobio ſancti Albani Martyris prope Moguntiam omni ſanctitate plenus & glorioſus moritur, & in eadem Eccleſia ſepelitur, qui doctrinâ & vitæ merito præclarus Moguntiam verbo & opere multis temporibus palàm gloriosè illuſtravit. S. Probus moritur.

Eodem quoque anno XII. Calendas Februarij ſanctus Meginradus Monachus Cœnobij, quod S. Pirminius Epiſcopus in Inſula prope Conſtantiam quondam fundavit, & nunc Augia major ſive dives vulgò nuncupatur, & eremita in nigra ſylva, moritur nocte à duobus ruſticis crudeliter in cellula ſui eremitorij occiſus, qui ſe putabant magnam apud S. Meginradus Eremita.

Digitized by Google

cum pecuniam reperturos: qui pauper factus pro Chriſto, nec obulum poſſidebat. Cujus corpus ad Monaſterium Augienſe relatum ac ſepultum infinitis mox cœpit clarere miraculis. Porrò latrones perſcrutatâ viri Dei cellâ, cùm nihil reperiſſent fugerunt, quos duo corvi à S. Meginrado nutriti ad omnia loca volando inſequentes, crocitatu & clamore homines in ſtuporem converterunt. Unde proditi latrones & capti ſceleris ſui magnitudinem confeſſi ſunt, & pœnas mortis debitas rotatione ſolitâ dederunt.

Pœna occiſorum.

DCCCLXI.

Anno Gerungi Abbatis nono Egil Abbas Brumienſis ſenio confectus, & amore quietis, ſolitudinis, pacíſque Abbatiam ſpontaneâ voluntate reſignavit, cui Ansbaldus Monachus ejuſdem Cœnobij ſucceſſit, vir omni bonitate & ſanctitate conſpicuus, nec minus in omni ſcientia peritus.

Ansbaldus Abbas in Brumia.

Egil Archiepiſc.

Claruit his temporibus Egil ex Monacho noſtri Ordinis Senonenſis poſt Walonem Archiepiſcopus, vir prudentiâ & peritiâ rerum valde notabilis, qui ſcientiâ ſcripturarum erat doctiſſimus, & vitæ ſanctimoniâ claruit.

MichoMonachus Doctor.

Claruit ijſdem quoque temporibus Micho Monachus Cœnobij ſancti Richarij, cujus in anterioribus commemorationem modicam fecimus, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris valde doctus, qui in eodem Cœnobio monaſticæ ſcholæ multo tempore præfuit; de cujus lucubrationibus extant ſubjecta. Epigrammaton libri quatuor: Ænygmaton liber pulcherrimus unus; Flores Poëtarum liber ſimiliter unus: Epiſtolarum ad diverſos liber unus. Et quædam alia, quæ hâc vice memoriæ noſtræ non occurrunt.

DCCCLXII.

Anno Gerungi Abbatis decimo, Indictione Romanorum decimâ, Ludovicus Imperator multos in Italia, & Longobardia Principes truncari capitibus fecit, ob conſpirationis adverſum ſe ſive veram, ſive falſam, ut dicitur, ſuſpicionem. Anno etiam Gerungi prænotato Waldo, qui & Hatto, Fuldenſis Abbas, qui ſancto Rhabano ſucceſſerat, per mandatum Ludovici Imperatoris depoſitus eſt, & in locum ejus Diedo Monachus fuit ſubſtitutus, qui præfuit annis ferme duodecim.

Wernbertus S. Galli Monachus Doctor.

Claruit his temporibus Wernbertus Monachus Cœnobij ſancti Galli, in Suevia, vir in omni doctrinarum genere multùm exercitatus, & eruditus, nec minùs proſâ, quàm carmine diſertus; qui multa, & varia compoſuit, quibus nomen ſuum cum laudis memoria ad poſteros tranſmiſit. E quibus nos vidimus de Muſica librum unum. De arte Metrorum libros duos. In Tobiam librum unum. In Proverbia Salomonis librum unum. In Threnos Hieremiæ Prophetæ librum unum. Et quædam alia, quæ memoriæ jam non occurrunt.

DCCCLXIII.

Lutbertus Archiepiſc. Mogunt.

Anno Gerungi Abbatis XI. obijt Carolus Archiepiſcopus Moguntinenſis, cui Lutbertus in Archiepiſcopatu ſuccedens præfuit annis XVIII.

Otfridi Wiſſenburgenſis opera.

ad quem Otfridus Monachus Wiſſenburgenſis Rhabani quondam Auditor, & monaſticæ ſcholæ Magiſter, de quo jam antea fecimus mentionem, de ſanctiſſimo Chriſti Evangelio elegiaco carmine in lingua noſtra

Aleman-

Digitized by Google

Alemannica libros edidit quatuor, opus certè mirandum, quod gratiam Theotiscæ prænotavit. Ad Ludovicum quoque Imperatorem pari modo composuit librum unum. In Psalterium etiam libros tres simili carmine lucubravit. Ad Salomonem Episcopum Constantiensem librum unum. Ad Monachos sancti Galli similiter librum unum. Epigrammatum in utraque lingua libros duos. Epistolarum quoque & sermonum libros plures. Carolus Imperator quondam Magnus, in omni littera studiosissimus, dolens linguam nostram Teutonicam, in qua natus erat, Barbaram, & sine decore contemni ab Italis, & Græcis, sibi persuasit ad regulas eam posse reduci Grammaticales. Convocatis igitur Magistris suis, atque doctoribus, quos & plures habuit, & omnifariam eruditissimos, consilium mentis suæ coram eis exposuit; & eorum auxilio fretus, rem nimis arduam fortiter aggressus fuit. Verùm postquã rei stupendæ contulisset exordium, & jam regulas invenisset complures, alijs occupationibus, & arduis, & multis à proposito revocatus est: & negotium omnino dimisit imperfectum. Hujus novæ tunc Grammatices inventio postea in manus Otfridi Monachi sæpe dicti pervenit: cujus traditionem secutus in lingua Teutonica Versus, & Carmina scribere tentavit regulata.

Linguæ Teutonicæ per Carolũ regulatio.

DCCCLXIV.

Anno Gerungi Abbatis XII. Nicolaus Papa Lotharium Regem, Fratrem Imperatoris Ludovici, post multas admonitiones in adulterio pertinacem, Apostolicisque mandatis inobedientem, atq; rebellem excommunicavit. Guntherum quoque Colonienſem, & Thietgaudum Trevirorum Archiepiscopos, qui Lothario in repudiationem Thietbergæ sententiâ datâ, publicè consenserunt, & quatenus Waldradã superinduceret, deposuit, & ab omni dignitate sacerdotali rejectos, in statum laicorum constituit. Qui tam per se, quàm per alios multotiens restitutionem Pontificalis honoris, quem justè amiserant, à sanctissimo Papa Nicolao postulantes, impetrare nullâ ratione potuerunt. Unde tam ipsi, quàm cæteri omnes, qui huic nefando divortio præbuere consensum, brevi miserabiliter perierunt.

Excommunicatio Lotharij

Anno prænotato, Saraceni ex Africa in Italiam magnâ classe navigantes, Beneventanorum fines hostili more aggrediuntur, & omnia igne, ferróque depopulati sunt, ac multa Christianorum millia crudeliter occiderunt.

Saraceni devastant Italiam.

DCCCLXV.

Anno Gerungi XIII. obijt Ruthardus secundus hujus Cœnobij scholasticus, sepultus in Ecclesia sancti Aurelij, vigesimo quinto die mensis Octobris: Vir æternâ memoriâ dignus: quippe, qui in omni doctrina Monachos plures eruditissimos Auditores reliquit. Cui Richbodo Monachus, & per 24. annos in schola monastica hujus Cœnobij successor tale composuit ad monumentum ex pietate Epitaphion:

Ruthardus Scholasticus obijt.

Richbodo succedit.

Hoc per iter, rogito, qui pergis ritè Viator.
Paulisper siste gressum: hunc titulúmque lege:
Ipsóque perspecto supplex memorare sepulti,
Ruthardíque pius, dic miserere DEUS.

Digitized by Google

Mortuo itaque Ruthardo, atque ſepulto, memoratus Richbodo Monachus Imperio Gerungi Abbatis Scholaſticus ordinatur.

DCCCLXVI.

Bulgaria ad fidem Chriſti cõvertitur.

Anno Gerungi Abbatis XIV. Imperator, ſive Rex Bulgarorum cum omni gente ſua ad Chriſti fidem converſus eſt: & non diu poſtea etiam Cœnobium intrans, pro Dei amore Monachus factus fuit. Sed cùm Filiũ ſuum juveniliter agentem, ad ritúmque gentilitatis volentem redire cognoviſſet, reſumpto Imperiali cingulo inſecutus eſt eum, captúmque & oculis ambobus privatum in carcerem truſit. Minorem deinde filium Regem conſtituens in locum ſenioris, ipſe ad Monaſterium reverſus, in omni ſanctitate vitam terminavit.

DCCCLXVII.

Hartmondus S. Galli Monachus Doctor.

Anno Gerungi Abbatis XV. Baſilius occiſo Domino ſuo Michaële Imperatore Conſtantinopolitano, regnavit annis XVII. Hartmondus Cœnobij ſancti Galli Monachus, in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, hæc tempora ingenio, ſcriptíſque reddidit clariora, ſcripſit enim de miraculis Sanctorum plura opuſcula; ad inſtitutionem quoque noviter Converſorum ad Ordinem monaſticum, non parvæ utilitatis librum edidit, in quo vires ingenij plurimùm exercitavit. Nam, ut Menfridus teſtatur, monaſticæ ſcholæ ſimiliter præfuit, & multa junioribus neceſſaria Monachis lucubravit.

DCCCLXVIII.

Adrianus Papa II.

Anno Gerungi Abbatis XVI. Corpus beati Mauri Abbatis diſcipuli quondam SS. Legiſlatoris Noſtri, propter metum Nortmannorum Galliam crudeliter infeſtantium de Glandifolio transfertur ad Monaſterium Foſſatenſe, quod ſanctum Babolenum in diœceſi Pariſienſi olim conſtruxiſſe ſuperius jam diximus, ubi & manet uſque in præſentem diem. Eodem anno, ſanctus Nicolaus Papa I. obijt, cui Adrianus ejus nominis Secundus in Pontificatu ſuccedens, præfuit annis quinq;, menſibus novem; Vir quidem optimus, & in pauperes pius, atque munificus, qui pro Dei amore quidquid potuit boni operis facere, nullo unquam tempore omiſit.

DCCCLXIX.

Sanguis pluit.

Cruces in cœlo viſæ.

Anno Gerungi XVII. apud Brixiam civitatem Italiæ, tribus diebus ſanguinem de cœlo pluiſſe perhibent, & multa ijſdem temporibus apparuiſſe miranda portenta leguntur, ſanguinis humani præſignantia effuſionem, quæ per Nortmannos poſtea in diverſis locis facta eſt. Cruces etiam à quibuſdam noctu rubræ in cœlo viſæ ſunt, idipſum prænuntiantes, & timor Nortmannorum incubuit ſuper univerſum Imperium Romanum, cùm non eſſet, qui poſſet eorum crudelitatem armorum potentiâ compeſcere.

DCCCLXX.

Bertolfus ex Monacho Archiepiſc. Trevirenſis.

Anno Gerungi Abbatis 18. Bertolfus Abbas Mediolacenſis poſt depoſitionem Dietgandi, quemadmodum prius diximus, Trevirorum Archiepiſcopus communi fratrum electione ordinatus eſt. Vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus; libertatis quóque Eccleſiaſticæ propugnator & defenſor acerrimus, utpote qui Eccleſiæ ſuæ privilegia nec in minimo paſſus eſt violari. Ejus tempore

Treve-

Digitized by Google

Treverenſes omnia ornamenta Eccleſiaſtica, vaſa & reliquias Sanctorum metu Nortmannorũ in ſpeluncis & cryptis ſubterraneis abſconderant: ne à tam nefandis hominibus inveniri potuiſſent; qui omnia fædantes nec ſanctis pepercerunt. Eodem anno Lotharius Rex ab Adriano Papa Romam citatus propter adulterium, cum ſanis conſilijs Pontificis nollet acquieſcere, denuo excommunicatus eſt. Qui apud Placentiam urbem in reditu ſuo mortuus fuit. Lotharius Rex obijt.

Anno etiam prænotato locuſtæ per univerſam ferè Galliam ſegetes & arbuſta depaſcentes, miſerabilem terris cladem famis & penuriæ induxerunt; Heu quid mali non merentur peccata mortalium! Totam replentes terram locuſtæ, poſteaquam conſumpſiſſent omnia, in mare Britannicum præcipites ſeſe dederunt, ab undíſque demerſæ in terram rejectæ fuerunt, & aërem inficientes maximam & generalem hominum mortalitatem ſuſcitarunt. Et ſic juſto Dei judicio luxuriam humani generis punivit fames: avaritiam peſtis: ſuperbiam rabies Nortmannorum caſtigavit. Spectaculũ locuſtarum.

DCCCLXXI.

Anno Gerungi Abbatis 19. Edmundus Rex Anglorum Chriſtianiſſimus poſt multa pietatis opera, poſt varios contra infideles Danos conflictus à Nortmannis victus interficitur: & Deo ſic ordinante glorioſo martyrio coronatur, qui mox infinitis coruſcat miraculis. Eodem anno Strabus Monachus, & Scholaſticus Fuldenſis Cœnobij moritur anno ætatis ſuæ 74. vir æternâ memoriâ celebrandus, qui verbo & exemplo multos ad juſtitiam erudivit. Huic in ſchola monaſtica ex more ſucceſſit Bernvvardus Monachus, & ipſe in omni genere doctrinarum eruditiſſimus annis ferè quatuordecim. Edmundus Rex Anglorum occiditur. Bernvvardus Scholaſticus Fuldæ.

DCCCLXXII.

Anno Gerungi Abbatis Hirſaugienſis 20. claruit Chriſtianus ex Monacho Altiſiodorenſis Epiſcopus, vir moribus & ſanctitate conſpicuus, & in omni eruditione ſcripturarum valde doctus; qui nonnulla ingenij ſui præclara fertur lucubraviſſe opuſcula. Quo tandem mortuo Walo & ipſe Monachus ei in Pontificatu ſucceſſit, frater Anſegiſi Senonenſis Archiepiſcopi, de quo in ſuperioribus fecimus mentionem, vir ſcientiâ & moribus clarus; cujus maximum fuit ſtudium viros ingenio præſtantes charitativè amplecti, eorúmque pro viribus relevare inopiam, conſilio adhibere ſuo, & inſtructis delectabiliter uti colloquijs. Omni loco & tempore præſentiam ſibi adhibuit Clericorum, ne vel modicam invenirent laici occaſionem detrahendi. Unde & dicere ſolebat: *Neſciant laici, quid agant Clerici: ſemperq́ pares paribus conjungantur.* Chriſtianꝰ & Walo Epiſcopi & Monachi. Nota Clericè.

DCCCLXXIII.

Anno Gerungi Abbatis 21. Adrianus Papa moritur, & in Baſilica S. Petri Apoſtolorum Principis ſepelitur. Cui Joannes ejus nominis VIII. ſuccedens in Pontificatu præfuit annis decem, diebus ſex. His temporibus claruit Ericus Monachus Cœnobij Altiſiodorenſis in divinis ſcripturis multùm eruditus, & ſæcularis litteraturæ non ignarus, metro ſimul exercitatus & proſâ: declamator ſermonum popularium egregius; qui multas ad populum homilias edidit, & alia nonnulla ſcripſit. Joannes Papa VIII. Ericus Monachus.

DCCCLXXIV.

Anno Gerungi Abbatis 22. Ludovicus Imperator Beneventanos, Luca-

Digitized by Google

Lucanos & Campanos ſuo rebelles Imperio in multitudine bellatorum aggreditur: qui victi ab eo poſtea in ejus authoritatem conſenſerunt. Eodem anno Diedo Fuldenſis Abbas moritur: cui Sigehardus ſucceſſit, & præfuit annis viginti: vir prudentiâ & eruditione ubique nominatus: ſub cujus regimine viri in Fulda plures claruerunt ſimul, & in ſcripturis docti, & in obſervantia monaſticæ converſationis ſanctiſſimi.

Sigehardus Abbas Fuldenſis.

DCCCLXXV.

Anno Gerungi Abbatis 23. Indictione Romanorum octavâ, in menſe Junio ſubita & nimia aquarum inundatio facta eſt. Ita quòd in partibus Saxoniæ longè remotam à fluminibus villam quandam unà cum hominibus, jumentis, ædificijs, Eccleſia & cunctis rebus in ea contentis penitus abſorbens ſubvertit: de qua nullum omnino veſtigium remanſit.

Villa ſubvertitur abinundatione.

DCCCLXXVI.

Anno Gerungi Abbatis 24. cometes ſolito rutilantior apparuit: qui mortem Ludovici Imperatoris, quaſi mox futuræ præſagus, paululum præceſſit. Nam eodem anno Ludovicus ipſe Imperator hujus nominis ſecundus in Italia mortuus eſt quinto Kalendarum ſeptembrium. Sunt qui ſcribunt eum in Franckfordia oppido Germaniæ obijſſe, & in Regali Monaſterio Lauriſſenſi noſtri tunc Ordinis fuiſſe ſepultum.

Cometes. Ludovicus Imperator obijt.

DCCCLXXVII.

Anno Gerungi Abbatis 25. Carolus II. cognomento Calvus, Filius Ludovici primi, & nepos Caroli Magni Imperium ſumens Romanum à Joanne Papa VIII. coronatus eſt: & imperavit annis 6. vel ut alij volunt, cum fratris ſui filijs Carolomanno & Ludovico annis 11. mortuo autem Imperatore ſupradicto Joannes Romanus Pontifex Ludovicum Balbum ſuperioris Caroli filium Regem Gallorum in Imperatorem ſublimare tentavit. Cujus rei gratiâ commoti Romani Papam cuſtodiri, ut captum jubent: & Carolum Groſſum in imperio poſt Calvum ſupradictum faciunt ſucceſſorem.

Carolus Calvus imperat annis VI.

DCCCLVIII.

Anno Gerungi Abbatis 26. obijt Hertinus Spirenſis Eccleſiæ Epiſcopus: cui Gebhardus in Pontificatu ſuccedens præfuit anno uno, & menſibus paucis: cujus tempore Canonici Spiræ fuerunt Regulares, & erant eis more primitivæ Eccleſiæ omnia communia, ſicuti ex donatione Hildeberti fratris memorati Pontificis, & privilegio regali oſtenditur: fuit autem Gebhardus iſte in ordine Pontificum Spirenſium XII. Ludovicus Rex Germanorum & Bavarorum frater Caroli Calvi ſupradicti Imperatoris apud Franckfordiam moriens, & in Lauriſſenſi Monaſterio ſepultus reliquit tres filios, Carolomannum videlicet, Ludovicum & Carolum. Audiens verò mortuum fratrem ſuum Ludovicum Imperator memoratus Carolus Calvus regnum Lotharingiæ molitur invadere. In primis ergo palatium Aquiſgrani occupavit; & inde uſque Coloniam cum exercitu proceſſit. Intereà Carolomannus primogenitus Ludovici Regis defuncti Italiam ingreditur, & pro corona imperij laborare conabatur; cujus frater Ludovicus apud Germanos & Bavaros jam cœperat regnare. Qui cùm audiviſſet Patruum ſuum occupaſſe regale palatium, & regno inhiare Lotharingiæ, magnum congregavit exercitum, & venit contra eum ad prælium. Bellum juxta Rhenum prope Andernacum atrox committitur,

Gebhardus Epiſcopus Spirenſis.

Ludovicus Rex Germanorum moritur.

Carolus Aquiſgranũ occupat.

Digitized by Google

mittitur, & multis utrinque cæsis, Carolus in fugam convertitur, & contingere regnum nepotum armis prohibetur. Claruit his temporibus Milo Monachus Cœnobij S. Amandi Elvonensis in pago, qui Pabula nuncupatur, vir undecunque doctissimus, Orator, Poëta, Musicus & Theologus insignis, nec minùs honestate morum, quàm scientiâ scripturarum venerandus, qui inter cetera ingenij sui opuscula scripsit opus metricum ad Carolum Calvum, cùm adhuc Rex esset Burgundionũ, de sobrietatè prænotatum, librum unum. Vitam quóque S. Amandi Pontificis in Elvone quiescentis librum unum. Et alia plura quæ ad manus nostras non venerunt. Hucbaldus etiam memorati Elvonensis Cœnobij Monachus hoc ipso tempore doctrinâ & sanctitate clarissimus apud Gallos habetur, & multa scripsit legentibus utilia; quibus ingenium suum posteris commendavit. Ad Carolum Calvum Imperatorem opus centum & triginta versuum mirabile condidit de laude calvorum, cujus omnes dictiones à littera C. sumunt exordium, & sic incipit: *Carmina clarisonæ calvis cantate Camenæ.* De arte Musica *lib. 1.* Gesta quóque S. Lebuini librum unum. Vitas etiam complurium sanctorum ornato conscripsit eloquio; & cantus varios dulci modulatione composuit.

Milo Mon. Elvonensis Doctor.

Hucbaldus Monachus Doctor.

Humbaldus quoque Monachus ejusdem Cœnobij Elvonensis, quod vix quatuor à civitate Tornacensi milliaribus distat, nepos supra dicti Milonis, vir & ipse tam in divinis, quàm in sæcularibus litteris studiosus atque doctissimus, hisdem temporibus magno in pretio fuit: qui cùm in arte musica esset peritissimus, de S. David Rege quondam Hæbreorum, & alijs multis cum Christo regnantibus in cælo cantus regulari, atque dulcissimâ modulatione plures composuit. Claruit etiam tempore prænotato in Cœnobio S. Aurelij Hirsaugiensi, de quo scribimus, Helfridus Monachus sub magisterio Ruthardi scholastici, cujus memoriam antehac fecimus, in omni genere doctrinarum ad plenum institutus: qui scripsit de spirituali monomachia libellum valde utilem ad institutionem claustralium. Ad quendam Marquardum presbyterum de Sacramento Altaris *lib. 1.* De continentia quóque sacerdotum longam epistolam, & quædam alia. His quóque temporibus filij Ludovici Regis Germanorum defuncti fratris Imperatoris Caroli Calvi, de quibus dictum est, paternum inter se regnum tali proportione diviserunt. Carolomannus accepit in portionem hæreditatis Bavariam, Austriam, Bohemiam, Moraviam, & Carinthiam. Ludovico sors dedit omnem Franciam orientalem usque ad Rhenum, Thuringiam quoque, Saxoniam, Frisiam & Lotharingiam. Carolo autem qui natu minor erat, sors contulit Alemanniam & Sueviam, & quasdam civitates Burgundiæ propter necessariam vini copiam, quam in Suevia non habebat.

Humbaldus Monachus Doctor.

Helfridus Monachus Doctor.

Regnũ Ludovici inter filios dividitur.

DCCCLXXIX.

Anno Gerungi 27. Joannes Papa VIII. Synodum Episcoporum, Abbatum, & Prælatorum apud Trecas Galliæ urbem præsente Imperatore Carolo Calvo celebravit; in qua multa pro utilitate constituit. Inter quæ illud potissimum statuit, ut si quis clericus vel laicus commisisset homicidium, perpetuò sit irregularis, & ad sacros Ordines nullatenus admittatur, nec Missam celebrare præsumat. Ad hunc Pontificem Joannes S. R. E. Diaconus conscripsit vitam S. Gregorij Papæ Magni in qua-

Synodus apud Trecas

Digitized by Google

tuor libris, ſicuti habetur nunc. Anno etiam prænotato moritur Ludovicus cognomento Balbus Gallorum Rex, filius Caroli junioris, relictis duobus filijs Ludovico & Carlomanno. Tertium qui poſtea dictus eſt Carolus, adhuc mater in utero portabat. Quo mortuo ejus regni Provinciam, quam Avus Lotharius videlicet Imperator in diviſione Carolo patri ejus tradiderat, Boſo Tyrannus invaſit; & primò veniens Lugdunum ab ejus loci Archiepiſcopo in Regem coronatus eſt: ſed poſtea per memoratos Ludovici filios armis violenter expulſus eſt. Erat temporibus ipſis Sedechias quidam Judæus Ludovici quondam Imperatoris, ut dicebatur, phyſicus, magus & præſtigator maximus, qui multa principibus & alijs ſtupenda exhibebat ſpectacula, de quibus ignorantes ſubtilitatis illius principia in variam opinabantur ſententiam. Arte namque præſtigiosâ homines integros devorare putabatur & beſtias: nec minus fæno currus onuſtos cum equis & ruſticis in ventrem ſuum videbatur traijcere: amputabat hominibus capita manus vel crura: quæ poſtquam viſenda præſtitit cæteris, ad locum unde videbantur deſumpta, mox ſine detrimento vel læſione repoſuit. Multa his operabatur ſimilia, quæ vel dæmonum auxilio, vel alicujus ſubtiliſſimæ fictionis ſimilitudine, ut pictura veſicarum facta fuiſſe creduntur.

Ludovicus Rex Gallorũ moritur.

Judæus præſtigiator.

DCCCLXXX.

Anno Gerungi Abbatis 28. obijt Gebehardus Eccleſiæ Spirenſis Epiſcopus duodecimus, cui Gottancus ſuccedens præfuit annis tribus. Anno prænotato ſol horâ diei nonâ ita obſcuratus eſt, quòd ſtellæ viderentur in cælo tanquam ſi in medio noctis fuiſſet. Eodem anno Ludovicus Rex Alemannorum adhuc vivente fratre ſuo Carlomanno Bavariam ingreditur; & non multum poſtea Carlomannus ipſe Rex Bavarorum mortuus eſt, filium relinquens ex nobili quadam fæmina, ſed non legitima, nomine Arnulfum: qui poſtea Principum electione ad Romanum Imperium ſublimatus fuit; ut ſuo loco plenius dicemus. Ludovicus autem Francorum Orientalium Rex auditâ morte fratris ſui prænominati, quia jam in Bavaria conſtitutus fuerat, omne quod poſſederat, obtinuit, & Arnulfo Ducatum Carinthiæ ſolum conceſſit.

Gottanc. fit Epiſc. Spir.

Carloman. Rex Bavar. obiit.

DCCCLXXXI.

Anno Gerungi Abbatis 29. Carolus Imperator cognomento Calvus moritur, cùm ex Italia proficiſceretur in Galliam, non ſine veneni ſuſpicione. Quo mortuo Carolus junior cognomento Groſſus Rex Alemannorum filius Ludovici quondam Regis Germaniæ cum magno exercitu properat in Italiam, & Longobardiâ in deditionem acceptâ Romam proficiſcitur, & cum uxore ſua Richarda benedicitur, atque à Joanne Papa in Imperatorem ſublimatur. Eâ tempeſtate Nortmanni Regnum Ludovici per fluvium Wala, qui tertium eſt Rheni oſtium, navigio ingreſſi, Noviomagum Regale palatium incendunt: deinde progreſſi ad Coloniam & Aquaſgrani omnem Provinciam circumiacentem crudeliſſimè devaſtârunt.

Carol. Groſſus fit Imp.

Nortmañi incendio graſſantur.

DCCCLXXXII.

Anno Gerungi Abbatis 30. Nortmanni beſtijs crudeliores multa Chriſtianorum millia interfecerunt: nam poſt incendium palatij ad Aquaſgrani cum inæſtimabili multitudine Trajectum ſuper Moſam, Tungren-

Nortmañi Trajectum occupant.

Digitized by Google

Tungrenſem quóque civitatem capiunt, eaſque interfectis omnibus, quos invenerunt, habitatoribus incendunt, Monaſteria quóque Ordinis noſtri Stabulenſe, Malmundarienſe, Brumienſe, S. Walerici, S. Richarij, & alia multa incenderunt, Monachis omnibus qui ante non fugerant crudeliter occiſis. Deinde civitatem Trevirorum Belgicæ Metropolim antiquiſſimam capiunt, ſpoliant, & incendunt, nulli parcentes ſexui, nec ætati, nec gradui deferentes. Bertolfus verò Archiepiſcopus fugâ ſibi conſuluit, qui tamen proximo anno ſequenti mortuus in pace fuit. Ad Metenſem poſt hæc civitatem veniunt, & commiſſo cum civibus prælio, etiam ibi victores evaſerunt. Inter multos, qui in eodem certamine ceciderunt, etiam Walo ejuſdem urbis Epiſcopus occubuit; qui vir in omni ſcientia & doctrinarum genere magnificus fuit.

Monaſteria deſtructa à Nortmannis.

DCCCLXXXIII.

Anno Gerungi Abbatis 31. obijt Bertolfus Archiepiſcopus Trevirorum, qui ante Pontificatum fuerat Abbas Mediolacenſis, vir prudens, & in agendis rebus tam Eccleſiaſticis quàm Imperialibus omnium ſagaciſſimus. Eodem anno Joannes Papa octavus moritur: cui Martinus ſuccedens præfuit anno uno, menſibus quinque, ut ſcribunt, ſuperbus & arrogans, qui Pontificatum malis artibus obtinuiſſe legitur, quem etiam brevi tempore poſſedit. Claruit his temporibus Remigius ex Monacho noſtri Ordinis Altiſiodorenſis Epiſcopus: vir in omni ſcientiarum genere doctiſſimus, præceptor S. Odonis primi Abbatis poſtea Cluniacenſis. Multa reliquit ingenij ſui præclara monimenta, quibus ſe, & tunc præſentibus reddidit utilem, & futuris poſtea memorandum. Scripſit enim in Cantica Canticorum lib. 1. Expoſitionem in Pſalmos valde notabilem; in quatuor ſancta Chriſti Evangelia libros totidem. De divinis officijs lib. 1. De ſanctorum feſtis lib. 1. Ad Epiſcopum Heduorum lib. 1. Alia inſuper multa compoſuiſſe dicitur, quæ hactenus in manus noſtras minimè pervenerunt. Paſchaſius quóque Ratbertus Abbas Monaſterij Corbejenſis in Gallia, ſive ut aliqui volunt in Saxonia, Ordinis D. P. N. Benedicti vir græcè & latinè peritus, & in omni litteratura doctiſſimus, ſcribendo & docendo hæc tempora reddidit clariora. Scripſit ad Placidum quendam Abbatem de Sacramento Altaris librum unum pulcherrimum. Vitam quóque S. Adelhardi Epiſcopi. In Threnos etiam Hieremiæ Prophetæ librum unum. E græco in latinum fertur nonnulla tranſtuliſſe ſermone, & ſcripſiſſe multa.

Bertholfus Archiepiſ. Trevirorũ obijt.

Remigius ex Monacho Epiſc.

Paſchaſius Abb. Corbejenſis Doctor.

Claruit etiam hiſdem temporibus Almannus Monachus Altvillarenſis Cœnobij vir doctus, metro exercitatus, & prosâ, cujus tempore Galliam devaſtârunt Nortmanni. Inter reliqua mala etiam Altvillarenſe Cœnobium funditus deſtruxerunt. Scripſit ergo Hieremiæ Prophetæ exemplo ejuſdem Monaſterij deſolationem quadruplici alphabeto in carmine elegiaco librum unum. Vitam quoque ſancti Vivardi Epiſcopi librum unum. Vitam ſancti Syndulphi. Vitam, Tranſlationem, & Miracula ſanctæ Helenæ Imperatricis. Alia denique plura lucubrâſſe dicitur, quæ ad manus meas non venerunt.

Almannus Monachus Doctor.

DCCCLXXXIV.

Anno Gerungi Abbatis 32. qui & ultimus fuit, obijt Gottdancus Epiſcopus Spirenſis tertius decimus, cui ſucceſſit Einhardus in ordine Pontificum

Einhardus Epiſc. Spirenſis.

Digitized by Google

tificum Neometenſium quartus decimus, & præfuit annis 6. Eodem anno, ultimâ die menſis Julij, Gerungus hujus Monaſterij ſancti Aurelij Hirſaugienſis Abbas ſecundus moritur, & juxta Lutbertum Anteceſſorem ſuum cum debita ſolemnitate ſepelitur. Anno videlicet eatenus tranſactæ vitæ primo & ſeptuageſimo, aſſumpti autem officij dignitatis Abbatialis triceſimo ſecundo completo, & tertio inchoato: Vir per omnia Deo devotus, & non minus in ſpiritualium moderatione idoneus, quàm in adminiſtratione temporalium circumſpectus.

Gerungus Abbas II. moritur.

De Regenbodone hujus Monaſterij Hirſaugienſis tertio Abbate, qui præfuit annis ſex, Menſibus tribus, diebus decem & novem.

REverendiſſimo autem Gerungo Abbate, hujus Monaſterij ſecundo viam univerſæ carnis ingreſſo, & honorificè juxta conſuetudinem Ordinis ſepulto, convenientes ad locum Capitularem Fratres, quorum jam magnus fuit numerus, poſt orationes ad Deum, & neceſſarios pro inſtante negotio tractatus inter ſe habitos, Senem quendam Monachum venerabilem, cujus nomen Regenbodo fuit, in Abbatem concorditer elegerunt: qui præfuit annis ſex, menſibus tribus, diebus verò 19. homo Religioſus, pius, & ad Dei cultum ſingulari devotione ſtudioſus. Erat autem teſtante Megenfrido Monacho, natione Bavarus, & de notabili proſapia procreatus. Qui puer ad ſcholas poſitus, ſemper in melius diſcendo proficere ſtuduit, & brevi tempore ſatis doctus in omni ſcriptura tam humana, quàm divina evaſit. Hic poſtea Canonicus factus in Conſtantienſi Eccleſia honoribus mundi glorioſus apparuit: & ob id paulatim etiam animo defluere cæpit. Sed miſerante Deo ad ſeipſum reverſus compungitur, & arctioris vitæ ſemitas ſecum in animo meditatur. Tandem poſt multos anfractus fluctuantium cogitationum venit ad Hirſaugiam, & ſub magiſterio Gerungi Abbatis monaſticum ſchema induit, & uſque ad mortem in omni puritate converſationis monaſticæ ſtudioſus fuit. Magnæ pietatis, & miſerationis in pauperes extitit, utpote qui cibos ſibi competentes ſæpius in uſus pauperum diſtribuens, jejunus, & eſuriens ipſe permanebat.

Regenbodo Bavarq natione.

Fuit his temporibus quidam homo, nomine Hetvvidus, qui tyrannidem agens in pauperes, etiam ſanctam D. Aurelij Congregationem injurijs, & contumelijs perturbare non timuit; Pecuniarum etenim ſummam non parvam ſe mutuâſſe Gerungo Abbati, dum viveret, mendaciter aſſeruit; quam niſi celeriter reſtituant Fratres, grandia Cœnobio incommoda ſe allaturum comminatus fuit. Jubet Regenbodo pientiſſimus Abbas Fratres orationibus inſiſtere, & negotium omnipotentis Dei judicio commendare. Et ecce, nocte præcedente diem placitandi ab utráque parte præfixam, apparuit exactori falſidico in ſomnis dormienti beatiſſimus Præſul Aurelius dicens: *Cur mendaciſſime hominum, ſervientes mihi Monachos tuis inquietare mendacijs non metuiſti? Certò non cedet tibi impunè hæc tanta præſumptionis audacia.* Et hæc dicens, percuſſit paſtorali ferulâ Tyrannum, adjiciens: *Accipe tuorum in me commiſſorum primitias, poſt tri-*

Hetvvidus tribulat Monaſterium.

Digitized by Google

post triduum recepturus graviora: Nisi & mihi & fratribus meis satisfeceris, quos injustè perturbare non timuisti. At mox Tyrannus tam pavore, quàm verbere experrectus, totam nimio clamore domum replevit, convertens omnes in stuporem. Posterâ die lecto decumbens infirmus, & verberum impositione in toto corpore lividus, fecit ad se vocari quosdam è Fratribus, coram quibus veniâ petijt injuriarum, postulans cum lacrymis preces eorum ad S. Aurelium, quatenus & pristinam mereretur sanitatem recipere; & minas graviorum tormentorum evitare. Orantibus autem servis Dei pro eo brevi convaluit, & veniens ad Ecclesiam cum oblationibus promissis, placare sibi sanctum Aurelium anxius curavit. Veniam precatur.

Anno prænotato Christianorum *DCCCLXXXIV.* mortuo Bertholfo Trevirorum Archiepiscopo, sicut diximus, Rathbodo, qui post eum in Cœnobio Mediolacensi Abbas fuerat constitutus, etiam in Archipræsulatu Successor factus est, & præfuit annis ferme sex, & triginta, vir magnæ prudentiæ, & doctrinæ; qui tempore sui regiminis multa privilegia impetravit Ecclesiæ Trevirensi, tam ab Imperatoribus, quàm & à summis Pontificibus. Rathbodo Trevirorũ Archiepisc.

DCCCLXXXV.

Anno Regenbodonis Abbatis secundo, Martinus Papa obijt, cui Adrianus tertius successit, & præfuit a nno uno, mensibus tribus; Vir magnanimus, qui mox in exordio sui Pontificatûs statuit electionem Romani Pontificis debere esse in Cleri potestate liberam, & neque Imperatorum voluntati, neque alterius cujusquam mortalium arbitrio penitùs subjectam. Adrianus Papa III.

Eodem anno vicesimâ die mensis Martij, obijt Florbertus Monasterij sancti Matthiæ prope Treverim Monachus, atque Scholasticus; Vir certè undecunque doctissimus, qui multorum Præceptor Monachorum extitit, quos in omni genere doctrinarum nobiliter multùm erudivit. In omni siquidem scriptura, tam divina, quàm humana fuit doctissimus, & non minùs vitâ, quàm eruditione venerandus. Scripsit de compositione Monochordi librum unum, de mortuorum resurrectione librum unum. De Trevirorum excidio, quod Nortmanni nuper Patriæ Mosellanæ intulerant, elegiaco versu libros quinque. In Proverbia Salomonis commentarios edidit pulcherrimos. Alia quoque nonnulla composuit, quæ ad manus nostras necdum pervenerunt. Huic in schola Monastica successit Eberhardus Presbyter & Monachus, omnifariam & ipse doctus, & præfuit magisterio annis ferme quatuor & viginti, qui etiam non spernenda composuit, & discipulos plures erudivit. Florbertus Monachus Doctor.

DCCCLXXXVI.

Anno Regenbodonis Abbatis tertio, Julij mensis die 12. obiit Ansbaldus Abbas Brumiensis, vir summæ Religionis & sanctitatis, cujus animam regnare cum Christo in supernis non dubitamus. Cui in Abbatia successit Farabertus Monachus ejusdem loci multùm venerabilis. S. Ansbaldus Abbas moritur.

Claruit his quoque temporibus Rembertus ex Monacho Corbejensis Cœnobij in Saxonia Archiepiscopus Bremensis, vir sanctissimæ conversationis, & magnus verbi prædicator divini, qui multorum corda hominum ad justitiæ semitas convertit. Annis autem novem in Pontificatu laudabiliter exactis, sextâ die mensis Februarij moritur, & in Ecclesia sua Cathedrali sepultus, multis deinceps miraculis coruscavit. Cujus festum S. Rembertus ex Monacho Archiepiscop.

Digitized by Google

annuâ ſolemnitate die obitûs ſui colitur. Anno quoque prænotato Arnulfus Rex Gallorum moritur, anno regni ſui ſecundo nondum completo, relinquens filium parvulum nomine Carolum. Mortuo autem rege Arnulfo, quoniam Carolus adhuc vix triennis fuit, proceres Galliarum de Rege creando cæperunt habere conſilium, non ut genus deſererent Carolini ſtemmatis, ſed ut hoſtibus poſſent reſiſtere, qui urgebant, in vicino manentibus Nortmannis. Communi itaque decreto Ottonem virum militarem ac ſtrenuum in palatio Compendij Regem Gallorum creaverunt. Hic patrem habuit ex equeſtri ordine nomine Rupertum, avum verò paternum vocabulo Wittichindum de Saxonia Germaniæ profugum. Creatus verò Rex ſtrenuè átque utiliter omnia geſſit, Nortmannóſque ſignis collatis intra Neuſtriam, hoc eſt, circa Sequanam in regione Pariſiorum ſepties fudit, & novies in fugam convertit, & hoc ferè in quinquennio. Quibus tandem pulſis fames valida ſubſecuta eſt, cùm triennio terra Gallorum inculta remanſerit. Eodem anno Adrianus Papa III. obijt, cui Stephanus ejus nominis quintus in Pontificatu ſuccedens, præfuit annis ſex, & diebus novem. Hic quoad vixit, in multa perturbatione Nortmannorum, Hunnorumque & Italicorum ſemper fuit. Qui cùm eſſet in ſancta religione probatiſſimus, conſtans in omni adverſitate extitit, & ſpem ſuam omnem in adjutorio Altiſſimi collocavit. Ejus tempore in magna ſanctitate claruerunt coram Deo & hominibus Luitprandus Papienſis Eccleſiæ diaconus, Vuldradus Bavarus, & Gerardus Pictavienſis Epiſcopus, quorũ orationibus & conſilijs mirificè fuit adjutus, qui multa in utráque Gallia Ordinis noſtri Cœnobia conſtruxerunt.

Otto fit Rex Galliarum.

Stephanus Papa V.

DCCCLXXXVII.

Anno Regenbodonis Abbatis quarto Carolus Imperator tertius cognomento Groſſus, poſtquam ſuperioribus annis bella quædam cum Pannonijs geſſerat, ita animo & corpore debilitatus eſt, ut in privatum ſe redigens vivendi modum, ad tantã penuriam devenerit, ut etiam pane carens ab Arnulfo patruele paucos reddítus ad vitæ ſuſtentationem gratanter acciperet. Ab hoc tempore uſque ad primum Ottonem ferme per annos quinquaginta Imperium ſatis confusè fuit gubernatum. Nam in Italia Berengarius Forojulienſis uſurpavit Imperium, ut ſuo loco dicemus.

Carolo abdicat imperiũ.

DCCCLXXXVIII.

Anno Regenbodonis Abbatis quinto, indictione Romanorum ſextâ, Rudolfus Monachus S. Aurelij Hirſaugienſis vir undecunque doctiſſimus commentarium edidit ſuper librum Tobiæ, ſicut in principio ipſius operis patet: ubi præceptor Regenbodo Abbas introducitur. Eodem quoque anno Arno Epiſcopus Herbipolenſis inter Miſſarum ſolemnia in Saxonia occiſus eſt. Qui præfuerat annis 36. menſibus quóque ſeptem; fuit enim præſul magnæ prudentiæ religionis, & ſanctitatis, qui occiſus tertio iduum Julij inter Miſnenſes in prælio, dum celebraret ex more in caſtris, multis clarere cœpit miraculis. Huic in Epiſcopatu ſucceſſit Rudolfus, & præfuit annis 17. & aliquot diebus: vir & ipſe magnificus, qui multa impetravit Eccleſiæ ſuæ ab Imperatoribus privilegia.

Rudolfus Monachus Doctor.

Arno Epiſc. Herbipolẽſis occiditur.

Anno prænotato Arnulfus Dux Carinthiæ filius Carlomanni quondam Regis Bavariæ, de nobili concubina procreatus, communi electione Principum Imperator eligitur, & annis ferme duodecim imperavit: cujus

Arnulphus Dux eligitur Imperator.

Digitized by Google

cujus anno primo Carolus cognomento Groſſus ſive tertius quondam Imperator in magna, ſicut dicitur, paupertate diem vitæ clauſit extremum. Dominabatur autem inprimis potens Imperator Bavaris, Suevis, Francis orientalibus, Lotharingijs átque Saxonibus. Cui Zventeboldus Moravorum Dux viriliter repugnavit. Uſque ad hæc tempora gens Ungarorum, cujus penè omnes nationes Europæ ſævitiam ſunt expertæ, quibuſdam difficillimis interpoſitionibus, quas cluſas nominat vulgus, ſeparata erat à nobis: ut neque ad meridianam, neque ad occidentalem plagam exeundi facultatem habuerit ullam. Arnulfus autem Rex cùm Ducem Zventeboldum prædictum ſuperare nequiret, depulſis, prô dolor! his munitionibus, Ungarorum gentem ſcelerum cupidam in auxilium vocat: ſi tamen auxilium dici potuit, quod paulo poſt eo morente, cum genti ſuæ, tum ceteris in meridie, occaſúque degentibus grave periculum imò exitium penè ultimum fuit. Devicto igitur Zventeboldo Arnulfus ſecurè jam regno potitur, habens ſub Imperio ſuo, ſicut diximus, Bavariam, Sueviam, Franciam orientalem, Lotharingiam, Rhenum, Thuringiam, Friſiam, Saxoniam, Moraviam, Auſtriam, & omnes circumjacentes regiones. Ungari verò interim obſervato exitu, contemplatíque regionem, malum in cordibus ſuis machinabantur, quod operibus poſtea demonſtrârunt.

Zventeboldus Moraviæ Dux vincitur.

DCCCLXXXIX.

Anno Regenbodonis Abbatis ſexto, Indictione Romanorum ſeptimâ, obijt Richbodo Monachus, & Scholaſticus ſancti Aurelij Hirſaugienſis, vir omnium doctiſſimus, qui non minus exemplo ſanctitatis, quàm doctrinâ eruditionis commiſſos ſibi Monachos juniores inſtituit. Huic Harderardus in ſchola monaſtica ſucceſſit, natione Francus orientalis, vir doctus, & bonus, qui vix biennio docendi magiſterio præfuit, quoniam poſt reſignationem Regenbodonis in Abbatem hujus Monaſterij aſſumptus fuit.

Richbodo Scholaſtic. obijt.

Anno prænotato, moritur Lutbertus Archiepiſcopus Moguntinus, cui ſanctus Sonderoldus Monachus Fuldenſis in Pontificatu ſuccedens præfuit annis duobus: vir doctus, & in omni ſanctitate conſpicuus, quem Nortmanni poſtea in civitate Wormatienſi occiderunt, ſicut ſuo loco inferius dicemus. His quoque temporibus mortuo Carolo Imperatore tertio Italienſes contempto Arnulfo perturbaverunt Imperium. Quorum una pars Berengarium filium Eberhardi Forojulienſem ſibi regem conſtituerunt: Alij verò Guidonem Spoletanorum principem ſuæ parti regem creaverunt. Qui conſerto inter ſe prælio, tandem Guido victor evaſit, & Berengarium de regno expulit. Mortuo autem Guidone filius ejus Lambertus Romam veniens Imperatorem ſe vocari ab omnibus voluit & præcepit. Arnulphus Imperator potentiſſimus, 12. annis ſtrenuè imperans uxorem habuit nomine Lucardem filiam Guelfonis Bavariæ Ducis, quæ peperit ei duos filios & unam filiam. Quorum primogenitus nomine Ludovicus poſt mortem Patris obtinuit Imperium Secundo-genitus fuit Conradus Lotharingiæ Dux, cujus filius itidem Conradus poſt Ludovicum patruum etiam Imperator fuit. Porrò filia materno nomine Lucardis vocabatur, quæ Ottoni Saxonum Duci nupta peperit Henricum poſtea Imperatorem primum. Ipſum verò Conradum

S. Sõderoldus ex Monacho Archiepiſc.

Guido & Berengar. regnant.

Arnulfi uxoris & filiorum nomina.

Lotha-

Digitized by Google

Lotharingiæ Ducem Secundo-Genitum Arnulphi Imperatoris Adelbertus comes Bambergensis postea interfecit: & ipsum Adelbertum comitem Heinricus supradictus Imperator primus dolo Hattonis Archiepiscopi Moguntini circumventum capite truncari præcepit. Erat Arnulfo Imperatori ex concubina filius nomine Cendeboldus homo temeritatis multæ, quem Lotharingiæ regem fecit: quem post mortem patris ad imperium aspirantem principes propter suam ferocitatem contemnentes abjecerunt; quoniam tantæ fuit insolentiæ, ut nec manibus temperaret summos Christi invadere sacerdotes. Percussit pugno tam fortiter Archiepiscopum Colonienſem, quòd velut mortuus jacuit horis 24. Regnabat eo tempore in Gallia, sicut diximus, Otto vir magnificus, qui multotiens Nortmannorum in bello victor existens, postremò Ducem eorum Anscatillum nomine cepit, quem secum ad urbem Lemovicensem captivum duxit, ibíque vitæ ac mortis optionem dedit; si baptizaretur, vitam; si renueret mortem intendens. Tyrannus mox absque contradictione baptizari se petijt, de quo dubium est, an fidei quidquam habuerit. Quia verò instabat solennitas Pentecostes, ac Episcoporum conventus regi aderat, ab Episcopis ei triduanum intenditur jejunium: die verò constitutâ, cùm in Basilica S. Martialis Martyris post Episcoporum peracta officia in ipsum sacrum fontem à Rege Ottone excipiendus descenderet, jamque trinâ immersione in nomine Patris & filij & Spiritus Sancti baptizatus esset, Ingo antea signifer gladio educto, lethaliter eum transverberat, ac fontem sacratum vulneris effusione immaniter cruentat. Rex tantum facinus indignans Principibus trementibus homicidam rapi ac trucidari mandavit. At ille projecto in terram gladio fugiens, aram S. Martialis complexus est, indulgentiam à Rege & Principibus postulans, atque locum multis clamoribus respondendi petens. Jussu igitur Regis de commisso facinore responsurus mox coram omnibus sistitur, ortúsque sic ait: *Deum voluntatis meæ conscium testor, nihil mihi charius fuisse vestrâ salute, ò rex & viri. Amor vestri ad hoc me compulit, ob vestram salutem in has miserias præcipitavi me, pro omnium vita tantum subire periculum solus non formidavi. Et grande quidem facinus me perpetrâsse confiteor, sed majora inde commoda reor profutura. Regiam majestatem me provocâsse ad iram certè non abnuo; sed maximam reipublicæ utilitatem exinde comparatam, non diffido. Consideretur animus in hoc facto meus, & quanta sit ex hac mea culpa utilitas patriæ oritura, sapiens quisq; recogitet. Tyrannum captum metûs causâ petivisse baptismum, quis vestrûm qui dubitat? qui post baptismum dimissus vicem certè pro viribus redditurus videbatur injurijs, ac suorum gravissimè ulturus interitum. Consultius ergo visum est mihi de medio auferre Tyrannum, quàm totius nostræ gentis rursum exspectare, quod futurum imminebat, exitium. Hæc est mei causa facinoris, hæc me consideratio ad scelus commissum impulit, hoc pro salute Regis, atque suorum non trepidavi subire periculum. Et utinam mortem meam Patriæ libertas, ac rerum sequatur tranquillitas. Nunc si occisus propterea fuero, ob Regis, & vestram, ô Principes, salutem libenter occumbo.* His voce prolatis parumper lugubri, alios traxit ad lachrymas, alios ad sui benevolentiam concitavit. Unde & milites pro illo agentes Regis animum demulcent, & ad pietatis clementiam reducunt, nihil prodesse Regi asserentes, si quispiam suorum intereat, sed potius in occisione Tyranni esse lætandum,

Cendeboldus Spurius Arnulfi.

Otto Rex Ducem cepit Nortmannorũ.

Ingo Ducẽ baptizatũ interficit.

Ingo causam agit.

Concedit Rex veniã Ingoni suo.

Digitized by Google

dum, vel quia in Domino vivat, si fidelis in fide discessit; vel quia cessaverunt ejus insidiæ penitus, si baptismum in dolo suscepit. Quibus Rex animum temperans, tumulato Tyranno, Ingonem ad gratiam recepit, & insuper castrum, quod Blesum nominant, ei liberaliter concedit; eò quòd ille, qui custodiam ejus habuerat in bello pyratico, fuerat occisus, cujus & relictam viduam Ingoni dedit uxorem, quæ peperit ei Gerlonem virum patri perquam simillimum.

DCCCXC.

Hoc anno, cujus major portio ultimo Regenbodonis Abbatis anno connectitur, Arnulfus Imperator exercitum movit contra Nortmannos, & multis eorum millibus trucidatis victor extitit. Claruit his temporibus Adelgarius ex monacho Corbejensis Cœnobij in Saxonia Bremensis Archiepiscopus, vir doctus in scripturis divinis, & in conversatione sua sanctissimus, qui strenuè rexit Ecclesiam sibi commissam annis viginti: qui tandem moriens catalogo Sanctorum inscriptus est miraculis clarus, cujus festum idibus maij celebratur.

Arnulfus Nortmannos debellat.

Adelgarius ex Monach. Archiepisc.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato, Regenbodo Abbas S. Aurelij Hirsaugiensis à prima fundatione tertius, jam senio gravatus, cùm se privari amplexibus dulcissimæ Rachelis propter occupationes rei familiaris, diutius ferre non posset, Abbatiam suam in manus Conventûs spontaneâ voluntate resignavit, vicesimâ scilicet die mensis Novembris. Qui privatæ conversationi redditus, tantam vitæ religiosæ puritatem assumpsit, tantáque corpus suum austeritate macerabat, ut cunctis non solùm in exemplum cederet, sed etiam omnes, quotquot illum noverant, in stuporem verterentur. Nullum deinceps verbum otiosum unquam protulit, levia vel scurrilia non solùm non dixit unquam, sed nec audire quidem talia ab aliquo consensit. Ejus ori, dum loqueretur, Christus nunquam defuit, sed quidquid de ejus labijs processit, ædificatorium ad cælestis regni amorem fuit. Nemini obloquebatur penitus; imò detrahentibus proximo suo in faciem contradixit: *De nobis male loquamur*, inquit, *quoniam mali sumus, parcendum est proximis non præsentibus; quia detractores Deo odibiles, regno cælorum penitus judicantur indigni.* Præter Dominicam castissimè jejunabat, parcus ciborum, sed vini semper parcissimus: Appetitum carnis fortissimè in omnibus reprimebat, nec unquam necessarijs ad satietatem vel mediocriter indulsit. Somno utebatur modico, & quantum naturæ postulabat extrema necessitas. In orationibus die ac nocte semper fuit continuus, & nullo unquam tempore otiosus. Cúmque aliquotiens interrogaretur à fratribus, cur tantâ se maceraret inediâ, qui omnem vitam suam, ex quo Monasterium intravit, sine crimine irreprehensibilem custodîsset, ita respondit: *Quamvis protegente me gratiâ Dei vitam sine crimine in hanc usq; ætatem perduxi, multa nihilominus bonitatis opera neglexi, ex eo præsertim tempore, quo indignum me vobis præfeciſtis Abbatem. Afferre namq; solet plures negligentias prælatura infirmis hominibus, quàm virtutes. Unde oportet nos, quamdiu vivimus, pœnitentiam agere, & nunquam à bonis operibus cessare.* Et dixit & fecit Regenbodo venerabilis senex, & in sancta conversatione úsque ad mortem stabilis permansit.

Regenbod. resignat.

Effatũ elegans.

Digitized by Google

De Harderado hujus Monaſterij Hirſaugienſis quarto Abbate, qui præfuit annis XXVII. menſibus VIII. diebus XIX. & geſtis illius temporis.

Harderad⁹ fit Abbas.

POſt voluntariam & liberam reſignationem Domini Regenbodonis Reverendiſſimi, atque ſanctiſſimi Viri, convenientes in unum Fratres, Paſtore amantiſſimo jam, ut ita ſit dictum, viduati, communi aſſenſu in Abbatem hujus Monaſterij Hirſaugienſis quartum unanimiter elegerunt, Harderadum quendam venerabilem Monachum, ſcholæ monaſticæ Magiſtrum, in omni genere doctrinæ ſingulariter eruditum, annorum ætatis ferme quatuor & triginta. Ita electio facta eſt anno Dominicæ Nativitatis præſcripto *DCCCXC.* Indictione Romanorum octavâ, die verò Kalendarum duodecimo, quo & anteceſſor ejus officio ſimul ceſſit ac dignitate, ſicut antehac jam ſuprà diximus. Præfuit autem Harderadus Abbas in regimine, paſtorali annis 27. menſibus 8. diebus 19. Natione fuit Teutonicus, patriâ Francus orientalis, honeſtis parentibus ortus, qui ordinem Monaſticum ſub Gerungo Abbate intravit adoleſcens, in quo deinceps tantâ ſinceritate vixit, tamque promptus & voluntarius ad omnem obedientiam ſemper extitit, ut Placidus à cunctis quaſi alter haberetur. Nec immeritò quidem. Humilitate fuit præcipuus, patientiâ conſtans & firmus, mente placitam Deo & hominibus conſervans in omnibus manſuetudinem, & innocentiæ & puritatis amicam. Nemo mente turbatum vidit unquam, nemo illum aliquando reperit otioſum. In ſcripturis tam divinis, quàm humanis fuit ſtudioſus átque doctiſſimus, omnium judicio dignus & idoneus, qui poſt mortem præceptoris ſui Richbodonis Scholæ præficeretur Monaſticæ, fierétque cæterorum Magiſter Monachorum ſimul & inſtitutor. Qui mox ut Abbas ordinatus fuit, ne præceptor neceſſarius deeſſet in Monaſterio diſcipulis, de conſilio fratrum ſcholæ Magiſtrum præfecit Luthelmum doctiſſimum in omni ſcientia Monachum, patriâ Suevum, humilibus quidem natalibus ortum, ſed eruditione ſcripturarum cunctis tunc fratribus meritò venerandum. Magnam eruditionis ſuæ laudem obtinuit, & multorum inſtitutor Monachorum fuit.

Patria Harderadi & mores.

DCCCXCI.

Amalricus fit Epiſcop. Spirenſis.

Anno Harderadi Abbatis primo, obiit Eynhardus Epiſcopus Spirenſis in ordine quartus decimus: cui Amalricus Monachus Cœnobij Wiſſenburgenſis ſucceſſit, & præfuit annis duobus, menſibus quatuor: vir doctus & prudens, qui reliquit nonnulla ingenij ſui monimenta.

Harderad⁹ timet Nortmannos.

Anno prænotato Nortmanni denuo collectis viribus cum magno exercitu Romanum Imperium devaſtare cœperunt: memoréſque cladis ab Imperatore ſuſceptæ, ſe omne regnum illius deleturos comminabantur. Harderadus itaque Abbas audiens vires reſumpſiſſe Nortmannos, metuenſque futurum eorum ad partes Rheni, ſicut poſtea contigit, adventum; & timens ne locum S. quoque Aurelij Hirſaugienſem deſtruerent, quod cum multis alijs Cœnobijs antea fecerunt, ſapienti fratrum uſus conſilio teſtudinem in Eccleſia ſubterraneam fecit, in qua corpus ſan-

Digitized by Google

pus ſanctiſſimi Præſulis Aurelij cum tabula, inſcriptionem nominis & dignitatis ejus continente, tantâ ſubtilitate abſcondit, ut conſiderari penitus à nullo mortalium poſſet in eo loco quicquam eſſe repoſitum. Ungaris autem Nortmannis in turbatione totius Imperij Romani poſtea ſuccedentibus, átque per multos annos bellis & perturbationibus in Alemannia nimium multiplicatis, repoſitorium ſanctarum reliquiarum in oblivionem omnium devenit; & latuit ſub terra corpus venerandi Pontificis abſconditum, per annos centum & ſeptuaginta úſque ad tempora Comitis Adalberti, de quo ſuo loco dicemus.

DCCCXCII.

Anno Harderadi Abbatis ſecundo Stephanus Papa quintus obiit, cui Formoſus Epiſcopus Portuenſis in Pontificatu ſuccedens, præfuit annis quinque menſibus ſex, qui Arnulfum poſtea in Imperatorem coronavit. Qui Papa multas à Romanis contumelias & injurias pertulit, qui non ſolùm in viventem, ſed etiam in mortuum graviter ſævierunt. His diebus multa in cælo miranda in diverſis locis apparuerunt. Etenim viſæ ſunt imprimis acies quaſi igneæ ab oriente in occidentem diſcurrere, ac impetum rurſus in meridiem ordinare. Terræ motus in diverſis locis fuerunt horribiles, cruces apparuerunt in cælo & ignes, quibus portentis nimium tremuere mortales, ultimum inſtare diem mundo exiſtimantes: ſed fuerunt hæc miranda futurorum tunc malorum indicativa quædam prænuntia, quæ paulo poſt per Nortmannos & Ungaros ſunt ſubſecuta.

Formoſus præfuit annis ſex.

DCCCXCIII.

Anno Harderadi Abbatis tertio, obiit Amalricus ex Monacho Epiſcopus Spirenſis, cui ſucceſſit Bernhardus, & præfuit annis 18. vir ſtrenuus & conſilio cautus ac prudentiſſimus, qui & ipſe Monachus fuit.

Bernardus fit Epiſcop. Spirenſis.

Anno quoque prænotato Nortmanni pervagantes Galliam in magna multitudine venerunt uſque ad Rhenum, prædam, incendia & interfectiones hominum ubique ſine miſeratione agentes. Oppidum quoq; Bingionum, tunc ab alia parte fluminis Nahæ ſitum in planicie verticis montis, injecto igne funditus deſtruxerunt, cunctis habitatoribus, qui ante non fugerant in nemora, crudeliter interemptis. Poſt Nortmannorum receſſum, qui remanſerant in nemoribus cives, ad oppidum reverſi, deſolatum penitus invenerunt. Habito inter ſe conſilio non in eodem loco, ſed trans fluvium Naham reædificare oppidum ſtatuerunt, quò inter prædictum fluvium & Rhenum, ut hodie cernitur, poſitum direptioni amplius facilè non pateat inimicorum. Porrò Nortmanni à Bingionibus moventes exercitum Caſtellum Ducis quondam S. Ruperti, quod Oſterburgium dicebatur, in Nagavio ſitum juxta villam Staurone-ſum, vulgaritur Creüzenach, capientes ſimili furiâ deſtruxerunt, omneſque in circuitu vicos in favillam redegerunt. Fuit autem Caſtrum illud in planicie ſitum in eo loco, ubi nunc eſt Eccleſia S. Kyliani quondam, Parochialis: cujus murorum quædam particula noſtris ibidem adhuc videtur temporibus, reliquum verò loci ſpatium partim agricultura, partim vini cultura obtinuit. Inde moventes excercitum Nortmanni Gaviodorum caſtellum videlicet S. Rufi, quod juris tunc erat Eccleſiæ Metenſis, funditus everterunt, incenſis & deſolatis in omni circa regione villis & hominum manſionibus cunctis. Poſt hæc ad Moguntiam caſtra moven-

Bingen deſtruitur abs Nortman.

Oſterburg & Crüzenach ſimiliter.

Digitized by Google

tes, aquæductum illum pretioſum átque magnificum, per quem de villa, quæ propterea Fontheim vocabatur, copia influebat aquarum in caſtellum civitati proximum, Schonberg dictum, ubi poſtea Monaſterium S. Jacobi per Archiepiſcopum quendam Moguntinum erat conſtructum. Caſtrum deinde occupaverunt prædictũ, quo tandem obtento funditus deſtruxerunt. Poſtremò etiam civitatem ipſam incendio ſubverterunt, omnibus quos repererunt, interemptis. A Moguntia venerunt ad Wormatiam, quæ ſemper Imperatoribus fidem ſervare conſuevit inviolatam, quam tandem obtentam, igne conſumpſerunt, interfectis habitatoribus cunctis. Ibi etiam Sonderoldus Moguntinæ Eccleſiæ ſanctiſſimus Archiepiſcopus à Nortmannis crudeliter occiſus eſt, ſexto videlicet Kalendas Julij, quæ fuit menſis Junij dies xxvi. Anno Chriſtianorum prænotato octingenteſimo nonageſimo tertio, indictione Romanorum undecimâ. S. autem Sonderoldo in Pontificatu Moguntino ſucceſſit Hatto Monachus Fuldenſis, vir obſcuro quidem genere natus, ſed ingenio ſubtilis & acutus, qui difficilè poſſet diſcerni, melior conſilio fuerit an peior, & præfuit Eccleſiæ Moguntinæ annis xxi. Anno etiam præſcripto Farabertus Abbas Brumienſis in diſſenſione Regum Gallorum Abbatiam ſuam reſignavit, cui Regino ejuſdem Cœnobij ſuccedens præfuit annis ſex; vir certè tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris doctiſſimus, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula ad Adalberonem Metenſis Eccleſiæ Præſulem Chronicon ſatis conveniens à Nativitate Domini uſque ad annum ejuſdem nongenteſimum octavum. Ad Archiepiſcopum quoque Trevirorum comportavit ex Decretis SS. Patrum de diſciplina Eccleſiaſtica duo volumina: quæ capitulis ferme nongentis per ordinem ſunt diſtincta.

S. Sonderoldus à Nortmannis occiditur.

Regino fit Abbas Brumienſis Doctor.

Anno prænotato Fulco Rhemorum Archiepiſcopus, Ratbodo quóq; Trevirenſis, Hatto Moguntinenſis, Hermannus Colonienſis, cum ſuis ſuffraganeis, & multis alijs Epiſcopis, Abbatibus, Ducibus, Comitibus, atque Nobilibus Galliarum primâ die menſis Februarij convenientes Rhemis in Eccleſia ſancti Remigij, Carolum puerum necdum ſeptem annorum, ultimi Regis Caroli filium, de quo ſuprà diximus, ex ſtirpe Caroli Imperatoris Magni deſcendentem, Regem totius Galliæ tripartitæ creaverunt, & purpuratum regio more per civitatem circumducunt. Et ex Celtica quidem pauci ejus partes ſequebantur. Ex Belgica verò penè omnes pro rege illum devotiſſimè ſuſceperunt. Quod factum Otto Rex comperiens, quem ante quinquennium conſtituerant propter Nortmannos, ut ſuprà diximus, Regem Gallorum, qui tunc in civitate morabatur Petragoricenſi, diſſimulabat injuriam, nec reditum propterea maturabat. Tandem vero rediit Neuſtriam ingrediens, urbemque Turonicam petens, S. Martinum donis honorat regalibus, ac deinde Pariſium receptus, Eccleſiam ſimili donatione honorat S. Martyris Dionyſij. Deinde fluvio Matrona tranſmiſſo Belgicam ingreditur, & receptus in oppido, quod Fara dicitur, nimiâ anxietate mente turbatus inſomnietatem continuam incurrit. Quæ cùm nimium ſuccreſceret, & omnino dormire non poſſet, in mentis alienationem incidit, & ex ea tandem anno Regni ſui decimo mortuus fuit, apud S. Dionyſium regio more ſepultus. Carolus itaque puer Rex creatus, Galliam omnem cum tempore obti-

Carol. puer fit Rex Gallorum.

Otto Rex Gallorum injuriam diſſimulat.

Otto Rex Gallorũ inſaniens moritur.

Digitized by Google

obtinuit, & annis XXVI. regnavit, ac postea per desertores Principes in carcerem apud Peronam conjectus miserabiliter decessit. Et fortè per omnia felicior extitisset, si in uno, quod memoriæ commendare operæ pretium fore censuimus, nimium non errâsset. Nam cùm multâ benignitate Principes coleret, præcipuâ tamen & singulari amoris prærogativâ unum colebat Haganonem nomine, quem ex mediocribus potentem effecerat, adeò ut magnatibus quibusque procul stantibus ipse regio lateri solus adhæreret: pileum etiam de capite Regis multoties raptum, palàm sibi imponeret: ædes verò sibi suisq; audacter deputaret: ad suum quoq; jus retorqueret, quæcumq; regij juris esse viderentur. Et ut rei summa paucis dicatur, ad integrum nihil præter suum velle in rerum negotijs à Rege disponebatur: tanta fuit vis patrati maleficij, tanta penès Haganonem virtus incantationis. Fertur enim, quòd cujusdam Suessionicæ mulieris maleficio Regem sibi allexerit, séque Regi præ omnibus diligendũ tantæ maleficæ confectionibus aptaverit. Quod cùm ad multorũ notitiam perveniisset, rapitur tandem malefica, & ad confessionem maleficij tormentis urgetur. At illa tormentis facta constantior, vim maleficij pertinaciter negavit; & dum acriter torqueretur, ita fertur cum cachiño respondisse tortoribus: *Cædite viri, ac fortiter percutite, quia non me, sed equam Rantheivverbera ledunt, quæ mihi inferre putatis; Ecce, videte, quàm sint omnia corporis mei membra sana penitus & intacta.* Tortores, & hi, qui propè astabant, cernentes omnia sana, vehementer admirabantur, & currentes quidam ex eis ad Rantheum, ejus in pascuis equam plagis, & verberibus enormiter cæsam, & cicatricibus plenam invenerunt, tantáque contusam multitudine vulnerum, ut surgere à terra penitùs non valeret. Interrogavere, qui fuerant missi, Rantheum, unde hæc tanta vulnera equæ provenerint. At ille, *hodie*, inquit, *sanam integram, & intactam dimisi ad pascua, vnde verò hæc illi acciderint, penitus ignoro.* Tandem primates comperto Haganonis maleficio, ac vehementissimè indignantes, Regem adeunt, & de tanto hominis scelere validissimè conqueruntur, asserentes hominem obscuris parentibus natum, regiæ dignitati multùm derogare, cùm ac si Nobilium indigentiâ ipse tanquam consultus Regi assistat, & nisi ab hujusmodi consuetudine quiescat, sese à Regis consilio jam deinceps penitus discessuros. Quorum admonitionem Rex contemnens, à suo dilecto nequaquam discedere voluit, quod ei paulatim succrescens in malum, gravem intulit calamitatem; Etenim facti indignitate moti recesserunt ab eo Henricus magnus Dux Saxonum, & Rupertus Dux Galliarum, cum alijs multis Principibus, atq; Nobilibus, quod ultimum tandem Carolo fuit exterminium. Erat autem Dux ille Rupertus Frater Othonis quondam Regis Gallorum, qui Regi Carolo nimium infestus propter Haganonem, sibi usurpationem totius regni promittebat, & multos sibi fautores quotidie adjunxit. Unde malum imprimis moliebatur in Fulconem Archiepiscopum Rhemorum, qui Regem Carolum à cunabulis educaverat, & in regnum, sicut dictum est, promoverat. Putabat enim, quia Fulcone vel interempto, vel è medio quovis ingenio sublato, regnum se facilius posse obtinere. Id etiam apud Baldvvinum Morinorum Principem desertorem Regis admodum agitabat. Morinorum principalis civitas eo tempore Atrebatensis, in qua est Abbatia sancti Vedasti

Hagano fit Regi maleficio charus.

Mulieris maleficiũ.

Haganonẽ noluit Rex dimittere.

Fulco Rhemorum Archiepiscop. occiditur.

Digitized by Google

daſti Ordinis noſtri quondam nobiliſſima. Rex in odium Baldevvini deſertoris Atrebatum obſidione cingens in deditionem accepit. Abbatiam ſancti Vedaſti memoratam Fulconi Archiepiſcopo Rhemorum donatione regali conceſſit. Unde majori veſaniâ concitatus Baldevvinus, Fulconem Archiepiſcopum in itinere conſtitutum ad Regem, trucidari per ſuos ſatellites crudeliſſimè mandavit. Sepulto autem Fulcone Reverendiſſimo Rhemorum Archiepiſcopo, Heinricus donatione regiâ, & Epiſcoporum conſenſu in locum ejus Archipræſul ordinatus eſt. Ambo fuerunt magnifici, ac Religioſiſſimi Viri, quorum vitam & mores integerrimos Flodoardus Presbyter dictæ Rhemenſis Eccleſiæ ſufficienter proſecutus eſt, in libro, quem ab urbe condita de ejuſdem Eccleſiæ Pontificibus uberrimè deſcripſit. Sed & Richerus Monachus Rhemenſis in libris de geſtis Gallorum, quos edidit ad Gerbertum ex Monacho Archi-Epiſcopum Rhemenſis Eccleſiæ, multa de actis per eos complexus eſt. Anno etiam præſcripto Nortmanni poſt cædem in Rhenanos patratam per Euphaliam revertentes in Galliam, denuo Cœnobium Brumienſe Ordinis noſtri quondam celeberrimum ſpoliantes incendio concremârunt, interficientes Monachos, & familiam quotquot invenire potuerunt. Abbas autem cum paucis fugâ elapſus ab interitu ſalvatus eſt.

Heinric. fit Archiepiſ. Rhemorũ.

Brumia deſtruitur à Nortmannis.

DCCCXCIV.

Anno Harderadi Abbatis quarto, Indictione Romanorum duodecimâ, obijt Sigehardus Abbas Monaſterij Fuldenſis, vir per omnia magnificus, cui Hugo Monachus ejuſdem Cœnobij ſuccedens, præfuit annis viginti ſex, qui Monaſterium in multis ædificijs illuſtravit. His temporibus claruit Rupertus Monachus Cœnobij ſancti Albani prope Moguntiam, vir in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, Græcè & Latinè peritus, & non minùs carmine, quàm proſâ exercitatus: qui ſcholæ Monaſticæ in eodem Cœnobio multis annis præfuit, & plura ingenij ſui monimenta poſteris reliquit. Vitam inprimis ſancti Martyris Albani carmine deſcripſit, librum unum. Epigrammaton quoque & diverſorum carminum librum unum. Chronicon, ſive Hiſtoriam ſui Monaſterij, librum unum. Sermones, & Homilias denique plures lucubravit, non ſpernendæ lectionis. De muſica inſuper, quædam etiam alia compoſuit, quæ in manus noſtras non venerunt.

Hugo ſit Abbas Fuldenſis.

Claruit his etiam temporibus Sebulo Abbas S. Dionyſij Pariſienſis, vir prudens atque magnificus, qui ob rerum multarum experientiam, & Regibus Galliarum, & Principibus metuendus erat. Is dum caſtellum quoddam in Aquitania ſitum incautius expugnaret, ictu lapidis percuſſus interijt. Eutrandus etiam Ticinenſis Eccleſiæ Diaconus hæc tempora ſuâ eruditione reddidit clariora. Fuit enim vir omnifariam doctiſſimus, Græcè & latinè peritus; carmine quoque ſimul, & proſâ multùm exercitatus. Hic aliquanto tempore fuit Cancellarius Berengarij Regis Italiæ, à quo tandem pulſus venit in Germaniam, & apud Franckenfurt poſitus ſcripſit inſigne opus, hiſtoriam ſui temporis, & tyrannidem ipſius Berengarij continentẽ, quod vocabulo græco Antapodoſin, id eſt, retributionem prænotavit, & in libros ſeptem diſtinxit. Scripſit autem memoratum opus ad Regimundum Liberitanæ Hiſpaniarum Eccleſiæ Pontificem, carmine & proſâ, ſed & Græco ſermone intermiſtum, quod

Sebulo Abbas S. Dionyſij Pariſienſis.

Eutrandus Hiſtoriographus.

in præ-

Digitized by Google

in præfato Franckfordiæ oppido incæpit; & ut ipſe teſtatur, in Conſtantinopoli complevit. De alijs, quæ ſcripſit, hactenus nihil invenire potuimus. Claruit etiam in Burgundia his temporibus Berno Comes fundator, & primus Abbas Monaſterij Gigniacenſis, vir doctus & ſanctiſſimæ converſationis, qui multis in vita, & poſt mortem fertur coruſcâſſe miraculis. Nobilis quidem genere, ſed multo nobilior fide, multorum Monachorum Pater extitit. Wilhelmus etiam Comes Alverniæ cognomento pius, & Aquitaniæ Dux hiſdem temporibus, fide, converſatione, moribus, religione, atque doctrinâ maximo in pretio fuit: qui cùm prole careret mortali, Deum, ſanctúmque Benedictum habere volens hæredes, Monaſterium Cluniacenſe paternæ hæreditatis locum fundavit in Burgundia, quod multis prædijs, & proventibus magnificè dotavit; in quo primum Abbatem habere meruit ſanctum Odonem Gigniacenſis Cœnobij memorati, ſub Bernone ſanctiſſimo Abbate Monachum, virum æternâ memoriâ dignum, qui tam eruditione ſcripturarum, quàm integritate morum apud omnes magno in pretio fuit. Hic ante Religionis ingreſſum magnus in arte muſica magiſter fuit, & Archicantor Eccleſiæ Turonenſis, qui auditâ famâ ſanctitatis prædicti Bernonis ad eum venit, & de manibus ejus ſanctæ Religionis habitum humiliter ſuſcepit. Scripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula vitam S. Gerardi, librum unum: Laudes quoque S. Martini Epiſcopi Turonenſis: Chronicon ſive hiſtoriam ſuccinctam temporum: homilias quoque, ſermones, hymnos & cantus varios in laudes & honorem SS. Patrum compoſuit. Rogatu quoque fratrum ſuorum libros Commentariorum in Job ſanctiſſimi Papæ Gregorij magni abbrevians in unum volumen comportavit. Item claruit hiſdem temporibus in Cœnobio S. Aurelij Hirſaugienſi primo Tranſpontem ſub regimine Harderadi Abbatis Sigiſmundus Monachus tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæculari litteratura non infimus, vitâ & moribus conſpicuus, & declamator ſermonum egregius, quem ferunt multorum poſtea ſuffragio in Eccleſia Halberſtatenſi apicem meruiſſe Pontificatûs, quem laudabiliter gubernavit annis triginta, & jacet in eadem Eccleſia ſua cathedrali tumulatus. Cunzigo quoque alius & ipſe ſub Harderado Abbate hujus Cœnobij Monachus fuit in omni ſcriptura tam divina quàm humana doctiſſimus, & magnâ prudentiâ commendatus, qui ſub Arnulfo Imperatore Abbas Monaſterij regalis S. Nazarij in Lauriſſa prope Wormatiam fuerat ordinatus propter excellentiam ſapientiæ ſuæ; in quo uno tantùm præfuit anno, mortéque ſublatus in eodem Monaſterio jacet ſepultus. Fuit & Herdericus, hujus Cœnobij Monachus eodem tempore in pretio habitus; vir ingenio clarus, & in omni ſcientiarum genere doctiſſimus, qui, ut Menfridus eſt teſtis, multa & varia conſcripſit opuſcula, præcipuè in Muſica, & varios in honorē Sanctorum cantus ordinavit: carmina quóque diverſa & multa epigrammata conſcripſit. E cujus opuſculis adhuc nihil me vidiſſe memini, præter hos duos verſiculos, quos memoratus ſcriptor eum dixiſſe recitat, alterum ſuper cibum, alterum verò ſuper potum loco benedictionis, quorum primus: *Appoſitis Chriſti benedicat dextera donis.* Secundus autem: *Alma Dei noſtrum benedicat dextera potum.* Brevis quidem, ſed conveniens feſtinanti benedictio, ne potaturus Chriſti omnino videatur oblitus.

Berno ex Comite Abbas Gigniacenſis.

Cluniacenſis Monaſt. fundatio.

Opuſcula S. Odonis I. Abbatis.

Herdericus hujus Cœnobij Monachus.

Digitized by Google

Hirſaugia virorum Doctorum nutrix.

litus. Claruerunt his ipſis quóque temporibus inter clauſtrales hujus Cœnobij Hirſaugienſis & alij complures Monachi, tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris omnifariam doctiſſimi, quorum multi multa ſcripſerunt, quæ malitia temporum perpetuâ oblivione ſepelivit.

DCCCXCV.

Arnulfus Rex intrat Italiam.

Anno Harderadi Abbatis quinto, Arnulfus Imperator exercitum duxit in Italiam, eámque in manu forti obtinuit, Guidone fugiente, & vim armatorum ejus ſuſtinere non valente. Inde Arnulfus expeditionem movit in Lotharingiam contra Nortmannorum incurſum, quorum notabilem multitudinem interficiens, reliquos in fugam convertit. Interea Carolus Gallorum Rex pacem, & fœdus cupiens renovare cum Heinrico Duce Saxonum potentiſſimo, miſſis Oratoribus illum ad Wormatiam vocavit. Quò cùm Carolus ipſe Rex unàcum multis Epiſcopis, & Duce prænominato conveniſſent, diligentiſſimè tractabatur, ut firmiſſimis pactionibus Dux Regi aſciſceretur. Rex etiam Duci ubiq; modeſtiſſimus fieret. Interea dum Principes huic negotio diligentiſſimè intenderent, Germanorum juvenes & Gallorum, qui ex Celtica advenerant, ut eis mos eſt, multâ animoſitate maledictis ſeſe laceſſere cæperunt, linguarum idiomate offenſi; conſertíſque manibus ſe gladijs lethaliter mutuò ſauciant. In quo famulatu cùm ad ſedandam litem Erlebaldus quidam Comes propius accederet, à furentibus occiſus eſt. Rex proditionem ratus, ociùs ſurgit, ſuíſque ſtipatur. Dux quoque Heinricus inſidias, & dolum arbitrans, cum ſuis ad naves properat, móxque à regijs ſtipatoribus Rhenum tranſire compellitur. Exiſtimabant enim & ipſi, in dolo veniſſe Ducem. Ab eo die cæpit Dux Heinricus Carolo Regi magis eſſe infeſtus. Hinc itaque Heinrico Saxoniæ, inde Ruperto fratre quondam Ottonis electi Regis Gallorum, Celticæ Galliæ Ducibus urgebatur, factúſque eorum medius utrímque premebatur. Redit ergo ad interiora Belgicæ, & in urbe Sueſſionica ſeſe recipiens coram amicis ſuum infortunium querebatur. Veruntamen quantumlibet moneretur ab amicis Epiſcopis atque Principibus, ut Haganonem omnium malorum cauſam à ſe dimoveret, conſentire non potuit. Quod cùm Rupertus Celticæ Dux memoratus in ejus animo fixum perciperet, Heinricum Saxoniæ Ducem præfatum ſibi legatione miſsâ conciliat, & de Regis abjectione, & ſui promotione cum amicis diligentiſſimè tractat. Largitur plurima, & pollicetur infinita. Tandem inductos de transfugio jam Principes evidenter alloquitur: inſidiæ clanculò regi parantur, qui & tandem in palatio Sueſſionico per Tyrannum captus eſt. Herveus autem Rhemorum Archiepiſcopus, Regi fideliſſimus inopinatè cum mille quingentis equitibus civitatem Sueſſionicam ingreditur, ſtipatúſque armatis concilium deſertorum terribilis factus penetrat, & liberato Rege traditores fugat. Qui nihilominus poſt aliquot annos raptus in carcere moritur, ut ſuo tempore inferius dicetur. Horum omnium cauſa malorum ipſe Hagano fuit.

Conventus Gallorum in Wormatia.

Rupertus Dux inſidiatur Regi

DCCCXCVI.

Synodus Epiſcoporũ apud Triburias.

Anno Harderadi Abbatis ſexto, Indictione Romanorum 14. magna Synodus 26. Epiſcoporum, & multorum Abbatum celebrata fuit in villa Triburienſi prope Moguntiam juxta Rhenum: Cui multi Principes

& Pon-

Digitized by Google

& Pontifices interfuerunt ex Germania & Gallia, qui multa utiliter ſtatuerunt. Comparuit in eodem Conſilio ex Monacho noſtri Ordinis Hatto Moguntinenſium Archiepiſcopus, Ratbodo etiam noſtri Ordinis Archiepiſcopus Trevirenſis, Hermannus Archiepiſcopus Colonienſium, Adelgarius ex Monacho Archiepiſcopus Bremenſium, Sigiſmundus ex Monacho hujus Cœnobij Epiſcopus Mediæ civitatis, id eſt, Halberſtat, S. Ratbodo Epiſcopus Trajectenſis, Sigehardus ex Monacho Epiſcopus Hildensheimenſis, Luthelmus ex Monacho S. Maximini Epiſcopus Tullenſis, Adelbero Epiſcopus Metenſis, Rudolphus Epiſcopus Herbipolenſis, Salomon ex Monacho Epiſcopus Conſtantienſis, Bernardus Epiſcopus Spirenſis, & alij numero quatuordecim, quorum nomina memoriæ non occurrunt. Ex Abbatibus verò nomina iſtorum ſignata invenimus. Hugo qui & Herigerus Abbas Fuldenſis, Harderadus Abbas hujus Cœnobij Hirſaugienſis, Harderadus quoque Abbas Hirsfeldenſis, Murhardus Abbas Selgenſtattenſis, Adelbertus Abbas Corbejenſis, Wilhardus Abbas S. Albani Moguntinenſis, Bertolfus Abbas S. Ferrucij Blidenſtatenſis, Regino Abbas Brumienſis, Hiltvvinus Abbas Lobienſis. Et alij multi, quorum vocabula non tenemus. Et notandum, quòd villa prænominata Triburia inter Rhenum & Moganum ſita non procul à Moguntia in deſcenſu fluminis ab Oppenheim ad manum dextram, olim magna nobilis & inclita fuit, in qua Reges frequenter Conventus celebrare Principum conſueverunt: ſed nunc parvula eſt, & nullius æſtimationis, nullúmque cernitur prioris pulchritudinis remanſiſſe veſtigium, præter muros Caſtelli, quod vocant Burgum Bohemorum, pauculos, qui & ipſi quotidie imminuuntur.

Anno prænotato Formoſus Papa injuriatus à Romanis Alemannorum Regem Arnulfum vocavit in Italiã, à quo in priſtinam dignitatem reſtitutus multis Romanorum occiſis, Imperij coronâ illum donavit. Arnulfus coronatur in Imperat.

DCCCXCVII.

Anno Harderadi Abbatis ſeptimo Moguntini cives Hattonem Archiepiſcopum ſuum de civitate expulerunt, & in hoc Arnulfum Imperatorem ſibi fecerunt infenſum, à quo & poſtea bello graviter fuerunt attriti & Archiepiſcopum ſuum ſatisfactione præmiſsâ compulſi admittere. Hatto Archiepiſcop.

Anno prænotato Heinricus Dux Saxonum bellum geſſit cum Danis, fines Saxoniæ crebrâ irruptione devaſtantibus, & multis eorum occiſis, Victor triumphat, fugientéſque à finibus Saxonum procul diſcedere compulit. Hoc ipſo anno ſecundum Chronicum Eckhardi Abbatis Uraugienſis obijt Otto Rex Gallorum melancholiâ deficiens, de quo in ſuperioribus dictum eſt. Henricus Dux Saxon. Danos ſuperat.

DCCCXCVIII.

Anno Harderadi Abbatis octavo Formoſus Papa poſt multas injurias à Romanis ſuſceptas tandem moritur; cui ſucceſſit Bonifacius Papa ſextus natione Tuſcus, & præfuit quindecim tantùm diebus, in Baſilica S. Petri ſepultus. Huic in Pontificatu ſucceſſit Stephanus ſextus patria Romanus, Anagninus antea Epiſcopus, & præfuit anno uno, menſibus quóque tribus. Qui mox ut Pontifex creatus fuit, tanto Formoſum prædeceſſorem ſuum odio proſecutus eſt, ut omnia ejus decreta ſtatim abrogaverit, corpuſque defuncti exhumari præcepit, indutumque Pontifica- Formoſus obiit. Stephanus ſucceſſit.

Digitized by Google

libus indumentis mortui caput amputari fecit, & abſciſſis duobus dexteræ illius digitis in Tiberim proijci mandavit. Claruit hiſdé temporibus Ambroſius, qui & Ansbertus presbyter, & Monachus Lobienſis Cœnobij, vir tam in divinis ſcripturis quàm in ſæcularibus litteris doctiſſimus, qui ſcripſit in Cantica Canticorum breve ſed utile opus, librum unum. Super pſalmos librum unum, in Apocalypſin Joannis libros 10. De cupiditate librum unum. Et alia plura, quæ non vidimus. Adrevvaldus qui & Albertus Monachus Floriacenſis, vir in omni doctrina eruditiſſimus hac tempeſtate in pretio fuit. Scripſit autem inter cetera ingenij ſui opuſcula, miracula S. Patris Noſtri Benedicti à tempore translationis Corporis ejus de Monaſterio Caſſinenſi in Floriacum, uſque ad regnum Ottonis ſupraſcripti Regis Gallorum in eodem Cœnobio facta, & multis probat rationibus veram ejus translationem.

Ambroſius Monachus Doctor.

Adrewald. Monachus Doctor.

DCCCXCIX.

Anno Harderadi Abbatis nono, Indictione Romanorum ſecundâ, Regino Abbas Brumienſis vir certè doctiſſimus, juſſione Caroli Regis Gallorum à ſua dignitate deponitur, propterea, quòd cum Ruperto Duce Galliæ Celticæ fratre quondam Ottonis ſentire videretur. Quod verúmne fuerit an falſum, ſcire non poſſumus, maximè cùm ipſe Regino depoſitus in chronica ſua ita inter cætera dicat: *Anno Domini DCCCXCIX. Richarius Abbas Monaſterij Brumienſis conſtituitur. Qualiter autem erga me actum ſit, idcirco in hoc loco adnotare diſtuli, ne fortè injurijs provocatus, ultra quàm Chriſtiana patientia permittit, perſecutionis meæ cauſas exaggeraſſe viderer.* Reginone per Regem, ſicut diximus, injuriosè depoſito Richerus Monachus ejuſdem Cœnobij Abbas in locum ejus ordinatus eſt, qui partes Regis ſecutus, tandem ab eo in Epiſcopum Leodienſem, abrogato Hiltuino ejus loci præſule, fuit ſublimatus, ſicut infra ſuo loco plenius dicetur..

Regino Abbas Brumienſis deponitur.

Anno prænotato fames magna genus humanum in Germania & Gallia præcipuè oppreſſit, quæ in multis locis uſque adeò invaluit, quòd ſe homines mutuò (quod horrendum eſt audire) cogebantur manducare.

Eodem anno Stephanus Papa ſextus obiit, cui Romanus Cardinalium electione ſuccedens præfuit menſibus tribus, diebus 21. Quo mortuo Theodorus ejus nominis ſecundus conſtituitur, & præfuit diebus viginti. Huic ſucceſſit in Pontificatu Joannes Papa nonus, & præfuit annis duobus menſibus tribus, qui Synodum Ravennæ celebravit.

Joannes Papa IX.

DCCCC.

Anno Harderadi Abbatis 10. Arnulphus Imperator, dum Guidonem Italiæ Tyrannũ perſequitur, mortis incidiſſe periculũ memoratur. Nam Tyraño fugiente à facie Imperatoris, uxor poculum venenoſum paravit, quod per unum familiarem Arnulfi multâ pecuniâ corruptũ ipſi procuravit exhiberi. Quo hauſto per triduum excitari non potuit, apertíſq; oculis nihil vidit, nihil omnino loquebatur, nihil penitus ſentire potuit. Triduo tandem exacto ad ſemetipſum aliquantulum reverſus eſt, ſed corpore nimium debilitatus & animo, infecto negotio repedare coactus eſt. Quem recedentem Guido Tyrannus inſecutus ab exercitu ejus interemptus eſt; Imperator autem in Bavariam deportatur infirmus: non enim ſubitò fuit extinctus, ſed longâ infirmitate decoctus. Et ſive operatione

Arnulfus veneno infirmatur.

Guido occiditur.

poculi

poculi venenosi contigerit, sive proprietate medicaminis adhibiti, nescio, tantis cœpit scaturire pediculis, quòd totius superficiem corporis operientes miserabili plagâ usque ad mortem illum corroserint. Unde postea moritur eodem videlicet anno. 3. Calend. Decembris juxtà patrem suum in Odingas Bavariæ cum honore & pompâ Imperiali tumulatus. Post cujus mortem Ungari magno suorum collecto exercitu Bavariam ingrediuntur, villas & Castella diruunt, Ecclesias igne consumunt, populos sine discretione ordinis, ætatis vel sexûs crudeliter occidunt. Et quo magis timorem sui omnibus incuterent, se interfectorum sanguine potant. Simili rabie provinciam Moravianorum, quam eorum auxilio Imperator Arnulfus suo dominio subjecerat invadunt, sibíque vendicant, ac deinde paulatim per omne ferme Imperium grassantur.

Arnulfus Imper. corroditur à pediculis.

Ungari devastant Bavariam.

DCCCCI.

Anno Harderadi Abbatis XI. Ludovicus Arnulfi defuncti Imperatoris filius in oppido Franciæ Orientalis Forcheim nuncupato Rex Romanorum creatus est, qui tamen propter sævitiam Tyrannorum in Italia ad coronam Imperij non pervenit. Regnavit autem annis ferme duodecim. Denique à Principibus Lotharingiæ, qui offensi erant Centeboldo spurio, invitatus ad regnum totius Belgicæ, cum evercitu intravit, & promissum sibi regnum liberè obtinuit. Centeboldus autem posteaquam multa commisisset mala, regnum multâ prædâ, incendio, & cæde cruentâsset, tandem à Comitibus Stephano, Gerardo & Manfrido in bello fuit occisus, homo crudelitatis amicissimus.

Ludovicus fit Imperat.

DCCCCII.

Anno Harderadi Abbatis 12. Ungari Carinthiam invadunt, & commissâ in Sabbatho sancto paschatis pugnâ vincuntur à Christianis in nomine & fide ipsius Domini nostri Jesu Christi pugnantibus. Eodem anno Saraceni ab Africa missi à suo Rege in Italiam, ut Apuliam & Calabriam sub illius ditionem redigerent; quibus fortiter debellatis, Romam versus girantes Garelianum montem occupant, ibíque munitione sibi factâ, multas Italiæ urbes debellaverunt, omnia incendio replentes.

Ungari Carinthiam devastant.

DCCCCIII.

Anno Harderadi Abbatis 13. Joannes Papa 9. moritur, cui Benedictus ejus nominis quartus succedens præfuit annis 4. Hoc ipso anno mortuus est Franco Episcopus Tungrensis sive Leodiensis, vir magnarũ virtutum, doctrinâ & sanctitate multum venerabilis. Cui in Pontificatu successit Stephanus Clericus Ecclesiæ Metensis, vir tam in divinis scripturis, quàm in sæcularib⁹ litteris egregiè doctus, nec minus sanctitate, quàm eruditione clarissimus, qui inter cetera ingenij sui opuscula scripsit ad Hermannum Archiepiscopum Colonienſem vitam & passionem sancti Lamberti Martyris atque Pontificis elegantiore Stylo. Hic etiam ex libro Albini Abbatis Turonensis cantum ordinavit, de Sancta Trinitate, quo in octavis Pentecostes Gallica jam utitur Ecclesia. Item de Inventione S. Stephani, de S. quóque Lamberto, & alijs multis Sanctis cantus varios ordinavit. Et alia quàm plurima fertur lucubrâsse.

Benedictus Papa quint.

Stephanus fit Episcop. Leodiens.

DCCCCIV.

Anno Harderadi Abbatis decimo quarto, Elfredus Rex Anglorum regnare cæpit, & regnavit annis ferme quadraginta; vir in omni con-

S. Elfredus fit Rex Anglorum.

Digitized by Google

verſatione ſua Chriſtianiſſimus: prudentiâ, & eruditione ſcripturarum celeberrimus, & multâ ſanctitate conſpicuus: qui horas diei, & noctis in tres partes diviſit æquales. Et primas quidē octo horas deputavit Deo, in quibus orationi, lectioni, meditationi, & ſcripturis ſanctis in toto vacare conſuevit. Secundas octo horas ad procurandum negotia Regni, prout neceſſitas poſtulabat, impendere ſolebat; ultimas verò horas octo in cura ſui corporis prudentiſſimâ diſtributione expendebat. Plura in Anglia pro Dei honore Cœnobia conſtruxit: in quibus Domino famulantes abundantiſſimè providit; miſericordiſſimus fuit in pauperes, & omnia eis neceſſaria voluntate promptiſſimâ, etiā ſuâ manu quotidie miniſtrabat. Anno quoq; prænotato Fulco Rhemorum Epiſcopus, de quo per anticipationem ſuprà eſt dictum, anno Harderadi Abbatis tertio, à quodam ſatellite Balduini Comitis Flandriæ occiſus eſt, propter Abbatiam ſancti Vedaſti Atrebatenſem. Erat enim Baldevvinus Comes, cum alijs deſertoribus conſpirans in Carolum Regem Gallorum: Fulco autem Archi-Epiſcopus Regi fideliſſimus perſeverabat. Quo Rex comperto in Baldevvinum fertur, ac multâ obſidionis vi caſtrum Atrebatenſe ab eo abſtulit, & cum tota Abbatia ſancti Vedaſti Fulconi Archiepiſcopo prædicto concedit. Verùm cùm poſt aliquot annos propter nimiam locorum diſtantiam, & itineris longinquitatem, cauſarúmque incommoditatem, Altmarum Comitem accerſiens, Abbatiam ſancti Medardi Sueſſionenſem, quam ipſe Comes tenebat, ab eo accepit: & pro ea prænominatam Abbatiam ſancti Vedaſti cum Caſtro Atrebatenſi Comiti Altmaro reſignavit, de conſenſu Regis Caroli. Hinc nimirum Amaricatus Comes Flandriæ Baldevvinus ad ultionem ſeſe penitus convertit. Amicitiam ergo circa Archiepiſcopum ſimulat: eíque per Legatos multam benevolentiam, & fidelitatem mandat. Illud tamen multâ curioſitate explorat, utrum privatus, an cum regijs copijs palatium petat: privatum multo niſu impetere cupiens. Intereà verò contigit Epiſcopos Belgicæ convocari ad Regem: quo iturus & Fulco iter cum paucis accelerat. Cui mox in via Wimarus quidam cum cohorte, miſſus à Baldevvino Comite occurrit, intercipienſque cum ſuis Pontificem, fugiendi locum nulli conceſſit, omnes circumvallantur, & pauci trucidantur à multis. Wimarus Archiepiſcopum adortus inermem, lanceâ transfixit: atque inter ſuos ſeptem vulneribus impoſitis præcipitat. Cui cùm adhuc ictum intenderet, quidam ex miniſterialibus Archiepiſcopi, multo ejus amore ducti ſuper eum procumbunt, qui etiam mox cum eo transfixi & occiſi ſunt. Quatuor tantùm fugâ elabuntur: qui factum regi denunciaverunt in civitate Rhemorum exiſtenti cum Epiſcopis. Rex autem reſolutus in lachrymas, de caſu tanti Pontificis vehementiſſimè dolebat. Itaque occiſum Præſulem cum ſuis ad civitatem portari juſſit: quem Epiſcopi tunc præſentes, cum debito honore ſepulturæ tradiderunt. Inito tandem Conſilio Wimarum cum ſuis complicibus horribili anathemate damnârunt. Qui in brevi deficiens, inſanabili hydropis morbo à Domino percuſſus eſt. Ventre itaque turgidus, exterius quidem lento igne, interius verò graviſſimo incendio urebatur. Pedum tumor ſubſecutus eſt maximus: vermibus pudebunda ſcaturiebant: crura tumentia ac lurida, anhelitúſque fœtidus. Viſcera etiam paulatim per collum diffluebant: & ſuper hæc omnia

Balduinus Flandriæ comes perverſus.

Wimarus Fulconem Epiſcopum interficit.

Digitized by Google

omnia sitim continuè patiebatur intollerabilem. Insomnietatem quoq; jugem incurrit: qui & esuriebat interdum, sed illati mox cibi fastidium inducebant. Omnibus igitur præ nimio fœtore factus intollerabilis, omniumque odio habitus: ab amicis quoque desertus, & in tantum abominabilis cunctis, ut nullus Medicorum saltem medendi causâ ad eum accedere posset, propter intollerabilem fœtorem: omni communione Christianitatis privatus: à vermibus jam ex parte consumptus: flagitiosus ac sacrilegus homicida, cum tormentis maximis ab hac tandem vita decessit. Fuit autem Fulco prænominatus Rhemorum sanctissimus Archiepiscopus Ordinis Divi Benedicti, primùm Monachus in Cœnobio S. Bertini, deinde communi fratrum electione factus est Abbas, & postremò Archiepiscopus, vir in omni litteratura, tam divina, quàm humana doctissimus, & regularis disciplinæ amator perspicuus, qui multis post mortem miraculis claruit. Cui in Abbatia S. Bertini Bado Monachus successit, vir & ipse doctus átque sanctissimus, qui anno prænotato Harderadi Abbatis quartodecimo, metu Balduini comitis, Flandriam deserens, intravit Angliam, ibíque usque ad mortem perseverans, catalogo Sanctorum insertus est. In Archipontificatu Rhemensi Herveus, vir spectabilis & Palatinus, sicut supra diximus, Fulconi, Præsulum, Cleri & populi electione successit, qui Ecclesiam sibi commissam, in magna religione strenuè satis gubernavit.

Wimarum ultio divina persequitur.

S. Fulco Monachus antea fuit.

S. Bado Abbas post Fulconem.

DCCCCV.

Anno Harderadi Abbatis 15. Adelbertus comes Babenbergensis, Ludovico Regi Romanorum inobediens & rebellis, Rudolphum Episcopum Herbipolensem Regi fidelem, de sua Ecclesia fugat, & totam Diœcesim ferro & incendio crudeliter devastat. Hinc Ludovicus Imperator commotus, exercitum congregat, & bellum Adelberto Comiti parat. Committitur itaque prælium in ea parte Thuringiæ, quæ nunc Hassia dicitur, juxta Fridislariam, & ab utraque parte atrociter fuit dimicatum. In eo quidem prælio comes Adelbertus prænominatus, Conradum Lotharingiæ Ducem Patrem Conradi postea Imperatoris primi, & fratrem Ludovici Regis interfecit, septimâ & vicesimâ die Mensis Februarij anno Domini prænotato, videlicet nongentesimo quinto, indictione Romanorum octavâ. Eodem anno in Mense Julio, Rex Romanorum Ludovicus, convocavit principes Regni ad villam Triburiensem, prope Moguntiam: & habuit cum eis mysterium Consilij sui, querelam movens contra comitem Adelbertum gravissimam: imperavítque principibus, ut se præpararent ad prælium contra rebellem, diem eis statuens & locum in idipsum conveniendi. Postea in Mense Septembri, Rex Ludovicus una cum auxilio principum suorum collectum bellatorum exercitum magnum duxit per Franciam Orientalem, & Castellum comitis Adelberti memorati, circa Moganum, quod Thariſſa dicebatur, obsidione vallavit, cepit, & destruxit funditus: qui locus postea in Monasterium nostri ordinis mutatus est. Adelbertus autem comes sese in castro Bambergensi fortissimo cum suis continebat; qui tandem dolo Archiepiscopi Moguntini, ad Regem ductus, capite truncatus est, nonâ die Mensis Decembris anno præsignato; quod quomodo sit factum, breviter fuerit referendum. Cùm rex Ludovicus anxius æstuaret, quomodo posset

Rudolphus Episc. Herbipolensis fugatur.

Conradus Dux Lotharingiæ occiditur.

Castrũ Theris destruitur.

Digitized by Google

Adelbertum comprehendere & occidere, conſilium habuit cum Archiepiſcopo Hattone, qui dixit ad eum: *Animæquior eſto Rex: & noli mente turbari, ego te hac ſolicitudine citius relevabo, & inimicum hunc tuum tibi vivum adducam.* Conſurgens Hatto Archiepiſcopus venit ad Comitem Adelbertum, Bambergæ ad caſtrum munitiſſimum reſidentem, & ſimulans ſe amicum intromittitur; exorſuſque ſic comitem affatur: *Tui causâ vir magnifice adveni, tuam atq; tuorum quæro ſalutem. Hactenus tuâ prudentiâ, tuo conſilio, tuâ fortitudine imperium floruit: pax inter Principes fuit. At poſtquam malevolentium invidiâ receſſiſti ab imperio, diſcordia venenum ubique emerſit, unde & reſpublica vehementer confunditur, & tua negotia in deterius quotidie prolabuntur. Cernis etiam, in quantis malis hodie ſis conſtitutus: & quibus perſequentibus urgearis Principibus: ante quorum faciem nec ſtare poteris nec reſiſtere. Ecce jam totum Comitatum operuit calamitas, & niſi revertaris ad gratiam Regis, omne contra te provocaſti Imperium. Sed audi conſilium meum, & perge mecum ad præſentiam Domini noſtri Regis: ubi tot invenies interceſſores, quot Principes: Ego quoq; fideliter pro te agam; teq; in fide mea ſub jnrejurando, ſalvum & incolumem huc in tua reducam.* Itaque perſuaſus comes Adelbertus inductione Hattonis, receptâ fide & promiſſione ſeductoris ire conſenſit. Cùm ergo manè jam eſſent ituri, dixit comes ad Pontificem: *Domine placeat veſtræ Sanctitati, oro, priùs guſtare aliquid, ne diuturno jejunio nimium hodie gravemur.* Erat autem via quatuor ferè milliarium Theutonicalium de caſtello Bambergenſi ad Theris, ubi Rex Ludovicus finem negotij præſtolabatur cum exercitu. Reſpondit Archiepiſcopus comiti dicens: *Nimis eſt manè, non poſſum hac hora comedere.* Cumque caſtellum egreſſi pergerent, ac paululum proceſſiſſent, doloſus ingemiſcens Pontifex, clamavit dicens: *Heu quàm fruſtra petit, qui oblata ſpernit. Quare non acquievimus tuo conſilio: ut vel parùm quid deguſtaſſemus; græve nobis erit totum jejunare diem.* Cui Adelbertus, *obſecro,* inquit, *Domine revertamur ad caſtrum & parùm comedamus: quoniam nec longè ſumus digreſſi, nec tempus deerit nobis ad Regem progrediendi.* Ad quem Archiepiſcopus. *Rectè,* inquit, *locutus es. Revertamur in caſtrum, & modicum comedamus.* Adelbertus comes nihil mali ſuſpicatus de Pontifice, ſimplicibus auribus ejus verba in dolo prolata ſuſcipiens, ad caſtrum cum eo revertitur. Dato, acceptóque prandio, denuo egrediuntur; & nullâ ſecuritate aliâ interpoſitâ, ſimul ad Regem profecti ſunt; mox verò, ut venerunt in exercitum Regis, Adelbertus capitur, & decreto Principum capitali ſententiâ condemnatur. Qui videns ſe moriturum, Hattonem Archiepiſcopum ſuper jurata ſecuritate inclamavit, dicens: *O Domine Epiſcope, ubi eſt fides tua, ubi promiſſio, ubi juramentum?* Ad hæc Archiepiſcopus Comiti tale fertur dediſſe reſponſum: *Ego, quod tibi juraveram, opere complevi, ſemel enim ſalvum, & incolumem te reducturum in tua promiſi: ſalvum & incolumem ſemel reduxi. Cur ſecundò egreſſus es? ſatisfeci juramento: qui non bis, ſed ſemel te reducturum promiſi.* Et Comes, *ô doloſe Præſul,* inquit, *en tuis fraudibus deceptus innocens morior: ſed crede mihi, quoniam citò recepturus es mercedem operis tui. Omnipotens Deus animam meam de tuis manibus indubitanter requiret.* Et tali quidem modo Comes Adelbertus Bambergenſis, Nobilis, & ſtrenuus comprehenſus, capite truncatus eſt: & in Monaſterio de ſuo patrimonio poſtea fundato in eo loco, ubi occubuit, ſepultus. Eſt autem

Hattonis Archiepiſc. dolus in comitem.

Hatto decepit comitem.

Ad caſtrum Hatto doloſus revertitur.

Comes capite truncatur.

Digitized by Google

tem Cœnobio nomen Theriſſa, quod vulgò Theris, circa Moganum Fluvium in Diœceſi Herbipolenſi, non procul ab Hasfordia ſitum, nuncupatur, in eo videlicet loco, ubi quondam fuit caſtrum Adelberti Comitis: quod Ludovicus Romanorum Rex tertius, ſicut diximus, cepit, & deſtruxit. De bonis verò memorati Comitis Adelberti, non ſolum prædictum Ordinis noſtri Monaſterium fundatum extitit, ſed etiam Bambergenſis Eccleſia in Epiſcopatum, ut legimus, per ſanctum Heinricum ſublimata fuit. Anno quoque prænotato, Benedictus Papa moritur: cui Leo Papa, ejus nominis quintus, Monachus Ordinis ſancti Benedicti de Brandalo ſuccedens, præfuit diebus quadraginta tantùm. Hic habebat in domo ſua quendam familiarem, nomine Chriſtophorum, hominem ſuperbum, & dominandi cupidine inflatum: qui Presbyteratûs honore non contentus, Dominum ſuum conjecit in carcerem, die Pontificatûs ſui quadrageſimo: ubi ex animi mærore deficiens in brevi quidem mortuus eſt. Ipſe itaque Chriſtophorus, Leone dejecto, Pontificatum invaſit, quem ſicut malis artibus acquiſivit, ita & citò, & turpiter amiſit: & menſuram, quam Leoni Domino ſuo menſus fuerat, in ſinum ſuum recepit. Nam ſeptimo menſe Pontificatu dejectus, in Monaſterium detruditur: & Sergius ejus nominis tertius in Pontificatu ſubrogatur, & præfuit annis VII.

Cœnobium Theris.

Leo Pap. V. ex Monac.

Chriſtoph. invaſor Papatûs.

DCCCCVI.

Anno Harderadi Abbatis 16. Ungari per Imperium totum ubíque ſævientes, magnâ tandem clade ſuorum acceptâ retrocedere coacti ſunt; qui tamen reſumptis viribus acrius poſtea ſurrexerunt. Anno prænotato, obijt Otto Rex Gallorum, de quo longè ſuprà fecimus narrationem, apud ſanctum Dionyſium, ut ſuprà diximus, more regali ſepultus. Hic Fratrem reliquit ſuperſtitem nomine Rupertum, virum induſtriâ, & audaciâ plurimum, qui poſt mortem fratris in verba Caroli Regis Novelli Gallorum jurans, Ducatum totius Galliæ Celticæ ab eo ſuſcepit. Verùm poſtea Regem deſerens, multa in eum mala commiſit, quem mori etiam in carcere fecit, ut ſuo plenius loco dicemus, partímque diximus.

Ungari devaſtant Imperium.

Otto Rex Gallorum obijt.

Rupertus Galliæ Celticæ.

Fuit his temporibus magno apud Carolum Regem pretio, Heinricus Dux Saxonum, qui poſt Conradum primum Rex Romanorum factus, multa prælia fortiter geſſit, cujus pater fuit Otto Dux Magnus Saxoniæ, mater Hadvvigis, avus verò paternus Dux ille Magnus Saxonum Lutolphus, qui de ſtirpe Widekindi Regis, ac primi Chriſtiani deſcendit. Hic Lutolphus habuit filios duos, Brunonem & Ottonem, patrem Heinrici; quorum prior Bruno poſt obitum Patris cum totius Saxoniæ ducatum adminiſtrâſſet per annos aliquot, exercitum contra Danos duxit ad pugnandum, qui Saxonum fines crebrâ irruptione turbaverant, & inundatione aquarum repentinâ circumfuſus, non habens locum pugnandi, aut fugiendi, perijt cum omni exercitu, fratri natu quidem minori, ſed omni virtute multò potiori relinquens Ducatum. His duæ fuerunt ſorores, quarum altera vocabatur Mathildis, quæ Ludovico Regi nupſerat Romanorum, Arnulfi Imperatoris filio, de quo liberos non ſuſcepit. Altera verò Gerberga nomine, cuidam magno Principi Gallorum nupſit.

Heinricus Dux Saxon. potens.

Lutolphus Dux magn. Saxoniæ.

DCCCCVII.

Anno Harderadi Abbatis 17. Carolus Rex Gallorum, cum memorato Saxonum Duce Heinrico potentiſſimo fœdus inire ſtatuit, & pro eo in Sa-

Carolus Rex Gallorum fuit.

Digitized by Google

in Saxoniam perſonaliter venit, qui cernens tantam Ducis potentiam, obſtupuit, & ejus amicitiam inſtantius poſtulavit. Nam iſte Heinricus ab eo tempore, quo Saxones fidem Chriſti ſuſceperunt per Carolum Imperatorem Magnum compulſi, primus liberè Saxonibus imperavit.

DCCCCVIII.

Rudolphus Epiſ. Herbipolenſis obijt.

Anno Harderadi Abbatis 18. obijt Ruodolphus Epiſcopus Herbipolenſis in die inventionis ſancti Protomartyris Stephani, quæ eſt tertia dies menſis Auguſti. Poſt hunc in Pontificatu Peapolitano ſucceſſit Pracholfus, & præfuit annis ferme quatuor, ut legitur. Hoc ipſo anno Ungari devaſtaverunt Bavariam, & multis Chriſtianorum millibus interfectis, cum præda, & ſpolijs in ſua redierunt.

Ludovicus Berengariũ Tyrannum pellit.

Eodem quoque tempore, Ludovicus filius Boſonis in Italia, Berengarium tyrannum expulit, & ſibi regnum uſurpavit. Cúmque totius Italiæ regno pro ſuo arbitrio liberè potiretur, dimiſſo exercitu, Veronam cùm paucis ingreditur, captúſque à civibus per traditionem, & revocato Berengario, lumine oculorum excæcatur. Berengarius autem ex tunc potenter tyrannizat in Italia non ſine multorum contumelia.

DCCCCIX.

Eberhardꝰ Monachus Trevirenſ.

Anno Harderadi Abbatis 19. obijt Eberhardus Monachus, & Scholaſticus ſancti Matthiæ Apoſtoli in ſuburbano Trevirorum, qui inter cetera ingenij ſui monimenta complura ad hiſtoriam Trevirorum addidit, vitam quoque ſanctorum Eucharij, Valerij, & Materni primorum Trevirenſium Pontificum, tam metro, quàm proſâ elegantiori ſtylo conſcripſit. Hymnos etiam varios, cantus, & proſas in laudem Sanctorum plures edidit; ac diverſa Epigramata lucubravit. Poſt hunc Richardus monaſticæ ſcholæ præficitur, quam ſcribendo, & docendo per annos fermè 16. ſtrenuè gubernans, multos in omni ſcriptura diſcipulos eruditos inſtituit.

S. Wymo exMonach. Archiepiſc.

Anno prænotato, ſanctus Wymo Corbejenſis in Saxonia Cœnobij Monachus, in Archiepiſcopum Eccleſiæ Bremenſis eligitur: vir doctus, atque ſanctiſſimus, & præfuit utiliter annis 18. quibus exactis, pro Dei amore tranſivit in Gothiam, annuncians ibidem degentibus fidem Chriſti: quo ferente auxilium, totam penè inſulam ad agnitionem veritatis convertit. In eadem inſula tandem in Domino quievit, & tam in vita, quàm poſt mortem infinitis penè fertur coruſcâſſe miraculis. Hujus ſanctiſſimi Præſulis Wymonis diſcipulus, & comes peregrinationis fuit Sigebertus, memorati Cœnobij Monachus, in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, qui mortuo in Gothia ſancto Wymone, ad Corbejam reverſus, vitam, peregrinationem, & miracula ejus, gemino deſcripſit eloquio, videlicet proſâ ſimul, & metro. Alia inſuper nonnulla edidit, quibus ſui memoriam immortalitati conſecravit.

Sigebertus Monachus Corbejæ.

Ungari devaſtant Saxoniam & Thuringiã.

Anno etiam prænotato, Ungari gens nimium inquieta, factâ denuo irruptione Thuringiam ſimul devaſtant, & Saxoniam; ſed virtutem, & potentiam Heinrici Ducis Saxoniæ non ferentes, retrocedere coacti ſunt, multas tamen villas, & oppida funditus incendio deſtruxerunt.

DCCCCX.

Adelbero Monachus S. Aurelij.

Anno Harderadi Abbatis 20. Adelbero Monachus hujus Cœnobij ſancti Aurelij Hirſaugienſis, Luthelmi diſcipulus, in omni varietate ſcriptura-

Digitized by Google

pearum doctissimus, postulante Abbate, & Conventu ad Moguntiam mittitur, & in Monasterio sancti Albani Scholasticus ordinatur; ubi Monachos in omni scientia gloriosè instituens, magnam eruditionis suæ famam, & laudem obtinuit: qui non multos post annos, jussione Herigeri Moguntini Archiepiscopi, Abbas Monasterij sancti Ferrucij factus est.

Ungari devastãt Frãciam & Sueviam.

Anno prænotato, Ungari terminos suos denuo cum magno exercitu egressi, Franciam orientalem, Saxoniam, & Allemanniam, quæ nunc Suevia dicitur, devastant, igne, ac ferro omnia demolientes. Hinc moti Principes, & Duces dictarum Provinciarum, plura cum eis bella, non satis fortunatè gesserunt, & multus Christianorum sanguis effunditur.

DCCCCXI.

Ungari pugnant cum Francis.

Anno Harderadi Abbatis 21. Franci orientales & Saxones iterum pugnaverunt cum Ungaris, & multa ab eis damna, tam rerum, quàm corporum, multo tempore sustinere compulsi sunt. Anno prænotato 14. die Kalendarum Septembrium, hoc est, nonâ decimâ die ipsius Mensis Augusti, obijt sancta Richardis nostri ordinis Abbatissa, quondam Imperatrix, Caroli Grossi relicta uxor vidua: mulier S. conversationis, quæ multis post mortem coruscavit miraculis. Claruit hisdem quóque temporibus Wilhelmus ex Comite Monachus Cœnobij Gellonensis, vir magnæ humilitatis, & eximiæ coram Deo & hominibus sanctitatis, qui ardentem clibanum suo scapulari purgavit, & in nullo læsum est vestimentum. Multis quóque alijs & signis & virtutibus, tam vivus, quàm mortuus valde clarus enituit, & in SS. Catalogum relatus est, cujus festum quinto Kalend. Junij colitur.

S. Richard. ex Imperatrice Monialis.

S. Wilhelmus ex Comite Monachus.

DCCCCXII.

Ludovicus Rex Rom. obijt.

Anno Harderadi Abbatis 12. obijt Ludovicus Romanorum Rex ejus nominis tertius, qui propter tyrannidem Berengariorum in Italia suo tempore sævientium, ad coronam Imperij non pervenit. Hic filius quondam Arnulfi Imperatoris, paululum ante vitæ finem uxorem duxerat Lucardem, vel ut alij scribunt, Mathildem filiam Ottonis magni Ducis Saxonum, Sororem videlicet Heinrici postea Imperatoris I. ut quidam scriptores voluerunt. Sed eorum mihi sententia verior apparet, qui uxorem ejus filiam fuisse dicunt Lutolfi Ducis Saxonum, sororem videlicet Ottonis, de quibus superius anno Harderadi Abbatis 16. plenius dictum est. Regi autem Ludovico cùm non esset filius, post mortem ejus omnis populus Francorum Orientalium & Saxonum quærebat diadema imponere Regni prænominato Duci Ottoni, filio Lutolfi magni: qui jam senio gravatus, onus subire Imperij recusavit. Ejus autem consilio Conradus Dux filius Conradi quondam Ducis Lotharingiæ, quem occisum ab Adelberto Bambergensium comite diximus, Romanorum Imperator Principum electione designatus fuit.

Otto Saxõ. Dux Mag.

Anno prænotato moritur Bernardus Episcopus Spirensis Monachus ante Pontificatum Ord. Divi Patris Benedicti, cui successit in Episcopatũ, Amalricus ejus nominis II. & præfuit annis 25. mensibus decem. Alibi legitur, quòd annis præfuerit 35. quod magis videtur convenire veritati pro eo, quòd anno Christianorum nongentesimo quadragesimo Mercke cum omnibus appendicijs suis ab Ottone I. in beneficium acceperit. Eodem quoque anno moritur Dracholfus ex Monacho novæ civitatis,

Amalricus fit Episcop. Spirensis.

Digitized by Google

Diodo fit Epiſc. Herbipolenſ. II.

prope Rotenfels, Epiſcopus Herbipolenſis, in ordine Pontificum decimus. Cui Succeſſit Diodo, & præfuit annis 24. menſibus duobus, diebus quatuordecim, vir prudens & religioſus.

DCCCCXIII.

Conrad 9 I. Rex fit Romanorum.

Anno Harderadi Abbatis XXIII. Conradus filius illius Conradi, quem comes Adelbertus occidit, Francorum ex genere natus, vir ſtrenuus, bellorúmque exercitio doctus, omnium electione Principum regnum accepit, & annis ſeptem ſine corona Imperiali regnavit: quem ultimum fuiſſe conſtat de ſtirpe Caroli Magni Imperatoris inter Reges Orientalium Francorum. Sub quo iſti fuerunt potentiſſimi Germaniæ Principes. Arnulphus dux in Bavaria, qui & Arnoldus more Saxonum dictus eſt. Burkardus Allemannorum dux, qui nunc Suevi nominantur. Eberhardus potentiſſimus dux Francorum Orientalium. Henricus dux magnus Saxonum. Giſelbertus dux Lotharienſium, qui uxorem habuit Girbergam ſororem prænominati Henrici ducis Saxonum, ſimul & Thuringorum. Anno prænotato Berengarius ſecundus Regnum uſurpavit in Italia, & ſicut ſcribit Eutrandus Ticinenſis Diaconus, multam in populo tyrannidem exercuit, & Clerum odio maximè perſecutus eſt.

Berenga. II. ſævit in Italia.

DCCCCXIIII.

Ungari fũduntur ab Alemañis.

Anno Harderadi Abbatis XXIIII. Ungari ad depopulationem Imperij rurſus effuſi, à Suevis & Bavaris juxta fluvium Enum, qui vulgariter Ine dicitur, in magno numero fuerunt occiſi. Qui mox viribus reſumptis, totum ferè Imperium pervagantes pervenerunt uſque ad Baſileam, omnia gladio & igne crudeliter devaſtantes. Monaſterium quoque Fuldenſe in Buconio nemore ſitum, in finibus Francorum Orientalium, cum oppido adjacente incendio ſubverterunt.

Principes Regi fiunt rebelles.

Anno prænotato, memorati Principes Burkardus dux Sueviæ, Eberhardus dux Franciæ, Arnoldus dux Bavariæ, Heinricus dux Thuringiæ Saxoniæq́;, & Giſelbertus dux Lotharingiæ, cum quibusdam aliis Epiſcopis atque Principibus, Regi Conrado cœperunt eſſe rebelles; quos ille tam ſapientiæ vigore, quàm fortitudinis robore ſuperans ad fidelitatem revocavit. Arnolphus tamen Bavariæ dux non ferens Regis potentiam, cum uxore & filiis declinavit ad Ungaros, & manſit ibi uſque ad mortem illius.

Arnul. Dux Bavariæ.

DCCCC XV.

Hatto Archiepiſcop. obiit.

Anno Harderadi Abbatis 25. Hatto Archiepiſcopus Moguntinus moritur, cui Herigerus ſuccedens præfuit annis viginti ſex, vir moribus & eruditione præclarus: qui Eccleſiam ſuam utiliter rexit. Claruit his temporibus Betto Monachus noſtri Ordinis, & Præpoſitus Monaſterij ſanctæ Columbæ in Gallia, vir in omni genere doctrinarum eruditus, nec minus vitâ, quàm eruditione præclarus, qui propter utriuſque doctrinæ ſcilicet ac vitæ meritum in Epiſcopum Antiſiodorenſis Eccleſiæ ſublimatus eſt, quam verbo ſimul & exemplo glorioſè modeſtiſſiméque regens, non ſine opinione ſanctitatis tandem in Domino quievit, cui & alius noſtri Ordinis Monachus ſucceſſit. Sanctus quoque Wibertus ex comite Monachus, hæc tempora reddidit clariora. Is enim in ſæculo quondam dives & potens, divino tactus amore, inſigne

Betto ex Monacho Epiſc. Antiſiodor.

S. Wibertus ex Comite Mon. Gemblacenſis.

Digitized by Google

insigne Monasterium Gemblacense nostri Ordinis in Diœcesi Leodiensi suis impensis à fundamento construxit, & de omnibus necessarijs abundanter & copiosissimè providit. Consummatis verò omnibus, quæ ad novi Monasterij perfectionẽ videbantur necessaria & opportuna, introductisque Monachis & Abbate, depositò cingulo militari, & ipse fundator in eodem Cœnobio Monachus factus est, & vitam suam in omni puritate Religionis & sanctitatis consummavit, mortuusque Sanctorum Catalogo insertus est; cujus conversationem mores & vitam Sigebertus Monachus ibidem postea descripsit. Claruit his ipsis quoque temporibus sancta Wiboradis virgo, Monialis apud Cœnobium sancti Galli in Suevia, sub regula Divi Patris Nostri Benedicti pro Christi amore inclusa; magnæ Religionis & sanctitatis fœmina, quam omnipotens Deus prophetiæ spiritu illustravit. Nam ipsa prædixit sancto Udalrico tunc adolescenti, & inter Monachos dicti Monasterij conversanti, quòd Augustanus esset præsul futurus, & in virum magnum coram Deo & hominibus sublimandus; cujus Prophetiæ quàm vera fuerit prædictio, novit omnis Alemannorum Ecclesia. Añó quoque prænotato Anastasius Papa tertius, qui Sergio successerat, moritur: & Lando patriâ Romanus in locum ejus ordinatur, qui præfuit mensibus 7. & ob id nihil memoriâ dignum agere potuit.

S. Wiboradis Monialis apud S. Gallum.

Lando fit Papa.

DCCCCXVI.

Anno Harderadi Abbatis 26. obiit Lando Papa Romanus, cui in Pontificatu successit Joannes ejus nominis decimus, filius Sergij Papæ, & præfuit annis 13. mensibus 3. qui Saracenos expulit de Italia, qui tandem captus à Romanis in carcere moritur. Ejus temporibus Ungari pluries Italiam ingressi, maximâ Italienses calamitate multo tempore affecerunt, pueros, virgines, & fœminas abducentes captivas, senio verò confectos omnes crudeliter necantes. His ferme temporibus Ursus ejus nominis secundus venetorum Dux, in ordine Ducum nonus decimus, posteaquam annis duccaverat novem, rebus omnibus quàm potuit optimè dispositis, principatum dimisit, & valedicens sæculo, Monachus est in Cœnobio sancti Felicis in nostro ordine factus, ubi sanctissimè vivens miraculis claruit.

Joañ. Pap.

Unga. graviter devastant Ital.

S. Ursus ex Duce Monachus.

DCCCCXVII.

Anno Harderadi Abbatis 27. Indictione Romanorum quintâ sanctus Ratbodus Præsul Ecclesiæ Trajectensis quartus decimus, tertio Calend. Decembris, migravit ad Dominum Pontificatûs sui anno 18. sepultus apud Daventriam, ubi residere in Episcopatu antea consueverat. Hic ante Pontificatum Monachus Nostri Ordinis fuit in omni genere Scripturarum doctissimus, qui scripsit inter cætera ingenij sui opuscula, vitam sancti Gerhardi. Laudes sancti Martini Episcopi Turonensis. Laudes sancti Bonifacij primi Archiepiscopi Moguntini & Martyris. Vitam quóque sanctæ Amalbertæ virginis Christi ac Monialis nostri ordinis. De sancto quoque Willebrordo Episcopo flores. Sermones & homilias plures lucubravit. Claruit hisdem quoque temporibus Adzo, qui & Heinricus, Abbas Monasterij Luxovienſis in Burgundia, vir magnæ Religionis & sanctitatis, nec minus eruditione scripturarum, quàm morum integritate venerandus; qui inter cætera ingenij sui opuscula descripsit Vi-

S. Ratbodus exMonach. Episc. moritur.

Adzo, qui & Heinric. scriptor.

Digitized by Google

tam & miracula ſancti Waldeberti tertij Abbatis Luxovienſis in uno volumine. Alia quæ compoſuit, in manus noſtras nec dum venerunt.

DCCCCXVIII.

Harderadꝰ Abb. quartꝰ moritur.

Anno Harderadi Abbatis 28. inchoato, Ungari Baſileam funditus deſtruxerunt, multis hominum millibus occiſis. Anno prænotato Harderadus Abbas ſenio & infirmitate gravatus, poſt multos in regimine Monaſterij habitos labores beato fine conſumatus, decimâ die menſis Auguſti, hoc eſt, in feſto ſancti Laurentij Martyris ad Dominum migravit, in Eccleſia ſancti Aurelij Præſulis cum anteceſſoribus ſuis non ſine opinione ſanctitatis cum honore ſepultus. Præfuit autem ſatis utiliter Monaſterio ſuo Hirſaugienſi in multa providentia & ſanctitate annis 27. menſibus 8. diebus verò 19. ſub cujus regimine fratrum numerus auctus fuit ſimul & rerum ſubſtantia.

De Rudolpho hujus Monaſterij Hirſaugienſis quinto Abbate; qui præfuit annis ſeptem, menſibus quoque ſeptem, diebus undecim.

Rudolphus ſit Abbas quintus.

MOrtuo Harderado Abbate Hirſaugienſium Reverendiſſimo, atque ſepulto anno & die memoratis; convenerunt in unum filij Conventûs paſtore orbati, undecimâ die menſis Auguſti: habitóque inter ſe neceſſario ex more tractatu, Rudolphum ſenem Monachum atque Presbyterum ex numero fratrum ſuper ſe paſtorem conſtituerunt: qui ordinatus in Abbatia præfuit annis ſeptem, menſibus totidem diebus undecim. Sub cujus magiſterio regularis diſciplinæ obſervantia cœpit aliquantulum tepeſcere, & paulatim à priſtino fervore declinare. Fuit enim vir nimium pius, ne dicam remiſſus, otio deditus & umbræ: qui fervorem ſanctæ converſationis nec in ſe conſervare ſtuduit: nec errores delinquentium ea quâ debuiſſet diligentiâ, correxit. Natione fuit Theutonicus, patriâ Suevus, de magna & nobili Comitum proſapia ortus. Unde cùm fratres illum ad curam paſtoralem experti inutilem, ab officio poſtea conarentur deponere, metu & potentiâ amicorum ejus deterriti, prævaluerunt, qui contrariam partem defenſarunt. Compulſi ergo patientiam neceſſariò habuerunt, quouſque tandem Deo illum vocante de medio, vitam minùs regimini utilem morte honeſtâ commutavit. Nam etſi ad curam animarum prorſus videretur inutilis, vitæ tamen propriæ honeſtatem in omnibus cuſtodivit: & magis ad quietem vitæ Monaſticæ, quam ad laborandum in arduis natus eſſe videbatur.

Regularis diſciplina tepeſcere cœpit.

Magna parentela Rudolphi.

DCCCCXIX.

Ungari devaſtant Lotharingiã.

Anno Rudolphi Abbatis S. Aurelij Hirſaugienſis primo Ungari denuo fines ſuos in multitudine magna egreſſi ſunt, tranſeuntéſque per Alemanniam & Alſatiam, Lotharingiam invadunt, & infinita reipublicæ Chriſtianorum ubique damna & mala intulerunt. Anno prænotato tertiâ & viceſimâ die menſis Decembris obiit Conradus Rex Romanorum ejus nominis primus, in Monaſterio S. Bonifacij Martyris atque Pontificis apud Fuldam ante Altare S. Crucis ut ajunt ſepultus. Hic ultimus

Conradus Rex Romanorũ obijt.

Digitized by Google

mus Regum de ſtirpe Caroli magni apud Francos orientales extitiſſe memoratur; qui prius quàm moreretur, lecto decumbens infirmus, ac requiſitus à Principibus, quem ſibi deſignaret ſucceſſorem in regno, reſpondit: *Meliorem novi neminem Henrico Duce Saxonum, qui cùm ſit vir prudens, dives, fortis, potens, & optimus, collapſum regni ſtatum facilè recuperabit. Ipſum conſilio meo confidenter eligite: quia potens eſt vos & imperium defenſare.*

DCCCCXX.

Anno Rudolphi Abbatis ſecundo, indictione octavâ Heinricus Dux Saxoniæ potentiſſimus filius Ottonis magni, Principum electione Rex Romanorum conſtituitur, & regnavit ſine corona imperiali annis ferme 18. Hic cùm non haberet gratiam prædeceſſoris ſui Regis Conradi, propter morum probitatem, & inſuperabilem animi virtutem, tamen idem Rex, ſicut diximus, in extremis conſtitutus fratre proprio prætermiſſo ſucceſſorem illum deſignavit. Cui cùm unctio & diadema ex more offerrentur ab Herigero Moguntinenſium Archiepiſcopo, non ſprevit, nec tamen ſuſcepit, ſed dixit: *Satis mihi eſt, ut præ majoribus meis Rex dicar & deſigner divinâ & veſtrâ pietate annuente. Penès meliores verò nobis unctio ſit ac diadema: quoniam tanto honore nos arbitramur indignos.* Placuit iſte ſermo coram univerſa multitudine, dextris in cælum levatis, nomen novi Regis cum laude clamantes ad ſydera diutius extollebant.

Henricus I. fit Rex Romanorum.

Carol. Rex in carcere moritur.

Anno prænotato obiit Carolus Rex Galliarum in carcere, de quo in ſuperioribus plura diximus, Peronæ ſepultus, ubi & fuerat locus carceris, anno ætatis ſuæ quinquageſimo quarto, regni autem viceſimo ſexto, à carcerati verò cuſtodia vix quinto. Cujus exitio plures mæſti Rudolpho Regi ac Heriberto homicidij facinus imponebant. Id verò nõ in aperto: unde & Wilhelmus Nortmannorum Dux auditâ morte Caroli prænominati Regis, ab interioribus inſulis maris pyratas evocavit, eiſq; aditum dedit, atque in Pagum Lemovicinũ Arvernicumq; ire conceſſit. Quibus Rudolphus Rex cum ſuis occurrens, eos penè omnes interfecit, ita quòd pauciſſimi evaſerunt, Aquitanis Regi Rudolpho auxilia ferentibus. His quoque temporibus Artholdus Monachus Cœnobij S. Remigij Rhemenſis jubente memorato Rege Rudolpho, & populo eligente Archiepiſcopus Rhemorum ordinatus eſt, vir modeſtus, vitâ & converſatione ſanctiſſimus, cujus probitas Eccleſiæ ſuæ filios ad regulam bene vivendi optimè provexit, cùm & verbo utilem ſe exhibuerit atque exemplo.

Arthold. fit ex Monach. Archiepiſc.

Anno etiam præſcripto moritur Ayrardus ex Monacho Noſtri Ordinis Noviomenſis Epiſcopus, vir moribus & doctrina multum venerabilis, qui non minus vitæ merito, quàm integritate ſermonis atque doctrinæ populum ſibi commiſſum in omni puritate ſtrenuè gubernavit. Huic in Pontificatu Noviomenſi Regis Decreto, & amicorum petitione ſucceſſit Walbertus Corbejenſis Monaſterij Abbas in Gallia, vir doctus in ſcripturis tam divinis, quàm ſæcularibus, vitâ ac moribus ſtrenuus ac liberalis, & cui totius honeſti decus admodum placuit ſemper.

Walbertus ex Abbate Epiſc. Noviomenſis.

Fuit his diebus Lupus Acinarius Vaſco miles Rudolphi Regis Gallorum prænominati, vir fortis & ſtrenuus, qui equum ferebatur habere plus quàm centum annorum ætatis, & adhuc toto corpore validiſſimum, ſanum, robuſtum & velociſſimum ad currendum. Anno etiam præſignato moritur Hugo Abbas Fuldenſis, cui mox in Abbatia Fratrum ele-

Equus plus quam 100. annorum.

Digitized by Google

ctione ſucceſſit Helemfridus, & præfuit annis XVI. vir magnæ prudentiæ &ſagacitatis, de quo plura narrantur. Claruit his quoque Hildovinus ex Abbate Monaſterij Lobienſis noſtri Ordinis poſt Stephanum Tungrenſium ſive Leodicenſium in Lotharingia per Carolum Regem Gallorum, & populi electionem promotus Epiſcopus, vir in divinis ſcripturis eruditiſſimus, & ſeæularium litterarum non ignarus: ſed, ut Richerus Monachus eſt auctor, nimiùm factioſus: nam per Hermannum Archiepiſcopum Colonienſium ordinatus Epiſcopus mox illis adhærens favere cœpit, qui cum Ruperto duce in Regis abjectionem conſpiraverunt. Quod cùm Regi Carolo innotuiſſet, eum de Pontificatu expulit, & Richerum ſive Richarium Brumienſis Cœnobij Abbatem, qui Reginoni ſucceſſerat, in Epiſcopum Leodicenſis Eccleſiæ poſtulante populo promovit. Qui cùm ab Hermanno prænominato Colonienſium Archiepiſcopo argueretur, quòd Epiſcopi viventis, & de nullo crimine convicti, ſeu confeſſi ſedem præſumeret occupare, juſſu Regis Romam proficiſcitur, & coram ſummo Pontifice Joanne X. & negotij ſui cauſam & Regis eſt proſecutus ſententiam. Papa verò in Hildovinum deſertorem indignans, eum ab Epiſcopatu per ſententiam amovens, Richarium ordinavit Pontificem, & datâ benedictione ad Tungros remiſit. Nec multò poſt etiam Hildovinus Romam profectus eſt: ſed nihil penitus à ſummo Pontifice obtinuit. Deſertus igitur ab omnibus venit ad Hugonem tunc aſſertum Regem Italiæ, conquerens illi, quas patiebatur injurias. Aquo primùm Veronenſis Epiſcopus conſtitutus eſt, & non longè poſt Mediolanenſium Archiepiſcopatum ejuſdem tyranni donatione obtinuit. Qui inter cetera ingenij ſui opuſcula, cùm adhuc eſſet Abbas in Monaſterio Lobienſiũ ſcripſit geſta & ſucceſſionẽ Abbatum ejuſdem Cœnobij, volumine uno. Epiſtolas quoque non inelegantes complures edidit, & varios ſermones ad fratres. Scribit Eckardus Abbas & plerique alij, quòd Hildovinus cùm eſſet Abbas Monaſterij Lobienſis, datâ pecuniâ Giſelberto Lotharienſium Duci, Pontificatum Leodicenſium ſibi comparaverit; & propterea velut Simoniacus tam à Rege, quàm à Papa juſtè fuerit repudiatus. Sed nos Floduardo presbytero, & Richero Monacho Rhemenſibus Gallicæ Hiſtoriæ diligentiſſimis ſcriptoribus plus fidei in hac parte duximus tribuendum: qui aſſerunt Hildovinũ non à Duce Giſelberto, ſed à Rege Carolo ſine alicujus muneris interpoſitione Pontificatu Leodicenſis Eccleſiæ ſimpliciter fuiſſe donatum. Ratherus etiam Lobienſis Cœnobij Monachus, Hildovini prædicti auditor atque diſcipulus, & multo tempore in tribulatione ſocius, magiſtro translato ad Epiſcopum Archipræſulatûs Mediolanenſis Eccleſiæ, ipſe hac tempeſtate in Pontificatu Veronenſi Hugonis donatione ſucceſſit: Vir miræ ſimplicitatis, ſed magnæ in omni varietate ſcripturarum eruditionis atque doctrinæ, multis calamitatibus ſævientis fortunæ ſubjacuit. Nam pulſus per Hugonem Pontificatu, propterea, quòd cum Veronenſibus intromiſſiſſet Arnulfum Ducem Bavarorum ipſi Tyranno moleſtum, Papiæ relegatur in exilium, denuoque ad Eccleſiam ſuam reverſus iterum poſtea expellitur: cui jam ſpes nulla fuit amplius revertendi. Tandem Italiâ dimiſsâ in Germaniâ revertitur, & per Brunonem Archiepiſcopum Colonienſem, poſt Farabertum, qui Richario Brumienſi ſucceſſerat, Leodicenſis

Hildovinꝰ ex Abbate fit Epiſcop.

Richarius ex Abb. fit Epiſcopus.

Hildov. fit Epiſc. & poſtea Archiepiſcopus.

Eckardus Abbas.

Floduardꝰ Presbyter.

Richerus Monachus.

Ratherus exMonach. Epiſcopus.

Ratherus pellitur.

Digitized by Google

dienſis Epiſcopus conſtitutus eſt, anno videlicet Domini DCCCCLIV. Indictione duodecimâ. Inde quoque pulſus anno ſequente per Regenherum Montenſem comitem, & in ejus locum ordinato Balderico Pontifice ad Monaſterium ſuum Lobienſe, unde cum Hilduino exierat, reverſus eſt: & vitam in ſancta converſatione deinceps conſummavit. Scripſit autem inter cætera librum unum, cùm eſſet Papiæ relegatus, ærumnas & calamitates ſuas continentem. Alium quoque de ſecunda expulſione ſua edidit, quem phreneſim prænotavit. Tertius ab eo nominatur inefficax, quem compoſuit de ſuis ærumnis atque miſerijs, ultimò de Pontificatu Leodienſi expulſus. Opus etiam ſcripſit in libris ſex, quod Agnoſticon prænotavit. De corpore quoque & ſanguine Domini librum unum. Confeſſionum ſuarum librum unum. Contra hæreticos, qui nominantur Anthropomorphitæ, qui Deum membris aſſerunt conſtare humanis, librum unum. Vitam ſancti Urſmari Lobienſis Abbatis. Alia quoque nonnulla edidit, quæ ad manus noſtras hactenus non venerunt. Moriturus tandem anno Domini DCCCCLXXIV. hoc inſculpi monoſtichon ſuo fecit ſepulchro, dum viveret. Ratherius Præſul, ſed ter Ratherius exul. Et hic viri hujus doctiſſimi vitæ curſus ſimul & exitus fuit.

Rather. hujus opuſcula & libb.

DCCCCXXI.

Anno Rudolphi Abbatis tertio, Adelbero Monachus hujus Cœnobij quondam Hirſaugienſis, quem ad Monaſterium ſancti Albani Moguntiam ad inſtitutionem Monachorum miſſum, ſuprà diximus, anno Harderadi Abbatis viceſimo, juſſione Herigeri Archiepiſcopi factus eſt Abbas Monaſterij ſancti Ferucij in Blidenſtat: Vir in omni ſcientia ſcripturarum doctiſſimus, & in obſervantia regularis diſciplinæ valde ſtrenuus, qui vigorem Cœnobiticæ integritatis in eodem Cœnobio magnificè reſtauravit, séque Paſtorem animarum non minus exemplo, quàm ſermone in omnibus utilem ſemper exhibuit.

Adelb. noſter fit Abbas S. Ferrucij.

Anno prænotato ſextâ die menſis Martij, obijt Luthelmus Monachus, & Scholaſticus hujus Cœnobij ſancti Aurelij Hirſaugienſis, natione Suevus, eruditione doctiſſimus: qui uno & triginta annis Magiſter ſcholarum apud ſanctum Aurelium extitit, & Monachos in omni genere doctrinarum magnificè ſemper erudivit. Quo mortuo, Herbordus Monachus in Magiſterio ſcholarum ei ſubſtituitur, homo & ipſe doctus, tam in litteris ſæcularibus, quàm in divinis ſcripturis, metro exercitatus, & proſâ: qui præfuit annis XVI. His etiam temporibus Theodericus Comes de Ringelnheim in partibus Saxoniæ Monaſterium noſtri Ordinis fundavit, quod uſque in hunc diem Ringelnheim dicitur: quod prædijs, & reditibus magnificè dotans, Abbati, & Monachis tradidit poſſidendum. Hujus Comitis Theoderici filiam nomine Mathildem, Heinricus Romanorum Rex primus habuit uxorem, quæ peperit ei Ottonem, poſtea Imperatorem ejus nominis primum, Brunonem Archiepiſcopum Colonienſem, Heinricum Ducem Bavariæ: & filias quatuor, quarum prima nomine Mathildis Abbatiſſa fuit prima in Quitelleburg: Gerburgis altera primò nupſit Lothario Regi Gallorum, quo mortuo, uxor data fuit Giſelberto Duci Lotharingiæ: Tertia Rixſa nomine nupta fuit Rudolpho Duci Bavariæ: Quartam Haduigem nomine Hugo Pariſienſis Comes, poſtea Rex Gallorum habuit uxorem, ſicut in hiſtoria Saxonum legimus, & multi ex his Principes ſurrexerunt.

Luthelmus ſchola. moritur. Herbordus ſuccedit.

Uxor & filij Regis Henrici I.

Anno

Heinricus Rex debellat Suevos.

Anno etiam præſignato Heinricus Rex magno procerum adunato exercitu perrexit ad pugnandum contra Burckhardum Ducem Suevorum, cujus filiam habuit uxorem Rudolphus Dux Burgundionum, qui poſt interfectionem Ruperti Regis Galliarum, Patris Hugonis Comitis, ſive Ducis memorati Pariſienſis, fratris verò quondam Ottonis Regis, ab inimicis Caroli Regis incarcerati Rex elevatus eſt, ſicut & Rupertus Deceſſor ejus. Burckhardus verò Dux, licet bellator eſſet acerrimus, præſentiens tamen ſe congreſſum Regis Heinrici ſuſtinere non poſſe, tradidit ei ſemetipſum cum univerſis urbibus, & populo ſuo. Eodem quoque anno Arnulphus, qui & Arnoldus, Bavariæ Dux, qui à facie Conradi Regis cum filijs & uxore declinavit ad Ungaros, inde reverſus magno cum honore à Bavaris recipitur, & regium nomen, ut ſibi aſſumere velit, ab eis nimium rogatur. Unde populari favore denuo in ſuperbiam elevatus, contra Heinricum Regem cœpit eſſe rebellis. Heinricus verò rex, cùm inter omnes regni Principes unanimiter ſibi obtemperantes Arnolfum ſolum reſiſtere cerneret, collecto exercitu prævalido Bavariam intrat: eum in civitate Ratisponenſi obſidione circumvallavit: quod ille videns, séq; Regi non poſſe reſiſtere perpendens, portis apertis egreſſus eſt, & gratiam ejus poſtulans humiliter impetravit. Hic eſt Arnulfus ille, ſuper cujus denotatione S. Udalrico Auguſtenſi Epiſcopo, ut in libro geſtorum ejus legitur, in viſione oſtenſus eſt gladius ſine capulo: qui fruſtra Rex fieri cupiens, invaſor regni extitit, & pro hac ambitione deſtructis Eccleſijs Chriſti, earum redditus contra Deum, & æquitatem ſuis militibus in beneficium temere conceſſit.

Arnulfus Dux Regi ſubjicitur.

Arnolfus perſequitur Eccl.

DCCCCXXII.

Anno Rudolphi Abbatis quarto, Indictione decimâ, obijt Diethardus Monachus, & Presbyter hujus Cœnobij ſancti Aurelij Hirſaugienſis, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, metro & prosâ ſcriptor exercitatiſſimus: nec minùs ſanctimoniâ vitæ, quâ illuſtratione ſcientiæ æternâ memoriâ dignus, qui multis annis in regimine ſchola monaſticæ Luthelmi coadjutor extitit, & quædam non contemnendæ lectionis opuſcula lucubravit, ut Menfridus eſt auctor: quæ tamen priorum negligentiâ Patrum ab alijs hodie nequeunt diſcerni.

Diethardus Monachus S. Aurelij.

Galdericus ex Monach. Epiſcopus.

His quoque temporibus claruit Galdericus ex Monacho noſtri Ordinis Epiſcopus Antiſiodorenſis, vir moribus integer, & Paſtor animarum vigilantiſſimus: qui verbo & exemplo multos ab iniquitate convertit ad Chriſtum, ad quem tandem non ſine opinione ſanctitatis tranſivit. Radbodo Trevirorum Archiepiſcopo his temporibus mortuo, Rutgerus in Pontificatu ſucceſſit: vir multæ lectionis, & eminentis doctrinæ: qui inter cetera ingenij ſui opuſcula ex ſententijs Patrum, & Epiſtolis ſummorum Pontificum volumen quoddam Decretorum poſt Iſidorum Hiſpalenſem in unum comportavit, quod in Concilio Epiſcoporum apud Treviros celebrato, auctoritate omnium approbatum fuit.

Rutger. fit Archiepiſc. Trevirorũ.

DCCCCXXIII.

Anno Rudolfi Abbatis quinto, Ungaris Franciam Orientalem, Alſatiam, Sueviam, Saxoniámque depopulantibus, Heinricus Rex juxta Urbem Mersburg, quæ dicitur Martis Caſtrum, congreſſus cum eis, ac pro adipiſcenda victoria vovens Deo, ſe hæreſim Simonicæ pravitatis de regno ſuo

Ungari devaſtant Imperium.

Digitized by Google

gno ſuo pro viribus eradicaturum, inæſtimabili eos cæde percutiens, penè uſque ad internecionem ultimam delevit. His quoque temporibus Heinricus Rex Romanorum ejus nominis primus Eccleſiam Miſnenſem fundans eam in Epiſcopatum erexit, & multis prædijs, caſtellis, viculis, & poſſeſſionibus egregiè dotavit, muniénſque civitatem turribus & muris, fortiſſimum Chriſtianis contra incurſiones Ungarorum fecit eſſe præſidium. Cujus Eccleſiæ primus Epiſcopus fuit Burckhardus Monachus noſtri Ordinis de Cœnobio S. Joannis in civitate Magdeburgenſi aſſumptus, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, qui non minus exemplo, quàm verbo populum ſibi commiſſum ad juſtitiam erudivit. Rex Heinricus Ungarorum cupiens inſolentiam refrænare, quoſcunque fures, latrones, ſicarios & proſcriptos manu fortes, quos ad bellandum aptos & idoneos inveniſſet, indultâ eis veniâ, agros eis dedit & arma, legionemque faciens ex eis ad debellandum Barbaros emittebat, ſub pœna capitis interdicens illis civium læſionem.

Miſnenſis Epiſcopatus fundatur.

Heinricus Rex latrones facit milites.

Anno prænotato moritur Adelhardus Monachus hujus Cœnobij S. Aurelij Hirſaugienſis, vir ſanctiſſimæ converſationis, & tanquam alter Job vivum & unicum exemplar patientiæ, totiuſque ſpeculum virtutis; qui ſub Harderado quondã Abbate, in omni ſcientia ſcripturarũ doctus, & conſummatus evadens, lumen oculorum ex quadam infirmitate amiſit, Deo ſui providente, qui caſtigat corpora filiorum, ut ſpiritus majore illuſtrentur claritate. Adelhardus itaque poſt ingentes dolores capitis lumine corporali privatus, & ad ſanitatem omnimodam, præter cæcitatem reſtitutus, fecit ex neceſſitate virtutem, & omnem vitæ dulcedinem contemnens, divinis ſe totum obſequijs mancipavit. In oratione fuit continuus: in meditatione divinæ legis die & nocte aſſiduus: & in contemplatione cæleſtium bonorum omni tempore ſuſpenſus. Deum puriſſimo corde dilexit ſuper omnia; pro cujus amore cunctas hujus mundi conſolationes viriliter contempſit. In proſperis ſemper fuit humilis, ac patientiſſimus in adverſis. Nemo illum vidit in contrarijs quibuslibet triſtem; nemo unquam audivit in tentationibus murmurantem. Conſcientia etenim bona gaudium habet; & mens humilis cum Deo per amorem rectè conſentiens nunquam poteſt obfuſcari triſtitiâ. Semper laus Chriſti reſonabat in ore fratris Adelhardi, & nunquam de labijs ejus verbum otioſum proceſſit. Tantæ compunctionis extitit, ut quotiens de Paſſione Domini noſtri Jesu Chriſti quippiam legeretur, mox totus in lachrymas reſolutus, etiam alios ſuo rugitu ad fletum provocaverit audientes. Cujus vitæ puritas tam grata omnipotenti Deo fuiſſe dicitur, ut ſpiritu illuſtrari prophetico mereretur. Monaſterij quoque hujus S. Aurelij Hirſaugienſis deſolationem, quæ poſt annos ferme octoginta ſubſecuta fuit, tam claro & aperto prædixit vaticinio, ut præſentem ante oculos ejus putares expoſitam. Triennio prius quàm moreretur, obitûs ſui diem & horam quibuſdam è fratribus prænuntiavit. In cujus tranſitu, ſicut Menfridus eſt teſtis, auditæ ſunt voces in aëre canentium ſuaviſſimè SS. Angelorum, atque dicentium: *Lætabitur juſtus in Domino, &c.* Mortuus eſt autem 26. die menſis Decembris, anno Domini Noſtri Jesu Chriſti prænotato, Indictone undecimâ, in

Adelhardus Monachus cæcus.

In oratione ſemper fuit continuus.

Mortem ſuam prædixit triennio.

Digitized by Google

Eccleſia S. Aurelij honorificè ſepultus, anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo octavo, cæcitatis autem viceſimo tertio.

DCCCC XXIV.

S. Udalric9 fit Epiſcop. Auguſtan9

Anno Rudolphi Abbatis ſexto Hiltine Auguſtenſis Epiſcopus moritur, cui ſanctus Udalricus in Pontificatu ſuccedens, præfuit annis ferme quinquaginta: vir æternâ memoriâ dignus, qui multis & in vita, & poſt mortem miraculis clarus effulſit, Deo per omnia charus: cujus geſta in uno volumine conſcripta pleniſſimè habentur. Eodem anno Heinricus Rex Romanorum ducatum Lotharienſium de manibus Regum Gallorum obtinuit: eúmque Romano Imperio denuo conjunxit, qui ab eo pluribus annis fuerat alienatus. Facta eſt autem iſta confœderatio inter ipſum Regem Heinricum, & Carolum Regem Gallorum apud Bonnam, Epiſcopis & Comitibus utrimque rem confirmantibus.

Lotharingia recuperatur Imp.

DCCCCXXV.

Rudolphus Dux Burgundionũ.

Anno Rudolphi Abbatis ſeptimo Rudolphus Rex Burgundionum ab Italienſibus ad regnandum contra Berengarium vocatus, commiſſo in eos cruento prælio Rudolphus victoriam obtinuit, & expulſo Berengario in ejus locum ſuccedens in annum alterum regnavit. Eodem anno magnæ in regno Gallorum diſſenſiones fuerunt, dum commune bonum nemo cogitare voluit: ſed omnes quæ ſua fuerant, anxiè quærentes, communem Reipublicæ utilitatem turpiter neglexerunt. Comes námque Heribertus capto Rege cum multis alijs ſibi adhærentibus tyrannidem exercebat, infinitam malorum præſtans occaſionem.

RegnũGallorum malè diſponitur.

Rudolphus Monachus Doctor.

Claruit his temporibus Rudolphus noſtri Ordinis Monachus Flaviacenſis in divinis ſcripturis doctiſſimus, & ſecularis literaturæ non ignarus: qui ſcripſit inter nonnulla ſuper Leviticum opus celeberrimum, quod in libros viginti diviſit. In Epiſtolas quoque Pauli compilavit libros quatuordecim. De geſtis Francorum librum unum. Chronicon breve ſimiliter edidit. Reliqua ingenij hujus Viri necdum ad manus meas memini perveniſſe: quæ tamen complura eſſe perhibetur. Joannes quoq; Monachus ſancti Albani prope Moguntiam tunc Ordinis noſtri hæc tempora ſuis lucubrationibus reddidit clariora. Is aliquandiu in præfato Cœnobio Adelberonis Monachi Hirſaugienſis quondam illuc miſſi, de quo ſupra diximus, ſcholaſtici auditor atque diſcipulus fuit. Quo ad Monaſterium S. Ferrucij Abbate ordinato, ipſe loco ejus magiſter ſcholarum factus, magnam brevi tempore laudem eruditionis ſuæ per totum Imperium aſſecutus fuit. Erat enim in omni ſcientia ſcripturarum doctiſſimus, Philoſophus, Rhetor, Poëta, Muſicus, Geometer, Aſtronomus & Theologus omnium ſuo tempore probatiſſimus, & non minus humilitate ac innocentis vitæ ſanctimoniâ, quàm eruditione litterarum venerabilis. Scripſit imprimis librum de inſtitutione Novitiorum in ordine quo ad mores obſervantiæ regularis. Deinde alium compoſuit de juvenum Monachorum inſtitutione quo ad ſcientias liberales, quemadmodum videlicet ad ſingulas ſint à principio per ordinem introducendi. Scripſit ad Hildebertum Archiepiſcopum Moguntinum Chronicon ſive Hiſtoriam Archiepiſcoporum Moguntinenſium libros duos, quorum primus continet ſucceſſiones & geſta tredecim Epiſcoporum Moguntinenſium à ſancto Creſcente, qui fuit primus incluſivè uſq; ad Gerliebum,

Joannes Monachus Moguntin.

Opuſcula hujus Monachi 10.

qui

Digitized by Google

qui Episcoporum extitit ultimus. Secundus verò continet successiones & acta duodecim Archiepiscoporum à sancto Bonifacio, qui primus extitit usque ad ipsum Hildebertum, qui duodecimus fuit. Ad Adelberonem quoque memoratum Abbatem in Blidenstat scripsit de regimine curæ pastoralis valde utilem librum. In regulam quoque S. Patris Nostri Benedicti commentarium. In quinque libros Moysi explanationum libros 20. De Musica libros tres. Alia insuper multa composuit, quæ necdum ad notitiam nostræ lectionis pervenerunt.

Adelbero Abbas sancti Ferrucij.

DCCCCXXVI.

Anno Rudolphi Abbatis octavo currente, Heinricus Romanorum Rex Sclavis & Danis victis, ac sub tributo redactis, nomen suum celebrefecit, & cunctis in circuitu Barbaris sui timorem incussit. Eodem anno Ungari Salardo duce Italiam pervagantes, Papiam obsidione cingunt, capiunt & incendunt, multis hominum millibus interfectis. Berengarius quoque Rex ab Italiensibus hoc anno crudeli nece occiditur.

Sclavi, & Dani à Rege vincuntur.

Ungari devastant Italiam.

Anno prænotato Rudolphus Abbas hujus Cœnobij Hirsaugiensis post longam infirmitatem vicesimâ secundâ die mensis Martij migravit ad Dominum, in Ecclesia S. Aurelij sepultus cum antecessoribus suis. Vir quidem bonus, mitis & mansuetus; sed ad regimen animarum minus idoneus; sub cujus moderamine disciplina regularis non parum tepescere cœpit, maximè circa silentium, & obedientiam mandatorum. Obijt autem, ut Menfridus est testis, anno ætatis suæ sexagesimo tertio, regiminis verò Abbatialis septimo, mense quoque septimo, die quarto, alterâ die natalis sanctissimi Patris nostri Benedicti, hoc est, XI. Calendas Aprilis.

Rudolphus Abb. sancti Aurelij obijt.

De Diethmaro Monasterij Hirsaugiensis sexto Abbate, qui præfuit annis XXVI. Mense uno, diebus XXI. & gestis illius temporis.

POst mortem Rudolphi Abbatis magna in deligendo Successore inter Fratres difficultas subsecuta fuit. Nam sanior pars Seniorum, quibus cordi fuit observantia disciplinæ regularis, talem habere Pastorem optabat, qui pristinum illum fervorem, jam penè in quibusdam extinctum, resuscitare verbo & exemplo, & vellet, & posset: memores incommodorum, quæ susceperunt sub Rudolpho, qui parùm hæc animadvertisse videbatur. At contrà major pars juvenum, quamquam non sanior, remissione pristinâ consueti, suis Abbatem moribus convenientem requirebant. Post multos tandem tractatus suum interponente consilium Reverendissimo Abbate Fuldensium Hildeberto, unanimi consensu elegerunt Diethmarum, Monachum Cœnobij sancti Galli, jam prius aliquantulum notum, qui Euthelmo scholam tenente apud sanctum Aurelium, per biennium inter eos fuerat conversatus. Hunc ergo in Abbatem eligentes anno prænotato, Dominicæ Nativitatis nongentesimo vicesimo sexto, Indictione quartâ decimâ, mensis verò Martij die vicesimâ tertiâ, de Monasterio sancti Galli honestissimè fecerunt adduci: quem venientem ad Cœnobium Divi Aurelij Hirsaugiense

Diethmarus Monachus S Galli eligitur Abbas Hirsaugiensis.

gienſe 18. die Calendarum Maij debito cum honore ſuſceperunt. Qui ordinatus Abbas præfuit in omni religione, & ſanctitate annis ſex, atque viginti, menſe uno, diebus verò uno, & viginti. Patriâ fuit Suevus, honeſtis parentibus ortus, patre genitus Arnoldo, matre verò Helvvige, ſecundum ſæculi conditionem nullâ quidem nobilitatis prærogativâ ſublimatus: ſed mediocri fortunâ in abundantia Chriſtiana utentibus; quem adhuc puerum in prædictum ſancti Galli Cœnobium ad ſerviendum Domino juxta Regulam Divi Patris Noſtri Benedicti tradiderunt, per cujus meritum Dei ſe miſericordiam poſſe conſequi non dubitabant. Fuit eo tempore Magiſter ſcholarum ſancti Galli poſt Notgerum Monachus quidam in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, nomine Hartmondus, qui traditum ſibi ab Abbate cum alijs puerum Diethmarũ ſuſcipiens, cùm videret illum ingenio vivacem, magnam pro ejus inſtitutione diligentiam adhibuit. Mortuo autem non poſt multos annos Hartmondo ſucceſſit in regimine ſcholarum Adelhardus Monachus frater Notingi, ex Monacho Conſtantienſis Epiſcopi, vir & ipſe doctus, qui Diethmarum, & Helpericum ſingulari præditos ingenio, ſingulari quoque ſtudio docere in omni genere ſcientiarum diligentiſſimè curabat. Itaque Diethmarus cum ætate proficiens in omni ſtudio ſcripturarum doctiſſimus evaſit: & non minus vitæ merito, quàm eruditione litterarum ſcientiâ cunctorum erat venerandus. In Monaſterium à parentibus datur, cùm puer eſſet decem annorum: ordinatur Presbyter ætatis ſuæ anno 28. & cùm implêſſet vitæ annos quinque & triginta in Abbatem, ſicut diximus, fuit ordinatus. In Paſtorem itaque hujus Cœnobij Hirſaugienſis ordinatus in omnibus ſe pro viribus exhibere ſtuduit, & utilem & irreprehenſibilem. Fuit enim continentiſſimæ vitæ, in cibo parcus, in potu parcior: qui verbo & opere exemplóque vigilantiſſimus, regularis diſciplinæ obſervantiam in hoc Monaſterio non mediocriter collapſam, prudentiſſimo moderamine ad priſtinum vigorem revocavit. In agendis quibuſlibet rebus providâ ſemper deliberatione utebatur; nec temere quidquam agere conſuevit. Erat ſanè non ſolùm doctus, ſed & eloquentiſſimus; támque ad perſuadendum idoneus, ut rarus fuerit inter prudentes, qui ejus ſententiæ contradiceret. Fratrum ſuorum infirmitates modeſtiſſimâ ratione curabat: & ſuâ longanimitate omnium perturbationes facillimè ſuperabat.

Genꝰ & Patria Diethmari Abb.

Hartmondus Scholaſticus S. Galli.

Adelhardꝰ ſanct. Galli.

Diethmarꝰ fit Presbyter.

Moribus integer.

Prudens in agendis.

DCCCCXXVII.

Anno Diethmari Abbatis hujus Monaſterij ſancti Aurelij Hirſaugienſis currente ſecundo, Burckhardus Alemanniæ aut Sueviæ Dux magnanimus in Italia occiſus eſt: & Suevorum ducatus Hermanno fratris ejus filio à Rege committitur. Anno quoque prænotato Heinricus rex Romanorum potentiſſimus conventum Principum indixit apud Moguntiam ad feſtum Dominicæ Reſurrectionis, ubi comparentibus multis, plura pro utilitate Imperij ſolemniter conſtituta fuerunt. In Gallia poſt mortem Caroli Regis incarcerati, Rudolphus Dux Burgundionum repudiatus ab Italienſibus, regnat annis duobus; vir ſuperbus, & nimium temerarius, & ob id cunctis odioſus.

Burckhardus Dux occiditur.

Claruit his temporibus Smaragdus Monachus ſancti Maximini Trevirenſis Ordinis Divi Patris Noſtri Benedicti, & poſtea Cœnobij ſancti Michaëlis Abbas, vir in divinis ſcripturis non mediocriter doctus, & ſæcula-

Smaragdus Monachus Scriptor.

Digitized by Google

sæcularis litteraturæ non ignarus, qui scripsit de institutione Monachorum librum valde utilem, quem diadema prænotavit. In Psalterium quoque commentariorum similiter librum unum. Sermones quoque varios, & homilias tam ad populum, quàm ad fratres non inelegantes. Alia insuper complura edidisse dicitur, quæ ad notitiam meam non pervenerunt.

DCCCCXXVIII.

Anno Diethmari Abbatis tertio Herigerus Archiepiscopus Moguntinus obijt, primâ videlicet die mensis Decembris, vir per omnia Magnificus. Cui successit in Pontificatu electione Canonicorum Hildebertus Fuldensis Cœnobij Monachus & Abbas, genere Francus Orientalis, vir miræ sanctitatis, & præter naturalem sapientiam animi, litterarum quoque scientiâ satis illustris; qui inter cetera dona etiam spiritum prophetiæ obtinere à Domino meruit. Præfuit autem Ecclesiæ Moguntinæ in omni sanctitate annis quatuordecim: & Ottonem primum in Regem Romanorum apud Aquasgrani postea inunxit & coronavit, ut suo loco dicemus. Hic est Hildebertus Deo dilectus Pontifex, cujus consilio Diethmarus in Abbatem hujus Monasterij Hirsaugiensis, sicut diximus, fuit electus: cui & singulari amore familiaritatis usque ad mortem fuit conjunctus. Ambo Deo chari sunt modo pace pari.

Hildebertus fit Archiep. Moguntin.

Anno prænotato magni perturbationum motus in Italia suborti fuerunt, tyrannis inter se pro Imperio sævientibus. Rudolphus de Regno expellitur: & Hugo Comes Arelatensis homo ferox in regnum subrogatur.

Hugo Comes tyrannizat.

DCCCCXXIX.

Anno Diethmari Abbatis IV. Heinricus Rex paganorum cum Ungaris Danis atque Bohemis triumphator evasit: interficiens eorum plusquam viginti millia, captivosque cum præda abducens quàm plurimos, incutiens sui terrorem cæteris omnibus. His temporibus Diethardus Abbas Monasterij Hirs-Feldensis nostri Ordinis vir prudens, & doctus imperio Heinrici Regis factus est Episcopus Hildenshemensis in Saxonia, nonus in successione Pontificum ejusdem Ecclesiæ, & præfuit annis duobus & viginti in omni religione & sanctitate. Cui in Abbatia substituitur Burckhardus venerabilis Monachus, & præfuit annis ferme tribus, postea in Episcopum Herbipolensis Ecclesiæ, ut suo dicemus loco per Regem institutus.

Diethardus ex Abbate fit Episcop.

Anno prænotato Rudolpho Gallorum rege mortuo, proceres Regni legatione in Angliam missâ Ludovicum Caroli captivi quondam Regis filium apud Avunculum Adelstanum Regem Anglorum cum matre exulantem & profugum revocantes, sibi creaverunt in Regem, qui regno paterno feliciter susceptо, satis ærumnosè, & in multis adversitatibus regnavit annis ferme viginti novem, suorum insidijs & rebellione multipliciter omni tempore afflictus.

Ludovicus fit Rex in Gallia.

Anno quoque præsignato Joannes Papa decimus moritur in vinculis, animi deficiens amaritudine: fuerat enim factione Romanorum in carcerem detrusus per milites Guidonis, propter dissensionem, quam habuit cum Alberico Ethruriæ Marchione, qui Ungaros in vindictam sui contra Pontificem vocaverat in Italiam. Unde cùm Ungari totam penè subvertissent Italiam, commoti atrocitate facti Romani, Alberi-

Joañes Papa X. in carcere moritur.

Digitized by Google

cum Marchionem auctorem malorum capientes interfecerunt. Pontificem verò quaſi eum, qui occaſionem dediſſet, conjecerunt in carcerem, ubi ſicut eſt dictum miſerabiliter defecit. Poſt quem alter quidam Joannes Pontificatum invaſit: ſed quia non intravit per oſtium, reijcitur: & in catalogo ſummorum Pontificum meritò non locatur. Quo tandem ut meritò dejecto, Leo Presbyter Romanus ejus nominis VI. canonicè in Pontificem electus præfuit menſibus ſex, diebus XV. vir bonus, & omni honore dignus. Eodem quoque anno Hugo tyrannus quoſdam Italienſium habens ſuſpectos, conſilio & auxilio Samſonis Comitis circumventos interfecit: cujus atrocitate facti omnium ferme Italorum in ſe odium concitavit.

Joañes Antipapa. Leo fit Papa VI.

DCCCCXXX.

Anno Diethmari Abbatis quinto Heinricus Rex Lanceam Conſtantini Cæſaris quondam magni clavis intextam Dominicis mirandi operis à Rudolpho Burgundionum Rege precibus, minis atque muneribus obtinuit; quam ille à Samſone ſupradicto Comite amico ſuo acceperat dono. Quod munus Rex potentiſſimus tandem aſſecutus Crœſi divitijs prætulit; & Romano Imperio ad inſigne tutaménque poſteris ſingulari devotione commendavit. Hanc lanceam eſſe credimus, quam apud Nurenbergenſes quotannis cum multis inſignijs alijs Caroli quondam Imperatoris magni oſtendunt. His quoque temporibus Heinricus Romanorum Rex inclitus Monaſterium illud noſtri Ordinis Monialium inſigne, quod vocatur Quedlenburg, in Saxonia, fundavit in honorem S. Servatij Tungrorum quondam Epiſcopi: ubi Abbatiſſa virginum prima fuit inſtituta Mathildis ipſius Heinrici Regis filia, ſoror Ottonis poſtea Imperatoris primi: virgo multis clara virtutibus, de qua multi multa ſcripſerunt.

Lancea Conſtantini Imperatoris Magni.

Monaſteri. Quedlenb.

Anno etiam prænotato Leo Papa VI. moritur, & in Baſilica S. Petri Principis Apoſtolorum cum honore debito ſepelitur. Huic in Pontificatu per canonicam electionem ſucceſſit Stephanus ejus nominis VII. patriâ Romanus, & præfuit annis duobus, menſe uno, diebus duodecim: vir moribus integer, & converſationis merito ſanctiſſimus.

Stephanus fit Papa ſeptimus.

DCCCCXXXI.

Anno Diethmari Abbatis ſexto Heinricus Romanorum in manu valida ſecundò migravit in Bohemiam, & devictum gentis principem nomine Ziptineum, vel ut alij dicunt, Spireneum cum ſuis omnibus ad Chriſti fidem convertit. Qui Baptiſmi gratiam conſecutus, reliquum vitæ ſuæ in omni juſtitia & ſanctitate conſummavit. Qui ob reverentiam & honorem Chriſtianæ fidei, quam devotiſſimè ſuſceperat, ex Duce in Regem, Heinrici victoris auctoritate, fuit ſublimatus. Habebat autem duos filios Wenziſlaum videlicet ſanctiſſimum virum, qui patri ſucceſſit in regno: & Boleſlaum, qui fratrem ſuum crudeliter occidit: de quibus ſuo inferius ordine latius dicemus. Claruit his temporibus Edelſtanus poſt Edvvardum patrem Rex Anglorum, vir in Chriſtiana Religione ſanctiſſimus, adeò circa divinitatis cultum ſtudioſus atque ſolicitus, ut vix in tota Anglia fuerit aliquod vetuſtum Monaſterium, quod non vel ædificijs, vel ornamentis aut libris vel prædijs decoraverit. Nova enim Monaſteria noſtri Ordinis, quaſi ex profeſſo conſtruxit: vetuſta quaſi nil aliud

Bohemia convertitur ad fidē.

Edelſtanus Rex Anglorum.

Digitized by Google

aliud habens agere, munificentiſſimè reformavit. Cujus ſororem alteram Otto Heinrici Romanorum regis filius, poſt Imperator duxit uxorem: alteram verò Ludovicus Aquitanorum Princeps de genere Caroli magni ſuperſtes in conjugem accepit.

DCCCCXXXII.

Anno Diethmari Abbatis VII. Dietho Herbipolenſis Epiſcopus moritur XVII. Calend. Decemb. cui Burckhardus Abbas Monaſterij Hirsfeldenſis, de quo ſupra diximus, ſuccedens præfuit annis decem, menſibus tribus, & diebus XXIII. vir tam in divinis ſcripturis quàm ſæcularibus litteris haud mediocriter doctus; moribus quoque non minus quàm eruditione venerandus: cui in Abbatia Hirsfeldenſi Megengos ſucceſſit, vir ſtrenuus, & in omni genere doctrinæ ſcripturarum multùm eruditus. Eodem anno Stephanus Papa ſeptimus moritur, & in Eccleſia S. Petri ſepelitur: cujus vita manſuetudinis & Religionis plena fuit: cui Joannes ejus nominis undecimus ſuccedens præfuit annis quatuor, menſibus decem, diebus verò quindecim, cujus temporibus Italia tyrannorum crudelitatem experta gemebat. Claruit his temporibus poſt Richardum ſcholaſticum Monaſterij S. Matthiæ apud Treviros Diethelmus Monachus atque Magiſter ſcholarum doctiſſimus, qui à bono præceptore optimè inſtructus multos in omni ſcientia diſcipulos doctiſſimos reliquit. Erat ſanè non ſolum ſcientiâ ſcripturarum magnificus, ſed etiam mirabili quadam gratiâ docendi præditus, quâ ſuis auditoribus multa parvo tempore tradere potuit, quæ ceteri fortè pluribus annis vix impartiri alicui potuiſſent. Scripſit de menſura Monachorum librum unum. De compoſitione Aſtrolabij librum. De uſu & utilitate Aſtrolabij librum unum. De arte metrorum libros duos. De ſtudio & amore divinarum ſcripturarum, ad Marquardum Monachum Epternacenſem librum unum. In Evangelium Matthæi ad eundem librum unum. Alia quoque nonnulla compilâſſe dicitur, quæ necdum in manus noſtras pervenerunt. Præfuit autem abhinc ſcholæ Monaſticæ in memorato Cœnobio S. Matthiæ annis XXIII. Marcquardus etiam prædictus Monachus, & Scholaſticus in Cœnobio ſancti Willebrordi Epternacenſi, quod ſex ferme à Treveri diſtat milliaribus in pago Eufaliorum, hæc tempora ſuâ eruditione, & ſcriptis reddidit clariora: nam cùm eſſet in omni ſcripturarum ſcientia doctiſſimus, varia ad utilitatem poſteritatis lucubravit opuſcula. Ex quibus extat in Muſicam Boëtij commentariorum inſigne opus, quod Ludovico Gallorum Regi inſcripſit. De ſeptem artibus, quas liberales vocant, libros totidem compoſuit. Vitam ſancti Willebrordi Trajectenſis quondam Epiſcopi fundatoris Monaſterij præfati Epternach gemino deſcripſit eloquio. Hymnos quoque, proſas, & varios in laudem Sanctorum cantus, & melodias compoſuit; cum alijs multis, quæ profundum hominis teſtantur ingenium. Aurea fuerunt in Ordine ſanctiſſimi Patris noſtri Benedicti hæc ſæcula, quibus viri Monaſtici vitâ, & doctrinâ penè innumerabiles ubique claruerunt. Ex quibus multi ad Pontificatûs apicem fuêre promoti: cùm nulla in toto Latinorũ imperio reperiretur Eccleſia, quæ de Ordine Monachorum non habuerit Antiſtitem. Commendabat enim vitæ ſanctitas ſcientiam ſcripturarum: & fecit eruditio litterarum omnimoda vitam Monachorum multò clariorem. Duravit hæc ipſa Ordinis

Burckardus ex Abbate fit Epiſcop. Herbipol.

Joannes fit Papa XI.

Marcquardus Epternacenſis.

Ejus Opuſcula.

Aurea Ord. noſtri hæc ſæcula.

Digitized by Google

dinis noſtri præcellens gloria virorum annis ferme quingentis, quamdiu fuit ſub Latinorum Eccleſia ſolus, & multa ſanctorum millia tranſmiſit ad Superos: quorũ ille novit numerum, qui cunctos in ſua fide condidit ſanctos. At poſtquam factũ eſt anno Chriſtianorum centeſimo ſupra milleſimum, quando Ciſtertienſes primùm à noſtris fecêre digreſſum, Religio Benedicti paulatim corruit, & uſq; in præſentem diem ad ſtatum priſtinum in toto non ſurrexit. Vita enim Monachorum iſtius temporis nimium eſt tepida, ſcientia ſcripturarum in eis aut nulla, aut parva.

Unius corruptio alterius generatio.

DCCCCXXXIII.

Anno Diethmari Abbatis octavo, Ratherius ex Monacho Lobienſis Cœnobij Epiſcopus Veronenſis à Rege Hugone Epiſcopatu pulſus, quia Bavaris favebat, Papiâ relegatur: ubi & librum de ſuis ærumnis, ut ſuprà diximus, pulchrâ diſtinctione conſcripſit. Arnolphus etenim Bavariæ dux juſſu Regis Henrici cum magno armatorum exercitu in Italiam contra Hugonem regnum occupantem veniens, à Veronenſibus ſuſcipitur, & cum tyranno confligens ſuperatur. Hinc elatus victoriâ proceres Veronenſium Hugo Tyrannus irarum plenus aggreditur, & alios gladio fecit occidi, alios in exilium ad diverſa loca bonis eorum confiſcatis fecit relegari.

Ratherius Epiſc. Veronâ expellitur.

Arnolphus Dux Bavariæ vincitur.

Anno prænotato Saraceni ex Africa transfretantes per mediterraneum mare magno ſuorum tumultu Genuam Italiæ civitatem intrârunt, & hoſtili modo eam deprædantes, multa hominum millia occiderunt. Captâ verò ingenti prædâ civium, ad ſua cum navibus revertuntur.

DCCCCXXXIV.

Anno Diethmari Abbatis nono, Ungari denuo fines Imperij Romani hoſtili animo ingreſſi ab exercitu Regis Henrici, aut cæſi, aut capti temeritatis ſuæ pœnas dederunt. Claruit his quoque temporibus apud Francos Orientales in Cœnobio ſancti Burkardi juxta Herbipolim Reinhardus Monachus & Magiſter ſcholarum ibidem, in omni genere doctrinarum nominatiſſimus: ſub cujus inſtitutione ſcientiâ litterarum multâ, clauſtrales ejuſdem loci complures mirificè profecerunt. Scripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula de quadratura circuli librum unum. In Cathegorias quoque Ariſtotelis libros quatuor. De muſica libros duos. De arte poëtica librum unum. In Cantica Canticorum librum unum. De Monochordo librum unum. De Reſurrectione Mortuorum librum unum. Contra Hæreſin Anthropomorphitarum libros tres. Et alia multa, quæ necdum vidimus.

Ungari cæduntur ab exercitu Regis.

DCCCCXXXV.

Anno Diethmari Abbatis decimo, Notingus ex Monacho Cœnobij ſancti Galli in Suevia Epiſcopus Conſtantienſis moritur: vir in omni ſcriptura tam divina, quàm humana doctiſſimus, anno Pontificatûs ſui poſt Salomonem octavo decimo. Hic verò cùm in omni genere doctrinarum eſſet peritiſſimus, ſcripſit adhuc in Monaſterio conſtitutus multa præclara opuſcula, quibus nomen ſuum immortalitati conſecravit. Ex quibus eſt inſigne volumen ſuper quatuor Evangelia Domini noſtri Jeſu Chriſti. Item in Regulam ſanctiſſimi Patris noſtri Benedicti compoſuit librum unum; & varios cantus in laudem ſanctorum. De cæteris, quæ ſcripſit nihil adhuc vidimus. Poſt mortem verò Notingi ſanctus Conradus

Notingus ex Monacho S. Galli Epiſc. obijt.

Digitized by Google

radus Episcopus Constantiensis Ecclesiæ ordinatus est; vir Apostolicæ conversationis, qui & in vitâ, & post mortem infinitis penè miraculis coruscavit. Magna inter eum, & sanctum Udalricum Augustensium Episcopum familiaritatis amicitia viguit: sicut in utriusque vita scriptum invenitur. Anno prænotato, magna Synodus Episcoporum, & Abbatum apud Erpfordiam Thuringiæ oppidum jussu Regis Heinrici fuit celebrata, in qua multa pro utilitate, & decore Reipublicæ Christianorum constituta sunt; & præcipuè contra hæresim Simoniacæ pravitatis, & incontinentiam quorundam Sacerdotum, qui sanctum officium amplexibus meretricum polluere, & dehonestare non verebantur. Eodem quoque anno multa signa mortem Heinrici Regis præcesserunt: nam sol sereno cœlo mox obscuratus est; per fenestras verò domorum radios quasi sanguineos atque pallentes immittebat. Mons in quo situm est Cœnobium Monialium nostri Ordinis, dictum Quedelenburg, quod Heinricus Rex, ut diximus, fundaverat, in quo & postea fuit sepultus, hoc anno flammas evomuit. Hominis cujusdam in Saxonia sinistra manus ferro cum brachij parte penitus amputata, & in cœmeterio sepulta, post annum ei dormienti ad integrum restituta fuit: cui pro signo miraculi quasi linea una parvula sanguinei coloris in modum serici fili subtilis, in locum amputationis & conjunctionis relicta, quoad vixit, indelebilis apparuit.

Synod. Episcoporũ celebratur Erphord.

Apparuêrè prodigia.

Mõs ardet.

DCCCCXXXVI.

Anno Diethmari Abbatis undecimo indictione Romanorum nonâ, obijt Helmfridus quondam Abbas Fuldensis, vir ingenio clarissimus, & multâ rerum experientiâ insignis: cui primus in Abbatia successerat Monachus quidam nomine Hetho, & præfuit annis quatuordecim, qui ruinas Cœnobij sui, quod Ungari dudum incendio penè totum destruxerant, magnis impensis studiosè reparavit. Eodem anno Heinricus Rex Romanorum & Theutonicorum domitis in circuitu gentibus Romam ire statuit; paratisque omnibus, quæ ad iter tantum videbantur necessaria, infirmari cœpit, & propterea viam coactus intermisit. Qui se moriturum considerans, Ottonem primogenitum suum Regem coram Principibus, eorum consensu designans, quartâ die mensis Julij moritur; & in Cœnobio Quedelenburg, quod ipse construxerat, sepelitur. Qui licet in vinculis hostibus esset glorioſus, quia tamen pacificus erat, nullam operam dedit, ut ab Italia fugarentur tyranni, qui sibi mutuò succedentes, Imperiũ miserabiliter diviserunt. Et hæc fuit causa, quòd à tempore Arnolphi Imperatoris tres Romanorum Reges ad Imperij coronam non venerunt.

Hetho fit Abbas Fuldensis.

Heinricus Rex primo moritur.

DCCCCXXXVII.

Anno Diethmari Abbatis XII. Otto primus Heinrici Regis primi filius in palatio apud Aquasgrani Principum electione in locum demortui Patris Rex constituitur, & per ministerium Hildeberti Moguntinensium Archiepiscopi in Ecclesia Beatissimæ Virginis ibidem inunctus coronatur. Imperavit autem abhinc plusquam triginta annis cum potentia ingenti & gloria. Cùm inter Archiepiscopos Trevirensem & Colonien-sem apud Aquasgrani super Regis coronatione fuisset orta dissensio, quorum utérque ministerium Consecrationis ad jus suum pertinere volebat; Principum tandem sententiâ decretum est, hoc munus per manus Hilde-

Otto primus Rex Francorũ & Imperator Romanorum.

Digitized by Google

berti Moguntinorum Archiepiſcopi illâ vice debere compleri, quod & factum eſt. Accedens itaque ad ſanctum Altare Hildebertus Pontifex Magnus, divinum cum ſumma devotione celebravit Officium; quo ex ordine conſummato tali ſerie ad novi Regis Unctionem cunctis litantibus, & Deum collaudantibus proceſſit. Imprimis accipiens de Altari gladium & baltheum ad Regem coram ſe genua flectentem convertitur, & præcingens eum Imperiali ſpattâ, tali modo loquebatur: *Accipe hunc gladium Dei munere ſacro Imperio deſtinatum, in quo dejicias omnes adverſarios Chriſti, quem tibi auctoritate Omnipotentis Dei tradimus, cum omni poteſtate totius Imperij Francorum, ad firmiſſimam pacem omnium Chriſtianorum.* Deinde ſumptis Chlamyde, & Armillis, induit eum dicens: *His cornibus humerotenus demiſſis monearis, quanto fidei zelo fervere debeas, ut in defenſione populi Chriſtiani tibi commiſſi, ac pace tuenda omni tempore uſque ad finem vitæ conſtans perſeveres, Amen.* Poſt hæc tradidit in manibus ejus ſceptrum, & orbem aureum, dicens: *His ſignis munitus eſto, quatenus ſubjectos tibi populos paternâ caſtigatione corripias, téque primùm Dei Miniſtris, deinde etiam viduis & orphanis & pupillis Protectorem & Defenſorem ſemper exhibeas, eíſque manum miſericordiæ, & ſceptrum clementiæ libenter porrigas, & à via juſtitiæ nullo unquam tempore recedas, Amen.* Deinde fuſo ſuper caput ejus oleo conſecrationis, ait: *Unxit te Dominus in Regem ſuper populum ſuum, ut nunquam de capite tuo oleum miſerationis deficiat, quo hîc, & in futuro ab ipſo Creatore tuo Domino Jeſu Chriſto miſericordiam conſequâris, Amen.* Poſtremò impoſuit capiti ejus coronam ſanctam regalem, dicens: *Coronavit te Dominus coronâ juſtitiæ, quâ monearis, te debere juſtitiam adminiſtrare ſubjectis, quatenus hoc ornamento regali præmunitus, & reverendus tuis, & terribilis appareas inimicis, & poſt hujus vitæ terminum ſempiterno cum ſanctis omnibus præmio coroneris, Amen.* Deinde Choro proſequente Hymnum Ambroſianum: *Te Deum laudamus.* Pontifices Ottonem ſuper ſolium regale poſuerunt, ſalutantes eum Regem Francorum ex more, & patricium Romanorum cum ingenti lætitia. Otto igitur coronatus, & unctus in Regem, quàm ſapienter in regni moderamine, quàm fortiter in adverſantium certamine, quàm ſtrenuè in omnibus, quæ ad Religionem pertinent, ſe geſſerit, nemo facilè dixerit. Primùm itaque Barbaris ad novas res moliendas deſævientibus, Bolizlaus Dux Bohemiæ ſanctiſſimum Regem Wenciz-laum fratrem ſuum in odium Chriſtianæ Religionis, & Romani Imperij, qui erat fidelis, & utilis, crudeliter occidit; in cujus ultionem Rex Otto exercitum contra Bolizlaum miſit in Bohemiam, ubi primò noſtri extitêre victores; deinde pro recenti victoria ſecurius agentes repentinâ incurſione penè omnes ab eo occiſi ſunt. Duravit autem bellum hoc inter Ottonem Regem, & Bolizlaum Ducem annis ferme quatuordecim; poſtea Dux ſuperatus, Regi Ottoni cœpit primùm obedire, & eſſe fidelis cunctis vitæ temporibus.

Modus coronationis Regis.

Ad gladiũ.

Ad armillas.

Ad ſceptrũ.

Ad unctionem.

Ad Coronam.

Bellum regis contra Bohemos.

DCCCCXXVIII.

Annus iſte centeſimus eſt Monaſterij primi ſancti Aurelij Hirſaugienſis à tempore inſtitutionis primi Abbatis Luthberti, de quo ſuperius ſufficienter eſt dictum, uſque ad hunc annum Diethmari Abbatis tertium decimum, indictionem undecimam. Eodem anno tria Ordinis noſtri Monaſteria incendio perierunt, videlicet, ſancti Bonifacij in Fulda, ſancti Gal-

Centeſimus annus Hirſaug. Cœnobij.

Digitized by Google

cti Galli in Suevia, & Scutterenſe in Alſatia, quod S. Pyrminius olim Epiſcopus Meldenſis in Gallia fundavit. Anno quoque prænotato Rudolphus rex Burgundiæ moritur, qui duo ſibi regna diverſis temporibus vendicaverat, Italiæ primum, & Galliæ ſecundum, ſed utróque relicto, ad ſuos tandem reverſus eſt. Arnolphus etiam Bavariæ Dux eodem anno moritur: qui multis regibus ſæpe contrarius fuit, relinquens filium Arnolphum juniorem. Item eodem anno contra regem Ottonem rebellant Eberhardus Comes Palatinus, Dux Moſellanus, & Giſelbertus Dux Lotharingiæ, qui Girbergam ſororem regis habebat uxorem, qui rempublicam multis incommodis afflixerunt, ut ſuo loco dicemus.

Rudolphus obijt.

Arnolphus obijt.

Contra Regem Principum rebellio.

Anno etiam præſignato, Ungari per Auſtriam, & Sueviam multis civitatibus igne, & gladio conſumptis, Wormatiæ Rheno tranſito, uſque ad Oceanum Burgundiam, & Galliam vaſtant, & per Italiam redeunt. Quorum adventum rex Otto intelligens, cùm tentâſſent ab occidentali parte intrare Saxoniam, nil moratus, cum exercitu valido eis occurrit, & factâ congreſſione illos in fugam convertit, & pacem in circuitu fecit. Ceſſantibus autem bellis externis, civilia cœperunt oriri: Nam Arnolpho Bavariæ Duce mortuo, filij ejus ſuperbiâ elati, juſſu regis in Comitatum ire contempſerunt. Unde commotus rex, Ducatum Bavariæ contulit Bertholfo fratri, defuncti Ducis Arnolphi filijs abjectis. Mortuus eſt & Sigefridus Comes optimus Saxonum, qui ſecundus à rege procurabat Saxoniam. Cujus legationem cùm ſibi vendicâſſet affinitatis causâ Danckmarus, frater regis ex patre, non ex matre; & regali dono ceſſiſſet Geroni Comiti, afflictus eſt triſtitiâ magnâ Danckmarus, pro eo, quòd ſibi rex prætuliſſet Comitem Geronem. Erat autem Danckmarus manu promptus, ingenio acer, bellandi peritus, cujus mater filia fuit materteræ Sigefridi Comitis, de qua ſuſcepit eum rex Heinricus, & ditavit eum divitijs, & prædijs multis, abſque his, quæ fuerant matris. Eberhardus quoque Comes Palatinus iratus contra Briningum quendam ex primoribus, collectâ manu civitatem illius, vocabulo Elmeri, cunctis civibus interfectis ſuccendit. Pro qua temeritate condemnavit eum rex centum talentis; omnéſque Principes, qui ei auxilio fuerant, dedecore canum, quos portabant, uſque ad urbem regiam, quæ dicitur Magdenburg. Hinc commotus Eberhardus conjunxit ſe Danckmaro, collectâque manu validâ oppugnat præſidium, quod dicitur Badilcki, in quo erat Heinricus frater regis adhuc juvenis: datâ militibus prædâ urbis, Heinricum ut vile mancipium ſecum abduxit captivum. Danckmarus quoque poſtea cepit urbem, quæ dicitur Hereburg, ſedítque in ea; & multa inde exercuit latrocinia. Rex autem licet invitus, cum multo comitatu perrexit illuc ad reprimendam illius inſolentiam. Cives autem regem apertis illico portis introduxerunt cum toto exercitu ejus. Danckmarus autem regis ab introitu in Eccleſiam B. Petri Apoſtoli fugit: & ſtans juxta altare depoſitis deſuper armis, à quodam per feneſtrã àtergo perfoſſus interijt. Eberhardus verò Heinricum habuit ſecum, qui audiens necem Danckmari, fractus animo, coram ſuo captivo proſternitur, veniam petit, ac nequiter promeruit, eâ videlicet conditione, ut contra Dominum, & fratrem ſuum ſecum faceret conjurationem, & ſi fieri poſſet, ipſe coronam capiti ejus imponeret. Heinricus enim, ſicut dixi-

Ungari devaſtant regnum Galliæ.

Sigefridus comes moritur.

Eberhardo Comes Palatinus.

Rex Otto capit oppidum Herburg.

Digitized by Google

mus, adhuc juvenis erat, & regnandi cupiditate fervebat. Eberhardus e-
Giſelbertus Lotharingiæ Dux. tiam Giſelbertum Lotharingiæ Ducem à regis fidelitate disjunxit: cujus adjutorio ipſi regi non modicè reſiſtebat. Qui Giſelbertus quamquã ſororem regis haberet uxorem, maluit tamen, & ipſe ſpe regnandi Ottoni reſiſtere, quàm ei, ut debuerat, fideliter adhærere. Hermannus autem Dux Suevorum ejúſque frater Otto, & Conradus cognomento ſapiens Dux Francorum Orientalium, quamvis Eberhardo conſanguinitatis lineâ jungerentur, maluerunt tamen cum juſto rege, ſi neceſſe fuiſſet, occumbere, quàm cum illo injuſtè triumphare. Eberhardus itaque Palatinus haud ſecus voluit Giſelbertum à fidelitate regis disjungere, donec promitteret ei ſe illum regem facturum. Giſelbertus verò Heinricum hâc voluit arte decipere, ut dum ejus adjutorio regem viciſſet, ipſe
Ambitio cæca ſeduxit ſperantes. regis ſolium obtineret. Verùm Eberhardus longè aliter ſecum in animo diſpoſuerat. Voluit enim, ſi regem potuiſſet devincere, utróſque regno privare, illúdque ſibi uſurpare: ſicuti ex verbis ipſius, quæ paulò antequam moreretur, uxori ſuæ dixiſſe perhibetur, poſſumus conjicere. Quam dum foveret in ſinu: *Jucundare*, inquit, *in gremio Comitis*: *in brevi lætatura in amplexibus Regis*. Sed fefellit illum ſtulta promiſſio: & qui ſuis non contentus, Dominum ſuum injuſtè perſequi non erubuit, juſto Dei judicio pœnas mortis, quas meruit, in brevi dedit.

Herbordus Scholaſticus obijt. Anno prænotato, die menſis Octobris xv. obijt Herbordus Monachus, & Scholaſticus hujus Monaſterij Hirſaugienſis, de quo Menfridus ſcribit, quòd nemo illum unquam viderit irâ commotum, vel animo turbatum, ſed mente ſemper tranquillâ, & vultu ſereno, ut Angelus Dei ſine reprehenſione laudabiliter in omnibus converſatus eſt. In lectione divinarum ſcripturarum ſemper fuit ſtudioſiſſimus, nec ullo unquam tempore otioſus. Semper enim aut ſcripſit, aut legit, vel ſanctis orationibus fuit intentus. Nil illi dulcius fuit, quàm divinos revolvere libros, & mentem dapibus ſaturare ſupernis. Huic in præfectura ſcholaſtici muDiethardꝰ Scholaſticus hîc. neris immediatè ſucceſſit Diethardus Monachus non infimè doctus, qui magiſterio ſcholarum ſuſcepto magnum eruditionis fructum protulit, & Monachos in omni ſcientia doctiſſimos plures erudivit. Præfuit autem ſcholis Monachorum annis quatuordecim: & non ſolùm Hirſaugienſes, ſed etiam ex alijs Monaſterijs ad ſe deſtinatos Monachos in omni genere doctrinarum copioſè inſtituit.

DCCCCXXXIX.

Anno Diethmari Abbatis xiv. Idibus Septembr. obijt Hildebertus, ex Abbate Fuldenſis Monaſterij Archiepiſcopus Moguntinus, vir ſempiternâ memoriâ dignus, vitâ, & converſatione ſanctiſſimus. Qui ſpiritu prophetiæ plenus fuit, & multis virtutibus clarus extitit: quem ſanctorum Catalogo in cœleſti patria non dubitamus aſcriptum, quamvis à
Fridericus Archiepiſc. Moguntinus. mortalibus videatur neglectus. Huic in Archiepiſcopatu ſucceſſit Fridericus, & præfuit annis xv. homo ferus, & doloſus, & Regi Ottoni ſecretò contrarius, qui propterea non paucas ſuſcitavit inſolentias: & Monachorum perſecutor maximus, ſed invalidus fuit. Nitebatur enim Regi Ottoni perſuadere, quatenus multitudinem Monachorum in paucitatem redigeret; dicens, melius videri paucos vitâ, & eruditione claros, quàm plures negligentes, & idiotas in Monaſterijs eſſe: ideóque oportere converſa-

Digitized by Google

versationes eorum per singula Monasteria diligenter perspicere, & non bene conversantes de Cœnobijs eliminare. Et quidem nonnullis ex Pontificibus, ut sic facerent, persuasit. Quorum austeritate plures Monachorum perterriti, ac propriæ infirmitatis conscij, depositò habitu, & relictis Monasterijs, grave onus Pontificum fugâ declinabant. Fuerunt plures, qui Archiepiscopum Fridericum non purè hoc, sed subdolè fecisse arbitrati sunt; quatenus Hademarum venerabilem Abbatem Fuldensem Regi charum ac fidelem, si quo modo potuisset, dehonestaret. Fuit enim Hademarus Abbas memoratus vir magnæ prudentiæ & industriæ, sub cujus temporibus Fuldense Cœnobium igne consumptum in melius est restauratum. Hic eundem Pontificem secundâ conjuratione contra Regem Ottonem culpabilem sub custodia sua captivum tenuit, primùm quidem honorificè, sed (posteaquam litteras conspirationis in Regem ab eo scriptas reperit ad desertores) satis eum severè custodijt. Undè clementiâ Regis postea dimissus, dum ultionem quæreret, nec contra tantum virum prævaleret, humilia Monasteria tentare statuit; si fortè ad excellentissima quoque posset habere progressum. Sed hujusmodi simulationes ejus in cassum profusæ sunt. Nam & Abbas in gratia & amicitia Regis permansit, & causis varijs intercurrentibus, Pontifex, quod malè voluit, minimè implevit, & ita cessavit ista tentatio. Iste Fridericus Archiepiscopus Moguntinus Ecclesiam Regularem S. Petri Apostoli ad plagam Aquilonarem extra mœnia civitatis Moguntiæ fundavit; & in ea Canonicos secundùm regulam Apostolorum conversantes posuit, quibus omnia fuêre communia, & nemo suum aliquid proprium esse dicebat. Fuit enim veterum consuetudo laudabilis Clericorum, sine proprio in communi vivere, unam mensam, unum dormitorium, & unum marsupium sub Præpositi obedientia habere. Verùm temporis successione præbendas cœperunt cum emolumento reddituum in distributiones quasdam dividere, & singuli singulas possidere.

Odio laborat Monachorum.

Hademar. Abbas Fuldensis.

Ecclesiâ S. Petri Moguntiæ fundatur.

DCCCCXL.

Anno Diethmari XV. Otto Rex primus fundavit monasterium Ordinis nostri, sub honore S. Joannis Baptistæ in Civitate Saxoniæ Parthenopolitana, quam Magdeburg vulgariter appellant, in eo videlicet loco, ubi nunc major videtur Ecclesia: quod tamen postea in montem extra Civitatem, sed prope fuit transpositum (ubi nunc cernitur) ut locus conveniens majori Ecclesiæ construendæ præberetur. Claruit his quoque temporibus post S. Odonem primum Abbatem Cluniacensem Hademarus ex Ordine secundus, vir sanctitate vitæ, ac eruditione scripturarum clarissimus, qui tandem lumine oculorum, Deo permittente, orbatus, in medio fratrum suorum tranquillâ conversatione vivens, magnum præbuit conscientiæ exemplar. Mortuus autem infinitis mox cœpit coruscare miraculis: unde & in Sanctorum Catalogum sumi Pontificis Rom. imperio relatus est; cujus festum apud Cluniacenses XIII. die mensis Septembris cum honore quotannis peragitur.

Monaster. Bergense fundatur.

His temporibus monasterium S. Maximini apud Treviros multis sanctissimis átque doctissimis monachis omni laude prædicabatur glorioſum: de quo plures in Germania & Gallia Dei Ecclesiæ Pontifices habuerunt insignes. Ex his fuit, & Anno Monachus quidam vitâ, & conversa-

S. Anno Abbas Bergensis.

verſatione ſanctiſſimus, nec minus eruditione ſcripturarum doctiſſimus: quem Otto Cæſar primus Monaſterio S. Joañis memorato in Magdeburg à ſe fundato præfecit Abbatem in ordine primum: cum quo etiam primi Fratres, duodecim numero, in Saxoniam à Treveris venerunt. Magiſter ſcholarum dicti Monaſterij ſancti Maximini eo tempore fuit Herdingus, qui & Adelbertus Monachus, eruditione ſcripturarum inſignis, & vitæ merito ſanctiſſimus, qui poſtea Magdeburgenſis Eccleſiæ primus Archiepiſcopus fuit ordinatus, de quo ſuo tempore inferius dicetur.

Adelbertus Scholaſtic. Treveri.

Anno prænotato, Rex Otto Lotharingiam cum ſuorum exercitu ingreditur, & Caſtellum, quod Caprimont appellatur, obſidione vallavit, & omnem circa regionem igne ferróque devaſtavit. Giſelbertus autem fugâ elapſus evaſit. Sed cùm obſidio locorum difficultate parùm proficeret, vaſtatâ undique regione Otto Rex in Saxoniam cum ſuis reverſus eſt. Et in confinibus Alſatiæ Caſtellum Briſach nomine, de quo omnis adjacens pagus, ſive à flumine Brus dicitur Bruſgavium, quod fertur olim fuiſſe illorum, qui Harelingi dicebantur, tunc autem temporis erat in ditione Eberhardi Comitis Palatini: in quo ipſe ſuorum militum multitudinem poſuerat: quorum terrore non ſolùm magnam partem præfatæ ſibi Provinciæ vendicabat, verùm etiam circum circa fideles regis miſerè laniabat. Ad cujus obſidionem Rex profectus, caſtra in circuitu ex more locavit. Et ecce mediâ nocte quidam Pontifices conſilio Friderici Archiepiſcopi Moguntini, ut dicebatur, à fide Regis deficientes, cum ſuis occultè receſſerunt, ipſo Friderico ibidem ſubdolè remanente, ne factum ejus conſilio notaretur. Erat autem idem Fridericus, ut diximus, ſucceſſor Hildeberti ſanctiſſimi Præſulis Moguntini, & ipſe quantum ad humanum judicium bonis operibus ſtudiosè intentus, niſi quòd partibus adverſariorum domini ſui Regis occultè favebat, ſicut famabatur ab omnibus, licèt ipſe conſtantiſſimè negaret. Milites ergo conſiderantes defectionem Pontificum, Regi ſuadebant, quatenus & ipſe reverteretur in Saxoniam, & hanc regionem deſereret. Quibus ille reſpondit: *Nolite talia loqui, ſed mecum viriliter agite: & ſi venit tempus noſtrum, moriamur omnes in virtute: & non inferamus maculam gloriæ noſtræ. Melius eſt enim pro vera juſtitia mortem ſubire, quàm neceſſarium fugiendo certamen turpiter vivere.* His & alijs admonitionibus non ſolum eos à fugæ propoſito revocavit; verùm etiam vehementer ut pugnaretur, animavit, confortans animos debilium ad omnium tolerantiam laborum. Comes quidam cum eo tunc erat, cujus multitudo militum Regis exercitum non parùm decorabat. Hic plurimorum cernens defectionem à Rege, putabat ſibi nihil in tantæ neceſſitatis articulo eſſe denegandum. Unde accedens in ipſius Caſtelli obſidione Regem rogavit, ſuis ſuorúmque uſibus concedi Abbatiam Laurisheimenſem tunc Ordinis noſtri valde nobilem & inſignem, quæ modò eſt Præmonſtratenſis Ordinis in Diœceſi Moguntina, haud procul à Wormatia, de qua inferiùs anno Chriſtianorum milleſimo ducenteſimo triceſimo ſecundo latius dicemus. Rex Otto intelligens, quid petitio illa portenderet, Comiti coram omnibus reſpondit: *Obedire Deo magis oportet, quàm hominibus: quis enim ſanæ mentis homo ignorat, te hæc non petitione humilitatis, ſed comminationis auctoritate poſtulâſſe? ſcriptum eſt: Nolite ſanctum dare canibus; quod etſi ſpiritua-*

Briſach Caſtelli obſidio in Alſatia.

Rex Otto ſuos confortat Milites.

Comes Abbatiam à Rege poſtulat.

Regis pulchra reſpõſio notatur.

Digitized by Google

ſpiritualiter ſit intelligendum: Ego tamen ſanctum dediſſe me canibus judico: ſi Monaſteriorum prædia, quæ à Religioſis viris Deo militantibus ſunt tradita, tulero, & ſæculo militantibus tradidero. Tibi verò tam procaciter injuſta petenti, ſub teſtimonio totius populi, juro, & conteſtor, quod nec hoc, nec aliud unquam à me ſis accepturus. Si tibi eſt cordi cum cæteris infidelibus avolare, quantò citius, tantò melius, vade quocunque volueris: Ego tui amore malè non faciam. His ille auditis rubore confuſus ad pedes Regis corruit, ac veniam poſtulavit. Eberhardus autem Palatinus Comes, & Giſelbertus Lotharingiæ Dux audientes Regem demorari in partibus Alſatiæ, collecto permagno exercitu alveum Rheni apud Andernachum tranſeunt, & Regis fideles circumquáque demoliri contenderunt. Otto ſanè frater Hermanni Ducis Suevorum, nec non & Conradus Dux cognomento ſapiens ipſis in partibus erant. Sed quoniam hoſtibus impares erant, congredi cum eis rationabiliter formidabant. Unde illi Provinciam hoſtili modo pervagantes cum ſpolijs multis receſſerunt: quos præfati Duces cum velocitate inſequentes ad Rheni fluenta feſtinabant. Cúmque paululum proceſſiſſent, quidam Sacerdos flens & ejulans eis obviavit, qui interrogatus ab eis, unde veniret, aut quare fleret? *Ab iſtis*, inquit, *prædonibus unicum paupertatis ſolatium, quod habui, ablatum eſt jumentum.* Quem cùm interrogarent, ſi Giſelbertum & Eberhardum vidiſſet, aut ubi eſſent, ſciret? *Cunctis*, ait, *cum præda Rhenum tranſmiſſis, ipſi ſoli cum ſuis electis (quod eis nec bene vertat Deus) cibum capiunt.* Hoc illi audientes ſumma cum celeritate ſuper eos irrunt; móxq; in primo tumultu Eberhardum Palatinum Comitem occiderunt. Giſelbertus autem Dux equum ſuum aſcendens, cùm alius fugiendi non eſſet luctantibus locus, in Rhenum ſe dedit præcipitem: & cùm armorum pondere gravatus enatare non poſſet, impetu fluminis ſuffocatus interijt. Cæteri omnes, qui Rhenum necdum tranſierunt, aut interempti, aut capti fuerunt, ita ut nec ullus quidem evaderet. Hujus facti nuntius cum Regi manè juxta conſuetudinem ſuam ad Eccleſiam, quæ longè à caſtris aberat tendenti, occurreret, mox de caballo deſcendens, ſeſe cum lachrymis in orationem dedit, & flexis in terram genibus Omnipotenti Deo humiliter gratias egit, dicens: *Gratias tibi ago Rex omnium Principum terræ JESU Chriſte, mundi Salvator, qui me indignum ſervum tuæ Majeſtati devotum ab inimicis meis eripere dignatus es: ſit Nomen tuum benedictum in ſæcula ſæculorum.* Oratione completâ ſurrexit à terra, & equum aſcendens itinere cœpto perrexit ad Eccleſiam: & in brevi poſtea omnem obtinuit munitionem.

Eberhardus Palatinus occiditur. Giſelbertus dux in Rheno perijt.

Rex proſtratus Deo gratias agit.

Hoc in tempore Bertholdus Dux Bavariæ, frater quondam Arnolphi Ducis ſuperbi, vir ſtrenuus totis viribus Regis partibus adhærebat: volens itaque Rex, ut quemadmodum tribulationis præteritæ, ita & lætitiæ præſentis fieret particeps, ſequenti mox die ad eum nuntios miſit, ſignificans ei per litteras adverſariorum interitum, & quantam à Domino miſericordiam acceperit. Et quoniam connubio dux caruit conjugali, in augmentum lætitiæ denuntiavit ei Rex ſub juramento: *Ut ſi ſororem ſuam Giſelberti viduam poſſet habere, eam illi conjugio copularet, ſi verò hoc minus procederet, filiam Giſelberti ex eadem ſorore natam, quam penès ſe habebat jam penè nubilem illi conjungeret.* Quo Bertholdus audito, immenſo eſt gaudio affectus: elegitq; potiùs expectare nondum nubilem, quàm relictam

Bertholdus Dux Bavariæ fidelis.

Digitized by Google

Fridericus Archiepiſ. deſertor Regis.

relictam adverſarij ducere uxorem. Fridericus igitur Archiepiſcopus ut infidelitas, quam occultabat, fieret cunctis manifeſta, decem diebus ante necem dictorum Principum à Regis commeatu cum ſuis diſceſſit, veniénſque ad Moguntiam, & nil ibi moratus, iter confeſtim adverſus Metenſem civitatem direxit. Diſpoſuerat enim Henricus frater Ottonis Regis cum ipſo Friderico, & Giſelberto duce, ac Palatino Comite Eberhardo illic magnum adunare exercitum, & Regi conſtituto in Alſatia indicere bellum. Cúmque ad Mediomatricum, id eſt, Metim tenderet Fridericus, nuntij cum litteris ab Heinrico miſſi medio ferme itinere occurrentes, prædictorum Ducum interitum nuntiârunt. Qui confortatus animo, quid ageret, ignorabat. Interea Rex Alſatiam deſerens, Orientalem Franciam occupabat. Cujus adventu cives Moguntini perterriti redeuntem Archiepiſcopum intra urbis mœnia ſuſcipere contempſerunt. Unde factum eſt, ut non multò poſt à quodam Regis fideli captus, & ad ſui præſentiam ductus in cuſtodiam apud Saxones ſit mancipatus. In qua parvo tempore commoratus, miſeratione Regis priſtinæ dignitati eſt redditus.

Fridericus Archiepiſ. capitur.

His temporibus Romæ in Pontificatu ſummo poſt Joannem ejus nominis decimum, qui mortuus eſt in vinculis, præfuit Leo VI. menſibus ſeptem, diebus quindecim, poſt quem Stephanus VII. annis duobus, & menſibus totidem. Quo mortuo Joannes XI. ſuccedens præfuit annis quinque. Et illo viam univerſæ carnis ingreſſo, Leo VII. Pontificatum adeptus, ſedit annis tribus. Quo etiam vitâ deficiente anno Diethmari Abbatis præſignato, Stephanus VIII. natione Teuthonicus in ſummo Pontificatu ſuccedens præfuit annis tribus, menſibus quatuor, diebus quindecim; vir doctus, & vitæ merito ſincerus, qui Romanorum ſeditionibus nimium vexatus, quin & mutilatus nihil memoriâ dignum agere potuit: homo alioquin prudens, & ad ſummum Pontificatum idoneus. Anno etiam Diethmari Abbatis prænotato, ſol dies aliquot veluti ſanguinem emanans apparuit, & mortalitas magna ſecuta fuit. Anno etiam prænotato Berengarius junior Berengarij ſenioris ex filia nepos, timens Hugonem tyrannum ſe perſequentem, pro eo, quòd contra eum Italiæ regnum affectare videretur, ad Hermannum Suevorum Ducem, & per eum ad Regem Ottonem confugiens, ſævientis tyrannidem evaſit. *DCCCCXLI.*

Burchardo Epiſc. Herbipolenſis obijt.

Anno Diethmari Abbatis XVI. obijt Burchardus in ordine Præſulum Herbipolenſis Eccleſiæ XII. & ejus nominis ſecundus, quondam Abbas Hirſfeldenſis, in die videlicet feſti Annuntiationis Dominicæ, hoc eſt, 8. Calendas Aprilis. Hic à pueritia ſua in præfato Monaſterio ſub regularis vitæ norma educatus, & in omni genere ſcientiarum nobiliter inſtructus, primò ſcholarum Magiſter conſtitutus eſt, deinde Pater, & Abbas Monachorum, ac poſtremò Eccleſiæ memoratæ Præſul magnificus, vitæ merito ſemper venerandus. Huic Burchardo in Pontificatu Herbipolenſis Eccleſiæ ſucceſſit vir prudentiſſimus Boppo, & præfuit annis XX. menſibus decem, diebus XIV. Ottonibus I. & II. ſemper chariſſimus.

Helpericus Monachus S Galli Doctor.

Claruit his quoque temporibus apud Suevos in Cœnobio ſancti Galli Helpericus Monachus, in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, Diethmari quondam condiſcipulus, qui poſt mortem ſui Præceptoris Magiſter ſchola-

Digitized by Google

ſcholarum conſtitutus, multos præclaros auditores in omni ſcriptura doctiſſimos erudivit: qui cùm eſſet metro exercitatus ſimul & prosâ, multa ſcripſit opuſcula, quibus memoriam ſui poſteris commendavit. Ad inſtantiam juvenum Monachorum ſcripſit imprimis de Computo Eccleſiaſtico librum unum. De Incarnatione Dei libros duos. Diverſorum Carminum libb. 2. Sermones & varias Homilias ad Fratres. Reliqua verò, quæ compoſuit, ad manus noſtras non venerunt.

Heinricus Frater Regis profugus.

Anno prænotato Heinricus frater Ottonis regis poſt necem Giſelberti & Eberhardi conſpirationis ſuæ ſocijs, metu fratris nullibi tutus, caſtellum Kivermont non ſolùm ingenijs hominum, ſed etiam naturâ ipsâ munitum ingredi voluit: ſed ſoror ejus Girberga relicta Ducis vidua eum prohibuit dicens ad eum: *Non te miſeriarum mearum, quas perempto marito meo perpetior, piget? quin etiam munitionibus meis te includendo Regis iram ſuper hanc Regionem velut aquam effundas? Non patiar, ut ingrediaris meum caſtellum; nec enim tanta mihi vecordia eſt, ut meo incommodo tuis rebus provideam.* His auditis Heinricus Lotharienſes reliquit, & ad Ludovicum regem Gallorum fugit. Præfecit autem rex Otto Regioni Lotharingorum poſt interitum Giſelberti quemdam Ottonem filium Richvvini, ut & regnum illud procuraret, & nepotem ſuum Heinricum Giſelberti filium adhuc puerum bonæ ſpei enutriret. Porrò Girbergam ſororem Regis, matrem pueri, viduam Giſelberti Ludovicus rex Gallorum poſtea duxit uxorem.

Heinric. ad Regis gratiam revertitur.

Heinricus autem frater Regis omni deſtitutus auxilio, non habens defenſorem, jam mortuis Eberhardo, & Giſelberto, aſſumptis ſecũ nonnullis Epiſcopis, quorum juvaretur ſuffragio, nudis pedibus coram Rege die quadam ipſo ignorante provolvitur, & commiſſorum in eum veniam deprecatur. Cui Rex ait: *Indignum facinus tuum, veniam non meretur: verùm quia video te humiliatum coram me, non inducam ſuper te malum.* Juſſit itaque Rex eum duci ad palatium Caroli in Ingelheim, & ſolerti cuſtodiâ ſervari, quoad remotâ paululum mentis ægritudine prudentum deliberaret conſilio, quid de illo faceret. Poſt hæc innatâ ſibi clementiâ uſus remiſit injuriam: conceſſisque pro vitæ neceſſarijs fratri quibuſdam in Lotharingia urbibus cum proventibus ſuis, ut illic habitaret privatus deinceps clementer permiſit. Proceſſu deinde temporis mortuo Bertolpho, ſive ut alij voluerunt, Bertholdo Bavarorum Duce, qui Frater fuerat Arnolphi Ducis quondam ſuperbi, cujus filios Otto rex à patria, & ducatu proſcripſit, Heinricus interventu ſanctiſſimæ matris ſuæ Ducatum Bavariæ ſuſcepit à fratre, ac deinceps ei uſque ad mortem fidelis Adjutor permanſit. Erat autem ipſe Heinricus matrimonio copulatus filiæ Ducis Arnolphi ſuprà dicti, fæminæ egregiæ formæ, ac mirabilis prudentiæ, & virtutis.

DCCCCXLII.

Rex Otto Gallos fugat de Lotharingia.

Anno Diethmari Abbatis XVII. Ludovicus Rex Gallorum cum magno ſuorum exercitu Belgicam intravit, cujus caput eſt civitas illa omnium in Europa Urbium antiquiſſima Trevirorum. Quo cognito Rex Otto Rhenum in manu valida tranſivit, & retrocedere vel invitos coëgit. Rex autem Otto de die in diem proficiens terminis paterni Regni non contentus, abijt in Burgundiam, Regémque cum regno in ſuam accepit poteſtatem. Defuncto autem poſt aliquot annos Ottone Lotha-

Digitized by Google

riorum Præſide, ac Regis nepote Henrico filio Giſelberti ſimiliter mortuo, Ducatus Conrado duci à Rege conceditur: cui & unica ejus filia Lucardis in uxorem deſponſatur. Erat autem Conradus adoleſcens acer ingenio, domi militiáque fortis & optimus, qui humanitate ſuâ omnium ſibi animos obligavit. Huic Lutholfus filius Regis nimiâ dilectionis familiaritate aſtrictus eſt. Poſt hæc Rex Gallorum Ludovicus per interventum Legatorum pacem, & amicitiam cum Rege Ottone petijt, & impetravit: quod ei poſtea valde proficuum & utile fuit. Soror autem regis Ottonis Girberga, quam interempto Giſelberto diximus nupſiſſe dicto Regi Gallorum Ludovico, peperit ei duos filios, Carolum videlicet, & Lotharium, qui genitori poſtea, ut dicemus, in regno ſucceſſit.

Conradus fit Dux Lotharíorum.

Anno quoq; prænotato Berengarius quartus in Italia ſæviens Adelindam Lotharij regis Longobardorum defuncti viduam ob Regni ſuſpicionem conjecit in carcerem, quam Otto rex poſtea liberavit.

Berengarij tyrannus.

DCCCCXLIII.

Anno Diethmari Abbatis XVIII. obijt Almaricus Epiſcopus Spirenſis, qui fuit in ordine Præſulum ejuſdem Eccleſiæ ſextus decimus. Huic in Pontificatu Neometenſi ſucceſſit Regenboldus Monachus hujus Cœnobij ſancti Aurelij Hirſaugienſis, & præfuit annis quindecim. Vir multarum virtutum, & tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris doctiſſimus, qui apud Regem Ottonem primum magno habebatur in pretio. Fuit enim prudentiæ ſingularis, & ob vitæ ſanctimoniam cunctis regni Principibus chariſſimus. Ad ejus preces Dux memoratus Lotharingiæ Conradus filius Wernharij Comitis omne jus ſuum, quod habuit in civitate Spirenſi, cum mancipijs, teloneis, monetâ, denariiſque ſalis, vini, picis, & univerſis proventibus Eccleſiæ contulit memoratæ in perpetuam poſſeſſionem. Quod contigit anno Diethmari Abbatis viceſimo primo ſub imperio, & conſenſu Sereniſſimi Imperatoris Ottonis I.

Conradus Dux Wormatienſis.

Anno prænotato, Stephanus Papa octavus moritur. Cui Martinus ejus nominis tertius ſucceſſit, patriâ Romanus, & præfuit annis tribus. Hic anno Pontificatûs ſui primo, Regem Ottonem contra Berengarij tyrannidem vocavit in Italiam: veniens itaque in Italiam Rex Otto Adelindam captivam eripuit, & Berengarium, ut ſuo loco poſtea dicemus, ab Italia fugavit.

DCCCCXLIV.

Anno Diethmari Abbatis nono decimo, Stephanus & Conſtantinus filij Romani Imperatoris Græcorum ægrè ferentes ſe juſtâ increpatione pro morum ſuorum levitate notari à patre, eum de Imperio violenter deponunt, tonſúmque capite in vicinam Inſulam, ubi Cœnobitæ philoſophabantur, Monachum eſſe compellunt.

Filij Patrē de Imperio expulerunt

Anno prænotato ſol quadam Feriâ ſextâ, horâ diei quartâ Eclipſin horribilem paſſus eſt. In Italia Cometa miræ magnitudinis apparuit, ſignificans fortè famem ingentem, quæ poſtero anno ſecuta eſt. Eo die, quo ſolis defectum emerſiſſe diximus, bellum fuit in Hiſpania cruentiſſimum inter Chriſtianos, & Saracenos, in quo Radamirus Chriſtianiſſimus Rex Gallæciæ Abdaram Regem Saracenorum ſuperavit.

DCCCCXLV.

Anno Diethmari Abbatis vigeſimo, Indictione Romanorum tertiâ,

Otto

Digitized by Google

Otto Rex totam Lotharingiam sibi denuo subjugavit: solo sibi resistente Adelberone Metensium Episcopo fratre Ducis Friderici, qui tamen & ipse postea cum omnibus suis ad gratiam venire compulsus est. Eodem anno Stephanus & Constantinus fratres, qui expulso proprio eorum patre Imperium Constantinopolitanum invaserant, videntes Constantinũ filium Leonis quondam Imperatoris ab omnibus sibi præferri, & se jam vix in secundis haberi, cùm deliberarent de illo facere, quod proprio fecerunt de patre, consilio eorum per dæmonem in specie pauperis claudicantísque Constantino apparentem detecto, ambo de solio Imperiali pulsi, tonsísque capitibus ad idem Monasterium, ad quod patrem miserant, & ipsi ad philosophandum cum Monachis inviti mittuntur, dignam illis mercedem reddente providentiâ Omnipotentis. Et sic evacuato palatio abusivis Imperatoribus, Constantinus, & Romanus filius ejus ex Romani Imperatoris filia imperant annis sedecim.

Constantinus imperat Græcis.

Claruit his temporibus Hademarus Abbas Fuldensis Monasterij post depositionem Hethonis, vir industriâ, & prudentiâ illustris, & Regi Ottoni charissimus: qui templum Cœnobij sui memorati desolatum incendio suis temporibus magnificè reparavit, & in meliorem statum multò pretiosius restituit: quod Marinus Episcopus Hostiensis Apostolicæ Sedis Papæ Agapiti de latere missus Legatus rogante Ottone postea consecravit. Hic Hademarus Abbas Fridericum Archiepiscopum Moguntinum infidelem Regi, ut suprà diximus, æmulum habuit, sed in omnibus contra ejus insidias, ut vir sapiens, viriliter triumphavit.

Hademarus Abbas Fuldensis.

DCCCC XLVI.

Anno Diethmari Abbatis XXI. Martinus Papa tertius obiit. Cui Agapitus secundus patriâ Romanus succedens præfuit annis septem, mensibus novem: vir innocentis vitæ, qui Ottonem Regem contra tyrannidem Berengarij vocavit in Italiam; cujus ope concordia inter ipsum Pontificem & Berengarium facta fuit: sed non diu, ut dicemus, perseveravit.

His temporibus Ludovicus Rex Gallorum à ducibus suis deseritur, & post adversitates & tribulationes, quas à desertoribus sustinuit, tandem incarceratur. Æmulorum autem Regis præcipuus erat Hugo Dux Neustrasiorum, ideſt, Parisiensium, & eorum qui circa flumen Sequanam habitabant. Is Regem maximo persequebatur odio, amicos illius penè omnibus corrumpens muneribus, adversarios reddidit, & inimicos ad deteriora provocavit. Tandem post multa hincinde commissa prælia Rex apud Rothomagum capitur, & tetro carceri mancipatur. Mittuntur ab Ottone Rege Germanorum Nuncij: destinantur similiter à Rege Anglorum pro liberatione captivi ad Hugonem Legati: & nisi Regem dimiserit, gravia in eum se facturos è proximo comminantur. Dux Regum gravi Legatione commotus, Ottoni quidem pro parte dissentit, pro parte verò favendo consentit. Edmundi autem Regis Anglorum Legatis Regem captivum neque in proximo, neque præter rationem fore dimittendum respondit, asserens se ob minas Anglorum nihil omnino facturum: *Ipsos quin potius si veniant, quid & quantum valeant Galli, in armis experturos.* Iratosq; Legatos expulit: & consultum se conferens ad suos maximis in Reges indignabatur amplificationibus, &c. Tandem persuasione

Ludovicus Rex Gallorum capitur.

Hugo Dux Anglos contemsit.

Digitized by Google

ſuorum factus mitior, Ottonem Regem Francorum Orientalium petit; cupiens de hac re latius cum eo conferre aliquid; & præmiſſis Legatis colloquendi cum eo locum & opportunitatem petijt, ſed minimè impetravit; unde cum indignatione in Galliam Celticam reverſus eſt. Videns autem ſibi malum ex omni parte paratum, Regem Ludovicum adit captivum, quem his verbis alloquitur: *Parvum te, ô Rex, adverſariorum inſectatio in partes olim compulit ultra marinas: inde revocatus meo ingenio, paterno es Regno reſtitutus. Poſteaquam diu meis acquieviſti Conſilijs, ſemper in omni proſperitate floruiſti. Nunquam niſi tui furoris pertinaciâ à te defeci. Nam infimorum & imprudentium hominum diſpoſitione uſus à recto tramite plurimum aberrâſti, & non me ſolum, ſed omnes Principes ac nobiles Regni contempſiſti. Unde & magna te rerum calamitas digna ſecuta eſt. Quomodo enim me præter neceſſaria & glorioſa quæque tibi provenire potuiſſe conſideres? Multum tibi in hoc tuo eſt errore derogatum. At jam nunc memineris te eſſe virum: & conſidera, quid tuæ rationi conveniat: ſicque virtus redeat, qua in benevolentiam utrumque revocet; te imperantem, & me militantem: & ſic me per reliquos omnes imperio tuo ſubjugatos recipies. Et quoniam à me Rex creatus adhuc nihil mihi penitus dediſti: Lugdunum mihi ſaltem jam tibi militaturo accomoda: quod cauſa erit fidei ſervandæ in antea.* Rex utpote captus, & qui liberari maluerit, quàm ut pater ſuus olim in vinculis mori, poſtulationi Ducis præbuit conſenſum. Unde ſtatim à captivitate dimiſſus, Fare ſeſe recepit. Adſunt ſui per ducem de Lugduno expulſi: adeſt Gerberga quoque Regina multâ virtute memorabilis fæmina ſoror primi Ottonis: aderant & quidam Galliarum Eccleſiæ Pontifices: viri quoque nonnulli nobiles atque illuſtres. Apud quos Rex Ludovicus contra Ducem Hugonem penè lachrymans hanc querelam proſequitur: *Eja tu Hugo, eja tu Hugo! quantis bonis à te privatus, quantis malis affectus ſum? quanto etiam nunc mærore detineor? Urbem Rhemorum pervaſiſti, Lugdunum ſurripuiſti, quibus duabus ſolis civitatibus recipi conſueveram. Pater meus captus, & in carcerem detruſus vitam ſimul & regnum miſerabili mutatione rerum amiſit. Ego verò in eadem præcipitatus mala, nihil ex paterno regno, niſi ſpectaculum præbeo: quo factum eſt, ut mihi jam nec vivere libeat, nec tamen liceat mori. Quo me tandem conferam miſer?* Paránſque amplius conqueri ſuum infortunium, ab indignantibus factum amicis prohibitus fuit. Deinde animum temperans, conſilium habuit cum ſuis, & placuit in communi utiliter, quatenus legatio mittatur ad Ottonem Regem, quâ ereptionis ſuæ modum illi faceret manifeſtum. Itaque Ottoni Regi per Legatos ereptionem ſuam inſinuat: prius captivum ſe, nunc autem bonis omnibus ab Hugone ſpoliatum denuntians. Unde & amico ferat auxilium poſtulat, ut ablatas nequiter ab Hugone civitates recuperare valeat per ejus ſuffragium, orat. Otto clementiſſimus Rex Francorum Orientalium Legationem Ludovici Regis Gallorum benigniſſimè excipiens, ſe in auxilium ejus venturum promittere non dubitat, & mox præfixo termino veniendi copias exercituum parat. Nec minus à Conrado Rege Genaudorum, ideſt, Burgundionum copias petit & accipit. Otto itaque Rex magnus cùm Rheno tranſmiſſo evercitum duceret per Belgicam, Conrado regi obviavit: qui tunc ab Alpibus egreſſus cum multa expeditione Ludovico Gallorum Regi in auxilium properabat. Ambo igitur juncti cum equitatu plurimo gradiebantur. Quorum adventum

Verba Ducis ad Regem captivum.

Rex à captivitate dimittitur.

Legatio Gallorum ad Ottonē Regem.

Conradus Rex Genaudorum.

Rex

Digitized by Google

Rex Ludovicus audiens ocius accurrit. Tres itaque Reges in unum collecti Lugdunum imprimis aggredi ſtatuunt, & mox ſine mora illuc exercitum deducunt: verùm conſiderantes laborem ſuum omnem, propter montes, qui civitati adjacent, Lugdunum deſerunt, & urbem Rhemorum in planitie ſitam obſidione cingunt: quâ tandem poſt octo dies captâ, ingrediuntur victores. Arnoldus Rhemorum Archiepiſcopus per Ducem Hugonem dudum expulſus, ad ſedem ſuam juſſu regum per manus Friderici Moguntini & Ruperti Trevirenſis Archipræſulum cum honore reſtituitur: & Hugo filius Heriberti comitis invaſor Pontificatûs Rhemenſis expellitur. Ad urbis verò cuſtodiam Rex Ludovicus Girbergam Reginam cum aliquot viris illuſtribus deputari fecit. Inde Reges cum univerſo exercitu in Hugonem acturi, omnia quæ illius erant diripiunt: & Ligerim fluvium tranſeuntes uſque ad terram Nortmannorum, incendijs & prædâ univerſa devaſtantes, unanimiter procedunt, tandem Regis Ludovici Gallorum atrociter ulti contumeliam, & etiam injurias Hugoni compenſantes, iter quique ad ſua retorquent.

Civitas Rhemorũ capitur.

Anno etiam prænotato Editha filia Regis Anglorum, uxor magni regis Ottonis moritur, & in Eccleſia Magdeburgenſi ſepelitur: mulier ſancta, & Deo multum devota: eleemoſynis, jejunijs, orationibus, & bonis operibus in omni vita ſua ſemper ſtudioſiſſimè intenta. Hæc peperit Regi Ottoni duos generoſos principes, videlicet Lutholfum ducem Saxoniæ, & Wilhelmum Archiepiſcopum poſtea Moguntinum; de quibus ſuo loco inferiùs latiùs dicemus. Eodem quoq; anno moritur Bertolfus dux Bavariæ frater Arnolfi quondam Ducis, de quo in ſuperioribus nonnulla diximus: Ducatus verò totius Bavariæ ab Ottone rege magno Heinrico fratri ſuo traditur. Porrò filij Arnolfi ducis & fratris Bertholfi propter ſuam ſuperbiam, & patris imperium ob rebellionẽ Ducatu Principum judicio ab Heinrico rege primo patre Ottonis perpetuò privati confugerant ad Ungaros: poſteáque reverſi Comitum nomine & ordine cogebantur non immeritò eſſe in ævum contenti.

Editha Uxor Regis moritur.

Heinricus fit Dux Bavariæ.

DCCCCXLVII.

Anno Diethmari Abbatis XXII. Otto rex magnus vocatus denuo ab Agapito Pontifice Romano Italiam ingreditur cum magno ſuorum exercitu, & Berengarium juxta urbem Ticinenſem ſuperans, Adelindam de carcere liberat, ac ſecum in Germaniam ducit, eámque ſibi copulavit in uxorem.

Erat autem Berengarius homo ferus, nimiúmque avarus, & ſicut Eutrandus Ticinenſis Diaconus ait, qui omnem juſtitiam venderet pecuniâ. Is quondam ab Hugone de Italia fugatus venit ad regem Ottonem, & benignè ab eo tractatus, cùm Hugo multam pecuniam Regi polliceretur pro eo, non ſolùm illi non eſt traditus, ſed etiam favore imperiali Regno poſtea reſtitutus. Qui, cùm Hugone tandem depulſo ſæviret in Italia, prudentiam & virtutem memoratæ reginæ Adelindis cœpit habere ſuſpectam, ne ſi alicui denuo nuberet, potenti Regno pelleretur. Quapropter in multis eam afflixit; quò tanti decus ſplendoris vel extingueret, vel certè minueret, ſeu obfuſcaret. Hæc autem fuit filia Rudolfi quondam Regis Burgundionum, qui regnavit in Italia, & dominæ Berthæ reginæ ſcilicet Burchardi ducis Suevorum, quam defuncto Rudol-

Berengarius ſævit in Italia.

Adelindis Regina capitur à Berengario.

Digitized by Google

pho Rex Hugo in conjugium duxit, filiámque illius filio ſuo Lothario copulavit. Italiam itaque ingreſſus rex Otto eam de captivitate Berengarij liberavit; quam ſciens eſſe mulierem pulchritudine corporis ſpecioſam, & virtute animi ſplendidam, ejus amorem ad ſe muneribus tentavit. Quo fideliter experto eam ſibi copulavit uxorem, & cum ea Papiam, quæ ſedes fuit Regni, obtinuit. Quod videns filius Lutholfus, triſtis ab eo diſceſſit, profectúſque in Saxoniam, aliquamdiu moratus eſt in loco funeſto Salvelden. Rex autem celebratis Papiæ nuptijs in Germaniam poſtea cum nova uxore Adelinda ſeu Adelheide revertitur, Conradum Ducem Lotharingiæ dimittens contra Berengarium in Italia. Poſthæc Berengarius conſilio Ducis Conradi Regem ſubſecutus eſt in Germaniam, pacem cum eo facturus, & per omnia juſſis ejus obtemperaturus. Qui veniens ad urbem regiam, juſſus eſt in hoſpitio remanere ſibi præparato: neque enim Regis faciem videre per triduum promeruit. Quod ægrè tulit Conradus, qui eum de Italia ſuis perſuaſionibus adduxerat, ſimiliter & filius Regis Lutholfus, qui unum cum eo ſentiebat. Veruntamen Rex in ſua perſtabat ſententia, dicens: *Animũ Tyranni patientiâ probandum.* Elapſo triduo Rex Otto Berengarium alloquitur, & in gratiã ejus, ac Reginæ ſuſceptus deditionem, ſponſionem dat, fœderisque ſpontanei diem locúmq; urbem deſignat Auguſtam in Suevia. Ubi dum Conventus fieret Principum, Berengarius manus filij ſui Adelberti manibus ſuis implicans, coram omni exercitu ſe cum filio Regis famulatui ſubjugavit, & ejus ſerviturum imperio deinceps omni tempore promiſit, & ita dimiſſus cum gratia & pace in Italiam remeavit: ſed per ſuam Tyrannidem totius in ſe Italiæ odium concitavit.

Rex Otto ſecundam duxit uxorem.

Berengarius ad gratiam recipitur.

DCCCC XLVIII.

Anno Diethmari Abbatis XXIII. Hermannus Dux Suevorum Princeps potens atque ditiſſimus, accedens Regem Ottonem talibus eum ſermonibus alloquitur: *Non latet Dominum meum Regem, me prædiorum latitudine ac pecuniarum immenſitate prædivitem absque liberis eſſe, nec eſt præter unicam filiam meam parvulam, quæ mearum rerum hæres exiſtat, me decedente. Placeat itaque tibi Domino meo Regi, filium tuum Lutholfum mihi adoptare in filium, quatenus unicæ filiæ meæ conjugio copulatus, mearum rerum fiat hæreditate magnificus.* Placuit Regi conſilium Ducis Hermanni: & quod popoſcit, ſine dilatione complevit. In brevi poſthæc Dux Hermañus moritur, & gener ejus Lutholfus Ottonis regis filius ducatu Suevorũ cum omni poſſeſſione hæreditatis jure potitur. Qui poteſtate acceptâ, animum tranquillum, quem habuit puer, exuit, armatúmque militem in Italiam ducens, aliquantíſq; ibidem urbibus captis, & ſub cuſtodiam traditis, in Sueviam revertitur. Año prænotato Hugo Dux Celticæ Neuſtriã à Regibus priori anno combuſtam dolens copias parat, & in Arnolphum comitem, cùm in Regem Ludovicum non auderet, cruentum ducit exercitum, terram ejus miſerabiliter ubíque devaſtans. Impugnavit etiam quædam ipſius oppida, ſed cùm ſex dies nullum comprehendere poſſet, fruſtratus deſiderio ad ſua revertitur. Quæ cùm à Duce inaniter gererentur, Rex Ludovicus Muſonium obſidione premebat, eò quòd nepos Ducis Hugo jam Archiepiſcopatu Rhemorum privatus ibidem eo tempore moraretur. Quod cùm ad notitiam Ducis perveniſſet, ſuorum collecto quàm magno

Hermannus Dux Suevorum.

Dux Hugo perſequitur Arnolphum.

potuit

Digitized by Google

potuit exercitu, contra Regem properat; quod Rex intelligens, obsidione solutâ, & ipse ad Rhemorum civitatem revertitur, quò jussu regio convenerunt ex Celtica ferè omnes Episcopi, Abbates, Comites, & Nobiles, illis duntaxat exceptis, qui partes Ducis Hugonis sequebantur. Communi omnium decreto statuitur, ut regiæ dignitatis causa disponeretur apud Regem magnum Ottonem, eò quòd ipse tunc in Belgica moraretur, & apud alios, quorum prudentiæ Respublica videretur commendanda. Et legatis utrinque directis Rex Otto indicit colloquium generale in palatio Aquisgrani ad festum Dominicæ resurrectionis proximè habendum. Eodem Anno Rege Hugone mortuo, sicut dictum est suprà, Lotharius filius ejus solo nomine regnat in Italia: Berengarius enim clementiâ serenissimi Regis Ottonis potenter ubique tyrannisat, exceptâ Monarchiâ Veronensium & Provinciâ Aquilegiensi, quæ Ottonis Imperio parebant.

DCCCCXLIX.

Anno Diethmari Abbatis XXIV. Hermannus Dux Suevorum supradictus objit, cui Luthtolfus gener ejus, Ottonis Regis filius de quo jam plura diximus, in Ducatu Suevorum successit. Eodem quoque Anno Taxis Princeps Hungarorum cum magno suorum exercitu intravit Italiam contra Berengarium, cujus impetum ferre Tyrannus cùm minimè posset, pacem emere pecuniâ coactus fuit. Nam decem modios nummorũ accipiens à Berengario Barbarus Princeps cum suis mox in Ungariam reversus est. Año prænotato Rex Otto, & Ludovicus Gallorũ juxta condictum ad festum Dom. resurrectionis in Aquisgrani conveniunt; ad quas è Germania & Gallia nonnulli quoque Principes, Episcopi, Abbates & Comites confluxerunt, qui omnes cum summa reverentia & honore sanctum Pascha in dicto Palatio celebrârunt. Intereà dum hæc per memoratos reges Aquisgrani cum necessarijs consultationibus agerentur, Hugo Dux apud suos contra Ludovicum Regem suâ consuetudine pravas consultationes tractabat, opportunum asserens in absentia Regis urbem Rhemorum debellandi; quæ illâ vice tam Episcopo, quàm militibus vacua videretur. Consentientibus Duci amicis civitas Rhemorum obsidione cingitur, & posteaquam ab utraque parte pluries fortiter fuerat dimicatum, Dux audito Regis adventu solutâ obsidione die tertiâ decimâ cum ignominia retrocessit. Nam rex Ludovicus copijs ab Ottone Rege susceptis in Galliam festinus revertitur, quo Rhemos potenter intrante, Hugo necessariò fugatur. Conveniunt Rhemis ad regem, qui partes illius tuebantur, ac de ipsius omniúmque salute consultant. Et quia rerum utilitas postulabat Regum consilijs interesse Ottonem, de communi omnium decreto mittuntur ad ipsum legati, qui nomine Regis & totius communitatis ipsum rogarent, quatenus tempus & locum constituere dignaretur ad commune inter ipsos habendum colloquium. Rex Otto volens consentire amico pro habendo colloquio, finem statuit Augusti, secus fluvium qui vocatur Kara. Dum hæc agerentur, Dux Hugo non mediocriter dolebat, nepotem suum Hugonem à Præsulatu Rhemensis Ecclesiæ depulsum; unde & illum monebat, ne Pontificale officium propterea intermitteret, sed amplius frequentaret, nec sese abdicatum nimium tristaretur. Atque ne penitus videretur abjectus, ei persuasit, ut aliquos ad gradus promoveret Ecclesiasticos. Qui confortatus exhortatione Avunculi,

Hermannus Dux Suevorum objit.

Ungari devastant Italiam.

Hugo Dux Rhemos obsidet.

Hugo invasor divina temerat.

Thet-

Digitized by Google

Thetbaldum Sueſſionenſis Eccleſiæ Diaconum vocari fecit, ipſumque Presbyterum ordinans adjutorio, & favore Ducis avunculi, mox Ambianenſis Eccleſiæ conſecravit Antiſtitem; in cujus ordinatione ex omnibus Rhemorum Diœceſanis Guido tantùm Sueſſionenſis Epiſcopus favere, & intereſſe compertus eſt: quod honori ejus non in parvum periculum poſtea proveniſſe cunctis innotuit. Poſt hoc autem tempus advenit menſis Auguſti finis, quo rex Magnus Otto indixerat colloquiũ, & convenerunt ſecus fluvium Karam. Aderat & Dux Hugo ipſe Regis Ludovici deſertor, & caſtra exercitûs ſui juxta vicum Duodeciacum locaverat, ut pro nepote apud Epiſcopos cauſam ageret: Reges autem Otto Magnus Francorum Germanorúmque, & Ludovicus Francorum Occidentalium Gallorúmque ſpecialia ſua imprimis tractaverunt: quibus diſpoſitis Duci locus dicendi pro Nepote conceditur. Qui cauſam Nepotis apud Epiſcopos diligentiſſimè cupiens dare promotam, multa produxit in medium, quibus Nepotem injuſtè querebatur amotum. Quod cùm ad aures Regum fuiſſet perlatum, juſſerunt cauſam mox inter Arnoldum, & Hugonem ab Epiſcopis tunc præſentibus diligentiſſimè examinatam terminari: ita videlicet, ut & Dux tempore competenti de univerſis, unde culpandus videretur, Regi ſatisfaceret. Epiſcopis itaque rationem excipientibus omnium, quæ ab utraque parte dicebantur, illud grave nimis eſt viſum, quòd Hugo abdicatus ſacerdotio contra fas & decreta Canonum Thetbaldum Eccleſiæ Ambianenſium ordinâſſet Epiſcopum. Mox Regum Imperio hujus cauſæ ulteriorem ventilationem in aliam ſynodum debere transferri fuit ab Epiſcopis conſtitutum. Rex Otto ſynodum Epiſcopis indixit, Virduni habendam ad xv. diem calendarum Decembrium. Interim verò Pontificatus Rhemorum Arnoldo conceditur, & Hugoni cõmorari permittitur in Caſtello Moſonienſi. Pax quoque ſequeſtra inter Ludovicum Regem, & Ducem Hugonem Ottonis imperio ſtatuitur, & ſervanda uſque ad tempus ipſius ſynodi ſacramento confirmatur.

Synodus Virdunenſis.

Hugo iterũ condemnatur.

Synodus Epiſcoporũ.

Adveniente tandem præſtituto tempore ſynodalis convocationis apud Virdunum convenêre Pontifices: inter alios evocati, Adelbero Metenſis, Gauſelinus Tullenſis, Hiltheboldus Mimigart Wirdenſis, Iſrahel Britigena, viris clariſſimis quoque aſſiſtentibus Brunone valde Religioſo & Reverendo cum Abbatibus venerandis compluribus: quibus præſidebat Rupertus Archiepiſcopus Trevirorum cum Arnoldo Rhemenſi. Ad quam ſynodum Hugo invaſor Eccleſiæ Rhemorum vocatus, miſſis pro eo Adelberone & Gauſelino Epiſcopis venire contempſit. Unde & iterum Epiſcoporum ſententiâ condemnatus invaſor abjectus eſt; & Arnodlus in Pontificatum omnium decreto denuo confirmatus. Sicq; nullis rerumd eterminatis rationibus ſynodus iſta ſolvitur, & alia indicitur habenda Idibus Januarij in Eccleſia Moſſonienſi.

DCCCCL.

Anno Diethmari Abbatis xxv. Indictione Romanorum octavâ, die menſis Januarij decimâ tertiâ, ſynodus Epiſcoporum habita eſt præcepto Regum Ottonis, & Ludovici in Baſilica ſancti Petri apud Moſonium præſidente Ruperto Trevirorum Archiepiſcopo: in qua convenerunt omnes ferè Diœceſani Provinciarum Trevirenſis, ac Rhemenſis, conſedente

Alia Synodus.

Digitized by Google

dente etiam Arnoldo prænominato Metropolitano, cujus diſcutienda erat cauſa. Affuit & Hugo intruſus Eccleſiæ Rhemenſis, qui tamen ſynodum intrare noluit, ſed Epiſtolam nomine Agapiti Papæ ſignatam per ſuos ſynodo legendam tranſmiſit. Quæ cùm ſoluta & lecta coram omnibus fuiſſet, nihil auctoritatis canonicæ habere videbatur; nihil etiam pro ejus cauſa ſignificare, niſi ut ei præſulatus redderetur. Unde cùm Pontifices ad conſultandum ſeſe contuliſſent, mox eam penitus caſſandam duxerunt; eò quòd rem in controverſia pendentem abſque ratione Canonicæ diſcuſſionis præciperet terminari, cùm abdicato Pontificatum juberet eſſe reddendum. Hugo iterum condemnatur. Comuni ergo Pontificum ſententiâ iteratò decretum eſt, Arnoldum verum Eccleſiæ Rhemenſis Epiſcopum eſſe habendum, utpote qui nullius ſynodi judicium refugerit: nec ordinem ſuum aliquo crimine ſordidâſſet. Hugo verò, qui ad duas ſynodos vocatus venire contempſit, à Rhemenſis Præſulatûs regimine penitus jubetur eſſe remotus, donec in tertiam ſynodum veniat, séque de objectis criminibus legitimè faceret expurgatum. Hugo contemnit Pontifices. Hujus capituli ſententia de XIX. capite concilij Carthaginenſis extracta litteris committitur, & Hugoni abrogato deſtinatur. Cùm autem cautionem Epiſcoporum vidiſſet Hugo ſubſcriptam, iratus eſt vehementer; ac Ruperto Trevirorum Archiepiſcopo præſidenti ſynodi per ſuos contumeliosè remandavit: *Nihil ſe deinceps Epiſcoporum decreto penitus eſſe facturum.* Et ita ſynodus iſta diſſolvitur, & alia in Palatio Ingelenheim ſervanda ad kalendas Auguſti proximas omnium conſenſu & voluntate indicitur.

Anno prænotato per multa Germaniæ, & Galliæ loca magni & frequentes terræmotus facti ſunt, & complura ædificia ſubverterunt, innumeráſque arbores radicitus dejecerunt.

Anno verò præſignato die menſis Auguſti primâ ſynodus univerſalis mandantibus Agapito Papa II. & Ottone Rege magno in palatio Imperiali apud Ingelenheim juxta Rhenum duobus à Moguntia milliaribus in Baſilica Parochiali S. Remigij ſervata eſt cum neceſſarijs ad cauſas ſequentibus. Synodus in Ingelenheim. In qua vice & nomine memorati Papæ Agapiti præſedit Marinus Epiſcopus Hoſtienſis ſanctæ Romanæ ſedis Cardinalis atque Legatus ad eandem ſynodum ſpecialiter miſſus & ordinatus. Convenerunt ad hanc ſanctam ſynodum ex diverſis Provincijs & Diœceſibus Epiſcopi ſecundùm ordinem infra ſcripti. Marinus Epiſcopus Hoſtienſis Cardinalis prædictus Legatus & præſidens in concilio, Fridericus Archiepiſcopus Moguntinus, Rupertus Archiepiſcopus Trevirenſis, Wigfridus Archiepiſcopus Colonienſis, Adeldacus Archiepiſcopus Bremenſis, Arnoldus Archiepiſcopus Rhemenſis, Bappo Epiſcopus Wirciburgenſis, S. Conradus Epiſcopus Conſtantienſis, S. Udalricus Epiſcopus Auguſtenſis, S. Conrad9 S. Udalric9 Tiethardus Epiſcopus Hildesheimenſis, Bernhardus Epiſcopus Halverſtatenſis, Duto Epiſcopus Padelbrunnenſis, Lioptacus Epiſcopus Ripuenſis, Michael Epiſcopus Ratiſponenſis, Farabertus Epiſcopus Tungrenſis ſive Leodienſis, Dodo Epiſcopus Oſnabruggenſis, Eucherus Epiſcopus Myndenſis, Heroldus Epiſcopus Saltzburgenſis, Adelbertus Epiſcopus Patavienſis, Starckhardus Epiſcopus Eichſtettenſis, Borath Epiſcopus Sleſvvicenſis, Wichardus Epiſcopus Baſilienſis, Liefdach Epiſcopus Ribunenſis, Hildeboldus Epiſcopus Mimergarturdenſis, Rictovo Wormatienſis

Digitized by Google

matienſis Epiſcopus, Reginboldus Epiſcopus Spirenſis, Gauzlinus Tullenſis Epiſcopus, Adelbero Epiſcopus Metenſis, Berengarius Epiſcopus Virdunenſis, Valpertus Cameracenſis Epiſcopus, Baldericus Trajectenſis Epiſcopus, Rudolfus Laudunenſis Epiſcopus. Intererant etiam huic ſancto Concilio Abbates noſtri Ordinis complures: Hademarus Abbas Fuldenſis, Diethmarus Abbas hujus Cœnobij Hirſaugienſis, Adalbero Abbas S. Ferrucij in Bildenſtat, & alij, quorum incertus eſt numerus. Horum omnium cuique cùm liceret ex decretis vel Canonibus ſanctorum patrum proferre, quæcunque negotio viderentur accommoda, diſponendi tamen auctoritas & interpretatio rationum Ruperto Trevirorum Archiepiſcopo fuit commiſſa; eò quòd divinarum humanarúmque rerum ſcientiâ & eloquentiæ efficaciâ præ cæteris haberetur inſignis. Judicij autem cenſura penes Marinum Apoſtolicæ Sedis Legatum remanſit. Conſedentibus cunctis poſt præmiſſas ſecundùm conſuetudinem celebrandi Concilij preces, poſtquam recitata ſanctorum patrum Decreta, ſereniſſimi reges Otto Germanorum & Ludovicus Gallorum in ſacram ſynodum admiſſi ſunt: quibus etiam ſedentibus Rupertus Archiepiſcopus Trevirorum dixit: [Multa ſunt, patres Reverendi, pro quibus hìc apud ſereniſſimos reges in unum congregati ſumus: plurima etiam ſunt, quæ veſtrâ providentiâ videntur ordinanda, cùm totius Galliæ rempublicam temeritate pravorum nimium conſtet eſſe turbatam, extremiſq; periculis jam penè ex omni parte ſubjectam. Quapropter & leges tam divinæ, quàm humanæ contemnuntur paſſim ab improbis; cùm is, cui jus regnandi hæreditate debetur paternâ, ſuorum inſectationibus captus, & conjectus in vincula, nullam habere videatur facultatem impios corrigendi. Rhemorum quoq; Metropolim caterva pravorum devaſtat fugato paſtore. Hinc Deus contemnitur: jura Eccleſiaſtica violantur: cultus vileſcit divinus: Clerus deſpicitur, totáque religio noſtra prophanatur. His ergo malis, patres reverendi, oportet nos pro viribus reſiſtere, & impijs pravorum conatibus diligentiſſimè obviare. Ad hoc enim in unum congregavit nos gratia Spiritûs Sancti, quatenus regnum diviſum, & ob hoc penè collapſum, reformemus ad unitatis & pacis concordiam, ut & Dño regi deinceps libera poteſtas regnandi ſit integra: & paſtoré ſuum habeat viduata Rhemorum ſancta Eccleſia.] Cujus ſententiam Marinus Apoſtolicæ Sedis Legatus comprobans ſubjecit: [Optimè atque utiliter locutus eſt Coëpiſcopus & frater noſter Rupertus: qui regnum prius cenſuit reſtituendum ſpoliato, ut poſtea ſine metu tyrannidis ſancta reformetur Eccleſia. Quod ut Deo annuente fieri queat, imprimis audienda erit cauſa ipſius Domini ſereniſſimi regis Ludovici: ſi id quoque veſtri patiatur cenſura judicij.] Sancta ſynodus reſpondit: [Placet ut audiatur.] Tunc Ludovicus rex ſurgens de latere Magni regis Ottonis cœpit ſtans cauſam ſuam concilio proponere: quam juſſus ſedere ita inchoans breviter continuavit.

Interfuerunt concilio Epiſcopi xxxii.

Rupert. Archiepiſcop. loquitur.

Marin9 Lega9 loquitur.

Ludovicus Rex Gallorum loquitur.

[Quantum Hugonis inſtinctu & impulſu conqueri apud veſtras paternitates compellar, O Reverendiſſimi Patres, ille novit omnipotens Deus, cujus vos gratia huc in unum congregavit. Pater ejus, ut à principio exordiar, genitori meo invidens regnum, dum & domi militiæque deberet obſequium, non ſolùm rebellionem nequiter intulit, ſed

captum

Digitized by Google

captum conjecit in carcerem, in quo & miserabiliter mortuus fuit. Me quoque puerulum cum Matre fugere in partes transmarinas eodem tempore coegit. Patre autem extincto, & me in exilium deportato, ipse cùm reminisceretur patris sui propter insolentiam necati in bello, regnum suscipere formidabat: qui cùm mihi procurationem regni penitus invideret, Rudolphum promovit: sed Divinitas res illius sicut & cætera, quando voluit, regnandi finem determinans imposuit. Dum tandē illo mortuo regnum iterum vacaret paternum, me bonorum consilio inductus à partibus transmarinis revocavit, & omnium consensu in regnum promovit, nihil mihi præter Lugdunum relinquens. Promotus autem, cùm ea quæ juris erant regij, prosequerer, adversum me animum suum induravit. Factus itaque latenter inimicus, si quos habebam fautores, pecunijs subvertit, inimicos omnes in mei odium amplius provocavit. Tandem crescente invidiâ dolum corde produxit latentem, factâque cum Nortmannis conspiratione me captivum detinuere, persuasi ab eo, in se regnum confidens posse transferri. Nec defuit insidijs effectus. Captus fui & carceri mancipatus, cùm nihil talium suspicarer. At ille me manibus Nortmannorum eripere simulans, omnes filios meos jure obsidum dandos petebat. Sed his qui mihi fide fuerant devotiores, omnes dare recusantibus, uno dimisso, à Nortmannis me recepit. Jam libertatem sperans, quò animus impelleret, ire statuebam; verùm aliter provenisse manifestum est. Nam captum me in vincula mox conjecit, totóque detinuit anno captivum. Postea cùm ab amicis super hoc indignantibus sese impetendū formidaret, libertatem mihi spopondit: si urbem Lugdunū à me reciperet, quâ solâ claudebar: in quam solam cum uxore & filijs recipiebar. Quid facerem? Castro vitam deliberatus præposui, & libertatem pro civitate accepi. Et ecce nunc omnibus privatus, omnium opem deposco. Quorum omnium in quolibet si Dux ipse contraire audeat, nobis tantum duobus singulariter congrediendum pro veritate fuerit.] Quibus à rege Ludovico breviter dictis, Rupertus Archiepiscopus Trevirorum dixit ad Synodum: *Quoniam serenissimi Domini regis conquestionem contra desertorem satis breviter & lucidè, ut arbitror, digestam audivimus: consequens mihi videtur Patres, ut quantum possumus, ejus causam determinemus. Dux ergo quoniam penè omnia regni jura sibi violenter usurpavit, eique reniti viribus non valemus, mitiùs hoc adtemperandum arbitror: ut qui Deum non metuit, nec hominem reveretur, multâ ratione, multâque consideratione rerum, ad normam aequitatis Deo juvante reducatur. Igitur juxta Patrum decreta & Regulam Canonicam imprimis ad satisfactionem fraternè commonendus est: nec non & verbis suasorijs ad id modestissimè revocandus. Quod si post blandos revocationis monitus respicere contempserit, omnium anathemate feriatur: habentes praesidio, quòd à Domino Papa jam dudum sit admonitus, & jussus ab infectatione serenissimi regis Ludovici Domini sui quiescere.* His à Ruperto Praesule Trevirorum prolatis, Marinus Sedis Apostolicæ Legatus subjunxit: *Reminiscor*, inquiens, *Dominum Papam ante hunc annum anathema promulgâsse in omnes, qui hunc Dominum serenissimum regem Ludovicum Gallorum infectabantur: Epistolam quoque exhortatoriam per totum direxit regnum, quâ bonos quosque monebat, ne ab ejus fidelitate deficerent. Rectissimè igitur est dictum, quia cùm à Domino Papa prius sit monitus, à vobis jam secundò benignè est revocandus:*

Hugon. dolum commemorat.

Rupertus Archiepisc. loquitur.

Marin. Legatus Papæ dixit.

& poſtea, ſi contempſerit, omnium anathemate feriendus: nec ſolùm ipſe, ſed omnes etiam, qui ſuis rebus & temeritati conſentiunt. Sed hanc ſolam à nobis accipiet opem, qui gladium & arma non portamus; & quid ab alijs accepturus eſt, qui omnium auxilium invocavit? Decreto ſanctorum Patrum ſtatutum, ut poſtea quam Tyrannus anathema, quod eſt ſanctæ Catholicæ Matris Eccleſiæ gladius, contempſerit, Principum & regum ſenſibili incurſione plectendus eſt, ut mandatis diſcat obedire Pontificum. Ad hæc Magnus Otto Germanorũ & Romanorum Imperator ſemper Auguſtus: *Multa ſunt*, inquit, *Patres beneficia, quæ à vobis Domino & Fratri noſtro Ludovico utiliter poſſunt impendi. Etenim ſi armis divinis inſectatores illius fueritis aggreſſi, conſequenter aut facili tumultu quieſcent: aut ſi pergant eſſe temerarij, noſtris armis ut contemptores Eccleſiæ ſacroſanctæ ſe citius ſentient infirmatos. Vos igitur jubente Legato & Vicario Domini Papæ Ordinis veſtri ſacerdotalis arma potenter exerite, & adverſarios amici regis noſtri Ludovici gladio Spiritûs ſancti verberate. Quorum temeritas niſi quantocius ſe humiliaverit, ad noſtrum deinceps ſpectabit officium, qui defendere ſanctam tenemur Eccleſiam, arma contra præſumptuoſos ſumere, & cervicem ſuperborum juſtæ indignationis enſe amputare.* Quibus per Ottonem dictis, ſanctæ mox ſynodi decreto ſuaſoria Epiſtola ſcribitur, & coram omnibus ſub hac ſerie verborum recitatur: *Sancta ſynodus in palatio Ingelheim auctoritate Domini Papæ Agapiti ſub Dominis atque Orthodoxis regibus Ottone & Ludovico utiliter habita, Hugoni Gallorum Duci, divini nominis timorem. Quantis malis, quantisque inſectationibus contra fas & æquitatem illam venerabilem Rhemorum vexaveris Eccleſiam, quantâ etiam crudelitate debacchatus ſis in Dominum tuum regem Ludovicum Gallorum, omnium penè ora loquuntur mortalium. Quod quàm ſit impium & ſceleratum, leges divinæ ſimul & humanæ palàm oſtendunt. Unde nos tibi compatientes ab his te malis amodò ceſſare monemus: & ad Dominum tuum cum multa manſuetudinis humilitate quantocius ut reverti ſtudeas, exhortamur. Quòd ſi contempſeris, priusquam in diverſa feramur, te anathemate ſine dubio perſtringemus: donec aut ſatisfacias ſecundum Canones, aut Romam apud Dominum Papam ratiocinaturus petas: cujus etiam litteris bis monitus, & à tanto facinore prohibitus obedire contempſiſti. Unde & nos poſt illum tertiò te monemus, & ad correctionem piè voluimus revocare.* Hanc Epiſtolam totius ſynodi auctoritate roboratam Duci miſerunt.

Otto Magnus Imperator dixit.

Epiſtol. ſynodalis ad Hugonem Ducem.

Artaldus cauſã agit ſuam.

Poſthæc ſurgens Artaldus Rhemorum Archiepiſcopus, initium & progreſſum litis omnis ac hiſtoriæ inter ipſum & Hugonem ſubrogatum luculentiſſimè explicavit: quin & Epiſtolam protulit nuper à Domino Papa ſibi tranſmiſſam, per quam, ut Epiſcopatum retineret, mandavit. Poſt cujus interpretationem Sigeboldus quidam prædicti Hugonis Diaconus aliam mox Epiſtolam ſynodo porrexit, ſigno Domini papæ munitam, & à ſede Romana, ut aſſeruit, nuper deſtinatam. Quæ coram ſancta ſynodo ſimiliter eſt recitata, ac diligentiſſimè diſcuſſa. In cujus textu id ſolum dicebatur, quòd Rudolphus Lugdunenſis Epiſcopus, Guido Sueſſionenſis, Hildegarius Belluacenſis & ceteri provinciæ Rhemenſis Epiſcopi, ad Sedem Apoſtolicam, ob reſtitutionem Hugonis & abdicationem Artaldi miſiſſent Epiſtolam. Unde & Dominum Papam ad eorum vota & petitionem omnia fieri velle Diaconus inferebat. Poſt cujus recitationem prædicti mox conſurgentes Epiſcopi, ſententiam Epiſtolæ penitus confutârunt: nec non & calumniarum inventorem hominem

Digitized by Google

nem perditissimum acclamârunt. Quibus cùm adversari calumniator non posset, maledictis aggrediens Pontifices, eos publicè de perfidia criminabatur. Confestim à Domino Marino Sedis Apostolicæ Legato decretum fuit, ut capitulum de calumniatoribus legeretur. Quo recitato cùm ille non haberet, quod opponeret, Pontificum sententiâ Diaconatûs officio, quo fungebatur, privatus est: & cum ignominia, ut merebatur, exire compulsus. Artaldo autem Pontificalis dignitas habenda ab omnibus decernitur; idque penitus confirmabant Patrum institutis, eò quòd nullius concilij rationibus interesse refugerit. Et hæc primâ die concilij acta sunt. Alterâ verò die post recitatas sacræ auctoritatis lectiones, & Domini Ruperti Archiepiscopi Trevirorum allocutionem, à Marino Sedis Apostolicæ Vicario constituitur, ut quoniam juxta sacræ legis sententiam Pontificalis dignitas Artaldo restituta est, in ipsius dignitatis pervasorem synodalis proferretur censura. Recitantur itaque Regulæ canonum, sanctorúmque Patrum decreta, Innocentij, Alexandri, Symmachi, Sixti, Cælestini, Zosimi, Leonis, Bonifacij aliorúmque sanctæ Dei Ecclesiæ Doctorum illustrium. Quorum auctoritate constitutorum anathematizaverunt, & à totius Ecclesiæ Christianorum unitate separaverunt & excommunicaverunt Hugonem Rhemensis Ecclesiæ pervasorem, donec resipiscat, & pro commisso scelere satisfaciat, aut se Apostolicæ Sedis examini personaliter repræsentet. Reliquis autem sacri concilij diebus tractatus fuit habitus de vita, & honestate sacerdotum, déque incestuosis & illicitis Presbyterorum conjugijs: & de illis qui Eucharistiam indignè tractant: de laicis quoque Ecclesiastica jura temerè violantibus, aut etiam sibi usurpantibus. Alia quoque nonnulla ibidem fuêre prolata ad utilitatem Ecclesiæ communem, quæ in actis ejusdem sacri concilij scripta leguntur. Indicta fuit post dies triginta synodus alia Lugduni habenda in Ecclesia S. Vincentij Martyris, ubi anathema in Ducem Hugonem, nisi compareat, exaretur.

Hugo pervasor Rhemensis excommunicatur.

Anno itaque Dominicæ Nativitatis prænotato, in mense Octobri, convenit iterum sancta synodus Episcoporum Lugduni in Ecclesia sancti Martyris Vincentij præsentibus ibidem sereniſſimis Regibus, Ottone Magno Germanorum, & Ludovico Gallorum, præsidente Marino sedis Apostolicæ Legato; ubi post orationes consuetas & sacras Lectiones rectissimâ serie recitatas, postque sacrorum Canonum interpretationes, Hugonem Tyrannum anathematis vinculo imprimis percusserunt, eúmque ab unitate sanctæ matris Ecclesiæ separantes ejiciunt; donec resipiscens Domino suo Regi satisfaciat: aut Romam pro sui absolutione apud Dominum Papam ratiocinaturus petat. In eadem quoque synodo sancta plurimus habetur sermo átque tractatus de Episcopis, qui cum Duce fuerant evocati ad Concilium, & venire contempserunt. De illis etiam agitabatur quæstio, qui consecrationi Hugonis contra statuta Canonum interfuerunt, & qui ab eo suas ordinationes sive promotiones acceptârunt. Damnantur etiam duo Pseudoepiscopi ab Hugone pulso, jámque abrogato promoti & ordinati, Thietbaldus scilicet & Ivo; quorum prior Ambianensem, secundus verò Silletensem fœdavit Ecclesiam. Damnatur etiam & Adalomus Lugdunensis Ecclesiæ Diaconus, per Episcopum suum Rudolphum insimulatus pro eo, quod Tiethbaldum excommuni-

Synodus Lugdunen.

Dux Hugo excomunicatur.

Contumaces à concilio damnâtur.

Digitized by Google

catum Eccleſiæ temerarius introduxit. Hi etenim in priori ſynodo apud Ingelenheim cum Duce ad ſynodum evocati, venire contempſerunt. Denique plures alij pro ſuis criminibus ad ſynodum vocati, & contemnentes venire, per ſententiam decreti ſunt excommunicati, & ab unitate Eccleſiæ ſacroſanctæ, donec reſipiſcant, penitus abſciſſi & damnati. Quibus ritè peractis ſynodus ſancta in Dei nomine diſſolvitur. Concilio terminato Dominus Marinus Epiſcopus Hoſtienſis Apoſtolicæ ſedis Legatus atque Vicarius ab Ottone Magno Rege per nuncios rogatus in partes diſceſſit Germaniæ, & Eccleſiam Fuldenſis Cœnobij ab Hademaro Abbate poſt incendium prioris de novo conſtitutam elegantiſſimè, conſecravit: hieméque tranſactâ Romam revertitur.

Conſecrat. Eccleſ. Fuldenſis.

DCCCC LI.

Anno Diethmari Abbatis xxvi. Moguntia Civitas ab Ottone Rege magno obſeſſa eſt: cujus Archiepiſcopus Fridericus ab eodem denuo captus eſt, & in Monaſterio Fuldenſi ſub cuſtodia Hademari Abbatis non multo tempore mancipatus, ſed Regis clementiâ citò dimiſſus. Claruit his temporibus Arigandus Abbas Monaſterij ſancti Petri in Gallia, vir moribus & doctrinâ integer atque ſanctiſſimus: qui ſtatum monaſticæ puritatis tam in ſuo Cœnobio Senonenſi, quàm in diverſis alijs penè collapſum, verbo & exemplo magnificè reformavit: moriens tandem non ſine opinione ſanctitatis apud Senonas ſepelitur. His etiam temporibus mortuo Wilhelmo Senonenſium Epiſcopo, Gerlandus Monachus noſtri Ordinis Cœnobij S. Germani Altiſiodorenſis in ejus locum ſucceſſit, vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, & non minùs vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum illuſtris: qui poſteaquam Eccleſiam Senonenſem ſtrenuè gubernâſſet annis aliquot, ſanctè moritur, & in ſuo Monaſterio, unde venerat, ſepelitur. Poſt quem Hiedemannus Monachus S. Dionyſij Pariſienſis in Archiepiſcopum Senonenſis Eccleſiæ ordinatus eſt: vir & ipſe in ſcripturis tam divinis, quàm ſæcularibus eruditus; qui inter cætera ingenij ſui opuſcula de Muſica edidit pulchrum libellum: de computo quoque Eccleſiaſtico. Et quædam alia, quæ ad noſtras manus necdum pervenerunt.

Fridericus Archiepiſc. capitur.

Gerlandus ex Monach. Archiepiſc.

His quoque temporibus Otto rex Magnus poſtquam victor Danorum extitit, & Godfridum Ducem eorum cum toto regno ad fidem Chriſti convertit, pro informatione gentis ſalutari continuanda Epiſcopatum Schlesvvicenſem de novo erexit, ubi Borathum noſtri Ordinis Monachum Cœnobij Corbejenſis in primum Epiſcopum ordinari præcepit. Simili devotione, & eodem tempore fundavit Epiſcopatum in finibus Danorum, quem Ripenſem appellant, ubi Siebdaum Monachum noſtri Ordinis Cœnobij Fuldenſis in primum Epiſcopum conſtituit: qui erat vir in omni ſcientia ſcripturarum doctus, eloquentiâ promptus, & ad perſuadendum idoneus, nec minus exemplo notabilis.

Anno etiam prænotato, Ludovicus rex Galliarum poſteaquam Hugonem Ducem ſancta ſynodus Præſulum Lauduni excommunicaverat, multa adverſus illum prælia geſſit. Agapitus quoque Papa Romæ adunato Pontificum Italiæ Concilio anathema priori anno ſententiâ Epiſcoporum apud Laudunum in Ducem Hugonem latum confirmavit, ipſumque de conſenſu omnium Præſulum in conſilio tunc præſentium de no-

Hugo Dux excomunicatur à Pap.

Digitized by Google

de novo excommunicavit. Rex etiam Magnus Otto ſuorum ingentem exercitum miſit in Galliam contra Hugonem in auxilium regis Ludovici, quemadmodum in ſancta ſynodo apud Ingelenheim habita promiſerat. Hugo itaque Tyrannus videns ſe deſertum à ſuis propter excommunicationis ſententiam, & ob id tantæ multitudini adverſariorum haud poſſe reſiſtere, ſapienti amicorum uſus conſilio, Ludovici Regis gratiam poſtulans accipere meruit, & ablata mox omnia reſignavit. Hoc fœdus inter Ludovicum regem Gallorum, & Hugonem Celticæ regionis Ducem juramentis neceſſarijs, & cautionibus confirmatum eſt: & deinceps ab utráque parte uſque ad mortem amborum inviolabiliter ſervatum. *DCCCCLII.*

Anno Diethmari Abbatis XXVII. Indictione decimâ, obijt Diethardus Monachus & Scholaſticus ſancti Aurelij Hirſaugienſis ſextâ die menſis Januarij, anno ætatis ſuæ tertio, & ſexageſimo. Cui mox in regimine ſcholarum ſucceſſit Meginradus Monachus in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, & præfuit ſcholis Monachorum annis tredecim: qui multos ſuo labore diſcipulos laudabiliter inſtituit, ſicut & ipſe à ſuis Præceptoribus gloriosè prius inſtitutus fuit. Meginradus hîc ſcholaſticus.

Anno etiam prænotato, de menſe Februario mortuus eſt Marquardus Monachus, & ſcholarum Magiſter in Epternaco Cœnobio, ut ſuprà diximus, Diœceſis Trevirorum, vir magnæ doctrinæ, morúmque integritate multùm venerabilis; de cujus ingenio, & opuſculis ſuperius anno Diethmari Abbatis ſeptimo latius fecimus mentionem. Huic in regimine ſcholarum, ut Meginfridus dicit, ſucceſſit Heribertus Monachus valde venerabilis, & præfuit annis decem & octo; homo certè doctiſſimus, & qui multa ad utilitatem poſteritatis compoſuit.

Item anno præſignato, Diethmarus Abbas Monaſterij hujus D. Aurelij Hirſaugienſis in ordine ſextus moritur 12. die Maij, anno ſuſcepti regiminis ſui XXVII. nondum completo, & in Eccleſia ſancti Aurelij ſepelitur. Vir per omnia Deo dignus, amator fratrum integerrimus, & conſervator Monaſticæ diſciplinæ ſtudioſiſſimus, qui regularem obſervantiam ſub Prædeceſſore ſuo penè collapſam, tam verbo, quàm exemplo magnificè reformavit: nec ſolùm in ſpiritualibus paſtorem ſe providum & utilem exhibere ſtuduit, ſed etiam in ampliandis, & conſervandis poſſeſſionibus Monaſterij vigilantiſſimus fuit. Monaſterium ſuum libris, & ornamentis varijs magnificè decoravit, & quidquid ad augmentum divini cultûs conducere potuit, ſtudioſiſſimè impendit. Magna ſub ejus regimine multitudo Monachorum extitit: quorum complures merito ſanctitatis claruerunt inſignes, & multis multa beneficia ſuis precibus à Domino impetrârunt. Plures etiam propter excellentiam doctrinæ omnimodámque ſcientiam ſcripturarum celeberrimi nominis habiti ſunt; de diverſis quoque Cœnobijs Monachi mittebantur ad Hirſaugiam; alij, ut ſanctis inſtituerentur moribus, alij verò, ut divinarum humanarúmque ſcientiam ab optimis Magiſtris haurirent ſcripturarum.

Diethmarus Abbas moritur.

Monachorum magnus numerus.

De

De Sigero hujus Monaſterij Hirſaugienſis ſeptimo Abbate, qui præfuit annis xxx. Menſibus III. diebus XI. & geſtis illius temporis.

Sigerus ſit Abbas VII.

MOrtuo atque ſepulto Reverendiſſimo Abbate Diethmaro, non ſine lachrymis filiorum, mox in ejus locum unanimi Fratrum conſenſu fuit electus Sigerus, Monachus quidam venerabilis, qui Decani (Prioris clauſtralis) multo tempore geſſerat officium; vir morum integritate, ac vitæ merito Reverendus, & tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, & ob id non ſolùm Fratribus charus, verùm etiam cunctis in circuitu hominibus multùm dilectus, & honorabilis. Præfuit autem in multa ſanctitate huic Monaſterio Hirſaugienſi annis xxx. menſibus tribus, diebus XI. Hic verò Sigerus ex Moguntia fuit oriundus, qui cùm eſſet annorum XXIV. multíſque polleret honoribus in ſæculo atque divitijs, conſilio inductus Diethmari Abbatis, omnia pro Dei amore contempſit, & ſub ejus magiſterio in Cœnobio ſancti Aurelij hîc apud Hirſaugiam monaſticæ converſationis habitum ſuſcepit. Qui gratiâ ſancti Spiritûs præveniente ſimul, & comitante in brevi tempore valde in ſancta converſatione profecit: vitam ducens coram Deo puram ſanctámque, & coram hominibus penitus irreprehenſibilem. Anno quinto converſionis ſuæ communi omnium Fratrum voto, & conſenſu Prior, ſeu Decanus Monaſterij ob zelum diſciplinæ, ac vitæ meritum inſtituitur, in quo officio tam religiosè, tam piè, ac prudenter ſe geſſit, ut omnium laudibus, & amore dignus haberetur. Electus tandem in locum demortui Abbatis paſtor in Cœnobio animarum, qualem ſe exhibuerit ſubditis, quàm pium, quàm religioſum, quàm zeloſum erga diſciplinam regularem, quámque humanum manſuetum, & prudentem, nemo ſcribere facilius potuiſſet, quàm illi, qui ejus in carne ſanctam converſationem videre meruerunt: in omnibus quippe ſemper fuit vigilans, atque ſolicitus, nihil plus appetens, quàm Deo veraciter placere, & virtutum omnium ſevivum, & imitabile ſubditis præbere ſpeculum, & exemplar; ne bona prædicans facienda ſubditis, ſemetipſum perderet, ſi aliter, quàm docebat, illum vivere contigiſſet. Unde quidquid ſermone docuit, exemplo prior demonſtravit: nemo illum unquam vidit otioſum, nemo irrationabiliter commotum, vel turbatum, ſed in bono virtutum ſtudio ſemper fuit occupatus, & mente ſtabilis, atque animo tranquillus. Vitam pulchrè inſtauravit monaſticam, & diligentiſſimè cuſtodivit Regulæ puritatem.

Sigerus Decanus.

Anno quoque prænotato Berengarius Tyrannidem exercens in Italia, graviter premebat Romanos, quibus nimiam provocatis in iram, Otto Rex Magnus denuo vocatur in Italiam; qui veniens magno cum ſuorum exercitu Berengarium perjurum, & infidelem ſuperat, & de regno penitus amovit, expellens eum cum uxore de Italia. Sunt, qui ſcribant eum ab Ottone ſuperatum, de Italia ductum fuiſſe in Germaniam, & in caſtello Bambergenſi carcerali cuſtodiæ mancipatum, non multò poſt diem ſuum clauſiſſe noviſſimum. Cujus geſta, tyrannidem, crudelitatem

Berengarius ab Ottone capitur.

Eutran-

Digitized by Google

Lutrandus Diaconus Ticinenſis conſcripſit. Anno etiam præſignato Agapitus Papa II. obijt. vir conſtans innocentíſque vitæ, & magnanimus, qui Tyrannorum capita virtute divinâ calcavit, & in Domino confidens nulla hujus mundi adverſa formidavit. Mortuus autem in Eccleſia ſancti Petri Principis Apoſtolorum ſepultus eſt, non ſine opinione ſanctitatis: cui mox in Pontificatu ſucceſſit Joannes ejus nominis XII. natione Lombardus, & præfuit annis quatuor, menſibus decem, diebus quinque, qui per Ottonem Romæ in Concilio poſtea fuit ex ſententia Cardinalium depoſitus, ut inferiùs ſuo loco latiùs dicemus. Joannes fit Papa XII.

DCCCCLIII.

Anno Sigeri Abbatis ſecundo Lutholfus dux Suevorum filius Ottonis Regis Magni, Conradi Ducis Lotharingiæ conſilio & inſtinctu, conſpiravit adverſus Patrem; quod Conrado in malum finem ſucceſſit, quemadmodum inferiùs ſuo loco dicemus. Eodem anno mortuus eſt Wigfridus Archiepiſcopus Colonienſis anno Pontificatûs ſui XIX. cui ſucceſſit Bruno frater Ottonis Magni Regis Romanorum; vir magnificus, vitâ & actione præcipuus: cujus monimenta pietatis in multis Cœnobiis & Templis Coloniæ relucent uſque in præſentem diem. Hic in Eccleſia Præſul fuit devotus átque ſanctiſſimus: in exercitu Dux potens & omnibus metuendus. Fratris ſui Regis partes omni tempore fideliſſimè tutabatur; cujus juſſu exercitum pro Ludovico Rege duxit in Galliam, & omnem terram Ducis Hugonis deſolavit. Præfuit autem Eccleſiæ Colonienſi ſtrenuè & utiliter annis duodecim, cujus vitam & geſta Rutgerus Monachus ſancti Pantaleonis deſcripſit. Lutholfus Suevorum Dux.

DCCCCLIV.

Anno Sigeri Abbatis tertio Ratherius ex Monacho Lobienſis Cœnobij Epiſcopus Veronenſis, & bis inde pulſus, Italiam tandem deſerens venit in Lotharingiam, & à Brunone Archiepiſcopo Colonienſium Epiſcopus Leodienſis Eccleſiæ poſt Farabertum ordinatus eſt: de cujus eruditione & infortunio plura ſuperius jam diximus. Eodem anno Lutholfus Dux Suevorum depoſitâ rebellione ad gratiam Patris revertitur: & Conradus Dux Dei & regis impius transfuga perjurus & infidelis ad Ungaros declinavit: quos perſuaſionibus ſuis perduxit in Lotharingiam contra imperium Regis, & venientes uſque ad Sylvam carbonariam divinâ virtute apud Lobias prodire ulterius prohibiti ſunt, & ob id non impunè redierunt. Anno quoque prænotato Ludovicus Rex Gallorum, poſteaquam ad pacem & concordiam cum Duce Hugone redijt, tali modo vivendi terminum accepit: nam volens Rhemos adire, cùm fluvio Axonæ appropinquaret, per campeſtria lupum præire conſpexit. Quem equo emiſſo inſecutus per devia inſtanter exagitabat: ad omnes verò in medio curſûs lupi inclinationes equum impatiens obvertebat, nec quieſcere patiebatur, donec equeſtri certamine fugientem evinceret. Equus ergo per invia coactus in ceſpitem offendens prolabitur: Rex verò graviter corpore attritus caſu à ſuis exceptus eſt, & cum multo mœrore omnium Rhemos deportatus. Vexabatur itaque infeſtis doloribus corpore toto, & poſt diutinam infirmitatem corruptis jam interius viſceribus ob humorum colluviem, papulis criſpillatis, quod Galli variolam vocant, toto corpore miſerabiliter perfunditur. Quâ infirmitate diutiùs confectus Conradus Dux fugit in Ungariâ. Ludovici Regis caſus. Ludovicus Rex Gallorum moritur.

Digitized by Google

diem clauſit extremum anno vitæ ſuæ, ut Richerus Monachus ait, triceſimo ſeptimo, regni autem octavo decimo. Poſt quem Lotharius ejus filius regnavit in Gallia annis ferme duobus & triginta: cujus Mater fuit Girberga ſoror Ottonis regis magni Germanorum, relicta Ducis Giſelberti Lothariorum.

DCCCCLV.

Friderieus Archiepiſc. moritur.

Anno Sigeri Abbatis quarto mortuus eſt Fridericus Archiepiſcopus Moguntinus: cui in Pontificatu ſucceſſit Wilhelmus filius Ottonis regis Magni, & præfuit annis duodecim. Qui cùm eſſet vir in omni ſcientia ſcripturarum doctiſſimus, ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula, chronicam temporum, in qua ſucceſſiones Pontificum Moguntinenſium ſecundum ordinem recenſens, de ſemetipſo ita in fine concludit dicens: *Hoc anno beatæ memoriæ Fridericus ſanctæ Moguntiacenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus octavo calendas Decembris obijt. Eodem verò anno ego Wilhelmus tantæ ſucceſſionis indignus loco ejus conſenſu cleri & populi ejuſdem ſanctæ Sedis XVI. Calendas Januarij in loco Arnſtetten electus ſum, & in die calendarum Januarij Moguntiæ ordinatus.* Nota illius temporis conſuetudinem, quia nec Romam pro confirmatione mittitur: nec XXIV. florenorum millia, ut hodie, pro confirmatione Archiepiſcopi Moguntini exponuntur. Septimo decimo die menſis Decembris Wilhelmus iſte fuit electus, & ſeptimâ die poſtea, ut patet, ordinatus. Eodem Anno mortuus eſt Diethelmus Monachus & ſcholarum Magiſter apud Treviros in Monaſterio S. Matthiæ; vir moribus & eruditione ſcripturarum inſignis, & omnium ore famoſiſſimus: de cujus opuſculis mentionem fecimus anno Diethmari Abbatis ſeptimo, qui fuit Dominicæ Nativitatis DCCCCXXXII. Poſt quem Magiſter ſcholarum conſtitutus fuit Adelbertus Monachus ejuſdem Cœnobij, vir prudens & in omni genere ſcientiarum doctiſſimus: ingenio promptus & clarus eloquio: metro ſimul exercitatus & prosâ: qui ad geſta Trevirorum addidit ſui acta temporis. Scripſit etiam de Monachorum juvenum inſtitutione ad ſeptem artes liberales nonnulla ſynthemata: & præfuit ſcholæ Monachorũ annis XXIV. menſibuſque tribus. Claruit his etiam temporibus apud Saxones Windekindus Monachus Corbejenſis, vir in divinis ſcripturis doctus, & ſæcularis litteraturæ non ignarus, qui annis plus quadraginta ſcholæ Monachorum præſidens, plures in omni ſcriptura Monachos erudivit. Hic inter reliqua ingenij ſui opuſcula ſcripſit de Origine Saxonum libros tres. Ad Mathildem quoque filiam Ottonis primi ſcripſit geſta Heinrici primi regis librum unum. Ad eandem vitam & geſta Mathildis reginæ uxoris ejuſdem Heinrici regis primi. Ottonis quoque primi geſta ad eandem conſcripſit. Vitam ſanctiſſimi Pauli primi Eremitæ gemino ſtylo conſcripſit. Paſſionem quoque S. Theclæ virginis pari dicendi genere compoſuit. Multa etiam alia ſcripſiſſe dicitur: quæ ad manus noſtras adhuc minimè pervenerunt. Hic Windekindus in eo libello, quem compoſuit de ſtudijs veterum Monachorum, fatetur ſe famâ & eruditione Meginradi Monachi atque ſcholaſtici S. Aurelij excitatum veniſſe in Hirſaugiam, & cum eo diebus habitâſſe aliquantis, multóſque ibidem reperiſſe Monachos vitæ merito venerabiles, & in omni varietate ſcripturarum doctiſſimos. Meginradum verò ſcholaſticum his commemorat laudibus, dicens: *Monachorum ille doctiſſimus præceptor veluti*

Wilhelmus fit Archiepiſcop. Moguntinus.

Windekindus ſcholaſticus Corbejenſis.

Windekindus venit in Hirſaugiam.

Digitized by Google

velati Hieronymus alter divinarum interpres scripturarum profundissimus suâ nos eruditione vertit in stuporem: ut verè cælestis sapientiæ dici queat armarium, quippe quem nihil latet doctrinarum.

Anno prænotato Ratherius ex Monacho Lobiensis Cœnobij anno priore Leodiensis Episcopus factus, inde civium tumultu expellitur: & Baldericus quidam annitente avunculo suo Regenhero Montensium comite in ejus locum Episcopus ordinatur. Ratherius autem jam tertiò pulsus, bis videlicet ab Ecclesia Veronensi, & ultimò nunc à Leodiensi ad Monasterium suum Lobias revertitur: ubi supervixit annis decem & novem in omni pace & tranquillitate, nihil amplius de Pontificatu cogitans. Claruit his diebus Mathildis Magni Regis Ottonis filia Monialis & Abbatissa Ordinis nostri Monasterij S. Servatij in Quedelenburg, ad quam Windekindus Monachus Corbejensis plura, sicut diximus, conscripsit opuscula: quæ vitam juxta Regulam sanctissimi Patris nostri Benedicti semper duxit religiosissimam, & multas Christo virgines devotissimas verbo & exemplo in unum congregavit.

Filia Regis Ottonis fit Abbatissa.

Claruerunt etiam circa hæc tempora duo Ordinis nostri sanctissimi viri Gregorius Presbyter, & Eberhardus simili ordine sublimatus: quorum primus cùm esset filius regis Anglorum, omnia quæ hujus mundi videbantur pro Dei amore deseruit, & exiens de terra nativitatis suæ Româ peregrinus venit: inde profectus ad Monasterium Cassinense, sanctæ conversationis suscepit habitum, & multum in observantia Regularis disciplinæ brevi tempore profecit. Post annos paucos in visione admonetur ab Angelo Domini, ut pergat in Allemanniam, & quærat in nigra Silva locum, ubi quondam sanctus Meinradus Monachus Augiensis vitam duxerat Eremiticam: quoniam ita placuit Deo, ut ibidem recipiat vitæ hujus mansionem. Qui consurgens acceptâ benedictione Pastoris, venit in Sueviam: & factâ inquisitione, locum sibi à Domino præparatum in nigra Silva reperit, & in eo habitare solitarius cœpit. Eodem quoque tempore fuit Eberhardus quondam Decanus Argentinensis Monachus in Cœnobio Schutterensi, quod S. Pyrminius Episcopus dudum antea construxit, vivens in omni puritate sub venerabili Abbate Theobaldo. Huic invisione apparuit Dei Angelus dicens: *Surge, vade ad servum Dei Gregorium, qui novus Eremi cultor in nigra Silva habitat: tuumq. adventum cum magno desiderio exspectat.* Qui mox consurgens cum Abbatis sui Theobaldi consensu & benedictione locum sibi præmonstratum adijt, & sanctum Gregorium se exspectantem invenit: à quo susceptus cum gaudio, simul habitare in omni sanctimonia cœperunt. Post hæc Domino adjuvante cellulam, in qua morarentur, construxerunt, & parvam Ecclesiam, quam Christus personali præsentiâ sanctificavit. Post mortem amborum evolutis paucis annis in eodem loco Monasterium nostri Ordinis in honore beatissimæ semper Virginis Mariæ constructum est: quod ad memoriam horum sanctorum Eremitarum usque in præsentem diem ad Eremitas usitato vocabulo nuncupatur, & magnus ad ipsum quotidie fidelium habetur concursus. Horum alter sanctus Eberhardus beato Pontifici Udalrico Augustensi multùm familiaris extitit, & merito sanctitatis charissimus, cui & mortis suæ tempus longè antea prædixit. Ambo tam in vita, quàm post mortem infinitis miraculis claruerunt: ambo cata-

S. Gregor. Monachus Eremita.

S. Eberhardus Monachus.

Monasterij Eremitarū initium.

Digitized by Google

logo ſanctorum inſerti ſunt, amborumque geſta in ſcriptis habentur.

Claruit his quoque temporibus Adelbertus Monachus Metenſis in Cœnobio S. Vincentij, ſcholarum Magiſter, in omni genere ſcientiarum doctiſſimus: qui inter cætera ingenij ſui opuſcula ad Epiſcopum Metenſem Adelberonem ſcripſit Chronicon tranſacti temporis, in quo ſucceſſiones omnium Epiſcoporum Metenſis Eccleſiæ recenſuit. Alia denique nonnulla ſcripſiſſe legitur, quæ ad manus noſtras nondum pervenerunt.

DCCCCLVI.

Anno Sigeri Abbatis v. Lutholfus Dux Suevorum filius Ottonis Regis Magni cum magno exercitu ſuorum Italiam hoſtiliter ingreſſus Adelbertum Tyrannum in bello ſuperavit, & penè totam devaſtans Italiam cum multa præda reverſus eſt in Sueviam. Eodem anno Ungari ductu Conradi Lotharienſis quondam fugitivi Ducis regnum Ottonis denuo hoſtiliter invaſerunt. Quibus Rex Otto cum ſuis prope Auguſtam Sueviæ Metropolim viriliter occurrit. Conradus verò Dux de fuga & iniquitate ſua dolens ac pœnitens ad regem Ottonem cum lachrymis revertitur: orans Deum, ut in pœnam & ſatisfactionem ſuæ perfidiæ in ipſo bello ab Ungaris perimeretur: quod & factum eſt. Nam bello urgente graviſſimo in eo loco, qui ex nomine fluvij Lech appellatur Lechfeld, non procul ab Auguſta civitate Rhætiorum, Conradus Dux ab Ungaris interemptus eſt, & multi ab utraque parte ceciderunt. Ceſſit tamen victoria regi Ottoni: qui orationibus & meritis S. Udalrici Auguſtenſis Epiſcopi adjutus, Ungaros in tantum vicit & attenuavit; ut venire ulterius nec vellent, nec poſſent in regnum Theutonicorum. Conradus tamen Dux ſecundum deſiderium ſuum in eodem prælio occubuit. Eodem quoque anno Lutholfus Dux Suevorum filius magni regis Ottonis rediens ab expeditione, quam hoſtili incurſu fecerat in Italia, mox infirmari cœpit, & non diu poſtea moriens diſpoſitionem provinciæ Suevorum ſimul & uxorem cum liberis Patri commendavit.

Rex Otto bellū geſſit cum Ungaris.

Anno prænotato, cùm Joannes Papa duodecimus in omnem eſſet luxuriam diſſolutus, Otto Rex Magnus à Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & omni populo evocatur in Italiam, ut corruptos Pontificis mores ſuâ authoritate emendaret. Qui Romam profectus magno favore omnium exceptus eſt: & ampliſſimis honoribus à Patribus & populo cumulatus. Peractis verò, quæ cum Pontifice videbantur pro morum emendatione agenda, Coronam Imperij de manu illius ſuſcipiens juxta conſuetudinem antiquam Imperator Romanorum ſalutatus eſt, quod nomen factis adornare non neglexit.

Rex Otto coronatur Imperator.

DCCCCLVII.

Anno Sigeri Abbatis ſexto, Hademarus Abbas Monaſterij Fuldenſis moritur: Vir prudentiâ & induſtriâ ſingularis, qui Eccleſiam Fuldenſem incendio funditus deſtructam magnifico tabulatu à fundamentis novam conſtruxit, & per Marinum Hoſtienſem Epiſcopum Apoſtolicæ Sedis Legatum conſecrari procuravit. Cui Hatto ſororis ſuæ filius in Abbatia ſuccedens, præfuit annis ferè duodecim, & poſtea, ſicut dicemus, in Archiepiſcopum Moguntinum ordinatur.

Hademarus Fuldenſis Abbas moritur.

Eodem anno mortuus eſt Rupertus Archiepiſcopus Trevirorum, vir ſempiternâ memoriâ dignus: Regibus familiaris atque chariſſimus, in o-

Digitized by Google

in omni quoque genere doctrinæ multum eruditus: sapientiâ & eloquentiâ nulli suo tempore secundus, vitæ quoque merito insignis. Qui Ecclesiam strenuè & utiliter omni tempore studuit gubernare. Post quem Heinricus Archipræsul ordinatus omnes Regulares Officinas, & Claustrum S. Petri circa Ecclesiam renovando construxit, & Regulam Canonicorum in communi Fraternitate conversantium ibidem instaurans & renovans observari præcepit, quemadmodum in gestis Trevirorum latiùs continetur.

Anno etiam prænotato Bruno reverendissimus Colonienſium Archiepiscopus frater Ottonis Imperatoris primi, qui se non minus Ducem pro Republica gessit fortissimum, quàm in Ecclesiasticis Officijs religiosissimum Sacerdotem, plures Nortmannorum cum Principibus eorum Christi convertens ad fidem baptizari fecit. Nortmanni baptizantur.

DCCCCLVIII.

Anno Sigeri Abbatis VII. Cruces apparuerunt in lineis vestimentis hominum, in camisijs maximè & peplis mulierum. Quæ res multos suâ novitate terruit, & futurorum, ut patet, accidentium ex aëris mutatione quædam occulta præfiguratio fuit. Quorumdam etiam vestimenta linea sanguinolenta visa sunt, & quasi maculis respersa lepræ subitò comparuerunt. Cruces apparent in vestibus hominum.

Eodem quoque anno mortuus est Reginboldus Spirensis Ecclesiæ Præsul magnificus, qui cùm esset Ottoni Magno Romanorum Imperatori admodum charus, plura ab eo beneficia Ecclesiæ suæ impetravit: fuit enim vir industriâ singularis, prudens & eloquens, & qui in ampliandis Ecclesiæ suæ proventibus semper esset studiosissimus. Huic in ordine Pontificum Ecclesiæ Nemetensis octavus decimus successit Gotfridus Monachus Wissenburgensis, & præfuit anno uno.

Anno etiam prænotato Willa quondam uxor Berengarij Regis Italiæ, ipso, sicut diximus, apud Bambergam sub custodia Imperatoris mortuo, spreto sæculo, & omnibus mundi rebus pro Dei amore contemptis, Monasterium ingreditur, & sub monasticæ Religionis habitu Domino Deo serviens usque ad mortem Monialis inter Christi virgines conversatur. Willa Regina fit Monialis.

His temporibus Monasterium nostri Ordinis, quod Hildesleven nuncupatur, in Saxoniæ partibus à fundamentis novum construitur; in quo Monachi cum Abbate ad serviendum Dño Deo collocantur. Cœnobiũ Hildesleven fundatur.

Multa etiam Cœnobia Monialium nostri Ordinis circa hæc tempora in partibus Saxoniæ constructa sunt, & largitione Principum ac Eleemosynis fidelium populorum sufficienti provisione dotantur.

Anno prænotato Bruno Colonienſium Archiepiscopus, qui Ducatum regebat nomine Fratris sui Imperatoris totius Lotharingiæ, ejusque partes defensabat, Raginherum Montensem Comitem regnum bellis inquietantem apud Valencianas evocatum cœpit, & irrevocabili exilio perpetuò damnavit. Narratur hujus rei & altera causa: mortuo enim Giselberto Duce Lotharingiæ, de quo multa in præcedentibus dicta sunt, Raginherus Comes Montensis memoratus consanguineus ejus quædam bona & Dominia, quæ ille uxori suæ Girbergæ sorori Regis Ottonis in dotẽ contulerat, violenter & sine jure occupare ac detinere præsumebat; hinc displicentiarum fomes sumpsit exordium, quod Comiti non par-

Digitized by Google

vum ceſſit in detrimentũ: nam in exiliũ actus à venerabili Brunone Archiepiſcopo, bona ipſius omnia confiſcata ſunt, & duo filij ejus Raginherus, & Lantbertus ad Lotharium Regem Gallorum confugerunt, quo petente gratiam poſtea meruerunt.

DCCCCLIX.

Anno Sigeri Abbatis VIII. obijt Gotfridus Epiſcopus Nemetenſis, ſive Spirenſis, Monachus quondam imperialis Cœnobij Wiſſenburgenſis; vir moribus & converſatione integerrimus, & tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, qui propter brevitatem Pontificatûs aut nihil, aut parùm facere dignum memoriâ potuit. Poſt quem Otgerus in Pontificatu Neometenſi ſuccedens præfuit annis duobus, & menſibus totidem, vel ut alibi reperimus, annis ſex, & menſibus duobus: qui ab Ottone Imperatore I. Privilegium impetravit ſingularis immunitatis, videlicet præter ſolum Epiſcopum aut ejus Vicarium in civitate Spirenſi nemini licere publicum tenere Placitum, ſive Dux ſit, ſive Comes, ſive alia quælibet perſona ſæcularis, vel ſpiritualis.

Otgerus fit Epiſc. Spirenſis.

Anno prænotato venerunt Legati Gentis Ruſcorum ad Imperatorem Magnum Ottonem, poſtulantes ſibi dari aliquem virum doctũ, qui eos viam veritatis in fide Chriſti doceret, & Præſulatum more Chriſtianorum inter illos ſuſciperet. Quibus Imperator juſta petentibus facilè conſentiens, Adelbertum quendam Monachum Cœnobij Corbejenſis in Saxonia virum doctum & ſanctum exhibuit, eúmque prius ordinari fecit Epiſcopum, ac deinceps cum Legatis in Ruſſiam Apoſtolum deſtinavit: qui multos in terra Ruſſorum ſive Ruthenorũ ad fidem Chriſti exemplo convertit ſimul & verbo: à quibus tamen poſtea multas injurias ſuſtinuit, & vix manus non credentium paganorum evaſit. Mortuus tandem, ſicut & in vita, multis miraculis claruit, & inter ſanctorum ſive Canonizatorum numerum ejus memoria celebratur.

Adelbertus ex Monacho Epiſc.

Sanctus Lybacius Monachus fuit Cœnobij divi Albani prope Moguntiam, vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, & vitæ merito valde venerandus, qui juſſu ſereniſſimi Imperatoris primi Ottonis cum divo Adelberto & multis aliis Monachis pro Chriſti amore perrexit in Ruſſiam, laborúmque Pontificis fidelis coadjutor exiſtens, prædicator veritatis non minùs exemplo, quàm ſermone conſtans apparuit. Unde S. Adalberto viam univerſæ carnis ingreſſo in ejus locum Epiſcopus Ruthenorum ordinatus eſt, & multos ab errore ad veritatem convertit.

Claruit his quoque temporibus ſanctus Majolus Cluniacenſis noſtri Ordinis in Burgundia quartus Abbas, vir doctrinâ, & ſanctitate præclarus, qui multis ſignis effulſit átque miraculis. Is anno converſionis ſuæ ad Monaſterium ſexto, ſancto Ademaro Abbate propter cæcitatem oculorum & corporis imbecillitatem cedente officio, cõmuni fratrum electione Abbas conſtitutus eſt, & vitam in omni ſanctitate conſummans, Catalogo Sanctorum inſertus eſt, cujus feſtum undecimâ die menſis Maji celebratur.

S. Majolus Abb. Cluniacenſis.

DCCCCLX.

Anno Sigeri Abbatis IX. Magnus Imperator Otto Principes Regni omnes convocavit apud Herbipolim civitatem Francorum Orientalium, & habito cum eis maturâ deliberatione conſilio, exercitum ordinavit in Italiam.

Conventus Principum Herbipoli.

Digitized by Google

Italiam. Comparuit in eodem Conventu Principum Presbyter quidam, in finibus Thuringorum Eremita, nomine Bernhardus, homo admodum doctus in scripturis Ecclesiasticis, quem vulgus venerabatur ut sanctum. Hic suo alienóve spiritu illusus, nescimus, diem jamjam imminere dicebat extremum, & mundum in brevi consummandum, ídque sibi à Deo revelatum constanter affirmabat. In cujus rei signum cruces Deum præmisisse apparere in vestibus hominum asserebat, nec illas desituras, donec mundi consummatio fiat. Credebant alij vatem hunc esse divinum, alij verò ut hominem vel cerebro destructum, vel arrogantiâ plenum irridebant. Erroneus Propheta.

Anno prænotato, Germaniâ simul & Galliâ jam bene pacatâ, sopitísque incursantium tumultibus in circuitu omnibus, Otto Imperator cupiens etiam reformare Italiam, filium suum Ottonem adhuc puerum, & penè infantem Aquisgrani fecit coronari de Principum omnium consensu in Regem Francorum Orientalium, & Germaniæ totius, eóque post hæc Archiepiscopis Brunoni Colonienſium fratri, & Wilhelmo Moguntinensium filio diligentissimè commendato, ipse cum magno suorum exercitu jam tertiò profectus est in Italiam. Otto Imperator petit Italiam.

DCCCCLXI.

Anno Sigeri Abbatis x. die Mensis Februarij xv. Indictione Romanorum quartâ mortuus est Boppo Senior Episcopus Herbipolensis, vir moribus & conversatione notabilis, ad cujus preces Otto Imperator primus fratribus Canonicis Herbipolensis Ecclesiæ clementer indulsit: ut quotiens mori contingeret Episcopum, inter se quem judicaverint idoneum, disquirentes eligant, nullius desuper authoritate exspectatâ. Mortuo igitur Boppone memorato Pontifice, Canonici majoris Ecclesiæ Herbipolensis vigore concessi ab Imperatore Privilegij Pontificem super se constituerunt Bopponem juniorem, qui mox ordinatus præfuit annis xxii. Mensibus quatuor, diebus uno & viginti. Hic ab Ottone Imperatore secundo precibus impetravit Privilegium donationis super Ecclesiam in Forcheim cum omnibus ad eam pertinentibus.

His quoque temporibus Bruno Archiepiscopus Colonienſis Monasterium sancti Pantaleonis Martyris in Colonia fundavit, quod multis divitijs ad sustentationem servientium Deo Monachorum copiosè procuravit. In cujus fundationis loco Capella fuit antiquissima sub honore sanctorum Cosmæ & Damiani Martyrum, quam necesse jam fuit evertere, ut spatium nova structura posset conveniens habere. Cùm ergo foderetur terra pro fundamento locando, corpus sancti Maurini Abbatis & Martyris, quod cum inscriptione sua latebat, sub terra inventum est, quod infinitis mox cœpit clarere miraculis, & in prædicto Monasterio honorificè servatur usque in præsentem diem. Fuit autem iste sanctus Maurinus natione Scotus, qui pro Christi amore patriam deserens, verbum Dei prædicavit gentibus, tempore Dagoberti Regis Magni Francorum, cum alijs duobus Monachis discipulis suis, qui simul pro fide Catholica martyrizati fuerunt in terra Saxoniæ. Monasterium sancti Pantaleonis fundatur.

Eodem tempore Bruno præfatus Archiepiscopus inter multa pietatis suæ studia corpus sancti Evergisili Præsulis, & Martyris de civitate Tungrorum, ubi antiquitus fuit Sedes Episcopalis, quæ nunc est in Leodio, transtulit in Coloniam, & in Cœnobio sanctæ Martyris Cæciliæ, in Reliquiæ Sanctorum Colonijs illatæ.

quo

Digitized by Google

quo tunc Moniales fuerunt noſtri Ordinis, collocavit. Item ſuperiorem partem baculi ſancti Petri Apoſtoli, & peciam catenæ, in qua vinctus olim fuerat, cum multis alijs reliquijs impetravit ab Archiepiſcopo Heinrico Trevirorum: quas in majorem Eccleſiam ſuam Colonienſem repoſuit. Corpus etiam ſancti Martyris de Roma tranſtulit in Weſtgalliam, & in Eccleſiam, quæ eſt in Suſato Oppido, collocavit. Item corpus ſancti Eliphij in Monaſterium noſtri Ordinis Divi Martini, eo tempore Scotorum in Colonia, ubi hodie oſtenditur, ſimiliter repoſuit. Corpus denique ſancti Gregorij Præſulis Spoletani à Roma, & ſancti Agilolphi à Malmundario, ſuſcipiens, ad Coloniam ſimiliter tranſvexit.

Chriſtianꝰ Abb. Sanct. Pantaleon.

Claruit his quoque temporibus Chriſtianus primus Abbas memorati Cœnobij ſancti Pantaleonis in Colonia: vir in divinis ſcripturis eruditus, & ſæcularis litteraturæ non ignarus, qui natione fuit Saxo, & Monachus Corbejenſis; inde miſſus ad Coloniam cum duodecim Monachis, & Abbas à Brunone Archiepiſcopo ordinatus, vitam in omni ſanctitate continuavit Monaſticam. Scripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula ſuper quatuor Evangelia pulcherrimas Homilias in quatuor magnis voluminibus. De Sacramento quoq; Altaris, Defloraciones librorum S. Auguſtini libros octo, & quædam alia.

DCCCCLXII.

Otto Imp. petit Romã

Anno Sigeri Abbatis XI. Magnus Imperator Otto iterum vocatus à Romanis perrexit in Italiam contra inſolentias Joannis XII. Papæ, qui Romanos ſuâ miſerabili converſatione nimiùm contriſtans, & ſæpius aviſatus emendare contempſit. Ingrediente autem Imperatore Romam Joannes Papa malè ſibi conſcius juſtiſſimum non ferens judicem, ſicuti Eutrandus Ticinenſis ſcribit Diaconus, fugit, & Imperatoris præſentiam declinavit. Magna igitur Synodus Epiſcoporum mandato Imperatoris, & Patrum conſenſu Romæ collecta eſt: in qua de Germania iſti Præſules proprijs comparuerunt in perſonis. Heinricus Archiepiſcopus Trevirenſis, Adaldachus Archiepiſcopus Bremenſis, Landohardus Epiſcopus Mindenſis, Boppo junior Epiſcopus Wirzburgenſis, Otgerus Epiſcopus Spirenſis, Udalricus Auguſtenſis, Conradus Conſtantienſis, Thiethardus Epiſcopus Hildesheimenſis, Bernhardus Epiſcopus Halberſtattenſis, & alij multi, quorum brevitatis causâ nomina ſubticemus. Aderant enim in ea ſynodo Epiſcopi xxxx. Cardinales Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi numero xlviii. Abbates de Germania decem, inter quos fuit Hatto Fuldenſis Abbas, Sigerus Abbas ſancti Albani Moguntinenſis, Theodericus ſancti Maximini Abbas Treverenſis, Adelhardus Abbas Corbejenſis in Saxonia, Joannes Abbas ſancti Petri & Pauli Apoſtolorum in Wiſſenburg, Diethardus S. Burkhardi apud Herbipolim, viri ſapientes atque doctiſſimi.

Synodus Romę celebratur contra Papam.

Joann. Papa accuſat.

Sanctâ igitur ſynodo reſidente crimina ſcelerum Joannis Papæ XII. abſentis recitata ſunt, & in conſpectu omnium per unum ex Cardinalibus ſacroſanctæ Romanæ Sedis audiente Imperatore & primoribus urbis publicè lecta: quorum iſta principaliora ſunt capita.

Item Miſſam in quadam feſtivitate magna populi officio deputatam ſolemniter celebravit, & non communicavit Corpus & Sanguinem Domini, ſed tradidit Sacramenta Dominica miniſtro Diacono ſumenda.

Item

Digitized by Google

Criminum capita quindecim Joannis Papæ.

Item Benedictum Patrem ſuum ſpiritalem civem quendam, qui eum de ſacro fonte levavit, oculis privavit, qui ſtatim mortuus fuit. Cauſa fuit, ut alij ſcribunt, quia confeſſor ejus erat, à quo noluit reprehendi.

Item Joannem ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconum Cardinalem amputatis virilibus occidit, propterea, quòd illum odio proſequebatur iniquo, cùm vir eſſet doctus iſte Cardinalis, & innocentiſſimæ converſationis.

Item inceſtum perpetravit cum Stephana patris ſui olim concubina publica & notoria: adulterium ſimul & fornicationem & inceſtum commiſit cum Anna Nepte ſua vidua Reinherij, & cum alijs mulieribus multis, & ſanctum Palatium Apoſtolicum Lupanar & proſtibulum fecit meretricum.

Item ad Eccleſiam Tudertinam puerum decem annorum ordinavit, & conſecravit Epiſcopum, pecuniâ non modicâ inde ab amicis ejus acceptâ, quod contra ſanctorum Canones & illicitum & manifeſtè prohibitum.

Item ordinationes faciebat pro pretio, Dominicæ immemor ſententiæ dicentis: *Gratis accepiſtis, gratis date.* Sed imitator Simonis Magi factus, omnia ſacroſancta miniſteria & officia per pecuniam diſpenſabat.

Item Diaconum quendam ordinavit in ſtabulo equorum: nec tempus obſervans debitum & conveniens, nec judicans locum; quia cùm eſſet ſummus in Eccleſia Pontifex, omnia, quæ voluit, ſibi licere putabat.

Item manifeſtè fuit ſacrilegus, quoniam Cruces & Clinodia Sanctuarij pro ſua conſequenda libidine meretricibus donabat, pauperes Chriſti non ſolùm negligens, ſed etiam penitus contemnens & deſpiciens.

Item nimium erat diſſolutus in moribus, & à fidelium Chriſtianorum Religione multum alienus: vinum amore diaboli potavit: non celebravit matutinas, nec alias horas Canonicas perſolvere conſuevit.

Item in ludis alearum Venerem, Junonem, Mercuriúmque & alios gentilium Deos & Deas in adjutorium ſuum invocavit.

Item nunquam viſus eſt ſe munire ſigno ſanctæ Crucis: nec obſervantias aut ſanctas Eccleſiæ conſuetudines curavit.

Item venationes & alias levitates contra omnem honeſtatem Eccleſiaſticam publicè exercebat, canes nutriens, pauperibus contemptis.

Item Loricâ & alijs armis militaribus indutus contra ſanctum Imperatorem quaſi Dux cum exercitu proceſſit ad bellum.

Item plures virgines, viduas & maritatas mulieres violenter opprimens ſtupravit: & in cognationem propriam ſæpius inceſtum perpetravit, cum duabúſque ſororibus coivit.

Item homicidij, ſacrilegij, perjurij, ac ſimoniacæ pravitatis hæreſeos reus accuſatus eſt publicè, & multorum atteſtatione compertus.

Alia inſuper multa graviſſima & horrenda in eum ſcelera dicta & prolata fuerunt coram ſancta ſynodo in præſentia Imperatoris Magni Ottonis per Cardinales, Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos, & alios boni teſtimonij viros. Quibus auditis Imperator unà cum ſancta ſynodo ingemuit: & nuncios ad Papam cum litteris miſit, rogans & obſecrans eum ut patrem, quatenus redire dignaretur ad urbem, & ſe coram ſancta ſy-

Digitized by Google

nodo de tantis expurgare criminibus non contemneret: ſe pro viribus cooperaturum ſpondens, quò res felicem conſequeretur finem, modò vel adhuc morum emendaret corruptionem. Sed redire contempſit: unde per decretum ſacri Concilij publicè ac ſolemniter citatus eſt, ut coram ſynodo compareat, ſe de objectis & obijciendis expurgaret legitimè; alioquin ſe per ſententiam à Pontificatûs culmine noverit eſſe deponendum. Qui citatione contemptâ, his verbis ſynodo reſcripſit: *Ego audivi, quòd vultis me à Papatu deponere, & alium Papam ordinare: quod ſi facitis, ego excommunico vos.* Sancta igitur ſynodus videns ejus in obſtinatione pertinaciam, anno præſcripto, die menſis Novembris viceſimâ ſecundâ, quæ fuit Divæ Cæciliæ Virginis & Martyris feſtum, ſacro aſſiſtente Imperatore, totóque Romanæ urbis tam Clero, quàm populo Joannem à Pontificatu per unanimem omnium ſententiam depoſuerunt, propter contumaciam, quâ ſancto contradixit Epiſcoporum Concilio, & ejus multa ſcelera omnino manifeſta. Quo depoſito, Clerus populúſque Romanus Leonem ejus nominis octavum ex Monacho Lateranenſis Eccleſiæ Diaconum, & ſanctæ Romanæ Sedis Protoſcriniarium ſive Bibliothecarium & Cardinalem, virum ſcientiâ ſcripturarum, & morum integritate valde venerabilem unanimi conſenſu in Papam elegerunt: quem Imperator confirmavit. His ita peractis magnus Imperator (fide à Romanis acceptâ ſub jurejurando, quòd Leonem nunquam deſererent, nec Joannem depoſitum aliquando reciperent) ne illos ſuo nimium gravaret exercitu, magnam ejus partem à ſe dimiſſam ad Spoletum deſtinavit. Quod cùm Joanni depoſito in montibus latitanti fuiſſet nuntiatum, nuntios clam miſit ad Romanos, quos & avaros novit, & novarum rerum cupidos, promittens illis omnes theſauros Eccleſiæ ſe daturum, ſi Imperatorem Ottonem ſimul cum Leone ſuo Pontifice occiderent. Romani ergo tam meretricum Joannis ſeditione commoti, quàm ejus pollicitationibus animati, paucos eſſe cum Imperatore conſpicientes, buccinâ concrepant, & ſuper Imperatorem nihil tale ſuſpicantem irruentes, ipſum cum ſuis interficere contendunt. Quibus in ponte Tyberis, quem curribus impleverant, Magnus Imperator cum ſuis armatus occurrit; cujus fortiſſimi milites aſſuefacti ad præliandum in eos audacter inſiliunt, & quemadmodum accipitres parvas deterrent aviculas, ita perjuros & infideles Romanos multos pauci robuſtiſſimi Germani trucidantes cum plauſtris in flumen projiciunt. Mox in fugam converſi Romani per diverſa urbis latibula ſeſe recipientes, ſalutem quærere ſunt compulſi: & qui occidere Imperatorem venerant, ab ejus militibus ſine miſericordia, ut meruerunt, occiduntur: non latibula quæque, non corbes, non concava ligna, non cryptæ ſordium receptacula fugientes eos tueri potuerunt. Occiduntur itaque Romani à Germanis ſine numero, ſine miſericordia, ſine quoque delectu perſonarum: nec unus quidem ex omnibus remanſiſſet ſuperſtes, ſi non Imperator pientiſſimus miſericordiâ motus, in eos, quibus nulla miſeratio debebatur, milites adhuc interficere perfidos cupientes à cæde revocâſſet invitos. Itaque Imperator devictis Romanis, & ab illis, qui poſt cædem remanſerant, obſidibus, ut voluit receptis, iterum eos juramento ad obedientiam Leonis Papæ conſtrinxit. Venerabilis autem Papa Leo ad pedes Imperatoris provolutus rogavit, obſides dimitti Romanis; cujus

Joan. Papa deponitur à Concilio.

Leo ex Monach. Card. fit Papa.

Joann. depoſitus ſollicitat Romanos.

Romani cæduntur à Germanis noſtris.

intuitu

intuitu mox fuere donati; quanquam sciret animos illorum esse fictos atque fallaces, quibus fraude totum, nihil de fide constaret. His tandem peractis Pontificem Romanorum fidei sanctus Imperator commendans cum suis illico ab urbe Roma discessit.

Post Imperatoris ab urbe discessum, mulieres, cum quibus Joañes abrogatus quondam Pontifex suas exercere voluptates consuevit, & numero plures, & genere potiores concitavêre Romanos, ut Leonem occiderent, & Joannem ad Petri Sedem revocarent; quòd cùm sancto Leoni secretè innotuisset, Deo miserante cum paucis evasit, & ad magnum Imperatorem Ottonem festinus accessit. Quo recedente mox in urbem Joannes abrogatus reducitur, & in summi Pontificatûs throno collocatur. Statim ergo inter cætera crudelitatis suæ scelera Joanni Diacono Cardinali manum amputat, & Azoni Scriniario sanctæ sedis Cardinali linguam & duos dextræ manus digitos abscindens similiter truncat. Romani Leonē voluerunt occidere.

His cognitis Imperator tantas ulturus injurias servorum Dei, coadunato suorum exercitu Romam redire disposuit, & omnia quæ ad hujus itineris consummationem videbantur necessaria, parat. Interea dum his Imperator esset intentus, Joannes recuperato Pontificatu nihil pravitatis suæ corrigens, vitam suo more cum meretricibus agebat immundam. Qui cum uxore cujusdam Romani potentis lasciviens quadam vice ab ipsius marito est interfectus: vel ut alij scribunt, à diabolo percussus, octavo post die sine pœnitentia & Sacramentis Ecclesiæ interijt. Quo mortuo Romani omnes jurisjurandi penitus obliti, non exspectatâ jussione vel mandato Imperatoris, Benedictum quemdam Diaconum Cardinalem in ejus locum Papam ordinârunt: seque illum nunquam dimissuros, sed contra Imperatorem defensuros promittunt. Hæc audiens Imperator Romam cum exercitu properat, & urbem ab omni parte obsidione vallat, neminem qui non truncaretur membris, exire vel intrare permittens. Urbem fame machinisque gravissimè oppugnans tandem cepit, & cum universo exercitu potenter intravit. Leonem inprimis venerabilem Pontificem, quem secum reduxerat, in sedem Apostolici culminis locando restituit: & postea Benedictum capiens ad ejus pedes veniam petere coëgit, quem sancto decernente Concilio post publicam in Synodo susceptam pœnitentiam usque ad mortem in Saxoniam exilio condemnavit: ubi in amaritudine animæ tandem defecit. Occupaverat autem sedis Apostolicæ culmen mensibus ferme tribus. Leo sanctissimus Præsul VIII. ejecto Benedicto, sicut diximus, V. præfuit anno duntaxat uno, mensibus quinque, vir doctrinâ, & vitæ merito præstantissimus, & in pauperes singulari devotione misericors: qui à juventute in Cœnobio sub norma divi Patris Benedicti quàm optimè institutus magnæ sanctitatis & prudentiæ Præsul enituit. Imperator autem sumpto de principibus factionum supplicio, acceptisque à Romanis obsidibus, cum eis in Germaniam reversus est. Joañes abrogatus Papa moritur. Imper. urbem obsidione vallat. Benedictus V. exul.

DCCCCLXIII.

Anno Sigeri Abbatis XII. Adelbero Metensis Episcopus moritur: cui Theodericus consobrinus Imperatoris tam Cleri, quàm totius populi electione successit: qui fuit vir Ecclesiasticæ disciplinæ doctissimus, & in ordinandis sanctuarijs Domini valde studiosus.

Digitized by Google

Synod. Epiſcopor. Moguntiæ celebratur.

Eodem anno Imperator magnus Otto rebus Imperij ubique Deo miſerante pacatis, ne tantæ bonitati largitoris omnium bonorum videretur ingratus, cujus munere jam quietus imperabat, animũ ad reformationem Eccleſiaſtici ſtatûs appoſuit, quod etiam celeri mox ſtudio implevit. Convocatis námque omnibus Germaniæ Pontificibus ſimul, & Abbatibus Concilium apud Moguntiam generale habuit, quod tribus ferè menſibus à Feſto Paſchatis continuè duravit. Comparuerunt in hac ſynodo ex Epiſcopis quidem ſubſcripti: Wilhelmus Archiepiſcopus Moguntinus filius Imperatoris, Bruno Archiepiſcopus Colonienſis frater Imperatoris, Heinricus Archiepiſcopus Trevirorum, Adelbertus qui & Herdingus ex Monacho primus Archiepiſcopus Magdeburgenſis, Boppo junior Epiſcopus Herbipolenſis, Udalricus Epiſcopus Auguſtenſis, Conradus Epiſcopus Conſtantienſis, ambo Viri ſanctæ converſationis, Otgerus Epiſcopus Spirenſis, Theodericus Epiſcopus Metenſis, & alij complures, abſentiúmque nonnullorum miſſi procuratores. Inter Abbates verò comparuerunt Hatto Fuldenſis, Sigerus quoque Abbas hujus Cœnobij Hirſaugienſis, item Abbas Hirſfeldenſis, Abbas S. Albani Moguntinenſis, Abbas S. Ferrucij Bildenſtatenſis, Abbas Selgenſtatenſis, Abbas Laurishemenſis, Abbas ſancti Petri Erpfordenſis, Abbas S. Burchardi Herbipolenſis, Abbas Nevvſtatenſis, Abbas in Amorbach, Abbas in Schutteren, Abbas S. Galli, Abbas in Augia majore, Abbas Corbejenſis in Saxoniâ, Abbas S. Matthiæ Treverenſis, Abbas S. Maximini Treverenſis, Abbas Mediolacenſis, Abbas Tholeyenſis, Abbas S. Pantaleonis Colonienſis, Abbas Wiſſenburgenſis, Abbas Hornbacenſis, & alij multi. In hac ſancta convocatione Magno Imperatore præcipiente multa ad reformationem ſtatûs Eccleſiaſtici atque Monaſtici tractata ſunt: quæ cùm ſcripta habeantur ad verbum, causâ brevitatis non ſignamus.

DCCCCLXIV.

Anno Sigeri Abbatis XIII. Otto Imperator Magnus Pentecoſten Aquiſgrani celebravit, concurrentibus ad eum ex Gallia ſororibus ſuis, Reginâ ſcilicet Gallorum Girberga Matre Lotharij Regis, & Caroli Ducis, & Hathvvide uxore Hugonis Pariſiorum Comitis: quorum filius fuit alter Hugo, qui poſtea regnavit in Gallia. Ubi omnis illa regalis Proſapia tanto ad invicem congratulationis jubilo affecta eſt, ut in omni vita eorum vix aliquid gaudij huic lætitiæ habuerint comparandum. Aderant & alij Principes Imperij plures ad feſtum diem ab Imperatore convocati, ſimili exultationis jubilo lætantes.

Anno prænotato Benedictus, qui fuerat Romanus Pontifex creatus contra Leonem Papam VIII. apud Saxones in exilio moritur: amaritudine animi, & mœrore graviſſimo, ut fieri ſolet, deficiens.

Leo Papa VIII. objit.

Eodem quoque anno Leo ex Monacho & Cardinali Papa, ejus nominis VIII. Romæ moritur: cui Joannes XII. natione Italus, patriâ Narnienſis ſuccedens præfuit annis ferme octo, quem Romani plurimùm perſecuti ſunt, dederúntque operam, ut à Godfrido Campaniæ Comite in Lateranenſi Eccleſia caperetur, & in carcerem truderetur. Verùm poſtea idem Campaniæ Comes unà cum filio ſuo à Joanne Capuanorum Principe trucidatus eſt; & Joannes Papa poſt undecimum calamitatis ſuæ menſem liberatus Romam revertitur.

Anno

Digitized by Google

Anno prænotato Bruno Dux, & Archiepiſcopus Colonienſis, Vir Eccleſiaſticæ diſciplinæ ſtudioſiſſimus, ſynodum Coloniæ Provincialem celebrans, omnes Epiſcopos, & Abbates de toto Archiepiſcopio ſuo convocavit, & multa in eodem ſancto Concilio ad utilitatem communem conſtituit. DCCCCLXV. Concilium Provinciale apud Coloniam.

Anno Sigeri Abbatis XIV. obijt Meginradus Monachus, & Magiſter Scholarum hujus Cœnobij Hirſaugienſis, XVI. die Menſis Januarij, anno ætatis ſuæ ſexageſimo quinto, vir in omni genere doctrinarum eruditiſſimus: de quo in præcedentibus anno Diethmari Abbatis XXVII. dictum eſt: qui non ſolùm in ſcientia ſcripturarum Monachos juniores optimè inſtituit, ſed etiã in bonis morib' ad puritatem Regulæ Monaſticæ utiliter erudivit. Scripſit ad inſtitutionem diſcipulorũ ſuorum de Computo Eccleſiaſtico libellũ brevem, ſed valde utilem, ad Windekindũ Corbejenſis Cœnobij Monachum, atque Scholaſticum. Compoſuit de novis adinventis veterum libellum unum. In Pſalmos librum Commentariorum edidit. Epiſtolas ad memoratum Windekindum plures ſatis eleganter ſcripſit. Sed & alia pleraque ſcripſit nobis incognita. Poſt Meginradum Reginhardus Monachus Magiſter ſcholarum ſancti Aurelij conſtitutus eſt, & docendi munere fungitur annis 12. Vir quidem ſatis doctus, quamvis ad menſuram Meginradi non pervenerit, nec eam docendi gratiam & alacritatem per omnia fuerit aſſecutus: qui an ſcripſerit quidpiam de ſuo ingenio, certum non habemus. Egvvardus Monachus ſancti Aurelij Hirſaugienſis Meginradi quondam diſcipulus, vir doctus, & Prædicator egregius, nec minus vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum illuſtris, jubente Ottone Imperatore Magno Epiſcopus Sleſvvicenſis in finibus Saxoniæ factus eſt, qui ſanctitatis ſuæ manifeſtum omnibus præbuit ſignum. Nam hominem in mari ſubmerſum ſuis precibus coram multitudine hominum ad vitam revocavit. Unde in ſtuporem converſi Sleſvvicenſes nomen illi dederunt Viri Dei, appellantes eum Gottmannum causâ reverentiæ, & honoris utpote quem tanto miraculo Dei cognoverunt eſſe amicum. Egvvardus hic Monachus fit Ep.

His etiam temporibus mortuo Adelhardo Abbate Monaſterij ſancti Albani prope Moguntiam, Wernherus hujus Cœnobij Hirſaugienſis Monachus, mandante Wilhelmo Archiepiſcopo Moguntino in Abbatia ſucceſſit, vir magnarum virtutum, & prudentiæ ſingularis, qui pro doctrina, & vitæ merito in magno apud Moguntinos pretio fuit. Bernolfus quoque Monachus hujus Cœnobij Hirſaugienſis, & Meginradi ſcholaſtici quondam Auditor, atque diſcipulus, eâdem tempeſtate propter vitæ meritum, & cœleſtis abundantiam doctrinæ ad Monaſterium ſancti Ferrucij, quod Blidenſtat nuncupatur, Abbas deſtinatur.

Anno prænotato mortuus eſt Otgerus Epiſcopus Spirenſis ex Monacho, ut Erchenbaldus ſcribit, Cœnobij ſancti Pirminij Præſulis in Hornbach, qui fuit vir in omni ſcriptura doctiſſimus, vitæ quoq; merito ſanctiſſimus, & Imperatori Magno Ottoni ſingulari veneratione chariſſimus, à quo immunitatis præcipuę privilegium impetravit. Huic in ordine Pontificum Spirenſis Eccleſiæ viceſimus Præſul immediatè ſucceſſit Baldericus, & præfuit annis ferme XII. alij dicunt XXIII. qui bona quædam non parvæ æſtimationis Eccleſiæ ſuæ ab Ottone II. impetravit.

Digitized by Google

DCCCCLXVI.

Anno Sigeri Abbatis xv. Otto Imperator Magnus Romam duplici causâ proficiſcitur, quarum altera devotio in ſanctos fuit Apoſtolos: altera verò, ut Joannem Papam XIII. ab injurijs & perſecutionibus continuis infidelium eriperet Romanorum.

Otto Impe. Romā proficiſcitur.

Anno prænotato Bruno Dux, & Archiepiſcopus Colonienſis, Frater Imperatoris Magni Ottonis pergens in Galliam ad pacificandum Nepotes ſuos, Lotharium videlicet Regem, & filios Hugonis diſſidentes ab invicem, ubi Compendium venit, febre correptus, ad civitatem Rhemorum redit; ibi quidquid habuit, Eccleſijs per teſtamentum legavit, munitúſque Sacramentis Eccleſiaſticis in Domino quievit. Cujus corpus Theodericus Metenſium Epiſcopus Conſobrinus ejus Coloniam retulit; & ſicut ipſe mandaverat, in Cœnobio ſancti Pantaleonis à ſe fundato ſepelivit. Erat autem vir æternâ memoriâ dignus, qui multa fecit miranda; qui Ducatum Lotharingiæ ſibi commiſſum à Fratre tantâ prudentiâ gubernavit, & Pontificis officium minimè neglexit. Pontem quoque permagnificum, quem Carolus Imperator quondam Magnus apud Coloniam ſuper Rhenum fecerat, iſte Bruno deſtruxit: propterea quòd multa fierent in eo latrocinia hominum, quorum cadavera de Ponte in Rhenum nocturnis horis mittebantur. Huic in Archiepiſcopatu Colonienſis Eccleſiæ ſucceſſit Volmarus, & præfuit annis ferme VI. qui ſtructuram Cœnobij ſancti Pantaleonis in Colonia incœptam à Brunone Archiepiſcopo illius juſſu, & impenſis perfecit.

Bruno Archiepiſcop. moritur.

Volmarus fit Archiepiſcop. Colonienſis.

DCCCCLXVII.

Anno Sigeri Abbatis XVI. Otto Imperator Magnus, cum exercitu perrexit in Italiam, ſicut conſuetudinem habebat ſingulis penè annis viſitare Romam, tum propter devotionem, quam mente gerebat in ſanctos Apoſtolos, tum propter levitatem Romanorum. Qui cùm Romæ jam tranquillus exiſteret, Ottonem filium ſuum per litteras evocatum de Germania in Italiam à Joanne Papa in die Natalis Domini cum magna pompa fecit Imperatorem benedici. Hic eſt Otto Imperator II. de quo poſt obitum Patris latius dicetur.

Otto II. Romæ coronatur.

Eodem anno Wilhelmus Archiepiſcopus Moguntinus filius Magni Ottonis Imperatoris moritur, in cujus locum Hatto ejus nominis ſecundus Abbas Fuldenſis, jubente Imperatore Archiepiſcopus fuit ordinatus: qui ſingulari prudentiâ, & induſtriâ præditus Imperatoribus ſemper dilectus, & obſequentiſſimus extitit. Cui ſucceſſit in Abbatia Fuldenſi Wernherus Monachus vitâ, & eruditione præclarus, qui multo tempore Magiſter ſcholarum fuerat ab Hademaro quondam Abbate Reverendiſſimó ejuſdem Cœnobij inſtitutus.

His ferme temporibus claruit Hedericus Monachus, & Scholaſticus Monaſterij Wiſſenburgenſis, quod ſeptē à Spira milliaribus ferme diſtat, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris omnium opinione doctiſſimus, qui metro & prosâ exercitatus in utroque ſcribendi genere multa lucubrâſſe dicitur: quorum tamen ad noſtram notitiam pauciſſima hactenus pervenerunt; exſtant ejus in Cantica Canticorum non inelegantes Cōmentarij: in quatuor ſanctiſſima Chriſti Evangelia libri totidem: Homiliæ quoque plures ſub ejus nomine feruntur, quas tam ad

Digitized by Google

tam ad populũ habuit, quàm etiam ad Fratres certis anni ſolemnitatibus.

Anno prænotato, quartâ decimâ die Menſis Martij moritur Machtildis Regina, Mater Ottonis I. relicta Heinrici Regis, plena operibus bonis, & eleemoſynis, cunctis divitijs regalibus diſtributis ſervis Dei, & ancillis, atque pauperibus, anno viduitatis ſuæ primo ſupra triceſimum, Sabbato poſt Dominicam Quadrageſimæ primam, eâ ſcilicet horâ, quâ pauperes Chriſti ſemper in Quadrageſima recreare conſueverat, id eſt, Nonâ, de labore ad requiẽ cum fructu ſexageſimo tranſiens, reddente illi Domino coronam juſtitiæ, pro cujus amore omnia hujus mundi blandimenta contempſit. Sepulta eſt in Eccleſia ſancti Servatij in Quetelenburg juxta corpus Heinrici Regis Mariti quondam ſui, quemadmodum vivens mandaverat. Cujus vitam virtutibus, & miraculis claram Windekindus Corbejenſis Cœnobij Monachus, de quo ſupra diximus, ornatè ſcripſit eloquio.

DCCCCLXVIII.

Anno Sigeri Abbatis XVII. Ottone Imperatore Magno Romæ cum filio jam coronato exiſtente, quidam familiaris ejus ante oculos omnium à diabolo correptus, ita ut ſeipſum dentibus diſcerperet, juſſu Imperatoris ad Papam Joannem adducitur, ut catena ſancti Petri collo ejus circumligaretur: Clerici verò, neſcio quid mente gerentes, ſemel & iterum catenam non ſancti Petri, ſed alienam fallaciter tamen ſub nomine Apoſtolicæ adhibuerunt, quarum attactu infirmus nihil percepit relevaminis, ubi nihil erat virtutis. Tandem vera S. Petri catena allata, & collo furentis circumdata cùm fuiſſet, diabolus rugiens, & multum ſpumans diſceſſit. Quam catenam Theodericus Metenſis Epiſcopus, qui adſtabat, arreptam, cùm diceret ſe eam niſi manu abſciſsâ non dimiſſurum, tandem Imperator ſedato litigio à Papa Joanne obtinuit, ut annulum ejuſdem catenæ unum exſectum Epiſcopus habere mereretur.

Miraculũ catenæ ſancti Petri.

Eodem anno Imperatore magno Ottone de Italia in Germaniam reverſo Romani traditione factâ Joannem Pontificem in Eccleſia Lateranenſi divina celebrantem myſteria, per Campaniæ Comitem, ut ſupra dictum eſt, capi faciunt: qui exul deportatus in Campaniam undecim menſibus carcerali cuſtodiâ non ſine contumelia detentus eſt. Quibus auditis Imperator valde commotus eſt: & reditum in Italiam maturare ſatagit, quem tamen differre in ſequentem annum coactus eſt.

DCCCCLXIX.

Anno Sigeri Abbatis XVIII. Magnus Imperator Germanorum Otto, cum magno exercitu ſuorum intravit Italiam, & veniens Romam undecim Principes Romanorum Nobiliores, qui in captionem Joannis Papæ conſpiraverant, laqueo fecit ſuſpendi. De ceteris quoſdam gladio truncari præcepit, quoſdam ad Saxoniam in exilium irrevocabile deſtinavit. Deinde filios Romanorum centum numero ex potentioribus capiens obſides, ſecum duxit in Germaniam.

Joann. 13. Papa Romæ capitur.

His quoque temporibus Theodericus Metenſis ſupradictus Epiſcopus Monaſterium noſtri Ordinis in Inſula juxta civitatem Metenſem de bonis ſuis fundavit, quod conſummatum ſub honore Divi Martyris Vincentij conſecravit, in quo multas reliquias SS. repoſuit, quas Imperatorem triennio in Italia expeditione ſequens tam à Papa Joanne, quàm ab

Cœnobiũ S. Vincentij Metis fundatur.

alijs

alijs diverſis quocunque poterat modo impetravit. Et hæc quidem eum parte catenæ ſancti Petri Apoſtoli cum capillis ejuſdem, & ſanguine ſancti Protomartyris Stephani, & parte de craticula ſancti Laurentij Martyris, à Papa Joanne ſibi donatâ in Galliam hoc anno detulit, & in eadem Baſilica ſancti Martyris Vincentij cum honore collocavit.

DCCCCLXX.

Joannes Imperator Græcorũ.

Anno Sigeri Abb. XIX. Nicephorus Imperator Græcorũ apud Conſtantinopolim jam ſenio gravatus, timens de imperio expelli à filijs ſuis, cogitavit illos evnuchizare. Quorum Mater Regina, quoniam nullo eos alio poterat modo liberare, ſuaſit Joanni Nicephorum occidere, & imperare. Joannes itaque occultè cum funibus intravit palatium, & occiſo Imperatore Nicephoro ejus ſibi uſurpavit imperium. Hujus Joannis Græcorum Imperatoris filiam nomine Theophanam Otto ſecundus Imperator Romanorum adhuc patre ſuo vivente & jubente duxit uxorem, quæ peperit ei filium, Ottonem ſcilicet tertium.

Anno prænotato viceſimâ primâ die Menſis Aprilis obijt Heribertus Monachus & Magiſter ſcholarũ Cœnobij ſancti Wilibrordi Epternacenſis, vir in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, de quo ſupra dictum eſt anno Diethmari Abbatis viceſimo ſeptimo: de cujus lucubrationibus pauca in manus noſtras hactenus pervenerunt: etenim ſicut Meginfridus ait, divinarum ſcripturarum explanator ſubtiliſſimus fuit, & multos in utriuſque libros teſtamenti commentarios fecit. De moribus veterum Monachorum utilem tractatum compoſuit, in quo penè omnium inſtitutionum Clauſtralium ante ſe mentionem fecit. De menſura Monochordi ſimiliter ſcripſit. Huic in Magiſterio ſcholæ Monaſticæ ſucceſſit Rudgerus ejuſdem Cœnobij Monachus, qui ſuâ eruditione plures laudabiliter inſtituit: quos non modo verbis, ſed etiam exemplo in omni ſanctitate præceſſit: qui & ipſe nonnulla ſynthemata lucubrâſſe dicitur: quorum lectione ſe & tunc præſentibus utilem, & poſteris omnibus commendabilem fecit.

Bajan. Rex & Necromanticus.

His quoque temporibus dominabantur genti Bulgarorum, quæ fuit pars Græciæ, duo fratres filij Simeonis ex Monacho quondam Regis, Petrus videlicet, & Bajanus: è quibus Bajanus in arte Magica peritiſſimus omnium ſuo tempore mortalium habebatur, per quam ſtupenda facìebat. Nam quotiens voluit, ſe vel in lupum, vel in aviculam, aut quamlibet beſtiam aliam dæmonum cooperatione mutaviſſe non dubium à neſcientibus præſtigiorum ejus rationem occultam putabatur. Multa inſuper & alia patravit miranda, quæ cùm dæmonum ſint ludibria, parùm intereſt, ſi vel negligantur à nobis, vel contemnantur.

Sãct. Abbo Floriacenſ. Abbas.

Claruit his temporibus in Gallia Abbo, ſive Ebbo Floriacenſis Monaſterij Ordinis noſtri clariſſimus Abbas, vir in divinis ſcripturis eruditiſſimus, & ſæcularis litteraturæ non ignarus; qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula ſuper calculo Victorij librum unum. Hic divino ſuccenſus amore verbum Dei in Vaſconia prædicans, Martyrio coronatus eſt, proprijque ſanguinis effuſione teſtimonium præbuit veritati.

Aimoinus Floriacenſ. Monachꝰ.

Aimoinus quoque ejuſdem Floriacenſis Cœnobij Monachus, hæc tempora ſuis lucubrationibus in Ordine noſtro reddidit clariora, qui cùm eſſet vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, metro exercitatus, &

Digitized by Google

tus. & prosâ, scripsit ex mandato Abbonis memorati Abbatis sui, de miraculis sanctissimi Patris Nostri Benedicti, cujus se corpus habere Floriacenses & confirmant, & gloriantur: licet Monachi Cassinenses contradicant. Scripsit etiam chronicon Monasterij sui Floriacensis, in quo multa per digressum intromiscuit, de gestis & historia Gallorum; cætera verò, quæ scripsisse dicitur, ad nostras manus adhuc minimè venerunt.

Claruit his etiam temporibus in Monasterio Fuldensi post Wernherum Poppo venerabilis Monachus, Magister scholarum consensu omniũ constitutus; qui cùm esset omni scientiâ scripturarum eruditissimus, multorum audientium præceptor egregius fuit. Hic, ut Meginfridus testatur, libros Boëtij de consolatione primus inter omnes suis commentarijs explanavit. Plura denique veterum synthemata Philosophorum suis discipulis legere consuevit, quæ ornatissimo dicendi genere singulari modo commentandi scriptionis lumine propriæ reseravit.

Richard. ex Monacho Episcopus.

Richardus ex Monacho S. Germani Episcopus Altisiodorensis his etiam temporibus claruit, vir magnæ simplicitatis, & minoris industriæ circa res mundiales, quàm illud requirere tempus videbatur; vitæ tamen meritò, & zelo sacræ Religionis multùm venerabilis extitit, & ob id magis rectæ conversationis exemplo, quàm sermonis ornatu populos erudivit.

DCCCCLXXI.

Anno Sigeri Abbatis xx. Otto magnus Imperator in Italia Romæ constitutus, Theophanam filiam, vel ut alij quidam volunt, neptem Joannis Imperatoris Constantinopolitani Ottoni filio suo Coimperatori dedit uxorem, quam Joannes Papa decimus tertius mox in Reginam coronavit, quæ peperit Ottonem postea Imperatorem, ejus nominis tertium.

S. Wolfgangus ex Monacho Episcop.

Claruit circa hæc tempora sanctus Wolfgangus ex Monacho & Eremita Episcopus Ratisponensis in Bavaria; vir doctus, & sanctissimæ conversationis, qui multis tam in vita, quàm post mortem coruscavit miraculis. Hic tantæ fuit eruditionis in omni genere doctrinarum, quòd apud Treviros publicæ scholæ aliquandiu præfuit; & nonnulla etiam satis eleganter tam metro, quàm prosâ scripsit. Deinde considerans omnia esse vana, quæ mundus vel continet, vel pollicetur, sæculi Philosophiam pro Dei amore deseruit, & monasticæ conversationis habitum assumpsit. Factus tandem Episcopus vitam suam in omni sanctitate puram tenuit, & gregem sibi commissum diligenter custodivit.

Rosuitha Monialis doctiss.ma.

Claruit his etiam temporibus Rosuitha Monasterij Gendeshemensis in Saxonia Ordin. nostri monialis, virgo nobilis, in divinis scripturis simul, & in sæcularibus litteris studiosissima, metro simul erudita scribere & prosâ: nec minus eruditione, quàm vitæ merito veneranda. Scripsit quædam non spernendæ lectionis opuscula, de quibus nos vidimus subjecta. Ad Girbergam Abbatissam heroico carmine lucubravit de vita & integritate Beatæ Mariæ Virginis librum unum. De Ascensione Domini eodem carmine librum unum. De S. Gingolfo Mart. librum unum. De passione S. Pelagij illis temporibus in Corduba martyrizati librum 1. De lapsu & pœnitentia S. Theophili Vice-Domini lib. 1. De lapsu illius juvenis, qui meritis sancti Basilij pœnituit. lib. 1. De passione S. Dionysij Episcopi Areopagitæ Martyris. lib. 1. De passione S. Agnetis virginis. lib. 1. Omnia præsignata eleganti carmine composuit. Scripsit præterea Comœdias sex.

Digitized by Google

Stylo imitata Terentium; quarum prima inſcribitur converſio Gallicani Principis, paſſionem includens Joannis & Pauli Martyrum. Secunda eſt de paſſione ſanctarum Agapis, Chione & Herenæ Virginum. Tertia de reſuſcitatione Callimachi & Druſianæ per ſanctum Joannem Evangeliſtam. Quarta eſt de lapſu & pœnitentia Mariæ ſororis Abrahæ Abbatis & Eremitæ. Quinta eſt de converſatione Thaidis meretricis. Sexta verò paſſionem recitat ſanctarum Virginum Fidei, Spei, & Charitatis. Scripſit etiam metricè geſta magni Ottonis Imperatoris primi lib. I. Diverſorum quoque carminum & Epigrammaton lib. I. Epiſtolas etiam quaſdam non inelegantes. Reliqua ejus opuſcula in manus noſtras non venerunt.

DCCCCLXXII.

Gero fit Archiepiſcop. Colonienſ.

Anno Sigeri Abbatis XXI. Indictione quintâ decimâ Volmarus Archiepiſcopus Colonienſis objit, cujus filius Chriſtiani Comitis & Wiburgis Comitiſſæ ſororis Comitis Magdeburgenſis Gero nomine ſucceſſit: vir per omnia magnificus, & in ampliando cultu divini honoris valde ſtudioſus; multa enim bona fecit in toto regiminis ſui tempore. Monaſteria vetuſtate collapſa ad priſtinum ſtatum reſtauravit: & plures de novo Eccleſias in Colonia ſimul & extra conſtruxit. Erat in timore Domini fundatus: cujus amore omnem hujus Mundi vanitatem forti animo contemnens, Dei amicus eſſe meruit in æternum.

Cœnobiũ Nienburg.

Iſte Reverendiſſimus Archiepiſcopus Gero cooperante fratre ſuo Comite Diethmaro Monaſterium Abbatiale noſtri Ordinis fundavit in Saxonia, quod Neoburgum appellatur: ſed uſitatò vocatur in Saxonica lingua Monichen-Nienburg; quoniam inhabitatur à Monachis Regulam ſanctiſſimi Patris noſtri Benedicti profitentibus.

Anno prænotato Joannes Papa XIII. moritur, cui Benedictus ejus nominis ſextus, patriâ Romanus ſucceſſit, & præfuit anno uno & menſibus ſeptem: qui & ipſe multas à Romanis injurias ſuſtinuit, à quibus tandem captus, & in Caſtellum S. Angeli truſus, in amaritudine animi tabeſcens ac deficiens, miſeram cum morte vitam commutavit. Eodem anno magnus Imperator Otto primus de Italia reverſus in Saxoniam, graviter cœpit infirmari: & morbo tandem prævalente mortuus eſt, ſeptimâ videlicet die menſis Maij, anno regni ſui, ut ſupputatio refert, ſexto atque triceſimo; ſepultus in Eccleſia Magdeburgenſi, quam ipſe à fundamentis conſtruxerat. Cujus vitam Witikindus Corbejenſis Monachus, ut ſupra diximus, deſcripſit: qui etiam hiſtoriam originis & geſtorum Saxonum uſque ad hunc annum compoſuit. His quoque temporibus Hermannus Dux quidam Saxoniæ magnificus Cœnobium Ordinis noſtri fundavit in Luneburg ſub honore S. Archangeli Michaelis, quod multis prædijs & redditibus dotavit: ſicut & in hunc uſque diem multis cernitur bonis locupletatum; in quo Monachos juxta S. Patris Benedicti Regulam converſantes poſuit: quorum primus Abbas Ludericus de Cœnobio S. Pantaleonis ex Colonia Monachus religioſiſſimæ converſationis aſſumptus fuit.

Otto Imperator I. moritur.

Monaſterium in Luneburg fũdatur.

DCCCCLXXIII.

Anni Sigeri Abbatis XXII. Otto ſecundus Magni Ottonis filius dudum Romæ à Papa Joanne coronatus Imperator, poſt obitum patris de communi Principum Germaniæ electione & conſenſu regni gubernacula

ſuſci-

Digitized by Google

ſuſcipiens imperavit annis x. qui patre adhuc vivente, ſicut diximus uxorem duxerat Theophanam filiam Joannis Imperatoris Græcorum, qui patrem ſuum Nicephorum ſuaſu matris, ut ſupra dictum eſt, interfecerat: cujus frater Gregorius germani facinus abhorrens, patriam cum regno dimiſit. Hæc Theophana peperit ex Ottone memorato ſecundo tertium Ottonem & filias tres. Quarum Sophia prima poſt Girbergam Abbatiſſa fuit noſtri Ordinis in Gandersheim, virgo planè in ſcripturis docta, & vitæ merito plena. Secunda filia nomine Adelhaidis ejuſdem Ordinis noſtri poſtea in Quetelenburg Abbatiſſa fuit, virgo Deo mente dicata & corpore, cujus vita multis virtutibus clara effulſit. Tertiam verò Gutham nomine Udalricus quidam Bohemiæ Dux de quodam Cœnobio Monialium in Ratisbona violenter extraxit, ſibique in uxorem matrimonialiter copulavit.

Sophia filia Imper. Abbatiſſa.

His temporibus Gero venerabilis Colonienſium Archiepiſcopus Monaſterium noſtri Ordinis in ſua Diœceſi Gladebach nuncupatum fundavit, quod multis prædijs, & poſſeſſionibus ſplendidis locupletavit ad ſuſtentationem Monachorum. Eſt autem Cœnobium ipſum ſatis notum, & inſigne, ſitum non procul à Noveſio ad Occidentalem plagam: in quo Monachi antiquitus in maxima ſanctitate Deo ſervierant. Primus ejuſdem Cœnobij Abbas per Geronem fuit inſtitutus ſanctus Sanderadus, vir doctus, & ſanctiſſimæ converſationis, qui multis tam in vita, quàm poſt mortem legitur claruiſſe miraculis. Unde poſt multa bonorum operum ſancta exercitia tandem ad Dominum migrans, ſanctorum in æterna felicitate conſortio meruit adjungi. Cujus feſtum agitur quotannis viceſimâ die menſis Auguſti.

Cœnobiũ S. Martini Coloniæ fundatur.

His etiam temporibus Gero ſanctiſſimus Colonienſis Eccleſiæ ſæpe dictus Archipræſul Monaſterium ſancti Martini in Colonia ſub norma divi Patris Benedicti conſtruxit; quod Scotis Monachis pro Chriſto peregrinantibus inhabitandum dedit. Quod etiam Scoti multo tempore inhabitârunt, ſubſidium præſentis vitæ illis conferentibus fidelibus Chriſti, quamdiu in ſanctitate regularis obſervantiæ perdurabant. Verùm à tramite rectitudinis poſtea in omnem vitæ diſſolutionem declinantes, de Monaſterio illo, ſicut & de pleriſque alijs, expulſi ſunt: & alij nationis Germaniæ in locum eorum ſucceſſerunt. Primus præfati Monaſterij ſancti Martini Abbas fuit Mymborinus, natione Scotus, Regulam ſancti Patris Noſtri Benedicti, ſicut omnes, profeſſus: vir integerrimæ converſationis, qui pro Chriſti amore non ſolùm patriam ſuam deſeruit, ſed latas etiam poſſeſſiones contempſit; eligens pauper eſſe in domo Domini magis, quàm habitare in tabernaculis peccatorum. Ejus vita plena virtutibus fuit, & ſuo exemplo multos ab iniquitate convertit; quoniam ut legitur, multis ſignis, & miraculis coruſcavit, cujus feſtum Kalendis Januarij agitur.

Adelbertus Epiſcopus Pragenſis.

Claruit his temporibus ſanctus Adelbertus, natione, ut fertur, Boëmus, primò quidem Pragenſis in Boëmia Epiſcopus, poſtea Martyr Chriſti magnificus. Qui divinâ revelatione præmonitus, fidem Chriſti prædicaturus intravit Pannoniam, & ſuis exhortationibus ſanctis, primum Regem Ungarorum ſanctum Stephanum cum multis alijs baptizavit: deinde Poloniam pertranſiens, eos in fide confirmans ab eis martyriza-

Digitized by Google

S. Adelbertus Monachus Mediolacenſ.

tus eſt. Adelbertus item alius noſtri Ordinis Monachus, & Scholaſticus Cœnobij ſancti Luthvvini Mediolacenſis in Diœceſi Trevirorum, his temporibus tam eruditione ſcripturarum, quàm vitæ ſanctimoniâ clarus habetur; qui miraculis coruſcans habitantem in ſe Chriſtum ſanctis operibus demonſtravit. Moriens in multa vitæ puritate cantantibus Angelis, æternam lætus tranſivit ad vitam, cujus feſtum ſeptimo Kalendarum menſis Julij agitur. Adelmannus quoque Monachus inſignis Cœnobij Stabulenſis in Diœceſi Leodienſi hæc tempora tum eruditione ſcripturarum, tum vitæ ſanctitate reddidit clariora. Qui cùm eſſet in amore Domini ſingulari devotione ſuccenſus, mirabili gratiâ compunctionis enituit, & crebris etiam in hac mortali vita miraculis coruſcavit; fuit enim ſcripturarum eruditione illuſtris, & vitæ merito valde venerabilis, qui Sanctorum collegio non dubitatur conjunctus: cujus feſtum agitur tertio nonarum Februarij, hoc eſt, tertiâ die menſis ejuſdem.

Hoc tempore Heinrico Trevirorum Archiepiſcopo mortuo, Theodericus de Moguntia ſucceſſit, ſub quo Canonici majoris Eccleſiæ ſancti Petri, qui à primo fundationis ſuæ tempore ſub certa regula in communi uſque in præſcriptum tempus vixerunt, abjectâ priſtinæ converſationis normâ deſierunt eſſe regulares, diſtributionibus inter ſe factis præbendarum: & qui prius more Apoſtolorum omnia habuêre communia, cœperunt jam deinceps ſinguli poſſidere propria. Quorum exemplum poſtea ſecuti plures Canonici, ſicuti ſancti Paulini apud Treviros, ſancti Caſtoris in Confluentia, SS. Martini & Victoris Moguntiæ, in Wormatia quoque & Spira de communi ad propriam vitæ rationem deſcenderunt, quod ideò fieri potuit, quia in multis tempore multa mutantur.

Canonici Trevirenſ. Regulam abjiciunt.

His etiam temporibus Hattone Archiepiſcopo Moguntino mortuo, Rupertus ſucceſſit, vir ingenio manſuetus, & vitæ converſatione tranquillus, ſed propter brevitatem regiminis ſui tantum prodeſſe non potuit, quantum pro ſua bona voluntate coram Deo, & hominibus eſſe peroptavit. De Hattone vulgò recitatur hiſtoria, quam huic quoque inſerere compilationi noſtræ haud abſonum judicamus. Fertur enim, quòd tempore famis, quæ terram diebus ſuis oppreſſerat, magnam multitudinem pauperum, quos ad eleemoſynam ex omni vicinia evocaverat, in quadam domo ſequeſtrata procul ab alijs, fecerit ignibus concremari, quaſi authores famis, utpote qui ſemper otioſi mendicantes aliorum laborantium ſudores devorâſſent. Volens itaque, ut ſenſit, conſulere, & eorum inopiæ, & utilitati patriæ communi famis incommodo laborantis, pravo conſilio perſuaſus, omnes quotquot invitantibus creduli convenerant, extinxit. Quapropter divinam vindictam contra ſe provocavit. Nam tertio ſui Pontificatûs anno, ut ferunt, nondum completo, divina in eum vindicta tali ordine proceſſit. Murium nempe multitudo in illum innumerabilis irruit, quorum morſibus nimis importunâ vexatione mortem ſubire miſerabilem compulſus eſt. Quocunque diverte-

Mures devorant Hattonem.

bat, mures catervatim occurrebant, & dentibus miſerum crudeliter laniabant. Si fuit in alto vel eminentiore aliquo loco, mures per parietes turmatim aſcendentes in illum irruerunt: ſi verò penetralibus incluſus, per rimulas intrabant, eúmque infinitâ multitudine obruentes mordebant, lacerabant, ac devorare penitus geſtiebant. Quantò propellebantur à

Digitized by Google

tur à miniſtris, tantò ſe amplius ingerebant, nec requiem ullo tempore nec loco miſero dederunt. Cumq; in terra ſe tutum eſſe nuſquam conſpiceret, ab amicis ſuis dato conſilio, aquarum ſe munimine cinxit: ac turrim in medio Rheni propè oppidum Bingiorum, ubi Nahus Rhenum influit, ad Quardiam loci ab antiquo conſtructam, ſcaphâ ſubvectus aſcendit, ſperans eò loci per undoſi fluminis raptum mures nequaquam poſſe accedere. Sed nuſquam eſt locus, quo divina poteſtas in delinquentes prohibeatur exercere juſtitiam, niſi contritio pœnitentiæ Judicis prævenerit vindictam. Ordinatione igitur divinâ mures infinitâ multitudine convenientes per Rheni fluminis undas natârunt: per murũ arcem̃ celeriter aſcendunt: Pontificem miſerabilem omnes ſimul invadunt, rodunt, lacerant, ac poſtremò interficiunt penitus. Huic nos hiſtoriæ auctoritatem nec tribuimus, nec denegare poſſumus: quam & deſcriptam invenimus ab antiquis, & quaſi recentem in ore hominum verſari uſque in hanc diem non ignoramus. Turris autem, in qua devoratus à muribus Hatto dicitur, juxta Bingen Oppidum Moguntinæ diœceſis in medio Rheni fluminis poſita uſque in præſens tempus murium arx, vulgaritur verò der Maußthurn ab incolis nuncupatur: & eſt in oppoſito Caſtelli Erenfels, ubi thelonium exigitur.

DCCCCLXXIV.

Anno Sigeri Abb. XXIII. Indictione Romanorũ ſecundâ, quartâ die menſis Julij S. Udalricus Epiſcopus Auguſtenſis in Suevia moritur: & in Eccleſia S. Affræ Martyris pauper in mundo, ſed dives in Chriſto, anno pontificatûs ſui quinquageſimo per S. Wolfgangum Ratiſponenſis Eccleſiæ præſulem ſepelitur. Eſt autem Eccleſia ſanctæ Affræ prædicta noſtri Ordinis inſigne Cœnobium, quod idem ſanctiſſimus Præſul Udalricus de novo conſtruens, dum viveret, in eo multitudinem collocaverat Deo ſervientium Monachorum. Succeſſit ei in Pontificatu Heinricus, qui poſtea cum multis alijs Epiſcopis, Abbatibus, Principibus atque nobilibus in exercitu Ottonis Imperatoris ſecundi à Græcis in Calabria, ſicut dicemus, fuit occiſus.

S. Udalric. Epiſc. moritur.

His temporibus claruit S. Gregorius filius Nicephori quondam Imperatoris Græcorum, frater Theophanæ uxoris Ottonis ſecundi Imperatoris vir magnæ ſanctitatis: qui regnum ſimul & Patriam tali occaſione pro Dei amore comtempſit. Anno Sigeri Abbatis undecimo, ſicut dictum eſt ſupra, cùm Nicephorus ſuſpicione filiorum ſuorum laborans illos evnuchizare diſponeret, Joannes ſenior filius matris inductione patrem ſtrangulavit, & imperavit pro eo. Tantum ſcelus fratris in patrem deteſtatus Gregorius, & metuens ſimili crudelitate poſſe aliquando necari à Germano, qui nec genitori parcere potuiſſet, aſſumptis ſecum neceſſarijs venit in Germaniam, & ultra non eſt in Græciam reverſus. Conſtruxit autem in Porticeto juxta Aquaſgrani Ordinis noſtri Monaſterium, in quo Monachus ſanctiſſimè vixit miraculis coruſcans: ubi & ſepultus eſt. Uxorem Ottonis ſecundi Theophanam, alij ſororem Joannis Græcorum Imperatoris fuiſſe ſcribunt, alij filiam: cujus diverſitatis lectorem volumus eſſe prænonitum; ut nobis non imputet errorem, quem ſine injuria partis alterius non poſſumus emendare.

S. Gregorius Monac.

Cœnobiũ fundatur in Porticeto.

Anno prænotato Benedictus Papa VI. machinatione Romanorum

Digitized by Google

incarceratus, tandem in Adriani mole ſtrangulatus eſt: cui Donus ejus nominis ſecundus ſucceſſit, & præfuit anno uno, menſes VII.

Eodem quoque anno Ratherius ex Monacho Lobienſis Monaſterij in Lotharingia, primò Epiſcopus Veronenſis in Italia, poſtea verò Leodienſis in ipſa Lotharingia, & pulſus ab utriſque, dudum reverſus ad ſuum Cœnobium Lobias moritur, & ibidem ſepelitur. Cujus eſt de ſe monoſtichon hoc, ſuo ſepulchro priuſquam moreretur inſculptum: *Ratherius præſul: ſed ter Ratherius exul.* De hujus viri ſcientia eruditione & lucubrationibus latam in præcedentibus fecimus mentionem.

Rheginherus Comes Montenſis.

Item anno prænotato Reginherus junior filius Reginheri Comitis de monte, quem Bruno Archiepiſcopus Colonienſis cum filijs in exilium compulerat, ut dictum eſt anno Sigeri Abbatis ſeptimo, bonam confidentiam habens de recuperando comitatu paterno, paulatim reſumptis viribus à Gallia redijt: & cum Wernero comite, qui prius ſuum comitatū ab Ottone Magno Imperatore acceperat, apud Beronam bello conflixit: eóque cum multis alijs interfecto comitatum Montenſem, paternam videlicet hæreditatem, potenter obtinuit. His quoque temporibus Otto Dux Saxoniæ conſanguineus Ottonis Imperatoris ſecundi filius Hermanni Ducis potentiſſimi, & ideò honeſtiſſimi Principis, cùm eſſet magnus & dives in auro & argento, nec filios haberet, volens Chriſtū bonorum ſuorum inſtituere hæredem, fundavit juxta Moganum in Oppido Aſchafenburg Moguntinæ diœceſis, duobus ferè milliaribus à Selgenſtat, inſignem Canonicorū Eccleſiam: quam multis poſſeſſionibus magnificè dotavit, in qua & poſtea mortuus unà cum Ida venerabili matre, & Lucarde ſorore relatus ex Italia ſepultus fuit: ultimo enim Ottonis ſecundi anno pergens cum illo in Calabriam, à Græcis cum alijs multis fuit occiſus, quemadmodum Sigeri Abbatis anno XXX. dicemus.

DCCCCLXXV.

Anno Sigeri Abbatis XXIV. Indictione Romanorum tertiâ objit Werenbaldus hujus Cœnobij S. Aurelij Hirſaugienſis Monachus: qui cùm eſſet vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula pulcherrima lib. de laude Sanctorum Martyrum. Aliū ſimiliter edidit de malis ſuorum temporum, quem lamentationes Werenbaldi prænotavit. Alia quoque non pauca ſcripſiſſe dicitur: quæ nimia intercapedo temporum penitus cum oblivione ſepelivit. Hic Werenbaldus ſanctiſſimus, doctiſſimuſque Monachus tantæ apud ſuos opinionis & æſtimationis fuit, ſicut Meginfridus ſcribit, ut mortuo Spirenſium Epiſcopo Otgero, in ejus locum à Canonicis fuerit electus, multiſq; precibus, ut Pontificatum ſuſciperet oblatū fatigatus. Ipſe autē mundo jam mortuus atque ſepultus, nullâ ratione induci potuit, ut ſe curis & negotijs ſæculi rurſus ſubmitteret, reſpondens notabile verbum ſuadentibus: *Si mundo ſervire voluiſſem, in hanc ſolitudinem non veniſſem.* Objit autem decimâ die menſis Novembris non ſine opinione ſanctitatis, & in Eccleſia S. Aurelij Præſulis cum honore congruo ſepelitur.

Werenbaldus Hirſaugienſis Monachus.

Eodem anno mortuus eſt Archiepiſcopus Trevirorum Theodericus, ſub quo Canonici majoris Eccleſiæ Trevirenſis S. Petri, ut ſupra diximus, deſiderium convertentes ad propria, deſierunt eſſe regulares. Anno etiam prænotato moritur Rupertus Archiepiſcopus Moguntinus:

cui

Digitized by Google

cui Willegisus succeſſit; vir per omnia magnificus, & Dei cultor maximus, qui multa bona fecit in omni tempore Pontificatûs sui: vitâ & conversatione apostolicus, & omni scientiâ scripturarum egregiè doctus: Dei amicus, à Regibus & Principibus magnificè honoratus. Dilexit Clerum: Monachos honoravit: pauperum curam nunquam intermisit: in exhortando fuit alacer: in monendo dulcis & blandus, & in corectione perversorum optimâ discretione severus, non crudelis. Qui de humili parentela progenitus, patrem habuit fabrum lignarium, qui currus manu faciebat, & carros, quos alio nomine bigas vulgariter nuncupamus, talíque & se, & suos artificio nutriebat.

Willegisus fit Archiepiscop. Moguntinus.

At Willegisus in sua pueritia positus ad scholas, cùm esset pauper, stipem cum pauperibus more scholarium quærebat: & quantum sinebat ætas, in studio litterarum continuus fuit. Crevit cum tempore fervor, & amor discendi, eóq; successivè profecit, ut inter doctos doctor ipse evaderet. Factus tandem Archiepiscopus, ut pristinæ humilitatis memoriam semper posset habere in promptu, rotam carri unam in secreto cubiculo fecit in pariete depingi: ad cujus partem superiorem hæc verba fuerunt litteris adscripta latinis: *VVillegise memento, quid modò sis? quid antea fueris? & quid in brevi necessariò futurus sis.* Per rotam generis sui humilem conditionem ad mentem sedulò cupiens revocare, quatenus solidè in semetipso potuisset consistere. Hanc ejus cameram præter unicum Presbyterum Capellanum nemo permittebatur ingredi, quamdiu illum in hac vita mortali contigit remorari. Quo mortuo publicum factum est, & manifestum omnibus arcanum, quod Willegisus Archiepiscopus fecerat. Hujus occasione facti sanctus Heinricus Imperator Romanorũ, ut ferunt, rotam pro singulari memoria Willegisi Moguntinensibus dedit in signum, quod retinent in armis usque in præsentem diem. Præfuit autem Willegisus in Archiepiscopatu annis sex & triginta.

Cur ferat Moguntia rotam.

DCCCCLXXVI.

Anno Sigeri Abbatis vicesimo quinto, secundus Otto Imperator conventum Principum generalem celebravit in Moguntia, ubi inter cætera cunctis per totum imperium fuit sub pœna capitis, & amissione omnium bonorum interdictũ rapinas exercere in regno: quod pleríque postea transgressi Comites, & Nobiles, sine misericordia capitibus mox amputatis, quas meruêre, pœnas dederunt. Claruit his temporibus in Anglia sanctus Dunstanus Abbas Monasterij Glasconiensis, postea Episcopus Wintoniensis, ac deinde Cantuariensis Archiepiscopus, vir doctus, & magnæ sanctitatis; qui multis & in vita, & post mortem fertur claruisse miraculis, cujus vitam Osbernus Cantuariensis Monachus nostri Ordinis claro sermone compilavit. Ejus festum nonâ decimâ die mensis Maij apud Albiones agitur. Eodem quoque tempore claruit in Anglia Adelboldus Monachus, memorati Cœnobij Glasconiensis, sancti Dunstani Abbatis in eodem auditor atque discipulus, vir in divinis scripturis doctus, & morum sanctitate integerrimus, qui multos verbo, & exemplo ad justitiam erudivit. Unde crescentibus meritis post Præceptorem suum Dunstanum Episcopus Wintoniensis ordinatus ex Abbate Cœnobij Abendoniensis vitam suam in multa puritate custodivit, & tandem feliciter in Domino quievit. Item claruit his ipsis temporibus tam vitæ merito,

S. Dunstanus ex Monacho Archiepiscop.

quàm

Digitized by Google

quàm eruditione ſcripturarum illuſtris, & cunctorum opinione celeberrimus Oſwaldus ex Monacho Floriacenſis Cœnobij, primus ante ſanctum Dunſtanum & Adelboldum Epiſcopus Wintonienſis, ac deinde Archiepiſcopus Eboracenſis, Ottonis ante Dunſtanum Cantuarienſis Archiepiſcopi nepos: vir in omni ſcriptura tam divina, quàm humana doctus, & vitæ merito integerrimus, qui ſe in omnibus Paſtorem bonum exhibuit.

Oſwaldus ex Monach. Archiepiſc. Eboracenſ.

DCCCCLXXVII.

Anno Sigeri Abbatis XXVI. Lotharius Gallorum Rex cupiens Lotharingiam ſuo ſubjugare imperio, magno ſuorum adunato exercitu uſque ad palatium Aquiſgrani pervenit. Quod cùm Ottoni II. Imperatori certâ fuiſſet relatione nuntiatum, mox copijs ſummâ celeritate paratis, Rheno tranſmiſſo illi cœpit potenter occurrere, prælium cupiens cum illo tentare. Unde pavore concuſſus Rex Lotharius fugit, quem inſecutus magnanimus Otto nullo reſiſtente devaſtando uſque Pariſios pervenit, partem tamen exercitûs modicam circa Axonam fluvium in redeundo amiſit. Verùm quia nec Deo pepercerunt, cujus Eccleſias ſpoliaverunt, & depopulati ſunt, quidam Dei famulus incluſus prædixit, quia nullus Auctorum hujus mali ſeptennium ſupervicturus eſſet, quod verum rei probavit eventus.

Anno etiam præſignato mortuus eſt Reginhardus Monachus, & ſcholaſticus hujus Monaſterij ſancti Aurelij Hirſaugienſis, de quo ſupra dictum eſt anno Sigeri Abbatis XIV. poſt cujus obitum Theobaldus Monachus jubente Sigero Abbate docendi provinciam ſubivit. Vir certè tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, qui Monachos juvenes ſuo magiſterio commiſſos non ſolùm litteris, ſed etiam ſanctis moribus erudivit, de cujus ſchola multi Fratres in viros præſtantiſſimos cum tempore evaſerunt.

DCCCCLXXVIII.

Igneæ acies apparuerunt in cœlo.

Anno Sigeri Abbatis XXVII. acies igneæ 28. die menſis Octobris, hoc eſt, in ſolemnitate ſanctorum Apoſtolorum Simonis & Judæ per totam noctem viſibiles apparuerunt in cœlo. Romæ poſt Donum ejus nominis II. in Cathedra S. Petri Bonifacius præfuit annis duobus, vel ut alij ſcribunt, menſibus tantùm duobus. Quo mortuo Benedictus ſeptimus ſucceſſit, & præfuit annis octo, vir bonus & in Eccleſiaſtico regimine ſtrenuus.

Conſtantinus Bajanus Rex.

Eodem Tempore Conſtantinus Joannis Græcorum Imperatoris filius, nonus & quadrageſimus poſt mortem patris cum Alexio, & Emmanuele fratribus imperavit in Græcia: quos Bajanus Bulgarorum Rex, de quo dictum eſt anno Sigeri Abbatis XIX. magicæ artis omnium ſuo tempore peritiſſimus, ita bello & magicis artibus vexavit, ut à capienda Conſtantinopoli parùm abfuerit, eóſque in multis graviter afflixit artibus, & viribus ſuis.

Eccleſia Moguntina reſtauratur.

His etiam temporibus Willegiſus Reverendiſſimus Moguntinenſium Archiepiſcopus majorem Eccleſiam de domo S. Martini novam à fundamentis pulchro tabulato lapideo pretioſiſſimè exſtruere cœpit: quam tandem perfectam ſolemniter conſecravit.

In monte quoque memoratæ civitatis Moguntinæ ſub honore ſancti Protomartyris Stephani Canonicorum ſuis impenſis exſtruxit Eccleſiam, quam prædijs & poſſeſſionibus multis ad ſuſtentationem ſervientium Domino

Digitized by Google

Domino largâ manu providit; in qua & mortuus, ſicut vivus diſpoſuerat, ſepultus fuit. Monaſterium quoque S. Victoris extra Moguntiam, in quo Canonici regulariter in communi vivebant, ſuis impenſis ampliavit, & multis Cœnobijs Monachorum, & Eccleſijs plura beneficia præſtitit.

DCCCC LXXIX.

Anno Sigeri Abbatis XXVIII. Otto Imperator Romanorum II. & Lotharius Gallorum convenientes ſuper Karum fluvium pacificati ſunt, datis invicem Sacramentis & neceſſarijs monimentis litterarum. Ibi Lotharius Rex Gallorum Lotharingiam cum omnibus ad eam pertinentibus, quam ad jus ſuum pertinere hactenus contendebat, publicè ac ſpontaneâ voluntate abjuravit, conſentientibus ac cum eo jurantibus cunctis Galliarum, qui aderant, Epiſcopis, Abbatibus, Principibus & Nobilibus, ita videlicet, quòd Lotharingia tota deinceps ſine cujuſdam impeditione, vel inquietatione Gallorum, perpetuo liberè ſub imperio ſit Germanorum. Eodem anno Imperator Otto ſecundus cum valido exercitu Germanorum profectus eſt in Italiam, & quamvis dudum adhuc genitore in humanis exiſtente, Romæ fuiſſet à Papa coronatus Rex, iterum jam nunc à Benedicto Papa VII. ſe ungi & coronari fecit in Imperatorem.

Lotharing. pertinet ad Imperium.

Otto ſecundus Romæ coronatur.

Claruit his quoque temporibus Herigerus Abbas Lobienſis Cœnobij in Lotharingia Ordinis Divi Patris noſtri Benedicti. Vir in divinis ſcripturis eruditiſſimus, & ſæcularis litteraturæ non ignarus, carmine ſimul exercitatus & prosâ: cujus meminit Berno Abbas Augienſis in libro quodam de adventu Domini ad Aribonem Archiepiſcopum Moguntinum. Scripſit inter cætera ingenij ſui ſynthemata dialogum inſignem ſub ſui perſona, & cujuſdam Adelboldi Clerici, tunc Romæ exiſtentis; qui poſtea Trajectenſis Eccleſiæ Præſul fuit, quem de diſſonantia Eccleſiæ prænotavit. Vitam quoque S. Urſmari metricè compoſuit. De officijs etiam divinis librum unum. De Corpore & Sanguine Domini librum unum. De geſtis quorumdam Abbatum Lobienſium, qui rexerunt Epiſcopatū Leodienſ. Alia quoque nonnulla ſcripſiſſe dicitur, quæ ad manus noſtras non venerunt. Floruit & Adelbertus Monachus præfati Monaſterij Lobienſis & poſtea Gemblacenſis Abbas, qui multos habuit egregios diſcipulos, inter quos erat non ultimus Burckardus Monachus poſtea Wormatienſis Epiſcopus, de quo ſuo tempore dicemus. Scripſit autē vir iſte ſapientiſſimus, vitam & converſationem plurium Sanctorum, & varia ad laudem Dei carmina cudens cantus elegantiſſimos ordinavit.

Herigeri Abb. opuſcula.

Adelbertus Abb. Gemblacenſis.

Claruit etiam his ferme temporibus Flodoardus Presbyter Eccleſiæ Rhemenſis in Gallia, vir doctus, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula de origine Civitatis Rhemorum, & ſucceſſione geſtiſque Pontificum ejuſdem ſatis commendabile opus, cujus mentionem fecit Richerus Monachus Rhemenſis in geſtis Gallorum ad Gerbertum ſæpe dictæ civitatis Archiepiſcopum. Si quid ſcripſit amplius, in notitiam & manus noſtras adhuc minimè pervenit: alius quærat, quisquis ſcire deſiderat.

DCCCCLXXX.

Anno Sigeri Abbatis vigeſimo nono, mortuus eſt Adelbertus Monachus, & ſcholarum Magiſter Cœnobij ſancti Matthiæ apud Treviros, de quo ſupra dictum anno Sigeri Abbatis quarto: poſt quem ſcholis Monachorum præfectus eſt, Theodericus ejuſdem Monaſterij Monachus, tam

Digitized by Google

in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus: præfuítque ſcholis Monachorum ſtrenuè annis XIV. & multos inſignes diſcipulos gloriosè inſtituit. De cujus lucubrationibus iſta invenimus. De inventione Reliquiarum ſancti Celſi, quæ per Ecgebertum Archiepiſcopum Trevirorum VII. Calend. Martij in præfato Monaſterio repertæ ſunt, lib. I. De miraculis ejuſdem ſancti lib. I. Sermones & varias homilias dixit ad Fratres.

Remigius Abbas Mediolacenſ.

Claruit his temporibus in Cœnobio ſancti Luthvvini Mediolacenſi, quod ſex ferme ab urbe Trevirorum milliaribus diſtat juxta fluvium qui Sara dicitur, Remigius Monachus, primò Magiſter ſcholarum, ac deinde ejuſdem Cœnobij, ut ferunt, Abbas; vir certè undecunque doctiſſimus: ingenio ſubtilis, & diſertus eloquio, vitæ quoque merito venerandus. Philoſophus, Poëta, Rhetor & Muſicus, omnium ſuo tempore celeberrimus: ſub cujus magiſterio multi viri eruditiſſimi claruerunt. Scripſit autem multa præclara opuſcula: è quibus numerantur ſubjecta. In quinque libros Moyſi. In quatuor Evangelia Chriſti. In omnes Epiſtolas Pauli. Regulas fecit de Viſione abaci. In Priſcianum Grammaticum Commentarios edidit. Super Donatum quoque majorem & minorem. Jubente Trevirorum Archiepiſcopo Eckberto, cantum de ſanctis Eucharío, Valerio & Materno primis Trevirorum Epiſcopis dulci & regulari modulatione compoſuit. Duobus etiam Monachis ex Gandavo Cœnobij Blandinienſis ordinis noſtri diſcipulis ſuis rogantibus, cùm ex Mediolacu ad ſua jam eſſent reverſuri, de ſancto Bavone cantum compoſuit nocturnalem. Sermones quoque multos, & cantus in diverſorum honore ſanctorum elegantiſſimos fecit. Litanias & cantilenas, quæ in Rogationibus frequentantur ipſe compoſuit. Huic Remigio ſcholarum Magiſtro ſereniſſimus Imperator Romanorum Otto ſecundus auream camænam gracilem deſtinavit per nuntium: deſignans eum omnium ſuo tempore Muſicorum principem, ob artis ſimul & vocis elegantiam.

Opuſcula hujus Remigij Abb.

Imperator Apuliã & Calabriam capit.

Anno quoque prænotato Imperator Otto II. in Italia cum exercitu Germanorum exiſtens, Apuliam & Calabriam Italiæ Provincias, de manu Græcorum, qui illas poſſidebant, ad Imperium Romanum conatur reducere, & ab imperio Græcorum revocare: quod mali ſeminariũ fuit.

Eodem anno mortuus eſt ex dolore calculi Adelbertus ex Monacho S. Maximini Trevirenſis primus Archiepiſcopus Magdeburgenſis in Saxonia, anno Pontificatûs ſui tertio decimo, menſe octavo, vir ſanctus atque doctiſſimus, qui alio nomine Herdingus vulgò fuerat nominatus. Poſt mortem Adelberti memorati Archiepiſcopi electus fuit Odericus Monachus Corbejenſis, vir in omni genere ſcripturarum doctiſſimus, & vitæ ſanctimoniâ valde reverendus: qui cùm eſſet in ſua humilitate contentus, electioni conſenſit invitus, oravitque Dominum, ut eum ad Epiſcopatûs apicem non permitteret aſcendere, quod & impetravit. Nam in eundo ad Sedem Apoſtolicam pro electionis ſuæ confirmatione obtinenda, cùm Imperator eo tempore eſſet in Italia, ſicut petjit à Domino, mortuus eſt.

DCCCCLXXXI.

Anno Sigeri Abbatis XXX. Græci malè ferentes Ottonem Imperatorem Romanorum Apuliam & Calabriam contra jus & æquitatem abſtuliſſe

ſtuliſſe ab eis, comparato mercenario exercitu contra illum in finibus Calabriæ procedunt ad bellum: in quo certamine omnes Germanorum & Romanorum copiæ uſque ad internecionem penè deletæ ſunt. Ibi ceciderunt plures Epiſcopi Germaniæ, qui cum Imperatore venerant: inter quos fuit Heinricus Auguſtenſis Præſul, ſucceſſor S. Udalrici; poſt quem Bruno Pontificatum Auguſtenſem ſuſcepit, qui frater S. Heinrici Imperatoris fuit. Concidit in eodem bello Dux inclitus Saxonum Otto fundator Canonicalis Eccleſiæ in Aſchaffenburg: de quo ſupra diximus anno Sigeri Abbatis viceſimo tertio. Is Ottoni ſecundo Imperatori ſanguine proximus, ſicuti illum in pace & proſperitate ſemper dilexerat, ita etiam in adverſis magnâ fortitudine ſequebatur. Itaque cùm eſſet in præſcripto certamine, & prævalentibus Græcis Romani diffluerent, noluit fugere: ſed ſtans fortiter, & pugnans in medio hoſtium virtuosè tandem occubuit anno præſcripto, ultimâ videlicet die menſis Octobris. Cujus corpus ordinatione Imperatoris in Germaniam relatum à Willegiſo Moguntinenſium Reverendiſſimo Archiepiſcopo in Eccleſia Aſchaffenburgenſi, quam fundaverat, honorificè ſepultum eſt, præſentibus ibidem Yda matre ac Machtilde Abbatiſſa veneranda ſorore ejus, funus non ſine mentis dolore conſpicientibus. In eodem quoque prælio Wernherus Abbas Fuldenſis Monaſterij, Domino Imperatori ſemper fideliſſimus, à Græcis comprehenſus interfectus eſt: vir doctus & prudentiæ ſingularis: cui Brando Monachus, & ejuſdem Cœnobij magiſter ſcholarum doctiſſimus in Abbatia Fuldenſi ſucceſſit.

Dux Otto in bello cecidit.

Græcis itaque in bello prævalentibus Otto Imperator natando tentans evadere, à nautis ignorantibus eum capitur: & à quodam eorum, qui fuit negotiator, cognitus, nec tamen proditus eſt. Qui negotium retulit ad Imperatricem, quæ cum Theoderico Metenſium Epiſcopo in civitate Rhoſan rei præſtolabatur eventum. Unde cum maxima difficultate Imperator per Epiſcopum & negotiatorem prædictum vix liberatus à nautis evaſit. Omnibus pro infortunio & pudore facti animo conſternatis, sola Imperatrix Theophana, femineâ & Græcâ levitate inſultabat eis, quod ab exercitu ſuæ nationis tam miſerabiliter victi eſſent Romani. Quod verbum altius, quàm ipſa putabat, in cor omnium deſcendit: ratione cujus paulatim apud omnes penè optimates exoſa mulier facta eſt.

Otto Imperator natando evaſit.

Imperatrix ſe fecit odioſam.

DCCCCLXXXII.

Anno Sigeri Abbatis xxxi. currente, viceſimâ tertiâ die menſis Julij obiit Poppo junior Epiſcopus Herbipolenſis: cui Hugo vir magnificus ſuccedens præfuit annis ſex, menſibus ſeptem, diebus uno & viginti: qui cùm omnibus eſſet gratus, & ad apicem Pontificiæ ſublimitatis dignitatiſque valde idoneus, de reddenda ratione villicationis ſuæ ſemper ſollicitus, inter cætera Monaſterium S. Andreæ Apoſtoli, quod B. olim Burckardus Epiſcopus ſub monte in oppoſito civitatis Wirzburgenſis circa Moganum conſtruxerat, negligentiâ Prælatorum in utroque ſtatu penè collapſum ſuis impenſis reformavit: & de conſenſu Benedicti Papæ VII. corpus S. Burckardi ad Eccleſiam ejuſdem Cœnobij tranſtulit: & eundem locum decimis & poſſeſſionibus, quantum potuit ampliavit. Ab illo deinceps tempore nomen prædicti Cœnobij mutatum eſt: & à reliquijs ac fundatore primo ad S. Burckardum vocatur uſque in præſentem

Hugo fit Epiſcopus Herbipolenſis.

Digitized by Google

diem. Poſt plures deinde annos Monachi ejuſdem Cœnobij tempore Friderici Principis Romanorum tertij, diſpenſante cum eis Romano Pontifice Pio ſecundo ordinem cum habitu abjecerunt.

Sigerus Abbas S. Aurelij obijt.

Anno prænotato viceſimâ tertiâ die menſis Auguſti, obijt Sigerus Abbas hujus Monaſterij ſancti Aurelij Hirſaugienſis VII. Vir per omnia ſanctiſſimus, qui Monaſterio ſatis utiliter præfuit: cui ſimilis poſtea uſque ad ſanctum Wilhelmum alius in Abbatia non ſurrexit. Sepultus eſt autem non ſine lachrymis Fratrum in Eccleſia B. Aurelij Pontificis ante Altare D. Laurentij Martyris non ſine magna opinione ſanctitatis.

De Lupoldo Monaſterij Hirſaugienſis octavo Abbate, qui præfuit annis quatuor, menſe uno, & quibuſdam geſtis illius temporis.

REverendiſſimo Abbate Sigero ſepulto cum pia Fratrum devotione & honore congruo, poſteaquam dies inſtabat eligendi, quæ fuit ejuſdem menſis viceſima quinta, hoc eſt, altera poſt feſtum ſancti Bartholomæi Apoſtoli, convenerunt in unum Fratres, ut ſibi de novo Paſtore ſecundùm Regulam providerent: & factâ collatione prævià, ut moris eo tempore fuit, Lupoldum Monachum ex ſe unum in Abbatem concordialiter elegerunt, virum bonum, & ſenio venerabilem, qui præfuit huic Monaſterio ſancti Aurelij Hirſaugienſi annis duntaxat quatuor, & menſe uno. Hic gente fuit Bavarus, patriâ Ratisponenſis, ortus mediocri parentelâ, ſed liberâ tamen & honeſtâ, qui ſub Diethmaro quondam Abbate ordinem juvenis intravit: in quo annis pluſquam quadraginta ſex religioſiſſimè vixit: ad omnem ſemper obedientiam promptiſſimus: ambulans ante faciem ſuam in pace & tranquillitate animi quietus: nulli gravis, nulli moleſtus, nulli unquam in aliquo oneroſus. Erat ſanè homo columbinæ ſimplicitatis, & divinarum humanarumque ſcripturarum non ignarus: non minùs exemplo viam rectitudinis ſubditis inſinuans, quàm ſermone; ſemper enim cogitavit, cui eſſet rationem omnium redditurus.

Lupoldus fit Abbas S. Aurelij.

Otto Imperator II. moritur.

Anno prænotato octavo die menſis Decembris Otto Imperator II. tædio & angore animi deficiens, propter incommodum, quod in Calabria ſuſceperat à Græcis, Romæ moritur, & in Eccleſia ſancti Petri Apoſtolorum Principis cum honore tanto funeri conveniente ſepelitur. Mortuo Imperatore atque ſepulto, gravis de ſucceſſore inter Principes orta fuit diſſenſio: alijs odio Imperatricis Theophanæ, quod illa ſibi levitate ſuâ conſciverat, ut ſuprà dictum eſt, Imperium à filio ejus Ottone tranſferre volentibus, in Heinricum Ducem filium Heinrici Bavariæ Ducis, qui frater erat primi Ottonis: alijs verò legitimo hæredi Ottoni tertio, ſecundo videlicet ex Theophana genito Imperium deberi certantibus.

DCCCCLXXXIII.

Otto III. capit Imperium.

Anno Lupoldi Abbatis primo, Otto tertius Ottonis ſecundi filius admodum puer electione Principum ſumpſit Imperium, & imperavit annis ferme decem & octo: cujus mater erat Theophana filia Imperatoris Græcorum Nicephori. Uxorem habuit Mariam filiam Regis Arragoniæ,

Digitized by Google

goniæ, ſterilem & lubricam, de qua liberos non habuit aliquos. Anno prænotato Benedictus Papa VII. obijt: cui Joannes XIV. ſuccedens præfuit menſibus octo; qui tertio menſe Pontificatûs ſui à Romanis capitur, & in caſtello ſancti Angeli diligenti cuſtodiæ mancipatur. Ubi tamdiu inediâ carceris maceratus fuit, donec miſeram vitam cum morte mutaret: qui mortuus in Eccleſia ſancti Petri ſepelitur. Eodem quoque anno Theodericus Metenſium Epiſcopus obijt: & (ſecundùm Prophetiam verbi Domini, de quo diximus, incluſi) nullus eorum, qui in bello Gallico ſpoliaverunt Eccleſias, annum vitæ ſeptimum ſuperſtes fuit. Huic in Pontificatu Metenſis Eccleſiæ ſucceſſit Adelbero, vir doctus atque ſanctiſſimus, genere Nobilis, frater videlicet potentiſſimi Ducis Friderici.

Joannes Papa in carcere moritur.

His temporibus mortuo Gerone Colonienſium Archiepiſcopo Reverendiſſimo, in Pontificatu Warinus vir doctus, & religionis cultor ſtudioſiſſimus ei ſucceſſit, & præfuit annis novem: qui inter cætera pietatis ſuæ ſtudia Monaſterium ſancti Martini Ordinis noſtri à Gerone Prædeceſſore ſuo Archiepiſcopo fundatum in civitate Colonienſi, ut ſuprà dictum eſt anno Sigeri Abbatis XXII. perfecit, multíſque bonis cumulans, Scotis ſub norma S. Benedicti viventibus, in perpetuum confirmavit.

Warinus fit Archiep. Colonienſium.

Claruit circa hæc tempora Erhardus Monachus & Scholaſticus Cœnobij ſancti Michaëlis in Luneburg Ordinis noſtri, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris doctiſſimus, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula exquiſitæ lectionis commentaria in quinque libros Moyſi, libros plures. De interpretatione ſacræ ſcripturæ lib. I. De reſurrectione mortuorum lib. I. De fide Chriſtiani dogmatis libb. II. Sermones & Homilias plures ad Fratres. Cætera, quæ ſcripſit, ad manus noſtras minimè venerunt. Arnoldus quoque Monachus hujus Cœnobij divi Aurelij Hirſaugienſis, cujus hiſtoriam ſcribimus, hæc tempora ſuo ingenio reddidit clariora. Qui cùm vir eſſet in omni genere ſcripturarum doctiſſimus, poſtulante Reverendiſſimo Epiſcopo Herbipolenſium Hugone Magiſter ſcholarum ad Monaſterium S. Burckhardi prope Wirzeburg à Lupoldo Abbate miſſus eſt: quod idem Hugo Præſul digniſſimus eodem anno in utroque ſtatu magnificè reformaverat: ubi docendo, & ſcribendo magnam eruditionis ſuæ gloriam acquiſivit. Scripſit etiam non ſpernendæ lectionis quædam opuſcula: è quibus nos invenimus ſubjecta. In Proverbia Salomonis Opus metricum lib. I. Conſuetudines Monachorum libb. II. De inſtitutione vitæ clauſtralis lib. I. Epigrammata & carmina quædam. Algerus etiam Corbejenſis Monachus, qui & Adelgerus, circa hæc tempora poſt Windekindum Monaſticæ ſcholæ Magiſter factus, per totum Imperium Germanorum eruditionis ſuæ laudem obtinuit immortalem. Qui ſcripſit magnæ auctoritatis plura opuſcula: de quibus tamen pauca in manus noſtras pervenerunt. De Sacramento Altaris legimus volumen ſatis elegans, quod in tres diviſit libellos. De gratia quoq; & libero arbitrio lib. I. Reliqua verò, quæ lucubrâſſe dicitur, invenire non potui. Hic propter ſubtilitatem ingenij, & facilem dicendi venam, quaſi privilegio ſingulari donatus, Scholaſtici nomen inter doctos accepit.

Arnoldus Monachus Corbejenſis.

Claruit etiam his temporibus S. Lybacius Monachus Cœnobij divi Albani prope Moguntiam Ordinis noſtri, de quo ſuprà diximus anno Si-

S. Lybacius ex Monacho Epiſc.

Digitized by Google

geri Abbatis octavo, vir doctus, & morum integritate ſanctiſſimus: quem Benedictus Papa ſeptimus propter incomparabilem ſcientiam ſcripturarum, & zelum fidei Chriſtianæ poſt S. Adelbertum Martyr. Epiſcopum ordinavit: & ad prædicandum fidem Catholicam gentibus in Ruſciam cum multis alijs Monachis deſtinavit. Quinque Ordinis noſtri Monachi Benedictus, Nathanaël, Joannes, Iſaac, & Chriſtianus diſcipuli, & commilitones memorati ſancti Adelberti ex Monacho Archiepiſcopi, & Martyris Ruthenorum his temporibus in Ungaria, Polonia, & Ruſcia verbis & exemplis multos gentilium ad orthodoxam fidem Chriſti convertentes glorioſo tandem Martyrio à Ruthenis infidelibus, viceſimâ tertiâ die menſis Aprilis coronati ſunt.

Monachi quinque noſtri Ord. Martyres.

His quoque temporibus Othvvinus ex Monacho Cœnobij S. Joannis Baptiſtæ Magdeburgenſis noſtri Ordinis decimus Hildensheimenſis Eccleſiæ in Saxonia Epiſcopus annis ferme novem & viginti, omni ſanctitate pollens Eccleſiæ ſibi commiſſæ præfuit, & multos tam ſermone, quàm exemplo boni operis ad ſemitam juſtitiæ revocavit. Odo etiam Epiſcopus Beluacenſis in Gallia ex Abbatia Corbejæ antiquæ noſtri Ordinis, hæc tempora cum eruditione ſcripturarum, tum vitæ merito reddidit pretioſa; qui non ſolum Eccleſiæ ſibi commiſſæ utiliter præfuit, ſed etjam Reipublicæ in multis conſilijs & legationibus ſervivit.

Bruno ex Monacho Epiſcop.

Claruit his quoque temporibus Bruno ex Monacho Corbejenſis Cœnobij in Saxonia, quæ nova Corbeja dicitur, Epiſcopus Verdenſis, filius Hermanni Ducis potentiſſimi, fundatoris Monaſterij Luneburgenſis, vir pontificio honore digniſſimus; quippe quem non ſolum generis alti nobilitas formidabilem reddidit impijs, ſed multò magis doctrina ſcripturarum, & integritas morum venerabilem benevolis.

Anno etiam prænotato maxima in omni terra ſiccitas fuit, quæ frumentum, & quicquid ex humo naſcitur, quaſi penitus deſtruxit. Hinc fames magna ſubſecuta eſt, & multi præ famis magnitudine crudeli morte obierunt. Unde ad promerendam divinæ bonitatis miſerationem Egbertus Archiepiſcopus Trevirorum per ſuam Diœceſim jejunium bannitum inſtituit, quod ſub pœna Excommunicationis in tertia Paſchatis hebdomada ſervari ab omnibus in ætate legitima exiſtentibus diſtrictius mandavit. *DCCCCLXXXIV.*

Joañ. Papa XIV. in carcere objit.

Anno Lupoldi Abbatis ſecundo, Indictione Romanorum XII. Joannes Papa XIV. in carcere mœrore & inediâ conſumptus moritur: & ſicut diximus in Baſilica Principis Apoſtolorum ſepelitur; menſe Pontificatûs ſui octavo, captivitatis verò quinto. Cui ejuſdem nominis Joannes XV. patriâ Romanus in Pontificatu ſuccedens, præfuit menſibus quatuor, qui Pontificatu ſuſcepto, miro modo in Clerum excandeſcere cœpit: unde & ipſe merito non ſolum à Clero, ſed ab omni etiam populo maximo cœpit odio haberi: propterea vel maximè, quòd divina humanáque omnia ſuis cognatis & affinibus pro carnis affectione conceſſit, poſtpoſito Dei timore. Unde niſi Dominus juſtus judex ejus vitæ truncâſſet dies, ut citius moreretur, carceris non evaſiſſet ſqualorem, aut trucidatus fuiſſet.

Claruit his temporibus Lubentius ex Monacho Hirſfeldenſis Cœnobij Archiepiſcopus Bremenſis in Saxonia, vir in omni genere ſcripturarum

rarum doctiſſimus, nec minus vitæ ſanctimonia venerandus: qui Eccleſiam ſibi commiſſam in omni ſollicitudine ſtrenuè gubernavit annis ferme 25. & non ſine opinione ſanctitatis ab hac vita deceſſit.

Osbertus Monachus Cantuarienſis.

Osbertus etiam Monachus Cœnobij Glaſconienſis noſtri Ordinis circa hæc tempora in Anglia claruit: vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris haud mediocriter doctus, qui, ut ſuprà diximus, inter cætera ingenij ſui opuſcula, vitam ſancti Chriſtiani Archiepiſcopi Cantuarienſis Præceptoris ſui, pulchro deſcripſit eloquio. De Muſica quoque non parvæ ſubtilitatis librum compoſuit. Alia inſuper nonnulla ſcripſiſſe dicitur, quæ ad notitiam noſtræ lectionis minimè pervenerunt.

Joannes fit Papa Romæ XVI.

Anno etiam prænotato Joannes Papa XV. de quo jam diximus, quarto menſe Pontificatûs ſui moritur: cui Joannes XVI. ſuccedens præfuit annis decem, menſibus ſex, diebus decem; vir ſummo Pontificatu digniſſimus, in omni genere ſcripturarum doctus, quippe qui nonnulla præclara lucubrâſſe fertur opuſcula. A Creſcentio Romanæ Urbis Conſule multas ſuſtinuit injurias: ſed per medium Ottonis III. Imperatoris Pontifici libertas tandem conceditur. Claruit circa hæc tempora magnus ille Philoſophus & Aſtronomus Alpharabius Arabs, vir in ſæculari litteratura undecunque doctiſſimus, qui multa in Arabica lingua ſcripſit, haud ſpernendæ facultatis ſynthemata: quorum adhuc minima pars ad Latinos invenitur translata.

DCCCCLXXXV.

Anno Lupoldi Abbatis tertio, Indict. Roman. XIII. Lotharius Rex Gallorum moritur: cui ſucceſſit in Regno Ludovicus filius ejus, & uno duntaxat anno ſupervivens, regnavit. Eodem anno, viceſimo nono die menſis Auguſti corpus S. Mederici Abbatis Eduorum Pariſijs de terra levarum multis coruſcat miraculis. Hic in Monaſterio Eduæ civitatis Abbas quondam & Paſtor vigilantiſſimus Monachorum, orationis causâ Pariſios proficiſci volens multa in itinere miracula Domino præſtante fecit. Veniens autem ad civitatem Pariſienſem in cellula quadam ſub nomine ſancti Petri Apoſtolorum Principis conſecrata duobus aſnis & novem menſibus in magna vitæ ſanctimonia militavit: ac tandem convocatis diſcipulis ſuis IV. Calend. Septemb. inter verba orationis expiravit.

Corpus Divi Mederici Abbatis.

Claruit his temporibus Oſthacus Monachus Cœnobij Augienſis, quod S. Pyrminius quondam Epiſcopus in Inſula Rheni conſtruxit in Conſtantienſi Diœceſi, vir in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, qui mortuo in itinere Romano (ſicut dictum eſt ſupra Lupoldi Abbatis anno primo) electo Epiſcopo Hildensheimenſi Othvvino Monacho ſanctiſſimo, in ejus locum ſucceſſit: & memoratam Eccleſiam Hildensheimenſem ordinatus Pontifex novem & viginti annis ſtrenuè rexit.

Theodoricus Monachus ſancti Albani.

His etiam temporibus claruit in humanis Theodericus Monachus, & Scholaſticus Cœnobij ſancti Albani Martyris prope Moguntiam, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæculari Philoſophia doctiſſimus: qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula, in Cantica Canticorum libr. I. In Evangelium ſecundùm Joannem Commentarios elegantes compoſuit. Succeſſiones etiam & geſta Archipræſulum Moguntinenſium uſque ad ſua tempora brevi, & utili compendio continuavit.

Anno

Otto III. in Regem coronatur.

Anno etiam prænotato Willegiſus Reverendiſſimus Moguntinenſium Archiepiſcopus Ottonem tertium unxit, & córonavit in Regem, quem Gregorius Papa V. poſt annos decem Imperatorem unxit.

Floruit his etiam temporibus Bruno Monachus Cœnobij S. Viti in Gladbach Colonienſis Diœceſis, Beati Sandrardi Abbatis primi, de quo diximus anno Sigeri Abbatis viceſimo ſecundo, quondam Auditor, atque diſcipulus: vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, & morum integritate valde reverendus: qui plura fertur ſcripſiſſe opuſcula; quorum pauca tamen ad notitiam meam pervenerunt. Enimverò cùm eſſet magiſter ſcholarum, ſcripſit de inſtituendis novellis Monachis non ſpernendum opuſculum, quod prænotavit Introductorium. De ſeptem quoque artibus liberalibus libros ſeptem. De motu octavæ Sphæræ parvum libellum ſubtili oratione compoſuit.

Adelbertus Abbas ex Hirſaugia.

Anno quoque prænotato, Adelbertus Monachus hujus Cœnobij Hirſaugienſis petitione Balderici Spirenſis Epiſcopi Abbas ad Monaſterium datur, quod Clingen dicitur, parùm diſtans ab oppido Landaugia, quod multis annis in omni providentia & religione ſtrenuè gubernavit: vir per omnia magnificus doctrinâ ſcripturarum ſimul & vitæ merito illuſtris, & ob id per totum Germaniæ Regnum famæ celebritate nominatiſſimus, qui utinam huic Monaſterio ſuo Hirſaugienſi fuiſſet prælatus, nunquam ad tantam ruinæ deſolationem perveniſſet, in quam ſuo tempore miſerabiliter corruit.

DCCCCLXXXVI.

Anno Lupoldi Abbatis IV. Ludovico Rege Gallorum mortuo Gallis Regnum transferre volentibus ad Carolum ducem fratrem Lotharij quondam Regis, patruum videlicet ipſius Ludovici, dum ille negotium differt ad Conſilium, Hugo filius Hugonis Comitis Pariſienſis. ex Hadvvide primi Ottonis Imperatoris ſorore Gallorum præoccupat Regnum, & regnavit annis ferè novem.

Hugo poſt Ludovicũ regnat in Gallia.

Hoc tempore mortuo Branthone Fuldenſis Cœnobij prudentiſſimo Abbate, de quo in ſuperioribus anno Sigeri Abbatis triceſimo diximus, qui erat vir undecunque doctiſſimus, & nonnulla compilavit in ſcripturis ſanctis opuſcula, Hatto ejus nominis tertius ſucceſſit, vir & ipſe in omni genere ſcientiarum doctus, & ſingularis eruditionis, qui Ottoni tertio Imperatori familiaris fuit, & devotiſſimus.

Anno prænotato mortuus eſt Poppo Monachus & Scholaſticus memorati Cœnobij ſancti Bonifacij Fuldenſis, de cujus ingenio & lucubrationibus anno Sigeri Abbatis XIX. dictum eſt: poſt quem Meginfridus Monachus ejuſdem Cœnobij Scholarum regimen ſuſcepit, cum ingenti ſtudio per annos 24. Monachos docens juniores: è quibus multi poſtea in viros magnos átque doctiſſimos evaſerunt. Hic cùm eſſet in omnibus ſcripturis non ſolùm divinis, ſed etiam humanis inter doctiores doctiſſimus, multa compilavit ſummæ auctoritatis opuſcula, quorum eruditione memoriam ſui poſteris commendat: Chronicon imprimis Cœnobij ſui Fuldenſis brevem omnium Abbatum continens ſucceſſionis hiſtoriam edidit: in quo & aliorum ex Fulda Monaſteriorum quorundam emanantium Abbates, & eorum ſucceſſiones breviter annotavit. De quo nos opere plura in compilatione præſentis Hiſtoriæ ſuſcepiſſe reco-

Opuſcula Meginfridi Monachi Fuldenſis.

Digitized by Google

recognoſcimus. Quæ placitura maximè vobis Hirſaugienſis Monaſterij tam futuris, quàm præſentibus incolis confidimus. Vitam quoque S. Bonifacij Martyris ex Monacho primi Moguntinenſis Eccleſiæ Archiepiſcopi carmine deſcripſit heroico libros duos: Vitam S. Sturmi primi Abbatis Fuldenſis metricè compoſuit. Vitam & geſta S. Rhabani ex quarto Abbate Fuldenſis Cœnobij, ſexti Archiepiſcopi Moguntini proſaicè compoſuit. Vitam & paſſionem ſancti Sonderoldi ex Monacho Fuldenſis Cœnobij Moguntinenſium noni Archiepiſcopi. Vitam ſancti Hildeberti ex Abbate Fuldenſis Monaſterij Moguntinenſium Eccleſiæ XII. Archiepiſcopi. Alia inſuper multa compoſuit: quæ ad manus meas non venerunt.

Anno prænotato XXIV. die menſis Septembris objit Lupoldus Abbas hujus Monaſterij S. Aurelij Hirſaugienſis octavus, & in Eccleſia ejuſdem Cœnobij cum anteceſſoribus ejus ſepultus eſt: qui ſuis moribus in bonum omnibus fuit exemplar virtutum. Lupoldus Abb. VIII. moritur.

De Hartfrido hujus Monaſterij Hirſaugienſis nono Abbate, qui præfuit annis duobus, menſe uno, diebus octo, & geſtis illius temporis.

MOrtuo igitur Abbate Lupoldo ac more Chriſtianorum cum honore ſepulto; Fratres paſtore animarum ſuarum deſtituti poſt maturos inter ſe habitos tractatus, tandem unanimi conſenſu in Abbatem ſuum elegerunt Hartfridum Monachum ex ſe unum: juvenem quidem in annis, ſed prudentiâ & vitæ merito, multis ſenibus ſeniorem: ac talem de quo ſpes erat certa optimi paſtoris. Hæc autem electio facta eſt alterâ mox die poſt obitum Lupoldi anno Chriſtianorum prænotato, videlicet nongenteſimo octogeſimo ſexto indictione Romanorum quartâ decimâ, menſis Septembris die viceſimâ quintâ, regnante Ottone Imperatore tertio: qui ordinatus ex more Abbas, præfuit annis duobus, menſe uno, diebus octo. Cui ſi Omnipotens Deus vitam prolongâſſet in annos plurimos, non ſuſtinuiſſet forſitan Hirſaugia deſolationem, quæ poſtea fuit ſubſecuta. Hartfridus in Abbatē eligitur.

Hic Hartfridus natione fuit Teuthonicus, patriâ Suevus, annorum ætatis ferme ſex & triginta, quando in Abbatem extitit promotus; ita in omnibus diſciplinis Monaſticis conſummatus, ut in toto Monaſterio non habuerit memoria illius temporis meliorem. Denique à bonis Præceptoribus optimè inſtitutus, in omni ſcientia ſcripturarum doctus, & valde notabilis evaſit: ingenio ſubtilis & clarus eloquio: nec minus vitæ merito quàm eruditione ſcripturarum illuſtris ac venerabilis. Quàm primum ad regendum Monachis præpoſitus fuit, omnibus cœpit curare viribus, ut ſecundum normam ſanctiſſimi Patris noſtri Benedicti fratres purè ac religioſè viverent, ne in aliquo à ſanctis declinarent. Quemcunque aliter gradientem reperiſſet, non ſuſtinuit: ſed prænonitum in ſecreto bis & tertiò, ſi non emendavit erratum ſuum, durius coram omnibus increpavit. At ne quis correctorem in aliquo ſimili delicto potuiſſet arguere: ſe primum in omnibus irreprehenſibilem, omniúmque bonorum vivum exemplar ſtuduit exhibere. Bonis & Deum timentibus multum fuit dilectus & venerabilis, infirmis autem pius & beneficus: improbis verò & duris corde terribilis & metuendus. Eodem anno quo Hartfridus

Digitized by Google

Abbas fuerat ordinatus, Otto Rex tertius poſtea Imperator Bohemiam contra ducem imperio rebellem cum magno ſuo exercitu ingreditur: & congreſſione factâ Bohemi ſuperantur: unde veniam poſtulantes impetrant, & ſe Regi cum Duce proſternunt.

Rex Otto devaſtat Bohemiã.

DCCCCLXXXVII.

Anno Hartfridi Abbatis primo frequens & magna inundatio fuit aquarum: quæ frequenter crevit, & non parvo temporis intervallo duravit non ſine damno multorum. Æſtas etiam fuit nimium fervens & calida, multíſque ſatis pernicioſa; quoniam & naſcentia terræ minuit, & famem mortalibus induxit.

Anno prænotato Carolus Dux frater quondam Lotharij Regis Gallorum contra Hugonem nepotem ſuum, quem Regnum præoccupâſſe diximus, procedens cum exercitu Montem Acutum oppugnat, ac inde recedens uſque ad civitatem Sueſſonicam omnia devaſtando procedit. Poſtea Rhemorum urbem aggreditur, qua tandem fatigata Laudunum obſidet, capitque ac ſpoliat, & cum multa præda revertitur. Hugo autem Rex Carolum Lauduni commorantem gravi obſidione vallavit: ſed ſecundo menſe obſidionis, mirâ Dei virtute, & inaudito prius apud Gallos ſpectaculo, proſilientes de civitate obſeſſi caſtra obſidentium incenderunt, multíſque interemptis Rex Hugo pavore concuſſus, ac turpiter fugiens vix inde cum paucis evaſit.

Carol. Dux Hugõ. perſequitur.

Claruit circa hæc tempora Engelbertus Monachus Cœnobij S. Matthiæ Apoſtoli juxta urbem Trevirorum: vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæculari Philoſophia doctiſſimus, ingenio promptus, & diſertus eloquio, metro ſimul exercitatus & proſâ, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula, vitam & Paſſiones duodecim Apoſtolorum Chriſti metricè libb. 12. De Muſica, & Proportionibus librum unum. De compoſitione Monochordi lib. 1. Et quædam alia quorum notitiam non habemus. Hic poſtea cujuſdam Cœnobij Abbas ordinatus, cujus nomen non occurrit, Eccleſiam de novo conſtruxit, in qua & cum tali Epitaphij ſubſcriptione ſepultus fuit.

Engelbert. Monachus Trevirenſ.

Hoc recubat buſto ſemper memorabilis Abbas
Engelbertus, ovans ſpiritus aſtra colit;
Menſis Martij obijt bis ſenis ipſe calendis.
Conſtruxit templum, quod retinet tumulum.

Fuit & alius in Auſtria nunc quidem, ſed olim in finibus Bavariæ Engelbertus Abbas Cœnobij Admontenſis, ordinis noſtri: Vir eruditione ſcripturarum inſignis, & non minùs integritate morum, quàm ſcientiâ venerabilis, qui ſcripſit plura non contemnendæ lectionis opuſcula, de quibus ego ſolum vidi ſubdita. De vitijs, & virtutibus Monachorum librum unum. Sermones commendabiles ad Monachos; cætera verò quæ compoſuit ad manus meas adhuc non venerunt.

Engelbert. Abbas Admontenſ.

DCCCCLXXXVIII.

Anno Hartfridi Abbatis ſecundo, magna fuit ſiccitas, ratione cujus frugum ſatio impedita famem auxit mortalibus, quæ pauperes per totam Germaniam graviter afflixit. Eodem anno Carolus Dux iterum ducens contra Hugonem Regem Gallorum exercitum, urbem capit Rhemorum: Archiepiſcopum, quem Rex Hugo conſtituerat, capit, & cum quibuſdam ex Primatibus urbis Laudunum miſit, ubi cum alijs aliquandiu exulare coactus fuit.

His

Digitized by Google

His temporibus Montis Ferrati Marchionatus in Italia sumpsit initium, cujus primus Marchio sive Princeps fuit Walramus quidam natione Theutonicus, patriâ Saxo, filius Ducis Saxonum, vir magnanimus & fortis, Ottonibus secundo & tertio charissimus, à quibus Marchionatum nomine Romani Imperij in feudum accepit. Ab hoc Principe clarissimo posteri Marchiones de Monte Ferrato per ordinem descenderunt: quorum plures Christianæ Religionis devotissimi cultores multas diversis temporibus Ecclesias insignes & Monasteria fundaverunt. Ex his quæ nostri sunt Ordinis placuit annotare.

Marchionatus mōtis Ferrati initium.

Fundatio aliquot Cœnobiorum.

Primum quod fundârunt Nostri Ordinis Monasterium sancti Martyris Justi non procul ab Alpibus apud Secutiam civitatem, quæ olim Pedemontana fuerat nuncupata: cui duo oppida cum omnimoda jurisdictione tradentes subjecerunt, aliisq; multis possessionibus locupletârunt, quorum omnium redditus & proventus communiter annis singulis ad summam duorum ferè millium florenorum Rhenensium computantur.

Aliud Ordinis nostri Monasterium in honore S. Petri Apostolorum Principis apud Eporediam urbem construxerunt: quod prædijs & possessionibus multis munificentissimè dotatum similiter Monachis inhabitandum cum Abbate tradiderunt. Cujus summa reddituum quotannis se extendit ultra quindecies centum auri florenorum.

Monasterium quoque aliud S. Michaëlis Archangeli celeberrimum de Stella nuncupatum construxerunt juxta Anilianum oppidum, non longè ab Alpibus ingenti sumptu ac mirificâ arte fabricatum, cujus Abbati multa oppida & villas in circuitu subdiderunt, quorum proventus omnium quotannis ad sex millia ducatorum computantur.

Item Monasterium aliud Monachorum nostri Ordinis, sub honore S. Benigni Confessoris, non longè à Taurinensi urbe similiter condiderunt: cujus annui redditus ad duo millia ducatorum computantur.

Monasterium insuper ad sanctum Januarium Ordinis nostri in Monte Ferrato construxerunt: quod simili munificentia pro sustentatione servorum Domini in omnibus necessarijs providerunt: cujus proventus annuè ad quindecies centum ducatos taxantur.

Aliud Ordinis nostri Monasterium sub honore D. Victoris Martyris similiter in Monte Ferrato condiderunt: cujus annui proventus ad mille ducatos auri supputantur. Prædicta sex Ordinis nostri Cœnobia diversis quidem temporibus constructa sunt; sed ab una familia Marchionum de Monte Ferrato memoratorum in esse prodierunt.

Anno prænotato magna Germaniam fames oppressit: quam statim pestilentia ingens subsecuta, infinita hominum millia consumpsit. Quæ cùm nimium in omni terra sæviret, morereturque quotidie hominum multitudo maxima, tandem etiam Cœnobium S. Aurelij Hirsaugiense pestis cruenta invasit, & horrendæ calamitatis ejus, quæ non multò post secuta est, ut nobis videtur, causa fuit. Nam in brevi tempore trium videlicet mensium usque adeò prævaluit, ut hujus Cœnobij S. Aurelij plus quàm sexaginta Monachos meliores ex omnibus consumpserit. Quibus vitâ defunctis, miserabile fuit videre Hirsaugiam: ubi ex tot optimis fratribus duodecim numero duntaxat superstites remansisse memorantur: qui quantum à Monastica sinceritate quidam illorum defecerint,

Fames & pestilentia sæviunt.

rint, in electione ſequentis Abbatis poſt mortem Hartfridi palàm oſtenderunt. Noviſſimè verò poſt tranſmigrationẽ ab hac vita ſexaginta Monachorum S. Aurelij ad patriam felicitatis æternæ, ut confidimus, ſæva peſtis Hartfridum quoque invaſit Abbatem: quem conſumens & rapiens ab hac mortalitate tranſmiſit ad oves: cum quibus illum in ſempiterna requie non dubitamus eſſe felicem. Obijt autem anno Chriſtianorum præſcripto 988. Indictione Romanorum primâ: tertiâ die menſis Novembris: anno ætatis ſuæ 38. & cum anteceſſoribus ſuis in Eccleſia S. Aurelij ſepultus eſt. Complevit in brevi tempora multa; qui cùm placeret Deo, raptus eſt, ne forſitan aliqua fictio deciperet ſpiritum ejus.

Hartfridus Abbas moritur Anno Domini 988.

De Conrado Monaſterij Hirſaugienſis decimo Abbate, qui præfuit annis duodecim, menſibus ſex, diebus xv. & geſtis illius temporis.

DEfuncto Reverendiſſimo Abbate Hartfrido cum LX. Monachis, ſicut dictum eſt, peſte ſublatis, XII. numero duntaxat ſuperſtites remanſerunt: Monaſterium S. Aurelij Hirſaugienſis tribus ferè menſibus viduitatis ſuæ incommodum deplanxit. Quibus tandem evolutis convenerunt in unum corporibus locum Fratres XII. animis diviſi, & quarto die menſis Februarij anno Chriſtianorum 989. Indictione Romanorum ſecundâ, tempore Ottonis Imperatoris III. ſub Baldrico Spirenſis Eccleſiæ Pontifice, de ſubſtitutione novi Paſtoris inter ſe varium cœperunt habere tractatum. Cúmque mutuis ſeſe cœpiſſent inſectari calumnijs, duos in Electione nominavêre diſſentientes. Conradum videlicet Monachum, qui Confirmationem ſuam ab Epiſcopo Neometenſi obtinuit; & Eberhardum Cellerarium, qui fugiens Monaſterium ſpoliavit, & extremæ deſolationis ipſius loci cauſam & ſeminarium dedit. Hinc graviſſimæ diſſenſiones inter Fratres ſubſecutæ ſunt, quoniam una pars adhærebat Conrado tanquam ſaniore conſilio legitimè & canonicè ab eis electo: alia verò ſequebatur Eberhardum, ut virum in temporalibus expertum, quem ſimili conſtantiâ prætendebant canonicè electum. Prævaluit verò tandem jure Conradus, & tanquam ſaniore conſilio Fratrum electus, Ordinationem à Pontifice Neometenſis Eccleſiæ, quâ decuit reverentiâ ſuſcepit. Interea dum Conradus pro munere benedictionis, ut fieri ſolet, cum ſuis eſſet ſollicitus: videns ſe contemptum Eberhardus, ſublatis Clenodijs Monaſterij, & cunctis, quos potuit habere, theſauris cum duobus Monachis Hartungo & Hermanno ſuæ factionis principibus ad Comitem de Calba, qui alioquin Monaſterio ſancti Aurelij graviter jam tunc erat infenſus, petiturus ipſius auxilium confugit. Quem ille non ſolùm libenter, ſed etiam valde gratanter ſuſcepit: gaviſus nimirum, ſicut poſtea manifeſtè apparuit, datam ſibi occaſionem, quâ bonis Fratrum poſſet inferre animum hiantem, tali medio aliquando ſatiandum. Mox igitur Comes in tyrannidem verſus, poſſeſſiones Monaſterij Omnipotenti Deo, & S. Aurelio dudum à fidelibus oblatas invadit, rapit, & ſuis militibus in ſtipendium concedit: Eberhardo non ſolùm conſentiente, ſed etiam præſtante auxilium

Diſſenſio duorum Electorum Abbatum Conradi & Eberhardi.

Comes bona Monaſterij diripit.

Digitized by Google

xilium. Neminem in his omnibus miserandi Fratres habuêre defensorem, non Papam, non Imperatorem, non Episcopum: dum Comes non solùm potentiâ Monachos opprimeret, sed etiam suâ industriâ deciperet universos. Nam jure se bona Monasterij diripere posse asseruit: qui ea non sibi, sed Eberhardo Abbati legitimo ab injustis possessoribus vindicaret, in usum nihilominus Cœnobij fideliter reservanda. Eberhardus etenim datus in reprobum sensum, & mente penitus retrorsum conversus in malum, nullam cum Cœnobio miserationem habuit; quippe qui Comitem & milites ad rapinam incitavit, se Monasterij & verum & unicum asserens Dominum, Conradum idolum falsò suppositum. Interea res defertur ad Episcopum: sententia metu Comitis protrahitur in longinquum: minatur se tyrannus ulturum de Monachis, & quotidie Monasterium igne suppositio incendere omnes simul cominantur. Nec defuit Comiti voluntas Monachos cum Abbate Conrado de Cœnobio expellere, nisi & humana quædam obstitisset verecundia: & quod in brevi paupertate cogente nimiâ, sua sponte recessuri essent, spem habuisset. Conradus itaque in magna tribulatione, & inopia cum octo Monachis, nec omnibus quidem Rectori bene faventibus, residebat in Monasterio, nunquam tutus, nunquam à metu tyranni securus, sed animo tristis, & mœrore tabescens, momentis singulis deteriora sibi ventura formidabat. Erat autem natione Theutonicus, Patriâ Francus Orientalis, vir bonus & cultor Monasticæ disciplinæ studiosissimus; qui & vitæ merito satis ad docendum fuit idoneus, & in omni genere scientiarum eruditus.

Abbas in medio malorum positus.

DCCCCLXXXIX.

Anno Conradi Abbatis primo, grana tritici, pisciculósque apud Gallos de cœlo pluisse memoriæ traditum est: quod tamen ad usum hominum non valuit; quoniam grana interius corrupta, & nimium putrida, cùm aperirentur, fœtorem pessimum emittebant.

Eodem quoque anno mortua est Theophana Imperatrix, Mater Ottonis Imperatoris III. & Coloniæ in Monasterio sancti Pantaleonis in absside australi cum digno honore sepulta. Quæ dum viveret, locum ipsum singulari semper devotione dilexit: cui de suis facultatibus multa beneficia præstitit, & exaltare pro viribus omni tempore procuravit. Hæc Theophana inter alia bona, quæ memorato Cœnobio contulit, corpus S. Albani Martyris de Italia sumptum in eodem collocavit. Fuit autem S. Albanus iste in Britannia miles pro fide Christi martyrizatus, cujus Corpus post multos annos per S. Germanum Episcopum transfertur in Italiam, & inde, sicut diximus, ad Coloniam. Quare autem apud Colonienses Albinus nominetur, cùm Albanus in baptismate dictus sit, operæ pretium fuerit breviter assignare causam, & rationem. Cùm Teophana Imperatrix memorata de Italia cum sanctis Reliquijs venisset ad Moguntiam, & fama totam impleviset civitatem, metuentes non sine causa Moguntinenses nomen sui Albani æquè Martyris, olim cum S. Theonesto Episcopo apud Moguntiam passi, & in Cœnobio nominis sui quiescentis, adventu istius Albani, aut obfuscari posse, aut in dubium revocari; precibus ab Imperatrice obtinuerunt, ut suus Martyr, quem attulerat, diceretur Albinus: & nomen suum Albanus Moguntiæ sepultus ad habendam utriusque necessariam discretionem retineret.

Theophana Imperatrix moritur.

Quare sic dictus Albinus, qui Albanus.

Digitized by Google

Hugo Epiſc. Herbipolenſis obijt.

Anno prænotato, 29. die menſis Auguſti obijt Hugo Epiſcopus Herbipolenſis, vir multæ ſapientiæ, & conſtantiſſimæ religionis, qui Monaſterium S. Burckhardi primi Præſulis Wirzburgenſis, ab ipſo in ſuburbano conſtructum, magnificè reformavit: ſcholas Monachorum inſtituit, quibus Arnoldum hujus Cœnobij Hirſaugienſis Monachum, ut dictum eſt anno Lupoldi Abbatis primo, virum doctiſſimum præfecit. Poſt Reverendiſſimum Hugonem Bernvvardus Monachus in Pontificatu Herbipolenſis Eccleſiæ ſuccedens, præfuit annis quinque, menſibus octo, diebus 18. Hic Bernvvardus Monachus primò fuit hujus Cœnobij S. Aurelij Hirſaugienſis, ſub Sigero Abbate ad Ordinem ſuſceptus, genere Nobilis ex Francia Orientali procreatus. Qui ſub magiſterio Præceptorũ optimè inſtitutus in virum doctiſſimum evaſit; & non ſolùm ſcientiâ ſcripturarum, verùm & vitæ merito cunctis innotuit eſſe venerandus. Quando Lupoldus Abbas Arnoldum Monachum poſtulante Hugone Præſule de Hirſaugia pro Magiſterio ſcholarum Monaſterij S. Burckardi direxit ad Herbipolim, Bernvvardum conjunxit itineris ſocium, & in Cœnobio ſancti Burckhardi ex eo tempore cum loci Monachis remanſerunt. Erat autem Bernvvardus, ſicut diximus, patriâ Francus, genere nobilis, frater videlicet Richardi Comitis de Rottenburg: & non ſolùm intuitu cœleſtis doctrinæ, ſed etiam conſideratione terrenæ potentiæ Pontifex creatus eſt, vir alioquin optimus, & qui verbo & exemplo paſtorem ſe verum exhibuit. Claruit his temporibus Theodericus Monachus Floriacenſis, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula duos libellos de conſuetudinibus & ſtatutis Monaſterij Floriacenſis ad prænominatum Bernvvardum Epiſcopum, cujus operis Prologus tale habet exordium: *Domino ſancto ac Patri in Chriſto allectiſſimo Epiſcoporum inſigni Bernvvardo: frater Theodericus Floriacenſis Aſylj Cœnobita perexiguus.* De reliquis ſiqua ſcripſit, nihil ad notitiam noſtræ lectionis pervenit.

Bernwardus Hirſaugienſis.

DCCCXC.

Eberhardus ſpoliat Monaſterium.

Anno Conradi Abbatis ſecundo, quartâ decimâ die Menſis Februarij Eberhardus transfuga non ferens Abbatiâ ſancti-Aurelij diutius privari, diſſimulante negotium Comite, aſſumptis ſecum quibuſdam nebulonibus, Monaſterium nocturno tempore furtivè ingreditur, & Abbatem Conradum vel capere incarcerandum, vel interficere meditatur. Innotuit Abbati conſilium inſinuatione cujuſdam hominis de familia Comitis: qui nocte conſurgens, fugâ ſalutem adeptus eſt: nec ſibi tutum putabat latronum exſpectare incurſum. Circa medium noctis Apoſtata Eberhardus cum ſuis Monaſteriũ ingreſſus, cellam Abbatis perluſtratam invenit vacuam; qui dolens aufugiſſe, quem quærebat, ſpoliato clam Monaſterio ſine læſione fratrum prædâ, & ſcelere onuſtus cum ſpaticis ad ſua latibula revertitur. Ab illo die per biennium Abbas Conradus non redijt ad Monaſterium ſancti Aurelij, donec ſerâ tandem morte Eberhardus interijt.

Carolus Dux Lotharienſis obijt.

Anno prænotato, Carolus Dux frater quondam Lotharij Regis Gallorum, qui Ducatum Lotharingiæ conceſſione feudali, ab Imperatore Ottone III. obtinuit, moritur: & filius ejus Otto ſuccedens clementiâ Sereniſſimi Imperatoris memorati Ottonis ad Ducatum inveſtitur. Circa hæc

Digitized by Google

hæc tempora mortuo Colonienſium Archiepiſcopo Warino, qui Cœnobium S. Martini à Gerone Prædeceſſore ſuo inchoatum conſummavit, & Scotis inhabitandum tradidit, Evergerus ſucceſſit; qui parvo tempore præfuit, & ob id nihil dignum memoriâ geſſit.

Anno quoque prænotato, ſextâ decimâ die menſis Martij, obijt Rudigerus Monachus & Scholaſticus Cœnobij S. Willebrordi apud Epternacum Treverenſis Diœceſis: de quo dictum eſt in præcedentibus, anno videlicet Sigeri nono decimo: qui ſcripſit non ſpernendæ utilitatis Commentarios in omnes Epiſtolas Pauli libros quatuordecim. In Epiſtolas quoque Canonicas libros ſeptem. In Regulam S. Benedicti explanationem elegantem compoſuit. Et quædam alia, quæ ad notitiam noſtræ lectionis minimè pervenerunt, lucubrâſſe dicitur. Poſt hunc Monaſticæ ſcholæ Magiſter inſtitutus eſt in præfato Cœnobio Adelharius quidam Monachus, & poſtmodum Abbas, vir & ipſe in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, qui non ſolùm eruditione litterarum diſcipulos utiliter inſtituit: ſed etiam ſanctimoniâ & integritate vitæ bonorum eis operum exempla demonſtravit. Qui inter cætera lucubrationum ſuarum opuſcula Chronicon ſui compoſuit Cœnobij: in quo & ſucceſſiones Abbatum ejuſdem, & facta congeſſit. Scripſit & alia quædam non contemnendæ lectionis opuſcula, quorum mentionem fecimus in ſecundo libro virorum Ordinis noſtri illuſtrium.

Adelharij Chronicon

Anno etiam prænotato moritur Hatto ejus nominis tertius Abbas Fuldenſis Monaſterij, qui fuit in ordine Abbatũ ejuſdem Cœnobij ſeptimus decimus; cui Brantho Monachus ejus nominis ſecundus ſucceſſit: vir induſtrioſus & prudentiæ ſingularis: nec minùs in omni ſcripturarum ſcientia doctus, quàm conſilio cautus. Cujus tempore obſervantia Regularis diſciplinæ in Monaſterio Fuldenſi, quemadmodum & in pleriſq; alijs multum ſucceſſivè tepuit.

Brantho fit Abbas Fuldenſis.

DCCCCXCI.

Anno Conradi Abbatis tertio, jubente Papa Joanne ſexto decimo Concilium omnium Epiſcoporum totius Galliæ in civitate Rhemorum celebratum eſt: in quo Artaldus nepos Caroli Ducis Lotharienſium defuncti, quem ipſe Archiepiſcopum Rhemis ſubſtituerat, ſynodali omniũ ſententiâ exordinatus damnatur. Adelgarius verò Presbyter, qui Urbem prodens Carolo, portas anno priore aperuerat, à Concilio excommunicatur.

Synodus Epiſcoporũ Rhemenſis.

Gerbertus Monachus Floriacenſis Cœnobij depoſito Artaldo Rhemorũ Archiepiſcopus conſtituitur, vir magnæ litteraturæ; qui multa non parvæ ſubtilitatis conſcripſit opuſcula. Hic in Gallia natus, à puero Monachus apud Floriacum adolevit. Demum adoleſcens factus inſtigante ſuperbiæ ſpiritu Monaſterium abjecto habitu deſeruit, & in Hiſpaniã fugit. Inde profectus ad urbem Hiſpalim, quam Sibiliam vulgariter vocant, ſtudio litterarum operam dedit: & parvo tempore in ſcientia ſcripturarum doctiſſimus evaſit. Nam, ut Vincentius ait, ſuâ eruditione vicit in Aſtrolabio Ptolomæum, in aſtrorum ſcientia ſuperavit Alexandrum: & in fato longè præceſſit Firminium Philoſophum. Deinde reverſus in Galliam publicas Philoſophantium ſcholas tenuit, & multos nobiles & inſignes diſcipulos erudivit. Inter quos fuit non infimus doctrinâ & eruditione

Gerbertus fit Archiepiſcopus.

Digitized by Google

tione ſcripturarum Conſtantius, poſtea Monaſterij S. Maximini Aurelianenſis Abbas, ad quem regulas de Abaco ſubtiles compoſuit. Adelboldus etiam Trajectenſium poſtea Epiſcopus, de quo ſuo loco dicemus, qui ſcripſit vitam S. Heinrici ſecundi Regis, Imperatoris primi, & Epiſtolam ad ipſum Gerbertum de quæſtione diametri ſuper Macrobio, & multa alia. Otto quoque Imperator III. Rupertus filius Hugonis Cappucij Rex Gallorum, & alij complures Gerbertum ſuum cognovêre Magiſtrum. Tandem ergo per Rupertum Hugonis Regis filium Rhemorum Archiepiſcopus conſtituitur: ſed quibuſdam altius cauſam ventilantibus, viſum eſt, Artaldum non debere condemnari, ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ. Unde Gerbertus ab Archiepiſcopatu depoſitus ad Imperatorem Ottonem III. confugit: cujus promotione Ravennæ Archiepiſcopus conſtituitur: & poſtremò ſummus Romanæ Sedis Pontifex ordinatus Sylveſter ſecundus nuncupatur. De quo inferius anno Conradi Abbatis nono, quæ reſtant, dicemus.

Gerbertus deponitur ab Epiſcopatu.

DCCCCXCII.

Anno Conradi Abbatis IV. miſer ille nimiúmque infelix transfuga Eberhardus, cùm ſe minaretur in proximo Cœnobium S. Aurelij penitus deſolaturum, morte ſatis inopinatâ præventus, ſine pœnitentia interijt, & temeritatis ſuæ præmium, quod merebatur, à Domino accepit. Monachi autem illi duo, qui cum eo de Monaſterio fugerant, in errore permanſerunt; nec amplius ad locum, unde exierant, reverſi ſunt. Et Eberhardus quidem hunc præſumptionis ſuæ finem accepit; eorum verò, quæ vel ipſe, vel alij de Monaſterij rebus abſtulerunt, nihil fuit omnino reſtitutum. Mortuo Eberhardo, Conradus ad Cœnobium ſuum de exilio revertitur: & cum paucis, qui remanſerant, Monachis in magna paupertate uſque in finem vitæ converſatur. Comes animum non relaxabat à tyrannide, ſed creſcente in eo quotidie odio Monachorum, Cœnobium in nihilum cupiebat redigere. Cauſam hujus perſecutionis primam, quis dederit, ignoramus: ſed quòd malum vehementiſſimè auxerit Eberhardus, manifeſtè ſcimus.

Eberhard. Monachus obijt.

Conrad. ad cœnobium revertitur.

His temporibus claruit in Saxonia ſanctus Bernvvardus ex Monacho noſtri Ordinis XIII. Epiſcopus Hildenshemenſis, vir in divinis ſcripturis doctus, & vitæ merito ſanctiſſimus: qui multis tam in vita, quàm poſt mortem miraculis claruit, & plures non minus exemplo boni operis, quàm verbo ſanctæ prædicationis ad ſemitam juſtitiæ revocavit. Ejus memoriæ feſtum 18. die menſis Novembris colitur, cujus geſta luculenter conſcripta recitantur.

Anno Conradi Abbatis prænotato, S. Bernvvardus prædictus Hildenshemenſis Eccleſiæ Reverendiſſimus Præſul Monaſterium S. Archangeli Michaëlis in Hildensheim ædificare cœpit: quod in brevi perficiens tempore, omnibus neceſſarijs pro ſuſtentatione Monachorum Deo ſervientium providit: & tandem mortuus in eodem Cœnobio ſepultus fuit. In quo ſucceſſu temporis multi viri doctiſſimi, atque ſanctiſſimi, qui varia ſcripſerunt opuſcula, ſub Monaſtico ſchemate floruerunt.

Claruit hoc tempore in Gallia Richerus Monachus Rhemenſis noſtri Ordinis, homo ſtudioſus, & tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, ingenio promptus, & clarus eloquio: qui

ſcripſit

Digitized by Google

ſcripſit ad Gerbertum ſupradictum Rhemorum Archiepiſcopum, pulchrum & compendioſum Opus de geſtis Gallorum, quod in duos libros diviſit, & ſic incipit: *Orbis itaque plaga, quæ mortalibus ſeſe commodam præbet.* Cætera, quæ compoſuit, ad notitiam noſtræ lectionis nondum pervenerunt. Anno prænotato Conradi Abbatis, 24. die menſis Aprilis, S. Adelbertus ex Monacho Fuldenſis Cœnobij Pragenſis in Boëmia Epiſcopus, de quo dictum eſt anno Sigeri Abbatis XXII. qui Ungaros & Polonos ad Chriſti fidem convertit, à paganis in terra Ruthenorum ſepties gladio perfoſſus, & tandem capite truncatus, in fide & amore Domini noſtri JESU Chriſti ſanguinem fundens martyr efficitur.

S. Adelbertus martyrizatus Epiſcopus.

DCCCCXCIII.

Anno Conradi Abbatis quinto, hyems dura & longa nimis extitit: ac multa pecora fame perierunt. Secuta fuit æſtas ferventiſſima, quæ penè omnia terræ naſcentia calore intemperato conſumpſit. Unde rerum comeſtibilium inopia gravem mortalibus famem induxit.

S. Odilo in Burgundia ex Clerico Brivatenſi Monachum apud Cluniacum profeſſus, ſub norma D. Patris Benedicti, doctrinâ & ſanctitate morũ his temporibus magno in pretio fuit, qui proficiens quotidie in melius, ſexto converſionis ſuæ anno Pater & Abbas Cluniacenſis Monaſterij Fratrum electione conſtituitur, & per annos 56. in magno Religionis fervore præſidens, verbo, exemplo, & miraculis gregem ſibi commiſſum ſemper ad meliora direxit.

S. Odilo fit Abbas Cluniacenſis.

Circa hæc tempora Richardus Comes de Rotenburg in Provincia Francorum Orientalium, frater Bernvvardi ſuprà dicti Præſulis Eccleſiæ Herbipolenſis, apud Regem Ottonem magno in pretio fuit. Huic erant & alij duo fratres, Emhardus videlicet ac Rudegerus, quorum prior nec uxorem habuit, nec liberos: multarum divitiarum poſſeſſor, in pauperes munificus pro Chriſti amore fuit. Quem bonorum ſuorum cupiens ordinare hæredem, in conſtruendis Eccleſijs novis, & reparandis antiquitate collapſis præcipuâ intentione certabat. Conſtruxit enim ſuis impenſis Eccleſiam Parochialem in Fungendal, quam neceſſarijs etiam proventibus, & cenſibus annuis pro miniſtri ſuſtentatione dotavit. Aliam fundavit in Remoltesberg, quam ſimili munificentiâ de neceſſarijs proventibus annuis providit.

Comites de Rotenburg clari.

Idem Comes Emhardus in civitate noſtra Herbipolenſi tertiâ fundavit Eccleſiam, quæ uſque in præſentem diem Novum Monaſterium nuncupatur, in quo Canonicos Deo ſervientes collocavit, quibus & de præſentis vitæ neceſſarijs providit. Quam Eccleſiam Novi Monaſterij Heinricus ex Comitibus de Rotenburg poſt Bernvvardum Epiſcopus Herbipolenſis melius & elegantius conſtruens, ampliori providentiâ dotavit. Pari modo fecit Adelbero, poſtea Epiſcopus, ut ſuo loco dicemus: proceſſu verò temporis prædictus Comes Richardus de Rottenburg mõtem quemdam concambio ab Auguſtenſium Epiſcopo acquiſivit, qui Kamberg dictus eſt, in quo caſtrum novum ædificavit, & habitabat in eo. Genuit autem filios quatuor, Emhardum, qui poſtea Epiſcopus fuit Herbipolenſis: Burgkardum, qui conſtruxit Monaſterium in Camberg: Rudegerum quoque & Heinricum, qui Burgkardo fratri poſtea in conſtructione Monaſterij Cambergenſis cooperati ſunt.

Novi Monaſterij Herbipolenſis fundatio.

Digitized by Google

DCCCC XCIIII.

Gregorius Papa V. Monachus Teuthonicus fuit.

Anno Conradi Abbatis VI. obijt Joannes Papa ſextus decimus, cui Gregorius quintus nomine ſucceſſit, & præfuit anno uno, menſibus octo, natione Teuthonicus, patriâ Saxo, profeſſione Monachus Corbeienſis, Ordine Epiſcopus Verdenſis, Bruno antea vocatus: de quo diximus Anno Lupoldi Abbatis primo, cujus pater fuit Otto Saxoniæ Dux, fundator Canonicalis Eccleſiæ in Aſchaffenburg, juxta Moganum in Dioeceſi Moguntina, de quo ſuprà dictum eſt, anno Sigeri Abbatis triceſimo. Hic Romanus Pontifex ordinatus, conſenſu Cleri totius ac populi, Ottonem tertium primo anno Pontificatûs ſui Romæ Imperatorem coronavit, cui & ſanguine proximus erat. Qui multas Romanorum ſuſtinuit injurias, pro quibus Imperator Otto mox ſine dilatione Romam profectus, ſumpſit vindictam. Ille ſapientiſſimus Papa Gregorius cupiens gratias referre beneficijs magnifici Ottonis Imperatoris, congregatâ Romæ Synodo complurium Epiſcoporum, communi omnium decreto atq; conſenſu ſtatuit; ut Imperij dignitas apud Germanos perpetuò debeat remanere: ita videlicet, ut quemcumque Germaniæ Principes pro quolibet tempore exiſtentes in Regem elegerint, ſine contradictione à Romano Pontifice ad Imperij celſitudinem coronetur. Quæ conſtitutio jam per annos quatuordecim & quingentos ad hunc diem ita ſervata eſt.

Claruit his diebus Everhardus, vel ut quidam ſcribunt, Gebehardus ex Abbate noſtri Ordinis Monaſterij in Suevia, quod Elvvangen nominatur, poſt Heinricum, qui S. Udalrico ſucceſſerat, & in Calabrico bello cum alijs multis perierat, Epiſcopus Auguſtenſis, vir multæ doctrinæ, morúmque honeſtate non mediocriter inſignis: qui & in Monaſterio benè præfuit Monachis, & in Pontificatu quàm optimè Clericis. Anno quoque prænotato Indictione Romanorum ſeptimâ Otto Rex intravit Italiam, & Romæ à Gregorio Papa Quinto, ſicut diximus, Imperij Coronâ cum ingenti gloria ſuſcepit. Hujus uxor Maria fuit, ut dictum eſt, ſterilis, & nimium laſciva, de qua talis narratur hiſtoria.

Otto Rex coronatur à Papa.

Comes erat in Italia quidam dives & potens, qui ad Imperium Regis Ottonis ingrediens & egrediens prudenter átque fideliter omnia ſemper in omnibus agebat. Hunc Maria indigna nomine cernens Imperatrix, virum nobilem fortem ac vultu decorum, mox in ejus concupiſcentiam exarſit: à qua tandem ſollicitatus ad concubitum, accedere mulierem Imperatori ac Domino ſuo nuptam renuit, & patrare tantum contra Deum ſcelus omnino recuſavit. Quem illa cum pallio apprehendens trahere ad ſe nititur, ut vel invitus pro verecundia quadam virili conſentire poſtulanti cogeretur. At ille dimiſſâ veſte in manibus Dominæ, velut alter innocens Joſeph pugnans & vincens ſine pallio receſſit. Contemptam ſe mulier dolens, Imperatori opportuno tempore conqueritur: & quòd eam Comes Mutinæ violenter voluerit opprimere, veſtis probare exhibitione conſtantiſſimè conatur. Credidit machinamentis nefandæ mulieris Imperator, & capit etruncari comitem ſine dilatione præcepit. Verùm innocens homo, cùm ſtaret jam paratus ad mortem, aſtantem, & lachrymantem non abs re propriam vocavit uxorem, cui ſecretò veritatem negotij, & modum vindictæ per eam ſumendæ dixit in aurem. Quo dicto Comes innocens capite truncatus occubuit. Poſtea cùm Imperator

Nefandæ Imperatricis hiſtoria.

Digitized by Google

perator apud Mutinam cauſas hominum auditurus querelas movere volentium pro tribunali ſederet: uxor Comitis occiſi caput ferens in manibus Judicem proclamavit iniquum: quippe qui mendacijs feminæ credulus, virum innocentem mandâſſet occidi. Imperatore ſtupente, ac ſe reum læſæ Majeſtatis jure truncâſſe multitudinis teſtimonio reſpondente, mulier ad probationem veritatis, quemadmodum à Comite marito fuerat informata, ferri candentis judicium poſtulat dicens: *Si juſtus es judex, aut ferri candentis teſtimonio te juſtum probato, & me tanquam contumelioſam Imperatoriæ Majeſtatis delatricem ignibus trades cremandam: aut ſi hoc tu ſubire judicium Imperator Otto formidas, ego me huic decreto expiationis libens ſubjicio: ego candentis ferri tibi horrendum, & cunctis mortalibus metuendum judicium confidenter ſubibo: ego te iniquam contra Dominum & maritum meum protuliſſe mortis ſententiam, manifeſtâ ratione demonſtrabo. Quod niſi Domino largiente fecero, ut ignibus me tradas ſine dilatione jam conſentiens permitto.* Judicium ferri candentis

Stupentibus cunctis mulieris facundæ conſtantiam, ad candentis tandem ferri judicium admittitur: & ſi defecerit in probatione, mortis, quam ipſa protulit, in eam ſententia confirmatur. Mox ergo paratis, quæ negotium horribile poſtulabat, mulier ferrum candentiſſimum ſine aliqua læſione tertiò reincenſum nudis bajulat manibus, & quartò ſuper diſcooperтum caput roſeo dependente capillo, & nec uno quidem læſo, ferrum candentiſſimum diutiùs portat. His viſis Imperator ad inſtantiam Comitiſſæ nefandam Imperatricem ignibus tradidit, & pro ſatisfactione tria illi caſtella cum alijs bonis dedit, & nunquam ſine pœnitentia vixit. Imperatrix crematur ignibus.

DCCCCXCV.

Anno Conradi Abbatis ſeptimi, Bernvvardus Epiſcopus Wirzeburgenſis obijt 20. die menſis Septembris anno Pontificatûs ſexto: qui primò ex Comite de Rottenburg Monachus fuit hujus Cœnœbij S. Aurelij Hirſaugienſis, & poſtea miſſus cum Arnoldo ſcholaſtico ad Herbipolim Pontificatûs apicem promeruit, ſicuti anno Conradi primo ſuperiùs diximus. Qui cùm juvenis diſpoſitione parentum ſcholas in Gallia peteret, Gerbertum virum doctiſſimum, de quo & diximus, & dicemus, poſtea Romanum Pontificem habuit præceptorem. Monachorum quoq; Floriacenſium amicitiam familiarem ſatis obtinuit, quorum conſuetudines, poſtea factus Epiſcopus, per Theodoricum Monachum ſibi, ut diximus, duobus libris conſcribi fecit. Bernwardus Epiſc. Herbipolenſis meritur.

Poſt Bernvvardum Heinricus Wirzeburgenſium Epiſcopus conſtitutus eſt: & præfuit annis duobus & viginti, menſibus quinque, diebus viginti, vir per omnia magnificus, qui novum Monaſterium in civitate Herbipolenſi à Comite Embhardo de Rottenburg, ſicut diximus, noviter conſtructum ædificijs melioravit, redditibúſque multis pro Canonicorum ſuſtentatione ampliavit. Iſte Heinricus filius Comitis de Rottenburg frater ſancti Heriberti Archiepiſcopi Colonienſis fuit, qui multa bona fecit per omne tempus Pontificatûs ſui, tam in antiquis Eccleſiis reſtaurandis, quàm in conſtruendis novis; pro quibus & memoriam ſibi comparavit in terris perpetuam, & mercedem in Cœlis procul dubio conſecutus eſt in æterna felicitate Sanctorum permanſuram. Heinricus frater Heriberti fit Epiſc. Herbipolenſis.

His igitur temporibus Heinricus memoratus Herbipolenſis Reverendiſſimus Præſul inprimis conſtruxit inſignem Canonicorum conven- Eccleſia in Hawgis fundatur.

Digitized by Google

tum & Eccleſiam ſancti Joannis in Suburbano civitatis Wirzburgenſis, quæ ratione amœnitatis loci parumper eminentis Augia dicebatur, nunc autem vulgari vocabulo Havvgis per aſpirationem nuncupata eſt: quã multis prædijs & poſſeſſionibus pro ſervorum Dei ſuſtentatione dotavit, neceſſariiſque & rebus ornavit & libris, ac paramentis ad divinum cultum & Fratrum Canonicorum uſum pertinentibus.

Monaſterium S. Stephani fundatur.

Eodem quoq; tempore Præſul memoratus in ſuburbano dictæ Civitatis auſtrali aliam conſtruxit Eccleſiam, ſub honore Dei Genitricis Mariæ, ſanctorúmque Apoſtolorum Petri & Pauli, ac divi Protomartyris Stephani, in quam ſimiliter Canonicos poſuit: quibus de vitæ neceſſarijs copiosè providit. Poſt anos deinde ferme ſexaginta Adelbero Epiſcopus Herbipolenſis Canonicos in civitatem ad alios Canonicos tranſtulit; & Monachos in Eccleſiam S. Stephani collocavit; quemadmodum inferiùs año Chriſtianorum quinquageſimo ſeptimo ſupra milleſimum dicemus. Hæc eſt Abbatia divi Protomartyris Stephani Ordinis S. Benedicti quondam in ſuburbano, nunc verò in civitate conſtituta.

Eccleſia in Anoltsbach fundatur.

Denique præfatus æternâ memoriâ digniſſimus præſul Eccleſiam in Anoltſpach ſub honore ſancti Gumberti fundavit, vel ut quidam volunt, inſtauravit; ubi quondam fuit Monaſterium Ordinis noſtri Monachorum ſub Abbate Deo ſervientium; nunc autem Collegiata Eccleſia eſt Canonicorum. Sunt qui dicant Adelberonem Epiſcopum Monachos de Anoltſpach Herbipolim tranſtuliſſe ad S. Stephanum; & Canonicos divi Stephani ad locum repoſuiſſe Monachorum; ſed hoc in litteris hujuſmodi translationis ejuſdem Præſulis non habetur: ubi Canonici ad Civitatem leguntur tranſpoſiti; ſed non eſt expreſſum, unde Monachi fuerint aſſumpti. Et de his quidem ſuo loco dicemus.

Año prænotato mortuus eſt Evergerus Colonienſium Archiepiſcopus, cui ſanctus Heribertus filius Comitis de Rottenburg, frater ſupradicti Herbipolenſium Præſulis Henrici ſucceſſit: vir ſempiternâ memoriâ dignus; qui multis & in vita & poſt mortem coruſcavit miraculis; ſicuti in hiſtoria geſtorum ejus legitur. Præfuit annis viginti quinque, & multa bona fecit tam Eccleſiæ ſuæ, quàm etiam Imperio Romano, & Chriſtianæ Reipublicæ.

Monaſterium Tuitienſe fundatur.

Hic ſanctiſſimus Præſul Heribertus, inter cætera pietatis ſuæ ſtudia, Cœnobium Tuitienſe Monachorum Ordinis noſtri juxta Rhenum in oppoſito urbis Colonienſis, de paternæ hæreditatis ſubſtantia in honorem ſanctæ Dei Genitricis à fundamento novum erexit: quod multis prædijs & poſſeſſionibus ad ſuſtentationem ſervorum Domini cumulavit. Caſtellum fuit antiquitus in eodem loco, ubi Monaſterium hodie conſtructum cernimus, Divitentium vulgariter nuncupatum, de quo multa narrantur miranda: ſed quia nobis fabuloſa viſa ſunt; eorum iſthîc litteris exarare hiſtoriam inutile fore judicamus.

Frater ſancti Heriberti pauperes combuſſit in horreo.

De S. Heriberto legimus, quòd Patriâ fuit Francus Orientalis ex Comitibus de Rottenburg procreatus, multum divitibus & potentibus in Imperio Romano: & multi ex eis multas pro Dei honore conſtruxerunt Eccleſias. Ejus frater, ſicut diximus, fuit Heinricus Wirzeburgenſis Epiſcopus: quorum frater tertius in Rottenburg ſæcularis habuit manſionem. Hic tempore famis pauperum mendicantium multitudinem in

quo-

Digitized by Google

quodam horreo ad ſtipem convenientium, quaſi in relevamen Patriæ, ignibus legitur concremâſſe, Hattonis Moguntini Archiepiſcopi ſecundi exemplo: de quo ſuperiùs anno Sigeri 22. dictum eſt. Compunctus tandem Romam pro pœnitentia proficiſcitur, & in mandatis accepit à Papa, quatenus Monaſterium ſervorum Dei pro ſatisfactione reatûs ſui conſtrueret. Qui ſanctiſſimi fratris hortatu ad fundationem memorati Cœnobij Tuitienſis promptâ manu impenſas præbuit; & in dotando locum de ſua ſubſtantia copioſiſſimè fidelis cooperator Archiepiſcopi fuit.

Rupertus Rex Gallorum doctiſſimus.

Anno etiam Conradi Abbatis prænotato Hugone Rege Gallorum mortuo, Rupertus ejus filius in Regno ſuccedens, regnavit annis quatuor & triginta. Hic erat Rex per omnia digniſſimus, & tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæculari litteratura doctiſſimus; utpote qui Gerbertum eruditiſſimum virum multo tempore audivit præceptorem. Tantæ in pauperes extitit pietatis, ut ſuis ſe veſtimentis multoties ſpolians, cùm aliud non haberet ad manum, eorum cooperiret nuditatem. In ſacris lectionibus tam ſedulus fuit, ut penè nunquam de ipſius manibus liber deponeretur: uſque adeò, ut pro tribunali ſedens, inter judiciorum & cauſarum ſtrepitus, frequenter in ſinu apertum teneret Pſalterium. Verus Dei cultor extitit, & multis poſt mortem ſignis & miraculis coruſcavit. Quoties choro cum Clericis intereſſe potuit, horas cum illis Canonicas devotiſſimè cantavit. Quòd ſi cauſis Regni urgentibus ad Clericorum non veniſſet conſortium, apud ſe nihilominus cum Presbytero Capellano Horarum Domino reddidit impenſum. Cantus, Reſponſoria, Sequentias & Antiphonas ad honorem Dei, & laudem Sanctorum plures compoſuit, & congruâ dulcíque melodiâ regulavit. Inter proſas verò non ultima cenſetur illa de ſancto Spiritu, quam in die S. Pentecoſtes ad ſacrificium Miſſarum canimus, ſcilicet: *Veni ſancte Spiritus, & emitte cœlitus lucis tuæ radium.* Multa denique & alia compoſuit, quæ ad notitiam noſtræ lectionis minimè pervenerunt. Hic ſummo Pontifice Gerberto quondam præceptore ſuo, Miſſam in feſtivitate ſancti Petri Apoſtolorum Principis Romæ ſolemniter cantante, accedens ad Altare ſub Offertorio, Reſponſorium illud: *Cornelius Centurio, &c.* in honorem ſancti Petri à ſe compoſitum, ſuper Aram ſumma cum devotione obtulit, & reverenter inclinans retroceſſit. Aperientes ſchedulam Altaris miniſtri, devotionem ſimul & ingenium Regis plurimum admirantes collaudabant. Hinc idem ſummus Pontifex Romanus Gerbertus, qui & Sylveſter ob memoriam ſanctiſſimi Regis rogantibus Clericis ſtatuit, quatenus hoc ipſum Reſponſorium deinceps ad honorem S. Petri in Eccleſia cantetur.

Cantus multos Rex iſte compoſuit.

DCCCCXCVI.

Gregorius Papa ex Monacho obijt.

Anno Conradi Abbatis octavo, mortuus eſt Gregorius Papa V. natione Theutonicus, patriâ Saxo, profeſſione Monachus, vir in omni genere ſcripturarum doctiſſimus. Hic ex Saxonum Ducibus natus, Bruno in baptiſmate primò dictus fuit, Monachus ſub Regula ſancti Benedicti in Cœnobio S. Viti, quod Corbeja nova appellatur, deinde Abbas, & poſtea Epiſcopus Myndenſis, & poſtremò ſicut dictum eſt, promotione Ottonis Imperatoris III. Summus Romanæ Sedis Pontifex per omnia ſemper digniſſimus. Poſt hunc S. Romanæ Eccleſiæ Pontifex fuit ordinatus Gerbertus Ravennæ Archiepiſcopus, & Sylveſter II. dictus, præfuit annis

Gerbertus fit Papa Sylveſter II.

Digitized by Google

quatuor, menſe uno, diebus octo, vir in omni ſcibili doctiſſimus, qui multa ſcripſit ſubtiliſſimæ diſputationis, multáque præclara volumina, de quibus invenimus ſubjecta. De Sphæra pulchrum & neceſſarium opus libr. I. De compoſitione Aſtrolabij & Quadrantis libb. 2. Dialogum, quem cum Leone Nuntio Apoſtolico habuit, multi plurimùm commendant. In Arithmetica multas editiones lucubravit. Quæſtiones etiam plures ſubtiliſſimas ſubtiliter enodavit. Epiſtolas multas ſcripſit ad diverſos. Hunc quidam Hiſtoriographi Necromantiæ pactíque & fœderis initi cum dæmonibus arguunt: cujus rei ſententiam ferre nos nec poſſumus, nec debemus, qui ab alijs dicta ſcribimus.

Anno prænotato mortuus eſt Theodericus Monachus & Scholaſticus Cœnobij ſancti Matthiæ juxta urbem Trevirorum, de quo in ſuperioribus dictum eſt Anno Sigeri Abbatis XXIX. Poſt quem Theodorus Monachorum ſcholæ in eodẽ Cœnobio præfectus eſt, homo certè multæ lectionis, & tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris eruditiſſimus: qui cùm ſingulari fulgeret gratiâ docendi, multos in omni ſcientia diſcipulos egregios átque doctiſſimos erudivit. Præfuit autem ſcholæ Monachorum annis ſedecim, & plura compoſuit.

Eodem quoque anno mortuus eſt Baldericus Eccleſiæ Spirenſis Epiſcopus vigeſimus, ad cujus inſtantiam Otto Imperator III. multa bona contulit Eccleſiæ memoratæ Neometenſi, & ab alijs donata confirmavit. Huic in Pontificatu Neometenſi promotione Ottonis III. Imperatoris ſucceſſit Rupertus Monachus Cœnobij SS. Petri & Pauli in Weiſenburg, vir nobilis & doctus, qui præfuit annis quatuordecim.

DCCCCXCVII.

Ruperti Regis Gallorũ devotio.

Anno Conradi Abbatis nono Rupertus Rex Gallorum doctiſſimus, de quo paulo ante diximus, orationis gratiâ Romam proficiſcens, tantâ largitione eleemoſynarum pauperes, Monaſteria & Eccleſias in itinere omnes cumulavit: ut cunctas totius Galliæ profudiſſe divitias putaretur. Veniens autem Romam, non fuit Eccleſia in tota urbe, quam ſuis non viſitâſſet muneribus. Ibi tunc poſitus in celebritate S. Petri Reſponſorium: *Cornelius Centurio*, à ſe compoſitum, ſicut eſt dictum, ſuper altare Papa Sylveſtro celebrante obtulit.

Otto Imperator perluſtrat Italiam.

Anno quoque prænotato Imperator Otto cum exercitu ſuorum magno intravit Italiam: & omnes Imperij civitates perſonaliter viſitans, omnia quæcunque perperam geſta inveniſſet, correxit & emendavit.

DCCCCXCVIII.

Anno Conradi Abbatis X. Indictione Romanorum VI. mortuus eſt Remigius Abbas Monaſterij S. Luthvvini in Mediolacu Treverenſis diœceſis, vir magnæ doctrinæ, qui multa compoſuit in diverſis materijs opuſcula; & non minus vitæ merito clarus enituit, quàm ſcripturarum gloriâ nominis famam in omni terra ubique acquiſivit. De quo ſuperius anno Sigeri Abbatis XXIX. plura diximus, & ob id hîc breviter nunc tranſimus.

Anno prænotato Conradus Dux Francorum nobiliſſimus obijt; qui multa pro Imperio Romano, prælia & bella fortiter ac feliciter commiſit. Poſt Branthonem Poppo Fuldenſis Monaſterij Abbas conſtitutus eſt, vir magnæ prudentiæ, & ſingularis in omni ſcientia litterarum doctrinæ:

Digitized by Google

ctrinæ: Brantho autem ejus antecessor jussu Ottonis Imperatoris tertij, & Cleri consensu Episcopus Halberstatensis ante fuerat ordinatus, vel ut dicunt aliqui, ab Heinrico secundo ad eam dignitatem fuit promotus, & Ecclesiam sibi commissam in multa sapientia strenuè gubernavit.

DCCCCXCIX.

Anno Conradi Abbatis XI. Crescentius Consul Romanus, homo superbus & arrogans, qui sanctam Ecclesiam Romanam, & ejus Pontifices omnes inquietavit, & nonnullos miserabiliter incarceravit & occidit, contra Ottonem Imperatorem tertium rebellionem parat manifestam, & gravissimam exercet tyrannidem. Crescent. Romanus Tyrannus.

Anno etiam Conradi Abbatis prænotato, quarto decimo die mensis Decembris, obijt Marinus Monachus Cœnobij S. Maximini Præsulis juxta mœnia urbis Trevirorum, vir in omni genere scientiarum doctissimus, qui monasticæ scholæ in eodem loco plurimis annis præfuit, & multos Monachorum ad perfectam scripturarum notitiam introduxit. Qui cùm esset ingenio subtilis, & promptus eloquio, multa scripsit ad utilitatem posteritatis communem: quibus nomen suum æternitati prudentissimâ ratione consecravit. E quibus nos invenimus quæ sequuntur, Commentariorum in Genesim libros octo. In Leviticum lib. I. In Apocalypsim Joannis libros tres. In Cantica Canticorum librum unum. In Evangelium secundùm Joannem lib. I. De Grammaticis Regulis lib. I. De arte metrorum libros quoque duos. Cætera quæ composuit, ad notitiam nostræ lectionis non venerunt. Marin. Monach. Trevirensis.

Post hunc Rathbodo Monachus scholæ Magister Præfectus, patriâ Mosellanus ex Longo Vico, qui uno distat in descensu fluminis à Treviri milliario, natus, magnum eruditionis suæ palàm experimentum dedit. Nam Peregrinum doctrinâ hominem hæreticum, cunctis, ut putabatur invincibilem, primo disputationis congressu vicit, & mox ad pœnitentiam convertit. Qui in eodem Cœnobio S. Maximini factus Monachus, in omni sanctimonia vitam consummavit. Rathbodo enim Præceptor Juvenum Monachorum non solùm scientiâ scripturarum fuit illustris, sed etiam vitæ merito præclarus, & ideò non solùm ad scientiam discipulorum intellectum illuminare studuit, sed multò magis affectum ad Dei amorem inflammare curavit. Rathbodo Monachus Trevirens.

Millesimus Domini Annus.

Anno Conradi Abbatis XII. qui fuit Dominicæ Nativitatis millesimus, Indictione Romanorum octavâ, maximi terræ motus per totam Europam fuerunt, qui plura & fortia, & pulchra hominum ædificia subverterunt. Cometes etiam hoc anno terribilis apparuit, qui multos suo terruit aspectu, metuentibus diem instare novissimum: quemadmodum ante plures annos à quibusdam fuerat falsâ æstimatione delusis prædictum, quòd mundus iste visibilis anno Christi millesimo esset finiendus.

Eodem anno Imperator Otto tertius ad debellandum Crescentium Romanæ Urbis invasorem, qui multa contra Ecclesiam Romanam & ejus Pontifices commiserat mala, & totiens victus & perjurus fidem Imperatori promissam servare contempsit, cum magno exercitu proficiscitur. Cui Crescentius bello congrediens victus & captus est: vilissimóq; jumento aversè impositus per urbem circumducitur; ac paulatim truncatus Imperator vicit, & necat Crescentium.

Digitized by Google

catus membris ante urbem poſtremò ſuſpenditur. Romam etiam Principes, qui cum Creſcentio contra Eccleſiam & imperium conſpiraverant, pari ſupplicio plectuntur.

Imperator Uxorem Creſcentij adamat.

Interempto Creſcentio, Imperator uxorem ejus, quoniam ſpecioſiſſima fuit, in ſui amorem ſollicitavit: quæ cupiditate regnandi facilè ſollicitanti dedit conſenſum. Manſit itaque Imperator diutius Romæ, & mulieris Creſcentij captus amore, continuiſque utens amplexibus, abire non potuit; quod ei tandem interitûs cauſam dedit, quemadmodum ſequenti anno factum dicemus.

M. I.

Anno Conradi Abbatis xiii. qui & ultimus fuit, nonâ die menſis Januarij, obijt Arnoldus Monachus quondam hujus Cœnobij ſancti Aurelij Hirſaugienſis, Scholaſticus Monaſterij S. Burckhardi prope Herbipolim, de quo ſupra eſt dictum, anno Lupoldi Abbatis primo, jacétque ibidem ſepultus. Poſt quem Egilvvardus ejuſdem Cœnobij Monachus, & Arnoldi præfati diſcipulus, Magiſter ſcholarum conſtitutus, plus quàm ſex & quadraginta annis docendi munus gloriosè implevit. Erat ſiquidem in omni ſcientia tam ſæcularium, quàm divinarum ſcripturarum doctus, ingenio promptus, eloquio Scholaſticus, vitâ, & converſatione præcipuè humilis, & devotus, qui ſcripſit inter cætera ad Piligrinum Abbatem ſuum, vitam ſancti Burckhardi Herbipolenſis Eccleſiæ primi Epiſcopi libros duos. De tranſlatione corporis ejus de crypta S. Kiliani ad Monaſterium nominis ſui, quod olim ipſe fundavit, librum unum. De miraculis ejus librum unum. Et alia.

Imperator diſcedit ab Italia.

Anno prænotato Conradi Abbatis ultimo, Imperator Otto III. propter Creſcentij uxorem diutius manens, & cum Romanis humaniter agens, in urbe contemptui ab eis haberi cœpit. Unde conſpiratione factâ, quoſdam ex militibus ejus in tumultu occiderunt: ipſúmque Imperatorem fortiſſimâ obſidione cinxerunt. Qui per induſtriam Heinrici Ducis Bavariæ, & Hugonis Marchionis Auſtriæ, ac S. Heriberti Archiepiſcopi Colonienſis, & aliorum Principum ſimulato fœdere pacis vix eductus, diſcedit à Roma, ſummo Pontifice comitatum illi præbente. Uxor autem Creſcentij, quæ voluptatibus jam diu conſenſerat Imperatoris ſpe regnandi, cùm illum abire ſe contemptâ, & Romæ dimiſsâ cerneret (quamvis compulſus Principum ſuorum conſilio invitus ab invita diſcederet) indignata nimium, ſe in illius perniciem armavit. Mittit ergo Imperatori poculum amoris veneno compoſitum: quod ille nihil mali ſuſpicatus hauriens, inter remeandum miſerrimè conſumptus, in Italia mortuus eſt. Pontifices autem, & qui cum eo fuerunt principes, indutum cadaver purpurâ, compoſitúmque arte quaſi adhuc viveret, ſuper equum poſuerunt: metuentes illius morte vulgatâ, ne pernicioſus in eos tumultus forſitan ſuſcitaretur ab Italis. Et nihilominus crebris Italorum inſultibus laceſſiti, armis ſibi viam præparaverunt ad Germaniam. Sed cùm res jam tuta putaretur locata, Heinricus Bavariæ Dux cum magna ſuorum copia eis occurrit, & contumeliosè injuriato Colonienſium S. Archiepiſcopo Heriberto, à cujus ore omnes pendebant, inſignia Regni ab eo violenter extorſit, quaſi jure hæreditario ſibi competentia. Erat quippe filius Heinrici Ducis cognomento Hezzilonis, qui fuit natus de Hein-

Otto Impe. rator III. moritur.

Heinricus Dux Bavariæ rapit inſignia Regni.

rico

Digitized by Google

rico Duce fratre primi Ottonis Imperatoris: cui ipse magnus Imperator Ducatum Bavariæ filijs Arnoldi expulsis concesserat.

Anno prænotato, sicut diximus, vicesimâ octavâ die mensis Januarij, Otto Imperator tertius veneficio uxoris Crescentij Romani civis, quem in bello victum occiderat, in Italia mortuus est: cujus intestina fuerunt sepulta in Augusta civitate Sueviæ: corpus verò ad Aquasgrani delatũ in Ecclesia Beatissimæ Dei genitricis Mariæ decenter est positum.

Eodem quoque anno Sylvester Papa secundus, qui & Gerbertus Ordinis nostri, quondam in Cœnobio Floriacensi Monachus obijt: & in Ecclesia S. Joannis Lateranensis sepultus, qui hoc de seipso monostichon composuit. *Scandit ab R. Gerbertus ad R. post Papa viget R.* Insinuans se de Rhemensi Archiepiscopatu transisse ad Ravennatensem, & inde fuisse promotum ad summum Romanæ Papatum Ecclesiæ. De quo plura in superioribus jam diximus. Cui mox in summo Pontificatu successit Joannes XVIII. & præfuit mensibus quinque. Et nota, quòd Crescentius Antipapam intruserat contra Gregorium quintum, quem Joannem septimum decimum fecerat appellari; quo in Catalogo Romanorum Pontificum admisso iste Joannes haberetur octavus decimus, si verò non admittatur, ut justum reor, iste dicendus est numero XVII.

Joan. XVIII. fit Pap. Romæ.

Anno quoque prænotato, vicesimâ die mensis Augusti, mortuus est Conradus hujus Monasterij S. Aurelij Hirsaugiensis Abbas in ordine decimus: anno regiminis sui tertio decimo non completo, ætatis verò sexagesimo secundo, & in Ecclesia dicti Monasterij sui cum antecessoribus suis tumulatur: Vir quidem bonus, sed in multis tribulationibus vitam qui complevit mortalem: pro quibus non dubitamus eum cum omnibus Electis Dei felicitatem obtinere perpetuam. Post cujus mortem Abbatia Hirsaugiensis desolata miserabiliter vacavit annis 64. mensibus tribus, diebus quatuordecim, usque ad introitum Friderici Abbatis in nova instauratione primi; de quo inferius anno Christianorũ 1065. latius dicetur.

Conradus Abbas Hirsaugiensis moritur.

Quamvis autem per tot annorum spatia Hirsaugiensi vacante Abbatiâ, seriem narrationis usque ad tempus instaurationis rationabiliter possemus intermittere, tamen ne hoc opus nostrum historiale mancum videatur, sive truncatum, decrevimus ordinem gestorum pro viribus continuare, rem tibi ô Princeps Hirsaugiensis Abba Joannes, ut confidimus, non minùs gratam facturi, quàm jucundam.

Hiſtor. Monasterij cõtinuatus.

De Abbatia hujus Monasterij Hirsaugiensis per annos LXIV. vacante, post mortem Abbatis Conradi, & quibusdam gestis sub illo tempore.

ANno igitur Dominicæ Nativitatis millesimo primo, Indictione Romanorum XIV. die mensis Augusti vicesimâ, mortuo Conrado Abbate hujus Cœnobij S. Aurelij Hirsaugiensis decimo: Anno à prima sui fundatione centesimo sexagesimo tertio, ovile servorum Christi sine Pastore vacare cœpit, & in desolatione per annos LXIV. menses tres, & dies XIV. permansit, usque ad tempora Comitis Adelberti, qui ruinas illius instauravit. Nam Conrado Abbate sepulto,

Monasterium Hirsaugiense desolatur.

Digitized by Google

Monachi octo duntaxat numero in Cœnobio remanſerunt, inter quos duo, qui Eberhardo in diſſenſione quondam adhæſerant, non parvam inter Fratres tribulationem ſuſcitârunt. Cùm enim de futuri Paſtoris electione haberetur tractatus, Comes per eos occultè interpellatus Electionem celebrandam violenter prohibuit, ſe illis de prudentum conſilio Abbatem ex alio Monaſterio daturum bonum, & utilem repromiſit. Qui ut omnia Cœnobij bona ſibi paulatim attrahere poſſet, & locum penitus evacuare Monachis, ex ſuis famulis unum illis Curatorem & Oeconomum præpoſuit; cui omnium rerum temporalium curam & diſpenſationem demandavit, donec Abbas promiſſus veniret, quem nunquam venturum in animo ſciebat; cui omnia reſtituturum, quæ viderentur ablata, fallaciter promittebat. Sed hoc reverà ſolum meditabatur conſequi, quod non diu poſtea contigit, ut Monachis vel cedentibus loco, vel dedentibus, ipſe ad jus ſuum omnia ſimul revocaret. Nam poſt biennium ortâ inter Fratres & Oeconomum quadam diſſenſione ſuper malo ejus regimine, quod mirum nulli videatur in tanta rerum deſperatione laborantibus, nactus occaſionem tyrannus, omnes præter illos duos, qui olim Eberhardo conſenſerant, de Monaſterio ejecit. Erant autem numero ſex, inter quos Theobaldus fuit Monachus & Presbyter ſenex, Magiſter Scholarum, de quo ſuprà dictum eſt, anno Sigeri Abbatis XXIV. vir bonus & manſuetiſſimæ converſationis. Hic venit cum uno fratre ad Monaſterium Fuldenſe, ubi cum charitate ſuſceptus, uſque ad mortem in omni plenitudine converſationis Monaſticæ cum ſocio permanſit. Aliorum verò duo in Monaſterio S. Albani prope Moguntiam, & reliqui duo in Cœnobio Divi Burckardi apud Herbipolim ſuſcepti, tandem in Dño quieverunt, & ibidem ſepulti ſunt. Deinde poſt annos paucos mortuis duobus illis, qui apud ſanctum Aurelium permiſſione Comitis remanſerant, an etiam expulſis, non ſatis mihi conſtat, locus omnino deſertus à Monachis, paucis Clericis traditur ad inhabitandum. Interea ſi quid proventuum aut poſſeſſionum Cœnobio remanſerat, quotidie imminutum eſt, & vel à Comite raptum, vel ab injuſtiſſimis poſſeſſoribus conſumptum: donec omnia tandem redacta in nihilum fuerunt, & Monaſterium penitus deſolatum.

Comes Monachos de Cœnobio expulit.

Anno Domini prænotato quo Monaſterij Hirſaugienſis vacatio cœpit, Joannes Papa XVIII. obijt: cui Joannes XIX. ſucceſſit, & præfuit annis quatuor, menſibus octo, patriâ Romanus. His temporibus Monachus quidam Cluniacenſis Cœnobij rediens ab Jeroſolymis apud quendam Eremitam in Sicilia prope montem Æthna aliquandiu hoſpitio detentus eſt: à quo cùm audiſſet in eodem monte Vulcani defunctorum hominum animas torqueri flammis ignium, quas mons ille continuè ac ſemper emittit, & ex his multas liberari quotidiè per orationes & merita fidelium, ſed præcipuè Monachorum Cluniacenſium: quod ſibi manifeſtatum revelatione ſpirituum, tam bonorum quàm malorum, idem Eremita juramento firmabat: acceſſit montem quàm propius ſine periculo Eremita ducente potuit, & voces ejulantium de medio voraginis audivit. Qui ad Cluniacum tandem reverſus, hoc Odiloni ſanctiſſimo Abbati retulit: cujus ordinatione per omnia Monaſteria ſibi commiſſa fidelium animarum commemoratio alterâ die poſt feſtum omnium ſanctorum,

Joann. Papa XIX.

Commem. animarum inſtituitur

quot-

Digitized by Google

quotannis celebranda laudabiliter nimis inſtituta fuit. Quam commemorationem fidelium annuam Joannes Papa XVIII. confirmavit.

M II.

Anno vacantis Monaſterij Hirſaugienſis primo Heinricus ſecundus cognomento Claudus Dux Bavariæ filius Heinrici primi, communi electione Principum ad imperium Romanum aſſumptus eſt: & imperavit annis ferme XIX. quorum octo fluxerunt in Regno, & reliquos XI. in imperio conſummavit. Hic in regni ſede Principum ſuffragio ſublimatus magnificus & victorioſus extitit, & omnes adverſarios ſuos citò ſuperavit. Heinricum Marchionem & quoſdam alios initio regni ſui ſibi reſiſtentes habuit: quos tamen ſapientiâ & armis ad obedientiam coëgit. Deinde Italiam & Romanos in ſua verba jurare compulit: & Boëmiam cum magna ſuorum multitudine ingreſſus, Bolislaum Ducem cum omni ejus gente, ſuo imperio potenter ſubjugavit. Uxorem habuit Cunegundem Siffridi Comitis Palatini Rheni filiam, de qua tamen liberos non ſuſcepit: nam ſicut eo tempore palàm dicebatur ab omnibus, qui ambos noverunt, & hiſtorijs legimus inſertum, thorum ſine ſorde pollutionis mundum ſervantes, nomine tantum conjuges, actione vixerunt ut fratres. Quod nos verum credere, & auctoritas ſcribentium vitam eorum admonet, & miraculorum ab eis factorum conſideratio perſuadet.

S. Heinric. Rex II. eligitur.

S. Cunegũdis uxor S. Heinrici Regis.

Claruit his temporibus Gaudentius Monachus Cœnobij S. Bonifacij Fuldenſis, Frater S. Adelberti Pragenſis Epiſcopi & Martyris, de quo ſupra dictum eſt anno Conradi Abbatis quarto. Nam anno Conradi Abbatis XII. Otto Imperator III. cum multis Epiſcopis atque Principibus in manu ſuorum valida intravit Poloniam, venienſque ad ſepulchrum S. Martyris Adelberti, nuper ut diximus occiſi, & infinitis miraculis coruſcantis, ob ejus honorem & memoriam Gaudentium illius fratrem de Monaſterio per legationem evocatum Pragenſis Eccleſiæ Pontificem fecit ordinari. Qui factus Epiſcopus, cùm eſſet doctus in ſcripturis divinis, nec minus ſanctimoniâ vitæ præclarus, tam verbo prædicationis, quàm exemplo piæ converſationis multos ad melioris viæ ſemitas convertit. Videns Imperator tot ſigna & miracula fieri circa tumbam ſancti Martyris, brachium ejus unum à Duce multis precibus obtinuit, quod Romam ſecum deferens in Eccleſia inſulæ S. Bartholomæi Apoſtoli collocavit. Poſt Eberhardum ex Abbate Monaſterij noſtri Ordinis in Elvvangen Epiſcopum Auguſtenſem, Bruno frater S. Heinrici Imperatoris I. Regis autem Romanorum ſecundi, ſucceſſit.

S. Gaudentius Epiſcopus Pragẽſis.

Anno quoque prænotato S. Heinrico per Principes ad Imperium, ſicut diximus, electo, primùm inſtitutum fuit, ut in futurum, non per ſanguinis ſucceſſionem, ſicut eatenus, ſed per quoſdam Germaniæ Principes, ad hoc deputatos inſtituatur Imperij Romani Moderator: quod etiam deinceps uſque in præſentem diem ita cernimus obſervatum eſſe.

M III.

Anno Monaſterij vacantis ſecundo, comes ſumptâ ſibi occaſione, quòd Monachi S. Aurelij Oeconomum, quem eis in temporalibus præpoſuerat, injuriosè tractâſſent, omnes præter duos Eberhardi fautores, ut ſupra diximus, expulit: & omnia Monaſterij bona & proventus ſuo imperio violenter ſubjecit. Monachi autem, ſicut Meginfridus eſt auctor,

Monachi S. Aurelio expelluntur.

Digitized by Google

de Cœnobio expulſi, S. Heinrico Regi & multis alijs Principibus contra violentiam comitis ſæpius detulerunt querimoniam: ſed nihil proficere potuerunt, comite ſemper promittente, quòd vellet inſtaurare Monaſterium, & cauſas morarum quotidie novas pro excuſatione ſui prætendente: donec mortuis tandem Monachis nemo remanſit, qui deſolationem S. Cœnobij ad mentem reciperet.

Heinricus Rex omnia ſibi ſubjugat.

Eodem Anno Heinricus Rex Marchione Auſtriæ ſuperato, & ad obedientiam omnimodam armis coacto, Italiam cum magno exercitu ingreditur, eam totam ſuo imperio potenter fecit eſſe ſubjectam: Boliſlaum quoque Boëmiæ Ducem & quoſcunque ſibi rebelles cum exercitu petens, omnes in brevi tempore ſuis obtemperare juſſis, & veniam petere coëgit. Et quia Deum dilexit ſuper omnia, illiúſque in cunctis operibus principaliter quæſivit honorem: quicquid voluit, illo adjuvante facilè perfecit. Unde pacem Domino largiente aſſecutus in circuitu, conſiderans ſe filios non habiturum (quippe qui, ut ſupra diximus, conſortem Regni S. Cunegundem nunquam cognovit, ſed ut ſororem dilexit) Chriſtum Jesum datorem omniũ bonorum habere delegit hæredem, pro cujus honore multas Eccleſias de novo cõſtruxit, veteréſq; plurimas renovavit.

M IV.

Lutgerus Monachus Luneburg.

Anno vacantis Monaſterij tertio mortuus eſt Erhardus Monachus & Scholaſticus Cœnobij S. Michaëlis in Luneburg, de quo dictum eſt ſupra anno Lupoldi Abbatis primo, qui fuit homo magnæ ſapientiæ & incomparabilis doctrinæ, ſub cujus magiſterio plures laudabiliter inſtituti ad plenitudinem omnium ſcientiarum doctiſſimi profecerunt. Cui ſuccedens in magiſterio doctrinarum Lutgerus Monachus ejuſdem Cœnobij ſcholis præfuit annis ferme quatuor & viginti: qui & ipſe à bono Præceptore optimè inſtitutus, vir in omni genere ſcripturarũ doctiſſimus fuit.

Eodem anno Cometes longo tempore apparuit: poſt quem fames per univerſam Germaniam graviſſima ſecuta fuit, cujus atrocitate non ſolum jumenta, ſed multa quoq; hominum millia interijſſe perhibentur.

Anno etiam prænotato S. Heinricus Rex Romanorum Valentianas, caſtrum ſitum in confinibus Galliæ & Lotharingiæ obſidione vallavit & cepit, quod Flandrenſium comes Baldevvinus invaſerat. Qui ad gratiam Regis poſt veniæ petitionem, ipſum caſtrum datâ pecuniâ in beneficium feudale imperij de manu Regis Heinrici accepit.

M V.

Hermannꝰ Cõtractus Monachus S. Galli.

Anno vacantis Monaſterij IV. Helpericus Monachus, & Scholaſticus apud S. Gallum in Suevia moritur, anno ætatis ſuæ 96. de quo longè ſuprà diximus anno Diethmari Abbatis XVI. ubi lucubrationum ejus latam fecimus mentionem. Poſt quem Hermannus Monachus ejuſdem Cœnobij, qui dicebatur Contractus, filius Comitis de Veringen docendi munus accepit, quod multis annis gloriosè miniſtravit. Hic puer infirmus, debilis & contractus, quia ad mundum videbatur inutilis, parentum conſilio in Monaſterium S. Galli Domino ſerviturus perpetuò traditur, & Helperico ſcholarum Magiſtro imbuendus ſingulari fiduciâ commendatur. Qui cùm annorum eſſet XIV. claudus & contractus, & parùm propter ingenij tarditatem in litterarum cognitione proficeret: cœpit ipſe miſeriam ſuam vehementer deplangere, & novercantem ſibi fortunam accuſare.

Digitized by Google

accusare. Cernens autem Helpericus Præceptor juvenem duplici calamitate nimis afflictum, & animo semper tristem: alterâ quòd corpore fuit contractus, alterâ verò quòd ingenio discendi obtusus, ejus desolationi compassus monuit, quatenus se totâ mentis devotione ad orationis studium converteret: ac pientissimam Dei Genitricem intactam semper virginem Mariam in adjutricem sedulò invocaret. Hermannus miserabilis suâ conditione puer monitis libenter acquievit magistri, formansq; sibi consuetudinem orandi congruam, sanctam Deiparentem devotis assiduè precibus invocavit. Et ecce biennio necdum plenè revoluto quadam nocte Beatam Dei genitricem in somnis sibi apparentem vidit, quæ diceret: *Orationes tuas, ô bone puer, audivi, & in auxilium tuum rogata adveni. Nunc ergo duorum tibi datur optio; quorum alterum, quod volueris, elige: quod me præstante consequêris. Aut sanitatem tibi corporis tui, si volueris, dabo: aut omnium, quam postulas, scientiam & eruditionem scripturarum.* Qui amore scripturarum, neglectâ corporis sui imbecillitate, scientiam sibi dari postulavit omnium scripturarum. Ex illo tempore ingenium docile ac promptissimum habere cœpit: & brevi doctissimus in omni scientia tam divina quàm humana præ cæteris condiscipulis evasit. Et qui priùs propter ingenij tarditatem, aut nihil aut parum discere potuit, post hanc visionem omnes subtilitate & promptitudine animi superavit. Nam inter omnes Germaniæ Doctores sui temporis Philosophus, Rhetor, Astronomus, Poëta, Musicus, & Theologus celeberrimus habitus est: & multa præclara synthemata scripsit; de quibus extant ea quorum tituli sequuntur. De Musica librum unum. De Monochordo librum unum. De sex mundi ætatibus librum unum. De Astronomia libros tres. De compositione Astrolabij libros tres. De usu & utilitatibus Astrolabij libros duos. De compositione & usu quadrantis librum unum. De quodam Horologio, quod Chelindrum vocant lib. 1. De alio Horologio quodam lib. 1. De Geometrica arte libros plures. De mundo & Elementis lib. 1. De solis & lunæ defectu lib. 1. De Computo lib. 1. De quadratura circuli lib. 1. De conflictu Rythmimachiæ lib. 1. De Physionomia lib. 1. Vitas quoque plurimorum Sanctorum elegantissimo stylo composuit. Epistolas etiam multas edidit ad diversos, quarum plures vidimus. Diversi generis Carmina penè infinita conscripsit. Hymnos, Cantus, & Prosas de Domino Deo, & Sanctis ejus, sine certo numero plures edidit.

Hermanno B. Virgo apparuit omnium q; scientiam dedit.

Opuscula Hermanni Contracti.

Hic est Hermannus ille, qui dulcisonam de Beatissima Virgine Maria composuit Antiphonam: *Salve Regina Mater misericordiæ.* Et illam: *Alma Redemptoris Mater.* Illam quoque: *O florens Rosa.* Et Prosam illam, sive Sequentiam: *Ave præclara maris stella.* Alia quoque plura in laudes Sanctorum edidit: quorum mentionem per singula facere nimis foret tædiosum. Transtulit etiam nonnulla Græcorum & Arabum volumina in latinum sermonem, sicut ipse fatetur in quodam Aristotelis prologo: quoniam utriúsque linguæ plenam notitiam habuit. In Aristotelem, & Tullium commentationes etiam plurimas scripsit: & divinarum similiter scripturarum nonnulla volumina explicans, pulcherrimis Commentarijs elucidavit. Qui ut Promotrici, & Illuminatrici suæ Beatissimæ Virgini Mariæ gratum se, ac dignum posset exhibere Ministrum, multos in ejus honore Cantus, & Prosas composuit: quas dulci, & regulari modu-

Hic Salve Regina cõposuit.

Multarum linguarum peritus.

Digitized by Google

lamine decoravit. Valde namque fervidus in ejus veneratione extitit; per cujus meritum tam inæſtimabilis ſcientiæ donum à Dño accepit.

Circa hæc tempora S. Ausfridus ex Comite Clericus, & ex Clerico Præſul Eccleſiæ Trajectenſis, vir magnæ ſanctitatis, & patientiæ Monaſterium noſtri Ordinis ſub honore Beatiſſimæ Dei Genitricis & Virginis Mariæ in eadem civitate condidit: quod multis prædijs & poſſeſſionibus ad ſuſtentationem Monachorum Domino ſervientium dotavit. Eſt autem Cœnobium illud inſignis Abbatia noſtri Ordinis; quæ hodie ad ſanctum Paulum nuncupatur. Conſummato tandem eodem Cœnobio, & Monachis cum Abbate impoſitis, viſitavit Dominus dilectum ſervum ſuũ Ausfridum Epiſcopum, & eum flagello cæcitatis in augmentum meritorum ſanctitatis percuſſit. Quod flagellum ille non ſolùm patienter ſuſtinuit: ſed etiam percutienti Deo gratias humiliter egit.

S. Ausfrid. Epiſcop. fit Monachus

Anno igitur Dominicæ Nativitatis v. ſupra milleſimum prænotato, Pontificatûs ſui anno quinto decimo, regimen paſtoralis curæ ſponteneâ voluntate pro Dei amore deſeruit, & Cœnobium præfatum, quod ipſe conſtruxerat, intravit, factúſque & habitu & converſatione Monachus, in ſancto propoſito permanſit. Poſt quem Adelboldus Regis Heinrici Cancellarius in ordine Trajectenſium Pontificum XIX. ſucceſſit, & præfuit annis XVIII. vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, & non minus vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum venerabilis. Sunt, qui dicant eum Lobienſis Cœnobij extitiſſe Monachum, & Herigeri Abbatis, de quo ſuprà diximus, anno Sigeri Abbatis XXVIII. diſcipulum, cujus rei ſententiam nos ferre non poſſumus, qui certum deſuper auctorem non habemus. Scripſit autem non ſpernendæ lectionis opuſcula, de quibus invenimus ſubjecta. De laudibus S. Crucis lib. I. De laudibus quoq; S. Mariæ lib. I. Vitam & geſta Domini Heinrici II. Imperatoris, pulchro, & eleganti ſtylo compoſuit. Et alia multa ad laudem Omnipotentis Dei & Sanctorum vario ſtyli genere compilavit. Hic nomine Imperatoris & ſui multa prælia pro libertate Eccleſiaſtica geſſit contra Theodericum Hollandiæ comitem, bona Pontificatûs ſui deprædantem, quem ſæpe triumphans humiliavit.

Adelbold. Epiſc. Trajectenſis.

MVI.

Anno Monaſterij vacantis quinto Burchardus Monachus Lobienſis Cœnobij, diſcipulus & auditor quondam Adelberti Abbatis Gemblacenſis, de quo ſupra dictum eſt, anno Sigeri Abbatis XXVIII. Eccleſiæ Wormatienſis Epiſcopus ordinatus eſt, S. Heinrico Imperatore præcipiente, cujus meminit Gratianus in decretis: LXX. diſtinctione: *In nomine Domini*: vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæculari litteratura ſtudioſiſſimus, qui ex Concilijs & ſententijs Patrum, magnum illud volumen Decretorum comportavit, quo ante compilationem Gratiani Juriſtarum induſtria utebatur, quod in libris viginti ordinavit. Alia etiam nonnulla edidit, quæ ad manus noſtras minimè venerunt.

Burchard, Monachus Epiſcop. fit Wormatiæ

Decretum Burchardi cõpilatur.

Anno prænotato Joannes Papa XIX. obijt, & Romæ apud S. Petrum ſepultus eſt. Huic in ſummo Pontificatu ſucceſſit Sergius ejus nominis IV. patriâ Romanus, & præfuit annis duobus, menſibus ſex: vir optimus & ſumnæ devotionis in Deum, & in ſanctos ejus: ad cujus inſtantiam Chriſtiani Principes Saracenos in manu valida expulerunt de Sicilia & cunctis inſulis maris.

MVII.

Digitized by Google

MVII.

Anno Monaſterij vacantis ſexto Heinricus Rex Germanorum devotiſſimus, pacem conſecutus à Deo per circuitum in toto regno ſtudium ſuum omne ad ampliandum cultum divinitatis ex animo conferens, multas ad Dei honorem Eccleſias de novo condidit, & complures nimiâ vetuſtate collapſas in integrum reſtauravit. Inprimis quidem Bambergenſem Epiſcopatũ in provincia Moguntina, in regno Franciæ Orientalis de novo inſtituit: fundatámq; in ipſa civitate pretioſam valde Baſilicam multis poſſeſſionibus, proventibus, ornamentis, libris & vaſis aureis & argenteis magnificè dotavit. Primum ejuſdem Eccleſiæ Eberhardum quendam Pontificem inſtituit, qui annis in Epiſcopatu tribus & triginta præſedit. Hujus Babenbergenſis Eccleſiæ Patronum Petrum Apoſtolorum Principem & S. Georgium Martyrem Rex Divus elegerat: in quorum veneratione ſingulari devotione fervebat. In meridiana quoque parte civitatis Monaſterium in honore ſancti Protomartyris Stephani ſub ordine Canonicorum fundare ſimili devotione ſtuduit: quod multis poſſeſſionibus pro eorundem ſuſtentatione abundare fecit.

Epiſcopat9 Bamberg. erigitur.

In monte juxta civitatem, qui ab eventu mons hodiè Monachorum nuncupatur, inſigne noſtri Ordinis Cœnobium fundavit, in honorem S. Michaëlis Archangeli: in quo Monachos collocavit, viventes ſub regimine Abbatis ſecundum Regulam Beati Benedicti. Quibus pro vitæ ſuſtentatione multa bona & redditus annuos contulit: & ut omnipotenti Deo in tranquillitate mentis ſervirent, liberos eſſe juſſit. Multi ſucceſſu temporis clariſſimi viri ſub monaſtico ſchemate in eodem Cœnobio floruerunt, eruditione & vitæ merito ſanctam illuſtrantes Eccleſiam.

Cœnobiũ mõtis Monachorum Bambergæ fundatur.

Epiſcopatum ſimiliter novum in civitate Bobienſi in partibus Longobardorũ de conſenſu Comprovincialium Epiſcoporum erexit: quem etiam ſatis abundanter in omnibus neceſſarijs providit. Locus verò Eccleſiæ Cathedralis in Bobio quondam à ſancto Columbano conſtructus noſtri Ordinis fuit Cœnobium: in quo multitudo ſervivit Deo Monachorum. Divus itaque Heinricus ob memoriam primi fundatoris Eccleſiam ſublimavit in melius, & Monachos electores conſtituit eſſe Pontificis.

Epiſcopat. Bobienſis noſtri Ordinis fundatur.

Epiſcopatum etiam Baſilienſem in Provincia Biſuntina, nimiâ vetuſtate collapſum, & magnâ paupertate depreſſum ſuis impenſis magnificè reſtauravit: conferens ei multas poſſeſſiones, vicos, caſtella, cenſus & proventus: inſtauratóque non mediocriter ſtatu illius Eccleſiæ, alter meritò fundator & fuit & dicitur. Nam Beatæ Virginis Mariæ Dei Genitricis amator maximus extitit, ſub cujus honore Baſileenſis Eccleſia fundata fuit. Quidquid ergo in reſtaurando Eccleſiam Matris Dei expoſuit, gratiſſimum omnipotenti Deo non dubitavit.

Epiſcopat9 Baſilienſis inſtauratur.

Unde cùm die quadam de Baſilea civitate per Alſatiam ad Argentinam tenderet, contigit illum noctu hoſpitari in oppidulo quodam parvo, quod à fluviolo præterfluente Schotteraugia dicitur: quod hodie corrupto vocabulo Schutteren vulgariter nuncupatur, & diſtat ferme tribus ab Argentina milliaribus. Eſt in eodem vico Monaſterium noſtri Ordinis, quod ſub honore Beatiſſimæ Dei Genitricis, & Virginis Mariæ S. Pyrminius Meldenſis in Gallia Epiſcopus beatiſſimi Mauri Abbatis diſcipulus quondam temporibus Theoderici Francorum Regis circa annum Domi-

Cœnobiũ Schotterenſe inſtauratur.

Digitized by Google

Dominicæ Nativitatis ſexcenteſimum à fundamentis conſtruxit (quemadmodum in vita ipſius legitur) & auxilio impenſiſque cujuſdam amici ſui viri nobilis, qui multas habuit in Suevia poſſeſſiones in pago, qui Syntlaz non procul à Conſtantia commorantis, pro Monachorum ſuſtentatione, ut potuit, providit. Poſt annos deinde aliquos Offo quidam filius Regis Anglorum, qui amore cœleſtis patriæ mundum deſpiciens, & factus Chriſti peregrinus, Romam, & alia Sanctorum loca frequentare ſolebat, venit Deo ſic providente ad Schutteraugiam, & amœnitate loci ſimul & amore S. Pyrminij Pontificis captus, ibidem reliquum vitæ ſuæ tempus manere ſtatuit: aſſumptóque ſanctæ converſionis habitu, Monachum vivere cœpit. Hic de ſuo patrimonio poſtea loca melioravit in proventibus, & ampliavit neceſſarijs ædificijs Cœnobium, in quo multitudinem magnam coadunavit Domino famulantium Monachorum. Eodem quoque S. Pyrminius tempore conſtruxit & alia quædam Ordinis S. Benedicti Monaſteria, quorum iſta in ejus vita exprimuntur vocabula. Altha in Bavaria, Schuttera, & Schvvarzach, & Gengenbach, & Moſſmynſter, & Nuvviler, & Murbach in Alſatia. Hornbach quoque & Doleya in Voſagavv, ac poſtremò Cœnobium illud inſigne prope Conſtantiam, quod Augienſe vocatur. Sanctus igitur Heinricus Rex ſæpè memoratus veniens ad Monaſterium Schutterenſe prædictum antiquitate & crebris incendijs penè collapſum, miſericordiâ motus, omnia ædificia ſtatim renovari, & ampliari conſtituit: & locum ob honorem ſanctæ Dei Genitricis multis proventibus & divitijs, ut hodie cernitur, inſignem fecit. Et in memoriam hujus beneficij Abbatiam Schutterenſem Eccleſiæ Babenbergenſi feudalem conſtituit, ita ut quilibet pro tempore ejus loci Abbas Babenbergenſem Epiſcopum Dominum ſuum teneatur cognoſcere, & in principio ſui regiminis Abbatiam ſemel de ejus feudali beneficio teneatur acceptare. Quod ab illo tempore ita ſervatum, & continuatum eſt uſque in præſentem diem.

S. Pyrmini. plura Monaſteria fundavit.

MVIII.

Anno vacantis Monaſterij VII. Indictione Romanorum ſextâ, ſanctus Bruno ex Monacho noſtri Ordinis Epiſcopus Pruthenorum, ac Ruthenorum Apoſtolus, vir doctus, & verbi Dei prædicator egregius, poſt multos toleratos pro Chriſto labores à Pruſijs multis ſupplicijs crudeliter afflictus, & manibus pedibúſque abſciſſis, poſtremò capite plexus cœlos penetravit, & ſtatim infinitis cœpit coruſcare miraculis.

Erckenbaldus Abbas Fuldenſis.

Anno prænotato, poſt Bopponem Abbatem Fuldenſis Monaſterij Erckenvvaldus Monachus ſucceſſit, & annis ferme quatuor præfuit, qui tandem ſicut dicemus, in Archiepiſcopum Moguntinenſis Eccleſiæ poſt Willegiſum ordinatus extitit, vir & moribus, & eruditione illuſtris.

His temporibus Bruno Epiſcopus Auguſtenſis frater, ut ſuprà diximus, S. Heinrici Regis Germanorum & Romanorum ſecundi floruit in humanis. Qui felicibus fratris actibus invidens, multas ei adverſitatum injurias in quantum potuit ſuſcitavit. Cui ſanctus frater non ſolum talionem non infereba t, verùm fraternæ etiam dilectionis, & patientiæ bono vincere illum potius ſatagebat: malum in bono vincere, ut verus Chriſti amator devotiſſimus ſemper ſtuduit: & ideo Dominus JEsus illum cunctis inimicis majorem fecit.

MIX.

Digitized by Google

MIX.

Anno Monaſterij Hirſaugienſis vacantis octavo, Sergius Papa IV. moritur, & Romæ in Eccleſia S. Petri Principis Apoſtolorum ſepelitur. Poſt quem Benedictus ejus nominis VIII. patriâ Tuſculanus Pontifex creatus, ſedit annis XI. & menſibus X. qui contra omnes adverſariorum inſultus ſancti Heinrici Regis defenſione utens ubique ſemper, quamdiu ille vixit, ſecurus permanſit, & Pontificatum triumphator adminiſtravit.

S. Stephan. Rex Ungarorũ ad fidem convertitur.

His etiam temporibus Rex Ungarorum ſororem ſancti Regis Heinrici Giſilem nomine ſibi dari uxorem poſtulavit. Sed eam impetrare non potuit, donec ſe Chriſtianæ Religionis rudimenta, & ſacri baptiſmatis Sacramentum cum omni gente ſua ſuſcepturum promiſit. Quam pollicitationem opere complens, in Dominum Jesum ſincerâ devotione credidit: & ablutus undâ baptiſmatis nomen S. Protomartyris Stephani accepit. Qui Chriſti converſus ad fidem in omni ſe morũ ſanctitate deinceps exercuit, & quanti fuerit apud Deum meriti, poſt multas in vita virtutes patratas, infinitis etiam mortuus miraculis demonſtravit. Poſt Adelberonem Metenſis Eccleſiæ Præſul ordinatus eſt Theodericus filius Siffridi Comitis Palatini Rheni, frater ſanctæ Cunegundis Imperatricis, vir mundanus, ac acer ingenio: qui propter ſuam in omnes proterviam multos contra ſe æmulos provocavit.

MX.

Anno vacantis Monaſterij nono, Theodericus memoratus Eccleſiæ Metenſis Epiſcopus frater Imperatricis S. Cunegundis, dotem, & patrimonium ſororis ſuæ Babenbergenſi Eccleſiæ delegari ab Imperatore Heinrico ægrè ferens rebellionem contra eum paravit.

Eodem anno mortuus eſt Rupertus ex Monacho Wiſenburgenſis Cœnobij Epiſcopus Spirenſis, vir doctus, & vitæ merito venerandus: de quo ſupra dictum eſt anno Conradi Abbatis octavo; cui in Pontificatu Nemetenſis Eccleſiæ ſucceſſit, Waltherus in ordine Epiſcoporum Spirenſium XXII, & præfuit annis ferme XX. qui non parvæ utilitatis bona Eccleſiæ ſuæ à S. Heinrico impetravit.

Meginfrid. Monachus, & Chronographus obijt.

Richardus Scholaſtic. Fuldenſis.

Anno prænotato, XVI. die menſis Julij, obijt Meginfridus Monachus, & ſcholaſticus Cœnobij ſancti Bonifacij Fuldenſis, vir in omni genere ſcripturarum doctiſſimus, de cujus ingenio, eruditione, & lucubrationibus dictum eſt anno Lupoldi Abbatis quarto: ex cujus Chronici opere hactenus in compilatione hujus hiſtoriæ non parvum adminiculum habuimus, propter quod ſingulari eum honore meritò collaudamus. Nam fundationem primi Cœnobij S. Aurelij apud Hirſaugiam ab Erlafrido comite factam, Abbatúmq; inſtitutiones, ſucceſſiones, & geſta, ultimóque diebus ſuis ejuſdem deſolationem Cœnobij, quemadmodum hæc omnia in ſuperioribus deſcripſimus, non alio, quàm ejus teſtimonio habemus. Poſt hunc Richardus Monachorum Scholis in Fulda præficitur, homo doctus & mundanæ prudentiæ ſingularis: qui Erckenbaldo Abbate poſt paucos annos, ut dicemus, ad Archiepiſcopatum Moguntinenſis Eccleſiæ ſublimato, in ejus locum Abbas Fuldæ conſtituitur.

MXI.

Anno Monaſterij vacantis decimo, Heinricus Rex cum magno ſuorum exercitu contra Theodericum Epiſcopum Metenſem in Lotha-

Digitized by Google

ringiam properat, & urbem Metim Theoderico faventem obſidione vallat. Videns Epiſcopus in civitate poſitus tantæ ſe potentiæ Regis non poſſe reſiſtere veniam petijt, & mox gratiam impetravit.

Anno prænotato, inter milites Balderici Leodienſis Epiſcopi eo preſente, & Lampertum Comitem Lovanienſem apud villam Bugardis dictam prælium committitur: & vincente comite Lamperto ac multis ex parte Balderici Epiſcopi necatis, reliqui mox in fugam convertuntur. Epiſcopus gravi attritus infortunio, vix evaſit. Iſte prænominatus Baldericus Leodienſis Eccleſiæ Pontifex poſt Notgerum immediatus Monaſterium ſancti Jacobi Apoſtoli minoris, & Philippi Ordinis noſtri fundavit in inſula Leodienſi: quod neceſſarijs & ſufficientibus bonis, atq; proventibus ad Monachorum Deo ſervientium ſuſtentationem dotavit.

MXII.

Heinricus Romæ coronatur Imperator.

Anno Monaſterij vacantis undecimo, Heinricus Rex cum multis Epiſcopis, & Principibus Romam in manu valida proficiſcitur, & Imperator Romanorum à Benedicto octavo ſummo Pontifice coronatur. Cum maxima Romanorum pompa ſuſceptus fuit: & multas ſanctorum Reliquias impetravit à Papa Romano, & ab alijs diverſis: quas, in Franciam orientalem deferens ad Eccleſiam novam Babenbergenſem, & alias à ſe fundatas devotè collocavit. Conſummatis ſtructuris principalis Eccleſiæ Babenbergenſis ſanctus Imperator eam cum magna fecit ſolennitate conſecrari, ad quod officium ſex & quadraginta Epiſcopi aſtiterunt, quorum nomina brevitatis cauſa omittimus.

Theodorus Monachus & Scholaſticus Trevirenſis obijt.

Anno prænotato quintâ die menſis decembris moritur Theodorus Monachus, & Scholaſticus Cœnobij ſancti Mathiæ Apoſtoli extra muros Trevirorum, de quo diximus anno Conradi Abbatis octavo: vir certè in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus; qui ſcripſit libros quatuor commentariorum in Iſajam Prophetam pulcherrimos. De Incarnatione Domini lib. 1. De reſurrectione mortuorum lib 1. De Virtute charitatis lib. 1. In geſta Trevirorum additiones uſque ad ſua tempora. Sermones & Homilias plures, & lectione veterum locupletes compoſuit. Alia inſuper multa edidit, quæ ad notitiam noſtræ lectionis non venerunt. Huic mortuo diſcipuli tale poſuerunt Epitaphium.

Theodori Monachi pauſant hic membra ſepulti,
Qui pietate vigens, ſimplicitate cluens.
Presbyter officio quod complens ordine certo,
Fervebat ſummi laudibus in Domini.
Prudens & doctus nulli pietate ſecundus,
Totum quod didicit, mox alijs retulit.
Ut ſibi commiſſum bene collocando talentum,
Centuplici & juſtus, atque pius Dominus.
Tranſijt in Nonis felici fine Decembris:
Pro quo poſce Deum, qui legis hunc titulum.

Golſcherus Monachus Scholaſtic,

Sepultus eſt in Cœmeterio fratrum retro Eccleſiam ſancti Materni, ubi præſcriptum ejus Epitaphium in lapide ſculptum in muro cernitur. Poſt quem Golſcherus ejuſdem Cœnobij monachus Scholæ præfectus eſt: vir & ipſe multùm eruditus, metro ſimul exercitatus & proſâ, Theodori præceptoris quondam auditor atque diſcipulus, qui ſcripſit

inter

Digitized by Google

inter cetera ingenij ſui opuſcula de laudibus ſancti Eucharij primi Trevirorum Epiſcopi diſcipuli ſancti Petri Apoſtoli librum 1. De laudibus ſancti Valerij ſecundi Epiſcopi lib. 1. De laudibus ſancti Materni Trevirorum tertij Epiſcopi lib. 1. Sermones & Cantus in laudem Dei multos compoſuit. Ad Hiſtoriam Trevirorum geſta temporis ſui addidit. Præfuit autem ſcholæ Monachorum apud ſanctum Matthiam annis viginti ſex.

MXIII.

Anno Monaſterij Hirſaugienſis vacantis XII. Gotfridus Dux Comitatum Reginheri Montenſem depopulatur. Quem Reginherus cum patruo ſuo Lamperto Lavanienſi Comite inſecutus, apud Caſtrum Florinis pugna conſeritur: ubi plus quàm quadringenti viri occiſi ſunt, inter quos & ipſe Comes Lampertus occubuit. In quo conflictu res mira contigit, quæ poſteritatis memoriæ videtur eſſe commendanda. Comes Lovaniæ Lampertus philacterium cum Reliquijs Sanctorum pro ſui munimine portare ſecum ad pectus ſolebat. Qui cùm in præſcripto bello victoriam in manibus jam ſe habere putaret, philacterium inſtante ſibi vitæ termino quaſi morituro adeſſe contemnens, de collo geſtantis procul exilijt, & quaſi violenter impulſum ſuper campi tumulum ſaltavit. Vidit hoc miles quiſpiam, & levato de terra phylacterio, in caliga ſua repoſuit; ſed confeſtim coxâ ejus intumeſcente perterritus, extractum de caliga phylacterium Domino ſuo Hermanno fratri Ducis Gotfridi præſentavit. Erat autem Gotfridus iſte Dux Lotharingiæ filius Gotfridi Comitis Ardennæ, vir ſapiens, & ſtrenuus, cui ſanctus Imperator Ottone Duce ſine filijs mortuo Ducatum propter virtutem & fortitudinem ſuam in beneficium feudale, ut eſt moris, conceſſerat. Unde ſciendum, quòd Lotharienſium Ducatus quondam erat latiſſimus, nec his finibus & terminis, quibus hodie conſtringitur, olim fuit reſtrictus. Nam caput ejus civitas Leodienſis extitit: & Provinciam inter Moſellam, & Moſam pene omnem, cum urbe Metenſi, Luzenburg quoque & multis Comitatibus ac oppidis incluſit. Nam terminos ſuos uſque ad Aquigrani & Maſtricht longius expandit.

Bellũ Ducis Lotharingiæ Gotfridi.

Ducatus Lotharingiæ termini.

Circa hæc tempora res miranda contigiſſe in Burgundia legitur, de qua multi ſapientes diverſimodè opinantur. Mulier quædam ſaga, quales vulgò rectè maleficas appellamus, juvenem quendam poculo excantato diabolicis non dubium carminibus in beſtiam commutâſſe vi a eſt, ita quòd omnibus, qui eum viderant, non homo, ſed aſinus apparebat. Quæ res, quàm ſit facilis permittente Deo, ac ſagæ cooperante diabolo, jam dudum ſententiâ Doctorum exploratum habemus: qui confirmant diabolo non eſſe difficile, modo Cunctipotens permiſerit Deus, hominum decipere ſenſus.

Juvenis malefcia-tus in aſi-num.

Anno prænotato Willegiſus Archiepiſcopus Moguntinus moritur, & Moguntiæ in Eccleſia ſancti Protomart. Stephani, quam ipſe de novo conſtruxerat, ſepelitur: de quo anno Sigeri Abbatis viceſimo quarto latiùs diximus. Huic in Pontificatu Moguntino ſucceſſit Erckenbaldus Abbas Fuldenſis, & præfuit annis novem: vir ſapiens, & Eccleſiaſticæ diſciplinæ moderator egregius. Poſt quem Richardus Monachus, & Scholaſticus, de quo ſuprà dictum eſt, Abbas Fuldenſis conſtituitur.

Digitized by Google

MXIIII.

Ezelinus Comes, frater Cunegundsi Imperatricis rebellat.

Anno Monaſterij vacantis XIII. Ezelinus Comes Palatinus Rheni frater ſanctæ Cunegundis, & Theoderici Metenſis Epiſcopi, poſt diuturnam cum Imperatore Heinrico diſſenſionem, & rebellionem propter dotem ſororis ſuæ Imperatricis, ac Patrimonium Babenbergenſis Eccleſiæ ab Imperatore traditum, tandem placatus muneribus in gratiam ſuſceptus fuit. Qui cùm per annos decem continuos Regi ob prædictam cauſam fuiſſet rebellis, nec aliquo poſſet modo induci, ut à cœptis deſiſtens ad obedientiam animum ſuum reduceret, ſanctus Imperator conſultiùs tandem arbitratus eſt, virum nobilem, & ſtrenuum beneficijs vincere, quàm armis ad ſubjectionem coarctare. Vocatum igitur ad ſe primum inter amicos conſtituit, & plura reconciliato jam munera donavit. Inter quæ fuit Inſula S. Svvigberti cum oppido Augiæ Cæſarianæ, quam vulgò Keyſerſvverd nuncupant, duobus ferè à Noveſio milliaribus juxta Rhenum fluvium, cum omnibus pertinentibus ad eam: ſimili traditione conceſſit ei oppidum Dusberg inter Rhenum, & Roram flumina cum omnibus & ſingulis proventibus ſuis: deinde Salfeldt cum emolumentis ſuis, non modica Regni beneficia de conſenſu Principum Comiti Palatino memorato, & hæredibus ejus perpetuâ donatione conceſſit. Uxorem habuit idem Comes Ezelinus Machtildem Ottonis tertij quondam ſororem, filiam videlicet Theophanæ & Ottonis ſecundi: de qua ſuſcepit filios tres, & ſeptem filias, quorum iſta ſunt nomina: Primogenitus fuit Hermannus, cognomento Nobilis, qui, ut ſuo loco dicemus, poſt Piligrimum Archiepiſcopus Colonienſis Eccleſiæ fuit: Eberhardus ſecundò genitus, ex Præpoſito Wormatienſis Eccleſiæ, poſt Bopponem Trevirorum Archiepiſcopus ſapientiſſimus fuit: Lutholfus tertiò genitus hæres, & Poſſeſſor ducatûs paterni extitit: Richiſam inter filias primam Miſecho Dux Poloniæ habuit uxorem: Adelheidis ſecunda filia Monialis noſtri Ordinis, & Abbatiſſa fuit in Cœnobio S. Gertrudis Nivelenſis in Brabantia: Theophana filia tertia in Eſſendia Cœnobio tunc Ordinis noſtri tribus à Noveſio milliaribus Abbatiſſa fuit conſtituta, Virgo ſingularis devotionis in Deum: quarta filia nomine Mechtildis in Cœnobio Didikirchen noſtri Ordinis ſimiliter Abbatiſſa fuit: quinta filia nomine Willicha in Cœnobio ſanctæ Mariæ ſemper Virginis Coloniæ in Capitolio nuncupato tunc Ordinis S. Benedicti Monialis, & Abbatiſſa fuit: ſexta filia nomine Sophia Moguntiæ in Monaſterio Beatæ ſemper Virginis noſtri tunc Ordinis Abbatiſſa Monialium extitit: ſeptima filia cujus nomen Helvvigis in Gandersheim Cœnobio Saxoniæ, quod primus Otto fundavit Imperator, Abbatiſſa ſimiliter fuit. Memoratarum ſex Ordinis noſtri Magiſtrarum Pater Ezelinus Palatinus Rheni Comes potentiſſimus, & dives in proprio fundo ſuo Bruvviler, quod uno tantum milliario diſtat à Colonia, Ordinis noſtri Cœnobium in honore S. Nicolai Epiſcopi fundavit, in quo multitudinem ſervientium Deo Monachorum ſub moderamine Abbatis conſtituit, quibus de hujus vitæ neceſſarijs copioſè providit: in cujus Eccleſia tandem mortuus, ut juſſerat, ſepulturam accepit.

Sex filiæ Comitis Palatini Abbatiſſæ.

Monaſterium Bruwiler à Palatino Comite fundatur.

Claruit his temporibus Reinhardus Abbas Monaſterij S. Petri Senonenſis in Gallia, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris non

Digitized by Google

non infimè doctus, nec minus vitæ converſatione religioſiſſimus; qui omnes Monaſterij ſui officinas nimiâ vetuſtate collapſas magnificè reſtauravit, Monachóſque ſuos ad priſtinum fervorem religionis monaſticæ reducens, verbo, & exemplo erudire ad bonum non ceſſavit.

Homines XIX. integro anno mirabiliter choriſantes.

Contigit his fermè temporibus in quadam villa Saxoniæ, Rupertum quemdam Sacerdotem Parochialis Eccleſiæ ſancti Magni Martyris primam in nocte Natalis Domini, ut moris eſt, Miſſam celebrare in ſui præſentia populi. Quam cùm decantare cœpiſſet, quoniam frigus erat, laicus quidam Otbertus nomine cum alijs quindecim viris, & fæminis tribus in cœmiterio ipſius Eccleſiæ choreas ducens, & ſæculares cantilenas perſtrepens, ita Sacerdotem impediebant, ut ipſe verba eorum inter ſacra Miſſarum ſolennia reſonare audire cogeretur invitus: unde mandavit, ut tacerent. Quo contempto, imprecatus eſt dicens: *Faciat Deus, & ſanctus Magnus, ut per totum annum ita vos ſaltare oporteat.* Verba mox imprecantis effectus miſerabilis ſecutus eſt, & anno toto ſine intermiſſione, ut cœperant, chorisârunt. Filius Presbyteri nomine Joannes volens ſororem ſuam de medio ſaltantium extrahere, per brachium eam arripuit, quam cùm traheret, avulſum de corpore brachium fuit, & ne una quidem gutta ſanguinis exivit. Illa ergo toto illo anno cum cæteris ducens choreas die noctúque permanſit: quod ſpectaculum nimis terribile fuit. Choriſabant ſine intermiſſione cantantes: non cecidit ſuper eos nix aut pluvia: non frigus læſit eos, nec fervor caloris aduſſit: nec fames, aut ſitis ſaltantes tetigit: neque laſſitudo curſum intercepit: Veſtimenta eorum permanſerunt integra, calceamenta non ſunt attrita. Ut vecordes ſine ordine cantabant: interrogati reſponſum nulli omnino reddentes. Primum uſque ad genua, deinde uſque ad fæmora ſaltando in terram demerſi ſunt. Fabrica tecti aliquantulum ſuper eos nutu Dei erigebatur, quæ pluviam arcebat. Anno tandem evoluto ſanctus Heribertus Archiepiſcopus Colonienſis, in cujus parochia locus erat, ad cæmeterium Legatos miſit, & eos à maledicto ſacerdotis abſolvit, reconciliationem faciens ante altare S. Magni Martyris. Filia presbyteri cum alijs duobus ſtatim exanimata eſt. Continuis cæteri diebus ac noctibus tribus dormierunt. Aliqui poſteà objerunt, & miraculis, ut fertur, coruſcârunt, quia valde pœnituerunt. Cæteri pœnam ſuam membrorum tremore prodiderunt. Hoc ita ſcriptum Othbertus ſupradictus ex eis unus in teſtimonium poſteritati reliquit: in cujus paginæ calce ſic ſcriptum erat; *Datæ ſunt nobis litteræ à Domino Peligrimo beati Heriberti ſucceſſore, Anno Domini MXXIII.*

S. Heribertus Archiepiſcopus choriſantes abſolvit.

Anno prænotato, XIV. die menſis Novembris obijt Algerus Monachus & Scholaſticus Corbejenſis in Saxonia vir in omni varietate ſcripturarum omnium ſuo tempore facilè doctiſſimus: de cujus ingenio, & ſcriptis anno Lupoldi Abbatis primo latiorem, & quantam potuimus invenire fecimus mentionem. Poſt quem Rogerius Monachus ejuſdem Cœnobij ſcholis omnium conſenſu Monachorum præficitur homo multæ eruditionis, ſed eo tempore ſatis profectæ ætatis, ac propterea adminiſterium doctrinæ minùs idoneus. Præfuit tamen ſcholis Monachorum annis fermè ſex: de cujus lucubrationibus feruntur: ad Wintikindum Comitem de corpore & ſanguine Domini lib. 2. Ad eun-

Adelgerus Scholaſticus Corbejenſis moritur.

Digitized by Google

dem de hiſtoria Saxonum lib. 1. De vita, Paſſione & miraculis S. Viti Martyris. De ſalute fidelium lib. 4. & alia quæ necdum vidimus.

Claruit hiſdem diebus, & alius Rutgerus Monachus, & Magiſter ſcholarum Cœnobij S. Pantaleonis in Colonia, vir doctus, & in omni genere ſcientiarum eruditus: ingenio promptus, & clarus eloquio, qui inter alia ſcripſit vitam, & geſta Brunonis Colonienſis Archiepiſcopi ejuſdem Monaſterij fundatoris celeberrimi. Item ſcripſit miracula S. Maurini Abbatis, & Martyris. Miracula quoque S. Albini Martyris. Et alia nobis incognita. *MXV.*

S. Simeon apud Treviros floruit.

Anno deſolati Monaſterij XIV. S. Simeon Monachus in civitate Trevirorum ſanctimoniâ vitæ, & miraculorum teſtimonio claruit. Qui natione quidem Siculus, patriâ Syracuſanus fuit: ejus longam pro Chriſto peregrinationem ſummis nos laudibus concelebrare monet devotio. Nam exiens cum ſancto Abraham de terra, & cognatione ſua, navigavit in Jeruſalem viſitare ſanctum Domini ſepulchrum. Inde tranſivit in montem Synai, & ibidem in Cœnobio S. Catharinæ Monachus factus, vitam ſuam in omni puritate conſervavit. Poſtea iterum pro quibuſdam negotijs in Jeruſalem reverſus eſt. Quem illic reperiens Boppo Archiepiſcopus Trevirorum, qui causâ orationis illò venerat, ſecum duxit in Galliam, cui manſionem dedit poſtulanti in quadam altiſſima turri, in civitate Trevirenſi apud portam nigram, quæ nunc S. Simeonis nomine vulgariter nuncupatur. In hac turri pro Chriſti amore incluſus multas hominum ſuſtinuit injurias, pluréſque dæmonum tentationes perpeſſus eſt. Nam homines meritum illius ſanctitatis ignorantes, magum & necromanticum eſſe conclamabant. Unde quoties fruges, aut tempeſtate perjerunt, aut ſiniſtri aliquid in civitate contigit, ejus maleficijs & demeritis factum arbitrantes, contumelias, & opprobria in illum ſpumabant. Sæpius etenim furore concitati turrim, in qua manebat, igne ſuppoſito incendere tentabant. Huic vulgi opinione in ſanctum dæmones cauſam præbuerunt: qui ſervum Dei perſequentes circa turrim in qua manebat, ſæpiùs noctibus importunè vociferantes, impium, & malefactorem cunctis audientibus inclamabant. Sanctus autem Dei ſervus conſummato præſentis vitæ ſtadio, feliciter tranſivit ad Dominum: móxque cœpit infinitis clarere miraculis. Cujus vitam virtutibus plenam Ebervvinus Tholegiæ Abbas deſcripſit: & ſtatim poſt mortem (quod paucis contingit) ad inſtantiam Bopponis Archiepiſcopi Romanæ ſedis decreto Sanctorum Catalogo inſcriptus eſt. In eo autem loco juxta portam nigram, ubi ſanctus Dei Simeon manere conſuevit, inſignis hodie Canonicorum Eccleſia fundata cernitur.

S. Simeon moritur.

S. Elphegus ex Abbate Archiepiſc. martyrizatur.

Claruit his etiam temporibus ſanctus Elphegus ex Abbate Monaſterij Balneorum in Anglia primum Epiſcopus Wintonienſis, ac poſtea Cantuarienſis Archiepiſcopus: qui quondam ſplendidiſſimis natalibus ortus ad litterarum ſtudium poſitus, lectis & perlectis, quæ ad ſalutem videbantur neceſſaria, totum philoſophiæ ſtudium convertit ad diligendum Deum. Unde primò conſtruxit in eo loco, qui Balneum dicitur, Cœnobium, in quo congregavit multitudinem Monachorum, quos verbo & exemplo ad obſervantiam Regulæ S. Patris Benedicti ſemper inſtruebat. Qui tandem Archiepiſcopus factus, cùm Dani Gentiles Angliam

Digitized by Google

gliam devaſtarent,& multa Chriſtianorum millia peremiſſent,noviſſimè & ipſe multis affectus ſupplicijs ab eis occiditur, & Londoniæ ſepelitur.

MXVI.

Anno Monaſterij vacantis xv. in Friſia Theoderico Gandavenſiũ Comite filio Arnolphi debellante Friſones in vindictam patris ſui ab eis occiſi, Godfridus Dux Lotharingiæ ad eum debellandum ab Imperatore in Friſiam mittitur: & conſerto prælio, voce (neſcitur unde) emiſsâ: *fugite fugite*; cunctis fugientibus à paucis perimuntur. Dux autem Godfridus cum damno ſuorum capitur.

His temporibus Monachi Fuldenſis Cœnobij propter nimiam vitæ diſſolutionem in deriſum & fabulam omni populo facti ſunt. Qui per S. Heinricum ſæpius admoniti, ut vitam & mores emendarent in melius, cum non acquieſcerent, ſciens illos S. Imperator nimiâ divitiarum abundantiâ factos contumaces: multa bona & poſſeſſiones de Monaſterio Fuldenſi per Edictum imperiale abſtulit: & alijs Monaſterijs, ubi regularis vigebat obſervantia, in jus proprietatis perpetuò conceſſit.

Monaſterium Fuldenſe ſpoliatur

Iiſdem quoque temporibus Monaſterium Fiſcannenſe Ordinis ſanctiſſimi Patris noſtri Benedicti per Richardum Normannorum Ducem fundatum eſt, & multis bonis, ac poſſeſſionibus ad ſuſtentationem Monachorum magnificè dotatum; in quo deinceps per ſucceſſum temporis multi ſanctiſſimi, atque doctiſſimi viri ſub Monaſtico ſchemate in ſumma religione Deo ſervierunt.

MXVII.

Anno vacantis Monaſterij xvi. Rudolphus Burgundiæ Rex injurijs,& temeritate Burgundionum irritatus, regnum ſuum ſancto Heinrico Imperatori tradere deliberat: Quod cùm innotuiſſet Burgundionibus, pœnitentiâ ducti ad veniam ejus redeunt, & ſe de cætero in omnibus ei parituros fideliter promittunt.

Rudolphus Rex Burgundionũ.

Claruit his quoque temporibus Meginfridus Monachus Cœnobij ſancti Burckardi Wirzeburgenſis, diſcipulus quondam Arnoldi Hirſaugienſis Monachi, de quo ſupra diximus anno Lupoldi Abbatis primo: vir in divinis ſcripturis eruditus,& ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, quem ſanctus Imperator Heinricus propter doctrinam,& vitæ meritum Eccleſiæ Magdeburgenſis in Saxonia conſtituit Archiepiſcopum. Qui eandem Eccleſiam ſtrenuè gubernavit annis xxvii. non minùs exemplo prædicans, quàm verbo.

Fulbertus etiam Carnotenſis Eccleſiæ Præſul doctiſſimus cùm eruditione ſcripturarum, tum vitæ merito hæc tempora reddidit clariora. Qui pluribus annis ante Pontificatum publicè in ſcholis docendi munere functus, multos auditores doctiſſimos habuit. Scripſit in laudes Beatiſſimæ Dei Genitricis non parvæ eruditionis ſynthemata. Cantus etiam diverſos ad Dei honorem compoſuit. Epiſtolas & quæſtiones ſcripturarum multas, & varias abſolvit. Mortuus tandem miraculorum exhibitione crebrâ ſanctitatem aperuit.

MXVIII.

Meginhardus fit Epiſcopus Herbipolenſis.

Anno Monaſterij vacantis xvii. die menſis Novembris xiv. obijt Heinricus Epiſcopus Herbipolenſis, frater ſancti Heriberti Colonienſis Archiepiſcopi, vir magnificus, & ſempiternâ memoriâ dignus. Inſtaurator

Digitized by Google

rator & fundator multarum Eccleſiarum: cujus animam regnàre cum Chriſto nullus fidelium dubitabit. De quo dictum eſt ſupra annò Conradi Abbatis ſeptimo. Cui in Pontificatu Herbipolenſium Francorum ſucceſſit Meginhardus, & præfuit annis xv. menſibus decem, diebus 22.

Eodem quoque anno Benedictus Papa Romanus cum quibuſdam Cardinalibus & Epiſcopis ad ſanctum Heinricum Imperatorem venit in Germaniam, & apud Babenberg ſanctum cum eo Paſcha celebravit. Qui ſummo apud Imperatorem honore habitus, ac multis ab eo donatus muneribus, Romam peracto negotio ſuo revertitur. Anno etiam prænotato Hieruſalem civitas ſancta per Saracenos capitur, & omnia ſancta loca in civitate, & extra per infeliciſſimos homines Machumeticæ ſtultitiæ fœdantur, & multa hominum Deo rectè credentium millia per eos crudeliter occiduntur. Patriarcha Hieroſolymitanus in Babylonem captivus ducitur, & ibidem poſt multa ſæviſſimæ crudelitatis tormenta ab impijs trucidatur. In ea vaſtatione crudeli ſacroſancta Dominici Sepulchri pretioſiſſima Eccleſia cum alijs quatuor ferè millibus Deo conſecratis templis funditùs deſtructa eſt; ita ut lapis ſuper lapidem minimè remaneret: & totum regnum illud à Mahumeticis fœdatum eſt.

Hieruſalē capitur ab infidelibus.

His etiam temporibus Erneſtus Dux Suevorum in venatione ab Adelberone Comite ſagittâ confoſſus occiditur. Latuerat enim Comes ipſe cum ſuis in nemore, quò Ducem noverat eſſe venturum: quo veniente de inſidijs repentè proſiliens in eum hoſtiliter irruit, & nec promiſſis, nec precibus ut parceret, flecti potuit. Hujus Erneſti Ducis pater fuit Hermannus Dux ejus nominis ſecundus, de quo in hiſtorijs Allemannorum multa narrantur: Erneſtus verò iſte duos reliquit filios, Erneſtum & Hermannum.

Erneſtus Dux Sueviæ occiditur.

Claruit his quoque temporibus Berno Abbas Monaſterij Augiæ Majoris in Diœceſi Conſtantienſi, quod S. Pyrminius Epiſcopus Meldenſis diſcipulus S. Mauri fundavit olim tempore Theoderici Regis Francorum circa ſexcenteſimum Dominicæ Nativitatis annum: Vir in omni genere ſcripturarum doctiſſimus, & Muſicus celeberrimæ opinionis, qui anno vacantis Monaſterij Hirſaugienſis ſexto Abbas ordinatus multis annis ſtrenuè præfuit, & Cœnobium antiquitate jam penè collapſum novis ædificijs in meliorem ſtatum reſtituit: boniſque per negligentiam antiquorum turpiter diſtractis, prout potuit, recuperatis, magnam Fratrum multitudinem ad ſerviendum Deo introduxit: quos vivere ſecundùm Regulam ſancti Benedicti non minùs exemplo, quàm verbo docuit. Scripſit etiam non ſpernendæ lectionis opuſcula, de quibus inveniuntur ſubjecta: ad Piligrinum Colonienſem Archiepiſcopum inſigne volumen de Muſica, liber 1. De inſtrumentis Muſicalibus liber 1. Ad Aribonem Archiepiſcopum Moguntinum de celebratione Adventûs Domini lib. 1. De Miſſæ Officio lib. 1. De jejunio quatuor temporum lib. 1. De jejunio Sabbati lib. 1. De menſura monachordi lib. 1. Sermones etiam complures ad fratres: alia denique non pauca ſcripſiſſe legitur, quæ ad noſtræ lectionis notitiam non venerunt.

Berno Abbas Augiēſis Doctor.

Opuſcula hujus Bernonis Abbatis.

MXIX.

Anno Monaſterij vacantis xviii. Heinricus Imperàtor Nativitatem Domini in Colonia celebrat, ubi S. Heribertum Archiepiſcopum, quem olim

Digitized by Google

olim in extorquendis ab eo Imperialibus insignijs offenderat (ut supra diximus anno Conradi Abbatis XIII.) humili satisfactione placat. Cui reconciliatus Pontifex manifestò prædixit, quòd eum amplius in hac vita non esset visurus: quod verum exitus rei non diu postea probavit.

Eodem anno Wernherus Argentinensis Episcopus multas à Burgundionibus rapinas, incendia, & injurias perpessus, tandem Suevos contra illos in auxilium conducens ad præliandum cum adversarijs producit exercitum: & inito certamine Præsuli victoria conceditur: Burgundiones autem in fugam convertuntur.

Claruit etiam hisce temporibus sanctus Gerardus ex Monacho nostri Ordinis Cœnobij S. Gregorij in urbe Roma Episcopus Morisenus à Papa Benedicto ad prædicandum Dei verbum noviter conversis in Vngariam missus; vir doctus, & sanctissimæ conversationis, qui posteaquàm pluribus annis prædicando multos convertisset ad fidem, ultimò ab impijs martyrizatus transivit ad cœlos. S. Gerardus Episcopus & Martyr.

Claruit etiam his ipsis temporibus Ebervvinus Abbas ex Scholastico Monasterij S. Maurizij Tholegiensis Ordinis sanctissimi Patris nostri Benedicti, quod olim in Westrasia construxit Dagobertus Rex Francorum, sicut ipsi dicunt, qui locum hodie inhabitant: sed ut nos comperimus, fundator ejus extitit Divus Pyrminius Weldensis Episcopus, ut in præcedentibus est dictum: cujus discipulus fuit S. Wandalinus. Alibi reperi S. Columbanum ejusdem Monasterij primum fuisse incœptorem. De hoc Monasterio longè supra fecimus mentionem, anno videlicet primi Abbatis Lutberti secundo: cujus memoratus Abbas Ebervvinus vir doctissimus inter alia scripsit jussione Bopponis Archiepiscopi Trevirorum vitam S. Simeonis Monachi lib. 1. Gesta quoque ejusdem Bopponis Archiepiscopi lib. 1. De jejunio, & potentia lib. 1. Sermones etiam multos, & varios ad fratres.

Wilhelmus etiam Cœnobij Divionensis clarissimus Abbas hac ipsâ tempestate claruit: vir doctus in scripturis divinis, & sæcularium litterarum non ignarus: regularis disciplinæ moderator, & custos religiosissimus: & magnæ sanctitatis homo: qui multis, & in vita, & post mortem coruscat miraculis. S. Wilhelmus Abbas Divionensis.

Claruit & Boppo Stabulensis Monasterij Abbas in diœcesi Leodiensi Ordinis nostri: vir his temporibus celeberrimæ opinionis, qui cùm eruditione scripturarum, tum sanctitate morum Galliam bono respersit odore, & monasticam institutionem gloriosè reformavit. Qui multis, & in vita, & post obitum miraculis claruit. Decedens tandem ab hac miseria cœlum beatus petivit: cujus festi memoria celebratur annuè vicesimâ quintâ die mensis Decembris.

Richardus etiam Abbas Virdunensis vir doctrinâ, & sanctitate admirabilis hæc tempora reddidit clariora: qui multis signis, & miraculis clarus vitam Monachorum verbo, & exemplo quàm optimè instituens, ad primævam multos reduxit integritatem; nec solùm claustrales cœlestis vitæ tritico pavit, sed etiam sæcularibus verbum Dei prædicans, multos ad emendationis vitæ semitas revocavit. S. Richard. Abbas Virdunensis.

MXX.

Anno vacantis Monasterij nono decimo, Erckenbaldus ex Abbate

Digitized by Google

Arito ſit Archiepiſc. Moguntin.

Fuldenſis Cœnobij Archiepiſcopus Moguntinus moritur, cui Aribo, quem alij Erbo, alij verò Erpho nominant, ſucceſſit: vir in divinis Scripturis multùm eruditus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus. Qui inter cætera ingenij ſui opuſcula ſcripſit in quindecim Pſalmos graduum pulchrum Commentariorum, librum unum. Epiſtolas etiam plures ſcripſit ad diverſos. Et alia quæ ad notitiam noſtræ Lectionis non venerunt. Ad hunc Archiepiſcopum Berno Abbas Augienſis, de quo paulò ante diximus, librum de Adventu Domini edidit. Eodem anno moritur ſanctus Heribertus ex comitibus de Rottenburg in Francia orientali juxta Tuberam, Archiepiſcopus Colonienſis frater B. Heinrici Herbipolenſis Epiſcopi, vir per omnia Chriſtianiſſimus, & in Monaſterio Tuitienſi, quod ipſe in oppoſito urbis Colonienſis juxta Rhenum de ſuo conſtruxerat, ſepelitur. Qui mox infinitis cœpit clarere miraculis: unde & ſanctorum inſcribi Catalogo meruit. Ad cujus tumbam uſque in præſentem diem miracula fiunt. Huic ſanctiſſimo Pontifici in Archiepiſcopatu ſucceſſit Piligrinus nepos ejus, Abbas Monaſterij ſancti Burckardi Herbipolenſis, & præfuit annis ferme quindecim: vir magnæ prudentiæ, & in diſponendis, ordinandiſque negotijs Eccleſiaſticis induſtriæ ſingularis.

Guido Aretinus Moretinus Monachus, & Muſicus maximus.

Claruit his etiam temporibus Guido Aretinus Monachus Cœnobij Crucis ſancti Leufredi poſtea, ut legitur Abbas, vir in omni genere ſcripturarum doctiſſimus, Dialecticus, Rhetor, & Muſicus omnium ſuo tempore celeberrimus: in hoc etiam præferendus cæteris, quòd ignotos cantus pueri, & puellæ per ejus regulam in manu facilius jam diſcant per ſe, quàm antea per vocem Magiſtri, vel cujuſcunque uſum inſtrumenti. Inter cætera ingenij ſui opuſcula ſcripſit de Muſica inſtitutione libros duos. Contra Berengarium Turonenſem de Corpore, & Sanguine Domine lib. 1. Et quædam alia, quæ ad manus meas minimè venerunt.

MXXI.

Eccleſia mõtis Monachorum dedicatur.

Anno Monaſterij vacantis. xx. Eberhardus primus Epiſcopus Eccleſiæ Babenbergenſis Monaſterium Ordinis noſtri in monte Monachorum juxta civitatem per Heinricum Imperatorem, & S. Cunegundem de fundamentis conſtructum in honorem S. Michaëlis, & omnium cœleſtium Spirituum cum ſumma devotione conſecravit. Hoc ipſo quoque anno ſanctum obijſſe Imperatorem quidam hiſtoriographi ſcribunt. Alij verò in biennium ejus mortem diſtulerunt, quorum diverſitatem Lector otioſus facilè poterit judicare. Nos enim potiores ſecuti mortem ejus biennio ſequenti deſcripſimus.

Benedictus Papa VIII. moritur.

Anno præſcripto Benedictus Papa VIII. moritur, & Romæ in Baſilica S. Petri Apoſtolorum Principis ſepelitur. De quo Petrus Damiani ſcribit, quòd mortuus quâdam vice in nemore viſus ſit à quodam Epiſcopo in vita ſibi familiari equo inſediſſe nigro: qui ab inſpectante rogatus, cur nigro veheretur caballo, reſpondiſſe. *Heu quantum torqueor.* Quibus dictis Epiſcopum Rogâſſe ut pecunias, quas ipſe occultaverat, acciperet, & ſuo nomine pauperibus erogaret. Nam quæ priùs nomine Eleemoſynarum datæ eſſent, nihil ſibi profuiſſe, propterea quòd injuſtè fuerint conquæſitæ. Fecit Epiſcopus quod defunctus petivit, & poſtea dimiſſo Epiſcopatu vitam Monaſticam aſſumpſit. Huic Benedicto in ſummo Pontificatu Joannes xx. ſuccedens præfuit annis novem, & multas à Romanis perſecutiones ſuſtinuit.

His

Digitized by Google

His temporibus Brantho ex Abbate Monaſterij Fuldenſis, de quo ſupra dictum eſt, anno Conradi Abbatis x. Halberſtatenſis in Saxonia Epiſcopus, vir potens in opere, & ſermone, vigilans ſuper gregem ſuum more boni paſtoris, ſummum pro ampliatione divini cultûs in regiminis ſui tempore ſtudium impendit. Unde in civitate Halberſtatenſi ſub honore S. Joannis Baptiſtæ Congregationem inſtituit, quibus vitæ præſentis neceſſaria providit. Aliam ſimili devotione Eccleſiam ſub honore S. Bonifacij Martyris in loco, qui dicitur Boſlevem, inſtituit, in quam pari modo Canonicos locavit: veteres quoque reſtauravit Eccleſias, & multa bona fecit. *MXXII.*

Brantho ex Abbate Ep.

Anno Monaſterij vacantis xxi. Heinricus Imperator exercitum contra Græcos, & Saracenos magnum duxit in Apuliam, expulsísque inde profanis, Ducem Imperatoris Conſtantinopolitani Saracenis faventem bello aggreditur: & multis Græcorum occiſis reliquos in fugam convertit. Inde procedens Trojam novam urbem, ubi Hannibal ſua quondam tentoria fixit, obſidione vallans potenter obtinuit. Urbe autem poſt 4. menſes obſidionis captâ, peſtilentia gravis invaſit exercitum: qua factum eſt, ut Imperator dimiſsâ Italiâ ad Germaniam maturaret regreſſum: qui novit omnia Deus, cur non vellet apud Italos mori famulum ſuum, ſine dubio ſcivit.

Claruit his temporibus S. Gothardus ex Monacho noſtri Ordinis Epiſcopus urbis Hildenshemenſis in Saxonia, vir ſanctiſſimæ converſationis, qui multis, in vita, & poſt mortem coruſcavit miraculis. Hic primùm fuit Abbas Monaſterij Altahenſis, quod S. Pyrminius Epiſcopus Meldenſis olim fundavit, in Bavaria: deinde juſſione S. Imperatoris Heinrici Abbatiam Hirsfeldenſem, ad inſtantiam Willegiſi Archiepiſcopi Moguntini regendam invitus ſuſcepit, & pari commiſſione Cœnobium Tegerenſe habuit comendatum; ſed utrumque poſtea reſignavit: Hirsfeld Arnulpho ibidem Præpoſito ſuo, & Tegerenſe Bernhardo primicerio ſuo, ipſéque ad Altah reverſus eſt; nec multò poſt promotione Imperatoris Heinrici, electione tam Cleri, quàm populi Epiſcopus Hildenshemenſis Eccleſiæ factus eſt. Qui tandem plenus ſanctitate, & operibus bonis migravit ad Dominum, ſepultus in Monaſterio S. Bartholomæi Apoſtoli, quod ipſe prope Hildensheim de novo conſtruxerat. Annis xvi. in Epiſcopatu præfuit: cujus dies feſtus celebratur annuè, quintâ die menſis Maij.

S. Gothard. ex Abbate Epiſcopus.

His temporibus prænominatus Epiſcopus Hildenshem. S. Gothardus Cœnobium Monachorum noſtri Ordinis juxta mœnia præfatæ civitatis fundavit in honorem D. Bartholomæi Apoſtoli, quod prædijs, & poſſeſſionibus ad ſuſtentationem ſervorum Dei ſufficienter dotavit, in quo mortuus ſepulturam accepit, unde Bartholomæi nomine amiſſo nunc ad S. Gothardum vocatur.

Cœnobiũ S. Gothard. fundatur.

His etiam temporibus Boppo Trevirorum Archiepiſcopus Ludolphi Marchionis Auſtriæ filius, qui S. Simonem Monachum de partibus tranſmarinis, ut ſupra diximus, Treverim adduxit, ejuſque Canonizationem à Benedicto Papa VIII. impetravit, divino attactus ſpiritu cum quibuſdam Clericis, & Monachis in Daniam proficiſcitur: & Danos eatenus idololatras continuâ prædicatione ad fidem Chriſti convertens meritò Danorũ Apoſt. habebatur.

Digitized by Google

MXXIII.

Concilium Provinciale celebratur in Selgenſtatt.

Anno vacantis Monaſterij XXII. Indict. Roman. VI. die quoque menſis Auguſti ſexto, Aribo Moguntinæ Sedis Archiepiſcopus Synodum provincialem apud Selgenſtatt in Monaſterio SS. Martt. Marcellini, & Petri celebravit, in quo Epiſcopi & Abbates ſubſcripti convenerunt. Aribo ipſe Archiepiſcopus conſilio præſidens. Burckardus ex Monacho Epiſcopus Herbipolenſis. Bruno frater Imperatoris Epiſcopus Auguſtenſis. Eberhardus primus Epiſcopus Babenbergenſis, Waltherus Epiſcopus Spirenſis, Gothardus Epiſcopus Hildenshemenſis. Richardus Abbas Fuldenſis. Arnolphus Abbas Aichfeldenſis. Reginboldus Abbas Laurishem. Hericho Abbas S. Maximini Treverenſis. Ebervvinus Abb. Tholegienſis. Heinricus Abbas S. Burckardi Herbipolenſis. Siſicho Abbas Schuchterenſis. Gerbertus Abbas S. Albani Moguntinenſis. Adelbertus Abbas Clingenmonaſterienſis. Rudolphus Abbas Blidenſtattenſis, & alij ex ordine Clericorum quàm plurimi, in qua Synodo multâ diſcretione & ſapientiâ patrum utiliter conſtituta ſunt plurima ad utilitatem Eccleſiæ communem: quæ in actis ejuſdem ſacri Concilij diligentiſſimè conſcripta habentur. Eodem anno Adelbero Trajectenſis Eccleſiæ Scholaſticus vir doctus in omni genere ſcripturarum Chronicon ſuum de Origine civitatis, ſucceſſione, ac geſtis Pontificum Trajectenſium complens terminavit: cetera verò, ſiqua ſcripſit, ad notitiam noſtræ lectionis non venerunt.

S. Heinric. Imperator obijt.

Anno etiam prænotato ſanctus Heinricus Imperator glorioſiſſimus poſt multa feliciter geſta tertio decimo die menſis Julij moritur: & in Eccleſia Cathedrali Bambergenſi, quam ipſe fundaverat ſepelitur. Cujus vitam Adelboldus Trajectenſis Epiſcopus, ut ſupra diximus, luculento ſcripſit eloquio. Qui mox infinitis cœpit coruſcare miraculis: quorum veritate compertâ Eugenius Papa tertius poſt annos ferme centum viginti quatuor miraculis non ceſſantibus eum Sanctorum catalogo inſcripſit. Cujus feſtum annuè ſolemniter colitur.

Claruit his ferme temporibus Ludovicus ex Monacho Cœnobij Caſſinenſis Epiſcopus Marianenſis, & ſacro ſanctæ Romanæ Eccleſiæ tituli ſanctæ Eccleſiæ presbyter Cardinalis, vir tam in divinis ſcripturis multùm eruditus, & mundanæ Philoſophiæ non ignarus: qui propter ingenij ſui dexteritatem vitæque ſanctimoniam apud Romanos ſuo tempore magno in pretio fuit.

MXXIV.

Conradus ſecundo fit Imperator.

Anno vacantis Monaſterij XXIII. Conradus Francorum Orientalium Dux, ſed Regno ante rebellis favore Aribonis Archiepiſcopi, & Eberhardi Babenbergenſis Epiſcopi Principum electione Imperator deſignatus eſt, & imperavit annis quindecim. Heinrico etenim ſuper lectum ægritudinis jam morituro decumbente, qui aderant principes, quem ſucceſſorem ſibi conſuleret eligendum, ſciſcitabantur. Qui Conradum ipſum deſignans omnibus prætulit; quippe qui nullius unquam ſervituti ſe ſubmiſit, regióque genere ortum, & egregiæ libertatis virum. Hic verò Conradus Imperator ejus nominis ſecundus uxorem habuit Giſilam Heinrici Imperatoris defuncti neptem, Brunoniſque Saxonum Ducis viduam relictam; de qua genuit Heinricum Regem tertium, qui patri in imperio ſucceſſit: & Cunegundem filiam, quæ jam nubilis obijt,

& in

Digitized by Google

& in Lyntburgenſi Monaſterio ſepulta fuit. Duxerat autem Giſilam Brunonis viduam Imperatore Heinrico renitente, & propterea quamdiu Imperator vixit, ejus gratiam Conradus non habuit: & nihilominus tamen in mortis eum articulo ſucceſſorem ſibi deſignavit. Iſta verò Giſila primò nupſerat Arnolpho Duci Suevorum, ex quo peperit filios duos Erneſtum videlicet Ducem, & Hermannum. Quo mortuo nupſit Brunoni Duci, ut diximus, Saxoniæ. Illo etiam brevi defuncto accepit iſtum Conradum poſtea Imperatorem, de quo loquimur. Erat autem iſte Conradus in armis ſtrenuus, conſilio providus, Juriscivilis peritus, ſapientiâ cautus, & Chriſtianâ Religione devotus. Eodem anno mortuus eſt Adelboldus Trajectenſis Epiſcopus quinto Calendas Decembris anno Pontificatûs ſui octavo decimo, vir moribus, & eruditione illuſtriſſimus: qui vitam ſancti Heinrici Imperatoris cum multis alijs deſcripſit, quemadmodum ſuperiùs dictum eſt.

Giſila Imperatrix Conradi II. Uxor.

MXXV.

Anno Monaſterij vacantis XXIV. magna quorundam Principum diſſenſio Conradum Regem graviter offendit, quæ brevi tamen tempore divino munere ſopita fuit. Cuno, qui & Conradus Bavariæ Dux magnus, & potentiſſimus moleſtè ferens ſe neglecto Conradum patruelem ſuum ad Imperium delectum, jura neceſſitatis prætergrediens, nova in illum quamvis fruſtra moliebatur. Hic Heinrico Imperatore mortuo interrogatus à Principibus, quem ad Imperium conſuleret eligendum, ſuperbiâ tumens, & in ſua æſtimatione de regno ſecurus, quaſi deridendo patruelem reſpondit: *Quis meo Nepote melior, Duce Conrado?* Nihil minùs, quàm electionem ejus fore poſſibilem cogitans, utpote qui Heinrico ſimul, & Imperio contumax, & rebellis extitit. Electo tandem Conrado ſtatim Cuno Dux primus fuit ex omnibus Principibus, qui electioni ejus contradixit, ſed Deo ſic ordinante nihil contra eum attentavit. Anno prænotato, Rupertus Rex Gallorum ſive Francorum Occidentaliũ, de quo ſuprà diximus, anno Conradi Abbatis ſeptimo, jam ſenio confectus, & totus Deo deditus, ne propter negotia regni plurima penitùs à ſua devotione cogeretur recedere, Heinricum ſuum filium regni conſortem aſſumit, & cum eo regnans ſex annis ſupervixit.

Cuno Dux Bavariæ potentiſſimus.

Rex Gallorum cum Filio.

MXXVI.

Anno Monaſterij vacantis XXV. Conradus II. cum magno exercitu ſuorum in Italiam proficiſcitur, & à Romano Pontifice Joanne viceſimo Romæ in Imperatorem ſolemniter cum magna pompa, & honore coronatur. Qui factus Imperator conſilio Brunonis Epiſcopi Auguſtenſis fratris Heinrici Imperatoris, qui ſemper, ut ſuprà dictum eſt, felicibus ejus invidebat actibus, Bambergenſem Epiſcopatum meditabatur deſtruere, quia idem Bruno Epiſcopus promiſit Reginæ Giſilæ omnia prædia ad ſe hæreditario jure pertinentia filio ejus Heinrico contradere. Locus igitur, & tempus conventui ſtatuitur, ubi ad effectum res ipſa perducatur. Nocte verò, quæ diem conveniendi ſtatutam præceſſit, Eberhardus Epiſcopus Babenbergenſis clam ad tentorium dicti Brunonis acceſſit, lectóq; ejus aſſidens, multa in contrarium monendo, obſecrando, fratríſque memoriam animo ejus inculcando, cum eodem ſollicitus egit. Qui ubi jam multâ noctis horâ tranſactâ receſſerat, & Brunonem Epiſcopum pro

Digitized by Google

auditis ſollicitum ſomnus oppreſſerat, viſus eſt ei frater aſtare defunctus, facie ſquallidus, & barbâ ex una parte turpiter depilatus. Cui ſuper hac re ſtupido, ac miranti, interrogantíque, quis tantæ homo temeritatis fuerit, qui talem Imperatori contumeliam inferre præſumpſiſſet? ſanctus Imperator reſpondit: *Tu hac feciſti, qui me, & Sanctos Dei, quos rebus à DEO mihi conceſſis ſpoliare diſpoſuiſti. Cave jam deinceps frater ab hac temeritate tua, ne gravi percuſſus animadverſione diſtricti Judicis pœnam luas terribilem, quia horrendum eſt DEI judicium.* Móxque viſio diſparuit, & experrectus de ſomno Epiſcopus valde perterritus fuit. Manè autem facto, cùm diu expectatus ad Conventum Procerum non veniret, Regina pro filio ſollicita miſſis nuntijs obnixè rogavit, ut adveniens promiſſa pridem perficeret; ille verò tantâ ſe infirmitate gravatum aſſeruit, ut neque de lecto ſurgere, neque pedem ullatenus poſſet movere. Cúmque rogaretur, ut ſe in lecto ad Conventum portare pateretur, quo vel ſic ejus perficeretur promiſſio, non acquievit: ſed palàm ſe in Deum, & Sanctos ejus graviter peccâſſe liberâ voce proclamavit; & ſic illa pravorum conſpirantiũ temeritas illuſa conticuit, & fundatio permanſit.

S. Heinricꝰ fratri apparuit.

Anno prænotato, Conradus Imperator conſenſu Principum Heinricum filium ſuum Regem conſtituit, cui Cunegundem filiam Regis Danorum Sponſam matrimonialiter copulavit. Quæ cùm aliquamdiu cum eo manſiſſet, & objectum adulterij crimen duello pueruli parviſſimi contra falſum delatorem magnum hominem publicè diluiſſet, ad ſuos unde venerat, redijt: & neque minis, neque precibus unquam induci potuit, ut cum Sponſo maneret diutiùs, aut in ejus matrimonium conſentiret.

Heinricus fit Rex III.

His quoq; temporibus in principio Regni Conradi II. Imp. Dux Polonorũ Boliſlaus, quem S. Heinricus noviter imperio compulit eſſe ſubjectum, ſe ipſum Regem conſtituere voluit, ſed morte præventus, hanc ſuam cogitationem non implevit, cujus filius Miſicho patri mortuo in Ducatu Poloniæ ſuccedens, arrogantiâ plenus fratrem ſuum Ottonem de Polonia expulit, & Regem ſe facere, atque penitus ab Imperio abalienare patris imitatione cogitavit. Quod cùm Imperatori Conrado innotuiſſet per Ottonem, qui ad eum confugerat, cum magno exercitu Poloniam ingreditur; cujus adventu Dux Miſicho perterritus, cùm tantæ multitudini non poſſet reſiſtere, fugit ad Udalricum Ducem Bohemiæ, qui & ipſe tunc temporis hoſtis, & rebellis erat imperio, quem Bohemorum Dux ſe traditurum Imperatori non requiſitus ultro pollicitus eſt, ſperans per hoc ad ejus gratiam poſſe pertingere. Sed Imperator Conradus hanc ejus perfidiam deteſtatus, quidquid pollicebatur, contempſit. Tandem Miſicho gratiam Imperatoris poſtulans obtinuit; Ducatum ab eo Polonorum nomine imperij in feudum accepit, ſeque cum univerſa gente ſua imperio ſubmiſit, & coronam, quam pater ejus fieri fecerat, ad manus ejus reſignavit.

Imperator Exercitum movit in Poloniam.

MXXVII.

Año Monaſterij vacantis XXVI. Bruno Epiſcop. Auguſtenſis, & Welfo Comes de Schevveren ſubortâ inter eos gravi diſſenſione prædas, & incendia inter ſe mutuò hoſtiliter agunt. Erneſtus Dux Suevorum privignus Conradi Imperatoris, Giſilæ Reginæ ex priore marito filius, & Welfo

Erneſtus Dux Suevorum.

Comes

Digitized by Google

Comes ſuprà dictus Imperatori rebellare ſtatuunt, prædas contra eum facientes, & ſpolia.

Claruit hiſce temporibus in Anglia Egelvotus Monachus noſtri Ordinis, & poſtea Cantuarienſis Epiſcopus, vir in divinis ſcripturis eruditus, & ſæcularium litterarum non ignarus, vitâ, & converſatione ſanctiſſimus, Advocatus pauperum pientiſſimus, cujus hortatu Cynito Rex Angliæ multas faciebat eleemoſynas, præſertim ad Eccleſiam Carnotenſem, cui tunc præerat Fulbertus Præſul, doctus, atque ſanctiſſimus, cujus ſuprà fecimus mentionem, anno vacantis Monaſterij ſexto decimo. Scripſit autem ſanctus iſte Archiepiſcopus Egelvotus inter cætera ingenij ſui opuſcula de laudibus Deiparæ Mariæ ſemper Virginis Opus pulcherrimum, & quaſdam non inelegantes Epiſtolas.

Adelmannus Epiſc. Brixienſis.

Claruit & Adelmannus ex Clerico Leodienſi, Epiſcopus Brixienſis in Longobardia ſub Archiepiſcopatu Mediolanenſi, Fulberti Carnotenſis Epiſcopi quondam Auditor, atque diſcipulus, vir in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, metro exercitatus, & prosâ, qui ſcripſit ad Berengarium Turonenſem quondam apud Fulbertum Condiſcipulũ ſuum tunc errare, & perversè dogmatizare incipientem, valde prolixè, & amicè illum corripiens, de corpore Domini librum unum. Cætera, quæ ſcripſit, ad notitiam noſtræ lectionis udhuc non venerunt.

MXXVIII.

Lutgerus Monachus Luneburgenſis.

Anno Monaſterij vacantis XXVII. Indictione Romanorum undecimâ, quintâ die Menſis Januarij, obijt Lutgerus Monachus, & Scholaſticus Cœnobij ſancti Michaëlis Luneburgenſis in Saxonia, Ordinis Divi Patris noſtri Benedicti, de quo dictum eſt anno Monaſterij Hirſaugienſis vacantis tertio, qui ſcripſit inter alia ingenij ſui opuſcula: in Iſaiam Prophetam. In Cantica Canticorum. In Proverbia Salomonis. In Evangelium Matthæi, & alia plura, quæ nos latent.

Anno prænotato, Erneſtus Dux Suevorum filius Giſilæ Imperatricis, & Welfo Comes ſuprà dicti poſt longas diſſenſiones, & plurima damna, quæ prædando, & incendendo pauperum domos, & villas Imperio quantùm prævaluerant, intuliſſent, monitione tandem, & interventu Giſilæ Imperatricis in deditionem Conradi venientes admiſſi ſunt.

MXXIX.

Bruno Auguſtenſis Epiſcopus moritur.

Anno Monaſterij vacantis XXVIII. Bruno Auguſtenſis Epiſcopus, frater ſancti Heinrici Imperatoris obijt, qui, ut ſuprà dictum eſt, ſancto fratri ſuo multas quondam irrogavit injurias, ſed poſt mortem ejus ſemel in viſione correptus animum à malè cœptis revocavit, & geſta jam fratris defuncti non ſolùm non improbavit ampliùs, ſed quantùm potuit viribus totis defendere, & manu tenere uſque ad mortem ſtuduit.

Claruit his temporibus Didacus ex Monacho noſtri Ordinis Cœnobij, ut ferunt, Corbejenſis in Saxonia poſt Gaudentium fratrem ſancti Adelberti Martyris Epiſcopus Pragenſis in Bohemia, eo tempore ſub Metropolitano Eccleſiæ Moguntinæ: vir in divinis ſcripturis doctus, & prædicator inter multos præcellenter egregius, qui verbo, & exemplo multos ad viam juſtitiæ, & veritatis erudiens, commiſſum ſibi gregem ſtrenuè gubernavit.

MXXX.

Digitized by Google

MXXX.

Anno Monaſterij vacantis xxix. Rupertus Gallorum Rex pijſſimus, atque doctiſſimus non ſine opinione ſanctitatis obijt, de cujus ingenij vigore, ſcriptis, & Chriſtianiſſima converſatione latiùs dictum eſt anno Conradi Abbatis ſeptimo: cui Heinricus filius in regno paterno ſucceſſit, & ſuper Gallos xxx. annis regnavit. Contra hunc Heinricum mater ejus proprio nomine Conſtantia, cum alijs certis regni proceribus conſpiravit. Maluiſſet enim fratrem ſuum Rupertum Ducem regno præſidere, quàm filium. Heinricus autem prævaluit, & omnes ſibi adverſantes in brevi tempore ſuperavit. Eodem anno Itali conjuratione factâ contra Imperatorem Conradum, Stephanum Pannoniæ Regem vocant in auxilium. Qui precibus eorum conſentiens, non parvum ſuorum exercitum in Lombardiam deſtinavit. Quod cùm Imperatori Conrado fuiſſet nunciatum, collectis copijs Ungariam ingreditur, & omnia igne devaſtans, & ferro, contumeliam ſibi factam acerrimè vindicavit. Stephanus autem Rex tantis ſe copijs Conradi videns haud poſſe reſiſtere, pacem, & amicitiam Imperatoris petijt: quam datis obſidibus, & juramento impetravit. Interea verò quòd Imperator Conradus cum exercitu morabatur in Ungaria, Erneſtus Dux Suevorum privignus ejus, Welfo Comes, Wernherus comes, & quidam alij denuo conjurantes contra Imperium, & Conradum, gravem in regno tumultum ſuſcitârunt. Qui cùm rapinas & incendia more ſuo peragerent, indignati fidem Imperatori ſervantes contra eos procedunt ad prælium: in quo conſertis manibus Dux Erneſtus xvii. die menſis Auguſti occiditur: Comes Wernherus cum multis alijs in eodem certamine peremptus occubuit. Conradus Imperator in Alemanniam reverſus de Ungaria, cùm omnia reperiſſet turbationibus plena, citò pacem, & concordiam reformare ſtuduit: & Ducatum Suevorum poſtulante Reginâ Hermanno privigno ſuo fratri Erneſti commendavit.

Imperator devaſtat Ungariam.

Erneſtus Dux Suevorum occiditur.

MXXXI.

Anno vacantis Monaſterij xxx. mortuus eſt Waltherus Eccleſiæ Spirenſis xxii. Epiſcopus, qui multa Eccleſiæ ſuæ prædia, & privilegia impetravit ab Imperatoribus S. Heinrico, & Conrado ſecundo. Huic in Epiſcopatu Nemetenſi ſucceſſit Regingerus, & parvo tempore præfuiſſe legitur, menſibus videlicet tantùm duobus. Regingero autem poſt menſes duos mortuo Reginbaldus in Epiſcopatu Nemetenſi populi ſimul & Cleri conſenſu ſucceſſit, & Præfuit annis x. & aliquot diebus, vir magnificus amator Cleri, & Doctor populi multùm egregius, qui multa bona fecit Eccleſiæ ſuæ: ſicuti patet in viginti quatuor verſibus, quos à ſe compoſitos coronæ inſcripſit. Ejus tempore Conradus Imperator ſecundus majorem Eccleſiam Beatæ Mariæ ſemper Virginis Spiræ, ſicut dicemus, novam fundare cœpit.

Anno prænotato Aribo Mnguntinæ ſedis Archiepiſcopus obijt, vir doctus, nec minus vitæ merito venerandus: cui ſanctus Bardo Monachus noſtri Ordinis, & Abbas in Archiepiſcopatu ſuccedens, præfuit annis xx. vir doctus in Scripturis ſanctis, & morum religione multum illuſtris, ac venerabilis. De cujus Abbatia, unde fuerat in Pontificem aſſumptus, certam hac vice non poſſumus dare ſententiam, propter multiplicem ſcriptorum diverſitatem, quorum alij aſſerunt fuiſſe Fuldenſem

S. Bardo fit Archiepiſc. Moguntin.

poſt

Digitized by Google

post Richardum: alij Hirsfeldensem post Arnolphum: & alij Augiensem post Bernonem. Major tamen pars Fuldensem Abbatem illum fuisse post Richardum confirmant.

His ferme temporibus Conradi Imperatoris celebratum fuit Concilium Episcoporum & Abbatum ejus mandato generali apud villam Triburiensem, in quo multa fuerunt constituta, quorum aliqua novitates quasdam introduxerunt multorum animos turbantes. Synodus Triburiensis.

MXXXII.

Anno Monasterij vacantis xxxi. Rudolphus Burgundionum Rex, qui avunculus erat Gisilæ Imperatricis, jam moriturus Heinrico filio Conradi Imperatoris nepoti suo diadema regni Burgundiæ misit, & eum Regem super Burgundiones Testamenti vigore constituit. Quod ægrè ferens Otto Comes Parisiensis, cùm ad se regnum illud hæreditario pertinere jure crederet, magnum paravit exercitum, & Heinricum præveniens violenter occupat regnum. Quæ temeritas cùm innotuisset Conrado Imperatori, Burgundiam cum exercitu potenter intravit, & regnum illud sibi totum subdidit: Ottonémque, & omnes terræ illius Principes in deditionem accepit, extinctóque regio titulo Burgundiam in provinciam redegit: cui deinceps non Reges, sed Duces imperij feudales nomine præfecti sunt. Rudolphus Rex Burgundionũ ultimus.

Eodem anno mortuus est Joannes Papa xx. cui Benedictus ejus nominis ix. successit: & præfuit annis xiii. mensibus iii. quem Romani tanquam ignavum, & nullius pretij virum dejecerunt: substituentes ei Joannẽ Sabinensem Episcopũ, quem Sylvestrum iii. appellârunt. Quo etiam post xlix. dies pulso, Benedictus ad summum Pontificatum revocatus est.

Claruit his temporibus Campanus Philosophus natione Italus, patriâ Lombardus: in Mathematica & Astronomia eo tempore summus, qui scripsit de computo Ecclesiastico insigne volumen. De compositione quadrantis librum. De Calendario similiter unum librum non spernendum. In Astronomia etiam complura: & alia diversa scripsisse dicitur, quæ ad notitiam nostræ lectionis adhuc minimè venerunt. Campanus Astronom.

MXXXIII.

Anno Monasterij vacantis xxxii. Meginhardus Episcopus Herbipolensis moritur xxi. die mensis Septembris: cui Bruno vir sanctissimus in Pontificatu Wirzburgensis Ecclesiæ succedens præfuit annis xi. mense uno, diebus xiv. vir per omnia Deo & hominibus justus, doctus & Christianæ Religionis cultor, & propagator integerrimus: qui cùm in divinis scripturis studiosus esset, & multùm eruditus, inter alia scripsit, & comportavit super toto Psalterio Commentariorum opus insigne: cui præfationem, & pulchras difficilium quæstionum declarationes præmisit. Si quid amplius in scripturis edidit, ad notitiam nostræ lectionis non pervenit. Sanctus hic Bruno Imperatori familiaris, & multùm charus extitit: cujus ut legitur, patruelis fuit. Episcopus autem factus in omni sanctitate & justitia vivere omni tempore diligentissimè studuit, & omne bonum, quod verbo docuit, prius opere demonstravit. Ecclesiam majorem S. Kyliani Martyris in civitate nimiâ vetustate ruinosam, ac more priscorum simplicem à fundamentis novam construxit: & omne patrimonium suum, quod in Saxonia habuit, unde nationis fuit, ad structuram & ornatũ ejusdem Ecclesiæ impendit. Eccl. Herbipolensis major fundata.

Digitized by Google

Monaſteri. in Lyntpurg fundatur.

Anno Domini prænotato Julij menſis die XII. Conradus Imperator mane horâ quartâ primum lapidem in monte Lympurg pro Monaſterio noſtri Ordinis conſtruendo poſuit: quod per ſe inchoans, per filium in XII. annis feliciter perfecit. Conſtruxit autem inſignem valde Eccleſiam, quam in honorem S. Dei genitricis Mariæ, ac vivificæ crucis voluit conſecrari. Locus hujus Monaſterij Lyntpurgenſis antea fuit caſtrum, quod ipſe Conradus jure hæreditario poſſidebat, tribus à Wormatia, & totidem à Spira diſtans milliaribus. Cujus Eccleſia magna fuit atque pulcherrima, pedes in longitudine excedens quinquaginta & ducentos, in latitudine verò centum quadraginta. In qua fuerunt Altaria viginti: & reverà non memini me noſtri Ordinis Eccleſiam vidiſſe majorem ac pulchriorem. Columnis ex ſolido lapide ab introitu, uſque ad chorum viginti magnis fuit ſubnixa: quarum unaquæque in longitudine pedes habebat XX. & in circumferentia latitudinis cubitos geometrales binos ferme continebat. Erectæ ſtabant ſuper baſes magnas & quadratas, capitella ſimilis formæ & magnitudinis habentes, ſuper quibus muri ab utraque parte in modum ſemicirculi uſque ad tectum extendebantur. Conſummato tandem Monaſterio cum Eccleſia & cunctis manſionibus ad habitandum neceſſarijs, Monachis & Abbate ſub Regula S. Benedicti Deo militantibus traditur: & multis prædijs, redditibus ac proventibus tam à Conrado Imperatore, quàm ab Heinrico tertio ejus filio pro dote ſublimatur.

Stetit hoc inſigne Cœnobium ab hinc annis 470. & multi ſanctiſſimi viri per ſucceſſum temporis in eo claruerunt. Tandem evolutis annorum circulis, quos diximus, noſtris, pro dolor! diebus, anno videlicet Dominicæ Nativitatis, 1504. bello Imperij contra Philippum Bavariæ Ducem Rhenique Palatinum Comitem, ac Principem Electorem nimis crudeliter ſæviente, datam ſibi occaſionem gaudentes æmuli Monachorum Chriſtianæ Religionis deſertores inimici Dei, quidam latrunculi ſervitores conductitij comitis Emichonis ex Lynigen de Duroburgio caſtello vicino, cum furore & impetu exeuntes tricesimâ die menſis Auguſti, Monaſterium cum Eccleſia & univerſis ædificijs igne ſuppoſito incenderunt, ac funditus deſtruxerunt, ut ſuo tempore, & loco plenius dicetur.

Año 1470. Lyntpurg deſtruitur.

Major Eccleſia Spirenſis fundatur.

Eodem die Conradus Imperator primario lapide in monte Lyntpurgenſi mane poſito, feſtinanter ad civitatem Neometenſem proficiſcitur: & priore Eccleſiâ cathedrali prius depoſitâ, pro nova conſtruenda Lapidem ſimiliter primum poſuit: quam perfectam, in honorem Beatiſſ. Dei Genitricis ac D. Papæ, & Martyris Stephani prioris patroni conſecrari mandavit: verùm præventus morte neutram complere Eccleſiam potuit, quas tamen ipſo præcipiente filius ejus Heinricus tertius magnificè conſummavit. Multa uterque ad hanc Neometenſem Eccleſiam beneficia contulit, eámq; in ſepulturam Regum Romanorum uterq; ordinavit.

Eccleſia S. Guidonis fundatur.

Item eodem anno & die, quibus fundamentum Conradus Eccleſiarum in monte Lyntpurg, & in Spira majoris locaverat, lapidem primarium ſimiliter poſuit tertium, ad Eccleſiam S. Joannis Evang. in urbe Neometenſi prædicta, quæ hodie S. Guidonis appellatur. Miranda & ſempiternis celebranda laudibus in Deum devotio Conradi Cæſaris, qui uno die trium inſignium Eccleſiarum fundamenta jejunus poſuit, quas maxi-

Digitized by Google

maximis prædijs, & poſſeſſionibus ad ſuſtentationem ſervientium Domino, in prima Monachorum, in 2. & 3. Canonicorum magnificè dotavit. Idcirco memoria ejus in Benedictione eſt, & præmio in cælo donatur cum omnibus ſanctis perpetuò coronatus.

MXXXIV.

Anno Monaſterij vacantis XXXIII. Conradus Imperator expeditionem fecit contra Ottonem, ut ſupra diximus, comitem Galliæ Celticæ in Burgundiam, & in manu valida eam Imperio ſubjecit, unà cum omnibus ad Regnum Burgundionum pertinentibus, extinctóque regio titulo terram in provinciam commutans, Ducem ei præpoſuit. Inde rebus in Germania & Burgundia ex voto compoſitis, cum magnis copijs in Lombardiam profectus eſt, & bellum indixit Mediolanenſibus, qui conſpiratione factâ mandatis ejus obedire contempſerant. Territi omnes, præter Mediolanenſes, Imperatoris adventu, ultro ſeſe in ejus deditionem tradiderunt; unde Mediolanum obſidione vallavit, quam ſe penitus deſolaturum comminatus fuerat, propter impiam civitatis conſpirationem. Qui cùm in die S. Pentecoſtes S. Brunone Herbipolenſis Eccleſiæ Pontifice, in quadam capella juxta mœnia civitatis celebrante, Miſſam ſuo more devotus audiret, ſubitò contigit horrendos tonitruum perſtrepere mugitus, tantáſque fulgurum coruſcationes ingruere, ut conturbatis omnibus, aliqui nimiâ turbatione agitati mente excederent, nonnulli & ſpiritum exhalarent. Interea Bruno Epiſcopus beatum Ambroſium vidiſſe comminantem Imperatori mortis periculum legitur, niſi à Mediolani excidio, quod mente gerebat, deſiſteret. Itaque Imperator Brunonis conſilio acquieſcens, pacem cum Mediolanenſibus fecit; Principes tum factionis aliquos fecit occidi, & reliquos in exilium relegari: inter quos Archiepiſcopum, conſpirationis reum, apud Aquilejam relegavit in exilium; qui tamen poſtea ſine Imperatoris conſenſu clam aufugit, & denuo conſpirationem fecit. Imperator à Mediolano diſcedens, Cremonam profectus eſt; cui in medio ferme itineris Benedictus Papa nonus obviam venit; quem cum multo honore dimittens, ipſe propter calorem æſtatis in montana ſeceſſit.

Imperator capit Burgundiam.

Mediolanū obſidione cingitur.

Interea Otto Comes Celticus juramenti contemptor, & violator factus, Imperatori denuo rebellare ſtatuens, exercitum ducit in Burgundiam; cui milites ad præſidium regionis ab Imperatore poſiti, cum cæteris fidelitatem, quam juraverant, ſervantibus, occurentes viriliter procedunt ad prælium, & factâ congreſſione, ipſe Otto Comes occiditur; cujus vexillum in ſignum victoriæ ſtatim ad Imperatorem deſtinatur. Et ſic Burgundia legibus obedire coacta fuit imperialibus.

Otto Comes Celticus perimitur.

MXXXV.

Anno Monaſterij vacantis XXXIV. Pagani, qui dicebantur Lintici, Saxonibus multum infeſti cum multitudine ſuorum fines Saxoniæ aggreſſi, caſtellum, quod Wirbina vocatur, capiunt: & multa Chriſtianorum millia occidunt: alios autem captivos abducunt. Audiens hanc fidelium cladem Chriſtianiſſimus Imperator Conradus magnum ſuorum exercitum congregans, contra gentiles ipſos properat: & aggreſſione factâ Domino largiente victor extitit: & quia crudele videbatur omnes perdere, quamvis eſſent eo tempore infideles, ſibi & ſacro Imperio

Digitized by Google

tributarios fecit. Exiſtimatio quorundam eſt, hunc populum eſſe, qui hodie Pruſſiam & inſulas inhabitat. Anno prænotato Piligrinus Archiepiſcopus Colonienſis, in præſentia Conradi Imperatoris, & multorum Epiſcoporum, Principum & Abbatum, cryptam cum tribus altaribus ſub choro Eccleſiæ Monaſterij Lyntpurgenſis noſtri Ordinis, de quo ſupra dictum eſt, ſolenniter conſecravit. Iſte Archiepiſcopus Piligrinus Scotos Monachos noſtri Ord. in Colonia in Monaſterio S. Martini Dño in ſinceritate famulantes, odio ſingulari, ob quam cauſam neſcio, perſequebatur. Quodam ergo die parùm ante vitæ ſuæ diem extremum, dixit ad Eliam Scotorum Abbatem: *Cùm rediero de Curte regia: omnes vos Scotos expellam de Colonia.* Cui Elias conſtanter reſpondit: *Si vivus redieris ad Coloniam de Curte Piligrinus, non habitat in nobis pauperibus Chriſtus.* Quàm autem vera fuerit hæc prophetia Eliæ Abbatis, mortis ſequentia demonſtravit. *MXXXVI.*

Monachi Scoti in Colonia fuerunt.

Anno Monaſterij vacantis xxxv. Indictione Romanorum quartâ mortuus eſt Piligrinus Archiepiſcopus juxta verbum Abbatis Eliæ, & vivus ad Coloniam non eſt reverſus, ſed mortuus. Vir alioquin bonus, & ab infantia ſub Monaſtica vita in Cœnobio S. Burckardi prope Herbipolim regulariter educatus, natione, ut ſupradictum eſt, Francus Orientalis ex Comitibus de Rotenburgo, nepos S. Heriberti Archiepiſcopi Colonienſis, Prædeceſſoris videlicet ſui. Huic in Archiepiſcopatu Eccleſiæ Colonienſis ſucceſſit Hermannus filius Comitis Palatini Rheni Ettelonis, de quo ſupra diximus, anno tertio decimo Cœnobij S. Aurelij vacantis, qui frater erat S. Cunigundis Imperatricis, & fundavit Monaſterium Bruvviler prope Coloniam. Fuit autem Hermannus iſte præſul magnificus, & non minus ſapientiâ, & vitæ merito, quàm ſanguine clarus: qui præfuit Eccleſiæ Colonienſi ſtrenuè annis ferme viginti, & multa bona coram Domino fecit. Ejus Germanus fuit Eberhardus poſt Bopponem Archiepiſcopus Trevirorum.

Piligrinus Colonienſ. Archiepiſc. moritur.

Anno prænotato Arnolphus Abbas Hirſfeldenſis, quem ſibi Succeſſorem in Abbatia S. Gothardus reverſurus ad Monaſterium ſuum Altha ſubſtituerat, fit Epiſc. Eccleſiæ Padelbrunenſis, vir ad regimen animarum multum idoneus: in divinis ſcripturis doctus: eloquio diſertus, & prædicator Dei ſermonum egregius: nec minus ſanctimoniâ vitæ, quàm eruditione ac multitudine ſcientiæ illuſtris ac venerabilis. Hoc anno Conradus Imperator filio ſuo, Regi Heinrico Gundhildem, ſive ut alij ſcribunt, Cunegundem filiam Cnuthonis Danorum Regis, ut dictum eſt anno vacantis Cœnobij viceſimo quinto, copulavit uxorem. Quæ ad navem ducta eſt, ſtipantibus omnibus Daniæ proceribus, & in expenſis multa conferentibus: quæ ad ſponſum perveniens, multo cum eo tempore fuit. Tandem adulterij accuſata, puerulum quendam corpore nanum, quem ſecum ex Dania adduxerat, contra delatorem giganteæ molis hominem, ad monomachiam oppoſuit, cæteris clientibus, mortis timore refugientibus: ſuſcepto duello inſimulator per miraculum Dei ad oſtenſionem Innocentiæ mulieris, ſucciſo poplite, enervatus eſt. Gundhildis autem poſt victoriam viro ſuo repudium dedit, & nec minis nec blanditijs induci potuit, ut ulterius manere cum eo conſentiret, ſed gratias agens liberatori ſuo Domino Deo, virum, ſæculum, regnum, & om-

Henricus Rex primâ ducit uxorem Gundhildem.

Digitized by Google

& omnes mundi voluptates contemnens, pro Christi amore deseruit, & Monasterium intravit. Monialis autem facta, in omni puritate vitam suam custodiendo instituit, & consummato vivendi cursu ad Dominum migravit. Henricus autem Rex aliam post repudium prioris sibi datam uxorem duxit, Agnetem videlicet filiam Wilhelmi Comitis Pictavensis, de qua genuit Heinricum, qui ejus nominis IV. Rex, post eum imperavit, & duas filias, quarum prima fuit nomine Gisila Monialis nostri Ordinis in Gandersheim: secunda verò Adelhaidis vocabulo, in Monasterio S. Servatij nostri Ordinis in Quedelnburg, Abbatissa fuit.

Agnes Uxor Heinrici Regis II.

MXXXVII.

Anno Monasterij vacantis xxxvi. die mensis Aprilis sextâ, visa est in cælo inter orientalem, & australem plagam, ignea trabs, miræ magnitudinis, quæ currens super solem jam ad occasum vergentem, visa est in terram cadere, cujus vestigia in aëre postea diu apparuerunt.

Anno prænotato S. Bardo ex Monacho Archiepiscopus Moguntinus decimâ die Mensis Novembris, in præsentia Conradi Imperatoris secundi, Henrici Regis tertij multorumque Episcoporum Principum & Abbatum, Majorem Ecclesiam S. Martini in Moguntia consecravit.

His temporibus in Apulia, fuit quædam statua lapidea, quæ stabat in campo à multis temporibus erecta, habens circa caput suum æreum circulum, in quo sic erat scriptum: *Calendis Maij oriente sole habebo caput aureum.* Multis ibidem steterat annis: & nemo quid significaret, intelligere curavit. Quam videns quidam Saracenus à Christianis eo tempore captivus, & intelligens Mysterium scripturæ, in Calendis Maij oriente jam sole notavit umbræ capitis statuæ terminum, & ibi suffodiens terram, thesaurum infinitum reperit; quem pro liberatione sui spontaneus dedit. Anno etiam præscripto, 1. die mensis Junij S. Simeon, ex Monacho Eremita solitarius inclusus apud Treviros moritur: cujus vitæ sanctitas, mox infinitis ad tumbam ejus miraculis declaratur. Unde Boppo Reverendissimus Trevirorum Archiepiscopus, missâ legatione ad Sedem Apostolicam, à Benedicto Papa nono canonizari sanctum Patronum suum Simeonem precibus impetravit. Cujus vitam, & miraculorum partem Ebervvinus Tholejensis Abbas, ex commissione Bopponis Archiepiscopi, ut supra dictum est anno Monasterij vacantis quarto decimo, satis ornato, & luculento scripsit, & digessit eloquio. Hujus sanctissimi viri Simeonis græcum Psalterium antiquis Græcis litteris, pulchris, parvis, sed optimè legibilibus scriptū memoratus Abbas ejus vitæ scriptor, ab Archiepiscopo Boppone oblatum, pro memoriali accepit: quod in Tholejensi Monasterio vidimus & legimus, ac quatuor folia, reliquiarum loco, à Gerardo Abbate impetravimus.

Magni thesauri mirabilis inventio.

S. Simeon apud Trevirim moritur.

MXXXVIII.

Anno Monasterij vacantis xxxvii. qui fuit annus à primæva ipsius Cœnobij sancti Aurelij Hirsaugiensis fundatione ducentesimus, à mundi autem creatione sexies millesimus ducentesimus tricesimus septimus, à conditione urbis Romæ millesimus, septingentesimus octogesimus octavus, Indictione Romanorum sextâ S. Cunegundis Imperatrix Heinrici quondam Imperatoris Conjunx, & relicta vidua, Cœnobij Confugiensis Fundatrix, & Sancti-Monialis fœmina, cum Hermanno Duce Suevorum,

Ducentesimus annus Monasterij.

S. Cunegundis Imperatrix.

Digitized by Google

& alijs multis devotis perſonis, causâ devotionis, & orationis Romam proficiſcitur, completâque ſuâ peregrinatione, ad Monaſterium devota revertitur, & multò poſt elapſo tempore infirmata, ſacramentiſque munita ſalutaribus, feliciter ad Dominum migravit. Cujus corpus in Eccleſia Babenbergenſi, juxta ſepulchrum Domini & Mariti ſui Heinrici Imperatoris quondam ſepelitur, anno poſt ejus dormitionem 10. ad ſacrum cujus tumulum Omnipotens Deus infinita miracula operatur, ab illo tempore uſque in præſentem diem. Deinde poſt annos ferme centum, & ſeptuaginta propter crebra ejus miracula per Innocentium Papam III. Sanctorum Catalogo inſcribitur, & canonizatur.

Erhardus Monachus Corbejæ.

Claruit his temporibus Erhardus Monachus in omni ſcientia ſcripturarũ doctiſſimus, Adelgeri Monachi, & Scholaſtici quondã Auditor, atque diſcipulus, qui Rogerio Monacho, de quo ſupra dictũ eſt anno vacantis Monaſterij XIII. in regimine ſcholarum, ante annos decem & octo, ſicut patet ex computatione temporis ſucceſſerat, & multos diſcipulos in omni genere doctrinarum inſtituit. Hic inter cætera ingenij ſui opuſcula ſcripſit in quinque libros Moyſis, non ſpernendæ lectionis Commentaria: quorum ſtudio ſuos Auditores Monachos reddidit doctiores. Sermones quoque & Homilias complures dictavit ad fratres elegantes. De Reſurrectione mortuorum ſcripſit plenum eruditione Tractatum. Scholis ferme præfuit annis triginta, & multa ſcripſit, quorum notitiam non habemus.

Lampertus Monachus Trevirenſis.

Anno etiam prænotato, mortuus eſt Golſcherus Monachus, & Scholaſticus Cœnobij S. Matthiæ Apoſtoli in Suburbano Trevirorum, de cujus ingenio, & lucubrationibus dictum eſt anno Monaſterij vacantis XI. Cui in regimine ſcholarum ſucceſſit Lampertus Monachus dictus de Legia, vulgariter de petra, vir & ipſe doctus, & in omni genere ſcripturarũ exercitatus, qui ſcholis præfuit annis XXIX. & multos Auditores ad optima ſtudia inſtituit. Scripſit & metro, & prosâ complura opuſcula, ex quibus referuntur ſubjecta. De miraculis Sanctorum libros quinque. De S. Agricio Archiepiſcopo Trevirorum librum unum. Vitæ S. Matthiæ Apoſtoli librum unum. Sermones inſuper varios, & diverſa Carmina in laudem Sanctorum compoſuit.

Anno item prænotato, mortuus eſt Hermannus Dux Suevorum Filius Giſilæ Imperatricis, & privignus Conradi Imperatoris II. Poſt quem Otto Comes Ducatum Allemanniæ, qui & Sueviæ, de manu Conradi Imperatoris ſuſcepit, & annis ferme decem ducavit.

MXXXIX.

Conradus Imperator II. moritur.

Anno Monaſterij vacantis XXXVIII. die menſis Junij 4. Conradus Imperat. II. moritur, & in Eccleſia Spirenſi, quam à fundamentis novam erexerat, cum honore ſepelitur. Paulo antequam tempus moriendi ejus inſtaret, Romam orationis causâ profectus fuerat, & reformatâ inter Pontificem Benedictum IX. & cives pace, exercitum duxit per Apuliam, ubi Græcos & Nortmannos diſſentientes ſimili authoritate ad concordiam revocavit. Inde per Adriaticum mare navigans, venit in Holandiam, & in civitatem proficiſcens Trajectenſem inferiorem ex corruptione marini aëris, quam hauſerat, cœpit graviter infirmari. Vocans igitur filium ſuum Heinricum, ubi ſe vidit moriturum, ſerioſius illi commiſit,

Digitized by Google

miſit, quatenus Eccleſias Spiræ, & in Lyntpurg à ſe incœptas perfectè conſummare, ac ſufficienter dotare non omitteret: ſed omnia, quæ ad eorum decorem pertinent, quantocius adimpleret. Promittit filius Patri omnia ſe facturum, quæcunque mandâſſet, ſicuti & mox poſtea fideliter in opere demonſtravit. Commendavit deinde filium Principibus, qui ſecum aderant, rogans, ut illi tanquam Imperatori ſuo in omnibus fideliter aſſiſterent. Et facto more Imperatorum teſtamento Sacramentis munitur Eccleſiaſticis, moriénſque apud Trajectum inferius Spiræ tumulatur.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato, Regenbaldus Eccleſiæ Neometenſis XXIV. Epiſcopus, XIII. die menſis Octobris moritur: vir ſempiternâ memoriâ dignus, utpote qui ſatis utiliter populo ſibi commiſſo præfuit: quem non minus bonæ converſationis exemplo, quàm ſanctæ prædicationis verbo paſcere, & inſtruere conſuevit. Cui ſucceſſit in Pontificatu Eccleſiæ Spirenſis Sigebotho, & præfuit annis, ut fertur XI. ſub quo Heinricus Imperator III. Conradi ſupradicti filius Eccleſias Lyntpurgenſem & Spirenſem gloriosè conſummavit. Et eodem anno, XXII. die menſis Auguſti eclypſis fuit ſolis. Libet iſthic morari parumper, & fabulam Gottfridi Viterbienſis de Conrado Imperatore ſecundo ejúſque filio Heinrico tertio, & fundatione Hirſaugienſis Monaſterij pro viribus refellere: & quàm ſit conficta, & inconveniens ac diſſona veritati, rationibus demonſtrare, ſic enim in ſuo Pantheon dicit de Conrado & Heinrico metro ſimul & proſâ. Conradus ſecundus nulli pacem violanti parcebat; unde Comes Lupoldus violator pacis timens occidi ab Imperatore fugit in ſylvam remotiſſimam, ibique cum uxore ſua ſolus in tugurio latitabat. Contigit Imperatorem in venatione caſu errantem illuc divertiſſe, & cum Lupoldo hoſpitium nocte illâ habuiſſe in tugurio. Mediâ nocte Comitis uxor maſculum peperit; quo vagiente vox tertiò de cælo intonuit: *O Imperator infans iſte erit tibi gener & hæres.* Hac voce tertiò auditâ territus Imperator, ſurgit de ſtrato, & inventis duobus è familia ſua dixit: *Ite, & occidite illum infantem, & cor ipſius repræſentate mihi.* Qui euntes accipiunt infantem, & ejus miſerti non occiderunt eum, ſed ſuper arborem ponunt, & ibidem vagientem dimittunt: Regi autem repræſentant cor leporis, pro corde infantis. Tranſiens poſtea inde Dux quidam, invenit & deportat infantem uxori ſuæ ſterili, fingenſque illum de ſe genitum, ut filium educari fecit. Deinde poſt annos plures, Imperator videns illum infantem in domo Ducis juvenem, jam formâ decôrum aſſumit in Satellitem ſibi, patre invito; & cœpit paulatim ſuſpicari, ne fortè Sylvani illius ruſtici (ut ipſe putabat) ſit filius, quem juſſerat infantem occidi. Ut ergo fieret à ſuſpicione liber, miſit illum ad Reginam Aquiſgrani morantem, cum litteris in hunc modum formatis, ipſo neſciente puero, quid in Epiſtola contineretur: *Mandamus tibi, O Regina, ſubpœna mortis, quatenus mox viſis his litteris noſtris, hunc facias puerum ſine aliqua dilatione vel contradictione occidi: quod ſi non feceris, te noveris occidendam.* Pergebat puer, velut alter Urias internecionis propriæ nuntius; qui pro hoſpite receptus nocte in domo cujuſdam ſacerdotis, & lautè refectus, tam ab itinere fatigatus, quàm gravatus à vino fortiter cœpit obdormire. Sacerdos autem curioſitate ductus, cùm vidiſſet burſam cum litteris à

Fabula Gotfridi Viterbienſis de fundatione Monaſterij Hirſaw.

Vocem audiviſſe Cæſarem dicit.

Juvenem miſit cum litteris ad Reginam.

Digitized by Google

teris à collo pueri dependentem, litteras rapuit, cautè aperuit, legit, raſitque præceptum mortis, & in hunc modum reſcripſit: *Quatenus mox viſis his litteris noſtris, huic puero filiam noſtram per nuptias ſolemnes tradas uxorem.* Clauſitque litteras denuo cautè ſacerdos, & in burſam viatoris, ipſo penitus ignorante repoſuit. Manè conſurgens puer, iter ſuum continuat, venienſque ad Palatium Aquiſgrani Reginæ dat litteras, ut videbatur ſanas & integras, quas ab Imperatore Conrado accepit. Regina cernens annulum Regis, & manum ſcribentis agnoſcens, obſtupuit, filiam mox iuveni uxorem dedit, ac nuptias cum ingenti pompa celebravit. Poſthæc Imperatori nuntiatur à dicentibus, quàm ſolemniter nuptiæ filiæ ſuæ in Aquenſi palatio celebratæ fuerint; qui nimiùm ſtupens, à duobus armigeris, qui puerum juſſi fuerant occidere, à Duce quoque Heinrico, & ſacerdote comperiens ordinem rei geſtæ, ordinationi divinæ neminem poſſe reſiſtere didicit, vocatóque ad ſe Genero jam ſuo, poſt ſe regnaturum inſtituit. In loco autem illo, ubi puer iſte Heinricus fuerat natus, poſtea nobile Monaſterium fuit conſtructum, quod uſque in hunc diem Hirſaugia vocatur.

Filia Imperatoris puero copulatur.

Hæc eſt ſumma congeſtionis fabuloſæ, quam penitus ſilentio pertranſiſſem, niſi omnino veritati manifeſtè eſſet contraria, & huic noſtræ compilationi, de fundatione Hirſaugienſis Monaſterij adverſa. Addo, quòd viri alioquin graves, & eruditi quidam Hiſtoriographi, Gotfridus Presbyter Viterbienſis, Martinus Prædicator, Hermannus quoque, & pleríque alij principium, fundationémque memorati Hirſaugienſis Cœnobij neſcientes, præſcriptam fabulam ſecuti, ab Heinrico Imperatore III. Conradi filio, exiſtimant ſumpſiſſe initium; quæ opinio, cùm & falſa ſit, & compilationi huic noſtræ prorſus contraria, operæ pretium fore credimus, ſi præſcriptam fabulam rationibus apertis confutemus.

Cauſa refutatiõis hujus fabulæ.

Primum falſitatis argumentum ex illo paſſu narrationis accipitur, ubi Comes Lupoldus in ſylvam ab hominum habitatione remotiſſimam metu fugiſſe Conradi, & ibi habitâſſe in tugurio cum uxore ſolus memoratur. Nam eo tempore, quo hanc fabulam contigiſſe locorum ignarus Auctor commemorat, Caſtellum, in proximo, Calba, Comitis ipſius Lupoldi, cum vico adjacente plenum habitatoribus ſtabat, locus autem in quo Heinricus puer natus confingitur, vix quartali unius milliaris ab oppido Calba diſtare videtur; quomodo igitur Lupoldus Comes ibidem latere potuit, ubi caſtrum ejus tam proximum fuit? ſylva enim ſi fuiſſet ab hominum habitatione remotiſſima, ſequeretur neceſſariò, nec oppidum Calba, nec Labencel, ubi ſunt thermæ hoc tempore, tunc extitiſſe, quæ Monaſterio Hirſaugienſi omnino ſunt proxima; ſed cùm utrúmque fuerit ante Hirſaugiam, falſum eſt, eo loci, ubi Monaſterium nunc ſtat, Lupoldum in ſylvam fugiſſe remotiſſimam.

2. Argumentum falſitatis prænominatæ hujus fabulæ, tali ratione conſtruimus; quòd Imperatorem à ſuis omnibus in tali loco, tali tempore, maximè autem per totam noctem deſeri potuiſſe dubitamus. Charior ſemper fuit principibus vita, quàm ſe tanto exponant periculo; major etiam ſollicitudo familiæ, quàm ut omnes ita fugerent à Domino.

3. Quòd fines hiſtoriæ veracis tranſgreditur in tempore regiminis Conradi, in quo fuga Comitis ſituatur. Conradus etenim, ut ſupra dictum eſt,

Digitized by Google

ctum est, anno vacantis Monasterij vicesimo tertio sumpsit imperium, & anno xxxviii. diem clausit supremum. Annis igitur xv. imperium tenuit: in quibus & nasci Heinricum, & generum ejus fieri necessarium fuit. Et quomodo Comitem Cæsar antea sibi notissimum ac familiarem non agnovit? quem solum fugisse cum uxore, ac latere in nemore multorum relatione didicit? non enim Cæsari potuit esse incognitus: si hæc historia in principio Imperij ejus facta est. Néque enim tam parvo intervallo temporis notissimus & familiaris, in oblivionem venire Dñi sui potuisse credendus est. Quod si hoc tardius contigit, quomodo puer ad nuptias contrahendas idoneus fuit?

4. Fictitij sit Argumentum, Lupoldum Comitem, virum strenuum, fortem, audacem, ac talem, qui transgredi mandatum Imperatoris non timuit, si ad incognitum solus venisset nocturno tempore in nemus opacum, à cujus comminatione fugisset, aut precibus veniam impetrâsse, ab hospite desolato: aut armis periculi sustulisse auctorem.

5. Sit Argumentum, nullatenus esse credendum Imperatorem Conradum Deo principem semper devotum, tantæ fuisse temeritatis, ut ordinationi restitisset divinæ, quam trinæ vocis intonatione cognovisset, maximè si liberis caruisset, quemadmodum fabula confingit.

6. Nos sentire monet fabulanti contrarium, Cæsarem non potuisse mandare infantem perimere, si voluisset per alium: cùm utique potuisset per semetipsum. Comitem suas etiam non interposuisse vices, infantem si vidisset necandum: quis homo sanæ mentis credat?

7. Falsitatis indicium est, inconvenientia, & temporis, & personarum. Quis fuit ille Dux, qui vagientem puerum reperiens sterili uxori suæ pro filio contulit? Heinricus, inquiunt, Babenbergensis de Bavaria: cujus uxor Cunegundis sterilis fuisse memoratur. Cunegundem Heinrici Ducis & Imperatoris uxorem liberis superius caruisse diximus: sed hunc potuisse supponere sibi puerum, impossibile confirmamus. Conradus enim iste secundus post mortem Heinrici hujus Ducis sumpsit Imperium, quemadmodum per omnium Chronicorum & historiarum manifestum constat Documentum.

8. Falsitatis Argumentum, ex ipsa fabula sumitur, quòd post annos ferme xv. de puero, quem omnes credebant filium Ducis, Imperatorem dicit fuisse suspicatum: cùm aliud non sciret, quàm illum, de quo narratur suspicio, à duobis famulis occisum. Quomodo ergo illum esse puerum rustici, quem jusserat in nemore occidi, suspicari potuit: quem ducis filium haberi ac dici cognovit?

9. Figmenti Argumentum, ex illo manifestum accipimus: quòd filios Ducum, qualis iste puer tunc habitus fuisse describitur, cùm mitteretur cum litteris ad Reginam, solitarios ac mendicos ire per viam non solere scimus. Enimverò, si missus est cum litteris solitarius, ut fabulatur historia, Ducis Heinrici filius, vel cujuslibet alterius Principis credi vel haberi ab hominibus non potuit, quomodo ergo ad nuptias filiæ Regis, qui rustici filius credebatur ab omnibus, pervenit?

10. Figmenti hujus fabulæ, argumentum est, missionis pueri ponderatio; quem si Imperator occidi voluit, quare illum non in loco, unde mittebatur, aut in via per suos clientes secretius necavit. Quod facere

Digitized by Google

per ſe occultiſſimè, ſi voluiſſet, potuit. Reginæ cur comiſit, non videtur, quod fabula narrat, fulcimentum habere veritatis, cùm occiſioni deſtinatum puerum, ab Imperatore miſſum dicit ad feminam.

11. Quod nos compellit fidem narrationi ſubtrahere eſt, quòd veriſimile non videtur, ſacerdotem litteras Imperatoris, in re tam ardua potuiſſe abſque ſuſpicione doli & fraudis permutâſſe. Quòd ſi etiam potuit, quis credat, quòd talia contra Imperatorem fecit, capitis habeat timere periculum, qui tantum in Cæſarem facinus perpetrâſſet.

12. Falſitatis Argumentum præcedentibus conjungendum duximus: qui conſuetudinem celebrandi nuptias Principum & Regum, non ignoramus. Conſtat Giſilam Imperatoris Conradi mulierem fuiſſe prudentiſſimam, quæ filiam non ſine multorum conſilio Principum etiam juſſa per litteras mariti puero tradidiſſet, quem filium Ruſtici credidit: néque fidem habuiſſet filio Ducis, qui pauper & ſolus venit. Reſcriberet ad minus vel ſemel, aut mitteret aliquos: quorum informatione voluntatis cauſam jubentis agnoſceret: nec Regum conſuetudo eſt, inſolita Reginis tali ſub pœna præſcribere, &c.

13. Hujus falſitatis argumentum eſt, quòd omnes Hiſtoriographi ſucceſſiones Imperatorum ſcribentes, hunc, de quo loquimur Heinricum Regem tertium, Cæſarem verò ejus nominis ſecundum, Conradi filium nuncupant: qui filiam ejus ſi duxiſſet uxorem, ut fabula aſtruit, gener, non filius diceretur.

14. Falſitatis Argumentum, ex illo ſumitur, quòd ambæ uxores, quas Heinricus iſte habuit, in Chronicis nominatim exprimuntur. Quarum prima Gundehildis filia Regis fuit Danorum, ut ſupra jam diximus: ſecunda verò Agnes filia Comitis Wilhelmi Pictavienſis, ſicut & diximus, & iterum dicemus. Nuſquam legitur in Chronicis, filiam Conradi uxorem habuiſſe Imperatoris.

15. Arg. erroris falſi, ex eo manifeſtum ducimus, quòd Hirſaugienſe Monaſterium apud S. Aureliũ prius, quàm Conradus imperare poſſet, conſtructum ſcimus. Nam ut ex temporum ſupputatione manifeſtiſſimè conſtat, fundatio ſæpe dicti Monaſterij, ducentis annis minus ſex imperium præceſſit Conradi; quomodò ergo verum eſſe poterit, quòd in eo loco, ubi Heinricus natus fuit, Hirſaugia poſtea conſtructa fuerit, quemadmodum fabulæ auctor ſcripſit. Quod verò nonnulli adjiciunt, Heinricum in loco nativitatis ſuæ in nemore præfato, Hirſaugienſe nobile conſtruxiſſe Cœnobium, nullum habet veritatis fundamentum. Nam ſi de primo Cœnobio loquantur S. Aurelij, fundatio eſt Comitis Erlafridi, quæ cœpta eſt anno Dominicæ nativitatis, octingenteſimo, triceſimo, tempore Ludovici Pij, Imperatoris primi. Si verò ad ſecundam convertant intuitum, dicimus inſtaurationem Monaſterij fuiſſe Hirſaugienſis, non fundationem. Et hæc quidem inſtauratio, non per Imperatorem Heinricum, ſed per Comitem Adelbertum de Calba, ſicut poſtea dicemus, facta eſt. Quod ſi fundationem iſtius Monaſterij præſentis Hirſaugienſis trans pontem nobis pro fabulæ confirmatione objecerint: reſpondemus. Monaſterium Hirſaugienſe novum trans Nagaltaham fluviolum, néque per Regem aliquem, néque per Comitem, ſed per S. Wilhelmum Abbatem duodecimum, & ſuos Monachos, à fundamentis de novo eſſe conſtructum.

Fundatores Hirſaugiæ qui fuerint.

Ulti-

Digitized by Google

Ultimum falsitatis Argumentum ex illo colligimus: quòd etiam ipsi Scriptores hujus fabulæ, & Gottfridus, & alij quos commemoravimus, Henricum Regem tertium Conradi Imperatoris secundi filium, extitisse manifestè scribunt, non Generum. Multa possemus, & alia introducere argumenta contra hujus præscriptæ figmentum fabulæ, si non videretur nobis superfluum, & legentibus forsitan esse tædiosum. Satis ergo fuerit nos in ejus confutationem ea posuisse, quæ diximus: quatenus & nostram compilationem, & Hirsaugiensis Monasterij vetustatem ab injurijs ignorantium defendamus. Quæ autem causa moverit inventorem fabulæ, ad mentiendum, ut puto, nihil mea interest.

MXL.

Anno Monasterij S. Aurelij vacantis XXXIX. Heinricus Conradi secundi Imperatoris filius, Rex Romanorum III. principum electione ad imperium assumitur, & imperavit annis XVII. qui erat multæ urbanitatis, prudens, sapiens, & in omni genere scripturarum non parum eruditus. Qui factus Imperator omnes Ecclesiarum structuras, tam in monte Lyntpurg, quàm in civitate Spirensi, quas pater magnificè inchoaverat, summa cum diligentia consummavit, donationes etiam & possessiones, quas pater pro sustentatione servorum Domini, ad easdem Ecclesias contulerat, non solum in aliquo non minuit: sed multa de suis proprijs adijciens, quantum potuit auxit, & ampliavit. Et sciendum, quòd abhinc quædam inter scriptores temporum differentia sonare videtur; quam consideratione nostrâ facilè poterimus amputare. Heinricum istum nonnulli secundum, alij verò tertium nuncupârunt, & sic deinceps usque ad ultimum dissonantia continuatur, quod inde manifestum est proveniisse, quia Heinricus Rex I. coronam Imperij non habuit, & ob id de catalogo Imperatorum à quibusdam repellitur, ab alijs verò insertus reperitur. Qui repudiant eum ab Imperatorum consortio, istum Heinricum appellant secundum, qui verò admittunt, tertium. Nos autem illos sequemur, qui I. Heinricum inter Imperatores computant, nec Imperij coronâ distinguimus, sed nomina Regum; qui etsi coronati non fuerint, locum tamen, & potentiam imperialem habuerunt, & excludi non debuerant.

Heinricus tertius fit Imperat.

Dissonantia inter Scriptores de Heinricorum numero.

Anno prænotato mortuus est Eberhardus primus Episcopus Ecclesiæ Babenbergensis, vir tam eruditione scripturarum, quàm morum integritate venerabilis, qui suâ industriâ Ecclesiæ novellæ non mediocriter præfuit. Post quem Svvidegerus ordinatur secundus Episcopus, & præfuit annis sex, quibus evolutis, in summum Romanum Pontificem electus est.

MXLI.

Anno Monasterij S. Aurelij vacantis XL. Heinricus Rex contra Uratislaum Ducem Boëmiæ duxit exercitum, sed non satis prosperum res consecuta est effectum. Multis namque procéribus atque militibus in præstructione sylvarum conclusis, occisis & captis, Petro quóque Ungarorum Rege Boëmis auxilium ferente, cum gravi dispendio suorum redijt. Eodem anno mortuus est Elias Abbas Monasterij S. Martini Scotorum in Colonia, vir integerrimæ conversationis, qui ad mensuram Regulæ SS. Patris nostri Benedicti una cum Monachis suis vitam duxit valde arduam & religiosam, paucísque tunc temporis imitabilem, ratio-

Rex copias ducit in Boëmiam.

ratione cujus multas à carnalibus hominibus quotidie ſuſtinuerunt injurias: qui bonorum opera virorum, quæ imitari non poterant, impio dente peſſimæ æmulationis provocati, ſtudio, ut ſolet fieri, carpebant.

Gwimund. ex Monacho Archiepiſcopus.

Claruit his temporibus Gvvimundus ex Monacho Cœnobij de S. Cruce S. Leufridi noſtri Ordinis Archiepiſcopus Averſanus, vir in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, ingenio ſubtilis, & diſertus eloquio, qui ſcripſit ad Rogerium Monachum de Corpore & Sanguine Domini, contra errores Berengarij Turonenſis neceſſarium opus in 3. libros diviſum: alia etiam nonnulla compoſuit, quæ ad manus noſtras non pervenerunt.

Rogerius Monachus ſcriptor.

Claruit & Rogerius Monachus ejuſdem Cœnobij Crucis S. Leufridi ad quem prædictus Gvvimundus adhuc in Monaſterio conſtitutus, ſuum in opere memorato exercitavit ingenium; vir certè & ipſe doctiſſimus, qui ſimili ſcripſit intentione contra Berengar. de Sacramẽto Altaris lib. 1. De integritate fidei Catholicæ lib. 1. De immortalitate animæ lib. 1. & alia quædam lucubrâſſe dicitur, quæ ad notitiam noſtræ lectionis non venerunt. Claruit hiſdem quóque temporibus Lampertus Monachus Cœnobij S. Laurentij Leodienſis noſtri Ordinis, ſub norma D. Patris Benedicti, in ſcripturis eruditus, nec minus vitæ merito reverendus: qui Magiſter ſcholæ Monachorum prælatus bene docuit, & plura ſcripſit. In quibus ſe virum egregiè doctum oſtendit: & utilem ac notum poſteritati fecit. Hic Adelmanni præceptoris, ac poſtea Brixinenſis Epiſcopi quondam fuit diſcipulus, à quo magnis effertur præconijs: vitam S. Heriberti Colonienſis Epiſcopi pulchro ordine, & diſerto admodum eloquio lib. 1. De ejuſdem S. miraculis lib. 1. Hymnorum varij generis carminum lib. 1. Epigrammaton lib. 1. Officium nocturnum de S. Heriberto ſcripſit, quod pulchrâ & regulari modulatione compoſuit, alia etiam multa lucubrâſſe dicitur, quæ ad manus noſtras non pervenerunt.

MXLII.

Pannonij Petrum Regem expellunt.

Anno vacantis Monaſterij S. Aurelij XLI. Pannonij qui & Ungari, ſeditione factâ, Ovonem quendam ſuper ſe Regem conſtituunt, & de Regno Petrum expellunt. Qui profugus & exul Heinrici Regis, cui priori anno Boëmis ferendo auxilium, rebellaverat, gratiam petijt, & impetravit. Rex igitur Heinricus magno ſuorum congregato exercitu, Boëmiam rurſus ingreditur: animum Leonis induens quaſi rugientis, omnia devaſtat, omnia vincit, omnia ſuperat; nihilque omnino intactum relinquens, Ducem Uratiſlaum rebellem obſides dare, ipſumque poſt ſe Ratiſponam ad deditionem humillimam venire compulit: à quo mox fidelitatis perpetuæ juramentum, & ſervitij cum omnibus cautionibus neceſſarijs accepit. Interea dum hæc agerentur in Boëmia, Ovo indignatus, quòd Rex Heinricus Petrum ſuſcepiſſet ad gratiam, collecto magno ſuorum exercitu, fines Bavarorum ingreditur: & omnia prædis & incendijs depopulatur. Contra quem Adelbero, provinciæ Auſtriæ Marchio Regi Heinrico fidelis in prælium deſcendens, magnam partem Ungarorum bellando ſuperavit & extinxit, reliqui conterriti fugiendo ſe ſalvârunt.

Heinricus Rex Boëmiam ſuo Imperi. ſubijcit.

MXLIII.

Anno Monaſterij vacantis XLII. Indictione Romanorum XI. Amichadus Fuldenſis Cœnobij Monachus natione Scotus, & multis annis pro Chriſti amore apud Fuldam incluſus, de incolatu, ad patriam felicitatis

Digitized by Google

citatis æternæ transmigravit. Super cujus tumulum nocturno tempore lumina divinitus missa lucere sunt visa, voces cantantium Angelorum auditæ, & plura ostensa miracula.

Gisila uxor Imperatoris moritur

Eodem anno die XIV. mensis Februarij mortua est Gisila Imperatrix Conradi secundi uxor, & mater Heinrici Regis tertij, cujus cadaver juxta mariti sui tumbam in Ecclesiâ Spirensi sepelitur.

Hermannus contractus moritur.

Anno prænotato Hermannus Contractus ex Comitibus de Veringen Monachus nostri Ordinis Cœnobij S. Galli in Suevia, homo in omni litteratura doctissimus, non sine opinione sanctitatis moritur: de cujus ingenio & lucubrationibus longè dictum est suprà, anno Monasterij vacantis tertio, qui scholæ Monachorum in eodem loco plusquam XXXVIII. annis gloriosè præfuit, & multos docendo erudivit. Quis verò in regimine scholarum isti Hermanno successerit, nescimus.

Anno præscripto Heinricus Rex memor injuriarum, quas Regno & sibi anno priori Ovo Pannoniæ tyrannus intulerat: volensque pro viribus ulcisci contumeliam, cum suorum exercitu magno Ungariam ingressus, duas populosissimas Civitates evertit, & plures in deditionem accepit, multorumque spolijs dives, in Germaniam felix revertitur.

S. Clarus Monachus Selgenstat.

Claruit his temporibus in Cœnobio SS. Martyrum Marcellini & Petri in Selgenstat, Moguntinæ Diœcesis, Monachus quidam conversatione simul & nomine clarus, qui tam in divinis scripturis, quàm in sæculari litteratura nobiliter doctus, & divino tandem spiritu miraculosè inspiratus, omne studium suum, in quo prius delectabiliter solebat occupari, convertit ad amorem Dei; nam de licentia sui Pastoris, ut Christo servire totis potuisset viribus, omnium cœpit hominum declinare consortium, & inclusus juxta idem Monasterium in arctissima cella, gratum Deo exhibuit famulatum. Annis triginta ferme in eodem loco fuit, pro Dei amore spontaneâ voluntate reclusus, devotissimâ intentione in Dei laudibus semper occupatus. Octavo reclusionis suæ anno, spiritum S. prophetiæ à Domino accipere meruit, & deinceps usque ad mortem in omni puritate mentis, & corporis duravit. Carnem, & omne, quod vitam habuerat, non manducavit: vinum & siceram cunctis diebus reclusionis suæ non bibit; in spirituali exercitio fuit continuus, lectioni divinarum scripturarum, orationi & contemplationi semper deditus, & nullo unquam tempore otiosus: tandem post multa sanctarum virtutum opera, post clara de futuris contingentibus, quæ Deus illum voluit prædicere, vaticinia, anno Dominicæ Nativitatis prænotato, 1. die Mensis Februarij, ut verus Dei sanctus, ad requiem cœlestis patriæ vocatus moritur, & inter chorum & altare summum, cum reverentia & honore sepelitur. In cujus transitu, voces cantantium Angelorum sub melodia inenarrabilis suavitatis auditæ sunt, non ab omnibus, qui aderant, sed à quinque Monachis, Brunone, Hermanno, Richvvino, Joanne & Rudolpho, quos vitæ sanctimonia fecerat dignos, qui & ipsi quinque orantes exaudi ti sunt, & eodem anno ad Clari consortium moriendo transmigrârunt. Series autem Cantici, quod præcinentibus Angelis audierant, hunc tenorem continebat: *In cœlestibus regnis Sanctorum habitatio est Alleluja, & in æternum requies eorum Alleluja.* Custos quoque Ecclesiæ præfati Monasterij nomine Erlungus Monachus, probatæ fidei, & religionis septem vicibus candelas

Annis 30. fuit inclusus.

Multis claruit miraculis.

ad tumbam ejus poſitas, quas extinxerat ſuâ manu, divinitus reincenſas reperit: multa de hoc ſanctiſſimo viro in ſuis compilationibus Marianus Scotus Monachus Fuldenſis, & alia miracula de Sanctis, qui ſuo tempore claruerunt, recitat, quæ nos brevitatis causâ omittimus.

MXLIV.

Rex devaſtat Pannoniam.

Anno vacantis Monaſterij S. Aurelij xxxxiii. Heinricus Rex denuo duxit in Pannoniam, & Petro in Regni ſolio potenter reſtituto, ſatisfactionem, munera, obſides, & pacis, fidelitatiſque obſervationem per Jusjurandum ab Ungaris ſuſcipiens, cum ingenti gloria victor ad ſua revertitur. Eodem quoque anno ſynodus Epiſcoporum magna, & conventus Principum apud Conſtantiam Sueviæ civitatem celebratur: ubi convenientibus multis, etiam Heinricus Rex de Ungaria reverſus, inter eos perſonaliter comparuit, & cunctis, qui in eum deliquerant, debita dimiſit, omnibuſque inimicitijs deſtructis, pacem eatenus inauditam per totum regnum edicto publico confirmavit.

Nova Regina inungitur.

Anno prænotato, Heinricus Rex poſt repudium, quod ſibi dederat Gunhildis uxor prima, ut ſupra diximus, Agnetem Comitis Wilhelmi Pictavienſis filiam apud Moguntiam ungi faciens in Reginam, per miniſterium S. Bardonis Archiepiſcopi, regalibus ſibi nuptijs apud Ingelenheim villam regiam, uxorem copulavit. Conveniſſe ad has nuptias infinitam Hiſtrionum & Joculatorum multitudinem legimus, quos omnes, non ſolùm muneribus, ſed etiam cibo & potu vacuos, Rex abire præcepit; cibaria verò, quæ manducantibus invitatis ſupereſſent, non Hiſtrionibus & Mimis, ſed Chriſti pauperibus, quorum aderat multitudo maxima, deberi confirmans.

Lupoldus Auſtriæ Marchio moritur.

Anno etiam prænotato, mortuus eſt Lupoldus Marchio Auſtriæ, filius Adelberonis, cujus antea mentio habita fuit, vir ætate Juvenis, corpore & animo fortis, qui Ungarorum malleus, & ferrea virga extitit. Maxima peſtis hoc anno pecudum fuit, hyems dura, & nivoſa.

Eodem quoque anno Gozzilo, Dux Lotharingiæ moritur, duos relinquens filios, Gozzilonem videlicet, & natu majorem, & Gotfridum minorem ætate. Qui Gotfridus fratre ſuo aſtutior, Ducatum Patris ſeniori debitum præoccupans, illum ad Regem fugere compulit, & Principatum ſolus violenter poſſidere cœpit. Miſsâ igitur legatione ad Regem Heinricum, fratrem ut inutilem poſtulat abjici, & ſibi Ducatum Lotharienſium concedi, quod cùm impetrare minimè potuiſſet à Rege, poſtponens Jusjurandum, & fidem, parat rebellionem.

MXLV.

Heinricus Rex Ungariam ſubjicit.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis xxxxiv. Indictione Romanorum xiii. Heinricus Rex tertiò Pannoniam ingreſſus, Domini præſente clementiâ victor extitit, & Ovonem cum uxore, filijs, & cognatis, quibus fugiendi locus erat, de Regno effugavit, Petrum denuo in Regni ſolium inſtituit, & tam ipſum, quàm totum Ungarorum Regnum ſuo imperio ſubjicit; ſummóque cum honore ad ſua redijt. Eodem anno Gotfridus Lotharingiæ Dux Regi Heinrico, ut diximus, rebellis, ad humillimam deditionem compellitur, & in caſtello quodam ſuo, quod Gibichenſtein dictum eſt, uſque ad ſatisfactionem cuſtodiæ mancipatur. Peractâ tandem pœnitentiâ, condignè ad Regis gratiam recipitur.

Anno

Digitized by Google

Anno prænotato, 28. die menſis Maij, mortuus eſt S. Bruno Epiſcopus Herbipolenſis, patriâ Saxo, & in Eccleſia S. Kiliani Martyris ſepelitur in crypta, vir magnificus, qui optimè rexit, & multa bona fecit Eccleſiæ ſuæ: non minus vitæ merito, quàm ſcientiâ ſcripturarum illuſtris. Hic Heinrici Regis III. nepos fuit, in cujus familiaritate præcipuus extitit, de cujus ingenio & ſcriptis anno Monaſterij vacantis XXXI. dictum eſt. Huic in Epiſcopatu Herbipolenſis Eccleſiæ ſucceſſit Adelbero Abbas Monaſterij Lambach noſtri Ordinis in Bavaria, & præfuit in principio quidem feliciter, poſtea verò ſub Heinrico Rege IV. excommunicato in multis tribulationibus, annis XLV. menſibus tribus, diebus ſeptem. Heinrico etenim IV. tanquam hæretico, per Romanum Pontificem excommunicato, cives Herbipolenſes contumaciter ſemper adhærentes, prædictum Adelberonem Epiſcopum ſuum Apoſtolicis mandatis obedientem expulerunt, ſubſtituentes in locum ejus de mandato Imperatoris Meginhardum: quo poſt triennium mortuo, Eberhardum ſtatuerunt Epiſcopum, Adelberone adhuc in exilio apud ſuos Bavaros vivente. Sed de his locis congruentibus omnia ſingulatim dicenda, in melius reſervamus. Præfuit autem Adelbero in Eccleſiâ Herbipolenſi reſidens annis quadraginta, ſupervixit deinceps expulſus annis quinque, ut patet in loco ſuo. Iſte Præſul Adelbero, & Eccleſiam Canonicalem S. Stephani Herbipolenſem anno Pontificatûs ſui decimo, Monaſterium Ordinis noſtri fecit, & Canonicos ad alias Eccleſias tranſtulit, ſicut inferius ſuo loco dicemus.

Adelbero Abbas in Lambach fit Epiſcop. Herbipolenſis.

Anno etiam prænotato, Caliphâ Archiſoldano Ægyptiorum mortuo, filius ejus, qui patri ſucceſſit in regno, ad inſtantiam Imperatoris Græcorum Chriſtianis indulſit, ut templum Dominici ſepulchri ante annos, ut ſupra dictum eſt, ſex & viginti per Saracenos deſtructum, reædificare poſſent. Unde Nicephorus Patriarcha, unà cum Chriſti fidelibus manus apponens operi, Soldano nihilominus ſumptus, & impenſas ob amorem Imperatoris Conſtantinopolitani neceſſarios de ſuo ærario publico miniſtrante, ſatis inſignem Eccleſiam inſtar prioris, brevi tempore conſtruxerunt, in quo Domino ſervientes, multas eleemoſynas Regum acceperunt.

Eccleſia Jeruſalem reædificatur.

MXLVI.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis XLV. ultimâ die menſis Martij mortuus eſt S. Guido, Cœnobij Pompoſienſis in ſuburbanis Ravennæ, villâ Caſamarenſi Abbas anno regiminis ſui XLVIII. vir SS. Converſationis, qui multis in vita & poſt mortem coruſcavit miraculis, cujus Corpus ſanctiſſimum non diu poſtea propter ſigna & miracula multa, Rex precibus ſuis ab Archiepiſcopo Ravennatenſi obtinuit, & cum ſumma reverentia in Germaniam deportans, Spiræ in Eccleſia S. Joannis, quam pater fundaverat, collocavit; ab illa die, uſque in præſens tempus, Eccleſia ipſa, quæ ſub honore S. Joannis Evangeliſtæ conſecrata fuerat, ad S. Guidonem nuncupatur: ſancti autem Corporis ad Spiram illatio facta eſt 28. die Aprilis, in cujus rei memoriam, feſtum ejus quotannis eodem die apud Neometenſes agitur.

S. Guido Abbas moritur.

Anno prænotato Heinricus Rex tertius, rebus in Germania diſpoſitis, Italiam cum exercitu ingreditur: venienſque ad urbem à Romanis pacificè cum honore magno ſuſcipitur, & à Patribus ut fluctuanti Eccleſiæ

Tres Papæ deponuntur Romæ.

inter

inter procellas ſubveniat, rogatur. Tres namque de ſummo pontificatu contendebant, Benedictus videlicet nonus, Sylveſter tertius, & Gregorius ſextus. Rex indictâ Synodo Epiſcoporum, Abbatum, & Presbyterorum, cauſas de papatu contendentium, diligentiſſimè fecit examinari, & inveniens nullum eorum juſtum ad Pontificatum habuiſſe introitum, omnes per ſententiam Concilij depoſuit, & ad pœnitendum ſuis locis deputavit. Deinde Suidegerum Babenbergenſis Eccleſiæ ſecundum Epiſcopum, virum ſapientem, & doctum eligendum patribus obtulit: qui unanimi omnium conſenſu Papa ordinatus, Clemens ſecundus nuncupatus fuit, homo certè pontificio munere digniſſimus, ſed brevi tempore in eo vivere permiſſus. Duntaxat præfuit menſibus novem, diebus ſeptem. Ejus nomen fuit ante Papatum ſicut ſcripſimus Suidegerus per u. & non Syndegerus per y. ut imperitè à pleriſque ſcriptum legitur. Hæc ordinatio Pontificis memorati Clementis Romæ facta eſt in fine Menſis Decembris anno præſcripto. Anno itaque prænotato Suidegero in apicem ſumi Pontificatûs, ſicut diximus, ſublimato, Heinricus Rex 3. Conradi Imperatoris ſecundi filius, coronam imperij de manu ejus, in die Nativitatis Domini noſtri Jesu Chriſti Romæ cum magna ſolemnitate ſuſcepit. Simili pompâ benedictionem imperialem Agnes Regina Heinrici uxor eodem die, de manibus Clementis Papæ ſecundi aſſecuta eſt. Quo facto, Romanos in ſua verba jurare Heinricus Imperator jam compulit: ut de cetero pontificum electioni ſine mandato Cæſaris pro tempore exiſtentis ſe nullatenus debeant intromittere; quòd etſi forſitan illo tempore videbatur neceſſarium: poſtea tamen, ut Eccleſiæ libertati contrarium, rectè per non uſum extitit revocatum. Imperator Heinricus exercitum à Roma duxit in Apuliam, cum magno ubique honore ſuſcipitur, & ut unicus, & verus mundi Dominus, & Monarcha ſalutatur. Interea dum Imperator viſitans perluſtraret Apuliam, Agnes Imperatrix remanſit gravida cum præſidio apud Ravennam. Impletis tandem diebus ſuis, filiam peperit: quam Giſilam vocavit, quæ Ordinis noſtri poſtea ſanctimonialis virgo extitit.

Suidegerus Epiſcopus Bambergenſis fit Papa Romæ.

Heinricus Rex, fit Imperator.

Imperatrix filiâ parit Giſilam.

MXLVII.

Anno Monaſterij vacantis XLVI. obijt Lambertus Monachus, & ſcholaſticus Cœnobij ſancti Matthiæ apud Treviros, de cujus ingenio, & ſcriptis ſuperius anno vacantis Monaſterij Hirſaugienſis XXXVII. fecimus mentionem. Poſt quem Joannes Cœnobij Monachus ſcholis Monachorum præfectus, docendi munus decem & octo annis ſtrenuè implevit. Erat autem in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, ſed in Muſica præcipuâ eruditione ſingularis, qui ad honorem Omnipotentis Dei, & Sanctorum ejus, multos Cantus, & proſas compoſuit, ac regulari melodiâ dulciter ornavit. Ad geſta Trevirorum, quod deerat, uſque ad ſua tempora addidit, & Carmina diverſi generis plura ſcripſit. Iſte quoque vir doctiſſimus geſta Sanctorum in duodecim volumina ſecundùm totidem anni menſes, non ſine maximo labore comportavit: quod opus à pleriſque legenda aurea nominatur. Commentarios etiam ſcripſit in omnes Epiſtolas Pauli. Et alia plura lucubrâſſe dicitur, quæ necdum ad notitiam noſtræ lectionis meminimus perveniſſe.

Joannes Scholaſticus Trevirorum.

Anno prænotato, 9. die menſis Octobris, Clemens Papa II. de Roma cum

Digitized by Google

ma cum Heinrico Imperatore proficiſcens moritur: & in Eccleſia Bambergenſi, ubi antea ſex annis fuerat Epiſcopus, ſub albo marmore ſepelitur. Cui mox in Pontificatu ſucceſſit promotione Imperatoris Boppo natione Bavarus, Brixienſis Eccleſiæ in Bavaria primùm Epiſcopus, & deinde Aquilejenſis Patriarcha, quem Damaſum vocavêre ſecundum, qui uno duntaxat menſe præfuit, minus ſeptem diebus. Nam tertio, & viceſimo Pontificatûs ſui die, veneno Romanorum interijt: & in Eccleſia S. Laurentij extra urbem, ſicut diſpoſuerat, ſepultus fuit: & vacavit ſedes 4. menſ. Poſt Damaſi mortem, miſerunt Romani Legatos ad Imperatorem in Saxoniam rogantes, optimum quempiam ſibi dare pontificem. Qui conſilio ſuorum habito, miſit eis Brunonem Epiſcopum Urbis Leucorum, quæ Tullenſis nuncupatur, & eſt ſita in Confinibus Lotharingiæ & Burgundiæ, in provincia Trevirorum, virum in divinis Scripturis eruditum, & morum ſanctitate venerabilem; qui veniens Romam, in ſummum Pontificem omnium conſenſu ordinatus, Leo IX. dictus eſt, & ſedit annis quinque, menſibus duobus. Hic natione fuit Theutonicus, patriâ Suevus, filius Comitis de Ehingen, vel ut quidam volunt, Alſaticus, ex Comitibus de Egesheim, qui puer in Monaſterio traditus, ſub bonis præceptoribus ſcientiam omnium hauſit ſcripturarum. Deinde meritis cum ætate creſcentibus, Tullenſis Eccleſiæ præſul factus eſt, & poſtremò Romani Pontificatûs apicem conſcendere promeruit. Hic Romam ingrediens voces Angelorum in aëre cantantium audivit: *Dicit Dominus, ego cogito cogitationes pacis, & non afflictionis.* Papa factus ſanctiſſimè vixit, Chriſtum in forma leproſi hominis hoſpitio ſuſcepit. Scripſit inter alia contra errores Græcorum ad Conſtantinopolitanum principem lib. I. Cantus quóque varios de diverſis ſanctis pulcherrimâ ordinatione & melodiâ compoſuit. Hoc ipſo anno Petrus Rex Pannoniæ, factâ ſuorum defectione, à quodam tyranno Ungaro captus, & excæcatus eſt, truſuſque in cuſtodiam, non diu poſtea moritur. Cujus Imperium tyrannus ille capeſſens, regnare pro eo cœpit.

Leo Monachus Pap. 9.

Miraculis claruit.

MXLVIII.

Anno Monaſterij vacantis XLVII. Indictione Romanorum I. mortuus eſt Otto Dux Suevorum, vir potens & magnanimus, amator pacis & pauperum, defenſor ſuorum conſtantiſſimus. Poſt quem Otto comes de Svveinfurt, patriâ Francus Orientalis, Dux & Princeps Suevorum de conſenſu Heinrici Imperatoris fuit inſtitutus, & præfuit genti Suevorum annis novem, vir & ipſe potens & inclitus.

His quóque temporibus Anſelmus Abbas Monaſterij Lauriſſenſis noſtri tunc ordinis (quod Præmonſtratenſes nunc occupant) in Strata Montenſi conſtruxit novam circa Heydelberg Oppidum præpoſituram, in qua Monachos noſtri Ordinis cum Præpoſito, ſibi tamen ſubjectos, poſuit: pro quorum ſuſtentatione, proventus eis, & redditus neceſſarios deputavit. Verùm poſt annos deinde centum ferme & quinquaginta hæc ipſa Monachorum præpoſitura in Cœnobium Monialium ejuſdem Ordinis noſtri per Conradum Palatinum Rheni Comitem fuit commutata, ut ſuo inferius loco & tempore plenius favente Domino dicemus.

Cœnobij Nuenburg fundatio.

Anno prænotato ſextâ die menſis Junij obijt Egilvvard⁹ Monachus, & Scholaſticus Cœnobij S. Burghardi prope civitatẽ Herbipolenſ. vir doctus,

Digitized by Google

ctus, & vitæ merito ſatis venerandus: de cujus ingenio, & lucubrationibus longè ſupradictum eſt, anno Conradi Abbatis XIII. Huic in regimine Scholaſtico ſucceſſit Marquardus Cœnobij Monachus, præfati Egilvvardi quondam auditor atque diſcipulus, vir & ipſe tam in divinis Scripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, metro ſimul exercitatus & prosâ: qui legendo, ſcribendo, & docendo ſcholis gloriosè præfuit Monachorum annis quatuor & viginti, multoſque in ordine diſcipulos in omni varietate ſcripturarum conſumatos inſtituit. Scripſit in Evangelium Matthæi Comentariorum libb. 4. In Regulam quóque S. P. noſtri Benedicti Comentarium edidit. Cantus quóque varios, Carmina & Epiſtolas ad diverſos ſcripſit elegantes.

Marcquardus Monachus Herbipolenſis.

Anno etiam prænotato, XVI. die menſis Junij obijt Boppo Trevirorum Archiepiſcopus, non ſine magna opinione ſanctitatis in Eccleſia S. Petri Apoſtolorum principis Cathedrali ſepultus, quem Dani ſuum meritò recognoſcunt Apoſtolum, per quem ſacræ ſumpſerunt fidei Chriſtianæ Documentum. Ejus vitam & geſta Ebervvinus Tholegienſis Abbas deſcripſit, quemadmodum ſupradictum eſt, anno vacantis Cœnobij XLIV. cui ſingulari familiaritatis amicitiâ ſemper conjunctus fuit. Poſt quem Eberhardus Wormatienſis præpoſitus in Archiepiſcopatu ſucceſſit, vir nobilis & ſtrenuus, nec minus vitæ merito, quàm generis nobilitate venerandus, & præfuit annis decem. Hic filius erat Palatini Comitis Rheni Ezzelini nobiliſſimi Principis, & frater Hermanni Archiepiſcopi Colonienſis, & Ludolphi Palatini, de quibus longè ſupra diximus anno videlicet Monaſterij S. Aurelij Hirſaugienſis vacantis XIII. de miſerabili autem interitu hujus S. Pontificis Eberhardi, ſuo loco inferius dicemus, anno vacantis Monaſterij quinquageſimo ſeptimo.

MXLIX.

Heinricus Imperator vaſtat Galliam.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis XLVIII. Heinricus Imperator exercitum ſuorum validum duxit in Galliam, contra Gotfridum Lotharingiæ Ducem, & Baldevvinum rebelles: quibus ad deditionem coactis, & regno in illis partibus pacificato, victor cum honore in Germaniam revertitur, & convocatis Regni principibus in Ulma vico Sueviæ colloquium pro utilitate & negotijs reipublicæ indixit. Eodem anno Synodus Moguntiæ generalis celebrata eſt Epiſcoporum & Abbatum, in qua Leo Papa IX. cum Cardinalibus multis comparuit.

Augienſis Eccleſia nova conſecratur.

Anno quóque præſignato, XXIV. die menſis Aprilis, Berno Augienſis Cœnobij Abbas, & reformator clariſſimus, de quo ſupradictum eſt, anno vacantis Monaſterij XVII. Eccleſiam S. Marci, quam de novo conſtruxerat, magnam & inſignem conſecrari fecit per Theodoricum Epiſcopum Conſtantienſem, præſentibus Heinrico Imperatore, & multis alijs Epiſcopis, Principibus & Abbatibus: prior autem Eccleſia, quam S. Pyrminius Epiſcopus Meldenſis B. Mauri Abbatis diſcipulus, tempore Theoderici Regis Francorum, in prima Cœnobij Augienſis fundatione conſtruxerat, nimiâ vetuſtate, utpote quadringentorum annorum, ac priſcâ ſimplicitate ruinoſa & penè deſtructa, ſtare diutius in vigore non potuit. Eodem anno, VII. die menſis Junij prænominatus Berno Abbas Augienſis morbo gravatus & ſenio, bonis operibus plenus moritur, & in prædicta S. Marci Eccleſia, quam de novo conſtruxerat, anno Regiminis ſui

Berno Augienſis Abbas moritur.

Digitized by Google

nis ſui ac curæ paſtoralis XL. cum honore ſepelitur, die videlicet poſt dedicationem Eccleſiæ, quam diximus, quadrageſimo tertio, de cujus ingenio, & ſcriptis dictum eſt ſupra loco præallegato.

Anno item prænotato primâ die menſis Januarij moritur, S. Odilo V. Abbas Monaſterij Cluniacenſis noſtri Ordinis, in Burgundia, vir ſanctiſſimæ vitæ, qui multis & vivus & mortuus coruſcavit miraculis, propter quod in SS. Catalogum relatus eſt; cujus vitam Petrus Damiani ex Monacho Epiſcopus Cardinalis poſtea litteris commendavit. Obijt autem anno ætatis ſuæ 87. Abbatiæ verò LVI.

Humbertus Monachus Cardinalis

Claruit his temporibus Humbertus Monachus noſtri Ordinis Cœnobij Tullenſis, natione Lotharingus; vir in omni genere ſcripturarum doctiſſimus, quem Bruno Epiſcopus Tullenſis Romam profecturus ad ſummum Pontificatum ſuſcipiendum, ut ſupra diximus, propter ſapientiam & doctrinam viri, ſecum duxit, & primò quidem Epiſcopum ordinavit in Sicilia, poſtea fecit eum ſanctæ Eccleſiæ Romanæ Cardinalem, cujus conſilio ſemper in rebus magnis & arduis uti familiariſſimè conſuevit. Qui miſſus Conſtantinopolim, contra errores Græcorum, magnificè diſputavit publicè, coram Imperatore & Patriarcha, ſuperavitq; Leonem Epiſcopum Bulgarum, & Nicetam Pyctoratum, Monachum valde doctum uſque adeò confutavit, quòd omnes libros erroneos à ſe compoſitos coram omnibus manu propriâ injectos ignibus concremavit, & errorem priſtinum abjurans & deteſtans, execratuſque anathematizavit. Hanc autem diſputationem ſuam omnem Humbertus litteris commendavit, conficiens Dialogum valde bonum & elegantem; cujus interlocutores ſunt ipſe alter ſub nomine Romani, & Niceta Monachus alter ſub nomine Conſtantinopolitani. Alia quóque nonnulla ſcripſiſſe dicitur, quæ ad notitiam noſtræ lectionis non venerunt.

Hildebrandus Monachus Card.

Hildebrandus etiam Monachus Cluniacenſis, vir doctiſſ. hâc tempeſtate Romæ claruit, quem Leo Papa nonus Abbatem primò conſtituit Monaſterij S. Pauli Apoſt. extra urbem; ac deinde S. Romanæ Sedis Diaconum Cardinalem ordinavit. Qui tandem ſummus Pontifex creatus & Gregorius ſeptimus dictus, multas ab Heinrico quarto Rege, aliiſque injurias & contumelias ſuſcepit. *M L.*

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis XLIX. ſanctus Leo Papa nonus ad petitionem Imperatoris Heinrici, Germaniæ provincias multas perluſtrans, varia in diverſis locis conſilia tenuit, & pacem ubique reformavit. Morabatur eo tempore Comes in Calba nomine Adelbertus, de Genealogia Comitis Erlafridi quondam primi fundatoris Monaſterij S. Aurelij Hirſaugienſis linealiter procreatus, qui habebat uxorem nomine Wiltrudem Chriſto ſatis devotam fœminam. Hic nepos fuit S. Papæ Leonis, cujus mater filia extitit Comitis de Egisheim, ſoror videlicet ipſius Pontificis. Qui audiens Romanum Pontificem, avunculum videlicet ſuum, ad partes venientem Suevorum, in ejus occurſum feſtinus properat, & quatenus ad ſuum parumper declinet hoſpitium, humillimè rogat. Pontifex cum devotione poſtulantis, tum ſanguinis & neceſſitudinis conſideratione permotus libenter annuit: & à via paululum deflectens iter, ad Calbam Comitis domicilium intravit. Qui humaniſſimè receptus, ne vacuus videretur domum intraviſſe nepotis, verbum

Adelbertus comes Calbanus.

Digitized by Google

ſanctæ prædicationis ubíque ſuo more diſſeminat, & mentes hominum ad Dei ſuſtollere amorem laborat. Alterâ die Pontifex Leo comprehendens dexterâ Comitem, de Caſtello recreationis animi causâ foras egreditur, & conſcendens in montis verticem, his nepotem ſermonibus affatur: *Videtur nobis, chare nepos, locus iſte montibus circumſeptus, quem & aquarum copia fertilem, & nemorum ſolitudo reddit quietis capacem, valde idoneus, ad conſtruendum aliquod ſervorum Dei habitaculum, in quo die ac nocte Numen adoretur divinum. Et mirum, imò dolendum eſt, ſi omnis ſolitudo hæc ſervorum Dei nullum debuerit habere Cœnobium.*

Cui Adelbertus Comes tale dedit reſponſum: *Eſt in vicino hîc, Reverendiſſime Pater, Eccleſia, quondam à Progenitoribus meis in honorem ejuſdem S. Aurelij nomine conſtructa, cujus & corpus in ea fertur ſepultum, in qua olim fuit multitudo Monachorum; qui ſicut à patre ſæpius audivi meo, per plures annos Omnipotenti Domino in vera devotione regulariter vivendo ſervierunt, ſed tandem miſerabiliter à ſanctæ Religionis fervore tepeſcentes, paulatim in utroq; ſtatu ſpiritualium ſimul, & temporalium penitus defecerunt. Qui cùm ſæpius ab Avo meo ad emendationem vitæ revocati, monitiones ſalutares contemnerent, ac in deterius proficerent, Deo ſic perordinante, ne diutius improbitate ſuâ ſcandalizarent populum ſimplicem & indoctum, penitus deficientes, aut mortui fuerunt, aut inopiâ rerum temporalium compulſi, de Monaſterio neſcio quorſum abierunt.* Quibus auditis Papa ingemuit, & Comitem ſic alloquens interrogavit: *Et quis hodie poſſidet bona & emolumenta illius Cœnobij?* Cui Nepos reſpondit: *De bonis Monaſterij rationem dare nequeo; cùm quales habuerit poſſeſſiones, penitus ignoro.* Intellexit Papa myſterium, & quod mente cogitabat, prudenter tenuit, ad horam ſecretam; noluit enim durius nepotem arguere, ſed veritatem prius voluit indagare. Ad Eccleſiam igitur S. Aurelij perſonaliter ſtatuit procedere, & Corpus ſancti abſconditum, ſi inveniri potuiſſet, rurſus elevare. Erat ibi Clericus quidam ſenex nomine Bertoldus, qui Monachos apud S. Aurelium religioſiſſimè converſantes viderat, & omnem hiſtoriam, quæ contigerat, pleniſſimè ſciebat. Is à ſumo Pontifice ſecretè interrogatus, veritatem geſtorum aperuit: & quòd Avus Comitis Adelberti propter ſuam avaritiam deſtruxiſſet Monaſterium, ſub juramento revelavit. Quibus Papa cognitis, vehementer doluit, & ubi Corpus D. Aurelij putaret abſconditum, requiſivit. Qui reſpondit, ſe audiviſſe à majoribus ſuis, oſſa divi præſulis Aurelij, tempore quo Normanni deſtruxerunt Wormatiam, per quendam ejus loci Abbatem, ſub terra fuiſſe abſcondita, & úſque in eum diem incognita omnibus permanſiſſe. Quibus auditis Papa Leo ſanctiſſimus fecit adeſſe artifices pro inquiſitione Reliquiarum idoneos: qui ab eo juſſi, fodere in diverſis Eccleſiæ locis cœperunt. Cumque diutius caſſo labore fatigarentur artifices, & nihil penitus inveniſſent, omnes tandem de inventione Reliquiarum cœperunt deſperare. Tunc ſancto in orationibus procumbente Pontifice, ac foſſores, ne deſperêt, cohortante, unus ex eis in arte magis peritus, (qui pridem ex dominio Venetorũ cum filijs advenerat, & multa in conſtructione novi Monaſterij bona contulit) induſtriosè perquirens ſingula loca, tandem ex repercuſſione malleorum deprehendit, terram ſubtus eſſe cavatam. Ad cujus conſilium artifices in eodem loco fodere cœperunt: & poſtremò non ſine labore humo remotâ camerâ ſubterraneam inve-

Leo Papa venit in Hirſaugiã.

Corpus S. Aurelij quæritur.

Digitized by Google

invenerunt, pulchrâ teſtudine formatam, in qua ſarcophagus recluſus apparuit. Quem videns Leo Papa, magno gaudio repletus eſt, præcipiens, ut omnes ad orationem genua flecterent, & omnipotentem Deum, pro deſiderata Confeſſoris ſui revelatione collaudarent. Oratione completâ, S. Leo propius accedens, juſſit aperiri ſarcophagum: quo recluſo, mox odor exhalavit ſuaviſſimus, qui omnes in Eccleſia præſentes ſuâ fragrantiâ mirâ dulcedine recreavit.

Corpus S. Aurelij invenitur.

Invenerunt itaque ſanctiſſimi Aurelij Præſulis oſſa pannis ſericis involuta, & in modum humani corporis ordinatim diſpoſita, & ad caput plumbeam tabulam ita continentem: *Corpus S. Aurelij Epiſcopi tempore Arnolphi Regis hîc repoſitum ſub Harderado Abbate.* Cùm Papa titulum legiſſet, ingemiſcens coram omnibus dixit: *Væ illis, qui hunc locum tanti Præſulis corporali præſentiâ, & meritis ſanctificatum in deſolationem redegerunt.* Et clauſo iterum ſarcophago, ad caſtellum Comitis Adelberti revertuntur. Poſterâ die, ubi Papa vidit opportunum æſtimatione ſuâ tempus, vocatis ad ſe Nepote Adelberto, & ejus uxore Wiltrude coram certis Cardinalibus dixit: *Heſterno die vidimus ſacras Chriſti Confeſſoris Reliquias, honore debito ſpoliatas, ipſúmque locum Omnipotenti Deo, & ſacræ Religioni Monaſticæ, pro cœleſtis patriæ deſiderio à Progenitoribus tuis, chare Nepos, conſtructum, & dicatum, & à Servis Dei multo tempore inhabitatum: quem, ſicut accepimus, avus & genitores tui, nefandâ poſſeſſionibus crudelitate ablatis fugatíſque Monachis deſolatum reddiderunt, ſanctamq; officinam virtutum, introductis diſſolutiſſimæ vitæ Clericis, in ſpeluncam vitiorum commutârunt. Tu quoque, ſicuti probato ſumus informati teſtimonio, pravo majorum tuorum inhærens exemplo, quæ rapuerunt illi, injuſtè poſſides: Deúmque & omnes Sanctos ejus ſpoliando, tibi adverſarios, & inimicos conſtituiſti. Neq; parvum ſcelus eſt ſive peccatum, quod in Deum, & Sanctos ejus committitur; cùm apud omnes etiam mortales rectè ſentientes, injuſta rerum alieni juris uſurpatio, crimen inexpiabile judicetur. Unde ſecundùm Eccleſiaſticæ inſtitutionis veritatem tibi denuntiamus: quoniam peccatum tibi rapacitatis tuæ nunquam dimittetur, niſi Monaſterio ablatum reſtituatur. Ecce tu unà cum patre tuo, & avo contra Deum armatus, fidei pactum turpiter violâſti: teſtamentum progenitorum tuorum ſubvertiſti: Deum, B. Aurelium & omnes Sanctos ejus portione legitimâ ſpoliâſti, quam niſi quantocius in integrum reſtitueris, procul dubio maledictus in æternum cum diabolo peribis. Quod olim Erlafridus, & Progenitores tui Deo, & Sanctis ejus Benedicto, & Aurelio, in conſtruendo, & dotando Monaſterium Hirſaugienſe prædictum contulerunt, & per avum tuum, ſive per genitorem ablatum in tua continetur poteſtate, niſi totum reſtituas, & te, & omnes poſt te in injuſta poſſeſſione ſuccedentes damnandos procul dubio ſcias. Et hoc tibi diximus ex parte Omnipotentis Dei, quoniam niſi B. Aurelio reſtituas Monaſterium ſuum, noveris te à regno Dei penitus alienum: & ſemen tuum in brevi eſſe delendum. Nam quæ tibi ſpes ſalutis poterit eſſe, niſi erratum tuorum, tuúmque in hac vita quantocius emendaveris, qui Chriſtum Salvatorem fidelium hæreditate ſuâ tam infideliter ſpoliâſti? gravius eſt peccatum tuum ſcelere Judæorum, qui Dominum morti tradiderunt: quoniam illi mortalem perſecuti ſunt, in quem non crediderant, tu autem illum perſequeris, & ſpolias, quem Dominum credis, & venturum Judicem exſpectas. Periculoſum eſt tibi, penituſq; damnabile, Deum habere contrarium: qui etſi tecum ad tempus miſericorditer diſſimulat, non emendatum ſine dubio poſtmodum gravius damnat. Nos ergo, quibus cura eſt, & tuæ*

Papa Comitem durius increpat.

Alienum uſurpare graviſſimum.

Spoliatores Eccleſiarũ, quàm graviter peccent.

ſalutis & tuorum, non ſolùm ratione Pontificij muneris, quo licet immeriti ex officio ſaluti omnium ſumus debitores; verùm etiam conſideratione ſanguinis, & jure propinquitatis, qui de naturæ legibus nobis es proximus, atque chariſſimus, te ex tantis animæ periculis omnino cupimus liberare, ſcientes neminem tuorum, qui tibi in hæreditate ſucceſſerit hac tua, ſicut nec te, nec patrem tuum, nec avum poſſe ſalvari; donec omnia, quæ ſancto Aurelio ablata detines, in integrum reſtituantur. Mandat Papa Comiti reparare Monaſterium. *Auctoritate igitur Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, quorum vices gerimus in terris, te monemus, requirimus, & exhortamur: ac ſub æternæ maledictionis pœna mandamus, quatenus memoratum locum quantocius in priſtinum ſtatum, & in Cœnobium Monachorum reſtituere non negligas; Monachos ibidem & Abbatem, quemadmodum fuerunt antiquitus, iterum inſtituas: eiſque omnia & ſingula, ſive per te, ſive per alios, ablata reſtituas, & ſiquid ad conſummationem hujus ſancti operis amplius requiritur, de tuis rebus & bonis pro Dei amore fideliter impendas. Hæc tibi nepos, & fili chariſſime, quantocius perficienda unà cum Conjuge tua Nobis in Chriſto filia dilecta, authoritate Omnipotentis Dei in remiſſionem tuorum peccaminum ſeriosè injungimus. Quæ ſi neglexeris (quod non ſperamus) aut mandatorum noſtrorum contemptor inventus fueris, indignationem Omnipotentis Dei, & omnium Sanctorum ejus, te noveris incurſurum, & cum dæmonibus ſine fine cruciandum.* His & alijs Papæ ſermonibus Comes Adelbertus vehementer compunctus, ad pedes illius provolvitur: ſe graviter deliquiſſe cum lachrymis publicè confitetur, commiſſorum à S. Pontifice poſtulat veniam: & omnimodam promittit emendationem: Monaſterium ſe reformaturum promittit, & omnia, quæ Papa ei mandaverat, ſe facturum pollicetur. Cui veniam precanti S. Pontifex reſpondit: *Si perfeceris ea, quæ nobis præcipientibus te facturum polliceris, veniam tibi malorum non ſolum concedimus, ſed æternæ felicitatis te filium fore non dubitamus.* His dictis, aliiſque ad ſanctum opus conducentibus ritè peractis, Leo ſanctiſſimus Præſul iter continuans Moguntiam profectus eſt. In Moguntiam autem veniens, ut ſuprà per anticipationem diximus, Concilium generale præſente Heinrico Imperatore celebrat: in quo Cardinales, & Epiſcopi quadraginta duo comparuerunt, cum Abbatibus & alijs Clericis multis. Plura in ea ſynodo conſtituta ſunt, quæ vitam & honeſtatem Clericorum concernunt. Multi quoque ab itinere deviantes rectitudinis ad viam juſtitiæ in eodem concilio reducti ſunt. Sigebotho Spirenſis Epiſcopus, in eadem S. ſynodo coram Papa Leone de ſimonia, & alijs quibuſdam criminibus accuſatus, juſtitio ſe Communionis Corporis & Sanguinis Domini noſtri Jeſu Chriſti legitimè expurgavit. Sanctus Bardo Reverendiſſimus Moguntinæ Sedis Archiepiſcopus in eadem ſynodo Legatus ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ declaratus eſt. Heinricus verò Imperator de Moguntia diſcedens, exercitum contra Baldevvinum Comitem rebellantem duxit in Flandriam, eúmque in deditionem jurare compulit, & obſides pro fidelitatis confirmatione, quotquot voluit, accepit. Leo autem Papa IX. peracto Concilio de Moguntia per Rhenum deſcendit ad Coloniam, & inde ad Aquaſgrani profectus, Imperatorem, donec rediret à Flandria, exſpectavit; multas ubique diverſis in locis Eccleſias, Capellas, & Altaria conſecravit, & quod plures noſtræ tempeſtatis infimi Pontifices facere cùm teneantur, deſpiciunt; ille, qui ſummus erat, nec tenebatur, pro Dei amore humiliter adimplere nunquam recuſavit.

Synodus XLII. Epiſcoporum Moguntiæ.

Leo Papa multas Eccleſias conſecrat.

Anno

Digitized by Google

M L I.

Anno Monaſt. vacantis L. Indictione Roman. XIV. obijt Erhardus Monachus & Scholaſticus Corbejenſis Cœnobij in Saxonia, de cujus ingenio, & lucubrationibus dictum eſt anno deſolationis Monaſterij XXXVII. Huic in regimine ſcholarum dictæ Congregationis ſucceſſit Bernardus Monachus in divinis ſcripturis ſtudioſus, & eruditus, ſæculariſque litteraturæ non ignarus, & præfuit officio ſibi demandato, annis ferme viginti octo. Scripſit ad Harduinum Archiepiſcopum Magdeburgenſem, opus luculento, ſed nimis mordaci ſermone contra Heinricum Regem IV. Imperatorem verò tertium Romanæ Eccleſiæ rebellem, & excommunicatum. In quo volumine patet clariſſimè, quàm gravis & odioſus idem Imperator fuerit Saxonibus. Alia quoque plura lucubrâſſe opuſcula dicitur, quæ ad manus noſtras non venerunt.

Bernardus Monachus Corbejenſis.

Anno prænotato, Heinricus Imperator Feſtum Pentecoſtes cum Papa Leone, & multis Principibus in Badelbronna celebravit, ubi S. Bardo ex Monacho Archiepiſcopus, habito ad Miſſam ſermone, obitum ſuum inſtare clarâ voce prædixit: veniam & pacem ab omnibus petijt, ac ſe orationibus fidelium auditorum commendavit. Poſt hæc eodem menſe, quo ſermonem fecerat, ſeque prædixerat moriturum, obijt, 10. videlicet die menſis Junij, anno Pontificatûs ſui XX. Hic, ut ſcribit Abbas Eckardus in Chronica ſua, in Cœnobio Fuldenſi ſub Monaſtica profeſſione à puero nutritus, inde pro vitæ merito ad Pontificalem dignitatem provectus, ſpiritu prophetiæ, multiſque virtutibus, & miraculis clarus effulſit. Quod verò ſupra diximus, anno deſolati monaſterij, cujus monaſterij fuerit Abbas, nos ignorare, diligentiore inquiſitione certificati retractamus. Conſtat enim nunc manifeſtè Monachum Fuldenſis extitiſſe Cœnobij, non Abbatem. Nam Richardo in Abbatia ſucceſſit Sigebertus, poſt quem Roſingus, poſtea Bardo, ſed non iſte de quo loquimur, deinde Ecgebertus, poſtea alius Bardo, ac deinde Siffridus, qui poſt Lutpoldum Moguntinæ ſedis magnus fuit Archiepiſcopus. Sancto igitur Bardone mortuo, atque ſepulto, Lutpoldus Babenbergenſis Eccleſiæ Canonicus in Archiepiſcopatu Moguntino ſuccedens præfuit annis octo, menſibus quattuor: vir moribus & converſatione præſtantiſſimus, divinorumque ſermonum, juxta ejus conſuetudinem temporis, egregius prædicator, qui verbo & exemplo utiliter præſidens, multorum corda convertit ad Dominum. His temporibus prænotatus Archiepiſcopus Moguntinenſium Lutpoldus, Monaſterium noſtri Ordinis in Monte Specioſo, vulgariter verò Schönberg antiquitus dicto, ſub honore ſancti Jacobi Majoris Apoſtoli conſtruxit, quod prædijs & proventibus neceſſarijs ad ſervorum Dei ſuſtentationem ſufficientiſſimè dotavit. In quo Monachos poſuit ſub Abbate ſecundùm Regulam D. Patris Benedicti converſantes. Sunt qui dicant hoc ipſum Monaſterium à principio fundationis ſuæ, donatione fundantis à Monachis Scoticæ nationis poſſeſſum, primóſque inhabitatores de Colonia ex Monaſterio S. Martini, quod eo tempore Scotorum erat, fuiſſe aſſumptos. Quod ſi verum eſt, oportebat brevi eos tempore manſiſſe: quoniam nobis certâ probatione conſtat, quòd anno MC. nullus in eo Monachus fuit de natione Scotorum, ſed omnes erant Germani.

Monaſterium S Jacobi Moguntiæ cõſtruitur.

Anno

Ungari funduntur à Bavaris.

Anno prænotato Ungari contra Imperatorem rebellantes, fines Regni hoſtili animo devaſtare tentârunt. Quibus Gebhardus Ratisponenſis Epiſcopus patruus Heinrici Imperatoris, unà cum Conrado Bavarorum Duce & Adelbetto Marchione Auſtriæ non magno exercitu veniens obviàm vice Imperatoris, multos eorum occidit, & reliquos in fugam convertit: urbem deinde Haymenburg in Marchia poſitam, ædificijs, muris & turribus inſtauravit, & poſuit in ea pro cuſtodia præſidium.

Anno etiam præſcripto mortuus eſt Sigebotho Spirenſis de multis criminibus priore anno accuſatus, ſed in Moguntina Synodo, ſicut diximus, coram Papa Leone IX. Dominici corporis & ſanguinis cõmunione ſe legitimè expurgavit. Cui Arnolphus in Pontificatu ſucceſſit.

Imperator devaſtat Ungariam.

Item anno prænotato, poſt ſtragem Ungarorum, quam Gebhardus Epiſcopus Ratisponenſis fecerat, Heinricus Imperator cupiens illas ſibi ulciſci injurias, cum magno exercitu Pannoniam denuo ingreditur, diviſáque in duas partes multitudine militum, utrínque Regionem illam ſylvis, & maximè aquarum collectionibus circumſeptam occupans intravit. Sed gens illa durior cæteris nationibus, cum Rege ſuo dolosè agens, ſuáque pariter cum alijs diripiens, fame & ſiti, multíſque cladibus laſſatum Imperatoris exercitum fugiens evaſit. Milites autem Imperatoris, vaſtatâ magnâ parte provinciæ, multíſque inibi occiſis, pacificè quidem, licet intactè ad propria redierunt, quoniam fugientes comprehendere non poterant, quippe qui diverſis in montibus, & nemoribus latebant. Imperator de Pannonia revertens, venit in Bavariam, ubi ſanctum Leonem Pontificem reperiens, Ratisponam ſimul intraverunt. Papa verò in præſentia Legatorum Regis Galliæ tumbam juſſit aperiri apud ſanctum Hemmrammum noſtri Ord. Cœnobium, in qua buſta ſanctiſſimi Martyris Dionyſij Areopagitæ Pariſiorum Apoſtoli contineri fama

Reliquiæ S. Dionyſij Ratisponæ.

ſparſerat ab olim publica, licet Galli penitus dicant contrarium. Quibus viſis certa, vera & indubitata S. Dionyſij oſſa comprobavit. Deinde oſſa Divi Wolfgangi Ratisponenſium quondam Epiſcopi de ſepulchro cum magna ſolemnitate levavit, & fidelium venerationi publicè expoſuit. Magna deinceps ad invocationem Divi nominis miracula utrobiqúe facta ſunt, tam ad Reliquias ſancti Martyris Dionyſij, quàm ad tumbam Beatiſſimi Præſulis Wolfgangi.

MLII.

Imperator petit Ungariam.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis LI. Heinricus Imperator cum exercitu magno iterum petit Ungariam, habens ſecum in comitatu ſanctum Leonem Papam; ſed Pannonijs denuo fugâ latentibus, parùm proficiens ad ſua revertitur. Qui cum Pontifice per Bavariam tranſiens, venit in orientalem Franciam, & ſimul venerunt in Bambergam: ubi Summus Pontifex privilegia illius Eccleſiæ coram Imperatore & omni populo, per Fridericum Cardinalem, & Cancellarium ſuum recitari fecit, & lecta publicè authoritate ſuâ confirmavit: tributum quoque annuum, quo S. Imperator Heinricus Eccleſiam Bambergenſem S. Petro, & Apoſtolicæ Sedi obligavit, in perpetuum remiſit. Erat autem cenſus marcarum argenti centum, & equus phaleratus pulcherrimè albi coloris, pro Summo Pontifice unus: à quo Eccleſiam Bambergenſem liberam fecit Leo Papa. Anno prænotato, Heinricus Imperator apud Goſlariam Saxoniæ

Digitized by Google

xoniæ oppidum quoſdam Hæreticos, Manichæo errore fœdatos, qui inter alios pravi dogmatis articulos eſum cujuſcunque animalis, quod vitam habuit, ut mortale peccatum, & pernicioſum damnabant, comprehendi fecit, & in errore pertinaces, ne macularent alios, laqueo ſuſpendi. Hæretici in Saxōia ne. cantur.

Eodem anno S. Leo Papa IX. Dominicæ Nativitatis feſtum cum Imperatore & multis Regni Principibus celebravit in Wormatia, & ſummam ipſe Miſſam ſolemniter cantavit. Alterâ die Lutpoldus Moguntinæ Sedis Archiepiſcopus, in cujus provincia dies agebant feſtos, à ſumo Pontifice juſſus ſe ad officium de S. Protomartyre Stephano cantandum in principum omnium præſentia præparavit. Qui peractâ proceſſione, ut ad hoc ventum eſt in Miſſa, ut oratione completâ, poſtquam ſe in ſua ſede ante Altare locavit, quidam ex Diaconibus ſuis nomine Humbertus, ſicut multi ob illius feſti reverentiam ſolent, lectionem decantavit. Quod quidam ex Romanis Papæ aſſiſtentes vituperabant, quòd ſecus, quàm Romana haberet conſuetudo, ageretur, ſuaſeruntque Papæ, ut tacere Diaconem Moguntinum præciperet. Miſit ergo Papa Miniſtrum ad Diaconem, qui lectionem interdiceret. Quod cùm ille Juvenum more contemneret, iterum mittendo Papa lectionem interdixit. Qui nihilominus eâdem qua prius vocis ſonoritate cantans lectionem, uſque ad finem decenter complevit. Quâ finitâ Papa illum ad ſe vocavit; & quaſi pro inobedientiæ contumacia degradavit, vel ut propriè loquar, ab executione officij ſuſpendit. Archiepiſcopus verò miſit ad Papam rogans, ſuum reſtitueret miniſtrum; quod ubi Papa renuit, Archiepiſcopus ut erat antiquæ diſciplinæ, licet ægrè, patienter tamen, interim tacendo ſuſtinuit. Perlecto Evangelio, & Offertorio ex more decantato, ubi ſancti ſacrificij tempus advenit, Archiepiſcopus in ſua cathedra reſedit, verè conteſtans, nec ſe, nec alium quemquam completurum inchoatum officium, niſi prius receperit proceſſionis ſuæ miniſtrum. Quod ubi Apoſtolicus Præſul intellexit, ceſſit Archiepiſcopo, reindutumque continuò miniſtrum ad Dominum remiſit. Quo recepto mox inchoatum continuavit officium. Qua in re, & Archiepiſcopi authoritas, & Papæ conſideranda eſt humilitas; dum & ille officij ſui dignitatem defendere contendebat, & iſte licet majoris dignitatis Metropolitano tamen in ſua Provincia cedere magis, quàm contendere volebat, quod pauci hodie facerent. Poſthæc S. Papa Leo de Wormatia Romam revertitur, multis eum diverſarum provinciarum militibus imperiali præceptione, & amicorum ſubventione comitantibus. Qui ut ſupra dictum eſt, in diverſis locis Germaniæ, multas Eccleſias, & Capellas conſecrare ſuis manibus non recuſavit. Inter quas Parochialem Eccleſiam in Hingſtetten, & Capellam S. Nicolai ſuper pontem Nagalthæ extra oppidum Calba, eodem tempore memoratur conſecrâſſe. Imperat. & Papa Wormatiæ Domini Natalem celebrant. Papa Leo Romamre. vertitur.

MLIII.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis LII. Indictione VI. Leo Papa in Italiam reverſus, mox cum exercitu Imperatoris, quem de Germania ſecum adduxerat, in Apuliam profectus eſt, poſt dies videlicet Dominicæ reſurrectionis, contra Normannos, illius terræ quondam advenas, ſed tunc poſſeſſores iniquos, Romanarum quoque partium invaſores, & ſacri hoſtes Imperij: ubi conſerto prælio, multa millia hominum ab utráq; Leo Papa devaſtat Apuliam.

Digitized by Google

parte ceciderunt. Papa fugiens cum paucis, absque victoria regreditur, relictis illic Francorum, Bavarorum, ac Suevorum militibus optimis, qui gladijs Normannorum interierunt. Ipſe verò in civitate Beneventanenſi conſedit, in qua Udalricus natione Bavarus vir prudentiſſimus eo tempore Pontificatum tenebat.

Concilium Vercellenſ. contra Berengariũ.

Anno prænotato S. Leo Papa IX. apud Vercellas Epiſcoporum Synodum celebravit, in qua Berengarium Thuronenſem, ſuis pravis dogmatibus, integritatem fidei Catholicæ graviter perturbantem, cum errore ſuo condemnavit. Aſſerebat namq; Sacramentum Dominici corporis & ſanguinis, quod in altari ſumimus, non eſſe reverà corpus Chriſti & ſanguinem, ſed veri corporis & ſanguinis figuram. Contra quem multa, & ſcripta, & diſputata ſunt; qui etſi diu fuit in errore pertinax: tamen multorum tandem conſilio informatus valde pœnituit, & ideò pravum dogma publicè revocavit. Talem verò pœnitentiam ante vitæ ſuæ finem egiſſe legitur, ut moriens à multis ſanctus haberetur. Eodem quoque anno Leo Papa IX. S. Gerhardum V. ante ſe Leucorum ſive Tullenſium Epiſcopum ſanctimoniâ vitæ quondam mirabilem, Synodo habitâ per Apoſtolicam authoritatem decrevit in numero Sanctorum Confeſſorum in Eccleſia Dei ſolemniter venerandum.

LIII.

S. Leo Papa IX. moritur

Anno Monaſterij vacantis LII. S. Leo Papa IX. poſt multa pietatis & Chriſtianæ Religionis ſtudia XIX. die menſis Aprilis moritur: & Romæ in Eccleſia S. Petri honorificè ſepelitur. Ad cujus tumbam multa deinceps miracula oſtenſa ſunt. Cujus vitam & geſta ſimul, & itinera pro reformatione ſtatûs Eccleſiaſtici habita, latiſſimè deſcripſit Anſelmus Monachus Rhemenſis, de quo poſtea dicemus, in quo volumine ſive itinerario comportavit ipſius ſanctiſſimi viri dicta & facta, in itinere à Roma in Germaniam & Galliam, in Synodis etiam, quas plurimas in diverſis locis celebravit: quantâ videlicet juſtitiâ & authoritate cauſas examinaverit Eccleſiaſticas: quáve diſtrictione peccantes corripuerit, & quemadmodum ei virtus ſit cooperata divina, ſicut patuit in Epiſcopo Friſingenſi; qui cùm in Synodo Rhemenſi contumaciter ageret, contra authoritatem Apoſtolicam, in conſpectu omnium repentè obmutuit. Bonus autẽ Leo Papa IX. cùm eſſet in divinis ſcripturis, ut ſupra diximus, valde ſtudioſus, & multùm eruditus, ſcripſit de Hæreſibus extirpandis

Opuſcula hujus ſanct. Pontificis.

lib. I. Ad Conſtantinũ Monomachum Imperatorem contra errores Græcorum lib. I. Ad Patriarcham Conſtantinopolitanum lib. I. Contra Græcorum errores multa ſcripſit, & Epiſtolas plures ad diverſos. Eodem anno Chuno, qui & Conradus Dux Bavariæ cum Pannonijs confœderatus, Imperatori graviſſimè rebellans, multa in Regno mala fecit: pro quibus tandem ab Imperatore pulſus, Ducatúque ſimul & patriâ, ſicut meruit, privatus fugit in Ungariam, & paulo poſt exul moritur. Baldevvinus etiam Flandriæ Comes, qui Hannoniæ comitatum, ante annos quatuor Imperatore renitente invaſerat, & cum Duce Lotharingiæ Gottfrido eatenus rebellaverat: cùm ſe videret ab Imperatore non poſſe obtinere, quem petivit conſenſum: totis viribus coadunatis auxit rebellionem, & violenter detinet, quod habere bonâ voluntate non poſſet.

Anno prænotato Romani poſt mortem S. Papæ Leonis miſsâ legatione

Digitized by Google

tione ad Imperatorem in Germaniam, dari ſibi Pontificem in locum demortui rogaverunt. Qui apud Moguntiam Epiſcoporum Conventum indixit, quibus, ut Romanum eligerent Pontificem virum aliquem idoneum præcepit. Illi autem conſilio inter ſe habito, Gebhardum Eichſtetenſem Epiſcopum natione Bavarum in Succeſſorem S. Leonis ſtatuerunt. Qui Romam miſſus, à Cardinalibus populóque Romano cum reverentia ſuſceptus eſt: ordinatúſque in Papam, Victor ſecundus fuit nominatus: & præfuit annis duobus & menſibus ferme octo. Cujus ordinatio Romæ facta eſt anno ſequenti in Cœna Domini: vir optimus, qui multa bona & ſtatuit, & fecit in Eccleſia.

MLV.

Victor Papa II. ſynodum celebrat.

Anno vacantis Monaſterij S. Aurelij LIV. Gebhardus, qui & Victor ſecundus Romæ in Cœna Domini, ſicut diximus, Papa ordinatus eſt, qui mox eodem anno Florentiæ Synodum celebravit, in qua multos Epiſcopos propter Simoniam, & fornicationis crimen depoſuit. Clerum ſtatutis, & admonitionibus reformavit: quid unumquemque ſecundum ſuum gradum maximè deceat docuit: pœnaſque in tranſgreſſores refundendas acriter multiplices fulminavit. Inde progreſſus, per diverſas mundi Provincias ſingulas Cathedrales viſitavit Eccleſias de vita præſulum, & Clericorum diligentiſſimam ubique faciens inquiſitionem. Bonos & rectæ operationis Eccleſiæ miniſtros beneficijs, & laudibus prætulit: malè autem operantes diſtrictiùs emendavit. Victor iſte Papa ſanctiſſ. cùm die quadam Romæ, coram multitudine populi miſſam cantaret, ac poſt Dominici Corporis conſecrationē levare calicem ſimiliter ad conſecrandum voluiſſet, minimè potuit; qui territus preces ad Dominum fudit: & ecce Diaconus ad altare miniſtrans, confeſtim à Dæmone malo arripitur, & quia venenum in Calicem miſerit, magnâ voce publicè confitetur. Quo Sanctus Præſul audito, factum miniſtri non imeritò perhorruit, & pro miraculo gratias omnipotenti Domino perſolvit.

Venenum Papæ in calicem mittitur.

Anno prænotato Heinricus Imperator cum Epiſcopis & Principibus, qui eum in magno ſemper numero comitabantur, Pentecoſten in Moguntia celebravit. In die autem feſto, cùm ante peractionem ſacrificij ſedilia ex more in Choro Principibus locarentur, contentio gravis inter miniſtros Lupoldi Archiepiſcopi Moguntini & Sigefridi Abbatis Fuldenſis pro ſedilium poſitione ſuborta fuit, quæ poſt verba contentioſos ad verbera compulit, & conſertis manibus pavimentum ſanguine reſperſit: intercurrentibus alijs tandem ſedatur contentio, fitque per Epiſcopos templi violati reconciliatio, & ſanctum Diei Officium inchoatur. Sequentiâ verò cantatâ, & ultimo ejus verſu dicto: *Hunc diem glorioſum feciſti:* Vox ab aëre lapſa, ſub eadem melodia cantavit. *Hunt diem bellicoſum ego feci:* rigentibus cunctis prætimore. Imperator conſiderans diaboli verſutiam, coram omnibus dixit: *Tu omnis malitiæ inventor diabole, diem bellicoſum, & arrogantibus luctuoſum feciſti, ſed nos per Dei gratiam, qui illum glorioſum fecit, pauperibus gratioſum reddemus in tui confuſionem.* Et mox reincœptâ ſequentiâ ſolemni vociferatione ſancti Spiritûs gratiam implorabant. Miſſâ finitâ Imperator omnes pauperes convocari fecit, quibus in magna multitudine convenientibus, univerſas dapes ſibi, & Curialibus paratas diſtribuit, & eis manibus proprijs miniſtravit.

Lis inter Epiſcopū Mogunt. & Abbatē Fuldenſem

Digitized by Google

Heinricus Imperator Italiam viſitat.

Anno etiam prænotato, Heinricus Imperator Italiam cum exercitu ingreditur, diſpoſitíſque pro voto rebus, in pace reverſus eſt, ſecum ducens neptem ſuam Beatricem, Bonifacij Ducis quondam uxorem, indignè tractans eam, propterea quòd mortuo duce Bonifacio Marito ſuo in multa vivere inſolentia conſueverat, & cum multis fornicationibus ſemetipſam diffamârat. Eodem quoque anno mortuus eſt Hermannus Archiepiſcopus Colonienſis, filius Ezelini Comitis Palatini Rheni viri nobiliſſimi, de quo plura diximus. Poſt quem S. Anno in Pontificatu Colonienſis Eccleſiæ ſuccedens præfuit annis xx. vir moribus integer, & doctrinâ ſcripturæ illuſtris, qui magnâ utens induſtriâ Monachos ſimul & Clericos ſuæ Diœceſis reformavit: Monachorum Clauſtra diligentiſſimè perluſtrans, vitam eorum ſtudiosè rimabatur: quorum mores convenire ſtatutis Patrum reperit, multis beneficijs cumulavit; eos verò, qui à tramite rectitudinis deviaverant, ad obſervantiam Regularis diſciplinæ compellere non ceſſavit.

S. Anno fit Archiepiſc. Colonienſ.

Anno etiam prænotato Chuno, ſive Conradus Dux Bavariæ, qui pulſus ab Imperatore Heinrico, propter infidelitatem, & rebellionem ſuam confugerat in Ungariam, deſolatus ibidem, & animo deficiens moritur: & Otto quidam de genere Saxonum ab Imperatore Dux poſt eum ordinatur. Eodem quóque anno mortuus eſt Welfo Carinthiorum Dux. Item eodem anno moritur Arnoldus Spirenſis Epiſcopus, cui Conradus in Pontificatu ejuſdem Eccleſiæ ſucceſſit, & non multis annis præfuit. Nam alij ſcribunt eum præfuiſſe menſibus tantùm decem, alij verò duobus annis, & menſibus decem, & hoc nobis videtur magis convenire veritati, quam ex privilegijs Spirenſis Eccleſiæ conceſſis potuimus colligere.

S. Aaron Abbas in Colonia.

Claruit his temporibus Aaron Abbas Monaſterij S. Martini in Colonia, poſt Eliam, de quo ſupra diximus anno vacantis Cœnobij Hirſaugienſis quadrageſimo, vir in omni Sanctimonia vitæ præclarus, nec minus eruditione ſcripturarum illuſtris, natione Scotus, Regularis diſciplinæ moderator, & conſervator præcipuus, qui Monachos ſuo regimini commiſſos, verbo & exemplo ad obſervantiam normæ Divi Patris noſtri Benedicti gloriosè inſtituit: moriens tandem, non ſine magnæ ſanctitatis opinione miraculis coruſcavit. Alibi legimus, quòd Abbas fuerit S. Pantaleonis in Colonia: qui Cantum nocturnalem de B. Papa Gregorio Magno, per S. Leonem Papam IX. compoſitum ipſo donante à Roma detulit in Germaniam, & in ſuo Monaſterio primus juſſit decantari.

MLVI.

Hermannus comes Frã corũ obijt.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis quinquageſimo quinto, indictione Romanorum nonâ, die menſis Januarij viceſimâ ſeptimâ, objit Hermannus Comes Francorum Orientalium, vir dives & potens, Heinrico Imperatori ſemper fideliſſimus, & in prælijs multis Victor ſæpe glorioſus. Eodem anno Gebhardus Ratiſponenſis Eccleſiæ Præſul, Imperatoris Heinrici patruus, & hoſtis occultè peſſimus, deprehenſus & convictus in cuſtodiam mittitur; ſed juſſu nepotis miſericorditer, quod non meruerat, tractatur: non multò poſt non ſolùm veniam, & liberationem promeruit, ſed etiam ad priſtinum ſuæ dignitatis gradum reſtitutus fuit.

Anno

Digitized by Google

Anno etiam prænotato Gottfridus Lotharienſium Dux, frater Abbatis Caſſinenſis poſtea Romani Pontificis Stephani IX. pluribus jam annis Imperatori contrarius, & rebellis, prudenti amicorum conſilio uſus, redit ad concordiam, & promittit Imperatori deinceps fidelitatem.

Hoc anno magna cædes facta eſt Chriſtianorum in finibus Saxoniæ, quorum multi gladio Paganorum, qui Lintici vocabantur, perierunt, alij verò in aquis ſubmerſi ſunt. Perijt in eodem conflictu Wilhelmus Marchio Miſnenſium Princeps inclitus, ſtrenuus & bellicoſus. Iſdem temporibus multi Principes in diverſis Provincijs perierunt, fames magna fuit, & multas regiones graviter afflixit: egeſtas & penuria victualium ubique terrarum prævaluit, & multos fames conſumpſit.

Glaruit his quóque temporibus in Anglia Rex Edvvardus Elcheredi filius, qui regnavit annis fermè quatuor & viginti, qui adeò manſuetus fuit, ut nec viles homines lædere verbo noverit. Et tamen erat ejus apud domeſticos, & familiares reverentia magna: apud exteros metus ingens. Nam fovebat ejus ſimplicitatem omnipotens Deus, ut poſſet ab omnibus timeri: qui nemini omnino conſueverat iraſci. Moribus & converſatione fuit ſanctiſſimus, & prophetiæ ſpiritu plenus, de quo multa miranda prædicantur: quæ brevitatis causâ omittimus. S. Edvvardus Rex in Anglia.

His etiam temporibus S. Anno Colonienſis Eccleſiæ Archiepiſcopus, Monaſterium noſtri Ordinis in Monte dicto Segeberg tribus à Bonna milliaribus fundare cœpit, quod feliciter perficiens, in honorem ſancti Archangeli Michaëlis conſecravit. In quo multitudinem Monachorum ſub obedientia Abbatis Domino ſervientium conſtituit: quibus neceſſaria hujus vitæ in annuis redditibus & proventibus copioſiſſimè providit: ubi tandem moriens ſepultus eſt, infinitis coruſcans miraculis. Monaſterium in Segeberg fundatur.

Anno etiam prænotato, Heinricus Imperator II. Rex verò tertius infirmari cœpit, qui videns ſe moriturum, ſapienti perſuaſus conſilio, veniam malè commiſſorum in quoſcunque humiliter petijt, quibuſdam prædia, quæ abſtulerat iratus, miſericorditer compunctus reſtituit: omnibus, qui in eum, vel in Regnum peccaverunt, clementer pro Dei amore indulſit, filiúmque ſuum puerum vix octo annorum electione Principum, & conſenſu Victoris Papæ II. tunc in Germania præſentis Regem conſtituit. His & alijs, prout vitæ poſſibilitas morituri admiſit, ritè diſpoſitis, ſe muniri ſacramentis Dominicis poſtulavit, & factâ confeſſione peccatorum Summo, ut ferunt, Pontifici, 5. die menſis Octobris devotiſſimè in Domino quievit. Cujus corpus juxta patrem Spiræ in Eccleſia majori cum honore, & reverentia ſepultum eſt. Iſte Heinricus, multa bona fecit Eccleſiæ memoratæ Spirenſi, ipſamque à Patre magnificè incœptam glorioſius conſummavit: multiſq; poſſeſſionibus largiſſimè dotatam, privilegijs, & libertatibus inſignem reddidit. Corpus S. Gvvidonis Abbatis de Italia, ut ſupra diximus, in Germaniam tranſtulit, & in eandem Civitatem Neometenſem collocavit. Crucem quoque valde pretioſam majori contulit Eccleſiæ, pro honore Beatiſſimæ Dei Genitricis, in cujus circumferentia ſic ſcriptum legimus. Heinricus Rex tertius moritur.

Contulerat ſancta felix hac dona Maria,
Semper ut æterna capeſcat munia vitæ.
Heinrich Conradi natus de ſtirpe Monarchi,

Giſila, quem genuit, multum ſatis ipſe benignus.

In dorſo verò ſic legimus ſculptum.

Ad votum Regis Heinrici dona ferentis,
Reſpice de ſolio reſides, quo Chriſte ſuperno.

Monaſterium quoque Lyntburg à patre inchoatum complevit, & magnificè dotavit, ut diximus. Hoc ipſo anno, quo mortuus eſt Imperator Heinricus, Victor Papa II. de Roma venerat in Germaniam, & apud Goſlariam Saxoniæ oppidum circa Feſtum Nativitatis Mariæ octo & viginti ante mortẽ Imperatoris Heinrici diebus, ab eo & Principibus Regni cum ſumma reverentia fuit ſuſceptus: Electioni etenim Regis Heinrici IV. morti quoque & ſepulturæ ipſius Imperatoris Spiræ Victor Papa, cum multis Cardinalibus, Epiſcopis & Principibus interfuit, & electionem Heinrici pueri, ſicut diximus, in Regem approbavit. Heinrico Imperatore mortuo, Agnes Imperatrix mater pueri Heinrici Regis, mulier prudens, & induſtriæ ſingularis, regnum ſub moderamine ſuo aliquandiu tenuit, ac ſapienter & ſtrenuè rexit. Verùm eùm poſtea Principibus non videretur honeſtum, nec tollerandum diutius, à muliere imperium gubernari Romanum, Heinricum puerum Regem matri abſtulerunt, eámque ab imperij regimine abjecerunt. Quòd cùm emendare non poſſet, cum amaritudine animi patienter tolleravit, & pro ſuſtentatione ſui Ducatum Bavariæ ſuſcipiens, regni gubernacula dimiſit. Tandem rerum permutationes conſiderans, dimiſſo Bavariæ Ducatu Italiam petijt, & in quodam Cœnobio, quod Fruteria nuncupatur, aliquamdiu vitam religioſam duxit. Poſtea Romæ defuncta eſt, & in Eccleſia ſanctæ Petronellæ ſepulta.

Victor Papa 2. venit in Germaniam.

MLVII.

Anno Monaſterij vacantis S. Aurelij LVI. Heinricus Rex IV. ejus verò nominis Imperator III. adhuc puer, ſicut diximus, octo annorum, Heinrici defuncti Imperatoris filius, mortuo patre ſumpſit imperium, & regnavit annis ferme quinquaginta, cujus tempore multiplicata ſunt mala ſuper terram. Enim verò quamdiu Heinricus iſte ſub tutela & directione ſuæ matris fuit, & S. Annonis Archiepiſcopi Colonienſis, bene ac laudabiliter ſe geſſit in omnibus, nullíq; fuit gravis, nulli moleſtus, nulli oneroſus. Sed poſtquam ſui juris eſſe cœpit, libertatem regnandi per ſemetipſum aſſecutus, paulatim defecit in increpationibus, tyrannus, & perſecutor factus Cleri, & Eccleſiæ, qui Cuſtos eſſe debuerat, & Imperator. Pravorum namque depravatus conſilio, Clerum oppreſſit, Chriſti Vicarios contempſit, Eccleſias Dei fugatis Pontificibus honore ſimul, & rebus ſpoliavit. Pro his aliíſque innumeris malis, atque ſceleribus à Romanis Pontificibus ad emendationem ſæpius revocatus contempſit; unde contumax in ſuperbiam elatus, à Romanis Pontificibus excommunicatus eſt, iterum contempſit, hoſtíſque factus eſt Eccleſiæ manifeſtus, innumerabilium malorum, vel cauſa, vel occaſio fuit, ut infra dicemus.

Heinricus Rex 4. regnat.

His temporibus Comes quidam, frater Archiepiſcopi Magdenburgenſis Monaſterium noſtri Ordinis conſtruxit in finibus Thuringiæ, non procul à civitate Neoburgenſi, quod Goſek nuncupatur, in quo Monachos de Corbeja Saxoniæ venientes poſuit, quibus de hujus vitæ neceſſarijs ad ſerviendum Domino, in tranquillitate mentis & corporis, ſuffi-

Monaſterium in Goſek fundatur.

cienter

cienter providit, adjuvante illum prædicto fratre Archiepiſcopo. Hujus Monaſterij Abbas primus, qui cum Monachis venerat de Corbeja nomine Benno, vir erat in divinis ſcripturis eruditus, qui poſteaquam Cœnobium rexiſſet annis fermè tribus, quidam ex Monachis diabolico ſpiritu ducti, ſanctum virum apud Comitem & Archiepiſcopum Fundatores de fornicationis crimine graviter accuſantes, eouſque in malè cœptis profecerunt, quòd per Comitem de Cœnobio injuriosè fuit expulſus. Qui exemplo divi Præceptoris noſtri Benedicti Monachorum improbitati cedens, Heremitorium quoddam non procul ab oppido Goſlarienſi ſolus intravit, & in amaritudine cordis Omnipotenti DEO, quantâ potuit devotione mentis ſervivit.

Contigit interea Romanum Pontificem Victorem II. ſicut diximus ad Heinricum Imperatorem venire Goſlariam, qui audiens Abbatem latere in Eremo, & cognitâ causâ ejus deſolationi compaſſus eſt, & volens ejus relevare miſeriam, vocatum ad ſe, Canonicum eum fecit in Eccleſia Goſlarienſi, ejuſque inopiam ſuâ munificentiâ relevavit. Sanctus itaque Benno de Abbate Eremita, & de Eremita Canonicus factus, etſi ritè memini, poſtea Decanus, vitam ſuam in omni puritate innocentiæ, & ſanctitatis continuans, & Deo placuit, & hominibus. Contigit autem poſt annos aliquot Miſnenſem Eccleſiam ſuo viduari Pontifice, in cujus locum Benno conſenſu omnium, Epiſcopus eſt conſtitutus. Qui majoribus ſe mox virtutum exercitijs ſubjiciens, & de die in diem ſemper altius proficiens, in omni tandem ſanctitate conſummatus evaſit. In ea denique perturbatione, quam Heinricus IV. contra Eccleſiam Dei, & univerſum Clerum ſuſcitaverat, multis cedentibus, Benno Præſul ſanctiſſimus, tyranno in faciem reſtitit, & pro defenſione authoritatis Romani Pontificis cunctis diebus fortiter ſtetit. Circa finem vitæ ſuæ tale factum de eo narratur miraculum. Marchio Miſnenſis, fautor Heinrici Regis excommunicati malitiam adverſus libertatem Eccleſiaſticam quantam potuit, exercebat. Cui, cùm ſanctus Benno Epiſcopus quâdam vice neſcio quid, reſpondiſſet durius, tyrannus commotus alapam dedit Pontifici. Cui Præſul ſanctiſſimus dixit: *Hâc ipsâ horâ annali recurſo tempore, alapam, quam mihi dediſti, tibi rependam.* Marchio riſit, & comminationem S. Pontificis contempſit. Benno autem prius, quàm revolveretur annus, ab hac vita ad Dominum migravit, & mox infinitis cœpit coruſcare miraculis. Anno revoluto, cùm tyrannus pontem, qui eſt ſuper Albim fluvium in civitate Miſnenſi, tranſiret, in ipſa hora, quâ Præſulem percuſſerat vivum, ſibi obviantem cernit mortuum, & ſubitò clamavit: O Weh! *Benno Epiſcopus venit, Benno Epiſcopus venit.* Et ecce confeſtim S. Benno, cæteris quidem inviſibilis, alapam tyranno dedit, quam promiſerat, adeò fortiter, quòd in terram recidit, nec diu poſtea ab hac luce miſerabiliter diſceſſit. Beatiſſimus autem Pontifex Benno in Eccleſia Miſnenſi ſepultus, uſque in præſentem diem ſtupendis miraculis claret, quamvis necdum Sanctorum Catalogo habeatur inſcriptus.

S. Benno fit Epiſcopus Miſnenſis.

Anno prænotato, Adelbero Epiſcopus Herbipolenſis cum ſuorum conſilio Canonicos Eccleſiæ S. Protomartyris Stephani, quos Heinricus Epiſcopus frater S. Heriberti quondam conſtructâ Eccleſiâ illic poſuerat, ut ſupra diximus anno Conradi Monaſterij S. Aurelij Abbatis ſeptimo, ad

Monaſter. S. Stephani Herbipol.

alios

alios Canonicos in civitatem tranſpoſuit, & Monachos noſtri ordinis 30. numero cum Abbate collocavit apud S. Stephanum anno fundationis ejuſdem Eccleſiæ ſexageſimo; cujus Cœnobij primus Abbas fuit Rupertus vir per omnia Religioſus, & Monaſticæ diſciplinæ moderator & conſervator vigilantiſſimus.

Anno etiam prænotato Victor Papa II. natione Suevus, ante ſummum Pontificatum Epiſcopus Aichſtetenſis nomine Gebhardus, poſt multa bene geſta in Germania Romam redijt, & eodem anno, 5. die menſis Octobr. ad Dominum migravit: vir certè optimus, cui ſi diutius vivere licuiſſet, omnes profectò Eccleſiaſtici Ordinis ſtatus reformâſſet. Huic in ſumo Pontificatu poſt dies undecim ſucceſſit Friderico Caſſinenſis Abbas & nomen noni ſuſcipiens, præfuit menſibus decem. Hic fuit filius Gozzelonis, & frater Gottfridi Ducum Lotharingiæ, primò quidem Levita Cardinalis S. Romanæ Eccleſiæ fuit: qui ad Conſtantinopolim miſſus à ſancto Leone cum alijs, & legatione peractâ Romam reverſus, cùm ſibi Heinricum Imperatorem propter rebellionem fratris Gottfridi ſenſiſſet offenſum, Romam cum ſuis dignitatibus pro Dei amore deſeruit: & Monaſterium Caſſinenſe Domino militaturus, ſub monaſtico ſchemate intravit. Qui proficientibus meritis primum ejuſdem Cœnobij Abbas conſtitutus eſt: ac poſtea ut diximus, Papa ordinatus. Eodem anno Saxones magno coadunato exercitu gentem efferam Leuticorum eis conterminam (qui Litavi juſque hodie nuncupantur, eo tempore adhuc Gentiles, quos divus Otto Epiſcopus Bambergenſis poſtea convertit ad fidem.) hoſtiliter invaſerunt, diverſisque malis eam affligentes imperio Romano ſubjecerunt, imponentes eis tributum annuum imperio ſolvendum: & acceptis cautelis & obſidibus neceſſarijs ad ſua redierunt.

Stephanus ex Abbate Pap. nonus.

Anno etiam prænotato, viceſimâ octavâ die menſis Septembris, obijt Otto ex Comite de Svveinfurt Dux Suevorum natione Francus Orientalis, vir prudens, imperio fidelis, actione ſtrenuus & bellicoſus; qui cùm potens eſſet in armis, fuit nihilominus in pace, & otio glorioſus. Cui Rudolphus de Reinfelden, qui poſtmodum pro Regno contendit, in Ducatu Suevorum ſucceſſit, & plus quam viginti annis eum tenuit, ac poſtea contra Heinricum quartũ per quoſdam Principes apud Forchaim oppidum Franciæ orientalis in regem, ut dicemus infrà, ſublimatus fuit. Sciendum, quòd iſte Rudolphus, mox poſt mortem Heinrici ſecundi filiam ejus Rumoldo Epiſcopo Conſtantienſi commendatam, utrum conſilio raptam, an dolo neſcimus, uxorem duxit, & moriente Duce Suevorum Ottone prædicto in gratiam redierat Imperatricis, à qua Ducatum Sueviæ vacantem propter filiæ honorem accepit. Quod Berchtoldo Comiti, qui poſtea Carinthiorum accepit Ducatum, valde diſplicuit: & ob id contra Imperium multas inquietudines ſuſcitavit. Nam Heinricus Imperator olim adhuc vivente Duce Ottone Ducatum Suevorum, quàm citò ille moreretur, ſe daturum Comiti Bertholdo promiſit: eíque annulum ſuum velut hujus rei commonitorium dedit, quem ille diligenter conſervans, poſt amborum obitum, Imperatoris videlicet Heinrici, & Ducis Ottonis, Imperatrici Agneti imperium tunc diſponenti obtulit, eamque annulum agnoſcentem pro Ducatu ſibi promiſſo commonuit. Verùm quia Ducatum Suevorum à Rudolpho præoccupatum habere non potuit.

Otto Suevorũ Dux moritur.

Berchtold. fit Dux Carinthiæ.

Digitized by Google

potuit, pro viciſſitudine poſtea Ducatum Carinthiorum, ut diximus, accepit: quem poſtea filio æquivoco, precibus ab Heinrico quarto Rege concedi obtinuit. Heinricus autem Rex poſtea Ducatum Carinthiorum, quem Rudolpho ſenioris Rudolphi filio conceſſerat, perſuaſus quorundam conſilio, ab utroque aufferens, Lutolpho conſanguineo ſuo tradidit, ſicque patrem & filium parvipendens, graviter offendit. Unde renovatâ priore injuriâ Berchtoldus Dux omnia conſiliorum machinamenta, quorum plenus extitit, ad hoc vertebat: ut ſe de utróque, rege videlicet ac Rudolpho poſſet ulciſci: ab iſto, quoniam Ducatum ſibi promiſſum præripuit: ab illo autem, quoniam quem donaverat, iterum ſibi aufferre præſumpſit. Interea dum viribus totis contra regem machinaretur conſilium, multa quæ perperam fiebant in regno, ejus conatibus præbuerunt incrementum. Bavarorum Dux Otto, ſicut poſtea dicemus, violentiâ regis à ſuo ducatu deijcitur: Conradus genere Suevus à militibus regis interficitur, & quaſi Rex juſſerit, mala contra eum multiplicantur; conſpirant igitur adverſus regem Otto memoratus, à Bavarorum Ducatu pulſus in Saxonia: Berchtoldus propter occiſum Conradum in Suevia: fiunt motus & conventus utrobique, in quibus odia ſuſcitantur in Regem, & multi paulatim, ſeſe ab ejus fide ſubtraxerunt. Lutolphus Dux.

Anno etiam prænotato civitas Padelbronnenſis in Saxonia cum duobus Monaſterijs cathedralique Eccleſia majore, feria ſextâ ante Palmas incendio miſerabiliter conflagravit. Erat in Monaſterio uno ibidem noſtri Ordinis, quod hodie incolæ civitatis Abdinghoven nuncupant, Monachus quidam pro Dei amore incluſus, natione Scotus, nomine Paternus, vir magnæ Religionis, qui vitam ſolitariam in incluſorio ſuo multis annis duxit, Lectioni divinarum Scripturarum & orationi ſemper cum devotione intentus: qui hoc incendium ſibi divinitus revelatum, longè antea futurum prædixerat: ſi homines pœnitentiæ remedia non aſſumerent in tempore. Verùm cùm ejus prædictionem mortales contemnerent, nec pœnitentiam agere curarent, ecce feriâ ſextâ prædictâ ante Palmas, ſubitò ignis in diverſis locis nominatæ civitatis oritur, & cum maximo impetu ubique per urbem nullo potente reſiſtere vagatur. Cumque dictum Monaſterium medijs jam flammis eſſet circumdatum, & Monachi Paternum rogarent, ut exiret de incluſorio, noluit; ſed quia vellet divinum exſpectare judicium reſpondit. Adhuc ſermonem volvebant incœptum, cùm ignis cellæ propinquans Monachos ſalutis propriæ ſtudioſos fugere compulit; Paternum verò in ſuo propoſito perſeverantem cum ſuo domicilio conſumpſit. Cauſa propter quam cellulam exire noluit, propoſitum incluſionis fuit.

MLVIII.

Anno Monaſterij vacantis LVII. Stephanus ex Abbate Monaſterij Caſſinenſis, natione Lotharingus ejus nominis IX. apud Florentiam infirmatus moritur, & in Cathedrali Eccleſia ibidem ſepelitur. Ipſe inter cetera pietatis ſtudia Mediolanenſem Eccleſiam, quæ ſe jam annis ferme ducentis à Romana Eccleſia alienaverat, revocavit ad obedientiam, & omnimodam ſubjectionem; Hildebrandum quóque ex Monacho Cluniacenſi S. Romanæ Eccleſiæ Archidiaconum Cardinalem Vicarium ſuum, & Apoſtolicæ Sedis Legatum conſtituit, ipſumque per Italiam, Stephanus Papa IX. moritur.

Digitized by Google

Longobardiam & Burgundiam pro extirpatione Simoniacæ pravitatis deſtinavit. Qui commiſſi muneris officium fideliter implens, quoſcunq; hoc ſcelere infectos reperit, ſine perſonarum delectu, omni dignitate malè acceptâ confeſtim ſpoliavit. Stephano tandem, ut diximus, defuncto, Romani quendam Epiſcopum Veltrenſem, invitis & reclamantibus Cardinalibus & omni Clero, qui tum Romæ erant, Papam conſtituunt: eíque nomen Benedicti IX. imponunt: qui præfuit menſibus octo diebuſque viginti: Cardinales autem cùm Romæ non poſſent, apud Senas pro Electione ſumi Pontificis conveniunt: & Gerardum Florentinæ civitatis Epiſcopum, natione Sabaudum in Papam concorditer eligunt, qui Nicolaus ſecundus dictus eſt, & præfuit añis tribus, menſib. VI. diebus XXVI. Qui mox ut creatus fuit, Sutrium conceſſit, ubi celebrato concilio Benedictum Pontificatu ſe abdicare coegit. Inde Romam proficiſcens, ſedem Petri obtinuit.

Lampertus Monachus Hirsfeldēſ.

Año Prænotato, his temporibus floruit Lampertus Monachus Hirsfeldenſis in Buochonia Sylva, quæ eſt inter Haſſiam & Thuringiam Moguntinæ Diœceſis, vir tam in divinis ſcripturis doctiſſimus, quàm in ſæcularibus litteris valde eruditus, ingenio ſubtilis, & clarus eloquio: qui inter cætera ingenij ſui opuſcula ſcripſit Chronicon Monaſterij ſui Hirsfeldenſis, breve quidem, ſed non inutile. Scripſit etiam de geſtis Regum, Principum, & Imperatorum, à tempore Caroli Magni, uſque ad annum Dominicæ nativitatis milleſimum ſeptuageſimum ſeptimum. Hiſtoriarum volumen unum, inſigne, & jucundæ lectionis. Alia quoq; multa compoſuit, quæ ad notitiam noſtræ lectionis non venerunt.

Anſelmus Monachus Rhemenſ.

Claruit etiam his ipſis temporibus, Anſelmus Monachus noſtri Ordinis Cœnobij Rhemenſis vir in omni genere doctrinarum eruditiſſimus, qui ſcripſit Itinerarium S. Leonis Papæ IX. de Roma in Germaniam & Galliam: in quo geſta & dicta ejus in diverſis Synodis habita conſcripſit; alia etiam ſcripſiſſe dicitur, quæ necdum vidimus.

Claruit his etiam temporibus Bernardus Monachus Cluniacenſis in divinis ſcripturis eruditus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, qui jubente S. Hugone Abbate, qui Odiloni ſucceſſerat, inter cætera ſcripſit conſuetudines regularis obſervantiæ Monaſterij, & unionis Cluniacenſium in uno volumine. Reliqua verò quæ compoſuit ad notitiam noſtræ lectionis minimè adhuc pervenerunt. Petrus etiam Damiani quondam Epiſcopus Hoſtienſis, ex Monacho noſtri Ordinis, & ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis; vir undecunque doctiſſimus, & morum ſanctitate integerrimus, qui amore & deſiderio cœleſtis patriæ, Pontificatum deſeruit, & ad heremum convolavit, ubi cum Monachis Monachus vixit, & eos verbo ſimul & exemplo in omni ſanctitate præcedens erudivit. Multa ſcripſit memorandæ lectionis opuſcula, è quibus nos invenimus ſubjecta. Apologeticum ſui ad Papam Nicolaum ſecundum, excuſando ſe, quòd Epiſcopatum dimiſerit, librum unum. Ad eundem alios duos. Ad Leonem Eremitam interrogantem, utrum ſolitarius in horis Canonicis debeat dicere: *Dominus vobiſcum*, librum unum. Contra vitium incontinentiæ ſacerdotum librum unum. De uxoribus Clericorum l. I. Regulam ſolitariorum lib. I. Exhortatorium ad Monachos lib. I. De profectu Monachorum lib. I. De multis miraculis ſui temporis volumen unum,

Petrus Damiani Cardinalis.

Opuſcula hujus Petri Damiani.

Digitized by Google

num. Antilogion contra Judæos lib. 1. Contra avaritiam Prælatorum lib. 1. Vitam S. Odilonis Abbatis Cluniacenſis. De timore mortis lib. 1. De meditatione mortis lib. 1. Contra Epiſcopos Simoniacos lib. 1. Contra quendam Epiſcopum lib. 1. De inſolentia malignorum hominum lib. 1. Ad Heinricum Ravennatenſem Archiepiſcopum lib. 1. quem prænotavit gratiſſimum ſive probatiſſimum. Declamationis Rhetorices lib. 1. De natura quorundam animalium lib. 1. De Flora & Lucilla lib. 1. De S. Bonifacio lib. 1. De S. Anaſtaſio lib. 1. Sermonum & homiliarum volumen unum: alia inſuper multa edidit, quæ ad notitiam noſtræ lectionis adhuc non venerunt.

Lanfrancꝰ ex Monach. Archiepiſc.

Claruit his etiam temporibus Lanfrancus ex Monacho noſtri Ordinis Archiepiſcopus Cantuarienſis in Anglia natione Italus, patriâ Ticinenſis, vir undecunque doctiſſimus, & morum integritate ſanctus ac venerandus, qui ſcholis apud Pariſienſes, multo tempore præſidens, magnam eruditionis ſuæ laudem & gloriam acquiſivit. Qui divino tandem ſpiritu admonitus, omnia pro Chriſti amore contemnere propoſuit, qui ſemetipſum dare pro nobis in mortem crucis minimè recuſavit. Primò igitur in Pectenſi Cœnobio Monachus factus eſt, in quo triennio latuit incognitus, quis vel unde eſſet. Poſtea verò cognitus, mandato Abbatis ſui, ſcholis Monachorum præficitur, ac deinde Cadonienſis Monaſterij Abbas ordinatur. Factus poſtea Cantuarienſis Archiepiſcopus, multa bona in Eccleſia Anglicana fecit. Qui cùm eſſet in omni varietate ſcripturarum ſuo tempore omnium facilè doctiſſimus, ſcripſit ſuper omnes Epiſtolas Pauli opus magnũ & inſigne. Commentarios quóque in omnes Pſalmos eruditione plenos lucubravit. Contra Berengarium Thuronenſem de Sacramento altaris malè ſentientem, librum edidit authoritate inſtructum ſimul & ratione. Geſta quóque Wilhelmi ex comite regis Anglorum. De cæteris quæ ſcripſit, nihil vidimus. Hujus Lanfranci auditor fuit in Monaſterio Pectenſi S. Anſelmus, qui & in Prioratu, & in Archiepiſcopatu Cantuarienſis Eccleſiæ ei poſtea ſucceſſit.

Opuſcula Lanfranci.

MLIX.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis LVIII. Eberhardus Archiepiſc. Trevirorum, filius Ezzelini comitis Palatini Rheni publico ſtatuit edicto, Judæos omnes, qui fidem Chriſti non conſentirent aſſumere, infra octavas paſchatis hujus anni, de civitate Trevirorum expellendos. Judæi habito inter ſe conſilio, quemadmodum imminens ſibi periculum poſſent evadere, miſerunt pro quodam Judæo ad Wormatiam, qui vocabatur Rabbi Moyſes, rogantes ut veniret ad eos Trevirim; erat enim maleficus incantator, & Necromanticus omniũ ſuo tempore maximus. Qui cùm veniſſet ad Trevirenſem civitatem, volens ſalvare gentem ſuam, cùm probitate non poſſet, rem maleficio aggreditur. Imaginem fecit ex cera ſecundùm diſpoſitionem Archiepiſcopi, quam presbyter quidam Eccleſiæ S. Paulini, nomine tantùm Chriſtianus pretio corruptus in nomine ipſius Archiepiſcopi baptizavit, & Judæo malefico tradidit. Deinde cùm Archiepiſcopus in Vigilia Paſchatis, Pontificalibus indutus, ad benedictionem ſacri baptiſmatis cum Clero procederet, perfidus Judæus domo incluſus imaginem incantationibus, puncturis, ignibus cruciat, Dæmones invocat, & ceram baptizatam nomine Archipræſulis

Nefandum Judæi maleficium.

maleficijs incantat. Mira divinæ permiſſionis diſpenſatio! Imagine jam ex media parte ab igne conſumptâ, Archiepiſcopus ſuper fontem, ſacris inſtans officijs, ſubitò graviſſimè cœpit infirmari, qui miniſterio Clericorum in ſacrarium reportatus, inter verba orationis ante imaginem crucifixi ad parietem depictam, genibus flexis inter manus miniſtrorum ſuſtentantium confeſtim expiravit, quintâ decimâ die menſis Aprilis, in eadem Eccleſia S. Paulini, ubi hæc facta fuêre, ſepultus. Qui cùm vir eſſet in omni converſatione ſua integer, ſanctus, & religioſiſſimus, qui ſe verbo & exemplo dignum exhibuit Chriſti miniſtrum, mirum erat, fidelem paſtorem ſpirituum permiſſum tam miſerabiliter interire. Si quis fidem his derogat, geſta Trevirorum, unde ſumpſimus legat.

Meginherus Hirſfeldenſis Abbas moritur.

Anno etiam prænotato viceſimâ ſextâ die menſis Septembris, mortuus eſt Megenherus, Abbas Monaſterij Hirsfeldenſis, vir in divinis ſcripturis doctus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, magnarúmque in Chriſto virtutum, & unicum exemplar monaſticæ religionis. Hic pro quibuſdam præfati Monaſterij ſui decimationibus in Saxoniæ provincia ſituatis, cum Burghardo Halberſtatenſi Epiſcopo lites, & controverſias habuit, quæ annis duraverant non paucis. Qui cùm vidiſſet Epiſcopum non jure, ſed violentiâ prævalere, ſibi autem nec leges forenſes, nec jus Eccleſiaſticum poſitivè in aliquo ſuffragari, propter judicum iniquitatem, qui inſtantes illius querelas, aut ſurdâ tranſierunt aure, aut fabulas reputarent, comotus tandem pro defenſione juſtitiæ, ad tribunal Chriſti appellans Epiſcopum illo ſub termino citavit. Quo, ante terminum quem præfixerat citationis, mortuo, cœpit Epiſcopus Dei judicium formidare, qui nihilominus divinâ ultione tactus, viſceribuſque diruptis in termino ſecutus eſt; qui tamen priuſquam moreretur, ejulans & clamans ad Dei judicium per Abbatem Hirsfeldenſem ſe juſtè fatebatur citatum: miſſisque ad Monachos nuntijs, ablata reſtituit, & veniam poſtulavit, & ſic inter ſpem metumque poſitus, eo die, qui citationis fuit ultimus, deceſſit.

Ruthardus Abb. Hirſfeldenſis.

Meginhero in Abbatia ſucceſſit Ruthardus Monachus Corbejenſis, vir doctus, & magnæ reputationis, qui ſcholis Monachorum apud Corbejam multo tempore præfuit, & magnum eruditionis ſuæ experimentum dedit, deinde proficientibus meritis, Abbas ejuſdem Monaſterij fratrum electione conſtituitur, & ſatis religioſè converſatur. Poſt annos verò paucos quorundam criminum, falsò, ut creditur, inſimulatus, dimiſsâ tandem Abbatiâ, nonnullos per diverſa Cœnobia privatus exegerat annos: donec Hirsfeldenſem Abbatiam poſt Meginherum obtinuit, in qua uſq; ad mortem ſanctiſſimè vixit. Scripſit de tranquillitate vitæ pulchrum opuſculum, in quo ſeipſum multimodâ ratione conſolatur: dicens Monachum non debere perturbari propter quoſcunque contrarios eventus rerum tranſitoriarum; cùm omnia ſint brevi mortis interventione terminanda. De miſeria quoque vitæ præſentis libellum edidit non contemnendæ lectionis. De inſtitutione Monachorum lib. 1. De Juſtitia Chriſtiana libb. 2. De Sacramento Altaris contra Berengarij hæreſim libb. 2. Et alia, quæ non vidimus.

Opuſcula Ruthardi Abbatis.

De in-

Digitized by Google

De instauratione, renovatione, & secunda fundatione Monasterij S. Aurelij Hirsaugiensis facta per Adelbertum Comitem.

ANno Dominicæ Nativitatis prænotato, millesimo videlicet, quinquagesimo, qui fuit Monasterij S. Aurelij vacantis, annus octavus & quinquagesimus, à prima ejusdem Cœnobij fundatione ccxxix. Indictione Romanorum XII. Cùm Adelbertus Comes Calbensis, verborum, admonitionum simul, & comminationum sanctissimi Avunculi sui Leonis Papæ IX. paulatim videretur oblivisci: quippe qui potens, dives, & sanus, mundi negotijs totus esset immersus, uxor ejus Wiltrudis, mulier Christo fide, & actione devotissima, comminationis verba S. Pontificis, à memoria recedere non sinebat. Metuens ergo, ne memoria sanctum Comitis propositum tandem penitus enervaret, precibus simul & lachrimis illum continuis aggreditur, & ne diutius moretur promissum in restituendo S. Aurelij Monasterio, flens, orans sine intermissione per Dei judicium contestatur: *Esto memor*, inquit, *Domine, precor verborum comminationis S. Pontificis, ad mentem revoca, oro, debitum spontaneæ promissionis, ne sententiam incurramus æternæ maledictionis; reddamus Omnipotenti Deo promissum, quando possumus: restituamus D. Præsuli Monasterium suum dum vivimus, & sani sumus. Nulla mihi quies est mentis, nulla tranquillitas cordis, semper illam S. Papæ comminationem audire videor, nimis terribilem, quâ dixit nobis non instaurato Monasterio, nullam fore salutem.* Hæc & his similia Comiti fœmina quotidie inculcabat, non cessans die, ac nocte verba Papæ Leonis in mediũ reducere: ut quem blandimentis, & precibus emollire non poterat, saltem importunitate superaret. Quâdam igitur die Comes nimiâ devotæ mulieris importunitate superatus, negotium aggreditur, & vocatis artificibus negotium inchoatur. Convenientes ad locum artifices consilium Comiti dederunt, ut omnem structuram dejiceret, & novam lapideámque à fundamentis in locum veteris relocaret. Erat enim vetus illa structura omnis tam Ecclesiæ, quàm totius Monasterij ligneo tabulato priscorum simplicitate fabricata, & nimiâ vetustate semidirута: jam prope minabatur ruinam, & ad restaurandum penitus videbatur inutilis. Comes igitur Adelbertus, tam aliorum consilio fretus, quàm prudenti consideratione motus, primam Ecclesiam ab Erlafrido Comite quondam de lignis constructam, funditus præcepit destrui, & locum pro novo templo, secundùm formam sibi à peritis traditam restituendo emundari. Interea lapides de vicino monte quadratos, & ligna, cæteráque ad tantum opus necessaria magnis sumptibus præparat, & omnem curam, omnémque sollicitudinem incœpto operi diligens commendat. Toto namque prænotato Dominicæ Nativitatis anno in præparatione necessariorum fuit sollicitus, & anno sequente fundamenta Ecclesiæ collocavit.

Instaurationis Monasterij S. Aurelij præludia.

Prior Ecclesia sancti Aurelij dejicitur.

His etiam temporibus Eberhardus Comes quidam in Suevia cooperante sibi uxore suâ, nomine Ida, cupiens Deum bonorum suorum constituere hæredem, Monasterium nostri Ordinis, quod Schafhausen nuncupatur, condidit, quod multis prædijs, & possessionibus pro sustentatione ser-

Monasterium in Schaffhausen fundatur.

Digitized by Google

ne ſervorum Domini dotavit, in quo Cœnobio poſtea per ſucceſſum temporis multi doctiſſimi, atque ſanctiſſimi viri ſub Regula S. Benedicti Abbatis claruerunt. De quo etiam plura Monaſteria noſtri Ordinis nova, Monachos, & Abbates primos inhabitatores, diverſo tempore habuerunt.

MLX.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis LIX. Indictione Romanorum præſcriptâ XIII. Comes Adelbertus de Calba pro nova conſtructione Eccleſiæ prænominatæ S. Aurelij Hirſaugienſis prima fundamenta locavit, eo loco, modo, & formâ, uti hodie cernitur, & in paucis annis omne totius Monaſterij continuatum ædificium conſummatur.

Eodem anno, Luitpoldus Archiepiſcopus Moguntinus 7. die menſ. Decembr. moritur, & in Monaſterio S. Jacobi noſtri Ordinis, quod ipſe in Monte ſpecioſo extra mœnia civitatis conſtruxerat, ſepelitur: cujus oſſa poſt multos annos levata, & in capſula lignea poſita continentur in extremitate chori ſupra januam in feneſtra ſubtus altare S. Helenæ Imperatricis. In eo loco, ubi nunc eſt Monaſterium, antiquitus fuit caſtellum, quod Julius Cæſar ad munimen civitatis conſtructum, Theutonicâ linguâ Schönberg, id eſt, ſpecioſum Montem fecerat appellari, in quod per longi milliaris ſpatium à villa, quæ Fonthaim aquæ ductum emittens appellatur, non ſine magnis impenſis partim ſuper terram fecit introduci. Mortuo Luitpoldo Reverendiſſimo Præſule, Sigefridus Abbas noſtri Ordinis, Monaſterij S. Bonifacij Fuldenſis in Archiepiſcopatu ſuccedens, præfuit annis XXIV. ſæpius interea pulſus de Eccleſia ſua per Heinricum Imperatorem propter conjurationem in eum, ſæpius etiam in peregrinatione longo tempore abſens, ad Romam, Jeroſolymam, S. Jacobum in Galitia, aliaque diverſa loca; quia in Germania nuſquam tutus erat. In Abbatia verò Monaſterij Fuldenſis poſt Sifridum ſucceſſit Monachus quidam nomine Wideradus, qui præfuit uſque ad Ruthardum. Eodem anno mortuus eſt Heinricus Rex Gallorum, filius quondam doctiſſimi, atque devotiſſimi Regis Ruperti, de quo ſupra dictum eſt anno Conradi Abbatis ſeptimo, poſt quem regnavit Philippus filius ejus annis abhinc novem & quadraginta. Sunt, qui ſcribant, Philippum patre adhuc vivente anno prænotato ſumpſiſſe regnum, ob ejus ſenium.

Sigefridus Abbas Fuldenſis fit Archiepiſcopus.

Anno prænotato, Heinricus Comes Palatinus Rheni, qui morabatur in Caſtello Lacenſi prope Andernachum, pater Heinrici Comitis, qui poſtea Monaſterium Lacenſe fundavit, in amentiam verſus delirare cœpit. Unde ſub ſpecie devotionis Monachus fieri, & ſæculum ſpernere volens, reclamante uxore Cœnobium Echternach, quod S. Wilibrordus tempore Dagoberti Regis Francorum olim fundaverat, intravit, & Monachum profiteri omnino delirus voluit. Sed cum ejus inſania Monachis videretur prorſus intollerabilis, de Monaſterio præfato per ſuos extrahitur, & ad propria renitens, & inſaniens reportatur. Qui creſcente veſaniâ non diu poſtea propriam occidit uxorem, & furens uſque ad mortem, non longè poſt moritur. Cujus pater fuit Ludolphus Comes filius, & primogenitus Ezzelini Comitis, de quo longè ſupra diximus anno Monaſterij vacantis XIII. Avus autem paternus Sifridus Comes Palatinus Rheni Magnus, pater S. Cunegundis Imperatricis. Nam Sifridus

Genealogia Palatinorum Comitum.

genuit

genuit Ezzelinum fundatorem Monasterij Bruvvilerensis, fratrem sanctæ Cunegundis: Ezzelinus genuit Ludolphum, & fratres ejus Hermannum Colonienſem, & Eberhardum Trevirorum Archiepiſcopos, de quibus dictum eſt: Ludolphus genuit Heinricum & Eberhardum: Heinricus poſtea, ſicut diximus, furioſus genuit Eberhardum Ducem Moſellanum, de quo linea continuatur Palatinorum Comitum: & Heinricum, qui Lacenſem comitatum mortuo patre obtinuit, & deſtructo Caſtello, Monaſterium noſtri Ordinis, quod à vicino ſtagno Lacus vocatur, ſicut dicemus, ædificavit.

MLXI.

Anno iſto, Monaſterio S. Aurelij adhuc vacante, comes Adelbertus cœpto fideliter perſtabat in opere: nihil magis videre deſiderans, quàm conſummationem inchoati Cœnobij, & præſentiam ſervorum Dei. Magna eodem anno fames, totum penè Romanum Imperium occupavit, & multos per Saxoniam, Sueviam, Bavariam & Orientalem Franciam homines graviter afflixit, poſtquam peſtilentia graviter ſecuta fuit. Eccleſia S. Aurelij conſtruitur.

Eodem anno morttuus eſt Nicolaus Papa II. qui apud S. Joannem Lateranenſem Romæ, Concilio Epiſcoporum habito, formam Cardinalibus eligendi Romanum Pontificem conſtituit, & Heinricum Regem IV. ut quidam referunt in III. Imperatorem coronavit. In eodem Concilio Berengarium Turonenſem ab errore ſuo revocatum conſtat, & pœnitentiam pollicitum, quam toto deinceps vitæ ſuæ tempore diligentiſſimè peregit. Poſt Nicolaum Anſelmus Lucenſis Epiſcopus, patriâ Mediolanenſis communi voto Cardinalium Romanus Pontifex eligitur: Alexander ejus nominis II. nuncupatur, præfuitque annis XI. & menſibus VII. Contra hunc Heinricus Imperator inſtinctu quorundam Epiſcoporum Cadalum Parmenſem Epiſcopum in Antipapam erigens, graviſſimũ in Eccleſia Dei ſchiſma ſuſcitavit. Huic autem Antipapæ mox omnes Epiſc. Lombardiæ obedientiam præſtiterunt, qui contra Alexand. armata manu pugnavit: & multi ab utráque parte ceciderunt. Irrumpente tandem Ottone Mediolanenſium Principe, & Gottfrido Normanno, alijſque compluribus, qui ſtabant pro Alexandro, Cadalus victus eſt ab eis. Tandem vices ſuas interponente Heinrico Imperatore in Concilio Mantuano, ſchiſma extinguitur, & Cadalo cedente Alexander confirmatur. In eodem Concilio Mantuano idem Papa Alexander multa ad communem Eccleſiæ utilitatem conſtituit, & vir magnæ authoritatis fuit. Qui ſoluto Concilio de Mantua Romam proficiſcens, majorem Eccleſiam Lucenſem, cujus Epiſcopus antea fuerat, in honorem S. Martini, conſecravit, & Canonicos ejuſdem in ſignum priſtinæ charitatis paſtorali mitrâ inſignivit, multiſque privilegijs & libertatibus honoravit. Concilium Mantuæ celebratur.

MLXII.

Anno Monaſterij S. Aurelij Hirſaugienſis, Abbatiâ vacante, LXI. inchoata ipſius loci renovatio continuatur. His temporibus Marianus Scotus Monachus noſtri Ordinis, vir doctus, & morum integritate ſanctiſſimus, qui pro Regni Cæleſtis amore, patriam ſuam, & omnia mundana contemnens, peregrinus venit in Coloniam, & in Cœnobo ſancti Martini, vitam in incluſorio aliquamdiu religioſiſſimè duxit Eremiticam, divinis lectionibus, & ſanctis orationibus ſine intermiſſione dans operam. Marianus Scotus Monachus.

Digitized by Google

operam. Deinde ad petitionem Sifridi Abbatis Fuldenſis dimiſit Coloniam, & cum eo venit in Fuldam, & ibidem novem annis in incluſorio ſtetit, in ea videlicet cellula, in qua S. Amichadus incluſus quondã habitavit, de quo diximus anno Monaſterij vacantis XLIII. Poſtea verò cùm Sifridus Abbas Moguntinus ordinaretur Archiepiſcopus, Marianum, quaſi unicum vitæ ſuæ Patronum, ſecum ad Moguntiam tranſtulit, & in cellulam juxta Eccleſiam S. Martini majorem habitare fecit, in qua uſq; ad mortem Domino ſerviens permanſit. Scripſit multo ſtudio, & magno labore volumen grande hiſtoriarum ab origine mundi uſque ad ſua tempora, mirâ ſubtilitate oſtendens errorem præcedentium Chronographorum, ita ponentium Chriſti Nativitatem, ut annus paſſionis ejus, quantum ratio demonſtrat computi, cum veritate Evangelij omnino nequeat concordare, vnde ipſe adjiciens, tres & viginti annos illi anno, ubi priores Chronographi Nativitatẽ Domini poſuerunt, ſub tempore Conſulum prætermiſſos, in margine volùminis alternatim collocavit, hinc annos Evangelicæ veritatis, illinc verò annos falſæ ſupputationis priorum, quo non ſolùm intellectu, ſed etiam viſu diſcerni veritas à falſitate poſſit. Scripſit etiam de Concordantia quatuor Evangeliſtarum librum unum, & quaſdam eruditionis & devotionis plenas Epiſtolas, quarum lectio Monachis eſt utilis. Produxit autem Chronicon ſuum ab origine mundi, uſque ad annum Dominicæ Nativitatis milleſimum, octogeſimum ſecundum.

Chronicon Mariani Monachi.

MLXIII.

Hoc anno, qui fuit LXII. à morte Conradi ultimi, & decimi Abbatis, prioris Monaſterij Hirſaugienſis, Adelbertus Comes de Calba, ſine intermiſſione opus novi Monaſterij S. Aurelij, quod inchoaverat ante biennium, continuavit. Hoc ipſo anno moritur Lampertus de Legia Monachus & Scholaſticus Cœnobij S. Matthiæ Apoſtoli extra mœnia Trevirorum, de quo ſupra diximus anno vacantis Monaſterij triceſimo ſeptimo. Poſt quem Arnoldus ejuſdem Cœnobij Monachus tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, officium docendi accepit, quod annis duobus ſtrenuè adminiſtravit: ad quem Marianus Scotus Monachus incluſus elegantem deſtinavit Epiſtolam. Scripſit opus metricum de proverbijs Salomonis librum unum. Ad Marianum Scotum de ratione computi Eccleſiaſtici librum unum. De Cyclo & inventione Feſti Dominicæ Reſurrectionis librum unum. Alia, quæ compoſuit, ad notitiam noſtræ lectionis minimè pervenerunt.

Arnoldus Monachus Trevirenſ.

Infans biceps in Suevia naſcitur.

Anno etiam prænotato, mulier quædam de familia Monaſterij Petri domûs Conſtantienſis uxor cujuſdam Ibonis infantem peperit, duo capita, & omnia membra ſuperiora duplicata habentem, qui tandem in unum hominem à clunium loco ad inferius deſinebat. Eodem anno frigus maximum fuit per dies quatuor in medio menſe Aprili: aura quoque venenoſa & nivibus plena, quæ pecudes læſit, arbores ſubvertit, & vites in vineis miſerabiliter devaſtans annihilavit, unde magna vini defectio ſubſecuta fuit.

MLXIV.

Hoc anno, qui fuit Monaſterio S. Aurelij vacante LXIII. Indictione Romanorum ſecundâ, Trevirorum Eccleſiâ poſt miſerabilem interitum Eberhardi Archipræſulis per annos jam quatuor vacante, Heinricus Impe-

Digitized by Google

Imperator ſanctum & innocentem virum nomine Cunonem ſive Conradum eis fecit ordinari Antiſtitem. Qui cùm properaret ad Trevirim pro ſuſcipienda ſibi commiſſa Eccleſia, Theodericus ſceleratiſſimus comes Trevirorum Palatinus unà cum quibuſdam impijs ſattellitibus ſuis ei furibundus occurrit, & ductum de recto itinere, in nemus proximum non procul à civitate cum multis injurijs, contumelijs, & opprobrijs tertiò de rupe altiſſima præcipitavit, Chriſtique Martyrem fecit. Cujus corpus in medio Eccleſiæ Monaſterij Tholegienſis noſtri Ordinis ſepultum infinitis mox cœpit coruſcare miraculis. Comes parricida nequiſſimus tandem ſeriò pœnitentiâ ductus, pro ſatisfactione Jeroſolymam profectus, non amplius eſt reverſus. Reliqui omnes conſentanei ſceleris malo fine brevi tempore perierunt. Audiens interitum S. Cunonis Imperator ingemuit, & circumſtantibus dixit: *Trevirenſes, miſi vobis paſtorem innocentem, atque mitiſſimum, & illum crudeliter occidiſtis; ecce talem vobis Archiepiſcopum dabo, qui veſaniæ veſtræ poſſit reſiſtere.* Habitóque ſuorum conſilio, Trevirenſibus Archiepiſcopum deſignavit, Ottonem, quem Uttonem nonnulli vocabant, virum ſtrenuum, prudentem & magnanimum, filium Eberhardi comitis Suevorum, fundatoris Monaſterij Schafhauſen, de quo dictum eſt anno vacantis Cœnobij Hirſaugienſis LVIII. Hunc ergo Imperator cum magno exercitu ad Trevirim introduxit, & cives unà cum Clero in ejus jurare ſententiam compulit. Deinde vindictam de homicidis, qui non prius fugâ lapſi fuerant, capitum amputatione terribilem fecit.

S. Cuno Trevirorũ Archiepiſc. martyrizatur.

Otto fit Archiepiſcop. Trevirorũ.

Anno prænotato Siffridus Archiepiſcopus Moguntinus, Guntherus Epiſcopus Bambergenſis, Otto Epiſcopus Ratisponenſis, Adalbero Epiſcopus Herbipolenſis, Wilhelmus Epiſcopus Trajectenſis, & alij quàm plures Epiſcopi & nobiles in magna comitiva (ſeptem ut fertur millium) Jeroſolymam devotionis cauſsâ profecti ſunt; qui multas moleſtias, & infeſtationes ab infidelibus ſuſceperunt, tandemque perventione fruentes optatâ, numero & rebus multùm attenuati aliqui redierunt, & ſicut ſcriptum invenimus, de ſeptem millibus vix duo millia ſuperfuerunt.

Epiſc. proficiſcuntur Jeroſolymam.

Eodem quoque anno mortuus eſt Arnoldus Eccleſiæ Wormatienſis Epiſcopus, vir modeſtus & Pontificiali honore digniſſimus, qui oves Chriſti ſibi commiſſas, non minus exemplo, quàm verbo ad bonæ converſationis ſtudium erudivit. Huic in Pontificatu ſucceſſit Adelbero Monachus Cœnobij S. Galli in Suevia noſtri Ordinis, frater Ducis Suevorum Rudolphi de Reinfelden, de quo ſupra diximus, uno pede omnino debilis & claudus, vir ſpectaculo dignus; erat enim corpore magnus, robore fortis, edacitatis multæ, craſſitudinis tantæ, quæ non minus horrorem incuteret videntibus, quàm riſum & admirationem.

Adalbero Monachus S Galli fit Epiſcop. Wormat.

Claruit his temporibus Walramus ex Scholaſtico Bambergenſis Eccleſiæ Monachus Fuldenſis, ac deinde Abbas Merſeburgenſis Cœnobij in Saxoniâ, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris non mediocriter eruditus, qui primùm apud Pariſienſes in Gallia Philoſophiam gloriosè docuit; poſtea apud Bambergenſes in orientali Francia Grammaticam & Rhetoricam publicè legit. Qui Monachus factus ſcripſit metro ſimul & prosâ tres libellos in Cantica Canticorum, interſerens quoſdam pro intelligentia ſimplicium rhythmos in lingua noſtra

Digitized by Google

Teutonica. Cætera quæ compoſuit, ad notitiam noſtræ lectionis adhuc non venerunt. Guntherus etiam Monachus Cœnobij S. Amandi Elvonenſis in Gallia, vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, hæc tempora ſcribendo & docendo reddidit clariora, de cujus lucubrationibus extant ſubjecta. Metro vitam & paſſionem S. Dominici compoſuit, quem Græco vocabulo Cyriacum appellamus. Vitam quoque S. Amandi Epiſcopi quondam Trajectenſis ſimili carminis genere lucubravit. Homilias denique plures ſive ſermones ad fratres, & quædam alia conſcripſit. Eodem ferme tempore floruit Theodoricus Abbas S. Trudonis, vir in divinis ſcripturis eruditus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, metro exercitatus & proſâ; qui utroque ſcribendi genere multa lucubrâſſe dicitur, è quibus iſta duntaxat potuimus invenire. Vitam S. Trudonis lib. 1. Vitam S. Bavonis Monachi Gandavenſis lib. 1. Vitam S. Remoldi lib. 1. Sermones etiam varios & Homilias ad Monachos ſuos lucubravit.

S. Arnolph. ex Monach. Epiſcopus.

Claruit & S. Arnolphus Cœnobij Divi Præſulis Medardi Sueſſionenſis, qui multis annis ibidem pro Chriſti amore in incluſorio ſtetit, orationi & contemplationi vacans die ac nocte. Deinde factus eſt ejuſdem Cœnobij Abbas, & poſtremò Sueſſionenſis Eccleſiæ Pontifex ordinatus, vitam in omni ſanctitate continuavit. Hic tandem pro confirmatione pacis & concordiæ venit in Flandriam, & inter prædicandum populo verbum ſalutis prædixit ſe brevi moriturum. Conſtructo igitur & conſecrato in honore S. Petri Apoſtolorum Principis Ordinis noſtri Monaſterio, XVI. die Menſis Auguſti, ſicut prædixerat, moritur: & miraculis coruſcans in Eccleſia ejuſdem Cœnobij honorificè ſepelitur.

Maurilius quoque Monachus Fiſcanenſis Cœnobij in Normannia vir ſanctiſſimæ converſationis, circa hæc tempora poſt depoſitionem Malgerij Archiepiſcopi Rothomagenſis in locum ejus propter doctrinam & vitæ meritum ordinatus, virtutibus & miraculis clarus habetur, qui moriens in Eccleſia S. Mariæ ſepelitur, cujus geſta conſcripta ſunt. Circa hæc tempora S. Anno Colonienſium Archiepiſc. Monaſterium Ordinis noſtri, quod Grafffchafft nuncupatur, in finibus ſuæ Diœceſis, in terra Saxonum, in pago Weſtvvalen fundavit; in quo Monachos cum Abbate ſub Norma D. P. N. Benedicti poſuit; quibus de vitæ hujus neceſſarijs ad ſerviendum Domino providit. Eodem ferme tempore idem S. Anno fundavit & aliud in finibus Thuringorum Ordinis noſtri Cœnobium ad honorem omnipotentis Dei: in quo ſimiliter Monachos cum Abbate poſuit: quibus vitæ neceſſaria procuravit. Cujus Monaſterij vocabulum Salveldia dictum eſt. In monte Sigeberg tertium fundavit Monaſterium tribus ferme à Bunna oppido Rheni milliaribus diſtans, in honore ſancti Archangeli Michaëlis, de quo jam ſupra ſatis eſt dictum.

Monaſter. Salveld. in Thuringia.

M L XV.

Anno Monaſterij S. Aurelij vacantis LXIV. ſupra nominati Pontifices Sifridus Moguntinenſis, Adelbero Herbipolenſis, & alij qui cum 7000. priori anno ad terram ſanctam profecti fuerant, cum 2000. revertuntur. Guntherus autem Bambergenſis Epiſcopus in reverſione ab Jeroſolyma in Ungaria moritur, cujus corpus à miniſtris ſuis, qui remanſerant, Bambergam relatum in Eccleſia cathedrali ſepelitur. Huic in Epiſcopatu ſucceſſit Hermannus primicærius Eccleſiæ Moguntinæ, ſeu vicedomi-

Digitized by Google

dominus prętio & precibus amicorum promotus, ut ferunt, & peæfuit annis decem. Verùm quia non per oſtium intravit in ovile, ſed per Simoniacam pravitatem, poſt annos decem Pontificatum, quem malè fuit adeptus, authoritate Gregorij Papæ VII. compulſus amiſit: & pro agenda pœnitentia Monaſterium S. Felicitatis in Schvvarzach, quod tribus ab Herbipoli diſtat milliaribus, intravit.

Eodem anno Goſvvinus quidam comes in Francia orientali tyrannidem, prædas, & incendia contra Herbipolenſem Eccleſiam hoſtili incurſu exercuit; qui ſæpius admonitus cùm nollet deſiſtere, tandem à comitibus Adelberonis Epiſcopi comprehenſus, occiſus fuit.

Circa hæc tempora comes quidam Brabantiæ Monaſterium noſtri Ordinis valde inſigne fundavit in Brabantia, quod Haffliginium vocatur, & diſtat ab oppido Bruxellenſi tribus ferme milliaribus, in quo multitudinem Monachorum poſuit, quibus omnia hujus vitæ neceſſaria copioſiſſimè procuravit; quorum primus Abbas Fulgentius nomine vir doctiſſimus & religioſiſſimus fuiſſe memoratur. Magiſter verò ſcholarum Franco nomine extitit, qui poſtmodum in Abbatia Fulgentio ſucceſſit: de cujus ingenio & lucubrationibus anno Wilhelmi Abbatis XVI. dicemus.

Monaſter. Hafflingen fundatur.

MLXVI.

Hoc anno, qui fuit Monaſterij Hirſaugienſis Divi Aurelij vacantis LXV. à morte videlicet Conradi Abbatis ultimi, cometes per totum orbem diu apparuit, præſignans magnam in Eccleſiam turbatione; quæ poſtea non longè ſubſecuta fuit.

Eodem anno Angliâ per Wilhelmum Nortmanniæ comitem miſerabiliter afflictâ tandemque ſubactâ, ipſe Rex ejus efficitur: & in die Natalis Dñi ab Adelredo Eboracenſi Archiepiſcopo coronatur. Noluit autè hoc munus benedictionis à Stigando Cantuarienſi Archiep. recipere, quia non legitimè ad Pontificatum ferebatur aſſumptus. Qui factus Rex omnes penè ejus Inſulæ Præſules in exilium relegavit, eos maximè, qui vel ſimoniacè, vel malo introitu, & non canonicè Pontificatûs apicem fuerant conſecuti. Nobiles etiam ſibi non faventes juſſit occidi: mediocres autem ſuis militibus in ſervitutem tradidit, & uxores indigenarum quibuſcunque advenis, nobiles ruſticis in matrimonio conjunxit.

Wilhelmꝰ Comes Nortmañ. fit Rex Angliæ.

Anno prænotato, cùm opus inchoati Monaſterij S. Aurelij Hirſaugienſis ſtudioſiſſimè continuaretur, Wiltrudi comitis uxori religioſiſſimæ fæminæ omnis mora nimium videbatur gravis & moleſta; utpote quæ domini ſui animum in multis occupatum noverat, & remittendum quavis occaſione formidabat; unde ſagaci uſa conſilio, Monaſterij conſummationem non duxit expectandam, ne quod impedimentum ſe medio tempore interponeret, ſi vel ipſa, vel comes imperio mortis raperetur; monuit ergo multis precibus comitem, tandem rogando perſuaſit, ut (non expectato conſummationis articulo, qui adhuc longius videbatur reſtare) Monachos introduceret: quorum conſilio & auxilio, quod reſtabat, conſtruendum facilius, tandem cum tempore conſumaret. Dedit ergo comes Adelbertus poſtulanti fæminæ conſenſum, ſed unde Monachi adducerentur, qui ſecundùm Regulam S.P. Benedicti Domino Deo in omni puritate ſervirent, mutuum inter ſe cœperunt habere conſilium. Multa quidem Ordinis noſtri eo tempore in Germania fuêre

Comitiſſæ Wiltrudis conſilium.

Digitized by Google

Cœnobia, ſed non in omnibus integra vigebat monaſticæ inſtitutionis diſciplina. Plures etenim clauſtrales in illo tempore monaſticam inſtitutionem corruperant, qui turpiter in via rectitudinis claudicabant. Monachi námque Fuldenſis Cœnobij, ſicut & cæteri plures, à tramite regularis diſciplinæ deviantes, illo in tempore vix Monaſtico nomine digni videbantur. Erat eo tempore Monaſterium Schaffhauſen in Suevia noviter à comite quodam Eberhardo, patre Utonis Archiepiſcopi Trevirorum, ut ſupra diximus, fundatum, in quo Monachi ſecundum Regulam S. P. N. Benedicti omnium teſtimonio vicinorum religioſiſſimè converſabantur: quorum ſe fama laudabilis in omni terra Suevorum longè latéque diffuderat. Comes igitur Adelbertus miſsâ legatione ad Abbatem memorati Cœnobij, mitti ſibi Monachos duodecim poſtulavit & Abbatem, promittens ſe illis omnia, quæ fuerint neceſſaria, proviſurum. Ad cujus preces Abbas, & tota Congregatio facilem præbuere conſenſum, & habito inter ſe conſilio, Monachos deſtinandos XII. ſtatuerunt, quibus tertium decimum Fridericum nomine præficientes Abbatem, ad Hirſaugiam in Dei nomine tranſmiſerunt.

Legatio ad Schaffhauſen mittitur.

Quo tempore & de quo Cœnobio primi Monachi ad Hirſaugiam in hac ſecunda fundatione Comitis Adelberti venerint.

ANno prænotato Dñi Nativit. MLXVI. Indictione Romanorum quartâ, die menſ. Decemb. ſimiliter IV. ab obitu Conradi Abbatis ultimi LXV. à prima verò Monaſterij fundatione comitis Erlafridi anno CCXXVIII. Fridericus Abbas cum Monachis duodecim, miſſus de Monaſterio Solitariorum venit in Hirſaugiam ad petitiones comitum de Calba Adelberti & Wiltrudis, necdum ad plenum conſummato Monaſterio. Quos ut vidit devota Chriſti famula Wiltrudis, incredibili gaudio perfuſa, Dominum in ſervis ſuis ſumma cum alacritate ſuſcepit, & omnibus quæ ad eorum ſuſtentationem videbantur neceſſaria, copiosè diſpoſitis, Monaſterium eis aſtante & conſentiente Adelberto comite perpetuò inhabitandum aſſignavit. Sed cùm Fridericus Abbas & Monachi dicerent eam traditionem loci nequaquam ſufficere, niſi coram Epiſcopo Neometenſi in facie S. Matris Eccleſiæ, vocatis adhoc idoneis teſtibus, ut moris eſt, ſecundum conſuetudinem ordinis ſolenniter fuerint confirmata, non ſatis comiti placuit; quippe qui Monaſterium in ſua cupiebat habere poteſtate. Diſſimulans tamen exteriori apparatu mentis intentionem occultam: reſpondit, ſe conſummato ſtructurarum opere facturum omnia, quæcunque ratio poſtularet. At verò de poſſeſſionibus, quas majores ſui de Monaſterio quondam rapuerant, majorem tunc partem reſtituit, reliquas ad tempus occupavit: nam poſt depoſitionem Friderici Abbatis, cùm S. Wilhelmus in regimine Monaſterij fuiſſet prælatus, prudentiâ ſerpentinâ, & ſimplicitate columbinâ comitis aſtutiam ſuperavit, & omnimodam Cœnobij libertatem, tam ab Imperatore Heinrico quàm ſummo Pontifice obtinuit. Atqui poſteaquam fratres in poſſeſſionem Monaſterij realem fuerunt admiſſi, cœperunt diligentiſſi-

Monaſter. S. Aurelij iterum inhabitatur.

Digitized by Google

gentissimè intendere, quatenus Ecclesiam necdum perfectam cum reliquis mansionibus necessarijs potuissent quantocius consummare. Comitissa verò devotissima Wiltrudis cernens fervorem Monachorum ad operis perfectionem indefessum, & in sancta sedulitate constantiam, omnia quæ videbantur necessaria, fratribus tradidit, & de commissione mariti comitis fideliter cooperata fuit.

Quamvis autem Fratres unà cum artificibus, & ministris conductitijs Adelberti Comitis cœpto continuò instarent operi, quia tamen adhuc multa restabant construenda, non subitò, sed cum tempore omnia fuerunt per ordinem consummata: per annos namque decem continuos Adelberti Comitis Cœnobium impensis construitur, quod anno Dominicæ Nativitatis sexagesimo supra millesimum, sicut diximus, inchoatum, septuagesimo tandem consummatur, cujus Monasterij perfectionem Fridericus Abbas videre non potuit: quoniam sicut dicemus ante consummationem operis depositus fuit. Hujus autem fundationis consummationem, Ecclesiæ consecrationem, & liberam traditionem Monasterij in manus Abbatis hoc loco rationabiliter describere non possumus, sed omnia convenienter suo tempori designanda reservamus. Nam quidquid factum constat tempore Abbatis Wilhelmi, non videtur nobis historiæ conferendum Friderici.

De Friderico Monasterij Hirsaugiensis undecimo Abbate, qui præfuit annis duobus, mensibus 4. diebus viginti, & gestis illius temporis.

ANno itaque Dominicæ Nativitatis præscripto, MLXVI. Monachis duodecim de Monasterio Solitariorum, quod vulgariter Einsidel nominatur, in Hirsaugiam venientibus, Fridericus natione Suevus, communi electione Abbas in ordine Pastorum hujus Cœnobij undecimus Prælatus est, & præfuit annis duobus, mensibus quatuor, diebus viginti, ordinatus in die S. Thomæ Apostoli ab Einhardo Spirensis Ecclesiæ Pontifice. Nos autem annos regiminis sui computamus à die introitûs in Hirsaugiam, qui contigit anno præscripto in festo D. Barbaræ Virg. & Mart. 4. videlicet die mensis Decembr. anno Abbatiæ vacantis post obitum Conradi Abbatis decimi LXV. mense 3. & die 14. Fuit autem Fridericus iste Abbas, sicut diximus, natione Suevus, parentibus ingenuis, & antiquâ familiâ ortus, qui puer ad litteras positus, cum ætate profecit non mediocriter in studio scripturarum, postea verò quàm sapere, & intelligere aliquantum cœpit, se totâ mentis intentione convertit ad Dominum, cupiens & mundum cum suis vanitatibus contemnere, & Deo puro semper corde in Monasterio servire. Vnde præventus Spiritûs sancti gratiâ de consensu parentum ad Monasterium Solitariorum, ubi tunc magna vigebat Monachorum Religio, proficiscitur, & præmissâ petitione solemni consuetâ, Monachorum Collegio sociatur. Monachus autem factus, omne tempus lectioni, meditationi, orationi, cæterisque Monasticæ disciplinæ exercitijs distribuit, & sine querela conversatus, nulli unquam molestus, vel onerosus fuit. Studio namque spi-

Fridericus Abbas sancti Aurelij XI.

Fridericus Abbas, natione Suevus.

Digitized by Google

ritualium exercitiorum conſuetus nullum potuit cum mundo habere commercium: utpote qui omne deſiderium ſuum locaverat in contemplatione ſupernorum.

Fuerunt enim Monachi dicti Cœnobij Solitariorum illo in tempore vitam regularem ſine querela ducentes integram, rectam, & ſanctam; quorum fama laudis in omnem terram longè ſe latéque cum honore, & admiratione diffuderat. Qui pueros in Monaſterio ſecundùm regulam oblatos in omni ſcientia ſcripturarum, tam ſæcularium, quàm divinarum more veterum, quàm optimè inſtituere ſolebant, quos etiam non minus bonæ converſationis exemplo, quàm ſanctæ prædicationis verbo ad mundi contemptum, ac Dei amorem provocare, & incendere ſummâ diligentiâ curabant. Horum inſtitutis ſimul & exemplis Fridericus, quàm optimè formatus, viam ſimplicitatis, quam traditione majorum ſemel didicit, in omni vita ſua inviolabiliter cuſtodivit. Poſt plures deinde annos cùm Adelbertus Comes Monachos duodecim prædicto Monaſterio, ſicut diximus, expeteret, nullus Friderico melior ad curam animarum promovendus occurrit; quippe qui non ſolùm verbis, & exemplis corda ſubditorum ad mundi contemptum, & Dei amorem per amplius potuit inflammare. Nam quantum ad corporis diſpoſitionem pertinebat, ſtaturâ quidem mediocris fuit, nec multùm brevis, nec longus nimium exiſtens, facie corpulentus, & plenus, fortis & robuſtus, pietatis habens plurimum, ſeveritatis nihil, nec pinguis fuit nimium, nec omnino macilentus, ſed mediâ proportione rectè diſpoſitus, capillis nigris, canitiéque hinc inde reſperſis, ſed nullâ calvitie depilatus. Qui cùm nomen & dignitatem paſtoralis curæ ſuſcepiſſet, nihil prioris converſationis intermiſit, ſed lectioni ſcripturarum, meditationíque & orationi, die vacans & nocte, occupationes negotiorum ſæcularium non facilè admiſit. Vagos de Monaſterio excurſus, quos Monachi hujus temporis multi nimium frequentant, non amabat, ſed in ſecreto reſidens, quantum potuit, Dei ſalutare in ſilentio exſpectavit: vigilijs & jejunijs corpus ſuum pro Chriſti amore indeſinenter afficiens, hoſtiam ſe Domino vivam, & immaculatam offerre quotidie cum ſuſpirio, & lachrymis ſatagebat. In pauperes multum fuit miſericors, quibus propria ſua veſtimenta, & cibos ſibi paratos ipſe jejunans multoties impertivit. Secundùm nomen ſuum, pace dives & abundans extitit, pius & charitate plenus fuit, & magnam in omnes benevolentiam oſtendit. Coram Deo magnus cùm eſſet, humillimum ſe hominibus ſemper exhibuit, & nunquam in aliquo de ſuperbia notari potuit. Nam inter ſcriptores locum & ſedem cum Monachis habuit, & omnia, quæ ad communitatem pertinebant, ſicut unus ex Monachis diligentiſſimè cuſtodivit. In habitu ſuo nihil ab alijs differebat, qui omni vilitate contentus juxta regulam ſubtus cucullam, ſicut & Monachi ſupra dicti Monaſterij omnes, & cappam deſuper nigri coloris de groſſo tegmine portabat. In ſumma humilitate innocentis vitæ ambulans Fridericus iſte Reverendiſſimus Abbas, Deo placens & cunctis hominibus juſtis, pravorum temeritatem non potuit evadere, ſed quantò plus Omnipotenti Deo in vera ſimplicitate placere ſtuduit, tantò impiorum contra ſe ingratitudinem amplius provocavit, quorum temeritas in pejus ſemper proficiens, ſancto viro tandem inſidias poſuit, eúmque, ut dicemus, nequiter circumvenit.

Fridericus optimè fuit inſtitutus.

Mores hujus Fridrici Abbatis.

Anno

MLXVII.

Anno Friderici Abbatis Monasterij S. Aurelij primo, Heinricus ejus nominis IV. Bertham Ottonis cujusdam Italici Comitis, & Adelhaidis Comitissæ filiam duxit uxorem, nuptias celebrans Triburiæ. Ad hanc Adelhaidem Comitissam Benzo Episcopus Albensis Heinrici Regis partibus nimium favens contra Romanam Ecclesiam, & ejus Reverendissimos Pontifices Alexandrum II. Gregorium VII. & alios, multas scripsit Epistolas. Fuit autem iste prænominatus Benzo Episcopus Albensis homo doctus, & promptissimæ adinventionis, tam in divinis litteris, quàm sæcularibus scripturis multùm eruditus, qui spiritu erroris deceptus, Heinrico Regi excommunicato pertinaciter adhæsit, contra sumos Pontifices prænominatos egit, dixit, & scripsit, quidquid mali potuit. Cadalum Episcopum Parmensem in Antipapam contra Alexandrum verum Christi Vicarium ab Heinrico Rege, & quibusdam Episcopis Lombardiæ erectum sequebatur, impium justificans, & eum, qui justus erat, contra justitiam, quantum potuit, verbis, scriptis, & persecutionibus damnans. Causam odiorum Benzonis in Romanos Pontifices extitisse ferunt, quia cùm Hildebrandus ex Monacho S. Romanæ Sedis Archidiaconus vice Domini Papæ per Italiam & Galliam Concilijs habitis propter simoniacam pravitatem multos deponeret Episcopos, ipsum quoque Benzonem ob simile crimen à Pontificatu Albensis Ecclesiæ dejecit; qui nimiâ indignatione commotus ad Regem Heinricum se contulit, & datus in reprobum sensum veros Christi Vicarios totis viribus usque ad mortem persecutus fuit. Ad hæc auctoritatem habere cupiens, multa scripsit frivola contra Romanos Pontifices, quos impio dente lacerans, Sarabaithas & Idola non metuit appellare: séque spiritu divino plenum confingens, & Archangeli Gabrielis allocutione prophetam Regi Heinrico datum gloriatur. Pulsus de suo malè acquisito Pontificatu, multa confinxit pro Rege contra S. Romanam Ecclesiam mendacia, pro quibus vitæ præsentis mercabatur subsidia. Scripsit libb. VII. de rebus & gestis Heinrici Regis IV. Imperatoris verò III. in quibus multa congessit mendacia contra sanctos Romanæ Sedis Pontifices, Alexandrum videlicet II. & Gregorium VII. & Urbanum II. Cadalum Episcopum Parmensem, & Gibertum Ravennæ Archiepiscopum homines seditione plenos laudibus extulit, quos Heinricus Rex in Antipapas, & Idola contra legitimos Christi Vicarios turpiter erexit.

Benzo Episcopus Albens. Schismaticorũ Fautor.

His temporibus cùm Hildebrandus prænominatus Romanæ Sedis Archidiaconus in Gallia vice Domini Papæ præsideret in quodam Concilio, ubi plures Episcopi propter simoniam fuerunt depositi, unus inter alios ejusdem criminis reus fuerat accusatus, qui nullis potuit argumentationibus concludi, nullísve testium probationibus convinci; nam tantam dicendi peritiam habuit, ut quidquid in eum fuisset prolatum, facili responsione refelleret. Tunc Archidiaconus dixit coram omnibus: *Humanum cesset eloquium, in medium oraculum proferatur divinum. Certum est,* inquit, *gratiam Episcopalem donum esse Spiritûs sancti, unde quisquis Episcopatum pretio comparat, donum Spiritûs sancti pecuniâ comparandum putat.* Et conversus ad eum, qui accusabatur, dicit: *Coram nobis, qui judicio Spiritûs sancti congregati sumus, si à scelere delato te confidis immunem, dicito: Gloria Patri, &*

Hildebrandus deponit Episcopos simoniacos.

Digitized by Google

tri, & Filio, & Spiritui ſancto. Quod ſi expreſsè, & ſine titubatione dixeris, conſtabit apud me te non eſſe ſimoniacum. At ille conditionem libens accepit, nihil minùs, quàm quod accidit metuens. Aperiens itaque os ſuum, *Gloria Patri, & Filio,* ſine difficultate protulit, ſed in hoc: *Et Spiritui ſancto* hæſit. Suſcitato circumſedentium ſtrepitu, ac ſæpius monito, ut inchoatum compleret verſiculum, nullo conatu, vel tunc, vel deinceps omnibus vitæ ſuæ diebus Spiritum ſanctum nominare potuit. Hunc abjectum de Epiſcopatu S. Hugo Cluniacenſis Abbas pro teſtimonio miraculi ſæpe ſecum ducere, ac miſerabilem ejus culpam narrare conſuevit.

MLXVIII.

Heinricus Rex contemnit Principes.

Anno II. Friderici Abbatis VI. Indictione Romanorũ VII. Heinricus Rex adoleſcentiæ abutens libertate Saxoniam ſolam ex omni Romano Imperio incœpit incolere, Principes deſpicere, Nobiles opprimere, inferiores ſuſtollere, venationibus, luſibúſque, & cæteris hujuſmodi levitatibus vacare, juſtitiam negligere, & neque Dei honorem, neque Regni honeſtatem curare, filias quoque illuſtrium invitis parentibus quibuſlibet obſcurè natis conjungere, potentibus in regno non ſatis confidere, & ob id privata contra eos præſidia & munitiones ædificare. His diſcordiæ ſeminarijs contigit regi quàm plurimos vitæ ac regni inſidiatores ſuccreſcere. Qui tamen cùm necdum plenæ maturitatis attigiſſet annos, fuerunt qui non tam ipſum, quàm Adelbertum Bremenſem Archiepiſcopũ culpandum judicarent, quaſi ejus conſilio hæc omnia faceret.

Claruit his temporibus Merbodus ex Monacho noſtri Ordinis Epiſcopus Redenſis, vir in divinis ſcripturis eruditus, & ſæcularis philoſophiæ non ignarus, metro exercitatus & proſâ, qui plura ſcripſiſſe laudatur opuſcula, quibus memoriam ſui nominis poſteritati commendavit, quorum tamen pauca ad notitiam noſtræ lectionis pervenerunt. Legimus ſub ejus nomine opus non ſpernendæ authoritatis in Cantica Canticorum lib. I. Paſſionem quoque SS. Thebæorum Martyrum metro compoſuit. Aliorum etiam complurium ſanctorum vitam & paſſiones ex proſaica hiſtoria ſolerti ſtudio vario genere carminis ſub lege metrorum coarctavit. Bernoldus quoque presbyter Eccleſiæ Conſtantienſis, natione Teutonicus, patriâ Suevus, in divinis ſcripturis ſtudioſus & eruditus, nec minus vitæ merito, quàm ſcientiæ varietate illuſtris & venerandus, hæc tempora ſcriptis & virtutibus ſuis reddidit clariora. Qui cùm eſſet undecunque doctiſſimus, ſcripſit inſigne opus, quod prænotavit Ordinarium Romanum. Cætera quæ compoſuit ad manus noſtras adhuc minimè venerunt.

S. Ramboldus Abbas Ratisbonæ

Claruit his quoque temporibus Ramboldus Abbas Monaſterij S. Emerammi Ratisbonenſis in Bavaria, vir multarum virtutum, & ſanctiſſimæ converſationis, qui cuſtos regularis diſciplinæ vigilantiſſimus, Monachos verbo & exemplo ad priſtinæ ſanctitatis fervorem revocavit. Qui vivus multis claruit virtutibus, & miraculis poſt mortem ſimiliter coruſcavit: ſub cujus magiſterio multi fratres religioſiſſimi claruerunt. In omni converſatione ſua Domino Deo ſemper placere ſtuduit, & ideò Monachos ad tramitem rectitudinis diligentiſſimè perduxit. Inter alios paternæ ſanctitatis diſcipulos præcipuus fuit Wilhelmus ejuſdem Cœnobij ſub S. Ramboldo Prior monaſticus, qui poſt depoſitionem Friderici Abbatis hujus Cœnobij Hirſaugienſis Antiſtes factus eſt duodecimus, vir

Wilhelm. prior Ratisbonenſis.

magnæ

Digitized by Google

magnæ Religionis, qui Regularis disciplinæ obſervantiam & in ſe & in alijs ſemper diligentiſſimè cuſtodivit. De cujus virtute ac meritis adjuvante Domino ſequenti anno latius dicemus.

Claruit his quoque temporibus Egkbertus Leodienſis Eccleſiæ Clericus in divinis ſcripturis eruditus, & ſæcularis philoſophiæ non ignarus, qui tam metro, quàm prosâ nonnulla ſynthemata compoſuit, quibus nomen ſuum poſteritati commendavit. E quibus extat volumen eleganti metro compoſitum, quod prænotavit de ænigmatibus ruſticanis. Quod opus cùm placeret multis, poſtea reſcribendo ampliavit, & in majus volumen extendit. De cæteris ejus opuſculis nihil vidimus.

Anno etiam prænotato mortuus eſt S. Theobaldus Monachus pro Chriſti amore apud Vincentiam urbem pluribus annis incluſus, vir certè multarum in Chriſto virtutum: quippe qui verbo & exemplo vitam Domini in veritate oſtendit. Mortuus autem infinitis mox cœpit coruſcare miraculis, ob quorum crebram multitudinem catalogo ſanctorum inſcriptus eſt. *MLXIX.*

Anno Friderici Abbat. 3. Agnes Imperatoris Heinrici quondâ uxor, & mater Heinrici Regis IV. videns filium à tramite rectitudinis per abrupta laſcivientis adoleſcentiæ diſcedere, & Principum animos in odium ſui nimium provocare, tædio affecta, nec minus divinitus compuncta, Ducatum Bavariæ depoſuit, & Regni gubernacula penitus contemnens, pro Chriſto Romam ſe contulit, ibíque dignis pœnitentiæ fructibus mirâ humilitate Dño ſerviens, poſt annos paucos ad cœleſtia tranſmigravit.

Agnes Imperatrix fit Monialis Romæ.

Ducatum Bavariæ Otto quidam Saxoniæ Comes prænominatæ Imperatricis largitione ſuſcepit, vir dives, potens & bellicoſus, quem parvo tempore gubernavit. Cùm etenim Principes Regni contra Henricum Regem conſpirare paulatim cœpiſſent, propter nimiam ejus inſolentiam, quâ eos contempſit, & oppreſſit, Otto quoque Dux iſte unus de conſpirantibus in eum extitit, & propterea Ducatu privatus fuit, quod Regi magnum detrimentum peperit.

Anno prænotato cùm Fridericus Abbas Monaſterij S. Aurelij Hirſaugienſis in ſimplicitate cordis ſui divinis omni tempore manciparetur obſequijs, lectioni meditationíque ſemper pro viribus intentus, ac Monachis quos externarum rerum curatores poſuerat, omnimodam permitteret libertatem, cœperunt eum contemnere, & ejus quieti concitante diabolo invidere. Nam ſicut vita bonorum virorum bonis eſt odor vitæ in vitam, ita ſanctiſſima hujus viri converſatio malis & reprobis Monachis odor mortis fuit in mortem; & unde boni in melius proficiunt, inde reprobi ſæpe in deterius prolabuntur. Sanctæ igitur tranquillitatis exercitium, quod in Abbate ſuo Monachi omnes laudare, & imitari pro viribus debuerant, quidam ex eis nimis temere carpebant, & quod pro ſolius Dei honore vir juſtus facere didicit, non virtuti, ſed inertiæ vitio Monachorum quorundam temeritas imputavit. O quid non præſumit cæca perverſorum ambitio, quæ Dei ſemper oblita, præſentia nimis anxiè cogitat, memoriam nullam admittens futurorum! Virum honore maximo dignum Monachi penitus indigni non ſolum contemnunt & deſpiciunt, ſed falſis etiam delationibus comiti odioſum reddunt. Nam in odium concitati innocentis viri principes factionis quidam è fratribus comitem

Odiũ Monachorum contra Fridericũ Abbatem.

Monachi Abbatem iñocentem accuſant.

mitem in vicino commorantem adeunt, paſtori ſuo nequiter detrahunt, inertem, otioſum, & prorſus inutilem ad curam animarum falsò & mendaciter deferunt: animum comitis ab ejus reverentia penitus avertunt: uſque adeò nempe animum comitis Adelberti ſancto Abbati reddiderunt infenſum: ut depoſitionis contra illum cauſam & articulos cœperint quàm diligentiſſimè inquirere. Bone Deus, quàm frivola Monachorum turba eſt, quæ innocentem criminis paſtorem ſuum falsò & mendaciter accuſare non metuit! Igitur cùm legitimam depoſitionis cauſam non haberent, fornicationis in eum crimen nebulones impij confinxerunt, & quem deponere à ſua dignitate jure non poterant, deijcere injuriâ feſtinabant. Confeſtim igitur diſcurrunt ad comitem, reũ criminis accuſant Abbatem, innocentiam falſitate commaculant, mendacio veritatem obtenebrant. Et quidem de facili comitis animum viro innocenti reddiderunt averſum; quippe qui mundanis rebus deditus, nullam internæ converſationis experientiam unquam fuerat aſſecutus. Habuerat jam pridem comes occultum in corde adverſus Abbatem diſplicentiæ ſcrupulum, quem ſuperius in traditione Monaſterij propter omnimodam libertatem conſtat fuiſſe generatum. Unde Monachorum delationibus citò credidit, & quidquid mendacij confinxerunt in ſanctum, faciliter admiſit. Delato igitur falſæ confictionis crimine ad eum, contra Fridericum per quoſdam ex Monachis, ſicut diximus, non examinavit cauſam, nec fide digno rem teſtimonio fecit inquiri, ſed æquitati violentiam præpoſuit, & ſolos delatores Monachos quaſi teſtes idoneos ſecutus fuit.

Abbas Fridericus injuſtè depoſitur.

Anno igitur prænotato Dominicæ Nativitatis MLXIX. Indictione Romanorum ſeptimâ, die verò Menſis Aprilis viceſimâ quartâ, Fridericus Abbas hujus Monaſterij Hirſaug. undecimus machinamentis perverſorum injuſtè & mendaciter circumventus, ſicut poſtea manifeſtè innotuit, præcepto comitis Adelberti deponitur, & ſine cauſa juſtus & innocens ab impijs condemnatur; qui de crimine fornicationis non commiſſo nequiter accuſatus, nec propriâ confeſſione reus extitit, nec probatione legitimorum teſtium convictus fuit. Et quamvis vir innocens ſe juris præſidio potuiſſet defendere, maluit tamen injuriam ſuam pro Chriſti amore humiliter diſſimulare, quàm per impatientiæ vitium coronam ſibi præparatam amittere. Depoſitus ergo ab officio dignitatis ſuæ, contumelias ſibi illatas patientiſſimè ſuſtinuit, & quaſi nihil paſſus, in medio fratrum humilis, quietus & plenus devotione innocentiam ſuam, ut priùs, inviolatam cuſtodivit. Nulli unquam fuit moleſtus, nulli gravis, nulli oneroſus: ſed omni tempore ad injurias patiens, ad irriſiones quaslibet manſuetus tacitus & animo tranquillus. Qui cùm dare locum potuiſſet iræ, noluit; ſed cum his, qui pacem oderant, pacificus in omni puritate mentis ambulavit. Poſt cujus depoſitionem iterum Abbatia vacavit menſe uno, & 7. diebus.

Innocentiã ejus Deus manifeſtavit.

Verùm Omnipotens Deus, qui ſcrutatur renes, & cor, judex juſtus & rectus, patientiam & humilitatem pauperis famuli ſui non deſpexit in finem; quoniam quem tribulari ad tempus innocenter voluit, quàm injuſtè fuerit depoſitus, brevi poſtea varijs indicijs declaravit. Non eſt malitia ſuper nequitiam perverſorum clauſtralium; qui omne, quod livor ſuggeſſerit, audent: quidquid cogitare cœperint, aggrediuntur:

Nihil

Digitized by Google

nihil penſi habent, quem decipiant; dum fallere quærunt, cauſas innocentiæ non dijudicant: ſolum quod libet, implere per fas nefáſq; feſtinant. Audiens depoſitionem Friderici Abbatis Reverendiſſimi Udalricus Abbas Monaſterij Laurishemenſis quondam notus & amicus, venit in Hirſaugiam, & cognitis injurijs contumelijſque ſancto viro non merenti à Monachis & comite irrogatis ingemuit, & lacrymas cum indignitate facti, tum compatiens deſolationi familiaris amici amariſſimas fudit. Volens itaque paci & tranquillitati hominis amici conſulere, quaſi agnum in medio luporum converſantem eripuit, ac ſecum abductum in monte S. Archangeli Michaëlis, qui Ebernſperg dicitur, cum alijs inibi morantibus Monachis paucis collocavit; cui de omnibus hujus vitæ neceſſarijs ad omnem ſufficientiam honeſtiſſimè providit. In eodem loco uſque ad mortem ſuam Fridericus Dei ſervus, innocentis vitæ conſervator permanſit, lectioni, orationi, contemplationi, vigilijs & jejunijs, cæteríſq; piæ converſationis ſtudijs omni tempore cum lacrymis intentus, & nec ad momenti ſpatium unquam remiſſus vel otioſus. Divinâ tandem miſeratione duros ejus volente remunerare labores, infirmari cœpit, ac viribus carnis repentè deſtitui, præmiſſaque confeſſione peccatorum, & cum ſumma reverentia ſacramentis Dominicis ex more ſuſceptis, anima ſancta de corporis ergaſterio felix egreditur, & cæli civibus in æternum coronanda ſociatur. Quo mortuo catena ferrea ad carnem ejus nudam inventa eſt, quam non ſine dolore portâſſe multis annis creditur, quod ex livore vulnerum ejus facilè probatur. Sepultus eſt in Eccleſia ejuſdem montis ſub honore conſecratâ D. Archangeli Michaëlis, non ſine opinione ſanctitatis. Ad cujus tumulum lumina cælitus incenſa nocturnis horis ardere viſa ſunt, & ſigna divinitus oſtenſa, & innocentis viri probata miracula. Et iſte quidem exitus Friderici Abbatis Reverendiſſimi extitit, quem pravorum temeritas in multis graviter afflixit. Monachos autem illos, qui ſanctum virum de crimine fornicationis mendaciter accuſaverant, vindicta divinæ ultionis ſubſecuta eſt, ut quantam innocenti feciſſent injuriam, omnibus fieret manifeſtum. Nam unus ex eis paralyſi diſſolutus miſerabili cruciatu interijt: alius de gradu cadens fracto capite exſpiravit: tertius morte ſubitaneâ deceſſit; ita ut nullus eorum, qui falſæ delationi conſenſerant, biennio ſupervivere potuerit. Comes autem, qui mendacijs delatorum fidem contra innocentem virũ adhibuit, causâ tandem cognitâ, uſque ad mortem penè dolens contriſtatus eſt, divináque miſeratione compunctus, in alium virum mutatus eſt. Volens igitur acceptam Deo pœnitentiam agere, non ſolum ablata Monaſterio reſtituit, ſed multa etiam de ſuis proprijs S. Aurelio pro ſatisfactione dedit. Denique tantam illi Omnipotens Deus gratiam devotionis contulit, quòd tandem ſub Wilhelmo venerabili Abbate, contemptis omnibus, quæ mundi fuerant, uxore jam in Chriſto piè defunctâ, converſationem Monachi aſſumpſit.

Fridericus olim Abbas moritur.

Miraculis poſt mortẽ claruit.

Adelbertus comes valde pœnituit.

De S. Wilhelmo Monaſterij Hirſaugienſis XII. Abbate, qui præfuit annis XXII. menſe uno, die uno, & geſtis illius temporis.

POſt depoſitionem Friderici Abbatis non parva inter Monachos de ſucceſſore deligendo concertatio ſubſecuta fuit; cupientes enim idoneum invenire Paſtorem, qui oves ſibi committendas verbo & exemplo in itinere monaſticæ converſationis præcederet, nec minus temporalia, quàm ſpiritualia ſingulis pro neceſſitate miniſtraret, multùm neceſſariò fuêre ſolliciti, propterea quòd tales rarò poterant inveniri. Verebantur nihilominus conſcientiam Adelberti comitis, quòd, cujus potentiâ Fridericum tanquam minus expertum in temporalibus, quàm fundatoribus infenſum depoſuerant, ejus iram, ſi minus idoneum in locum ſubſtituiſſent, meritò formidabant. Fuit eo tempore in Monaſterio S. Emmerammi Ratisbonæ Prior ſub ſancto Ramboldo Abbate nomine Wilhelmus, de quo ſupra diximus, vir in omni genere ſcientiarum valde doctus, & in converſatione integritatis monaſticæ validâ conſtantiâ multùm religioſus, quibuſdam fratribus hujus Cœnobij dudum pro vitæ merito notus & familiaris: cujus bonæ converſationis nomen & fama etiam reliquis jam prius relatione multorum innotuerat. Poſt multos igitur tractatus inter ſe habitos, tandem divinitus inſpirati præfatum Priorem Wilhelmum in Abbatem ſibi unanimiter duxerunt eligendum, quo ſalubriter concluſo inter ſe unanimi conſilio mittunt ex ſe duos Monachos cum legatione comitis Adelberti ad Monaſterium S. Martyris Emmeramni Ratisbonam, qui nomine totius Conventûs Hirſaugienſis Priorem Wilhelmum ſibi dari Abbatem poſtularent. Legati in viam directi ad Ratisbonam veniunt, commiſſum ſibi negotium S. Ramboldo Abbati ſimpliciter exponunt, Wilhelmum Priorem à Conventu S. Aurelij electum Abbatem ſibi poſtulant cum inſtantia magna, & impetrant. Qui cùm fratrum Hirſaugienſium vota in ſuam audiſſet dejecta perſonam, non in ſuperbiam ſe extulit, ſed jejunijs & orationibus cauſam omnem Domino inſtantiſſimè commendavit. Imperio itaque S. Abbatis ſui compulſus poſt dies paucos ſe ad iter cum his, qui miſſi fuerant, contulit, & comitante Domino tandem ad Hirſaugiam vigeſimâ octavâ die menſis Maij anno præſcripto feliciter pervenit: qui magno fratrum gaudio ſuſceptus eſt, & quinto poſtea die, hoc eſt, quarto Nonas Junij communi fratrum conſenſu in Abbatem Monaſterij S. Aurelij Hirſaugienſis aſſumptus.

Wilhelm. Prior ſanct. Emerami.

Wilhelm. venit in Hirſaugiã.

Qui cognitâ cauſâ depoſitionis anteceſſoris ſui iniquâ graviter tulit, & vix perſuaderi poterat, ne regrederetur, unde venit. Exhortari Comitem cœpit, quatenus virum innoxium dignitati ſuæ reſtitueret, cujus locum eo vivente occupare nemini penitus liceret. Quem ut pertinacem in ſua ſententia cerneret, redire ad Monaſterium unde venerat cogitavit. Quod cùm innotuiſſet fratribus, provoluti pedibus ejus humillimè ſupplicant, ne deſolatas Chriſti oviculas deſerat, metuatque ſe potius divino examini fore obnoxium, ſi paſtoris ſolatio deſtitutas lupis permi-

Digitized by Google

permiserit devorandas. Multis & magnis virum precib⁹ obvolventes, vix tandem ut maneat, & pastoralis curæ sollicitudinem suscipiat impetrârunt. Acquievit igitur plurimùm rogatus, ut maneret, curamque Monachorum suscepit humiliter, & quantâ potuit diligentiâ prodesse omnibus studuit, & à priore sua simplicitate non recessit. Quamdiu verò in hac vita superstes Fridericus Abbas quondam extitit, Wilhelmus ordinari ab Episcopo, vel sedere aut stare in loco Abbati deputato non consensit. Supervixit autem Fridericus post introitum S. Wilhelmi ad Hirsaugiam mensibus XI. diebus sex. Interea Wilhelmus benedictionem usque in annum sequentem distulit, locum Abbatis minimè occupavit, sed velut ministrum humillimum in omnibus semper exhibuit.

Ordinari Friderico vivente Wilhelmo noluit.

M L XX.

Anno Wilhelmi sanctissimi Abbatis primo, Theti quidam Marchio non sine Principum consilio Saxoniæ apertam rebellionem contra Regem Heinricum exercere cœpit, in detrimentum suimet ipsius maximum. Nam Rex mox suorum collecto exercitu munitiones, sive castella ipsius Marchionis Bichilingen. & Schidingen obsidione vallavit, cepit. ac funditus destruxit. Deinde post dies paucos filius ejus ad militiam satis idoneus à proprio servo interimitur, & ipse moriens in brevi secutus est.

Anno prænotato, die mensis Maij octavo, Fridericus quondam Abbas hujus Monasterij S. Aurelij Hirsaugiensis in Monte S. Michaëlis, qui Ebernsperg, hoc est, Aprimons dicitur, non longè à Monasterio Lorissensi, moritur, & in Ecclesia ibidem non sine certa opinione sanctitatis sepelitur Cujus innocentia vitæ multis mox signis, & virtutibus ad ejus tumulum declaratis ostenditur, & quàm injustè fuerit à sua Prælatura dejectus, multorum exhibitione miraculorum demonstratur.

Fridericus quondam Abbas moritur.

Quo mortuo, statim ultio divina in illos tres Monachos, qui depositionis innocentis viri auctores extiterant, graviter, ut supra diximus, vindicavit, & Comiti Adelberto metum non parvum incussit. Qui, ut iram Dei posset subterfugere, in alium virum subitò mutatus est, in tantum, ut quod rogatus antea dare noluerat, jam deinceps voluntate spontaneâ libens, & rogans ad Monasterium offerre festinaret. Quidquid enim petere ab eo Monachorum devotio potuit, mox totum sine dilatione aliqua concessit.

Comes ad pœnitentiam compungitur.

Anno igitur præscripto, post mortem Friderici Abbatis, Wilhelmus, qui depositio priori anno successerat compulsus instantiâ fratrum, munus Benedictionis in Festo Dominicæ Ascensionis, quod fuit quarto Nonarũ mensis Maij, Cœnobio necdum consummato, suscepit, & tunc primùm sedere, aut stare in locis Abbati deputatis ex more Ordinis Monastici consensit. Præfuit autem à prima institutione sua, quæ anno præterito facta est, in magna religione, & sanctitate annis duobus, & viginti, diebúsque triginta uno, quibus nomen & statum Hirsaugiensis Cœnobij multum dilatavit, sicuti per ordinem locis congruentibus plenius dicemus. Patriâ Bavarus erat, honestis parentibus ortus, quorum donatione puer in Monasterio S. Emerami Ratisbonæ fuit oblatus, in quo cum tempore crevit non solùm corpore, sed etiam vitæ merito valde profecit, & tam in divinis scripturis, quàm in sæculari Philosophia doctissimus evasit. A

S. Wilhelmus Abb. benedicitur.

Digitized by Google

bonis Præceptoribus optimè inſtitutus, quidquid ad Monachi conſummationem pertinet, perfectè didicit, & omnes coætaneos eruditione ſcripturarum, & morum puritate facilè ſuperavit. Nemo illum unquam vidit otioſum, nemo vanitatibus notavit intentum, lectioni & orationi ſemper fuit deditus, aut certè aliquo manuali exercitio per obedientiam occupatus. In omni genere ſcientiarum evaſit doctiſſimus, & brevi tempore Præceptoribus altior factus, omnes artes, quas liberales appellant, penetravit. In Philoſophia diſputator acutiſſimus extitit, in Muſica ſingularis eruditionis fuit, utpote qui cantus in laudem Sanctorum, & plures, & varios compoſuit. In Aſtronomia, Mathematica, & Arithmetica, quàm peritus fuerit, ejus volumina teſtantur; de his facultatibus multa lucubravit. Nam ut paucis tanti viri comprobemus ingenium, ejus lucubrationes in medium proferamus. Scripſit igitur imprimis de Muſica lib. 1. De Computo Eccleſiaſtico libb. 2. De correctione Pſalterij libb. 2. Conſtitutiones Monachorum, ſive conſuetudines Hirſaugienſium libb. 2. Epiſtolas plures, ad diverſos, & quædam alia ſcripſit, quæ non vidimus.

S. Wilhelmus in omni ſcientia doctiſſimus.

Corporis diſpoſitio S. Wilhelmi.

Staturâ quidem corporis, ut ex monimentis veterum accepimus, procerus fuit, in anteriore capitis parte calvus, pilos in reliquo habens raros, faciem cærulei mixtam albedine coloris pulchram, & aliquantulum productam, mannúmque digitos pulchrâ diſtinctione longos, atque ſubtiles, & totum corpus debitâ proportione, quaſi vas quoddam virtutibus ornatum rectè diſpoſitum. Vox illi grandis, atque virilis erat, qualis cum naturali quodam ornatu verborum optimum quémque Oratorem facere conſuevit; vnde in exhortando multum valuit, ita ut vocis ſonorâ dulcedine, & ſermonis quâdam auctoritate modeſtiſſimè præſtans animos Auditorum quodammodo in ſua videretur habere poteſtate, dum quidquid dicere voluiſſet, mirâ facilitate, & ornatu ſuis Auditoribus potuit perſuadere. Commendabat in eo dicendi peritia naturam, ut facilè perſuadendo alliceret, quoſcunque ſermonis dulcedine voluiſſet. In corrigendis verò delinquentibus, etſi aliquantulum videbatur ſeverus, mirâ tamen prudentiâ, & diſcretione utebatur, tantâque ſagacitate mores animorum diſcernere, & curare noverat, quantâ nullus Medicorum ægritudines corporum, vel intelligere, vel ſanare potuiſſet: quamvis enim peccantes durè ſicut oportebat, argueret, mel tamen pietatis nulli unquam ſubtraxit; ſed ita ſermones ſuos temperando commiſcuit, ut nulli unquam juſtæ murmurationis cauſam dederit. Non ſe exhibuit in emendatione delinquentium animo turbatum, verba indignationis non protulit, quæ notarent mente commotum, ſed paternæ pietatis normam ubique tenuit, & conſcientias fratrum exulcerando non turbavit. Maximâ in Deum charitate fervebat, pro cujus amore omnia hujus mundi voluptates nutrientia blandimenta contemnens deſeruit, & quidquid contigiſſet adverſi, fortiter ubique toleravit. Omnia, quæ divinis noverat mandatis contraria, ſemper fugiens abhorruit, & quidquid Domino placere intellexerat, omni quo potuit anniſu ſtudioſiſſimè adimplevit. Vitæ ſuæ directorium Regulam S. P. N. Benedicti conſtituit, à cujus tramite nec in minimo declinavit. Deum ſuum purâ mente, & integro corde amavit ſuper omnia, in cujus meditatione conſcientiam ſuam cunctis operibus bonis omni tempore cum ſumma devotione decoravit.

In correctionibus fuit diſcretus.

Maximâ in Deum charitate fervebat.

Digitized by Google

coravit. Corpus ſuum in memoriam Dominicæ Paſſionis durâ ſatis caſtigatione maceravit, jejunijs, vigilijs, orationibus & continuis penè laboribus manuum accommodans ſtudium, exponens Deo ſemetipſum vivens holocauſtum. Compunctionis gratia nunquam ei defuit, ſed quoties aut Imaginem crucifixi vidit, aut Chriſti nomen audivit, totus reſolutus in lacrymas fletum cohibere non potuit. Inter loquendum ſæpe compunctus in lacrymas conſuevit prorumpere, & præ magnitudine devotionis, quaſi violenter impulſus interruptis vocibus clamare. In amictu nec pretioſus fuit, nec ſuperfluus, ſed in omni vilitate & extremitate ſecundum Regulam contentus, quaſi ultimus omnium fratrum abjectus & humilis inceſſit. Nunquam in menſa ſingularis in cibo vel potu extitit, nunquam à communi fratrum conſuetudine receſſit, ſed quoties ſibi aliquid ſingulariter fuiſſet appoſitum, alicui ex Monachis infirmo aut debili ejus mox fuit juſſione condonatum. Omnem ſingularitatis notam exteriori apparatu fugiendam Monacho docuit: quam tamen in interiore converſatione laudabiliter admiſit. In compunctione ſiquidem cordis, in devotione mentis, & in fervore divini amoris laudabiliter multum ſingularis extitiſſe legitur: quippe qui ſe quotidie cum lacrymis & orationibus Domino Deo in ara cordis hoſtiam vivam obtulit, & mentem in meditatione Dominicæ paſſionis amaricavit. In quotidiana converſatione fratrum jucundum ſe exhibuit, non diſſolutum: maturum quoque non turbulentum: patrem non Dominum: ſubditos ſibi omnes miro charitatis dilexit affectu, cauſaſque omnium & neceſſitates ſingulorum, non ſecus ac animam ſuam diſcernens diligentiſſimè procurabat. Nullus ad eum fratrum ſuorum gratiâ conſolationis unquam triſtis acceſſit, qui non dulcedine verborum ejus lætus & conſolatus abjerit: Spiritus etenim Dei ſanctus loquebatur in eo, per quem omnē diaboli colligationem & melancholiam novit diſſolvere. Summæ in pauperes clementiæ fuit & maximæ pietatis, quippe qui egenos, infirmos & debiles paterno ſemper fovebat affectu, quibus omnia neceſſaria hujus vitæ pro viribus hilariter adminiſtrare conſuevit. Multa in pauperes & hoſpites largâ manu diſtribuit, & nihilominus Domino benedicente fratrum ſuorum curam habens nunquam eorum neceſſitatibus aliquid ſubtraxit. Multoties ſe proprijs indumentis ſpolians pauperes veſtivit: ſubtractáque ori ſuo cibaria indigentibus miniſtravit. Magnam fiduciam in Dominum Jesum ſemper habuit, ſéque talem in obſervantia mandatorum ejus exhibere ſtuduit, quòd nunquam ab eo derelictus fuit. Tunc etenim rectè in Domini pietatem confidimus, quando mandatis ejus humiliter obedientes, fervorem charitatis noſtræ in eum ſanctis operibus in omni mentis puritate demonſtramus.

Converſatione maturus extitit.

In pauperes miſericordiſſimus.

Quâdam die cùm fratres, quibus adminiſtrationem rei familiaris commiſerat, magnâ & inevitabili neceſſitate conſtricti, quinque argenti libras in communem rei domeſticæ utilitatem vertendas à pio Paſtore nullum eâ vice obulum habente ſatis importunè exigerent, non habens unde petitioni eorum ſatisfaceret, conſolari mœrentes cœpit verbis Dominicæ promiſſionis, dicens: *De miſericordia Domini nunquam eſſe deſperandum.* Sed illi nimiâ neceſſitate compreſſi verba conſolationis non advertunt; ſurgens ergo de medio illorum Abbas, Dominum pro inſtanti

Orationibus neceſſitatem relevavit.

Digitized by Google

ſtanti neceſſitate deprecaturus foras egreditur, cui mox quidam ignotus occurrens, quinque libras argenti ad manus porrigens illico diſparuit. Denique cùm ejus fama ſanctiſſimæ converſationis per totam Germaniã ſe longè latéque diffunderet, multi ad eum ſucceſſu temporis viri Nobiles ac divites, docti quoque ac magnæ ſecundùm ſæculi æſtimationem dignitatis paſſim ad eum cœperunt confluere, & ſub ejus ſe magiſterio pro Chriſti amore Monaſticis legibus humiliter ſubjugare. Ex his plures plura condonaverunt Monaſterio de rebus, quas hæreditario jure in ſæculo poſſederant, quæ in communem fratrum utilitatem converſa ſunt, ſicut hodie quoque adhuc videtur. Neminem hic ſanctus ab ingreſſu monaſticæ religionis repulit, ſed omnes Domino ſervire volentes ſine diſcretione perſonarum indifferenter admiſit, non paupertatem attendit, nec imperitiam vel ſimplicitatem cujuſquam conſideravit, ſed omnes ad obſequium Creatoris venientes nobiles & ignobiles, divites & pauperes, doctos & indoctos, ſine generis vel gentis diſcrimine libens pariter ſuſcepit. Et quia Domino ſervire in vera cordis puritate ſtuduit, magnam circa eum gratiam ſuam Deus Creator omnium oſtendit. Nam quòd verus Dei cultor fuerit, miraculorum crebra exhibitio demonſtravit. Claudum duobus ſe baculis ſuſtentantem in ponte circa Monaſterium S. Aurelij obvium habuit, quem orationibus ad Deum fuſis mox in toto corpore ſanavit. Denique in nemore cum fratribus ſuis non procul à Monaſterio quippiam manibus laborans, convenientem hominum non parvam multitudinem ex paucis panibus exemplo Dominico ſatiavit. Gebhardi Monachi ſancti viri, poſtea in Abbatia ſucceſſoris, toto corpore miſerabiliter contracti doloribus compatiens, dextri ſanitatem brachij, quo ſe in edendo juvare potuiſſet, à Domino precibus impetravit. Appoſitum ſibi piſcem ex furto conquiſitum manducare noluit, coquos de furto graviter reprehendit, cùm reatum hunc eorum non ex homine, ſed per ſpiritum cognoviſſet. Vas quoque per negligentiam miniſtrorum fuſo in terram vino penitus vacuum, ſolo juſſu, & ut ita dicam, ipſo neſciente præter intentionem optimo rurſus vino plenum ſubitò repertum eſt, quod totum pauperibus Chriſti ad bibendum diſtribui præcepit. Exemplo ſummi Paſtoris Jesu Chriſti de miſericordia Dei ſecurus fratrem totâ die in piſcando fruſtra laborantem, ad Monaſteriumque jam ex fatigatione reverſum, denuo exire, ac rete in capturam ſub Chriſti nomine confidenter laxare præcipit, qui Præceptori obediens magnæ quantitatis octo lucios primo tractu cepit. Continuò vir ſanctus pauperes invitat ad prandium, cum quibus dõnum ſumeret divinitùs collatum. Cùm quodam tempore famis ſecundùm conſuetudinem ſuam pauperes largâ manu reficeret, & exhauſta jam frumentis promptuaria prorſus apparerent vacua, cæteris officialibus mœrore confectis, ſervus Chriſti Wilhelmus pietatis opera nequaquam intermiſit, ſed egenis miniſtrare cibum, quamdiu remaneret vel unum granum firmâ intentione conſtituit. Et ecce illo nocturno tempore in orationibus pro neceſſitate pauperum deprecante, Dominus benedictionem ſuam manifeſtè contulit, & ſubito inconſuetóque miraculo frumentis promptuaria omnia adimplevit; nam Domus frumentaria, quæ veſperi diligenter reviſa per fratres vacua reperta fuerat, manè frumentis plena apparebat. Multa & alia per illum

Ejus fama plures convertit.

Multis in vita miraculis claruit.

Pauperes tempore famis nutrivit.

Digitized by Google

illum omnipotens Deus miracula operari dignatus est, quæ nos isthic brevitatis gratiâ intermittimus: quoniam plura de eo conscripta esse in libro sanctiss. conversationis ejus scimus. Omnium etenim miraculorum ejus maximum credimus, quòd in medio nationis pravæ vir optimus emicuit: & in tam periculoso tempore discordiarum inter Ecclesiam & regnum immaculato calle per justitiæ semitas transivit. In ea námque turbatione, quam Henricus Rex IV. contra Gregorium Papam VII. & universalem suscitavit Ecclesiam, sanctus iste Wilhelmus Dei famulus nunquam induci potuit, ut schismaticis Ecclesiam Domini conturbantibus vel consentiret in modico, vel communicaret. Neque partes Romani Pontificis contra excommunicatum Regem sequi & defensare solùm studuit, sed etiam quoscunque potuit, verbo & exemplo publicè & occultè ad obedientiam sanctæ Sedis revocavit. Et licet propterea multas persecutiones à fautoribus Henrici Regis sustinuerit, firmus tamen, & constans in suo proposito usque ad mortem perduravit. Hic est Wilhelmus Abbas sanctissimus Christi famulus, qui Ordinem D. P. nostri Benedicti suo tempore penè collapsum in Germania & deformatum insolentiâ Monachorum, instaurare & reformare studuit, & plus quàm centum Monasteria tam per se, quàm suos ad pristinam regularis disciplinæ observantiam revocavit. Exceptâ reformatione & Congregatione duntaxat Cluniacensium, quæ numero Monasteriorum excellit, nulla hactenus in Ordine nostro reformatio extitit, quæ numero vel Cœnobiorum vel notabilium personarum Hirsaugiensium instaurationi comparari possit. Sed neque novissima ista nostra, quam à loco sui exordij Bursfeldensem nuncupamus, Hirsaugiensium instaurationi comparari ad numerum poterit; quoniam illa plus quàm centum sub se Monasteria virorum habuit: ista verò necdum octoginta comprehendit. Denique Bursfeldensis novissima reformatio etsi bona sit ac sancta, nullum tamen Cœnobium uspiam novum condidit. Wilhelmus autem Hirsaugiensium ter quaterque sanctissimus Abbas octo nostri Ordinis Monachorum Cœnobia in diversis provincijs, tam per se propria in persona, quàm per suos discipulos fundavit. Quibus & Monachos & Rectores eorundem contulit, quos in observantia regulari perfectos esse novit.

Monaster. pluiquam centum reformavit.

Octo Mon. nova construxit.

Primum suæ fundationis insigne Monasterium SS. Petri & Pauli Apostolorum in Hirsaugia extitit, quod ex fundamentis novum construxit; multiplicatis etenim Monachis sub ejus regimine apud S. Aurelium, cùm videret angustiam loci multitudinē Deo servientium non posse capere, de fundatione amplioris Monasterij cœpit cogitare. Locus igitur ab alia parte fluvij Nagalthæ in opposito S. Aurelij ad propositum satis videbatur idoneus, & pro sui dispositione & situ non solum utilis, sed etiam amænus. Ibi ergo Monasterium ædificare incipiens, statuit, quod ante mortem suam Domino adjuvante feliciter consummavit.

Secundum verò Cœnobium in Richenbach construxit in honorem sanctissimi Papæ Gregorij anno regiminis sui quartodecimo, quemadmodum suo loco inferius Domino largiente clarius dicemus. In eo Monasterio fratres ex Hirsaugia posuit, quibus sub Prioratûs nomine quendam Ernestum hominem religiosissimum præfecit. Et hic prioratus

Digitized by Google

Richenbach uſque in præſentem diem Abbati Hirſaugienſis Monaſterij eſt ſine medio ſubjectus.

Abbatia S. Georgij in Nigr. Silv.

Tertium Monaſterium de novo conſtruxit S. Georgij Martyris in Nigra Sylva Conſtantienſis Diœceſis, in quo fratres de ſuo conventu optimè inſtitutos poſuit. Quibus præfecit Abbatem nomine Henricum, virum probatæ religionis, qui verbo & exemplo ſubditos ſuos ad amorem Dei convertit, omniumque mundanorum contemptum eis in converſatione indixit.

Quartum verò Cœnobium ſub honore S. Martini Præſulis quondam Turonenſium in Bavaria novum à fundamentis condidit, in quo Monachos & Abbatem de conventu S. Aurelij viros certè optimos, & in obſervãria regularis diſciplinæ longo tempore probatiſſimos collocavit.

Abbatia S. Petri in Erpfordia.

Quintum fundavit in Thuringia in oppido Erpfurdenſi in honorem S. Petri Apoſtolorum Principis in monte ipſius urbis occidentali magnifico opere, conſtruens Eccleſiã juxta formam & diſpoſitionem majoris Eccleſiæ Hirſaugienſis, Monachos illuc de ſuo conventu doctos & religioſiſſimos poſuit. Sed Monaſterij curam Gifelberto ex Monacho Hirſaugienſis Cœnobij tunc Abbati in Reinharzborn, quouſque mitteret eis Abbatem idoneum, commendavit. Nec me fugit opinio Monachorum dictum Cœnobium S. Petri Erpfordienſe his noſtris temporibus inhabitantium, qui magnum Dagobertum Regem Francorum ejus fundatorem ab initio fuiſſe gloriantur, quod falſum multiplici ratione oſtendemus.

Quod Dagobertus non ſit fundator ejus.

Prima Ratio manifeſtat Dagobertum Regem hujus Monaſterij fundatorem non fuiſſe, propterea quòd ejus tempore Thuringi necdum fuerant Chriſtiani. Quis autem in medio paganorum infidelium Cœnobium Monachorum conſtrueret? Quod verò Thuringi illo tempore fuerint gentiles, multiplici hiſtoriarum teſtimonio manifeſtè probatur.

Secunda Ratio eandem poſitionem noſtram confirmat S. Boniſacius ex Monacho Archiepiſcopus Moguntinus, & poſtea in Friſia Martyr, qui multis annis poſt Dagobertum Regem venerat, Thuringos convertit ad fidem, & primus in ea Provincia Monachos & Moniales inſtituit, quocirca Monaſterium illud ante tempora ejus non extitit.

Tertiam quoq; rationem duabus præſcriptis adjungimus: quoniam quòd præſcriptum Monaſterium S. Petri apud Erpfordiam conſtructum ſit per fratres de Hirſaugia, ex vita S. Wilhelmi prænominati Abbatis & alijs monumentis plurimis facilè poſſumus oſtendere. Sed ejus fundatorem extitiſſe Dagobertum contradictores noſtri, neque per litteram fundationis ipſius aliquam, neque monumentis authenticis poterunt ullatenus probare. Niſi figmentis interea novis, (ut pleroſque feciſſe conſtat, qui ut fundationem Dagoberti ſecurè mentirentur, novis arte compoſitis, legitimas fundationum ſuarum litteras ignibus tradiderunt) ſtultâ ſe pergant loquacitate defendere; quod neminem minus decet, quàm viros clauſtrales, qui fundatoribus ſuis non debent eſſe ingrati.

Abbat. Duplicis Aquæ

Sextum verò Monaſterium ſanctiſſimus Abbas Wilhelmus fundavit ad Duplicem aquam in honore beatiſſimæ Dei genitricis & Virginis Mariæ, in quo Monachos ſimiliter de ſuo Conventu poſuit, quibus Nothgerum valde venerabilem Monachum in Abbatem conſtituit: qui comiſ-

ſum

Digitized by Google

ſum ſibi grẽgem verbo & exemplo ſtrenuè omni tempore gubernavit.

Septimum autem Ordinis noſtri Monaſterium S. Wilhelmus Hirſaugienſium duodecimus Abbas de novo conſtruxit in villa quadam Wielheim dicta, in quo ſimiliter Fratres religioſiſſimæ converſationis ad ſerviendum Domino ſecundum Regulam D. P. N. Benedicti collocavit, quod poſtea in montem S. Petri Principis Apoſtolor. tranſlatum fuit.

Octavum quoq; Monaſterium in Ducatu Carinthiorum conſtruxit, quod Lauen dicitur, cui & Monachos probatæ religionis contulit, & Abbatem ſimiliter ex ſuis nomine Wezilonem virum doctum, & pro vitæ meritis venerabilem, ac multis clarum virtutibus præfecit. De quo Monaſterio Lavenſi & alia plura in eadem provincia poſt emanârunt.

Plura denique in Germania Ordinis noſtri Monaſteria nimiâ vetuſtate penè collapſa ſanctus iſte Wilhelmus in priſtinum reſtituit decorem pulchritudinis: reformans non ſolum ædificia parietum, ſed etiam domos, id eſt, conſcientias Monachorum; nonnulla etiam ab alijs inchoata Monaſteria & necdum perfecta per ſe & fratres ſuos conſummavit. Monachos quoque & Abbates multos de ſuo Monaſterio Hirſaugienſi ad diverſa Cœnobia reformata per eum deſtinavit, de quibus anno ejus decimo quarto, quantum ad memoriã noſtri pervenerunt, latius dicemus.

Alia Monaſteria plura inſtauran-tur.

Erat autem S. Abbas iſte Wilhelmus vir multarum virtutum, & magnæ apud omnes bonos Chriſtianos æſtimationis; qui cum ſimplicitate columbina prudentiam ſerpentis poſſidebat, ob quod paſtorem ſe fratrum ſuorum, & in ſpiritualibus idoneum, & in temporalibus utilem omni tempore noverat exhibere. Lucrifaciendi animas gratiam à Domino ſingularem accipere promeruit, cujus operatione multos & penè innumerabiles ad Chriſti obſequium in Monaſterium convertit. Nec ſolum fratres Domino ſervientes numero plures habuit, ſed etiam ſuis meritis cooperante Domino ſubſtantiam rei familiaris temporalem ex oblationibus fidelium brevi tempore in multis valde augmentavit. Centum quinquaginta Monachos in Cœnobio Hirſaugienſi ſemper habuit, & quoties pro reformatione quoſlibet ad alia Monaſteria hinc inde rogatus miſerat, alios in eorum locum de ſæculo noviter converſos ſtatim colligebat. Ita quòd ex eo tempore, quo ſemel quinquaginta & centum in Cœnobio ſuo habere Monachos cœperat, numerum eorum quotidie inſtaurando pauciores non habebat. Hi ſemper erant divinis laudibus dediti, & orationi, meditationi ac lectioni ſanctarum ſcripturarum jugiter intenti. Illi qui ad contemplationem cœleſtium minus videbantur idonei, neceſſarijs deputabantur laboribus manuum, ut nullum tempus inter eos tranſiret otioſum. Sciens autem S. Pater experientiâ laudabiliter doctus, neceſſarium mentis pabulum divinarum eſſe lectionem ſcripturarum, duodecim è Monachis ſuis ſcriptores optimos inſtituit, quibus ut divinæ auctoritatis libros, & SS. Patrum tractatus reſcriberent, demandavit. Erant præter hos & alij ſcriptores ſine certo numero, qui pari diligentiâ ſcribendis voluminibus operam impendebant. Et his omnibus præerat Monachus unus in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, qui unicuique reſcribendum opus aliquod bonum injungeret, mendaque negligentiùs ſcribentium emendaret.

Monachi 150. in Hirſaugia fuerunt.

Scriptor. in Monaſter.

Multa fratres per temporis curſum reſcripſere volumina, quorum

Digitized by Google

tamen pars minima in hoc Hirſaugienſi Monaſterio remanſit. Sanctus etenim pater, qui lucrum & utilitatem animarum cunctis mundi rebus ſemper præpoſuit, quoties fratres pro reformatione ad alia Monaſteria deſtinavit, libros & quæcunque eis videbantur neceſſaria, libens & ſpontaneâ voluntate dedit. Quia verò numerus Monaſteriorum ab eo reformatorum magnus extitit, ex copioſa multitudine librorum, quos reſcribi fecerat, pars minor in Hirſaugia remanſit. O virum per omnia laudabilem, qui animas Chriſti ſanguine redemptas commodis tranſeuntis lucri præpoſuit, & aliorum utilitati conſulens, mundi perituras divitias minimè quæſivit! profectò iſta virtus paucorum eſt, ut Abbates propria Monaſteria ſuis denudent, vel ornatibus, vel codicibus, & inopiæ ſubveniant aliorum. Supra memoratum numerum centum & quinquaginta Monachorũ habebat & alios fratres barbatos, quàm plurimos extra ordinem Clericorum: quos alio nomine converſos appellamus: qui laboribus manuum inſiſtentes, temporalium curam ſecundum præcepta ſeniorum agerent: & Monachis contemplationi deditis, hujus vitæ neceſſaria providerent. Inter quos fuerunt omnium artium Mechanicarum, quarum uſus in Monaſterio videbatur neceſſarius, peritiſſimi operatores: qui omnes totius Cœnobij ſtructuras ſuis manibus ſummâ diligentiâ conſummaverunt. Erant enim fabri lignarij & ferrarij, latomi quoque & muratores optimi: qui Monaſterium ſimul & Eccleſiæ (ut in ſculptura turrium hodie cernitur) totius ædificium pulchrâ diſpoſitione conſtruxerunt.

Converſi plures.

Veſtiarij quoque, coriarij, calcearij, & quidquid artificij ad uſum clauſtralium requiritur: non ſæculares, non mercenarij, non ſervitores conducti, ſed converſi vel Monachi barbati fuiſſe omnes memorantur. Hunc verò converſorum ordinem S. ipſe Wilhelmus Abbas in Germania primus inſtituit: quorum laboribus adjutus tot Monaſteria fundavit, & omnes Monachorum neceſſitates laudabiliter adimplevit. His vir Dei ſtatuta ſanctæ Regulæ conformia tradidit, quibus eorum mentes continuâ informatione ad contemptum mundi, & amorem cœleſtium inflammavit. Quorum hæc inſtitutionis ſumma fuit. Ad nocturnas vigilias omnes qui ſunt in Monaſterio cum ſumma feſtinatione ac reverentia in Eccleſia conveniunt: orationes ſuas devotiſſimè perſolvunt: Silentium omnes ſtrictiſſimè cuſtodiunt; verùm quia laboribus manuum diurnis fatigantur converſi, ne ſupra vires graventur prolixitate vigiliarum, breviter eis matutinæ cantabantur, quibus completis licebat ad ſtratum redire volentibus, aut ſi maluiſſent in Eccleſia remanere, donec in choro nocturni complerentur à Monachis, poſtea repauſarent: manè ſingulis diebus miſſam audiebant; quâ finita conveniebant ad capitulũ culparum, ubi ſi quis ſe in aliquo deliquiſſe cognoverat, veniam poſtulans culpã in medium proclamabat. Dein, qui volebat, confitebatur peccata ſua magiſtro, quò ferventiùs in Dei amore totum peragerent diem. Poſt hæc quiſque ad opus ſibi pergebat injunctum: & cùm hora inſtabat veſcendi, omnes ad unum conveniebant refectorium, extra quod nulli penitus licebat ſumere cibum.

Conſtitutiones Cõverſorum.

In labore manuum quotidiano omnes erant diligentiſſimi, non ſecus operantes, quàm ſi totum enutrire conventum ſinguli ſuis laboribus tenerentur. Habebant enim ſinguli, vel in Monaſterio, vel extra pro com-

Manibus laborabãt.

Digitized by Google

communi Fratrum utilitate certa sibi commissa officia, quæ tam fideliter tamque diligenter & honestè peragebant, ac si ex ore Omnipotentis Dei præcepta eis fuissent. Regulam in omnibus sequebantur magistram, à qua nemo recessit impunè. Festis autem diebus usque ad finem nocturnarum laudum omnes in Choro permanebant. Quibus finitis, orationibus, & confessionibus peccatorum vacabant in privato. Conversis Magister ex Monachis præerat unus, non quilibet, sed optimus aliquis omnium, quem & eruditio scripturarum in prædicando utilem, & vitæ meritum in persuadendo faceret efficacem. Qui quidem Magister barbatorum Dominicis & festis diebus manè semel post Primas, & meridie post prandium, vel Nonas iterum sermonem de vulgari observantia, in præsentia Conversorum facere omni tempore consuevit. Instituit etiam vir Dei Wilhelmus exemplo Cluniacensium consuetudinem oblatorum, quos manere in pristino habitu sacrâ constitutione permisit: quorum ministerio in multis uti rationabiliter consuevit, in his maximè, quæ in medio sæcularium, quò barbatos mittere vel Monachos non licebat, peragenda videbantur. Quorum officium erat pro structuris, & alijs necessarijs ligna in Monasterium simul ac lapides adducere: calcem decoquere, aquam & arenam de fluvio portare: cæmentum pro muratoribus facere, & necessaria quæque construentibus ministrare. Isti etiam in hospitali serviebant pauperibus & infirmis, & quidquid operis necessarij eis fuisset injunctum, hilariter adimplebant. Magistrum similiter ex Monachis habebant proprium, & reficiendi locum à Monachis & Conversis omni tempore separatum, ita ut suo ordine in silentio ad laborandum præcederent, & Monachos non inquietarent.

Vigilias conveniebant.

Oblatorũ consuetudo.

Numerus oblatorum magnus fuit, nec minor quinquaginta virorum, Barbati autem sexaginta, quorum supputatione, dum Monachi, ut diximus, centum & L. connumerati fuerunt, summa Deo in Hirsaugiensium Monasterio servientium ducentorum & sexaginta hominum sub regimine sanctissimi Abbatis Wilhelmi communiter fuisse memoratur. Summâ in Deum charitate fervebant, magnâ vicissitudine fraternæ dilectionis se mutuò prosequebantur; ut acies meritò castrorum ordinata Creatori humanæ salutis grata esset, multumque acceptabilis, adversarijs autem formidanda. Nulla inter eos pernitiosa turbatio fuit, nulla mentis cujusquam displicentia fraternæ pacis & concordiæ tranquillitatem ullo unquam tempore, quàm diu sanctus Wilhelmus fuit in humanis, dissipavit. In communi omnes sine periculo vivebant: abdicationem omnis proprietatis cujuscunque rei parvæ simul & magnæ diligenter ac strictissimè usque adeò servantes, ut nemo inter eos fuerit unquam, qui suum aliquid vel dixerit vel habuerit. Ad obedientiam omnes promptissimi, & ab omni murmurationis cavillatione alieni: quidquid alicui fuisset à seniore quoquam mandatum, statim cum magna cordis alacritate perducebatur ad effectum. Nemo inter eos erat, qui senioribus contradiceret: nemo qui vel tenuiter murmuraret. Inter quos non solum contentiones nullæ fuerunt aut jurgia; sed nec verbum provocans risum, vel otiosum, multò minus scurrile vel turpe in tanta virorum multitudine unquam fuit prolatum; nam quorum conscientiæ mundæ fuerunt & puræ, locutiones nec inutiles poterant esse nec lascivæ. Silentium, quod est

Ducenti & 60. homines in Hirsaugia.

Digitized by Google

pacis, & monaſticæ tranquillitatis comes, omni tempore diligentiſſimè conſervabant: uſque adeò, quòd in tanta multitudine hominum præter ſonitum inſtrumentorũ artificum laborantium, nulla vox in toto monaſterio extra tempus divinorum ab ingredientibus unquam potuit audiri. Omnes in viam dirigendi præmiſsâ confeſſione ſacramentali prius corpus Domini communicabant: provolutiq́ue genibus in terram ſe precibus omnium devotiſſimè commendabant.

Converſi ſingulis quatuordecim diebus in Dominica, ſimiliter & in omnibus feſtis majoribus confeſſi, & contriti ad Communionem Dominici Corporis accedebant. Ad Completorium quotidie omnes unà cum Monachis in Eccleſia conveniebant, quo finito cum ſilentio, & maturitate ſinguli ad cellas ſuas euntes, & præmiſſis recollectionibus conſuetis ad quietem corpora locabant. In omnibus denique exercitijs ſpiritualibus, quæ hominem clauſtralem perficiunt, & ad cœleſtis patriæ deſiderium accendunt, omnes Monachi & Converſi Domino Deo in hoc Hirſaugienſi Cœnobio ſub regimine divi Patris Wilhelmi eodem tempore militantes, tam ſtudioſè, tam humiliter & devotè, mores ſuos & vitam inſtituebant, ut nullus Chriſti verus amator ſpiritum in eis dubitare potuiſſet habitare divinum, utpote qui tempore quidem poſteriores, vitæ autem merito, & obſervantiæ regularis diſciplinæ antiquis Monachis ſanctiſſimis rectè videbantur comparandi. O quàm pulchrum & jucundum fuit illo tempore converſationi tot ſervorum Dei intereſſe, qui ſpiritu quidem unanimes, & voluntatum paritate in divino ſemper amore concordes, in domo Dei ambulabant cum conſenſu; qui carne tantùm in terra poſiti, mente ac deſiderio jam converſabantur cum Deo in atrijs cœli: ſed jam nunc ad continuationem hiſtoriæ aliquantulum revertamur, ſuis loco & tempore reliqua dicturi per ordinem, quæ de ſancto Patre ſunt ſcribenda. *MLXXI.*

Eccleſia S. Aurelij nova conſecratur.

Anno Wilhelmi Abbatis II. Indictione Romanorum IX. pridie nonarum Septembrium. Eccleſia ſancti Aurelij per Comitem Adelbertum ante annos decem inchoata, ſicut diximus, & cooperatione Monachorum tandem conſummata, ad inſtantiam ipſius Fundatoris, & D. Abbatis in honorem ſancti Petri Apoſtolorum Principis, & Aurelij Præſulis de novo conſecrata eſt per Epiſcopum Nemetenſem, loci Ordinarium, adhibitis ſolemnitatibus ad hoc debitis & conſuetis.

Otto Bavariæ amiſit Ducatum.

Eodem anno Heinricus Rex IV. Ottonem Bavariæ ducem propter conſpirationis in ſe notam depoſuit, quæ res magnum in regno diſturbium generavit. Hic etenim Saxo genere, ut ſupra dictum eſt, vir ampliſſimæ nobilitatis, prudentiâ, & in rebus bellicis paucis comparandus, in tanta apud univerſos Primates excellentia habebatur, ut Rex, qui jam Saxonibus omnino ſuſpectus, & infenſus erat, ipſum contra ſe in regni faſtigium elevari poſſe formidaret. Hinc perverſitatis materiam arripiens quidam Egino mediocri loco natus, rebus admodum tenuis, audaciâ tamen & nequitiâ ſatis diffamatus, patrocinantibus ſibi quibuſdam Heinrici Regis fidelibus curiam irrepſit, & Ottonem ducem magnum, à quo notus non erat, ſecum de Regis nece habuiſſe tractatum commentatus eſt: ſe ipſum quoque, ut mos eſt, poteſtati regiæ vadem obtulit, quouſque Monomachiæ duello cum Duce confligens vera comprobaret, quæ

dotu-

Digitized by Google

detulit. Quid multa, placitis, seu colloquijs regalibus altero Moguntiæ, altero Goslariæ condictis Otto cum Eginone, utpote dux cum latrone, Princeps cum ignobili congredi contempsit. Cujus nec innocentia Principes latuit, nec Eginonis malitia diū hominibus incognita permansit, sic ducatum Bavariæ ut Majestatis reus Otto nobilis amisit. Ottone autem de Bavaria pulso, Welfo quidam illustris, acer & bellicosus, natione Suevus ducatum ejus de manu regis Heinrici accepit, qui seminarium discordiæ principalis causa fuit multorum in regno malorum, seditionum, prædarum & incendiorum, subversionum quoque & destructionum villarum, urbium & munitionum.

Welfo fit Dux Bavarorum.

Anno etiam prænotato Meginvvardus Abbas in Hildensheim civitate Saxoniæ Abbatiam insignem S. Marci Augiensem prope Constantiam de manu Regis Heinrici ejus nominis IV. suscepit, patefacto sibi, ut fertur, in eam aditu, largitione multarum pecuniarum. Nam his temporibus, quibus idem Heinricus Rex IV. Romanorum præfuit imperio, simoniacæ hæresis pravitas nimium prævaluit, in tantum, ut Episcopatus, Abbatiæ, præposituræ, prioratus ac reliquæ dignitates Ecclesiasticæ non dignis per electionem, sed indignis & nequaquā idoneis prolargitione pecuniarum ab eo conferrentur; exquibus multa in Germania secuta sunt mala, quoniam pro his & alijs similibus Rex à Romanis Pontificibus sæpè admonitus, posteaquam emendare contempsit, excommunicatus est, ut suo loco dicetur.

Episcopatus & Abbatiæ venduntur.

Eodem anno Romanus Pontifex Alexander Papa secundus Petrum Damiani virum doctissimum, ex Monacho quondam Episcopum Ostiensem, & sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, tunc verò pro Christi amore, ut supra diximus anno Monasterij vacantis VII. resignatum, & Monachum solitarium, ad Regem Heinricum, & principes legatum misit in Germaniam, qui oppido Franckenfurt quatuor à Moguntia milliaribus distante coram Rege Heinrico, & principibus regni legationis suæ munus implevit. Quo ritè peracto, Romam, ac inde ad Eremitorium suum est reversus, Domino continuè servitutis suæ impendens obsequium.

Petrus Damiani Legatus in Germaniā mittitur.

Anno etiam memorato obijt Adelbero ex Monacho S. Galli in Suevia Episcopus Wormatiensis, frater Friderici de Rheinfelden ducis Suevorum, de quo supra diximus, anno vacantis Monasterij LXIII. propriâ, ut ferunt, crassitudine præfocatus. Huic Adelbertus in Pontificatu dictæ Wormatiensis Ecclesiæ successit, qui contra Heinricum Regem cum Saxonibus consentiens, tandem ab eo de sede sua pulsus est.

Adelbero ex Monac. S. Galli Ep. Wormatiā.

MLXXII.

Anno Wilhelmi Abbatis tertio, moritur Joannes Gualbertus patriâ Florentinus, Monachus & institutor ordinis Vallis umbrosæ devotissimus, qui multis & in vita & post mortem miraculis claruit: quem Greg. Papa VII. non diu posteà in catalogum Sanctorum Confessorum Domini adscribi & venerari mandavit. Hic miraculosè compunctus, ex milite factus est Monachus Eremita, & in ea Appeñini montis parte, Umbrosa vallis dictâ, Eremitorium sibi constituit, in quo Domino Deo solitarius militavit sub regula S. P. N. Benedicti. Ad quem postea cùm plures devotionis gratiâ viri confluerent, Monasterium in eadem valle ejusdem D. P. N. Benedicti inchoavit, à quo postea multa Cœnobia nomen & originem

Ordo Vallis umbrosæ instituitur.

Digitized by Google

ginem traxerunt. Quæ quidem ſancta religio habitum portat griſei coloris, regulam verò ſancti profitetur Benedicti, in qua deinceps multi viri ſanctiſſimi claruerunt; de qua etiam plures ad diverſarum Eccleſiarum regimen diverſis temporibus leguntur aſſumpti.

Abhinc ordines multiplicātur.

Ab hinc Ordines ſive religiones clauſtralium in Eccleſia Latinorum cœperunt multiplicari: cùm antea apud Græcos Baſilius, apud Latinos verò Benedictus Monachorum ſoli principes haberentur & eſſent; unde quoties antehac nomen Monachi poſuimus, de Græcis Baſilium, de Latinis verò principem & regulatorem ejuſdem intellige Benedictum. Nam ante religionis prænominatæ principium omnes Monachi occidentales, in Italia, Germania, Hiſpania, Gallia, Anglia, & cæteris provincijs ac inſulis & regnis illis adjacentibus Domino ſub Benedicti regula militabant.

Anno prænotato Treviris in Eccleſia S. Paulini extra Mœnia civitatis in crypta ſubterranea inventum eſt corpus ejuſdem S. Pontificis, qui olim à Phrygia, ubi exulaverat ab Hæreticis proſcriptus, reportatum, at per S. Felicem ejus in Archiepiſcopatu Trevirorum Succeſſorem, fundatâ prius inſigni Eccleſiâ, ibidem fuerat ſepultum. Poſtea verò tempore Nortmannorum Germaniam, & Galliam crudeliter vaſtantium, in eadem Eccleſia corpus à fidelibus in crypta fuit abſconditum, & os ſpeluncæ fortiter obſtructum. Civitate Trevirorum per eoſdem Nortmannos tandem incensâ & deſtructâ, manſerunt oſſa Divi Præſulis Paulini in eodem loco per multos annos, donec anno præſcripto fuerunt inventa: fuerunt & alia ſanctorum plura corpora in eadem crypta eodem tempore reperta. Nam ad dexteram S. Paulini catenis ferreis in ipſa teſtudine ſuſpenſi corpus jacuit S. Palmatij conſulis & Patritij Trevirorum: ad ſiniſtram verò corpus S. Tirſi unius de principibus Thebææ Legionis, qui cum multis Thebæorum in eadem urbe olim à Rictiovaro pro fide Chriſti Martyrium pertulit. Ad caput verò ſeptem ſenatores ejuſdem civitatis Trevirorum inventi ſunt: videlicet Maxentius, Conſtantius, Creſcentius, Juſtinus ac tres fratres, Leander, Alexander, & Sother, qui ſimiliter cum Thebæis à Rictiovaro martyrizati olim temporibus Maximiniani Cæſaris in eadem urbe fuerunt: ad pedes Hormiſda, Papyrius, Conſtans, & Jovinianus Martyres inventi ſunt, & alij plures, quorum nomina ignoramus. Sanctus autem Paulinus Trevirorum Archiepiſc. in Phrygiam exilio ab Arrianis Hæreticis damnatus ibidem obijt anno Domini CCCLXI.

Corpora Martyrum Treviris.

Anno Wilhelmi Abbatis prænotato Rex Heinricus Ottonem Ducem Bavariæ, quem priori anno depoſuerat, uſquequaque perſecutus, quàm plures ejus munitiones deſtruxit, prædia vaſtat, & ut verè reipublicæ hoſtem eum omnino delere pertractat. E contra ille militibus electiſſimis, ipſe quoque manu fortiſſimus, & animo inſignis efferatus, qui congredi tanti regis exercitui non potuit, nunc prædâ nunc flammis, nunc etiam ferro, quáque ſe fortuna obtulit, ſuas injurias ulciſci pergit. Ipſo etiam mediante Saxones conſpirationem contra Regem Heinricum apertè faciunt, eumque in multis horrendis, inauditiſque apud Sedem Apoſtolicam criminibus accuſantes, multorum ab eo animos averterunt; ſocios etenim conſpirationis litteris & nuntijs, quoſcunq; potuerunt, ſibi

Saxones & alij conſpirant in Regem.

Digitized by Google

ſibi conciliare non tardantes, paulatim ab eo plures retraxerunt Germaniæ Principes; oppida ab ejus fidelitate avertentes, & multas Imperij Civitates. Nam primo Sigefridum ex Abbate, ut diximus Fuldenſis Cœnobij, Archiepiſcopum Moguntinum, Adelberonem Epiſcopum Herbipolenſem, Gebhardum Salzburgenſem, & Adelbertum Wormatienſem, aliósque plures Epiſcopos, & per ipſos etiam Romanum Pontificem Alexandrum II. à fidelitate Regis avertentes, ſibi fautores efficiunt. Quidam quoque ſummæ ſanctitatis virum D. Annonem Archiepiſcopum Colonienſem hujus conſpirationis participem inſimulârunt. Horum inſidijs Rex territus, Saxoniâ relictâ in alias regni partes ſe contulit, vitia tamen de quibus accuſatus fuerat, nullatenus emendavit.

Anno etiam præſcripto, XVI. die menſis Martij obijt Marquardus Monachus & Scholaſticus Cœnobij S. Burghardi prope Herbipolim civitatem Franciæ orientalis; de cujus ingenio & lucubrationibus dictum eſt anno Monaſterij Hirſaugienſis vacantis XLVII. Cui ſucceſſit in docendi officio Joannes de monte Norico ejuſdem Cœnobij Monachus, vir tam in divinis ſcripturis doctus, quàm in ſæcularibus litteris ſingulariter eruditus, qui inter alia ſuæ lucubrationis opuſcula ſcripſit de Origine Francorum, libellum brevem quidem ſed non inutilem ad Adelberonem Epiſcopum Herbipolenſem. De moribus & inſtitutione veterum Monachorum lib. I. De Antichriſto & conſummatione ſæculi lib. I. De præſenti tunc Schiſmate lib. I. Cætera quæ ſcripſit, ad manus noſtras non pervenerunt.

Joan. Monach. Herbipolenſis.

Item anno S. Abbatis Wilhelmi prænotato, Alexander Papa II. moritur, & in Lateranenſi Eccleſia ſepelitur: poſt quem Hildebrandus Cluniacenſis Monachus & S. R. E. Archidiaconus Cardinalis in Papam communi voto eligitur, & Gregorius VII. nuncupatur, præfuit autem in continuis laboribus, & multis perſecutionibus Heinrici Regis IV. annis duodecim, menſe uno, diebus 4. Vir certè Deo & cunctis hominibus bonis dilectus, doctus, prudens & ſanctus, judex pauperum, & defenſor orphanorum: qui multis in vita ſua miraculis claruit, qui viam juſtitiæ & ſanctitatis in veritate cuſtodivit, & nunquam à facie impiorum formidavit. Qui Pontificatu adepto mox Heinricũ regem admonuit: ne deinceps largitione corruptus, Epiſcopatus & Eccleſiaſtica beneficia per ſimoniacam pravitatem alicui committeret. Qui Pontificis monita contemnens, multiplices in eum perſecutiones ſubordinat, à quo tandem excommunicatus, iterumque abſolutus & reconciliatus, denuo inobediens & contemptor fœderis exiſtens, denuo eſt excommunicatus. Poſtremò in excommunicatione pertinax, in odium Gregorij ſanctiſſimi Pontificis Guibertum Ravennæ quondam Archiepiſcopum, ſed ob ſimoniacam pravitatem ab ipſo Gregorio depoſitum, in Antipapam & Idolum erexit, cui obedientiam cum ſuis adhærentibus Epiſcopis & alijs præſtitit, & multiplicata ſunt mala in regno.

Hildebrandus Monachus fit Papa Gregorius VII.

MLXXIII.

Anno S. Wilhelmi Abbatis IV. Einhardo Neometenſis Eccleſiæ Pontifice mortuo, Heinric⁹ Goſlarienſis Eccleſiæ Canonicus tantæ dignitati vix per ætatem idoneus ſucceſſit, non electione cleri & populi, ſed conceſſione potius, ne dicam, intruſione Regis Heinrici ad eam dignitatem

Digitized by Google

Saxones regem perſequuntur.

proveƈtus: cui in puerili fuerat ætate familiari adulatione, ut talibus mos eſſe conſuevit, aſſentatus.

Eodem anno, Saxones animos in Regem gerentes hoſtiles, omnes munitiones, quas in Saxonia fecerat, funditus deſtruxerunt. Inter quas præcipuum illud caſtrum, quod Hertesburg dicebatur, diruunt, Monaſterium & clauſtrum Canonicorum, quod ibi erat, multâ furentes inſaniâ ſolotenus deijciunt: &, quod dictu nefandum, innocentis cujuſdam filij regis ibidem ſepulti oſſa in contumeliam patris de ſepulchro extrahunt: & in lutum conculcando diſpergunt: multas quoque per Saxoniam munitiones ſibi conſtruunt, in quibus ſe poſſe tutari contra omnes inſultus Regis confidunt.

Hoc ipſo quoque anno Rudolphus Dux Suevorum & Burgundionum, Bertoldus de Zâringen Dux Carinthiæ, & Welfo Dux Bavariæ cum pleriſque alijs cùm regem ſæpius monuiſſent, ut ſe Romano Pontifici humiliter ſubmitteret, mores ſuos incompoſitos emendaret, pacem & concordiam cum principibus faceret: juſtitiam ſingulis quibuſque miniſtraret, à pravitate ſimoniaca deſiſteret: Eccleſias defenderet, eorumq; miniſtris honorem debitum exhiberet: & ille non ſolum acquieſcere optimis eorum conſilijs obturatus mente contemneret, ſed etiam in monentes irâ & indignatione permotus, vindictam minaretur, neceſſitate compulſi tandem ab eo deficiunt: & reliquis principibus in illum conſpirantibus ſe conjungunt; nec multum abfuit, quin omnes in eum arma moviſſent.

Heinr. Rex contemnit amicos.

Hoc etiam anno Sifridus Archiepiſc. Moguntinus orationis causâ perrexit ad S. Jacobum in Galitiam, opportunitatem nactus ex perturbatione, quam Rex Heinricus ſuſcitaverat omnibus cum Eccleſia Romana bene & rectè ſentientibus. In reverſione declinavit in Burgundiam, ut Monachorum Cluniac. ſanctiſſimam cerneret in Domino converſationem; veniens itaque Cluniacum, & videns integritatem monaſticæ diſciplinæ, cum eis manere perpetuo ſtatuit: & contempto Pontificatu ſimul, & cunctis mundi negotijs, in Dominica, quæ feſtum ſancti Michaëlis Archangeli anno illo præceſſit, denuo vitam profeſſus monaſticam, in conſpectu totius congregationis obedientiam Regularem in manus Abbatis promiſit, & Monachus converſari inter Monachos humillimè cœpit. Sed cùm homines mercenarij & corrupti mente Eccleſiam Moguntinâ pecuniâ comparare tentarent à Rege Heinrico, boni viri Moguntinenſes, miſsâ legatione Cluniacũ, precibus Abbatem pulſaverunt humillimis, quatenus eis legitimum Pontificem ſuum remitteret: ne per ejus quietem ſalus multorum traheretur in perditionem. Sed cùm Sigfridus redire ad Moguntiam omnino contemneret, per obedientiam, quâ Abbati Cluniacenſis Monaſterij præſtitit, redire ad ſuam Eccleſiã compulſus fuit. Conſtrictus itaque præcipientis imperio, Cluniacum dolens & flens egreſſus, ad Moguntiam venit eodem anno, 6. die Decembr. recepróq; Pontificatu ſuo, adhuc duodecim annis in eo præſedit. Verùm diu in Moguntia manere non potuit propter regis temeritatem, qui cedens ex Saxonia, in Rheni partibus eo tempore habitavit. Declinans igitur faciem Tyranni, ſeceſſit in Thuringiam, Saxonibus Regi hoſtibus conterminam, & ibi in prædio ſui Pontificatûs reſedit, qui ne reliquum vitæ inutiliter

Digitized by Google

utiliter consumeret, Monaster. nostri ordinis, quod Hasungen nominatur, construere cœpit: quod etiã suo tempore feliciter consumans prædijs, & possessionibus pro sustentatione servorũ Domini sufficienter dotando providit. Consummato jam penè Cœnobio, Monachos non quoslibet introducere voluit, tales habere cupiens, quales olim in Cluniacensi Monasterio in omni puritate conversantes vidit. Eo autem tempore non erant in tota Germania Monachi Cluniacensibus in observantia regularis disciplinæ per omnia similiores fratribus in Hirsaugiensi Monasterio Deo in veritate famulantibus, sub directione & ferula sanctissimi viri Domini Wilhelmi XII. Abbatis: cujus vita miraculis & virtutibus plena Sifrido venerabili Archiepiscopo nequaquam fuit abscondita. Misit ergo nuntios in Hirsaugiam, & postulavit sibi transmitti Monachos duodecim, simul & Abbatem; sanctissimus ergo Pater Wilhelmus pio Archipræsulis desiderio satisfacere cupiens, misit in Hasungen electissimos fratres duodecim: quibus Giselbertum virum doctum prudentem, & valde religiosum præfecit Abbatem. Qui tredecim cum necessarijs libris, & statutis venientes in Thuringiam, cum magno gaudio & exultatione mentis à Reverendissimo Præsule suscepti sunt: & in realem Monasterij Hasungen possessionem introducti. Erat autem consuetudo S. P. Wilhelmi, ut omnes Abbates de Monasterio Hirsaugiensi missos quocunque, vel assumptos pro conversatione regularis disciplinæ in sua retineret obedientia: nec libertatem, quæ multis solet esse perniciosa, & monasticæ humilitatis destructio, alicui omnimodam suorum permitteret.

Abbatum subjectio ad Hirsaugiam.

Verùm postquam laudabilis consuetudo ista successu temporis abolevit, sanctissima illa reformatio Hirsaugiensis congregationis, & unionis paulatim deficere cœpit. Duo autem fuisse constat, quæ hanc necessariam humilitati consuetudinem cum tempore destruxerunt: Abbatum videlicet superbia, & authoritas Episcoporum violenta. Nam ut in vita S. Theogeri postea Metensis Episcopi legimus, quando ex conventu Hirsaugiensi in Abbatem novi Monasterij Divi Martyris Georgij in nigra Sylva per Gebhardũ Episc. Constantiensis Ecclesiæ fuerat ordinatus, non eum prius benedicere voluit, quàm Wilhelmus venerabilis Abbas eum à sua obedientia, & subjectione absolvit. Abbas igitur prænominatus Giselbertus cum Monachis ad Hasungen veniens, ab ipso Archi-Episcopo Sifrido salvâ obedientiâ, quam Hirsaugiensi debebat Abbati, ordinatus est: & aliquanto tempore ibidem Domino in tranquillitate mentis, & corporis serviens valde auxit numerum Monachorum. Sed postea Heinrico excommunicato Regi adhærere, & consentire contra decretum Apostolicæ Sedis contemnens, multas ab hæreticis injurias & persecutiones sustinuit: quibus quotidie crescentibus, tandem ne communione pravorum contaminaretur, ad Hirsaugiam cum tota sua congregatione reversus est. Erant autem Monachi & conversi sub ejus moderamine in Hasungen regulariter professi plures quam 70. numero, qui simul unâ vice cum Abbate Giselberto suo ad Hirsaugiense venientes Cœnobium, à S. Wilhelmo, & Fratribus cunctis gratanter suscepti sunt; & aliquanto cum eis tempore in Hirsaugia permanserunt: & postea S. Pater cellam eis superiùs memoratam Divi Gregorij in Reichenbach, pro mansione, donec pax fieret, in provincia assignavit. Postremò Gi-

Digitized by Google

ſelbertus ad Monaſterium Reinhardenborn in Thuringiam quatuor ab Erphordia milliaribus diſtans, Abbas à S. Wilhelmo mittitur; cui ſimul cura novi Cœnobij montis S. Petri in memorato Erphordenſi oppido, ſicut diximus, ab eo commendatur. Et his quidem per neceſſariam anticipationem præmiſſis, cùm ſeriem certam non habeamus annorum, reliqua ſuo loco diſtribuemus. Prænominatus etiam R.mus Archipræſul Sifridus, in civitate Moguntina Eccleſiam Canonicorum ad gradus novam conſtruxit in honorem B. Dei Genitricis V. Mariæ, quam prædijs, & proventibus, prout potuit, magnificè dotavit

Eccleſia ad gradus Moguntiæ cõſtruitur.

ML XXIV.

Anno S. Wilhelmi Abbatis v. indictione Romanorum xii. Gregorius Papa vii. celebratâ Synodo Simoniacos omnes excommunicans anathematizavit; ſacerdotes concubinarios à divinorum celebratione removit, laicíſque miſſas eorum audire penitus interdixit. Carnes manducare omnibus Monachis ſub pœna carceris vetuit, & multa utiliter alia ſtatuit. In eo tamen, quòd miſſas concubinariorum ſacerdotum laicis audire prohibuit, multis gravioris ſcandali causâ dedit; etenim continentiam paucis tenentibus, aliqui eam quæſtûs causâ ſimulabant: alij ne fornicationis crimine notarentur, gravioribus ſe iñodavêre ſceleribus. Unde laici hâc Papæ Gregorij conſtitutione occaſionem ſibi datam gaudentes, ordinem ſacerdotalem cœperunt contemnere, jurisdictionem ſpiritalem deſpicere, ſubjectionis obedientiam Clero penitus ſubtrahere, & de poteſtate ſacerdotali publicè, & privatim nimis temere, ac præſumptuosè diſputare. Denique infantes baptizabant in odium ſacerdotum, ſordido humore aurium pro ſacro oleo, & chriſmate in contemptum Sacramentorum Eccleſiæ utentes. In extremo vitæ articulo viaticum, & cætera Eccleſiæ ſancta myſteria ſuſcipere à Clericis uxoratis contemnebant: decimas Clericis debitas ignibus cremabant, & ut unà cætera perpendas præſumptione peſſimâ facta laicorum, Corpus Domini à ſacerdotibus conjugatis conſecratum ſæpiſſimè pedibus conculcârunt, & Sanguinem Domini voluntariè effuderunt in terram: alia quóque multa contra fas, jus, & æquitatem in Dei Eccleſia præſcriptâ occaſione facta ſunt, quæ nos brevitatis causâ omittimus. Multi etiam Pſeudomagiſtri ſurgentes in Eccleſia Dei profanis novitatibus plebem ab Eccleſiaſtica diſciplina, & neceſſaria obedientia ſubvertêre.

Greg. Papa Conciliũ celebrat.

Maxima laicorum temeritas.

Eodem ferme tempore Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus ex mandato Gregorij dicti Pontificis vii. Synodũ contra Simoniacos, & Preſbyteros conjugatos, & concubinarios, ſeu fornicarios celebravit in Erphordia, in qua Clericos omnes ſub anathematis vinculo conſtrinxit, ut uxoribus, & concubinis dimiſſis cælibatum continentiæ cuſtodirent. Verùm hâc novitate ſacerdotes & Clerici nimiùm commoti, & in ſeditionem verſi, contra ipſum Archiepiſcopum conſpirantes, ſemel & ſecundò illum interficere tentabant, quæ res cùm ad ejus notitiam certò perveniſſet indicio, ut à malo furioſos revocaret propoſito, vitámque ſuam in tutiore locaret, dixit iterum in ſynodo congregatis, quòd litteris ſuis difficultatem hujus negotij auribus vellet intimare Apoſtolicis, cujus ſe confideret poſſe mutare ſententiam. Quod cùm feciſſet per litteras, & nuntios, Papa in ſua fixus ſententia perduravit: & Curienſem Epiſcopum ad ſy-

Papa deponit Presbyteros concubinarios.

Digitized by Google

adſynodum Erphordenſem in Thuringiam nuntium, & legatum ſuum deſtinavit; per quem prænominato Archiepiſcopo ſerioſiùs præcepit, ut omnes Clericos ſuæ provinciæ uxores, vel concubinas foventes, ab omni dignitate ſacerdotali ſeponeret: & nullâ ratione cum aliquo diſſimulare præſumeret. Cùm ergo Curienſis Epiſcopus nomine Apoſtolici Legatus veniſſet in ſynodum, & Papæ coram omnibus factum Archiepiſcopo intimaret præceptum, tanta in eum mala comminati ſunt omnes, ut vix manibus temperarent. Qui fugâ lapſus ad ſuam Eccleſiam auxilio Sifridi Archiepiſcopi redijt, & de hac quæſtione ſe ulteriùs nequaquam intromiſit. Hoc tamen ab eo tempore fuit introductum, ut nullus ordinaretur in Presbyterum conjugatus: & ordinandi omnes caſtitatem promittere compellantur coram ordinante.

His temporibus ad ſepulchrum S. Heymeradi Presbyteri in Haſungen Monaſterio novo noſtri Ordinis, de quo memoriam fecimus, omnipotens Deus multa ſigna, & miracula fideliter invocantibus oſtendit, quorum magnitudine permotus Archiepiſcopus ſæpe dictus Moguntinæ Eccleſiæ Sifridus, in cujus Diœceſi locus eſt poſitus, Eccleſiam ſuper ſepulchrum ejus fundavit, & cœnobium ſervorum Dei conſtituit, adjutus eleemoſynis & oblationibus fidelium; quòd propter S. Confeſſoris Heymeradi merita, virtutes ac miracula de tota penè Germania quotidie orationis causâ peregrinantes illuc in magna multitudine confluebant.

Heymeradus obijt Anno M. XIX.

Obijt autem S. Presbyter Heymeradus in Haſungen, ut diximus, antequam fieret Monaſterium, ſepultus anno videlicet Cœnobij S. Aurelij Hirſaugienſis vacantis octavo decimo; cujus vita miraculis plena in memorato Cœnobio Haſungen ſcripta habetur.

Clara etiam his temporibus, & valde celebris per Germaniam memoria habebatur Divi Sebaldi in oppido Nurenbergenſi quiescentis: ſuper cujus ſepulchrum Eccleſia poſtmodum ſpecioſiſſima conſtructa fuit, ad cujus Patrocinium omnipotens Deus multas virtutes, & ſanitates operari dignatus eſt in his, qui varijs detinebantur infirmitatibus: unde magnus ad tumbam ejus fidelium multo tempore duravit concurſus.

M LXXV.

Heinricus Rex devaſtat Saxoniam.

Anno S. Wilhelmi Abbatis VI. Heinricus Rex reconciliatis ſibi utcunque ducibus ſupra ſcriptis Rudolpho, Bertholdo, & Welfone, in manu valida ex Suevis, Francis, Bavaris, Rhenenſibus atque Bohemis, Saxones petit, eiſque juxta Unſtruot fluvium congreditur, & non modicâ ſtrage utrinque peractâ, tandem victor evadens ad ſua lætus revertebatur; in hac verò concertatione Rudolphus memoratus Dux Suevorum, & Burgundionum pro Rege Heinrico fortiter ſtetit, & præ cæteris viriliter certavit.

Hermannus Epiſcopus Bambergenſis depositus.

Eodem anno Hermannus Eccleſiæ Bambergenſis in orientali Francia Epiſcopus auctoritate Gregorij Papæ VII. propter ſimoniacam pravitatem à Pontificatu, quem annis jam decem malè tenuerat, deponitur; in cujus locum Rupertus promotione Regali Epiſcopus Bambergenſis ordinatur, Hermannus autem à Pontificatu depoſitus, ad agendam pœnitentiam prudenti uſus conſilio, Monaſterium S. Felicitatis, Svvarzach dictum, quod Megengaudus Comes in orientali Francia olim fundaverat, ingreditur, in quo Monachus factus ſub Egberto venerabili Abbate,

uſque ad mortem religioſiſſimè converſatur, ibidémque poſtea claudens diem extremum, in Capella S. P. N. Benedicti ſepelitur. Hoc ipſum Cœnobium ſanctæ Felicitatis in Svvarzach Megengaudus Comes Francorũ, ſicut diximus, orientalium fundavit anno Dom. Nativ. octingenteſimo quinto decimo, Indictione Romanorum VIII. temporibus Caroli Imperatoris Magni, & Ludovici Pij filij ejus: quod poſtea his temporibus, anno videlicet ſancti Wilhelmi Abbatis Hirſaugienſis quinto, nimiâ vetuſtate penè collapſum Adelbero ex Monacho noſtri Ord. Epiſcopus Herbipolenſis à novo conſtructum, & magnificè dotatum conſecravit, & Monachos optimæ converſationis ex Gallia de Cœnobio Gorzenſi, Metenſis Diœceſis in eo collocavit, quibus Egbertum religioſiſſimum, ſanctiſſimúmque virum in Abbatem ordinavit, qui præfuit annis ſeptem & viginti, tandémque feliciter migravit ad Domnium.

Monaſter. in Swarzach renovatur.

S. Anno Archiepiſc. Colonienſ. moritur.

Anno quoque prænotato, ſanctiſſimus Præſul Colonienſis Anno moritur, plenus ſanctitate, & magnis virtutibus clarus, cujus ſacrum corpus in Monaſterio noſtri Ordinis, quod ipſe in monte Segeberg à fundamentis conſtruxerat, in medio Eccleſiæ cum honore ſepelitur; ad cujus tumbam penè infinita deinceps omnipotens Deus beneficia mortalibus contulit. Hic beatiſſimus Præſul Anno, ſicut diximus in ſuperioribus, tria Ordinis noſtri Monaſteria conſtruxit de novo, duo videlicet in ſua Diœceſi Colonienſi, hoc eſt, Segeberg, & Graſchapht: tertium verò in finibus Thuringorum fundavit paucis ab Erphordia milliaribus, quod Salveldia nuncupatur, à præterfluente alveolo, qui Sala dicitur: cujus primus Abbas Ezzo fuit, Monachus Cœnobij S. Felicitatis in Svvarzach, diſcipulus Egberti venerabilis, ac ſanctiſſimi Abbatis, de quo poſtea dicemus. Fuit autem Ezzo prædictus Abbas vir doctus, non ſolùm in ſcripturis divinis, ſed etiam in litteris ſæcularibus, qui inter cætera ingenij ſui opuſcula ſcripſit ad ædificationem Fratrum ſuorum multos utiles, atque pulcherrimos ſermones; & quod ſermone docuit, opere & exemplo ſemper demonſtravit. Reliqua ejus opuſcula manent nobis incognita.

Poſt mortem ſanctiſſimi Præſulis Annonis, Hildulfus factus eſt Archiepiſcopus Colonienſis, qui à Gregorio Papa VII. Romam citatus, ut ſe de ſimoniaca pravitate purgaret, quia Pontificatum de manu Regis Heinrici ſuſcepiſſet: innocentiam ſuam, & legitimum ad ovile ingreſſum multimodâ confirmatione comprobavit. Simile de Anperto Bambergenſi, poſt Hermanni deſpoſitionem, Epiſcopo examen, & citationis judicium, fuit. Eodem anno, 25. die Novembris obijt Egbertus Abbas Monaſterij S. Felicitatis, Herbipolenſis Diœceſis, anno regiminis ſui 27. jam completo, vir ſanctæ converſationis, & beato Wilhelmo Hirſaugienſium Fratrum Reverendiſſimo Abbati notus, ac ſingulari amicitiâ pro vitæ merito familiariſſimus, ſicuti conteſtantur mutuæ litteræ, atque epiſtolæ inter eos ſcriptæ, quæ extant. Hunc Reverendiſſimum virum beatus Adelbero Herbipolenſis Epiſcopus inſtaurator memorati Cœnobij, cum ſex Monachis anno Nativitatis Domini M.XLVII. precibus impetravit ab Abbate S. Georgij Monaſterij Gorzienſis in Gallia. Quem Monachis S. Felicitatis tam in loco repertis, quàm cum eo tunc adventantibus præfecit Abbatem. Qui paſtor Monachorum ab eodem Præſule ordinatus, vitam, & mores ſibi ſubditorum ad puritatem Regulæ S. P. N. Benedicti,

non

Digitized by Google

non minus exemplo, quàm ſermone laudabiliter inſtituit, & multos in timore Domini perfectos diſcipulos erudivit: per quorum induſtriam plura Ordinis noſtri Monaſteria apud Francos orientales, quæ penitus defecerant, ad Regulæ obſervantiam reducta fuerunt.

Monaſter. Thariſſenſe fundatur.

His etiam temporibus Bozo Comes in Bavaria, germanus Erbonis potentiſſimi Carinthiæ quondam Principis, qui fuerat olim Palatinus Comes in Bavaria, Monaſterium noſtri Ordinis conſtruxit in provincia Bavarorum, quod Thariſſenſe vocamus, in quo Monachos de memorato Cœnobio Svvarzach poſuit: quibus Embricum prædicti Egberti Abbatis diſcipulum, virum eruditione, ac vitæ merito valde venerabilem primũ Abbatem, & paſtorem dedit, in quo ipſe fundator moriens poſt annos viginti novem ſepultus fuit.

Anno quoque Dominicæ Nativitatis dicto, Comes Adelbertus de Calba reſtitutor, & novus fundator Monaſterij ſancti Aurelij Hirſaugienſis ad preces, & inſtantiam ſancti Wilhelmi Abbatis Regem Heinricum ſibi multum favorabilem acceſſit: litteráſque immunitatis, & omnimodæ libertatis Monaſterij prænominati ab eo petijt, & obtinuit: quorum tenorem huic inſerere compilationi noſtræ non inutile fore judicamus; propterea quòd totius libertatis, dotationis & reſtitutionis ejuſdem Monaſterij contineant ſummam. Quarum tenor ſequitur, & eſt talis.

Exemplar litter. Regalium ſuper libertate Monaſt. Hirſaugiẽſis.

IN Nomine ſanctæ, & individuæ TRINITATIS. Heinricus divinâ favente clementiâ Rex: omnium ſanctæ Dei Eccleſiæ fidelium, præſentium ſcilicet & futurorum cognoſcat induſtria; quòd in regno noſtro regulare quoddam Monaſterium ſitum eſt in provincia ſcilicet, quæ dicitur Theutonica Francia, in Epiſcopatu Nemetenſi, in pago Weringavv dicto, in comitatu Ingisheim, in Sylva quæ dicitur nigra, juxta fluvium, qui dicitur Nagaltha, quod Hirſaugia ſive S. Aurelij Cella dicitur: ubi & idem S. Corpore requieſcit, quod tempore Ludovici Pij regis in honore S. Petri Apoſtoli, & S. Aurelij Epiſcopi conſtructum honorificè, & Deo dicatum fuit ab Erlafrido quodam nobili ſenatore religioſo, & à Notungo filio ejus Rev.mo Vercellenſi Epiſcopo, alijſque parentibus Adelberti comitis de Caſtello Calb; ſed deinceps à poſteris eorum diſſipatum eſt. Nunc autem idem comes Adelbertus inſtinctu Dei tactus, nec non conjugis ſuæ Wiltrudis crebris precibus adhortatus, Monaſterium ipſum jam reſtauravit: & quæ aliquandiu ibi defecit, vitam monaſticam reparavit: & prædia, quæ illuc antiquitus à parentibus ſuis tradita ſunt, ſed partim jam à poſteris eorum invaſa, partim & à ſe ipſo quaſi jure hæreditario poſſeſſa ſunt, reddidit: & inſuper de proprijs tot ac tantas prædiorum illuc impenſas contradidit: quòd ſervitium Dei nunc à 15. Fratribus ſub regula S. Benedicti inibi procurandis gratiâ Dei peragi & ſtabiliri poſſit, conjuge ipſius prænominatâ, filijs Brunone, Adelberto, Godfrido, & filiabus Utha & Jrmingarde ſibi in hoc ut & in omnibus his inſtitutis conſentaneis. Et inprimis ipſum ſcilicet locum Hirſaugienſem cum omnibus nunc in præſentiarum illuc collatis juſtitijs legitimis & pertinentijs prædiorum, mancipiorum, cenſuum, pecuniarum ſeu quarumcunque rerum ex toto ſuper altare S. Aurelij reddidit, delegavit & contradidit Domino Deo, Sanctæ Mariæ,

S. Pe-

Digitized by Google

Comes libertatem omnimodam Cœnobio contulit.

S. Petro Apoſtolo, S. Aurelio Epiſcopo, & S. Benedicto in poteſtatem & proprietatem, & prædicti Monaſterij Abbati nomine Wilhelmo, ejúſque ſucceſſoribus, in diſpoſitionem liberam, cellæque neceſſaria, fratribúſque Deo ſub regula Monaſtica inibi ſervituris ad utilitatem nota. Et ne unquam à poſteris, ſimiliter & à parentibus ſuis Dei ſervitium deinceps illic deſtrui poſſit, prorſus prudenter inſtituit & decrevit eandem cellam cum omnibus pertinentijs ſuis nunc collatis, dehinc conferendis ab hac die & deinceps omnino non ſubdi, nec ſubeſſe jugo alicujus terrenæ perſonæ vel poteſtatis, niſi ſolius Abbatis dominationi, ordinationi & poteſtati. Et ſic totius libertatis jure & privilegio eam adampliavit; & ob regni cœleſtis hæreditatem in Chriſto omnimodis ſtabiliter ſublimavit. De hinc omni poteſtate, ſervitio, jure, & proprietate prædicti Monaſterij, ipſe cum conjuge filijs & filiabus ſupra dictis ſeſe omnino fideliter abdicavit. Sed hoc totum reverà felix negotiator prudenter effecit, primùm ob ſpem & præmium vitæ æternæ: ob remiſſionem omniũ peccatorum: ob ſalutem corporum & ſempiternã requiem animarum: & ob quotidianam memoriam ſui ipſius, conjugis ſuæ prænominatæ, filiorum, & filiarum ſuarum: nec non omnium parentum, poſterorum, conſanguineorum, amicorumque ſuorum, & omnium ad curam ſuam pertinentium. Ob memoriam quoque Regum, Epiſcoporum, Principum, & omnium prædictæ Cellæ ſtatum & honorem diligentium & defendentium, & omnium Chriſti fidelium: & quod, pro ut poſſibile fuerit, cunctis Chriſti pauperibus beneficum ſemper illic patefiat receptaculum. Adhæc etiam, ut fratres Cœnobij ipſius nunc inibi congregati; adhucque in Chriſto congregandi tutius ac liberius Domino Deo in ſanctæ profeſſionis ſecuritate ſervire poſſint, hujuſcemodi libertatis munere dotavit. Ut quandocunque patre ſuo ſpirituali orbati fuerint, ipſi habeant liberam poteſtatem ſecundùm Regulam S. Benedicti inter ſe vel undecunque, ſi opus fuerit, Abbatem ſibi non ſolùm eligendi, ſed etiam conſtituendi. Quem cùm fratres regulariter elegerint, dehinc, ut fieri ſolet, ad conſtituendum eum, in chorum Monaſterij conveniant; & unà clero advocato, populóque in ſanctuario præſentibus, Decanus vel quicunque prior ſit loci ipſius, accipiat virgam regiminis de altari S. Aurelij; & abſque omni prorſus contradictione tradat in manum ipſius, quem tota fratrum congregatio ſibi elegerat. Hic ſubinde Canonicè Abbas ordinatus, ſine alicujus perſonæ dominatione & impedimento ſuſceptum miniſterium ſuum pro poſſe & ſcire ſuum impleat: ſolique Deo ſecundum ordinem ſuum liber ſerviat, liberámque omnium rerum ſibi commiſſarum in Chriſto diſponendarum intus & foris poteſtatem habeat. Qui ſi fortè præter neceſſitatem Monaſterij, & communem fratrum utilitatem ſacrilegè (quod abſit) licentioſè, & ſeculariter abuti præſumpſerit inſtituto, libertate, familiâ, bonis, rebúſque ſanctuarij; & ob id fratrum prænonitiones contemnens, ad ſuam ſuorúmve privatam cupiditatem, & libitum ea temere diſſipaverit: vel ſi beneficia quibuſlibet perſonis niſi neceſſarijs Monaſterij ipſius ſervitoribus præſtiterit, ut ſi Regibus, Epiſcopis, ſeu quibuſcunque perſonis conſentaneus annuerit, ſi fortè libertatem Monaſterij pervertere, ſibique locum ſanctum ſubijcere attentaverit; ſive aliquod ſervitij ſtatutum inde ſibi fieri exegerit: mox poſteri co-

De ordinatione & poteſtate Abbatis.

Comitem, quæ cauſa ad iſta permoverit.

mites

Digitized by Google

mitis prædicti cum ſuffragio fratrum, Advocati, Cleri, totiuſq; familiæ & omnium bonorum hominum ritè à fratribus hunc accuſatum, juſtéque ab eis convictum à dignitate ſua abijciant, præficiántque alium juxta dictam libertatem, & S. Benedicti Regulam, quem fratres ſibi elegerint, & abſque omni contradictione pro illo ſubſtituant. Concedit etiam Comes prædictæ cellæ advocatum quendam de poſteris ſuis fieri, ſi tamen loci ipſius Abbas cum conſilio fratrum talem inter eos invenerit, qui ſicut ipſe Comes nunc non pro terreno cõmodo, ſed pro æterna mercede ſolicitus, & ſtudioſus bona, & conſtitutam Monaſterij libertatem, & juſtitiam defendere voluerit. Sin autem aptum, & utilem advocatum, undecunque ſibi placuerit, eligant.

Advocatũ Monaſterij Abb. & fratres eligãt.

Hic denique Abbate petente à Rege accipiat bannum legitimum, & ter in anno, ſi opus fuerit, aut in ipſam cellam, aut ubicunque, vel quando Abbati placuerit, invitatus ab illo veniat: & ibi placitum juſſum pro cauſis, & neceſſitatibus Monaſterij ritè peragat. Nullum autem ſervitium aliud, jus, vel beneficium ſibi pro hoc concedi recognoſcat, niſi tertium bannum, & conſuetudinariam juſtitiam, & legem, quam cæteri advocati in alijs liberis Monaſterijs habent ſuper fures, proterviam, & cenſuales, & cætera talia. Et in illis trium placitorum diebus in unoquoque unum maltrum de frumento, unum Friskingum, & unum Siclum de vino, & cætera ad hoc pertinentia. Præterea item conſtituit, quod niſi Abbate volente, & advocante bona, & loca Monaſterij ſuis frequentijs temerarijs, & ſine cauſa minimè adeat vel contingat, nec præſumptuoſus in eis placitum quodlibet, vel pernoctandi licentiam habeat. Nec ſubadvocatũ pro ſe faciat, nec omnino aliquam abſque ratione calumniam perſuaſionem, aut injuriam Monaſterio, Abbati vel familiæ faciat; ſi autem non ut advocatus, ſed potius ut calumniator, & pervaſor Monaſterij fuerit, omnino poteſtatem habeat Abbas, cum conſilio fratrum hunc reprobare, & alium ſibi utiliorem undecunque eligere. Conſtituit etiam & hoc Comes præfatus, & nos ipſius petitione firmiter ſtatuimus, quod ſi quiſpiam poſterorum ſuorum, vel quarumcunque perſonarum unam vineam, unum manſum, unum Molendinum, vel ſaltem unum mancipium, ſive aliquid tale à ſupra dicta cella temerarius injuſtè abſtulerit, ut noſtri, noſtrorúmque ſucceſſorum Regiâ poteſtate coactus, tria auri talenta ad ærarium Regis perſolvat: primitùs reddito Eccleſiæ, quod invaſerat; ſin autem quilibet illorum (quod abſit) curtem, vel aliquam villam violenter abalienaverit, ſive manifeſtus invaſor bonorum ipſius cellæ extiterit, vel ſi hoc teſtamentum traditionis & libertatis quocunque ingenio, vel argumento legum ſæcularium pervertere, vel infringere attentaverit, centum auri libras ad regiam item perſolvat cameram: & reddet primitùs Eccleſiæ, & ſecundùm leges item componat, quod Abbatum fuerat: & ſic intentio ipſius omnino irrita fiat. Miniſtris quóque & familiæ ſanctuarij eandem concedit legem, & ſervitutem, quam cæteræ in regno noſtro liberæ Abbatiæ habent, ut tanto fideliores Prælatis ſuis per omnia ſerviant. Super hæc omnia Comes ſæpe dictus Apoſtolicum privilegium acquiſivit, & conſtituit, ut unus aureus, quem byzantium dicimus, ſingulis annis Romam ad altare S. Petri ab Abbate prædicti Monaſterij in Paſchate perſolvatur eo pacto, ut libertatis ipſius, & traditionis ſtatuta tan-

Officiũ Advocati deſcribitur.

Lex Advocati.

Monaſterium S. Petri cõmendatur.

Digitized by Google

tò perenniùs in convulſa amodò permaneant: & ut prædictum Cœnobium ſub Romanæ Eccleſiæ Mundiburdio, & majeſtate ſecurum ſemper ſtabiliatur, & defendatur. Si fortè quiſpiam Regum, vel poſterorum ejus, ſeu quarumcunque homo perſonarum (quod abſit) teſtamentum hoc ullo ingenio infirmare vel infringere præſumpſerit: ſi autem id (quod abſit) à quolibet illorum inſtigante diabulo fiet: obſecrat Comes idem, & omnino teſtificatur Apoſtolicum Pontificem per Chriſtum, per S. Petrum Apoſtolum, & per S. Aurelium Epiſcopum, & per omnes Sanctos Dei, & per tremendum judicij diem, ut illum Dei, & Sanctorum ejus contemptorem, & teſtamentariæ hujus conſcriptionis deſtructorem (niſi reſipuerit) tradat omnino ſathanæ: & anathematizet eum: & prophanet à conſortibus, & filijs Eccleſiæ S. Dei, & hæredibus vitæ æternæ, & ut aufferat Deus memoriam illius de terra viventium: & deleat nomen eius de libro vitæ: & cum Datan & Abiron, quos terra aperto ore deglutivit, & vivos infernus abſorbuit, perennem incurrat damnationem. Et ut Herodis, Pilati, & Judæ ſocius factus in æternum diſcrucietur. Et cum Sodomitis, & Gomorritis ignis & ſulphuris imbres hic experiatur: & Heliodori plagas, & verbera hic perpetiatur: & Antiochi tormentis, vermibus ſcilicet ſcaturiens, & cum fœtore computreſcens miſerrimè conteratur: & niſi reſipiſcat Petrum Regni cœlorum Archiclavigerum cum S. Aurelio, & tota cœleſti militia portæ Paradiſi obſtitorem habeat in æternum.

Imprecatio in eos, qui bona rapiunt.

Prædia autem, ſeu villæ ad prædictum Monaſterium antiquitùs pertinentia, & ab eodem Comite nunc reddita, hæc ſunt. In primis ipſe locus Hirſaugia, cum tribus villulis: Luzenhart: Altbüren: Nagalthart: Deckenphrum, & ea quæ ſunt ad Gilſtein. Stamheim cum villulis item tribus. Summenhart, Luzenhart, ad S. Candidum, ad Mettlingen, ad Meuchingen, ad Grezingen, ad Muchlingen, ad Mercklingen Treſhubæ Gumperteſvviler dimidium. Hæc autem Comes prædictus de ſuis addidit prædictis, Ottenbrun, & quæ poſſidebat ad Wile, cum villulis binis Gretzenbach, & Blanda, & ad Biberbach, ad Bottenach, ad Thanbach, ad Walaheim duas hubas, & ſex iugera vinearum. Ad Gumprechtzvviler dimidium, & Eccleſiam ad Toffingen, & ad Malſcha. Hæc ſcilicet prædia cum mancipijs ad prædicta loca pertinentibus reddidit, & contradidit ad prædictum Cœnobium cum eccleſiis, fabricis, vinetis, agris pratis, ſilvis, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus, piſcationibus molédinis, exitibus, & redditibus, cultis, & incultis, cum marchis, & terminis legitimis. Statuta quóque, & jura cenſoria cum omnigena integritate legitimorum ſuorum, & utilitate, & ſervitijs, quæ ullo modo inde provenire, vel excogitari poterunt. Ut autem prædictæ traditionis, & libertatis ſtatus, & omnia prædicta ſtatuta, eâ ratione, quâ Deo, & Sanctis eius deſtinata ſunt, ab hac die omni ævo in Chriſto rata, & inconvulſa permaneant. Hanc chartam teſtamentariam prædicti Comitis rogatu conſcribi, manúque propriâ corroborantes ſigilli noſtri impreſſione juſſimus inſigniri. Data eſt 7. Iduum Octobris. Anno Dominicæ Incarnationis M. LXXV. Indictione decimâ tertiâ.

Bona allata, quæ Comes reſtituit.

Hjuſcemodi ergo tenoris privilegium Comes Adelbertus impetratum à Rege Heinrico, ejus nominis IV. ſuper fundatione Monaſterij

Comes privilegium Abbati contulit.

Divi

Digitized by Google

Divi Præſulis Aurelij Hirſaugienſis, ut præmittitur, S. Abbati Wilhelmo præſentans exhibuit, ipsúmque locum Hirſaugiam dictum, cum omnibus ad eum pertinentibus liberalitate perpetuâ donavit. Hæc mutatio mentis eis omnino fuit admirabilis, & ſine dubio divinæ operatio pietatis. Nam, ut veterum relatione didicimus, cùm S. Pater Wilhelmus in principio adventûs ſui ad Hirſaugiam Monaſterij omnimodam libertatem à Comite Adelberto poſtularet, ſimplicitatem viri ſancti pro ſuo commodo volens decipere, Monaſterium in ſua, ſuorúmque ſucceſſorum cupiebat detinere poteſtate. Conficiens igitur litteras iniquo convenientes propoſito, ſæcularíque aſtutiâ falſas, quæ libertatem Cœnobij mentirentur, non exprimerent, regiam confirmationem obtinuit; quas cùm S. viro ſigillo munitas regio nihil falſitatis ſuſpicanti tradidiſſet, Monaſterium in ſua gloriabatur habere ſe poteſtate. Verùm poſt annos 5. dolus Wilhelmo revelatione Comitis religioſiſſimæ Wiltrudis innotuit, quæ Comitis malè gloriantis de fraude ſua nimiùm dolens Abbati deceptionem ſecretiſſimè revelavit. Sanctus itaque Pater, cùm ſe, jam certior factus, deceptum ex litteris manifeſtè cognoſceret, ſimplicitatem columbinam ad horam poſtpoſuit, & ſerpentinâ uſus aſtutiâ, Comitis propoſitum, orationibus præmiſſis ad Deum, in ſuam ſententiam prudenter commutavit. Sancta denique mulier non diebus quievit, non noctibus, donec animum vicit mariti precibus, lacrimíſque continuis; ut omnimodæ libertatis Cœnobij litteras munitas regio ſigillo, laceratis prioribus, ſancto conſignaret Abbati: qui Domino miſerante tandem in alium virum mutatus omnia revocavit, quæ ſcandalosè conſtituerat, & novas omnimodæ, ac meræ libertatis litteras, quarum præmiſimus exemplar à Rege impetravit. Sanctus autem Pater Wilhelmus regali privilegio, quod præmiſimus, recepto, gratias omnipotenti Domino reddidit, & mutationem animi Comitis ſanctæ Wiltrudis meritis, & precibus non immeritò adſcripſit. Comes autem Adelbertus, divinâ jam miſeratione compunctus, nuntios ad Sedem Apoſtolicam priùs miſerat, & conſtitutionis ſuæ confirmationem à Papa Gregorio ejus nomine VII. impetraverat: cujus privilegij tenor ſequitur, & eſt talis.

Comitis fraus detegitur.

Comes Romam mittit pro confirmatione.

Exemplar privilegij Papalis.

GRegorius Epiſcopus Servus Servorum DEI: Dilecto Filio Wilhelmo Abbati Monaſterij S. Aurelij, quod dicitur Hirſaugia, in Epiſopatu Spirenſi ſitum, ejúsque Succeſſoribus in perpetuum. Cùm omnium Eccleſiæ Filiorum ſaluti, & ſecuritati ſancta Sedes Apoſtolica ex generali paſtoralis regiminis providentia cavere & conſulere debeat: tum verò alacriùs, & impenſiùs piæ intentionis, & religioſæ devotionis vota ſuſcipere, ac ſalutifero effectui mancipare, neceſſe eſt, ut grataner bonorum ſtudiorum petitionibus occurrat, & quæ ad laudem, & gloriam divini Nominis ſunt inſtituta, auctoritatis ſuæ ſoliditate firmiter tenenda ſtabiliat. Unde & Nos dilecti filij noſtri Adelberti de Calb laudabili deſiderio congaudentes, precibus ejus ſanctæ Sedi Apoſtolicæ humiliter directis acquieſcere decrevimus, & religioſè poſtulata efficaciter conceſſimus. Qui æternæ retributionis amore ſuccenſus in prædio ſuo, quod dicitur Hirſaugia, Monaſterium à progenitoribus ſuis antiquitus conſtructum nuper amiſſa reſtituens venu-

Digitized by Google

ſtè reparavit, & in uſus Fratrum inibi Deo ſervientium pluribus poſſeſſionibus, & redditibus adjectis largiùs ampliavit, quam ſuæ libertatis inſtitutionem, ne in poſterum ulla perverſorum hominum audacia imminuere, aut violare præſumat, Apoſtolicæ auctoritatis privilegio muniri, & S. Romanæ Eccleſiæ tuitione roborari, datâ annuâ aurei Byzantij penſione poſtulavit, illud profectò conſiderans, quia dum à ſanctæ Matris Eccleſiæ fidelibus Beatis Apoſtolis Petro & Paulo honor, metus, & obedientia exhibetur, quod eorum decreto, & nomine ſolidatum, & roboratum fuerit, nullius everſionis illicitâ præſumptione quatiatur. Quam ob rem ibidem præfatum Monaſterium cum omnibus ſibi hoc tempore juſtè pertinentibus, & legaliter collatis, & deinceps quarumcunque perſonarum authenticâ traditione conferendis ſub Apoſtolicæ Sedis tutela, & protectione generaliter amplectimur, & ſub alis Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, tibi fili Wilhelme, tuíſq; ſucceſſoribus eliminata, ac prohibita omni infeſtantium inquietudine liberè, & abſolutè poſſidenda, & regulariter atque utiliter ordinanda præſentis ſcripturæ teſtimonio confirmamus: Conſtitutionis quóque imunitatis, & libertatis modos, quos præfatus Comes illuſtris Adelbertus ſcripto ſuæ traditionis inſeruit, & regio ſigillo imprimi curavit, ad poſteritatis cautelam, & arcendos infeſtantium impetus diligenter obſervandos, ſtatuimus hos duntaxat, qui canonicis ſanctionibus non obſiſtunt; ut nec permiſſis quilibet negligatur, nec de vetitis quodlibet irrogetur. Hæc igitur, quæ hujus præcepti decretique noſtri pagina continet, tam tibi, quàm cunctis, qui in eo, quo es ordine locóque ſucceſſerint, in perpetuum ſervanda decrevimus. Si quis verò Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, & ſæcularium perſonarum, hanc conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam venire tentaverit: poteſtatis honoríſq; ſui dignitate careat, reúmq; ſe de perpetrata iniquitate divino judicio agnoſcat. Et niſi ea, quæ ab illo ſunt malè ablata reſtituat, vel dignâ pœnitentiâ illicitè acta defleverit, à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Domini Redemptoris Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaciat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatenus, & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ retributionis inveniant. Datum Romæ.

Regaleſcriptum Papa confirmat.

Præſcriptum inſtitutæ libertatis privilegiũ Gregorius Papa VII. ad inſtantiam Comitis Adelberti B. Patri Wilhelmo tradidit, cujus exemplar manu ſuâ reſcriptum ad memoriam omnimodæ libertatis Monaſterij Hirſaugienſis in ſcrynio S. Petri Apoſtoli repoſuit. Traditione autem Majorum invenimus, divum Patrem Wilhelmum ſanctam Apoſtolicam Sedem pro impetratione dicti privilegij cum nuntijs Adelberti Comitis adiiſſe propria in perſona, ſumptus pro itinere neceſſarios præſtante religioſiſſimâ comite Wiltrude. Cujus adventu S. Papa Gregorius piæ devotionis affectu congratulatus, libenter ei conceſſit omnia, quæ petijt, & plura contulit, quàm rogavit. Non enim latuit S. Pontificem Abbatis devotio, qui prophetiæ ſpiritu plenus extitiſſe multorum teſtimonio comprobatur. Unde illum pro vitæ merito ſingulari charitatis affectu complectens, plures ei Sanctorum reliquias in ſignum dilectionis contulit, quas idem vir Dei cum ſumma veneratione ſuſcipiens, ad Hirſaugiam depor-

S. Wilhelmus Romæ fuit perſonaliter.

Digitized by Google

deportavit, & apud S. Aurelium repoſuit. In eadem urbe Romana exiſtens S. pater Wilhelmus graviſſimam ægritudinem, ventris ſcilicet inflationem ex conſueti aëris in inconſuetum, & putridum mutatione incurrit, quæ brevi uſque adeò invaluit, ut à medicis expertiſſimis de vita ejus ſpes vel nulla, vel modica haberetur. Qui tandem ſe portari ad Eccleſiã B. Dei genitricis ſemper Virginis Mariæ ſuo vicinam hoſpitio præcepit, & coram altari genua flectens, Matris miſericordiæ patrocinium invocavit. Et ecce ſubitò inter verba ſanctæ orationis cœpit convaleſcere, nec ab oratione ceſſavit, donec Domino Deo miſerante in toto convaluit.

S. Wilhelmus Romæ infirmus convaluit.

Expeditis autẽ negotijs, pro quibus venerat, lætus ad Hirſaugiam reverſus eſt, gratias agens largitori omnium bonorum Deo, qui in ſe ſperantes non deſerit.

M L XXVI.

Anno S. Wilhelmi Abbatis VII. Heinricus Spirenſis Epiſcopus moritur: cui Rudegerus, qui vulgò dicebatur Huſmannus ſucceſſit: vir magnificus, prudens, & multâ in agendis Eccleſiæ negotijs induſtriâ præditus, quod ejus geſta teſtantur: quippe qui redditus, & proventus Eccleſiæ Neometenſis, cui præerat, auxit: octo præbendas de novo inſtituit, civitatem ampliavit. Ad cujus inſtantiam Heinricus Rex IV. multa bona præfatæ Eccleſiæ contulit, & jurisdictionem Epiſcopo ſuper Judæos in urbe dedit.

Rudgerus fit Epiſcop. Spirenſis.

Anno prænotato mortuus eſt Joannes Monachus, & Scholaſticus Cœnobij S. Mathiæ Apoſtoli extra mœnia civitatis Trevirorum, qui Arnoldo Monacho ſucceſſerat, de quo dictum eſt anno vacantis Monaſterij Hirſaugienſis 64. Poſt hunc Joannem Erhardus ejuſdem Cœnobij Monachus ſcholarum Magiſterio præficitur: vir undecunque doctiſſimus, ingenio ſubtilis, & diſertus eloquio, nec minus vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum venerandus, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula, de Monomachia ſpirituali Virtutum, & vitiorum imitatione Prudentij, proſaicè tamen opus pulcherrimum, quod in libros 7. diſtinxit: de inſtitutione, & perſeverantia Monachorum l. 1. De puritate vitæ regularis l. 1. Additiones quoque in geſta Trevirorum compoſuit. Alia inſuper multa ſcripſiſſe dicitur, quæ in manus noſtras non venerunt.

Erhardus Scholaſtic. Trevirenſ.

Eodem anno in menſe Martio Heinricus concilium XXIV. Epiſcoporum, compluriúmque Abbatum, & Clericorum, atque principum celebrari fecit in Wormatia, in quo Rege ipſo Heinrico præſente penè omnes Epiſcopi Teuthonici præter Saxones, Gregorium non ſanctum Dei Vicarium, ſed Anti-Chriſtum, non Patri ſucceſſorem, ſed invaſorem ſacroſanctæ Sedis nimis temerè blaſphemantes, inter quos multi ex ignorantia ac ſiniſtrè informati ab æmulis juſtitiæ in ejus damnationem conſentientes, vel ſpontè, vel invitè ſubſcripſerunt.

Concil. in Wormatiã contra Papã Gregorium VII.

Interea ſupervenit quidam è Roma Cardinalis propter ſua ſcelera, & improbos mores per S. Papam Gregorium VII. à Cardinea dignitate per ſententiam dejectus, nomine, & cognomine Hugo Blancus, homo perjurus, iniquus, & minarum, & crudelitate plenus, nihil magis appetens, quàm vindicare ſuã à Cardinalatu dejectionem; deferens ſecum de vita, & inſtitutione Papæ Gregorij ſcenicis figmentis Tragœdiam conſimilem; videlicet unde oriundus, qualiter à juventute converſatus, quibus

Digitized by Google

dolis, & artibus malis Sedem invaſerit Apoſtolicam; quæ ante Pontificatum, & quæ poſtea commiſerit horrenda, & incredibilia penitus flagitia. Natum ex fornicatione, necromanticis ab ineunte ætate ſtudijs operam dediſſe, ac dæmonum patrocinio Sedem obtinuiſſe Petri. Commentator fabulæ ſanctum virum perversâ delatione mendaciſſimè compoſuit. Hujus viri Apoſtatæ præſentiam, & auctoritatem omnes qui cum Rege ſenſerant, quaſi divinitus ſibi Paracletum miſſum, & deſtinatum, cum magna veneratione ſuſceperunt, cunctis, quæ contra S. Pontificem mendaciter produxit in medium, indubitatam fidem adhibentes. Quo circa ſententiam promulgârunt, Hildebrandum Papam eſſe nec poſſe, nec debere, nec ullam poteſtatem ligandi, vel ſolvendi penitus habere, qui tantis vitam probris & criminibus commaculâſſet. Itaq; depoſitionis ab omni Pontificatûs ejus officio ſententiam fulminantes, ſcripto cõmendârunt, & quatenus univerſi præſentes in concilio Epiſcopi ſubſcriberent, decreverunt. Cũmq; omnes ad complacendũ Regi Heinrico damnationi Gregorij Papæ nihil cunctati ſubſcriberent: Adelbero Herbipolenſis Epiſcopus, & Hermannus Metenſis Epiſcopus aliquamdiu fortiter coram omnibus reſtiterunt, auctoritatem ſacrorum Canonum allegantes: qui dicunt Epiſcopum ſine audientia ſynodali non debere, nec poſſe deponi. Tandem verò poſt longam concertationem Wilhelmus Trajectenſis Epiſcopus, qui Papæ Gregorij nimio laborabat odio, & partes Schiſmatici Regis ultra condignum tuebatur, ſuis comminationibus duorum rectè ſentientium conſtantiam vincens, ut cum alijs ſubſcriberent, effecit. Nomine itaq; totius Concilij præſcriptæ litteræ Romam diriguntur ad Papam, injurijs, probris, & contumelijs plenæ, in quibus illum denunciant à ſummo Pontificatu auctoritate totius Concilij depoſitum, in quarum fine ita concludebant: *Quia ergo introitus tuus tantis perjurijs eſt initiatus, & Eccleſia Dei tam gravi tempeſtate per abuſionem novitatum tuarum periclitatur, & vitam converſationémque tam multiplici infamiâ d. honeſtâſti, obedientiam, quam tibi nullam promiſimus, nec de cætero ullam ſervaturos eſſe, renunciamus. Et quia nemo noſtrûm, ut tu publicè declamabas, tibi hactenus fuit Epiſcopus: tu quóque nulli noſtrûm eris Apoſtolicus.* Cum has Papa Gregorij litteras ſibi Romam deſtinatas, recepiſſet, nihil motus, Epiſcoporum, & Cleri ſynodum convocans, eas publicè coram omnibus legi præcepit, mirantibus cunctis, & nimiùm indignantibus temeritatem Præſulum Teuthonicorum, qui S. ſanè, ac innocentem Papam tantis contumelijs temerare præſumpſiſſent. De omniũ igitur in ſynodo præſentium conſilio, & unanimi conſenſu S. Papa Regem denuo anathematizatum, & excommunicatum denunciat: cujus imperio, & machinamento tantæ rebellionis inauditum nefas fuerat ab Epiſcopis Teuthonicis perpetratum. Hugonem quóq, Blancum falſiſſimæ cõmentationis delatorem ſimili anathematis vinculo innodavit (qui non modica pars hujus inauditæ præſumptionis contra ſanctam Sedem Apoſtolicam extitit) Sifridum etiam Archiepiſcopum Moguntinum, Wilhelmum Epiſcopum Trajectenſem, & Rupertum Bambergenſem Epiſcopum ſimili excommunicationis pœnâ percuſſit. Porrò Ottonem Ratiſponenſem, Burghardum Luſannenſem, Benzonem profugum, & depoſitum Albenſem, Ottonem Conſtantien. Epiſcopos; Udalricum comitem, Eberhardum comitem, & alios non-

nullos

Adelbero Epiſc. Herbipolenſis.

Rex iterum excõmunicatur à Papa.

Digitized by Google

nullos Regis Heinrici consiliarios antea excommunicaverat. Cæteris verò qui dispositioni ejus in præfata synodo Wormatiensi, subscripserant, diem statuit, quâ nisi Romam venirent causam dicturi hujus inauditæ priùs rebellionis, eandem excommunicationis sententiam elapso termino se scirent incursuros: quorum alij gratiam Apostolicæ Sedis postulantes accipiunt, alij verò contemnunt.

Anno quóque prænotato posteaquam excommunicatio Regis per universam Germaniam ubique terrarum innotuit, colloquium generale principum in Oppenheim circa 14. mensis Septembr. factum est; ubi penè totius regni Principes, maximè autem Sueviæ & Saxoniæ subjectioni, & adhæsioni Regis Heinrici unanimiter renunciabant: propterea quòd jam à duob. Rom. Pontificibus Alexandro II. & Greg. VII. vocatus, ad satisfactionem venire contemneret, & excommunicatus pro sua contumacia irrideret, nec à persecutione Ecclesiæ desisteret. Hâc Principum defectione commotus Rex Heinricus, cùm res suas in extremo videret malè dispositas, in Italiam non sperantibus æmulis suis, petiturus veniam proficiscitur: inventóque Papâ in oppido Canusino, ibi per triduum ante portam Palatij depositio omni regio cultu, discalceatus, & laneis ad carnem nudam, pœnitentium more indutus perstitit: nec prius cum multo fletu Apostolicæ miserationis auxilium, & consilium implorare destitit, quàm omnium qui ibi aderant, precibus & lacrimis intercedentibus, laxato tandem anathematis vinculo, in communionis gratiam, & sinum Matris Ecclesiæ receptus est, acceptis ab eo correctionis in futurum vitæ suæ cautelis, & securitatibus multis. His in Italia peractis Rex Heinricus in Germaniam revertitur, & fidem Papæ non diu servavit.

Rex ad Papam profectus absolvitur.

His quóque temporibus Egbertus quidam Comes seu Marchio in partibus Saxoniæ dives & potens, Monasterium Begavienſe nostri Ordinis in honorem S. Jacobi Apostoli construxit: in quo multitudinem Deo servientium Monachorum sub Regula D. P. N. Benedicti, & Abbate collocavit: quibus pro vitæ præsentis sustentatione multos redditus, & proventus legaliter assignavit. Eodem anno cùm Theodericus Virdunensis Episcopus, partium Regis defensor acerrimus, & ob id à Papa Gregorio simili anathematis vinculo innodatus, Regem suum pro absolutionis impetrando beneficio Romam iturus subsequeretur, in itinere ab Adelberto comite de Calba, fundatore Cœnobij S. Aurelij Hirsaugiensis supra nominato capitur, & spoliatus omnibus rebus suis aliquamdiu in custodia honesta detinetur. Tandem pecuniâ redemptionis datâ, quanta exigebatur à comite, ad suâ dimittitur, exhibitis prius cautionibus necessarijs de non repetendis ablatis, omníque plenâ remissione injuriarum. Erat enim comes Adelbertus fidelis Rom. Pontifici, qui priori anno cum alijs principibus in Conventu apud Oppenheimense oppidum subjectioni Regis Heinrici dudum excommunicati, renunciavit.

Monaster. Begar. fundatur.

Rupertus etiam Bambergensis Episcopus iturus in Italiam post Regem, cùm venisset in fines Bavarorum, à Welfone Duce simili ratione capitur, ac diutissimè in vinculis detinetur. Omnia quæ secum habuit pro necessitate velut ratione itineris, Dux remisit Bambergensi Ecclesiæ: ipsum verò atri panis comestione, ac poculo simplicis aquę diu macerans, tandem acceptis securitatibus necessarijs dimisit.

Rupertus Bamberg. Episc. capitur.

Anno

Anno prænotato dum Rex apud Canuſium, ſicut diximus, per Papam à vinculo excommunicationis fuiſſet abſolutus; pro ſuis autem criminibus, & diſpoſitione regni ad Principes Germaniæ remiſſus, iter faciens per Italiam, contemnebatur ab omnibus, nemo illi reverentiam Italorum exhibuit, nemo in occurſum, ut moris eſt, properavit; omnes irâ, & indignatione permoti, fremere in eum dentibus cœperunt. Intra civitates, & oppida nuſquam fuit receptus, ſed remanere in ſuburbanis compellebatur, civium præſidio ſemper appoſito, ut nihil in cujuſquam pernitiem, vel damnum agere præſumeret. Hinc rabie furentium territus, Rex ſerò pœnituit, quòd ſe genti credidiſſet incognitæ, Teuthonicíſque finibus relictis hoſtem mutâſſet, non evaſiſſet: initum cum Papa fœdus concordiæ, ac pacis juramentorum oblitus rupit: excommunicatos abillo, nec abſolutos in conſortium denuò recepit; & capita factionum omnium ad priſtinæ familiaritatis gradum admiſit: Romano Pontifici publicè, & privatim horrenda crimina impoſuit, ipſum eſſe omnium malorum cauſam, & originem in conventu & Principum, & aliorum, ut prius exclamaverat. Hortabatur omnes & in Italia, & in Germania Principes, quantùm potuit, ut arma in Papam unanimiter acuerent; & tantas Imperij contumelias, tantáque mala contra Eccleſiam Dei facta in auctore vindicarent. His ſermonibus mitigati majores Italorum, in Papâ maledicta, & probra jaculabantur. Interea ſummo nuntiatur Pontifici, Regem animo mutatum, ruptóque fœdere, & juramentis omnino poſtpoſitis hoſtiles in eum meditari incurſus. Mox igitur miſſis opportunè Legatis Regem hortatur, proximæ pacis cuſtodire fœdera, & contra pacta cavere perjurium; ne graviorem indignationis Dei cogatur experiri ſententiam. Quos ille callidè cupiens decipere, & fraudem mentis occultare vultûs exhibitione ſereni, manſuetè quidem defectionẽ negando reſpondit, ſed vacuos & ſine honore, & munere dimiſit. Papa verò Gregorius & ingenio ſubtilis, & eloquio clarus, nec minus etiam multarum rerum experientiâ perſpicuus, mentem Regis facilè depravatam intelligens, alios ad eum direxit legatos, Bernardum videlicet quendam S. R. Sedis Cardinalem, & alium quóque Bernardum Maſſilienſem Ordinis noſtri Abbatem, virum doctrinâ, & morum integritate venerabilem, qui eum nomine ſacroſanctæ Sedis propter infidelitatem ſuam redarguerent, & reliqua Principibus Imperij contra eum in communi omnium Conventu proponerent.

Heinricus iterum Papam perſequitur.

Anno S. Wilhelmi prænotato, cœpit Ordo Grandimontenſis per beatum Stephanum de Alverniæ partibus oriundum; virum Deo mente & animo ab eunte ætate ſemper devotiſſimum, qui multis & in vita, & poſt mortem virtutibus & miraculis claruit. Hic 12. annis cum S. Milone Beneventano Pontifice converſatus, rectè vivendi normam ab eo didicit, & cùm annorum jam eſſet triginta, pro Chriſti amore ad Eremum convolavit; in qua annis 50. in omni ſanctitate Domino ſervivit. Fratres in idem propoſitum convenientes adunavit: Ordinem præfatum inſtituit, & tandem octavâ die Menſis Februarij anno vitæ ſuæ octogeſimo in ordine Diaconatûs ab hac vita ad Dominum migravit.

Ordinis Grandimontenſis initium.

ML XVII.

Anno S. Wilhelmi Abbatis octavo, intelligentes Imperij Principes Regem

Digitized by Google

Regẽ Heinricum non ſervare, quæ S. Gregorio Papæ VII. promiſerat, jam penitus de ejus emendatione deſperantes, apud Forcheim orientalis Franciæ oppidum conveniunt, & Heinricum à Regno depoſitum, juxta facultatem eis à Papa conceſſam, incorrigibilem, ſchiſmaticum, & rebellem Eccleſiæ recognoſcunt. Fuerunt autem iſti Principes in eodem Conventu præſentes: Sigefridus Archiepiſc. Moguntinus, Adelbero Epiſc. Herbipolenſis, Hermannus Epiſcopus Metenſis intimus Papæ Gregorij amicus, & defenſor, Adelbertus Epiſcop. Wormatienſis, Eberhardus Epiſcopus Salzburgenſis, & omnes penè Saxonum Epiſcopi, & Principes, & primus inter illos Otto quondam Dux Bavariæ, de quo plura jam diximus. Aderant & Welfo Dux Bavarorum poſt Ottonem; Bertholdus de Zäringen Dux Carinthiæ, Rudolfus Dux Sueviæ, & Burgundiæ, ac alij complures, quorum nomina memoriæ non occurrunt. Aderant etiam prænominati Apoſtolicæ Sedis Legati: Diaconus videlicet Cardinalis Bernhardus, & alter ejuſdem nominis Abbas Maſſilienſis.

Heinricus à Principibꝰ deponitur.

In eo Conventu memorati Principes poſt multa tandem concilia, Heinrico Rege adhuc in Italiæ partibus exiſtente abdicato, & reprobato, Rudolfum prædictum Sueviæ Ducem in Regem Romanorum unanimiter elegerunt, qui compulſus non voluntariè nomen regale ſuſcepit, quem Sigfridus Archiepiſcopus Moguntinus in medio quadrageſimæ apud Moguntiam in Regem unxit, & coronavit 12. Cal. Aprilis. Quo coronato, eodem die ſeditione factâ multa civium turba per milites ejus fuit interempta; cæteris autem ad arma convolantibus, Rex & Archiepiſcopus ſe ſe fugâ ſalvantes, in Saxoniam ſunt profecti, congregaturi contra regales exercitum. Quibus Rex Heinricus adhuc in Italia conſtitutus auditis, animo conſternatus eſt, miſsíſque ad Papam Legatis rogat, multa promittens, quatenus Rudolfum, ut invaſorem Regni, excommunicare dignaretur. Papa verò quamvis non præceperit alium Regem quempiam elevari, dejectionem tamen hoſtis non potuit non æquanimiter audire. Remandavit igitur Heinrico, ſe Rudolfum niſi priùs audiretur, aut accuſaretur canonicè, nullatenus poſſe damnare. Miſit nihilominus Papa Gregorius Rudolfo Regi coronam, hunc verſiculum continentem:

Rudolfus Dux Suevorum in Regẽ ſublimatur.

Petra dedit Petro, Petrus diadema Rudolfo.

Deníq; idẽ Papa omnes Henrico Regi quolibet juramento conſtrictos in genere, & in ſpecie ab omni ejus fidelitate abſolvit, & litteras deſuper cõfectas in omni terra publicari præcœpit. Rudolfus poſt coronationẽ ſuam cum Sifrido Archiepiſcopo de Moguntia, ſicut diximus, in Saxoniam profectus eſt, exercitum congregaturus: cum quo civitatem Herbipolenſem Heinrico fidelem obſidione vallavit: Cives etenim jam antea expupulerunt Adelberonem, Epiſcopum ſuum, Regi ob reverentiam Apoſtolicæ Sedis contrarium atque rebellem. Quapropter Rudolfus videns & ſe, & Epiſcopum à civibus Wirzburgenſibus deſpici, & contemni, urbem cum valido Saxonum, & Suevorum exercitu vallavit, machinas varias in circuitu murorum applicuit, capere civitatem in odium Heinrici Regis ſummo conatu elaboravit. Interea cum hæc agerentur circa Herbipolim, Heinrici Regis circa principium menſis Julij de Italia nunciatur adventus, quo territus (quoniam propè jam erat) Rudolfus obſidione ſolutâ digreditur. Heinricus autem Rex Sueviam cum exercitu petit, & Hugonem

Rudolf. obſedit Herbipolim.

Heinricus liberat Herbipolim.

Digitized by Google

quendam armis, & divitijs pollentem, cum alijs pluribus ſibi ex parte Rudolfi obſiſtentes ad deditionem violenter compulit, totámque regionem illam miſerabiliter devaſtando circumquáque deſolavit.

Bertholdus autem de Zäringen Dux quondam Carinthiæ in quodam ſuo Lyntberus naturaliter munito poſitus, dum videret, ex arbitrio Regis Heinrici cuncta impunè vaſtari, dolore tactus, & indignatione permotus, morbum corporis graviſſimum incidit, quo nimiùm invaleſcente, brevi temporis intervallo mortuus fuit. In ea expeditione Otto Trevirorum Archiepiſcopus vitam morte commutavit. Item Anno prænotato Bernhardus Maſſilienſis Abbas, Apoſtolicæ Sedis à Gregorio Papa VII. in Germaniam deſtinatus fuit (ut ſupra eſt dictum) Legatus, vir magnarum virtutum, audiens bonam famam, & ſummæ Religionis opinionem S. Wilhelmi Abbatis, venit ad S. Aurelium Hirſaugiam, & manſit cum eo menſibus decem propter itineris difficultatem, & retardationem, in medio fratrum cum ſumma humilitate converſatus, non ſine profectu, & ædificatione plurimorum. Hujus viri conſilio S. P. Wilhelmus pro pleniore Monachorum inſtitutione perdiſcenda duos ex Monachis ſuis Cluniacum direxit, quos per unius anni ſpatium, ut mores, & conſuetudines eorum omnes perdiſcerent, ibidem commorari præcepit. Quibus tandem ad Hirſaugiam reverſis, iterum duos miſit alios; & tertiò alios duos: quos omnes S. Hugo Cluniacenſium Abbas grataner ſuſcipiens, omnes loci conſuetudines oſtendit, & declaravit. Miſit etiam idem S. Hugo Abbati Wilhelmo codicem conſuetudinum Monaſterij Cluniacenſis, quas vigilantiſſimus pater mutatis quibuſdam juxta diſpoſitionem loci, aëris, & regionis Provinciæ hujus rationabiliter mutandis, in duob⁹ libris comportavit, & Monachos ſuos ſecundùm eas vivere verbo, & exemplo inſtituit.

Bernhard⁹ Abb. Maſſilienſis venit Hirſaugiam.

MLXXVIII.

Anno S. Wilhelmi Abbatis nono, Heinricus Rex properanti contra ſe cum magno exercitu Rudolfo juxta Strovvi occurrit; initóque prælio, non pauci ex utráque parte ceciderunt: fitque incerta victoria, utriſque certatim ad tutiora fugientibus. In ea expeditione Wezilo Archiep. Magdeburgenſ. à vulgaribus hominibus Regis fugiens occiditur, ſive ut quidam ſcribunt, ſuſpenditur. Magnus Dux Saxonum omni ſuppellectili ſuâ ſpoliatus, vix fugâ ſalutem conſequitur: Hermannus comes ejuſdem Magni Patruus, & Adelbertus Wormatienſis Epiſcopus, ac plurimi de militibus Saxonicis turpiter ſunt interempti. Ex parte verò Regis Heinrici Poppo vir miræ fortitudinis ibidem occubuit.

Bellum inter Heinric. & Rudolf.

Anno prænotato Hermannus Metenſis Epiſcopus Gregorio Papæ ad animam confœderatus, ac per hoc Regi Heinrico inimiciſſimus, à civibus ſuis, qui partes regis ſequebantur, expulſus, non ſolùm de civitate Metenſi, ſed etiam de regno, non habens ubi ſecurus poſſet quieſcere, neceſſitate compulſus in Italiam proficiſcitur, & à Papa lætè ſuſcipitur. His etiam temporibus Rupertus Monachus quondam S Michaëlis Archangeli montis Monachorum prope Bambergam ordinis noſtri, qui Augienſem Abbatiam ab Heinrico Rege, pecuniâ interveniente ſuſceperat, tertiò Romam citatus à Papa Gregorio, ut ſe de Simoniaca pravitate, aliiſque purgaret criminibus objectis, metu juſtitiæ proficiſci contempſit. Unde Papa per ſententiam auctoritate Apoſtolicâ, ut Simoniacum, rebellem, pertina-

Rupertus Abb. Aug. à Papa deponitur.

Digitized by Google

pertinacem in errore, ab omni eum officio clericali, & Abbatiali deponit, mandatum depositionis ei perferente S. Hugone Cluniacensis Monasterij Abbate. Omnis ei executio Ecclesiastici Ordinis, præter psalmodiam, penitus interdicta est, ac spes recuperationis perpetuò denegata. Qui Rom. Pontificis contemptâ sententiâ, regimen Monasterij in Gengenbach, Argentinensis diœcesis, à Rege Heinrico postea susscepit, & contemptum sceleribus addens, vitam brevi miserabiliter finivit. Cum etenim die quâdã pro consuetudine sua lucris temporalibus immoderatiùs navaret operã, subortâ contentione inter eum pro censu retardato, & rusticos, in villa quadã ab ejsdem hominibus Monasterij interemptus est unàcum Monacho, de cujus indole spes fuerat boni non modica, qui illum de Bambergensi Cœnobio sequebatur.

MLXXIX.

Anno S. Wilhelmi decimo, Indictione Romanorum 2. vigesimâ quintâ die mensis Aprilis Burghardus comes de Rotenburg, cœpit oppidum suum Camberg in diœcesi Herbipolensi destruere, & in eodem loco Monasterium nostri ordinis ædificare, cui omnipotens Deus fidelem misit cooperatorem multas habentem divitias, Wignandum nomine civem Moguntinensem, qui consensu Adelheidis conjugis suæ memorato comiti fideliter cooperatus, notabilem pecuniarum summam in constructione ejusdem Monasterij hilari vultu pro Christi honore exposuit. Hujus Wignandi consilio comes Burghardus Monasterium Cambergense S. Martino obtulit, & Moguntino Archiepiscopo defensionis jure in perpetuum subjecit, in cujus subjectionis manifestum indicium Abbas memorati Cœnobij singulis annis in festo S. Martini mitram unam Pontificalem, & duo Corporalia offerre super majus altare Moguntinæ Ecclesiæ teneretur. Octo annis in constructione hujusmodi Monasterij laboratum est, & nono anno cœpit â Monachis Hirsaugiensibus inhabitari, sicut inferiùs dicemus anno S. Wilhelmi Abbatis. XIX.

Monasterium Camberg fundatur.

Anno prænotato Hildulfus Archiepiscopus Colonienſis obijt: cui Sigevvinus in Pontificatu successit, qui ambo propter malitiam temporum positi in obscuritate tenebrarum, nihil memoriâ dignum patrârunt. Eodem anno iterum fuit Bellum inter Heinricum, & Rudolfum, in loco qui dicitur Fladecheim, hyeme nimis asperâ, ubi in primo congressu Saxones Rudolfũ sequẽtes terga vetterunt. Ibi Dux Bohœmiæ Uratislaus Regalem lanceam Rudolfi adeptus est; quæ exinde, permissione Regis Heinrici semper quemvis illius gentis Ducatu insignem in omni festiva processione solemniter antelata per multa tempora præcessit. Heinricus autem proprijs castris redditus, de armigeris suis, quos ibi reliquerat, pene nullum invenit: nam una ex legionibus Saxonum in primo congressu pugnam deserens, quoniam aër erat obscurus, furtim castra regis invasit, multósque pueros comprehendens, strangulavit eos, & spoliatis castris ante finem inchoati certaminis aufugit. Rex verò dimisso exercitu cum paucis in Franciam orientalem divertit. Anno etiam præmemorato mortuus est Bernhardus Monachus, & Scholasticus Cœnobij Corbejensis in Saxonia: de cujus ingenio & lucubrationibus dictum est anno Monasterij S. Aurelij vacantis quinquagesimo. Post quem Hermannus ejusdem Cœnobij Monachus scholis præficitur, homo tam in divinis scripturis, quàm in

Bellum inter Heinricum & Rudolfum.

Hermannus scholasticus Corbejens.

Digitized by Google

ſæcularibus litteris egregiè doctus, qui plures egregios diſcipulos habuit, & non ſpernendæ lectionis multa, & varia opuſcula lucubravit.

MLXXX.

Conventus Epiſcoporum contra Papam.

Anno S. Wilhelmi Abbatis XI. Cùm apud Brixinam civitatem Noricorum triginta Epiſcoporum conventus, nec non & Optimatum exercitus, non ſolùm Germaniæ, ſed & Italiæ juſſu regis Heinrici congregaretur; factus eſt omnium conſenſus adverſus Hildebrandum Papam, cognominatum Gregorium VII. quem Pſeudomonachum, totiúſq; veſaniæ peſtiferum principem, & præcipuè S. Rom. Sedis invaſorem affirmantes, ab Apoſtolica Sede deponendũ, quamvis abſentem, dijudicabant; & Wigbertum Ravennatenſem Archiepiſcopum ipſi ſubrogandum in Papam nominantes, eligebant; hujus conventûs decreti exemplar contra Gregorium tale ſcripſerunt. *Quia*, inquiunt, *illum conſtat non à Deo electum, ſed à ſe ipſo in fraude, & pecunia imprudentiſſimè objectum: qui Eccleſiaſticum ſubvertit ordinem: qui Chriſtiani Imperij perturbavit regnum: qui regi Catholico, ac pacifico corporis & animæ intentat mortem: qui perjurum defendit regem: qui inter concordes diſcordiam ſeminat: inter pacificos lites: inter fratres ſcandala: inter conjuges divortia, & quicquid quietis inter piè viventes ſtare videbatur, concuſſit. Nos auctore Deo congregati in unum, Legatis ac litteris freti, decem & novem Epiſcoporum die ſancto præteriti Pentecoſtes Moguntiæ congregatorum, contra eundem Hildebrandum procaciſſimum, ſacrilegia & incendia prædicantem, perjuria, & homicidia defendentem, Catholicam & Apoſtolicam fidem, de Corpore & ſanguine Domini in quæſtionem ponentem, Hæretici Berengarij antiquum diſcipulum, divinationum, ac ſomniorum cultorem, Manifeſtum Necromanticum, pythonico ſpiritu laborantem; idcirco à vera fide exorbitantem, judicamus canonicè deponendum, & expellendum, & niſi ab ipſa ſede his auditis deſcenderit, in perpetuum damnandum.* Facta ſunt hæc VII. Kal. Julij feriâ. V. Indictione III.

Quanta contra Papam mendacia.

Anno prænotato Gregorius Papa quaſi divinitùs ſibi revelatũ prædixit hoc anno falſum Regem moriturum; & verum quidem dixit, ſed fefellit eum de falſo rege conjecturæ opinio; quia Heinricum falſum Regem exiſtimabat, & ob id eodem anno fore moriturum, qui Rudolfum judicabat verum Regem, in interpretatione erravit. Nam eodem anno factum eſt iterum bellum juxta Elleſtram fluvium inter Henricum Regem & Rudolfum, & cecidit ipſe Rudolfus graviter vulneratus; qui à ſuis ad Mersburg urbem portatus, quæ eſt civitas Saxoniæ, ibidem moritur, & regio more honorificè ſepelitur. De cujus ſepultura quidam poſtea dixiſſe fertur ad Regem Heinricum: *Cur eum, qui rex non fuiſſet, regio monumento pateretur jacere ſepultum?* Cui Reſpondit: *Utinam omnes inimici mei tam honorificè jacerent ſepulti.* De Rudolfo plerique ſcribunt Auctores, quòd cùm jam in extremis poſitus videretur, protractam manum dexteram intuitus dixerit ad principes, & Epiſcopos, qui tunc erant præſentes: *Ecce manus mea hæc eſt, quâ Domino meo Henrico fidem Sacramento firmavi, quam vobis urgentibus non ſervavi, & nunc vitam cum regno deſerere compellor: videte qui me contra Dominum meum Regni ſolium aſcendere feciſtis, ut rectâ viâ me monita veſtra ſequentem duxeritis.* Et his dictis cum lacrymis paulò poſt obijt.

Heinricus devaſtat Sueviam.

Henricus autem Rex tantam conſecutus victoriam, Saxones magnâ quidem ſtrage mox afflixit, quamvis eos ad deditionem ſui compelle-

re non

Digitized by Google

re non potuit. Postea Sueviam cum magno suorum exercitu ingrediens, quæ Ducatus Rudolfi fuerat occisi, cuncta devastans, munitiones, castella, & urbes etiam fortissimas potenter cœpit, & omnes illic sibi resistentes ad deditionẽ coẽgit: oppidum verò Palatini comitis Chunonis, unde nomen, & titulum sui principatus habebat, vid: Tübingen longâ obsidione tentans, post multa oppidanis illata damna, & incommoda tandem obtinuit.

ML XXXI.

Anno S. Wilhelmi Abbatis XII. posteaquam ad notitiam Gregorij Papæ VII. pervenerunt ea, quæ triginta Episcopi apud Brixinam Noricorum civitatem contra eum decrevissent, convocato & ipse suorum consilio Romæ Henricum Regem, ut hæreticum, & perjurum cum omnibus fautoribus suis denuo excommunicans, horribili anathemate maledixit; Wigbertum Ravennæ Archiepiscopum, ut invasorem Apostolicæ Sedis, cum Episcopis, & cæteris omnibus, qui Brixinensi præscripto interfuêre consilio, simul excommunicavit. Heinricus Rex Italiã ingreditur.

Anno igitur præsignato Heinricus Rex cum magno exercitu perrexit in Italiam, habens secum Wigbertum Antipapam suum, & plures Episcopos, Principes, & Comites contra Gregorium Papam. Qui Romam veniens in vigilia Pentecostes resistente sibi Pontifice cum Romanis, ante Castellum S. Petri castra posuit: ubi per biennium crebris Urbanorum incursibus molestatus, parvâ manu multa viriliter peregit. Bellũ fuit in Bavaria superiore.

Eodem Anno civitas Moguntina ex maxima parte incendio conflagravit, principali & alijs tribus Ecclesijs sive Monasterijs consumptis. Item hoc ipso anno in vigilia Paschæ Bambergensis Ecclesia major cum domicilijs in vicino positis circumquaque non paucis incendio crematur.

Anno quóque prænotato, Rege Heinrico in Italia existente, Saxones, & Suevi ad commune colloquium in orientali Francia apud Forcheim conveniunt, adversùs Regem denuo conspirantes. Soluto tandem colloquio, non sine magna clade Francorum ad sua redierunt, sed prædas incendia, & rapinas in villis, ac locis non munitis exercentes, cùm in Regem non possent, in ejus fautores Francos hostili animo sævierunt.

Anno etiam præscripto bellum in orientali Bavaria inter Conradum Ducis Bohœmiæ fratrẽ, & Lupoldum Marchionem Austriæ tertio nonarum Augusti circa Danubium commissum est, in quo plures cecidêrunt. Item aliud bellum inter Suevos, & Bavaros eodem anno factum est juxta Danubium apud Hohenstein: in quo Chuno filius Chunonis Palatini comitis fuit occisus & multi cum eo ex utráque parte similiter.

Claruit his temporibus Wenericus Clericus Ecclesiæ Trevirorum, postea Episcopus Vercellensis, vir in omni varietate scripturarum doctissimus, qui inter cætera ingenij sui opuscula, scripsit ex persona Theoderici Virdunensis Episcopi ad Gregorium Papam VII. divinis scripturis instructum volumen, quod de Sacerdotij, & Imperij discordiâ prænotavit; in quo illum non increpat, sed humiliter obsecrat ut patrem, & seniorem suũ, suggerens ei dolentis affectu, omnia quæ contra jus, & fas æquitatis, cum vel dixisse vel fecisse loquax fama divulgaverat. Alia etiã nonnulla edidit, quæ ad notitiã nostræ lectionis adhuc non venerunt. Anselmus etiam Lucensis Episcopus Gregorij Papæ VII. cooperator omni tempore fidelis, & infatigabilis, hæc tempora nimiùm tenebrosa, & nubilosa, turAnselmus Lucensis Episcopus.

Digitized by Google

bationis vento horribilia, cum eruditione ſcripturarum, tum vitæ merito reddidit clariora: ſcripſit non ſpernendæ lectionis opuſcula, quibus memoriam ſui poſteris commendavit: è quibus reperi ſubjecta: in Jerem. Proph. lib. 1. In Pſalterium quóque lib. 1. Contra Gvvibertum Antipapam libb. 2. Epiſt. quóque ad diverſos lib. 1. Scripſit Epiſt. ad Gvvibertum prædictum Antipapam, in qua eum prævaricatorem, & ſuperbum cognominat, inter alia ſubinferens iſta: *Ut ergo de Beato Gregorio Patre noſtro dicam, quod de Concilio ſcribit D. Cyprianus. Factus eſt Epiſcopus de Dei, & Chriſti ejus judicio, de Clericorum penè omnium, & ut veriùs dicam,* omnium omnino teſtimonio: *de plebis, quæ tunc aderat, ſuffragio: De Sacerdotum antiquorum, & honorum virorum collegio, cùm nemo anteſe factus eſſet: cùm Alexandri locus, ideſt Petri locus, & gradus ſacerdotalis cathedræ vacaret. Quo occupato, & de DEi voluntate, átque omnium noſtrùm conſenſu ordinato, quisquis jã Epiſcopus voluerit fieri, foras fiat, neceſſe eſt; nec habet Eccleſiaſticã ordinationem, qui Eccleſiæ non tenet unitatem. Quisquis ille fuerit, licet multum de ſe jactitans, ſibi plurimum vendicans, profanus eſt, alienus eſt, foris eſt, & cùm poſt primum ſecundus eſſe non poſſit, quiſquis poſt primum, qui ſolus eſſe debet, factus eſt, jam non ſecundus ille, ſed nullus eſt.* Denique ut verba confirmentur factis, fertur Anſelmus iſte, tam in vita, quàm poſt mortem multis claruiſſe miraculis: quod nulli contigit illorum, qui contra Gregorium ſenſerunt.

MLXXXII.

Hermañus fit Rex cõtra Heinric.

Anno S. Wilhelmi Abbatis XIII. Rege Heinrico adhuc in Italiâ conſtituto Saxones cum Suevorum conſilio contra illum in Regem conſtituerunt quendam Hermannum nomine, virum divitem, nobilem átque potentem, cui, ſuis in partibus, hoc eſt, in Lotharingia, vel Germania, cùm nemo bellicis in rebus átque divitijs poſſet æquiparari, ſumpto Regis nomine, brevi tam ſuis, quàm alienis cœpit haberi deſpectus; & qui Dux erat glorioſus, Rex fuit ſine gloria. Eodem anno Heinricus poſtea Rex V. in Italia regi naſcitur.

Majus Monaſterium Hirſaugiẽ ſe fundatur.

Anno prænotato, cùm numerus Monachorum ſub Magiſterio D. P. Wilhelmi apud Hirſaugiam quotidie Domino largiente creſceret in tantũ, ut anguſtia loci apud S. Aurelium capere omnes jam non potuerit, cœpit ſanctiſſimus Abbas de novo Cœnobio conſtruendo ultra pontem Magalthæ cum Fratribus neceſſarium habere conſilium. Erant enim pluſquam CL. Monachi præter Fratres Barbatos, & Donatos, quorum ingens etiam fuit numerus. Cúmque pro tam ſancto, & neceſſario negotio lapides, & ligna, cæteráque neceſſaria præparare cœpiſſet, Domino Deo providente, cœperunt nobiles, & divites multa pro Chriſti honore ad novi operis fabricam contribuere, & ſanctum ædificium propter laudabilem converſationem Monachorum, & famam S. Abbatis ſingulari devotionis ſtudio promovere.

March. Badenſis fit paſtor porcorũ apud Cluniacũ.

Fuit eo tempore quidam Marchio Hermannus nomine, dives, & potens, qui divino ſpiritu compunctus, mundum cum ſuis vanitatibus pro Chriſti amore contemnens, principatum ſuum, cum omnibus divitijs, & honoribus deſeruit, & fugiens occultè de patria ſua, nemine ſciente penitus receſſit. Veniens itaq; in habitu pauperis peregrini ad Monaſterium Cluniacenſe in Burgundiam, cuſtos porcorum ejuſdem Cœnobij pro amore Chriſti factus eſt, aſſumptóque ſanctæ converſationis habitu,

ſub

Digitized by Google

ſub regimine Beati Hugonis Abbatis in ordine uſque ad mortem incognitus, & paſtor (ſicut diximus) porcorum humillimus, & devotiſſimus permanſit. Hujus ſanctiſſimi principis uxor poſt ejus diſceſſum, vitam in mœrore ducens vidualem, eleemoſynis, & bonis operibus intenta Dominum JESUM, quantùm potuit, de ſua ſubſtantia honoravit. Poſtquam igitur S. P. Wilhelmus novum conſtruere Monaſterium cœpit, ut ſe faceret tanti operis participem, impenſas, & ſumptus ad illud contulit copioſos. Quæ tandē pro quadam cauſa offenſa, muliebri levitate utens, animum mutavit: nec aliquid deinceps ad conſummationem operis inchoati conferre voluit. Ex his tamen quæ antea contulerat, tantum adhuc ſuperfuit impenſarum, ut reliquum pene totum, quod reſtabat, perficeretur.

Anno itaque XIII. S. P. Wilhelmus novum Monaſterium conſtruere cœpit; quod in novem annis complevit, ita ut decimo anno Eccleſia fuerit conſecrata, ſicuti ſuo loco dicemus. Hujus autem ſtructuræ artifices, quemadmodum ſupra diximus, pro magna parte Monachi fuerunt, Barbati, ſive Converſi, & Oblati, quos hodie Donatos appellamus, quorum tunc apud Hirſaugiam numerus erat copioſus; inter quos erant Latomi, Fabri, Lignarij, Ferrarijque, & magiſtri procul, dubio in omni ſcientia Architecturæ peritiſſimi, qui totum opus conſilio, & manibus pulchro tabulatu lapideo perfecerunt, ſicut in ipſius Eccleſiæ fabrica uſque in præſens cernitur.

Anno etiam prænotato S. P. Wilhelmus circiter idus Maij miſit ex conventu ſuo Monachos tres, & laicos Donatos quinque ad locum, qui dicitur Reichenbach pro conſtruendo ibidem Monaſterio: qui venientes ad locum, haud paucis diebus pro tugurio fruebantur nudâ abjete, & in magna paupertate patientiam habuerunt.

MLXXXIII.

Anno S. Wilhelmi Abbatis XIV. Indictione Romanorum VI. poſitum eſt fundamentum Eccleſiæ Prioratûs in Richenbach per ipſum S. Patrem; & laborantibus fideliter fratribus, ac ſuffragia eleemoſynarū miniſtrantibus devotè Chriſti fidelibus, totum opus Oratorij triennio conſumatum eſt, cujus fundationis ſeriem D. P. ipſe tali modo deſcripſit. In nomine ſanctæ & Individuæ Trinitatis. Ego Wilhelmus nullis meis meritis, ſed ſolâ Dei miſericordiâ Hirſaugienſis Cœnobij Abbas, notum eſſe deſidero omnibus, tam futuris, quàm præſentibus, quòd quidam ingenuus ſenior, Bern nomine prædiolum ſuum in Nigra Sylva ſitum, qui locus ibidem à rivo, qui Murgam influit, Richenbach vocatur, S. Aurelio Hirſaugiæ in præſentia idoneorum teſtium in æternam hæreditatem tradidit: id unicè poſtulans, ut ibidem Monaſterium conſtrui ſatagerem. Accepto igitur communi, concordíque ſeniorum noſtrorum conſilio, miſimus fratres noſtros Monachos tres, & laicales quinque in idem prædiolum nemore denſiſſimo hiſpidum, quatenus ſylvâ erutâ, locóque purgato conſtruerent Monaſtetium B. Gregorio. Anno itaque Incarnationis Dominicæ MLXXXII. Indictione quintâ circiter idus Maij, cùm veniſſent ijdem fratres in prædictum locum haud paucis diebus pro tugurio fruebantur nudâ abjete. Horum autem unus vocabatur Erneſtus vir probus, & Curialis, qui jam pridem ſe ſuáque omnia noſtra

Eccleſia in Richenbach fundatur.

Exemplar litterarum S. Wilhelmi ſuper Richenbach.

Digitized by Google

ſtræ dederat obedientiæ, quem cum ſuis omnibus eidem loco in adjutorium conceſſimus. Extitit ergo idem Erneſtus loco, & Fratribus Proviſor, & quaſi Pater ſecundus, qui ad extirpandam ſylvam, ad purgandum locum, ad ædificandum Monaſterium, ad conſtruendas officinas, maximè ſuas ipſe impenſas dedit, & undequáque competenter acquiſivit. Ejus ergo, parentúmque ipſius, ſicut & meam meorúmque memoriam ibidem celebrem haberi dignum judicavi, litteríſque firmavi. Acta ſunt hæc anno præſcripto. Et notandum, quòd Prioratus dicti Monaſterij S. Gregorij in Richenbach à prima fundationis die uſque in præſentem Abbati Cœnobij Hirſaugienſis eſt ſine medio ſubjectus, ad ipſúmque pertinet pleno jure ac dominio, libertas inſtituendi, ac deſtituendi Priorem ipſius loci totiens, quotiens judicaverit vel utile, vel opportunum. Similem quoque juriſdictionem habet, ac dominium ſuper Prioratu Monaſterij Schonrein in Francia orientali juxta Maganum flumen in Diœceſi Herbipolenſi, non procul ab oppido comitis de Reneck Laer dicto conſtructi, cujus inſtituendi deſtituendíque Priorem auctoritas átque poteſtas neminem reſpicit alium quàm Hirſaugienſis Cœnobij exiſtentem pro tempore Abbatem. Hujus quoque Majoritatis dominium habet in uſu, & quieta poſſeſſione à tempore primæ fundationis Monaſterij memorati Schonrein uſque in diem hodiernum.

Præpoſitura etiam Monaſterij in Rothe Auguſtenſis Diœceſis immediatè ad juriſdictionem Hirſaugienſis Abbatis pertinet, cujus Præpoſitus, & Monachi de Congregatione Hirſaugienſium cenſentur. Nam ad jus Abbatis pertinet Rothenſem confirmare Præpoſitum, ſuper cujus deſtitutione plenum etiam tenet Dominium.

Loca plura fuerunt ſub Hirſaug.

Sanctus autem Wilhelmus adhuc plures ordinis noſtri Prioratus, quos fundaverat, ſub juriſdictione ſua habuit, quorum alij cum tempore in Abbatias commutati ſunt, alij verò ex alijs cauſis ab obedientia Hirſaugienſium paulatim defecerunt. Prioratus autem in Wilheim, ſicut dictum eſt ſupra ipſius S. Wilhelmi Abbatis primo anno, in montem S. Petri commutatus, & translatus eſt.

Anno etiam præſcripto, Hermannus, quem Saxones, & Suevi anno priore ſibi Regem conſtituerant, Franciam orientalem, quæ partes ſequebatur Regis Heinrici, cum paucis ingreditur, & hoſtili animo in pauperes Villanos deſæviens, prædâ peractâ inglorius revertitur. In eiſdem Franciæ locis, in quibus Hermañus nitebatur devaſtare populos, viſus eſt quaſi magnus equitum diſcurrens exercitus, quorum tamen veſtigia nullo modo in terra poterant vel videri, vel agnoſci.

Roma ab Heinrico rege capitur.

Anno quóque prænotato Heinricus Rex Paſchate celebrato apud S. Ruffinum, ad urbis Romæ obſidionem regreditur, & poſitis caſtris ubi & prius ad occidentalem partem Caſtelli S. Petri capta eſt urbs 4. nonarum Junij, quæ fuit VI. feria poſt feſtum Pentecoſtes. Interea Papa Gregorius in Caſtello Creſcentij, quod vulgò domus Theodorici appellabatur incluſus, rei exſpectabat eventum. Rex verò in Palatino monte munitionem inſtituens, non paucos, quos in præſidio poſuerat, ingraveſcente ſuper eos inſueto æſtatis fervore, amiſit: ſed & alios de exercitu multos eadem intemperies æſtivi caloris conſumpſit.

Eodé tempore Legati Græcorum ad Regé Heinricum Romam venerunt:

Digitized by Google

runt: munera multa, & magna in auro, & argento, vasisq; pretiosissimis, & in vestibus sericis ab Imperat. eorũ afferentes. Romam igitur datis Regi 20. obsidibus ex nobilioribus petierunt diem cõstitui, in qua Papa, & omnes senatores in præsentiam ejus venirent, qui diem statuens Calendas Novembris ipse ad montana conscendit intrante Julio, ibique commorans ad statutum tempus Romam redijt. Verùm Papa in præsentiam ejus venire contempsit, sed occultè fugiens ad civitatem Salernitanam auxilio Nortmannorum, qui habitabant in Apulia, secedens, usque ad obitum suum ibidem permansit. Eodem quóque anno Welfo Bavarorum antea Dux, Augustam civitatem summo mane intravit, Sigefrido Episcopo vix evadente, Wigoldum quendam ejusdem Ecclesiæ Canonicum in ejus locum constituens Episcopũ: Augustenses etenim cives cum Heinrico Rege contra Gregorium Papam senserant, in cujus odium Dux Welfo civitatem statuit occupare.

MLXXXIV.

Anno S. Wilhelmi Abbatis xv. Heinricus Rex Natalem Domini Romæ celebravit, deinde circa principium mensis Februarij in Campaniam ducens exercitum, ipsam, & magnam Apuliæ partem cœpit. Interea Romani Gregorij Papæ discessum molestè ferentes, pro eo maximè, quòd comparere die statuto in Regis præsentia contempsisset, missis ad Regem Legatis in Campaniam, petierunt, quatenus Romam pacificus redire dignaretur. Qui precibus annuens postulantium, cum suis ad urbem redijt, & positis castris ad portam Lateranensem omnes dedititios accepit; & vicesimâ secundâ die mensis Martij, quæ fuit sexta feria ante Palmas, multis stipatus cum magna gloria intravit, ducens secum prædictum Wigbertum Episcopum. Qui Dominicâ sequenti, hoc est in Palmis per multos Pontifices coronatus Papa in cathedra S. Petri principis Apostolorum ponitur; & Clemens III. nominatur. A quo Rex ipse Heinricus cum Regina sua Bertha in S. Dominica Paschatis imperiali coronâ est sublimatus, ac deinceps imperialem titulum sibi usq; ad mortem usurpavit. Compositis in Italia rebus ex vetere rege jam novus Imperator in Germaniam cum exercitu redijt, & in primis Augustam à Suevis, & Saxonibus anno priore captam, sicut supra diximus, per Guelfonem Bavariæ quondam Ducem obsidione vallavit, & statim obtinuit.

VVigbertus in Papam erigitur.

Heinricus Rex, fit Imperator.

Imperator in Germaniã venit.

Anno prænotato moritur Sifridus ex Abbate Monasterij Fuldens. Archiepisc. Moguntinus, vir doctrinâ, & vitæ merito præcipuus, & in Monasterio Hasungen nostri ordinis, quod ipse in Thuringia fundaverat, honorificè deportatus sepelitur. Cui mox in Archiepiscopatu successit Wezil quidã nomine, vir tam in divinis scripturis, quàm in sæcularibus litteris doctissimus, ingenio subtilis, eloquio dulcis, & facundissimus, declamator quoq; sermonũ ad populum nulli suo tempore comparandus.

Claruit his temporibus S. Anselmus ex Abbate Bectensis Monasterij nostri ordinis in Normannia Cantuarien. in Anglia post Lanfrancum Archiepisc. Pontifex Magnus, & celeberrimæ opinionis, qui fuit in omni disciplinarum genere doctissimus, & non minus vitæ merito, quàm eruditione scripturarum in universa Ecclesia sanctorum nominatissimus; cujus multa in divinis lectionibus extant opuscula, de quibus

S. Anselm. Archiepisc. Cantuariẽsis.

Digitized by Google

nos invenimus ſubjecta. Contra gentiles: cur Deus homo, libb. 2. Contra Judæos, de Incarnatione Verbi, lib. 1. De Conceptu Virginal. lib. 1. Proſologion, lib. 1. Monologion. lib. 1. De Spiritu ſancto contra Græcos, lib. 1. De caſu diaboli, lib. 1. De diverſitate Sacramentorum, lib. 1. De fermento, & Azymo, lib. 1. De voluntate Dei, lib. 1. De S. Trinitate, lib. 1. In Cantica canticorum lib. 1. De pace, & concordia, lib. 1. De libero arbitrio, libb. 4. De gratia, & lib. arb. lib. 1. Dialogum de veritate, lib. 1. De ſimilitudinibus, lib. 1. De menſuratione crucis, lib. 1. Meditationum, lib. 1. De paſſione Domini meditationes, lib. 1. De beata vita, lib. 1. De beata ſufficientia, lib. 1. De occupatione, lib. 1. De laudibus. S. Mariæ, lib. 1. De ſtimulo amoris Jesu Chriſti, lib. 1. Pro inſipiente, lib. 1. Contra inſipientem, lib. 1. De Antichriſto, lib. 1. Dialogum Chriſtiani, & Gentilis, lib. 1. De Sacramentis & officijs divinis, libb. 2. De octo Beatitudinibus, lib. 1. De membris Deo attributis, lib. 1. Proverb. lib. 1. De domo conſcientiæ, lib. 1. In Hexameron, lib. 1. Ad Lanfrancum Archiepiſcopum, cùm ipſe eſſet adhuc in Monaſterio Bectenſi Abbas, ſcripſit, lib. 1. De Grammatico, lib. 1. De S. Joan. Baptiſta, lib. 1. De originali peccato, lib. 1. Homil. quoq; multas, & ſermones valde pulchros compoſuit plures. Epiſtolarũ ad diverſos lib. 1. Orationes etiam ſupplicatorias plures compoſuit ad inſtantiam cujuſdam Comitiſſæ, & alia plura ſcripſiſſe dicitur, quæ ad notitiam meam non venerunt. Sanctus iſte Præſul pro devotione, quam habebat in ſanctos Chriſti Apoſtolos Petrum, & Paulum, ac pro quibuſdam Eccleſiæ ſuæ negotijs apud ſummum Pontificem expediendis Romam profectus eſt. Qui audiens famam ſanctitatis beati Wilhelmi Abbatis, eorúmque Monachorum ſanctiſſimam converſationem, qui cum ipſo in Hirſaugienſi Cœnobio Domino ſervierunt, viſendi eos mox deſiderio inflammatus eſt. In reditu igitur à Roma iter faciens per Sueviam, ab itineris ſui recto tramite pauliſper declinans, venit ad Hirſaugiam, & manſit illic diebus quatuordecim, ſanctus cum ſanctiſſimo, Monachus cum Monachis, ſed Archiepiſcop. humilis, cum humilibus. Magno mentis tripudio Primas Angliæ à ſancto Wilhelmo ſuſceptus eſt, gaudente ſe illum videre præſentem quem totiens virum Deo plenum abſentem audierat prædicari. In medio Fratrum Archiepiſcopus humiliter, quaſi unus ex Monachis reſidebat, loquens eis in multa benignitate de ſcripturis ſanctis: de obſervantia monaſticæ converſationis: de animarum ſalute: & de ſpiritali amore in Deum ferventiſſimæ charitatis. Qui videns unanimem fratrum pacem, & concordiam, & continuum proficiendi in Dei timore deſiderium, ſuas palàm ærumnas deplanxit, & curas: utpote qui tractus de Monaſterio ad cathedram, mundo invitus famulari cogeretur. Illos autem felices, & ter beatos, quatérque beatiſſimos eſſe dicebat, quibus in quiete monaſticæ ſolitudinis Domino famulari cum fervore ſpiritûs divini omni tempore conceditur. Diebus tandem quatuordecim elapſis vir ſanctus commendans ſe orationibus B. Paſtoris, & fratrum, datáque benedictione de Monaſterio Hirſaugienſi egreſſus, ad Angliam, unde venerat, regreditur, & magna inter eos deinceps familiaritas confirmatur. Nam inter FF. Cantuar. Eccleſiæ, qui à prima fundatione ſui, uſq; in præſentem diẽ Monachi FF. D. P. N. Benedicti, & Hirſaugienſes ex illo tem-

S. Anſelmo venit in Hirſaugiã.

Fratres verbo & exemplo ædificabat.

Inter ſanctos Anſelmũ & Wilhelmum amicitia.

Digitized by Google

tempore ſpiritalis amicitiæ fraternitas conſtituta eſt, quæ multis poſtea annis duraviſſe perhibetur. Denique multas inter ſe hinc inde ſanctiſſimi Dei famuli Anſelmus Archiepiſc, & Wilhelmus Abbas ſcripſerunt epiſtolas, quarum major numerus per incuriam hominum perpetuâ oblivione ſepultus eſt. Ex quibus unam Anſelmi epiſt. reſcribemus, quam,reſpondens ad quædam dubia S. Abbati Wilhelmo, pro informatione, reſcripſit. Nam poſt aliquot annos, cùm Bruno comes de Calba filius Adelberti fundatoris Eccleſiæ S. Aurelij propter adhæſionem, familiaritatem, quam habuit cum Heinrico Rege anathematizato pro ſua rebellione, & ipſe à Papa excommunicatus, ultrò ſe contumaciter divinis ſe ingereret officijs, & per hoc FF. Hirſaugienſes cum Rom. Eccleſia ſemper fideliter ſentientes, non mediocriter perturbaret. S. P. Wilhelmus, pro remedio hujus facti, ad notum ſibi recurrit amicum; quem in omni ſcientia ſcripturarum ſciebat longâ exercitatione peritum. Miſit ergo duos fratres in Angliam, per quos B. Anſelmo plenam eruditionis direxit epiſtolam, in qua dubiorum ſuorum ab eo poſtulavit tutam, & neceſſariam ſolutionem. Cui ſanctiſſimus Præſul hunc in modum ex Anglia reſcripſit.

Epiſtola S. Anſelmi Archiepiſc. ad Beatum VVilhelm.

Domino & Patri Reverendo Abbati Hirſaugienſium fratrum Wilhelmo Anſelmus Cantuarienſis Eccleſiæ miniſter indignus, in hac vita diuturnam proſperitatem, & in futura æternam felicitatem. Ex eo, quo mihi probitas veſtra ſui dignata eſt præbere notitiam, tantam ejus concepi dilectionem, ut veſtri ſemper mihi dulcis memoria ſit. Quod ſum expertus non immeritò fieri: quoniam & vitam veſtram amore, & reverentiâ dignam novi exiſtere: & veſtram paternitatem non ſine affectu dulcedinis erga meam parvitatem eſſe: ſæpe namque venientes fratres à vobis me non ſolùm ſanctitatis veſtræ relatione ædificaverunt, ſed & dignationis veſtræ ſalutatione honoraverunt. Quâ in re licet quidquid eſt in me toto, minimè poſſit tantis meritis reſpondere, meum tamen eſt quantum amoris, & reverentiæ poſſum exhibere. Sed Deo hæc in nobis ſervanda, & augenda committens ad ea, de quibus meam parvitatem conſulere dignata eſt prudentia veſtra, non præſumendo, ſed obediendo potiùs reſpondebo, fortè non quod materiæ ſufficiat, ſed quod mihi videtur. Comes quidam veſter excommunicatus, qui vobis divina celebrantibus ſe immiſcet: mihi videtur humiliter admonendus, ne contemnendo ſententiam eorum, à quibus,& in quibus Deus ſe confirmat audiri, cùm audiuntur, & ſperni,cùm ſpernuntur, ſéque ligare cùm ligant, & ſolvere cùm ſolvunt, aggravet ſuper ſe Dei judicium, à quo fugere homo nuſquam poteſt. Quare illi melius eſſe, ut per ſalubrem humilitatem abſtineat ab his, â quibus eum ſententia Apoſtolica ſegregat, quam per præſumptionis contemptum ſe ingerat, in illa quæ nunquam niſi per humilitatem quæſita proſunt, at ſemper inordinatè præſumpta obſunt: nec debere cum nullo ſuo commodo, & graviſſimo veſtro malo cogere vos, ut cum eum offendere nolitis; Deum, & Apoſtolici auctoritatem graviter irritetis: ad quos pacandos illum habere adjutorem non poſſitis: faciliùs quóque, ac benigniùs Apoſtolicum ejus rationes ſuſcepturum, ſi ſuam illum ſententiam cognoverit fuiſſe reveritum. Quòd ſi comes idem hanc admonitionem reſpuerit, ſcitis quia

Digitized by Google

Deus plus eſt timendus, quàm homo. Quaproter aut ſecundùm jam prolatam ſententiam erga illum agendum; aut ipſum Domnum Apoſtolicum, ſeu aliquem ejus vices gerentem de hoc ipſo conſulendum fore, exiſtimo.

De Preſbyteris publicè concubinarijs conſilium.

De Presbyteris verò qui ſe apertè reprobato libidinis commercio Deo reprobabiles exhibent, omnino tenendum eſt, quod Apoſtolica providentia Eccleſiaſtico juſtóque rigore conſtituit. Nempe nullatenus convenit, ut ibi reverenter aſtetur, ubi pertinaciter apertâ, & impudenti libidine fœtentes Dei & Sanctorum prohibitionem contemnendo, ſacris altaribus deſerviunt, imò non deſerviunt, ſed quantùm ad ipſos perinet, turpiter commaculant: non quòd quis ea, quæ tractant contemnenda, ſed ipſos potius tractantes execrandos exiſtimet; ut qui Dei, & Angelorum præſentiam non reverentur, vel hominum deteſtatione repulſi ſacra contaminare deſiſtant. Nec ullatenus oportet, ut ſint illi conſortes de altari participantium, qui per immunditiam ſe faciunt exſortes altari deſervientium. De Lapſis autem ſacros ordines habentibus, & ſpontaneâ humilitate ſecretè, quibus debent confitentibus, nequaquam aſſerendum eſt, quòd eiſdem ordinibus amplius uti nullatenus poſſint: ſi per ſacrificium ſpiritûs contribulati, cordíſque contriti, & humiliati Deum placantes ad virtutem proficere ſtudiosè contenderint. Nam nec apud DEum reprobatur officium alicujus propter culpam, quam ipſe ignoſcit: nec apud homines decoloratur ſacri ordinis dignitas, propter perſonam, cujus ipſi peccatum non cognoſcunt: quibus duabus cauſis carnalis lapſus prohibet ad ſacros ordines acceſſum, aut reditum: ſed quoniam ſemper fermè occultum eſt, quorum remiſſæ ſint iniquitates, & quorum tecta peccata: quorum verò minimè, tutius eſt ſemper ſibi conſcium criminis ab his, quæ placitam perſonam expoſcunt, per laudabilem humilitatem abſtinere, quàm per culpabilem ſecuritatem præſumere. Illud enim ſemper poteſt, Deo non improbante, hoc verò non debet, niſi DEo approbante. Qui autem huic ſententiæ, quæ ad ſacri ordinis officium reditum poſt lapſum concedit; nequaquam aliquâ ratione, niſi auctoritate fulciatur ſcripturarum vult attribuere conſenſum: legat Epiſtolam B. Calixti Papæ directam univerſis Epiſcopis per Galliam conſtitutis, & B. Gregorij ad Secundinum incluſum, ubi ipſi hanc ſententiam ſic firmis, & penè eiſdem rationibus, & auctoritatibus confirmant, ut nullatenus aliorum probatione indigeat. Sed quoniam idem B. Gregorius ad ipſum in alijs ſuis quibuſdam epiſtolis ſtudiosè prohibet, ne ſibi ipſi contrarius ſit: de apertis quidem prohibuiſſe, de occultis verò poſt condignam pœnitentiam conceſſiſſe intelligitur. Nam crimen, quod nec à Deo imputatur, nec ab hominibus eſſe putatur, non reprobat, nec decolorat, ut jam dixi; cùm tamen in tali re cuique tutius ſit coram Deo plus timere, quàm confidere. Prohiberi autem invitum debere, qui occultum crimen humili confeſſione ſponte, & occultè detegit, minimè exiſtimo: ne multis obſtruatur virtus ſalubris confeſſionis: qui potiùs eligerent penitus uſque in in mortem occultari, quàm hâc occaſione in certitudinem, vel in ſuſpicionem alicujus criminis adduci. Ut enim confiteantur illi peccatum ſuum, ſtatuitur, ſed confitentem abſque ejus conſenſu à ſui ordinis officio ceſ-

De occultè lapſis, & ſecretè confitentibus conſilium.

ſare

Digitized by Google

ſare nemo cogit, ſed potius magni criminis reus eſſe videtur, qui cogit, quia ſic, & confitentem pœnitere confeſſionis, & plures nondum confeſſos horrere, & fugere confeſſionem compellit. Nam ſatis patet, quàm minus malum ſit cujlibet peccatori ad altare cum amore confeſſionis peractæ, & ſpe miſericordiæ humili mente accedere, quàm ſe cum odio confeſſionis, & deſperatione veniæ indurato corde deſiderio, vel etiam actu præſumptuosè ingerere. Ille itaque, cui confeſſio fit, nequaquam particeps judicandus eſt minoris culpæ, in qua alium permittit non conſentiendo, ſed majorem prudenter præcavendo. Particeps verò majoris criminis auctórque eſſe videtur, ad quod multos impellit, etſi non volendo, tamen inordinatè plus quod minus eſt, quàm quod majus erat timendo; ſed manifeſtum eſt, quia illi, qui humili contritione ſuperbam verecundiam conculcando ſemetipſos judicantes indicenti ceſſationem ſponte conſentiunt, multò tutiùs miniſtrant permiſſi, ſeu etiã juſſi, quàm illi, qui cum verecundia humana inter Deum, & ſe juſtè judicare refugiunt; licet is, cui confitetur validè, periculoſius prohibeat iſtos invitos, ut ſupra dictum eſt, quàm illos ſpontaneos. Et cum utriſque neceſſàrium ſit, vel ad tempus abſtinere, puta illi qui non libenter ceſſant, ad quod non benè properant, ſunt tantum relaxandi; hi verò qui ſpontè abſtinent, ad id quod non præſumunt, etiam revocandi. Nam in iſtis, ſi revocentur, obedientiæ tegmine præſumptio palliatur, in illis verò humilitas obedientiæ robore adjuvatur. Quæ revocatio non indifferenter, ſed magnâ Prælati confeſſionem ſuſcipientis diſcretione facienda eſt; ſæpe námque contingit, ut aliquis non per immiſſum criminis perpetrati horrorem, neque per vim humilitatis humanam verecundiam ſuperet, ſed ſtultitiæ tenebras, & impudentiæ duritiam fœditatem ſceleris, & pudorem non ſentiat, & per negligentiam officium ſuum non appetat. Qui autem hujuſmodi eſt, nunquam ad ſacrum officium aut vocandus, aut revocandus eſt; ſed cum pro ipſo pœnitente ſupplicat humilitas, ſuggerit contritio, intercedit vitæ mutatio, tunc nimirum ſi Prælatus non tam de meritis aliquibus, quàm de magna miſericordia, & multitudine miſerationum Dei illum confortans, ad ſui uſum officij remittat, aut invitet, non tam temerè, quàm prudenter egiſſe videtur. Eſt enim ſæpe in hujuſmodi prævenienda puſillanimitas, excludenda ſuſpicio contemptûs, oſtendenda benevolentia, exhibenda compaſſio. Hoc enim modo, qui tales ſunt, quantò benigniùs, tantò efficaciùs ad perfectionem provocantur: & tantò ſtrictiùs in bono propoſito ligantur. Potui plurima de ſcriptis Patrum his interſerere; ſed quia epiſtolaris brevitas, quæ nimis ſe jam extendi reclamat, non conſentit, ſimpliciter quid de interrogatis ſentirem Paternitati veſtræ juſſus expoſui. Omnipotens Deus vos, & in his, & in omnibus quæ vobis agenda ſunt, ſic in rectitudine veritatis dirigat, ut pro eis ſeipſum mercedem retribuat. Si præſens eſſem coram vobis, & ſancta Congregatione veſtra, de qua multa bona vidi, & à multis concorditer majora quotidie audio, ſupplici mente totum corpus proſternerem, & ut me bonorum, quæ Deus operatur in veſtro ſancto Monaſterio in perpetuum participem in fraterna charitate denuo peramplius concederetis, poſtularem. Sed quoniam ego nimiùm diſtans hoc non poſſum, præſumo

Digitized by Google

non de meis meritis, ſed de veſtra ſanctitate rogare, ut vos hoc ipſum pro me non humiliato corpore, ſed benignâ mente ab eiſdem filijs veſtris mihi petatis, & cum illis miſericorditer concedatis. In Chriſto valete.

His B. Anſelmi litteris, & conſilijs D. P. Wilhelmus in Domino confortatus, ſimul ac divini amoris igne jam dudum incenſus, cunctis Abbatiæ ſuæ diebus, quibus miſerabile illud ſchiſma inter Sacerdotium, & Imperium contra Eccleſiam Rom. ſub Heinrico Rege IV. duravit, ſemper veritatem prætulit mendacio, Eccleſiam Chriſtianam, catholicam & Apoſtolicam terreno Imperio, qui nec blandimento ſeduci, nec terrore principum unquam potuit impelli, ut à fidelitate Romanæ Sedis recederet, ac Imperatori ſchiſmatico conſentiret. Et quamvis pro fide ſua quam Chriſti vicario Papæ Gregorio VII. & ejus legitimis ſucceſſoribus Victori, & Urbano conſtantiſſimâ perſeverantiâ uſque ad mortem ſervavit, multas ſchiſmaticorum ſuſtinuerit contumelias, & perſecutiones, animum tamen à recto itinere veritatis, non ſolùm nunquam deflexit, ſed multos etiam ſuo exemplo, & ſalubri conſilio ad Apoſtolicæ Sedis obedientiam revocavit. Et quia puro ſimplicius oculo tam ſancto, tamque neceſſario inſiſtebat negotio, quidquid egit, quidquid dixit, quidquid conſuluit, divinâ miſeratione largiente, Religioſis, & bonis viris omnibus placuit, quia Dominus illum cuſtodivit, & direxit. Nam ut ſupra dictum eſt, ſemper in eo cum ſimplicitate columbina, ſerpentina aſtutia viguit; quippe qui non ſuam ſed Dei gloriam in omnibus ſtudioſiſſimè quæſivit, per quem erat vir in cunctis proſperè agens.

Claruit his temporibus in Anglia Giſelbertus Abbas Monaſterij Weſt ordinis noſtri, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, nec minus vitæ merito præclarus, & ob id S. Anſelmo Cantuariorum Archiepiſcopo ſingulari amicitiæ familiaritate conjunctus; qui ſcripſit ad ipſum B. Anſelmum non parvæ utilitatis opuſculum contra Judeos lib. I. In Iſaiam quóque Proph. lib. I. Cætera quæ compoſuit, ad notitiam noſtræ lectionis minimè pervenerunt.

His etiam temporibus claruit S. Diemo Cœnobij Salzburgenſis noſtri ordinis in Bavaria Abbas: Vir Apoſtolicæ vitæ, & ſanctiſſimæ converſationis, qui propter excommunicationem Heinrici Regis IV. de ſuo Monaſterio exul factus, ad S. Wilhelmum venit in Hirſaugiam, & depoſito nomine Abbatis, promiſsâque, ut moris eſt, obedientiâ regulari S. Patri, denuo Monachus factus apud S. Aurelium, in maxima humilitate cordis, & mentis puritate in medio fratrum converſabatur, gratias agens omnipotenti Deo, quòd locum, & opportunitatem illi ſerviendi in tranquillitate ſumma mentis, & corporis cum tot Dei famulis meruerit invenire. Verùm ſicut Dominus in ſancto Evangelio dicit: *Non poteſt abſcondi civitas ſupra montem poſita*: ejus integritas Salzburgenſibus dudum antea nota, non permiſit illum juxta deſiderium ſuum diu ſub modio clauſtralis anguſtiæ latere, ſed invitum protraxit in publicum, poſuítque, ut multis luceret in vitam æternam ſuper candelabrum. Nam poſt annos paucos, quibus Monachus apud Hierſaugiam vixerat, in Archiepiſcopum Salzburgenſis Eccleſiæ ſublimatus eſt, & qui Abbatiam,

S. Diemo ex Monacho fit Archiepiſcop. Salzburgenſis.

Digitized by Google

tiam, ne contaminaretur communione ſchiſmaticorum, pro Chriſti honore non dubitavit dimittere, Archiepiſcopatum Deo ſic providente meruit obtinere. In pontificatu quàm vigilanter, & ſanctè vixerit, liber actorum ejus pulchrè compoſitus clarè oſtendit. Tandem deſiderio ſanctorum locorum captus, Jeroſolymam cum alijs multis pro Chriſti amore proficiſci ſtatuit; pro cujus itineris opportunitate, quidquid videbatur neceſſarium, ordinavit. Qui captus in itinere à Paganis, & multis tormentis crudeliter affectus, propter fidem Jeſu Chriſti martyrio coronatus, ad cœleſtem Jeruſalem ubi nullus eſt perſecutor, lætantibus Angelis tranſivit. Fit Martyr.

Claruit his quóque temporibus S. Yvo ex Præpoſito Eccleſiæ S. Quintini Beluacenſis Epiſcopus Carnotenſis ord: Canon: Regulæ S. Auguſtini: vir in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, & non minus vitæ merito, quàm eruditione omnimodâ glorioſus. Qui ſcripſit poſt Burghardum Wormatienſem Epiſcopum, de quo ſupra dictum eſt, anno Monaſterij vacantis quinto, ex canonibns, & ſcriptis P P. opus compendioſum Decretorum, quod in decem libros dividens *Pannormiam* prænotavit. Epiſtolarum quoque ad diverſos, lib. I. Alia inſuper nonnulla compoſuit, quæ necdum vidi. Yvo Epiſ. Carnotenſ. doctiſſimus.

MLXXXV.

Anno S. Wilhelmi Abbatis XVI. Indict. Rom. VIII. Synodus Moguntiæ habetur Epiſcoporum, & Abbatum plurimorum in Monaſterio S. Albani, cui Heinricus Imperator cum Legatis Romanorum, & Antipapæ Wigberti ſive Clementis interfuit, qui omnes Gregorium abjurare compulit, & in Wigbertum conſentire. Hoc enim primò fuit ſynodaliter ſtatutum, quòd omnes Epiſcopi, & Abbates Imperatori eatenus rebelles deponerentur abſque contradictione, & alij fideles, & obedientes, in locum eorum conſtituerentur. Ad hanc ſynodum B. P. Wilhelmus vocatus ire contempſit, cauſas opponens abſentiæ, quibus videbatur indubitanter poſſe rationabiliter excuſari. Multi his temporibus Abbates propter Imperat. Heinrici tyrannidem, qui partes Gregor. P. VII. ſequebantur, de ſuis Monaſterijs aut violenter fuerunt expulſi, aut communionem habere cum excommunicatis recuſantes ſpontaneâ voluntate propter ſerenitatem conſcientiarũ receſſerunt. Omnipotentis autem miſeratio ſingulari gratiâ S. protexit Wilhelmum, & cum eſſet in parte Gregorij conſtantiſſimus, nemo tamen adverſariorum auſus fuit unquam illum contingere. Synodus contra Gregoriũ Papam.

Anno prænotato Heinricus Imperat. auctoritate pronominatæ Synodi, & Antipapæ Clementis animoſior factus per Imperium traduxit exercitum, Epiſcopos deponens ubíque locorum ſibi contrarios, & alios in cathedras expulſorum pro ſua voluntate ſubſtituens. In locum itaque Adelberonis Epiſcopi Herbipolenſis, quem cives dictæ urbis propter ejus contra Regem ſententiam dudum expulerant, Meginhardum converſatione probabilem, litteris quoque ingenio, & facundiâ nulli pene ſecundum Pontificem conſtituit: virum bonum, & dignum, qui alio tempore fuiſſet Epiſcopus, qui præfuit annis tribus.

Anno etiam prænotato Saxonum pars aliqua ſe Heinrico Imper. ſubmiſit. Marchio autem Egbertus Imperatoris etiam conſanguineus, armis

Digitized by Google

armis ſtrenuus, & animoſus atque ditiſſimus iterum contra eum in Saxonia rebellionem ſuſcitavit, quâ cognitâ Imperator in Franciam rediit orientalem, bellum in aliud tempus differens. Eodem quoque anno condicto tam ab inimicis quàm amicis Imperatoris colloquio in Thoringia loco Berchach, conveniebant ex utraque parte quicúmque ſapientiſſimi de optimatibus, judicabantur canonum auctoritate probaturi, cui parti juſtitia faveret, Imperatore tamen abſente, ſic enim ipſe conſenſit. Electis igitur ſatis doctis, & eloquentibus viris, hinc Wezilone Moguntino: illinc Gebhardo Salzburgenſi Archiepiſcopis, diſputatio cœpta eſt. Affirmat Gebhardus proponente hoc prius Wezilone Imperatorem non injuſto judicio tam regno, quàm communione, Apoſtolici ſententiâ privatum. Econtra Wezil Dominum ſuum præjudicium non minus à Papa, quàm à principibus paſſum contendit: dum ipſo apud Canuſium in ſatisfactione poſito, imò jam à Papa in cõunionem recepto, alterum ſuper ſe regem elevarent. Adjecit etiam idem Moguntinus, quòd Imperator diu jam à Saxonia depulſus, & regnandi copia etiam ab illa diſſenſione, quæ ante Rudolfum facta præſcribitur, ſpoliatus, nec vocari, nec judicari, nec damnari canonicè debuiſſet. Hoc Gebhardus improbare nitens; aſſerit neminem per hoc divinis abſolutum legibus, ſi fortè ſuâ quâlibet re familiari fuerit ſpoliatus, quantò minùs Rex, qui Saxonia quæ non ſuum duntaxat prædium, ſed Domini ſit regnum, qui Daniele, vel ipſo Nabuchodonoſor teſte cuicunq; voluerit dat illud, cum etiam ante amiſſam Saxoniam, prius ab Alexandro, dehinc à Gregor. vocatus ſatisfacere contempſiſſet. Et ſic utrinque parte ſuâ favente, ſimul & acclamante, principum conventus diſſolvitur. Hanc Wezilonis Archiepiſcopi Moguntini ſententiam Adverſarij Regis Heinrici tanto inſequebantur zelo, ut habito poſtmodum in Quintilingoburg concilio, ubi Otto Epiſcopus Hoſtienſis, poſtea Papa, Legatus Gregorij Papæ VII. præſens interfuit: ipſam nimium ventilantes hæreſim Wezilonis, ipſúmq; Hæreſiarcham appellarent, contra fidem ſcilicet illum dogmatisâſſe culpantes in eo, quòd dixerat, neminem divinis ſubjacere legibus, quamdiu rebus ſuis fuerit ſpoliatus.

In Convẽtu Principum Gebhardus Papã. Wezil defendit Imperatorem.

Anno prænotato Gregorius Papa VII. apud Salernam moritur, & ibidem in Eccleſia ſepelitur: homo certè digniſſimus, qui in hac mortali peregrinatione conſtitutus Domino Deo propter meritum ſanctiſſimæ converſationis placuiſſe creditur, quod multa per eum miraculosè dicta & facta clariùs confirmâſſe non dubitatur: multorum etenim probatiſſimorum virorum teſtimonio ſcriptum legimus, & confirmatum, non dubitamus prophetiæ ſpiritu illum divinitus fuiſſe illuſtratum, cujus virtute multa mirabiliter geſſit. Poſt quem Nortmannorum, ac Mechtildis illius potentiſſimæ per Italiam fæminæ, cunctorúmque partes Gregorianas imò Apoſtolicas ſectantium aſſenſu, Deſiderius Abbas Monaſterij Caſſinenſis, & ſacroſanctæ Eccleſiæ Romanæ Cardinalis Ordinis Divi Patris Noſtri Benedicti verus Chriſti famulus, licet multum corde, & corpore ſimul renitens in ſummum Pontificem ordinatus eſt, Victor ejus nominis III. appellatus; præfuítque anno I. & Menſibus IV. Qui mox pontificatu adepto Gregorij prædeceſſoris ſui partes fortiſſimè defenſare cœpit, & ob id Heinricum Regem ſemper adverſarium

Gregorius Papa moritur.

Victor Papa tertius Ex Abbate Monaſterij Caſſinenſis.

Digitized by Google

sarium habuit: cujus subordinatione tandem, ut fertur, veneno in calicem misso interijt. Alij dicunt, illum precibus obtinuisse à Domino, ut quoniam dies mali erant, citiùs ab hac vita tolleretur ad cœlum. His etiam temporibus vir quidam nobilis dives, & in Christiana Religione multùm devotus, nomine Hezilo, consulente, & pro viribus adjuvante quodam Hessone viro similiter claro, & insigni volens Dominum Jesum bonorum suorum habere hæredem prædium suum quoddam in nigra sylva Constantiens. Diœcesis pro construendo Monasterio S. Abbati Wilhelmo contulit, & liberales impensas pro consummatione operis promisit. Cujus votum, & sanctum desiderium vir Dei libenter suscipiens, locum personaliter accessit, formam & modum construendi Monasterij præscripsit, ac de suis Monachis aliquos memoratis viris, qui videbantur idonei in adjutores deputavit. Consumato tandem Monasterio, & in honorem S. Georgij Mart. consecrato, fratres de suo Conventu Hirsaugiensi illò misit, quibus Heinricum Abbatem præfecit; sed eum de sua obedientia regulari minimè absolvit. His etiam temporibus S. P. Wilhelmus Monasterium ad duplices aquas in Suevia, quod vulgò Zvvifalten nuncupatur, convulsum destructum, & penitus desolatum de novo instauravit, construxit, & fundavit ad preces Bertoldi Ducis Suevorũ, in quod Monachos de suo Conventu Hirsaug. posuit, quibus Nothgerũ valde venerabilẽ Monachum in Abb. præposuit, qui verbo, & exemplo gregem sibi comissum in vera innocentia pavit. Comes etiam quidam de Calba nomine Adelbertus, qui vulgò dicebatur Azenbart, consentiente, ac suffragium præstante uxore suâ Wilicâ Ducis Polonorũ filiâ circa hæc tempora Monasterium ordinis nostri construxit in Gundelfingen, in quo Monachos posuit, quibus Abbatem secundùm regulam ordinari fecit. Verùm post annos aliquot Monachi omnes de eodem Cœnobio ad Hirsaugiam translati sunt, & in locum eorum Canonici introducti. Hic libet opinionem referre quorundam, qui asserunt primos Monachos illos, quos cum Friderico Abbate XI. in secunda fundatione Adelberti comitis de Monasterio Schaffhusen ad Hirsaugiam venisse diximus, de Gundelfingen translatos ad S. Aurelium: & Clericos post mortem Conradi Abbatis X. & exilia Monachorum apud Hirsaugiam positos, ut supra diximus, ad Gundelfingen per Adelbertum comitem transpositos. Quorum petitionem nec probare sufficienter possumus, nec temerè tamen improbamus. Fuerunt item alij, qui Fridericum Abbatem cum Monachis suis ad S. Aurelium venisse in Hirsaugiam dicerent ex Cœnobio Solitariensi, vulgò Eremitarum. Nonnulli autem eos de Augiensi Monasterio fuisse transmissos scripserunt. Nos verò his opinionum diversitatibus prætermissis juxta magis evidens testimonium nobis hoc tempore oblatum aliter invenire non potuimus, quàm quod supra diximus: unde cùm aliorum sequamur vestigia, nolumus esse contentiosi, sed libenter accipimus, imò humiliter petimus, ut sicubi erravisse vel multùm, vel parùm fuerimus inventi, quisquis melius novit falsitatem, deleat, & sibi cognitam licenter inserat veritatem. Offertur nobis isthic jam satis opportunè desiderata occasio, ut quoniam præcisa tempora scire, & annos singulorum ex Monasterio Hirsaugiensi vel Abbatum, vel Episcoporum ad diversa loca daterum sub S. Wilhelmo, &

Cœnob. S. Georgij in nigra sylva fundatur.

Monaster. Zvvifaltẽ construitur.

Digitized by Google

deinceps perfectè non poſſumus, ſaltem eorum nomina ſecundùm ordinem, & Eccleſias, quemadmodum ex monimentis veterum accepimus, breviter annotemus. Et primò quidem de Epiſcopis, poſteà verò de Abbatibus hiſtoriam dicamus. Sanctus Diemo ex Abbate Salzburgenſi, ut jam ſupra diximus, anno S. Wilhelmi XV. hujus Cœnobij Hirſaugienſ. Monachus factus eſt, dimiſsâ Abbatiâ ſuâ propter periculum excommunicati Heinrici Regis quarti. Qui tandem in Archiepiſcopum Salisburgenſis Eccleſiæ de Monaſterio Hirſaugienſi fuit electus, ſed conſentire noluit, donec per obedientiam S. Abbatis coactus fuit. In ſenectute ſua cum multis ad terram ſanctam ire ſtatuit, & in itinere detentus ab infidelibus martyrizatus fuit. Gebhardus frater Bertholdi de Zäringen Ducis Suevorum ſub regimine ſancti Wilhelmi Abbatis Monachus in Hirſaugia factus, in magna ſanctitate innocenter vivere ſecundùm normam S. P. N. Benedicti ſummo ſemper ſtudio conſuevit. Qui propter vitæ meritum Epiſcopus Conſtantienſ. Eccleſiæ ordinatus, priſtinus regularis vitæ fervorem minimè intermiſit, ſed miniſtrum ſe Chriſti utilem, & idoneũ verbo & exemplo ſemper exhibuit. Hic venerabilis Præſul novũ Monaſterium Hirſaugienſe à S. Wilhelmo conſtructum auctoritate, & præcepto Domini Papæ Urbani 2. ſimul & cellam S. Gregorij, quæ dicitur Richenbach, conſecravit. Qui tandem plenus bonorum operum, atque dierum in Domino quievit XXVII. die menſis Auguſti. Gebhardus alter ex Canonico Argentinenſis Eccleſiæ Monachus in Hirſaugia factus ſub Divo P. Wilhelmo Prior ejus clauſtralis multo tempore fuit. Mortuo autem S. P. Wilhelmo Gebhardus iſte omnium fratrum conſenſu in ejus locum Abbas conſtituitur, & poſt annos XIV. in Abbatia laudabiliter exactos, Neometenſis Eccleſiæ Pontifex poſt Joannẽ, qui Rudigero ſucceſſerat, ordinatur. De cujus vita, & geſtis opportuno tempore ſuo loco infra dicemus. Theogerus, alij nonnulli Dietgerum appellare maluerunt, ex orientali Francia oriundus, primò ex Canonico S. Cyriaci Mart. in nova domo propè Wormatiam Monachus Hirſaugienſis ſub S. Wilhelmo factus eſt, deinde Abbas Monaſterij S. Georgij Mart. in nigra ſylva, & poſtremò Epiſcop. Metenſis in Locharingia, vir magni apud Deum meriti; utpote qui multis, & in vita, & poſt mortem ſignis, & miraculis coruſcavit, de quo inferiùs anno S. Wilhelmi Abbatis XVIII. latiùs dicetur. Hi ſunt Epiſcopi 4. ex Monaſterio Hirſaugienſi diverſis quidem temporibus aſſumpti, ſed omnes ad Monachatũ à S. Abbate Wilhelmo inſtituti. Nunc de Abbatibus loquamur. Inter quos tempore primꝰ fuit Sigefridus Monachus à D. P. Wilhelmo ſanctiſſimè inſtitutus, quem propter doctrinã in omni genere ſcripturarum exuberantẽ, & vitæ meritum ad Schaffhuſen Monaſterium Conſtantienſ. Dioceſ. Abbatem poſtulantibus Monachis deſtinavit. De cujus Monaſterij fundatione jam ſupra diximus anno LVIII. Hirſaugienſi Monaſterio apud S. Aurelium vacante, ut ſupra patet. Sigefrido autem mortuo Dietpoldus Monachus ex Hirſaugia ad idem Cœnobiũ Schaffhuſen mittitur, & in Abbatẽ ſublimatur; digna planè, & pulchra commutatio. Quoniã Hirſaugia quæ unũ ex Schaffhuſen Abbatẽ Fridericũ, & paucos Monachos habere meruit, matrem fœcunditate jam longè ſuperans illi duos, & ad alia Monaſteria plurimos ſucceſſu temporis deſtinavit. Heinricus quoq;

Diemo Hirſaugienſis Monach fit Archiepiſc. Salisburg.

Gebhardus ex Monac. Hirſaug. Epiſc. Conſtantienſis.

Gebhardus ex Abbate Hirſau. Ep. Spirenſis.

S. Theogerus ex Mõ. & Abb. Ep. Metenſis.

Mona-

Digitized by Google

Monachus D. P. Wilhelmi, de quo supra diximus, ad Monasteriũ S. Georgij Mart. in nigra sylva primus Abbas cum Monachis mittitur, cum quibus secundùm regulam B. P. N. Benedicti laudabili unanimitate conversatur. Quo mortuo quendam alium ex Hirsaugia Monachum, cujus nomen non occurrit, in locum ejus Pater sanctus Abbatem instituit; quem Gebhardus Constant. Episcop. sicut & primum ex more benedixit. Qui homo cum esset simplex, & quietus, sibíq; soli utilis, nec regimini aliorum satis idoneus, à S. P. deponitur, & ad Hirsaugiam in locum suum pristinum revocatur. Quod factum Gebhardo Constantiens. Reverend. Præsuli non mediocriter displicuit, propterea quòd sine conscientia ejus præsumptum fuit. Unde Successorem depositi priùs ordinare noluit, quàm illum S. Pater ab omni subjectionis obedientia absolvit.

S. Theogerus de quo supra diximus, post depositionem jam dicti Patris in locũ ejus per S. Wilhelmum tertius Abbas Monasterij prænominati S. Georgij Mart. in nigra sylva constitutus, per Gebhardum Constantiensem Episcop. ordinatur, non prius tamen, quàm liberum, & absolutum ab obedientia dimisit.

Hic Theogerus vir sanctissimæ conversationis postea factus est Episcopus. Theodericus Monachus hujus Cœnobij Hirsaugiensis sub D. P. Wilhelmo in omni puritate observantiæ regularis optimè institutus Abbas ab eo instituitur, cum quo, & Monachi de Conventu Hirsaugiensi ad novum Cœnobium Petri Domûs in Constantia mittuntur. Erat enim Theodericus iste vir magnæ prudentiæ, & in observantia monasticæ disciplinæ singulari devotione studiosus, qui multos verbo, & exemplo ad melioris vitæ semitas per se, & suos revocavit, & ideo merito vitæ, ac multiplici eruditione scripturarum celebris exstitit, & nomen ejus per totam Sueviam apud omnes gloriosum fuit. Monasterium autem prædictum Petri Domus, sive Perterhausen, in Constantia novum à fundamentis construxit, & fundavit supra nominatus Gebhardus Episcopus, vir per omnia laudabilis, nec minùs vitæ merito, quàm sanguine clarus. Fuit enim sicut diximus frater Bertholdi de Zäringen Ducis magni, qui primò factus est Monachus, sub S. Wilhelmo Abbate in Hirsaugia, deinde Matricularius, post, ut quidam scribunt, Abbas Monasterij S. Georgij M. in nigra sylva; quo ad Pontificatum Constant. ut diximus, assumpto, sanctum ei Theogerum in Abbatia referunt successisse, non illi deposito, cujus nomen ignoramus, qui Gebhardo successerat. Quorum positio superiori est contraria, sed apparet nobis veritati satis esse conformis, ut Heinricus in Abbatia S. Georgij fuerit primus, & ille, quem S. P. Wilhelmus deposuit secundus, Gebhardus tertius, & S. Theogerus in ordine quartus. Qui veritatem hujus differentiæ intelligit nostrum pius emendet errorem. Item Giselbertus, de quo supra diximus, anno S. Wilhelmi Abbatis IV. ad novum Monasterium S. Heymeradi in Hasungẽ, quod Sifridus Archiepisc. Moguntinus in Thuringia construxit, cum Monachis de Hirsaugia mittitur, & ab eodem Archiep. Abbas ordinatur. Qui tandem cum toto grege suo, Monachis ferè quinquaginta, propter improbitatem excommunicati Regis Heinrici IV. ad Hirsaugiam revertitur, quoniam manere in Hasungen non poterant, propterea quòd communicare cum excommunicatis recusabant. Postea

Monaster. Petri Domus fundatur.

verò idem Giſelbertus Abbas factus eſt in Monaſterio fontis Reinhardi in Thuringia, quod vulgari vocabulo Rheinardisbronna nuncupamus, & eſt ſatis inſigne Monaſterium in nemore conſtitutum. Miſerat etiam S.P. Wilhelmus cum eo ad eundem locum Monachos de Conventu ſuo Hirſaugienſi optimæ inſtitutionis, qui regularem diſciplinam ibidem plantantes, quam à bono præceptore didicerant, numerum Deo ſervientium perſonarum quotidie augmentabant. Iiſdem quoque temporibus Monaſterium S. Petri Apoſtoli conſtruebatur in Erphordia, cujus diſpoſitionem, & regimen D.P. Wilhelmus, ut anno ejus quarto diximus, eidem, donec perfecto præficeret Abbatem proprium, commiſit.

Ad novum quoque Monaſterium ad duplicem aquam Conſtantienſis Diœceſis, quod linguâ teutonicâ Zvvifalten nuncupamus de Conventu ſuo Hirſaugienſi Congregationem Monachorum inſtituit, quibus Notgerum valdè venerabilem virum, & Monaſticæ diſciplinæ ferventiſſimum zelatorem in Abbatem dedit. Ad eundem locum poſtea datus eſt Abbas Gotfridus hujus Cœnobij Hirſaugienſis Monachus, & D.P. Wilhelmi quondam auditor, atque diſcipulus nõ oblivioſus; quippe qui vitam, & mores amantiſſimi præceptoris ſui totis ſemper viribus ſtuduit imitari. Nocturnis temporibus in oratione vigilantiſſimus extitit; diurnis verò curam rei domaſticæ, ac fratrum neceſſitatib' impendit. Tandem non ſine opinione ſanctitatis deceſſit.

Ad Monaſterium S. Nicolai præſulis in Camberg Herbipolenſis Diœceſis, quod comes de Rotenburgo Chriſtianiſſimus Burchardus ijſdē conſtruxit temporibus; S.P. Wilhelmus anno regiminis ſui XIX. Guntherum primum deſtinavit Abbatem, virum per omnia probatum, & Monachos cum eo 12. moribus, & diſciplinâ ſpeciali ſtudio inſignes. Venerunt autem ad Camberg anno Dominicæ Nativit. MLXXXVIII. qui fuit S. Wilhelmi Abbatis, ut dictum eſt, 19. quo videlicet anno Eccleſia ibidem fuit dedicata, quem admodum ſuo dicemus loco.

Ad Cellam S. Petri, quam de villa Wilheim tranſlatam in montem ſupra diximus, Monachos de ſuo Conventu poſuit, quibus Adelberonem virum regularis obſervantiæ ſtudioſiſſimum præfecit. Sed hæc Abbatia in Prioratum poſtea commutata eſt, & nunc eſt parochialis reſidentia in Gilheim, Monaſterio Hirſaugienſi penitus incorporata, & Abbati ſubjecta.

Ad Monaſterium verò in Altorff Argentinenſ. Diœceſis B.P. Wilhelmus Monachos ſimiliter miſit de ſuo Conventu Hirſaugienſi, quibus Abbatem præfecit Welichonem virum optimum, qui verbo ſanctæ prædicationis, ſed & exemplo bonæ, ac religioſiſſimæ converſationis non ſolùm commiſſos ſibi Monachos, & Converſos ad contemptum mundi fortiores inſtituit, ſed etiam ſæculares ad amorem Dei incitavit.

Ad Monaſterium quod Büren appellatur in Diœceſi Auguſtenſi B.P. Wilhelmus pari charitate de ſuo Monaſterio Conventum miſit, cui Azelinum Monachum valdè bonum, Religioſum, & circa regularem diſciplinam ſtudioſiſſimum præfecit: claro ſi quidem genere natus, parentelam ſuam ſanctis virtutibus ornare ſtuduit, & mundum pro Chriſti amore fideliter contempſit.

Ad eundem locum poſtea miſſus eſt Abbas de Conventu hujus Mona-

Digitized by Google

Monaſterij Hirſaugienſis Monachus nomine Otto ad regimen animarum ſatis idoneus, vitâ, & converſatione præcipuus, & divinarum ſcripturarum non ignarus. Conſilio promptus, & cautus, in ſpiritualiũ converſatione ſolicitus, & in adminiſtratione temporalium rerum ſingulari providentiâ circumſpectus. Deniq; pro ſua prudentia tanti habitus eſt, ut non ſolùm Abbas unius Monaſterij eſſet jam memorati in Büren, ſed etiam Adminiſtrator fieret alterius Cœnobij, quod Rynavve dicitur in Diœceſi Conſtantienſi. Qui venerab. P. utrumque Monaſterium, in utróque videlicèt ſtatu providè, & utiliter ſatis diſponendo gubernavit.

Ad Monaſterium S. Joannis Magdenburgenſis in Saxonia datus eſt Abbas ad petitionem tam fratrũ ibidem exiſtentium, quàm Archiepiſcopi vir multùm venerabilis, & valde religioſus nomine Hildeboldus, qui diſciplinam Monaſticam juxta exemplar, & conſtitutiones Divi præceptoris ſui VVilhelmi per totam Saxoniam dilatavit.

Poſt mortem verò Rev. P. prædicti Hildeboldi fratres memorati Cœnobij ad plenum jam in conſuetudinibus Hirſaugienſium Monachorum inſtituti, ne ſanctum reformationis negotium aliquod ex novitate cogeretur ſubire periculum, pro novi paſtoris electione ad Hirſaugiam denuo fontem Monaſticæ Religionis ſtatuerunt recurrendum. Quibus poſtulantibus, Hugo quidam nomine datus eſt Abbas, vir magnæ prudentiæ, & ſingularis in Dominum devotionis, qui reformationem inchoatam optimè conſervavit. Memoratum verò S. Joannis Bapt. Monaſterium fundavit Otto primus Imper. ſicuti anno Diethmari Abbatis xv. longè ſupra diximus, anno videlicèt Dominicæ Nativ. DCCCCXI.

Ad Monaſterium Yſne Conſtant. Diœceſis D. P. Wilhelmus Abbatẽ de Conventu ſuo Erchinboldum virum eruditione ſcripturarũ inſignem, & vitæ ſanctimoniâ haud Præceptori ſuo diſſimilem, qui verbo, & exemplo multorum corda convertit ad Dominum, & tandem poſt multa bonæ actionis ſtudia non ſine opinione ſanctitatis in Domino feliciter quievit. Ad eundem quoque locum poſtea miſſus eſt de Conventu Hirſaugienſi Bruno genere, & moribus inſignis Cœnobita, qui poſt Erchinboldum ordinatus Abbas, in ſemitis Prædeceſſoris ſui ſine offenſione ambulans, monaſticæ obſervantiæ tramitem ſtudioſâ ſemper diligentiâ cuſtodivit: nam regularis diſciplinæ integritatem, quam Erchenboldus in Yſnenſi Monaſterio primus in vera puritate plantavit, Bruno iſte tam ſtudioſè rigavit, ut annis poſtea multis in eodem loco maxima religio perduraverit.

Ad novum verò Cœnobium in Ducatu Carenthinorum conſtructum, quod Laven appellatur, de quo ſupra diximus, beatiſſimus P. Wilhelmus de ſuo Conventu Hirſaug. Monachos XII. optimos miſit, quibus quondam valdè præclarum Monachũ nomine Wezilonem, genere Francum orientalem, Patrem, & Abbatẽ dedit. Hic VVezilo venerab. Abbas multa ordinis noſtri Monaſteria nimiâ vetuſtate penè collapſa in illis provincijs inſtaurando reformavit. Sigevvinus Monachus cum Domino VVezilone prænominato Abbate miſſus fuerat de Conventu Hirſaugienſi per S. VVilhelmum ad Monaſterium Lavenſe in Carinthiam, qui cùm eſſet vir magnæ prudentiæ in Abbatem cujuſdam Monaſterij

prope Aquilejam in Sclavonia, quod Roſaz nuncupatur, poſtea fuit ordinatus. Verùm quia hoc ſine conſenſu Abbatis Hirſaug. factum præſumpſit, de collegio fratrũ ſancto nomẽ ejus fuit abraſum, qui pœnitentiâ ductus ad Hirſaugiam rediit, & Abbatem Roſazi in manus Gebhardi Abbatis, qui S. VVilhelmo ſucceſſerat, reſignans, veniam de præſumptione humiliter poſtulavit. Quem Abbas Gebhardus ad comprobandam humilitatem pœnitudinis ejus, in ultimo Congregationis loco ſedere fecit. Quod cùm illum humiliter, & patienter ſuſtinere cerneret, pœnitentiam ei non ſolùm miſericorditer relaxavit, ſed etiam ad Abbatiam Roſazi quantocius remiſit. Gaudentius verò Monachus quidam cum prædictis VVezilone, & Sigevvino miſſus ad Lauen in Carinthiam, ſimiliter Abbatiam quandam in regione illa ſine permiſſione Abbatis Gebhardi obtinuit, qui tamen néq; pro ſatisfactione rediit agenda, néque veniam poſtulavit: unde cõmuni fratrum Hirſaugienſium decreto nomen ejus de catalogo ſanctæ Congregationis proſcribitur, ne inter Abbates ex Hirſaugia datos computetur, cujus nos in hoc loco propterea mentionem fecimus, ut hiſtoriam facti memorabilis poſteritati commendaremus.

Ad Monaſterium S. Nicolai Pontific. in Bruvviler Colonienſ. Diœceſis, quod Ezelinus comes Palatinus frater S. Kunigundis olim fundaverat, quemadmodum anno Monaſterij S. Aurelij vacantis XIII. diximus; Eberhardus Monachus de Conventu Hirſaugienſi miſſus in Abbatem ordinatus eſt, ſed quo tempore certum non habemus, quod tamen factum eſſe poſt mortem S. P. VVilhelmi certis, & manifeſtis edocti rationibus non dubitamus.

Ad Monaſterium in Odenhaim Spirenſis Diœceſis, quod Bruno Archiepiſcop. Trevirorum de novo conſtruxit, fratre ſuo Poppone comite conſentiente, & auxilia præbente, ſicut inferiùs dicemus anno VVolmari Abbatis III. miſſus eſt ex Conventu Hirſaugienſi Eberhardus Abbas primus cum XIII. Monachis ad preces prænominati Popponis comitis de Bretheim, & Brunonis fratris ſui Archiepiſcopi Trevirenſis.

Ad Monaſterium quod Cellæ Paulinæ dicitur in finibus Turingorum Moguntinæ Diœceſis, à quadam ſancta fœmina nomine Paulina, miſſus eſt Gerungus ejuſdem loci primus Abbas cum Monachis ſuis per Brunonem Abbatem hujus Monaſterij Hirſaugienſ. XIV. De fundatione autem prænominati Monaſterij, & meritis Gerungi primi Abbatis ſuo loco inferiùs mentionem faciemus, Deo largiente, neceſſariam anno Brunonis Abbatis ſecundo.

Ad eundem quóque locum poſtea miſſus eſt de Conventu Hirſaugienſi Monachus quidam venerabilis nomine Udalricus, qui Abbas fratrum ordinatus ibidem, regularis obſervantiam diſciplinæ, quam ab optimis præceptoribus iſthic ad plenum didicit, & in ſe cuſtodiens diligentiſſimè, & in alijs ſtudiosè fovens, non minuit, ſed ampliavit.

Ad novum Monaſterium in Gozavve Spirenſ. Diœceſis in Comitatu VVorcheim in Albegavio, quod Bertholdus comes de Hennenberg, uxore ſuâ, filijs conſentientibus fundaverat, temporibus Heinrici Regis V. Bruno hujus Monaſterij Hirſaug. Rev. Abbas anno regiminis ſui V. ad preces memorati comitis Bertholdi, Monachos miſit in obſervantia

regu-

Digitized by Google

regularis disciplinæ optimè imbutos, quibus Volpotonem venerabilé Monachum præfecit Abbatem, sicut anno Brunonis præscripto latiùs dicetur.

Ad eundem quóque locum postea ex Conventu Hirsaugiensi missi sunt Abbates, & alij tres, per intervalla temporum sibi succedentes, quorum primus post Volpotonem vocabatur Burchardus natione Francus orientalis: secundus Rupertus patriâ Suevus, & tertius patriâ similiter Suevus nomine Rudolfus, quorum memoria Domino vivit.

Ad Monasterium S. Michaëlis in monte Monachorum prope Bambergam, quod S. Heinricus Imperator olim fundaverat, sicuti supra diximus anno Monasterij S. Aurelij vacante VI. missus est Abbas ex Hirsaugiensi Cœnobio VVolframus, vir in omni genere scripturarum doctissimus, morumque integritate venerandus, qui fertur de Musica non spernendæ auctoritatis opusculum, & plenos eruditionis commentarios in cantica canticorum edidisse.

Ad novum quóque Cœnobium in Bruveningen non procul à civitate Ratisponensi, quod S. Otto Babenbergensis, Episcop. à fundamentis construxerat, sicuti suo loco inferiùs dicemus, S. Ermenoldus Abbas primus cum primitivis Monachis de Hirsaugiensi Conventu missus est, vir doctus, & integerrimæ conversationis, qui multis in vita simul, & post mortem coruscavit miraculis.

Ad omnia Monasteria, quibus mittebantur Abbates ex Conventu Hirsaugiensi, semper conjungebantur & Monachi aliqui probatæ Religionis, qui consilio, & auxilio pro conservatione regularis disciplinæ, pastoribus assisterent. Memoratus autem S. Ermenoldus temporibus S. VVilhelmi ad conversionem veniens, optimè ab eo fuit instituturus, postea ad Lorissam, quæ tribus fermè à VVormatia milliaribus distat à Lancrone, quondam Rheni comite fundatam, Abbas cum certis fratribus mittitur, non minùs electione fratrum ipsius Lorissensis Cœnobij, quàm promotione Heinrici Regis V. verùm scrupulo conscientiæ postea motus (propter fratrem suum, qui gratias Regi pro ejus gratuita promotione, oblatione parvorum munerum egerat) Abbatiam Lorissensem deseruit, & cum fratribus non minus 40. quos Domino in unius anni spatio acquisierat, quo Lorissæ præfuit, ad Hirsaugiam rediit, & demum sub anno Dom. Nativ. M.CXIV. Abbas primus in Bruveningen factus est, ut suo loco dicemus.

Ad Monasterium S. Petri in Erphordia primus Abbas de Conventu Hirsaugiensium fratrum missus est Burchardus cum XII. Monachis optimæ conversationis anno Gebhardi Abb. XL videlicèt, indict. Rom. X. die verò mensis Februarij VIII. qui statim in ipso anno fundare cœpit novam Ecclesiam ibidem in monte S. Petri, quæ præter turres hodie necdum completas Hirsaugiensi Ecclesiæ non parùm est similis. Quam Ecclesiam S. P. VVilhelmus antea in parte construere cœpit, & curam Monasterij Giselberto Abbati fontis Rheinardi, quemadmodum supra diximus, anno ejus 4. commiserat.

Ad eundem quóque locum postea anno VVolmari Abbatis VII. qui fuit Dom. Nativit. MCXXVIII. VVernherus Monachus fratrum unanimi electione de gremio hujus Conventûs mittitur, in Abbatémque post Ruper-

Rupertum, ut quidam volunt, ſed ut nobis videtur, poſt ipſum Burchardum, immediatus ordinatur, vir multæ prudentiæ, & Religionis, qui per ſuam induſtriam, nec paucis impenſis aquæ ductum ad Monaſterium cunctis mirantibus introduxit, & Capellã retro Monaſterium in Braidenavvo, quod Wernherus comes magnificus in finibus Haſſiorum à fundamentis conſtruxit, Dominus Bruno Abbas hujus Monaſterij Hirſaugienſis XIV. de conſilio fratrũ ſuorũ Monachos XII. miſit anno regiminis ſui XIII. quibus Drutvvinum virum multæ Religionis primum Abbatem dedit. Venit autem ad Monaſterium prædictum anno Dominicæ Nativ. MCXIX. die menſis Novembris XVII. & præfuit annis XIII. Mortuo Drutvvino Monaſterij prænotati Braidenaugienſis primo videlicet Abbate, anno Wolmari Abbatis XI. Heinricus Monachus hujus Cœnobij Hirſaugienſis in Abbatia ſucceſſit, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, metro exercitatus, & prosâ, vitæ quóque merito primus, qui varijs legitur miraculis coruſcâſſe: de cujus ſanctitate, & lucubrationibus pleniùs dicemus anno Wolmari Abb. præſcripto.

Ad Monaſterium Poſavienſe in partibus Saxoniæ, quod Theodericus Epiſcopus Nüenburgenſis conſtruxit in monte non procul à Gicenſi civitate, quemadmodũ ſuo loco inferiùs dicemus, anno Wolmari Abb. V. miſſus eſt Abbas de iſto Conventu nomine Egbertus cum XII. Monachis primus, qui regularis diſciplinæ obſervantiam ſecundùm laudabiles Hirſaugienſium conſuetudines in eodem loco ad multorum ſalutem hominum ſanctiſſimè plantaverunt.

Ad eundem locum poſtea miſſus eſt iterum alius Abbas, de gremio Hirſaugienſium fratrum, nomine Wolpoldus, qui & Hugonis nomen in principio converſionis ſuæ accepit. Hic erat vir magnæ prudentiæ, qui non ſolùm ſpiritualium curam, ſed etiam temporalium rerum neceſſariam ſolicitudinem habuit, ſine quarum adminiculo regularis obſervantiæ continuatio non ſubſiſtit.

Ad Monaſterium in Elckingen circa Danubium in Suevia haud procul ab oppido Ulma in Diœceſi Auguſtenſi, miſſus eſt Abbas de Conventu Hirſaugienſ. nomine Adelbertus, vir moribus & ſcientia inſignis, regulariſque diſciplinæ cultor ſtudioſiſſimus, qui Monaſterio ſibi commiſſo tam in temporalibus quàm in ſpiritualibus utiliter præfuit, & plures converſationis bonæ exemplo ad mundi contemptum induxit.

Ad Monaſter. Navv miſſus eſt Abb. pariformiter de Conventu hujus Cœnobij Hirſaugienſ. nomine Reginboldus, natione Francus Orientalis, cum X. Monachis optimè in omni obſervantia Monaſticæ diſciplinæ regulariter inſtitutis, qui longâ experientiâ in palæſtra ſpiritualis certaminis exercitati didicerunt mundum contemnere, diabolum vincere, & carnis vitioſas concupiſcentias divinâ adjuvante gratiâ fortiter reſiſtendo cum humilitate ſuperare. Poſt mortem Reginboldi rurſus de Conventu iſto Hirſaug. alius in Abbatem electus mittitur, qui Adalbertus vocabatur. Hic multo tempore ſub jugo Regularis militiæ probatus, humilem ſemper obedientiam majoribus exhibere didicit, & ob id, cui aliquando etiam obedirent cæteri, Chriſto ſic præordinante, dignus, & idoneus evaſit: enimverò nunquam ſubditis recto ordine utiliter obedientiam præcipit, qui ſuis eam ſuperioribus antea exhibere humiliter contempſit.

Ad Mo-

Digitized by Google

Ad Monaſterium in oppido Amorbach, quod veteres Amenbach nuncupaverunt, Herbipolenſ. Diœceſis, cujus fundatorem etiam ipſi Monachi non noverunt, ex Monaſterio datus eſt Abbas, nomine Adelhelmus. Hic primus ex Monaſterio Hirſaug. Prior fuit in Schonrein, ac deinde ad præfatum Cœnobium Amorbach, ſicut diximus, electus à Monachis ejus loci propter vitæ meritum in Abbatem ordinatur. Qui collapſam Regularis diſciplinæ obſervantiam, auxilio fratrum, quos ſecum de Monaſterio Hirſaug. adduxerat, in priſtinum fervorem ſpiritûs revocavit; congregans in brevi tempore magnam multitudinem Deo ſervientium Monachorum.

Ad Monaſterium Mediolacenſe, quod S. Lutvvinus ex Duce illius Provinciæ, quæ Lotharingia poſtmodum fuit dicta, primò Abbas, deinde Archiepiſcopus Trevirorum, in eadem Diœceſi juxta fluvium Saram olim circa annum Dominicæ Nativit. DCCC. à fundamentis conſtruxit, datus eſt Abbas Monachus Conventûs Hirſaugienſ. nomine ſimiliter Adelhelmus, qui Monaſticam diſciplinam ibidem magnificè reformavit. Et notandum, quòd hic alius fuit ab illo, quem ejuſdem nominis Abbatem ad Amorbach jam priùs diximus deſtinatum.

Ad Monaſterium S. Felicitatis in Schvvarzbach Herbipolenſ. Diœceſis, quod Megengaudus comes quidam circa annum Nativ. Dominicæ DCCCXV. fundavit, Abbas miſſus eſt ex Conventu Hirſaugienſi anno Wolmari Abbatis XV. Wolffframus, vir pius mitis, & humilis, qui non minus exemplo, quàm ſancto prædicationis verbo gregem ſibi commiſſum ſtrenuè gubernare cœpit. Sed morte immaturâ præventus regiminis ſui anno 2. primâ die menſis Octobr. ab hac mortali, miſerabilíque peregrinatione ad Dominum migravit. Poſt cujus mortem poſtulante Conventu ejuſdem loci Dominus Wolmarus Abbas prænominatus Hirſaugienſ. de conſilio fratrum ſuorum, anno regiminis ſui XVI. qui fuit Dom. Nativit. MCXXXVII. Indict. Roman. XV. iterum miſit alium Abbatem nomine Theodericum, virum religioſiſſimum, & magnæ prudentiæ, qui poſteaquam præfuit annis V. plenus operibus bonis ad Dominum migravit 23. die menſis Martij, ſucceſſorem relinquens ex ſuis Monachis unum nomine Gumpertum.

Ad Monaſterium verò aliud Schvvarzach in Diœceſi Argentinenſi, quod S. Pirminius Epiſcopus Meldenſis, S. Mauri quondam diſcipulus, ſicut in ejus vita legimus ſcriptum, primus favente Domino conſtruxit, miſſus eſt de Conventu ſuo Hirſaugienſ. Abbas multùm religioſus, prudens, pius, & devotus nomine Conradus, qui Monaſticam in eodem loco diſciplinam ad regulæ puritatem magnificè reſtauravit.

Ad eundem quoque locum poſtea deſtinatus eſt iterum de Conventu ipſo Hirſaugienſi nomine Hildebertus cùm eruditione litterarum, tum vitæ merito illuſtris, atque famoſus, qui reformationem dicti Monaſterij à prædeceſſore ſuo introductam non ſolùm fideliter manutenuit, ſed etiam numero perſonarum, ac plenitudine meritorum ſuo tempore multipliciter ampliavit.

Ad Monaſterium quoque in Weingarten Conſtantienſis Diœceſis Abbas datus eſt ex Conventu Hirſaugienſi tempore Mannegoldi Abbatis circa annum Dominicæ Nativit. MCLX. Burchardus natione

Digitized by Google

Francus, genere nobilis, vitæ merito clarus, ſcientiâ, & eruditione ſcripturarum valde notabilis, qui ſecum aſſumptis fratribus optimis de Hirſaugia, locum vetuſtate labente in utroque ſtatu ad priſtinum decorem reformavit.

Ad idem quoque Monaſterium in Weingarten poſt mortem Domini Burchardi alius de Conventu Hirſaugienſi datus eſt Abbas, nomine Diethmarus, vir genere clarus, patriâ Suevus, morum integritate perſpicuus, eruditione divinarum ſcripturarum haud mediocriter exercitatus. Qui cùm eſſet in obſervantia regularis diſciplinæ longo temporis intercurſu peritiſſimus, introductam noviter ab anteceſſore ſuo reformationem fideliter in omnibus cuſtodivit. Item ad eundem locum iterum poſtea de Hirſaugia miſſus eſt Abbas tertius nomine Megingos, vir in Monaſticis inſtitutionibus non mediocriter exercitatus, qui piis, & ſanctis prædeceſſorum cupiens inhærere veſtigijs, ſe non ſolùm verbo ſubditis utilem, ſed etiam boni operis exemplo cunctis ſtuduit exhibere fructuoſum.

Ad Monaſterium Thariſſa juxta Moganum in Diœceſi Herbipolenſi, quod 5. fermè à civitate Babenbergenſi in deſcenſu fluminis milliaribus diſtat, de cujus fundatione longè ſupra diximus, anno videlicet Harderardi Abbatis S. Aurelij, qui fuit Dom. Nativit. DCCCCV. de Conventu Hirſaugienſ. datus eſt Abbas Rutgerus cum quibuſdam Monachis optimè inſtitutis, qui locum ædificijs ruinoſum conſtruendo reſtituit, & ad puritatem regulæ in utroque ſtatu reformavit.

Ad Monaſterium verò in Beſſelbron Auguſtenſis Diœceſis Lupoldus Abbas cum ſex Monachis de iſto Cœnobio Hirſaugienſi miſſus eſt, vir tam in eruditione ſcripturarum illuſtris, quàm experientiâ rerum commendabilis, moribus nihilominùs, & vitæ merito valde reverendus, qui Monaſterium ſibi commiſſum in ſpiritualibus ad obſervantiam regulæ ſum̃a cum diligentia reſtituit, & in temporalium proviſione notabiliter ſatis ampliavit.

Ad Monaſterium Conſtantienſis Diœceſis, quod Brigantinum, vulgariter autem Bregenz nuncupamus, Gotfridus Abbas cum certis Monachis bonæ converſationis, & probatæ inſtitutionis ex Hirſaugienſium congregatione miſſus eſt, qui eundem locum in utroque ſtatu corrigens, ac reformans conſuetudines regularis obſervantiæ, quas iſthîc didicit, ibidem laudabiliter plantavit.

Ad Monaſterium S. Nazarij Mart. in Loriſſa Moguntinæ Diœceſis, quod comes quidam Rheni, nomine Canker quondam temporibus Caroli Magni fundavit, in quo S. Ermenoldus, ut ſupra diximus, ad unius anni ſpatium Abbatiam tenuit, Abbas mittitur cum XX. Monachis de congregatione fratrũ Hirſaug. vir multùm venerabilis nomine Sigehardus, qui recedentibus ejuſdem loci Monachis, & vitæ Hirſaugienſium, qui venerant, rigorem ferre contemnentibus, ruinoſa ædificia reſtituit, & magnam brevi multitudinem Monachorum congregavit, multasamen injurias recedentium Monachorum priorum ſuſtinuit, quibus regularis obſervantia gravis, & nimis odioſa fuit. Vidimus epiſtolas, & carmina plura per eos ad Heinricum V. in depravationem hujus ſanctæ reformationis Hirſaug. miſſa, in quibus cùm ratione deficiant, mendacijs famam denigrare bonorum conantur.

Ad

Digitized by Google

Ad Monaſterium S. Ferrutij Mart. in Blidenſtat Moguntinæ Diœceſis, quod à Carolo Magno dicunt eſſe fundatum, Abbas de Hirſaugia cum XII. Monachis miſſus eſt, vocabulo Heinricus, vir magnæ prudentiæ, & ſummæ religionis, qui locum in utroque ſtatu quàm optimè reformavit, & multas Domino animas hominum acquiſivit: nam ſicuti ex veterum ſcriptis, & monimentis in eodem loco, dum ibidem aliquoties viſitatoris fungeremur officio repertis probatum accepimus, à tempore memorati Abbatis Heinrici, tanta in illo Cœnobio regularis obſervantiæ diſtrictio per multos viguit annos, ut Blidenſtat carcer paſſim à cunctis diceretur Monachorum. Nam qui alibi videbantur incorrigibiles, ibi ad humilitatem compellebantur.

Ad Kornbach Cœnobium antiquiſſimum Metenſis Diœceſis in Weſtraſia conſtructum à S. Pirminio Meldenſi Epiſcopo, ac B. Mauri Abbatis quondam diſcipulo, temporibus Theoderici Regis Francorum miſſus eſt ex Hirſaugia Conradus Abbas cum XII. Monachis, qui locum illum penè vetuſtate collapſum, in utroque ſtatu plenè reformavit, plantans inibi ſanctam regularis diſciplinæ obſervantiam, quam à præceptoribus ſuis reverendiſſimis in Hirſaugia vidit, & audivit.

Ad Monaſterium S. Protomart. Stephani in civitate Herbipolenſi, quod Adelbero S. quondam Epiſcopus erexerat, quemadmodum ſupra diximus, anno Monaſterio S. Aurelij vacante LVI. datus eſt ex Monaſterio Hirſaugienſ. Berengerus Abbas, vir magnæ prudentiæ, & religionis, anno ſcilicet Domini Wolmari Abbatis XVII. Fuit autem Berengerus iſte in ordine Abbatum S. Stephani tertius, & præfuit in omni religione, & modeſtia annis VIII. introducens obſervantiam monaſticæ diſciplinæ ſecundùm laudabiles conſuetudines Patrum ſuorum Hirſaugienſium.

Ad eundem locum poſtea miſſus eſt anno Wolmari Abbatis XXXV. Reffoldus Abbas, & fuit quintus in ordine Abbatū illius loci: nam inter ipſum, & Berengerum, Abbas fuerat quartus nomine Rupoldus, qui non erat de Congregatione hujus Monaſterij Hirſaugienſ. Erat autem Reffoldus iſte vir ſanctus, & religioſiſſimus, patriâ Francus orientalis, eruditione ſcripturarum illuſtris, ac vitæ merito valde admirabilis, de quo ſuo tempore latiùs dicemus.

Ad Monaſterium novæ civitatis vulgariter Nevveſtat Herbipolenſis Diœceſis, quod S. Burchardus primus Herbipolenſium Epiſcopus olim temporibus Pipini Regis Francorum conſtruxerat, datus eſt Abbas cum X. Monachis de Conventu Hirſaugienſi nomine Adelgerus, vir moribus, & diſciplinâ ſpectabilis, divinarum ſcripturarum interpres, qui locum ſibi commiſſum ad meliorem ſtatum reſtituit, & Monachos ad puritatem regularis obſervantiæ reformavit.

Ad Monaſterium B. Mariæ ſemper Virginis ad Eremitas Conſtantienſis Diœceſis, de cujus fundatione longè ſuperiùs anno Sigeri Abbatis IV. qui fuit Dominicæ Nativitatis DCCCC. LV. mentionem fecimus, ex Congregatione Hirſaugienſi datus eſt Abbas, nomine Henricus cum nonnullis Monachis ad puritatem regulæ optimè inſtitutis, qui locum in utroque ſtatu magnificè reformavit, tempore videlicet Brunonis hujus Monaſterij Abbatis XV.

Ad Monaſterium, quod vulgari vocabulo nuncupatur Mon-

chaurach in Francia orientali Herbipolenſis Diœceſis, quod 3. à Norenberga diſtat milliaribus, ex Hirſaugienſi Congregatione datus eſt Abbas nomine Waltherus, vir prudens, religioſus, & modeſtus, qui aſſumptis ſecum de iſta Congregatione nonnullis bonæ converſationis fratribus, Monaſticæ diſciplinæ obſervantiam nullo tempore durantem, inibi plantavit.

Ad Monaſterium Campidonenſe Conſtant. Diœceſ. Manegoldus Monachus hujus Conventûs Hirſaugienſis tempore Brunonis Abbatis non per obedientiam miſſus, ſed precibus amicorum ſuorum, & inſtantiâ per Henricum regem 5. in Abbatem permotus eſt. Cujus ordinatio, tam fratribus, quàm Abbati hujus loci non parùm diſplicuit, quoniam Monaſticæ puritati penitus contraria fuit. Communicato igitur conſilio nomen ejus de Congregationis ſanctæ catalogo in vindictam tantæ præſumptionis ſtatuerunt perpetuò delendum.

Ad Monaſterium in Gengenbach Argentinenſis Diœceſis, quod S. Pirminius Meldenſis Epiſcopus, & B. Mauri Abbatis quondam Monachus, auditor, atque diſcipulus fundavit temporibus Theoderici regis Francorum, ſicut manifeſtè legimus in vita ejus latinè ſcripta, quam habemus, Marquardus Abbas cum 12. Monachis ex Hirſaugia miſſus eſt à Gebhardo venerabili Patre, qui S. Wilhelmo ſicut dicemus, in Abbatia Hirſaugienſ. ſucceſſit. Hic Reverendiſſimus Abbas Marquardus Cœnobium Gengenbach ſibi traditum in utroque ſtatu reformans, & temporalia ſapienter recuperavit amiſſa, & in brevi numerũ valdè auxit Monachorum. Poſt quem & alius ad eundem locum miſſus eſt, cujus nomen non occurrit.

Ad Monaſterium S. Albani prope Moguntiam, quod S. Bonifacius Archiepiſcopus, & Mart. olim fundavit, iuſſu & impenſis Pipini regis Francorum, de Congregatione hujus Cœnobij miſſus eſt Adelbertus Abbas cum Monachis 8. qui ſuâ prudentiâ, & induſtriâ locum ad priſtinum decorem reſtituit, & Monachos ibidem repertos ad regularis obſervantiæ tramitem reduxit.

Ad Monaſterium, quod Sels dicitur, in Diœceſi Argentinenſi (cujus Monachi noſtris temporibus ab Ordine recedentes, facti ſunt Canonici ſæculares, ſicut & alij pleriq́ue, quibus memoriæ locum opportuno dabimus tempore) miſſus eſt de Congregatione hujus Monaſterij Abbas, nomine Rupertus, qui conſilio, & auxilio Fratrum ſuorum, quos ſecum adduxerat, Cœnobium illud in brevi tempore, & ſtructuris venuſtum, & plenum Deo ſervientium reddidit Monachorum.

Ad Monaſterium S. Jacobi prope Moguntiam (quod Lupoldus Archiepiſcopus Moguntinus olim in monte ſpecioſo fundavit anno Monaſterij S. Aurelij vacantis L. ut ibi diximus) miſſus eſt de iſto Cœnobio Hirſaugienſi Erchenbertus Abbas, vir in omni genere ſcientiarum doctus, qui locum in utroque ſtatu promovit, & Monachos ad puritatem regularis obſervantiæ reduxit. Hic quoque homo cùm eſſet in divinis ſcripturis ſtudioſiſſimus, multa per fratres ſcribi volumina inſtituit, & bibliothecam adhuc tenuem valde ampliavit.

Ad Monaſterium Nuvvilar Argent. Diœceſis (quod S. Piriminius Meldenſis Epiſcopus de quo diximus, temporibus Theoderici Regis Fran-

Digitized by Google

Francorũ primus fundavit, quemadmodum in libro gestorum ejus clarè invenitur scriptum, cujus Monachi nostris diebus perditâ similiter præsumptione sæculares facti ab ordine recesserunt) de Congregatione hujus Monasterij Hirsaug. Heinricus Abbas cum quibusdam Monachis destinatus est tempore Wolmari Abbatis, vir scripturarum eruditione spectabilis, & morum integritate reverendus, qui locum sibi commendatum in spiritualibus, & temporalibus plenè reformavit.

Ad Monasteriũ similiter Argentinens. Diœces. Moresmünster nuncupatum (quod prænominatus Præsul sanctissimus Piriminius B. Mauri quondam discipulus fundavit temporibus Theoderici Regis Francorum sicuti in vita ejusdem sæpiùs memorati Pontif. continetur) ex Hirsaugiensi missus est Abbas nomine Ruthardus, vir in omni conversatione regularis disciplinæ optimè instructus, anno Domini Wolmari Abbatis 14. qui Cœnobium sibi commissum, & bene rexit, & in utroque statu ad reformationis ordinem revocavit.

Ad Monasterium quoque Altha (quod sæpe nominatus beatissimus Præsul Pirminius, ut in ejus vita legimus, olim à fundamentis in partibus Bavariæ novum primus construxit, in quo, & sanctus Godehardus Hildesheimensis postea, ut dictum est supra Dominicæ Nativit. anno MXXI. Episcopus Monasticæ conversationis indumenta susceptit) missus est de Hirsaugiensi Congregatione Ruperrus Abb. qui auxilio suorum regularem inibi observantiam plantavit, ipsumque locum pro viribus ad pristinum decorem reduxit.

Ad Monasterium Klingenmünster Spirensis Diœces. (quod ferunt à Dagoberto Rege Francorum quondam constructum, cujus Monachi nostris etiam temporibus ab ordine recesserunt Canonici facti sine regula viventes) ex Hirsaugia missus est anno Brunonis quarto Sigefridus Abbas, cum quibusdam fratribus in observantia regularis vitæ optimè institutis, qui locum in utroque statu reformaverunt.

Ad Monasterium S. Burchardi juxta Herbipolim (cujus Monachi simili præsumptione, & furiâ agitati, propriæ salutis immemores anno Domin. Nativit. MCCCCLIV. mensis Maij die 15. habitum professionis suæ monasticum abijcientes, ab ordine, quem voverant, recesserunt) missus est de Congregatione Hirsaug. fratrum Sigehardus Abbas, vir prudens, doctus, & venerandæ conversationis, qui suis laboribus, & industriâ Monasterium, cui præerat, optimè reformavit.

Ad Monasterium Hugshoffen in Diœcesi Argentinens. (cujus fundatorem ignoramus) de Congregatione Hirsaug. fratrum, missus est Conradus Abbas cum fratribus x. optimè institutis, qui locum ædificijs, & structuris necessarijs ampliavit, libros, & ornamenta Ecclesiastica pro viribus disposuit, proventus, & redditus auxit, & multiplicans numerum personarum Deo famulantium, regularis disciplinæ plantavit observantiam, quæ multo tempore duravit.

Ad Monasterium in Deckingen Augustensis Diœcesis missus est ex isto Cœnobio Hirsaug. sanctissimæ Congregationis Marquardus venerabilis Abbas vir multarum virtutum, humilitatis tamen, & charitatis præcipuè, ac divinarum studiosus amator scripturarum, qui verbo, & exemplo commissis sibi fratribus utiliter præfuit, & Monasticæ conversationis observantiã inibi plantavit.

Digitized by Google

Ad Monaſterium S. Laurentij Mart. in Vraugia Herbipolenſis Diœceſis (quod beatus Otto Bambergenſis Epiſcopus fundavit, ut inferiùs ſuo loco dicemus) miſſus eſt Eckardus Abbas cum octo Monachis; qui erat vir non ſolùm in divinis ſcripturis, ſed etiam in ſæcularibus litteris egregiè doctus, de cujus ingenio, lucubrationibus, & ſanctiſſima converſatione ſuo loco inferiùs temporibus ſuis dicemus latiùs. Eſt autem Monaſterium illud Vraugienſe de fundatione S. Ottonis Epiſcopi Bambergenſis in Francia orientali ſitum, rebus quidē temporalibus non multùm abundans, ſed contemplationi ſatis conveniens, quod ferme ſex ab Herbipoli diſtat milliaribus, in quo venerabilis Eckardus Abbas primus inſtitutus, regularis obſervantiæ fundamenta firmiſſima locavit.

Ad Monaſterium imperiale SS. Petri, & Pauli Apoſtolorum in oppido Wiſenburg Spirenſis Diœceſis, quod ipſi fundatum à Dagoberto Rege Francorum aſſerunt, de Hirſaugia miſſus eſt Ludovicus Abbas cum quibuſdam fratribus temporibus Gebhardi Abbatis, qui eundem locum in utroque ſtatu magnificè reformavit. Iſte Ludovicus filius fuit comitis Adelberti de Engesheim qui Monachus factus in præfato Cœnobio Wiſenburgenſi, cujus Monachi jam à tramite regularis diſciplinæ non parum declinaverunt. Audiens igitur bonam famam S. Wilhelmi divino ſpiritu compunctus venit ad Hirſaugiam, & delectatus fratrum converſatione ſanctorum, denuò Monachus fieri cœpit, factúq; profeſſione regulari beatiſſimo Patri, ut moris erat, vitam in omni ſanctitate puram, & innocentem agere didicit. Unde creſcentibus vitæ meritis tandem prioris Monaſterij ſui Abbas factus eſt in ſalutem animarum multarum.

Ad Monaſterium in Alberſpach Conſtantienſ. Diœceſis de Congregatione fratrum Hirſaugienſium Abbas deſtinatus eſt Conradus, vir multarum virtutum in Chriſto, in ſcripturis divinis revolvendis quaſi continuus, & nihilominus in rebus domeſticis procurandis multùm laborioſus, qui Monaſticam diſciplinam, ſicuti à ſuis præceptoribus eam plenè didicerat, in eodem Monaſterio, quod in honorem ſanctiſſimi Legilatoris Noſtri Benedicti conſecratum eſt, ſummo, & laudabili ſtudio plantavit.

Ad eundem quoque locum poſtea miſſus eſt iterum alius valde venerandæ memoriæ Bertholdus, qui Prior fuerat aliquanto tempore apud S. Gregoriū in Richenbach, vir prudens, modeſtus, & religioſus, qui verbo, ſimul & exemplo paſtorem ſe Chriſti ſervorum ſemper utilem exhibere ſtuduit, & tam in Prioratu poſitus, quàm in Abbatia ordinatus, in utroque rerum ſtatu ſpirituali, & temporali providus extitit.

Ad Monaſterium in Ottenbüren. Auguſtenſis Diœceſis Abbas datus eſt de iſto venerabili Cœnobio Hirſaug. vir multùm venerabilis, nomine Wilhelmus, qui Præpoſitus fuerat Rotenſis, in ſpirituali converſatione non mediocriter exercitatus, & in diſponendis rebus temporalibus longâ conſuetudine probatus, & expertus. Hic ſuâ prudentiâ, & induſtriâ multa bona fecit Monaſterio ſibi commiſſo, auxit proventus, & redditus, plures fecit Monachos, obſervantiam confirmavit.

Ad Monaſterium Beinvviler in finibus Alſatiæ, ſub Biſuntinenſi Provincia conſtitutum, miſſi ſunt de Conventu Hirſaugienſium Monachorum

Digitized by Google

nachorum fratres octo, quibus S. Wilhelmus Abbatem præfecit nomine Eſſonem valde venerabilem virum, qui multis annis apud S. Aurelium Cellerarij majoris geſſit officium, ita miniſtrum cum Martha vitæ curans activæ, ut contemplativæ dulcedinem minimè intermitteret. Abbas autem factus in memorato Beinvvilarenſi Monaſterio, prioris vitæ ſanctitatem non ſolùm non minuit, ſed etiam auctam uſque ad mortem conſervavit. Obijt VI. cal. Januarij miraculis coruſcans. Maxima quotidie multitudo hominum ad S. Abbatem Wilhelmũ in Hirſaugiam confluxit, ad ſerviendum Deo viventi, ut præ copia eorum Hirſaugia urbs quædam populoſa magis videretur eſſe, quàm Cœnobium. Nam propter periculum excommunicationis Henrici regis quarti, Eccleſiam Romanam, & omnes cum ea ſentientes graviter perſequentis multi viri boni Deum timentes, Comites, Barones, milites, nobiles, & ignobiles, clerici, & laici, divites, & mediocres, qui animas ſuas à communione ſchiſmaticorum immaculatas cuſtodire volebant, relictis caſtellis, domibus, & Eccleſijs ſuis, ad Monaſterium hoc Hirſaugienſe, quaſi ad civitatem quandam refugij à facie perſequentium ſchiſmaticorum declinantes, confugientéſque venerant, quorum plures mutato habitu Monachi facti ſunt, & plures in habitu priſtino Deo, & Monachis ſanctæ Congregationis uſque ad mortem ſervierunt. Ex quorum eleemoſynis Hirſaugia non parvum ſuæ præmotionis incrementũ accepit.

Ad Monaſterium quoque Ameneburg Adelmus Monachus hujus Cœnobij Hirſaug. Abbas cum octo fratribus miſſus eſt, vir in obſervantia regularis diſciplinæ vigilantiſſimus, & tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris omnifariam doctiſſimus, qui nonnulla fertur ſcripſiſſe opuſcula, quibus nomen ſuum immortalitati conſecravit, inter quæ præſtat opus in Apocalypſin celeberrimus, quod multâ ſubtilitate lucubratum in ſex libros plenè diſtinxit. Scripſit varios ſermones, & cantus in honorem Sanctorum, & Monaſterium in utroque ſtatu bene gubernavit.

Ad Murrhardt Cœnobium Herbipolenſ. Dioeceſis à Ludovico Rege pio fundatum anno Dominic. Nativit. 816. Indict. Romanorum 9. ſub honore ſanctorum Martyrum Januarij, Simplicij, Fauſtini, ac Beatricis in vaſta ſolitudine juxta fluviolum Murrha dictum, cujus primus Abbas fuit beatus Waldericus, qui priùs vitam ibidem duxerat eremiticam miraculis clarus, Wolmarus hujus Cœnobij Abb. pro reformatione miſit, & inſtituit Fridericum Abbatem, cum certis Monachis ſanctæ Congregationis ſuæ. Quo mortuo deſtinatus fuit & alius de Hirſaugia Abbas, cujus nomen ignoramus. De S. autem Walderico memorato Abbate Cœnobij Murrhardt primo ex veterum monumentis comperimus, quod breviter, ne pereat à memoria hominum, enarramus. Hic in eo loco, ubi nunc extra oppidum Murrhardt in colle parochialis ſituatur Eccleſia, ubi & ſepultus jacet, vitam ſolitariam duxit, poſtea ſignis, & miraculis proditus, plures confluxerunt ad eum diſcipuli Deo in paupertate ſervientes. Quibus recognitis Ludovicus rex anno præſcripto DCCCXVI. Murrhardt ei conſtruxit Cœnobium, Waldericus pro confirmatione Romam mittitur, impetratiſque, pro quibus venerat, Abbas ipſe primus inſtituitur, & Presbyter ordinatur, de quo plura miracula narrantur.

Ad

Digitized by Google

Ad Monaſterium ſanctæ Crucis in Lympurg Spirenſis Diœceſis (quod Conradus olim Imperator ſecundus fundavit, ſicut diximus anno Monaſterio S. Aurelij vacante 32.) datus eſt ex Hirſaug. Convenru Abbas nomine Erchenbertus tempore Gebhardi Abb. qui S. Wilhelmo immediatè ſucceſſerat. Iſte Erchenbertus Abbas ad Monachatũ ſuſcepit Rupertum virum doctum, & poſtea Lympurgenſem Abbatem, de quo inferiùs loco ſuo dicemus.

Ad Monaſterium S. Michaelis Archangeli in Syncheim Spirenſis Diœceſis ex Hirſaugia datus eſt Abbas Godebaldus, vir prudens, & religioſus, qui Monaſticam diſciplinam ibidem laudabiliter inſtituit tempore Wolmari Abbatis. Et notandum, quòd olim Dagobertus Rex Francorum Ordinis noſtri Abbatiam fundavit inſignem apud S. Germanum extra muros civitatis Spirenſis. Joannes autem Epiſcopus Spirenſis, cui Abbas Gebhardus poſtea in pontificatu ſucceſſit, Monachos tranſtulit in Syncheim, & Canonicos, quos progenitores ſui Comites in Syncheim locaverant, in locum Monachorum S. Germani tranſpoſuit, quemadmodum inferiùs ſuo loco dicemus.

Ad Monaſterium S. Walpurgis in Diœceſi Argentinenſi non procul ab oppido Hagenavv (quod comes quidam dives, & potens de Montpelgard fundavit) miſſus eſt de Congregatione Hirſaug. fratrum Wolframus Abbas cum XII. Monachis ſub Abbate Brunone, qui cùm eſſet vir moribus maturus, & religioſiſſimus, nec minùs in divinarum ſcripturarum ſtudio exercitatus, verbo, & exemplo multos ad Deum convertit, & vitam in eodem loco Monaſticam ſecundùm conſuetudines Patrum ſuorum laudabiliter inſtituit.

Ad Monaſterium, quod Lorch nuncupatur in Diœceſ. Auguſtenſi, cujus fundator, & dotator magnificus extitit Fridericus Dux Suevorum, pater Friderici poſtea Imperatoris primi, miſſi ſunt ex Hirſaug. Cœnobio Monachi XII. cum Abbate Herberto, qui regularis diſciplinæ obſervantiam, quam à S. Patribus didicerant, introducentes loco firmiter, & primi plantaverunt: (nomen hujus Abbatis invenire nequivimus.)

Ad Monaſterium B. MARIÆ ſemper Virginis in Schuttern Argent. Diœceſ. (quod S Pirminius Meldenſis Epiſcopus, & D. Mauri Abb. quondam diſcipulus, tempore Theoderici Regis Francorum circa Dom. Nativitatis ſexcenteſimum annum primus fundavit, & conſtruxit, ſicut in ejus vita continetur, quod etiam Otto Regis Anglorum filius poſtea Monachus ibidem factus ampliando inſtauravit, quemadmodum ſupra diximus, anno, Monaſterio S. Aurelij vacante, ſexto, Chriſti verò anno ſeptimo, & milleſimo) miſſus eſt de hoc Monaſterio Hirſaugienſi Joannes cognomento Widel cum certis Monachis, qui locum reformârunt, & ad obſervantiam regularis diſciplinæ laudabiliter reduxerunt. Joannes iſte primùm fuit Prior in Monaſterio Hirſaug. clauſtralis, deinde factus eſt Prior localis in Richenbach, poſtremò ſub Blaſio Abbate felicis memoriæ circa annum Dom. Nativit. MCCCCLXXXII. Abbas ad præfatum Cœnobium mittitur, vir conſilio prudens, & activus in omnibus, ſimul & honeſtæ converſationis.

Deniq; ſicut ex monumentis veterũ invenimus, fuerunt & alij complures viri excellentiſſimi tam eruditione ſcripturarum, quàm ſanctimonia

Digitized by Google

monia vitæ ſpectabiles ad diverſa ordinis noſtri Cœnobia per intervalla temporum deſtinati Abbates, Priores, Inſtitutores, Reformatores ex hoc præclaro Monaſterio Hirſaugienſi, quorum recenſere memoriam ſingulatim non poſſumus, qui nomina, ſimul & tempora non ſatis clarè tenemus. Mutant enim tempora mores, nec ineſt cura omnibus bene geſta virorum ſcriptis ad notitiam deducere poſteritatis, ſed præmiſſis per longam neceſſariò digreſſionem his, quos diximus, nunc ad hiſtoriam revertamur.

MLXXXVI.

Anno S. Wilhelmi Abbatis XVII. Heinricus Imperat. magno ſuorum collecto exercitu Saxoniam ingreditur, & patriam undique devaſtat, ſpoliat, incendit, & depopulatur, nec tamen illâ vice Saxones ad deditionem ſui potuit compellere, ſed prædâ ſubductâ, & Provinciâ crudeliter vaſtatâ in ſua revertitur. Eodem anno civitas Francorum Herbipolis in odium Imperatoris Heinrici à Suevis, & Saxonibus durâ ſatis obſidione circumvallata eſt. Quo audito Imperator Heinricus ad liberandam civitatem copioſum tam peditum, quàm equitum congregavit exercitum, pugnâque juxta villam Bleichfeld atrociſſimè commiſsâ, Hermannus, quem Sueviæ Saxones Regem conſtituerant, campum obtinuit, & Regem Heinricum inde fugavit. Mox iterum ad obſidionem urbis reverſi tandem poſt multos, & varios inſultus capta eſt civitas, Adelbero Epiſcopus, qui diutiùs exulerat, introducitur fugato Meginhardo, quem Heinricus ſubordinari fecerat, ut ſupra diximus: relicto cum Adelberone præſidio, unuſquiſque ad ſua revertitur. Sed poſt dies paucos, hoſtibus ad ſua reverſis, Imperator cum magno ſuorum exercitu ad obſidionem urbis revertitur, captâque civitate Herbipolenſi, Epiſcopus Adelbero cum ſuis repellitur, & Meginhardus iterum in pontificali urbis cathedra potenter locatur.

Herbipolis obſidetur à Suevis.

Adelbero Epiſcopus Herbipoli captâ expellitur.

Anno prænotato Marianus Scotus noſtri Ordinis Monachus, & pro Chriſti amore apud Moguntiam incluſus, de ejus vita, moribus, ingenio, & lucubrationibus anno Monaſterij S. Aurelij vacantis 62. moritur anno ætatis ſuæ 58. Moguntiæin majori Eccleſia S. Martini ſepultus, non ſine opinione ſanctitatis, qui ſpiritum habuit prophetiæ. His temporibus claruit Bruno de Colonia, vir doctus, & ſanctus, qui Magiſter ſcholarum Pariſijs extitit, & plures in divinis ſcripturis diſcipulos doctos & inſignes ſuâ inſtitutione publicâ erudivit. Hic ordinem Monachorum primus inſtituit, qui Carthuſienſis, à loco principij, vocabulum accepit. Canonicus erat Eccleſiæ Remenſis in Gallia, & Rector ſicut dictum eſt, ſcholæ Pariſienſis, qui divino ſpiritu miraculosè compunctus eremum Carthuſiæ in Diœceſi Gratianopolitana cum alijs quatuor Clericis, & duobus laicis remotam ab hominibus petijt, & omnia, quæ labentis ſunt mundi, pro Chriſti nomine contempſit. Hujus S. Ordinis promotor ſtudioſiſſimus, & cooperator ſingularis S. Hugo Gratianopolitanus Epiſcopus extitit, qui habitum ejuſdem fraternitatis de manu Brunonis memorati humiliter poſtea accepit.

Ord. Carthuſienſis initium.

MLXXXVII.

Anno S. Wilhelmi Abbatis XVIII. Victor Papa tertius ex Abbate Monaſterij Caſſinenſis ordinis noſtri, vir ſanctiſſimæ converſationis, & magni

Victor ex Abbate fit Papa.

gni apud Deum meriti, diſſenteriâ ſolutus moritur, cujus anima in cælis cum Angelis ſine fine beata lætatur. Sunt, qui ſcribunt illum inſidijs Wigberti Ravennatis Antipapæ, vel ſuorum interijſſe, hauſto in ſacro calice neſcienter veneno, quod miniſter pecuniâ corruptus impoſuit. Huic in ſummo Pontificatu immediatè ſucceſſit Odo Cluniacenſis Abbas, ſed tunc Epiſcopus Hoſtienſis noſtri ordinis, & dictus eſt Urbanus ſecundus, præfuitque annis tredecim, & menſibus quatuor. Alij ſcribunt, & veriùs, quòd non fuerit Abbas, ſed primò Clericus Remenſis, poſtea Monachus Cluniacenſis, deinde Prior Clauſtralis, poſtea Epiſcop. & poſtremò Papa. Vir quidem doctrinâ, & ſanctitate præcipuus, qui verbo, & opere, ſimul ac ſcriptis contra inſultus hæreticorum fortiter defenſavit Eccleſiam, multáque ſcripſit, atque ſtatuit ad utilitatem communem.

Urban9 ex Monacho fit Papa II.

Anno etiam prænotato Hermannus, quem Suevi, & Saxones contra Heinricum in Regem conſtituerant, videns ſe prævalere non poſſe, falſo Regis nomine depoſito, gratiam ejus poſtulans obtinuit, atque permiſſus redire ad propria, non poſt multos dies, in cujuſdam obſidione oppiduli, dum nimis incautè aditum exploraret murorum, interijt. Eodem quoque anno Bertha Imperatrix mater Conradi Regis moritur, & Moguntiæ ſepelitur. Cujus corpus tamen poſtmodùm jubente Imper. Heinrico exhumatum ad civitatem Spirenſem deportatum eſt, & in majore Eccleſia B. MARIÆ in Capella Regum reconditum.

Hermann9 Regis nomen depoſuit.

Anno etiam prænotato S. Theogerus Monachus hujus Cœnobij Hirſaugienſis (poſtea Metenſis Epiſcopus) imperante B. Wilhelmo factus eſt tertius in ordine Abbas Monaſterij S. Georgij in nigra ſylva, de cujus fundatione paulò ante fecimus mentionem, præfuitque in regimine Abbatialis dignitatis ſtrenuè annis ferme XXVIII. vir ſanctus, & magnæ in ſcripturis ſanctis doctrinæ, & eruditionis. Oriundus fuit ex Francia orientali, quam alio nomine Teutonicam vocaverunt antiqui, parentibus humili propagine ſatis, qui cùm puer eſſet ingenio docilis, & animam cum Salomone ſortitus bonam, more ſuorum ad litteras ponitur, & ſub magiſterio cujuſdam Manegoldi præfecti ſcholarum in Alſatiæ Provincia, viri non ſolùm doctiſſimi, ſed etiam morum ſinceritate integerrimi (qui Chriſtianus rectè dicebatur, & erat Philoſophus) optimè inſtitutus, in brevi doctus in omni genere ſcientiarum evaſit. In omnibus namque artium liberalium diſciplinis egregiè fuit peritus, & in muſica ſingulari exercitatione conſummatus. Nam factus poſtea in Hirſaugia Monachus, librum ſcripſit de muſica non ſolùm utilem, ſed etiam valde inſtructum, & elegantem. In Pſalterium etiam breves quidem, ſed utiles, & pulchros commentarios edidit, quibus ingenij ſui vires manifeſtiùs oſtendit. Epiſtolas etiam plures, & ornatas ſcripſit ad diverſos, & ſermones varios, ſive homilias ad Monachos. Poſtea verò quàm diutiùs cum prænominato præceptore ſuo fuiſſet obverſatus, & in omni varietate ſcripturarum, ſimul & morum venuſtate optimè inſtructus, abeundi licentiam ad ſuos obtinuit, quos non mediocriter ſuâ eruditione lætificavit. Qui Canonicus factus in Eccleſia S. Martyris Cyriaci novæ domûs juxta Moguntiam omni tempore juſtum, prudentem, ac moderatum ſe in cunctis exhibuit, & exemplar totius modeſtiæ, & honeſtatis fuit. Et quia, ſicut diximus, in omni genere ſcientiarum doctiſſimus

Digitized by Google

ctissimus extitit, docendi munus ei à Præposito Ecclesiæ memoratæ commissum fuit. Ad cujus magisterium quotidie plures docendi convenerunt, quos ille summâ diligentiâ non solùm in divinis scripturis, sed etiam in sæcularibus litteris ad plenum instruebat. Deinde post annos aliquot negotium habens familiare ad S. Abbatem Wilhelmum pro consilio venit in Hirsaugiam, nihil minus, quàm Monachus fieri cogitans. Verùm ad sermones sanctissimi Patris tandem compunctus, & divinâ miseratione præventus inter audiendam Missam viro Dei celebrante, pro ipsóque orante, cùm jam esset abiturus, subitò mutavit consilium, & votum assumpsit Monachorum. Contemptis itaque mundi honoribus, & vanitatibus cunctis pro Christi amore Monachus factus est, & futuræ sanctitatis probatum mox dedit indicium, maximâ solicitudine vigilans in timore Domini, nihil plus appetijt nisi quomodo illi placeret, cui se probavit. Unde brevi tempore in omni genere virtutum perfectus emicuit, & quidquid Monasticæ conversationis mandat institutio, diligenter custodivit. Abbati suo tantâ se humilitate prostravit, ut nullum illius quantum libet leve, vel arduum, etiam in minimo præteriret imperium. Quod ubi S.P. Wilhelmus diutinâ, diligentiq; examinatione probavit, eum, ut par erat, pro vitæ merito amare præ cæteris familiariùs cœpit, ac suis illum, seniorúmque crebriùs adhibere consilijs, & alloquijs. Considerans autem beatissimus Abbas Wilhelmus Theogerum in omni varietate scripturarũ esse peritum, ipsi, & cuidam alteri Monacho æquè doctissimo, qui Haymo fuerat nominatus de quo postea dicemus, id injunxit officij, ut in omnibus divinæ historiæ libris, ac in toto novi, veterísque Testamenti corpore, quicquid vitio scriptorum inveniretur vel corruptum, vel depravatum corrigerent, & ad veritatis regulam per distinctiones, & subdivisiones, punctuando emendarent. Quod viri Abbatis imperium humiliter exequentes, totam utriusque Testamenti paginam emendârunt, cujus necessariæ, & ingeniosæ correctionis exemplaria in Bibliotheca Hirsaugiensis Cœnobij usque hodie servatur. Post hæc de die proficiens in diem, & semper in timore Domini succrescens, omnibus exemplar cœpit esse virtutum, & qui ad conversationem cum novissimis venerat, inter proficientes primus stabat. Quem divus Pater Wilhelmus adhuc Diaconum Priorem cellæ sancti Georgij in Reichenbach constituit, & ejus prudentiæ utriusque statûs regimen commisit, qui verbo, simul & exemplo bonorum se operum sectatorem in omnibus semper exhibuit, & à tramite regularis observantiæ, quam à S. præceptore acceperat, in nullo unquam declinavit. Qui dum aliquanto tempore injuncto sibi fungeretur officio, volens illud S. Abbas arctiùs ministerio vincire divino, Presbyterum fecit ordinari, quem dignis etiam multis credidit jure digniorem. Factus deinde Abbas in prænominato Monasterio S. Georgij Martyris in nigra sylva, Constantiensis Diœcesis, quod necdum sufficienter ad omnes necessarias Monachis officinas, & structuras videbatur consummatum, magno egit studio, ut optatum reciperet complementum. Et primò quidem regularis disciplinæ observantiam ibidem instituit; deinde ad consummationem Ecclesiæ, & totius Monasterij non minus studij, quàm laboris impendit. Et quamvis de externis ob inopiam loci multum cogeretur esse solicitus,

Theogerus fit Prior in Reichenbach.

Theogerus fit Abbas S. Georgij.

Digitized by Google

nunquam tamen ab interiorum contemplatione fuit otioſus, ſed ſicut fraternæ charitati providentiæ curam exhibuit, ita nihil, quod ad Deum pertinet, neglexit. Et ſicut internorum curam exteriorũ occupatione non minuit, ſic externorum providentiã internorũ ſolicitudine non reliquit. Succeſſu dein temporis poſteaquam Cœnobium S. Georgij ſibi coñiſſum in utroque ſtatu. Dño largiente, prudenter inſtituit, & confirmavit, ut multis prodeſſe poſſet, animũ in timore Dñi fundatum ad majora quotidie extendit ſtudia pietatis: nam plura Monaſteria tam Monialium, quàm Monachorum, nova inſtituit, & vetuſtate collapſa reſtauravit. Imprimis namque D. Patris Wilhelmi exemplo animarum zelum habens indefeſſum, Monaſterium virorum in Caſtello Luckesheim à fundamentis novum condidit, quod ſuo, & Succeſſorum ſuorum imperio perpetuo ſubjecit. Hoc videlicet caſtrum Luckesheim, Wolmarus Gallicæ gentis comes, de magnis periculis inimicorum ſuorum precibus S. Theogeri liberatus, pro gratiarum actione Monaſterio divi Martyris Georgij ſponteneâ voluntate contulit, & ut in Cœnobium Dei commutaretur ſervorum inſtantiſſimè rogavit. Monaſterio itaque conſummato in eodem loco, ubi prius ſteterat caſtrum, ſalutis animarum ſtudioſiſſimus inquiſitor Theogerus, Monachos de ſuo Cœnobio impoſuit, quibus Priorem ſanctum, & religioſum dedit. Comes autem Wolmarus, qui caſtrum illud omnipotenti contulit, triduo ante mortem vocato S. Patre, monaſticum ab eo habitum ſuſcepit, munitúſque ex more fidelium Sacramentis Eccleſiaſticis, in Domino quievit. Qui Monachus cum Monahis in eodem Monaſterio ſepultus, futurum reſurrectionis diem expectat.

Theogerus Monaſter. virorum conſtruxit.

Aliud S. Theogerus Cœnobium conſtruxit Monialium in latere montis, qui milliaribus ferme quinque à Monaſterio S. Georgij diſtat, in quo centum circiter ſanctimoniales ſub regula Ss. P. N. Benedicti Domino famulantes congregavit. Quæ contemptu ſæculi fuêre ſublimes, juſtitiæ meritis glorioſæ, in candore niveæ caſtitatis præclaræ, & in Dei amore venerabiles: horis canonicis ad perſolvendum divinæ laudis officiũ pariter in Eccleſia confluebant, & Dei operi nihil præponebant, nullam eſſe licebat in Monaſterio, quæ non de Pſalmis, aut alijs ſcripturis quotidie aliquid diſceret. Inde omnes pene latini ſermonis habebant notitiam, & quidquid legebatur, intelligebant, quod non parùm ad internæ compunctionis gratiam videtur conducere. Diebus feſtis orationi vacabant omnes, aut lectioni, nec quicquam operis perituri emolumenti tractare conſueverunt. Alijs verò diebus manuum inſtabant operi diſtributo. Unus omnium habitus, unus cibus, & potus, unus juxta regulam vivendi modus, victu, & amictu exceptis, nulli quicquam habere licuit, earum à viris tanta ſeparatio fuit, ut Monaſterium quæ ſemel fuiſſet ingreſſa, nullatenus unquam exiret. Quibus venerabilis Pater viros ſanctos, & boni teſtimonij Magiſtros præpoſuit, de quorum maturitate, & conſtantia ſecurus fuit. Ipſe namque, ut ſollicitus paſtor, eas aliquoties in anno viſitare conſuevit, annuntians eis verbum ſanctæ prædicationis, ſingularúmque conſcientias ſollicitâ inquiſitione diſcutiens. In prænominato Cœnobio monialis una fuit cum primis ad ordinem à ſancto P. Theogero ſuſcepta, nomine Beatrix, multis virtutibus clara, in cujus tranſitu voces cantantium auditæ ſunt Angelorum, melodiâ ſuaviſſimâ

Centum Moniales ſine proprio viventes.

Beatrix virgo clara virtutibus.

Digitized by Google

vissimâ hanc de virginibus Antiphonam: Veni electa mea, & ponam in in te thronum meum, quia concupivit rex speciem tuam. Exhumata post septennium adhuc integrum corpus ejus, & sine corruptione apparuit, odorem spargens supra modum humanæ conditionis, vel consuetudinis suavissimum.

Cœnobiũ Marci restauratur.

Aliud Cœnobium erat Sanctimonialium in honore D. Marci Evangelistæ ab antea constructum, sed inops, exiguum, & imperfectum, quod S. Theogerus ita muris, ædificijs, & possessionibus ampliavit, ut brevi non minus, quàm centum similiter in eo Sanctimoniales congregaverit fœminas, Domino nostro Jesu Christo in vera pietate mentis, & corporis sine intermissione jugiter famulantes, nec solùm populares, sed & procerum utriusq; sexûs multi splendidis opibus pro Christi amore contemptis, Theogeri se Magisterio humilimè subjecerunt, plures nobilium è numero filios ei suos, & filias in timore Domini tradidêre nutriendos, ad serviendum sub Regula S. P. Benedicti omni tempore Deo viventi in sæcula sæculorum.

S. Theogerus DCC. Monachos, & Monniales sub sua cura habuit.

Tanta multitudo ad S. Theogerum Abbatem Deo cupiens sub ejus Magisterio famulari confluxit, ut in spatio decem annorum, vel duodecim, Monachorum, & Monialium animas non minus septingentas susceperit procurandas, de quorum vita, & institutione miranda narrantur. Ex his multi tam in vita, quàm post mortem infinitis coruscaverunt miraculis. Alij revelationibus edocti divinis futura prædixêre mortalibus, nonnulli per spiritum, & diem prænunciaverunt obitûs sui, & horam. Gaude felix Hirsaugia, fons Religionis antiquæ, quoniam ex te non quatuor modò, sed centum ferme manârunt flumina, quæ Germaniam pene totam suis imbribus, & cœlestibus doctrinis impleverunt.

Rupertum dedit in Otenbüren Abbatem.

Ad Ottenbüren Monasterium Augustensis Diœcesis beatus Abbas Theogerus, (post mortem Abbatis Wilhelmi, quem D. P. Hirsaugiensis Princeps S. Wilhelmus cum Monachis ad reformationem loci quondam illuc posuerat) venerabilem virum nomine Rupertum sanctitate, & gratiâ plenum Monachis desolatis præfecit Abbatem, qui verbo, & exemplo viam Domini in veritate subditis ostendit.

Ad Monasterium Hugshofen Argentinensis Diœcesis post Conradum à S. Wilhelmo de Hirsaugia missum, sicut diximus, cum decem Monachis, beatus Theogerus Abbatem valde religiosum, & sanctum de suis discipulis unum constituit, cujus nomen scriptor vitæ ejusdem sancti, si rectè memini, non expressit. Tanta fuit inter Patrem, & filium pacis concordia, ut quod ille felici auspicio inchoâsset, iste consummare, & perficere pro honore Jesu Christi non dubitaret.

Abbatem quoque Cœnobij S. Udalrici Præsulis in civitate Augustensi, qui arctioris vitæ desiderio deserens Abbatiam suam beati se Theogeri magisterio humiliter subjecit, petente urbis Episcopo, & omni Clero, adjunctis illi nonnullis Monachis in timore Domini fundatis, honorificè ad Augustam remisit, per quem regularis vitæ observantiam in eodem Cœnobio diu collapsam ad pristinum statum revocavit.

Alius est magnæ doctrinæ vir nec infimæ sanctitatis curam pastoralem, cui præerat, postponens, ad Monasterium S. Georgij se contulit, & D. Patris Theogeri magisterio humiliter subjecit, qui posteaquam sub

Digitized by Google

regulari diſciplina in timore Domini optimè convaluit, Abbas inſignis Monaſterij Admontenſis in partibus Auſtriæ Præceptoris imperio conſtitutus fuit, & obſervantiam, quam ſub magiſtro Religionis didicit, non verbis tantùm, ſed & operibus demonſtravit. Denique & alia nonnulla ordinis noſtri Monaſteria negligentiâ Prælatorum, aut malitiâ temporum, aut nimiâ vetuſtate pene collapſa per ſuos labores, induſtriam, & continuum ſtudium reſtituit, & in utroque ſtatu funditùs reformavit. Fuit enim vir multarum in Chriſto virtutum, per quem Deus omnipotens plura mortalibus oſtendit miracula, quorum aliqua in opuſculo, quod in duobus libris de vita ejus quidam Monachus ad imperiũ Erbonis Pruvoningenſis Cœnobij Abbatis comprehendit, luculenter inſerta habentur. Per annos enim xxx. quibus Cœnobio S. Georgij Abbas præfuit, multa pro Dei honore bona, & monaſtici ordinis perfectione fecit.

Tandem ſub Heinrico Rege quinto anno Domin. Nativit. MCXVII. cùm Eccleſia Catholica excommunicati Regis perſecutione graviſſimè conturbaretur, & multi largitione munerum ad Epiſcopatus, & Abbatias ſibi apud Regem pararent ingreſſum, Albero quidam ſanguine clarus, ſed moribus, & converſatione turpis, & nimiùm incompoſitus, Metenſis Eccleſiæ Pontificatum, quem à ſeniore Heinrico ſimoniacè comparaverat, per annos xiv. miſerabiliter occupabat. Qui cum oves Chriſti non tam paſcere contemneret, quàm opprimeret, Rom. Pontificis auctoritate deponitur, & B. Theogerus dicti Monaſterij S. Georgij M. in nigra ſylva Abbas, ab his qui Romanam ſequebantur Eccleſiam in præſulem Eccleſiæ Metenſis unanimi conſenſu, licet procul abſens eligitur. Qui poſteaquam diu reluctans, & multis excuſationibus ſe defendens electioni nollet præbere conſenſum, tandem auctoritate Cunonis Prænestini Epiſcopi Cardinalis, & Rom. Pont. Legati ſub pœna excommunicationis ad conſentiendum per obedientiam compellitur, & in Cœnobio Corbejenſi Saxoniæ in die, quem octava beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli fecit ſolemnem deducentibus eum duobus Archiepiſcopis Magdeburgenſi videlicet, ac Salzburgenſi, ab eodem Legato Sedis Apoſtolicæ ordinatur. Epiſcopali benedictione, ſive conſecratione ſuſceptâ, beatiſſimus Præſul Chriſti Theogerus poſt multa periculis plena hinc & inde viarum itinera juſſu Legati ad civitatem Metenſem tandem proficiſcitur, ſed à civibus cum injurijs refutatur, quorum major pars Regem ſequebatur excommunicatum, & ob id Rom. Pontificis contempſit imperium. Repulſus igitur vir ſanctus à Metenſibus, ad Monaſterium revertitur, ſed iterum poſt IV. menſes à Legato in Galliã ad conſilium evocatur, ſed nec tunc quidem à civibus admittitur, qui partes Alberonis impij ſequebantur.

S Theoger. Corbeiæ Saxoniæ ordinatur Epiſcopus.

Interea Calixtus Papa II. qui Gelaſio ſucceſſerat, venit in Galliam, habens in comitatu ſuo memoratum Prænestinum Epiſcopum, & alios Cardinales multos, qui convocatis Galliæ Epiſcopis in civitate Rhemorum celebravit conſilium, in quo S. Præſulis Theogeri electionem, & ordinationem cunctis aſſiſtentibus denuò confirmavit, ipſum Dei virum, quia conſilio præſens interfuit, ut ſe murum pro Domo Dei opponere non ceſſaret, multimodâ conſolatione roboravit. Conſilio Rhemenſi tandem ſoluto Rom. Pontific. Calixtus, ſecum ducens beatum

Digitized by Google

tum Theogerum Episcopum Antisiodorensem petijt, & ibi Nativitatem Domini cum suis Cardinalibus celebravit. Ab Antisiodoro Papa Calixtus ad Cluniacense divertit Cœnobium, secum ducens Theogerum venerabilem Episcopum, quem Pontinus Abbas summæ cum exultationis gaudio susscipiens, omne, quod potuit, humanitatis officium per se, & suos, ut vero Dei famulo, exhibuit. Calixto Papa cum suis à Cluniaco discedente, S. Præsul Theogerus in eodem loco pauper, & exul, Pontio Abbate petente remansit quatuor mensibus, tempus omne in contemplatione divinorum, & oratione consumens. Quarto jam mense ibidem exacto S. Senem febris mortalis invasit, quâ nimiùm invalescente, homo Dei lætus mortem exspectans, præmunitúsque dominicis Sacramentis juxta sanctæ consuetudinem Ecclesiæ tertio Kalendarum Maij, hoc est penultimâ die Mensis Aprilis ad Dominum Jesum Christum, quem toto corde amaverat, transivit, anno Pontificatûs sui tertio non completo, anno videlicet Dominicæ Nativitatis. MCXIX. Indict. Rom. XII. Sepultus est in Ecclesiâ S. Petri Cluniacensis Monasterij ad plagam septendrionalem juxta parietem templi, ad cujus sepulchrum multa deinceps sunt cælitùs visa miracula, de quibus scribere isthîc nihil propositum.

S. Theoger. Episcopus moritur.

In Abbatia Monasterij S. Georgij Martyris B. Theogero ad Apicem Pontificatûs sublimato Wernerus Monachus, & discipulus ejus successit, vir & ipse cùm eruditione scripturarum, tum morum integritate religiosissimus, qui regularis vitæ observantiam, quam à Præceptore sanctissimo didicit, & in se, & in subditis, omni tempore studiosissimè custodivit, unde post multa pietatis studia, non sine opinione sanctitatis ad Dominum migravit.

Werner⁹ Abb. S. Georgij.

MLXXXVIII.

Anno S. Wilhelmi S. Abbatis XIX. Indict. Rom. XI. in die S. Thomæ Apostoli, hoc est 21. die mensis Decembris consecrata est Ecclesia Monasterij Cambergensis ordinis nostri cum capellis, & altaribus quatuordecim ab Adelberone Herbipolensis Ecclesiæ Reverendissimo Episcopo in honore S. Nicolai Myreorum quondam Pontificis. Quod Monasterium Burghardus comes de Rotenburg à novo construere cœpit anno Wilhelmi Abbatis x. & in novem annis Domino cooperante perfecit, multísque possessionibus locupletavit. Ad quod fundatore postulante beatissimus P. Wilhelmus de Conventu suo isto Hirsaugiensi, ut supra diximus, Monachos optimæ institutionis duodecim misit, quibus Guntherum valde religiosum, & sanctum virum Abbatem præposuit, qui commissum sibi pastoralis curæ officium diligentissimè prosequens, magnam multitudinem Deo servientium Monachorum brevi tempore in eodem loco congregavit. Hujus Cœnobij Monachi tandem novissimis diebus nostris præsuadentem intus diabolum secuti, ab ordine sancto, quem professi fuerunt, recesserunt, sine regula cupientes vivere, facti sunt nomine, & conversatione Canonici sæculares.

Monachi primi ad Camberg. de Hirsaugia missi.

Heinricus autem comes frater memorati comitis Burghardi partem hæreditatis suæ cum esset junior sibi vendicans, duxit uxorem nomine Getam, & multis annis fuit Ecclesiarum Herbipolensis, Cambergensis, & in Orengevv fidelis, & strenuus Advocatus; postea factus est Dux, cum liberos non haberet, posuit & suæ cooperationis lapidem fundamentum

Digitized by Google

mentum domûs Domini, & conſtruxit Eccleſiam S. Ægidij in minore Camberg, quatuor in ea conſtituens altaria. Dedit nihilominus S. Nicolao, & Monaſterio præfato Cambergenſi ſubſcripta oppida, & villas, videlicet: Rotenburg, Küenburg, Villam Gebſedel, Viſchbach, Sulzdorff, Otterbach, Thulheim, & Markartershoffen.

Buggo Halberſtadenſ. Epiſcopus occiditur.

Anno prænotato Buggo Halberſtadenſis Eccleſiæ Epiſcopus, apud Goſlariam in tumultu occiditur non ſine ſuſpicione inſidiarum Heinrici. Eodem quoque anno Wezil Archiepiſcopus Moguntinus moritur: vir in omni genere ſcripturarum doctiſſimus, & ſingulari eloquentiâ facundus anno Pontificatûs ſui quinto incompleto; cui Ruthardus in Archiepiſcopatu ſuccedens, præfuit annis XXI. non ſine multis perſecutionibus Heinrici Regis IV. nam anno Pontificatûs ſui octavo, per ipſum Regem excommunicatum, de civitate Moguntinâ, & partibus Rheni expellitur, & novem annis in Thuringia commoratur, & poſtea per Heinricum V. ſedi propriæ reſtituitur.

Ruthardus fit Archiep. Moguntin.

Meginhar. Epiſcopus moritur.

Eodem anno Meginhardus contra Adelberonem Herbipolenſis ſubordinatus Epiſcopus moritur, in cujus locum ipſo Adelberone adhuc vivente, & apud ſuos, ut ita dicamus, exulante, Einhardus promotione Regis Heinrici ordinatus eſt, & occupavit Herbipolenſem Eccleſiam annis quindecim, menſibus octo, diebus tribus.

Auguſta capitur, & deſtruitur.

Hoc ipſo anno civitas Auguſtenſis Suevorum inſidijs, & machinatione, cooperantibus ad hoc Saxonibus in Cœna Domini noſtri JESU Chriſti denuo capitur; & feriâ 2. poſt Paſcha ab eiſdem deſtruitur; quam ſe retinere diu contra potentiam Imperatoris deſperabant. Sigefridus Epiſcopus ejuſdem urbis captivus abducitur, & in cuſtodia detinetur. Vingoldus autem invaſor ejuſdem Eccleſiæ in brevi moritur.

Anno etiam prænotato Heinricus Imperator exercitum validum duxit in Italiam, & omnes Antipapæ ſuo Wigberto contrarios, quantâ potuit ſævitiâ, & crudelitate perſecutus eſt. Florentinus Urbani Papæ mandata ſequentes, durâ ſatis obſidione vallavit; ſed imperare non potuit. O tempora! O mores! Romæ in cathedra S. Petri Wigbertus ſedebat idolum, & verus Chriſti Vicarius nullum manendi locum poterat invenire tutum, eò quòd peſtilentes totum occupaverat mundum. His temporibus claruerunt in hoc Monaſterio Hirſaugienſi ſub magiſterio beatiſſimi P. Wilhelmi plures Monachi præclari, & inſignes, quorum aliqui fuerunt in omni genere ſcripturarum doctiſſimi, quidam ſanctitatis merito glorioſi, nonnulli ſcientiâ ſcripturarum, ſimul ac vitæ merito coram Deo, & hominibus conſummati: inter quos primus nobis cum laude memorandus occurrit Monachus ille venerandus, nomine Adelbertus, qui per annos aliquot ſub D. Abbate Wilhelmo Prioris ſtrenuè geſſit officium. Erat ſanè vir omnium virtutũ ornatu decorus, vitæ ſanctimoniâ paternæ traditionis auditor, cuſtos, & æmulator ſtudioſiſſimus; qui etſi debilis corpore, mente tamen, & fervore ſpiritûs multis fortior fortiſſimis inceſſit. Nam ejus converſatio ſanctitatis, & modeſtiæ plena cunctis monaſticæ puritatis, & integritatis præbebat exemplum, in cujus mente ſemper Chriſti flagrabat dilectio, in ore laudis oratio, in moribus ſumma religio. Unde quicunque illius visâ converſatione ſanctior non evaſit, procul dubio ſanctus numquam fuit. Tandem peregrinationis ſuæ ſtadio conſummato feliciter migravit ad Dominum,

Adelbertus Prior Hirſaugiæ ſanctus.

factus

factus concivis Angelorum. Post cujus felicem transitum S. P. Wilhelmus Priorem in ejus locum constituit Monachum quendam venerabilem nomine Theodoricum, virum sapientiâ, & eruditione scripturarum illustrem, nec minus vitæ merito sanctum, quàm scientiæ studio eruditum. Hunc P. Sanctus postea misit Abbatem, sicut antehac supra diximus, ad Monasterium Petri domus in Constantia, ubi gregem Domini curæ suæ commissum in innocentia cordis sui omni tempore laudabiliter gubernavit. In cujus locum vir Domini Wilhelmus Priorem ordinavit Monachum quemdam nomine Ottonem, virum ætate provectum, moribus, & conversatione maturum, & cunctis fratribus summo dilectionis affectu reverendum, qui per paucos quidem menses Prior, per plures verò annos major Monasterij Cellerarius fuit. Erat in disponendis, ordinandisque rebus domesticis, ac temporalibus vir magnæ providentiæ, & peritiæ singularis, quo externa prudenter disponente, S. P. animarum profectui liberiùs omni tempore poterat esse intentus: qui etsi ratione officij curæ domesticæ cum sancta Christi hospite solicitus esse cogeretur erga plurima, spirituale tamen Mariæ contemplantis otium non contempsit; quin ita potiùs curabat transitoria, ut nunquam à contemplationis internæ dulcedine recederet. Post hunc S. P. Wilhelmus Priorem constituit Gebhardũ, virum genere nobilem, moribus, & conversatione religiosum, in rebus non minùs experientiâ agendis, quàm naturâ providum, & valde memorabilem. Hic deinceps mansit Prior usque ad obitũ S. P. Wilhelmi, quo mortuo illi mox in Abbatia successit, & postremò in Episcopum Spirensis Ecclesiæ sublimatus fuit, de quo post hæc suo loco plenius dicemus.

Otto Prior, & Cellerarius Hirsaugiensis.

Gebhardus Monachus fit Prior.

MLXXXIX.

Anno S. Wilhelmi Abbatis xx. Segevvinus Archiepiscop. Colonienſis moritur, cui Hermannus ejus nominis tertius, qui & cognomento Dives, successit, vir magnus, & inclytus. Eodem quoque anno mortuus est Otto Episcopus Ratisponensis, pro quo Gebhardus adolescens promotione Heinrici Imperatoris constituitur. Post mortem Diethmari Wormatiensis Episcopi, obijt anno S. Wilhelmi Abbatis xvi. successerat ei in Pontificatu ejusdem Eppo quidam, de quo mira narrantur, & multis annis præfuit.

Hermannus fit Archiepiscopus Coloniæ.

Anno etiam prænotato Heinricus Imperator secundas nuptias celebravit apud Coloniam, quandam Udonis Marchionis Viduam nomine Praxedem, Roschorum Regis filiam, ducens in uxorem, de qua genuit filium nomine suo appellatum Heinricum v. postea Regem, & filiam vocabulo Agnetem, de quibus suo loco dicetur.

A Colonia profectus ad Aquas Grani cum principibus suis, Conradum filium suum ex priore natum uxore, in Regem coronari fecit, quem tamen postea repudiavit, juniorem filium ex Praxede secunda uxore natum pro eo, sicut dicemus, tempore suo Regem constituens. Eodem mox anno Heinricus Imperator congregato non parvo suorum exercitu, oppidum quoddam Marchionis Egberti fortissimum in Thoringiâ positum, Gliche dictum, obsedit. In Vigilia autem Natalis Domini, quò scilicet die Dominicâ, cum magna pars primatum ob diem festum jam abierat, Eggebertus suis consulens audacter Imperatorẽ invadit, & fortiter

Conradus fit Rex.

primò reſiſtentem, tamen cedere tandem compellit. In eo conflictu Burghardus Loſſanenſis Epiſcopus, qui eâ die ſacram Imperatoris lanceam ferebat, occiſus eſt.

Peſtis dicta ignis ſacer.

His temporibus peſtilentia magna fuit in occidentali Lotharingia, ubi plures morbo, qui ſacer ignis appellatur, interiora conſumente, putreſcentes horribiliter homines membris exeſis inſtar carbonum nigreſcentibus, aut miſerabiliter moriebantur, aut manibus, aut pedibus putrefactis truncati, miſerabiliori vitæ ſervabantur: multi etiam nervorum contractione diſtorti, miſerabili tormentorum genere cruciati, longum moriendi protraxerunt agonem. Magni quoque terræ motus in pleriſque Europæ locis hoc anno fuerunt.

MXC.

Imperator proficiſcitur in Italiam.

Anno S. Wilhelmi Abbatis XXI. Imperator Heinricus Italiam denuò cum exercitu ſuorum ingreditur, & fermè per ſeptennium ibidem commoratur, Urbanum verum Chriſti Vicarium odio inveterato perſequitur, & ſuum idolum Antichriſti Vicarium Ravennatenſem Epiſcopum, quem fecerat Papam, totis viribus exaltare defendens, & perſuadere hominibus conatur. Quoſcunque ſuo Clementi adverſarios, & inobedientes reperit, ſi non mandavit occidi, bonis ad minùs fecit omnibus ſpoliari. Eodem anno Egkebertus Marchio, de quo jam præcedenti anno diximus, in quodam molendino, in quod pauſandi gratiâ declinaverat, inventus à quibuſdam Imperatoris fidelibus, turpiter occiditur.

Egkebertus Marchio interficitur.

Adelbero Epiſc. Herbipol. moritur.

Anno etiam prænotato ſextâ die menſis octobris mortuus eſt Adelbero Reverendiſſimus Herbipolenſis Eccleſiæ Præſul magnificus, in Bavaria exul, qui multa bona fecit pro Chriſti honore, & majora procul dubio feciſſet, niſi diſcordia inter Eccleſiam, & imperium, quæ ſuo tempore fuit maxima, inſuperabile interpoſuiſſet obſtaculum. Sepultus eſt in Monaſterio Lambach in Bavaria ord. noſtri, quod pater ſuus à fundamentis novum conſtruxerat, & dotaverat, in quo, & ipſe Monachus ante Pontificatum, & Abbas extitit. Annis 45. Epiſcopus fuit, ſed per Heinricum Regem quartum de Herbipoli expulſus, multo tempore in Bavaria exulabat, ſuppoſitis ei per Regem interea duobus pſeudo-Epiſcopis ſibi mutuò ſuccedentibus, Meginrado, & Einhardo, ut ſupra diximus.

Anno, item præſcripto Mechtildis liberæ conditionis matrona conſtruxit Capellam S. Martini Zum Stein vulgariter, quam multis prædijs, ſervis, & juribus dotatam Abbati, & Monaſterio S. Nicolai in Camberg pleno jure ſubjecit. Sed & alia multa bona eidem Cœnobio contulit, ſanctiſſimâ converſatione fratrum Hirſaugienſium provocata, quos ſanctus Wilhelmus deſtinavit.

Hoc ipſo anno undecimâ die Menſis Decembris moritur Joannes Monachus, & Scholaſticus Cœnobij ſancti Burghardi prope Herbipolim, vir undecunque doctiſſimus, nec minus vitæ merito ſempiternâ memoriâ dignus, de cujus ingenio, eruditione, & lucubrationibus anno ſancti Wilhelmi tertio diximus.

Monaſter. Lacenſe fundatur.

His temporibus Heinricus quidam comes Palatinus Rheni dominus in Lacu, de cujus parentela ſupra diximus anno Dominicæ Nativitatis MLX. Monaſterium Lacenſe Trevirenſis Diœceſis, uno ab Andernach, & tribus à confluentia milliaribus, pro ſalute parentum ſuorum,

Adel-

Digitized by Google

Adelheide consentiente uxore, ad honorem Dei construere cœpit, sed morte præventus ad plenum consummare non potuit. Qui moriturus anno videlicet Gebhardi Abbatis quarto Sifridum comitem Brabantiæ uxoris suæ ex priore marito filium hæredem omnium bonorum instituit, & ut Monasterium, quod apud Lacum ædificare incœperat, quantociùs perficeret, seriosè rogando demandavit. Promisit morienti vitrico se facturum omnia privignus, quoniam, ut quidam ait:

Sifridus Comes Palatinus perfecit.

Pollicitis dives quilibet esse potest.

Promissum comes juvenis seniore jam mortuo implere aliquantulum distulit, donec tandem periclitatus in mari, & voto liberatus perficere inchoatum opus compulsus fuit. Reversus autem de terra sancta Hierusalem capta, & Gotfrido de Bulgon à Christianis Rege creato, sicuti suo dicemus loco, Monasterium, quod vitricus incœperat, perficere statuit. Monachos primos, & Abbatem nomine Giselbertum de Haffliginensi Cœnobio, quod pater suus in Brabantia fundaverat, ut dictum est anno Christianorum MLXV. adduci mandavit, & Monasterium istud Lacense nihilominus Abbati in Hafflingen voluit esse subjectum, quod postea tamen annis quibusdam elapsis ab eo fuit separatum, ita ut proprium Lacensibus liceret habere Abbatem, qui multo tempore cum Priore sub Haffligensis obedientia fuerunt Abbatis. Giselbertus enim primus Abbas de quo diximus, non venit cum primis de Haffliginio Monachis ad Lacum, sed post annos plures. Comes denique Sifridus paci volens consulere Monachorum castrum suum non procul à Monasterio in declivo montis circa stagnum Lacus nuncupatum funditus evertit, cujus fragmenta murorum nonnulla usque in præsentem diem in eodem remansisse loco videntur.

Lacus à principio fuit Prioratus.

Claruit his quoque temporibus Franco memorati Cœnobij Hafflingensis secundus Abbas sub quo Monasterium Lacense fuerat consummatum, vir in divinis scripturis eruditus, & sæcularis litteraturæ non ignarus, ingenio valens, & clarus eloquio, qui metro, & prosâ plura scripsit opuscula, quibus memoriam sui posteris comendavit. Cum adhuc Monachus esset, jubente Fulgentio Abbate suo, Hafflingensis videlicet Monasterij primo, scribere cœpit insigne opus de Gratia Dei prænotatum, quod Abbas postea factus complevit. Scripsit etiam metricum opus de statu futuræ gloriæ librum I. Epistolas quoque plures ad diversos, & varios sermones, atque tractatus. Est autem Hafflingen Fornacensis Diœcesis in Brabantia tribus à Bruxellis milliaribus.

Franco II. Abbas in Hafflingen.

MXCI.

Anno sancti Wilhelmi Abbatis XXII. Indictione Romanorum XIV. Monasterium Hirsaugiense majus, quod sanctissimus Pater Wilhelmus anno regiminis sui tertio decimo, sicut dictum est supra, cœpit construere, ac per novem continuos annos construxit; impensas contribuente Marchionissâ fratrum suorum manibus tandem perfectum, & consummatum est, cum insigni Ecclesia quæ usque in præsentem sana, pulchra, integra cernitur diem. Marchionissa verò memorata, impensas contribuit plurimas, sed non omnes, quoniam, ut supra dictum est, manus in principio largas adhibuit, quas tamen offensa ante perfectionem operis retraxit. Completâ igitur Ecclesiâ, cum cæteris Mo-

Monaster. majus perfectum est.

ris Monachorum neceſſarijs manſionibus, B. Pater, ipſum templum per gyrum implevit pauperibus Chriſti, à ſuperiore videlicet parte altaris uſque ad valvas versùs occidentem, plagas extremas, & clauſis januis per ſemetipſum, cunctis cibum, & potum abundantiſſimè miniſtravit ad menſam: atque deinceps uſque ad diem obitûs ſui plus ſolito pauperibus ſtipendia præbuit, pedes lavit, conſolationes impendit. Eodem itaque anno xx. die Aprilis, quæ fuit Octava Dom. Reſurrectionis feſtiva, Eccleſia nova præfati Cœnobij majoris ad inſtantiam Beatiſs. Abb. Wilhelmi cum ſolemnitate debita conſecrata fuit per Joannem Epiſc. Spirenſem, ſub honorem D. N. Jesu Chriſti, ac Beatiſs. Apoſt. ejus Petri, & Pauli. Poſterâ idem Pontifex die Capellam retro Capitolium ſimili devotione in honorem Beatiſs. Dei Genitricis Mariæ conſecravit. Dedicatione completâ D. Pater magno æſtuabat deſiderio cupiens aliquas de S. Petro Apoſtolorum Principe habere reliquias, in cujus memoriam templum tam grande, & ſumptuoſum conſtruxerat. Hugo mittit reliquias Wilhelmo. Comunicato igitur Seniorũ conſilio Gebhardum Priorem ſuum miſit in Burgundiam cum litteris ad S. Hugonem Cluniacenſis Monaſterij Abb. inſtantiſſimè poſtulans aliquas ſibi de Apoſtolorum Principe reliquias veras, & certas condonari. Nam prius inter eos amicitia contracta fuit. Unde venerabilis Hugo petitionibus chariſſimi cupiens reſpondere amici, miſit illi per manus Gebhardi Prioris de capillis S. Petri Apoſtoli certas, veras, & pretioſiſſimas reliquias, ſcribens ſimul & ſuaviſſimas litteras eruditione, & devotione plenas. Verùm priuſquam à Cluniaco ad Hirſaugiam rediret Gebhardus, B. P. Wilhelmus ab hac luce tranſivit. Nam poſt exitum de Hirſaugia Prioris Gebhardi præfati, qui contigit ultimâ die menſis Aprilis, B. P. Wilhelmus novem duntaxat ſupervixit hebdomadibus, ut calculanti patet. Unde nec vivente ipſo Congregatio de Cœnobio D. Aurelij ad majus venire Monaſterium potuit, nec miſſus à Cluniaco venit.

Multitudo locuſtarũ. Anno prænotato Wilhelmi ſanctiſs. Abb. ultimo viſi ſunt per multas regiones vermiculi eatenùs in his terris ignoti, non longè à terra volantes, ſed ita, quòd vel manu, vel baculo contingi potuiſſent, graſſitudine quidem muſcis æquales, ſed longitudine ſatis productiores. Quorum tam infinitus fuit exercitus, ut unum penè milliarium in latitudine, duo, vel tria in longitudine viderentur occupare, denſitate verò ſuâ ipſam ſolis lucem terris interpoſiti negabant. Per quam prodigioſam viſionem, illam quæ poſt quadriennium facta eſt, Hieroſolymam tendentium profectionem ſub comite de Bullyon quidam interpretabantur figurari. Eodem anno in menſe Junio paulatim infirmari, & debilitari cœpit Ss. Abb. Wilhelmus, quem proximæ mortis ſuæ fuiſſe præſcium non dubitamus: quamvis enim debilis eſſet, ne quotidie magis, ac magis deſtitueretur viribus, vigilijs tamen devotiſſimè interfuit nocturnis, tanto exhauſtum fortitudine corpus Divini amoris fervore miſerabile macerans, ut illum tunc primùm incipere putares, in quo perfectus erat, ſcopon Monachorum. In Feſtivitate Apoſtolorum Petri, & Pauli jam debilis nimium ſuſtentatus à duobus fratribus Miſſam in privato ad principale altare majoris Monaſterij celebravit, cum lacrimis, & ſummâ devotione, quaſi jam profecturus ad Dominicum Jesum, cui fideliter ſervi-

Digitized by Google

ſervivit, operiſque boni recepturus mercedem, Introitum, quâ potuit ſonoritate vocis inchoans dixit: *Scio cui credidi, & certus ſum, quia potens eſt, depoſitum meum ſervare in illum diem iuſtus Iudex.* Et hæc Miſſa illi ultima fuit. Quarto dehinc die in capitulum ſe portari fecit, convocatiſque in unum ſuis filijs omnibus hortabatur eos ſemper in melius proficere, & uſque ad mortem in obſervantia regulari, quam didicerant permanere. Monuit eos imprimis Dominum Deum ſuper omnia diligere, ejuſque mandatis, ac regularibus inſtitutis humiliter obedire, ſe invicem Chriſtiano amore diligere, orationibus devotiſſimè inſiſtere, mundum cum ſuis vanitatibus contemnere, ad cœleſtia ſine intermiſſione ferventiſſimo deſiderio jugiter ſuſpirare. Officialibus præcepit hoſpitalitatis habere ſolicitudinem, & pauperum omni tempore inopiam relevare. Et quaſi Moyſes alter in Deuteronomio replicavit omnia, quæcunque illos à principio ſui ad Hirſaugiam introitus docuiſſet, rogans eos, & conteſtans per diſtrictum judicium Dei, quatenus in eis permaneant, & à ſemitis Monaſticæ rectitudinis non recedant. *Conſiderate* inquit, *vos brevi morituros, & itineris longi incerti, & periculoſi neceſſarios ſumptus in tempore cum poteſtis diſponite, mundum eſſe à vitijs, & ſanctis ornari virtutibus, viaticum eſt mortis.* Tertiâ die menſis Julij in Oratorium B. MARIÆ, quod ipſe ad meridionalem majoris Eccleſiæ plagam poſt locum capitularem, ſicut diximus, conſtruxit, ſe denuo portari fecit, celebratâque per unum è fratribus Miſſâ coram eo Corpus, & Sanguinem D. N. JESU Chriſti de manu ipſius ſacerdotis celebrantis ſumma cum devotione accepit, deinde ſacro inunctus oleo, juxta conſuetudinem S. Matris Eccleſiæ ad cellam ſuam reportatus eſt. Alerâ die, quæ fuit IV. menſis Julij, & tranſitu S. Præſuli Udalrici ſolemnitate votiva Beatiſs. P. Wilhelmus ab hac miſeria tranſivit ad Chriſtum, anno Dom. Nativitatis præſcripto MXCI. Indictione Romanorum XIV. Heinrici Regis quarti XXXIV. Abbatiæ ſuæ XXII. completo; ætatis verò LXV. Cujus ſacrum corpus in medio Eccleſiæ majoris Monaſterij SS. Petri, & Pauli Apoſtolorum, quam ipſe conſtruxit, honorificè ſepelitur cum certitudine ſanctitatis apud DEUM. Ad ejus funeralia convenerunt Epiſcopi duo, Joannes videlicet Spirenſis, qui morabatur in Bruchſal: & Gebhardus Conſtantienſis quondam Monachus in Hirſaugia, ipſius B. viri Auditor, atque Diſcipulus. Abbates aderant quinque: S. videlicet Theogerus Monaſterij D. Martyris Georgij in nigra ſilva: Notkerus in Zwifalten cum alijs tribus, quorum nomina, & Monaſteria non habemus in memoria. Aderant & Clerici plures, ſimul & populi multitudo non minima, qui omnes S. Wilhelmi merita plurium atteſtatione miraculorum collaudantes in cælum attollebant. Per continuos dies quinque ſolennes viri Dei celebrantur exequiæ, & ſexto dehinc die cum honore maximo ſepelitur. Cujus vitam Haymo Prior poſt Gebhardum ſcribendo compoſuit.

Exhortatio S. P. Wilhelmi ultima.

Conſcientia bona theſaurus optimus.

S. Wilhelmus moritur.

Exequiæ diebus 5. celebratæ.

Poſt mortem B. P. Wilhelmi de Prioris abſentia apud Cluniacum mœror fratres non parvus affecit, cùm ſine illius aſſiſtentia Abbatem præficere non ducerent proficuum, & diu manere ſine paſtore videretur nimis periculoſum. Eis autem cum mœrore aliquot diebus expe-

Digitized by Google

ctantibus tandem Prior defideratus advenit ſecum afferens pretioſas, pro quibus miſſus fuerat, B. Petri reliquias: audiens verò B. Patrem migrâſſe ad Dñm, ne ſine honore congruo intuliſſe videretur Monaſterio ſanctum theſaurum, cùm omnia ſciret mœſtitiâ, & inordinationibus plena, prudenti uſus conſilio ſacras Apoſtoli reliquias non ſtatim intulit Cœnobio, ſed commiſit eas fideli cuidam presbytero in vicino moranti, donec opportuno tempore illas cum honore debito introducere ad Eccleſiam potuiſſet optatam. Ad proximum igitur diem feſtum ejuſdem Apoſtoli, quem ad vincula Petri nuncupamus, Prior convocatis Abbatibus quibuſdam vicinis, aliiſque viris Religioſis non paucis ſacros Apoſtoli Pilos cum ſumma devotione fratrum portavit ad Eccleſiam. Et primò quidem eos ſuper ſepulchrum Domini Wilhelmi Abb. cui fuerant à Cluniaco deſtinati, repoſuit, ut qui vivus illos petijt, primus etiam mortuus eorum honoraretur præſentia. Deinde ſinguli per ordinem ſacris oſculum imprimendo capillis, Dominum Deum in donis ſuis, quâ poterant devotione adorabant. Poſtremò ad capſulam recluſi ibi paratam. D. Apoſtoli Petri reliquiæ cum alijs ſanctorum pignoribus repoſitæ ſunt ad munimẽ inſignis Monaſterij Hirſaugienſis, & futuræ memoriam poſteritatis. Et hic quidem Beatiſs. P. & Domino Abb. Wilhelmo finis vivendi fuit in hac peregrinatione mortali, qui multis & in vita, & poſt mortem miraculis claruit, qui monaſticæ vitæ integritatem perfectè tenuit, qui per ſe, & ſuos diſcipulos plus quàm centum Monaſteria ad ordinis obſervantiam inſtituendo reformavit: cujus vitam qui pleniùs ſcire deſiderat, volumen geſtorũ ejus, quod Haymo Prior poſtea Hirſaugienſis compoſuit, legat. Nomina autem Monaſteriorum ordinis noſtri ex Hirſaugia per ipſum B. Wilhelmum Abb. & ſuos diſcipulos poſt eum, vel de novo inſtitutorum, vel ex deſolatione reformatorum ſeriatim exprimere decrevimus, ut plura extitiſſe, quàm centum oſtendamus. Primum igitur omnium caput, & principale Monaſterium eſt Hirſaugienſe iſtud majus, quod novum à fundamentis conſtruxit:

Capilli S. Petri Apoſtoli inferuntur Cœnobio.

Monaſteria nova.

Zvvifalta.
S. Georgij Mart. in Hercynia Silva.
S. Petri in Erfordia.
S. Martini in Carinthia.
In Bruvveningen.
Prioratûs in Wielhaim.
Prioratûs in Reichenbach.
Præpoſituræ in Rothe.
In Camberg.
Prioratûs in Schonrain.
In Braitenavve.
In Gozavve.
Odenhaim.
Haſungen.
Cellæ Paulinæ.
Petershauſen.
Laven in Carinthia.
In Poſavia.
Hũgeshofen.
S. Walburgis.
Nüvvileh.
Vraugienſe.
In Lorch.

Monaſteria reformata.

In Schaffhauſen.
Loriſſenſe.
In Reinharzbronn.
In Altdorff.
S. Albani Moguntiæ.
In Bildenſtat.
S. Jacobi Moguntiæ.
Bruvvilen. prope Coloniam.
Mediolacenſe in Lotharingia.
S. Diſibodi Epiſc. in Comitatu Spanheim. quod Ciſtercienſ. nunc inhabitant.

In Lym-

Digitized by Google

In Lympurg.
In Hornbach.
In Tholegia.
In Sels.
Maurimünſter, quod Mörſmünſter appellant.
In Gengenbach.
In Schuttera.
Ettenhaim.
Schwarzach prope Argentinam.
Schwarzach in Francia orientali.
S. Stephani Herbipoli.
In Amorbach.
Nüwveſtat prope Choganum.
Theris juxta Mogantum.
Montis Monachorum Bambergenſ.
In Monchbourach.
Steinach.
Salveldenſe.
Magdenburgenſe in Saxonia.
Rhinavve.
Admontenſe in Auſtria.
S. Udalrici in Auguſta.
In Yſne.
Roſaz prope Aquilejam.
In Elchingen.
Augiæ Majoris.
In Weingarten.
In Beſſelbron.
In Bregniz.
Heremitarum.
Campidonenſe.
In Altha.
In Deckingen.
Ottenbüren.
In Alberſpach.
Benedictbüren.
In Glaubüren.
In Necashaim.
Schluchtera.
In Oxenhauſen.
S. Blaſij.
Muchart.
Mure.
Navvenſe.
Tharifienſe.
Salzburgenſe.
In Heidenheim.
SS. Petri & Pauli in nigra Silva.
In Wiblingen.
S. Trutperti.
In Trube.
In Elvvangen.
In Thierhaupten.
S. Joannis in Thurthal.
Faburgenſe.
In Andex.
In Fiſchingen.
In Blanckenſtetten.

Hæc nomina Monaſteriorum ordinis noſtri conſcripta invenimus, quæ vel à principio fundationis ſuæ Monachi Hirſaugienſis Cœnobij primi inhabitantes regularem plantavêre diſciplinam, vel antiquitus fundata, & nimiâ vetuſtate, ſive neglectâ inſtitutione deformata, ad regularis obſervantiæ tramitem reformârunt. Ferunt, & alia quædam in exteris reſtare regionibus Cœnobia ex Hirſaugienſi reformata Monaſterio, quorum nomina ſicut ſcire veraciter non poſſumus, ita ſilentio pertranſimus. Porrò ſi vel tempus pateretur, vel opportuna nobis daretur, occaſio, quales de fonte religionis rivulos profluxiſſe deſcripſimus, ſimiles in multa Cœnobia per totam Germaniam de rivulis emanâſſe fontes diceremus. Sed quia nec ratio ſuadet, nec urget neceſſitas, ut iſta latiùs hâc vice proſequamur, ne videamur prolixiores in narratione, etiam cognita multa ſcienter reſecamus. Scimus ex Monaſterio S. Albani Monguntienſi de Congregatione Hirſaugienſium Fratrum, ut ſupra diximus, penè eodem tempore Monachis noviter fuiſſe inſtitutum Monaſterium, cui aliquando permittente Deo præfui, S. Martini Præſulis in Spanheim, & Monaſterium S. Joannis Baptiſtæ in Rinckaugia cum pleriſque alijs. Denique ex Monaſterijs quibuſdam alijs, quæ de iſto

Cœno-

Digitized by Google

Cœnobio Hirſaugienſi, vel primæ inſtitutionis, vel reformationis ſuæ ſumpſerunt initia, plura recenſere poſſemus, quæ conſultò omittimus.

S. Wolfhelm. Abb. Bruwil. III. moritur.

Eodem anno, quo ſanctiſs. Abb. Wilhelmus IV. die menſis Julij migravit ad Dominum, mortuus eſt etiam S. Chriſti Confeſſor Wolfhelmus Monaſterij Bruvvilarenſis, non procul à Colonia, tertius Abb. qui multis & in vita, & poſt mortem coruſcavit miraculis. Hic natione Moſellanus, primò fuit Monachus D. Præſulis Maximini juxta mœnia Treverorum, inde tranſlatus manſit aliquamdiu in Cœnobio S. Pantaleonis in Colonia; poſtea Abbas conſtituitur in Gladebach, & poſtremò ad præfatum Monaſterium in Bruvvilen Abbas ordinatus eſt. Qui non verbis tantùm ſcriptis, ſed etiam merito ſanctitatis admirabilis fuit, pluréſque ſuæ converſationis exemplo ad meliora provocavit. Scripſit nonnulla eruditionis ſuæ præclara opuſcula, de quibus legimus ſubjecta. Ad Meginherum Abb. S. Pantaleonis edidit de Sacramento Altaris, parvum quidem ſed inſtructum volumen contra Berengarium Turonenſem. Sermones, & homilias plures ad Monachos. Carmina denique in laudem ſanctorum plura compoſuit, & varias epiſtolas ad diverſos. Obijt autem anno Domini prænotato, XXII. die menſis Aprilis; cujus vitam, & miracula Conradus Bruvvilerenſis Cœnobij Monachus luculenter conſcripſit. Verùm priuſquàm de S. Wilhelmo Hirſaugienſium Abb. hactenus continuatum claudamus ſermonem, libet eorum Monaſteriorum recenſere nomina, quorum Prælati, & fratres cum ipſo Beatiſs. P. ſucceſſoribúſque ſuis fraternam contraxerunt unitatem. Multi etenim Clauſtralium Rectores cum ſubditis ſibi commiſſis cum S. Wilhelmo, ſucceſſoribúſque ſuis, & Monachis hujus Cœnobij Hirſaugienſis contraxerunt fraternitatem, ſtatuentes, quid pro cujuſlibet loci defunctis poſt mortem debeat impendi ſuffragij ſpecialis: pari decreto firmantes, quid in quolibet fieri conventu oportet pro Hirſaugienſibus. Et ne ſemel providè dicta videamur inutiliter replicâſſe, notum volumus eſſe Rectori, quòd omnia Monaſteria ſuperius nominata, quæ de Hirſaugienſium fratrum Congregatione fuerunt, vel de novo inſtituta, vel ex antiqua fundatione noviter reformata, charitativam, & perpetuam cum eiſdem fraternitatem habuerunt, & multis ſeſe pietatis ſuffragijs adjuvabant. Aliorum verò, vel Monaſteriorum, vel Eccleſiarum nomina, fraternitatem cum S. Wilhelmo habentium ex ordine proſequemur.

Confraternitatem cum Hirſaug contrahentes.

Omnia Cœnob. ſuprà ſcripta habuerunt confrater-

Nomina Monaſteriorũ confraternit. habentium

In primis fuit Eccleſia Cantuarienſis ordinis noſtri Metropolitana, quæ fraternitatem cum Hirſaugienſibus contraxit, poſtulante S. Anſelmo ejuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo, & B. Wilhelmo præſtante. Major etiam Eccleſia Spirenſis cum Hirſaugia fraternitatem accepit. Monaſterium quoque illud Cluniacenſe famoſiſſimum, mediantibus SS. Abbatibus Hugone, & Wilhelmo confraternitatem habuit, ſimul & alia, quorum nomina ſequuntur. Monaſterium Divionenſe, Monaſterium majus Thuronenſe id eſt Eccleſia major, Monaſterium Corbeienſe in Saxonia Monaſterium, quod Kremesmünſter appellant, Monaſterium Fratrum de Citenbuoch, Monaſterium quoque Fratrum regularium de Marpach, Monaſterium Fratrum regularium in Franchenthal, Monaſterium Caſtellenſe Diœceſis Eichſtatenſis, Monaſterium S. Maximi apud Treviros, Monaſterium S. Eucharij apud Treviros, quod nunc S. Mathiæ

Mathiæ

Digitized by Google

Apoſtoli nuncupatur, Monaſterium S. Pantaleonis in Colonia, Monaſterium Cellæ S. MARIÆ, Monaſterium Bœgenack, Monaſterium quod appellatur Nuvvemünſter, Monaſterium in Kladerub, Monaſterium Kodevvicenſe, Monaſterium Maſſilienſe, Monaſterium S. Leonhardi, Monaſterium S. Annonis Sigebergenſe, Monaſterium S. Ottiliæ Homburgenſe, Monaſterium S. Hemerami Martyris Ratiſponenſe, Monaſterium S. Udalrici prope Conſtantiam, Monaſterium quoque S. Crucis in Werden juxta Danubium in Diœceſi Auguſtenſi, & Monaſterium in Lambach.

Sed & alia pleraque Monaſteria tam Ordinis noſtri, quàm Regularium Canonicorum, (cùm illo tempore alij apud latinos nulli eſſent clauſtrales) ſub mutuæ confœderationis titulo ad confraternitatem Hirſaugianæ Congregationis, memoratam per S. Wilhelmum fuerunt unita, quorum nomina cum ipſo charitatis fervore in oblivionem tranſierunt. Canonici etiam multi tam Cathedralium, quàm aliarum Eccleſiarum in diverſis mundi Provincijs conſtituti. Pontifices quoque, Duces, & Nobiles non pauci numero, famam ſanctitatis D. Patris Wilhelmi Abb. & fratrum Hirſaugienſium audientes, eorum orationibus ſe commendârunt, & inſcribi ad confraternitatem humiliter petierunt. Hirſaug. Congreg. laus maxima.

In tanto námque honore, reverentia, & æſtimatione apud omnes homines Congregatio Monachorum Hirſaugienſium habebatur tempore ſanctiſs. Abb. Wilhelmi, ut beatos ſe fore indubitanter crederent, quibus in eorum confraternitatem contigiſſet admitti. Vnde varijs vel languoribus, vel incomodis afflicti homines pro ſua ſalute certatim ad Hirſaugiam concurrebant, è quibus incolumes multi, conſolati omnes fratrum meritis ad ſua redierunt; plures etiã curatos à graviſſimis infirmitatibus orationibus, & meritis hujus ſanctiſſimæ Congregationis Hirſaugianæ conſtat, quorum nos vel nomina exprimere ſeriatim, vel cauſas dicere ſuperfluum judicamus, præſertim cum D. P. Wilhelmi virtutes, ſigna, & poſt mortem miracula habeantur in ſcriptis.

De Confraternitate verò, quam cum Hirſaugienſibus habuiſſe diximus plures, volentes conſumare ſermonem, eam defunctis non parvum credimus emolumentum præbuiſſe ſuffragiorum. Hoc enim & compactata ſonabant, & videtur congruum rationi, ut quotiens defunctus aliquis ſub confraternitatis unione decedens in congregatione Hirſaugiana denuntiatus fuiſſet, conſtitutæ pro eo mox fierent orationes, vigiliæ, miſſæ, diſciplinæ, & eleemoſynæ, quales & unuſquiſque fieri pro ſua ſalute poſt mortem expectabat. Hæc autem non erat omnibus una ſuffragiorum menſura ſed juxta confœderationis decretũ ſingulis promiſſa impendebantur. Adhæc quotiens ad Hirſaugiam aliquis ex confratribus declinâſſet, cum tanta venerationis charitate ſuſcipiebatur, ut non alienus, non advena, non peregrinus, ſed domeſticus, & incola ejuſdem Monaſterij non immeritò putaretur. Similis exhibitio charitatis in omni loco hujus ſanctæ confraternitatis Monachis Hirſaugienſibus à cunctis hilaritèr conſuevit impendi. Annis non paucis duravit hæc ſancta fraternitas: verùm ſicut nihil ſtabile in humanis, ſic & ipſa cum tempore defecit in multis. Ad hiſtoriam nunc deinceps nobis fuerit redeundum, ne proli- Magna utilitas fraternitatis iſtîc

Digitized by Google

xitate nimiâ lectorem faciamus adtædiatum. Igitur ſanctiſſimo Patre Wilhelmo viam univerſæ carnis, uti diximus, ingreſſo, Abbatia hujus Monaſterij diebus ſeptem, & viginti continuis vacavit, propter abſentiam Gebhardi Prioris, quem vir Dei parùm ante mortem ſuam ad Cluniacum miſeratin cauſa, quam oſtendimus. Quamvis autem Beatiſs. Abb. Wilhelmus per annos novem continuos maximis impenſis curis, & laboribus Monaſterium Hirſaugienſe majus, & novum conſtruendo ante mortem conſummaverit, Eccleſiámque, ut dictum eſt, conſecrari fecerit, eo tamen vivente congregatio de antiquo S. Aurelij Cœnobio non exivit.

De Domino Gebhardo Monaſterij Hirſaugienſis XIII. Abbat. qui præfuit annis 14. menſibus 3. & Geſtis illius temporis.

ANno igitur Dom. Nativit. præſcripto MXCI. Indictione Romanorum XIV. Anno Heinrici Regis quarto, mundi verò ſexies milleſimo ducenteſimo, ac nonageſimo, in die S. Petri ad Vincula, quæ eſt prima menſis Auguſti, reliquijs ipſius Apoſtoli ad Eccleſiam novam Hirſaugienſem ejus Nomini conſecratam cum magna reverentia, ſicut dictum eſt, importatis, miſſarúmque officio ſolemniter celebrato; convenerunt in unum fratres S. Congregationis, paſtoris ſolatio deſtituti, & præmiſſis orationibus, cæteríſque præmitti conſuetis, unâ voluntate, uno animo, uno conſenſu Gebhardum ſæpè dictum Priorem ſuum elegerunt in Abbatẽ hujus Monaſterij Hirſaugienſis XIII. virum doctum, ſapientem, & ad regimen animarum cunctorum judicio ſatis idoneum. Qui licèt multùm renitens, tandem precibus fratrum devictus humeros curæ paſtorali ſubmiſit, præfuítque annis XIV. & menſibus tribus, poſtea in Epiſcopum Spirenſis Eccleſiæ ſublimatus. Natione fuit Teutonicus, patriâ Suevus, nobili proſapiâ comitum de Urach ortus; ſtaturâ corporis nec brevis nimiùm, nec longâ proceritate deformis, ſed mediocritate congruâ temperatus, ita quòd in neutro notaretur exceſſus. Nigro fuit capillo in circumferentia capitis ornatus, corpore craſſus, & pulchrâ moderatione ad omnia temperatus. Puer ad diſcendum litteras Magiſtris à parentibus traditus fuit, qui cùm ingenio ſubtili polleret, ſimul ac tenaci memoriâ, morem gerere præceptoribus, quantum illa patiebatur ætas, diligentiſſimè ſemper ſtuduit, & ſatis in diſciplinis ſcripturarum, integritate quoque morum, homo docilis cum tempore profecit. Nam brevi evaſit in omni ſcientiarum doctiſſimus, & morum pulchritudine decenter inſtitutus. Omnes artes, quas liberales vocant ad plenum hauriens, didicit, & non minùs divinarum ſcripturarum ſcientiam ſufficientem adhuc juvenis conſecutus fuit. In Rhetorica arte, quam rectè dicendi apellant, præcipuâ illuſtratione peritus extitit, & non ſolùm in latina, ſed etiam in patria lingua promptus, & eloquens fuit; quod in eo vel maximè patuit, quoniam totiens coram Heinrico V. & multis Principibus diſertiſſimè peroravit.

Gebhardus Suevus ex Comitibus de Vrach fit Abbas poſt Wilhelmum.

Annis autem puerilibus in ſtudio litterarum ſæcularium exactis in Eccle-

Digitized by Google

in Ecclesia Argentinensi Canonicus factus est; ubi cùm divitijs, & honoribus auctus quotidiè apud se intumescens crescerct secundùm sæculum, in tantum conversionem horruit, ut hostis Monachorum, & diceretur, & esset. Nam rarò consuevit divitibus, & præcipuè Clericis adesse compunctio, qui tantò minùs de salutis suæ necessaria inquisitione videntur soliciti, quantò vel prosperis sunt elati, vel mundi curis perampliùs immersi. Ita & Gebhardus iste per abruptum iter gradiens vitiorum, cùm divitijs, & honoribus semetipsum metiretur in altum, pauperes Christi despiciens, & præsertim Monachos, non solùm illis nihil boni contulit, sed etiam collata ab alijs retraxit. Quodam tempore vinum, quod sancto Wilhelmo, & Hirsaugiensi sanctiss. Congregationi donatione fidelium creverat in Alsatia, Gebhardus prætensam componens causam violenter detinuit, & in usus proprios convertit. Quod præsumere eò faciliùs potuit, quò illos cum S. Ecclesia sentientes nullum à Rege habituros locum defensionis certissimè agnovit. Verùm admonitus tandem super temeritate sua per bonos viros, & DEUM timentes satisfacere læsis pro damno statuit, & ob id Hirsaugiam venit. Compositurus itaque cum S. Wilhelmo pro illatis damnis Monasterium turgidus ingreditur, & curiositate potiùs, quàm devotione ductus mores fratrum, & omnia interiora loci diligentissimè perscrutatur. Nihil enim minùs in omni vita se cogitâsse postea retulit, quàm Monachum profiteri, & vivere; sed omnipotens DEUS, in cujus potestate sunt corda mortalium, qui ex persecutore fecit Apostolum, quando, & quomodo, voluit ad se convertit etiam Gebhardum. Mores etenim, sicut diximus, fratrum primùm curiosâ, postea sagaci consideratione tacitus explorare cœpit, disputantémq; de mundi contemptu S. Patrem audivit, in cujus sermone captus, agente intus DEI Spiritu, qui ubi vult spirat, confestim mutavit propositum, & collegio sociari humiliter petijt Monachorum. Itaque provolutus ad pedes Reverendiss. Abb. Wilhelmi veniam commissorum petijt, quâ facilè impetratâ semetipsum, & universa, quæ habuit, viro DEI, & Hirsaugiensi Monasterio pro satisfactione dedit. Hæc mutatio dexteræ fuit excelsi mirabilis, hæc JESU Christi vocatio suavis, in qua & gratia Spiritûs S. mirabiliter operata manifestè cognoscitur, & Abbat. Wilhelmi sanctitatis merita declarantur. Rebus itaque suis Argentinæ dispositis, Gebhardus nulli quidquam revelans suorum assumpti propositi, ad Hirsaugiam festinus revertitur, depositísque mundi tegumentis, & curis Monachis sociatur, & quorum prius audire nomen æquanimiter non poterat, eorum se factum in numero gaudebat. Monachus ergo factus res suas omnes Monasterio contulit, & in medio fratrum juxta consuetudinem institutionis Monasticæ innocenter, & sine querela religiosissimè conversatus fuit. Qui cùm sanus aliquandiu viveret inter illos, & incolumis, ut patientia ejus probaretur, coram omnibus languorem repentè gravissimum incidit, qui ultra unius anni spatium duravit. Motu námque membrorum usque adeò fuit destitutus, ut nec manum valeret ad os porrigere, nec se de uno latere in aliud movere. Nam præter solam linguam nullum membrorum suo fungebatur officio, aliorum manibus de latere uno movebatur in aliud, cibum potúmque sumebat. Ad quem vir Domini Wilhelmus quâdam die in infir-

Gebhardus Canon. Argentin.

Gebhardi conversio.

Longo morbo coquitur.

Digitized by Google

mitorio jacentem ingreſſus, cùm videret illum, ut truncum penitus immobilem, ejus infirmitati paterno affectu compatitur, & quâ potuit dulci conſolatione ad humilem tollerantiam hortatur: Dixítque Abb. pientiſſimus ad ægrotum: *Placetne fili, ut Domini miſericordiam invocemus, quatenus dexteri tibi uſum brachij indulgeat?* cui ille reſpondit. *Abſit hoc à me pientiſſime P. ut flagellum Dei meis votis utile, & fructuoſum abjiciam; ſed malo corporis mei ſalutem parui pendere, quatenus bene detoctâ ſcoriâ ad DEUM purus merear pertranſire: Scio enim, quòd dixit, quoniã virtus in infirmitate perficitur.* Sed pientiſſimus P. miſericordiâ motus, eò magis diſcipulo infirmanti compaſſus eſt, quò minùs illum curare ſalutem audierat corporalem. Labores nihilominus miſertus fratrum ægroto miniſtrantium, manum ejus dexteram apprehendit, benedicit, orat, & oſculatur, quæ mox Domino largiente priſtinæ fuit ſanitati reſtituta.

S. Wilhelmo brachium ejus curat.

Poſt dies paucos uxor fratris Domini Gebhardi cum multo comitatu ſuorum venit ad Hirſaugiam, & quoniam nullâ ratione intra muros Cœnobij mulieribus patebat ingreſſus, ad eam Gebhardus in ſella geſtatoria extra portam à miniſtris effertur de ſanctiſſimi permiſſione Abb. Cùm ecce, ut fieri ſolet inter colloquendũ, brachium miraculosè ad tactum Abb. ſanatũ ſermonem incidit: quod audientes in admirationem non modicam convertit. At mulier fæmineâ devotione ducta manum comprehendens ſanatam oſculabatur; quæ mox in rigorem priſtinum reverſa eſt, & omnibus repentè viribus deſtituta. Gebhardus autem diſſimulato, quod acciderat, cognatámque ſalutans ad cellam ſuam reportari ſe mandavit.

Ad tactum fæminæ brachium obrigeſcit.

Interea ſanctiſs. P. Wilhelmus orationi, ſuo more intentus, factum ante portam cum brachio diſcipuli ad tactum fæminæ rigente, in ſpiritu didicit, móxque veniens ad cellam infirmati, dixit: *Hæc eſt pœna temeritatis tuæ frater, juſto judicio inflicta, qui manum DEO conſecratam, & ejus miſeratione ſanatam, famina (gloriâ tactus inani) oſculandam præbuiſti: à Domino flagellaris, qui plus vanitati, quàm humilitati monaſticæ hâc vice detuliſti. Jam deinceps admonitus eſto, ne quid ſimile præſumpſeris unquam.* His per increpationem dictis, iterum apprehenſam Fratris manum benedixit, & ſanavit, nec multò poſt meritis ſancti in toto convaluit. Ex eadem tamen infirmitate, quamdiu vixit, ut memoriam non amitteret, quorum fuerat gratiâ flagellatus, uno pede claudicavit. Enimverò cùm eſſet vir tam generis nobilitate, quàm acrimoniâ ingenij, ſapientiâ quóque, & animi conſtantiâ ſublimis, & ſingulari prærogativâ eloquentiæ præclarus, magnæ ſimul apud omnes reputationis, & gloriæ, piâ Domini caſtigatione flagellatus eſt, ne quâ mens in tanta rerum omnium proſperitate gloriâ tangeretur. Reſtitutus autem priſtinæ ſanitati, cùm in omnibus ad puritatem regulæ monaſticæ probè, & religiosè converſaretur, in Priorem S. Congregatiouis Hirſaugianæ per D. P. Wilhelmum conſilio Fratrum conſtitutus eſt: in quo quidem officio magnam circa obſervantiam diſciplinæ monaſticæ diligentiam ſemper exhibuit, & omne bonum, quod ſermone docuit, prior ipſe in ſuis actionibus demonſtravit.

S. Wilhelmus correptum diſcipulũ ſanat.

Cùm verò Beatiſſimus P. Wilhelmus in conſtructione majoris Cœnobij multùm, & continuè eſſet occupatus, tandémque cerneret optatum

Digitized by Google

tum ædificij appropinquare finem, magno cœpit æstuare desiderio, quatenus aliquas de S. Apostolo Petro posset habere veras, indubitatásque reliquias, in cujus honorem novam Ecclesiam statuit consecrandã. Consilio igitur accepto Gebhardum Priorem suum misit ad Urbanum Papam ejus nominis II. cum supplicatorijs litteris, postulans sibi vel parùm aliquid reliquiarum memorati Apostoli per eundem destinari. Veniens itaque ad Papam Urbanum Prior Gebhardus benignè quidem ab eo susceptus est; postulans tamen reliquias nihil potuit obtinere. Nam Wigbertus Antipapa Henrici Regis auxilio fretus occupaverat Romam, ita, quòd Urbano vero Pontifici nullus ad reliquias S. Petri patebat accessus, utpote qui vagus hinc inde stabiles non habuit mansiones. Retulit tamen Papa Gebhardo, de capillis S. Petri veras in Monasterio Cluniacensi, ubi ipse quondam fuerat Monachus, haberi reliquias, pro quibus illò consuluit properandum. Venerabilis autem Gebhardus, qui filius obedientiæ veraciter esse jam didicit, ad Cluniacum declinare sine Abbatis sui licentia non præsumpsit. Summus tamen Pontifex Urbanus, ne vacuum à se dimitteret Gebhardum, quorundam aliorum sanctorum, quas habuit reliquias illi tradidit, & ut sancto eas deferret Wilhelmo favorabiliter commisit. His factis ad Hirsavv missus regreditur. Reversus autem ad Monasterium Prior Gebhardus consilium Romani Pontificis Urbani S. Abbati retulit, & particulas reliquiarum sibi ab eo traditas summa cum reverentia præsentavit. Audito, quòd reliquiæ S. Petri memoratæ haberentur apud Cluniacum, B. Wilhelmus non parùm gavisus est, confidens sibi nihil denegandum à S. Hugone dicti Monasterij Abbate, quem dudum fidelem fuerat expertus amicum. Igitur post menses paucos Gebhardum Priorem cum litteris supplicatorijs misit ad Cluniacum, cui abeunti hoc Patris ultimum prædixit vaticinium. *Vade amantissime Fili, & quàm poteris celerrimè maturato ad nos reditum tuum, quoniam nisi præveneris Petrum, & Paulum Apostolos, non nobis, sed tibi longi fructum itineris cumulásti.* Pergebat ille armis S. Obedientiæ præmunitus, S. Abbatis nequaquam intelligens verbum.

Gebhardus Prior ad Urbanum PP. mittitur.

Gebhardus Cluniacũ mittitur pro Reliquijs S. Petri.

Ad Cluniacum verò cùm venisset, litteras B. Wilhelmi Abb. S. Hugoni exhibuit, postulatásque D. Petri reliquias impetravit. Interea Beatis. P. Wilhelmus de hac vita migravit ad Dominum: at ipse Prior Gebhardus postquàm redijt ad Hirsaugiam, omnium consensu Fratrum, ut diximus, Abbas in ejus locum constituitur. Electus autem anno prænotato, primo die mensis Augusti ordinationem sui, quam benedictionem vocant, usque in XXI. diem mensis Aprilis, (vel Martij hoc est Natalem Sanctis. P. N. Benedicti) anni sequentis distulit. Super qua re interrogatus à Fratribus respondit: *Sine consueta benedictione hactenus esse fratres idcirco volui, ut & ego mores vestros, & affectiones erga me plenius intelligam, & pari me vobis dilatione manifestius ostendam. In vestra nunc igitur voluntate relinquo de me statuendi, quidquid volueritis, vestrique adhuc sit arbitrij me vobis Abbatem vel continuare, vel alium eligere.* Cúmque fratres unanimi se voto optimè personæ illius responderent contentos, nec alium se velle dicerent habere pastorem, gratias eorum in se benevolentiæ retulit, & illis nimiùm urgentibus tandem ordinari consensit. Profectus ergo ad Constantiam, munus benedictionis à Gebhardo Pontifice

Gebhardus fit Abbas.

Digitized by Google

ejuſdem Urbis, qui Monachus ante fuit in Hirſaugia, & bene ſenſit cum Papa Urbano, in multorum præſentia ſuſcepit, anno Inſtitutionis primo nondum completo, hoc eſt, menſe nono, in die ſicut diximus, ſanctiſs. Legislatoris noſtri Benedicti. Qui ordinatus ad Monaſterium ſuum cum honore lætus revertitur, & cum ſolemni proceſſione à fratribus ſuis reverenter ſuſceptus eſt.

Heymo Prior Hirſaugienſ.

Anno etiam prænotato Dom. Nativitatis XCI. ſupra milleſimum Gebhardus Abb. de conſilio Seniorum, Heymonem venerabilem Monachum Priorem Conventus ſui Hirſaugienſis inſtituit, quem ad tale officium utilem eſſe, & idoneum fore non dubitavit. Fuit enim tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, & non minùs in carmine, quàm in oratione ſoluta exercitatus. In moribus quóque compoſitus, maturus, & religioſiſſimus extitit, qui fratres in omni puritate regularis Obſervantiæ præceſſit. Scripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula vitam, converſationem, & miracula ſanctiſs. Abb. Wilhelmi bino volumine, quod poſtea frater quidam abbreviavit. Scripſit & de Muſica parvum, & non inutilem libellum: Homilias quoque ad fratres nonnullas edidit, quæ alteri cuidam Heymoni Halberſtatenſi Epiſcopo, de quo longè ſupra diximus, ex errore multoties adſcriptæ inveniuntur. Nam ita confusè plerúmque tam iſtius ſcripta, quàm illius commixta videntur, quòd niſi lectoris provida ſagacitas ea noverit diſcernere, non facilè cui debeant attribui, phraſis differentiam haud intelligens, valeat judicare. Compilavit & alia quædam ſynthemata, quorum notitiam habere non potuimus. Denique Haymo iſte noſter, quem nonnulli Heymonem, quintam cupientes litteram Saxonum uſu pro prima, nuncupârunt, cùm eſſet in omni genere doctrinæ ſtudioſiſſimus, maximam colligendis, reſcribendíſque voluminibus divorum Patrum diligentiam adhibuit, & fratres ad ſcribendum hilariter verbo, & exemplo ſedulè provocavit. Unde per continuam in ſollicitando ſcriptores diligentiam, brevi tempore non parvum, nec vilem librorum ſuppellectilem comportavit. Abbas autem mox ut Pater S. Congregationis inſtitutus eſt. Clauſtrum, & reliquas officinas Monachorum omnes, (quas Beatiſs. Archimandrita VVilhelmus, vel nondum incœperat, vel incœptas non perfecerat) quâ potuit diligentiâ conſumare ſtudebat, ſumptus ad hoc præbente copioſos cive quodam Moguntino locupletiſſimo nomine VVigando, qui magno fratrum amore plura contulit huic loco in miniſterium pietatis.

Heymonis lucubrationes.

Auget Bibliothecã.

Gebhardus Monaſter. perficit.

Fuit autem Gebhardus Abbas vir perſpicacis ingenij, & talis, qui natus ad principatum, & majoris dignitatis videretur, in gubernatione rei familiaris multùm idoneus, & in cunctis agendis pluſquam credebatur aſtutus; utpote qui in conſideratione utilitatis prudenter quandóque noverat occultare conſilium, nec paſſim revelare, ſicut plures faciunt, mentis conſuevit arcanum. Sciebat enim ſerpentis aſtutiam rectori animarum penitus fore neceſſariam, ſed propterea minimè ſimplicitatem poſtpoſuit columbinam. Hinc factum eſt, quòd eum decipere, cùm eſſet prudens, & aſtutus, nemo faciliter potuit, nec ipſe, quenquam ſimplex, & rectus coram DEO, & hominibus in aliquo circumvenit. Magna in ipſo tam ſpiritualis, quàm humana relucebat ſapientia

Encomiũ Gebhardi.

Digitized by Google

pientia, quâ cæleſtia ſimul noverat, & rector utilis animarum, & prudenter diſpenſabat res familiares, ut paſtor, & medicus corporum. Auditu mirum in modum præcellebat, quod capitis bene purgati, & ſtomachi ſani fuit indicium, quippe qui remotiùs aliquantulùm, & ſubmiſſiùs dicta, quaſi propiùs adſtans clariſſimè capiebat. Ejus nomen brevi tempore in omni terra famoſum cum laude, & honore cunctis innotuit, & in ore univerſorum religio, & ſapientia Hirſaugienſis Abbatis collaudata admirabilis fuit. Ad publica Regum, & Principum conſilia ſæpiùs vocabatur, quoniam prudentiâ, & eloquentiâ fuit illuſtris, & morum integritate religioſiſſimus. Sub cujus regimine ſubſtantia Monaſterij temporalis miro modo fuit augmentata, & multæ fidelium oblationes ad ſuſtentationem ſervorum Domini provenerunt. Numerus etiam Fratrum quotidie Domino vocante auctus eſt, & plura Cœnobia noſtri ordinis ex Hirſaugiano Conventu ſub eo inſtaurata memorantur. *MXCII.*

Turcæ vaſtant Græciam.

Anno Gebhardi Abb. hujus Monaſterij Hirſaugienſis primo currente Rex Teucrorum nomine Belzeth Græciam mari tranſmiſſo cum maximo ſuorum exercitu ingreſſus omnia devaſtavit, urbes nonnullas cœpit, incendit, & ſolotenus evertit. Imperatorem Conſtantinopolitanum abduxit captivum, ejus perſonâ, tanquam mancipio viliſſimo uſus eſt, quamdiu vixit.

Eodem anno Gebhardus Abb. ſicut diximus XXI. die menſis Martij, quam ſanctiſs. P. noſtri Benedicti Natale fecit ſolemne, munus benedictionis in Monaſterio Petridomus in civitate Conſtantienſi à Gebhardo Epiſcopo noſtri ordinis ſuſcepit, menſe ab ejus electione octavo, die autem XXI.

Monach. ex Monaſterio S. Aurelij in novâ translati.

Anno quóque prænotato Congregatio fratrum juſſu Gebhardi Abb. feriâ ſecundâ poſt octavas Dominicæ Reſurrectionis de Cœnobio S. Aurelij ad majus Monaſterium SS. Petri, & Pauli trans pontem cum ingenti lætitia tranſmigravit, cunctis omnipotentem Dominum collaudantibus, quòd hunc diem diutiùs optatum videre meruiſſent, in quo voti compotes effecti, Beatiſs. P. Wilhelmi præſentiâ munirentur. Reverendus tamen Abb. Gebhardus de mandato ſanctiſs. prædeceſſoris ſui quondam Abb. Wilhelmi duodecim fratres, & Priorem apud S. Aurelium dimiſit; ne videlicet primæ inſtitutionis Hirſaugianæ locus congruis, privaretur officijs, & Eccleſia ſine laudibus eſſet vacua, & otioſa divinis. Et illi quidem XIII. fratres diebus, ac noctibus cultum, prout regula diſtinguit, celebrabant divinum, quibus neceſſariæ vitæ præſentis providentiâ Paſtoris Gebhardi miniſtrabantur.

Ingens fames, & peſtis.

Anno prænotato fames in omni terra ingens fuit, quam ſecuta eſt peſtilentia magna, quæ multa hominum millia brevi tempore abſumpſit, nec homines ſolùm è medio plures horrenda mortalitas abſtulit, ſed etiam pecudum infinita millia proſtravit. Erant pavoribus omnia plena, ita ut dies noviſſima inſtare putaretur.

Conradi Bruvvilen. lucubrationes.

Claruit his temporibus Conradus Monachus Cœnobij S. Nicolai in Bruvviler Colonienſis Diœceſis B. Wilhelmi Abb. quondam auditor, atque diſcipulus. Vir in omni genere ſcripturarum eruditus, & morum integritate clarus. Scripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula vitam prænomi-

nominati ſanctiſs. Abb. Wolffhelmi ad Gebhardum Bruvvilerenſem, & Hermannum S. Pantaleonis Abbates libro uno. De miraculis ejuſdem ſancti alium compoſuit libellum. Homilias, & ſermones etiam plures, & alia lucubrâſſe dicitur, quæ ad notitiam noſtræ lectionis non venerunt.

MXCIII.

Mors Ducis Bohemiæ.

Anno Gebhardi Abb. ſecundo, Fratislaus Bohemiæ Dux in venatu repentè cadens de equo morte ſubitaneâ interijt. Eodem anno viſus eſt in aëre ſplendor, tanquam ardens facula in nocte volans ab oriente in occidentem, & ibi ſtatim evanuit.

Eodem anno Gebhardus Monaſterium Prioratûs in Schonrein, quod Anteceſſor ejus Beatiſs. P. Wilhelmus conſtruere cœpit, eleemoſynis adjutus fidelium perficere cupiens diligentiam ſuam adhibuit, & magnam Eccleſiæ partem per intervalla temporum erexit. Eſt autem locus ipſe Schonrein, ut ſupra diximus, in Diœceſi Herbipolenſi juxta Moganum fluvium in monte ſitu amœnus, aëre ſalubris, & ſolitudine ſuâ ad Monaſticam inſtitutionem valdè idoneus, quem olim Ludovicus comes, & frater ejus Berengerus de Thuringia S. Abb. Wilhelmo ad conſtruendum Cœnobium pro remedio animarum ſuarum tradiderunt.

Stephani Ilſenburg. Epiſt. contra Henric. IV. Imp.

Claruit his quoque temporibus Stephanus, qui & Herrandus ex Abb. Ilſenburgenſis Cœnobij noſtri ordinis Epiſcopus Halberſtatenſis in Saxonia; Vir tam in divinis ſcripturis, quàm ſæcularibus litteris eruditiſſimus, morúmque integritate reverendus, & Apoſtolicæ Eccleſiæ defenſor acerrimus. Scripſit ex perſona Comitis Ludovici fidelis Eccleſiæ Romanæ ad Walramum Cicenſem, ſive Noviburgenſem Epiſcopũ, Heinrioi Regis IV. partes plus æquo ſequentem, epiſtolã non minus elegantem, quàm prolixam: in qua ſcelera, & errores ipſius Henrici Regis conſtanter, & apertè redarguit, ipsúmque defenſorem illius reum cunctorũ ſcelerum deſcribit. Qui in eadem epiſtola inter cætera Walramum his verbis alloquitur. *Audi igitur, vera non fucata, audi fortia, non faceta. Omnis, qui dignitates vendit ſpirituales, Hæreticus eſt. Dñs autem Henricus, quem Regem dicunt, Epiſcopatus, & Abbatias vendit. Etenim Conſtantienſem, Babenbergenſem, Moguntinenſẽ, & plures alias, pro pecunia; Ratisbonenſem, Auguſtenſem, & Strasburgenſem pro gladio: Abbatiam fuldenſem pro adulterio, Monaſterienſem verò Epiſcopatũ (quod dicere & audire nefas eſt) pro ſodomitica immunditia vendidit. Quæ ſi impudenter negare volueris, teſte cælo, teſte terrâ, omnes & à furno redeuntes ſcioli concludent hoc: Dñs Henricus hæreticus eſt. Pro quibus nefandis malis ab Apoſtolica ſede excommunicatus, nec regnum, nec poteſtatem aliquam ſuper nos, qui ſumus Catholici, poterit exercere.* Hæc viri Conſtantia divini timoris manifeſtum fuit indicium, & fidem in ſcriptore ſanctam, integram, & rectam plurimùm ſine dubio commendavit. Scripſit memoratus præſul Stephanus, & alias in cauſis fidei, & Eccleſiæ Catholicæ plures epiſtolas, quibus memoriam ſui nominis cum honore tranſmiſit ad poſteros. Ex quibus duæ ſunt ad Gregorium Papam VII. quatuor ad Urbanum II. & aliæ ad alios, quarum incertus eſt numerus.

Henric. IV. perſequitur Hirſaugienſes.

Ex præſcriptis Henrici Regis IV. ſceleribus occaſio nobis donata videtur, ut quanto furore S. Hirſaugienſis Cœnobij Congregationem omni tempore, quoad vixit Eccleſiæ rebellis perſecutus fuerit, in medium proferamus. Audiens namque multorum relatione ſuorum quan-

tâ fi-

Digitized by Google

ti fidelitate, & constantiâ Monachi Hirsaugienses cum Romana sentirent Ecclesia, in furorem conversus, cùm hostis, & destructor esset Ecclesiæ, in publico suorum Principum consessu præcepit militibus suis, ut Monasterium Hirsaugiense funditùs everterent, & sibi omnia bona illius in beneficium usurparent. Ad quod facinus perpetrandum quendam Wernherum Episcopum Argentinensem Simoniacum, & sceleratissimum virum S. Romanæ Ecclesiæ publicum hostem Capitaneum, & factionis Principem constituit, quem voluntarium, promptum, & idoneum ad omnia nefanda, & scelera committenda præscivit. Qui homo perversus, & nequissimus negotium contra Dei, & Ecclesiæ Christi honorem libenter susscipiens milites hortatur suos in opus hoc Regi honorificum se quantociùs præcingere, unde & emolumentum magnum, & honorem apud Regem favorabilem essent habituri. Cúmque milites tam nefandum scelus detestarentur in Dei servos committere, Wernherus solo nomine Episcopus, dixit: *Ego vos milites in hoc Regis nostri clementissimi negotio contra inobedientes, & rebelles Monachos præcedam, ego primus ero, qui magnifici Imperatoris nostri contumelias vindicabo, ego prior manus in sacrilegos, & pediculosos cucullatos extendam, & Monasterium eorum, in quo Domini nostri Regis adversarios hospitio toties receperunt, evertam: quicúnque me vestrûm secutus non fuerit, læsæ Majestatis reus punietur.* His dictis loricam induit, & armatus equum, (cædis, & minarum plenus in Monachos sæviturus inermes) furens ascendit. Omnipotentis justitiâ tactus, spumans, & clamans horribiliter de equo cecidit, & morte præoccupatus subitaneâ miser coram omnibus exspiravit. Cujus repentino interitu perterriti milites, valde timuerunt, nullúsque eorum ausus fuit contra Monachos Hirsaugienses quidquam sinistri præsumere. Furor tamen insanientis schismatici Regis, quem contra Monachos Hirsaugianos semel diabolo instigante, & persuadente conceperat, nequaquam propterea cessavit: nam etsi nemo in Dei servos manus suas præsumeret extendere, constat tamen illum suis etiam posteà excidium loci pluries demandâsse. Neq; enim solos Monachos persequebatur Hirsaugienses, sed omnes, qui cum Romana Ecclesia rectè sentientes, ab ejus se communione subtrahebant, perdere omnino, & eorũ delere nomina laborabat.

Wernher. Episc. Argentinens. morte subitaneâ punitur.

Heinric. IV. Hirsaugiẽses odit.

Wezilonem Archiepiscopum Moguntinum, de quo supra diximus, primò sibi consentientem, sed posteà ob nimietatem scelerum ejus adversantem multis contumelijs, injurijs, & persecutionibus affecit. Ejus quóque successorem Ruthardum venerabilem valde virum de sede Moguntina expulit, & per novem annos continuos exulare in Thuringia coegit. Giselberţum Abb. B. Wilhelmi discipulum de Hasungen cum tota Congregatione sua Monachorum simili ferocitate fugavit, & possessiones eorum miserabiliter distraxit. Adelberonem Herbipolensis Ecclesiæ sanctum Pontificem, & plures alios de suis Ecclesijs propter obedientiam Romanæ Sedis, quam sequebantur, violenter fecit expelli, & alios in eorum locum ordinari. Plura denique Monasteria propter ejus sævitiam, & crudelitatem, aut destructa fuerunt penitus, aut bonis suis miserabiliter spoliata, & multiplicata sunt mala super terram. De Monachis autem Hirsaugiensibus, quorum laus erat in Ecclesia, sæpiùs coram amicis suis publicam fecit querelam, & quasi malorum in eum partem susHeinricus plures Episcopos expellit.

Imper. Hirsaugiensib. iratus.

Digitized by Google

citâſſent non modicam, ſupremum illorum Cœnobio iteratis vicibus comminabatur excidium. Nec latuerunt minæ ſchiſmatici Regis innocentem, ſanctiſſimámque Hirſaugiani cœtus Congregationem, quæ orationibus pugnavit contra ferrum, & ſpem ſuam habens in adjutorio Altiſſimi, hominis inflati comminationes forti animo contempſit. DEO námque protegente famulos ſuos, nemo illos audebat contingere.

Conradus patri rebellat.

Anno prænotato Conradus Regis Heinrici ex Bertha uxore prima filius, à patre deficiens, imperium ad ſe trahere conabatur, litteris Vrbani Papæ, ac multorum Principum conſilio inductus. Sed operæ pretium fuerit cauſas hujus rebellionis filij contra patrem nefandas, vel paucis facere notiores, ne temerè factum putetur.

Cauſa rebellionis.

Heinricus Rex pater Conradi uxorem ſuam ſecundam nomine Praxedem, quam ante ſeptennium ferme Coloniæ ſibi fecerat copulari, ut ſupra dictum eſt, nimiùm cœpit odire propterea, quòd nefarijs reluctaretur ejus ſtudijs, in tantum, quòd majus fuit odium, quàm dilectio illa maxima, quâ illam priùs amaverat. Rancore nimiùm prævalente poſuit illam in cuſtodiam, & pleríſque ex ſervitoribus ſuis præcepit, quatenus illi vim inferrent, eo aſtante, & vidente, imò ſicut dicebatur, auxilium violatoribus præſtante. Ad tantam quóque averſionem, & deteſtationem innocentis mulieris, homo reprobus circa fidem devenit, ut, quod dictu nefas eſt, etiam filium ſuum Conradũ publicè ad ejus concubitũ invitaret. Quo horrore percuſſo, & patris contaminare torum conſtanter recuſante, rex eum ad uxoris illicitos concubitus provocare cupiens inter cætera dixit: *Quid ignave cum famina coire metuis, quæ nullâ tibi eſt affinitate conjuncta? Non enim filius es, quemadmodùm tu errore deceptus exiſtimas, ſed cujuſdam de Suevia peregrini Principis, cujus & faciem manifeſtè repræſentas impreſſam. Accede igitur confidenter, & cum hac muliere facito, ſicut ille fecit cum Matre tua meretrice.* His ſermonibus ultra modum eſt indignatus Conradus in patrem, ſed iram prudenter diſſimulans, poſt dies paucos rebus ſuis diſpoſitis, cum quibuſdam ſibi conſentientibus de patris palatio diſceſſit, & ad Papam Vrbanum in Italiam pervenit, à quo honorificè ſuſceptus aliquamdiu quievit, & non poſt menſes plures in Regem ab eo ſublimatus, Machtildem potentiſſimam Lombardiæ Principem, promovente Papâ, uxorem accepit, & in Italia favore omnium contra patrem regnare cœpit. Erat autem vir optimus, omníque bonitate, & probitate conſpicuus, humilis, modeſtus, & plenus charitate, ſummâque in Clerum, & Monachos clementiâ utens, ac pietate, & cujus præſentiâ mundus videbatur indignus, ideóque in brevi conſummavit tempora multa, & quia placuit anima ejus DEO, raptus eſt, ne malitia hujus mundi mutaret intellectum ejus. Nam paucis ſupervixit annis, ut poſteà dicemus.

Conradus regnat in Italia.

Machtildis de cuſtodia evaſit.

Regina verò Praxedis poſt multas injurias, & contumelias, inauditáque mala ſibi per impium tyrannum innocenter irrogata, DEO miſerante tandem de cuſtodia evaſit, & ad Machtildem prænominatam Longobardorum Dominam potentiſſimam venit, quam illa cum magno honore ſuſcipiens, poſt dies paucos ad Vrbanum Papam II. perduxit. Ad cujus pedes miſerabilis Imperatrix provoluta, omnem infelicitatis ſuæ hiſtoriam Pontifici, lacrimis profluentibus, per ordinem manifeſtans aperuit.

Papa

Digitized by Google

Papa Reginæ compatiens, post verba necessariæ consolationis, quàm primùm fieri potuit, Synodum Cardinalium, & Episcoporum congregat, quibus in unum adunatis inaudita Regis Heinrici scelera manifestat, & quid ipsi de illo sentiant, per singulos interrogat. Quorum omnium hæc una fuit sententia: Heinricum ut hæreticum pertinacem, atque rebellem ab omni potestate imperij jure censeri depositum, & ab omni communione Sanctorum remotum. Vrbanus itaque Romanæ Sedis Pontifex, de consilio omnium, qui residebant in Synodo, Heinricum Regem Simoniacum, Hæreticum, Nicolaitarum hæreseos Principem, S. Ecclesiæ Catholicæ inobedientem, atque rebellem denuncians, denuo subscribentibus cunctis excommunicavit, anathematizavit, & maledixit propter inaudita, & nefanda scelera, quæ propriam commisit in uxorem, ipsúmque maledictum, schismaticum, Ecclesiæ Catholicæ hostem, Dei, & SS. ejus adversarium proclamat.

Rex Henricus denuò excommunicatur.

Praxedis Imperatrix non diu commorata in Italia, post menses paucos ad Patriam suam, Regnum scilicèt Ruscorum reversa, Cœnobium sanctimonialium, omnipotenti Deo sub regula monastica humiliter militantium devota ingreditur, in quo Domino servisse usque ad mortem devotissimè perhibetur. Quæ sanctitatis crescentibus meritis tandem Mater sororum suarum, & Abbatissa electa est, in quo dignitatis officio se bonorum exemplar omnium præbuit, & tandem ad Christum, quem dilexit, migravit.

Imperatrix fit Monialis.

Anno etiam præsignato, XXIII. die mensis Septembris solis defectio facta est, quam ecclipsin Græci vocant, manè horâ diei tertiâ. Draco etiam volans per aërem apparuit, cujus spectaculum plures in admirationem, & pavorem convertit; iterúmque pestilentia magna subsecuta est, quæ & hominum infinita millia passim abstulit, & pecudum majorem partem consumpsit.

Defectio solis.

Pestilentia magna.

MXCIV.

Anno Gebhardi Abb. tertio, Vrbanus Papa in multis Galliæ locis habito Præsulum concilio plura statuit, & tam per se, quàm per alios Crucem, contra Saracenos Mahumetis spurcissimos cultores pro recuperatione Terræ sanctæ, regni Hierosolymorum, in omni Christianorum orbe prædicari mandavit. Quod quidem opus sanctissimum, & feliciter inchoatum est, & tandem feliciùs consumatum, per continuum fermè triennium monendo prædicatum extitit, priusquàm profectio sancta peregrinorum incepta fuit.

Passagium ad terrā S. prædicatur

Claruit his temporibns in Affrica Rasis Philosophus, & Medicus suo tempore doctissimus, quem alij Bachilonem, alij verò Mahumetum proprio nuncupatum nomine voluerunt. Hic in Arabica lingua peritus multa ex veterum lectione medicorum volumina composuit, quibus memoriam sui posteris commendavit. De correctione videlicèt medicinarum scripsit librum unum. Antidotarium quóque librum unum. Ad Regem Almansorem de cura morborum volumen insigne composuit, in quo totius ratio medicinæ continetur. Item de morbis puerorum librum unum. De divisionibus librum unum. Aphorismorum librum unum. In Astronomiâ, & Alchymia plura scripsit, quæ ad manus nostras necdum pervenerunt. Alia similiter in medicinis, quæ non vi-

Rasis Medicus in Africa claret.

Digitized by Google

dimus, edidit. Claruit & hâc ipsâ tempeſtate Hildebertus Cenomānenſis Epiſcopus, & poſteà Turonenſis Archiepiſ. I. vir ſuo tempore, nulli ſecundus, ingenio profundus, & multùm diſertus eloquio, Berengarij Turonenſis quondam auditor, átque diſcipulus, ſed errorum ejus contemptor, & hoſtis, qui pro Eccleſiaſtica libertate multas injurias, & perſecutiones ſuſtinuit uſque ad exilium, & carceres. Scripſit utróque ſtyli officio, metro ſcilicet, ac prosâ plura ingenij ſui præclara opuſcula, & non minùs vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum clarus effulſit. De cujus lucubrationibus iſta invenimus. Opus metro compoſitum ſuper totius miſſæ officium librum unum. De ſuis ærumnis, calamitatibus, & exilio librum unum. De miſeria hujus vitæ librum unum. De Sacramento Altaris librum unum. Epiſtolarum ad diverſos librum unum. Carminum, Hymnorum, & Epigrammatum librum unum. Berengarij quóque præceptoris ſui ab errore converſi, & maximè pœnitentis poſteà mortui epitaphium in verſibus 50. compoſuit, alia nonnulla edidit, quæ in manus noſtras minimè venerunt.

Hildeberti Epiſc. Cenomenſis opera.

MXCV.

Anno Gebhardi IV. magna in pleriſq; regionibus prodigia factaſu tu. Aves námque domeſticæ omnis generis, anſeres, pavones, gallinæ, & cætera id genus, quæ inter homines fuêre nutritæ, ſubitò conſortia hominum contempſerunt fugientes ad nemora, & montes, & ſilveſtrium feritatem aſſumentes, non ampliùs redierunt ad homines. Terræ motus crebri fuerunt, imbrium, & aquarum inundationes multæ, peſtilentiæ, mortes, & cunctarum inopia rerum mortales miſerabiliter afflixerunt. Acies in cælo pugnantium crebrò viſæ ſunt, & multos terruerunt. Viceſimâ quartâ die menſis Februarij anno præſcripto, ſtella in oriente viſa eſt, quæ locum ſuum longo interſtitio crebris ſaltibus in alium mutavit, & diu in una ſtatione ſtabilis non permanſit. Circa nonas quóque menſis Octobris cometes ad meridionalem plagam apparuit, qui ſplendorem ſuum in obliquum, quaſi in formam gladij protendit. Nubes etiam ſanguineas tam ab oriente, quàm occidente ſurgentes, & in medio cælo ſibi concurrentes, rurſúmque medijs ferè noctibus à ſeptentrione igneos conſurgere ſplendores, plerúmque & faculas ardentes volitare per aëra multi ſcriptores illius temporis ſe vidiſſe teſtati ſunt.

Prodigia multa.

Cometes enſiformis

In Diœceſi Colonienſi Presbyter quidã probatæ fidei nomine Svvikerus, horâ cujuſdam diei ferme nonâ, duos equites vidit in aëre concurrentes, quorum alter Crucem in manibus habebat non modicam, quâ alterum percutiens ſuperabat. Alius quidam Presbyter nomine Gerlacus quodam die circa horam meridianam cum duobus itineris ſui comitibus in nemore quodam ambulans, gladium miræ longitudinis quaſi raptum à vento in aërem deferri manifeſtiſſimè vidit, qui ſine miniſterio cujuſdam ferebatur in altum, & quouſque viſus poterat ſubſequi, gladius in cælum videbatur elevari. Audiebatur & fragor, quaſi aëris motûs velocitate percuſſi, qui ſicut & viſus paulatim minuebatur, quantò ſublimius ferebatur enſis. Referebant complures civitatem ſe nocturnis temporibus in aëre vidiſſe ſuſpenſam, & quaſi hominum turmas illam obſediſſe in gyro, machináſque applicuiſſe varias, & ad capiendam urbem præparatas, omniáque illic apparuiſſe fieri ſecundùm ordinem, quæ facere

Equites in aëre.

Gladius in aëre.

Civitas in aëre viſa.

morta-

Digitized by Google

mortales in obsidione urbium isthic consueverunt. Multi etiam Crucis signaculum sibimet non manu hominis, non ingenio, non arte, sed divinitus in fronte, indumento, vel qualibet alia parte corporis ostendebant impressum, cui simile quóque nostris diebus circa Spanheim, & in Leodiensium Diœcesi simul, ac Moguntina circa Rhenum nos ipsi vidimus factum, quemadmodum suo inferiùs loco manifestiùs exprimemus. Hæc autem S. Crucis miraculosa impressio, multis fuit causa incitamenti, ut pro recuperatione Dominici sepulchri ad iter se Hierosolymitanum, de quo sequente anno dicemus, præcingerent. Crux in hominibus apparet.

Mulier quædã biennio prægnans continuè, cùm ad partum putaret se urgeri, tandem post duos imprægnationis suæ annos, rupto utero puerũ effudit loquentem. Alia quædam infantẽ per omnia peperit bimembrem. Natus est etiam puer biceps, reliquo tamen corpore unus. Et agnelli plures binis capitibus exorti sunt, & multa mirabilia visa sunt super terram. Globus námque ignis in modum fulguris coruscantis subitò ad longitudinem lanceæ se dilatans, sed latior clarissimâ die, & in ipso fervore solis discurrens, intuentium oculos improviso terrore concussit, sed neminem læsit. Quâdam verò die sole jam declinante ad occasum, nullâq; in aere nubeculâ penitus apparente, ecce globi ignei in diversis cæli partibus multi, quasi per totum aërem discurrentes visi sunt, tandémque altiùs elevati sese receperunt in cælum. Multi autem, qui eos viderant, non ignem, sed angelicas fuisse Potestates in præsagium futurorum divinâ providentiâ missas ad consolationem mortalium opinabantur. Monstra. Puer loquens nascitur. Globi ignei in aëre.

In Saxonia bos humana protulisse verba notatus est, trinâque vice dixisse, ad pastorem: Vade, Hierusalem capietur à Christianis. Multa, & alia miranda his temporibus in orbe Christianorum visa sunt, quæ causâ brevitatis omittimus: quorum consideratione permoti fideles, multa millia hominũ fecerunt se Cruce signari, & sequente anno Hierosolymã profecti sunt. Bos loquẽs

MXCVI.

Anno Gebhardi Abbatis v. Indictione Romanorum iv. Welfo Dux quondam Bavariæ Heinrico Regi diu rebellis, & contrarius, & Ducatum prædictum compulsus dimittere, posteaquàm multas instabiles peragraverat mansiones, ad gratiam ejus redijt, & amissum Ducatũ recepit. Welfo Dux Bavariæ redit in gratiam cum Heinrico.

Anno igitur Dominicæ Nativit. prænotato, visis tot prodigijs, & mirandis, quæ divina providentia mortalibus jam plusquàm per triennium ostendit; communis, & magna expeditio Christianorum, quam Passagium pleríque vocant, pro recuperatione Hierosolymitanæ civitatis, & Dominici sepulchri ultra mare facta est contra Saracenos, qui Terram sanctã per annos plures occupaverant. Ad militiam ex Hispania, Gallia, Aquitania, Burgundia, Flandria, Brabantia, Anglia, & ex omnibus regnis, & Provincijs Occidentalibus, tam Regum, Principum, Nobilium, quàm vulgi utriúsque sexûs, innumerabiles turmæ armatâ manu, crucéque signati surgentes Hierosolymam tendere cœperunt Duces diversos secuti. Primi námque Petrum quendam Presbyterum Eremitam natione Gallum ex Amiens oppido natum, virum quidem statura pusillum, sed corde, & animo magnum, qui totius peregrinationis prima causa fuit, sequentes ad quindecim millia æstimati, per Germaniam, Bavariam, & Hungariam non sine magna difficultate transeun- Petrus Eremita.

Digitized by Google

res, Conſtantinopolim, & inde ad regiones Terræ ſanctæ proximas pervenerunt. Ex quotidiano concurſu peregrinorum aucti ſicut arena maris, ut eorum jam penè infinitus eſſet numerus. Alij quendam Presbyterum nomine Folemarum ſequentes Ducem, per Saxoniam, Bohemiam, & Auſtriam pedeſtri itinere profecti ſunt, quorum numerus ultra duodecim millia fuit æſtimatus, quemadmodùm ab his, qui interfuerant, litteris invenimus commendatum. Plures etiam per Danubium navigio deſcenderunt, quorum non parvus fuit numerus, qui ſingulis fermè diebus maximè augebatur. Nonnulli Cisrhenani, Moſſellani, Colonienſes, Cynovoti, Weſtrafij, Wetterauſij, & Franci orientales Goteſchalcum Presbyterum quendam Moguntinum ſequebantur Ducem, quorum multitudo fuit maxima. Porrò Galli, Hiſpani, & Angli per mare mediterraneum ad Paleſtinam navigio ſimiliter pervenerunt, quorum innumerabilis multitudo navibus mare latiſſimum cooperuiſſe videbatur. Mirabilis, & perpetuò memorandus tot Chriſtianorum in unam expeditionem concurſus, quorum ſumma pluſquàm quater centum millia hominum fuit æſtimata; quanquàm fuerint nonnulli authores, qui numerum peregrinorum in unum convenientium apud Antiochiam ſexcentorum millium ſummam dixerint exceſſiſſe, quorum non pauca millia ab infidelibus intempta ſunt.

Folmarus Dux peregrinus.

Goteſchalcus alius Dux peregrinorum.

Numerus militiæ Chriſtianæ

Huic expeditioni tam ſanctæ, támq; neceſſariæ Monachi, & Moniales, ſenes & juvenes, virgines, & maritatæ mulieres cum parvulis, & infantibus ſine certo numero plures interfuerunt, & multæ multis fuerunt in ſcandalum, & ruinam. Quoniam verò totius Paſſagij hujus hiſtoria in duodecim libris digeſta plenius habetur; hîc diutiùs in ejus narratione conſumere tempus ſuperfluum judicavimus. Præmiſſis igitur paucis de Gotfrido comite de Bullion, quem nomine Ducatus Lotharingiæ Principes hujus ſanctæ peregrinationis honorarunt, Ducem propter fortiter geſta illum, cùm non eſſet, pro reverentia nuncupantes; & exterminio Judæorum, quod peregrini minùs conſultè feciſſe notati ſunt, reliqua omittemus. Godfridus igitur comes de Bullion in Provincia Lotharingiæ vir magnanimus, fortis, & in fide Chriſtiana devotiſſimus, audiens terram Palæſtinam, id eſt, Judæam, quam Dominus, ac Redemptor noſter Jesus Chriſtus Dei filius proprio ſanguine conſecravit: ipsúmque templum Dominici ſepulchri tam indignè fœdari à Saracenis, & Chriſtianos ab ijſdem tam miſerabiliter oppreſſos, cùm, Vrbano Papa II. jubente, Crux in omni terra prædicaretur, animo compunctus eſt, & amore cæleſtis regni pro defenſione fidelium arduam hanc peregrinationem humili devotione ſubivit, ac tandem non ſine maximis periculis, laboribus feliciter complevit. Qui ut militiam Chriſti ſine præſumptione ſpei revertendi profiteretur expeditus, comitatum ſuum de Bullion cum omnib⁹ ad eum pertinentibus Leodienſi Eccleſiæ in jus proprietatis perpetuum vendens tradidit pro mille trecentis marcis argenti puriſſimi; & quidquid habuit aliud in poſſeſſionibus, cenſibus, & annuis provẽtibus, vel ſupellectili, quod ſecum ducere non potuit, fratre ſuo Balduino conſentiente vendidit, & omnib⁹ in pecuniã redactis, cum eodem fratre, & omni familia ſua in auxilium Chriſtianorũ cum cęteris peregrinis ad regnum Hieroſolymitanum profectus eſt, & ampliùs in Europam, multò minùs

Gotfridus comes de Bulliõ Dux exercitus.

in

Digitized by Google

in Lotharingiam reversus non fuit, sed mansit in militia Jesu Christi stabilis, & usque ad mortem perseveravit. Quem Christiani Principes Regem, Jerusalem urbe tandem captâ, fecerunt, sed coronam portare auream in ea civitate noluit, in qua Rex cœlorum spinis coronatus fuit. Ejus verò Ducatum de Bullion Leodiensis Ecclesia sicuti totum pecuniâ liberum emerat, ita possidet quietè usque in præsentem diem. Unde propter reverentiam à Principibus Gotfrido comiti collatam, ut non comes de Bullion, sed Dux de Lotharingia diceretur: Episcopus Leodiensis Ducem se pariformiter scribere consuevit. Eodem anno, quo Petrus, & Gotscalcus Presbyteri de Bullion præcesserunt, ex diversis regnis, & Provinciis, Galliæ scilicet, Angliæ, Flandriæ, Lotharingiæ, gens copiosa, & innumerabilis in multa supellectili, ac substantia Hierosolymã proficiscens, comessationibus, & luxuriæ dedita, spiritu crudelitatis adversus Judæorum insurrexit populum, per quascunque urbes iter faciebant, crudelissimam in eos exercentes necem, asserentes sic obsequium se præstare Deo in suæ expeditionis principio contra hostes fidei Christianæ. Idque factum est præcipuè in Regno Lothariensium.

Peregrinorum luxus perdidit eos.

Hæc autem strages Judæorum primò in civitate Colonienſi à civibus facta dicitur: qui subitò in eos irruentes, domus, & Synagogas eorum subverterunt, omnia illorum bona inter se dividentes. Quo viso circiter ducenti ex Judæis navigio per Rhenum ad oppidum Nyssiense fugere cooperunt: quos peregrini, & cruce signati persequentes trucidârunt omnes, nec unum relinquentes vivum.

Colonienſ. interfecerũt Judęos.

Hinc Moguntiam pervenientes comitem quemdam Emichonem nomine virum nobilem, & potentem illius regionis invenerunt, qui & peregrinorum præstolabatur adventum: Judæi verò, qui in Moguntia habitabant sibi timentes, Episcopo Ruthardo spe salutis infinitos thesauros committunt; qui pecuniâ cautè repositâ, illos in suæ domûs solio à facie comitis in loco clausit tutissimo, verùm comes Emicho, & cruce signati fractis seris, & januis septingentos utriúsque sexûs Judæos in ore gladij peremerunt, reliqui viso furore sævientium Christianorum mutuis se vulneribus confoderunt; Matres lactentibus guttura ferro secabant, alios transforabant, ne in manus horrendas incidérent Christianorum, quos incircumcisos, id est Gohim nuncupabant; sic & ipsi omnes crudeliter sunt interfecti.

Moguntiæ peregrini interfecerũt Judęos.

Anno Dominicæ Nativitatis præscripto Monasterium ordinis nostri in Reinhausen Moguntinensis Diœcesis in Saxoniæ partibus fundatur, paucis ab oppido distans milliaribus: in quo multi deinceps Monachi religiosissimi claruerunt.

Monasterium Reinhausen fundatur.

Primus dicti Monasterij Abbas nomine Reinhardus, vir divinis scripturis studiosissimus, & multùm eruditus, metrico genere scribendi non minùs exercitatus, quàm oratione solutâ, ingenij sui non pauca lucubravit opuscula, de quibus tandem vidimus subjecta. Comentarius in Isajam Prophetam, librum I. In Ezechielem quóque Prophetam librum I. In omnes Epistolas S. Pauli. libros XIV. In librum B. Job opus metricum non spernendæ authoritatis. Cætera, quæ scripsit, in manus nostras non devenerunt.

S. Reinhardus I. Abb. in Reinhausen &c.

Vir iste doctissimus Reinhardus non solùm in omni genere scientiarum

Digitized by Google

tiarum eruditus extitit, ſed etiam vitæ merito religioſus, atque ſanctiſſimus fuit; utpote qui multis in vita, ſimul & poſt mortem ſignis & miraculis coruſcavit. Unde & uſque in præſentem diem ad ſepulchrum ejus, quod eſt in Eccleſia memorati Monaſterij, morbo epilepſiæ, quem caducum appellant, gravati homines miſericordiam Dei implorantes, ſanari perhibentur. *MXCVII.*

Imperator venit de Italia.

Anno Gebhardi Abbatis VI. Heinricus Imperator ab Italia rediens, in Bavariam ſeceſſit, & in civitate Ratisbona ſuper Danubium aliquandiu moratus: Judæis qui priori anno per comitem Emichonem, & peregrinos Baptiſmum coacti ſuſceperunt, redire ad Judaiſmum conceſſit.

Eodem anno Imperator Heinricus magnum cum Principibus colloquium de pace, & reformatione Imperij habuit, in capite videlicet menſis Septembris. Et licet, ſicut quidam dicebat, pax eſt interdum, pacis fiducia nunquam; multa ibidem pro pace ſapienter conſtituta fuerint; nullus tamen, aut parvus inde ſequebatur effectus: propterea quòd Rex manifeſtus Eccleſiæ hoſtis pacem dare non potuit, quam contra Deum, & Eccleſiam multo jam tempore violavit. Natale Domini Argentinæ cum ſibi adhærentibus Principibus eodem anno Rex celebravit. Eo quóque anno æſtas fuit multùm fertilis, hiems lenis, & peſtilens.

Anno quóque prænotato Gebhardus memorabilis Abbas fratrum labori compaſſus, qui aquam de flumine ad uſus neceſſarios hauriebant, habito cum expertis in ea facultate magiſtris conſilio, per occultos ſub terra meatus aquæ ductum de monte in Monaſterium fecit, & aquam ad omnes officinas neceſſariam non ſine magnis impenſis introduxit.

MXCVIII.

Ruthardus Archiepiſc. receſſit ab Imperat.

Anno Gebhardi Abbatis ſeptimo, inquiſitione factâ Moguntiæ ab Imperatore de facultatibus Judæorum anno Gebhardi quinto, ſicut diximus, interfectorum, inter cæteros, qui eas rapuiſſe delati ſunt, quidam ex conſanguineis Ruthardi Arciepiſcopi coram Imperatore fuerunt accuſati, quos cùm Imperator perquireret, nec in præſentiam ejus venirent, Archiepiſcopus cauſam eorum defendere tentans, ſed minùs valens indignatione permotus ex urbe diſceſſit, & in Thuringiam cum eis ſe contulit quaſi ſuis in hoc meliùs proſpecturus, & ex vicinitate Saxonum Imperatori rebellium, quemdam terrorem ei illaturus, ſicque commotionis ſuæ vindictam exacturus. Fuerunt autem, qui dicerent etiam ipſum Epiſcopum de pecunijs Judæorum ſuſtuliſſe, quod ex eo confirmare videntur, quoniam omnem, ſicut diximus, eorum ſubſtantiam in depoſitum acceperat, quod neminem ſcire præter ipſum, & paucos familiares ejus veriſimile conſtat.

Ordinis Ciſtercienſis initium.

His quóque temporibus Ordo Ciſtercienſis militans ſub regula Beatiſſimi Patris noſtri Benedicti ſumpſit initium in partibus Gallicanis, cujus fundator primus fuit Rupertus Abbas Moliſmenſis in Dioeceſi Lingonenſi Ordinis noſtri: quo tandem mandato ſummi Pontificis Urbani ad Moliſmum reverſo, Albericus in Abbatia nova Ciſtertienſi ſucceſſit, Monaſterium perfecit, & in brevi tempore multitudinem Monachorum in unum Sanctitatis propoſitum adunavit. In magna paupertate hic Ordo cœpit, & in paucis annis mirabiliter ſuccreſcens, & dilatatus reliquis omnibus locupletior evaſit.

Anno

Digitized by Google

Anno Gebhardi Abbatis prænotato in Diœcesi Wormacensi non procul ab Oppido, quòd Neolinigen ab incolis terræ nuncupatur, mirandum multis diebus apparuit spectaculum. Certis in hebdomada noctibus, & maximè in festis Sanctorum multitudo quædam armatorum maxima de monte quodam eggressa in campi planiciem vicinam quasi ad prælium processura videbatur à multis. Erant inter eos pedites, equites, sine certo numero multi, qui nunc huc, nunc verò illuc quasi per turmas discurrentes sese mutuò percutere visi sunt, ita quòd fragor ex collisione armorum eminùs audiebatur. Consumato tandem, ut putabatur, conflictu circa horam nonam noctis, in montem unde processerant, se cum gemitu, & ejulatu quasi violenter impulsi festinantissimè receperunt. Hæc visio nimis horrenda per continuũ fermè triennium apparuit: non singulis quidem noctibus, sed sacratioribus, & interpolatis; & tam crebrò, ut notum factum fuerit in omni circaregione cunctis habitantibus miserabile spectaculum. Erant autem turmæ, quæ videbantur, non hominum, sed animarum, sicut rei postea demonstravit eventus, quibus omnipotentis Dei miseratio indulsit, ut suas in purgatorio pœnas assumpto schemate visibili, significarent mortalibus, quorum suffragio charitatis intuitu liberari potuissent. Ex vicinia per hoc triennium, quo mortuorum apparuêre spiritus, multi homines docti, & indocti, sæculares, & clerici, propè locum, ubi solebant videri convenerunt, visionem hanc grandem videre cupientes: quorum tamen nullus ad illos ausus fuit accedere. Fuit eo tempore in Cœnobio Limpurgensi non multùm à loco huiuscemodi apparitionis distante, Monachus quidam doctus, & religiosus, nomine Rupertus, qui postea fuit Abbas ejusdem Cœnobij, ut suo loco dicemus. Qui cùm esset homo prudens, & in Deum magnæ devotionis nocte quâdam suo permittente Abbate cum quibusdam alijs Monachis Deo mente, & corpore dicatis ad montem, unde spiritus illi consueverunt exire, propius accessit, præmissísque orationibus sancto se crucis signaculo munivit, & donec egrederentur, expectavit. Et ecce circa sextam noctis horam spiritus illi de monte more suo turmatim procedentes in campum veniunt, & sicuti consueverant, in modum concertantium, huc, illúcque discurrunt. Interea Rupertus diligenter considerato montis loco, unde videbantur exîsse, constanter propius accessit, & se in orationem cum fratribus dedit. Cúmque turma jam post conflictum redire videretur ad montem, Rupertus eam per nomen Jesu Christi adjurans præcepit, ut sicuti apparebat, immobilis persisteret, & sine falsitate ad interrogata responderet. Mox imobilis stare omnis illa videbatur spirituum turma, & quasi compos voti effecta libenter jubentis audire imperium. E quibus unus Ruperto, qui essent interroganti respondit. Non sumus phantasma, nec sumus vel hominum vel dæmonum turma, animæ sumus hominum vitâ Defunctorum, qui ante paucos annos in hoc loco campestri pro justitia Principis bellantes fuimus in concertatione occisi. Arma, habitus, & equi, quæ nobis, dum viveremus, instrumenta fuêre peccati, etiamnum post mortem in nobis videntur, vobis manifesta sunt quædam signa ejus in quo sumus tormenti. Omne autem, quòd circa nos apparere cernitis, nihil aliud in nobis est, quàm intollerabilis ignis, quam-

Animarũ Defunctorũ exercitus triennio apparuit.

Rupertus Monachus Limpurg.

Rupertus adjuravit animas.

Digitized by Google

quam vos hoc minimè videatis. Et benedictus omniũ creator Deus, qui & nobis contulit poſſe apparere viſibiles, & tibi donavit, ut nos ad loquendum in Chriſti nomine adiurares. Magnum enim chaos eſt inter nos, & vos, ut ſicuti vos ſtatum noſtrum nullâ ratione poteſtis, quamdiu in carne mortali vivitis, ita nos vobis aut loqui, aut apparere viſibiles nequaquam poſſumus, niſi cùm id nobis divina pietas ſingulari privilegio donaverit. Cui Rupertus Monachus dixit, potéſtne fieri, ut orationibus viventium ab his pœnis liberet vos Dominus? Spiritus reſpondit. Jejunijs, orationibus, eleemoſyníſque, & maximè celebratione miſſarum juvari, & poſſumus, & oramus. Cui Monachus. Et quomodo, inquit, ſcire poterimus vos liberatos à pœnis, ſi vobis impenderimus poſtulata ſuffragia? reſpondit Spiritus. Cùm feceritis pro nobis ſtatuta ſuffragia, & amplius iſthîc viſi non fuerimus, manifeſtum erit vobis ſignum, quia liberati ſumus. His dictis mox omnis illa Spirituum turba, quaſi uno ex ore clamabat dicens tertiò: orate pro nobis, orate pro nobis, Et confeſtim omnes in ignem reſoluti videbantur clamantes. Juſtus es Domine, & rectum judicium tuum, qui reddis unicuíque quod meruit. Mons etiam ipſe totus apparuit igneus, tantúſque fragor audiebatur, & ſtrepitus arborum, ut cælum, & terram in unum concuti putarent. Rupertus cum ſuis nimiùm territi ad Monaſterium Limpurgenſe reverſi ſunt, & fieri pro defunctis poſtulata ſuffragia quantociùs ordinaverunt. Nam præter jejunia, eleemoſynas, diſciplinas, & orationes in Monaſterijs, & Eccleſijs diverſis factas, per triginta continuas dies Miſſæ pro illis legebantur quotidie triginta: quibus expletis ad montem Rupertus revertitur, & noctem ducens priori loco inſomnem, ſi revertatur Spirituum turba, præſtolatur. Sed ubi advenit hora viſionis conſueta, voces audivit in aëre cantantium Spirituum melodiâ concordi, ac ſuaviſſimâ dicentium. Te Deum laudamus, te Dominum confitemur &c. Spiritũ verò turma nec tunc, nec deinceps amplius apparuit, quam liberatam non dubitamus.

Animæ adjuratæ petunt ſuffragia.

Orationes fiunt, & DCCCC. Miſſæ, ut liberentur.

His etiam temporibus Hermannus comes de Northeim in Saxonia vir dives, potens, & Chriſtianæ fidei cultor devotiſſimus, Gertrude ſuâ legitimâ uxore conſentiente, & cooperante Monaſterium Ordinis noſtri fundavit, quod à Villa tunc proxima, nunc autem funditus deſolata, & everſa Burſfeldia nuncupatur in honore ſanctorum Thomæ Apoſtoli, & Nicolai Myreorũ quondã Epiſcopi; in quo Monachos, & Abbatẽ ſecundùm Regulam D. P. N. Benedicti converſantes inſtituit, quibus præſentis vitæ neceſſaria procuravit. Ab hoc loco noviſſima Ord. N. reformatio in Germania vocabulũ accepit. *MXCIX.*

Monaſterium Burſfeld. fundatur novum.

Anno Gebhardi Abbatis VIII. Conradus Epiſcop' Trajectenſis 24. die menſis Aprilis poſt Miſſarum celebrationem in domo ſua procumbens ad orationem, à quodã Friſio interfectus eſt, cujus interfectionis hæc fuit occaſio. Cùm idem Præſul in parte civitatis paludinoſa Eccleſiam Canonicorum ædificare diſponeret, & propter lutoſam, fluxilémque humum locare fundamentum ſtabile non poſſet, affuit inter cæteros quidam ex Friſia natus homo, non parùm in Architectura peritus nomine Pleberus, qui ſub pœna capitis ſui pollicebatur ſe fundamentum ſolidum, & perpetuò ſtabile quâdam arte poſſe locare, ſuper quo conſtructa

Eccleſia

Digitized by Google

Ecclesia nunquam esset ruitura, sed cum pro suo consilio dando nimis multam postularet pecuniam, Episcopus dissimulato proposito filium ipsius Pleberi æquè latomum conveniens largis donavit muneribus, & arcanum propositæ artis consilium ab eo revelatum lætus accepit, Plebero negotium Episcopi cum filio penitus ignorante. Episcopus itaque jam sufficienter à juvene informatus, secundùm artem, quam didicerat, stabile fundamentum in aquis posuit, & desuper Ecclesiam ædificari fecit. Quamobrem Frisius nimio furore incensus contra Episcopum, à quo suo defraudatus lucro videbatur, totus in ejus necem conspirabat, & opportunitatem observans die præscriptâ domum ejus, ut notus ingreditur iram complens, ut diximus. Cui in Pontificatu Ecclesiæ Trajectensis successit Burghardus, vir nobilis, prudens, pius, & mansuetus, qui non minus vitæ meritò, quàm sanctæ prædicationis verbo gregem comissum optimè custodivit.

Conradus etiam Eichstatensis in Bavaria eodem anno prænotato moritur, pro quo alius ejusdem nominis Pontifex ordinatur. Eodem quoque anno mortuus est Hermannus Archiepiscopus Colonienſis, cui Fridericus successit, & annis xxxii. præfuit. Vir prudentissimus, amator Dei, & Ecclesiæ strenuus advocatus, ad quem multi eruditissimi viri suas lucubrationes tanquam unicum Doctorem mœcenatem inscriptas mittere consuêrunt; inter quos Rupertus Abbas Monasterij Tuitiensis prærogativâ familiaritatis obtinuit principatum, de cujus ingenio, & opusculis locuti sumus.

Hermañ. Colonienſ. Archiepiſc. obijt, Fridericus ſucceſſit.

Iste Fridericus Reverendiss. Archiepiscopus Monasterium Virginum Ordinis nostri à fudamentis novum construxit in quadam Insula Rheni, quæ Insula Rolandi nuncupatur, quinque ferme à Brunna Oppido in accessu fluminis distans milliaribus, in quod multitudinem Monialium posuit secundùm Regulam sanctissimi P. N. Benedicti, omnipotenti Deo in vera mentis, & corporis castitate famulantes, quibus & necessarios proventus, & redditus pro sustentatione ordinavit. Idem quoq; Religiosissimus Præsul Fridericus aliud nostri Ordinis Cœnobium juxta Rhenum construxit, in colle montis prope sylvam, quæ dicitur Rhinmagen, in ascensu memorati fluminis non procul à prædicta Insula Rolandi: quod perfectum, & consumatum Abbati Monasterij S. Michaëlis in Segeberg perpetuò voluit esse subjectum, Ecclesiam consecrans in honorem sancti Apollinaris Martyris, & proventibus ad usum Monasteriorum, & Propositi Deo famulantibus sufficienter dotavit.

Cœnobiũ Monial. Inſulæ Rolandi fundatur.

Oppidum etiam Andernach, quod juxta Rhenum in decessu ipsius fluminis à confluentia tribus distat milliaribus, ampliavit, murisque ac turribus in circuitu munivit: arcem in superiori parte construxit, & fossatum in gyro totius oppidi, ut hodie cernitur, fieri mandavit.

Andernach oppidum inſtauratur

Duo insuper castra in fundo Colonienſis Ecclesiæ, cui præsidebat, nova construxit: quorum Rolandi alterum Art, vulgariter verò Rolandiseck nuncupatur, situm in monte non procul à supradicto Cœnobio Monialium Insulæ Rolandi: alterum verò propter altitudinem montis, in quo constructum est, Wolckenberg nominatur, parùm distans à Drackenfels, seu Petra draconis, quod se videndũ à remotissimis præstat locis.

Rolandiſeck Wolckenberg.

Anno quoque prænotato Heinricus Imperator Natalem Domini

Digitized by Google

Coloniæ celebravit: in Epiphania verò Aquiſgrani filium ſuum juniorem Heinricum v. Regem fecit, reprobato majore filio Conrado, quem prius coronari fecerat. Conradus autem rebellionis ſuæ cauſam, quam ſupra diximus, paucis tantùm, ſibique familiariſſimis revelavit, juxta illud; turpitudinem Patris tui ne denudaveris: ſed cum alio ſui nominis Conrado forti admodùm, & prudentiſſimo viro ad Urbanum Papam II. profectus eſt, & Rex Italiæ, ſicut dictum eſt ſupra, conſtitutus.

Erat enim vir per omnia Catholicus, & Apoſtolicæ Sedi ſubjectiſſimus, plus Religioni, quàm armis, aut faſcibus deditus: fortitudine tamen, & audaciâ ſatis, & ſuperinſtructus: lectionibus, quàm luſibus vacare malebat, miſeris omnimodis, & præcipuè militibus inopiâ ſtrictis compaſſione, & miſericordiæ fructu proximus fiebat. Neminem contempſit, nemini vim intulit: nemini præjudicium intendit, ſed omni perſonæ, omni conditioni pius, manſuetus affabilis fuit, indéque non immeritò, & ipſe Deo, & hominibus gratus, & amabilis extitit.

Urbanus Papa 2. mo. ritur.

Anno etiam prænotato v. Calend. Auguſti Urbanus Papa II. vir ſanctus, & Deo dilectus, poſt multos labores, & varias perſecutiones, quas ab impijs pro juſtitia ſuſtinuit, ad Dominum migravit. Romæ ſepultus eſt in Eccleſia S. Petri Principis Apoſtolorum. Iſte Beatiſs. Papa Urbanus anno Pontificatûs ſui VII. ad inſtantiam venerabilis Gebhardi Abbatis privilegium Gregorij Papæ VII. Beato Wilhelmo Abbati, & Monaſterio Hirſaugienſi gratiosè indultum cum pleniori gratia prærogativa confirmavit: deſuper novam tradens Bullam plumbo ſigillatam, cujus tenor ſequitur, & eſt talis.

Exemplar privilegij Urbani.

URBANUS Epiſcopus Servus Servorum DEI Dilecto filio Gebhardo Monaſterij Hirſaugienſis Abbati, ejuſq; ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Cum univerſis ſanctæ Eccleſiæ filijs pro Apoſtolicæ Sedis auctoritate, ac benevolentia debitores exiſtamus: illis tamen locis, ac perſonis, quæ ſpecialiùs; & familiariùs Romanæ adhærent Eccleſiæ; quæque ampliori Religionis gratiâ eminent: propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Undè nos b. m. prædeceſſoris noſtri Gregorij formam ſequentes eadem tibi, tuiſque legitimis concedimus ſucceſſoribus, quæ ipſe prædeceſſori tuo Wilhelmo, & ejuſdem Monaſterio precibus Adelberti comitis conceſſit, & confirmavit: qui æternæ retributionis amore ſuccenſus in prædio ſuo, quod dicitur Hirſaugia Monaſterium à progenitoribus ſuis antiquis conſtructum, nuper amiſſa reſtituens venuſtè reparavit, & in uſus fratrum inibi Deo ſervientium pluribus poſſeſſionibus, & redditibus ampliavit. Quam ſuæ liberalitatis inſtitutionem ne ulla in poſterum perverſorum hominum audacia minuere, aut violare præſumat, Apoſtolicæ auctoritatis privilegio muniri, & S.æ R.æ E.æ tuitione roborari poſtulavit, quamobrem præfatum Monaſterium ſub Apoſtolicæ Sedis protectione, ac tutela ſpecialiter amplectentes præſentis privilegij paginam ſtatuimus, ut quæ hodie idem Cœnobium juſtè poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſtè, & canonicè poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc nominatim deſignanda

Digitized by Google

gnanda duximus. Cellulas S. Gregorij, quæ dicitur Richenbach, & ſancti Martini, quæ dicitur Viſchbachajo, & prædium quod dicitur Gilſtein, quod datum eſt pro Cella S. Petri, conſtituentes ne vel tu fili chariſſime Gebharde, vel quilibet tuorum ſucceſſorum, præfatas Cellulas deſtruere, vel ea, quæ illis jam conceſſa ſunt, ſeu concedentur, temerè præſumatis imminuere. Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, vel ejus poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerarijs vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodo profutura, conſtitutionis quoque immunitatis, & libertatis modos, quos præfatus comes illuſtri Adelbertus ſcripto ſuæ traditionis inſeruit, & regio ſigillo imprimi curavit, ac poſteritatis cautelam, & arcendos infeſtantium impetus diligenter ſtatuimus, uti nec de promiſſis quidlibet negligatur, ne de vetitis quidlibet præſumatur. Obeunte verò te nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ibi quâlibet ſubreptionis aſtutiâ, vel violentiâ præponatur, niſi quem fratres cõmuni conſenſu, vel fratrum pars conſilij ſanioris ſecundùm Deum, & Beati Benedicti Regulam elegerint. Conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, Ordinationes quoque Clericorum, Oleum ſanctum, & cætera ad Epiſcopale officium pertinentia ab Epiſcopo Spirenſi, in cujus eſtis Diœceſi, accipietis; ſi tamen Catholicus fuerit, & cõmunionẽm Apoſtolicæ Sedis habuerit: & ſi ea gratis ſine Simoniaca pravitate impendere voluerit. Aliàs verò liceat Catholicum, quem volueritis, Epiſcopum adire, & ab eo conſecrationum Sacramenta accipere, qui Apoſtolicâ fultus auctoritate, quam poſtulatis, indulgeat. Advocatum præterea, ſive protectorem vobis Gotfridum præfati comitis Adelberti filium inſtituimus, ſi hujuſmodi Deo præſtante fuerit, ut Eccleſiæ, & ſervis Dei honorem debitum exhibeat, & prædicti Monaſterij utilis, & ſtudioſus defenſor fuerit. Sin autem in veſtra ſit poteſtate eligere veſtræ Eccleſiæ idoneũ protectorem, qui ſine lucri ſæcularis exactione id divinæ ſervitutis obſequium ſtrenuè ac reverenter exhibeat. Vos igitur fili in Chriſto chariſſimi oportet regularis diſciplinæ inſtitutionibus ſolicitiùs, & devotiùs inſudare, & quantò eſtis à ſæcularibus tumultibus liberi, tantò ſtudioſius placere Deo totius mentis, & animæ virtutibus anheletis: præcipuè ſtudentes Romanæ Eccleſiæ decreta veneranda ſervare, cujus Patrocinio ab omni jugo viventium eſtis annuente Domino præmuniti. Ad indicium autem perceptæ hujus à Romana libertatis per annos ſingulos Bizantium aureum Lateranenſi Palatio perſolvetis. Sanè ſiquis in craſtinum Epiſcopus, & Archiepiſcopus, Imperator, aut Rex, comes, aut Vicecomes, judex, aut perſona quælibet magna, vel parva hujus privilegij noſtri paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, & eorum, quæ conceſſa ſunt, vel ſtatuta, quicquã irritum fecerit: ſecundò, tertióve cõmonitus ſi non ſatisfactione congruâ emendaverit, æterno ſe innodatum anathemate, & à Corpore Chriſti, & Eccleſia, & auctoritate poteſtatis Apoſtolicæ ſegregatum cognoſcat. Conſervantibus autem hæc pax à Deo, & miſericordia præſentibus, & futuris ſæculis conſervetur Amen. Datum Placentiæ per manum Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, 8. Idus Martij, indictione tertiâ. Anno Dom. Incarnat. MXCV. Pontificatûs autẽ Domini Domini Urbani Papæ II. anno VII.

Bona Monaſterij cõfirmantur à Papa.

Abbat. electio eſt Monachorum.

Exhortatio Papæ ad obſervantiam.

Excõmunicantur hujus paginæ violatores.

Hucuſque Bulla Pontificis.

Digitized by Google

Acta ſunt hæc anno Gebhardi Abbatis quarto, qui facilè quod voluit impetrare à Papa potuit, cujus ſanctitati antea & notus, & charus fuit. Nam ut ſupra diximus, cùm adhuc Prior eſſet, à Beato Wilhelmo ad illum pro ſanctorum Reliquijs miſſus, & ſingularis amicitiæ benevolentiâ donatus. Dedit autem memoratus Pontifex Urbanus, & aliud privilegium huic Monaſterio, cujus tenor jam ſequitur.

Bulla Urbani Papæ alia nobil.

URBANUS Epiſcopus ſervus ſervouum DEI omnibus Teutonicæ regionis fidelibus. Hanc chartam, & hoc privilegium in Chriſti nomine donaturi; non eſt absre, ſi primò innoteſcimus, quæ ſit cauſa, vel quæ neceſſitas ejuſdem privilegij. Monaſteria, & Servorum Chriſti habitacula, quæ piâ voluntate, & optimo ſtudio ædificantur: ſi non minus à poſteris, quàm majoribus, & eorum fundatoribus amarentur, profectò eorum ſtatus non adeo eſt infirmus. Item qui appellantur Epiſcopi, ſi omnes de officio ſuo dignè curarent, & tam prodeſſe, quàm præeſſe operam darent, hoc quoq; non parùm faceret ad ſtabilitatem Monaſteriorum. Nunc autem quod ſæpius ſumus experti; quod majores conſtruunt, hoc ſi eorum poſteri non deſtruunt, omittunt magis pro humana verecundia, quàm pro Deo. De ipſa tamen Parentum eleemoſyna tantum ſervitij ſæcularis exigunt, ut nulla digna ſit ſollicitudo de illo ſervitio, quod Deo debetur. Hoc quoque viſum eſt non ſemel contigiſſe, quòd qui Chriſti videbatur Antiſtes, per honeſtam occaſionem, quâ Abbas benedicendus erat ab eo, Congregationi fratrum Abbatis electionem ex toto præriperet, nec alium ordinaret, quàm quem ipſe præcipuè voluit, voluntate fratrum animo propoſitâ. Ordinato autè de cætero, & ipſe imperavit, quaſi tributario ſuo, & quaſi cum hoc ſolùm conſtituto, ut ſæculariter viveret. Nam & illa peſtis maligniſſima ſcilicet hæreſis ſimoniaca cum auctore ſuo diabolo ita cinxit terram, & perambulat eam, ut nulla ſit Eccleſia, quæ ſecura eſſe queat de ejus violentia, & invaſione, propter quæ ſingula cùm Dominica diſpenſatio de mediocritate noſtra ita ordinaverit, ut ſervi ſervorum eſſe debeamus, non eſt dignum nos omittere, vel ſiquid ſolatij aut ſuffragij contra tot hoſtiles incurſus miſericordia Chriſti dederit, ut eiſdem Dominis noſtris conferre valeamus. Eſt quoddam Monaſterium in pago Spirenſi, & in ſylva, quæ vocatur nigra, ipſiuſque Monaſterij vocabulũ eſt in lingua Teutonica Hirſauvve: quod cum deveniſſet jure hæreditario in poteſtatem, & poſſeſſionem nobiliſſimi comitis Adelberti, & conjugis ejuſdem Wiltrudis; non eis videbatur conſtare ſatis ad ſalutem animarum eorum, ſi ita in ipſorum manu retinerent, ut eis relictum erat à parentibus ſuis. Fuit ergo primitivus bonæ voluntatis eorum labor, & fructus, quod pro canonicis prius ibi degentibus introducta eſt, & ordinata vita Monachorum. Quo præmiſſo, noluerunt quoque ut de reliquo alius eſſet hæres ejuſdem Monaſterij, quàm Beatus Petrus, & Eccleſia Romana, quod etiam B. Petro oblatum eſt, & delegatum, & in proprium confirmatum eorum devotione, & oblatione, filijs quoque ſuis annuentibus, & laudantibus, & ita ut annuatim unum aureum ad Sedem Apoſtolicam tribuat pro cenſu: nullíque alij mortalium cujuſcunque rei terrenæ ſit obnoxium. Et nunc quoque ſupereſt, ut à nobis addatur, & finiatur, maximè de

Notatur culpa malorum Epiſcoporum.

Hirſaugiẽſ. 1. fundatio.

Digitized by Google

ximè de constituendo Abbate, & de Advocato, vel defensore loci. Quotiescunque igitur contigerit, ut Abbas sit ordinandus, ad ejusdem electionem nolumus, & omnino interdicimus ullam personam interesse, præter Monachos, & eos solos, qui ad titulum Monasterij obedientiam sunt professi. Quem ipsi elegerint, accipiat virgam pastoralem ab aliquo de Prioribus fratrum: nec ulla potestas ad hoc Ecclesiastica, vel sæcularis expetatur. Postquam habuerit investituram officij, mittatur ex parte congregationis ad quemcumque potissimum videatur Episcopum, ut pro charitate veniat, &, ut moris est, Abbatem benedicat. De cæteris fratribus ordinandis ad quemlibet ordinem hujus generis, ut est Presbyterium, vel Diaconatus, fiat, quod magis fuerit opportunum, ut vel in ipso Monasterio ordinentur, vel ad Episcopum absentem, vel ordines alibi facientem dirigantur. Propter quod confratres nostros, & Coëpiscopos, maximè quotquot sunt in Germania, omnes pariter appellamus, & enixiùs omnes obsecramus, ut huic nostro decreto favere, & annuere non dedignentur. Et sicut eis non erat indignum in ipso textu ordinationis suæ Apostolicæ Sedi, & Ecclesiæ Romanæ obedientiam profiteri, ita monemus, rogamus, aut si hoc magis volent, ex auctoritate Sedis Apostolicæ præcipimus: ut quidquid statuimus, ad hoc quantum in ipsis est, aliquo modo inobedientes esse non præsumant. Si quis eorum rogatus fuerit, ut ad benedictionem Abbatis veniat, venire non omittat, si præ valetudine possit, vel aliâ quâlibet hujusmodi necessitate non impediente. Item si quis rogatus fuerit pro alijs Ecclesiasticis ordinibus faciendis, in hoc quoq; pro voto fratrum morem gerere non omittat. Non curet, si quis ausus fuerit præceptum nostrum calumniari, & contradicere, quasi novum sit, & illicitum, quenquam locorum ita esse absolutum ab Episcopali subjectione. Nam id ipsum de quantis locis factum est ab antecessoribus nostris, & in promptu est, si expediret, & non longum esset pleráque hujusmodi nominare. Recolat, quid responderit ille Pater inclytus sanctus Epiphanius Cyprorum Episcopus Constantinopolitano Episcopo Joanni, qui cùm eum calumniatus esset, quòd in Parochia sua absque sua licentia Ordines fecisset; fatebatur, se non in Parochia, sed in Monasterio fecisse. Quo verbo innuerat, aliud jus esse Parochiarum, & aliud Monasteriorum, aliúdque jus eorum, qui nubent, & nubentur, & aliud eorum, qui seipsos propter Regnum Cœlorum castraverunt. De quibus adhuc manifestiùs testatur Apostolus, nequaquã esse sub lege eos, qui spiritu ducuntur. Quæ sententia, si de omnibus est universalis, quantò magis illis, quibus speciali quâdam devotionis prærogativâ Deo servire convenit? (Nam quos in præfato loco specialis gratia contraxit, ut mereantur veri filij esse promissionis, & ad promissionis terram verè pertingere, liberos esse edocet.) Decreverant etiam in eodem loco fratres tali modo pro antiqua Patrum disciplina Christo militare, ita ut nullum patiantur habere commilitonem ætatis inferioris, quàm ut olim, & ipse quidem, qui est verbum Dei, cum Patribus loquebatur, vicesimo anno, & supra. Si qui sunt juniores, hi nimirum, ut in collegio suo videbantur admixti, pro nulla personarum acceptione, pro nulla æris æstimatione acquiescunt. Et hoc quantum faciat, quantúmque valeat ad integritatem, & stabilitatem Religionis, animatvertere possumus, & ex contrario maximè colligere,

De ordinatione Abbatis.

Vocatus Episcopus tenetur venire.

Monachos decet esse liberos.

Digitized by Google

Commendatur inſtitutio donatorum Cœnobio.

ligere, cùm manifeſta ſit hujuſcemodi habitudo illorum Monaſteriorum, in quibus non alij Deo ſerviunt, quàm ſoli à pueris Deo nutriti. Eſt adhuc & alia gratia, quæ locum jam ſæpè dictum commendat, quòd illuc nonnulli pro amore Chriſti convenerunt hujus fervoris, hujuſque humilitatis, ut eis non tam libeat haberi pro Monachis, quàm pro ſervis Monachorum, & ultra ſe obtulerunt ad miniſterium coquinæ, piſtrini, & aliarum humanarum neceſſitatum. Quod planè tantò majoris eſt meriti, quantò expreſſiùs illum imitantur, qui cum ſit cœleſtium virtutum Imperator, tamen homo eſt factus, in hunc mundum venit, non tam miniſtrari quàm miniſtrare. Hæc ſingula conſiderantes non indignum duximus, ut qui quandam vitæ novitatem pro Chriſti dilectione ſunt adorſi eis etiam pro ipſius honore plus aliquantulum, quàm alijs Eccleſijs deferatur. Ergo primùm conſtituimus, ut per omnia tempora ſuccedentia nullus ſit mortalium, qui mutare audeat illud bonum ſtudium, & exemplum bonum militaris diſciplinæ, ut ſicut in præſentiarum, de cætero quóque virorum Chriſti cuneus tam ætate infirmiore, quàm infirmiore ſexu nunquam interrumpatur, nec in militiam ſpiritualem ante præſcriptum terminum, ideſt ante viginti annos quiſquam recenſeatur. Eóque modo æterno Regi militantes, ut nullus Epiſcoporum ullâ hujus generis quæſtione aliquo modo inquietet, ex parte Dei omnipotentis, & ex parte Dei Genitricis, & intemeratæ Virginis MARIÆ, & parte Apoſtolorum Principis S. Petri, & ex noſtra interdicimus, contradicimus, & anathematizamus. Quibus etiam, ſi tale quid contigerit, quia pro tanta viarum intercapedine non eſt facilè, ut ad præſentiam noſtram, & audientiam recurrant, Moguntinæ Archiepiſcopo Eccleſiæ, cui deceſſores noſtri vicem ſuam in partibus Germaniæ commendaverunt, nos etiam noſtram ſuper locum iſtum, & habitatores ejus commendamus, ut de omni querela quæ eis acciderit, ad eum ſe reclamare poſſint. Et quia ut Apoſtolus ait plures fiunt Sacerdotes, eò quòd morte prohibentur permanere; quoties Archiepiſcopus poſt deceſſum Prioris eſt ordinandus, ad ordinationem ſuademus Patri Monaſterij, ut non ſuperſedeat intereſſe, oſtendat ei exemplar Decreti noſtri, ut probet, qualem fiduciam de ejus ſuffragio in poſterum poſſit habere. Et quia Archiepiſcopus ad Sedem Apoſtolicam maximè pro pallio eſt miſſurus, ſi rogaverit Abbatem, ut ſit pro hujuſcemodi Legatarius ejus, & dederit omnia quæ ad viam ſunt neceſſaria, rogamus, ut ire non recuſet. Ad rem námque facit, ſi hoc officio in ejus amicitiam familiarius fœderatur: cùm & à nobis, non injuria, magis obtineat filius, & domeſticus, quàm alius, qui non fuerit ita privilegiat⁹. Item quotiens ordinandus eſt Spirenſis Epiſcopus, expedit, ſi & ibi non neglexerit ad eſſe; & priuſquàm ordinetur commoneat Archiepiſcopum, ut ejus quóque huic decreto noſtro quærat aſſenſum. Aut ſi aliud quid voluerit, videat Archiepiſcopus, quid faciat pro commendatis ſuis; & ſi opus fuerit, ad notitiam noſtram, vel Succeſſoris noſtri res uſque perveniat. Aut ſi Deus eidem Epiſcopo hunc ſpiritum donaverit, ut non invitus faveat humilibus Chriſti, tunc & illum, ne hîc diſſimulâſſe ſine honore videamur, præcipimus, ut in Conventu fratrum quolibet die privato dicatur pro eo Pſalmus decimus nonus in omni vita ſua. Poſt vitam verò, & pro ipſo, & pro ſuis ab hac die, & deinceps, anteceſſoribus, quotquot præſenti præcepto

Ne quis ante años 20. ſuſcipiatur in Hirſaug.

Archiepiſc. Moguntin. Commiſſarij Hirſaugienſ.

Abbas pro pallio Archiepiſcopi Romã iré ſuadetur.

Digitized by Google

cepto non fuit adversari, agatur in omni secunda feria privata Missa Defunctorum, quod scire potest, ad compendium animæ suæ magis expedire, quàm si posset in Monasterio per omnia pro voto suo dominari.

Advocatum autem Imperatorem Romanorum, qui etiam noster Advocatus est, præficimus. Propter multiplices tamen ejus curas, & dispositiones Regni, liceat Abbati, & fratribus de familia Comitum de Caluua eligere, si idoneus inventus fuerit, qui non lucri causâ, vel pro necessitate sua, sed pro remedio animæ suæ, & parentum suorum locum sæpè dictum velit defendere. Sin autem, aliàs undecúnque libeat, liceat eis alium eligere, qui etiam vocatus in præsentiam Abbatis, & fratrum juret in Sacramento cum familiaribus suis, quòd contra privilegia Ecclesiæ non veniat. Sícque adductus in præsentiam Domini Imperatoris simili modo confirmet. Non solùm autem super Cellam majorem licet Abbati Subadvocatum constituére, sed per singula prædia, & cellulas suas, ubi etiam nihil sibi juris à prioribus illic constituti in beneficijs providendis, vel etiam in Ecclesijs vestiendis subtrahatur.

Imperator est advocatus Monasterij hujus

Advocato autem sic constituto non liceat contra voluntatem Abbatis Subadvocatum, vel Causidicum per prædia Monasterij disponere, sed omnia illibatè secundùm privilegia custodire. Si autem non ut defensor, sed potiùs ut calumniator, & pervasor rerum sibi commissarum exiterit, nostro banno excommunicatum omninò habeat Abbas potestatem hunc reprobandi, & alium sibi utiliorem, undecúnque placuerit, auxilio etiam Impetatoris, si necesse fuerit, eidem Monasterio providere. Datum per manus Joan. Diac.

Subadvocatus non potest alium constituere.

Præscriptum privilegium Gebhardus Abbas hujus Monasterij Hirsaugiensis tertius decimus ab Urbano Papa II. impetravit, quod & Ruthardus Moguntinus Archiepiscopus cum legisset, libenter accepit, & in his quæ suam personam, & Successores concernunt, libenter consensit, multóque tempore sic extitit practicatum. Quod verò in principio hujus rescripti continetur pro Canonicis prius apud S. Aurelium Hirsaugiæ degentibus vitam introductam esse Monachorum, nonnulli malè intelligentes, historiæque veritatis ignari putant Monachos ante instaurationem comitis Adelberti apud S. Aurelium non fuisse; sed à prima fundatione sub comite Erlafrido Canonicos institutos, & permansisse usque ad Monachos, quos Adelbertus introduxit. Nam quòd Monachi à prima fundatione comitis Erlafridi, ut in præcedentibus sufficienter ostendimus, apud S. Aurelium fuerint instituti, multísque annis ibidem permanserint; sicut Meinfrido Monacho Fuldensi historiographo fidem dedimus; ita contradicentibus, ut ignaris rerum, necessariò denegam⁹. Henricus etiam Rex IV. in confirmatione fundationis secundæ sub Adelberto comite, sicut dictum est supra, ita loquitur manifestè. Nunc autem idem comes Adelbertus instinctu Dei tactus nec non conjugis suæ Wiltrudis crebris precibus adhortatus Monasterium ipsum jam restauravit, & quæ aliquamdiu inibi defecit, vitam monasticã reparavit. Concedimus Monachis post obitũ x. Abbatis Conradi de Cœnobio S. Aurelij vel expulsis, vel mortuis, introductos sive Canonicos, sive Presbyteros, qui sub nulla professi Regula more, ac consuetudine sibi similiũ conversabantur. Monachos autem de Gundelfingen translatos in Hirsaugiam tempore S. Wil-

Ruthardus Archiepis. consensit.

Monachi ante Canonicos in Hirsaugia.

Digitized by Google

helmi Abbatis, cum eſſent numero pauciſſimi, non abnuimus. Sed utrum Clerici apud S. Aurelium tempore Adelberti comitis inventi poſteà in Gundelfingen fuerint pro Monachis repoſiti, cum multis ignoramus. Illud quóque decretum cujus Papa meminit, quòd videlicet nullus ante viceſimum ætatis annum ad Monachatum ſuſcipiatur, Sanctiſs. Abbas Wilhelmus inſtituit cum ſuorum conſilio fratrum, ſciens profectò regularis diſciplinæ obſervantiam non pueris, ſed fortibus viris eſſe portabilem. Nam ſicut videmus ad oculum, ubicúnque ad Religionem infantes ſuſcipiuntur, & pueri, rara eſt integritas obſervantiæ regularis in omnibus perfecta. Metuentes ergo prudentiſſimi viri hujus Cœnobij fratres, & Monachi, ne hoc ſtatutum à S. Wilhelmo introductum quâlibet occaſione temporis periret, Apoſtolicam confirmationem judicârunt utilè requirendam, unde & uſque in præſentem diem hæc laudabilis conſuetudo non ſolùm in hoc Monaſterio Hirſaugienſi ubi primitùs fuit inſtituta, ſed per omnia Ordinis noſtri Cœnobia in quibus viget regularis diſciplinæ obſervantia, diligentiſſimè cuſtoditur, ne videlicet pueri ad Ordinem ſuſcipiantur. Maturo enim conſilio Hirſaugienſium Monachorum illo in tempore ſtatutum apud omnes bonos viros habebatur, ſicut divinum Oraculum. Erant ſiquidem In hoc ipſo Monaſterio temporibus Gebhardi Abbatis & numero, & merito viri præſtantes, & magni, qui Ordinem Monaſticum ſicut cœlum aſtra decorantia illuſtrabant. Ex his nonnulli ante introitum Religionis magni & nominis, & amplæ dignitatis in ſæculo extiterunt. Erant hîc Monachi alto de ſanguine nati: erant & humili propagine ruſticorum, ac pauperum ſati. Summa tamen inter eos fraternæ charitatis dilectio ſemper extitit, unus vivendi modus omnibus fuit, non præponebatur ingenu' ex ſervitio converſo; nec ſanguis poterat ſibi locum uſurpare honoris in medio Monachorũ, ſed virtus. Nam ſicut Regula nos docet Monachorum; ſive ſervus, ſive liber, omnes in Chriſto unum ſumus, & ſub uno Domino æqualem ſervitutis militiam bajulamus; quia non eſt apud Deum perſonarum acceptio: ſoluñodò in hac parte apud ipſum diſcernimur, ſi meliores ab alijs in operibus bonis, & ſanctis virtutibus, humiléſque inveniamur. Ad hujus integritatem Regulæ Monachi Hirſaugienſes vixerunt omnes, tantaque in hoc loco regularis diſciplinæ obſervantia coram Deo, & hominibus florebat, ut omniũ ſententia bonorum hominum confirmaret, majorem inſtitutionis monaſticæ puritatem in tota Germania prius nec viſam uſpiam fuiſſe, nec auditam. Unde non immeritò nomen Hirſaugienſium Monachorum in omni Europa celebre fuit, & in ore omnium eorum fama laudabatur. Inter quos multi fuerunt in omni genere ſcientiarum doctiſſimi, & non minus vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum venerandi; & multi quidem in ſæculo magni, & glorioſi Ducum, Comitum, Nobiliúmque filij ſeu cathedralium, aliarúmque Canonici, vel Prælati Eccleſiarum, ac viri docti, ſive Magnifici, odore ſanctitatis Monachorum Hirſaugienſium excitati omnia contemnentes, quæ poſſederant, ad conſortium pauperum Chriſti venerunt, & pro Dei omnipotentis amore monaſticæ converſationis habitum ſuſcipientes tantâ ſe in pauperum Chriſti humilitate dejecerunt, ac ſi cunctis vitæ diebus idiotæ indoctiſſimi, aut mendicorum filij extitiſſent.

Monachi translati de Gundelfingen.

Nobiliũ & ignobiliũ una inſtitutio fuit.

Hirſaugiana obſervantia præcellit alias omnes.

Ex qui-

Digitized by Google

Ex quibus nonnulli, posteaquàm & multo tempore, & continuo labore regularis disciplinæ institutа servare ad unguem didicerunt, & in agone spirituali bene instructi fraterna ex acie ad singularem pugnam eremi procedentes, anachoretarum vivendi modum subjêrunt, átque de Abbatis indultu ad vicini nemoris solitudinem secedentes, veterúmque sanctorum Patrum innovantes propositum, omnia istius mundi solatia pro DEI honore regni cœlestis intuitu contempserunt. Hoc tamen arduum in solitudine vivendi propositum non passim quibuslibet subire licebat, sed illis duntaxat, quos conversationis transactæ per multos annos in medio fratrum consummata perfectio jam fecit securos solâ manu, vel brachio sine consolatione alterius contra omnia vitia mentis, & corporis Deo auxiliante hostem posse triumphare malignum. Deniq; plures inter Monachos Hirsaugienses tantæ sanctitatis fuisse legimus, quod multis tam in vita, quàm post mortem miraculis claruerunt. Multi etiam visione Angelicâ digni futuræ felicitatis dulcedinem etiam in hac mortalitate prægustare meruerunt. Nullus eo tempore inter Monachos Hirsaugianos subsistere potuit, nisi quem fervor divini amoris illustrans ab omni carnis spurcitia penitus segregavit. Qui corrigerent vitia, plures aderant, & ob id pauciſſimi necessariò delinquentes in tanta multitudine Monachorum occurrebant. Omnibus enim desiderium hoc fuit, & summum, & maximum Deum in veritate quærere; & illum cunctis transitorijs consolationibus, & rebus contemptis super omnia amare.

Monachi Hirsaugiani claruére miraculis.

Anno Gebhardi Abbatis supra scripto, sicut diximus, Urbano Papa II. qui hoc privilegiavit Cœnobium, mortuo; Reinherus nostri Ordinis Monachus natione Italus ex Flaminea Provincia oriundus Patre Crescentio natus in Summum Pontificem electus nolens, & invitus consensit. Ordinatus autem Paschalis secundus vocatus est, & præfuit annis VIII. mensibus quinque, diebus septem.

Eodem anno Jerusalem à Christianis capta est. Godefridus comes de Bullion qui alio nomine dignitatis Lotharingiæ Dux fuerat appellatus, uno omnium Christianorum Principum consensu, etiam à militibus omnibus humeris præ gaudio in Regiam delatus, ipsius urbis Jerusalem Rex declaratus regnavit anno uno. Qui nomen regium rogatus humiliter susceptit; coronam tamen auream rejecit dicens: indignum esse hominem Christianum in ea civitate coronam gestare auream, in qua Rex regum, & Dominus dominantium pro salute humani generis coronam de spinis asperrimam portavit.

Jerusalem à Christianis capitur

Godfridus fit Rex in Jerusalem.

MC.

Anno Gebhardi Abbatis IX. Wigbertus Ravennensis Archiepiscopus, quem Heinricus Rex quartus contra Gregorium VII. ut suo loco diximus, in Antipapam, & idolum sub nomine Clementis erexerat, moritur, vir utíque ingenio, facundiâ, nobilitate, personaéque reverentiâ, satis clarus, nec Româ tunc, nec Ravennâ bene usus; qui fertur in extremis potuisse, quod fecit, & fecisse, quod potuit pœnitendo. Ad cujus sepulchrum fautores suæ partis divina micuisse luminaria in populo prædicabant, qua propter Paschalis Papa Dei zelo tactus corpus illius exhumatum in Tyberim jactare mandavit, exemplum fidelibus constituens, ne schismaticos in numerum sanctorum existiment conferendos, aut illos

Digitized by Google

credant poſſe miracula facere per juſtitiam publicam, qui non cuſtodiunt, ſed confundunt Eccleſiæ unitatem.

Godefridꝰ Rex Jeruſalem moritur.

Anno prænotato die menſis Julij 18. Godefridus ex comite de Bullion Rex in Jeruſalem obijt, & ante montem Calvariæ in veſtibulo Golgothanæ Eccleſiæ ſepultus fuit, vir perpetuâ memoriâ dignus, Chriſtianæ Religionis cultor, & defenſor præcipuus, & cunctis virtutibus plenus qui tantâ ſe manſuetudine conjunxerat tam cum indigenis, quàm peregrinis, ut vix adverteretur, an à Francis plus plangeretur jam mortuus quàm Syris, Græcis, omnibuſque Chriſtianis. Poſt cujus obitum Baldeuinus frater ejus vir ſtrenuus, fortis, & in Chriſtiana militia conſtantiſſimus electione omnium, & conſenſu tam militum, quàm principum in Regem Jeruſalem ſublimatus eſt, & annis 18. regnavit in quibus Ægyptios ter prœlio ſuperans, Calypham eorum Regem tandem interemit. Electus autem non multo poſt inclinans caput ſuum ſupra Dominici ſepulchri tumbam ipſius ſervituti deinceps perpetuò ſe ſubjugavit. Poſt hæc, quò major Paganis timor Chriſtianorum incuteretur, anno ſequenti die Pentecoſtes per Hademarum Bodienſem Epiſcopum, Sedíſque Apoſtolicæ ſanctiſs. ſapientiſſimũq; Legatum acceptâ regali benedictione coronatur.

Baldeuinus ſit Rex in Jeruſalem.

Anno etiam prænotato civitates Inſulæ Siciliæ plures horribili terræmotu concuſſæ, aliæ in parte, aliæ in toto penitus corruerunt, major Eccleſia Syracuſana ſimili terræmotu concuſſa cecidit, & multitudinem hominum, quæ ad orationem convenerant, oppreſſit.

Claruit his temporibus Guntherus Monachus noſtri Ordinis Cœnobij S. Amandi Elvonenſis, quod à civitate Fornacenſi quatuor ferme diſtat milliaribus, vir in divinis ſcripturis longâ exercitatione peritus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, qui ſcripſit eleganti carmine vitam, & paſſionem S. Cypriani Martyris, alia quóque multa compilâſſe dicitur, quæ in notitiam noſtræ lectionis non venerunt. Theodoricus etiam Abbas Monaſterij S. Trudonis in Diœceſi Leodienſi Ord. S. P. Benedicti, vir in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus hæc tempora ſcribendo, & religioſiſſimè converſando non mediocriter illuſtravit. Qui cùm non minus in carmine, quàm in oratione ſoluta longo ſcribendi uſu haberetur exercitatus, metro non ineleganti multa conſcripſit: è quibus pauca, quæ ſubjecimus, ad notitiam noſtræ lectionis pervenerunt. Vitam S. Trudonis lib. 1. Vitam quóque S. Bavonis lib. 1. Vitam S. Remoldi librum ſimiliter unum. Sermones inſuper non paucos ad Monachos, & varias epiſtolas ad diverſos elucubravit.

Theodoric. Abb Trudonis.

MCI.

Anno Gebhardi Abbatis x. Conradus Rex filius Heinrici Regis IV. nono, poſtquam à Patris diſceſſit palatio, anno, immaturo occaſu plenus fide, atque operibus bonis in confeſſione Dñi noſtri Jesu Chriſti à regno mortalium ad conſortium tranſijt Angelorum. Fuerunt, qui dicerent, illum interijſſe veneno inſidiatorum. Sepultus eſt cum honore, & reverentia tanto Principi convenientibus in Florentia, ubi & obijt, in cujus exequijs miracula oſtenſa narrantur.

Concilium Florentiæ celebratur.

Eodem Anno Paſchalis Papa ſecundus concilium Epiſcoporum complurium in civitate Florentia celebravit, cujus urbis Epiſcopus ſpiritu vanitatis, ſeuelationis incitatus publicè prædicare ſolebat, verum Anti-

chriſtum

Digitized by Google

chriſtum jam tunc in mundo fuiſſe natum, & brevi manifeſtè regnaturum. Cujus vanitas cùm S. Paſchali Papæ innotuiſſet, vocatum ad ſe corripuit, aſſerens in Epiſcopo talem levitatem eſſe valde reprehenſibilem, ut verbis Chriſti neglectis officium ſibi deſumat garrulorum. Dixit enim ad Diſcipulos Dñs, non eſt veſtrũ nôſſe tempora, & momenta, quæ Pater repoſuit in ſua poteſtate. Quod ergo latere voluit ſanctiſſimos Apoſtolos ſuos Chriſtus, quis revelabit miſeris, & immundis peccatoribus intendere animum, ut ſe Prophetam exhibeat de occultis, & incertis rebus more vetularũ. Non eſt hominis mortalis conſilium Dei penetrare poſſe, quod ipſe voluit eſſe occultum: ſtulti ſunt, & fatui omnes quicúnq; tempus Antichriſti determinare præſumunt, & ſemper in ſua fatuitate mendaces apparuerunt. Quemadmodum & noſtris temporibus cuidam Theodorico Monacho Carthuſiéſi apud Ruremundã in Gelria contigit, qui circa Dominicæ Nativitatis annum MCCCCLXXX. vaticinare incipiens, úſque ad carcerem vanitates ſuas defendens, plura in brevi futura prædixit, quorum tempus tranſijt, ſed nil vaticiniorum apparuit: conſtantiſſimè ne dicam pertinaciſſimè aſſerebat Antichriſtum ultimum anno MDIII. manifeſtò venturum, & cum potentia regnaturum in univerſo mundo. In tantam deníque prolapſus eſt temeritatem, ut adijceret, quoniam ſi præſcripto non comparuerit anno, nunquam in æternum eſſe venturum. Anilia ſunt iſta, & quæ nec virum deceant gravem, nec verum nominis Chriſtiani Profeſſorem.

Vanitas Epiſcopi Florentini de Antichriſto.

Anno Gebhardi Abbatis prænotato audientes in Europa fideles Regnum Jeroſolimitanum à Chriſtianis de manibus Saracenorum eſſe recuperatum, multi Spiritu divino compuncti, ex Teutonicis, Longobardis, Aquitanicis, & alijs nationibus cruce ſignati ad terram S. in auxilium Chriſtianorum pro Dei honore profecti ſunt. Erat autem exercitus eorum non minus quinquaginta millium pũgnatorum, inter quos fuerunt plures viri nobiles, & potentes, qui patriam, amicos, & omnia pro Chriſto, & ejus ſancta militia contempſerunt. Aderant cum his Archiepiſcopi plures. Abbates multi, ſimul & Monachi, quorum mens omnium una, hoſtes fidei conterere, & gloriam Crucifixi Jesu Chriſti ubíq; terrarum pro viribus dilatare. Cúmq; perveniſſent in terram deſiderabilem, quam Creator univerſorum corporali præſentia ſanctificavit: geſſerunt bella Domini, & ſanguine fuſo pro fide Chriſtiana Martyrio coronati tranſierunt ad cœlum. Erat in eodem exercitu peregrinorum Chriſti S. Diemo Archiepiſcopus Salisburgenſis in Bavaria, de quo diximus anno Divi Abbatis Wilhelmi XV. ex Monacho hujus Cœnobij Hirſaugienſis Archipræſul factus, vitæ merito cùm eſſet ſanctiſſimus, pro Chriſti amore ad ejus ſe militiam præcinxit. Bellum igitur Chriſtianis adverſùm Saracenos continuè gerentibus, ſæpéque vincentibus, tandem cùm veniſſet hora remunerandi laboris, ab infidelibus victi ſunt, & pluſquàm 40000. hominum de præſcripto Chriſtianorum exercitu ceciderunt. Sanctus autem Diemo prædictus Archiepiſcopus quantâ potuit alacritate noſtros verbis, & nutibus confortare non deſtitit; donec ab infidelibus tandem captus fuit. Qui ductus ad principem urbis Ægyptiorum quæ Memphis olim dicta eſt, multis, & exquiſitis tormentis diutiùs afflictus mortem demum turpiſſimam propter fidem, & confeſſionem Domini Jesu Chriſti ſuſtinuit.

Peregrinatio multorum ad Jeruſalem.

S. Diemo ab infidelibus occiditur.

Digitized by Google

MCII.

Anno Gebhardi Abbatis XI. Rex Heinricus, habito cum Principibus colloquio, Romam ſe profecturum, ac generale Concilium ad principium menſis Februarij convocaturum promiſit, quatenus tam ſuâ quàm Romani Pontificis causâ canonicè ventilatâ, Catholica inter Sacerdotium, & regnum confirmaretur unitas, quæ tot annis ſciſſa permanſit. Conſtat tamen nec ipſum juxta propoſitum perſonaliter iviſſe Romam, nec alium quemquam miſiſſe, qui obedientiam ejus nomine, Summo Pontifici juxta concluſa præſtitiſſet, imò ſi potuiſſet, libenter Antipapam Paſchali Summo Pontifici ſubordinâſſet, quamvis conatus ſuos, Deo prohibente, non potuit perficere.

Conſil. Epiſcoporum Romæ celebratur.

Tranſactâ poſt hæc mediâ quadrageſimâ, convenientibus univerſis Apuliæ, Campaniæ, Siciliæ, Thuſciæ, totiúſque ſimul Italiæ præſulibus, Citramontanorum autem complurium Legatis Synodus magna Romæ eſt habita, ubi præantiqua Patrum inſtituta more ſolito reverenter confirmata, & jam ſæpe dictum illius temporis ſchiſma inter præcipuas hæreſes computatur, ac perpetuò cum ſuis auctoribus, átque ſequacibus anathemate, hujuſmodi ſubſcriptâ profeſſione damnatur. *Anathematizo omnem hæreſim, & præcipuè eam, quæ ſtatum præſentis Eccleſiæ perturbat, quæ docet, & adſtruit anathema contemnendum, & Eccleſiæ ligamenta ſpernenda eſſe. Promitto autem Apoſtolicæ Sedis obedientiam Pontifici Domino Paſchali, ejúſque ſucceſſoribus ſub teſtimonio Chriſti, & Eccleſiæ, affirmans, quæ affirmat, & damnans, quæ damnat ſancta ac univerſalis Eccleſia Sanctorum.*

Hæreſis Heinriciana damnatur.

In eadem quóque Synodo Paſchalis Papa judicio, & conſenſu omnium Epiſcoporum ſententiam excommunicationis in Heinricum Regem quartum promulgavit dicens: *Quia tunicam Chriſti ſcindere, id eſt, Eccleſiam rapinis, & incendijs devaſtare, luxurijs, perjurijs, átque homicidijs commaculare Heinricus, quem ſui Regem appellant, non ceſſavit, primò à Beatæ memoriæ Gregorio Papa, deinde à ſanctiſſimo viro Urbano Prædeceſſore meo propter ſuam inobedientiam excommunicatus eſt, átque damnatus: nos quoq; in proxima Synodo noſtra, judicio totius Eccleſiæ perpetuo eum anathemati tradidimus, idq; omnibus notum eſſe volumus, & maximè ultramontanis, quatenus ab ipſius ſe contineant iniquitate.* Hæc Papa dixit in Cœna Domini publicè in Conſiſtorio, Conſilio præſcripto jam ſoluto.

Anno prænotato moritur Hartvvinus Eccleſiæ Magdenburgenſis in Saxonia Primas, & Archiepiſcopus, vir per multa laudabilis, maximè tamen popularis, & utilitatibus Eccleſiæ, cui præfuit, multùm inſudans, qui ſe mediatorem inter Sacerdotium, & regnum ſæpiùs poſuit, & pro communi pace, & concordia, quamvis ſine effectu laboravit.

S. Otto fit Epiſcopus Bamberg.

Eodem quóque anno Rupertus Epiſcopus Bambergenſis mortuus eſt, cui S. Otto Cancellarius Heinrici Regis quarti ſucceſſit, & præfuit annis fermè octo & triginta, in quibus multa bona fecit ad honorem omnipotentis DEI, & multorum hominum ſalutem: nam Pomeranos gentem Saxonibus confinem ad Aquilonem juxta mare germanicum poſitam, eatenus idolorum cultui deditam ſuâ prædicatione ſalutari Chriſti convertit ad fidem. Unde úſque in præſentem diem Apoſtolus Pomeranorum dicitur, & ab incolis terræ illius ſingularis devotionis memoriâ veneratur.

Anno

Digitized by Google

Anno etiam prænotato mortuus est Egilbertus Trevirorum nonus & septuagesimus Archiepisc. Ecclesiæ suæ Reparator magnificus, in pauperes pius, & misericors, qui gregem sibi commissum verbo, & exemplo erudiens ad observantiam mandatorum Dei, non sine opinione sanctitatis ex hac vita migravit ad Dominum. Erat siquidem doctus in lege Domini, & tam in divinis scripturis, quàm in sæcularibus litteris haud mediocriter eruditus, & ob id non solùm procuravit temporalia ut Principes, sed multò magis ut Episcopus spiritualia, celebrando sacrificium Dominici Corporis, ordinando, ministrando, consecrando, & prædicando Verbum Dei populo sibi cõmisso diligentissimè sollicitudinẽ impendit, quod hodie paucos admodum facere conspicimus. Post hunc Bruno filius Arnoldi, & Adelhaidis comitum Franciæ orientalis in Archiepiscopatu Trevirorũ successit, vir magnificus, & non minùs vitæ merito, quàm generis nobilitate illustris, qui Monasterijs, & Ecclesijs vel reparandis, vel de novo construendis continuum impendit studium, & corda multorum in viam salutis æternæ direxit. Hujus frater erat Pops comes in Francia orientali, quo consentiente, & adjuvante postea construxit Ord. nostri Monasterium in comitatu de Bretheim, in pago qui dicitur Kreihgam Spirensis Diœcesis nomine Odenheim, de quo anno Wolmari Abb. secundo latiùs dicemus. Bruno autem præfatus Archiepiscopus Trevirorum in Ordine octogesimus idibus Januarij apud Moguntiam ordinatus est. Circa hæc tempora Gebhardus Abbas cœpit paulatim in his, quæ respiciunt salutem animarum aliquantulum remissiùs agere, etiam præcipuè negligendo pauperes plus æquo temporalibus inhiare. Fuit autem per sanctum Wilhelmum communi fratrum consilio statutum, ut aliqui ex fratribus laicis, quos Donatos sive Oblatos appellant, in domo pauperum sub habitu sæculari ipsis pauperibus deservirent, victum suum non de annona pauperibus assignata, sed de communi fratrum cellerario, vestésque vestiario recipientes. Hoc statutum Gebhardus Abbas immutavit, jubens ut ministri, & servitores pauperum memorati vitæ suæ necessaria non aliunde, quàm de pauperum eleemosyna reciperent, rei volens in hoc parcere fratrum. Hâc parcitate, & occasione pauperum stipendio imminuto, contigit res dolenda, ut peregrinis, & pauperibus consueta subtraheretur misericordia in tantum, ut per gelidas noctes hyemis excluſi hospitio pauperes Christi præ fame, & frigore miserabili clamore ante Monasterij valvas perstreperent, dormientésque in Cœnobio fratres sæpiùs inquietarent. Super his, & alijs nonnullis monasticæ integritati omnino contrarijs Abbas multis vicibus à senioribus cum reverentia, ut decebat, admonitus, cùm nihil emendaret, fratres animo dejecti vindictam omnipotentis Dei metuebant. Erat in congregatione Monachus quidam senior nomine Bertholdus vir sanctiss. conversationis, qui dicebat se nocte quâdam Dominicæ Ascensionis per visum gloriæ interesse Sanctorum, ubi inter cæteros Beatum conspexit Wilhelmũ Abbatem niveo candore splendentem, mediúmque inter dũos Pontifices rutilo decore stantem corruscantes, quorum alter fuit sanctus Udalricus quondam Episcopus Augustensis, alter verò Beatus Conradus Episcopus Constantiensis. Divus autem Wilhelmus ad Monachum ista videntem conversus dixit: *Ex parte summæ Majestatis Dei omnipotentis mando tibi frater ut di-*

Bruno fit Archiepisc. Trevir. &c.

Gebhardus Abb. de negligentia notatur.

Pauperib. subtraxit annonam

Admonitio S. Wilhelmi ad Abbatẽ per visionem.

Digitized by Google

ut dicas Abbati, Priori, cæteríſque confratribus tuis; quatenus ſecundùm quod à nobis acceperunt, egenis, & hoſpitibus cum omni charitatis affectu ſerviant, annonámque à nobis Pauperibus conſtitutam ad integrum reſtituant, & vitam, moréſque ſuos juxta Regulam corrigant, & emendent, & ante omnia odium iram, indignationem, rancorem, & detractionem, quibus Deum aſſiduè offendunt, cum omni malitia quantocius abjiciant, fraternam inter ſe charitatem ſollicitè cuſtodientes, niſi fecerint, ſciant pro certo, divinam ſe ultionem in brevi graviſſimè experturos. Et his dictis relicto Monacho, cum quo loqui videbatur, beatiſſimus Pater Wilhelmus una cum ſanctis Epiſcopis altiora quædam cœli ſecreta ſcandens penetravit.

Senior viſa revelavit. Abbati.

Senior verò ille Bertholdus, cui hæc revelata fuerunt, cùm non auderet per ſe miniſterium exequi ſibi divinitùs commiſſum, per alium quendam ſeniorem cuncta revelavit Abbati. Qui territus, ad horámque compunctus annonam pauperibus aſſignatam reſtituit, cætera verò, quib⁹ Monaſterium turbaverat, nequaquam emendat. Quapropter ſecundùm Patris Wilhelmi comminationem divina eum ſubſequuta eſt ultio, & níhil ei proſperè ſucceſſit. Poſt annos etenim paucos Monaſterij regimine Deo præordinante exutus locum dedit meliori, & infulâ Pontificali ſublimatus in Eccleſia Spirenſi, ut ſuo loco dicemus, omnium penè adversùm ſe odia, & irriſiones ineptis moribus ſuis, Deo vindicante, concitavit, nec diu poſtea miſerabili tactus infirmitate vitam in brevi finivit præſentem.

Vindicta Dñi punivit Abbatẽ.

His etiam temporibus erat juvenis quidam nobilis, & temerarius, qui poſſeſſiones Monaſterij hujus in Villa, quæ nuncupatur Almendingen à quondam Winthero converſo ſub magiſterio S. Wilhelmi Abbatis legitimâ donatione traditas poſt utriúſque mortem tanquam hæres proximior invaſit, & contra omne jus æquitatis violenter occupavit. Cumq; die quâdam duas inde carratas vini, & quædam alia tumidus, & elatus adduci faceret: ſubitò pes uniusbovis, qui prædam trahebant confractus eſt. Ipſe quóque raptor de equo, cui inſidebat, repente cecidit, & loquelâ, viribúſque amiſſis dementiam incurrit: inde ſublatus aliorum manibus ad ſuum domicilium reportatus eſt. Qui poſt dies aliquot reverſus ad mentem, cum vindictam Dei metueret ampliorem, mutavit conſilium; diſpoſitíſque rébus, ut potuit, deferri ſe fecit ad Hirſaugiam, exutúſque hominem veterem cum operibus carnis novum induit, & Monachus factus in ſancta vitam converſatione terminavit.

Burchardꝰ Monachus fit Abbas Erpford.

Anno item prænotato Burchardus hujus Cœnobij venerabilis Monachus ſexto iduum Februarij factus eſt Abbas Monaſterij S. Petri in Erpfordia oppido Thuringiæ, de quo ſupra diximus anno ſanctiſs. Abbatis Wilhelmi ſexto decimo. Qui mox eodem ordinationis ſuæ anno fundare cœpit novam Eccleſiam ſanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli à Beato Wilhelmo quondam pro parte inchoatam, quæ hodie conſpicitur.

Eodem anno mortuus eſt Heinricus comes de Northeim fundator Monaſterij Northeimenſis Monialium, & Burſfeldenſis Monachorum, vir magnificus, & pauperum advocatus pijſſimus, in Burſfeldia ſepultus.

MCIII.

Anno Gebhardi Abbatis duodecimo Indictione Romanâ XI. Heinricus Imperator Conventum Principum apud Moguntiam habuit in capite

Digitized by Google

capite menſis Januarij, ubi Heinrico filio ſuo rerum ſummam dimiſſurum, ſéque ſepulchrum Domini viſitaturum per Emhardum Herbipolenſem Epiſcopum publicè prædicari fecit, indéque favorem maximum tam vulgi, quàm Principum, & Clericorum, Regníque totius acquiſivit, multóſque è diverſis regni partibus ad ejuſdem itineris comitatum præparare voto ipſo ſuccendit; quamvis nihil eorum implevit.

Chuno dux Saxoniæ perimitur.

Anno prænotato Chuno filius magni Saxoniæ Ducis Ottonis de magnis Principibus unus, & cui nihil in omni rerum humanarum dignitate ſupra, genere ſcilicet, litterarum etiam ſcientiâ, fortitudine, atque divitijs ſatis præpollens: elegantiâ, & facundiâ præclarus, & cunctis bonis viris amabilis, & affabilis, quorundam funeſtorum hominum conſpiratione noctu, dum iter ageret, invaditur, & interimitur, ingentem relinquens nobilibus regni luctum, ſimul & ſuſpicionem, dum ab infimis in ſumos tam inaudita ſcelera perpetrantur. Hujus Chunonis frater Dux Heinricus cognomento Craſſus natu ſenior, dum ante triennium in Friſiæ Marcham, cui præerat, res acturus ſuas proficiſceretur, à Friſonibus, quibus dominationis ſuæ jugum grave fuit, obſequium ſpectans inſidijs circumcingitur, & ad necem exſpectatur. Qui conſpiratione nimis tardè compertâ, veloci curſu fugiens ad mare vulneratur à nautis, & ſuffocatur. Hujus tanti viri, qui nimirum totius penè Saxoniæ principatum ſecundus à Rege gerebat, interitus ab univerſo regno Teuthonico graviter ferebatur; quem dolorem fratris ruina poſteà duplicavit.

Heinricus Marchio de Neuburg obijt.

Eodem anno Heinricus Marchio de Neuburg, vir ſuo tempore in Saxonia dives, & præpotens, mortuus eſt. Comitatus autem de Neuburg hodie in manibus eſt Ducum Saxoniæ, & Marchionatûs memorati titulus omninò extinctus. Eſt autem Neuburg oppidum parvum habens caſtrum in colle ad Rhenum, paucis diſtans ab Altiburgio leucis.

Anno etiam prænotato mortuus eſt Erbo grandævus nobilis de Carinthiâ Princeps, & quondam Palatinus in Bavaria comes, vir ſtrenuus, & ſingulari prudentiâ, & magnanimitate nominatus. Hujus germanus Botto comes cognomento Fortis Monaſteriũ Thariſienſe noſtri Ordinis in Bavaria conſtrui fecit, ac ſuis opibus, & prædijs largè ditavit; de quo latiùs ſupra diximus anno ſancti Wilhelmi Abbatis ſexto, ubi & ſepultus eſt, ut anno ſequenti dicetur.

Multi proficiſcuntur Hieruſalẽ.

Anno quóque prænotato plures Chriſti fideles ad ſcripta Principum Chriſtianorum in terra ſancta cum Rege Baldovvino exiſtentium divino ſpiritu compuncti, venditis poſſeſſionib' ſuis, vel certè Monaſterijs, vel Eccleſijs ſub titulo commiſſi legatis, cruce ſignati ſunt, & ex diverſis Europæ Provincijs, ad ſepulchrum Domini tranſierunt.

MCIV.

Imperator Ratisbonæ conſiſtit.

Anno Gebhardi Abbatis XIII. Heinricus Imperator Natale Domini Ratisbonæ celebravit. Cumque ibidem aliquamdiu moraretur, orto quodam prius murmure inter Bavariæ Principes, eò quòd Franci orientales, & Saxones familiariùs illic, & honorabiliùs, quàm indigenæ ab ipſo Imperatore tractarentur: Sigehardus comes Palatinus Bavariæ, qui hujuſmodi ſuſpicionem maximè notabat, cœpit Imperatori paulatim inviſus haberi; propter hoc autem maximè, quòd ipſe ſolus præ cunctis, qui tunc aderant, principibus abundantiori militum copiâ adductâ, ad

Digitized by Google

reſiſtendum ſe, ſi fortè de curiâ quicquam, ſecus ac ipſe volebat, cederet; videbatur communiſſe. Diebus poſt hæc aliquot exactis, cum jam ſecurior factus idem comes ſuorum turmas defluere permiſiſſet, excitatur in illum, conſpirantibus tam urbanis Ratisbonenſibus, quàm diverſarum partium miniſterialis ordinis hominibus, metuenda ſeditio; quæ nullo modo, nullâ ratione, nullâve interminatione ſedari potuit, quamvis Heinricus Imperatoris filius intervenire ſtudioſiſſimè laboraret: donec ab hora diei tertia uſque ad horam nonam in hoſpitio obſeſſus, tandémque fractis foribus ipſe prius confeſſione ſacramentali factâ, ſumpto etiam Dominici Corporis viatico capite truncatus occubuit: quod multorum poſteà malorum ſeminarium dedit.

Sigehardus comes Palatinus ſeditiosè perimitur.

Eodem anno Boto comes Palatinus de Witelsbach in Bavariâ cognomento Fortis, Monaſterij Thariſienſis fundator, & dotator magnificus, illius Erbonis, cujus præcedenti anno mentionem fecimus, germanus, jam plenus dierum non longè à Ratisbona defunctus eſt, & ad prædictum Monaſterium Thariſienſe, quod ipſe ſuis opibus, átque prædijs in Diœceſi Friſingenſi largè ditaverat, delatus eſt, átque ibidem, ut fundatorem decebat, cum ſummo honore tumulatus.

Anno etiam prænotato 3. Calend. Martij obijt Emhardus Epiſcopus Herbipolenſis, qui adhuc vivente Adelberone, ut ſupra diximus, fuerat ordinatus, promotione Heinrici Regis quarti violentâ: propter quod omnes, qui Romanæ partes ſequebantur Eccleſiæ, non minùs ſe à communione Meginhardi, & Embhardi Epiſcoporum, qui Adelberoni expulſo ſuppoſiti fuerant per violentiam Imperatoris, quàm & ipſius anathematizati Regis Heinrici ſubtrahebant.

Embhard. Epiſc. Herbipolenſis moritur.

Mortuo tandem Embhardo, clerus, & populus S. Kiliani Rupertum majoris Eccleſiæ præpoſitum in Antiſtitem Herbipolenſis Eccleſiæ unanimi conſenſu elegerunt, virum tam eruditione ſcripturarum, quàm morum integritate venerabilem, & cum Romana Eccleſia benè ſentientem, & ob id repulſum ab Imperatore ſchiſmatico, & excommunicato, Pontificem Romanum hoſtiliter perſequente.

Rupertus ab omnibus eligitur.

Heinricus itáque Rex quartus Ruperto electo viro optimo repudiato, quia Catholicæ unitatis fuit amator, Canonicum quendam nomine Erlungum ad Epiſcopatum promovit, & ordinari fecit. Quem anno ſequenti Heinricus Rex quintus veniens cum exercitu in Franciam de Herbipoli expulit, & Rupertum, ut ibi dicemus, per miniſterium Ruthardi Archiepiſcopi Moguntini ſolenniter inthronizavit. Cujus veſtigia mox inſecutus Pater cum exercitu ad Herbipolim venit, Rupertum expulit, & Erlungum denuò introduxit. Nec diu poſteà Heinricus junior iterum Erlungum expulit de Pontificatu Wirzburgenſi, & Rupertum in locum ſuum reſtituit; Patre jam deficiente, nec ſuis potente amplius præſtare auxilium. Biennio tandem elapſo Rupertus in Italiam iturus ad Concilium, moritur; & Erlungus conſenſu omnium in Pontificatu confirmatur. Præfuit autem in diſſenſione annis duobus, & poſtea ſedecim.

Joan. Epiſcopus Spirenſis moritur.

Anno quóque prænotato Joannes Epiſcopus Spirenſis tactus ulcere quodam circa verenda poſt diuturnum in corpore ſuo cruciatum, quem patientiſſimè ſuſtinuit, plenus operibus bonis moritur, & in Sunsheim noſtri tunc Ordinis Monaſterio, quod ipſe inſtituit, ſicuti ſupra diximus

anno

Digitized by Google

anno ſancti Wilhelmi Abbatis xvi. juxta Wolffframum Patrem, & Zeilſolfum fratrem, comites in Creydigavv, Azelámque matrem Heinrici Regis quarti ſororem ſepelitur: de quo aliqua notabilia dicebantur. Poſt cujus mortem ſedis vacatio duravit Spiræ in annum ſequentem.

Anno etiam præſcripto Conradus adoleſcens filius Beatricis Marchioniſſæ, poſtquam ſpretis litterarum ſtudijs, quibus apprimè imbutus erat, armis operam dedit, juxtáq; Chriſti præſagiū, quia gladium accepit, gladio perijt. Nec multò poſt etiam ipſà Beatrix obijt, & juxta Patrem Ducem Ottonem in Caſtello Franciæ Svveinfurt ſepulturam accepit.

Anno quóque memorato circa ſolſtitium æſtivale commutato in tempeſtatem aëre decidiſſe legimus inter grandinum lapides in pago Herbipolenſi tantæ magnitudinis glaciem, quæ in quatuor diviſa partes totidem hominibus importabilis videretur. Sed mirum hoc eò minùs exiſtimamus, quòd noſtris quóque temporibus lapidem ſimilis magnitudinis ſolidum in ducatu Suevorum ex aëre nuper audivimus decidiſſe. In Epiſcopatu verò Spirenſi hoc ipſo anno ſanguis è panibus fluere viſus eſt, nec non & in lenticularum edulio prodigiosè repertus.

MCV.

Anno Gebhardi Abbatis xiv. Heinrico Imperatore apud Moguntiam in principio menſis Januarij cum ſuis exiſtente, filius ejus Heinricus Rex v. rebellionem adversùs patrem machinabatur in Bavaria, concilio, & ductu Dietpoldi Marchionis Auſtriæ: Berengero comite de Scheürer, Ottone quodam nobili viro ſibi maternâ ſtirpe cognato, & pluribus alijs adhærentibus, quorum perſuaſione ante paucos dies de latere patris receſſit, cauſam proponentes inobedientiam illius. Et primò quidem Rex Heinricus junior, quo ſe non cupidine regnandi, ſed potius divini timoris intuitu patri oſtenderet rebellem, hæreſim præſcriptam anathematizans Apoſtolicæ Sedis Pontifici debitam profitebatur obedientiam; indéque fœderatis ſibi Bavaris, Alemannis, & ex Franciâ non paucis nobilibus mox ad Saxones convertebatur. A quibus honorificè ſuſceptus, & in Quitilingeburg Paſcha celebrans in brevi univerſis Saxoniæ civitatibus potitus fuit, favore tam nobilium, quàm vulgarium maximo, utpote quibus Imperator jam dudum fuerat odioſus. Conſilio tamen, & miniſterio Ruthardi Archiepiſcopi Moguntini, & Gebhardi Conſtantienſis ex Monacho hujus Cœnobij Hirſaugienſis Epiſcopi, reſponſalium ſcilicet Domini Papæ Paſchalis II. totam Saxoniam communioni Romanæ Eccleſiæ reconciliavit: Epiſcopis verò, & clericis conventum generalem in villam regiam, quæ Northuſen dicitur ad iv. Calend. Junij, ubi ſuper Eccleſiaſticæ inſtitutionis tam depravata diſciplina tractaretur, indixit. In quo concilio cùm multa pro Eccleſiaſticę unitatis reformatione tractarentur, multáque de novo ſancirentur, ad conſervationem neceſſaria pacis optatæ, ſpes ingens ex moribus novi Regis optimis cunctorum, qui aderant, animos lætificabat, quanquàm poſteà fuerit immutatus. Poſthæc Rex ipſe cum ſuis Pentecoſten celebravit in Merſeburg, ubi Heinricum Magdeburgenſis Eccleſiæ poſt mortem Hartvvici dudum deſignatum Archiepiſcopum, ſed ab his, qui favebant Imperatori, violenter repulſum, conſecrari fecit, & ad ſedem Pontificatûs inthronizavit. Nec multò poſt expeditionem contra Moguntiam movit, expulſum inibi Pontificem

Heinricus Rex Patri ſis rebellis.

Rex Heinricus venit Moguntiã.

tificem restituturus, patre intra muros rem expectante, cum non parva militū turba. Filius ergo ab alia Rheni parte in castello cum suis morabatur, quibus ad civitatem fluvius aditum denegabat, & plures, qui cum patre mœnibus erant clausi, mente aliorsum cogitabant, seniori præferentes juvenem: cujus tamen declinare ad partes propter Sacramentorum interpositionem non audebant. Plura tamen hinc, & inde nuntia navigabant: multa consilia communes regni proceres inter se trutinabant, patre regni divisionem, & hæreditariæ successionis confirmationem pollicente; filio verò nil nisi Apostolicæ subjectionis, & Ecclesiasticæ unitatis efficientiam expostulante. Sed illâ vice nihil factum est, nec Ruthardus ad sedem restitutus. Dimisso igitur patre in Moguntia Rex junior Heinricus ad Herbipolim cum exercitu suorum ascendit: ubi Erlungum, quem Imperator anno priore mortuo Emhardo, sicut diximus, Episcopum instituerat, expulit, & Rupertum ejusdem Ecclesiæ Præpositum, & tam prius, quàm tunc à clero & populo electum, per prædictum Archiepiscopum Ruthardum inthronizavit: sicque Ecclesia Herbipolensis Apostolicæ comunioni reconciliata est. Deinde securitate ab urbanis acceptâ, Rex Heinricus dimissis Saxonibus ipse cum Bavaris, & Suevis ad obsidionem Nürenbergensis oppidi proficiscitur; illudque post duos menses in deditionem accepit, qui dimisso exercitu ad Ratisbonam secessit. Quem pater è vestigio subsequens de Moguntia venit in Herbipolim, & fugato Ruperto Episcopo, quem filius promoverat, Erlungū restituit: indéque omnia, quæ fautorum erant, filij devastans, tandem faventibus sibi dolis Ratisbonensium de civitate filium fugavit, & sua in ea præsidia fortiora stabilivit: Episcopum constituens Ecclesiæ Ratisbonensis quendam adolescentem nomine Udalricum suis iniquis machinationibus cum parentela pertinaciter adhærentem.

Rupertus Episcopus Herbipolis.

Eodem anno Imperator Heinricus Ratisbonæ residens validum suorum congregavit exercitum: & progressus Marchiam Austriæ in odium, & exterminium Diopaldi Marchionis adhærentis filio per maximam Bohemiæ gentis crudelitatem hostiliter devastavit. Quibus cognitis, hi, qui cum rege fuerant juniore Heinrico, nil morati, collecto exercitu decem millium electæ juventutis, nihil magis, quâm congredi Cæsarianis affectabant. Accedentes itáque animis comotis crastra interjacente fluvio Cæsarianis regij proximè sua admoverunt: ubi spectaculo nimis horribili per triduum continuum ex una ripa Rigim fluminis Imperatoris, ex altera regis volitabant signa, jámque frequentia grassabantur in ipso fluminis alveo duella: inter quæ, & Hartvvinus comes quidam ex parte Imperatoris occubuit: & comes Sigehardus captus fuit, nec paucos sors Martis anceps ab utráque parte consumpsit. Verùm die conflictûs certissimi ad crastinum, ut putabatur, jam instante, Principes, qui capita utriúsq; partis esse videbantur, ad colloquia inter se pacifica convenientes, belli causam altiori consilio tractabant; átque post longos hinc inde, necessariósque tractatus in unam postremò omnes sententiam convenerunt, Christiano, & fraterno sanguini parcendum, imò parricidali pugnâ cessandum pari voto judicabant. Res itáque in bonum ex malo statu mutata, Regi Heinrico non parùm complacuit, cujus mota erant viscera super patre suo: seniori verò displicuit. Vesperascente itáque

Imp. Ratisbonæ colligit exercitum.

Bellū consilio Principum intermittitur

jam

Digitized by Google

jam die, quo bellum in craſtino fieri decuiſſet, ceſſerunt à loco regij milites, Imperatoriæ Majeſtati reverentiam exhibentes. Imperator autem dum in caſtris de craſtino, ut putabat, certior, conflictu diſponit, nec pugnam, nec pugnandi votum Principibus ineſſe per Bohemiæ Ducem, & Marchionem Lutpaldum contra ſpem audivit. Qui mox animo conſternatus, ſupplex illorum adjutorium petit, nec impetrat: inſtructus etiam ſecretis filij nuncijs, ſuorum conſpirationem adverſus ſe factam, cùm ſe videret in malo poſitum, latenter è caſtris cum paucis admodùm viris diſceſſit, & ſalutem fugâ quæſivit: ſicque factum eſt diſpoſitione divinâ, ut dum unus ſalvatur, multorum ſanguini, qui fundendus venerat, conſulitur. Mox enim ut Imperatorem fugiſſe per caſtra innotuit, unuſquiſq; ad propria redire contendit. At rex dum ſævire in deſolatos potuiſſet, parcere maluit, quàm ſanguinem fundere cujuſquam fugientis.

His autem peractis Rex Heinricus ad Ratisbonam victor cum ſuis revertitur, & civitatem ob dati prius fœderis defectum, auſteriore nimirum pacto ſibi confirmat. Harţvvicum deinde virum probatæ converſationis Catholicum, & in divinis ſcripturis eruditum (abdicato Udalrico ſchiſmatico, quem pater inſtituerat) Ratisbonenſis Eccleſiæ promovit Epiſcopum: quem per Ruthardum Moguntinæ ſedis Archiepiſcopum fecerat ordinari. Vacabat etenim ſedes ibidem Epiſcopalis per mortem Gebhardi cujuſdam, qui eam per annos XVI. ſchiſmaticus, & excommunicatus contra Rom. Pontificis obedientiam miſerabiliter occupaverat. Nam eodem anno à proprio milite, quem nimis intolerabili affecerat injuriâ, fuerat occiſus: duplo plangendus incommodo, corporis videlicet, ac animæ.

Rex Heinricus obtinuit Ratiſbonam.

Rex verò Heinricus V. interim, quòd Ratisbonæ commorabatur, quoſdam Principes, & non paucos nobiles, qui à patre defecerant, ſibi conciliabat, omnes favorabili clementiâ ſuam admittens ad gratiam. Itáque Ratiſponenſibus ad ſuam obedientiam coactis, & capitibus factionum humiliatis, Rex junior Heinricus cum exercitu, & multis Principibus venit in orientalem Franciam: moxque propinavit Herbipolenſibus ſibi perfidis de calice furoris, & indigationis ſuæ, ſubdens ſuo imperio potenter colla rebellium, & durè corripiens temeritatem ſuperborum.

Inter hæc videns Erlungus (quem Imperator Wirzburgenſium promoverat Antiſtitem, ut ſupra diximus, ſuas partes nimium infirmatas, ad gratiam Regis Heinrici ſe contulit, & Pontificatum Ruperto cedens liberè dimiſit, fideliſque deinceps Capellanus regius permanſit. Rupertus ergo confirmatus in Sede Pontificatûs Eccleſiæ memoratæ non diu ſupervixit, ſed anno ſequenti, ſicut dicemus, in Domino quievit.

Rupertus confirmatur in Epiſcopatu.

Audiens interim Rex patrem ſuum apud Wigbertum quendam illuſtrem, prudentiſſimúmque virum, qui partibus in illis, quas Sorabi inhabitant, principabatur, eſſe receptum, uſque ad Rhenum illi Ducatum (hoc enim per legatos ipſe poſtulabat) adminiſtrari permiſit. Ne tamen aliquid infeſtationis illius molimine ſuboriri contingeret, quoniam ſenior animo ſemper inſtabilis citò mutabat conſilium, junior Heinricus maturè Wirzburg digreſſus properabat ad Rhenum; quo non ſine periculo ſuorum tranſmiſſo civitatem Spirenſem cum patris ibidem reconditis theſauris obtinuit, & cives ejuſdem urbis omnes per fidelitatis juramentum,

mentum,& cautelas neceſſarias ſibi ſociavit. Quibus ritè factis de conſilio Epiſcoporum tunc præſentium, videlicet Ruthardi Archiepiſcopi Moguntini, Heinrici Archiepiſcopi Magdeburgenſis, Ruperti Epiſcopi Herbipolenſis, Gebhardi Conſtantienſis, Odonis Hildenheimenſis, Heinrici Padelbronnenſis, Friderici Halberſtatenſis, Epponis Wormatienſis, Hartvvici Ratisbonenſis, aliorúmque complurium, & de conſenſu tam cleri, quàm populi, virum ſapientem & nobilem cum ſanctæ converſationis famam morúmque dignitate omnibus ſonum, ſapientibus amabilem Gebhardum hujus Monaſterij Hirſaug. ſæpe dictum Abbatem Spirenſibus præfecit Epiſcopum: quia ſicut diximus anno præcedente, Joannes illorum Præſul abjerat, & ſedes Epiſcopalis per aliquot menſes vacaverat.

Abbas Gebhardus fit Epiſc. Spirenſis.

Cùm primùm in Monaſterio fratribus innotuiſſet, quòd pater eorum ſpiritualis, quem filiali ſemper dilexerant affectu, in Pontificem eſſet ſublimatus, contentio quædam inter eos ſúboriri cœpit. Nam alijs videbatur paci fratrum, & utilitati congregationis non mediocriter poſſe conducere, ſi eundem haberent Abbatem, quem & Epiſcopum, utpote qui non ſolùm eos in nullo videretur opprimere; ſed ab aliorum moleſtatione quorumcúnque, & voluntarius eſſet, & potens, omni tempore defenſare. Sed reliqui ſeniores, quibus mens erat ſanior, præſcriptis affirmabant contrarium, dicentes, Epiſcopum Monaſterio utiliter præſidere non poſſe, nec hoc fore defenſionis remedium, ſed potiùs regularis diſciplinæ irrecuperabile detrimentum: propterea, quòd Epiſcopus multitudine circumſeptus militum gratiâ viſitationis ſæpiùs venturus ad Cœnobium, vel certè in prædijs Monaſterij aliquoties manſionem habiturus in brevi tempore conſumeret omnia, quæcúnque ſolicitudine fratrum per multa fuerint tempora conquiſita. Hoc quóque non mediocriter eſſe timendum, ne fortè prædia Monaſterij per potentiam ablata vel amicis ſuis conferret in donum, vel ſtipendiarijs militibus in beneficium: quemadmodùm pleríſque in Germaniâ Monaſterijs contigiſſe ſatis eſt manifeſtum. Satius tandem igitur viſum eſt omnibus: Gebhardum, à quo nullis eorum demeritis fuerant deſetti, pari antipodoſi ut Epiſcopum deſerere, & Abbatem, de cujus integritate ſecuri eſſent, ordinare.

Noluerunt fratres Ep. habere pro ſuo Abbate

Intereà Gebhardus factus promotione regali Epiſcopus, animos fratrum per Gotfridum comitem de Calba Monaſterij Advocatum, & alios complures ſolicitare non ceſſabat, ſed & per ſemetipſum rogabat, conteſtans, & obſecrans, quatenus beneficiorum memores eum de Abbatia non propellerent, nec propterea, quòd Epiſcopus videretur, alium præter ipſum Abbatem ordinarent. Multa ſe facturum bona Monaſterio pollicebatur, & ſingulis quibúſque grandia promittebat. Hæc, & his ſimilia non omnibus, ſed quos ſibi conſenſuros ſperabat, perſuadere ſtudioſiùs nitebatur. Sed erant inter Monachos Hirſaugianæ Congregationis viri plures ingenio, & experientiâ prudentiſſimi, quorum ſagacitas dolos, & machinamenta ſapientiæ conſilio prævenit: mox enim ut Gebhardi perpenderunt inſidias, talem acceleraverunt ſibi Abbatem præficere, qui conſanguineorum ſuorum auxilio ejus ſtudio poſſet obviare.

Gebhardus Spiræ ordinatur, & præfuit annis v.

Gebhardus itáque Regis Heinrici promotione Præſul deſtinatus, per Ruthardum Archiepiſcopum Moguntinũ conſecratur in ipſa principali

Eccleſia

Ecclesia Spirensi cum debita solemnitate primâ videlicet die mensis Novembris, hoc est, in festivitate Omnium Sanctorum anno Dominicæ Nativitatis præscripto, astantibus sibi Catholicis viris Gebhardo Constantiense, & Udone Hildesheimense in Saxonia Episcopis, Rege Heinrico præsente, cum multis Principibus. Ordinatus autem Episcopus præfuit Ecclesiæ Spirensi annis IV. mensibus X. majori parte temporis corpore semper debilis, & infirmus. Et mira divinæ ordinationis dispensatio in eo notata est. Abbas cùm esset hujus Monasterij Hirsaugiensis semper magni nominis, & famæ per totum regnum extitit, & vir bonus, prudens, religiosúsque omnium judicio fuit. Ubicúnque nominis ejus ratio proferebatur in medio, omnium in eo mox summa prædicabatur virtutum. Sed posteaquam relicto Monasterio Pontificatum assumpsit, magni mox nominis, & famæ gloriam æstimatione Principum amisit. Omnes illum nobiles, & ignobiles, amici, & inimici, domestici simul, & extranei contemnere, despicere, & irridere cœperunt, tanquam hominem ineptum, superbum, & vanè glorioſum: utpote qui Monasterium insigne, celebríque famâ glorioſum, filiósque obedientissimos, devotos, & sanctos propter Episcopatum dimiserit. In majori siquidem reverentia fuit Abbas, quàm Pontifex. Nam etsi genere nobilis, moribus compositus, sermone disertus, consilio cautus, prudens actione, & in omnibus sapientissimus habitus fuit Abbas: mox tamen ut Pontificatum assumpsit, hæc omnia simul, nescio, quo Dei permittente judicio, amisit in tantum, ut moribus rusticus, sermone imperitus, consilio inutilis, actione stolidus, & conversatione cunctis fieret oneroſus. Nam in canticum vulgo jam factus mutatione mirabili, quem venerabantur Abbatem, Episcopum ludibrio habuerunt. Prætereà die quâdam Oppidani cum mulieribus, & pueris eo præsente, & per feneſtras domûs audiente, & vidente in quodam loco ubi manebat, choros ducebant, & cantilenas de ipso irriſoriè compoſitas, in ejus contumeliam publicè cantaverunt. Sed non cessit eis in bonum; nam milites, & amici his contumelijs in Episcopum prolatis auditis, concurrentes fustibus cæsos illos subitò in fugam converterunt, & ita tacuerunt.

Episcopus verò despiciebatur ab omnibus.

Timendum verò, quòd hæc omnia propterea illi contigerint, permittente Deo, quod revelatione sancti Wilhelmi per visionem senioris Bertholdi admonitus non emendaverit errata, & orationes ejusdem sancti videbatur in pluribus contempsisse, ut supra diximus. Commendaverat illi Rex Heinricus cum Episcopatu Spirensi etiam Abbatiam Monasterij tunc Ordinis nostri Lauriſienſis: sed nihil memoriâ dignum vel egisse, vel procurâsse utrobíque legitur: nec aliud de illo invenitur, nisi quod Episcopus fuerit Spirensis Ecclesiæ. XXXII.

De Bru-

De Brunone Monaſterij Hirſaugienſis XIV. Abbate, qui præfuit annis XIV. menſibus tribus, diebus XXII. & geſtis illius temporis.

ANno igitur Dominicæ Nativitatis prænotato milleſimo, centeſimo quinto. Indict. Rom. tertiâ decimâ, pridie calendas Decembris, hoc eſt, ultimâ die menſis Novembris, quæ fuit ſolemnitate S. Andreæ Apoſtoli venerabilis: Prior & fratres hujus ſanctiſſimæ Congregationis in unum convenientes, de novi Abbatis electione cœperunt habere hinc inde conſilium. Votis autem ſingulorum ſcrutatis major, & ſanior pars Brunonem Monachum venerabilem ſeniorem unanimi voto ſibi in paſtorem elegit. Sed fuerunt nonnulli ex Monachis, qui ſua vota aliorſum dirigentes electionem Brunonis non ſatis laudarent: qui tamen majori fratrum numero ſine pertinaciâ illicò præbuerunt conſenſum. Electus itáque in Abbatem hujus Monaſterij XIV. Bruno venerabilis Pater anno, & die prædictis, onus tam periculoſi regiminis ſubire totis viribus diu lacrimans recuſavit, donec tandem precibus fratrum devictus humiliter conſenſit. Eodem igitur anno ſeptimo calendas Januarij; hoc eſt, in feſtivitate ſancti Protomartyris Stephani hic in Monaſterio fuit ordinatus per miniſterium Richardi Oſtienſis Epiſcopi Sedis Apoſtolicæ Legati S. Theogero Abbate B. Georgij in nigra ſilva, & alijs multis Abbatibus ex more aſtantibus. Præfuit à die electionis ſuæ annis XIV. menſibus tribus, diebus XXII.

Bruno fit Abbas Hirſaugienſis.

Fuit autem Bruno iſte patriâ Suevus, genere nobilis, claris, & honeſtiſſimis parentibus ortus. Qui poſt prima rudimenta litterarum parentum curâ, & providentiâ majoris Eccleſiæ Spirenſis Canonicus factus, Matricularij tandem & nomen accipere meruit, & officium. Ubi cùm per abrupta vitiorum ire in perditionem plures cerneret, quibus honores cum divitijs cauſam præbuêre delinquendi, de ſuo ſtatu paulatim horrere cœpit, & anxiùs quomodo evaderet omnes mundi laqueos cogitare. Et quantò frequentiùs hujus curæ memoriam habuit, tantò amplius compunctus metuere cœpit. Eo tempore Beatiſſimus Pater Wilhelmus Hirſaugienſi Monaſterio in magnâ ſanctitate præfuit, ad quem magna hominum multitudo pro ſua ſalute anxia confluxit, inter quos multi, & magni erant viri ſecundùm æſtimationem ſæculi nobiles, docti, & cathedralium diverſarum Eccleſiarum Canonici. Quæ cum Brunonem minimè laterent, Domino ſic ordinante, venit ad Hirſaugiam, animo, & intentione Monachorum explorandi converſationem. Quid plura? Dum vitæ ſcrutator ſervorum Dei adeſt, repentè compungitur, & præventus divino ſpiritu, ut Monachorum adſcribatur conſortio provolutus ad pedes ſancti Abbatis Wilhelmi humillimâ ſupplicatione precatur. Suſceptus autem ſanctis Monachis conjungitur, & diſciplinis Monaſticis diligentiſſimè imbuitur, & deinceps religioſiſſimè converſatur.

Bruno fit Monachus Hirſaugiæ.

Corpore fuit pulchrâ magnitudine diſpoſitus, & in omnibus membris debitâ diſtributione proportionatus. Staturâ magnus erat, formatus viri ſchemate, formoſus recaluaſter, & caput venerandâ quâdam reſperſus canitie. Et quamvis corpore magnus eſſet, robuſtus tamen, & fortis

Brunonis Diſpoſitio corporalis.

non

Digitized by Google

non erat, néque ad magnos labores perferendos idoneus: ſed fuit ſuâ complexione gracilis, & debilis, & ob id laborum impatiens.

Unde factus Abbas pauca per ſemetipſum expedire negotia conſuevit: ſed omnia penè Cellerarijs, & procuratoribus commiſit. Quantum verò ad animi diſpoſitionem pertinebat, homo fuit quietus, & mente tranquillus, pacificus, & ſanctâ ſimplicitate venerandus, mitis, manſuetus, & nulli moleſtus: ſed quâdam potius puſillanimitate timidus, qui nihil placuit, niſi tranquillum, nihil diſplicebat magis, quàm turbulentum. Vir tamen alioquin erat optimus, lectionibus divinarum ſcripturarum, & orationibus quaſi ſemper intentus, & in his, quæ ad obſervantiam pertinebant regularem, ſtudioſiſſimus. Sæcularia verò negotia Monachis, & converſis commiſit idoneis: ipſe autem cum reliquis in Congregatione ſanctis interiorem gerens ſolitudinem, omnium ſe virtutum, bonorúmque operum exemplar præbuit ſubjectis.

Ruthardus Archiepiſc. ſedi ſuæ reſtituitur.

Anno etiam Dominicæ Nativit. prænotato Ruthardus venerabilis Archiepiſcopus Moguntinus à Thuringia ubi tyrannidem fugiens Heinrici Regis quarti per annos jam octo fermè exulaverat, ut dictum eſt anno Gebhardi Abbatis ſeptimo, præſidio Catholicorum Principum deductus ad Moguntiam propriæ ſedi cum maximo tripudio reſtituitur. Qui mox ut urbem intrávit, convocatis omnibus, tam populum quà clerum Romanæ Sedi reconciliavit, eóſque ab excommunicatione, quam propter Heinrici Regis quarti pertinacem adhæſionem inciderant, Apoſtolicâ auctoritate ſibi commiſſâ abſolvit, & communioni Eccleſiæ reſtituit.

Eodem anno Rex junior Heinricus rebus circa Rhenum diſpoſitis cum exercitu proficiſci ſtatuit in Burgundiam, ſed revocatus fidelium ſuorum nuntijs, machinamenta patris, quæ Sigifridi comitis auxilio moliebatur, mirâ velocitate prævenit. Nam patrem Moguntiam tendentem, & colloquium Principum, quod filius Rex junior ipſe ad proximum Natale Domini pro confirmatione pacis indixerat, impedire volentem, oppido Bingen circa principium menſis Decembris invenit, ubi ore ad os patrem de ſententia excommunicationis, & alijs per eum in rempublicam violenter commiſſis admonuit, obedientiæ illi debitum, ſi reſipiſcere velit, ſpontaneæ repromiſit: quod, ut faceret, rogavit. Senior verò & hæc, & alia multa ad audientiam Principum in proxima convocatione adunandorum apud Moguntiam ſe reſpondit velle differre, & quidquid ibi fuerit unanimi ſententiâ concluſum, ſubiturum. His dictis comitatus uterque pacificus ad invicem pariter capeſcens viam ad Moguntiam properare cœperunt. Inter hæc fideles Regi per nuntios patefecêre occultos, patrem quædam machinari, quæ paci non convenirent, unde viſum eſt eis, ut pater ſeparatim in caſtello quodam tutiſſimo Principum conventum expectaret: præſertim cum Præſules Moguntinus Ruthardus, atque Spirenſis Gebhardus, cæteríque, qui aderant, inter nuper reconciliatas Eccleſias ſuas communicationem illi præſtare publicè reclamarent. His ita diſpoſitis, cuſtodibus quóque, qui, ne novi quicquam ab ipſo, vel ad ipſum procederet, adhibitis: Rex Moguntiam publico conventui Principum feſtinus occurrit. Vulgaris autem ſtultitia captum à filio Patrem hinc inde publicè famabat.

Imperator arcetur à Mongũtia.

Eodem anno XXIII. die menſis Decembris viſus eſt ab occidente

Digitized by Google

tantus in ſidere ignis flammare, ut ſolis jubar crederetur, ſi in orientis parte fuiſſet. Item hoc ipſo anno mortuus eſt Dux Fridericus vir prudentiâ, moribus, & nobilitate ſatis clarus: ſed clariſſimo, & ſingularis ac inclitæ famæ Adelhaidis, filiæ ſcilicet Imperatoris matrimonio, & ex eadem miræ indolis prole, priuſquam moreretur, decoratus.

MCVI.

Conventus Principum Moguntiæ.

Anno Brunonis memorati Abbatis primo, Heinrico Rege v. mediante Conventus Principum, qui ad Natale Dñi præcedentis anni fuerat indictus, in hujus principio magnificè dilatatus eſt: duo namq; Principes & quinquaginta eo tempore apud Moguntiam conveniſſe memorantur. Solus quidam Dux Saxoniæ Magnus nomine defuit, quem grandior ætas ab itineris labore excuſavit. Aderant ibidem Sedis Apoſtolicæ Legati, Epiſcopus videlicet Oſtienſis Richardus, Epiſcopus quóque Albanus, & Epiſcopus Conſtantienſis Gebhardus, ſententiam anathematis in Heinricum ſeniorem Imperatorem à tot ſibi ſuccedentibus Romanis Pontificibus ſæpiùs, ſæpiúſque promulgatam ſcripis ſimul, & dictis teſtificantes, univerſam multitudinem, imò totam toto orbe diffuſam Eccleſiam ab ejus communione Chriſti, & B. Petri auctoritate multis jam annis ſequeſtratum confirmabant. Qua de cauſa dum Imperator de caſtello, quo manebat, ſe Moguntiam exhibere tentaret, Principes ad cavendum tumultum civium Moguntinenſium, ipſius partes potiùs, quàm filij ſequentium ipſi apud Ingelnheim occurrerunt, tandémque generali illum circumvenientes conſilio uſque ad reatûs confeſſionem, ſatisfactioníſque promiſſionem perducunt. Cui cum Legati nec Communionem, nec pœnitentiæ modum abſque Romani Pontificis conſenſu dare non poſſent, ipſe conſilijs utriuſque partis annuens, inſignia regalia, crucem videlicet, lanceam, ſceptrum, globum, atque coronam filio tradidit, & imprecatus illi proſpera, ſalutem ſe curare propriam ſpopondit.

Heinric. v. regnare cœpit.

Hoc igitur ordine Heinricus quintus ejus nominis anno Dominicæ Nativit. præſcripto, qui primò deſtinatus fuit à parte ſucceſſor, tunc ab univerſis Germaniæ Principibus in Regem ſecundò electus eſt, & per manûs impoſitionem à Legatis Apoſtolicæ Sedis confirmatus in Ingelnheim villa Regia, acceptis tam ab Epiſcopis, quàm à laicis Principibus juxta morem patriæ ſacramentis fidelitatis ſolitis, & conſuetis. Et ita regnare cœpit faventibus cunctis, qui aderant, ſimul & illis, qui procul fuerunt abſentes, propter nimiam pertinaciam Heinrici ſenioris, qui multorum ſibi comparaverat odium, & indignationem. Heinricus itaque Rex quintus poſt patrem regnavit annis ferme viginti, qui ſicut in principio videbatur optimus, ita factus eſt poſtea malus, & perſecutor Eccleſiæ truculentus; ſed de his ſuo erit ordine dicendum.

Nomina Legatorũ.

Anno præſignato Conventu Principum apud Moguntiam adhuc durante memorati Apoſtolicæ Sedis Legati conſuluerunt in cõmuni, ut mitterentur aliqui ad curiam Romani Pontificis viri ſapientes, & in ſcripturis eruditi divinis, qui cum ipſo Papa tractent ea, quæ reformationi tam imperij, quàm Eccleſiæ Germanorum videbantur conducere. Placuit conſilium Legatorum tam Regi, quàm Principibus univerſis, & elegerunt in hoc miniſterium viros genere, ſimul & dignitate, & eruditione ſcripturarum inſignes, qui, & de objectis rationem reddere, & de incertis

Digitized by Google

certis sagaciter investigare, ac per omnia utilitatibus Ecclesiasticis sapienter consulere potuerunt. Horum præcipui fuerunt Bruno Archiepiscopus Trevirorum, Heinricus Archiepiscopus Magdenburgensis, S. Otto Episcopus Bambergensis, Eberhardus Eychstetensis, Gebhardus Constantiensis Episcopus, & Rupertus Episcopus Herbipolensis, Dux Franciæ Orientalis. Erant cum eis in Comitatu plures viri nobiles laicæ professionis, sapientiâ, divitijs, & sanguine clari, omnes nominatim ad legationem deputati. Habebant in comitatu suo Eckardum Canonicum, & Magistrum scholarum Ecclesiæ Wormatiensis, virum eloquentem, atque in omni varietate scripturarum doctissimum; qui reversus posteà sequenti anno factus est Monachus isthic in Cœnobio Hirsaugiensi, & postremò primus Abbas Vraugiensis in Francia Orientali, & scripsit ejusdem legationis historiam, ut suo loco inferiùs dicemus. Verùm mox Heinrico seniori abrogato Imperatori hæc legatio profectura innotuit; qui cùm esset multâ, & longâ experientiâ peritus, euntibus in valle Tridentina per quendam Adelbertum comitem insidias posuit; qui super eos inermes, ut erant peregrini, cum civibus armatis irruit, & spoliatos indignæ custodiæ mancipavit, & quòd sibi hoc per legatos Domini sui Heinrici Imperatoris fuerit demandatum ostendit; Sanctum tamen Ottonem Episcopum Bambergensem vinculis mancipare noluit, cujus ipse miles & vasallus fuit. Quo etiam mediante Bruno Trevirorum Archiepiscopus, & Wigbertus comes eo pacto dimittuntur, quatenus Imperatorem cum illo pacem facturi conveniant, & quid de reliquis fieri ipse velit, nuntiaturi sub juramento redeant. Interea dum ista consultarent Principes, repentè Domino id ordinante, Welffo Dux Bavariæ cum suis manu valdidâ super eos irruit, & civitatem Tridentinam, ubi Pontifices tenebantur captivi, potenter intravit. Et in primis quidem Gebhardum virum probatum Ecclesiæ Tridentinæ constitutum à Rege Heinrico juniore novum Episcopum, quem cives se nunquã suscepturos conspiraverant, suscipi coëgit, deinde ipsum Adelbertum, ejusque sceleris complices adeò perterruit, ut eductos, quos clauserant Principes, ipsúmque castellum novo Episcopo redderent; ipsi denique nudipedes ab his quos afflixerant, veniam postularent. Et sic liberati Principes omnipotenti DEO gratias egerunt.

Legati apud Tridentum capiuntur.

Dum hæc agerentur, Heinricus senior Imperator Colonienses, Leodienses, Bonnenses, & plerósque alios sibi confœderans denuo contra filium persecutionem meditatur. Rex verò Heinricus junior adunato exercitu contra patris copias ire contendit. Qua de re præmisit trecentos viros, qui pontem super Mosam fluvium, loco, qui dicitur Megesar, constructum observarent: nam omnes ejusdem fluminis transitus jam hostes intercluserant, nec alibi, quàm isthic poterant transire Regales.

Interea dum Rex in palatio apud Aquas grani Cœnam Domini celebrat, Dux Lotharingiæ Heinricus cum exercitu imperiali trecentos illos viros, quos præmiserat ad præoccupandum pontem, subitò invadit, gravitérque resistentes tandem multitudine vicit, opprimit, capit, & crudeliter occidit: reliquos Mosæ fluvius, dum fugam quæritant, submergit. Hæc victoriola Cæsarianis gaudium, simul & audaciam præstitit, & seniorem contra Dei Ecclesiam sicut priùs non mediocriter animavit.

Dux Lotharingiæ Regi rebellat.

Digitized by Google

Abbas de Farfa fit Antipapa.

Dum Hæc agerentur in Lotharingia, Wernherus quidam miniſterialis Imperatoris, qui Marchiæ præerat Aquinatenſi, mandato Domini ſui collectis undecunque in Italia copijs, & corruptis multâ pecuniâ Romanis nonnullis, Paſchali ſummo Pontifice ſecundo in partibus Beneventanis commanente, quendam Abbatem Cœnobij de Farfa Cathedræ S. Petri cum magna pompa, & ſolemnitate impoſuit: quem Papam Sylveſtrum ejus nominis IV. nuncupari fecit. Qui tamen non diu poſteà ejectus turpiter, temeritatis ſuæ meritas pœnas luit.

Rex verò Heinricus junior inter ipſa Paſchalia feſta, quæ tunc Bonnæ oppido celebravit: Heinricum Ducem Lotharingiæ judicio Principum Majeſtatis læſæ reum, & hoſtem Reipublicæ Ducatu privat, ac generalem expeditionem in Lotharingiam accepto à Principibus ſacramento per totum Regnum indicit, & parat. Quo dehinc ad Moguntiam, & alias Rheni partes ſuperiores ſe conferente, Pater ſe Colonienſibus reddidit, & Archiepiſcopo pulſo civitatem ipſam vallis, & propugnaculis, omníque repugnandi genere permagnificè communivit, & poſteà ſe iterum cum ſuis fideliſſimis, qui illum ſequebantur, ad Leodium contulit.

Anno igitur prænotato circa medium Junij menſis Heinricus Rex junior cum vinginti millibus pugnatorum obſedit Coloniam. Sed cum urbs nimiùm eſſet munita, per unius ferme menſis ſpatium caſſo labore deſudans parùm profecit, excepto quòd juventus, ut fieri ſolet, moræ impatiens, nonnunquam ad muros concurrens ludo crudeli fugat alterutrum, vel ſternit. Ibi Theodericus comes Regi fideliſſimus infirmitate preſſus moritur, vir nobili Saxonum ſtirpe progenitus, Catholicæ Eccleſiæ, & Romano Pontifici ſemper devotiſſimus: morum honeſtate conſpicuus, & litterarum ſcientiâ non mediocriter eruditus.

Monaſterium S. Mathiæ reparatur.

His temporibus Bruno Trevirorum Archiepiſcopus Monaſterium S. Eucharij antiquiſſimæ fundationis extra muros dictæ civitatis nimiâ vetuſtate penè collapſum ex fundamentis novum reparans tabulatu lapideo Eccleſiam & magnam, & pulcherrimam conſtruxit. In ea reparatione templi corpus S. Mathiæ Apoſtoli fuit in muro Eccleſiæ repertum unà cum parte corporis S. Philippi Apoſtoli: quamobrem locus ille, qui eatenus dicebatur ad S. Eucharium, qui primus olim à S. Petro miſſus Trevirorum fuit Epiſcopus; ad S. Mathiam deinceps vocari cœpit uſque in præſens.

Anno etiam prænotato in menſe Octobri habitum eſt generale Concilium in Provincia Longobardorum ſuper ripam Padi fluminis in loco, qui Warſtallis nuncupatur; ubi præſidente Romano Pontifice Paſchali ſecundo coram multitudine maxima Clericorum, & Laicorum, qui de diverſorum Regnorum Eccleſijs convenerant, præſentibus etiam Legatis Heinrici Regis V. plura fuerunt ad communem utilitatem ordinata. Multi quoque in eodem concilio Pſeudoepiſcopi fuerunt depoſiti, & Catholicæ fidei conſtantiſſimi Profeſſores in bono confirmati.

Anno quóque prænotato Rupertus Epiſcopus Herbipolenſis, dum tenderet ad præfatum concilium in Longobardiam, moritur, & peregrinus in terra aliena ſepelitur. Poſt cujus obitum Erlungus, quem anteà diximus per Heinricum Imperatorem contra Rupertum Epiſcopum factum, communi voto Cleri, ſimul ac populi, ut verus præſul Herbipolenſis

Digitized by Google

lenſis Eccleſiæ ſuſcipitur, & conſentiente tam Rege Heinrico, quàm ſummo Pontifice Romano cum maximo honore inthronizatur, præfuítque in Pontificatu deinceps annis XVI.

Eodem anno mortuus eſt Heinricus Imperator apud Leodium civitatem Lotharingiæ, anno Regni ſui quinquageſimo, in excommunicatione trium Romanorum Pontificum; quem ſui de conſenſu Epiſcopi Leodienſis nomine Otberti ſepelierunt in Eccleſia contra fas, & æquitatem, cum ſcirent eum excommunicatum: qui omnes ipſo facto eandem ſententiam anathematis incidentes ad pœnitentiam poſteà rediérunt, & per certos Apoſtolicæ Sedis legatos abſolvi meruerunt.

Igitur quia tandem ceſſante exactore conquievit & tributum; mox omnes, qui quæſtus duntaxat gratia Heinricum ſequebantur excommunicatum, ſuáſque animas expoſuerant venales, nimio in caſu Principis ſui terrore concuſſi, Heinrici Regis V. gratiam poſtulantes impetrârunt, & per ejus medium communioni Catholicæ ſunt Eccleſiæ reſtituti. Leodienſis autem Præſul Otbertus, cæteríque coëpiſcopantes hâc inter cætera recipiuntur in communem pœnitentiæ conditione, quòd cadaver excommunicati Heinrici Imperatoris pridem apud Leodium in Monaſterio ſepultum ſine alicujus alterius hominis adjutorio per ſe, ac manibus propriis effoderent, & abſque ulla ſepulturæ vel exequiarum celebritate in loco non conſecrato deponerent, inſepultúmque dimitterent: comprobantibus hanc pœnitentiæ ſatisfactionem à legatis Apoſtolicæ Sedis impoſitam Archiepiſcopis, & Epiſcopis, qui aderant, univerſis: quoniam quiſquis vivus Eccleſiæ communionem non vult accipere, indignus eſt etiam cenſendus, ut eam mortuus conſequatur. Corpus itaque Imperatoris anathematizati ſecundùm juſſionem legatorum Apoſtolicæ Sedis manibus Epiſcoporum, qui ſepulturæ conſenſerant, de ſepulchro extrahitur. Quo facto paulopòſt jubente Heinrico Rege V. Spiram deportatum eſt: & lapideo impoſitum ſacrophago in quadam Eccleſia deſerta per quinque annos ſepoſitum, donec ipſe filius à Sede Apoſtolica tandem patri defuncto abſolutionem cum ſepultura Eccleſiaſtica obtinuit; & tunc in majori Eccleſia Spirenſi cum ſuis progenitoribus multis aſtantibus Epiſcopis humatus fuit. Obijt autem Heinricus Imperator IV. anno Dominicæ Nativitatis ſupra ſcripto MCVI. Brunonis verò Abbatis hujus Monaſterij Hirſaugienſis primo, Indictione Romanorum quartâ decimâ, die menſis Auguſti ſeptimo: de quo multi Auctores in humanis tunc agentes multa ſcripſerunt mala, quæ nos recenſere per ſingula de mortuo poſt tot annos indignum judicamus.

Corpus Imperatoris in campum ponitur.

Fuerunt etiam qui plura de illo bona litteris commendârunt: videlicet quòd nemo illis temporibus naturâ, ingenio, fortitudine, audaciâ ſtaturâ, & totâ elegantiâ corporis Imperialibus videretur faſcibus ipſo aptior: inimicis terribilis, ſempérque mirabili ſucceſſu victorioſus, utpote qui ſexagies, & eo amplius cum inimicis dimicans victor triumphavit. In offenſores clementiſſimus fuit: ad remittendum facilis, & ad indulgendum precantibus veniam promptus. Cùm aliquando ſederet ad requiſita naturæ, duo ſiccarij ſubordinati ab æmulis ut eum interficerent, latere in angulo deprehenſi ſunt ab his, qui cuſtodiæ fuerant deputati: quos coram eo ductos de intentione ſceleris perpetrandi convictos, &

Vir Imperio videbatur aptiſſimus.

Digitized by Google

confeſſos, nihilominus abire præcepit: multis etiam principibus, nobilibus, & alijs, qui graviter in eum deliquerant, veniam poſtulantibus ſtatim omnia indulſit. Nam parcere proſtratis noverat, & debellare ſuperbos. In pauperes pius fuit, & ſingulari miſeratione compatiens, multámque illis eleemoſynam dedit.

Primus fuit Imperator depoſitus,

Sed omnia hæc bona hoc unum in oculis omnium, qui Deum timuerunt, obfuſcavit, quòd Eccleſiam contempſit, & excommunicatus à tot Romanis Pontificibus uſque ad mortem in ſua pertinacia perduravit. Ob id primus fuit inter Romanos Imperatores, qui ab imperio legitur depoſitus; ante quem tamen nonnulli à Romanis Pontificibus ad tempus pro ſuis criminibus fuerunt excommunicati. Scholaſtici certant, & ſicut quidam dixit: adhuc ſubjudice lis eſt: an Romanus Pontifex jure poſſit deponere Imperatorem? cujus rei quæſtio noſtris diſcutienda viribus nec eſt commiſſa, nec omnino congruit.

Lotharius comes fit Dux Saxoniæ.

Anno etiam prænotato mortuus eſt Dux Saxonum Magnus, diu ſenio gravatus, & morbo; cujus Ducatum Lotharius comes dictus de Suppelingeburg accepit, qui poſt Heinricum V. factus eſt Imperator electione Principum, ut ſuo loco inferius dicemus.

Obijt etiam anno præſcripto Marchio Saxoniæ, Udo nomine, vir ditiſſimus, cujus Marchiam prænominatus ex comite Dux Lotharius ſimiliter obtinuit. *MCVII.*

S. Paulina incluſa moritur.

Anno Brunonis Abbatis ſecundo, quartâ decimâ die menſis Martij obijt ſancta, & venerabilis Domina Paulina, quæ multis annis apud Thuringos in diœceſi Moguntina pro Chriſti amore voluntariè incluſa juxta Monaſterium noſtri Ordinis, quod ipſa fundaverat, & ejus nomine uſq; in præſentem diem cella Paulinæ vocatur, vitam in omni ſanctitate duxit religioſiſſimam; & multis tam ante, quàm poſt mortem miraculis coruſcavit, & multos ſuo exemplo ad emendationis vitæ ſemitas convertit: mortuo námque viro ſuo alium ducere contemnens, totam ſe divino mancipavit amori, conſtructóque Monaſterio in ſua hæreditate propria quidquid habuit, in ſuſtentationem Monachorum Domino Deo ibidem ſervientium deputavit.

Wernher. filio S. Paulinæ.

Filium habuit nomine Wernherum, qui poſteaquam annos puériles in ſtudio deſudans litterario exceſſit, hortatu ſanctæ Matris in præſenti Cœnobio Hirſaugienſi Monachus factus, perfectum ſe regularis obſervantiæ cuſtodem in omnibus ſemper exhibuit. Qui poſtea Cœnobio per Matrem in Thuringiam conſummato, illuc de Congregatione Hirſaugiana cum alijs novem fratribus miſſus eſt, qui inter decem ſub Gerungi Abbatis regimine, qui fuit vndecimus, locum illum tradente ſanctâ Paulinâ, ſicut diximus, anno Beati Abbatis Wilhelmi ſexto decimo, primi regulariter inhabitare cœperunt.

Cùm ergo moritura jam eſſet eadem Domina S. Paulina, vocati ad ejus tranſmigrationem Abbas Gerungus, Wernherus Monachus ejuſdem famulæ Dei filius, & reliqui fratres convenientes, ejuſdem de corpore tranſitum precibus, & Dominici oblatione Sacramenti omnipotenti Deo, quantò poterant, devotiùs ſtuduerunt commendare.

S. Paulina ſepelitur in Eccleſia.

Poſteà verò quàm anima illa Chriſto dilecta tranſmigrans ad cœlos evolavit, in æternum lætabunda cum Angelis, tulerunt corpus ejus,

& in

Digitized by Google

& in ſarcophagum ligneum recludentes ad Eccleſiam Monaſterij, quod ipſa fundaverat, ſicut diximus, cum debito honore deportârunt, celebratíſque ex more ſolemni devotione mortuorum exequijs ante Altare S. Crucis honeſtiſſimè tradiderunt ſepulturæ, ad cujus tumulum omnipotens Deus multa infirmis, & in neceſſitatibus conſtitutis beneficia pluribus annis præſtare conſuevit. Ejus vita luculento ſermone conſcripta in eodem Cœnobio habetur.

Vita Gerungi I. Abbat. cellæ Paulinæ.

Quoniam verò Gerungi Abbatis primi cellæ Paulinæ, memoria nobis ſe offert, qui cum decem Monachis ex præſenti Monaſterio Hirſaugienſi, ut diximus, illuc miſſus fuerat, libet parumper illius vitam, & mores ſtyli officio ad notitiam poſteritatis commendare. Qui patriâ Suevus ex familia Buchaugienſium progenitus, puer ad litteras à parentibus, ut fieri ſolet, ponitur, & bonis Præceptoribus in civitate Auguſtana imbuendus commendatur; à quibus non minus in compoſitione morũ, ac vitæ honeſtate laudabili ſolicitudine inſtituitur, quàm in ſcientia ſcripturarum eruditur.

Qui poſtquam evaſit annos pueriles jam ſatis doctus in litteris mundanis, divino Spiritu illuſtratus venit Hirſaugiam, procidenſque ad pedes Beati Wilhelmi Abbatis, ut ſuſciperetur in Congregationem Monachorum, humiliter petijt, & impetravit. Monachus autem factus in omni ſanctitate vitam, & mores ſuos inſtituit, & à mandatis Regulæ, ac Divi Patris nunquam vel in minimo declinavit; regularis namque diſciplinæ tam ſtudioſus obſervator fuit, & cuſtos, ut paucis inferior, multis autem ſuperior in Monaſterio videretur.

Et quia in Muſica ſingulari fuit modulatione peritus, quod ſanctum Abbatem non latuit, ideóque cum conſilio fratrum Cantorem illum principalem conſtituit, & imbuendos in arte canendi fratres illi juniores ſimili providentiâ commiſit. In quo quidem officio ſatis ſtudioſum, & diligentem ſe omni tempore exhibuit, quoniam & vox artem ornavit, & ars commendavit vocem excellentem.

Ad Monaſteriũ Cluniacenſe in Burgundiam à S.P. Wilhelmo binâ vice miſſus eſt pro diſcendis ſtatutis, & conſuetudinibus illius S. Congregationis, ad cujus imitationem & ſe, & ſuos omnes, quantùm fieri potuit, inſtituere & formare ſomoperè cogitabat. Fuit autem Gerungus iſte ſaturâ corporis ſatis pulchrâ & convenienti diſpoſitus, ut nec proceritate nimiâ fuerit turgidus; nec deſpicabili brevitate contemnendus: In moribus autem ſingulari gravitate maturus extitit, & cenſor contra vitia acerimus fuit: virtute tamen diſcretionis non caruit, quippe qui morbos animi curaturus ſemper mediocritatem adhibuit, ut neque in corrigendo peccantes nimium eſſet rigidus, neque in parcendo plus quàm expediret negligens, & remiſſus: quidquid boni ſermone docuit, ſemper ſuo prior exemplo demonſtravit. Pacem habere cum omnibus didicit, quia pacis Auctorem Dominum Jesum ſuper omnia dilexit. In ſcientia divinarum ſcripturarum nec profundè doctus, nec omnino turpiter fuit ignarus, ſed mediocriter eruditus. Virtutem tamen ſcripturarum profundiſſimè didicit, qui exercitium divini amoris in ſuo pectore jugiter portavit; ſcientia enim divinarum ſcripturarum medicina animæ eſt; Charitas autem Dei bonis, & ſanctis formata operibus, vera ſanitas eſt mentis. Quid infirmus

Digitized by Google

firmus de medicina gloriatur, qui ad ſanitatē eâ non utitur? Melius eſt ſanitatē habere, quàm medicinam, & magis optandum, ut ſanus ſit homo, quàm medicus. Ita ſanctus iſte Gerungus, quoniam mente fuit ſanus, & incolumis, opus non habuit medicinis. In divino amore ſemper ardebat ſuaviter, & ideò non fuit ſcripturis inveſtigandis deditus, vel occupatus inutiliter. Bonum eſt ſalubres habere medicinas, ſed melius eſt ſanctitate confirmatâ non indigere medicinis: & bonum eſt divinas ſcripturas legendo, & ſciendo ſapienter revolvere, ſed habere veram charitatem radicatam in corde, eſt fructum ſcripturæ optimum poſſidere. Gerungus ergo fructum divinarum ſcripturarum hauſit optimum, qui pauca quidem didicit, ſed multa bona fecit; Scriptor tamen manualis, & bonus fuit, & ſtudioſiſſimus, qui multa volumina ſcripſit ſuâ manu ad utilitatem fratrum communem. Quando Congregatio de S. Aurelio tranſivit ad novum Monaſterium poſt mortem S. Wilhelmi Abbatis, Gerungus cum duodecim fratribus in priori manſit Cœnobio, & de mandato Gebhardi Abbatis ſuper eos aliquamdiu Prioris geſſit officium. Poſt hæc Monaſterio cellæ Paulinæ per ipſam Chriſto devotam famulam conſummato, & Abbati Hirſaugienſi ex more oblato, Gerungus Abbas à tota Congregatione Hirſaugiana illò deſtinandus eligitur, & cum fratribus decem, ut dictum eſt, S. Paulinæ deſtinatus. Quem illa cum ſumma devotione, ut verum Chriſti ſervum ſuſcipiens, ordinari à Ruthardo Archiepiſcopo petijt, & mox ei Monaſterium cum omnibus poſſeſſionibus ſuis regendum commendavit.

Gerungus fit Abbas I. cellæ Paulinæ.

Anno prænotato Magiſter Eckardus Wormatienſis Eccleſiæ Canonicus, & Scholaſticus divino Spiritu compunctus mundum cum ſuis pompis, & vanitatibus pro Chriſti amore deſeruit, venienſque ad Hirſaugiam ſanctæ converſationis habitum ſuſcepit. Erat autem vir in omni genere ſcientiarum eruditiſſimus: ſub cujus magiſterio multi nobiles, & ignobiles in omni litteratura magnificè profecerunt. Qui Monachus factus in omni puritate vitam ſuam inſtituit, & creſcentibus meritis tandem poſt annos undecim Abbas in Uraugia primus ordinatus fuit.

Eckardus fit Monachus Hirſaugienſis.

Anno item præſcripto Concilium Epiſcoporum non parvum celebratum eſt in civitate Trecaſina Galliæ circa Aſcenſionem Domini, cui præſedit Paſchalis Papa ſecundus, ubi inter multa, quæ pro tempore, & neceſſitate corrigenda videbantur, ſententiam de libera Prælatorum electione, & de coërcenda laicorum in Eccleſiaſticas dignitates præſumptione juxta Prædeceſſorum ſuorum decreta de conſenſu omnium Epiſcoporum promulgavit.

Concil. gener. apud Trecas agitur.

Interea Heinricus Rex v. peragratâ Saxoniâ venit ad Moguntiam cum quibuſdam Epiſcopis, atque Principibus, quorum conſilio perſuaſus honeſtam legationem miſit ad Romanum Pontificem Synodo apud Trecas præſidentem, per quam notam fecit tam Papæ, quàm Synodo ſententiam privilegiorum Carolo quondam Magno, & alijs Imperatoribus ſuper inveſtitura, ſive inſtitutione Epiſcoporum à Sede Apoſtolica conceſſorum, poſtulans eadem ſibi illæſa, & inconvulſa dimitti. Super qua re Papa Regem ad Audientiam futuri concilij, quod Romæ celebrandum indixit, per eoſdem legatos venire præcipiens, ut cauſa maturè ventilaretur, totius anni venientis inducias conceſſit.

Legatio Heinrici Regis ad Concilium

Tunc

Digitized by Google

Tunc etiam nonnullos Germaniæ Præsules ad Concilium Trecense vocatos, qui non venerant, Papa suspensione officij mulctavit. Quos tamen non multò posteà satisfacientes clementer absolvit.

Eodem quóque anno Heinricus Rex apud Ratisbonam Bavariæ urbem colloquium indixit Principibus, cum quibus expeditionem ordinavit in Flandriam contra Rupertum comitem imperio tunc rebellantem. Quâ circa initium Octobris motâ, terram rebellium ingressus, Rex non sine gravi exercitus sui dispendio, perinum & amplius mensem vastat, donec per internuncios treugæ fuerunt impetratæ.

MCVIII.

Anno Brunonis Abbatis III. Fridericus Dux Suevorum pater Friderici postea Imperatoris primi, vir potens, & amator Catholicæ unitatis præcipuus, cupiens divini cultûs ampliare servitutem, Monasterium Ordinis nostri, quod Lorch dicitur, in diœcesi Augustensi fundavit: in quo Monachos de Hirsaugiensi Congregatione numero XII. posuit, quibus omnia hujus vitæ necessaria in annuis redditibus copiosissimè providit. His Bruno Abbas Reverendissimus Hirsaugiensis, quendam venerabilem senem præfecit pastorem, cujus nomen non occurrit. Fundator autem priusquã daretur Abbas, anno præcedente, sicut diximus, ab hac vita deficiens transivit ad superos. Monasterium in Lorch fundatur.

His etiam temporibus Ruthardus venerabilis Archiepiscopus Moguntinus desolationem antiquissimi Monasterij, quod S. Disibodus ex Hybernia quondam Episcopus, & pro Christo peregrinus in comitatu Spanheimensi tempore S. Gregorij Papæ primi juxta oppidum Sobernhaim construxerat, in confluentia duorum fluviolorum, quorum alter Nahus, alter verò Glanus nominatur, cupiens restaurare, impensas simul, & animum sancto negotio adaptavit. Fuit enim Cœnobium illud quondam ditissimum, & multis possessionibus dotatum, quod Archiepiscopus quidam Moguntinus ab Imperatore sui temporis obtinuit, & miserè dissipavit: prædia namque, & possessiones Monachorum suis militibus contulit in beneficium, & omnia quæ reperit, in usum convertit alienum; donec paulatim Cœnobium in toto penè fuit desolatum. Monachis tandem deficientibus præ inopia Clericos sæculares paucos imposuit, sub quorum occupatione locus per multos annos miserabiliter collapsus mansit. Monasterij S. Disibodi reparatio.

Fuit hisdem temporibus Burchardus Abbas Cœnobij S. Jacobi prope Moguntiam ex plantatione Hirsaugiana cum Erckenbaldo quondam per S. Wihelmum illo missus, vir prudens, & singulari devotione religiosissimus. Huic Ruthardus Archiepiscopus restaurandum præfatum S. Præsulis Disibodi Monasterium commisit, impensas contulit, & omnia necessaria providit. Qui Burchardus anno prænotato ultimâ die mensis Junij primum fundamenti lapidem in monte pro Ecclesia, quæ hodie cernitur, posuit, & Monasterium de pede montis, ubi prius fuerat, in montem ubi nunc est, transferens brevi tempore constituens magnificè consummavit: positis autem illic Monachis de S. Jacobo, utriúsque Monasterij curam habuit, & boni pastoris officium utrobique adimplevit. Burchardo Abb. S. Jacobi.

Circa hæc tempora idem Archiepiscopus Ruthardus novam Ord. nostri præposituram in Ringavio non procul à Vinicella, & Gisenheim

Digitized by Google

viculis in monte conſtruxit, qui Biſchoffsberg dictus eſt, ſub honore S. Baptiſtæ Joannis; quam juriſdictioni Abbatis Monaſterij Divi Martyris Albani prope Moguntiam voluit omnino eſſe ſubjectam. Sed non diu pòſt, ut dicemus ſuo loco, in Abbatiam eſt commutata.

Richolfus Comes Rhenenſis.

Richolfus quidam comes Rheni unacum Danckmode conthorali ſua, qui morabatur in caſtro haud procul à Stauronenſio oppido, & multas poſſeſſiones habuit circa Rhenum ad memoratæ præpoſituræ conſummationem plura bona contulit, & impenſas hilari devotione ſufficientes miniſtravit. De hujus Richolfi comitis propagine deſcenderunt Rheni comites, qui hodie habentur: quorum manſio noſtris temporibus in caſtello eſſe conſuevit, quod Duna vocatur in Weſtraſia. Conſtruxerunt etiam ad occidentalem plagam dicti Monaſterij juxta Eccleſiam manſionem unam pro ſanctis virginibus Chriſto in caſtitatis propoſito ſervire volentibus, quarum non parvam multitudinem brevi tempore collegerunt. In quarum numero fuit Wertrudis memorati comitis Rheni filia, quæ uſque ad mortem omnipotenti Deo in omni ſanctitatis propoſito ſervivit. Erant autem tam Moniales, quàm Monachi ſub unius cura Præpoſiti, qui vitæ illis neceſſaria miniſtrabat. Verùm ſucceſſu temporis propter pacem utrorúmque, Moniales ad Cœnobium pro eis in valle conſtructum tranſlatæ ſunt, & habitare amplius in monte juxta manſiones virorum deſierunt.

Ludovicus Rheni comes fit Monachus.

Filium habuerunt memorati comites nomine Ludovicum, qui contemptis mundi vanitatibus univerſis ad ſæpe dictum S. Joannis Cœnobium exemplo ſororis ſe contulit, & Monachus factus, omnipotenti Deo uſque ad vitæ ſuæ terminum in vera humilitate ſemper ſtrenuè militavit. Ex quo non modicum paternæ hæreditatis emolumentum tam ipſe Ludovicus, quàm ſoror eidem Monaſterio attulerunt.

In fine hujus anni Rex Heinricus Natale Domini, apud Moguntiam celebrans Rupertum Flandriæ comitem in gratiam, & deditionem interceſſione Principum accepit, & ad obedientiam imperij reduxit.

MCIX.

S. Anſelmo moritur.

Anno Brunonis Abbatis quarto, Indictione Romanorum ſecundâ; menſis Aprilis die viceſimâ primâ obijt S. Anſelmus Cantuarienſis Archiepiſcopus in Anglia, magnus Hirſaugienſium fratrum Patronus, amicus, & fautor; vir ſanctiſſimæ converſationis: de cujus ſcriptis, & lucubrationibus eruditione, ac devotione plenis, ſuprà diximus anno S. Wilhelmi Abbatis xv.

Eodem quóq; anno penultimâ die menſis Aprilis mortuus eſt etiam S. Hugo Cluniacenſis Abbas, pater multorum Monachorum, qui & ipſe Hirſaugianæ Congregationis fautor, & amicus præcipuus extitit; & beati viri Abbatis Wilhelmi ſingularis confrater, & familiaris fuit. Qui multis tam in vita, quàm poſt mortem claruit miraculis; quemadmodùm in ejus geſtis clariùs continetur. Cui Pontius in Abbatia ſucceſſit, qui poſteà Romæ Cardinalis fuit.

Joann. ex Monacho Caſſinenſi Diaconus Cardinal.

Claruit his quóque temporibus Joannes ex Monacho Caſſinenſis Cœnobij ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis à Beato Paſchali Papa creatus: vir magnæ prudentiæ, ac ſingularis eruditionis, nec minùs vitæ merito, quàm ſcientiâ doctrinæ venerabilis. In multis legationibus

Digitized by Google

donibus Romanæ Sedis exercitatus ſemper fidelis Apoſtoli geſſit officiũ, & Romanæ honorem Eccleſiæ non neglexit.

S. Odoroſius Abbas Cluniacenſis.

Claruit etiam his temporibus in Italia Odoroſius Caſſinenſis Monaſterij Abbas vir ſanctiſſimæ converſationis, qui Monaſticum ordinem in multis Italiæ Cœnobijs pænè collapſum ſuâ induſtriâ ad regularis obſervantiæ tramitem reduxit. Deníque in Monaſterio ſuo Caſſinenſi plures egregios Monachos inſtituit, de quibus multi poſteà facti ſunt, vel Romæ Cardinales, vel in diverſis locis Epiſcopi.

Adelbertus fit Archiepiſcopus Mogunt.

Anno præſcripto mortuus eſt Ruthardus Moguntinæ Sedis Archiepiſcopus, vir magnæ prudentiæ, & ſingularis clementiæ in pauperes, qui ovibus ſibi commiſſis ſtrenuè, utiliterque præfuit, & multas Eccleſias vel de novo conſtruxit, vel antiquas nimiâ vetuſtate ruinoſas, per totam fermè diœceſim magnificè raparavit. Poſt quem Adelbertus Regis Heinrici Cancellarius in Archipontificatu ſuccedens, præfuit annis fermè XXVIII. vir & ipſe magnificus, qui multa bona fecit, & plura præſentis vitæ adverſa pertulit.

Eodem anno Rex Heinricus apud Franckenfurt conventum Principum habuit, ubi Sigefridum comitem Palatinum Rheni cœpit, & apud Herbipolenſem Epiſcopum Erlungum carceri mancipavit, eò quòd prodente Heinrico Duce Lotharingiæ (priùs abrogato, tunc autem in gratiam Regis recepto) in necem, & regnum ejus, ad quorundam perverſorum perſuaſiones conſpiraverit. Per triennium ſic manſit carceri mancipatus, & poſteà interceſſione Principum, amicorum ad Regis gratiam meruit pervenire.

Abbas Fuldenſis à Rege deponitur.

In eodem conventu Principum Rex Heinricus Godfridum Abbatẽ Fuldenſem conſpirationis accuſatum depoſuit, cui Wolfhelmus ejuſdem Congregationis Monachus in Abbatia ſucceſſit. Fuerunt, qui dicerent, Godfridum ex ſubordinatione æmulorum contumeliam, & injuriam paſſum: cujus rei certitudinem non habentes, nihil de mortuis nos convenit temerè judicare.

Poſt hæc eodem anno Rex Heinricus magno ſuorum adunato exercitu in Poloniam proficiſcitur, & diutino, multóque labore deſudans gentem cum Duce ad obedientiam redire compellit, & Romano ſolvere Imperio tributum, quod diutiùs negavit.

MCX.

Gebhardus Epiſcopus Spirenſis ægrotat.

Anno Brunonis Abbatis quinto Gebhardus Eccleſiæ Spirenſis Epiſcopus, qui ante Brunonem Abbas fuerat Hirſaugienſis, diutinis vexatus doloribus ad diſponendum negotia Pontificatûs Eccleſiæ factus eſt omnino inutilis; unde præhabito amicorum conſilio Pontificatum deſerere ſtatuit, & ad Monaſterium, unde venerat, redire: ut cum quibus manere ſanus ad tempus noluerat, infirmus nunc, & poſteà mortuus perpetuò remaneret. Cumque jam ordinatis omnibus, quæ ad viam neceſſaria videbantur, in curru ſedens de Monte S. Michaëlis Ebernſperg dicto, ubi manere conſueverat, iter inchoâſſet verſus Hirſaugiam, rumor civitatem Spirenſem ſubitò replevit, quòd eorum Pontifex fugeret ad Cœnobium, ampliùs non reverſurus. Concurrentes igitur in multitudine copioſa, priuſquã medium perfeciſſet iter Epiſcopus, circumdantes eum obnixè rogârunt, ne curam ovium ſuarum deſereret, nec ſe ab

Digitized by Google

illis elongaret. E contrà multùm rogat Epiſcopus, ne ſuum impedirent propoſitum, néque ſemetipſos cum ejus infirmitate ulterius gravarent; *inutilis ſum*, inquit, *& mihi, & vobis: quippe qui & propriam ſalutem ſæpius compellor negligere, & veſtris commoditatibus, ut teneor, debitam ſollicitudinem nequeo adhibere, precor ergo, fratres mei, permittite quatenus ad Monaſterium redire mihi liceat, ut modicum id temporis, quod reſtat vitæ, divinis me obſequijs qualitercunq; reſtituam.* Sed cum nulla ratione eis perſuadere poſſet, ut ſuis petitionibus acquieſcerent, poſt multos tandem ſermones unus coram omnibus dixit: *Nec juſtum mihi videtur, viri Spirenſes, nec honeſtum, ut Epiſcopum noſtrum, quem ſanum accepimus, infirmum dimittamus; ad quid bonos illos fratres Hirſaugienſes Monachos gravemus cum noſtro Pontifice, contra legem fraternæ charitatis:* quod tibi non vis fieri alteri ne feceris? *Eligamus igitur potius in Eccleſia noſtra poſſeſſionibus locum aliquem ejus convenientem infirmitati, adhibitiſque miniſtris, quotquot voluerit, idoneis, qui deſerviant ægrotanti cum diligentia, hujus vitæ neceſſaria de proventibus Eccleſiæ miniſtremus.* Placuit unius viri conſiliũ omnib⁹, & data Pontifici fide juramenti, quòd mortuum in Hirſaugia ſepelirent, quem illò pergere vivũ prohibuiſſent, eorum voluntati præbuit & ipſe conſenſum. Locus itáque manendi infirmitati ejus ſatis conveniens, & amœnus, inter paludes Rheni Bruchſal dictus, eligitur, qui tribus à Spira, & quatuor milliaribus ab Hirſaugia diſtans, nunc in oppidum commutatus eſt. Ibi Pontifex Gebhardus ſenio gravatus, & morbo, diem præſtolabatur extremum: cui, quidquid ad vitæ hujus ſuſtentationem pertinebat, Fratres Eccleſiæ Spirenſis miniſtrari copiosè fecerunt. Manſit igitur in præfato loco ſibi deputato graviter infirmus, & menſibus duntaxat in hoc mundo tribus ſupervixit; nam ingraveſcente paulatim ægritudine tandem anno prænotato, primâ videlicet die menſis Martij ab hac vita tranſiens in Domino quievit. Cujus cadaver Spirenſes, quemadmodùm vivo promiſerant, ad Monaſterium iſtud Hirſaugienſe duxerunt: quod Abbas Bruno & fratres cum honore debito ſuſcipientes, ante majus altare tradiderunt ſepulturæ.

Manſio in Bruchſal deputatur Epiſcopo.

Huic in Epiſcopatu Spirenſi Bruno quidam ſuccedens præfuit annis tredecim promotus auctoritate regiâ; qui ob receptum ab ipſo Rege Heinrico beneficium, ne ſuo Creatori videretur ingratus, conſenſit, ut cives Spirenſes eximerentur à quibuſdam legibus, & ſtatutis per imperiale privilegium, in quibus Epiſcopo antè fuerant de conſuetudine juris obligati, non in parvum memoratæ Eccleſiæ detrimentum; cujus exemptionis litteras anno ſequenti, quo datæ fuerant, annotabimus.

Bruno ſit Epiſcopus Spirenſ. 33.

Anno etiam prænotato Bertholdus comes quidam de Hennenberg Lucâ conthorali ſuâ conſentiente fundavit Monaſterium Ordinis noſtri ſub honore B. Mariæ ſemper Virginis in provincia, quæ tunc, ut privilegium Heinrici Regis quinti confirmat, dicebatur Teutonica Francia, in Epiſcopatu Spirenſi in terra vulgariter Albegavv, in comitatu Vorcheim, in ſilva, quæ dicitur Lushart, circa ripam, quæ vocatur Alba, & nomen Monaſterij Augia Dei, teutonicè autem Gottiſavv, quod Cœnobium hoc ipſo anno conſumatum, & magnificè dotatum, multiſq; & ſingularibus privilegijs tam Papalibus, quàm imperialibus ſubnixum, Hirſaugienſibus tradidit inhabitandum.

Monaſterium Gozaw fundatur.

Bruno

Brunò igitur venerabilis Hirſaugianæ Congregationis Abbas habito ſeniorum conſilio fratres de Congregatione ſua duodecim ad prædictum locum miſit, qui Wolpotonem valde religioſum, & venerabilem virum Abbatem & Rectorem Monaſterij Gottiſaugienſis primum conſtituit, ſicuti anno S. Wilhelmi XVI. diximus. Et notandum, quòd memorati Cœnobij fundator comes fuit de Hennenberg, ſimul & comitatum poſſidens in Vorcheim, non procul à Gozavve, ubi tunc morabatur, cujus hodie caſtelli nullum manet veſtigium. Titulus etiam comitatus de Vorcheim poſteà extinctus perpetuæ oblivioni traditus eſt, quemadmodùm, & alij complures.

Anno prænotato Rex Heinricus circa feſtum Epiphaniæ Domini colloquium apud Ratisbonam cum Principibus habuit, quibus animi ſui propoſitum aperuit, & quòd Romam proficiſci velit pro corona imperij cunctis manifeſtè reſeravit. Collaudaverunt omnes Regis propoſitum, & procerum, nobiliúmque multitudo maxima ſe profecturam cum illo juramenti confimatione promiſit. Dies pergendi ad finem menſis Auguſti ſtatuitur, ad quam ſe unuſquiſque præparare jubetur. Interea Rex Heinricus deſcendit ad Lotharingiam, & in civitate Leodienſi Mechtildem Heinrici Anglorum Regis filiam ſibi ante deſponſatam celebratis nuptijs ex more ſolenniter duxit uxorem. De qua tamen liberos non ſuſcepit, ut prophetia viri DEI Bennonis dudum Heinrico quarto Patri ejus prænuntiata impleretur dicentis: *Quoniam Eccleſiam Chriſti perſecutus es, & unitatis Catholicæ Sacramentum confudiſti, non perveniet ſemen tnum in quartam generationem.* Quis fuerit iſte Benno ſuperiùs anno Monaſterij vacantis LVI. diximus.

Conventus fit Principũ Ratisbonæ

Anno igitur Brunonis prænotato in fine menſis Auguſti Heinricus Rex quintus cum magno ſuorum exercitu in Italiam profectus eſt, habens in comitatu ſuo plures Epiſcopos, Abbates, Duces, Comites & Nobiles, alijs ſecum per montem Jovis, alijs verò per vallem Tridentinam alpes tranſcendentibus. Providè autem diſpoſuit Rex viros non ſolùm armis peritos, ſed etiam in omni varietate ſcripturarum doctiſſimos in ſuo comitatu habere plurimos, ut ſi quid Romæ forſitan oriretur quæſtionis non Italorum fraudibus, ſed ſuorum potiùs fidelium conſilijs agnoſceret veritatem. Inter quos fuit Magiſter ſcholarum Eccleſiæ Herbipolenſis natione Scotus, nomine David, vir excellenter doctus, ingenio promptus, ſermone Scholaſticus, qui juſſus à Rege totam hujus expeditionis hiſtoriam, rerumque in illa geſtarum, ſtilo tam facili, qui parum à communi loquela differat in tribus libris diggeſſit. Voluit enim Rex, quòd faciliori ſermone latino ſeries rerum ab eo geſtarum ſcriberetur, quatenus legi à pluribus etiam minùs doctis potuiſſet. Iſte David poſteà Monachus factus eſt ſub S. Machario primo Abbate Cœnobij S. Jacobi Apoſtoli Majoris in ſuburbano Herbipolenſis urbis, cui auctore Deo ego Joannes Trithemius quondam Abbas Spanheimenſis, hodie cùm iſta ſcripſi in quartum annum quamvis inutilis præſideo, de quo latiùs Chriſto miſerante ſuo loco inferiùs mentio fiet.

David Scotus hiſtoriographus

Rex autem Heinricus per univerſam Longobardiam diſcurrens cum ſuo exercitu pacem omnibus dedit, eum pacificè recipientibus, fidem ſervans amicis, & gratiam concedens eam humiliter poſtulantibus.

Digitized by Google

Fuerunt etiam nonnulli ejus imperio contumaciter reluctantes, in quos ſtatim movit exercitum, munitiones eorum cœpit, oppida, & caſtella rebellantium evertit. Unde factum eſt, quòd venire Romam hoc anno non potuit.

MCXI.

Rex Romã ingreditur.

Anno Brunonis Abbatis VII. Heinricus Rex diſpoſitis in Longobardia proſperè negotijs Romam proficiſcitur, & à Beatiſs. Papa Paſchali cum ſummo honore, applaudentibus cunctis, ad urbem introductus eſt. Alterâ mox die relictis Privilegijs, quæ Papa per ſuos nuncios adhuc in Longobardia exiſtenti Heinrico Regi priùs miſerat, de recipiendo videlicet ab Eccleſijs imperij Ducatus, Marchias, Comitatus, Advocatias, Monetas, Telonia, cæterarúmque regalium, quæ poſſident ſummam, magnus fuit ſubortus contra Papam tumultus Principum, propter Eccleſiarum ſpoliationem, quæ permiſſione Pontificis fuerat in foribus, de qua non ſolùm gravarentur Epiſcopi, ſed ipſi quóque ſuis beneficijs, quæ tenebant ab Eccleſijs, privarentur. Sic etenim convenerant inter ſe Papa, & Rex, ut Romana Eccleſia liberè haberet inveſtituras Epiſcoporum, & imperium reciperet ab Eccleſijs omnia, quæ cõmemoravimus. Cui pollicitationi Papæ Rex dedit conſenſum, ita tamen, quòd hæc tranſmutatio firmâ, & authenticâ ratione, concilio quóque totius Eccleſiæ, ac Principum ſtabiliretur aſſenſu, quod fieri poſſe vix, aut nullo modo credebatur.

Conceſſio Papæ caſſatur ab Epiſcopis.

Hâc igitur conventione, ſicut diximus, auditâ Germani Præſules, Duces, & Comites, quorum multitudo aderat non parva, unanimi voluntate contradixerunt, parati ſuarum privilegia Eccleſiarum defendere uſque ad mortem. Unde conſilio inter ſe habito, Romanum Pontificem ne diffugiens noviſſima faceret deteriora prioribus, apud ſe cuſtodiæ mancipârunt honeſtæ, uſque ad pacificationem Eccleſiæ, & imperialem Regis benedictionem, quæ paulopòſt ſubſequebantur. Romani audientes Papam in manibus detineri Heinrici Regis totâ nocte congregati, ſummo manè impetum fecerunt in exercitum Regis, adeò ut commiſsâ aliquamdiu pugnâ Regem per ſe ipſum neceſſe fuerit exercitui ſuccurrere, qui & impigrè fecit, & uſque ad inclinatam jam diem fortiſſimi militis, & optimi Ducis opus perficiens ſuis pro muro fuit. Audiens autem Fridericus Colonienſis Archiepiſcopus Regem in periculo verſari, mox cum valida manu occurrit, & Romanos magnâ cæde affectos in fugam convertit, & Regem cum ſuis fatigatum potenter liberavit. Poſt triduum, Rex cum ſuis Româ digrediens Pontif. Paſchalem, & Cardinales, Epiſcopóſque omnes ſecum abduxit, & eo, quo potuit, honore tractavit, donec rebus in circuitu compoſitis per regiones, pacatíſque omnibus adverſarijs Paſcha non longè ab urbe in caſtris celebravit. Erat autem Dominica Quadrageſimæ prima, quando Romani tumultum in regium ſuſcitaverunt exercitum. Tandem poſt octavas Paſchæ ſedatis, quæ fuerant inter Eccleſiam, & imperium utrúmque, diſſenſionibus, Rex cum ſuis urbem denuò ingreditur, & à ſummo Pontifice in Baſilica S. Petri cum ſummo honore, omniúmque tripudio imperiali diademate coronatur, dato ſibi in præſenti per manum ipſius Romani Pontificis Paſchalis ſecundi ſub teſtimonio aſtantis Eccleſiæ privilegio inveſtituræ Eccleſiaſticæ,

Heinricus Rex V. fit Imper. IV.

Digitized by Google

ſtaſticæ, juxta quod utriúſque Prædeceſſoribus placuerat, & permanere conſueverat. Cujus privilegij inconvulſibilem ſtabilitatem idem Papa mox ſub anathematis banno coram omnibus publicè confirmavit. Sed poſt reditum Imperatoris in Germaniam Papa Romæ celebrato Epiſcoporum centum viginti quinque concilio privilegium inveſtituræ Eccleſiaſticæ Heinrico datum revocavit, & ipſum ſibíque adhærentes excommunicavit, aſſerens ſe vi metûs ad illicita fuiſſe compulſum. Habebat in hac ſua expeditione Rex Heinricus pluſquàm 30000. millia pugnatorum. Coronatus verò Imperator tam Cardinalibus, & Epiſcopis Romanis, quàm ſummo Pontifici dona tot, tanta & talia dedit ut abſentibus, qui non viderunt, penitus eſſet incredibile. Quibus factis, cum ſuis ſanus, & incolumis ad Germanos redijt.

Anno Brunonis prænotato Imperator Heinricus de Italia in Germaniam reverſus in menſe Auguſto, quàm plurimos Epiſcopos, Abbates, Duces, Comites, & nobiles ad civitatem Spirenſem convocavit, quorum conſenſu, & cooperatione patris ſui (cujus abſolutionem impetraverat) anniverſarium permagnificè celebravit. Nam toto quinquennio cadaver inſepultum in ſarcophago, ſicut dictum eſt ſuprà, jacuerat in quadam Capella S. Afræ deſerta: filio autem Romæ coram Papa exiſtente, teſtificantibúſque, qui morti patris interfuerant, Epiſcopis pœnitentiæ illius veritatem, vinculum excommunicationis relaxans, ut ſepulturam reciperet Eccleſiaſticam, Præſul Apoſtolicus conſenſit. Corpore itaque Heinrici ſenioris in Eccleſia Spirenſi juxta patrem, avúmque tandem ſepulto, Heinricus v. Imperator novus privilegium ſingulare dedit Spirenſibus, quod litteris aureis in fronte valvarum introitûs majoris Eccleſiæ, in modum arcûs fecit conſcribi, cum interpoſitione imaginis regalis, cujus tenorem his placuit inſerere:

Corp. Henrici Regis IV. ſepelitur Spiræ.

Privilegium Heinrici civibus datum aureis ſcriptum litteris.

Omnibus Chriſti, noſtríque fidelibus, tam præſentibus, quàm futuris notum fieri volumus, qualiter Nos pro remedio animæ chari patris noſtri felicis memoriæ Heinrici Imperatoris, conſilio, ac petitione Principum noſtrorum, Friderici videlicet Colonienſis Archiepiſcopi, Brunonis Trevirenſis Archiepiſcopi, Chunonis Strasburgenſis Epiſcopi, Burchardi Monaſterienſis Epiſcopi, Hermanni Auguſtenſis Epiſcopi, Friderici Ducis, Comitum quoque Gotfridi de Calvva, Friderici de Zolra, Hartmanni de Thielingen, Berengarij de Sultzbach, Gebhardi de Galria, Heinrici, Dutonis, Stephani, Gerungi & VValtheri in ipſa die ſepulturæ ejus, omnes, qui in civitate Spirenſi modò habitant, vel deinceps habitare voluerint, undecúmque venerint, vel cujuſcúmque conditionis fuerint, à lege nequiſſima, & nefanda, videlicet parte illâ, quæ vulgò Buteil vocabatur, per quam tota civitas ob nimiam paupertatem annihilabatur, ipſos, eorúmque hæredes excuſſimus. Ne verò aliqua perſona major, vel minor, non Advocatus, non naturalis illorum Dominus, illis morientibus de eorum ſuppellectili quidquam aufferre præſumat, interdicimus; & ut omnes liberam poteſtatem habeant ſuis hæredibus relinquere bona ſua, vel pro animabus ſuis dandi, vel cuicúmque perſonæ dare voluerint, ipſo Epiſcopo Spirenſi Brunone in pulpito aſtante, & conſentiente conceſſimus, & confirmamus, eâ tamen interpoſitâ conditione, ut in Anniverſario patris noſtri ſolemniter ad Vigilias, & ad Miſſam animarum omnes conveniant, & candelas in manibus teneant, & de ſingulis domibus panem unum pro eleemoſyna dare pauperibus, & erogare ſtudeant. Ut autem hæc noſtra conceſſio, & confirmatio rata, & inconvulſa

vulſa omni ævo permaneat, & ne aliquis Imperator, aut Rex, vel Epiſcopus, aut Comes, vel aliqua poteſtas major, vel minor infringere audeat, in perpetuam ſpecialis previlegij noſtri memoriam, hoc inſigne ſtabili ex materia, ut maneat, compoſitum litteris aureis, ut decet, expolitum noſtræ imaginis interpoſitione, ut vigeat, corroboratum in ipſius templi fronte, ut pateat, annitente noſtrorum operâ Civium conſtat expoſitum, ſingularem erga ipſos continens noſtræ dilectionis affectum. Datum 19. Calend. Septembr. Anno Dominicæ Incarnationis M.CXI. regnante Heinrico V. Rege Romanorum, anno VI. imperante I. Actum eſt Spiræ in Chriſto feliciter ſub Brunone venerabili Epiſcopo Eccleſiæ præſidente. *Quoniam ſuperna pietatis adminiculante gratiâ locum ob inſignem Patrum noſtrorum memoriam, & fidem civium erga nos ſemper conſtantiſſimam præ cæteris ſublimare proponimus, jura ipſius imperiali auctoritate noſtrorum Principum conſilio corroborare decrevimus. Liberos ab omni telonio, quod hactenus in civitate dariſolebat, Cives noſtros ſtatuimus. Nullos, quos vulgò Banpfenning, cum illis, quos appellaverunt Schuzpfenning; piper quóque, quod de navibus exactum eſt, eis remittimus. Volumus etiam, ut nullus civium noſtrorum extra urbis ambitum advocati ſui placitum cogatur requirere. Nullus Præfectus, aut alicujus Domini nuncius ſuo ſerviturus Domino à paneficis, vel à macellarijs, ſeu aliquo genere hominum in civitate ſuppellectilem aliquam præſumat illis invitis accipere. Nullus Præfectus vinum, quod appellatur Banvvin, præſumat vendere, aut alicujus civis navim ad opus ſui Domini illo invito accipere. Volumus etiam ut nihil exigatur ab his, qui res proprias proprijs ſeu conductis navibus tranſvehunt. Monetam quoq; nulla poteſtas in levius, aut deterius minuat aliquâ ratione, niſi communi civium conſilio permutet. Nullus ab eis telonium in toto Epiſcopatu, aut in locis fiſcalibus, ideſt ad utilitatem Imperatoris pertinentibus exterqueat. Si quis curtem, aut domum per annum, & diem ſine contradictione poſſederit, nulli hoc ſcienti ultra inde reſpondeat. Cauſam in civitate jam inceptam, non Epiſcopus, aut alia poteſtas extra civitatem determinari compellat.* Hucuſque privilegium Heinrici Imperatoris v. civibus urbis Spirenſis datum, & aureis litteris, ut diximus, ſupra valvam introitûs majoris Eccleſiæ occidentalem exaratum, quod Fridericus primus, & plures alij poſtea confirmârunt.

Eodem anno Heinricus Imperator patre ſuo Spiræ ſepulto, deſcendit ad Moguntiam, & ibi ſuper negotijs regni cum Principibus conſilij ſui myſterium tractavit.

Adelbertus Archiepiſc. inveſtitur. Eodem quóque tempore Adelbertum Cancellarium ſuum, quem ante biennium, ut ſupra diximus, Moguntinæ Sedis Archiepiſcopum deſtinaverat, ad eandem cathedram baculo, & annulo, ut erat moris inveſtivit.

Hoc etiam tempore Conradus Dux Carinthiæ, qui & de Zæringen, vir dives, & potens Friburgum Briſaugiæ oppidum fundare cœpit, & brevi tempore magnifico opere conſummavit.

MCXII.

Anno Brunonis Abbatis VII. Heinricus Imperator Sigfridum Palatinum comitem diutinâ cuſtodiâ maceratum interventu Principum emiſit, & ad gratiam recepit, reconciliatúmque benigniſſimè tractare cœpit, uſque adeò, ut filium ejus de baptiſmate ſuſciperet injuriarum oblitus.

Eo tem-

Digitized by Google

Eo tempore Dñs Papa multas à Romana Ecclesia contumelias, & injurias passus est, objicientibus ei Cardinalibus, Episcopis & Clericis dictæ Sedis, quòd contra instituta totius Ecclesiasticæ disciplinæ Regem Heinricum reipubl. tyrannicum vastatorem, & Ecclesiarum destructorem benedictione imperiali sublimâsset, insuper privilegio sacrilego donâsset, nullam ei pacem dimittentes, ad convocandum generale concilium, in quo omnia perperam facta, & concessa revocarentur, compulerunt.

Concilium Romæ celebratur.

Anno igitur prænotato Paschalis Papa II. Clericorum suorum importunitate compulsus, Romæ apud S. Joannem Lateran. in medio mensis Martij Concilium centum & viginti quinque Episcoporum celebravit, in quo Episcopi omnes, qui fuerant præsentes uno ore, unâque sententiâ Privilegium illud, quod Papa compulsus Imperatori tradiderat super investitura Episcoporum, in hæc verba condemnâverunt. *Privilegium illud, quod non est privilegium, sed verè debet dici pravilegium pro liberatione captivorum Ecclesiæ à Domino Paschali Papa per violentiam Heinrici Regis extortum, nos omnes in hoc sancto Concilio congregati canonicâ censurâ, & auctoritate Ecclesiasticâ, judicio S. Spiritûs damnamus, & irritum esse judicamus, & omnino, ne quid auctoritatis, & efficacitatis habeat penitus excommunicamus.* Et hoc ideo damnatum est, quia in eo Privilegio continetur, quòd electus canonicè à nemine consecretur, nisi prius à Rege investiatur, quod est contra Spiritum sanctum, & omnem canonicam institutionem. Perfectâ chartâ per Organum Gerhardi Episc. Engolismensis legati in Aquitania, omnes adclamabant: *Amen Amen Amen*, Archiepiscopi, Episcopi, & Cardinales omnes & more subscripserunt.

Saxoniæ Principes contra Imperatorem conspirant.

Moritur his temporibus quidam de Saxoniæ Principibus nomine Udalricus, Ludovici comitis dudum gener, sed tunc propter ejusdem filiæ repudium invisus, & hostis. Cujus possessiones prædictus Sigefridus comes Palatinus hæreditariâ sibi vendicabat successione. Sed Imperator easdem in jus regni conabatur attrahere: quæ causa recidivæ discordiæ seminarium cœpit ministrare. Nam idem comes Palatinus priores miserias suas sequentibus exaggerans totam penè Saxoniam, suam videlicet patriam, tantis implevit querimonijs, ut Ducem Lotharium, Rudolfum quóque Marchionem, Fridericum comitem Palatinum, Wigbertum comitem, & Ludovicum comitem, aliósque nonnullos ab obsequio Imperatoris retraheret. Sed & Episcopus Halberstattensis, nec non & Gertrudis illa præpotens per Saxoniam Heinrici comitis de Northeim fundatoris Monasterij Bursfeldensis vidua, se pati violentiam Imperatoris in direptione bonorum simili querimonia clamitabant. Hæc & his similia scandalorum seminaria fuerunt, quæ regnum post diuturnos inquietudinum motus aliquantulum tunc pacatum, rursus novis, & perniciosis seditionum fluctibus turbârunt.

Rotenburg terræ motu corruit.

Anno quóque prænotato Rotenburg juxta Necari fluminis ripas in Suevia oppidum terræ motu concussum funditus, & in toto cecidit convulsum penitus, & destructum; sed non diu postea per incolas, qui ad nemora confugerant, instauratum est.

MCXIII.

Anno Brunonis Abbatis VIII. Indict. Rom. VI. Imperator Heinricus in principio anni, postquàm Natale Domini præcedentis anni apud Erfurdiam

pfurdiam celebraverat, ubi Saxonum Principes ſe notaverat ſubtraxiſſe, irâ commotus bona eorum diripi, poſſeſſiones incendijs devaſtari, & terras eorum ſpoliari præcepit. Nec multò poſt caſtellum ſatis munitum nomine Hornburg, longâ obſidione oppugnatum tandem cœpit, ac funditùs evertit. Deinde relictis per præſidia fidelibus ſuis, contemptores ſuos inſidijs, ac congreſſibus nimiùm afflixit: nam manibus tandem conſertis multi ex parte Saxonum ceciderunt. Sigefridus etenim ſæpe dictus comes in ipſo prælio graviter ſauciatus occubuit, vir genere, potentiâ, & probitate nobiliſſimus. Vigbertus Marchio capitur, & Imperatori captus præſentatur. Comes verò Ludovicus venire in deditionem Imperatoris Heinrici compellitur. His peractis in Saxonia per Imperatorem, ad paucos menſes terra quievit.

Sigefridus comes Palatinus occiditur.

Poſt Hæc quidam Reginoldus Provinciæ Burgundiæ Imperatoris, ut dicebatur, conſanguineus, inſolentiâ juvenili concitatus tyrannidem exercere in rempubl. cœpit. Qui tamen ſuperveniente ſibi cum manu valida Heinrico Imperatore, munitionem in qua maximè confidebat, Monzun apellatam, ipſe captus amiſit, & cuſtodiæ traditur.

Anno prænotato Gertrudis comitiſſa de Northeim relicta Heinrici comitis, qui Burſfeldiam, ut ſupra diximus, fundavit, vidua, mulier dives, potens, & Chriſto devotiſſima corpus S. Auctoris à Brunone Trevirorum Archiepiſcopo ſuis precibus impetravit. Quod cum honore maximo transferens in Saxoniam extra muros oppidi Brunſchvvicenſis in eo loco repoſuit, ubi poſtea Monaſterium S. Ægidij conſtructum fuit. Cùm enim pervenſſet memorata Chriſto devota mulier cum ſacris reliquijs in prædictum locum, repentè, immobiliter fixæ hæſerunt, ita ut nullâ arte, vel ingenio deportari ulteriùs ab aliquo potuiſſent. Comitiſſa igitur ſtupefacta miraculo, & accepto prudentium virorum conſilio, Cœnobium Ordinis noſtri permagnificum in eodem loco, adjuvante Lothario Duce poſtea Imperatore, qui filiam ejus habuit uxorem, conſtruxit, in quo Monachos ſub Regula D. P. Benedicti militantes, & Abbatem collocans, multa eis bona pro ſuſtentatione hujus vitæ aſſignavit: Eccleſiámque ſub honore S. Ægidij conſecrari fecit, & corpus S. Auctoris in eadem collocari.

Corpus S. Auctoris à Treviri in Sax niâ transfertur.

Anno etiam prænotato quintâ die menſis Martij obijt Burchardus Abbas Monaſterij S. Jacobi propè Moguntiam vir prudens, & religioſiſſimus ſucceſſor Erckenbaldi Abbatis, quondam Monachi hujus Cœnobij Hirſaugienſis, & apud S. Jacobum in medio Eccleſiæ ſepelitur, anno ſexto poſteaquâ Monaſterium D. Præſulis Diſibodi à Ruthardo Archiepiſcopo inſtauratum, & unàcum ſuo proprio Cœnobio gubernandum ſuſceperat, ut ſuprà dictum eſt. Quo mortuo Abbas in Monaſterio S. Diſibodi conſtitutus eſt Monachus quidam valdè venerabilis, nomine Adelhunus, & præfuit annis xv. vir prudens, & in omni ſcientia ſcripturarum ſatis admodùm eruditus. Et hic primus Abbas fuit poſt reſtauratorem præfati Monaſterij, quem antea plures à prima fundatione præceſſerunt, quorum & nomina, & geſta in oblivionem devenerunt.

Adelhunus fit Abbas S. Diſibodi.

Anno quóque prænotato S. Bernardus, poſtea Clarevallenſis Abbas, ut ſuo loco dicetur, annos natus circiter duos & viginti cum triginta ſociis Monaſterium Ciſtercienſe Domino vocante ingreſſus eſt ſub Ste-

S. Bern. fit Monachus

phano

phano Abbate, qui Alberico in regimine succesſerat. Qui beatiſſimus vir quantum poſtmodùm in omni ſanctitate, & doctrina profecerit, quantaque bona non ſolùm in ordine ſuo, ſed pro univerſali nihilominus Eccleſia fecerit, laboréſque pertulerit, nemo eſt vel mediocriter hiſtoriarum peritus Eccleſiaſticarum, qui ignoret. Factus autem poſtea primus Abbas in Claravalle, totum mundum ſuâ eruditione, ſcriptis, prædicatione, ſanctitate, & miraculis convertens in ſtuporem, ardore S. Spiritûs accenſus mirificè illuſtravit. Nam ſignis, & miraculis pænè infinitis coruſcavit, in tantum quòd me non memini ſancti alicujus actiones, & geſta pervidiſſe, qui tot, & tanta fecerit miracula in præſenti vita, quot, & quanta Bernardus Abbas beatiſſimus in carne vivens, Domino cooperante perpetravit. Deniq́ue Ordinis ſui Monaſteria centum & quadraginta numero in diverſis mundi provincijs ſuo inſtinctu, cohortatione, & laboribus, licet aliorum fidelium plerúmque bonis, & impenſis legitur conſtruxiſſe.

Librorum verò, quos ad multarum lucubrationum compoſuit numerum, iſta ſunt nomina. De conſideratione ad Eugenium Papam ſcripſit libros quinque. Meditationum librum unum. De contemptu mundi lib. 1. De Gradibus humilitatis lib. 1. De Gratia & libero arbitrio lib. 1. Ad milites templi lib. 1. Speculum vitæ religioſæ lib. 1. De Scala clauſtralium lib. 1. Ad Carthuſienſes lib. 1. De Domo conſcientiæ lib. 1. Formulam honeſtæ vitæ lib. 1. De Præcepto, & Diſpenſatione lib. 1. De miſeria hujus vitæ lib. 1. De Tentationibus, & Otio lib. 1. De Voluntate lib. 1. Apologeticum ad Cluniacenſes lib. 1. Super Evangelium Miſſus eſt Angelus lib. 1. Super Magnificat lib. 1. Super Pſalmum: Qui habitat lib. 1. De Diligendo DEUM, lib. 1. In Cantica Canticorum homilias octoginta ſex. Vitam S. Mathiæ Archiepiſcopi, lib. 1. De Ordine, vitæ & morum inſtitutione, lib. 1. Super Evangelium: Ecce nos reliquimus omnia, librum 1. Ad Clericos Sermones triginta unum, libr. 1. Sermones de tempore, & de SS. Sermones quóque de diverſis, & utilibus materijs. Sermones alios breviores multos. Epiſtolarum complurium ad diverſos lib. 1. Alia inſuper edidit minora quædam opuſcula: quorum lectio cunctis DEUM timentibus utilis judicatur.

Tituli operũ S. Bern. Abb.

Claruit his quóque temporibus Alphonſus quidam ex Judæo converſus ad fidem Chriſtianam homo competentis litteraturæ, Moyſes antea vocatus: qui poſt converſionem ad Eccleſiam Chriſti in argumentum perfectæ credulitatis ſcripſit valde pulchrum, & inſtructum volumen contra errores Judæorum. De Philoſophia, & ſcientia librum quoque 1. Reliqua ejus Synthemata in manus meas non venerunt.

Alphonſus ex Judæo Chriſtianꝰ

Sigebertus etiam Monachus noſtri Ordinis Cœnobij Gemblacenſ. quod ſitum eſt in diœceſi Leodienſi, hæc tempora ſcribendo, & docendo reddidit clariora. Qui cum vir eſſet in omni genere ſcripturarum doctiſſimus, metro exercitatus, & proſâ, rutilantis ingenij ſui non ſpernendæ lectionis conſcripſit opuſcula, è quibus ipſe commemorat in libello ſuo illuſtrium virorum, & ordine ſubjecta. Et inprimis quidem Metis in Monaſterij S. Vincentij conſtitutus loco, ſcripſit herorco metro vitam S. Theodorici Epiſcopi, librum unum. Paſſionem quóque, & tranſlationem S. Luciæ ſub ejuſdem genere metri, libros duos. Vitam, & geſta

Tituli operum hujus Monachi.

Digitized by Google

Sigeberti Regis lib. I. Paſſionem quóque Thebæorum MM. verſu heroico lib. I. Vitam S. Gvviberti fundatoris memorati Cœnobij Gemblacenſis lib. I. Chronicon & geſta Abbatum ejuſdem Monaſterij ſui compoſuit, quod opus uſq; ad annum Dom. Nativit. MCXL. perduxit. Scripſit etiam vitam S. Maclovij lib. I. Vitam quóque S. Theodardi lib. I. Opus metricum in Eccleſiaſten lib I. De illuſt. viris lib. I. De computo Eccleſiaſtico lib. I. Epiſtolarum ad diverſos lib. I. Apologeticum ad Heinricum Imperatorem. Contra decretum Gregorij VII. Papæ, Sacerdotum concubinariorum Miſſas audiri prohibentis ad quorundam inſtantiam ſcripſit librum unum; Item contra Epiſtolã Paſchalis Papæ II. Scripſit ſimiliter librum unum, ex quo convincitur ſenſiſſe cum Imperatoribus Heinrico videlicet quarto, & quinto ab Eccleſia Romana excommunicatis, quod volens fecerit, an coactus judicare non poſſumus; hoc tamen unum lectione veterum cognovimus, tam Leodienſes, quàm Metenſes, quæ duæ civitates in Lotharingia ſunt principaliores, contra decretum Romanorum Pontificum præfatis Imperatoribus adhæſiſſe omni tempore, quo vixerunt in humanis; unde prout aſſequi conjecturâ poſſumus, errores Patriæ ſecutus eſt, qui apud exteros forſitan melius ſentire potuiſſet. Hic autem Sigebertus natione Lotharingus primo in ſuo Cœnobio Gemblacenſi, ac deinde apud S. Vincentium Metenſem, & poſtremò iterum in Gemblaco uſque ad vitæ exitum Magiſter extitit ſcholarum, & multos habuit diſcipulos, quos in omni doctrina ſcripturarum erudivit.

Metenſ. & Leodienſes Imperator. contra Papam adhæſerunt.

MCXIV.

Anno Brunonis Abbatis nono Indict. Romanorum VII. conſummatum fuit Monaſterium Ordinis noſtri haud procul à Ratisbona in Bavaria Pruueningen dictum, quod S. Otto Epiſcopus Bambergenſis à fundamentis novum tali occaſione conſtruxit. Cum Heinricus Rex V. apud Ratisbonam Conventum Principum adunâſſet ſuo more ſolennem, adfuit inter alios memoratus Præſul S. Otto, qui propter multitudinem eorum, qui convenerant, manere in civitate Ratisbonenſi comodè non potuit, vel certè quietis amore noluit, & ideo manendi locum extra urbem in campo, ubi nunc eſt Monaſterium, elegit; inter duas ergo arbores nucum Domino ſuo tentorium famuli ſtatuerunt, de quibus nimirum arboribus etiam longè antequam id eveniret, quod nunc dicimus, tinnitus & quaſi campanarum ſtrepitus auditus eſt, multoties à pleriſque ſonuiſſe, quem in vicino commorantes non ſine ſtupore frequentius audierunt.

Viſio S. Ottonis Epiſc. Bamberg.

Quo in loco cum S. Præſul nocte quâdam membra dediſſet ſopori, talem in ſomnis viſionem Domino revelante divinitus accepit. Videbat, & ecce ſcala ſtabat à lectuli ſui capite ſurſum erecta, cujus ſummitas cœlos tangebat, deſcendentes, aſcendentéſque Angelos amicâ viciſſitudine, qui gloriam Deo canebant in excelſis. Qui de ſomno evigilans & juſſa prudenter intelligens locum omnem, in quo tentoria ſua fixerat, cum adjacente campi latitudine pretio comparans Monaſterium ædificare cœpit: quod in paucis annis feliciter perfecit.

Coſummato itáque Monaſterio vir ſanctus converſationem Monachorum religioſam Hirſaugienſium multorum relatione habens notiſſimam Nuntios ad Abbatem Brunonem ſolennes dirigit, & ut ſibi Abbatem

batem, & Monachos mitteret pro inhabitando ſuo novo Monaſterio, humili ſupplicatione poſtulavit. Abbas igitur Bruno communicato Seniorum conſilio virum ſanctum, & moribus integerrimum nomine Ermenoldum Abbatem primum præfati Monaſterij Pruueningenſis eligendo conſtituit: cui Monachos bonæ converſationis, & in obſervantia regularis diſciplinæ optimè inſtitutos conſocians ad divum Ottonem Epiſcopum cum benedictione in Bavariam miſit.

S. Ermenold fit 1. Abbas in Prueningē.

Anno igitur prænotato Dominicæ Nativit. MCXIV. S. Ermenoldus ex Monacho hujus Cœnobij Hirſaugienſis electione fratrum ſeniorum, & ſui Paſtoris factus eſt primus Monaſterij S. Georgij Abbas in Prueningen prope Ratisbonam, & præfuit annis ſeptem, vir ſanctiſſimæ converſationis, Romanæ Eccleſiæ defenſor conſtantiſſimus: cujus vitam, & ſanctimoniam ad honorem hujus præclari Monaſterij Hirſaugienſis (cujus fuit Monachus, ſicut diximus) libet altiùs repetere, & ſub brevi compendio ad notitiam poſteritatis utcunque poterimus declarare.

Vita S. Ermenoldi Abbatis.

Sanctus igitur Ermenoldus natione Teutonicus, patriâ Suevus, parentibus quidem ſecundùm ſæculi æſtimationem claris exortus, qui piæ conſiderationis intuitu pignus hoc à Deo conſecuti, litteris imbuendum Præceptoribus tradiderunt; Deo procul dubio diſponente conſilium, quo via daretur Ermenoldo ad capeſſendum cum tempore divini amoris profectum: nemo enim repentè fit ſummus, ſed paulatim cum ætate carnis creſcit intelligentia mentis. Ermenoldus ergo puer ingenioſus, & docilis, quotidie in melius proficere ſtuduit, & brevi tempore ſatis doctus evaſit.

Conſiderans tandem mundi honores eſſe breves, atque fallaces, omne deſiderium ſuum ad Deum contulit, venienſque in Spiritu fervoris, & humilitatis ad Hirſaugiam, ſub Divo Patre Wilhelmo Abbate Monaſticum habitum ſuſcepit: qui mox ut regularis diſciplinæ jugo colla ſubjecit, in alium virum mutatus eſt, & patris ſui ſpiritualis B. Wilhelmi vitæ modum, ac formam ita moribus ſuis impreſſit, ita perfectionis illius ſtuduit imitari veſtigia, ut virtus diſcipuli exemplar fieret cunctis operum Magiſtri.

Ermenold. fit Abbas imperialis Monaſterij Lauriſſæ.

Talibus igitur inſtitutis monaſticæ tranquillitatis omnipotenti Deo ſub Regula S. P. N. Benedicti multis annis deſerviens B. Ermenoldus pro vitæ merito factus eſt in oculis omnium venerabilis, clariſſimi famâ nominis per totam Alemanniam glorioſus. Contigit autem poſt annos plurimos Abbatiam imperialem S. Nazarij Martyris Lauriſſenſem, quæ paucis à Wormatia diſtat milliaribus Abbate deſtitui, & Ermenoldum ſanctiſſimum virum ad illam propter vitæ meritum tam electione fratrum communi, quàm Heinrici Regis v. conſenſu ſolenniter vocari; qui onus regiminis ſibi oblatum humiliter cupiens ſubterfugere, quantâ potuit inſtantiâ ſuam inſufficientiam ſtuduit allegare; ſed Abbatis ſui Hirſaugiani Brunonis imperio victus curam ſuſcepit oblatam, malens quietem interrumpere quàm obedientiam.

Ordinatus itáq; Abbas quantâ potuit ſollicitudine ſtuduit officium majoris, quod ſuſceperat, factis adimplere ſalutiferis, quatenus etiam in ſemetipſo divini amoris vacans exercitijs firmus, & ſtabilis potuiſſet conſiſtere, & diſcipulis non minus exemplo, quàm verbo ſe utilem, & fructuoſum

ſuoſum exhibere. Unde quidquid boni perſuadere ſubditis potuit, prius opere, quàm ſermone tentavit: nunquam de ſuſcepta dignitate intumuit, nunquã ſingularibus neque in potu, neq; in cibo, neque in veſtitu uſus fuit. Et licet magnus Princeps haberetur imperij, nil tamen ſe unquàm exhibuit aliter, quàm ſimplicis requirit humilitas Monachi. Nam ut noverit poſteritas omnis, quantæ fuerit eâ tempeſtate dignitatis quilibet Abbas memorati Cœnobij Lauriſſenſis, paululum oportet extra ſeriem cœptæ narrationis egrediamur. Inter Monaſteria Ordinis S. P. B. Benedicti priſcis illis temporibus in regno Teutonicorum conſtituta, quædam verò ab his dignitatibus aliena; hoc eſt, neque imperij, neque regni Teutonicorum privilegijs, vel titulis inſignita, quamvis plura ex infimis ab Ordinariorum juriſdictione viderentur exempta. Imperiales Abbatiæ ſunt quatuor, quemadmodum & imperij Duces privilegiati quatuor, Marchiones quatuor, Comites quatuor, Milites quatuor, Civitates quator, Villæ quatuor, & ruſticana Communia quatuor. Nomina verò Monaſteriorum Imperialiũ quatuor iſta ſunt. Primum eſt Fulda, quod ſanctus Bonifacius Archiepiſcopus & Martyr Moguntinus, impenſis Pipini Regis conſtruxit, in Buchonia ſilva Herbipolenſis diœceſis exemptum. Secundum eſt Hirſfeldia, quod S. Lullus Archiepiſcopus Succeſſor Div. Martyris Bonifacij conſtruxit in finibus Haſſiæ diœceſis Moguntinæ, ſed exemptum, & diſtat à præfato Cœnobio Fuldenſi fermè ſex milliaribus. Tertium eſt Albiburgium, vulgariter dictum Wiſſenburg, cujus fundationem Dagoberto Magno Regi francorum adſcribunt: & in ſignum veritatis litteras ejus aureo ſigillo confirmatas oſtendunt, in diœceſi Spirenſi exemptum. Quartum fuit Monaſterium ſupradictum D. Nazarij Martyris Lauriſſenſe, vulgariter Lorcsh nuncupatum, quod olim comes quidam Rheni conſtruxit, nomine Canker, temporibus fermè Pipini Regis Francorum in diœceſi Moguntina exemptum, in quo nunc habitant Præmonſtratenſes, cujus Principatum, caſtra, oppida, vaſallos, & imperialia jura Fridericus Imperator ſecundus Archiepiſcopo contulit Moguntino, quemadmodùm inferiùs anno Creneſti Abbatis primo dicemus. Horum quatuor Monaſteriorum Abbates quondã Principes regni Francorum in magno apud Imperatores habebantur honore: & quoties celebrabatur publicus Principum imperij conventus: quoties Imperator proceſſit ad bellum, aut quoties Rex coronandus Romam pergebat: hi quatuor Abbates in propria perſona, ſicut & alij Principes, & Epiſcopi adeſſe tenebantur, & ſequi cum ſuis militibus. In conventibus publicis Principum Imperatore cum Majeſtate in ſolio regni ſedente, hi quatuor Abbates ad pedes illius proximi reſidebant, referendariorum cuſtodientes officium. Capellis quoque præerant imperialibus, & ſacrorum Principes dicebantur. Eo verò tempore, quo unus Monarcha & Gallis, & Francis præfuit, Abbatiæ fuerunt etiam apud illos imperiales, ſancti videlicet Medardi Sueſſionenſis; S. Vedaſti Atrebatenſis; S. Dionyſij Pariſienſis, & S. Richarij. Et quoties Imperator Curiam tenebat in Gallia, etiam Gallicani Abbates præfatis publicis præerant officijs, ſi apud Germanos miniſterio Cæſar utebatur Romanorum.

Abbatiæ aliæ Imperiales, aliæ Regales.

Quatuor adhuc ſunt Imperiales Abbatiæ.

Quæ ſint Ord noſtri Monaſteria regalia.

Regalia verò Cœnobia fuerunt, non quæcunque Regum fundatione conſtructa, ſed illa duntaxat, quæ jura feudalia, ſive regalia tenebant

bant ab imperio Romanorum; & ad communia regni fuerunt obligatâ pervices obsequia: ex his quorum occurrit memoria, fuerunt ista magis principalia, atque famosiora. Monasterium Prumiense Trevirensis diœcesis. Monasterium Stabulense Leodiensis diœcesis. Monasterium S. Galli Constantiensis diœcesis. Monasterium S. Maximi prope Trevirim. Monasterium S. Albani Moguntiense. Monasterium Campidonense Constantiensis diœcesis, & Monasterium Corbejense in Saxonia Padelbornensis diœcesis cum plerisque alijs, quorum recensere nomina singilatim tædiosum est, & inutile judicamus. Sed consumit omnia tempus edax, & honorem, quem olim sanctæ Religionis integritas Monasterijs contulit, neglecta rursum observantia dissipavit: nam usque adeò Monasteria imperialia suis hodie destituta sunt privilegijs, & libertatibus antiquis, ut quæ cunctis olim fuerunt notoria, his diebus nostris nulli penè remanserint manifesta. Verùm ne digrediamur longiùs, ad se nos historia vocat.

Monasteriorum privilegia abolita.

Beatus igitur Ermenoldus imperialis Abbatiæ Princeps ordinatus, pristinæ dignitatis nihil iminuit, sed qualis Monachus fuerat, talis & Abbas omni tempore parvus & humilis permansit. Fratrē habebat Heinrico Regi v. militantem, sicut sanguine nobilem, ita & divitijs locupletem. Ad quem Imperator die quâdam conversus, atque subridens animo forsitan jocandi sic dixit: *Fratrem tuum imperiali præfecimus Abbatiæ, facientes sibi nomen grande, juxta nomen Magnorum, qui celebrantur in terra: tu verò quid Nobis in memoriam tanti beneficij facturus es?* At ille: *vera sunt*, inquit, *omnia, quæ sacra Majestas vestra loquitur, quibus etsi condignas gratiarum actiones referre nequeo: ne tamen penitus videar ingratus, quantum mihi fuerit possibile, semper memor ero.* Nec diu postea idem Germanus viri Dei volens se gratum Imperatori pro viribus ostendere, satis pretiosis illum donis, atq; muneribus ignorante suo fratre studuit honorare. Quæ res mox ut ad ejus notitiam pervenit, factum Germani graviter abhorruit, quasi Abbatiam comparâsset muneribus, spontaneâ eam voluntate resignavit. Relicto itáque Monasterio Lauriscensi ad Hirsaugiam revertitur, sequentibus eum discipulis non minus quadraginta, quos apud Lauriscam sub unius anni spatio, quo inibi præfuit, Domino collegerat, qui nullâ ab eo poterant ratione separari. Reversus autem cum suis ad Hirsaugiam à Brunone venerabili Abbate, & universa Congregatione summo cum honore suscipitur, & unácum his, quos adduxerat, Monasterio incorporatur.

S. Ermenoldus Abbatiam suā sponte resignavit.

Non diu pòst consummato per S. Ottonem Episcopum Bambergensem Monasterio S. Georgij Martyris in Pruueningen, sicut est dictum anno prænotato, Sanctus ad Sanctum ex Hirsaugiana Congregatione dirigitur: Ermenoldus Ottoni conceditur, & Abbas Episcopo commendatur. Veniens itáque ad Pruueningen beatus Ermenoldus primus ejus loci Abbas instituitur: & quia videbatur senio aliquantulum gravari, annis duntaxat septem inibi præfuisse invenitur. Qui sciens se speculatorem in domo Domini constitutum curam super gregem sibi commissum semper diligentissimam habuit, & viam salutis verbo, & exemplo suis discipulis omni tempore ostendit. In jejunijs, & orationibus semper erat vigilantissimus, & in prædicando Verbum Dei semper singulari devotione studiosus.

Ermenold. fit primus Abbas in Pruueningen.

Quâdam

Quâdam vice Heinricus Rex v. qui fuit ejus nominis Imperator IV. Ratisbonæ existens cum S. Præsule Ottone animi recreandi gratiâ paululum digressus, ibat novum videre, quod Episcopus construxerat, Pruueningense Monasterium, habens in comitatu suo Principes, ac nobiles quàm plurimos. Nuntius ad virum Dei Ermenoldum præmittitur, advent' Cæsaris, simul & sancti Fundatoris nuntiatur. Quod vir Dei audiens, & sciens Imperatorem eo tempore pro suis demeritis à Romano Pontifice excommunicatum, nec pulsari campanas permisit, nec, ut moris erat, cum solemni processione fratrum illi obviàm processit, sed omnia Monasterij ostia, & valvas obserari præcepit; ne Imperatori anathematizato ullus pateret ingressus; districtè prohibens, ne quis subditorum in occursum cujusquam procederet, nec verbum quantumcunque parvum alicui diceret. Ipse tamen extra Monasterium Cæsaris præstolabatur adventum, ne vel ex fastu, vel ex contemptu hæc agere putaretur. Venientem propiùs Cæsarem his verbis vir sanctus alloquitur: *libenter*, inquiens, *& officio salutandi satisfacerem, & congruum debitumq; honorem Cæsareæ Majestati exhiberem, si te communione Sedis Apostolicæ privatum nescirem.* Ad hæc Imperator commotus non zelo justitiæ, sed ex felle amaritudinis eum talia proferre existimans, & offensum propterea, quòd munera quondam ab ejus fratre accepisset, quorum indignatione Lauriscensem resignaverat Abbatiam, respondit: *Nimis inconsultè, & præcipitanter honore vos tanto Domine Abba privastis*; cujus suspicioni vir Dei obviare cupiens, simplici animo dixit: *Novit omnipotens Deus, qui nihil ignorat, non me hujus injuriæ (si tamen injuria dici queat) memorem, & ultorem, sed hæc facio intuitu justitiæ Dei solius, & pro reverentia Sedis Apostolicæ, cujus mandatus contradicere nulli licet.* Adhæc S. Otto fundator loci adstans, quasi mediator inter dissidentes: *neminem*, ait, *vitare tenemur, de cujus nobis excommunicatione non constat.* Quo contrà vir Domini Spiritu fortitudinis roboratus, nec gratiæ deferens fundatoris, nec terrori cedens Cæsareæ Majestatis, quin veritatem liberè testaretur, sic respondit: *Quomodo possum sententiam ignorare, quam ore meo memini promulgatam?* stupebant omnes Ermenoldi constantiam: quam aliqui in bonam, plures verò, ut fieri solet, in malam partem interpretati sunt. Discedunt, qui venerant omnes, & nec unus quidem ex eis Monasterium ingredi potuit.

S. Ermenoldus excommunicatum Cæsarem contempsit.

Imperator irascitur contra sanctum.

Cùm die quâdam vir sanctus foris ante januam Ecclesiæ staret, & fores essent clausæ, custode Monasterij stante cum illo, cujusdam necessitatis eventu Ecclesiam ipsam Dei servus intrare volebat: cumque custos propero cursu per dormitorium circujens Ecclesiam Abbati aperire properaret, invenit eum, mirabile dictu, quem foris reliquerat, introrsus ante altare S. Crucis intentè orantem, in ipso videlicet loco, ubi nunc jacet sepultus, januis tamen Ecclesiæ non apertis; custodi autem insolitâ novitate stupefacto surgens ab oratione vir sanctus districtè præcepit, ne cui hoc factum revelare præsumeret, quamdiu in carne ipse viveret. Multa fecit, & alia in hac mortali peregrinatione miracula, quæ nos brevitatis causâ omittimus, ne lectori tædium afferamus: quæ si quis scire per singula desiderat, ejus vitam legat. Transiens tandem ex hoc mundo ad patrem, posteaquàm septẽ annis Monasterio præfuit in omni religione, & sanctitate, ante altare S. Crucis sepultus est, & multis deinceps miraculis claruit, quemadmodũ in 2.do gestorũ libro continetur. Anno

Digitized by Google

Anno Brunonis prænotato Heinricus Imperator obsedit Coloniam sibi unà cum Archiepiscopo Friderico rebellem: quibus consentientes invenit plures, inter quos præcipui fuerunt, Godfridus, & Heinricus Duces Lotharingiæ, & Fridericus de Areburg cum universis comitibus in Westphalia. Verùm quia civitas Colonienſis ab omni parte nimis fortiter munita erat, nihil potuit perficere; sed cum indignatione recedens omnia quæ in circuitu fuerunt, vel ad Episcopum, vel ad cives pertinentia hostiliter cœpit devastare. Post hæc verò circa principium mensis Octobris ejusdem anni magnorum dans causam tumultuum iterum ad Colonienses cum exercitu revertitur, & omnes possessiones Friderici Archiepiscopi, quotquot attingere potuit, crudeliter nimis sæviens, devastansque occupavit. *MCXV.*

Imper. obsedit Coloniam.

Anno Brunonis Abbatis x. considerans Imperator jam manifestè à se Saxoniam deficere, contra eam armatus cum exercitu venit, & in odium Ducis Lotharij oppidum, quod Brunonis vicum appellant, obsidione vallavit. Contra quem idem Dux Lotharius animo se defendendi in campum processit, secum habens Fridericum Archiepiscopum Colonienſem, Fridericum quóque Westphaliæ comitem, & Heinricum fratrem ejus: Hermannum comitem de Cavelage, Heinricum Ducem de Lymburg, & Reinhardum Episcopum Halberstattenſem, & pleróſque alios comites, & nobiles plures. Cumque per aliquot dies minis se duntaxat provocarent, ut fieri solet, fit utriúsque partis tandem congressus in loco Wulpeschott nuncupato die videlicet mens. Febr. xi. anno prænotato, quo die bis acriter pugnatum est, & tandem Imperator dorsa vertit: Saxones autem gloriosè triumphârunt. Ceciderunt in illa die multi ex parte Imperatoris, inter quos fuit Hogerus comes de Mansfeld vir fortis, & audaciſſimus, Imperatore vix evadente.

Huic bello interfuit, sicut diximus, imò ut dicebatur, præfuit Reinhardus Episcopus Halberstattenſis, qui dudum ab Imperatore non modicè fuerat injuriatus, qui nimirum suis magnam justitiæ consolationem prædicabat: cæsis autem de parte Imperatoris etiam sepulturæ Ecclesiasticæ interdixit communionem. His Imperator siniſtris amaricatus casibus cum indignatione Saxoniam deseruit, & cum suis, qui remanserant, ad Rhenum redijt, ac Dominicæ Resurrectionis festum apud Moguntiam Francorum Metropolim celebravit.

Reinhardus Episcopus Dux belli fuit.

His temporibus Adelbertus Moguntinæ Sedis Archiepiscopus mandato Imperatoris triennio tenebatur captivus, propterea quòd cum desertoribus Dñi sui conspirâsse convictus erat, de quo non imerito mirabantur universi. Nam in tanta reverentia fuit apud Imperatorem, ut nihil supra: sine cujus consilio nihil facere consuevit. Imperator eum fecerat Episcopum, suumque habuit Cancellarium, & suorum conscium fecerat omnium arcanorũ. Et hic tali honore sublimatus contra Dñm suum conspirare potuit, cui & juratus erat, tantáque ab eo beneficiorum munera suscepit. Elapso tandem captivitatis illius triennio, liber abire permittitur. Interea Saxones Imperatoris reditum metuentes suas munitiones instruunt, cum vicinis nationibus amicitiam contrahunt, & quidquid ad sui defensionem conducere videbatur, ordinant, & disponunt. Ad hæc quendam Cardinalem Apostolicæ Sedis Legatum nomine Theodoricum ad-

Theodoricus Legatus Apostolicus venit in Saxoniam.

Digitized by Google

cum advenire contigit: qui Heinricum Imperatorem à ſummo Pontifice Romano propter uſurpatas Epiſcoporum inveſtituras excommunicatum publicè denuntiavit. Ad hunc Magdenburgenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus, & reliqui Saxonum Præſules convenientes reconciliationem ab eo recipiunt, & omnes in Cæſaris excommunicationem conſentientes unanimiter Papæ obedientiam promittunt; ſicque ſciſſo regno undique res novæ oriuntur, & multiplicata ſunt mala ſuper terram Imperatore patris ſui veſtigijs pertinaciter inhærente.

Anno etiam prænotato Lotharius Dux Saxonum poſt glorioſum de Imperatore triumphum Eccleſiam Monaſterij S. Ægidij Confeſſoris, Ordinis noſtri prope oppidum Brunſvvic ſolenniter fecit conſecrari per miniſterium Theoderici Cardinalis memorati Sedis Apoſtolicæ Legati adſtante Reinhardo Epiſcopo Halberſtatenſi, in cujus parochia idem Cœnobium exſtat conſtructum. Monachi ſub norma D. P. N. Benedicti, & moderamine Abbatis omnipotenti Deo militantes illic poſiti ſunt; inter quos multi poſtea illuſtres claruerunt.

Anno præſcripto Heinricus Imperator conſilijs amicorum inductus, nec minus totius regni Principum querelis compulſus, generalem optimatum Conventum ad principium menſis Novembris apud Moguntiam celebrandum indixit: ubi liberam omnibus audientiam, de ſibi objectis, vel objiciendis rationabiliter ſatisfactionem, & de ſuis extraordinariè, vel juveniliter geſtis correctionem ad Senatûs-conſultum repromiſit, cum hoc Principes omnes conteſtans, quatenus venire ad conſtitutum terminum ſinguli apud Moguntiam feſtinarent. Itaque ſtatuto tempore, hoc eſt in capite menſis Novembris dum Imperator Moguntiæ præſens indictum fruſtra præſtolaretur conventum: nam præter Erlongum Herbipolenſem, Brunonem Spirenſem, & alios Epiſcopos paucos nemo Principum adventabat, cives Moguntini aptum ſibi arridere tempus perpendentes, ſubitò palatium Cæſaris armati invaſuri undique vallant. Atrium nonnulli furiosè irruentes in turmas, & cuneos ſe glomerant, omnia ſtrepitu, & clamoribus implentes aulicis horribilie ſpectaculum demonſtrant. Multa poſtulant à Rege, multa comminantur, & niſi Adelbertum Archiepiſcopum, quem tenebat jam triennio captivum Sedi Moguntinæ quantocius liberum reſtitueret, mortem Principi furens populus intentat. Quid plura? dubium non fuit, quod niſi datis ad præſens obſidibus, Imperator ea, quæ ſibi imponebantur, ſe facturum citiſſimè confirmâſſet: ipſum fortaſſe palatium cum omnibus, qui erant in illo, ſuccenſum in favillam ſubitò redegiſſent. Ita ſedato vix tandem militum, plebiſque cruentiſſimo fervore furoris Imperator ab urbe ſeceſſit: & poſt paucos dies Adelbertum deſtinatum Eccleſiæ Moguntinæ Archiepiſcopum, quem jam annos tres arctiſſimâ cuſtodiâ maceraverat, ita quod vix oſſa ſibi mutuò hærebant, ſicut civibus datis obſidibus promiſerat, ſedi propriæ reſtituit. Qui dimiſſus libertati non poſt multos dies deſcendit ad Coloniam, ubi multos Præſules & Principes cum Saxonibus reperit congregatos circa finem Decembris, & ibi à Theoderico Rom. Sedis Legato ſuam conſecrationem diu interceptam ſolenniter accepit, quod Heinrico Imperatori non parum diſplicuit, quoniam de ipſius ordinatione propter conſpirationis notam haud voluntarius extitit.

Cives Moguntini Imperatorem obſidione circumvallârunt furiosè.

Eodem

Eodem anno Imperator Natalem Domini Spiræ celebravit cum paucis Episcopis, & Principibus, ea, quæ interim Coloniæ in publico gerebantur conventu, graviter ferens. Audivit enim quàm plurimos ibi convenisse Archiepiscopos, Episcopos, & alios optimates regni: causa præcipua, verbum excommunicationis in se latæ publicandi, & prædicandi ubique. Missus tamen ab eo illuc Erlongus Præsul Herbipolensis audientiam, vel communionem Principum habere non potuit, donec more ecclesiastico reconciliatus fuit. Legatione tandem peractâ, ut potuit ei, qui se miserat, denuo communicare, renuit: sed vitæ piaculo compulsus Missam coram Imperatore excommunicato celebravit. Inde usque ad mortem contristatus latenter discessit: sicque communioni Sanctorum multis cum lacrimis restitutus post reconciliationem ad Cæsaris conspectum deinceps venire contempsit. Et licet sæpius vocaretur ab Imperatore ad Curiam, nunquam tamen comparuit. Unde commotus Imperator cum aliter in eum sævire non posset, Ducatum ei orientalis Franciæ, quem dudum Imperatores Ecclesiæ Herbipolensi pro Dei honore tradiderant, abstulit, & eum Conrado fororis suæ filio commisit, qui postea per se & suos multa mala per totum Episcopium suscitavit, ut suis locis dicemus. Posthæc Imperator scandala Principum declinans se in Italiam cum Regina, totaque familia sua contulit: ac circa Padum fluvium negotijs insistens regni Legatos ad Apostolicum pro componendis causis, quæ denuo regnum & Sacerdotium cœperunt, suppliciter destinavit. Cujus legationis Primatum Pontius Abbas Cluniacensis tenuit, qui inter utrámque partem pro componendis pacificis rebus magno labore, magno studio, ac summâ industriâ laboravit. Objerat eodem anno Mechtildis Conradi fratris Imperatoris Longobardorum quondam Regis uxor, mulier omni suo tempore potentissima, quæ divitijs abundans infinitis, ipsum Heinricum Cæsarem omnium bonorum suorum hæredem instituit. Cujus obitum cum referentibus nuntijs cognovisset, qui ad possidendum ea, quæ reliquerat, invitabant illum, major ut abiret, causa fuit.

Imper. Ducatum Francorum abstulit ab Episcopo Herbipol.

MCXVI.

Anno Brunonis Abbatis XI. Theodericus S. R. Ecclesiæ Legatus moritur, & in Colonia sepelitur, vir magnæ sapientiæ, & in omni genere disciplinæ doctissimus, nec minùs vitæ merito, quàm doctrinâ venerabilis: utpote qui non paucos pro honore S. Matris Ecclesiæ labores fecit.

Eodem anno circa medium Quadragesimæ magna Synodus Episcoporum, Abbatum, Clericorum Romæ in Ecclesia Lateranensi celebrata est Paschali Papâ secundo præsidente: in qua privilegium illud Heinrico Imperatori super investituris Pontificum antea concessum à Papa iterum revocatur, damnatur, & anathematizatur. Scindebatur inter hæc regnum Teuthonicorum, & multis Imperatore absente incommodis afflictabatur Conradus Friderici nepós; ipsius Imperatoris Heinrici, cui Ducatum Francorum orientalium Erlongo Præsuli Wirzburgensium violenter ablatum commiserat, ut jam supra diximus, per totum Episcopium Herbipolensis Ecclesiæ discurrens cum suis latrunculis, omnia vastavit, omnia rapuit, omnia subvertit, nulli parcens gradui, nulli deferens ætati, villas, oppida, urbésque, & quidquid uspiam locorum Imperatori contrarium obtinere potuit, funditus evertit. Adel-

Synodus Romæ celebratur.

Digitized by Google

bertus quoque Moguntinæ Eccleſiæ Archiepiſcopus memor dierum afflictionis ſuæ, omne ſtudium ſuum, omne robur, omneſque vires contra fideles imperatori tentavit, à quibus & ipſe non pauciores reportavit injurias, quas illis inferre potuit. O tempora! O mores Hominum! quantis malis, quantiſque perturbationibus plena videbantur omnia! Hinc undique vaſtatis agris, villis depopulatis, oppidis, & Regionibus nonnullis in ſolitudinem penè redactis, deficiente quotidianâ Clericis per Eccleſias præbendâ, ceſſabant in multis locis divina obſequia; Monaſteria Ordinis noſtri multa his calamitatibus afflicta, in ultimam paupertatem devenerunt. Inter quæ famoſiſſimum illud Fuldenſe Cœnobium, quod eatenus inter omnia Germaniæ Monaſteria tam divitijs, quàm honoribus pollens obtinuit principatum, uſque ad extremam rerum inopiam redactum fuit, in tantum, ut Monachi nec victui neceſſaria haberent.

MCXVII.

Anno Brunonis Abbatis duodecimo S. Theogerus ex Monacho hujus Cœnobij Hirſaugienſis Abbas Monaſterij D. Martyris Georgij in nigra ſilva diſcipulus B. Wilhelmi quondam Abbatis, de quo longè ſuperiùs anno ejuſdem Domini Wilhelmi XVIII. fecimus mentionem, factus eſt Epiſcopus Eccleſiæ Metenſis in Lotharingia, & ſupervixit annis duntaxat duobus, qui tamen ad Sedem Eccleſiæ non pervenit propter inobedientiam civium, qui cum Imperatore ſentientes Papam contempſerunt.

Terræ motus fuit maximus.

Anno prænotato in menſe Januario terræ motus inter diem, & noctem per totum penè orbem terrarum binâ vice factus eſt nimiùm terribilis & horrendus, qui multa ædificia ſubvertit, & plures homines miſerabiliter oppreſſit, maximè in Italia, ubi tam horribilis fuit, quòd multæ civitates, vici, & caſtella ſubitò ceciderunt, abſorbente terrâ tam homines, quàm ædificia. Montes etenim pleriſque in locis ſciſſi ferebantur, & flumina deglutiente terrâ ſubitò fuerunt exſiccata: ita ut qui vellent ſiccis tranſire pedibus, potuiſſent. Circa Leodium in quodam monte, quo præter pluvialem nunquam videri aqua conſuevit, ſubitò ingens fluvius erupit; qui non modicam civitatis partem diluens cum maximo Leodienſium damno Trajectenſium ſe finibus infudit.

Mirabiles elationes fluminis.

Padus etiam unus è Quatuor majoribus Europæ fluminibus, qui Longobardiam præterfluit, à terra in altum ſe dicebatur erexiſſe, ſtante aquâ in modum fornicis à fundo ſeparatâ, & ſurſum in aëre ſuſpenſâ; ſic quod inter terram, & aquam via pateret tranſire volentibus: cumque diutius ſic aqua elevata per modum arcûs pependiſſet in aëre, tandem in ſemetipſam colliſa tanto cum ſtrepitu ab alto demittitur, ut per multa milliaria audiretur. Apud Cremovam Longobardiæ civitatem puer infans, qui pannis obſitus jacebat in cunis, repente prorupit contra naturam in vocem, & ſeniore fratre ſuo panem à matre poſtulante, illâque cibum eſurienti præparante, quaſi compeſcens utrumque dixit: *ceſſate mortales eſcas præparare, ô mox perituri! Ecce ſanctiſſima Dei genetrix virgo Maria ſtat ante Chriſti tribunal, ut ſuis avertat judicium precibus, quod mundo judex intentat pro peccatis.* & mox ſiluit, nec quicquam ante naturæ tempus locutus eſt.

Tempeſtas apud Leodium terribilis.

Apud Leodium Lotharingiæ urbem dum in vigilia Dominicæ Aſcenſionis univerſus Clerus, decem videlicet congregationum pro veſperis

peris decantandis ad matricem conveniſſet Eccleſiam: jamque primum Pſalmum ex more compleſſent: ſubitò ſereniſſimus aër in turbinem verſus, tanta ſimul tonitrua, & fulgura cum ſulphureis ignibus terribiliter excuſſit, ut omnes, qui aderant, extremum adeſſe diem putarent: duobus Clericis, & uno milite in templo ipſo ex eadem tempeſtate coram omnibus miſerabili morte conſumptis. Heu quàm eſt momentanea compunctio mortalium violenta! & quàm citò devotionis fervor extinguitur! qui non ex amore, ſed metu generatur. His ſignis nimium horrendis per totam penè Europam terribiliter crebreſcentibus, magno genus hominum pavore concutitur, nihil aliud, quàm inſtare jam jam diem noviſſimum arbitratur. In Italia, & pleriſque locis alijs orationum, & jejuniorum obſervantia cunctis indicitur: Litaniæ, & proceſſiones publicæ peraguntur, & omnipotentis miſeratio multis precibus, & lacrimis pulſatur. Imperator quoque Heinricus viſis, & auditis tot miraculis ad horam compungitur: sed nihilominus Romani Pontificis decretis adverſatur; verbis humilis, operibus ſuperbus. Non ceſſat legationes ad Chriſti Vicarium Paſchalem mittere; cum quibus, & ſatisfacturum ſe in omnibus pollicetur, & mandatis Eccleſiæ deinceps velle humiliter ſubjacere. Sed non obtinuit, quod petivit. Papa ſiquidem propter jusjurandum, quod licet coactus Imperatori fecerat captivus, diffitebatur illum ſe anathematis vinculo colligâſſe: ab Eccleſiæ tamen potioribus membris illum excommunicatum eſſe denuncians; ſine quorum conſilio eum nullatenus poſſet abſolvere: quod fieri aliter quàm in ſynodi præſentia nequeat. Confitebatur nihilominus idem Pontifex Paſchalis ſe litteris Epiſcoporum Germaniæ; & maximè Adelberti Archiepiſcopi Moguntini creberrimis impelli, ne abſolveretur à vinculo excommunicationis Imperator, niſi ſatisfecerit prius tam Epiſcopis, quàm alijs, quibus manifeſtam irrogavit injuriam. Multos enim cædens enormiter contriſtavit. Unde non ceſſabant ubique inchoatæ diſſenſiones, & perturbationes in regno: ſed quotidie in deterius proficiebant, maximè in partibus Ciſrhenanis, ubi conſpirationes multæ fiebant, & interfectiones ſine miſericordia, in tantum, ut in ipſa quoque civitate Moguntina cædes publicæ fierent, & rapinæ, nemóque vel in domo ſua eſſet tutus.

Sæviunt ubiq; cædes atq; rapinæ

MCXVIII.

Anno Brunonis Abbatis XIII. Indictione Romanorum XI. Paſchalis Papa ſecundus ex Monacho noſtri Ordinis, ut ſupra diximus, diutinâ, infirmitate purgatus XVIII. die menſis Januarij moritur, & Romæ in Eccleſia Lateranenſi cum honore ſepelitur, qui univerſali Eccleſiæ annis plus quàm 18. ſtrenuè præfuit, & tam opere, quàm ſermone multa bona fecit.

Huic in Pontificatu ſummo Joannes Gajetanus, & ipſe quondam Ordinis noſtri Monachus, canonicâ Patrum electione ſuccedens Gelaſij ſecundi nomen aſſumpſit, & uno duntaxat anno præfuit. Hic primùm fuit Monachus Caſſinenſis Cœnobij ſub venerabili Odriſio ejuſdem loci Abb. Inde per Urbanum Papam ſecundum extractus propter admirabilem prudentiam, & omnimodam ſcientiam ſcripturarum, ac vitæ meritum primò Secretarius S. R. Sedis factus eſt: videns deinde Papa Paſchalis hominem ad ardua natum eum Diaconum fecit Cardinalem: in

Gelaſius ex Monacho fit Papa.

qua dignitate poſitus, multos pro Eccleſia Dei labores ſuſtinuit, & antè quàm fieret, in crebris legationibus probatus fuit.

Anno prænotato Heinricus Imperator dum Paduanis regionibus imoraretur, audità morte Paſchalis Papæ Romam properavit: & primò quidem in electione Gelaſij conſenſum præbuit, poſtea verò eodem ſe à ſua communione ſubtrahente conſilium mutavit. Conſentientibus igitur quibuſdam Romanis alterum quendam Burdinum ex Hiſpania ſupervenientem Apoſtolicæ Sedi impoſuit, quem Gregorium VIII. falsò nuncupavit, ſicque ſchiſma, quod jam putabatur extinctum, iterum revixit. Nam adultero Burdino Romanæ cathedræ ſedem per violentiam Cæſaris liberè occupante: Gelaſius Papa cum his, qui ſecum abierant Cardinalibus, cæteriſque Catholicis, quos congregare poterat, apud Capuam ſynodum habuit, in qua Cæſarem cum ſuo idolo condemnans anathematizavit. Hinc per Campaniam digrediens in Burgundiam venit, & in anno ſequenti generale concilium apud Viennam celebrandum indixit.

Crux miranda in cælo apparuit.

Anno etiam prænotato valde manè Dominicæ Reſurrectionis die cœlum à parte meridiana apertum, tantam lucis effudit abundantiam, ut lunæ, quæ tunc nimirum clariſſima videbatur, lumen inæſtimabili fulgore detegeret, & per unam, vel amplius horam omni ſolis luce clarior permaneret; quod multorum, qui viderant, legimus teſtimonio comprobatum. Durante hâc luce coruſca Crux non modica per idem foramen dependens tam manifeſtè apparuit, ut tam auri, quàm gemmarum varietas evidenter diſcerni potuerit. Hæc Abbas Eckbertus in ſua teſtatur hiſtoria.

Anno quóque prænotato Berchtoldus Dux de Zeringen Frater Conradi Ducis Carenthinorum oppidum Fryburg in Breyſgövv dudum à germano inchoatum, ut dictum eſt anno Brunonis ſexto, conſtruendo, ædificando, & circummurando magnificè conſumavit. Nec multò pòſt in oppido quodam Alſatiæ, quod Molsheim nuncupatur, occiſus eſt, cujus corpus Conſtantiam deportatum in Monaſterio noſtri Ordinis Petri domûs vulgariter Petershauſen dicto ſepelitur.

Eodem anno, XIII. die menſis Junij Buggo Epiſcopus Wormatienſis, qui Epponi ſucceſſit, vir Catholicus, & integerrimæ converſationis principalem Eccleſiam ſuam Wormatienſem pulchro tabulatu lapideo magnificè reſtauratam ſolemniter dedicavit præſentibus ibidem multis Epiſcopis Romanæ Sedis, obedientiam ſervantibus, Brunone Archiepiſcopo Trevirenſi, Everhardo Eichſtatenſi, Albuino Merſpurgenſi, Hartvvico Miſnenſi, & alijs, quorum Deus nomina novit.

In Uraugia Monaſter. fundatur.

Anno etiam præſcripto, S. Otto Epiſcopus Babenbergenſis, Chriſti ſervus per omnia fideliſſimus, inter multa pietatis ſuæ ſtudia Monaſterium Ordinis noſtri ſuis impenſis de novo fundavit Herbipolenſis Diœceſis, juxta Salam Fluviolum ſub honore S. Martyris Laurentij, quod Uraugia nuncupatur, & diſtat à Wirzburg verſus Aquilonem ſex fermè milliaribus, quod tandem perficiens, ut potuit pro ſuſtentatione ſervorum DEI dotavit, & Abbatem cum Monachis de Hirſaugia impetravit. Eckhardus itaque Monachus hujus Cœnobij Hirſaugienſis primus Abbas in Uraugiam fuit miſſus à Reverendiſſimo Patre Brunone, vir in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, qui, ſicut anno Brunonis Abbatis ſecundo

Digitized by Google

cundo ſupra diximus, primùm fuit Canonicus, & Scholaſticus Eccleſiæ Wormatienſis, deinde Monachus ſub Abbate Gebhardo fieri voluit, ſed voto peregrinationis ad terram ſanctam adſtrictus ſatisfacere illâ vice deſiderio ſuo non potuit. Reverſus tandem de partibus tranſmarinis ad Hirſaugiam redijt, & habitum Monachi ſub venerabili Abbate Brunone ſuſcepit. Poſtremò factus Abbas in memorato Cœnobio Vraugienſi regularis diſciplinæ obſervantiam, quam in Hirſaugia didicit, in omni vita ſua tam in ſe, quàm in commiſſis ſibi ſubditis diligentiſſimè cuſtodivit. Erat enim fundatus in timore Domini, & in ejus mandatis ſingulari devotione ſtudioſus: quippe cui nihil dulcius fuit unquam in omni vita ſua, quàm divinis nocte, ſimul ac die vacare obſequijs. Qui cùm eſſet in omni varietate ſcripturarum eruditus, nequaquam inerti vacabat otio, ſed quoties ſibi licebat à curis reſpirare temporalibus, aut legit aliquid boni, & ſancti, in quo ipſe proficeret, aut ſcripſit quidpiam utiliter, quod legentes ædificaret. Rerum quippe temporalium inopiam magnam ſuſtinuit, ſed humilitate, patientiâ, cæterarúmque virtutum plenitudine dives fuit. Scripſit autem non contemnendæ auctoritatis opuſcula, quibus & tunc præſentibus ſe utilem reddidit, & memorabilem poſteris commendavit: è quibus feruntur ſubjecta. Chronicon ab origine mundi uſque ad annum Dominicæ Incarnationis MCXXIV. inclusivè volumen inſigne compoſuit, in quo geſta Regum, & Imperatorum in Germania, & extra ordine ſatis congruo digeſſit. Ad imitationem quóque Marciani Capellæ ac Boëtij Severini ſcripſit gemino ſtilo, hoc eſt, carmine, & ſolutâ oratione ſatis inſtructum opus, quod in tres libros diviſum laternam ſive Mathiam prænotavit: in quo cujuſdam Mathiæ ægroti planctum Paulus ejus in Domino adoptivus filius artificiali quâdam conſolatione delinivit. Scripſit etiam ad ſanctam Hildegardem Abbatiſſam apud Bingios Epiſtolam unam: ad S. Ottonem Epiſcopum Bambergenſem Epiſtolas plures: ad Volmarum Abbatem hujus Monaſterij Hirſaugienſis Epiſtolas plures, ad alios quóq; diverſos Epiſtolas ſimiliter plures. Sermones etiam ad Monachos ſuos, & homilias non ſpernendas edidit. Cætera, quæ compoſuit, ad noſtræ lectionis notitiâ minimè venerunt. Anno prænotato Chuno Prænestinus Epiſcopus S. R. E. Cardinalis quem Paſchalis II. in locum demortui Cardin. Theoderici ad Coloniam ſepulti Germanis deſtinaverat Legatum, à Gelaſio per Archiepiſcopum Juvarienſem ſive Salzburgenſem confirmatus, roboratus, & confortatus ad Coloniam venit, & in eadem urbe conſilium Epiſcoporum, & Abbatum celebravit, & magnos pro pace tam imperij, quàm Eccleſiæ labores ſuos adhibuit.

Eckhardus ex Monach. Hirſaug. fit primus Abbas.

MCXIX.

Anno Brunonis Abbatis XIV. Wernherus comes quidam dives, & Chriſto devotus Monaſterium noſtri Ordinis Breydenau, quod ante VI. annos in eo Haſſiæ loco, ubi confluunt duo fluvij, quorum alter Fulda, alter Werra dicitur, pro Chriſti amore conſtruere cœpit, domino cooperante feliciter conſumavit. Eſt autem Cœnobium illud in honore Beatiſs. ac ſemper Virg. DEI genitricis MARIÆ conſecratum, in loco amœniſſimo ſitum, in diœceſi Moguntina conſtitutum; & à ſuo fundatore pro ſuſtentatione Servorum Dei in omnibus neceſſarijs competenter proviſum.

Monaſter. Breydenau fundatur à Wernero comite de Grüningen

Eodem

Digitized by Google

Eodem anno, die XVII. menſis Novembris Drutvvinus Monachus hujus Cœnobij Hirſaugienſis in primum præfati Monaſterij Breydenaugienſis Abbatem electus cum 12. Monachis à Domino Brunone Abbate ſibi ad preces Wernheri comitis memorati aſſociatis, venit ad Breydenau, quem comes idem cum magna lætitia ſuſcipiens Monaſterium Ordini per illum tradidit perpetuam in poſſeſſionem. Qui ordinatus per Adelbertum Archiepiſcopum Moguntinum, primus ejus loci Abbas præfuit annis XIII. vir moribus, & ſcientiâ ſcripturarũ illuſtris, regularis obſervantiæ amator, propagator ſtudioſiſſimus, qui non opere minus, quàm ſermone multos ad Chriſtum convertit.

Gelaſius Papa II. moritur.

Anno Brunonis prænotato, Gelaſius Papa II. quondam Monachus Caſſinenſis noſtri Ordinis ſynodum celebraturus, in Galliam proficiſcitur, veniénſque in Burgundiam in Monaſterio Cluniacenſi moritur, & ſepelitur, vir per omnia ſanctiſſimus. Huic in ſummo Pontificatu Epiſcoporum, & Cardinalium, qui dum fuerunt Cluniaci præſentes, concordi electione ſucceſſit Guido Vienenſis Archiepiſcopus, qui Calixtus II. nuncupatus eſt, & præfuit annis quinque, menſibus x. vir certè optimus, qui multa bona fecit in Eccleſia Dei, quemadmodum in hiſtorijs Pontificum Romanorum legimus. Contra hunc Antipapam Burdinus quidam Hiſpanus ſe geſſit, quem Heinricus Imperator V. ſuperioribus diebus contra Gelaſium creaverat; qui quorumdam tyrannorum auxilio fretus apud Sutricum ſeſe continuit, & in Romanos rapinas, & incurſiones quotidianas exercere non timuit. Qui tandem captus Romam perducitur, & retruſus in Monaſterium à Papa Calixto in amaritudine animi conſenuit. Eodem quóque anno, Cuno Prænestinus Epiſcopus adhuc legatione Papæ Gelaſij functus, ſicuti anno transacto commemoravimus, ſynodum cum Teuthonicis Epiſcopis, & Principibus in Colonia celebravit, in qua Heinricum Imperatorem V. auctoritate Sedis Apoſtolicæ coram omnibus excommunicatum denuntiavit. Alteram quóque ſynodum in Fritiſlaria oppido Haſſiæ tenuit; in qua eandem excommunicationis ſententiam contra Heinricum denuò confirmavit. Unde commoti Principes regni adversùs Cæſarem unanimi conſenſu tandem concluſerunt communem apud Herbipolim Conventum in proximo celebrandum, in quo ipſe Heinricus Imperator aut perſonaliter præſens audiretur, aut abſens deponeretur à regno. Quod ille audiens adhuc in Italia conſtitutus efferatus animo, Reginâ cum ſuis copijs in Italia relictâ, in Germaniâ properat; agros æmulorum, & bona hoſtiliter vaſtat, in tantúmque furorem lapſus fertur, ut nec Deo dicatis parceret locis, neque hominibus. Verùm non multos poſt dies tam neceſſitatis periculo, quàm precibus amicorum compulſus, generalem Principum fieri conventum apud Triburias petijt: in quo ſe omnia juxta conſilium, & ſententiam optimatum emendaturum promiſit.

Rogerius fit Archiep. Magdebur.

Anno etiam præſcripto, mortuus eſt Adelgiſus Magdeburgij Archiepiſcopus, homo quidem ætate juvenis, ſed moribus canus, in ſcripturis eruditus, & tam Deo, quàm hominibus dilectus, cui Rogerius ejuſdem Eccleſiæ Canonicus fratrum electione ſucceſſit. Mortuus eſt etiam hoc anno ipſo Epiſcopus Leodienſis nomine Osbertus, cui Fridericus ſuccedens præfuit anno uno, & menſibus paucis.

MCXI.

Digitized by Google

MCXX.

Anno Brunonis Reverendiſſimi Abbatis xv. Heinricus Imperator v. poſt Dominicæ Nativitat. peractam celebrationem Wormatiæ, jam initio anni captato, ductu cujuſdam Friderici de Arnesberg in Saxoniam profectus eſt. Verùm Epiſcopis, & alijs Eccleſiæ Chriſti fidelibus ab ejus ſe communione ſubtrahentibus, in Franciam noſtram Orientalem revertitur; cujus adventus alijs quidem gratus, alijs verò extitit odioſus, propterea, quòd non omnes Romanæ ſequebantur Eccleſiæ partes.

Anno prænotato Religio Præmonſtratenſis Ordinis in Gallia, & Laudunenſi diœceſi per S. Norbertum ſumpſit exordium; qui cum 14. ſocijs contempto ſæculo, & vanitatibus cunctis intravit eremum, & impenſis Bartholomæi Laudunenſis Epiſcopi adjutus conſtruxit Monaſterium, in quo Domino noſtro Jeſu Chriſto in magna humilitate omnes pariter ſervierunt. Qui ordo ſub Regula S. Auguſtini à Papa Calixto II. fuit confirmatus, & in paucis annis mirabiliter proficiens valdè multiplicatus fuit. Ord. Præmonſtrat. initium.

Anno etiam Brunonis Abbatis præſcripto, menſe Junio in diœceſi Trevirorùm tempeſtate ſuſcitatâ in aëre, glacies miræ magnitudinis cecidiſſe ferebatur, quæ non ſolùm agros, & vineta graviter læſit: ſed ædificia pariter, & domos complures penitus evertit. Apud Saxones quóque, & maximè in diœceſi Halberſtattenſi graviſſima tempeſtas eodem tempore ſuborta in novem villarum finibus, quas Marchias vocant, non ſolùm frumenta, ſed et beſtias agri cum volatilibus innumeris conſumpſit, & multa genti damna intulit.

Eodem quóque anno Fridericus comes palatinus, qui ſe dudum Imperatori Heinrico conjunxerat, diſſentiens à cæteris mortuus eſt: cujus animam ſervus quidam Dei vidit in pœnis poſt fata graviſſimè torqueri, propter adhæſionem regi excommunicato. Claruit his ferme temporibus Rudolphus Abbas Monaſterij S. Trudonis in Brabantiæ finibus noſtri Ordinis, in diœceſi Leodinenſi, homo in Scripturis ſuâ tempeſtate doctiſſimus, nec minùs regularis vitæ ſanctimoniâ, quàm litterarum eruditione venerabilis, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula, inſigne volumen contra Simoniacos in libros 7. diviſum. Chronicon quóque tranſacti temporis librum compoſuit unum Et quædam alia nobis incognita.

Anno memorato Dom. Nativit. MC. atque XX. Indictione Romanorum XIII. Bruno hujus Monaſterij Abbas XIV. jam ſenio gravatus, poſt multos in ſancta Religione labores infirmari cœpit, qui Dei cultor fidelis toto Chriſtum deſiderio concupiſcens amplecti, Dominicíſque præmunitus Sacramentis, ſumma cum devotione mentis in Deum porrectæ XXII. die menſis Martij ex hac mortalitate miſerabili ad vitam tranſivit æternam. Sepultus in Eccleſia Monaſterij principalis ante Altare S. Laurentij Martyris non ſine opinione ſanctitatis; fuit enim vir magnæ Religionis, & virtutis, ob ídque ſempiternâ memoriâ celebrandus apud omnem poſteritatem; quippe qui ex eo die, quo ſanctæ converſationis habitum aſſumpſit, ſemper in anteriora proficiens, nunquam mentis ſuæ aciem retrorſum inflexit: Chriſtum totis viribus ſemper amavit, in cujus lege die meditabatur, ac nocte, in lectione ſcripturarum continuus, Laus Brunonis Abb.

Digitized by Google

in ſanctis orationibus devotus. Verus etenim contemptor ſæculi, & Chriſti amator fidelis totum ſe ad interiora contulit, tantâque animum ſuum dejecit humilitate, ut à neſcientibus prudentiam, & ſanctimoniam ejus omnium fratrum ultimus, ſimpliciſſimúſque putaretur. Et quia veram, certámque illam ſancti Proſperi ſectabatur ſententiam dicentis: tranquillam, & vacuam curis ſapientia mentem imbuit, & placidi pectoris hoſpes erit: requievit ſuper eum ſpiritus ſcientiæ ſalutaris, quo ſuaviter illuſtratus, doctior etiam inter doctiſſimos apparuit, & nomen ſapientis meritò cum laude reportavit in his, quæ ad obſervantiam regularis diſciplinæ pertinebant, vigilantiſſimus extitit; & commiſſos ſibi fratres verbo, ſimul & exemplo ad cuſtodiam mandatorum Dei valenter excitavit. Ad perſuadendum conducibilia ſaluti facilis habebatur, & efficax, ut nemo dubitaret in eo Chriſti habitare ſpiritum, cujus tam ſalubre cunctis fuit eloquium; nam plures viri nobiles, & Eccleſiaſtici potentes in ſæculo, & divites, ejus ſanctis admonitionibus ad mundi contemptum perducti ſunt, qui ſub ejus magiſterio, ſanctæ converſationis habitum in hoc Monaſterio Hirſaugienſi ſuſceperunt. Ejus venerabile corpus per annos CCCXL. in memorato jacuit loco ſepultum; ad cujus tumbam cæcus tali ordine divinitùs tandem viſum recepit. Anno ſiquidem Dominicæ Nativitatis MCCCCLX. Indictione Romanor. VIII. die menſis Auguſti XX. cùm mortuo Abbate Wolframo Meyſer, de quo ſuo tempore dicemus, in eo loco, ubi corpus memorati Brunonis jacebat humatum, fratres pararent ſepulchrum; contigit ejus tumulum à latere propter anguſtiam ex parte neceſſariò reſerari, & ecce facto foramine ſepulchri parvo odor mox ſuaviſſimus erupit, qui ſuâ omnes circumſtantes fragrantiâ ineffabili quâdam dulcedine replevit: Fratres autem ſcire cupientes tanti odoris cauſam, ſimul & originem, habito inter ſe conſilio, tumulum Brunonis cum reverentia, & tremore aperiunt, & integrum corpus ejus inveniunt, de quo tantum proceſſiſſe odorem omnes recognoſcunt. Verùm ad tactum aëris ſacrum corpus uſque ad oſſa (quæ ſola remanſerunt integra) in cinerum mox ſubtilitatem reſolvitur: ſed fragrantia odoris ſuaviſſimi aucta magis fuit. Intereà dum hæc agerentur, divinâ ordinatione contigit hominem quendam pauperem cæcum, & claudum adeſſe in Eccleſia, qui ubi tanti ſuavitatem odoris naribus hauſit, quid hoc eſſet, vel unde proveniret, interrogavit. Audiens verò geſtæ rei hiſtoriam in lachrimas confeſtim reſolutus eſt, flexíſque in terram genibus tali ad Dominum prece oravit. O Domine Deus, qui tibi ſervientes fideliter remuneras, rogo te ob honorem hujus famuli tui, cujus ſacrum corpus tam ſuavem fundit odorem, miſerere mei pauperrimi hominis, & aperi oculos meos, ut enarrem mirabilia tua. Hæc vota mentis devotione cùm ad tumulum Divi Brunonis apertum orâſſet, mox viſum, ſimul & greſſum cunctis mirantibus, & Dei miſerationem laudantibus recepit. Dimittentes igitur fratres ſacra viri buſta in ſacrophago, ſicuti jacuerant, ſepulchrum cum ſumma reverentia, & honore clauſerunt, ſcientes, quòd ſine Romani conſenſu Pontificis non liceat quemquam honore venerari publicæ ſanctitatis. Hoc autem cæci miraculum non ſolùm fratres hujus Monaſterij tunc præſentes, ſed etiam ſæculares multi, qui ad ſepulturam Wolframi Abbatis convenerant, viderunt, & per totam provinciam Suevo-

Sepulchrũ ejus anno Dom. 1460 fuit apertũ.

Cæcus ad ſepulchrũ ejus illuminatus eſt.

Oſſa ejus remanſerunt in tumulo.

Digitized by Google

Suevorum divulgaverunt. Factum est hoc illuminationis divinæ signum ad corroborationem novellæ reformationis Bursfeldianæ, quam dictus Wolframus Abbas, divino inflammatus spiritu, paucis ante mortem suam annis introduxerat, ne pusillanimitate deficeret, quoniã impugnabatur à multis, qui secundùm carnem sapiebant: sed Domino juvante prævaluit, & usque in præsentem diem laudabiliter constitit.

De Volmaro hujus Monasterij Abbate XV.

qui præfuit annis xxxvi. mensibus x. diebus xxvi. sequitur.

MOrtuo autem Rev.mo viro Domino Brunone xiv. hujus Monasterij Abbate, atque sepulto, ne sine pastore oves morsibus exponerentur luporum, convenerunt sancti fratres in unum, ut sibi juxta normam sanctissimi Patris nostri Benedicti providerent de Abbate. Anno igitur Dominicæ Nativitatis præscripto MC. atq; xx. Indict. Roman. xiii. die verò mensis Martij xxiv. post invocationem divini Numinis consuetam, Volmarus Monachus ex electoribus unus omnium fratrum consensu in Abbatem hujus Monasterij electus est. Qui se tanto honore penitus indignum judicans, onus subire spiritualis regiminis diu renuit; quousque tandem lacrimis, & precibus totius congregationis victus humiliter consensit: ordinatus posteà fuit Moguntiæ in Monasterio S. Martyris Albani pridie Nonarum Aprilis, per ministerium Adelberti Archiepiscopi Moguntini, & præfuit annis xxxvi. mensibus decem, diebus viginti sex, oriundus de gente Suevorum parentelam honestam habuit, quam suis virtutibus non mediocriter illustravit. Staturâ procerus extitit, & quâdam corporis elegantiâ metuendus, vocem sonoram emittens, maturitate, simul & eloquentiâ decoratam, quæ & terreret adversarios, & suâ prudentiâ delectaret amicos. Hic adhuc pueruli ad discendum litteras scholis à parentibus traditur: qui cùm esset ingenio docilis, aptus ad omnia videbatur. Crevit in eo cum ætate corporis, notitia scripturarum: & brevi tandem proficiens multùm, in adolescentem evasit doctissimum. Moribus & vitâ integer extitit, & ab infantia Deum timere cœpit. Post annos ætatis suæ 24. cùm esset Canonicus Constantiensis Ecclesiæ, cernerétque multos ire in præcipitium mortis per abrupta vitiorum de suo periculo timuit: & quomodo fugere posset de medio Babylonis, sedulò cogitavit. Audiens autem crebrò multorum relatione, quàm religiosam, & sanctam conversationem fratres in Hirsaugia ducerent, eis conjungi statuit: quod non diu posteà opere complevit sub venerabili Brunone Abbate. Factus autem Monachus, quàm purè & religiosè in medio fratrum suorum omni tempore conversatus fuerit, non est nostræ facultatis exprimere, cùm ejus meritum pauperis viri sermonem longè constet superare. Ad Regulæ monasticæ puritatem vivere, totísque viribus conversari, semper studuit: & constitutiones seniorum vigilantissimè custodivit. Inter humiles fuit humillimus, & nulli suâ conversatione unquam gravis, aut onerosus. In divinis scripturis & doctus extitit, & studiosus: utpote cui nihil in hoc mundo

Volmarus fit Abbas hujus Monasterij xv.

Patria, & institutio Volmari.

Laus Volmari post conversionem.

Digitized by Google

videbatur eſſe jucundius, quàm aut ſcripturas divinas revolvere; aut mentis cum tripudio continuè ad Dominum orare. Poſt annos deinde novem, quibus in ſancta Religione monaſtica inculpatè vixerat, divinâ providentiâ ſine dubio factus eſt Abbas, ut jam ſecurus ducatum ad ſalutem præberet ſubditis, qui pro Chriſti amore non ſolùm Prælatis, ſed etiam inferioribus ſubeſſe humiliter nunquam recuſavit. Corde purus, conſcientiâ mundus, divini amoris incendio fervidus; animum habuit ab omni luxu procul remotum. Singulari quóque ſapientiâ prædituſ, ac morum honeſtate magnificè decoratus. Omnem ſemper, & ubique tam mentis, quàm geſtuum deteſtabatur levitatem. Tantam in moribus ſuis maturitatem præferebat, qnòd in ejus præſentia homines etiam diſſoluti, atque leviſſimi, pro tanti viri reverentia quandam honeſtatis ſpeciem cogerentur aſſumere. Ejus converſatio nulli unquam Deum timenti fuit oneroſa. Utpote qui jucundus interdum, diſſolutus nunquam eſſe ſolebat: in Domino gaudens cum gaudentibus, & mœrens cum flentibus. Naturali dono, ſimul & arte imbutus facundus, & eloquens extitit: & non minùs latinè, quàm vulgariter dicendi peritus. Enimverò quidquid dicere voluit, tam ornatè, propriè, ac diſertè in medium protulit; ut animos auditorum in ſua videretur habere poteſtate. Facilè perſuaſit, quod voluit: cujus linguam humana non ſolum ſcientia diſertam fecerat, ſed etiam puræ mentis integritas divino illuſtrante Spiritu comendabat. Qui mox ut ordinatus in Abbatem extitit, paſtorem ſe fratribus utilem exhibere pro viribus curavit, & non ſolùm verbis exhortando (quod optimè novit) ſed multò magis bono exemplo gregem ſibi commiſſum ſtuduit informare. Vitiorum hoſtis acerrimus fuit, qui delinquentes ſubditos mox ſine delectu perſonarum ſecundùm Regulæ inſtitutionem corripuit: ſummo námque ſtudio vigilavit circa regularis diſciplinæ obſervantiam, & bonum, quod Monachis faciendum docuit, in ſuis operibus eſſe poſſibile demonſtravit. Videntes ergo fratres quorum corda Spiritus S. illuminaverat, ejus ſanctiſſimam converſationem, magno illum venerabantur affectu dilectionis, cujus mandantis in omnibus documenta ſequentes ſanctæ cooperatores inſtitutionis eſſe gaudebant. Omnes Religioſiſſimi Paſtoris exemplo quotidie ad meliora provocati ſanctæ traditionis monaſticæ præcepta ſtudioſiſſimè obſervabant, & conſtitutiones ſanctiſſimas, quas eis S. Wilhelmus quondam dedit, inviolatas omni tempore cum fervore ſpiritûs cuſtodierunt. Unde creſcente mirabiliter diſciplinâ regulari quotidie in Hirſaugiana congregatione ſanctiſſimâ fama ſanctitatis, & Religionis Volmari Abbatis per totam diffundebatur Germaniam, & multi viri nobiles, & eruditi ejus ſe magiſterio ſubmiſerunt. Et ecce quàm pius eſt, cui ſerviebant in Monaſterio fratres, Dominus, qui benedixit eis, & multiplicati ſunt; & quantò major in eis fervebat devotio, tantò in rebus temporalibus, Domino providente, ampliùs profecerunt. Opes etenim ingentes religio Monachorum ſancta peperit, ſed Matrem filia poſteà miſerabiliter ſuffocavit, quod factum penè in toto ordine noſtro cernentes meritò debemus ingemiſcere. Merebatur hoc ſancta fratrum Hirſaugienſium devotio, ut quantò magis quærebant cœleſtia, tantò creſcerent eis, Domino largiente, neceſſaria præſentis vitæ ſubſidia.

Verbo docuit exemplo præceſſit.

Multi multa loco iſti contulerunt.

Nam

Digitized by Google

Nam multi Principes, & Potentes in sæculo famâ sanctitatis Volmari Abbatis, & fratrum suorum excitati plura contulerunt. Temporalis etenim substantia, sine cujus adminiculo perit religio, valde crevit tempore Volmari Abbatis, quemadmodùm in donationum volumine continetur. Nec solùm de vicinis Alemanniæ locis beneficia sua Hirsaugiensibus homines certatim impendere studuerunt, verùm etiam remotè commorantes, ut meritorum sanctæ Congregationis participes se facerent, multa diversis temporibus dona, & beneficia dederunt. Ipse quóque Volmarus Abbas cùm esset vir prudens, & non minùs in rebus mundanis, quàm in claustralibus expertus, emendo & comparando prædia multa, census Monasterij valde ampliavit. Unde, sicut diximus, res Cœnobij sub ejus providentia satis auctæ sunt, & fratres Domino servientes merito, & numero creverunt. Magna Volmarus utebatur industriâ, tantâque vigilantiâ curabat universa, ut qui ejus vidisset circa spiritualia studium, nullam illi curam inesse temporalium credidisset. Rursum siquis continuum ejus laborem, & sollicitudinem in disponendis negotijs exterioribus attendisset, omnem curam, & sollicitudinem spiritualium ab ejus mente putâsset alienam. Tali se moderamine discretionis semper & ubique constantem exhibuit, ut veluti Ajoth ambidexter, alteri curæ sine detrimento alterius intentus omnia secundùm Deum rectè disponeret.

MCXXI.

Anno Volmari Abbatis primo mortuus est Wernherus Comes de Griningem fundator Monasterij Divæ Parthenices in Hassia, quod Breidenavve nuncupatur, & in dicto Cœnobio sepelitur. Hic natione Suevus cum Imperatore Henrico V. cujusdam negotij causâ profectus in Hassiam, cùm vidisset amœnitatem loci campestris, ubi duo fluvioli Werna, & Fulda confluunt in Breidenavve, Spiritu sancto inspirante Monasterium nostri Ordinis consentiente, & fundum tradente Imperatore cœpit construere, & Monachos de Congregatione Hirsaugiensi tunc verè sanctissima evocare. Ad quod Cœnobium à venerabili Patre Brunone missus est Drutvvinus Monachus, & Cantor primus Abbas cum fratribus iit, ut dictum est anno Brunonis 14. Comes autem Wernherus morte præventus structuras inceptæ Monasterij perficere non potuit, quas impensis ab eo præordinatis Drutvvinus Abbas & S. Henricus ejus Successor, de quo suo dicemus loco, magnificè perfecerunt. wernherus Comes moritur.

Anno prænotato 6. die Mensis Januarij, hoc est in festo Epiphaniæ obijt S. Ermenoldus ex Monacho hujus Monasterij Hirsaugiensis primus Abbas in Bruveningen prope Ratisbonam in Bavaria, qui multis in vita, & post mortem coruscavit miraculis; cujus vitam, & sanctissimam conversationem anno Brunonis IX. consignavimus. S. Ermenoldus moritur.

Eodem anno Heinricus Imperator V. expeditionem contra rebelles sibi Moguntinos paravit, ac primò navium eis commeatum intercluſit, deinde præsidijs circumcirca munitis, nihil victualium civitati permisit inferri, & postremò ad obsidionem urbis exercitum adunare constituit. Quod audiens Adelbertus ejusdem Civitatis Archiepiscopus, qui in Thuringiam secesserat à facie regis persequentis, totam Saxoniam in auxilium civium suorum commovit. Igitur circa solsti-

cium æstivale duo magni conflantur exercitus, alter ab Alsatia per Imperatorem contra Moguntinos, alter à Saxonia per Archiepiscopum pro civibus liberandis. Intercedentibus autem quibusdam, qui pacem dissidijs prætulerunt, Imperator causam principibus commisit terminandam; pro cujus expeditione consilij, dies conveniendi apud Herbipolim ad festum S. Michaëlis statuitur. Evolutis post hæc tribus fere mensibus, venit Heinricus Imperator cum ingenti apparatu in civitatem Wirzburg juxta conductum: Adelbertus verò Moguntinorum Archiepiscopus, & Saxonum principes cum cæteris castra metati sunt juxta rivulum, qui Werna dicitur, non multùm distantes ab Herbipoli, quoniam Imperatori, & Poapolitanis cum eo sentientibus non satis confidebant. Verumtamen securitate per internuntios datâ, & acceptâ, post triduum & ipsi Cæsarem adierunt de pacé omnimoda tractaturi. Pacificè igitur ab Imperatore susceptí extra muros civitatis, propter utriusque partis multitudinem per continuam septimanam ad curiam se contulerunt, quotidie de præsenti schismate inter regnum, & sacerdotium extinguendo consultantes. Tandem auxiliante Domino pax confirmata est, & jurejurando sub vitæ periculo firmiter stabilita: regalia regno; & spiritualia sunt Ecclesiæ adjudicata. Adhæc prædones fures imperialib' edictis coërcendos, puniendósque secundùm leges antiquitùs constituras consensu omnium decretum est: & quidquid scandali, vel tribulationis in regno fuit exortum, Dei miseratione extinctum est. De sententia verò excommunicationis Heinrici Imperatoris, unde omnia penè scandala fuerunt exorta, nihil fuit in hac consultatione diffinitum: sed ejus rei negotium ad examen Rom. Pontificis omnium consilio remissum fuit, Legatis quibusdam deputatis, qui hæc omnia ad notitiam Calixti Papæ II. deferentes absolutionem Imperatoris nomine totius regni postularent.

Concordiæ fundamenta ponuntur.

Causa Imperatoris remittitur ad Papam.

His temporibus Godebaldus Trajectensis Ecclesiæ venerabilis Episcopus Monasterium in Ochsbruck dictum Ordinis nostri haud procul ab ipsa civitate in palustri solitudine fundavit sub honore S. Martyris Laurentij, in quo Abbatem, & Monachos posuit, quibus hujus vitæ necessaria ad serviendum Domino providit. In quo Cœnobio tanta religionis districtio multo tempore olim viguit, ut carcer Monachorum, & diceretur, & esset. Nam qui emendari in alijs Cœnobijs non poterant, ad agendam pœnitentiam illuc mittebantur: Cœnobium quoque Monialium Ordinis nostri præfato Monasterio contiguum simili devotione construxit, in quo plures Deo servientes virgines collocavit.

MCXXII.

Erlungus Herbipol. Episcop. moritur.

Anno Volmari Abbatis II. Erlungus Episcopus Herbipolensis per quatuor annos elephantino vexatus incommodo, IV. calend. Januarij obijt, & prohibente schismate inter regnum, & sacerdotium non in civitate, sed in Monasterio Schwarzach nostri Ordinis, quod tribus ab Herbipoli distat milliaribus, sepulturam accepit: de cujus electione, expulsione, restitutione, & tribulationibus dictum est anno Gebhardi Abbatis XIII. & XIV. Dominicæ verò Nativitatis MCI. Post cujus mortem Heinricus Imperator V. consilio suorum usus quendam adolescentem nomine Gebhardum Pontificali dignitate sublimavit, Clero simul reclamante, & populo; qui Rugerum ejusdem Ecclesiæ Diaconum unanimi

nimi consensu pastorem sibi delegerant. Hinc ortæ fuerunt gravissimæ dissensiones, & maculata sanguine pontificia Sedes. Nam qui Ruggeri partibus favebant, suis rebus spoliati de urbe à Cæsarianis fuerunt expulsi. Inter quos fuerunt Dux Fridericus, & frater ejus Conradus, Nepotes Imperatoris Heinrici, à quo & propterea cum cæteris discesserunt, qui tamen non multò post electum suum per Adelbertum Archiepiscopum Moguntinum cum nonnullis principibus Saxoniæ colloquium juxta Wirraham fluvium facientes præsentibus legatis Romani Pontificis obtinuerunt confirmari, Regis auctoritate contemptâ.

Rugerus pro Episc. confirmatur.

Aderant in eodem colloquio Principum Episcopus Spirensis, & Abbas Fuldensis, qui legatione totius regni anno priori ab Herbipoli Romam missi peractâ redierant; secum habentes Lampertum Hostiensem Episcopum Apostolicæ Sedis Legatum cum alijs Cardinalibus duobus. Calixtus enim Papa secundus cupiens pacem inter Ecclesiam reformare, & imperium, rogatus per dictos Nuncios principum Germaniæ, misit præfatos Cardinales de latere ex more Legatos cum plena potestate absolvendi, & faciendi omnia, quæ ad hoc necessaria videbantur. Hac de causa iterum colloquium curiale per provincias indictum est ad festum sanctorum Petri, & Pauli Apostolorum Herbipoli proximè celebrandum. Instante jam termino conveniendi præfinito, Episcopi, & principes in magna multitudine ad Poapolim convenientes, aliquamdiu Cæsaris præstolabantur adventum. Sed ubi nuncijs veracibus didicerunt, illum nequaquam esse venturum, quisque in sua redire disposuit. Interea Gebhardus usurpator Pontificatûs Herbipolensis confœderatis sibi jam firmiter civibus intra muros copiosa cum multitudine residebat. Qui die quâdam post meridiem assumptâ de his, qui secum erant, manu validâ quosdam, qui jam uno penè milliario ab urbe castra posuerant, nihil mali suspicantes invadere tentavit, & quasi adversarios regni deputans aut turpiter pellere, aut incautos prosternere cogitabat.

At illi clamore venientium excitati mox arma corripiunt, ac acie contra venientes directâ se fortiter defendunt. Cæsis, vulneratis, & captis ab utráque parte nonnullis, die quóque jam advesperascente à pugna cessatum est; his ad civitatem, illis verò ad tentoria sua revertentibus. Hinc animis efferati Principes ad Civitatem unanimiter convertuntur, Rugerum inthronizare contendentes; verùm id non sine sanguinis effusione fieri posse perpendentes ad Monasterium S. Felicitatis in Schvvarzach divertunt, & ibi eum coram omni consilio tam Archiepiscopns Moguntinus Adelbertus, quàm Sedis Apostolicæ Legati Præsulem Ecclesiæ Herbipolensis consecrantes ad propria reversi sunt. Exinde idem Rugerus eam Episcopij Herbipolensis partem, quæ Neccaro fluvio circumjacet, in suos tenuit usus; Gebehardus verò urbem, & quæ illi contigua sunt, in sua securè detinuit violenta potestate. Interea Moguntinus Archiepiscopus Adelbertus ab indignatione Cæsaris sibimet undíque necessariò prospiciens, castrum antiquum, & jam per multas generationes funditùs penè dirutum, quod vel à rivo præterfluente Ascafa, sive ut quidam volunt, ab Ascanio conditore primo Ascafenburgium dicitur, magno conatu reædificare cœpit, & munire. Quod Imperator ad injuriam sui, & Reipublicæ detrimentum fieri di-

Rugerus consecratur Episcopus.

judi-

Digitized by Google

judicans obſidionem è contrario ordinare diſpoſuit. Sed Apoſtoliæ Sedis Legatorum interventu conſilium ejus Domino miſerante caſſatum eſt. Anno námque prænotato factum eſt generale conſilium Epiſcoporum, & Principum totius regni apud Wormatiam Henrico Imperatore, & Apoſtolicæ Sedis Legatis præſentibus; in quo poſt multos tractatus hinc inde habitos, tandem Deo largiente ſchiſma pernitioſum, quod inter Eccleſiam, & Regnum gravi cum periculo animarum pluribus annis duraverat, fuit ablatum. Ibi Henricus Imperator colla Romano Pontifici ad obediendum humiliter ſubmiſit, & à Legatis Calixti Papæ ſecundi abſolutus à vinculo anathematis in communionem Sanctæ Matris Eccleſiæ receptus eſt, populis lætantibus univerſis. Et Cæſar quidem ipſe Henricus in ſignum perpetuæ pacis, ſubjectionis, & concordiæ, hujus tenoris litteras Romano Pontifici tradidit.

Concilium habetur in Wormatia.

Concordia fit regni & Eccleſiæ.

Ego Henricus DEI gratiâ Romanorum Imperator Auguſtus pro amore Dei, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & Domini Papæ Calixti, & pro remedio animæ meæ dimitto Deo, & ſanctis ejus Apoſtolis Petro, & Paulo, ſanctæq; Catholicæ Eccleſiæ omnem inveſtituram per annulum, & baculum, & concedo in omnibus Eccleſijs fieri electionem, & liberam conſecrationem, poſſeſſiones, & Regalia B. Petri, quæ à principio hujus diſcordiæ uſque ad hodiernum diem, ſive tempore patris mei, ſive etiam meo ablata ſunt, quæ habeo, eidem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ reſtituo, quæ non habeo, ut reddantur, fideliter juvabo. Et do veram pacem Calixto, ſanctæq; Romanæ Eccleſiæ, & omnibus qui in parte ipſius ſunt, vel fuerunt, & in quibus ſancta Romana Eccleſia auxilium poſtulaverit, fideliter juvabo, poſſeſſiones, & omnium aliarum Eccleſiarum, & Principum, & aliorum, tam Clericorum, quàm Laicorum, conſilio Principum, & juſtitiâ, quas habeo reddam, quas non habeo, ut reddantur, fideliter juvabo. Data anno Domini MCXXII. *Nono Calend. Octobris.*

Scriptum Cæſaris ad Papam.

Porrò Legati Apoſtolicæ Sedis nomine, & vice tam Calixti Papæ, quàm totius Eccleſiæ hujuſcemodi litteras Imperatori tradiderunt.

Ego Calixtus Servus Servorum DEI dilecto filio ſuo Heinrico DEI gratiâ Romanorum Auguſto. Concedo Electiones Epiſcoporum, & Abbatum Teutonici regni, qui ad regnum pertinent, in præſentia tua fieri abſque ſimonia, & aliqua violentia, ut ſi quæ inter partes diſcordia emerſerit, Metropolitani, & Comprovincialium conſilio, vel judicio ſaniori parti aſſenſum, & auxilium præbeas. Electus autem Regalia per ſceptrum à te recipiat, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Eccleſiam pertinere noſcuntur, & quæ ex his juri debet, tibi faciat. Ex alijs verò partibus imperij conſecratus intra ſex menſes Regalia per ſceptrum à te recipiat. De quibus verò mihi querimoniam feceras, ſecundùm officij mei debitum auxilium meum præſtabo. Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua ſunt, vel fuerunt tempore hujus diſcordiæ. Data anno MCXXII. nono Cal. Octobris.

Reſcriptū Papæ ad Cæſarem

Hæc ſcripta Cæſaris, & Papæ reſcripta propter infinitæ multitudinis conventum extra civitatem in loco campeſtri juxta Rhenum lecta ſunt, data, & accepta. Poſtque multimodas laudes Creatori perſolutas, Lampertus Hoſtienſis Epiſcopus Calixti Papæ Legatus Miſſam cantavit, Imperatorem Corpore Dominico ſanctificavit, & in oſculum recepit. Quibus peractis unuſquiſque ad propria cum gaudio reverſus eſt.

Eodem anno in feſto S. Martini Henricus Imperator colloquium in Bamberga habuit cum quibuſdam Principibus, qui apud Wormatiam in Con-

Digitized by Google

in Concilio generali non fuerunt præsentes, ubi cunctis in ejus vota consentientibus, proprios nuncios cum Romanis Legatis ad summum Pontificem misit, cui & pacem bonam, diutiúsque optatam, & munera honorifica cum subjectione destinavit. Udalricus fit Abbas Fuldensis.

Eodem quóque anno mortuus est Erlolfus Abbas Fuldensis vir sapiens, & in agendis prudentissimus, qui eandem Abbatiam post obitum Wilhelmi, qui Gotfrido per Regem depositò successerat (ut dictum est anno Brunonis Abbatis quinto) invitus suscepit, & laudabiliter præfuit. Hic est Erlolfus, qui cum Neometensi Episcopo, sicut anno priore diximus, à Principibus Germaniæ Romam pro reformanda pace inter Sacerdotium, & Imperium destinatus magnum prudentiæ suæ præconium reportavit. Cui Udalricus Monachus in Abbatia successit.

Eodem anno Cuno Episcopus Argentinensis depositus est, cui Bruno successit. Item hoc ipso anno concordiâ inter Papam, & Imperatorem nondum reformatâ, Fridericus Archiepiscopus Colonienſis quoddam imperiale castellum Carpena dictum cœpit, ac destruxit.

Claruit hoc tempore etiam Hugo ex Abbate S. Germani Altisiodorensis Episcopus, nepos D. Hugonis Abbatis Cluniacensis vir scientiâ, & moribus insignis, & apud omnem posteritatem sempiternâ memoriâ dignus, qui Ordinem Cistercienſium illo tempore novellum, & pauperem & valde dilexit, & multùm promovit.

MCXXIII.

Anno Volmari Abbatis tertio fundatum, & consumatum est Monasterium Ordinis nostri in Odenheim Spirensis Diœcesis per Brunonem Archiepiscopum Trevirorum, & fratrem suum Popponem comitem in Bretheim, sicut diximus anno Gebhardi Abbatis XI. Volmaro ipsi traditur, & suis fratribus inhabitandum. Monasterium in Odenheim.

Habito igitur fratrum suorum consilio Volmarus Abbas XII. Monachos de sua congregatione ad instantiam fundatorum illuc misit; quibus Eberhardum venerabilem virum in primum Abbatem præfecit. Quod quidem Cœnobium nostris temporibus Monachis, pro nefas! cum pastore apostatantibus in Ecclesiam sæcularium deformatum est sub Ludovico Episcopo, & per Philippum ejus in Pontificatu successorem in oppidum Bruchsal translatum, quemadmodum suo tandem loco inferiùs, Domino volente, dicemus.

Año prænotato mortuus est Bruno Episcop. Spirensis, vir magnificus, anno pontificatûs sui XIV. nondũ completo: de quo latiùs dictum Brunonis Abbatis V. Cujus corpus in Monasterio Lympurgensi ante gradus Presbyterij fuit sepultum, quod nostris diebus exhumatum, & penè integrum vidimus annulo aureo cavato, & pontificalibus ornamentis circumamictum. De hoc Brunone Pontifice Rupertus ejusdem Cœnobij Abbas, de quo posteà dicemus, visiones quasdam conscripsit mirabiles, asserens illũ in excommunicatione obijsse, séq; apud supernũ judicem metuendam sustinuisse sententiam, víxque Sanctorum precibus veniam consecutum, propterea quòd ejus corpori sepulturam concessit. Bruno Spirensis Episcopus moritur.

Huic Brunoni in Præsulatu Ecclesiæ Spirensis successit nomine quidam Arnoldus Ordinis nostri Monachus, & Abbas trium Monasteriorum, primò Corbejensis, posteà Lauriſſam ab Imperatore obtinuit, dimissâ Arnoldus ex Abbate fit Episcop. Spirensis.

missâ Corbejâ. Cumque Monasterium Lauriſſenſe aliquamdiu rexiſſet; Imperatoris promotione conſecutus eſt & alias duas Ordinis noſtri Abbatias Wiſſenburgenſem, & Lympurgenſem. Brunone tandé mortuo, & in Lympurg, ut diximus, ſepulto (ubi Rupertus tunc Prioris agebat officium) factus eſt Epiſcop. Spirenſis non ſine detrimento Monaſteriorũ. Nam ut de reliquis tranſeamus, in Lympurg monimenta quondam vidimus, quibus accuſabatur aureas cruces, & argenteas, calices quoque onychinos, & aureos unà cum diverſis clenodijs, & ornamentis Eccleſiaſticis de Monaſterio ſecum detuliſſe ad Spirenſem Eccleſiam.

Cœnobij Lympurg. ſpoliatio.

Anno etiam prænotato ſervo Dei Norberto Præmonſtratenſis Ordinis primo fundatori, & Archimandritæ pro Sanctorum reliquijs venienti Coloniam, ob idque orationibus, & jejunijs vacanti quâdam nocte una de numero ſanctarum XI. millium Virginum in viſu apparuit, nomé ſuum dixit, locum ſepulturæ demonſtravit. Qui manè conſurgens humum in loco ſibi manifeſtato effodit, ſacrum Virginis corpus cum alijs reperit, gratias Domino retulit, & reliquias ejus, quæ ſibi apparuerat Præmonſtrato tranſmiſit. Qui Dei ſervus nocte ſequenti pernoctans in Eccleſia S. Gereonis in eadem civitate Colonienſi, orationi ſuo more intentus, divinâ meruit conſolatione recreari. Nam manè facto in medio Eccleſiæ, ubi nullum penitus ſepulturæ apparuit ſignum, terram juſſit effodi, & corpus ejuſdem Martyr. S. Gereonis demptâ capitis parte integrum reperit, quod cum ingenti gaudio populi levans de terrâ particulam precibus obtinuit, quam Præmonſtrato dedit. In fine hujus anni Imperator Heinricus natale Domini apud Trajectum inferius celebravit; ubi ſubortâ in ipſius feſti diebus diſſenſione inter aulicos, & ſervitores Epiſcopi, civitas omnis in arma proſiliit, & multis ab utráque parte cadentibus Epiſcopus cum quibuſdam civibus capitur, quaſi reus conjurationis in Cæſarem, & vinculis mancipatus pro magna pecuniarum ſumma vix tandem rogatu Principum dimittitur.

Reliquiæ SS. inventę

Eodem quoque anno ſoror Lotharij Ducis Saxonum, quæ Hollandiæ mortuo viro Comitatũ tenebat, res novas moliebatur contra Imperatorem, fratris ſuffulta præſidio, quod ei maximè ſucceſſit in bonum, quoniam brevi poſteà per vim ad obedientiam compulſa fuit.

MCXXIV.

Anno Volmari Abbatis IV. Monaſterium ſancti Martini Præſulis in Spanheim, cui annis olim præfui XXIII. Abbatis nomine, & miniſterio indignus, per Megenhardum, & Rudolphum comites de Spanheim illuſtres conſumatum eſt, & pro ſuſtentatione Monachorum mediocriter proviſum. Cujus primus Abbas conſtitutus eſt Bernhelmus Monachus S. Albani prope Moguntiam, vir religione, & doctrinâ præcipuus, quem Volpertus Abbas ſuus cum octo Monachis, & quatuor Converſis ad inſtantiam fundatorum deſtinaverat, & præfuit annis XXVI.

Spanheim Cœnobiũ fundatur.

His etiam temporibus Otto comes in Ballenſtat, Halberſtattenſis Diœceſis in Saxonia, vir dives, & illuſtris, DEUM, & ejus intemeratam Genetricem habere cupiens hæredes, Monaſterium Ordinis noſtri, quod Ballenſtat nuncupatur, in ipſo Comitatu ſuo novum à fundamentis conſtruxit: quod pro ſuſtentatione ſervientium DEO Monachorum ſufficienter dotavit, & in honorem DEI-parentis conſecrari obtinuit.

Eâ quoq;

Digitized by Google

Eâ quoque tempestate Theodoricus Novîburgij aliàs Cicensis in Thuringia Episcopus Monasterium Ordinis nostri haud procul ab urbe memoratâ Cicensi novum in monte construxit, Posavia dictũ, in quo Monachos cum Abbate posuit, quibus vitæ præsentis necessaria copiosè ordinavit, & continua Christo ibidem servitia instituit. Erat in eadem congregatione Monachorum Conversus quidam perversus, & reprobus non secundùm spiritum, sed in carnis voluptatibus ambulans, qui cùm sæpius corriperetur ab Abbate, & fratribus, pravos emendare mores contempsit. Emendandus tandem defertur venerabili Episcopo præfato, cujus auctoritas, utpote fundatoris Monasterij, delinquentibus esset formidanda. Religiosus Antistes hominem pro suis delictis ut dignum erat, primùm leniter, & mansuetè corripuit; posteà non emendatum durius increpavit. Qui factus in sensum reprobum, & odio habens corripientem, die quâdam procumbentem in oratione Præsulem coram principali Hagiasterio latenter aggressus cultro perfodit, & mox de Sanctuario aufugit. Antistes vulnere crudeliter sauciatus tertiâ post die ad Dominum migravit. Fuit autem vir in divinis scripturis haud mediocriter eruditus, vitâ, & conversatione Deo devotus, doctrinâ verè Catholicus, & Rom. Pontificum, & Ecclesiæ contra schismata propugnator egregius.

Theoderic. Episcop9 à Converso interficitur

Anno prænotato mortuus est Bruno Trevirorum Archiepiscopus fundator Monasterij Dei Genetricis intactæ Virginis Mariæ in Odenheim Spirensis Diœcesis, de quo anno præcedente diximus, & in majori Ecclesia Trevirensi sepultus est. Cui Gotfridus Decanus ibidem successit. Eodem anno magnæ molis grando IX. Calend. Augusti. cecidit, & III. Iduum Augusti solis eclipsis fuit, quam fames secuta est.

Gotfridus fit Archiep. Trevirorũ.

Claruit his temporibus Rupertus Abbas Monasterij Tuitiensis in opposito civitatis Colonienſis juxta Rhenum, quod S. Heribertus Archiepiscopus anno Conradi Abbatis Hirsaugiensis VII. construxit; quemadmodum illic diximus in honorem SS. Dei-parentis semper Virginis Mariæ. Vir magnæ doctrinæ, & sanctitatis. Qui cùm Monachus esset Cœnobij S. Laurentij Mart. in Oesbruck prope Trajectum, cujus anno Volmari Abbatis primo fecimus mentionem, maximum discendis divinis scripturis studium continuè impendit, sed ubi propter ingenij tarditatem se parùm proficere cerneret, vehementer doluit, & Matrem gratiæ Reginam cœlorum, ut sui misereta misserationem sibi, & scientiam impetraret à filio, continuis orationibus invocavit. Et ecce Mater pietatis & clementiæ sanctissima Virgo Dei genitrix Maria nocte quâdam dormienti in visione apparuit, gratiam Dei, & divinarum scientiam scripturarum omnimodam repromisit. Ecce quid non potest ad Matrem Christi oratio humilis continuè supplicantis. Ex illo die gratiâ ministrante, quod negavit ingenium, tantam in divinis scripturis consecutus est scientiam, ut similem temporibus suis habuerit neminem. Postea famâ eruditionis ejus, atque sanctitatis longè latéque volante, Fridericus Archiepiscopus Colonienſis de præfato Monasterio S. Laurentij in Oesbruch illum vocavit ad Coloniam, & in Tuitio Monachis præfecit in Abbatem. Qui moribus, & eruditione clarus multa in scripturis sanctis volumina edidit, & vitæ sanctimoniâ illustris miraculis coruscavit. Tam

Rupertus miraculosè acquisivit scientiam.

ſtudioſus in orationibus, & continuus in revolvendis ſcripturis extitit; ut etiam dormiens labia ejus quaſi orantis, vel legentis continuè moverentur: de cujus lucubrationibus ſubnotata invenimus. Ad Cunonem Sigebergenſem Abbatem poſtea Ratiſponenſem Epiſcopum ſcripſit opus pulcherrimum de victoria Verbi Dei prænotatum lib. VII. In librum Job. lib. X. In libros Regum de S. David lib. XV. De Fide S. Trinitatis lib. XLII. In Apocalypſim Joannis lib. XII. De divinis officijs lib. XII. In duodecim Prophetas minores lib. XXX. In Evangel. Matthæi lib. VIII. In Evang. Joan. lib. XIV. Meditationum ſuarum libros tres, materiam ſumens de incendio Monaſterij ſui Tuitienſis. In Regulam Legiſlatoris noſtri Benedicti librum unum. Apologeticum pro eodem libr. unum. De quatuor difficillimis quæſtionibus librum unũ. Sermones varios, & plures conſcripſit epiſtolas, quibus memoriam ſui cum laude tranſmiſit ad notitiam poſterorum.

Opuſcula hujus S. Abbatis.

Rupertus quoque Abbas Monaſterij S. Crucis in Lymburg, Ordinis & ipſe noſtri Spirenſis Diœceſis, de quo ſupra diximus anno Gebhardi Abbatis VII, qui poſt Arnoldum Epiſcopum factum in Abbatia ſucceſſit, hæc tempora ſcriptis, & morum integritate reddidit clariora. Qui regularis vitæ obſervantiam cupiens reformare, ad quod ſe divinis compulſum revelationibus aſſerebat, tantâ diſtrictione, jejunio, & abſtinentiâ vitam traduxit, ut quibuſdam ex Monachis ſuis importabile jugum inſtitutionis illius videretur. Nam omni tempore oleribus, & pulmentis frumentarijs ad eſum contentus, non ſolum à carnibus, ſicut Regula præcipit penitus, abſtinebat, ſed etiam ab ovis, à lacticinis, piſcibúſque, & omni, quoad vixit, aut vivere potuiſſet, firmiſſimâ ſemper, & uſque ad mortem abſtinuit conſtantiâ.

Rupertus Abb. Lymburgenſis.

Hunc vivendi modum Arnoldus Spirenſis Eccleſiæ ſupradictus Epiſcopus ad inſtantiam quorumdam Monachorum, quibus importabilis videbatur, ſuperſtitioſum arbitrans, Rupertum ad ſe citavit Abbatem. Quo in civitate Neometenſi cum fratribus ſibi in eâ novitate conſentientibus ad terminum comparente Præſul Arnoldus Prælatos, & complures viros doctos in unum convocans, atque ad examen Abbatis procedens talibus eum verbis alloquitur: *Cujus vel authoritate, vel licentia conſiſus ô Abba in noſtra Diœceſi, & ſub noſtra poteſtate conſtitutus monaſticæ converſationis Regulam à SS. Patribus diſcretâ moderatione conſcriptam, & tam ab ipſis, quàm ab eorũ venerandis ſucceſſoribus, per tot annos laudabiliter obſervatam novâ quâdam ſuperſtitione audeas immutare; earum rerum uſum Monachis interdicens, quem & Regula permittit, & nullus unquàm ſanctorum prohibuit. Neque enim te majorem, & ſanctiorem te exiſtimare debebis S. Legiſlatore Monachorum Benedicto; qui Monachis interdicto carnium eſu vinum, piſces, ova, & lacticinia minimè prohibuit.*

Verba Epiſcopi ad Abbatem.

Ad hæc Rupertus Abbas tale fertur Epiſcopo dediſſe reſponſum:

AVctoritate Omnipotentis, ac totius Curiæ cæleſtis hunc vivendi modum aſſumpſi, ſciens vini, & exquiſitorum comeſtibilium uſum Monachis eſſe pernitioſum; quos maximè convenit à cunctis abſtinere delitijs. Si tibi modus iſte meus aut novus, aut ſuperſtitioſus: quid dicturus es de SS. Monachis, quos in Eremo, & Cœnobijs quondam pane cum ſale, & aquâ contentos

Reſponſio Abbatis ad Epiſcopum Arnoldũ.

Digitized by Google

lentes tantopere commendat, & veneratur Ecclesia? Abstinentiam nostram pro peccatis nostris divino imperio voluntariè assumptam temerè magis quàm sapienter novam, & superstitiosam appellas: quæ & divinis scripturis est consona, & SS. exemptis confirmata. Tu verò si Pontifex es fidelis, si bonus pastor animarum, si denique cultor fidei Christianæ, & DEI verus amator, subditorum tuorum parsimoniam voluntariè, atque DEO imperante pro ejus amore susceptam nobis indignis Christi servulis prohibere, vel interdicere minimè debuisti, sed cohortari magis, ut in ea perpetuò maneamus. Videris mihi livore seductus carnalium Monachorum, qui cùm nihil eorum sapiant, quæ DEI sunt, in suis voluptatibus putruerunt. Quid enim refert, quo nutriatur cibo brevi moriturum corpus, modò ad serviendum DEO necessarijs non destituatur viribus? Verùm, ut Scholasticorum brevitate negotium omne absolvam, iste vivendi modus, quem Domino præcipiente suscepimus continuendum, aut bonus est, aut malus: Si bonus, certè non erit prohibendus, præsertim cùm nulli præcipiatur invito, nec sit importabilis, aut difficilis eum spontaneâ voluntate suscipientibus. Sin verò malus existimatur judicandus, cur in S. Joanne Bapt. commendatur, qui radicibus, & herbarum foliis victitabat, aut quare laudatur in Daniele captivo, & socijs ejus, qui spretis cibis regalibus leguminũ esu vescebantur? Si malus inquam, & reprehensibilis est modus iste vivendi, quare S. Mater Ecclesia districtiorem SS. Antonij, Pauli, Macharij, Arsenij, Moysi, Pamponis, Onuphrij, aliorúmque penè innumerabilium abstinentiam Patrum & veneratur, & laudat? An vitam Sancti Martini Turonensis Archiepiscopi, & Monachorum sub ejus magisterio in Cœnobio sanctissimè conversantium superstitiosam dicturus es, propterea quòd majorem, & districtiorem nobis abstinentiam tenuerunt? Memento precor te præsulem è Monacho factum, & noli bonum in nobis reprehendere, in quo nos tuo exemplo ut bonus pastor oves debueras confirmare. Quòd si nobis hunc vivendi modum omnino interdicere volueris, nos Deo totis viribus obedire magis curabimus, quàm hominibus. His dictis siluit.

Episcopus autem prudenti hominis argumentatione paulisper confusus erubuit, & animi commotione dissimulatâ Ruperto iterum dixit. *Pro hac tua novitate divinum allegas imperium; sed nescientibus nobis veritatis nullum exhibes documentum. Si Dominus Deus præcepit hunc vivendi ritum, necesse fuerit, ut ostendas nobis commissionis tuæ mandatum.* Mox Abbas de sinu extraxit libellum revelationum suarum ordinem, & seriem continentem in quo & multa, & varia susceptæ abstinentiæ præconia habebantur. Lecto autem coram omnibus puplicè libello, viri Deum timentes fidem dictis adhibuerunt, qui vero secundum carnem sapiebant, tanquam insanæ mentis hominem despexerunt. Quorum consilio depravatus Episcopus dixit ad Abbatem. *Contra voluntatem Dei nihil intendimus ordinare, sed tuis fidem adhibere conscriptis revelationibus non probatis certè nec possumus, nec debemus, dicente Apostolo:* Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint. *Tu ergo quale das signum, ut revelationibus tuis credere debeamus?* Cui Abbas respondit: *Non sum propheta, ut in conspectu tuo resuscitem mortuos, aut ignem faciam descendere de cælo. Sed missus sum à Deo Patre, & Filio, & Spiritu Sancto, ut dicta juramento confirmem, si tibi hoc videtur assumendum. Sin autem juramento standum non censes, paratus sum, quale præceperis, subire judicium.* Consilio igitur suorum habito Præsul Arnoldus Abbati confirmationem revela-

Libellus revelationũ Abbatis legitur.

Verba Ruperti ad Episcopum.

tionum ſuarum ſub juramento, & Dominici Corporis, & Sanguinis perceptione terribili comminatione indixit. Confirmatione peractâ Rupertus Abbas ad Monaſterium ſuum remittitur, & abſtinentiam cum ſibi adhærentibus Monachis, quam inchoaverat, continuavit. Verùm Arnoldus Epiſcopus revelationibus Ruperti non ſolùm non credidit, ſed etiam quomodo ſe vindicaret in eum, cogitavit. Nam etiſi ex Monachis quidam ſenſerunt cum Ruperto, major tamen pars conſtitutionibus ejus vixit contraria. Tandem Abbas Rupertus per Spirenſem Epiſcopum de Lymburgenſi Monaſterio expellitur, & in Haſſiam apud Breitenavv relegatur. Præfuit eo tempore in Monaſterio Breitenavv Henricus ex Monacho Hirſaugienſi poſt Trutvvinum Abbas, vir doctus, & ſanctus, cui ſcripſerat Neometenſis Epiſcopus rogans quatenus Rupertum aliquamdiu ſecum detineret in ſuo Conventu, eúmque à præſumpta novitate revocaret. Sed illo in ſua obſervantia perſeverante, & nihil, quoad vixit, aut vivere potuiſſet, ut ſunt ova, nec quicquam aliud præter legumina manducante; cùm S. Henricus eum ad communia minimè revocare potuiſſet, litteras Epiſcopo ſcripſit de ſingulis cum eo actis, petens eum ad Lympurg revocari, ne fratres in Breitenavv ejus ſingularitate inficerentur. Quid verò deinceps cum eo factum ſit, nobis minimè conſtat. Solùm hoc ſcire potuimus quoniam per multos annos perſecutiones plurimorum propter ſingularitatem ſuam perpeſſus eſt, nec tamen à ſuo propoſito abſtinentiæ receſſit. Scripſit autem non ſpernendæ lectionis opuſcula, de quibus nos invenimus ſubjecta. De Laudibus S. Mariæ Dei Genetricis in Cantica Canticorum opus pulchrum edidit, quod in lib. IV. diſtinxit. De contemptu mundi lib. II. De S. Joanne Bapt. libr. I. Varias revelationes ſuas librum unum compoſuit, qui omnium perſecutionum ſuarum principalis cauſa fuit. Homilias etiam nonnullas edidit, & varios ad fratres pro tempore ſermones.

Rupertus Abbas relegatur in Haſſiam.

Opuſc. Ruperti hujus Abbatis.

Anno Volmari Abbatis ſupraſcripto Heinricus Imperator movit exercitum contra Comitiſſam Hollandiæ ſororem Lotharij Ducis Saxonum, quæ fratris potentiâ, & viribus confiſa, rebellare imperio tentaverat. At Hollandini poſteaquam ſe Imperatori non poſſe reſiſtere cernerent, ad obedientiam ſe cum ſua principe ſubdiderunt animos gerentes inimicos, quamvis verba reſonarent amica.

Eodem anno circa medium Quadrageſimæ Heinricus Imperator cum quibuſdam Principibus in Wormatia colloquium habuit. Cæteris verò qui non aderant, hoc eſt Saxonibus, Bavaris, atque Boemis ad Curiam venire in Bambergam nonis Maij indicebat maximè propter Lotharij Ducis inſolentiam, qui nova quædam moliebatur contra Rempubl. ob ſororis ſuæ præſcriptæ illatam ab Imperatore injuriam. Factus eſt igitur conventus non modicus, in quo penè omnes Teutonici Principes (præter unicum Lotharium Ducem prænominatum Saxoniæ) turmatim confluxerunt. Quibus ſingulis neceſſarios ſũptus vel ex toto, vel ex parte miniſtrabat S. Otto ejuſdem urbis Epiſcopus, qui propter ſuam in omnes munificentiam, & vitæ ſanctitatem cunctorum favorem, & amicitiam Procerum Regni obtinuit. Quamvis pietatis ſtudijs jugiter intentus, & conſtruendis Monaſterijs continuè occupatus inter aulicos, conſiliariósque Regni rariùs videretur. Quod etſi quidam invidi malæ ſuſpicionis

S. Otto Epiſcopus munificus.

Digitized by Google

ſpicionis notam interpretarentur, tamen ſervum ſuum cuſtodiens Dominus coram omnibus fecit honorabilem.

Compoſitis rebus, & cauſis memorati Conventûs, idem ſanctus Præſul Otto Cæſari, & cunctis inſinuavit Principibus, ſe nuncijs, & litteris quàm pluribus à Duce Polonorum Boliſlao vocatum, inſuper etiam Domini Papæ Calixti permiſſione, atque benedictione directum ad gentem Pomeranorum, quam nuper idem Dux ſibi finitimam bello ſubegerat, & ad ſuſcipiendam Chriſti fidem compulerat. Cujus votis annuit tota, quæ convenerat, Eccleſia, annuit & Cæſaris aula, & omnes pijs conatibus ſalutem imprecabantur, & proſperitatem.

Buggo Ep. à wormatienſibus recipitur.

Eodem quoque anno Imperator cum magno ſuorum exercitu profectus eſt in Galliam circa medium menſis Auguſti contra Ludovicum Regem Gallorum præbiturus auxilium ſocero ſuo Heinrico Regi Anglorum pro Ducatu Normanniæ adversùm Gallos pugnaturo. Intereà dum Cæſar jam congreſſurus cum exercitu moraretur in Gallia, nunciatur à tergo Wormatienſes auxilio Friderici Ducis Suevorum contra voluntatem Imperatoris Buggonem ſuum Epiſcopum, qui Cæſaris mandato diu exulaverat, ſuæ reſtituiſſe Sedi, ſeque intra muros urbis paraviſſe cum omnibus neceſſarijs ad rebellandum. Quibus Imperator auditis, mox cum omni exercitu ſuo in Germaniam revertitur, Wormatienſes cum maxima feritate obſidione vallat hoſtili, nec priùs ſoluit obſidionem, quàm multis hinc inde conatibus expenſis, multis etiam ante murum captis, vel occiſis, ad ultimum deficientibus alimentis in urbe quinque millibus talentorum mulctati cives Epiſcopo Buggone rurſus ejecto Imperatori ſe ſubijciunt.

Calixtus Papa Secundus obijt.

Anno prænotato Calixtus Papa ſecundus moritur anno Pontificatûs ſui ſexto nondum completo. Hic vir Beatiſſimus vitæ ſanctimoniâ ſimul, & eruditione ſcripturarum illuſtris, cum ad S. Jacobum Apoſtolum, qui dictus eſt major, ſingulari ferveret amore devotionis, ſcripſit de miraculis ejus pulcherrimum librum, in quo laudes ejus mirabili narratione concelebrat. Denique ob reverentiam ejuſdem S. Apoſtoli Eccleſiam Compoſtellanam in Archiepiſcopatum ſublimavit, cujus ditioni Emeritanam provinciam ſubjecit. Primus S. Jacobi Archiepiſcopus per Calixtum ex Epiſcopo factus erat Petrus Compoſtellanus, vir doctrinâ, converſatione præclarus, qui nonnulla in laudem glorioſæ Virginis MARIÆ compoſuit.

Honorius fit Papa Secundus.

Poſt Calixti mortẽ Lampertus Hoſtienſis Epiſcopus, de quo ſuprà diximus, in Rom. Sedis Pontificem electus præfuit annis v. & menſibus totidem: vir in divinis ſcripturis eruditus, & morum converſatione venerandus, quem Honorium II. appellârunt, qui ab ineunte, ut ferunt, ætate, in Romana Eccleſia nutritus, & in arduis legationibus ſæpiùs comprobatus magnam agendorum experientiam habuit.

Hic Papa Honorius Pontium Abbatem Cluniacenſem noſtri Ordinis, qui S. Hugoni amico Hirſaugienſium fratrum ſucceſſerat propter omnimodam ſcientiam ſcripturarum, morúmque integritatem, & prudentiam in agendis, ad ſe Romam evocans Apoſtolicæ Sedis conſtituit Cardinalem. Qui Pontius hoc ipſo anno per eundem Papam Honorium Apoſtolicæ Sedis Legatus Hieroſolymam miſſus eſt, & Balduino regi Chri-

Digitized by Google

Chriſtianorum à Saracenis capto multa per ſuam prudentiam in exercitu Chriſtiano utiliter conſuluit, & fecit.

Ad hunc Pontificem Honorium Sanctus Pater Norbertus Præmonſtratenſis Inſtitutor Ordinis profectus eſt, & honorificè ſuſceptus, ab eo novæ religionis ſuæ confirmationem cum privilegijs neceſſarijs obtinuit. Româ tandem digrediens venit in Orientalem Franciam, & in Herbipoli Civitate Francorum Miſſam die feſto Dominicæ Reſurrectionis in populi frequentia celebravit. Et ecce mulier quædam cæca manibus amicorum ad celebrantem adducitur, qui pro ejus illuminatione Servum Dei Norbertum deprecabantur. At homo Dei poſt ſumpta myſteria in faciem cæcæ mulieris ſufflavit; quæ mox viſum recepit. Quod miraculum cernentes quidam viri locupletes compuncti ſunt, qui & ſe, & ſua per manus ſervi Dei Chriſto tradiderunt. De quorum bonis Monaſterium Cellenſe Præmonſtratenſis Ord. non procul à civitate Herbipolenſi per S. Norbertum conſtructũ eſt, ſicut anno Volmari VII. dicemus.

S. Norbertus cæcam, illuminavit.

MCXXV.

Anno Volmari Abbatis V. Comes quidam de Lurburg Monaſterium noſtri Ord. conſtruxit in præfato comitatu ſuo Lurburgenſi Trevirenſis Diœceſis Schônaugia dictum, quod à Moguntia quatuor, & ab oppido Bacherach juxta Rhenum uno diſtat milliaribus, in pago, qui Haſſijs, & Rhenenſibus intermedius Einrich vulgaritèr nuncupatur. Conſumato Monaſterio tandem Comes memoratus nomine Hildelinus fundator cingulum ſæcularis militiæ depoſuit, & Monachus factus pro Chriſto in Præpoſitura Lieporna primus Schônaugienſis Cœnobij Abbas ordinatus fuit; vir bonus, & in ſancta religione ferventiſſimus. Ad jactum quóque lapidis ad Meridionalem plagam à dicto Monaſterio Monachorum aliud Cœnobium Monialium idem Comes religioſiſſimus conſtituit; in quo multitudinem Chriſto in charitate ſervientium Virginum collocavit; & tam Monachis, quàm Monialibus vitæ præſentis neceſſaria procuravit. Notandum verò quod Monachorum Cœnobium Schônaugienſe præfatũ quondam erat Ord. noſtri Præpoſitura, in eo loco, qui ab incolis terræ illius hodie Lieprona vocatur poſita, ubi nunc villula cum Parochiali Eccleſia ſita eſt, ad unius medij milliaris diſtantiam à Schônaugia. Et hæc Præpoſitura fuit antiquitùs Abbatibus, & Monaſterio S. Salvatoris in Schaff-hauſen pleno jure ſubjecta, ejus hodie nullum omnino comparet veſtigium.

Schonawe Cœnobiũ fundatur.

Præpoſituram in Liepron transfertur.

Anno prænotato S. Otto Epiſcopus Babenbergenſis Apoſtolicæ Sedis benedictione ſuffultus ad preces Boleslai Ducis Poloniæ, ſicuti anno præcedenti concluſerat, profectus eſt in terram Pomeranorum, & Luticianorum gentilium, quos divinâ ſuffragante gratiâ ſuis prædicationibus ad fidem Chriſti converſos baptizavit, vivendi normam ſtatuit, Eccleſias conſtruxit, & Romanæ fidem, & doctrinam Eccleſiæ illos obſervare docuit. Nomina verò principalium locorum ſive oppidorum Pomeraniæ, quorum gentes convertit, & baptizavit, iſta ſunt: Caminenſis Urbs, in qua nunc eſt Sedes Epiſcopalis. Stettinenſis, quæ poſteà Ducatûs honore fuit ſublimata, Piris, Volin, Kolberg, Belgrado, Lubin, & Greſch: reliquorum nobis vocabula non occurrunt. In Stettin Eccleſia eſt Parochialis ad S. Ottonem. Alia quóque S. Jacobi Apoſtoli per ipſum

S. Otto Pomeranos convertit.

Digitized by Google

ipſum D. Ottonem conſtructa, eſtque Prioratus Ordinis noſtri Abbati Montis Monachorum prope Bambergam ſubjectus.

MCXXVI.

Anno Volmari Abbatis VI. hiems fuit aſperrima, quæ pecora ſimul, & homines ſine numero conſumpſit. In multis vivarijs piſces diuturnâ glacie ſuffocati, & frigore perjerunt, & magna peſtis animalium cum intemperie âeris ſecuta fuit.

Anno Volmari Abbatis prænotato, Heinricus Imperator V. Pentecoſten celebraturus apud Trajectum inferius, ægritudine Dracunculi, quamdiu celaverat ſuperatus abſque liberis moritur XXIII. die menſis Maij, cujus corpus ad Eccleſiam Spirenſem relatum ibi cum ſuis progenitoribus in choro Regum tumulatur. Cujus uxorem nomine Mathildem Heinrici Anglorum Regis filiam Ganfredus Comes Andegaviæ poſteà ſibi conjugem accepit, quæ peperit ei Heinricum, primò Ducem Normanniæ, poſteà Regem Angliæ. Heinricus Imp. obijt.

Idem Heinricus Imperator ex ſorore Agnete duos reliquit nepotes, Fridericum videlicet Suevorum Ducem, & fratrem ejus Conradum, qui adminiſtrabat Orientalium Francorum Ducatum, Eccleſiæ Herbipolenſi per ipſum avunculum ſuum violenter ablatum, quemadmodùm anno Brunonis Abbatis X. eſt dictum.

Eodem igitur anno penultimâ die menſis Auguſti convenientes apud Moguntiam Principes Imperij de Regis electione tractârunt. Inter conſultandum quatuor deliberantibus occurrunt, quorum unus rectiſſimè videretur eligendus: Lotharius videlicet Dux Saxoniæ, Fridericus memoratus Dux Sueviæ, Lupoldus Marchio Auſtriæ, & Carolus Comes Flandriæ. Ex his tandem Lotharius Saxonum Dux communi Principum voto in Regem Romanorum fuit electus, & ad regnandum invitus compulſus præſente Sedis Apoſtolicæ Legato, ductúſque ad Aquaſgrani juxta morem coronatus eſt. Iſte Lotharius patre Gebhardo genitus primò Comes fuit in Suppelingeburg, ſicut diximus anno Brunonis primo, qui Duce Saxonum Magno ſine filijs defuncto, ejus Ducatum gentis conſenſu, ſimul & honorē accepit. Qui factus Rex progeniem Imperatoris Heinrici valde humiliavit. Contra quem duo prænominati Duces Suevorum, Fridericus, & Conradus diu rebellaverunt: propter quod ab Honorio Papa II. tandem excomunicantur. Unde Conradus à fratre ſuo, & quibuſdam alijs contra Lotharium in Regem erigitur, & cum exercitu profectus in Italiam coronâ ferreâ prope Mediolanum urbem apud Modoëtiam coronatur. Indéque profectus ad partes Romanorum nihil obtinere potuit, ſed in brevi pecunijs exhauſtis ad propria remeavit, & dimiſſo Regis nomine, ac pace factâ cum Lothario, deinceps quievit. Rex Lotharius II. conſtituitur. Conradus Dux contra Lotharium erigitur.

Anno prænotato cum Rex Lotharius Ottonem, quem Boëmis ordinaverat Ducem, vellet introducere, contra Udalricum, qui Boëmiam occupaverat; neceſſe fuit exercitum ejus tranſire per nemora: cumque milites ſibi viam ferro pararent per ſilvam, hoſtes repentè ſuperveniunt, ipſumque Ottonem cum multis alijs viris fortiſſimis occidunt. Adelbertus Marchio captus eſt, & reliqui fugâ ſalutem quærentes projectis armis retrocedunt. His temporibus Fridericus Dux Alſatiæ nova quædam moliebatur contra Lotharium Regem, ſed mox Principum judicio condemnatus eſt.

Digitized by Google

Cuno Abb. fit Epiſcop. Ratisbon.

Hoc ipſo anno Ratiſponenſis Eccleſiæ Pontifice mortuo, Cuno Abbas Monaſterij S. Michaëlis in Segeberg Ordinis noſtri Colonienſis Diœceſis (ad quem Rupertus Tuitienſis Abbas, de quo ſupra diximus, plures lucubrationes ſcripſit) in Pontificatu ſucceſſit, & præfuit annis ſex, vir doctus, & ſanctus.

MCXXVII.

Anno Volmari Abbatis VII. Ruggerus Herbipolenſis moritur, cui quidam Hezelinus ſuccedens præfuit anno uno.

Carolus Flandriæ Comes occiditur.

Anno Volmari Abbatis prænotato, Carolus Flandriæ Comes, de quo antea diximus, Princeps magnus, dives, & potens, ac ſuper omnes ſui temporis Principes juſtitiæ amator, & defenſor, ac executor, cùm juxta præceptum divinum non pateretur vivere maleficos, impijs, & ſceleratis hominibus quibuſdam ſuis odioſus factus, die quâdam in Eccleſia coram altari in oratione procumbens, ab ipſis juſtitiæ perverſis oſoribus gladio perfoſſus miſerabili morte ſublatus eſt.

Eodem quóque anno Wilhelmus Burgundiæ Princeps ſimili temeritate, & crudelitate à ſuis domeſticis, & proprijs hominibus occiditur. Hoc etiam anno Lotharius Rex magno ſuorum adunato exercitu oppidum Noricorum, hoc eſt Nürenbergam obſidione vallavit, & durante obſidione duobus menſibus, tandem ſine effectu receſſit. Cauſa obſidionis civium rebellio fuit, qui contempto Lothario, cum Conrado Francorum, Suevorúmque Duce, qui ſe Regem geſſit, ſenſerunt.

Godfridus Archiepiſc. Trevirenſ. reſignat.

Anno etiam præſcripto Godfridus Archiepiſcopus Trevirorum morbo gravatus, & ſenio, poſteaquàm Eccleſiam ſibi commiſſam in annum rexiſſet tertium, conſiderans vires ſuas tanto regimini haud ſatis convenire, conſilio amicorum habito, Pontificatum Eccleſiæ reſignavit, ac anno deinceps uno, menſibúſque duntaxat quinque ſupervivens mortuus eſt. Huic Megenherus in Archipræſulatu Trevirorum ſucceſſit, qui apud Parmam non multò pòſt in carcere, ut dicemus, obijt. Electus námque Romam profectus eſt, & ab Honorio Papa benignè ſuſceptus, in Archiepiſcopùm quóque conſecratus pallij, & legationis honore donatur. Reverſus autem in Germaniam Conradum prænominatum Ducem Suevorum, & Vice-Ducem Francorum ſe Regem, ut diximus, contra Lotharium gerentem, ex mandato Papæ Honorij denunciavit excommunicatum. Deinde cùm inthronizatus ad Eccleſiam ſuam Trevirenſem, Clericorum ſuorum incontinentiam, & reprobos mores vehementer redargueret, factus eſt eis odioſus, multáſque contumelias eorum ſuſcepit. Qui tandem nimiâ ſuorum temeritate fatigatus Romam ire ſtatuit, ut Summi Pontificis auxilio defenſus, inſolentiam eorum compeſceret. Cúmque ad Parmam Longobardiæ urbem perveniſſet (Clericis ſuis ut ferunt prodentibus) à Duce Conrado, quem excommunicaverat, capus, & lumine oculorum privatus in carcerem retruditur, ubi nimiâ cruciatus miſeriâ tandem primâ die menſis Octob. in vinculis moritur, & in principali Eccleſia Parmẽſi à fidelibus ſuis tumulatur.

Megenher. Archiepiſc. Trevirorũ in carcere moritur.

Eodem quóque anno Godebaldus Eccleſiæ Trajectenſis Epiſcopus fundator Monaſterij S. Laurentij Mart. in Oesbruch, de quo ſupra diximus anno Volmari Abbatis primo, jam ſenio gravis, & laborum pondere fatigatus, cupiens reliquum vitæ ſuæ in divino ſervitio totum expende-

Digitized by Google

pendere, Pontificatûs ſui anno xv. regimen Eccleſiæ depoſuit, & præfatum ingreſſus Cœnobium ſanctæ converſationis habitum ſuſcepit. Qui Monachus factus biennio ſupervixit, & tandem in Feſto S. Martini, anno Volmari Abbatis nono, moriens ibidem ſepultus eſt. Cui Andreas in Pontificatu Trajectenſis Eccleſiæ canonicâ electione ſucceſſit.

Anno etiam præſignato mortuus eſt Rutgerus Archiepiſc. Magdeburgenſis, cujus Pontificatum Arnoldus quidam non electus, ſed propriâ temeritate invaſit. Qui cùm armis crudeliter ſæviret in omnes, qui tyrannidem ejus deteſtabantur, commoti cives poſtremò ad arma confugiunt; & impetu fácto unanimiter ipſum occidunt. Arnoldo ſic interfecto, legatione ad Regem Lotharium miſsâ, dari Pontificem Magdeburgenſes poſtulârunt. Venientes itaque ad civitatem Neometenſem Legati, ubi tunc manebat Rex Lotharius cum Principibus ſuis, civium ſuorum mandata exponunt. Divinâ ordinatione contigit Norbertum Præmonſtratenſis Ordinis Ducem, & Principem in eadem convocatione Optimatum eſſe præſentem, virum ſanctum, & divinæ legis facundiſſimum prædicatorem, qui multos verbo, & exemplo convertit ad ſtudia pietatis. Hunc ergo Rex Lotharius de conſilio Principum Magdeburgenſibus deſtinavit Pontificem, qui honore ſuſcepto cum onere, & labore, utiliter Eccleſiæ præfuit annis ſeptem.

Norbertus fit Archiepiſcopus Magdeburgenſis.

Anno prænotato fuit Hæreticus quidam in Brabantia nomine Faucellinus homo perverſus, & peſtiferæ opinionis, qui etſi Laicus erat, multis tamen Clericis etiam doctiſſimis in diſputando acutior videbatur. Is in oppido Antuerpienſi populum Chriſti à rectitudine immaculatæ fidei miſerabiliter ſeducens ſacri Ordinis Miniſtros ſprevit, contempſit, & blaſphemavit. Gradum Epiſcopalem, & Sacerdotalem nihil eſſe propoſuit, Corpus quóque, & Sanguinem Domini nihil ad ſalutem animæ conferre ſumentibus perditâ loquacitate palàm confirmavit. Apparatu pretioſo, deauratíſque veſtimentis opertus incedens, ac triplici funiculo capillis intortis, verbis deceptorijs, ac lautis convivijs trium hominum armatorum millium turbam, qui defenſionis causâ illum ſequebantur, ſuis erroribus alliciendo implicavit, quorum potentiâ cædes in ſuos contradictores paſſim exercebat. Crediderunt illi Antuerpienſes, & eorum in circuitu vicini quaſi omnes, miſerúmque illum ſummo venerabantur honore, ut miſſum à Deo, & ſanctum, in tantùm, ut aquam, in qua corpus manuſvè laviſſet, aut pedes, pro maximis haberent reliquijs, cùm tamen homo incontinentiæ eſſet tantæ, ut filias in præſentia matrum, ſponſaſque maritis intuentibus corrumperet, aſſerens hoc opus eſſe divinum, ſanctum, & plenitudinem fraternæ Charitatis. Tandem poſt plures in populum diſſeminatos errores, & multas in Clerum perpetratas impiè cædes, cùm die quâdam cum paucis in navicula (neſcio quorſum navigaturus) reſideret, ac ſuo more Gradus Eccleſiaſticos blaſphemaret, Presbyter quidam zelo catholicæ fidei, & pietatis ſuccenſus, tam fortiter ſceleratum percuſſit in cerebro, quòd illicò exſpirans animum tradidit Diabolo, cujus miniſter fuit.

Hæreticus apud Antuerpiam.

Hæreticus occiditur à Presbytero

Mortuo, & apud inferos abſque dubitatione ſepulto impietatis Miniſtro, quoniam multos errore ſuo per plures annos docendo infecerat, peſſimum Diaboli ſemen, quod cordibus deceptorum tenaciſſimè

Digitized by Google

inhæſit, non facilè potuit exſtirpari. Propterea conſilio & aſſenſu Clericorum Antuerpienſium, interveniente Pontifice Diœceſano, Eccleſia una ſancto donatur Archiepiſcopo Norberto Præmonſtratenſium Principi in oppido memorato, cum certis redditibus annuis ad conſtruendum Ordinis ſui Monaſterium, quatenus error inveteratus ejus prædicatione de cordibus hominum ſeductorum tandem poſſet exſtirpari. Sanctus itáque Dei Servus venit Antuerpiam, locum acceptavit ſibi oblatum, Monaſterium conſtruere cæpit, prædicavit veritatis verbum quotidie, deceptos ab errore, Domino miſerante, revocavit. Quo ſanam prædicante doctrinam, viri, ac mulieres compuncti, Dominici Corporis Sacramentum, quod in ciſtulis, & foraminibus parietum, ſciſſuríſque murorum per decenium ex incredulitate, & contemptu abſconderant, ad Virum Dei referentes cum lacrimis pœnitentiæ remedia humiliter ſubjerunt, & ad fidem ſanctam reverſi ſunt.

Durandus ex Monacho Epiſc.

Claruit his temporibus in Gallia Durandus ex Monacho Ordinis noſtri Epiſcopus Toloſanus, vir magnæ Religionis, & prudenriæ, qui non minùs exemplo ſanctæ converſationis, quàm verbo gregem ſibi commiſſum ad normam Chriſtianæ pietatis inſtituit. Hic primò in Cluniacenſi Cœnobio Monchns fuit ſub S. Hugone Abbate, deinde creſcentibus meritis Abbas Moſiacenſis Cœnobij ordinatus fuit, & poſtremò, ſicut diximus, vocatione Cleri canonicâ Toloſanus ſublimatur Epiſcopus.

Godgañus ex Monac. Epiſc.

Eodem quóque tempore Godgannus ſub Abbate S. Hugone memorati Cluniacenſis Cœnobij Monachus, Sanctonicenſis Eccleſiæ Præſul factus eſt, vir tam in divinis ſcripturis eruditus, quàm in ſæculari litteratura doctiſſimus; nec minùs converſationis puritate venerandus.

Claruit his etiam temporibus S. Malachias ex Hibernia natus, primùm Monachus Wintonienſis noſtri Ordinis in Anglia, & poſteà Epiſcopus in Leſmor Civitate Mummoniæ, vir multarum virtutum, qui plura Cœnobia Ciſtercienſis Ordinis fundavit, & poſtremò in Claravallenſi Cœnobio ad Dominum migravit ibidem ſepultus: cujus vitam miraculis plenam D. Abbas Bernardus conſcripſit.

MCXXVIII.

Malachias ex Monac. Epiſcop.

Anno Volmari Abbatis VIII. Indictione Roman. VI. mortuus eſt Rupertus Abbas Monaſterij S. Petri in Erphordia, vir devotus, & in rebus Monaſticis exercitatiſſimus. Hîc nos credimus in nomine factum errorem, & Burchardum eum fuiſſe nuncupatum, non Rupertum: nam ut anno S. Wilhelmi Abbatis XIV. & Gebhardi XI. dictum eſt, Burchardus, non Rupertus cum XII. Monahis ad Erphodiam ex Hirſaugiana Congregatione fuit deſtinatus: qui Eccleſiam in monte S. Petri conſumavit à D. Patre Wilhelmo cæptam. Mortuo igitur hoc anno Abbate præfati Monaſterij (ſive Burchardus fuerit, ſive Rupertus poſt illum) Wernherus hujus Cœnobij Hirſaugienſis Monachus Fratrum electione ſucceſſit, vir multæ religionis, prudentiæ, & honeſtatis, qui ſuâ induſtriâ aquæ ductum ad ipſum Monaſterium cunctis mirantibus introduxit, & Capellam retro principalem Eccleſiam ad Orientem ædificavit; in cujus pariete imaginem ejus cum inſcriptione nominis vidimus depictam.

Anno prænotato penè finito, Rex Lotharius Natale Domini in Herbipoli cum ſuis Principibus celebravit, ubi nuncio accepto, quòd

Conra-

Digitized by Google

Conradus Frater Ducis Suevorum (ſicut per anticipationem ſupra diximus) nomen ſibi Regium apud Alſatiam uſurparet, congregato exercitu Neometenſem civitatem obſidione vallavit, fugato Sigefrido Præſule, qui Anoldo ſupradicto ſucceſſit. Conradus Dux in eadem urbe præſidia ſua locaverat. Sed paucis in obſidione conſumptis diebus, interventu Principum concordia inter Regem, & Spirenſes facta eſt, acceptiſque obſidibus Lotharius receſſit.

Arnoldus Presbyter Romæ prædicat.

His temporibus ſub Honorio Papa II. Presbyter quidam, & Eremita nomine Arnolphus Romam venit, dicens publicè Angelum Domini apparuiſſe in Eremitorio ſibi vigilanti, ac præcepiſſe ut Romam prædicaturus adiens vitia Clericorum ex parte Dei confidenter argueret. Venit, prædicavit, faſtum, ſuperbiam, luxum & avaritiam Cleri, & maximè Cardinalium, acriter cœpit redarguere, & eos ad imitationem converſationis Chriſti, & Apoſtolorum cohortari. Qui cùm prohibitus prædicare non ceſſaret, nocte quâdam occultè captus, in Tyberímque projectus ſuffocatur.

Adelbero fit Archiep. Trevirorũ.

Anno quóque memorato Megenherus Archiepiſcopus Trevirorum propter Clericorum ſuorum rebellionem cöercendam ad Honorium Papam II. profecturus, ut ſuprà diximus, à ſatellitibus Ducis Conradi, quem excommunicaverat, in itinere capitur, & oculis effoſſis Parmæ in cuſtodiam mittitur, in qua miſeriam ſuam hoc anno Calend. Oct. morte commutavit in Eccleſia Parmenſi ſepultus. Cui Adelbero in Archipræſulatu Trevirorum ſuccedens præfuit annis XXIV. homo ſecundùm ſæculi æſtimationem prudens, & magnæ apud hujus mundi Optimates reputationis.

Eodem anno Lotharius Rex magno ſuorum coadunato exercitu Ulmam Sueviæ oppidum obſidione vallavit. Cùm introitum peteret, Ulmenſes, qui partes Conradi ſequebantur, clauſis portis Lothario tale dederunt reſponſum: Non te intromittemus, ô Princeps alienigena, quoniam hoc oppidum non Saxonibus, nec Italis, ſed Suevorum Ducibus, & Regibus Romanorum (qualem te non eſſe conſtat) patere conſuevit. Quibus motus Rex Lotharius ſuburbana imprimis ignibus cremans ſubvertit. Deinde muros oppidi machinis concutiens ad ſolum dejecit, multíſque Civium occiſis, & captis, alijſque fugâ elapſis urbem obtinuit, evertit, & deſtruxit, civéſque in ſua verba jurare compulit.

Embricho fit Epiſcop. Herbipol

Anno etiam prænotato, Hezelino Herbipolenſis Eccleſiæ Pontifice apud Bambergam mortuo átque ſepulto, Embricho mox electione fratrum canonicâ Epiſcopatum ſuſcepit vir omni probitate conſpicuus, qui multa bona fecit pro Dei honore in conſtruendis, & renovandis Eccleſijs, & Monaſterijs. Huic Pontifici Rex Lotharius Ducatum Francorum, quem Heinricus Imperator V. nepoti ſuo Conrádo Suevorum Duci contulerat, ſicut ſupradiximus, reſtituit; & Herbipolenſi Eccleſiæ in perpetuum confirmavit.

Eodem anno S. Norbertus Monaſterij Cellenſis propè Herbipolim in deſcenſu Mogoni fluminis prima fundamenta jecit, tertiâ videlicet die menſis Martij; fundum offerentibus, & impenſas his, qui anno Volmari Abbatis IV. in illuminatione mulieris cœcæ fuerant, in Domini timore compuncti, & ad Ordinem Præmonſtratenſium converſi. E quo-

Digitized by Google

rum numero primus ejuſdem loci Præpoſitus fuit nomine Joannes, qui & ſe pridem, & ſua in manus S. P. Norberti reſignaverat. Cujus devotionem ejus germani Heinricus, & Libolfus ſecuti, multa pro Dei-genitricis honore ad conſumationem dicti Monaſterij contulerunt.

MCXXIX.

Spira capitur, Conradus reconciliatur.

Anno Volmari Abbatis IX. Lotharius Rex civitatem Spirenſ. Conradi partes denuo ſequentem ab Idibus Julij úſque ad Calend. Januarij fortiſſimâ iterum obſidione vallavit, nec deſtitit, donec eam potenter tandem obtinuit. Dux Conradus in eadem urbe tanquam tutiſſimo præſidio inventus, & ad Regem Lotharium perductus veniam commiſſorum in eum humiliter petijt, & impetravit.

Eodem anno Halberſtattenſis Epiſcopus Otto delatione Canonicorum ſuorum Romæ apud Honorium Papam accuſatus de Simoniâ, & convictus, quòd pro conſecratione cujuſdam Eccleſiæ XXX. ſolidos accepiſſet, tanquam Simoniacus per ſententiam Patrum à Pontificatu deponitur. Cui ex Canonicis ejuſdem Eccleſiæ quidam Rudolphus nomine ſucceſſit. Heinricus etiam Virdunenſis Epiſcopus per Matthæum Albanenſem Epiſcopum, & Apoſtolicæ Sedis Legatum pro ſimili tranſgreſſione deponitur.

Fridericus Archiep. Colon. reconciliatur

Anno prænotato Fridericus Colonienſis Archiepiſcopus, qui eatenus Regi Lothario rebellis, & contrarius extitit, reconciliatus in gratiam ejus ſuſcipitur. Bruno quóque Præſul Argentinenſis ab Eccleſia ſua jam per annos quatuor expulſus, interventu Reginæ, & Epiſcoporum in gratiam à Rege recipitur.

Anno etiam memorato, quintâ die menſis Octobris audita fuerunt tonitrua nimis terribilia, coruſcationes quóque, & fulgura ſubſecuta cum tempeſtate ingenti, quæ tam in ædificijs, quàm in arboribus, & vinetis multa mortalibus intulerunt damna cum plurium interitu pecorum.

Eodem anno in feſto Dominicæ Reſurrectionis Philippus Ludovici Regis partium Gallicanarum filius adhuc puer cum magna ſolemnitate in Eccleſia Rhemorum, adhuc patre vivente, ídque jubente coronatur in Regem, & inungitur more Gallorum. Qui puer vix biennio poſteà, cùm die quâdam in civitate Pariſiorum in equo per plateam regio veheretur apparatu, porcellus à caſu diſcurrens, & fugâ, ut fieri ſolet, turbatus, pedibus caballi ſe ſubmiſit, & regulum cum equo præcipitem dedit; qui fractâ cervice in eodem loco exſpiravit. Et ob hanc rem porci omnes ab ipsâ civitate decreto Regio arcentur.

Anno prænotato Eckardus ex Monacho hujus Hirſaugiani Cœnobij primus Abbas Monaſterij S. Laurentij Martyris in Vraugia Herbipolenſis Diœceſis, de quo ſupra diximus anno Brunonis XIII. ſequentem epiſtolam ſcripſit Volmaro Abbati.

Exemplar Epiſtolæ Eckardi ad Volmarũ Abbatem.

Digniſſimæ Reverentiæ, Reverendiſſimæq; dignitatis Viro, Domino Volmaro Hirſaugienſium Abbati, eiſdemq; præcipuis nimirum membris capitis ſummi frater Eckardus, cæteraq; S. Laurentij perexigua familia: ſi quid valent orationum, vel ſervitutis pauperum xenia. Spirituali plurimarum filiarum Matri Hirſaugiæ, nondum ad incrementum perducta gratias agit ingentes filia cæteris jure deſpectior Vraugia: arbitris etiam internis ſemper implorat præmia pro benefi-

Digitized by Google

beneficijs scilicet nobis à vestra clementia gratis impensis : per quæ tam erga nos, quàm super cunctos necessitatem patientes materna viscera recludere soletis. Ad hæc iterum, iterúmque pedibus vestris advoluti mente, & spiritu petitionem nostram continuam auribus clementiæ vestræ suggerere non cessamus : quatenus novellam plantationem Vineæ Domini Sabaoth, quam apud nos initiastis, neglectui non tradatis, sed servo Domini Ottoni Episcopo (cujus legatione fungimur) hanc suæ charitatis vicissitudinem rependentes, aliquem nobis ad præsens seniorem destinetis, quem vos seniorem noveritis ; cujus apud nos irrigetur solertiâ, quod benignè plantastis. Remisimus etiam fratrem præsentem Conradum, paupertatem nostram tædio habentem, vestráque spirituales divitias spiritu fervente sitientem, testimonium illi perhibentes, quòd fideliter nobiscum conversatus tam honori vestro, quàm utilitatibus nostris non segniter hactenus per omnia insudaverit. Nunc autem, ut omnimodis affirmat, obitûs sui vicinitatem pertimescens, in vestro sanctissimo Collegio potissimè, ac novissimè inveniri desiderat. Valeat, vigeat, & in æternum coram Christo vivat sanctitas vestra, inveniat etiam nunc, & semper in conspectu vestro gratiam humilitas nostra.

Seniorem sibi petit transmitti.

Conradum remisit Hirsaugiã.

MCXXX.

Anno Volmari Abbatis X. Præpositura Monasterij S. Joannis Baptistæ in Ringaugia Moguntinæ Diœcesis propè Vinicellam Ordinis nostri, quam Ruthardus Archiepiscopus Moguntinus anno Brunonis tertio fundavit, & Monasterio S. Martyris Albani subjecit, per Adelbertum Archipræsulem Ruthardi successorem de consensu Wernheri Abbatis prædicti Cœnobij D. Albani Martyris in Abbatiam erigitur, & Eigilvvardus Abbas ibidem primus ordinatur, vir tam in divinis scripturis eruditus, quàm morum honestate præcipuus.

Præpositura S. Joannis fit Abbatia.

His etiam temporibus Comites de Lurburg Monasterium Ordinis nostri construxerunt in loco, qui dicitur Gronavve, in finibus Trevirensis Diœcesis uno à Schönaugiensi supra dicto Cœnobio, & duobus à Rheno distans milliaribus, in quo Monachos sub imperio conversantes Abbatis posuerunt, quibus vitæ necessaria ad serviendum Domino secundùm D. Patris nostri Regulam providerunt. In hoc Monasterio Caput S. Sebastiani Martyris ostenditur, quod fundatores dono Papæ Honorij II. Româ transtulisse perhibentur.

Anno prænotato Honorius Papa II. moritur, cui mox in Pontificatu Patrũ electione successit Innocentius II. patriâ Romanus, Gregorius anteà dictus, & præfuit annis tredecim, vel, ut quidam scribunt, decem & octo ; vir certè optimus, & qui multa sustinuit adversa, & tamen à bonis studijs non cessavit. Nam Romani quidam seditiosi muneribus, & promissionibus corrupti quendam Petrum Leonis contra Innocentium Antipapam erexerunt, qui Anacletus dictus est, & magnam Ecclesiæ turbationem suscitavit. Unde Papa Innocentius Romanorum perfidiam declinans per Pisas venit in Galliam, & duobus celebratis Concilijs, altero in Taramonte, altero Leodij omnium sententiâ Pontificum verus Christi Vicarius declaratus est, & Petrus Leonis condemnatus.

Innocentius secundus fit Papa.

His temporibus Fridericus Archiepiscopus Colonienſis Monasterium in Insula Rheni Fluminis inter Bunnam & Andernach, quæ dicitur Insula Rolandi, constructit, in quo multitudinem Virginum Omnipotenti

tenti Deo in Caſtitate mentis, & corporis famulantium collocavit, quibus & neceſſaria ſecundùm Regulam noſtri Ordinis providit.

Eodem anno Nürenbergenſes ad obedientiam Regis Lotharij venientes Conrado, ſicut diximus, jam humiliato caſtrum cum oppido tradiderunt.

Circa hæc tempora Comes quidam Foburgenſis Deum bonorum ſuorum cupiens habere hæredem, nobile illud Ordinis noſtri Monaſterium Richenbach in Bavaria novum à fundamentis conſtruxit, in quo Monachos ſub Abbate ſecundùm Regulam ſancti Benedicti Deo ſervientes poſuit, quibus vitæ hujus neceſſaria copiosè contulit.

His etiam ferme temporibus Otto Comes de Scheurin in Bavaria conſentientibus ſibi, & cooperantibus Conrado Comite, Ottone Comite Dogaviæ, Ottone altero Comite Palatino in Witelſpach, & alijs octo Comitibus, qui partem, titulum, & inſignia de ipſo Caſtello & Comitatu Scheüren ferebant, deſtructo Caſtro, quod jam nimiâ vetuſtate minabatur ruinam, Monaſterium Servorum Dei Ordinis noſtri in eodem loco conſtruxit, & magnificè dotavit, quod conſecrari ſub honore beatiſſimæ Dei-genitricis Mariæ obtinuit.

Comitis impia temeritas.

Erat unus inter Comites homo rudis, & temerarius nomine Arnoldus, qui nec pretio, nec prece induci potuit, ut jus ſuum Beatiſſimæ Virgini Mariæ pro conſtruendo Servorum Dei Cœnobio reſignaret. In illo autem die, quo cæteri ſuas portiones publicâ traditione Matri Miſericordiæ hilariter obtulerunt, temerarius ille furore ſuccenſus, propriam cum ira chirotecâ projecit in aëra dicens: *Veni Domine Diabole, cape meam hujus Caſtelli portionem, quoniam omne jus meum ad illud tibi do, trado, & liberâ voluntate reſigno.* Mox Dæmones inviſibiles chirotecam viſibilem rapientes per aëra deportârunt cernentibus cunctis; quæ nuſquam poſteà comparuit. Nec dubium, qui chirotecam abſtulit, etiam offerentis animam exſpectavit.

Partē ſuum diabolo tradit.

MCXXXI.

Anno Volmari Abbatis XI. Indictione Romanorum IX. Lotharius Rex cum Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prælatis, átque Principibus multis ad Concilium ſuper tunc præſenti ſchiſmate inter Innocentium & Anacletum apud Leodium Urbem Lothatingiæ indictum profectus, advenientem illò ipſum Papam Innocentium ſumma cum Reverentia ſuſcepit, cui & contra Petrum Leonis invaſorem Sedis Apoſtolicæ ſuffragium promiſit. In quo Conſilio Innocentius Papa verus Chriſti vicarius omnium conſenſu acclamatus eſt; invaſor autem Sedis ſanctæ condemnatus.

Celebratur Synodus Moguntiæ.

Eodem anno Rex Lotharius Synodum aliam Epiſcoporum & Abbatum in Moguntia convocari fecit, cui & ipſe cum certis principibus interfuit; in qua Matthæus Albanenſis Epiſcopus Apoſtolicæ Sedis jam per triennium in Germania Legatus præſedit. In hac Synodo fuere præſentes inter multos, quorum nomina ignoramus, Adelbertus Archiepiſcopus Moguntinus; Adelbero Archiepiſcopus Trevirorum, S. Otto Epiſcopus Bambergenſis, Embricho Epiſcopus Herbipolenſis, Buggo Epiſcopus Wormatienſis, Sigefridus Epiſcopus Spirenſis, Bruno Epiſcopus Argentinenſis, Rudolphus Halberſtatenſis Epiſcopus, Bernhardus Epiſcopus

Digitized by Google

ſcopus Padelbornenſis: Udalricus quóque Abbas Fuldenſis; Volmarus Abbas hujus Monaſterij Hirſaugienſis, & alij multi Abbates. Iterum Innocentius verus Papa declaratus eſt.

Anno prænotato mortuus eſt Fridericus Archiepiſcopus Colonienſis fundator, ut ſupra diximus; Cœnobij Sanctimonialium Ordinis noſtri in Inſula Rolandi, vir prudens, & in cunctis actionibus ſuis magnificus Regibus metuendus atq; Principibus. Obijt autem in Caſtello Wolckenberg dicto, quod ipſe novum à Fundamentis in cacumine altiſſimi montis prope Drachenfels conſtruxerat; illóque infirmus pro aëris ſalubritate portari ſe fecerat. Ad hunc Præſulem Rupertus Tuitienſis plura ſcripſit Volumina. Poſtquam judicio Regis ac Principum ac trium Cardinalium in Colonia tunc nomine Papæ Innocentij præſentium Bruno Præpoſitus S. Gereonis Adolphi Comitis de Altenae Filius contra Voluntatem plurimorum in Arciepiſcopum Colonienſis Eccleſiæ ordinatus eſt. Fridericus Archiepiſcopus Colonienſis moritur.

Eodem quóque anno Lotharius Romanorum Rex expeditionem movit in Danos, & Sclavos Romano Imperio, & ſuis mandatis rebelles, & inobedientes, quos facto congreſſu compulit obedire.

Hoc ipſo etiam anno Egbertus Monaſterienſis Eccleſiæ Præſul quondam Decanus principalis Eccleſiæ Colonienſis, in ordinatione Brunonis Archiepiſcopi Coloniæ exiſtens ibidem moritur: cujus cadaver ad propriam relatum in ſuâ Eccleſiâ ſepelitur; cui Wernherus ſucceſſit. Egbertus Epiſcopus Monaſterienſis moritur.

His quóque temporibus Comes quidem dives, & potens de Monte Belgradi, Monaſterium Ordinis noſtri fundavit ſanctæ Walpurgis in Diœceſi Argentinenſi, quod tribus à Wiſſenburgio, & uno ab Hagenavve oppido milliaribus diſtat: in quo Monachos ſub norma Sancti Benedicti, & imperio Abbatis Domino militantes continuè collocavit; quibus, & hujus vitæ neceſſaria pro ſuſtentatione copioſè ordinavit. Aliud quóque Cœnobium Sanctimonialium, quod Bibelis nuncupatur, haud procul à dicto Sanctæ Waldpurgis Monaſterio idem Comes in eodem nemore conſtituit, in quo multitudinem Virginum Omnipotenti Domino in puritate mentis, & corporis die ac nocte famulantes poſuit, quibus etiam prædia, & redditus annuos competentes dedit.

Prima hujus Cœnobij Abbatiſſa memorati Comitis, & Fundatoris unica filia fuit, quæ deſiderio cæleſtis patriæ ſuccenſa, mundum pro Chriſti amore ſprevit, & ſanctum Monaſticæ converſationis habitum ſuſcepit: Nomen ejus Gunthildis erat, quum Incolæ ſymoputo Vocabulo Sanctum Guntum conſueverunt appellare. Hæc Virgo ſanctæ converſationis Verbo, & exemplo gregem ſibi commiſſum ad pietatem inſtituit, & miraculis clara tandem ſexto Calendas Decembris in Domino quievit, ſepulta in medio Eccleſiæ ante altare Sanctæ Crucis.

Claruit his quóque temporibus in hoc Hirſaugienſi Cœnobio Conradus Monachus, qui nomen ſuum ex humilitate occultans peregrinum ſe in ſuis lucubrationibus nuncupat. Beati Wilhelmi quondam auditor atque diſcipulus, vir in omni ſcientiâ ſcripturarum doctiſſimus, & non minus Religionis obſervantiâ venerandus: qui ſub nomine peregrini ſcripſit multa præclara opuſcula; de quibus extant ſubjecta: Ad Theodoram Sanctimonialem opus inſigne, quod prænotavit Speculum Virginum Opuſcula Monachi Conradi Hirſaug.

Digitized by Google

libri VIII. In Evangelium per circulum anni Volumen magnum. De Vita Spiritûs & Fructu Mortis liber 1. Et alius quidam prænotatur Matricularius lib. 1. Didaſcolon liber 1. De Muſica & differentia Tonorum lib. 1. De laubus S. Benedicti carmine heroico lib. 1. Sermones quoque varios. Homilias, ſimul & Epiſtolas plures eleganter compoſuit, quarum mentionem facere ſingularim nimis prolixum foret, & tædioſum.

Multis annis monachorum ſcholis in hoc Cœnobio præfuit, & plures diſcipulos inſignes, atque doctiſſimos educavit. Obijt tandem Octogenarius cum Patribus ſuis in majori Cœnobio ut ſervus Chriſti ſepultus.

MCXXXII.

Druttwinus ex Monacho Hirſaugienſi Abbas primus moritur.

Anno Volmari Abbatis duodecimo, indictione Romanorum decima: moritur Druttvvinus ex Monacho Hirſaugianæ Congregationis primus Abbas in Breytenauvve homo ſanctæ ac religioſiſſimæ converſationis: anno regiminis ſui tertio decimo: & in Eccleſia Monaſterij ſui cum debito ſepelitur honore: de quo latius eſt dictum anno Brunonis Abbatis quarto decimo. Multa fecit bona pro Dei honore & plures ad conſummandum ſtructuras Monaſterij à Wernhero Comite inceptas, labores hilari devotione impendit. Quo mortuo fratres curâ paſtoris deſtituti legationem miſerunt ad Volmarum hujus Cœnobij Venerabilem principem poſtulantes ſibi Abbatem in locum demortui quem judicaret idoneum deſtinari. Qui Seniorum ſuorum præhabito ex more conſilio miſit eis ſanctum & Venerabilem monachum nomine Henricum in divinis ſcripturis egregiè doctum, & morum integritate ſine dubio ſanctiſſimum. Qui veniens ad Breytenavve cum magna exultatione à fratribus ſuſceptus: & per Adelbertum Archiepiſcopum Moguntinum in Abbatem ordinatus præfuit gregi dominico ſibi commiſſo in ſolicitudine Charitatis.

Sanctus Henricus fit ſecundus Abbas in Breytenauwe.

Qui cum eſſet in omni varietate ſcripturarum eruditus ſcripſit non parvæ utilitatis opuſcula, è quibus nos vidimus ſubnotata. Dialogum in perſona divitis epulonis & Lazari pauperis in ſinu Abrahæ quieſcentis, quem prænotavit de Contemptu ſæculi. Et ſic incipit: *Inſtabilis regni vir amator.* Volumem quoque multarum orationum ſupplicatoriarum ad Deum & ſanctos, quod ſic incipit: *O Ærumnoſa mea anima.* Librum de Conflictu virtutum, & vitiorum: qui ſic incipit. *Cum varijs vitijs virtutum diſcere ſcriptis.* De duodecim abuſionibus librum unum, qui ſic incipit: *Conſtat abuſiva bis ſex mundi fore dicta.* De lapſu primi hominis & rædio exilij præſentis librum unum, qui ſic inicipit: *Ade pecare ſerpens.* De Civitate cujus nomen Dominus ibidem librum 1. qui ſic incipit: *Quo non fruitus libeat cum ſcribere munus.* De habitu Virginum lib. 1. qui ſic incipit: *Chriſte ſalus cuncta.* De memoria mortis lib. 1. qui ſic incipit: *Quid genus humanum.* De Domino noſtro JESU Chriſto lib. 1. Qui ſic incipit: *Pauperior cunctis ego.* De Myſtico Corpore Chriſti lib. 1. Qui ſic incipit: *Urbem Catholicam.* De fide Catholica. lib. 1. qui ſic incipit: *Filius Eccleſia verus qui percupit eſſe.* Floſculorum lib. 1. qui ſic incipit: *More meo campo Scripturæ.* Hymnorum vario genere metri lib. 1. qui ſic incipit: *Laus tritici ſit mortuo grano.* Epiſtolarum ad diverſos lib. 1. qui ſic incipit: *Venerabili Carnotenſium Præſuli Henrico pro poſſibilitate.* Hujus viri ſanctiſſimam vitam virtutibus, & miraculis plenam in ſæpe dicto Monaſterio Breytenauvv, vidimus ſermone luculento deſcriptam.

Multi

Digitized by Google

Multi quoque viri nobiles, & docti famâ ſanctitatis ejus excitati ſub ejus magiſterio militaturi Domino, ſanctæ Converſationis habitum ſuſceperunt. Inter quos non ultimo loco videtur æſtimandus Comes de Schônberg Adelbertus dives, & potens in ſæculo: qui contemptis mundi honoribus, divitijs, & voluptatibus cunctis, pro Chriſti amore in eodem Cœnobio Monachus factus eſt, & in tanta vitæ ſanctimonia vixit ut mortuus miraculis coruſcârit. Ad hunc Henricum Rupertus Abbas Lynzburgenſis per Sigefridum Spirenſem Epiſcopum ut ſupra diximus volmari Abbatis anno quarto propter novam vitæ ſingularitatem corigendus, fuit relegatus. Comes de Schonberg fit Monachus.

Anno prænotato S. Hugo Granapolitanus Epiſcopus primâ die menſis Aprilis quæ fuit ſextâ feriâ ante Dominicam Palmarum moriens ad Dominum migravit. Anno ætatis ſuæ octuageſimo Pontificatûs autem quinquageſimo ſecundo: cujus vitam virtutibus, & miraculis plenam Gvvigo quintus Carthuſiæ Prior deſcripſit. S. Hugo Epiſcopus Granopolitanus.

Eodem quoque anno mortuus Cuno ex Abbate Monaſterij ſancti Michâelis in Segeberg Ordinis noſtri Colonienſis Diœceſis, Epiſcopus Ratiſponenſis Eccleſiæ in Bavaria, de quo diximus anno Volmari Abbatis 6. & in Eccleſia ſua Principali, cum honore ſepelitur debito: vir certè doctrinâ & morum integritate venerabilis, qui non minus exemplo bonæ actionis, quàm verbo dignum ſe paſtorem præbuit. Cuno Epiſcopus Ratiſponenſis obijt.

Hoc ipſo quoque anno mortuus eſt Bertholdus Hildesheimenſis Epiſcopus in Saxonia cui Bernardus ejusdem Eccleſiæ Præpoſitus Fratrum Electione ſucceſſit, qui Corpus S. Gothardi quondam ex Monacho N. Ord. Hildeshemenſis Epiſcopi de terra levavit cum ingenti honore, & exultatione populi Civitatis, quod annis nonaginta quinquein tumulo jacuerat ſepultum; de cujus ordinatione diximus anno vacante Monaſterio xxi. Bernhardus fit Epiſc. Hildesheimenſis.

Circa hæc tempora contigit res nova, & ſatis miranda in prænominata Hildeshemenſi Diœceſi. Nam ſpiritus quidam corpore fictitio aſſumpto quoties voluit multis hominbus in habitu ruſtico apparuit, viſibilis pileum geſtans in capite unde & pileatus, in vulgari verò Saxonico Hudekin ab incolis terræ palam dicebatur; loquens & ridens delectabatur eſſe cum hominibus; ad interrogata reſpondit & plura miranda fecit. Hudekin ſpiritus in Saxonia plura fecit miranda.

Burchardo Comite de Luca per Hermannum Comitem de Wynſenburg interfecto cum in ultionem hujus necis multi Principes & nobiles non injuriâ perſequerentur homicidam, fugere tandem & exire Patriam miſer compulſus fuit. Quâdam nocte cum Nobiles certi condixiſſent inter ſe ut Caſtellum Wyſenburg perſcalas appoſitas invaderent, & ſuis uſibus manciparent; præfatus Spiritus Hudekin dormientem in ſtratu ſuo Bernhardum Hildesheimenſem Epiſcopum (cujus feudum erat Comitatus occiſoris) accedens ſuſcitavit eum dicens: ſurge Papa, quoniam niſi properes cito, caſtrum Wynſenburg per tales ſic & ſic nocte iſtâ capietur; Qui conſurgens milites ad præoccupandum caſtellum miſit, quibus occultè ingreſſis, & munitionibus præoccupatis ſtatim etiam veniunt conjurati, qui omnes à prioribus quos adeſſe neſcierant, ſunt interfecti. Et tali modo caſtellum cum ipſo Comitatu Hildesheimenſi acceſſit Eccleſiæ. Imperatorum poſtea interveniente conſenſu, denique ſpiritus ille memoratum Pontificem & plures alios de multis ſæpe vel agendis vel caven- Comes de Winſenburg occiditur. Spiritus dormientem aviſſat Epiſcopũ.

Digitized by Google

Spiritus coquinam frequentat Epiſcopi.

dis opportunè ſatis prænonebat. In Curia quoque ipſius Epiſcopi ſpiritus morabatur frequentius, & in coquina ſæpius apparebat loquens, & miniſtrans cocis aliquando viſibiliter, aliquando verò inviſibiliter. Neminem læſit, neminem offendit, niſi prior ipſe læſus. Injuriarum tamen memor contumelias & irriſiones graviter ferebat, vicem inferentibus rependens. Unde cum tandem ex conſuetudine familiarior factus in coquina jam à nemine timeretur, puerulus quidam miniſtris ſubſerviens illum cæpit contemnere: contumelijs afficere & ſubſannare, ac quotiens potuiſſet immunditias coquinæ in eum proijcere. Qui cum ſeniorem culinæ ſæpius rogaret quatenus puerum ab inſolentia compeſceret; ille reſpondit tu ſpiritus es, & puerum times? Cui dæmonium: niſi puerum citò retraxeris ab inſolentia ſua, brevi quantùm illum timeam, experieris. Non poſt multos dies cum nocte quâdam puer in Coquina ſolus dormiret, venit ſpiritus & ſuffocatum illum, in fruſta conſcidit, ollaque impoſitum, aquaq; ſuperinfuſa, ut moris eſt ad ignem coquere cœpit. Quo facto, magnis vocibus cocum inclamitans dixit, veni coce deſcende velociter, & vide pulmentarium, quod tibi ad ignem compoſui. Territus cocus ad crepitum ignis & vocem ſpiritus, ſurrexit, deſcendit, puerum ſectum in olla reperit. Qui ſtupore concuſſus & furore commotus ſpiritui maledicere cœpit. Cui ille ceſſa iniquit à maledictis ne tibi ſimile contingat, quoniam ſæpius te rogavi, ut ab injurijs meis compeſceres illum & noluiſti: Ecce nunc vindicavi contumelias meas neceſſitate compulſus. Paucis exinde diebus elapſis cum aſſatura carnium verteretur ad ignem intravit ſpiritus, & coquo in ſuo miniſterio, ut fieri ſolet, mente aliorſum diſtractum, Spiritus è pera, quam ad latus portare videbatur, magnos, pingues, & horribiles nimium bufones extraxit: & manibus fortiter compreſſos putredinem eorum cum veneno aſſaturis inſtillavit dicens: Pro maledictionibus tuis coce, do tibi hanc pinguedinem venationis meæ. Ad cujus vocem cum ille converſus vidiſſet, quod agebatur per ſpiritum animo turbatus veru cum aſſaturis arripuit, & in ſpiritum fortiter cum impetu vibravit. Ille ſe fingens iratum dixit ad cocum: ſciens ſcito, quod hanc irrogatam nunc per te mihi contumeliam non tranſibo inultam, ſed opportunè vindicabo. Conſueverat autem ſpiritus noctu in turribus & muris caſtelli Pontificis more vigilum conſiſtere & clamare, ipſóſque dormientes in guardia cuſtodes excitare: & ſuis clamoribus ad vigilandum compellere. Quâdam igitur nocte more ſuo clamitans cocum juxta dormientem ad ſe vocat: pulchrum ſe quidpiam pollicens oſtenſurum; ſurgit cocus pontem illuſorium ſpiritûs arte fabricatum putans eſſe verum, nihil metuens aſcendit, in foſſatum cecidit, tibiam fregit. Ex doloris vehementia cocus flevit, ſpiritus riſit, & improperans jacenti dixit: Iterumne veru me in tua culina percuties coce? Jam ut pollicitus fueram, irrogatas mihi contumelias lætus vindicavi. De cætero negotijs tuis proſpiciens me non injuriabis. Vir erat in quodam oppido Saxoniæ pro ſuis negotijs neſcio quorſum profecturus, cúmque jam eſſet præcinctus ad iter, quaſi per contumeliam dixit ad eũ uxor ejus mulier videlicet impudica, & adultera. Tu proficiſceris in terras remotiores, & pro me quis jam erit ſollicitus? Cui per jocum reſpondit maritus: ſpiritus ille Hudekin audivi, quod bonus ſit ſocius, ipſius te curæ, ac ſollicitudini fovendam com-

Spiritus interfecit & coxit puerum.

Spiritus aſſaturâ bufonibus ſtillat.

Cocus ſpiritum cum veru verberat.

Hiſtoria ejuſdem ſpiritus ridiculoſa.

Digitized by Google

committo. His dictis abijt homo in viam ſuam. Quo abeunte poſuit mulier cum adulteris portionem ſuam, & cum ſucceſſivè plures advocaret amatores ſuos, cum nullo tamen, ſpiritu ſe interponente, mœchari potuit vel commiſceri. Mox enim ut aliquis mulierem contingere manibus tentavit, arreptum inviſibiliter ſpiritus de lecto projecit in terram. Cumq; hoc ipſũ ſingulis noctibus, & cum ſingulis amatoribus fieret; mulier incantatã ſe maleficio exiſtimans multis & varijs ſquillæ remedijs utebatur incaſſum, & truſtra. Etenim ſpiritu eam, cui erat commiſſa, inviſibiliter cuſtodiente, nemo ad ejus commixtionem accedere potuit. Viro tandem revertenti ſpiritus extra oppidum conſueto indutus habitu ruſtici pileatus occurrens dixit: gratus atque jucundus eſt mihi tuus adventus, utpote qui magno labore me relevabit. Ad quem ille quis inquit es tu, vel in quo te meus poterit relevare adventus? Cui ſpiritus: ego ſum inquit Hudekin bonus ille ſocius cui nuper abiturus tuendam commendaſti uxorem. Ecce reddo illam ſicut accepi corpore quidem caſtam, mente ut erat laſcivam. Sed rogo, & obteſtor te per caput tuum ô bone vir, ne abiturus deinceps tuam mihi committas uxorem. Nam juro per cælum, & terram quoniam ſi alterum oporteret, ex duobus, & mihi optio daretur, mallem omnes totius patriæ cuſtodire porcos à lupis quàm ſolam uxorem tuam à laſcivis, & turpibus amatoribus ſuis. Multa quoque, & alia tam ſerioſa quàm ridiculoſa ſpiritus ille patravit, quorum iſthic recenſere hiſtoriam nimis videretur tædioſum. Qui tandem à memorato Hildesheimenſi Pontifice per cenſuras Eccleſiaſticas eliminatus de patria recedere compulſus fuit. Poſthæc viſus in medio turbarum Aquiſgrani à quodam, de Saxonia viro & agnitus rogabat, ut pro ſuo apud Epiſcopum reditu ſupplicaret, homo verba ſpiritus ad Pontificem retulit, ſed reditus non eſt conceſſus.

Non permiſit ſpiritus adulterium fieri.

Maluit ſpiritus cuſtodire porcos quàm mulierem.

A patriâ ſpiritus per cenſuras pellitur.

MCXXXIII.

Año Volmari Abbatis XIII. Lotharius Rex ad preces Innocentij Papæ II. magno ſuorum Principum, Epiſcoporum, Abbatum atque Nobilium congregato exercitu Romam profectus eſt, Antipapa Petri Leonis fugiente ad inthronizandum ipſum Pontificem in Sedem Apoſtolicam. Iter agens per Italiam munitiones quaſdam ſibi obſiſtentes cœpit, ac tandem penultimâ die menſis Aprilis urbem ingreſſus magno honore à Romanis ſuſceptus eſt, & quia ſchiſma Deo permittente cum morte Petri Leonis nondum finem habebat: Innocentium faventibus Romanis in Sedem Petri Apoſtoli Chriſti locavit, & omnes in ejus obedientiam jurare compulit, donec deinceps maledicti ſchiſmatis turbatio ceſſavit, lætantibus cunctis, qui pacis diligebant largitorem.

Lotharius Rex Romã proficiſcitur.

Iñocentius Sedi ſuæ reſtituitur.

Poſthæc quartâ die menſis Junij anno prænotato Innocentius Papa II. defenſorem ſuum Lotharium Regem in Eccleſia S. Joannis Lateranenſi aſtantibus Clericis & populo civitatis pene innumerabili, cum magna pompa imperiali diademate coronavit: ne tantis laboribus & impenſis viri pro ſe factis videretur ingratus, nec enim parva erant, quæ pro ejus honore fecerat. Rebus poſthæc in Italia compoſitis Imperator ad Germaniam revertitur, habens in comitatu ſuo S. Bernardum Abbatem.

Lotharius Rex Imperator coronatur.

Anno prænotato IV. Nonas Auguſti Lunâ XXVII. horâ diei ſextâ, defectio ſolis, quam Ecclipſin Græci nominant facta eſt magna, ita, quod

Solis defectio Aquarum inundatio.

Digitized by Google

ſtellæ clarè viderentur apparere in cœlo. Aëris deinde magna inæqualitas, & pluviarum inundatio multa ſubſecuta eſt.

Eodem anno filius ſororis Lotharij Imperatoris Hollandiæ videlicet Comes à Godfrido, & Hermanno fratribus de Cuch, Trajecti occiſus fuit, in quos vindicta gravis poſtea ut merebantur capitum ablatione proceſſit.

Cœnobiũ Eberbach fundatur.

His temporibus Monaſterium Eberbach Ciſtercienſis Ordinis Sancto Bernardo inſtante per Adelbertum ſeniorem Archiepiſcopum Moguntinum in Ringaugia conſtruitur in loco, qui ab incolis terræ Eberbach dicitur, & diſtat à Moguntia duobus fermè milliaribus in Rheni deſcenſu, in quo idem venerandus Pontifex poſt ultima fata ſepulturam accepit.

Guigo Carthuſiæ Prior quintus.

Circa hæc tempora claruit Guigo quintus Prior Carthuſiæ majoris, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus litteris egregiè doctus, ingenio ſolers, memoriâ tenax facundiâ admirabilis, exhortatione efficaciſſimus, qui anteceſſores ſuos famâ, & auctoritate longè præceſſit, ſub cujus Prioratu Ordo Carthuſienſis in ſex domibus de novo conſtructis incrementa ſumpſit. Hic ad mandatum Innocentij Papæ II. vitam S. Hugonis Granopolitani Pontificis eleganti ſermone conſcripſit, Epiſtolas D. Hieronymi correxit, & emendavit. Denique ſcripſit, etiam multas, & devotiſſimas Epiſtolas ad diverſos, ſed & alios complures tractatus devotionis compoſuiſſe dicitur, qui ad notitiam noſtræ lectionis non venerunt. Moritur tandem virtutum plenus meritis XXVII. die menſis Julij Anno ætatis ſuæ LIV. converſionis XXX. Prioratûs verò ſui XXVII. Anno ſcilicet Volmari Abbatis Hirſaug: XVII. Hugo etiam de S. Victore Pariſienſis hæc tempora tam vitæ merito quam eruditione ſcripturarum omnimoda reddidit clariora: qui quanta ſcripſerit, quàm pulchra, quàm utilia & ſancta, in in libro de ſcriptoribus Eccleſiaſticis ſufficienter oſtendimus. Magna inter ipſum, & D. Bernardum Abbatem Clarevallenſem amicitia in Chriſto coaluit: quod ex utriuſque libris & Epiſtolis facillimè conijcitur. Sunt, qui dicant eum patriâ fuiſſe Theutonicum & in Saxonia natum, quod nos verum comprobare certò non poſſumus.

Lucas S. Cornelij Abbas Doctor.

Claruit his etiam temporibus Lucas Monaſterij S. Cornelij noſtri Ordinis Abbas in ſcripturis ſanctis continua exercitatione peritus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, in exponendis ſacris voluminibus nobile ingenium conſecutus, qui memoriam ſui varia ſcribendo ad notitiam poſteritatis cum laude tranſmiſit. De cujus tamen lucubrationibus pauca in manus pervenerunt. Extat ejus in Cantica Canticorum lib. I. In Evangelium Matthæi liber. I. In Evangelium Joannis liber I. Sermones multi ad Fratres: & alia.

Opuſcula hujus Lucæ Abbatis.

Odo Abbas S. Remigij Doctor.

His quoque temporibus claruit in Gallia Odo Monaſterij S. Remigij noſtri Ordinis Abbas in dioceſi Remorum vir in omni varietate ſcripturarum doctus, & in obſervantia Regularis diſciplinæ vigilantiſſimus Guigonis ſupradicti Carthuſiæ Prioris amicus, & fautor ſingularis, qui ſcripſit inter cætera de vita, & miraculis Divi Remigij lib. 2. De Operibus Charitatis lib. I. De Inſtitutione Monachorum lib. I. Cætera quæ compoſuit ad notitiam noſtræ lectionis adhuc minimè venerunt. Ejus conſilio & auxilio domus nova Montis Dei Carthuſienſis Ordinis fundata eſt.

Gra-

Digitized by Google

Gratianus Monachus Claſſenſis Cœnobij in Italia noſtri ordinis his temporibus magno apud doctos in pretio fuit. Qui cum eſſet vir tam in divinis ſcripturis quàm in ſæcularibus litteris doctiſſimus ut multis proficeret ejus eruditio in ſalutem, ſcripſit non ſine magno labore quatuor libros Decretorum, opus profectò maximis laudibus celebrandum; quod concordiam diſcordantium Canonum prænotavit; Et ab Eugenio Papa tertio fuit approbatum. Alia verò ſiqua compoſuit, noſtram fugiunt lectionem. Gratianus Monachus Doctor.

Claruit his quoque temporibus Hugo de Folieto Monachus Corbejenſis Cœnobij noſtri Ordinis in Gallia, vir in divinis ſcripturis multùm eruditus, ingenio ſubtilis, eloquio dulcis, vitâ & converſatione devotiſſimus, qui ſcripſit de clauſtro materiali librum unum, de clauſtro ſpirituali lib. 1. de clauſtro animæ lib. 1. de clauſtro Paradiſi lib. 1. de Carcere inferni. lib. 11. Sermones quoque & Epiſtolas plures ad diverſos. Reliquorum ejus operum notitiam non habemus. Hugo Folieti Monachus Doct.

MCXXXIV.

Anno Volmari Abbatis quarto decimo Lotharius Imperator Paſcha Domini cum multis Epiſcopis atque Principibus celebravit in Saxonia Urbe videlicet Halberſtattenſi, ubi Danorum Rex magnus & ſe, & ſua in poteſtatem Lotharij tradidit, fidelitatis juramentum denuo fecit, obſides dedit, & quod nec ipſe nec ſui ſucceſſores ſine Imperatoris conſenſu deinceps regnare debeant in Dacia litteris voluntate ſpontaneâ confirmavit. His ritè peractis in Daciam reverſus eſt, & in die ſancto Pentecoſtes cum Patre ſuo Nicolao Epiſcopis quinque, præsbyteris ſex à Danis occiditur. Dacia Romano ſubeſt Imperio.

Eodem Anno Lotharius Imperator diem Pentecoſtes celebravit in Mersburg ubi Filiam ſuam Gertrudem Henrico Duci Bavariæ cognomento ſuperbo, dedit uxorem, tradens ſibi ducatum Saxoniæ in perpetuam hæreditatem. Et ex eo tempore Henricus dux Saxonum fuit ſimul & Bavarorum. Qui cum eſſet vir dives, potens, fortis & audax multa ſocero defuncto prælia movit, & maximis conatibus licèt fruſtra ad imperium anhelavit. Iſte dux Henricus ſuperbus ex memorata filia Imperatoris Lotharij genuit Henricum cognomento Leonem Saxoniæ ducem virum bellicoſum, audacem & ſtrenuum; de quo veteres Germani Poeſe miranda finxerunt, vulgari canentes in Carmine atque in tapetis Principum, ac parietibus aularum pingentes ejus confictæ & fabuloſæ peregrinationis hiſtoriam. Quomodo videlicet corio inſutus equino & à griffionibus raptus periculum evaſerit maris, pereuntibus ſocijs cunctis cum avibus pugnaverit, draconem occiderit, per mare cum leone tranſierit, & tandem uxore ſua Mechtilde (quæ filia Regis fuit Anglorum) nuptias cum novo celebrante marito, miniſterio dæmonis una cum leone ſuo ad Caſtellum ſuum reductus fuerit; annulúmque uxori per janitorem miſerit, & agnitus nuptias diſſipaverit, ſimiliáque his alia multa, quæ magis conficta quam vera geſtorum ejus ſeriem myſticè ſignificant. Conſueverunt enim veteres Germani ſtudia geſtúſque imitantes Græcorum, à quibus duxerunt originem, fortia Principum ſuorum acta in Carmen & Cantilenas reducere, & mortalium facta, Deorum immortalium geſtis ſub figurarum & ænigmatum reſtringendo ſymbolis comparare. Henricus Dux Bavariæ & Saxoniæ. Hiſtoria Ducis Brunſuicenſis. Fabuloſa Ducis Henric. Hiſtoria. Mos Veterum Germanorum.

Quod

Quod factum in hoc duce Henrico non dubitaverim, cui propter fortitudinem, audaciam & res geſtas cognomen attribuêre Leonis: & veritatem hiſtoriæ ſub myſterio reponentes ſupra mortalium efferre metas hominem ſtuduere mortalem. Ab iſto duce Henrico nobiliſſimo qui hodie ſunt Duces Brunſuicenſes, Luneburgenſes & de Caſtro Leonis omnes deſcenderunt ſicut patebit legenti hiſtoriam.

S. Norbertus Archiepiſcopus obijt.

Anno prænotato mortuus eſt S. Norbertus Archiepiſcopus Magdeburgenſis in Saxonia: inſtitutor primus Ordinis Præmonſtratenſis vir magni apud Deum meriti: cujus ſacrum corpus majoris Eccleſiæ ſancti Mauritij Canonici ad ſe pertinere cum dicerent quorum fuit Archiepiſcopus: fratres S. Mariæ contradicentes ſibi deberi potius quorum inſtitutor fuit Ordinis affirmârunt. Sed piâ eorum contentione ad Imperatorem delatâ corpus datur fratribus Ordinis in Eccleſia ipſorum ſepeliendum. Obijt autem S. iſte Norbertus octavo die Menſis Julij poſt quem Conradus cujuſdam comitis filius Archipræſul ordinatur.

Cœnobiũ S. Jacobi Herbipolis conſtruitur.

Eodem quoque Anno rediens à Moguntia Eubricho Herbipolenſis Eccleſiæ præſul Monaſterium S. Jacobi Majoris Apoſtoli cui Domino miſerante præſedeo indignus ego Joannes Trithemius Abbas, in ſub Urbano prænominatæ Civitatis conſtruere cœpit quod temporis ſucceſſu perficiens, Monachos ſub Abbate & Regula Sanctiſſimi Patris noſtri Domini Benedicti Chriſto ſervientes in eo collocavit, quibus hujus vitæ neceſſaria tam ipſe quàm fideles mediocriter providerunt.

S. Macharius primus Abbas miraculis clarus.

Primus autem ejuſdem Cœnobij Abbas fuit Macharius Natione Scotus vir magnæ ſanctitatis, qui multis & in vita miraculis claruit, & mortuus. In orationibus ad Dominum ſemper fuit pervigil, & devotus mente ſimul & corpore Chriſto deditus, & in ejus amore ſuſpenſus. Duram pro Salvatoris honore vivendi Regulam ſubivit, & magna corpus ſuum abſtinentiâ caſtigavit. Vinum non bibit & omnes ciborum delitias ut venenum & animæ peſtem declinavit. Vinum coram multis Eccleſiæ Prælatis in aquam oratione mutavit: Romæ poſitus ſedénſque ad menſam Eugenij Papæ tertij caſum turris in Herbipoli mente raptus in ſpiritu vidit, & alia complura miracula fecit. Moritur tandem plenus ſanctitate anno Volmari Abbatis. xxxiii.

MCXXXV.

Corpus S. Matthiæ reperitur Treviris.

Anno Volmari Abbatis xv. Indictione Romanorum xiii. inventum eſt corpus S. Matthiæ Apoſtoli Treviris in Monaſterio D. Eucharij Trevirorum primi Archiepiſcopi, quod ex eo tempore S. Matthiæ vocabulo nuncupatur.

Bruno Archiepiſcopus, Fridericus Dux

Eodem anno Colonienſium Archiepiſcopus Bruno, & Fridericus Alſatiæ Dux aliquamdiu non bene cum Imperatore Lothario ſentientes interventu Epiſcoporum, & Principum; in ejus gratiam recepti ſunt.

Convent' fit Principum in Saxonia.

Anno etiam prænotato in feſto Pentecoſtes Imperator Lotharius Conventum Principum in Magdenburg habuit magnum. In quo Rex Danorum, & Dux Polonorum, Dux quoque Bohemorum, Dux Suevorum, Dux Bavarorum, & Saxonum cum multis alijs Principibus comparuerunt, qui omnes Imperatore jubente firmiſſimam pacem in toto Regno Germanorum ſervandam decennio juraverunt.

Hoc ipſo Anno Lotharius Imperator Moniales, quæ erant in Cœnobio

Digitized by Google

nobio Lutterensi Halberstattensis Diœcesis alibi transferens, locum instaurans ædificijs, & redditibus magnificè ampliavit, & Monachos nostri Ordinis de Monasterio Bergensi prope Magdeburg introducens, Everhardum venerabilem virum eisdem Abbatem primum constituit: Ex quo tempore idem Monasterium Luttera regalis vulgariter Königsluttern ab instauratore Lothario Rege dictum est usque in præsentem diem. Quod quidem Cœnobium pro monialibus nostri Ordinis Comes quidam in Oldeslebon Esleven ante plures annos construxerat: in quo filiam suam Mechtildem sanctis virginibus Christi præfecit Abbatissam. Verùm post annos plures Monialibus ab observantia Regulari temerè declinantibus, à Lothario sicut diximus expulsæ sunt, qui maluit Monachos habere Sacerdotes, quàm moniales inutiles.

Monasterij Königsluttern fundatio.

Comes in Oldeslebon fundator.

His quoque temporibus Cœnobium in Frankenthal haud procul à Wormatia fundatum est per quendam civem Wormatiensem nomine Erkenbertum virum magnarum virtutum, & operationum in quo Canonicos sub Regula S. Augustini Domino militantes collocavit. Quorum primus vitæ dux atq; Præpositus fuit Bertolfus Canonicus de Monasterio Trevirensis Diœcesis, quod nominatur Sprengersbach assumptus, qui postea officium resignavit. Post resignationem Bertolfi ipse loci fundator Erkenbertus adhuc Laicus in præpositum à fratribus fuit electus, quem Buggo Wormatiensis Episcopus Presbyterum ordinavit. Vir autem Domini Præpositum Fratrum se cernens vocante Domino constitutum, magnâ vigilantiâ curavit se Pastorem Christi ovibus utilem non minùs opere demonstrare, quàm sermone, sanctè vixit, Deo placuit, fratres in omni virtute præcessit, vivens & mortuus miraculis claruit. Ad Orientalem Monasterij præfati partem, vix ad jactum lapidis aliud Cœnobium quod Frankenthal minus appellant pro monialibus, ejusdem Ordinis idem vir DEI constituit, & Richilindem uxorem quondam suam, devotam, religiosam, & sanctam mulierem Christi virginibus matrem & ducem præfecit. Quæ sancta mulier Domino valde placere studuit, & miraculis similiter coruscavit.

Monasterij Frankenthal fundatio.

Erkenbertus vir Fundator.

Cœnobij Frankenthal minoris fundatio.

His etiam temporibus memoratus Buggo Wormatiensium Reverendissimus Præsul Domino cooperante Bernardo Monasterium Schonaugiense Cistertiensis Ordinis uno ab Heidelberg milliario distans in nemore construxit, quod multis prædijs dotavit, & primum Abbatem cum Monachis de Clarevallensi Cœnobio impetravit. Quod quidem Monasterium successu temporis in utróque statu valde crevit.

Monasterij Schonauwe Cistertiensis Ordinis fundatio.

Cœnobium quoque Sanctimonialium nostri Ordinis Lobenfeld, id est Campus laudis nominatum, in pago qui dicitur Creichgauwe duobus ab Heidelberga milliaribus idem Præsul Buggo his temporibus pari devotione construxit: in quo multitudinem Domino servientium virginum collocans, vitæ necessaria, illis copiosè providit.

Cœnobiũ fundatur Lobenfeld.

Eunucho etiam quidem Comes de Lymingen divino spiritu afflatus his temporibus Monasterium Dumerense vulgariter Hegene sive Heningen dictum non procul à castro suo in Diœcesi Wormatiensi construere cœpit, quod consummatum postea, & magnificè dotatum anno Volmari Abbatis XXI. Buggo sæpedictus Pontifex in honorem S. Petri Apostolorum Principis solenniter consecravit. Ubi primum Canonicorum Præpositum Hartungum nomine instituit.

Cœnobiũ fundat Heningen.

Digitized by Google

MCXXXVI.

Volmarus Abbas Cæsarem implorat contra Spoliatores.

Anno Volmari Abbatis XVI. homines quidam sæculares maligno spiritu persuadente res Monasterij rapere, ac Fratrum turbare quietem non verentes gravem ipsi Volmaro sollicitudinem excitârunt. Qui necessitate compulsus, ut res ac libertates Monasterij pro posse defenderet. Lotharium Imperatorem Spiræ tunc existentem cum certis Principibus accedens querelam deposuit, auxilium & defensionem imploravit. Imperator Volmari querelas, justitiæ considerans habere fulcimentum reos, & justè accusatos extra patriam fecit proscribi. Quod factum usque adeo terruit in circuitu omnes, ut Volmaro vitam in humanis agente Hirsaugienses molestare nemo præsumeret.

S. Jutta Monialis de Spanheim moritur.

Eodem anno XXII. die Mensis Decembris obijt Sanctæ memoriæ Jutta sanctimonialis nostri Ordinis virgo, soror Megenhardi Comitis in Spanheim, in Monasterio S. Disibodi Præsulis secus altare majus ad meridionalem partē in absīde sepulta. Hæc virgo beatissima Stephani Comitis in Spanheim filia, cum esset annorum duorum & viginti pro Christi amore omnia hujus mundi oblectamenta contemnens jugum Monasticæ institutionis patre annuente subivit.

In Monte S. Disibodi vixit.

Cui pater cellulam construxit in monte S. Disibodi juxta Cœnobium Monachorum tunc Ordinis nostri quod uno vix distat milliario à Monasterio quondam meo Spanheimensi, & eam cum tribus alijs ejusdem propositi virginibus curæ Abbatis loci commendavit. Harum prima fuit S. Hildegardis ex proxima villa Bikellenheim oriunda, quæ postea Monasterium construxit in monte S. Ruperti apud Bingios filia cujusdam militis, de qua suo loco dicemus. Secunda similiter, & tertia prioris S. Virginis nomē habebant. Jutta verò Stephani Comitis nobilissimi filia Domino in monte prænominato recluſa in magna devotione serviens multis cœpit clarere virtutibus ad cujus famam sanctitatis plures in circuitu nobilium filiæ in Christi amore succensæ ejus se magisterio subdiderunt: quarum numerus in brevi tempore non parùm fuit augmentatus. Quæ omnes sub Regula SS. Patris nostri Benedicti, & Abbate sine proprio in vera castitate Domino servierunt. Multis hæc virgo beata tam in vita quàm post mortem fertur claruisse miraculis, quæ non paucas Christo animas bonæ conversationis acquisivit.

S. Hildegardis in Prioratu successit.

Post cujus mortem S. Hildegardis Magistra sororum constituta est sub regimine Cunonis Abbatis Montis S. Disibodi Pontificis, qui Adelhuno de quo supra diximus (de quo diximus anno Brunonis octavo) immediatè successit. Et hæc annis paucis postea transactis cum tota Congregatione sororum permissione Cunonis ad Montem S. Ruperti transivit.

Ventus ædificia subvertit.

Anno prænotato in Festo Sanctorum Simonis & Judæ ventorum vis maxima turres, & ædificia multa subuertit; Mare quoque consuetos terminos egrediens magnam Flandriæ partem domos & ædficia cum habitatoribus eorum in profundum submersit.

Imperator secundo intravit Italiam.

Eodem quoq; año circa festum Assumptionis Beatæ Mariæ semper virginis Lotharius Imperator evocatus denuo per Innocentium Papam contra quendam Rogerium Apuliæ Ducem Romanam Ecclesiam, & ejus memoratum Pontificem insequentem exercitum movit in Italiam habens inter alios Principes multos secum duos bellicosissimos Duces Henricum Bavariæ generum suum; & Conradum Sueviæ postea Imperatorem

rem ejus nominis III. Romanorum. Quorum prior Dux videlicet Bavarorũ cognomento ſuperbus exercitum duxit per Tuſciam, & Romano Pontifici Innocentio conductum præbuit ſecurum ad Lotharium Imperatorem. Deinde Beneventum obſidione cingens impugnat & cœpit, Papæque reſtituit. Alter verò Dux Conradus vir audaciſſimus captis Oppidis & munitiſſimis Caſtellis pluribus átque deſtructis, cum Imperatore Padum tranſgreditur bellum inducens rebellibus & deſtruens reſiſtentes. Cremonenſes & Papienſes pecuniarũ interpoſitione recipiuntur ad veniam pacis. Poſt hæc Apuliam in deditionem accipiens Tyrannũ de Italia fugavit: & Ducatum cuidam Reinaldo commiſit.

Anno præſcripto tertiâ die menſis Septembris Marquardus de Nusbaumen vir nobilis dives & potens filio ſuo ejuſdem conſentiente, & cooperante dictum caſtrum ſuum Nusbaum deſtruxit, & baſilicam ex eo in honorem S. Abbatis Ægidij conſtruxit: ipſãmque Monaſterio S. Nicolai in Camberg tunc noſtri Ordinis pleno dominio ſubjecit. Rebus deinde ſuis pro neceſſitate compoſitis, ambo cum omnibus rebus memorato ſe Monaſterio tradentes Monachi facti ſunt, & ſuave Domini jugum hilari devotione ſuſceperunt. Duo Comites fiunt Monachi.

MCXXXVII.

Anno Volmari Abbatis XVII. Indict. Rom. XV. die verò menſis Junij XXIII. mortuus eſt Adelbertus Archiepiſcopus Moguntinus, & in Monaſterio Eberbach, quod ipſe fundaverat, quemadmodum ſupra diximus anno Volmari Abbatis XIII. ſepultus fuit; cui anno ſequenti ſucceſſor, ut dicemus, primùm ordinatus eſt. Adelbert. Archiepiſc. Mogunti-nus obijt.

Eodem año Imperatore Lothario feſtũ Pentecoſtes apud Barũ in Italia cum ſuis Principibus celebrante, Bruno Archiepiſcopus Colonienſis mortuus eſt, & ibidem in Eccleſia S. Nicolai ſepultus. Cui Hugo Decanus majoris Eccleſiæ tunc præſens Imperatoris juſſione ſucceſſit, & ab Innocentio Papa II. in Archiepiſcopum conſecratus fuit. Qui paucis diebus ſuper vivens prius in peregrinatione mortuus eſt, quàm ejus ordinatio civibus ſuis, & Eccleſiæ innotuiſſet. Poſt hunc Arnoldus D. Andreæ in Colonia Præpoſitus, Comitis de Wyd filius in Archiepiſcopatu ſucceſſit: quem Eugenius Papa III. Anno Volmari Abbatis XXIX. ut ibi dicemus, in Concilio Rhemenſi ab executione Officij aliquanto tempore ſuſpendit. Anno prænotato Imperator diebus Pentecoſtes evolutis caſtrum, quod Rogerius juxta Barũ conſtruxerat fortiſſimum, obſidione cinxit, impugnavit, & cœpit, funditúſque per incendium evertit. Latrunculos in eo reperit ultra quingentos, qui prædas in provincia graves facere ſolebant: quos omnes circa turrim quandam exuſtam fecit ſuſpendi. Quo facto cæteri omnes nimio terrore perculſi, & ſe, & munitiones ſuas Imperatori ſubmiſerunt. Bruno Archiepiſcop. Colonienſ. moritur. Arnold. fit Archiepiſc. Coloniæ. Prædones quingenti ſuſpenſi

Año prænotato David natione Scot' plurib' añis Herbipoli Scholarũ Magiſter, de quo diximus, año Brunonis V. ſanctitate cõpatriotæ ſui D. D. Macharij primi Abbatis Cœnobij mei S. Jacobi majoris in ſub Urbano memoratæ civitatis provocatus mundũ pro Dei amore deſeruit, & Monachicũ habitum ſub ejus Magiſterio ſuſcepit. Qui cum eſſet vir tam in divinis ſcripturis quàm in ſæcularibus libris haud mediocriter eruditus: ſcripſit quædam non ſpernendæ lectionis opuſcula: quibus memoriam David Monachus S. Jacobi Herbipolenſis.

ſui poſteris commendavit. Equibus nos iſta invenimus. De geſtis Henrici Regis quinti per Italiam libros tres. De Purgatorio Patritij lib. 1. In Cantica Canticorũ l. 1. De Grammatica l. 1. In Perihermenias Ariſtotelis l. 2. Epiſtolas etiam nonnullas dedit ad diverſas perſonas doctrinam ejusoſtendentes.

Moguntinum Spirẽ. incendiũ.

Hoc ipſo Anno major Eccleſia Moguntina cum parte non modica civitatis incendio perijt. Et eodem die oppidum Goſlarienſe crematum eſt. Eccleſia quóque Spirenſis major cum magna parte civitatis igne conſumpta fuit.

Lotharius Imperator obijt.

Anno etiam prænotato cum Imperator Lotharius rebus in Italia compoſitis reverteretur in Germaniam ſenio gravatûs, & morbo apud Veronam moritur quartâ videlicet die menſis Decembris, vir certè imperio dignus, & apud omnem poſteritatem ſempiternâ memoriâ celebrandus: cujus corpus in Saxoniam relatum per ſuos in Monaſterio Luterenſi noſtri Ordinis, quod ipſe conſtruxerat ſepultum eſt. Henricus Bavariæ Dux, qui ſocero morienti aſtabat inſignia imperialia, hoc eſt coronam, ſceptrum, gladium & Crucem, quæ Caroli Imperatoris Magni fuiſſe traduntur, ſibi cum Imperio uſurpare nitebatur.

MCXXXVIII.

Trecenteſimus Hirſaugienſiũ

Anno Volmari Abbatis XVIII. qui fuit à prima fundatione Hirſaugienſis Monaſterij apud S. Aurelium tranſpontem trecenteſimus annus. Adelbero Trevirorum Archiepiſcopus metuens, ne Henricus Bavariæ Dux gener Lotharij defuncti Imperatoris, penes quem Regalia diximus fuiſſe repoſita, in generali conventu Principum prævaleret: qui uſque adeò de Imperio conſequendo ſibi certus eſſe videbatur, ut nulli Principum de Regno facere verbum dignaretur, per ſuam induſtriam egit occultè, quod Fridericus Dux Sueviæ Conradus frater ejus, Buggo Epiſcopus Wormatienſis, Embricho Epiſcopus Herbipolenſis, cum certis alijs Principibus in medio quadrageſimæ apud Confluentiam pro novi Regis electione convenerunt: quibus Arnoldus Colonienſium Archiepiſcopus occurrit, Moguntinâ Eccleſiâ vacante poſt mortem, ut ſupra diximus Adelberti Senioris. Conſultantes igitur inter ſe prænominati Principes ſuper diſpoſitione Imperij Conradum ſupra dictum Sueviæ Ducem unanimiter in Regem elegerunt, quem mox ad Aquaſgrani ducentes juxta morem fecerunt coronari.

Conradus III. fit Rex Romanorum.

Dux Bavariæ contra Conradum erigitur.

Audientes poſtea Saxones, & Bavari electionem Conradi moleſtiſſimè tuleruntſe non fuiſſe vocatos, in unum convenerunt, & Henricum ſuperbum Bavariæ Ducem, Lotharij quondam Impetatoris generum ſuper ſe Regem ſtatuerunt, & multiplicata ſunt mala in terra. Habebat Henricus, ut eſt dictum, penes ſe Regalia ſibi à morituro ſocero commiſſa, quæ tamen Conrado tradere poſtea fuit compulſus. Verùm ut Rex Conradus intellexit Henricum à ſuis electum in Regem, & ſibi jam manifeſtè contrarium atque rebellem, per ſententiam ſibi adhærentium Principum Saxoniæ ab eo Ducatum abſtulit: & eum Adelberto Marchioni de Soltvvedel poſſidendum aſſignavit.

Henricus. Ducatu privatur Saxoniæ.

Henricus Dux intravit Saxoniã

Quibus auditis Henricus Dux magno ſuorum adunato exercitu in Saxoniam contra Adelbertum Marchionem profectus eſt: & commiſſo prælio Victor evaſit, Adelbertumque fugere compulit. Qui veniens ad

Regem

Regem Conradum calamitatem ſuam expoſuit, ejſúque auxilium contra Ducem Henricum pro Patria recuperanda invocavit. Ducatum interim Bavariæ frater Henrici Dux Welfo ſibi ab illo commiſſum gubernans ab æmulorum incurſu defenſabat.

Adelbert. junior fit Archiepiſc. Mogunt.

Anno prænotato Rex Conradus Dominicæ Reſurrectionis feſtum Coloniæ celebravit: indéque hebdomadâ tertiâ per alveum Rheni aſcendens Moguntiam veniens cum magno honore à civibus ſuſceptus eſt: & Rex legitimè ab omnibus de more ſalutatus. Et quia paſtore Moguntina carebat Eccleſia: Regis præcepto Adelbertus junior Præpoſitus Erpfordenſis nepos ſenioris Archiepiſcopus eligitur.

Conventus Principum in Bamberg.

Eodem anno Rex Conradus Pentecoſten celebravit in Badenberg, ubi conventum Principum Regni magnum convocavit: qui pene omnes præter Henricum Ducem Bavariæ ſupradictum comparuerunt. Ibi Adelbertus Moguntinus jam dictus Præſul electus in Sabbato quatuor temporum per Miniſterium S. Ottonis Epiſcopi Bambergenſis Presbyter ordinatus eſt: & alterâ die Dominicâ in Archiepiſcopum conſecratus.

Corpus S. Diſibodi levatur.

Anno etiam præſcripto in nocte ſancta Paraſceves manè poſt Laudes Matutinas corpus S. Diſibodi quondam Præſulis in Hibernia, & pro Chriſto in Germania peregrini per Canonem Abbatem de veteri Monaſterio, ubi quondam per Willegiſum Archiepiſcopum Moguntinum fuerat repoſitum, adnovum Cœnobium à Ruthardo, & Seniore Adelberto in monte conſtructum aſtantibus Bernhelmo primo Abbate Spanheimenſi, & Gerardo S. Maximini cum reverentia & honore tranſlatum eſt: & in tumba marmorea nova retro majus Altare ſuſpenſa in aëre ubi adhuc manet collocatum.

De Patria S. Diſibodi Præſulis.

Iſte vir Sanctus claruit circa tempora Mauritij Imperatoris in Hibernia Inſula, & pro vitæ merito Epiſcopatûs mitrâ decoratus fuit. Qui contumelijs ſuorum provocatus natale ſolum deſeruit: & pro Chriſti amore peregrinationis arduum laborem aſſumpſit. Tandem ordinante Domino venit in Germaniam ad Diœceſim videlicet Moguntinam, & in Conmitatu Spanheimenſi vitam duxit eremiticam haud procul ab oppido Sobernheim in eo loco ubi Nahus, & Glanus duo parua flumina confluunt duobus à Stauraneſio milliaribus. Qui tandem inter fruteta repertus à paſtoribus paulatim cœpit frequentari: quorum adjutorio Cœnobium in pede montis conſtituit, in quo Monachos de Regula S. Benedicti, qui paulò ante objerat collocavit: in quo & poſtea moriens ſepultus fuit.

Cœnobij Maulbroñ fundatio.

Anno quoque prænotato duo Comites videlicet alter Lyningen alter verò de Lamersheim pari devotione ad prædicationem, & miracula S. Bernardi Abbatis compuncti, Monaſterium Maulbronn Spirenſis Diœceſis conſtruere cœperunt: fundo ipſius loci ad Hirſaugienſe hoc Monaſterium pertinente pro pecunia empto à Volmaro Abbate quemadmodum in litteris emptionis deſuper confectis continetur. Conſumato autem Cœnobio Monachos Ciſtertienſis Ordinis introduxerunt, qui locus temporum ſucceſſu valde crevit perſonis ampliatus & rebus.

MCXXXIX.

Rex pugnat cũ Duce Henrico.

Anno Volmari Abbatis XIX. Indictione Romanorũ II. Conradus Rex Romanorum circa feſtum S. Jacobi expeditionem movit in Saxoniam cum Adelberto Marchione de Soltvvedel contra Henricum ſuperbum Bavariæ, Saxoniæq; Ducem.

Digitized by Google

Victoria Duci ceſſit Henric.

Qui audiens Regem ſibi cum exercitu imminere collectis viribus juxta Cruzeberg Oppidum illi confidenter occurrit, & prælio commiſſo Rex terga dedit: & ſine effectu retrocedere compulſus fuit. Erant autem cum Henrico ſentientes Conradus Archiepiſcopus Magdebu- Comites quoque Palatini Bavari, & Saxones pene omnes: quorum aux-) fretus Regis monita ſprevit, & contempſit.

Cœnobij Ebrach Ciſtercienſ. fundatio.

His temporibus Monaſterium Ebrach in Francia Orientali Ciſtercienſis Ordinis, Diœceſis Herbipolenſis conſtruitur, Rege Conrado ſumptus & impenſas largiter præbente, cujus primus Abbas fuit inſtitutus Adam vir magnæ Religionis ad quem Ducis Bernardi Clarevallenſis nonnullæ recitantur epiſtolæ.

Hoc Monaſterium cum tempore in rebus temporalibus mirabiliter crevit: & cuncta in Orientali Francia cujuſvis Ordinis Cœnobia divitijs longè ſuperavit.

Schonrein confirmatur ab Epiſcopo.

Anno prænotato Embrico Herbipolenſis Epiſcopus ad inſtantiam Volmari Abbatis Monaſterium in Schonrein ſuæ Diœceſis, quod ſanctus Wilhelmus olim conſtuere cœpit: & ejus ſucceſſor Gebhardus ſicut anno ejus ſecundo diximus perfecit: auctoritate ordinariâ cum omnibus rebus & poſſeſſionibus ſuis confirmavit: quemadmodum pateſcit in litteris deſuper confectis: quarum exemplar hîc ſequitur.

Fxemplar litterarum Embricon. Epiſc. Herbipol. ſuper Schonrein.

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Embrico Wirceburgenſis Epiſcopus. Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus tam futuris, quàm præſentibus quod in noſtra Diœceſi quidam ſitus eſt locus Schonrein vocatus ac Monaſticæ Religioni dicatus, qui temporibus Heinrici Regis IV. piæq; memoriæ Adelberonis noſtri prædeceſſoris Hirſaugienſi Cœnobio traditus eſt hoc modo: Ludovicus Comes ac frater ejus Beringerus de Thuringia pro remedio animarum ſuarum, pro redemptione majorum: pro fœlicitate poſterorum: præfatum locum duobus molendinis, hortis, pratis, nemoribus cultis & incultis ſimul cum prædio quod habebant in VViſenfelt. Deo & Beatis Apoſtolis Petro & Paulo, Sanctæ memoriæ VVilhelmo Abbati liberâ devotione tradiderunt, ac cœnobialem vitam inibi inſtitui rogaverunt. Quod quidem à Venerabili Patre VVilhelmo fœliciter eſt inchoatum, ſed ab ejus ſucceſſoribus fœlicius conſummatum: conſtructóque Monaſterio cœpit locus florere ſub Beatæ Dei Genitricis, Sanctíque Joannis Evangeliſtæ patrocinio. Terminus autem loci ſub monte qui Sumerberc dicitur in Rotendinga pertingit. Et inde ſurſum verſus uſque ad viam, quæ Chirvvech ſive Pfaffenvvech appellatur, aſcendit: & per eandem viam in Scutibach deſcendit.

Quod ſanctus Wilhelmus Schonrein

Concambium cum Spurcanis.

Sed quia Fratres ejuſdem loci juxta Mogum fluvium nihil proprietatis habebant: & ob hoc ab incolis villæ quæ Spurca dicitur, crebras moleſtias ſuſtinebant annuente Venerabili Erlango Epiſcopo, mediantéque loci Priore & Gerhardo Comite: Bertholdo Comiti qui tunc temporis præfatam villam beneficij jure tenebat, tradita ſunt duodecim jugera terræ arabilis in loco, qui Eigalmannesfurvert dicitur: eâ nimirum conditione, ut illud prædiolum in jus Sancti Kiliani concederet: Fratres autem viam ad Moguntiam ducentem duarum hinc & inde perticarum, cum duabus partibus agri & prato perpetualiter obtinerent. Hujus concambij pactum multis teſtibus adſtipulantibus eſt actum. Bertholdi hominibus fideliter affirmantibus ſe amplius & utilius accepiſſe, minus & vilius dediſſe.

Igitur cum ſæpe dictus locus uſque ad noſtra tempora proſperè procederet, ex fide-

Digitized by Google

ex fidelium donationibus in dies augeſceret, homines malitioſi invidiâ diaboli permoti ejus loci jura temerare, fines invadere, fratres ibidem Deo militantes perturbare conatiſunt. Quibus nos, Deo animati, zelóque juſtitiæ inflammati ſatis impigrè obviavimus, ac tempeſtatem diabolico ſpiritu concitatam Deo favente ſedavimus. Quapropter ne deinceps patiantur ſimilia à ſimilibus perverſis ſcilicet hominibus, ad perennem fratrum ibi degentium tutelã hanc chartam fieri, Sigillique noſtri impreſſione inſigniri juſſimus; per Dei terribilem majeſtatem, & Beati Petri Apoſtolorum Principis auctoritate prohibentes, & modis omnibus interdicentes, ut nullus mortalium prædicto loco calumniam, ſeu violentiam præſumat inferre, ſed fratres inibi poſiti ſub Abbate Hirſaugienſi degentes, ejúſque præceptis obedientes, ab omnium de cetero dominatione liberi ſint & abſoluti; quatenus in pace, quietéque viventes, pro ſtatu Regni, pro pace noſtra, imo totius Eccleſiæ liberius valeant Deo ſupplicare; Advocatum ſanè vel conſilio, paríque conſenſu delegerit. Prædijs illuc collatis, & adhuc conferendis, mancipijs, familijs, & omnibus omnino pertinentijs ea ſit immunitas, ut niſi Monaſterij poposcerit utilitas, nullus ex his aliquid diſtrahendi, concambiendi, precariandi poteſtatem habeat. Quod ſi quis hæc infringere, vel convellere tentaverit, anathemate perpetuo ſe tenendum noverit; & niſi reſipiſcat vindictam S. Dei Genitricis, & B. Joannis excipiat, & cum maledictis & reprobis omnibus ſiat perditionis filius. Teſtes hujus rei ſunt Adam Abbas de Eberaha, VVignandus Abbas de Thariſſa, Hartman Abbas de Suarza. De Clericis Otto Præpoſitus majoris Eccleſiæ, Sigefridus Præpoſitus; VVortvvinus Decanus; Gebehart. Burchart. Emicho. Heinricus. De Liberis Gotebeldus Urbis Præfectus. Rupertus de Caſtele & filij ejus. Rupertus & Herman. Giſo de Hildeneburc. Reringher, Beringher. De Cſamburc & frater ejus. Trageboto, De Miniſterialibus. Cunrad de Bleichfelt & filius ejus Adelbertus. Cunrat de Bozzenheim. Harnuct. Cunrat. Folonant. Folcher. Otto de VVindeheim & filius ejus. Otto Richalm. Bilhang Ruttvvich. Heinricus. Herolt VVolfram gurlei. Sigeboto. Acta ſunt hæc anno Incarnationis Dominicæ MCXXXVIIII. Indictione ſecundâ. Regnante Conrado anno primo Regni ejus. Data VVirzeburg per manum Gebhardi IV. Calend. Martij in nomine Domini.

Epiſcopus contra meleſtatores Fratrum.

Epiſcopus malorum conatibus obviat.

Schonrein ſoli Abbati ſubjaceat.

Advocatũ dabit Abb.

Teſtes quique fuerũt Abbates.

MCXL.

Año Volmari Abbatis xx. mortuus eſt Diemo hujus Cœnobij Hirſaugienſis Monachus & aliquanto tempore Prior. Vir in obſervantia Regularis diſciplinæ ferventiſſimus: qui tantâ puritate mentis coram Deo ambulare ſtuduit: quod Prophetiæ ſpiritu illuſtratus fuit. Multa enim futura prædixit fratribus: quorum veritatem rei probavit eventus. Sepultus eſt in Capella Beatæ Mariæ ſemper Virginis, quam ſingulari ſemper devotione amavit.

Diemo hic Monachus Sanctus.

Hoc ipſo Anno S. Otto Bambergenſis Epiſcopus mortuus eſt anno Pontificatûs ſui octavo átque triceſimo, & in Eccleſia S. Michaëlis Archangeli, quam multùm amavit coluit, & vivus ſublimavit in monte Monachorum, ante ſummum altare ſepultus eſt. Qui mox infinitis corruſcare miraculis cœpit, ob quorum teſtimonium catalogo ſanctorum meruit inſcribi. Vir certè ſempiternâ memoriâ dignus: qui multa pro Dei honore bona fecit: Monaſteria nova conſtruxit, antiqua pulchra ſimul & Eccleſias magnificè reparavit. Et quod majus eſt omnibus, Pomeranos & Stetinenſes idololatras cum multitudine paganorum ad agnitionem veritatis convertit.

S. Otto Ep. moritur.

S. Otto fidelis Dei Servus.

Anno

Archiepiſc. Moguntin. Romam vadit.

Anno etiam prænotato Adelbertus junior Moguntinorum Archiepiſcopus ad Romanorum Curiam ab Innocentio Papa II. citatus (cauſam ſcriptor Hiſtoriæ non expreſſit) ut obedientiæ filius illò profectus eſt. Quem ſummus ipſe Pontifex honorificè ſuſcipiens paternè tractavit: & cum legationis titulo ſecundum antiquum privilegium ad propria remiſit.

Rogerius debellat Apuliam.

His temporibus Rogerius Siculus, de quo ſupra dictum eſt, Apuliam denuo ingreſſus cum Duce Reinaldo, quem Lotharius quondam Imperator præfecerat terris, gravem habuit conflictum: victúſque diſceſſit. Interea Petrus Leonis, qui eſt Anacletus Romæ Antipapa moritur: & pernicioſum ſchiſma terminatur. Nec diu poſtea mortuus eſt, & ipſe Dux Reinaldus. Quo vitâ defuncto Rogerius in Apuliam regrediens terram Duce orbatum nec rebellantem occupat: Rupertum Capuanum Principem fugat: & reſiduos varijs tormentis affligit, & cruciat: & tandem Siciliæ & Apuliæ Regem ſe nominat. Rupertus autem Capuanus Princeps cum ſuis Comitibus ad Conradum Regem venit in Germaniam: à quo benignè ſuſceptus, multo cum eo tempore fuit: expeditionem ejus in Italiam petens & expectans.

Dux Welfo Conrado Regi cõtrarius.

Interea Papa Innocentius cum populo Romano contra Rogerium bellaturus Apuliam ingreditur: & à Rogerio captus coronare illum in Regem Siciliæ Apuliæque compellitur. Qui ex tunc auctoritate Apoſtolicâ ſublimatus in Regem, nullum jam præter Conradum Regem Germanorum habebat, quem vereretur. Unde Welffonem Bavariæ Ducem Henrici Ducis ſuperbi fratrem pecuniâ conductum ſibi præſidium conſtituit: qui Regi Conrado expeditionem in Italiam paranti multo tempore tranſitum negavit. Venitur tandem ad bellum exercitibus ab utraque parte non paruis apud Neresheim in Auguſtenſi Diœceſi manus atrociter conferentibus: ubi cæſis multis hinc & inde, victoria ceſſit Regi Conrado: Duce Welffone & ſuis ad præſidium fugientibus.

Heinricus Dux Bavariæ moritur.

Heinricus interea ſuperbus Bavariæ Saxoniæque Dux morbo gravatus, & ſenio, nec minus ærumnarum ſuarum melancholiâ depreſſus moritur: & in Monaſterio Lotharij quondam Imperatoris, quod Konigslutern Saxones appellant, juxta ſocerum ſepelitur. Saxoniæ Ducatum Adelbertus Marchio de Soltvvedel, ſicut dictum eſt, Rege donante obtinuit: quod Saxonum voluntati valde contrarium fuit. Poſt mortem Ducis Heinrici frater ejus Welffo Dux in Bavaria graviter ferens felices ſucceſſus Regis Conradi ſimul & damnorum memor, quæ bello ſuſtinuit nuper commiſſo: novum denuo exercitum congregat: alterúmque Regi conflictum minaciter parat. Commiſſum eſt itaque prælium juxta villam, quæ Ellenhoven dicitur, non procul ab oppido Wynsberg in quo multi ceciderunt: iterumque victoria Regi ceſſit Conrado.

Bellum inter Regem Conradum & Welffonem.

Ducatus Bavariæ datur Auſtralibus.

Veruntamen Dux Welfo quamdiu vixit, rebellis Conrado Regi extitit, & Rogerij partes omni tempore pro viribus defenſavit. Sunt qui ſcribant Welffonem in eo bello fuiſſe occiſum, & Bavariæ Ducatum Lupoldo Marchioni Auſtriæ donatum à Rege Conrado: quem Fridericus Imperator poſtea primus legitimis hæredibus reſtituit. / Prælio autem juxta Ellenshoven ſicut diximus, conſumato, & Duce VVelffone divinâ præordinante providentiâ devicto, Rex Conradus caſtrum ipſius Ducis

& Oppi-

Digitized by Google

& oppidum Wynſperg obſidione vallavit: & tandem ſub ea conditione in deditionem accepit: ſub qua Reges conſueverunt inimicis capitalibus, quos potenter ſuo ſubbdiderint Imperio, vitam cum rebus aufferre. Nam præter infantes & pueros, quidquid ſexus erat in hominibus virilis aut morti, aut captivitati fuit obnoxium. Mulieribus duntaxat, & pueris liber permittebatur egreſſus: ita tamen quòd nihil ſecum deferrent. Oppidum Wynſperg capitur.

Quæ conſilio inter ſe habito Regis clementiam proſtratæ in terram rogabant ne vacuæ pellerentur ab oppido: ſed liceret unicuique de ſuis proprijs ſecum deferre, quantum humeris deportare potuerint. Et annuit Rex. At illæ contemptâ ſuppellectili, rebúſque univerſis animo virili contemptis, maritum ſuum unaquæque dorſo imponens ſuo extra oppidum per medium caſtrorum deportabat. Fratre autem Regis Duce Suevorum Friderico ſuadente ne talia permitterentur, Cæſar reſpondit: Non decet Regis immutare ſermonem. Delectatus induſtriâ mulierum Conradus, ſingulis res ſuas cum viris indulſit. Mulieresin viros portant.

In prænominato prælio, quod fuit inter Conradum Regem pro Regno & Guelffonem Ducem pro Papa Innocentio, & Rogerio Siculo, duo illa partialitatum pernicioſarum vocabula, quæ apud Italos permanent uſque in præſentem diem *Guelff*, & *Gibilin* ſumpſerunt initium. Nam inter præliandum, qui erant ex parte Ducis Guelffonis, ut fieri ſolet, clamabant: Hic *Guelff*. hic *Guelff*. Illi verò qui erant ex parte Conradi Regis vociferantes *Gibilin* ingeminabant. Ex illo tempore in Italia cum Papa ſentientes *Guelff* nominati ſunt: qui autem partes ſequuntur Imperiales, *Gibilin* vocantur. Sunt alij hujus vanitatis aliâ aſſignantes cauſâ, & ſcribunt, duos extitiſſe moriones in exercitu Regis Conradi quorũ alter *Guelff*, alter verò *Gibilin* fuerit nuncupatus. Qui coram multitudine ludentes in modum duelli pugnabant: *Guelff* Romani Pontificis, & *Gibilin* partes Conradi Regis jocoſâ fictione tuentes, & ex hac levitate ſerioſam partialitatum nuncupationem ortam confirmant. Guelforum & Gibilinorum origo.

His ferme temporibus quidam homo Henrico Regi V. ſimillimus apud Solodorum aliquanto tempore vitam incluſus duxit eremiticam: indéque tandem egrediens vagabatur per Regnum, & ſe Regem eſſe Henricum multis perſuaſit incautis, in tantum, quod graves propter eum pugnæ fiebant, & cædes: alijs illum pro Henrico Imperatore ſuſcipientibus: alijs verò ſeductorem eſſe palàm dicentibus. Tandem falſitate probatâ Monachus Cluniaci efficitur. Quidam ſe Henricum mentiebatur Regem.

MCXLI.

Anno Volmari Abbatis xxi. Conradus Rex Conventum Principum Ratiſponæ ad Feſtum Pentecoſtes celebravit, in quo multa tractabantur conſilia pro diſpoſitione negotiorum Regni. Saxones non ſatis bene cum Rege ſentientes Adelbertum de Soltvvedel, quem eis conſtituerat Ducem gravi odio inſequebantur. Adelbertus quoque junior Moguntinus cum Saxonibus adverſum Regis Imperium conjurâſſe notatus eſt, ingratum ſe creatori demonſtrans ſuo: quippe qui ejus duntaxat juſſu Archiepiſcopus fuerat ordinatus. Conventus Principum Ratiſponæ.

Eodem quoque anno mortua eſt Imperatrix Richiza uxor quondam Lotharij Imperatoris, & in Luterenſi Ordinis noſtri Monaſterio in Saxonia cum marito & genero Duce Henrico honorificè ſepelitur.

Digitized by Google

Adelbert⁹ fit Marchio Brandenb.

Añó etiã prænotato morte fuit ſublatus è medio mortaliũ Henricus Marchio Brandenburgenſis ſine liberis, cujus Principatum Conradus Rex de Optimatum ſuorum conſilio Marchioni Adelberto de Soltvvedel Duci Saxoniæ in feudum imperiale conceſſit.

Fridericus fit Archiep. Magdeb.

Hoc ipſo quoque anno mortuus eſt Conradus Archiepiſcopus in Magdeburg propter Henricum Ducem Bavariæ, & Saxoniæ cognomento ſuperbum, Regi Conrado rebellem aliquamdiu & contumacem. Cui Fridericus major Præpoſitus in Pontificatu ſucceſſit.

Marcolph⁹ fit Archiep. Moguntin.

Eodem anno XVI. Calend. Auguſti obijt Adelbertus junior Moguntinorum Archiepiſcopus non diu poſt initum cum Saxonibus contra Regem Conradum fœderis ingratitudinem pactum: poſt quem Marcolphus Aſchaffenburgenſis Eccleſiæ Præpoſitus Archiepiſcop⁹ eſt ordinatus.

Henricus Dux Auſtriæprim⁹.

Anno quoque memorato Conradus Rex viduam relictam Henrici quondam Ducis Bavariæ, Saxoniæque cognomento ſuperbi, filiam ſcil. Imperatoris Lotharij uxorem dedit Henrico de Soltvvedel Comiti, qui frater erat Ducis Saxoniæ ac Marchionis Brandenburgenſis Adelberti, de quo ſupra diximus, & creavit eum Ducem Auſtriæ, quoniam Lupoldum Ducem Bavariæ conſtituerat.

Petrus Abelardus fit Monachus.

Claruit his temporibus Petrus Abelardus homo ſubtilis ingenio, Philoſophus Rhetor, & Dialecticus omnium ſui temporis in Gallia celeberrimus: & in divinis ſcripturis multùm eruditus. Verùm quâdam curioſâ novitate verborum & ſenſuum ſcandalizavit Eccleſiam, & ſæpe admonitus per S. Bernardum, & alios emendare contempſit. Synodus contra eum in civitate Senonenſi Epiſcoporum habita eſt, Ludovico Rege Gallorum præſente. Ad quam cum citaretur, judices habens ſibi ſuſpectos in cauſa, ad Apoſtolicam Sedem appellavit. Denique virorum prudentum conſilio tandem acquieſcens omnes revocavit errores: pœnitentiam egit, vitam in melius commutavit: & Monachus apud Cluniacum factus uſque ad finem in Dei ſervitio permanſit.

MCXLII.

S. Henric. Abbas in Breittenawe.

Anno Volmari Abbatis XXII. S. Henricus ex Monacho hujus Cœnobij Hirſaugienſis ſecundus Abbas Monaſterij in Breittenawe, de quo ſupra diximus, quatuor corpora de collegio ſanctarum undecim millium Virginum & Martyrum ab Arnoldo Colonienſium Archiepiſcopo impetravit, quæ in ſolemnitate Viſitationis B. Mariæ ſemper Virginis, hoc eſt VI. Nonarum Julij ad Monaſterium ſuum cum reverentia introduxit.

Nuptiæ Ducis Auſtriæprimi.

Hoc ipſo anno Rex Conradus Pentecoſten in oppido Franckenfurt juxta Moganum celebravit: ubi totius penè Regni Principes convenientes de communi pace Imperij longum habuerunt tractatum. Ibi celebratæ ſunt nuptiæ diebus XIV. Rege omnes præbente impenſas Henrici ſupradicti Comitis de Soltvvedel, & Gertrudis filiæ Lotharij quondam Imperatoris, quam relictam diximus viduam Henrici Ducis ſuperbi. Et nota, quod hîc inter ſcriptores de Henrico filiam ducente Lotharij diſſenſio eſt. Nam alij dicunt illum Comitem de Soltvvedel fuiſſe, & fratrem Adelberti Marchionis Brandenburgenſis: alij fratrem, atque alij filium Conradi Regis. Cui, nuptijs apud Franckenfurt celebratis, Rex dedit Marchiam Auſtralem Ducémque creavit, quem filium extitiſſe, non fratrem

Opinio varia de iſto Henrico.

Digitized by Google

trem constat. Primus enim Austriæ Dux Regis Conradi extitisse filius dicitur.

His quoque temporibus B. Bernardus Abbas Claræ vallis Cistertiensis Ordinis à Sede Apostolica mittitur in Germaniam ad reformandam pacem & concordiam inter Conradum Regem, & Innocentium Romanum Pontificem. Enim verò putabat se non mediocriter læsum à Romana Ecclesia Rex Conradus, primùm quod ab eo tempore Lotharij fuerat excommunicatus, deinde quod Rogerium Siculum Apuliæ sublimavit in Regem; ac tertiò quod Guelffonem Bavariæ Ducem pecuniâ conduxerit ad inquietandum & oppugnandum ipsum simul & Imperium.

S. Bernardus à Papa mittitur in Germaniã.

Veniente igitur S. Viro in Germaniam negotium sibi commissum à Sede Apostolica Regi Conrado in civitate Spirensi cum certis Principibus commoranti exposuit: & post necessarios hinc inde habitos ex more tractatus, pacem inter Sacerdotium & Regnum Domino largiente reformavit. Hæc autem reconciliatio Spiræ quidem facta est; sed in oppido Franckenfurt Sigillis Principum extitit confirmata, mox literæ desuper scriptæ sunt ad Romanum Pontificem.

Inter Regẽ & Papam facit concordiam.

Anno prænotato mortuus est Marcolfus Archiepiscopus Moguntinus; cui Henricus major Præpositus successit, qui duobus Cardinalibus, & sanctissimo Abbate Bernardo Legatis Apostolicæ Sedis astantibus in supradicto Conventu Principum Franckfurdiæ Moguntinæ Sedis Regalia de manu Regis Conradi suscepit.

Henric. fit Archiepisc. Moguntin.

MCXLIII.

Anno Volmari, xxiii. Adelbero Treyirorum Archiepiscopus Gerardum Abbatem, & Monachos Cœnobij S. Maximini extra muros civitatis propter inordinatam eorum conversationem omnes de Cœnobio expulit; & alios qui secundùm Regulam SS. Patris nostri Benedicti viverent, introducens Monachos, quendam virum doctum Segerum eis Abbatem ordinavit. Fuerunt qui scriberent hujus reformationis causam non zelum extitisse Regularis disciplinæ; sed magis fulcimentum avaritiæ. Quorum narratione constat prædictum Pontificem de Cœnobio sancti Matthiæ multa proprio usurpasse usui; & præfatum S. Maximini Monasterium, quod Regale est simul & valde abundans, de manu Imperatoris accepisse in beneficium: quatenus sibi provenirent Regalia Deo quondam & Sanctis ejus ab Imperatoribus pro honore ordinis assignata.

Abbas sancti Maximini cum Monachis expellitur.

Abbas verò Gerardus aliquanto tempore mansit cum Abbate Montis Sancti Disibodi: interdum etiam cum Bernhelmo primo Spanheimensis Cœnobij Abbate, suam haud dubiè graviter ferens miseriam. Interea Monachi de Cœnobio memorato expulsi, venditis clenodijs & ornamentis Ecclesiæ, quæ prius deportaverant, Comitem Namercensem, nunc verò Luzenburgensem mercede conductum adversus Archiepiscopum defensorem sibi advocârunt.

Monachi Comitem Namercẽsem defensorem vocant.

Qui hostem se mox Archiepiscopo Adelberoni denunciavit, & prædas incendiáque in homines Ecclesiæ facere cœpit. Archiepiscopus autem suorum collecto exercitu, terras Comitis intravit, ejúsque munitionem Rudolffsberg ipso ibidem existente obsidione vallavit. Qui videns se tantæ multitudini non posse resistere, castro in manibus relicto

Comes hostem se facit Archiepiscopo.

Digitized by Google

Pontificis occultè fugiens receſſit. Capto autem Caſtello Præſul cum multis captivis revertens reliqua Comitis Manderſchijt, Colobrium, Barlandiam, & alias triginta munitiones ejus obtinuit, atque deſtruxit, ipſumque venire ad veniam coegit. Monachi autem omni auxilio penitus deſtituti, alij ad parentes & cognatos ſuos reverſi ſunt: alij ſicut poterant, in alijs ſibi Monaſterijs providerunt. Nos bono zelo motum Archiepiſcopum non dubitantes; ejus conſtantiam laudamus: quid enim ſunt Cœnobia in quibus non obſervatur diſciplina Regularis; niſi quoddam ergaſterium omnium vitiorum. Rectè igitur & Deo rem gratam faciunt; qui Clauſtrales ad obſervantiam ſui Ordinis compellunt. Utinam Pontifices noſtri omnes imitarentur iſtum.

Epiſc. xxx. munitiones Comit. deſtruxit.

Opus bonũ reformare Monachos.

Anno prænotato Innocentius Papa II. moritur, & in Lateranenſi Eccleſiâ ſepelitur. Cui Fratrum electione communi ſucceſſit Guido natione Tuſcus, ex quodam Sanctæ Felicitatis Caſtello natus, qui dictus eſt Cœleſtinus ſecundus, & præfuit menſibus quinque duntaxat, & tandem peſte ſublatus in Eccleſia prænominata Lateranenſi ſepelitur. Quo mortuo ſucceſſit Lucius Papa ejus nominis tertius natione Bononienſis; & præfuit menſibus undecim, diebus novem. Hic antea Presbyter fuit Cardinalis ſanctæ Crucis in Hieruſalem qui eandem Eccleſiam nimiâ vetuſtate penè collapſam de ſuis proprijs renovavit. Qui inito Pontificatu nihil prætermiſit, quod ad expeditionem Hieroſolymitanam neceſſarium putabat; ſed morte præventus non complevit.

Cœleſtinus fit Papa II.

Anno etiam ptæſcripto Gertrudis filia quondam Imperatoris Lotharij: quæ primò nupſerat Henrico Duci Bavariæ cognomento ſuperbo, ac deinde alteri Henrico quem Conradi Regis filium diximus, difficultate partûs interijt; cujus corpus in Luterenſi Monaſterio cum Parentibus ſuis & priore marito ſepulturam accepit.

Filia Lotharij Imperatoris moritur.

MCXLIV.

Anno Volmari Abbatis xxiv. Indictione Romanorum ſeptimâ. Die menſis Auguſti viceſimâ Beatus Fœlix quondam Papa & Martyr apparuit S. Henrico ex Monacho hujus Cœnobij Hirſaugienſis, ſecundo Abbati in Breittenavve, de quo plura diximus oſtendens ſibi caput ſuum, quod in abſide templi pluribus annis jacuerat abſconditum. At vir Domini Henricus locum accedens, ſibi per Martyrem ſibi in viſione oſtenſum caput ſacrum reperit: quod cum ſumma devotione levans inter Sanctorum Reliquias collocavit.

Caput ſancti Fœlicis Papæ & M. reperitur in Breittenawe.

Claruit his temporibus Dudechinus Præsbyter Eccleſiæ Parochialis in Rogenſtein Trevirenſis Diœceſis haud procul à Confluentia vir ſtudioſus & eruditus qui pro Chriſti amore cum alijs multis profectus ad terram Sanctam in ſubſidium Chriſtianorum contra inimicos Crucis Chriſti Saracenos navali prælio pluries dimicavit. Reverſus tandem cum ſalute in Patriam Cunone Monaſterij S. Diſibodi Abbate peregrinationis ſuæ hiſtoriam in uno volumine digeſſit. Epiſtolas etiam plures ſcripſit ad diverſos.

MCXLV.

Anno Volmari Abbatis xxv. Conradus Rex Conventum Principum celebravit magnum in civitate Spirenſi, ubi multa fuerant pro pace Regni conſultata ſimul atque diſpoſita, in quo quidem Conventu Nuncijs om

Conventus Principum in Spira.

Digitized by Google

ei comparuerunt Apostolicæ Sedis literas præsentantes Lucij Papæ quibus Conradum Regem humili supplicatione rogavit, quatenus ad comprimendam Romanorum insolentiam, venire in Italiam dignaretur. Sed arduis Regni negotijs tunc occupatus Rex simul & peste deterritus, quæ totam Italiam & Romanos maxime premebat. Nuncios sine effectu abire permisit.

Interim dum Nuncij commorantur in Germania Lucius Papa moritur peste sublatus, & in Basilica S. Joannis Lateranensi sepelitur. Post Lucij Papæ mortem, Cardinales unanimiter elegerunt Abbatem S. Anastasij de urbe Roma, natione Pisanum Ordinis Cistercienſis Monachum quondam in Claravalle, sub magisterio S. Bernardi Abbatis, qui dictus Eugenius tertius, præfuit annis octo, mensibus septem, diebus viginti. Vir optimus & sanctissimæ conversationis: qui crucem prædicari fecit in omni terra Christianorum & multa millia hominum ad subsidium terræ Sanctæ provocavit. Qui Romanorum insolentiam habens suspectam vocatis ad se Cardinalibus, in Monasterium nostri Ordinis de Forsa ibidem munus consecrationis accepit. Inde Romam rediit, sed non multos post dies in Galliam declinavit, ubi Ludovicum Regem Cruce signans cum alijs pluribus contra Turcas & Saracenos destinavit.

Lucius Papa III. moritur Eugenius III. succedit.

His temporibus Rex Conradus Genuensibus auctoritate Imperiali concessit monetandi signandique pecuniam, in auro simul & argento cum ipsius Cæsaris Imperiique nota, quod eatenus non habebant, sed moneta utebantur Papiensi, & quibusdam denarijs qui Bruneti dicebantur. Notam vero Imperij quis aquilam nesciat?

Rex Monetam concedit Genuensibus.

MCXLVI.

Anno Volmari Abbatis XXVI. Magnus terræ motus quindecies in die & nocte factus est: cujus impulsu non pauca ædificia corruerunt. Cometa similiter eodem anno terribilis apparuit, & anno sequenti magna pestilentia fuit.

Terræ motus fit, cometa apparuit.

Eodem Anno Nonis Decembris mortuus est Buggo Wormatiensium Episcopus anno Pontificatûs sui tricesimo sexto: vir multarum virtutum, & per multas transiens adversitates, qui plura fecit bona, feciſſetque majora, nisi pravorum persecutio hominum impediviſſet opus & sanctum propositum ejus. Sepultus est per manus Guntheri ex Comitibus de Lyningen Spirensis Episcopi in Monasterio Schonaugiensi Cistertiensis Ordinis, quod ipse ut supra dictum est, in honore S. MARIÆ constituxit. Cui mox in Pontificatu memoratæ Ecclesiæ succeſſit Conradus ejus nominis primus, qui multas à multis sustinuit persecutiones. Vir bonus & Deum timens quem Tyrannorum impietas ab executione bonæ voluntatis multipliciter impedivit. Extat ejus epistola una ad sanctam Hildegardem Virginem Christi apud Bingios in Monasterio commorantem, in qua suarum deplorat incommoda miseriarum, & cum orationum instantia petit suffragium. Hoc ipso anno Conradus Rex pro quibusdam negotijs Regni Legatos suos misit ad Constantinopolim, inter quos primus & principalis fuit Embrico Episcopus Herbipolensis Monasterij mei fundator, quod in honore S. Jacobi consecraverat in suburbio civitatis, causa Legationis una fuit, quod Rex ire ad terram Sanctam pro ferendo Christianis auxilio proposuit, & iter securum per terras

Buggo Wormatiē. Episc. obijt cui succedit Conradus.

Rex Legatos misit Constantinopolim.

Imperatoris Græcorum ſibi præparare cautionibus utile judicavit.

Ludovicus Rex Gallorum Crucē ſuſcipit.

Anno prænotato Ludovicus Rex Gallorum divino Spiritu compunctus memor etiam ſui reatûs, quo priori anno Vitriacum Comitis Theobaldi oppidum incendio deſtruens mille trecentos homines in Eccleſia peremerat, Cruce ſignatur ab Eugenio Papa, & cum innumerabili multitudine peregrinorum in auxilium terræ Sanctæ proficiſcitur.

Anſelmus, fit Epiſcop. ex Abbate.

His etiam temporibus Eccleſia Tornacenſis quæ per annos ferè ſexcentos à tempore videlicet S. Medardi proprio Pontifice carens ſub cura Novionenſis Epiſcopi ſervivit: proprium Epiſcopum accepit. Eugenius etenim Papa III. cum fugatus à Romanis veniſſet in Galliam, Eccleſiæ memoratæ compaſſus eſt: & de conſilio virorum timentium Deum Abbatem S. Vincentij Martyris Lugdunenſem nomine Anſelmum Tornacenſibus Pontificem ordinavit, virum in ſcripturis ſanctis eruditum, & morum integritate venerabilem, conſilio cautum & ſingulari ſapientiâ præditum.

MCXLVII.

Eclipſis ſolis & peſtilentia.

Anno Volmari Abbatis XXVII. Eclipſis ſolis facta eſt ſextâ, & viceſimâ die menſis Octobris circa horam diei quartam, & fuit ipſo anno peſtilentia magna per univerſam penè Europam quæ multa millia hominum proſtravit, imò etiam brutis non pepercit. Anno verò ſequenti fames incredibilis ſubſecuta multos afflixit.

Embrico Epiſ. Hefbipolenſis moritur, cui ſuccedit Sigefridus.

Eodem anno Embrico Epiſcopus Herbipolenſis rediens de Legatione ſua ex Conſtantinopoli, quò priori anno miſſus à Rege Conrado fuerat, apud Aquileiam moritur, & in majori Eccleſia ſepelitur. Alij ſcribunt corpus ejus aromatibus conditum & in Franciam à ſuis relatum atque in Eccleſia Wirzburgenſi cum honore ſepultum. Hic eſt Embrico Reverendiſſimus Præſul, qui Monaſterium meum titulo S. Jacobi conſtruxit, & multos pro Dei honore labores impigrè toleravit, de quo anno Volmari octavo diximus. Huic in Pontificatu Wirzeburgenſis Eccleſiæ fratrum electione ſucceſſit Segefridus vir bonus & pacificus, & præfuit annis x. Mortuus eſt etiam hoc ipſo anno Egebertus Epiſcopus Bambergenſis ſucceſſor D. Ottonis pro quo Eberhardus conſtituitur.

S. Bernardus miracula fecit.

Anno prænotato Eugenius Papa S. Bernardum Abbatem Claræ-vallis denuo miſit in Germaniam prædicare Crucem contra Turcas, Saracenóſq; infideles & exhortari populum Dei ad ſubveniendum terræ Sanctæ ubi Chriſtianorum exercitus graviter à ſpurciſſima gente Mahumetica premebatur, venit ergo miſſ' vir Dei ad noſtros Germanos, & verbo ſimul efficaciſſimo non minùs quàm miraculis multa millia in Chriſti militiam excitavit nam ubicunque Verbum DEI ſeminavit, multa miracula fecit, in Territorio namq; Conſtantienſi unâ die undecim numero cæcos ſuis meritis & precibus illuminavit, mancos aridóſque ſanavit decem, & claudis decem & octo greſſum reſtituit. Cum prædicaret negotium Crucis in ipſa civitate Conſtantienſi miſit ad eum Abbas Monaſterij Augienſis hominem cæcum, quem pro Dei nutrivit honore poſtulans, ut illum ſuis orationibus illuminare dignaretur, at vir DEI precibus ad Deum ſuo more fuſis cæcum pauperem mox videntem remiſit Abbati. In eadem Diœceſi alium à nativitate cæcum illuminavit, mutum fecit loqui & ſurdum audire; ſed & alia plura ibidem, gratia Dei per eum fuit operata. Cum in civitate Baſilienſi ſermonem faceret pro Crucis honore ad

Digitized by Google

re ad populum: corda multorum in verbo ejus compuncta sunt, & plures Christi militiam assumpserunt. Sermone quodam die in eadem civitate finito, præsentata ei fœmina quædam muta, super quam orationem sanctus fudit, & mox fœmina locuta fuit, cæcum quoque hominem sibi oblatum illuminavit: & maximâ multitudine hominum inspectante claudo gressum restituit. In civitate Spirensi, Rege Conrado præsente simul & Gunthero Episcopo cernente, oblatum sibi puerum claudum sanum perfectè reddidit. In Capella memorati Pontificis Rege similiter vidente mulieri cuidam cæcæ visum præstitit: & gressum claudo dedit.

His miraculis & sermonibus D. Patris Volmarus Abbas cum duobus Monachis Burckhardo & Conrado senioribus interfuit, cum eo manducavit & bibit, se & Congregationem suam totam orationibus illius commendavit. E Spira vir Sanctus descendit ad Franckenfurt comitantibus eum Rege Conrado & certis personis spiritualibus atque Principibus, ubi Verbum Dei prædicavit cum fiducia pluréſque diversis languoribus oppressos Deo miserante sanavit: & multos in auxilium terræ Sanctæ provocans Crucem ituris imposuit. Inde navigio descendens pervenit ad Bingios, ubi Hildegardis Monialis Virgo Christi devotissima, de qua postea dicemus, in monte Sancti Ruperti construxit Cœnobium, cum qua dulces fertur, de futura felicitate miscuisse sermones. Erat namque Divo Bernardo Sancta Christi famula, & scriptis nota, & relatione multorum in Domino comprobata, ad quam cum perveniſſet post orationes consuetas, & salutationis obsequia præcepit sibi volumina exhiberi, quæ illa divinitus inspirata conscripsit, quibus diligenter ex parte revisis ultra quàm dici potest admirans dixisse fertur ad socios: *Hæc scripta non sunt humanitus adinventa, nec potest ea mortalis homo capere, nisi ad Dei similitudinem intus & in anima fuerit reformatus per amorem.* Ad hæc Præpositus virginum Monachus devotus & sanctus nomine Heribertus viro Domini respondit: *Reverende Pater, vera quidem sunt quæ dixisti, sed multi homines docti & indocti, Religiosi & mundani, animam famulæ Christi quotidianis oblocutionibus cruciant, dum cerebri phantasmata, aut fallaciter per dæmones indoctæ fœminæ garrulantur immissa.* Cui Vir Dei: *Non miramur*, inquit, *frater charissime, si dormientes in peccatis divinas revelationes existiment somnia, cum sciamus verum dixisse Sanctum Apostolū; animalis homo non percipit ea, quæ sunt spiritûs Dei, stultitia enim est illi & non potest intelligere quia spiritualiter examinatur, omnibus enim in peccatis superbiæ, luxuriæ, avaritiæ seu alijs vitijs quasi dormiendo jacentibus, divinæ admonitiones consueverunt somnia videri, quoniam si vigilarent in timore Domini signa divinæ operationis vera cognoscerent. Qui autem hæc imitti à dæmonibus existimant, ostendunt se divinæ contemplationis nullam penitus habere scientiam, similes illis judicandi sunt, qui Dominum & Salvatorem nostrum Jesum Christum in Beelzebub potestate Dæmonia ejicere dixerunt.* Ad S. quoque Hildegarden per interpretem: *& tu filia*, inquit, *non timeas locutiones hominum cum Deum habeas protectorem, quoniam illorum sermones peribunt ut stipula, verbum autem Domini manet in æternum.* Post hæc vir Dei navigio descendit ad Bopardium, Confluentiam, Treverim, Coloniam, atq; Leodium civitatem magna quondam Lotharingiæ crucem ubique prædicans, & Domino sermonem cooperante sequentibus signis: & innum-

S. Bernardus visitavit S. Hildegardem Bingis.

Scripta Virginis Commendantur.

Verbum S. Bernardi notabile.

Bernardus confortat Hildegarden.

Miraculis ubique Bernardus claruit.

numerabilem multitudinem hominum ad militiam Dei excitavit.

Cœnobiũ S. Ruperti fundatur.

His temporibus ut dictum eſt B. Hildegardis patriâ Spanheimenſis ex villa Bikelheim oriunda Sanctarum Virginum Deo in monte D. Præſulis Diſibodi famulantium poſt dormitionem b. m. Dominæ Guttæ Magiſtra crebris viſionibus admonita divinitus ut Monaſterium conſtrueret apud Bingios cum XVIII. virginibus ſacris de Abbatis ſui Cunonis licentiâ illò tranſmeavit, & Cœnobium in monte juxta Nahum fluvium in oppoſito Bingenſis oppidi, ubi quondam Sanctus fertur habitaſſe Rupertus Dux & Princeps Bingionum, tempore Pipini ultimi Regis Magni Francorum. Hunc igitur montem cum ſepulchro S. Ducis Ruperti, ac neceſſarijs loci pro capacitate Monaſterij S. Virgo partim ex oblatione fidelium precibus obtinuit, partim à quodam Comite de Hellesheim pretio comparavit. Sed & partem non modicam ex donatione Meginhardi Comitis de Spanhaim obtinuit, cujus ſoror extiterat Jutta Virgo ſancta, & Inſtitutrix Beatæ Hildegardis cujus hîc mentionem facimus, conſtructo autem Cœnobio devota Chriſti famula cum ſacris ſibi cõmiſſis virginibus in omni Sanctitate vivere ſtuduit, & converſationis inſtitutũ ſecundum D. P. N. Benedicti Regulam in omnibus direxit multíſque miraculis claruit. Hæc Sanctiſſima Virgo Hildegardis revelationibus divinis à pueritia relevari meruit: in quibus miranda vidit, & audivit, quæ cum latini ſermonis eſſet ignara penitus, multa nihilominus quæ in revelationibus divinitus didicit, latino & congruo ſermone ſcripſit de cujus mirandis opuſculis nos vidimus, & legimus ſubjecta in Regulam S. P. N. B. brevem explanationem lib. 1. Ad Wigbertum Monachum Gemblacenſem ſuper triginta quæſtiones reſponſalem lib. 1. vitam S. Ruperti Ducis Bingionum lib. 1. de vita S. Diſibodi Hibernienſis Epiſcopi lib. 1. Octo, & quinquaginta homilias ſuper Evangelia Dominicalia per anni circulum lib. unum. De Sacramento Altaris contra quoſdam Hæreticos librum 1. Volumem quoque magnum quod *Scivias* prænotavit, in quo de via Domini atque Sanctorum ejus valde ſubtiliter diſputat. Aliud etiam volumem quod *vitæ meritorum* prænotavit, & in tres libros diviſit. Volumem ſimplicis Medicinæ, opus naturale multúmque mirabile lib. 1. Aliud compoſitæ Medicinæ librum unum. Volumem magnum, cujus titulus eſt: *Divinorum operum.* Epiſtolarum ad diverſos magnum volumem compoſuit, inter quas plures vidimus Epiſtolas ad eam Eugenij Papæ III. Anaſtaſij IV. Alexandri quoque tertij, Conradi Regis tertij. Friderici Imperatoris primi, Archiepiſcoporum, & Pontificum etiam. Hieroſolymitani, Moguntinenſis, Trevirenſis, Colonienſis, Bremenſis, Salzburgenſis, Bambergenſis, Spirenſis, Conſtantienſis, Wormatienſis aliorúmque multorum, qui ex diverſis mundi partibus famâ Sanctitatis ejus divinarúmque revelationum provocati, per nuncios, & epiſtolas illius ſe orationibus cõmendantes, literas ab ea reſponſales devotiſſimè poſtulârunt, ſed de his alibi &c.

Opuſcula S. Hildegardis.

Romani Pontifices & Imperatores ad eam ſcripſerunt.

Inter Moguntinum & Bambergenſem Epiſcopos diſcordia.

Hoc anno prænotato gravis diſſenſio fuit ſuborta, inter Henricum Archiepiſcopum Moguntinum, & Eberhardum Bambergenſem. Nam S. olim Henricus Imperator prædictum Epiſcopatum de novo inſtituens à Juriſdictione Moguntini Archipræſulis ſtatuit exemptum, ſubijciens eum Romanæ Sedi ſine medio protegendum; Cujus vigore Privilegij

vilegij memoratus Præsul Eberhardus consecrationem suam, à quodam Apostolicæ sedis Legato susciпiens, Archipræsulis Moguntini consensum, requirere non curavit. Hinc motus Archiepiscopus se minùs justè putabat contemptum, & propterea contra Eberhardum Bambergensem Pontificem animum induravit. Extat super his ad Eugenium Papam tertium, Eberhardi talis Epistola: *Reverendissimo Domino Patri & Creatori suo Eugenio summo Pontifici, Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ: Eberhardus Bambergensis, humile opus manuum suarum, divinâ & Apostolicâ gratiâ, si quid est, cum universis commembris suis & confratribus debitam in Christo obedientiam, & omnem suæ possibilitatis devotionem. Benedictus Deus qui universæ Ecclesiæ suæ benedixit ad introitum vestrũ: & post magna luminaria firmamenti quæ quasi nocti præerant extincta luminare majus, ut præesset diei, accendit in persona vestra. Verè etenim vestris, & temporibus, & meritis exortum est in tenebris lumen rectis corde, lumen utique ad illuminationem gentium, & gloriam plebis Israël; quâ luce illuminati fideles in fide per dilectionem operantur, & infideles ad fidei unitatem in brachio divinæ virtutis aggreganter. Quod commune gaudium universæ terræ tantò nos specialiùs attingere credimus, quantò vobis arctiori vinculo servitutis, & obedientiæ subjacemus. De cætero misericordia vestra Clementissime Pater, & Domine ante oculos nostros semper est, quia verò meritum nostrum prævenistis in benedictionibus dulcedinis, unde non quantas debemus, sed quantas possumus in conspectu divinæ Majestatis sanctitati vestræ humiliter gratias referimus: quidquid boni nobis est post Deum vestræ Paternitati ascribimus. Ut autem inter prospera, simul homines, adversa nobis non deesse divina providentia disposuit: Domino Archiepiscopo Monguntino non judicialiter agente nobiscum, sed exitialiter nos per sequente eò quòd vestram obedientiam sua præponimus, & quod in Episcopali benedictione percipienda de plenitudine gratiæ vestræ participare præsumpsimus; & fonte potiùs quàm de rivo potare maluimus, cujus rei immanitas usque adeò excrevit, ut Moguntini nobis servis vestris & filijs (si dicere audemus) mortis periculum, & Ecclesiæ vestræ minitari præsumant exoidium. In his autem omnibus unicum in vobis spei nostræ refugium habentes à vestræ auctoritatis sententia ita pendemus, ut neque mors neque vita à vestra nos separrare possint obedientia. Omnipotens Deus dies vestros in sua pace disponat, & ad consolationem omnium fidelium temporum vobis tranquilitatem concedat, &c.*

Exemplar Epistolæ Bambergensis Episcopi ad Eugenium Papam.

Factum narrat Archiepisc.

MCXLVIII.

Anno Volmari Abbatis XXVIII. Conradus anno priore signatus Cruce per Hungariam, & Græciam cum exercitu magno è tota Germania confluente ad terram Sanctam in auxilium Christianorum profectus est. Qui veniens in Syriam Christianos valde suo lætificavit adventu; fertur enim homines loricatos secum adduxisse plusquàm septuaginta millia, demptis illis qui minùs exercitati ad arma, pedites nuncupantur. Sed omnis illa Christianorum potentia, quæ invincibilis poterat æstimari, à Saracenis, & Turcis in solitudine vallata, telorúmque & sagittarum impulsu nimiùm sauciata, & contrita est, ut vix pars decima remanserit, reliquis novem partibus aut captis ab infidelibus, aut occisis.

Conradus Rex cum exercitu tendit Jerusalem.

His quoque temporibus Eugenius Papa III. Nicolaum ex Monacho nostri Ordinis Albanensem Episcopum natione Anglicum, qui postea summus Pontifex creatus, Adrianus IV. est dictus: virum in divinis scripturis eruditum, & declaratorem egregium cum quibusdam Monachis,

Digitized by Google

Norvegia convertitur.

atque Præsbyteris viris doctis miſit in Norvegiam ad barbaram gentem eâ tempeſtate adhuc idolorum culturæ deditam, & à cognitione Chriſtianæ Philoſophiæ penitùs alienam. Qui Sanctiſſimus Præſul verbo ſimul, & exemplo religioſiſſimæ converſationis populum illum, Domino miſerante, Chriſti convertit ad fidem.

S. Henricus Imperator canonizatur.

Anno prænotato Eugenius Papa III. ad inſtantiam ſupradicti Eberhardi Epiſcopi Bambergenſis S. Henricum ejus nominis II. Regem, ſed primum Imperatorem Romanorum, qui memoratum fundavit Epiſcopatum, & in eadem Eccleſia jacet ſepultus, ob crebra ejus miracula Sanctorum catalogo juſſit inſcribi, anno poſt tranſitum ejus quinto decimo, atque centeſimo, de quo longè diximus ſupra, anno videlicet, Monaſterio iſtovacante, primo.

Gotfrid. ex Comite Palat. Monachus.

Hoc anno mortuus eſt Gotfridus ex Comite Palatino, ex Tubingen Monachus Cœnobij Hirſaugienſis, & in Eccleſia ejusdem Monaſterij ſepultus. Hic filius erat Adelberti Comitis de Galba reparatoris Monaſterij ſancti Aurelij de quo plura ſupra diximus, qui uxorem habuit filiam Welffonis, cujuſdam Ducis Bavariæ: quâ tandem mortuâ comam capitis pro Chriſti amore depoſuit, & habitum Monaſticum in hoc Monaſterio ſuſcepit. Qui Monachus factus omnia contempſit mundana, & ſe totum ad inquiſitionem æternorum conferens, cum eſſet ſenio gravatus vitam in brevi terminavit.

Poſt cujus mortem Conradus VVormatienſis Epiſcopus qui Buggoni ſucceſſerat, in ſomnis quàdam nocte viſionem vidit memorandam: Videbat ſe apud villam Heilebron, quæ nunc oppidum eſt Sueviæ conſtitutum, ubi Heinricum Regem quintum cum alijs nonnullis Regni Principibus jam vitâ defunctis, quos dum viverent optimè noverat, putabat reſidentes. E quorum medio Gotfridus, de quo loquimur, conſurgens ad Epiſcopum acceſſit & ſalutavit, erat autem facie pallidus, & quaſi longâ inediâ conſumptus, tanquam ſi ſqualîdo in carcere diutius fuiſſet incluſus: ad quem Epiſcopus dixit: Quæ, dic mihi, eſt cauſa quod facie tam pallidus nunc appares & lividus, qui mundum pro Dei amore contemnens, Monachum in ſancta illa congregatione Hirſaugiana vixiſti, quod ſaluti maximè debuerat profuiſſe tuæ? cui defunctus: adhuc inquit, detineor in pœnis propterea quòd Monachis & Fratribus meis Hirſaugienſibus in neceſſitatibus eorum tam fideliter non ſtudui ſubvenire, quantùm debui, & potuiſſem cum eſſem defenſor Monaſterij conſtitutus atque protector, ſed avaritiâ mentem obcæcante meam, contra Jus advocatiæ munera & ſervitia pro defenſione ab illis violenter exigebam.

Notent advocati Monaſteriorũ.

Et væ omnibus qui aut munera extorquent ab Eccleſijs aut Monaſterijs, quibus defenſores & advocati ſunt conſtituti ad ſervitia, quia non pro Dei amore, ſed pro terreno lucro ſerviunt, & juſtitiam vendunt, & quia mercedem in præſenti vita contra Jus æquitatis accipiunt, propterea poſt mortem juſtè damnabuntur: unde per omnipotentem Deum te obteſtor, quatenus Fratres meo nomine rogare non negligas, ut orare pro me dignentur attentius; quoniam ſi mihi precibus ſuis ſubvenire voluerint, à pœnis citò liberabor. His dictis ſignum dedit Pontifici, quò fides monenti præſtaretur. *MCXLIX.*

Anno Volmari Abbatis XXIX. in dictione Romanorum XII. Eugenius

nius Papa III. convocatis ex omni Germania & Gallia Episcopis Generale Concilium in civitate Remorum celebravit, in quo convenientibus multis multa pro communitate, & utilitate Christianorum ordinavit. In hoc Generali Concilio Arnoldus Colonienſium Archiepiſcopus, de quo ſupra diximus anno Volmari Abbatis XVII. per auctoritatem Eugenij Papæ ab Epiſcopali officio ſuſpenditur, propterea, quòd vocatu ſad Synodum, pro ut tenebatur, venire aut neglexit aut diſſimulavit.

Concilium celebratur Remis Epiſcoporum

Archiepiſc. Colonienſis ab officio ſuſpenditur.

Anno quoque præſcripto Conradus Rex de Tranſmarina peregrinatione in Germaniam reverſus eſt maximâ eorum multitudine, qui priori anno cum ipſo mare tranſierant ab infidelium Saracenorum manibus crudeliter in captivitate detentis vel occiſis, cujus peregrinationis prolixa hiſtoria cum alibi habeatur diffusè conſcripta, ſuperfluum judicamus iſthic ſuper ea longiùs evagari.

Conradus Rex de Hieruſalem revertitur.

Hoc ipſo anno reverſus ab Hieroſolymis Rex Conradus Principes Imperij convocavit in civitatem Spirenſem, cum quibus habuit varios de Regni ordinatione tractatus, ac poſtremò filium ſuum Henricũ, cui Marchiam Auſtriæ donaverat, creans eum in Ducem, ut ſupra dictum eſt Anno Volmari Abb. XXII. in Regem ſublimari obtinuit, quem inungi & coronari, ut moris eſt, Aquiſgrani fecit. Qui Henricus non diu poſtea ſupervixit, quoniam ante Patrem moriens, neuter eorum Imperij coronan habuit.

Conradus Regis filius in Regem Romanorũ deligitur.

Anno prænotato ſecundâ die Menſis Novembris obiit in Clarevallenſi Monaſterio S. Malachias ex Monacho Wintonienſi in Anglia noſtri Ordinis, primò Epiſcopus in civitate Hiberniæ Leſmor dicta, poſtea verò in Connereth, & poſtremò in Ardinacha Archepiſcopus; Vir Apoſtolicæ vitæ totius perfectionis exemplar, qui multis in vita ſimul & poſt mortem coruſcavit miraculis, de quo mentionem fecimus Anno Volmari Abbatis VII. cujus vitam S. Bernardus deſcripſit.

S. Malachias Archiepiſcopus moritur.

His temporibus magna inter Clerum & cives Wormatienſes diſſenſio fuit exorta, in multarum periculum animarum. Nam bona Eccleſiæ in direptionem fuerunt expoſita, & non erat qui Miniſtrorum Chriſti vindicaret injurias. Conradus quoque Rheni Palatinus Comes Frater Friderici poſtea Imperatoris I. qui morabatur circa Neccari fluenta in mõtibus, multas Cleri poſſeſſiones in circuitu, ac Regionis violenter diripuit, ſuiſque uſibus injuſtè mancipavit, Wormatienſium Antiſtes Conradus per ejus tyrannidem multa ſuſtinuit.

Conradus Comes Rheni Palatinus.

Anno prænotato filius Megenhardi Comitis & Fundatoris Monaſterij quondam mei in Spanheim nomine Craffto in eodem Cœnobio pro Chriſti amore Monachus factus, mundum cum ſuis vanitatibus tranſitorijs deſpexit. Qui cum eſſet vir nobilis, & ſapiens profeſſioni ſuæ omni tempore pro viribus ſuis ſatisfacere ſtuduit: & in cunctis ad puritatem Regulæ ambulavit; unde mortuo primo Abbate Bernhelmo, dignè ſuccedere meruit, ut ſuo loco dicemus. Cauſa converſionis ejus iſta fuit. Deſponſaverat ſibi Pater Megenhardus Clementiam Comitis Adolfi de Hohenberg filiam Virginem corpore pulchram, prudentiâ ſimul, ac moribus pulchriorem; hæc ſuam virginitatem Chriſto perpetuò ſervare cupiens inviolatam, conſenſum ſponſi petijt & obtinuit: ac Monaſterium Sanctæ Irminæ, quod Horreum nuncupatur, in civitate

Comes fit Monachus in Spanheim.

Digitized by Google

Trevirorum ingreſſa monialis facta eſt: ubi uſque ad mortem in ſancta converſatione annis non paucis perſeveravit: Craffto autem ſponſus ejus devotione compunctus, ſicut dictum eſt, Spanheimenſe Cœnobium intravit.

MCL.

Anno Volmari Abbatis Hierſaugienſis xxx. hiems dura & nimiùm prolongata fuit, acies igneæ in cælo viſæ fuerunt, & totus annus calamitoſus, & plenus miſeriarum ſubſequenti præſagium futurorum dedit, ignis & aqua per diverſas mundi partes, multas clades, damna, & incommoda mortalibus intulerunt.

Annus calamitatib⁹ plenus.

Hoc ipſo anno Trajectenſis civitas in Hollandia cum Eccleſijs, Monaſterijs & ædificijs penè cunctis incendio conflagravit & perijt. Erat in Eccleſia quadam Crux una lignea imaginem Salvatoris noſtri continens ſibi ferreis clavis annexam, quæ templo jam ardente, de alto in pavimentum decidit: & tecto cum trabibus ardentibus deſuper cadentibus integra permanſit. Nam etſi diutiſſimè in medio jacuerit incendij, ſana tamen & illæſa inter cineres reperta eſt: lignis reliquis in toto conſumptis, clavis etiam ferreis quibus imago Dominica ad crucem fuit compacta liquefactis & reſolutis. Mira res. Durat lignum ubi conſumitur ferrum, & imago Crucifixi parva ſine læſione integra permanet; ubi trabes maximæ tranſeunt in favillam. Hæc crux ad memoriam facti in templo ſancti Bonifacij Martyris atque Pontificis repoſita eſt, & ſervatur cum honore uſque in præſens.

Miraculũ crucifixi non conbuſti.

Anno prænotato Eugenius Papa III. venit ad Treverim cum decem & octo Cardinalibus Epiſcopis quoque & Abbatibus multis, invitatus ab Adelberone Trevirorum Archiepiſcopo, quibus ipſe per menſes tres ibidem commorantibus in cibo, & potu copioſiſſimè providit. Eugenius autem Papa convocatis Epiſcopis, Abbatibus, & Clericis multis ex tota Germania, & parte Galliæ ſynodum celebravit, & multa conſtituit ad Eccleſiæ Dei honorem ſimul & utilitatem, Eccleſiam quoque Monaſterij S. Matthiæ Apoſtoli novam ultimâ die Menſis Januarij, idem Papa Eugenius cunctis Cardinalbus & Epiſcopis præſentibus & cooperantibus conſecravit.

Eugenius Papa venit Trevirim.

In memorato Concilio Treveris celebrato miracula, viſiones, & ſcripta, quæ omnipotens Deus per famulam ſuam Hildegardem operabatur apud Bingios, ad aures ſummi Pontificis Eugenij plurimorum narratione pervenerunt, quibus auditis Pontifex, & volens rem novam, & arduam inveſtigare diligentiùs; miſit ad virginem Chriſti Adelbertum Virdunenſem Epiſcopum cum quibuſdam alijs viris doctis, & Deum timentibus, dans eis in commiſſis, quatenus dictorum omnium inquirerent veritatem, qui cum perveniſſent ad famulam Dei, & ea quæ à ſummo Pontifice habebant in commiſſis, cum reverentia exequerentur, non ſolam revelationum ſeriem, & famam, ſed modum quoque & cauſas ab ea diligentiſſimè inquirebant. Quibus illa ſimpliciter reſpondebat ad omnia, & quid circa eam operata fuiſſet divinitas, cum ſumma humilitate aperuit. Informatione ſufficienti acceptâ Nuncij Apoſtolici, libris viſionum virginis illâ petente ſecum aſſumptis, ad Papã Treverim redierunt, & quod omnia invenerint vera, quæ dicebantur de famula Chriſti, & ſolida

Scripta Hildegardis præſentantur Papæ

Digitized by Google

ſolida renuntiârunt; deinde volumina quæ illa divinitus illuminata ſcripſerat una cum epiſtola, quam dederat, Eugenio Papæ cum reverentia tradiderunt. Pontifex ſcripta virginis coram multis fecit publicè recitari, & per ſe lectoris quandóque functus officio partem non modicam legens recitavit. Omnes qui audiebant verbum lectionis in admirationem ducti, omnipotentis miſericordiam, qui talia operabatur in fragili ſexu collaudabant. Aderat his D. Abbas Bernardus, aderat & Ludovicus Abbas S. Mathiæ Trevirenſis amicus S. Virginis, quibus mediantibus omnium dubitationum nebulæ à cogitationibus auditorum pellebantur. Omnibus ergo rogantibus, qui aderant, ſimul & hortantibus Romanum Pontificem, ne lucernam tam inſignem divináque illuſtratione ſuccenſam pravorum hominum machinatione pateretur extingui, libenter conſenſit, & literas virgini Hildegardi tenoris ſequentis tranſmiſit: *Eugenius Epiſcopus Servus Servorum Dei dilectæ in Domino filiæ Hildegardi Præpoſitæ in in monte S. Ruperti ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Miramur ô Filia & ſupra quàm dici poteſt miramur, quia Deus noſtris temporibus jam nova miracula oſtendit: cum te ſpiritu ſuo ita perfudit, quòd diceris multa ſecreta videre intelligere & proferre. Hoc à quibuſdam veridicis perſonis audivimus, & ab his maximè quos prîdem miſimus ad te, qui fatentur ſe vidiſſe te, & audiviſſe loquentem mirabilia, ſicut & nos comperimus in libris tuis. Sed quid nos ad iſta dicere valemus, qui clavem ſcientiæ habentes ita quod claudere, & aperire poſſumus, & hoc prudenter facere per ſtultitiam negligimus. Congratulamur autem gratiæ Dei, congratulamur & dilectioni tuæ, & hoc te admonemus, ut ſcias quoniam Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus verò dat gratiam. Gratiam ergo, quæ in te eſt, per humilitatem ſerva & cuſtodi, ita ut ea quæ in ſpiritu proferenda ſenſeris prudenter proferas: quatenus illud à Domino audias: Dilata os, & ego implebo illud, quod nobis de loco illo quem prævidiſti tibi in ſpiritu ſignificâſti hâc permiſſione & benedictione noſtrâ, & Epiſcopi tui fiat, ita quò ibi regulariter cum ſororibus tuis vivas ſecundùm Regulam S. Benedicti ſub ejuſdem loci debita, & neceſſaria clauſura.* Literis Apoſtolicis, cum benedictione, gratiarum actione, ſuſceptis, Chriſti famula Hildegardis ſummo Pontifici reſponſalem remiſit divinitus inrevelatione compoſitam: in qua illum de quibuſdam arcanis quæ ipſius verſabantur in corde admonuit, & divinam circa hæc voluntatem, & beneplacitum veraciter indicavit, fuit autē hæc ſanctiſſima Virgo, ut ſupra diximus, oriunda ex Comitatu Spanhemenſi de Villa Bickelleheim dicta, Patre Hildeberto milite, matre verò Mechtilde progenita, temporibus Henrici Imperatoris IV. nata in mundum, anno videlicet Gebhardi Abbatis Hirſaugienſis VII. Cujus Pater in curia Comitum de Spanheim cum alijs nobilibus militans verſabatur, homo rectus, & Deo devotus. Hildegardis autem cum quinque annorum eſſet ætatis in Monaſterium à parentibus Deo dicanda eſt oblata, & ſub memoratæ ſuperius B. Juttæ magiſterio in monte S. Diſibodi Monaſticæ converſationis habitum aſſumpſit. A qua diligentiſſimè in timore Domini inſtituta, nihil aliud quàm cæleſtia didicit amare. In quo Cœnobio, cum certis alijs Virginibus incluſa Omnipotenti Deo multis annis ſecundùm Regulam S. Benedicti humiliter ſervivit, & plures ſuo exemplo ad timorem Domini convertit.

S. Bernard Abbas. Ludovicus Abbas.

Exemplar literarum Eugenij Papæ ad S. Hildelgar.

Locum habitationis ejus confirmat.

Hildegardis Papæ reſcripſit.

Genus & origo Hildegardis.

Poſt mortem S. Virginis Juttæ Beata Hildegardis ſororum electio-

ne magiſterium ſuſcepit, quæ divinitus admonita, tandem ad montem S. Ruperti tranſmigravit. Inter cæteras Domino ſub ejus magiſterio ſervientes Virgines Hiltrudis filia Comitis Meginhardi de Spanheim una extitit, quæ multis in Chriſto virtutibus clara fuit; ob cujus preces genitor ejus, Comes memoratus plura bona novo Cœnobio conſtruendo in monte dedit. Porrò S. Hildegardis, ſicut in vita ejus legimus, ab infantia divinis revelationibus crebriùs viſitata, cum præter Pſalterium & ſimplicem melodiam pſallendi nullam haberet Latini ſermonis ſcientiam, mirabiliter tamen Spiritu ſancto mentem ejus illuſtrante, in occultis revelationibus ſuis magna, & ardua didicit, & multa ſecreta cæleſtia, partim Latino, partim verò Teuthonico ſermone ſcripſit: quorum titulos librorum per ordinem ſuperiùs explicavimus. Et revera in quantum nos judicare poſſumus, ejus ſcripta non humano ſenſu vel intellectu ſunt edita, ſed divino potiùs ſpiritu mirabiliter infuſa, & ideò non paſſim intelliguntur ab omnibus, ſed ab illis duntaxat, utcúnque poſſunt intelligi, quorum pura mens Deo per amorem meruit uniri; ſcripſerunt ad eam literas, ſeu epiſtolas multi ſe orationibus illius commendantes, & monita ex ore ipſius divina præſtolantes, inter quos nunc memoriæ occurrentes iſti fuerunt: Conradus Rex III. Fridericus Imperator I. Eugenius Papa III. Anaſtaſius Papa IV. Adrianus quoque Papa IV. Adriani quoq; ſucceſſor Alexander Papa III. Patriarcha Jeroſolymitanus. Patriarcha quoque Aquilegienſis Henricus. Arnoldus & Chriſtianus Moguntini Archiepiſcopi & Trevirenſes. Archiepiſcopi Colonienſes, Archiepiſcopi Bremenſes. Archiepiſcopus Salzburgenſis. Archiepiſcopus Magdenburgenſis. Archiepiſcopus Ravennenſis, & multi de Italia. Cardinales quoque & Prælati Eccleſiarum. Eberhardus Epiſcopus Bambergenſis, Epiſcopus Spirenſis, Epiſcopus Wormatienſis: Epiſcopus Conſtantienſis. Epiſc. Virdunenſis. Epiſcopus Leodienſis. Epiſc. Trajectenſis. Epiſcopus Pragenſis in Bohemia. Epiſcopus Hildensheimenſis in Saxonia. Epiſcopus Auguſtenſis in Suevia. Epiſcopus Ratisbonenſis in Bavaria. Epiſcopus Verdenſis. Epiſcopus Patavienſis. Epiſcopus Metenſis, & plures alij. S. Bernardus Abbas Clarevallenſis. Adam I. Abbas in Ebrah. Abb. Eberbacenſis. Abb. S. Anaſtaſij Romæ. Abb. S. Emmeranni Ratisbonæ. Abb. de Reisheim. Abb. in Mochenſenburgi. Manegoldus Abb. hujus Monaſterij Hirſaugienſ. de quo ſuo loco dicemus. Abb. S. Mariæ ad Martyres apud Trevirim. Abb. Ludovicus S. Matthiæ apud Trevirim, Abb. S. Diſibodi, Abbas Campidunenſis in Suevia. Abbas in Elvvangen. Abbas in Maulbronna, Abbas Montis Monachorum juxta Bambergam. Abb. in Zvvifaltem; Abbas de Salfeld. Abbas in Salheim. Abbas in Boſendorf. Abbas S. Martini in Colonia, Abb. in Bruvviler, Abbas Wetellenſis. Abbas in Heilsbronn, Abbas quoque Bellevallis, Abbas Carilocenſis Abbas Clarefontenſis. Abbas Charitatis in Gallia. Abbas Bethaniæ. Abb. in Sprengerbach Regularium. Abbas in Rodenkirchen, Abbas in Elversdorff nunc Mariæ Cellæ in Saxonia. Abbas in Wadegas. Abb. Uraugiæ Eckardus. Præpoſitus in Flanheim tunc Regularium. Præpoſitus in Heyna Regularium. Præpoſitus in Weſtora Regularium. Præpoſitus in Herad Regularium. Præpoſitus in Coppenberg. Præpoſitus S. Victoris prope Moguntiam. Præpoſitus S. Caſtoris in Confluentia. Præpoſitus S. Andreæ

Scripta S. Hildegardis Myſtica.

Andreæ in Colonia. Præpositus in Erfordia. Præpositus Majoris Ecclesiæ in Moguntia. Præpositus S. Simeonis apud Treviros. Præpositus in Kuestede. Præpositus majoris Ecclesiæ Trevirensis. Præpositus majoris Ecclesiæ Colonienſis. Præpositus Franckenfurtensis. Præpositus Bonnensis & alij plures Abbates, Præpositi & Priores, &c. Sancta Elisabeth nostri Ordinis Abbatissa in Schönavve Trevirensis Diœcesis, de qua post hæc suo loco dicemus. Abbatissa de Hemelavv. Abbatissa de Widersdorff. Abbatissa in Valle Dei. Abbatissa in Gandersheim. Abbatissa in Wekersvvinckel. Abbatissa nostri Ordinis propè Alzen jam deserti. Abbatissa in Altvvick, Trajectensis Diœcesis. Abbatissa in Krumchem. Abbatissa in Knoffdal. Abbatissa S. Mariæ Ratisbonæ. Abbatissa in superiori Monasterio Ratisbonæ. Abbatissa in Kegsungen. Abbatissa in Gerbstede. Abbatissa S. Cyriaci prope Erfurdiam. Abbatissa in Lubbelsberg. Abbatissa S. Theodori in Bamberg. Abbatissa in Widergoldesdorff. Abbatissa in Veteri Monasterio in Moguntia. Abbatissa in Oldenstat. Abbatissa in Nusia tunc Ordinis nostri. Abbatissa in Horreo Trevirensi. Abbatissa apud S. Virgines in Colonia tunc nostri Ordinis. Abbatissa in Didenkirchen. Abbatissa prope Andernach. Abbatissa S. Glodosindis Metensis. Abbatissa in Erdendal, & plures aliæ, &c.

Abbatissæ ad eam literas scribentes.

Scripserunt & alij plures varias ad eam epistolas Presbyteri seculares, Monachi quoque & Conventus, Philosophi, & Magistri Doctissimi non solùm de vicinis, sed etiam de remotissimis locis, ex Italia & Gallia, quibus omnibus Christi famula literas ad interrogata misit responsales, quemadmodum per divinam revelationem didicit singulis esse rescribendum. Nos verò cuncta ejus scripta non solùm legimus in virginalibus libris qui sunt in ejus Monasterio apud Bingios repositi, sed fecimus etiam pro nobis rescribi, cum adhuc Monasterio præsederemus D. Martini in Spanheim.

Multis hæc Virgo miraculis claruit tam in vita, quàm post mortem, & fama sanctitatis & revelationum ejus totum orbem Christianum suo replevit odore. Moritur tempore Imperatoris Friderici I. anno Dominicæ nativitatis MCLXXX. in die sancti Lamberti, & in Ecclesia Monasterij sui quod ipsa construxerat in monte S. Ruperti coram summo altari fuit sepulta; cujus vita III. libris descripta est.

His temporibus Fundalus miles quidam in Hibernia strenuus in armis, sed propriæ salutis animæ negligens atque contemptor, sedens quàdam die cum amico suo ad mensam percussus repentè divinitùs in terram ut mortuus cecidit: & per 4. dies propter calorem, qui siniſtro notabatur in latere sic jacens insepultus amicorum consilio permansit, quartâ verò die reversus ad semetipsum miranda, quæ viderat apud inferos, narravit mortalibus, quæ cum sunt vulgatissima his inferenda non putatamus.

MCLI.

Anno Volmari Abbatis XXXI. fames magna in omni Germania fuit, quam ingens hominum mortalitas subsecuta est, & multa millia consumpsit. Eodem anno mortuus est Arnoldus ejus nominis I. Archiepiscopus Colonienſis, cui Arnoldus II. majoris Ecclesiæ Præpositus Conradi Regis Cellarius in Pontificatu succedens præfuit annis VI. vir acutus ingenio, qui Regem in Italiam & Hierosolymam semper est secutus.

Iste

Digitized by Google

Conradus Rex tertius quare non fuit Imperator.

Iſte Conradus Rex Romanorum quamvis fuerit in Italia, coronam tamen Imperij non accepit, ſed Regio nomine Contentus Imperialem titulum non curavit, exemplo nimirum Henrici Regis I. qui conſenſu omnium Principium electus & coronatus in Regem, apud Aquasgrani, nunquam induci potuit ab aliquo ut coronam Imperij ſuſciperet; dicebat enim ſibi ſufficere quod Rex eſſet nec minus vellet aut poſſet Rei profeſſe publicæ, quàm ſi coronâ videretur ſublimatus Imperij, operibus indigere Regnum, non titulo.

His temporibus Arnoldus memoratus Eccleſiæ Colonienſis Archiepiſcopus Cœnobium Monialium, Ordinis noſtri Ryndorff dictum, haud procul ab oppido Bonnenſi ſub honore S. Clementis Papæ & Mart. de novo conſtruxit, in quo mortuus poſtea ſepultus fuit.

Anno prænotato XXVII. die menſis Martij obijt Bernhelmus I. Abbas in Spanheim anno Regiminis ſuis XXVII. nondum completo, ætatis verò LXXIV. ſepultus in medio Chori: vir æternâ memoriâ dignus, Deo & hominibus dilectus, Regularis diſciplinæ cuſtos, & obſervator præcipuus, cunctíſque virtutibus adornatus: qui modicum gregem ſibi à Domino comiſſum in omni Religione, & ſanctitate, non minùs exemplo quàm verbo ſtrenuè gubernavit. Huic ſecundus in Abbatia Spanheimenſi ex Comite Monachus dudum factus ſucceſſit Craffto vir in Chriſto multarum virtutum, & præfuit annis XXIV. menſibus II. & V. diebus, de quo jam ſupra diximus. Hic Monaſterio in utroque ſtatu ſatis utiliter præfuit, & tam res temporales quàm numerum perſonarum auxit, de quo in Hiſtoria Spanheimenſis Monaſterij dudum plenius diximus. Ejus Pater fuit Meginhardus, Comes in Spanheim & fundator præfati Monaſterij. Soror autem Beata Hildegardis Sanctimonialis in Cœnobio D. Ruperti, apud Bingios vitam duxit Monaſticam.

Craffto Comes fit Abbas Spanheimenſis.

Eodem anno mortuus eſt Fridericus Magdenburgenſis Eccleſiæ in Saxonia Archiepiſcopus, cui Wigmannus filius Comitis de Tegenburg, natione Bavarus, promotione Regali ſuccedens præfuit annis XLII. vir in agendis negotijs tam ſecularibus quàm Eccleſiaſticis, prudens & agilis, cujus diligentia haud parum Eccleſiæ profuit. Hoc ipſo quoque anno mortuus eſt Conradus Landgravius Thuringiæ.

Wigmann. fit Archiepiſcopus Magdenb.

Anno etiam prænotato conſtitutus eſt ſanctus Roffoldus ex Monacho hujus Cœnobij Hirſaugienſis quintus Abbas Monaſterij S. Protomartyris Stephani apud Herbipolim civitatem Francorum orientalium, de quo longè ſupradictum eſt anno S. Wilhelmi Abbatis XVI. erat autem multarum virtutum & magnæ ſanctitatis, inſtaurator Monaſticæ diſciplinæ vigilantiſſimus, in oratione ſancta continuus, divinarum ſcripturarum amator & lector ſtudioſiſſimus, qui verbo & exemplo ſubditos ſibi Monachos in omni ſanctitate præceſſit, & ſe in opere divini amoris omni tempore ſtudioſiſſimè exercitavit. Iſte Sanctus Abbas Roffoldus ex mandato & permiſſione Sigefridi Herbipolenſis Epiſcopi, hoſpitale, quod erat retrò Monaſterium ſuum in ſuburbano memoratæ civitatis in alium locum transferens, Cœnobium ex eo Monialium Ordinis noſtri conſtituit: quod conſummatum feliciter in honorem S. Affræ Martyris dedicari ſolemniter obtinuit: Quod quidem Cœnobium in ſuburbio civitatis permanet uſque in præſentem diem, & ante annos ferme ſex ad obſervan-

Cœnobiũ Sanct. Affræ Herbipoli fundatur.

tiam

Digitized by Google

tiam regularem reductum est, per Laurentium de Hibera Reverendissimum Ducem atque Episcopum. Literas vidimus Henrici Herbipolensis Episcopi sigillo confirmatas in quibus hunc Roffoldum virum Religiosum & sanctum protestatur.

MCLII.

Anno Volmari Abbatis XXXII. mortuus est Adelbero Trevirorum Archiepiscopus, vir magnanimus & singularis censuræ, justitiæ & æquitatis: ac Jurium Ecclesiæ tam Romanæ quàm suæ defensor acerrimus. Hic in die Paschatis cum Lothario quondam Imperatore constitutus in palatio Aquensi posteaquam Regalia Ecclesiæ Trevirensis ab eodem Imperatore, ut moris est, suscepisset; alterâ mox die Simonem illius fratrem in Ecclesia existentem pro quibusdam commissis excommunicatum publicè denuncians exire de templo sub lectione S. Evangelij coegit. Post Adelberonem, Trevirorum Archiepiscopus ordinatus fuit majoris Ecclesiæ Decanus nomine Hillinus: & præfuit annis XVIII. vir morum integritate, ac Scripturarum eruditione, multùm illustris & valde reverendus. Hic plura Monasterijs Sanctorum Matthiæ, Martini, Maximini & alijs restituit, quæ prædecessor ejus sibi contra Jus æquitatis rapiendo violenter, ut supra diximus, usurpaverat. Eodem anno Arnoldus, quem priori anno electum ad Ecclesiam Colonienſem diximus Romam profectus ab Eugenio Papa III. in Archiepiscopum solemni cum apparatu ordinatus est: & cum honore magno ab eo dimissus, sed & pallij decore ornatus ad sua revertitur. Anno Volmari Abbatis prænotato Conradus Rex apud Bamberg urbem Francorum Orientalium infirmari cœpit ad mortem, qui vocans ad se Fridericum Ducem Suevorum fratris sui filium, tradidit ei Regalia, confessúsque peccata sua Sacerdoti & Sacramentis Dominicis præmunitus, XIX. die mensis Februarij, hoc est XI. Calendas Martij vitam cum morte commutavit, anno Regni sui XIV. in Monasterio Ebracensi, quod ipse fundaverat, sepultus.

Adelbero Trevirorũ Archiepisc. moritur.

Hillinus fit Trevirorũ Archiepisc.

Arnoldus Colonienſ. ordinatur.

Conradus Rex III. moritur.

Post ejus mortem convenerunt Regni Principes in oppido Regali Frankenfurt juxta Moganum pro celebranda electione novi Regis: ubi collatis singulorum votis, Fridericus Dux Suevorum, de quo diximus, Conradi Regis defuncti ex fratre nepos, omnium electione atque consensu in Regem Germanorum, Imperatorémque Romanorum sublimatus est: mox ductus ad Aquasgrani cum magna solemnitate coronatus inungitur, & regnavit annis XXXVII. vir dignus imperio & multa gloriosè patravit.

Fridericus Imperator eligitur.

MCLIII.

Anno Volmari Abbatis XXXIII. mortuus est sanctus Macharius primus Abbas Monasterij mei S. Apostoli Jacobi majoris in Sucurbano Herbipolensis civitatis, in cujus transitu voces audiebantur Sanctorum Angelorum dulce melos cantantium. Sepultus est in Capella S. Jacobi, primo sub lapide, juxta murum elevato, cum tali inscriptione: *Hic jacet Macharius primus Abbas hujus loci per quem omnipotens Deus vinum in aquam convertit.* Cui successit in Abbatia Monachus quidam nomine, & conversatione veracitur Christianus, & præfuit annis XXVI. vir magnæ religionis qui à prædecessoris sui sanctitate minimè declinavit.

S. Macharius Abb. moritur.

Anno etiam præsignato Henricus Moguntinenſ. Archiepiscopus

Henricus Archiepisc. Moguntin⁹ deponitur.

Digitized by Google

ex mandato Romani Pontificis Eugenij III. per duos Cardinales Sedi Apoſtolicæ Legatos Gregorium & Bernardum à Pontificatu ſuo, quem annos undecim gubernaverat, deponitur: qui melancholiâ & gravi mærore animi conſumptus eodem anno primâ die menſis Septembris moritur, finem miſeriarum hujus vitæ accipiens. Cui mox in Archiepiſcopatum Moguntinorum Regis Friderici promotione ſucceſſit, Aquenſis Eccleſiæ præpoſitus, Cancellariuſque Regius nomine Arnoldus, & præfuit Annis xv. vir ſapiens & in agendis quibuslibet multâ exercitatione peritus. Hunc Moguntini cives Anno Pontificatûs ſui xv. conſpiratione factâ in proceſſione ſolemni crudeliter occiderunt in Eccleſia Monaſterij S. Jacobi extra muros civitatis, ut ſuo loco dicemus.

Arnoldus fit Archiepiſcopus Moguntiæ.

Cauſam depoſitionis Henrici Hiſtoriarum ſcriptor tacuit: nos tamen in quadam epiſtola S. Hildegardis ad eum ſcripta, negligentem in cura paſtoralis officij fuiſſe conſideravimus, ad quem ita dicit: *Sed & ille qui & ille eſt ô homo dicit tibi: Audi quòd in multis ſcrutinijs me negligis. Cœlum de ultione Domini apertum eſt & nunc inimicis funes dimiſſi ſunt. Tu autem ſurge quia dies tui breves ſunt: & reminiſcere, quia Nabuchodonoſor cecidit, & quòd corona ipſius periit, & alij multi ceciderunt, qui ſe temerè in cœlum exaltaverunt. Ah tu cinis quare non erubeſcis in altum te ſpargere! cum debeas in putredinem converti?* Ex his verbis S. Virginis clarè pateſcit ipſius Henrici depoſitionem ſuis meritis debitam ex divina factam ordinatione.

Ad Arnoldum verò Archiepiſcopum ſucceſſorem Henrici ſcribens in quadam epiſtola S. Hildegardis famula Chriſti ſic inter cætera dicit: *O Pater, vivens lumen hæc verba mihi ad te dedit. Cur non es fortis in timore meo, & quem zelum habes quaſi triticum excribres ita ut ſeparando dejicias, quod tibi contrarium? ſed hoc nolo. De oculo autem cordis tui inquietam mentem abſterge, & de te ipſo & de populo tuo injuſtitiam abſcide quia tempus bellorum in moribus hominum nunc inſtat, ita quòd nec in diſciplina nec in diſtrictione timoris Domini ſunt, tu tamen ne formides eos ad bonum coërcere, quoniam ſi propter hoc tribulationem & anguſtiam ſuſtinueris, ne paveas: quia Filius DEI eadem paſſus eſt: ſurge itaque ad Deum, quoniam tempus tuum citò veniet.* Quis hæc de Martyrio ejus dicta non intelligat?

Henricus Mindenſis Epiſcopus deponitur.

Anno prænotato Henricus Mindenſis Eccleſiæ Præſul per jam dictos Apoſtolicæ Sedis Nuncios & Cardinales deponitur: accuſatus enim quòd ſui familiares ipſo ſciente & conſentiente Clericum quendam erutis occulis cæcaverint, cum ſe non poſſet expurgare legitimè invitus ſententiam depoſitionis ſubivit. Cui Wernherus ejuſdem Eccleſiæ præpoſitus, communi Fratrum electione fuit ſubſtitutus.

Anaſtaſius fit Papa IV.

Item anno prænotato Eugenius Papa III. moritur, & Romæ in Eccleſia S. Joannis Lateranenſis non ſine opinione ſanctitatis magnæ ſepelitur. Poſt quem Conradus Abbas Monaſterij S. Rufi Ordinis noſtri Diœceſis Viterinæ, patriâ Romanus, electione Patrum in ſummum Pontificem ſublimatur, & Anaſtaſius IV. nuncupatur; præfuit annis duobus, menſibus quatuor & viginti 4. diebus, vir in omni virtute probatus, amator bonorum, protector pauperum, Cleri promotor atque defenſor, & eleemoſynarius omnium pientiſſimus. Hic Papa Anaſtaſius literas amicabiles miſit ad Chriſti famulam Hildegardem apud Bingios commorantem anno Pontificatûs ſui primo, in quibus eam ſalutat, ſéque orationibus illius

Digitized by Google

lius commendat. Virgo ſancta reſcribens, & Schiſma, quod poſt Adriani mortem ſubſecutum eſt, prænuncians inter cætera ſic illuminata divinitus dicit: *Et tu Roma velut in extremis jacens conturbaberis, ita quòd fortitudo pedum tuorum, ſuper quos hactenus ſtetiſti, langueſcet, quoniam filiam Regis videlicet juſtitiam non ardenti amore ſed quaſi in torpore dormitionis amas, ita ut eam à te expellas. Unde & ipſa à te fugere cogitur, ſi non revocaveris eam per opera pietatis.*

Anno prænotato in civitate Colonienſi fuit homo quidam Patre Judæo, ſed converſo natus, qui dum Corpus Dominicum in ſolemnitate Paſchali de manu Sacerdotis in Eccleſia oretenus ſuſcepiſſet, continuò exivit. Retracto autem ex ore nefandiſſimo venerabili Sacramento domui importare ſuæ ſtatuit: neſcio quid maleficij ex eo facturus. Et ecce ſubitò irruit ſuper eum anguſtia, metus, & tremor, ita quòd tremens & mente nimiùm turbatus neſciret quid faceret, factáque in cœmiterio foſſulâ Sacroſanctum Chriſti corpus in eam depoſuit, & aperiens terram ſepelivit, ſuperveniens verò Sacerdos quidam & diſcens rem geſtam à perfido foſſam rejectâ humo reverenter aperuit & mox in ea non Hoſtiam, ſed puerum parvulum atque pulcherrimum invenit, quem ſummo cum honore manibus elevans portare in Eccleſiam voluit: & ecce miraculum cæleſti perfuſus lumine divinitus infans de manu tenentis elabens ſuperos aſcendit. Corporis Dominici miraculũ Coloniæ.

MC LIV.

Anno Volmari Abbatis Hirſaugienſis XXXIV. Fridericus Rex cupiens expeditionem movere in Italiam: pacem in Regno prius ſtuduit reformare inter diſſidentes: erant enim diſcordiæ, & diſſenſiones non modicæ his temporibus inter Henricum Saxoniæ Ducem, & Lupoldi Marchionis Auſtriæ filium, qui Bavariæ Ducatum ex donatione Regis quondam Conradi, genitori ſuo collatum occupavit. Verùm cùm ambæ partes Regi ſanguine jungerentur, maximè cupiebat eos reddere concordes. Conſilio itaque uſus Principum, Ducatum Saxoniæ legitimis hæredibus reſtituit, hoc eſt Henrico qui eſt Leo Henrici ſuperbi Ducis Bavariæ filio, de quo plura ſupra diximus, vulgò nuncupatus, & filijs ejus, quibus etiam Bavariæ Ducatum avo quondam abblatum reſignavit. Porrò Henricum Lupoldi Marchionis filium, qui Bavariam poſt Guelfonem Henrici ſuperbi Ducis fratrem per annos aliquos tenuit: in Ducem Auſtriæ, ut ſupra dictum eſt, ſublimavit. His factis Rex Fridericus magno noſtrorũ congregato exercitu in Italiam pro adipiſcenda corona Impetij profectus eſt: Et primo quidem impetu Placentiam Æmiliæ urbem expugnans obtinuit: & cives antea rebelles & contumaces vellent nollent ad obedientiã revocavit. Caſtella etiam nonulla propter inſolentiã Longobardorũ, Mediolanenſium & Cremonenſium præcipuè incendio vaſtans funditus evertit. Deinde Spoletum opulentiſſimum Umbriæ oppidum incendio concremavit, ſicque versùs mare cum exercitu tranſiens nullo reſiſtente Romam anno ſequenti pervenit. Rex Fridericus in Italiam proficiſcitur.

MCLV.

Anno Volmari Abbatis XXXV. Indictione Romanorum III. ultimâ die menſis Februarij mortuus eſt Meginhardus Comes de Spanheim fundator Monaſterij S. Martini ibidem filius Stephani Comitis, qui Monaſterium Meginhardus Comes moritur.

ſterium primus conſtruere cœpit, quemadmodum in principio hiſtoriarum ejuſdem Cœnobij dudum ſcribentes oſtendimus. Reliquit autem filios tres, Crafftonem qui fuit Abbas in Spanheim, Gotfridum & Meginhardum Comitatui præſidentes. Hiltrudem Monialem apud S. Rupertum, & Sophiam, quam Fridericus Comes Valentiæ habuit uxorem.

Eodem anno Anaſtaſius Papa IV. moritur, & in Baſilica Lateranenſi ſepelitur, Rege Friderico cum exercitu in Italia exiſtente ſicut anno priore diximus, & munitiones ſubvertente rebellium. Poſt Anaſtaſium Nicolaus ex Monacho noſtri Ordinis, natione Anglicus, Epiſcopus Albanenſis, qui Norvegiam Chriſti converterat (ut ſupra diximus) ad fidem, Patrum electione Papa factus & nuncupatus Adrianus IV. præfuit annis IV. menſibus X. vir non minùs ſanctitate quàm prudentiâ reverendus.

Adrianus fit Papa IV.

Fridericus Rex fit Imperator primus.

Fridericus Rex devictis adverſarijs in via cunctis, tandem ut ſupra dictum eſt, Romam pervenit, & à ſenatu populóque Romano cum honore maximo ſalutatus: coronam Imperij de manu Papæ ſuſcepit. Coronatus cum ſolemnitate conſuetâ Imperator Fridericus diebus paucis in urbe Roma ſtatuerat quieſcendum, & ecce quâdam die circa meridiem Romani nonnulli factioſi ſeditionem in Cæſarianos ſubitò moventes, uno cunctos impetu ſe neci daturos moliebantur.

Seditio Romanorum in Cæſarianos.

Quod audientes Imperiales armis confeſtim ſe induunt, Romanos retrocedere vel in Tyberim cadere compellunt: tantâque in eos cæde ſævierunt, ut alveus ipſe fluminis totus in ſanguinem verſus putaretur, factâ tam cruentâ victoriâ die videlicet octavâ decimâ menſis Junij non ſatis bene confidens Romanis Imperator, ſequenti mox die non moratus reditum inſtituit: & exercitum ſanum in patriam reduxit.

Epiſcopat⁹ Lubecenſis inſtituitur.

His quoque temporibus Epiſcopatus Lubecenſis in finibus Saxoniæ cum licentia, & permiſſione Romani Pontificis de Oldenburg in oppidum Lubec tranſlatus eſt; & Geroldus primus Lubecenſis Epiſcopus eſt ordinatus, vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus.

Bellum inter Moguntinum Epiſcopum & Comitẽ Palatinum.

Anno prænotato Imperatore adhuc in Italia conſiſtente Arnoldus Moguntinenſium Archiepiſcopus Hermannum Palatinum Rheni Comitem propter injurias contumelias, & rapinas Wormatienſi tam Eccleſiæ quàm Pontifici & Clero irrogatas cum ſuis auxiliarijs excommunicavit. Qui commotus in iram cum magno ſuorum exercitu terras Archiepiſcopi hoſtili animo ingreditur, & devaſtans omnia in pauperes crudeliter debachatur. Contra quem Archiepiſcopus, ſuorum quoque miſit exercitum; fuitque inter eos nimis atrociter pugnatum. In parte Palatini Comitis fuerunt, Gotfridus Comes de Spanheim. Emicho Comes de Lyningen. Henricus Comes de Kazenhelenbogen, Conradus Comes de Kirchenberg. Henricus Comes de Didesheim & complures alij, qui omnes unâ ſententiâ in Archiepiſcopum conſpiraverunt. Verùm audito Imperatoris adventu ſubitò territi omnes quieverunt.

Bruno fit Epiſcopus Hildenſheimenſis.

Anno etiam præſcripto Bernardus Epiſcopus Hildesheimenſis in Saxonia in annum jam decimum cæcus, & ob id ad Regimen Eccleſiæ minùs utilis Pontificatum ſpontaneâ voluntate reſignavit: Cui ſucceſſit Bruno Majoris Eccleſiæ Decanus, vir multùm Religioſus, & B. MARIÆ ſemper Virgini devotiſſimus, qui Eccleſiæ memoratæ utiliter præfuit,

&

Digitized by Google

& populum Dei Verbo & exemplo ſemper erudivit. Hic Bruno Reverendiſſimus Præſul, cum in amore Dei Parentis Glorioſiſſimæ Virginis MARIÆ ferventiſſimâ devotione arderet: & quidquid poſſet pro ejus reverentia hilariter faceret: inter alia Octavas Nativitatis ejus celebrandas per ſuam Diœceſim primus omnium inſtituit: quas & Sancta Mater Eccleſia poſtea ſuſcepit. Cui Sanctiſſima Dei Genitrix Virgo MARIA Octavas ipſas quâdam vice devotiſſimè celebranti ſub matutinis viſibiliter apparuit, & gratias ei referens æternæ vitæ præmia ſibi in cœleſtibus repromiſit.

Octava Nativitatis B. Mariæ inſtituitur.

In fine prænotati anni Fridericus Imperator de Italia reverſus, Nativitatem Domini in Wormatia cum magno apparatu in præſentia multorum Principum celebravit. Aderant inter cæteros ſupra dicti pacis tranſgreſſores Hermannus Comes Palatinus Rheni, Gotfridus Comes in Spanheim, Emicho Comes in Lyningen, Henricus Comes de Kazenelenbogen, Conradus Comes in Kirchberg, & Henricus Comes de Didesheim, quos Imperator propter conjuratæ pacis violentiam durè arguit, & de conſilio Principum canes pro ſatisfactione portare juſſit. Quo facto Archiepiſcopus illos ab excomunicationis vinculo abſolvit. Porrò ex parte ipſius Archiepiſcopi canes portare cœperunt Ludovicus de Lohun, & Wilhelmus Comes de Glizberg; ſed ob reverentiam Archiepiſcopalis dignitatis mox ab aſtantibus rogatus Imperator, eos juſſit ceſſare.

Imperator Violatores pacis corripuit.

Canes portare Comites coacti ſunt.

MCLVI.

Anno Volmari Abbatis xxxvi. Arnoldus Moguntinæ Eccleſiæ Reverendiſſimus Archiepiſcopus pro quibuſdam cauſſis, honorem, & utilitatem, Eccleſiámque ſuam concernentibus Romam profectus eſt, & cum benevolentia charitatis ab Adriano Pontifice ſuſceptus, Apoſtolicæ Sedis Legatus ab eo conſtitutus eſt, ad propriáque reverſus.

Archiepiſc. Moguntin. Romam proficiſcitur.

Anno prænotato Fridericus Imperator, uxore ſuâ apud Conſtantiam Sueviæ repudiatâ, aliam ſuper induxit Agnetem Burgundiæ Principis filiam, nuptijs publicè ac ſolemniter celebratis. Unde in populo Dei ſcandalum graviſſimum ſequitur, & variæ locutiones.

Imperator uxorem ſuam repudiat.

Anno item præſcripto mortuus eſt Hermannus Comes Palatinus Rheni, de quo jam proximè diximus, qui filios non reliquit, cujus Principatum Conradus frater Imperatoris Friderici Primi ex parte Patris donatione Imperij poſſidendum accepit: qui Conrado Wormatienſis Eccleſiæ Epiſcopo non paucas irrogavit injurias, bona diripiendo Sanctorum, & in uſus convertendo ſuos & ſuorum.

Eodem anno circa Feſtum Omnium Sanctorum Imperator Fridericus deſcendit ad Coloniam, ubi tam à Clero quàm à populo civitatis magno cum honore ſuſceptus eſt, conventúmque Principum ſolemnem celebravit. In qua Curia miles quidam nomine Bernardus coram Imperatore accuſatus, quòd in necem Hermanni Comitis de Wincenberg conſpirâſſet, qui nuper fuit occiſus, capite plexus eſt.

Conventus Principum in Colonia.

His temporibus Imperator Fridericus Ducem Bohemiæ ſublimavit in Regem, Ducatum in Regnum commutans, quod manet uſque in præſentem diem. Coronatus autem fuit in Eccleſia Pragenſi per miniſterium Arnoldi Moguntinenſium Archiepiſcopi, ſub cujus Provincia Pragenſis Epiſcopatus adhuc fuerat conſtitutus. Unde coronatio Regum

Bohemiæ Ducatus ſublimatur in Regnum

Digitized by Google

Bohemiæ de conſuetudine antiqua ad Moguntinam pertinebat Eccleſiam, donec tandem per quendam Archiepiſcopum Moguntinum, pecuniâ interveniente, Pragenſi Eccleſiæ conceſſum fuit.

Imperator debellat Ducem Poloniæ.

Anno prænotato Fridericus Imperator exercitum movit in Poloniam contra Ducem gentis, qui per annos aliquot Imperio rebellis extitit, & annuum tributum ſolvere contempſit. Congreſſione itáque factâ, exercitus Cæſarianus contra Ducem prævaluit, & rebelles ad obedientiam coëgit. Denique cenſum prioribus annis neglectum Imperator Ducem ex integro ſolvere compulit, à quo & novas cautiones ſufficientes accepit. Quibus pactis, ad interiora Imperij reverſus eſt.

MCLVII.

Decanus Pfortzenſis fit hic Monachus.

Anno Volmari Abbatis XXXVII. Indictione Romanorum quintâ, Sigefridus Decanus Eccleſiæ in Pfortzheim Monachus in præſenti Cœnobio Hirſaugienſi pro Chriſti amore factus eſt, vir prudens & ſingulari devotione charitatis in Deum ferventiſſimus atque in divinis Scripturis haud medioriter eruditus; qui multa in uſus fratrum bona contulit, ſicut liber Donationum oſtendit. Simili devotione complures alij viri nobiles docti & honorati, ac divites in ſæculo, ſpretis atque contemptis mundi vanitatibus cunctis, tempore Volmari Abbatis & ſe & ſua Monaſterio tradentes, ſanctæ converſationis habitum pro Chriſti amore ſuſceperunt, in obſervantia Regulari uſque ad mortem perſeverantes; inter quos fuit non ultimus poſtea Volmari ſucceſſor, nomine Hartvvigus, qui primò in majori Eccleſia Spirenſi Decanus extitit, & poſtea in Præpoſitum à Confratribus ſuis electus fuit. Cúmque honore dignitatis atque divitijs magnus haberetur in ſæculo, cuncta pro Chriſti amore deſeruit, & in hoc Monaſterio ſub Volmaro Abbate ſanctæ converſationis habitum aſſumpſit. Cujus ſecuti exemplum multi ſæculum ſimiliter contempſerant.

Præpoſitus Spirenſis fit hic Monachus.

Volmarus Abb. Cœnobij XV. moritur.

Anno prænotato Volmarus Abbas hujus Monaſterij Hirſaugienſis XV. ſenio gravatus, & multis laboribus nimiùm fatigatus infirmari cœpit, & morbo paulatim creſcente tandem deficiens XXV. die menſis Februarij, ad Dominũ emigravit, anno Regiminis ſui XXXVII. demptis quatuor diebus, completo, in majori Monaſterio ante Altare S. Michaëlis cum devotione ſepultus. Vir certè apud omnem poſteritatem æternâ memoriâ dignus utpote qui non ſolùm regularis diſciplinæ obſervantiam inviolabiliter tenuit, verùm etiam in temporalibus providus, res Monaſterij, cenſus, redditus atque ſtructuras tempore ſui Regiminis valde ampliavit.

De Hartvvigo hujus Monaſterij Hirſaugienſis XVI. Abbate; qui præfuit menſibus duntaxat duobus; Et vita ejus.

Hartwigus Abbas XVI. eligitur.

VOlmaro Abbate Reverendiſſimo vitâ defuncto, atque ſepulto non ſine gemitu & lachrymis filiorum, qui illum ut patrem ſanctum & pientiſſimum veraciter in Chriſto diligebant; eodem mox die propter cauſam urgentem ad novi Paſtoris electionem conſultò fuit proceſſum. Invocatâ igitur, ut moris, gratiâ Spiritûs Sancti, Fratres in Domino congregati Hartvvigum venerabilem Patrem

tam

Digitized by Google

tam unanimi consensu in Abbatem elegerunt, ut ne unus quidem ex omnibus discreparet, anno Domini supra scripto MCLXVII. indictione Romanorum quintâ, Mensis autem Februarij quintâ atque vicesimâ, manèhorâ diei primâ. Qui videns se vocari ad Regimen animarum, valde contremuit, & procidens in terram coram omnibus, cum multis lachrymis dixit: Quid facitis ô fratres mei, quid facitis? senem me penitúsque inutilem vobis prælatum constituere pergitis? alium quærite obsecro pro tanti Regiminis moderamine idoneum, quem doctrina sanctæ prædicationis nobis reddat utilem, & propriæ vitæ meritum efficacem, ego me scio insufficientem ad ministerium operis, & novi vires non sufficere meas ad solicitudinem curæ pastoralis. Quin potius si voluissem imò valuissem alienas regere animas, in eo quo fueram statu, permansissem. Sed cum scirem me indignum ad præsidendum hominibus, curam animarum deserui, & ad serviendum omnipotenti Domino in cordis mei simplicitate hanc vivendi formam secutus fui. Unde Fratres parcite mihi quæso quem scitis inutilẽ, & ex vobis talem eligite, qui portare onus tanti Regiminis sit idoneus. Sed cum Fratrum Congregatio tota instantissimè rogaret, quatenus impositum sibi munus proprer Deum dignaretur assumere, victus tandem eorum lachrimosis precibus, humiliter consensit dicens: contemnere tantas preces & lachrymas omniũ vestrûm, amantissimi Fratres, nec possum nec debeo; & propterea omnem voluntatem meam divinæ ordinationi & vestris desiderijs humiliter submitto. Quicquid omnipotens DEUS de mea parvitate ordinaverit, nec possum nec volo sanctissimæ rectissimæque voluntati ejus reluctari; confido tamen in ejus misericordiam, pro cujus amore factus sum Monachus, quoniam diu me in hac mortalitate non permittet vivere, si hoc onus prælationis saluti animæ meæ debuerit obesse. Quod verbum ejus optato effectu non caruit, quoniam 2. duntaxat mensibus in pastorali dignitate supervixit. Novit omnipotens DEUS qui sunt ejus, & quorum placitam sibi conversationem in hac mortalitate præparat, eorum ad se animas, ne aliquo maculentur pulvere vanitatis, in meliori statu vocat. Ad nimiam itaque instantiam Fratrum electioni consentiens, gravem sarcinam Regiminis animarum subijt, utpote qui se totum divinæ providentiæ submisit. Munus autem Benedictionis à Neometensi Pontifice propter certas causas non voluit accipere, sed navigio descendit ad Confluentiam & ibi juxta tenorem privilegij Monasterio dati antiquitùs, ab Hillino Trevirorum venerabili Archiepiscopo in secunda quadragesimæ Dominica Benedictionis ministerium magna cum devotione mentis suscepit. Cum autem benedictione perceptâ, sicut diximus, per fluenta Rheni fluminis navigio cum suis ascenderet, ad Bingios applicuit, & sanctam Christi sponsam Hildegardem in Monasterio D. Ruperti visitavit, ex multo enim tempore eam videre simul & alloqui cupiebat. Nactus itáque oportunitatem cum ea loquendi, omnem cordis sui statum & mærorem coram illa humili confessione aperuit, & in quantis versaretur angustijs propter assumpti onus Regiminis, simplici devotione referavit. Denique rogavit, quatenus divinam pro ejus statu consuleret voluntatem; quæ præmissis orationibus ex revelatione Domini ita respondit: *Lux vivens dicit tibi, O Homo, mens tua sit mihi in voluntate mea subjecta, & non abijciam te, homo enim qui*

Devictus Fratrum precibus consensit.

Voluit dissolvi & esset cum Christo.

Ab Archiepiscopo Tervirorũ benedicitur.

S. Hildegardem alloquitur.

Verba Hildegardis ad Hartwigũ.

Digitized by Google

qui mihi paratus eſt ſervire pro honore Nominis mei, in paſcendo animas meas, & aliud non quærit, in me manet. Ego autem ſcio quis ex meſtet in Prælatione, & illum non deſeram, & qui ſine me regnat, hunc ego non adverto. Tu autem eſto paratus quoniam citò veniam reddere tibi ſecundùm fidem tuam. Poſthæc valedicens Hartvvigus Abbas famulæ Domini, & commendans ſe orationibus ejus ad Hirſaugiam reverſus eſt, gaudens ſe per illam conſolatum à Domino.

Hartwigus ex Francia Orientali oriundus erat.

Erat autem Hartvvigus Abbas patriâ Francus Orientalis ex Herbipolenſi Territorio natus, qui adoleſcens traditus ſcholis ad ſtudium literarum, ſatis doctus in omni varietate ſcripturarum, tam divinarum quàm ſæcularium evaſit, nam per aliquot annos in civitate Francorum Babenberg operam literis dedit, ubi tanta fuit Magiſtrorum copia, ut amore diſcendi maximæ ſcholarum multitudines non ſolùm ex Germania, ſed etiam ex Italia & Gallia certatim illò confluerent. Nulli Clericorum licebat alio quàm latino ſermone uti, quoties inter ſe quippiam fuiſſet dicendum. Creſcentibus cum tempore meritis, ſcholas jam virilis deſeruit, & veniens ad Eccleſiam Spirenſem principalem, factus in ea Canonicus fuit, in qua ſe tam ſapienter & religiosè habuit, quòd ſemper ad altiora quaſi quibuſdam gradibus aſcenderit. Nam primò poſt Canonicatum Eccleſiæ memoratæ Camerarius extitit: poſtea in Decanum electus fuit, & poſtremò communi electione fratrum major, eſt Præpoſitus, non ſine multorum favore conſtitutus. Erat ſanè vir bonæ

In Eccleſia Spirenſi fit Canonicus.

Hartwigus bonæ Conſcientiæ homo.

conſcientiæ, vitæ honeſtæ ac ſpiritualis, amator ſtudij, ſine querela morum integritate pacificus, qui licèt abundantiâ rerum temporalium ſimul & honoribus terrenis affluëret, minimè tamen propterea in ſuperbiam ſe extulit, humiles & pauperes minimè deſpexit, memor ſemper admonitionis Davidicæ in Pſalmo dicentis: *Divitiæ ſi affluant, nolite cor apponere*; mortalem ſe curavit agnoſcere, & quaſi pauper & citò tranſiturus divitias poſſidere. Manum ſuam aperuit inopi, & largus ſemper in pauperes extitit: inter cætera pietatis ſuæ ſtudia Congregationem Hirſaugienſium ſingulari devotionis affectu ſemper coluit, & multa eis beneficia impendit, nam quoties potuit, pro conſolatione ſpirituali ad eos venit in Hirſaugiam, & quorum visâ converſatione ſanctiſſimâ, ſemper ſe melior ad propria remeabat. Quoties verò ad civitatem Neometenſem fratres veniſſent de Hirſaugia, non alibi, quàm ad ejus declinabant hoſpitium. Erat domus ejus inſtar Monaſterij, honeſtiſſimis ornata ſervitoribus, in qua nec mulieribus patebat ingreſſus, nec animo levibus, inhoneſtíſve hominibus; ſummo etenim ſtudio vitam honeſtiſſimam ducere conſuevit. Unde maturus ſemper inceſſit; bonis & rectis corde propter vitæ omnimodam integritatem venerabilis, malis autem & reprobis tanquam judex metuendus. Nam ejus in præſentia loqui vel agere turpe ſeu inhoneſtum, nullus præſumebat. Internâ quoque mentis devotione ſemper Deo compunctus humiliter ſerviebat, nullum tempus otioſum tranſire permittens, in quo non aliquid boni operis exerceret.

Frequens in ſanctis orationibus extitit: ſtudium divinis lectionibus continuè impendit, & proficere in melius quotidie pro viribus curavit. Cum verò pleróſque ex Canonicis ſuis ire per abrupta vitiorum in perditionem cerneret, vehementer indoluit, & medicamenta ſanctæ correptionis apponere delinquentibus non ceſſavit. Sed eum admonitio

Digitized by Google

monitiones ſuas parum in pleriſque videret proficere, cœpit prælationis miniſterium paulatim abhorrere, metuénſque propter aliena delicta, quæ non poſſet corrigere, animæ ſuæ periculum incurrere, curam paſtoralis ſollicitudinis deliberat reſignare. Interea contigit S. Abbatem Clarevallis Bernardum in cauſis Eccleſiæ Romanæ Legatum venire ad Neometenſem civitatem, & in domo ejus habere manendi hoſpitium cum Monachis ſuis, cum quo ſalus intravit, & magna compunctio mentis. Videns enim vir ſanctus & prudens, & Religionis amator, tot fieri miracula per hominem DEI, mox in ſermonibus ejus compungitur, & fugere de medio Babylonis quantociùs meditatur. Diſpoſitis ergo cum tempore ſuis rebus atque negotijs, propoſitum mentis occultum tenuit; metuens non irrationabiliter, ne ſi fieret publicum, ſatan impedire tentaret.

Armatus fuit & Zelo rectitudinis.

S. Bernardo prædicante convertitur.

Ordinatis tandem ſecretè omnibus, rebúſque ſuis partim venditis & in monetam redactis, partim verò ad Hirſaugiam præmiſſis vel etiam in uſus pauperum diſtributis, mundum cum univerſis vanitatibus ſuis pro Chriſti amore deſeruit, & veniens ad Monaſterium Hirſaugienſe ſub magiſterio Volmari Abbatis ſanctæ converſationis habitum aſſumpſit, plura hujus mundi pretioſa in auro & argento vaſiſque & ornamentis ac varia ſuppellectili ſecum attulit, quæ omnia ſecundùm Regulam Abbati Volmaro conſignat.

Dona Monaſterio plura contulit.

Factus autem Monachus Clauſtralis ex præpoſito ſeculari venerabilis Hartvvigus, omnem hujus mundi curam & ſollicitudinem cum habitu depoſuit, ſéque totum ſanctis vrtutum exercitijs mancipavit. Ex illo námque die, quo ſe ad Monaſterium converſionis gratiâ contulit, ſemper aut mente aut corpore in divino ſervitio intenſiſſimè occupatus fuit. Horis intereſſe Canonicis tam in die quàm in nocte ſemper illi fuit dulciſſimum; uſque adeò ut tempus omne perdidiſſe diceret, quod aliter quàm DEI ſervitio videretur impenſum. Corpus ſuum per abſtinentiam & vigilias multas in ſervitutem ſpiritui curavit ſubijcere, & mundanæ conſuetudinis motus jejunijs & orationibus caſtigare. Inter fratres converſando ſemper tranquillus fuit & ſummè pacificus tantâque affluens charitate ut quaſi mater omnium videretur. Turbatum eum nemo vidit unquam; murmurantem nemo audiuit, ſed fundatus in timore Domini & in vera humilitate ambulans, neminem contriſtavit. Et hæc ſunt quæ ad nos, fidelium ſcriptorum teſtimonio de vita & moribus venerabilis viri Abbatis memorati Hartvvigi pervenerunt.

Hartwigus Religioſiſſimè vixit.

Anno Dominicæ Nativitatis ſupra ſcripto MCLVII. Fridericus Imperator Dominicum paſcha in civitate Wormatienſi cum magna ſolemnitate celebravit: ubi omnes Regni Principes convenientes, ſe in annum ſequentem cum ipſo Cæſare in Longobardiam contra inobedientes & rebelles profecturos unanimi conſenſu promiſerunt & jurârunt. A Wormatia Cæſar deſcendit ad Moguntiam, ubi convocatis Abbatibus Præpoſitis, Decanis & potioribus de Clero ſimul & populo civitatis, magnâ illos prævenit induſtriâ, ut ſibi jurejurando promitterent, nullum ſe poſt mortem Arnoldi Præſulis electuros Pontificem, niſi quem Imperator ipſe duxerit promovendum; quod multorum malorum ſeminarium fuit. Eodem anno mortuus eſt Arnoldus Colonienſis Eccleſiæ Archiepiſcopus

Conventus Principum in Wormatia.

Imperator deſcendit ad Moguntiam.

pus ejus nominis ſecundus, magni apud Imperatorem pretij ſimul & authoritatis, cujus corpus in Cœnobio Ryndorff monialium noſtri Ordinis, quod ipſe haud procul à Bonna, ut ſupra diximus, fundaverat, ſepultum eſt. Poſt quem duo fuerunt per diſſenſionem electi Fridericus ſcilicet Præpoſitus S. Gereonis in Colonia, & Gerardus Præpoſitus in Bonna; inter quos gravis pro Archiepiſcopatu fuit ſuborta diſcordia. Jure tandem Fridericus ejus nominis æquè ſecundus prævaluit; cui Gerhardus cedere Judicio Cæſaris & Principum in Conventu Ratisbonæ compulſus fuit. His temporibus inter Adrianum ſummum Pontificem & Fridericum Imperatorem graviſſimæ diſſenſiones fuerunt ſubortæ, quæ magnum in Eccleſia ſcandalum protulerunt, in tantum, quod Cæſar tandem Adriano Papâ mortuo, contra ejus legitimum ſucceſſorem, Alexandrum videlicet tertium, quatuor falſos Pontifices ſibi mutuò ſuccedentes ſubrogavit. Hujus graviſſimæ diſſenſionis primas cauſſas nimirum pueriles tales comperimus: Innocentius quondam Papa ſecundus Romæ in pariete cujuſdam Eccleſiæ ſuam fecit depingi imaginem, ornamentis Pontificalibus circumamictam & in Cathedra Papali ſedentem; ante cujus pedes imago Lotharij Regis ſecundi quaſi geniculantis erat formata ut qui manibus comploſis coronam de manu Pontificis Imperialem ſuo capiti præſtolaretur imponendam, ſive impoſitam ſuſcipientis. Hanc picturam Romæ conſiſtens Imperator cum vidiſſet, non parum ei diſplicuit, aſſerens ſe imperium non à Papa ſed à Domino DEO eſſe conſecutum. Aderant etiam nonnulli ad mala conſilia nimis audaces & prompti, quorum interpretatione picturæ animus Cæſaris non ſolùm mitigatus non fuit ſed magis ſuccenſus in iram. Huic opinioni ſiniſtræ accepta pridem à Romanis in coronatione Regis contumelia non parvas addidit vires; quando multorum ſententiâ Pontifex habebatur ſuſpectus de Romanorum facta ſeditione, quando in Cæſarianos impetum fecerunt armati, ſicut in ejus coronatione jam ſupra diximus. Ab illo namque die Imperator & Papæ mentem & Romanorum deteſtabatur perfidiam. Acceſſit prædictis & illud: Imperatore cum optimatibus Regni pro negotijs Imperij apud Biſuntinam urbem in Burgundia celebrante Curiam, duo à Roma venerant Cardinales Adriani Papæ literas Imperatori perferentes, in quibus Cæſarem Pontifex his verbis alloquitur: *Beneficium coronæ tibi contulimus, neque pœnitentiâ moveremur, ſi Excellentia tua etiam majora à nobis beneficia ſuſcepiſſet:* Hoc verbum *Beneficium*, hi qui circa Imperatorem erant, uſualiter interpretantes, & in contuneliam ipſius poſitum aſſerentes, commotum prius animum ejus adversùm Pontificem concitatiorem fecerunt. Itaque in iram converſus Cardinales, qui literas Papæ attulerant, cum injuria & minis à facie ſua juſſit diſcedere: Quibus & dixit: *Hoc quod à ſolo DEO habemus* (coronam videlicet cum Imperio denotans) *non Romano Pontifici, ſoli DEO attribuimus. Primam vocem Regiæ Electionis Archiepiſcopi Moguntini recognoſcimus: Regalem Conſecrationem Archiepiſcopo Colonienſi permittimus: Imperialem Conſecrationem Romano Pontifici aſſignamus. Deleantur ergo picturæ, ſcripturæ corrigantur alioquin inter Regnum & Sacerdotium non erit pax & concordia.*

Claruit circa hæc tempora S. Wilhelmus Eremita, Ordinis ſui Nomi-

Fridericus ſis Archiepiſcopus Colonienſ.

Inter Papâ & Imperatorem diſſenſio.

Cauſæ diſſenſionis.

Verba Imperatoris contra Papam.

S. Wilhel. ex Comite Eremita.

Digitized by Google

Nominis Institutor, quondam Comes Pictavienſis in Gallia, vir multarum virtutum & eximiæ ſanctitatis, qui loricâ indutus ad nudam carnem, vitam ſuam in maxima diſtrictione conſummavit. Hunc S. Bernardus olim cum Schiſmaticis contra Innocentium Papam contumaciter ſentientem, per Sacroſanctum Corpus Domini patenæ ſuperpoſitum, conteſtans adeo perterruit, ut non ſolum omnem pertinaciam deponeret, ſed etiam principatu cum ampliſſimis divitijs atque honoribus pro DEI amore contemptis, eremum intraret. Floruit quoque his temporibus Petrus cognomento Longobardus Pariſienſis Eccleſiæ præſul, vir doctus, & continuâ lectione ſtudioſiſſimus, qui ex ſcriptis Sanctorum quatuor ſententiarum libros non ſine magno labore comportavit, qui tantæ ſunt authoritatis in ſcholis Theologorum publicis, ut nemo ſine ipſorum perfecta & conſumata ſcientia Theologi nomen his temporibus noſtris rectè mereatur. Commentarios quoque in Pſalterium, & quædam alia compoſuit, quorum alibi fecimus mentionem. Libri quatuor ſententiarum edunter.

Claruit his etiam temporibus in Burgundia Richardus Monachus Cluniacenſis, noſtri Ordinis tam in divinis ſcripturis quàm in ſæcularibus literis haud mediocriter eruditus, qui ſcripſit inter cæteras ingenij ſui lucubrationes Opus non parvæ utilitatis, tranſacti temporis hiſtoriam ſuccinctè continens. De alijs nihil vidimus. Richardus Monachus Hiſtoricus

Claruit his quoque temporibus Petrus cognomento Comeſtor, præsbyter in Eccleſia Trecenſi, vir tam in divinis ſcripturis eruditus, quàm in ſæcularibus literis egregiè doctus, qui ſcripſit ad Wilhelmum Archiepiſcopum Senonenſem Opus inſigne ſuper hiſtoriales Bibliæ libros, quod Scholaſticam prænotavit hiſtoriam, in libris numero XX. De laudibus quoq; B. MARIÆ ſemper Virginis lib. I. Sermones inſuper de Tempore & de Sanctis compoſuit plures, & qnædam alia, quibus memoriam ſui Nominis tranſmiſit ad poſteros. Petrus Comeſtor. Scholaſtica Hiſtoria

Richardus etiam Monachus apud S. Victorem Pariſ. vir undecunque doctiſſimus hæc tempora moribus ſanctis & lucubrationibus multis reddidit clariora. Inter cujus ſynthemata nos legimus ſubjecta. De SS. Trinitate libros 6. De contemplatione lib. 5. In Cantica Canticorum. lib. I. De exterminatione mali libr. I. De promotione, boni lib. I. Contra Judaizantes. lib. I. De Tabernaculo fœderis lib. I. De XI. manſionibus filiorum Iſrael in deſerto, lib. I. De Sacerdotio Melchiſedech lib. I. De profectu Monachorũ lib. I. De XII. apparitoribus. lib. I. De ſtudio ſapientiæ. lib. I. De Triplici holocauſto lib. I. De oratione mentali lib. I. De Authoritate S. Petri Apoſtolorum principis lib. I. De poteſtate Judiciaria lib. I. De ſpiritu Blaſphemiæ lib. I. De Officijs Eccleſiæ lib. I. De diverſis affectionibus lib. I. Epitome, hoc eſt Breviariũ totius Bibliæ lib. I. In Apocalypſin Joannis lib. I. In Danielem Prophetam lib. I. Chronicon breve ab origine mundi uſque ad tempora ſua lib. I. De gemino paſchate lib. I. Diviſionum ſive Exceptionum opus magnum lib. XXIV. De viſione Nabuchodonoſor Regis Babylonis lib. I. De Sacrificio Abrahæ lib. I. De quatuor ventis lib. I. De verbis Eſaiæ lib. I. De verbis Apoſtoli Pauli lib. I. De Actibus Apoſtolorum lib. I. De Charitate violenta lib. I. De Novitate vitæ lib. I. Epiſtolarum ad diverſos lib. I. alia inſuper multa compoſuit, quæ ad nos minimè pervenerunt. Richardus S. Victoris Doctor.

Gilbertus Pictavienſ. Doctor.

Circa hæc tempora invenitur claruiſſe Gilbertus cognomento Porreta Pictavienſis in Gallia Epiſcopus, homo in omni genere ſcientiarum doctiſſimus qui & ipſe nonnulla ſcripſit opuſcula, in quibus novitate quâdam terminorum uſus, lucubrationes ſuas multis fecit in parte non modica ſuſpectas. Verùm in Remenſi Concilio per S. Bernardum Clarevallis Abbatem ſingulari diſputatione ſuperatus, Patrum ſe determinationi ſubjecit; è cujus opuſculis iſta feruntur: in totum Pſalterium Commentariorum Opus magnum. In omnes epiſtolas Apoſtoli Pauli lib. XIV. In Evangelium S. Joannis lib. I. ſuper Boetium de S. Trinitate lib. V. Cætera ejus ſcripta necdum videre potui.

wilhelmus Abbas in Gallia Doctor.

Wilhelmus quoque Abbas S. Theodorici Abbatis Ordinis noſtri, ſed poſtea Monachus ut dicitur, Ciſtertienſis in Cœnobio Clarevallis ſub magiſterio D. Bernardi factus: hæc tempora ſuis lucubrationibus ac vitæ meritis illuſtravit. Qui ſcripſit inter cætera ejuſdem S. Abbatis Bernardi, anno Volmari XXIII. pridem defuncti inſigne volumen. Speculum quoque fidei lib. I. Ænigma fidei lib. I. Sententiarum fidei lib. I. Ad quendam amicum, quem Theophilum nuncupat. De Natura animæ lib. I. De contemplando Deo lib. I. De Natura & dignitate amoris lib. I. De Sacramento Altaris lib. I. Meditationes pro Novitijs lib. I. Contra Petrum Abelardum lib. I. In Cantica Canticorum opus imperfectum. In Epiſtolam Pauli ad Romanos lib. I. Et alia quædam.

Hartwig' Abbas XVI. moritur.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato, videlicet. MCLVII. die XXII. Aprilis circa primã noctis vigiliam mortuus eſt Dominus Abbas Hartvvigus hujus Cœnobij Hirſaugienſis XVI. Abbas in die prælationis ſuæ LVII. & in abſide majoris Eccleſiæ meridionali ante altare Omnium Sanctorum non ſine multis fratrum lachrimis ſepelitur. Exaudierat, preces ejus Altiſſimus quoniam ſic in electione ſua oraverat, ut ſi regimé animarum ſuarum ſaluti ſuæ foret contrarium, brevi tolleretur è medio. Nam frequenter honores mutant ſtatum mentis, & qui ſubjectus eſt humilis, ſæpe in ſuperbiam erigitur prælatus. Bonum ergo eſt mori quando in meliori ſtatu eſt homo.

De Manegoldo hujus Monaſterij Hirſaugienſ. XVII. Abbate, qui præfuit annis VIII. menſibus III. diebus VIII. Et geſtis illius temporis.

Manegold' Abb. XVII. eligitur.

POſt mortem, & ſepulturam Venerabilis viri Domini Hartvvigi XVI. Abbatis, convenientes ad locum Capitularem fratres manè circa horam diei tertiam, hoc eſt XXIII. die menſis Aprilis, anno prænotato Dominicæ Nativitatis MCLVII. Manegoldum Priorem Conventûs in Abbatem unanimiter elegerunt, virum moribus & eruditione ſcripturarum inſignem, annos ætatis non minùs quam ſexaginta complentem: qui precibus filiorum poſt longam tandem excuſationem conſentiens onus paſtoralis curæ humiliter aſſumpſit, in qua ſtrenuè præfuit annis VIII. menſibus III. diebus VIII. Qui munus benedictionis in quintum menſem diſtulit, propterea quod ſe fratribus bene probandum offerre ſtatuiſſet. Quorum precibus tandem importunis nimiùm devictus, ad civitatem Spirenſem cum quinque & viginti

Monachis

Digitized by Google

Monachis ſuis ordinandis circa Exaltationem S. Crucis deſcendit: ubi ordinatis fratribus in Sabatho Quatuor Temporum, ut moris eſt, à Gunthero de Lyningen, Epiſcopo ejuſdem civitatis; ipſe alterâ mox die Dominicâ munus ab eodem benedictionis cum magna ſolemnitate accepit ſex Abbatibus ſuis ornamentis indutis adſtantibus. Acta ſunt hæc Spiræ in majori Eccleſia die XXII. menſis Septembris, quæ fuit S. Mauritij feſto celebris. Vir iſte venerabilis, gente Francus fuit orientalis honeſtis parentibus ortus, & ut fertur de cognatione Hartvvigi natus Abbatis, de quo ſupra diximus, qui ad ſcholas in juventute poſitus, ſatis cum tempore profecit. Timere Deum à parentibus ſuis didicit, & ideò literis applicatus, puerorum luſus facilè declinavit. Naturâ quippe conſecutus ingenium bonum, haud parum diſcendo temporis ſucceſſu profecit. Operam dedit literis in civitate Babenbergenſi ubi & copioſum ſtudendi invenit exemplum, ſimul & multitudinem magiſtrorum; Nec dum erant apud noſtrates Gymnaſia graduata. Cumque ad ætatem perveniſſet virilem, conſiderans hujus vitæ brevitatem, quidquid in mundo habuit, pro Chriſti amore deſeruit, & veniens ad Hirſaugiam ſub regimine Brunonis Abbatis, ſanctæ conversationis habitum ſuſcepit: Monachus autem factus, in omni Religione vivere ſtuduit, & in ſemitis diſciplinæ Regularis innocenter, & humiliter ambulans, nunquam à præceptis ſeniorum declinavit. Corporis quidem ſaturâ brevis erat, ſed mentis integritate magnus atque longanimis, quem nec elevabant proſpera, nec deprimebant adverſa. In ſemetipſo novit conſiſtere, qui Deum ſcit amare. Poſt annos primævæ inſtitutionis in Monachatu laudabiliter exactos per Volmarum Abbatem, qui Brunoni ſucceſſerat, Manegoldus adjutor Cantoris conſtituitur, qui hodie Succentor apud noſtros appellatur. In eo denique officio poſitus, cum eſſet divinarum ſcripturarum cultor & & amator ſtudioſiſſimus ac ſacræ Bibliothecæ Monaſterij Cuſtos, numerum librorum ſibi commiſſorum non ſolum non minuit ſed per ſuam induſtriam & labores valde augmentavit; Nam per illud tempus quo Bibliothecæ præfuit, non minus quam ſexaginta volumina pretioſa in pergameno pro fratrum utilitate ſcribi fecit. Ad quod ſanctum opus & propria devotio ipſum impulit, & amicorum ſuorum pia ſubventio impenſarum adjuvit. Verùm utilem ſe communitati exhibere curans, pro viribus magnâ illum benevolentiâ fratres proſecuti ſunt, & ut verum Dei ſervum omni tempore honorabant; mortuo namque Dietone, qui Prior fuit Clauſtralis, Volmarus Abbas de conſilio Seniorum Manegoldum Priorem conſtituit, quem utilem & ſatis idoneum ad talé Officium novit. Quo humiliter ſuſcepto miniſterio, in cunctis ad puritatem Regularis diſciplinæ converſari ſtuduit, & ſe fratribus non minùs exemplo, quàm ſermone imitabilem oſtendit. In monendo dulcis fuit & efficax, in perſuadendo facilis, in corrigendo neceſſariâ diſcretione pius ſimul & auſterus. Bonis & humilibus corde per manſuetudinem ſocium ſe præbuit, duris verò & negligentioribus ut metuendum Judicem oſtendere curavit. Unde factum eſt ut omnes Deum timentes maximo illum complecterentur affectu amoris, deſidioſi verò & qui ſalutis propriæ videbantur obbliti, non aliter quàm ſævum correctorem vitiorum metuerent. In omnibus actionibus ſuis ſemper fuit providus, in conſilijs facilis & promptus, in Judicijs & correctionibus fratrum diſcretus. Et quia vir

Manegold⁹ Spiræ benedicitur.

Vita & patria Manegoldi Abb.

Manegold⁹ ſubcantoris in Conventu habet Officiū.

Ad Priorātūs Officiū fuit utilis.

Digitized by Google

Manegold fit Cellarius.

erat ad omnia clauſtralium officia naturâ ſimul & ingenio diſpoſitus probatus per ſingula inveniretur fidelis, Volmarus Abbas fratrum consilio, eum Cellarium Monaſterij majorem conſtituit, & Adel num Priorem in ejus locum ordinavit. Factus autem Cellarius, magi curam & ſolicitudinem rebus ſibi commiſſis adhibuit, & prælati mandatis humiliter in omnibus ſemper obediens, juxta puritatem R laris obſervantiæ ambulavit. Et quamvis in diſponendis rebus mun libus multipliciter eſſet occupatus, ſtudiũ tamen internæ compuncti propterea non deſeruit; ſed quaſi Ayoth ambidexter, ſic erat inte temporalibus curis, ut ſpiritualia non negligeret; ſic intendebat iſti illa providè gubernaret. Poſt annos deinde aliquot Adelhelmus P ad Monaſterium in oppido Amorbach Herbipolenſis Dioeceſis Ab eligitur, & Gerlacus in Priorem hujus Monaſterij per Volmarum Ab ordinatur. Quo intra paucos annos mortuo, rurſum Prior fit Mané

Manegold iterum fit Prior.

dus, & ſuo more intendens obſervantiæ Regulari, gratum Deo & ho nibus bonis impendit obſequium, primus chorũ ſemper intravit, ulti exivit, quippe qui divinæ ſervitutis obſequium cunctis negotijs pra ſuit. Volumina divinarum ſcripturarum pene ſemper in manibus buit; quibus conſcribendis & coemendis pro fratrum ædificatione, antea diximus, omnem diligentiam impendit. Ordinatus autem h

Manegold Abbas ordinatur.

Monaſterij Abbas, anno & die præſcriptis, converſationem ſuam ar tiore feruore ſanctis exornare moribus ſtuduit; & quicquid boni pra cabat ſubditis, factis & operibus in ſemetipſo imitabile oſtendit. enim homo converſatione integer atque devotus, benignus placidus manſuetus; ſub cujus magiſterio diſciplina Regularis obſervantiæ i gra ſemper viguit, & rei familiaris ſubſtantia non mediocriter au fuit, ſicut in libro Donationum pateſcit. Eodem anno quo Manego in Abbatem fuit ordinatus, terræ motus in Aſia maximus extitit qui

Viginti millia hominũ terræmotu perierunt in Aſia.

verſis ædificijs, & domibus multa millia hominum interfecit. Mult vitates & oppida funditùs corruerunt, in quorum numero Tripolis & maſcus Syriæ cecidiſſe memorantur. Civitas verò Catanenſium to ter ex terræ motu ſubverſa corruit, & pluſquam viginti millia homi miſerabiliter oppreſſit.

MCLVIII.

Anno Manegoldi Abbatis primo nondum completo mortu

Sigefridus Epiſcopus Herbipolenſis obijt.

Sigefridus Epiſcopus Herbipolenſis, & Franciæ Orientalis Dux, vir m pietate inſignis, cujus juſſu & permiſſione S. Raffoldus ex Monacho saugianæ Congregationis v. Abbas D. Protomartyris Stephani Würzl genſe pauperum Hoſpitale tranſtulit, & ex eo Cœnobium Ordinis n pro monialibus in ſuburbano apud S. Affram fundavit; quemadmod ſupra diximus anno Volmari Abbatis trigeſimo primo.

Gebhardus fit Epiſcopus Capolitanus.

Poſt Sigefridum Eccleſiæ Peapolitanæ præſul electus eſt Geb dus, qui Romam profectus, ab Adriano Papa IV. in Epiſcopum lemni ordinatus miniſterio, cum benedictione & honore ad Sedem am remittitur, qui præfuit annis tribus & menſibus VI. diebus XV.

Sancta Sophia Comitiſſa Hollandiæ devotiſſima.

His temporibus claruit in Hollandia Sophia Theodorici Com Hollandiæ quondam uxor, tunc verò relicta vidua, mulier ſancta, & Chriſti amore devotiſſima; orationibus jejunijs, eleemoſynis & ſan vigil

Digitized by Google

gilijs ſemper intenta, quæ multis & in vita & poſt mortem miraculis ruſcavit. Quâdam vice cum ad S. Jacobum in Galiciam cum quibuſ-am familiaribus ſuis proficiſceretur, ſæviſſimos latrones incidit, qui on ſolùm rebus ſed etiam vitâ eam privare intendebant. Quos ut illa dit mox ad orationum præſidia ſe convertit; confeſtim verò ut oratio-um ſuarum precamina ad Dominum protulit, omnis virtus latronum nihilata fuit; ſtabant miſeri ac ſi fuiſſent, catenis ligati, nimiùm ſtupe-cti admirantes quod ſe movere de loco nullâ ratione, vel conatu po-iſſent. Veniam poſtremò rogantes, iterum oratione ſoluti ſunt. Tan-em poſt multa pietatis opera, cum jam tertiò ad terram Sanctam ultra are Hieroſolymam eſſet profecta, omnia Dominicæ paſſionis loca m ſumma devotione viſitavit, & præ nimio deſiderio intimi amoris o mente ferebatur in Chriſtum, oravit diſſolvi & eſſe cum ipſo quem to ſemper corde coluit & amavit. Exaudivit eam Dominus & per in-mitatem vocata, ſeptimâ atque viceſimâ die menſis Septembris obijt, in Hoſpitali Fratrum Sanctæ MARIÆ Theutonicorum cum lachrymis orum ſepulta fuit.

Tertiò ad terram ſanctam profecta, ibidem moritur.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato Fridericus Imperator rca Feſtum Pentecoſtes, cum multis Regni Principibus & magno exer-tu pugnatorum rurſus intravit Italiam ad coercendam, & debellan-am Longobardorum rebellem contamacémque ſuperbiam. Et in pri-is Brixiam civitatem Epiſcopalem in Mediolanenſi Provincia conſti-tam obſidione cingens expugnavit, & cœpit, ſimul & in circuitu oppi-a, caſtelláque multa & munitiones Longobardorum plures in dedi-onem accipiens, compulit obedire. Poſtea movens exercitum quin-uaginta millium pugnatorum ad Mediolanenſem civitatem, obſidio-em ejus ordinat, & eam per multos dies fortiter inpugnat. verùm po-eaquam ſe Mediolanenſes arctâ ſe circumquáque vallatos obſidione ernerent, & auxilium à nemine ſperarent, conſilio habito urbem Cæ-ri tradiderunt. Urbe captâ Imperator Mediolanenſibus annuum cen-m ſive tributum ſibi ſolvendum impoſuit: & majorem partem exer-tûs in patriam remiſit. Ipſe autem cum ſufficienti militia, poſitis in ur-ibus præſidijs, ne quid novi tumultûs conſurgeret, ibi remanſit.

Imperator Lombardiam devaſtat.

Mediolanū ab Imperatore capitur.

Anno etiam Domini prænotato Gotfridus Abbas Monaſterij ſan-ti Jacobi prope Moguntiam, Burchardus S. Petri extra muros Præpoſi-us, & major, ſed non ſanior, pars civium, unâ cum univerſo ferme Clero Moguntinæ civitatis, Arnoldum Archiepiſcopum ſuum nimis exoſum habentes, graviſſimam in illum perſecutionem ſuſcitârunt, multas contra eum querelas Imperatori deferentes. Soli creopolæ ho-nines, id eſt macellarij carniſcidæ partes Archiepiſcopi ſequentes tue-antur cum quibuſdam civibus, qui ſanum & rectum ſapiebant. Qui poſtea pro eorum in Pontificem benevolentia non paucis ab Imperato-e privilegijs donati ſunt.

Conſpiratio contra Archiepiſc. Moguntinum.

MCLIX.

Anno Manegoldi Abbatis II. Fridericus Imperator adhuc in Lom-ardia cum exercitu poſitus Cremam urbem munitiſſimam per menſes eptem continuâ obſidione vallavit, tandémque in deditionem accepit ro vita civium intervenientibus Rege Bohemorum, Lupoldo quoque Auſtriæ

Crema Lombardiæ urbs capitur.

Digitized by Google

Auſtriæ Duce, Einhardo Epiſcopo Bambergenſe, Ottone Palatin Witelbach, & Reinaldo Cancellario, poſtea ut dicemus, Colonienſ Archiepiſcopo.

Eodem anno Moguntinenſium Archiepiſcopus Arnoldus in dem civitate poſt Feſtum S. Remigij Epiſcopi, Synodum ex more ſuis Clericis celebravit. Et ecce, conſpirantes in unum adverſarij manu armatâ Synodum ingrediuntur, animo & intentione ipſum in ficiendi Pontificem. Comites autem & familiares, qui cum eo fue præſentes, fortiter pro ſuo Domino ſtantes, arma confeſtim arripu & latrones illos nequiſſimos turpiter fugere compellunt. Qua de c ipſe Arnoldus Archiepiſcopus circa Feſtum Omnium Sanctorum L bardiam petit, Imperatori querimoniam facturus; quem & ipſi ad ſarij ejus non ſegniter mox ſequebantur gratiâ non minùs inculp Pontificem quàm ab ipſo accuſandi. Imperator auditis ambarum par querelis, pacem habere præcipit, donec in patriam reverſus, om cauſam quæ inter eos vertebatur judicio Principum debitè queat in rere.

Conſpirantes Archiepiſcopum Moguntinum invadunt.

Anno prænotato Fridericus ejus nominis II. Colonienſis cloſiæ Archiepiſcopus, de cujus ordinatione diximus tempore H vvigi Abbatis, anno ſeptimo & quinquageſimo ſupra centeſimum a milleſimum; qui Imperatorem fuerat ſecutus in Longobardiam, ibi mortuus eſt. Cujus corpus in patriam relatum à ſuis inquodam Al burgenſi Monaſterio ſepultum eſt.

Fridericus Archiepiſc. Colonienſ. moritur.

Poſt mortem Archiepiſcopi Friderici memorati Clerus populú Colonienſis in unũ convenientes Reynaldum Imperatoris Cancellar virum inſignem ſibi Pontificem unanimi conſenſu delegerunt miſſ legatione in Lombardiam ad Imperatorem electum ſibi deſtinari Ar epiſcopum poſtulabant. Gaviſus Imperator quod locum honoris e ferendi reperiſſet, grato poſtulantibus animo conceſſit. Nec multo Reynaldus acceptâ Imperatoris licentiâ, fines Lombardorum egredi veniénſque ad Coloniam ut Archiepiſcopus ſuſceptus eſt: negotiú Archiepiſcopatûs breviter diſcuſſis, cum 300. equitibus ad Imperato redijt.

Reynaldus fit Archiepiſcopus Colonienſ.

Anno etiam prænotato Conradus Epiſcopus Eichſtatenſis in varia locum quendam ſub Caſtello ſuo propè memoratam civita quam Dryopolim græcitantes moderni nuncupant, ab Imperatore mo Friderico precibus obtinuit: in quo Præpoſituram Canonicorum cundùm Regulam S. Auguſtini viventium conſtituit, in qua & mor poſtea ſepultus fuit. Deinde Gebhardus quidam Comes de His ipſum Monaſterium à Conrado Pontifice inceptum perficiens magni doravit & ſimiliter in eo ſepultus fuit. In quo Cœnobio fratres hodi vunt Regulares de obſervantia nuncupati Windeshemenſi Omnipo Deo ſine intermiſſione famulantes. Hujus nomen Monaſterij Rebd ab incolis terræ vocatum eſt.

Monaſteriũ in Rebdorff fundatur.

Eodem anno cum Adrianus Papa IV. Fridericum Imperato propter legitimæ uxoris repudium ſæpiùs monuiſſet, ut eam recipe & illicitè ſuper inductam Burgundiæ Principis filiam, quam nuper ceperat, ſicut diximus ſupra, dimitteret: ſed monentis ſcripta cont

ner

Digitized by Google

ret: ſtatuit eum in proximo Pontificum Concilio Patrum communi ſen-
tia anathematis vinculo alligare. Quod Imperatorem minimè latuit:
amvis diſſimulaverit. Verùm priuſquam tempus adveniret præfiniti
oncilij Adrianus Papa moritur in menſe Octobri: & Romæ in Eccleſia
Petri ſepelitur. Poſt cujus mortem, magna in Eccelſia Dei turbatio ſe-
ta fuit. Cardinales inter ſe parum conſentientes magnum ſcandalum
pulo Dei ſuſcitârunt. E quibus duo & viginti Rolandum Cancella-
um Romanæ Sedis elegerunt: qui Alexander tertius in ſua obedientia
ſtus, præfuit annis ferme duobus & viginti, & ab omnibus verè Catho-
is viris pro indubitato Pontifice habitus eſt, vir certè laudabilis conver-
ionis, & in agendis rebus prudentiſſimus. Contra quem tres profani
rdinales Octavianum quendam in Romanum Pontificem eligentes
ſtorem quartum nuncupârunt. Qui confugit ad Imperatorem Friде-
um, & ab eo ſuſceptus honorificè pro vero Chriſti Vicario pernicio-
m ſchiſma peperit, & nutrivit. Quo mortuo, primò Paſchalem, poſt
lixtum, ac deinde Innocentium in ſummos Pontifices imò in idola
eavit, qui omnes in ſua pertinacia & execratione unus poſt alium tur-
er perierunt è medio ſublati.

Alexander fit Papa tertius.

Contra Papam alius eligitur.

MCLX.

Anno Manegoldi Abbatis tertio, indictione Romanorum octavâ
mperatori Friderico Alexander Papa per literas & nuntios electionem
am probauit canonicè fuiſſe celebratam, rogans & conteſtans eum per
ſtrictum DEI judicium, imo per illud quod in cornatione ſua Romanæ
eccleſiæ fecerat juramentum, ne Schiſmaticis manum porrigeret, nec
ictori favorem impenderet. Concilio itaque ſuorum habito Impera-
r diem conveniendi apud Ticinum Lombardiæ oppidum, quod nunc
piam appellant, in octavas Epiphaniæ Domini ſtatuit, ad quam Ale-
ndrum Papam ſimiliter, & ejus Antilogum victorem pro diſceptio-
s inter eos cauſa examinanda, per literas & nuntios vocavit. Adveniens
autem die menſis Januarij tertiâ decimâ, quam Cæſar pro Concilio ſta-
erat, Victor cum ſuis Epiſcopis & Cardinalibus affuit: ſed Alexander
i tutum inimicis credere non judicans, comparere cum ſuis recuſavit.
nde Cæſar Victori in Concilio præſenti honorem ſummi Pontificatûs
tulit, Alexandrum verò non auditum ſed abſentem condemnavit.
iſſis denique per totum ferè Germaniam Imperialibus litteris cunctis
andavit Victorem ſuum ut verum Papam ſuſcipere: Alexandrum verò
nquam Schiſmaticum & condemnatum à ſancta Eccleſia refutare.
rnoldus autem Eccleſiæ Moguntinæ Archiepiſcopus memorato Con-
lio apud Ticinum peracto de licentia Imperatoris ad Moguntiam rever-
eſt. Nec diu poſtea cum in die Nativitatis B. Joannis Bapt: cum
aucis ſervitoribus cauſâ orationis ad Monaſterium S Jacobi Apoſtoli,
uod juxta muros civitatis in colle ſitum eſt, nihil mali ſuſpicatus exiviſ-
t, Godfridus ejuſdem loci Abbas & Burchardus Præpoſitus S. Petri unâ
um reliquis conſpirationis eorum ſocijs latentes ſicarios atque latrones,
uos conduxerant, de inſidijs emiſerunt: in mortem Pontificis jam ante
præparatos. Qui facto in eum impetu crudeliter occiderunt in Eccleſia
uſdem Monaſterij orantem. Cæde practâ ſceleris authores mox ſe præ-
ipiti curſu in civitatem receperunt: exſpectantibus illos principibus con-

Imperator Papas vocat ad audientiam.

Cæſar Victorem ut Papam ſuſcipit.

Arnoldus Moguntinæ Archiepiſc. à civibus occiditur.

jurationis ad valvas civitatis. Et hunc finem Archipræſul bonus acce
Comites verò & miniſteriales interempti Pontificis adjuvantibus ſe cr
polis Monaſterium S. Jacobi, fugatis Monachis, ingreſſi ſpoliaverunt d
Cœnobiũ S. Jacobi combuſtũ deſtruitur. pientes quidquid poterant invenire. Ac poſtremò immittentes ignem
Eccleſiam cum omnibus, habitationibus Monachorum in favillam ill
redegerunt. Abbas verò Godfridus cum reliquis impietatis ſuæ com
cibus in civitate manebat, ſceleris immaniſſimi conſcientiam habens
ciatam. Monaſterium itaq; S. Jacobi funditus deſtructum eſt, & per a
quatuordecim ſine Monachis ſine habitatore & ſine laudibus divinis
ſolatum permanſit. Verùm quemadmodum authores hujus ſceleris
Imperatore puniti fuerint poſtea dicemus.

Poſt Arnoldi Præſulis crudeliſſimam mortem Clerus populúſq
Moguntinus Rudolphum filium Conradi Ducis de Zeringen in Archie
ſcopum Moguntinæ Metropolis elegerunt, immemores juramentor
quibus ſe Imperatori ante triennium obligaverant, quòd mortuo Arn
do, nullum ſine Cæſaris conſenſu Pontificem deberent eligere. Rud
phus igitur à conventu malignantium electus, conſilio ſuorum perf
ſus cogitabat ſibi Imperatorem placare muneribus, ſed minus habe
unde ſuo Eccleſiam ſpoliavit ornatu. Erat in Eccleſia majori Mogunt
Anrea crux pc. librarũ pondere in Moguntia fuit. aurea Crux pretioſiſſima, quam olim temporibus Imperatoris Otto
tertij Willegiſus æternâ memoriâ celebrandus Archipræſul ad Dei hon
rem & Eccleſiæ ſuæ ornatum mandaverat fabricari: cujus patibul
erat cypreſſinum laminis aureis, & pretioſis lapidibus deſuper operu
& circumductum. Imago autem Crucifixi magna erat de auro puri
mo habens libras auri pondo ſexcentas quemadmodum demonſtra
verſiculus in ea ſculptus hujus tenoris:

Auri ſexcentas tenet hæc crux aurea libras.

Hujus pretioſiſſimæ imaginis alterum pedem olim abſtule
Marcolphus Arhiepiſcopus, & cum eo Romani Pontificis favorem
comparaverat ſimul & pallium Archipræſulatûs: alterum verò diripu
rat Arnoldus memoratus præſul, & cum eo apparatum conduxit exer
tûs contra Hermannum Comitem Palatinum. Totum quod reliqui
fuit Rudolphus iſte de Moguntinenſium conſenſu abſtulit, cum eo p
caturus Imperatorem Fridericum adhuc in Lombardia conſtitutum
cedens, negotium pro ut potuit melius propoſuit. Verùm ſpretus
Imperatore atque contemptus triſtis quidem abijt, ſed aurum in ſũ
uſus expendens Eccleſiæ non reſtituit. Interea verò quo Rudolphus
Lombardiam proficiſcitur, Conradus ex Ducibus Suevorum Comes P
latinus Rheni frater Imperatoris in Archiepiſcopum Moguntinum
quendam nobilem virum nomine Chriſtianum conſtituit: & reverte
tem ab Italia Rudolphum de patria fugavit. Imperator autem refuta
ambobus Rudolpho ſcilcet, atque Chriſtiano III. in Archiepiſcopu
ſubſtituit Conradum fratrem Ottonis Palatini Comitis de Witelinsbac
Hæreſis pauperum de Lugduno incipit. ut ſuo poſt hæc ordine pleniùs dicetur.

His temporibus fuit quidam civis Lugdunenſis in Gallia dive
qui venditis omnibus, & in uſus pauperum diſtributis Evangelicam pr
fitebatur inopiam. Libros tamen ſacræ Scipturæ maximè novi Teſt
menti, priùs ſibi in linguam Gallicam fecit transferri: quos malè inte
ligens,

Digitized by Google

gens, & perniciosè in angulis prædicans, hæresin novam & detestandam ficavit. Nam propriâ sibi auctoritate officium usurpans Apostolorum m per se quàm per suos in errore complices multos fictâ humilitate is erroribus implicavit. Romanum Pontificem, Episcopos, cæterósue Ecclesiarum Prælatos tanquam Pharisæos contemnebat: eorúmque nstitutiones ac mandata spernenda prædicabat. In brevi tempore plumos seduxit, quos pauperes de Lugduno vulgus nuncupavit. Quoties dmonebantur, ut ab errore pernicioso resipiscerent, dicebant: Deo agis obedire nos oportet, quàm hominibus. Contumaciter tandem in is erroribus persistentes ab Ecclesia sancta justâ severitate condemnati nt: & vinculo perpetuæ excommunicationis innodati. Postremò cum ec sic ad pœnitentiam ab errore suo vellent emolliri, ut pertinaces, & æmonum vasa ignibus cremati sunt: Et licèt multi eorum ignibus inensi perierint: error tamen eorum tot millia hominum infecit, ut vix agnò labore, & per multum tempus vix tandem potuerint extirpari: erumtamen hujus erroris reliquiæ, necdum ex toto sunt extinctæ, sed Boëmiam translatæ videntur.

Hæc hæresis condemnata.

S. Hildegardis verbum Dei prædicat.

Anno Manegoldi prænotato S. Hildegardis Monialium nostri Ordinis Præposita in monte D. Ruperti juxta Bingios divini spiritûs impulsa ssionibus Cœnobium suum cum bono testimonio egreditur, & per cerloca sibi divinitus ostensa discurrens verbum Domini pluribus ad quos issa fuerat, prædicavit. Annunciabat enim mortalibus citò ventura perila, nisi à peccatorum suorum contagione cessarent. Fuit in civitate Treirorum personaliter, in Colonia quoque & Moguntia, & in alijs locis ermultis futura quædam annuncians, sibi ostensa. Missa denique à piritu Sancto in Sueviam, cum plura audisset bona de sancta Congreatione hujus Monasterij Hirsaugiensis præterire non voluit: sed locum unc & in eo famulantes Domino personaliter visitavit. Quam Manegolus Abbas cum universo fratrum Conventu summa cum devotione susciens, ultra quàm dici potuit lætatus, quod illam videre in Cœnobio suo æsentem meruit, quam Dei Spiritus tot charismatum benedictionibus implevit. At illa post consuetas ad Dominum orationes factas, in meóque fratrum sedens adventûs sui causam luculenter aperuit, & quòd on venerit auctoritate propriâ, sed imperio jussa divino reseravit. Loiente in ea Spiritu S. sermonem ignitum, facta sunt cor da fratrum subio in divino amore flammantia: quoniam qui verbum dicenti foris conlit, auditorum mentes intus fortiter inflammavit. Inter cætera sermos sui alloquia spiritu procul dubio illustrata divino, tribulationem fraibus prænunciavit in proximo futuram, nisi cautè ambularent, dicens: *ec divina negligentias filiorum suorũ valde odit, & detestatur, quia nemo rectè rvit Deo, qui spiritum torporis & negligentiæ non penitus à corde suo repellit. ideo dicit vobis lux illa quæ omnia potest. Considerate semitas vestras, & noe declinare à via rectâ, quoniam expetivit vos Satanas ad tentandum: & nisi utè ambulaveritis in timore Domini citò & velociter suscitabit vobis grævem in edio vestri perturbationem.* Dixit & salutatis fratribus ivit, quo Dei vocatur spiritu. Et ecce anno sequenti suscitavit malitia diaboli tribulatioem quam prædixerat Fratribus. Ab Hirsaugia digrediens sponsa Christi eligiosissima Hildegardis ad Cœnobium Zwifaltense nostri Ordinis

S. Hildegardis venit in Hirsaugiam.

Dissensionem futuram prædixit.

proficiſcitur, & tam Monachis quàm Virginibus Chriſti tunc ibide commorantibus verbum à Domino ſibi commiſſum fideliter annunci vit. In multis quoque Sueviæ Monaſterijs & locis viam Domini ſub br vitate ſermonis in veritate docuit: integritatem prædicationis ſuæ mir culorum oſtentatione comprobavit, & multos ad melioris vitæ ſemi revocavit.

Imperator cum ſuo Antipapa excomunicatur.

Item anno prænotato Fridericus Imperator adhuc in Italia co ſtitutus pro Victore ſuo Antipapa verum Pontificem Alexandrum perſequitur, & omnem Eccleſiæ ditionem occupavit. Papa ve Alexander metuens à facie ejus declinavit in Galliam: convocatóque Claro-monte Concilio, Fridericum Imperatorem cum ſuo Pontifice cunctis eorum fautoribus anathematis & excommunicationis vincu innodavit.

MCLXI.

Henricus fit Epiſcopus Herbipolenſ.

Anno Manegoldi Abbatis IV. mortuus eſt Gebehardus Herbip lenſis Epiſcopus: cui electione Canonicorum ſucceſſit Henricus ejus minis II. & præfuit añis ſex, menſe uno, diebus quatuordecim: mox ab Imperatore Friderico vocatus in Lombardiam cum certis mi tibus in auxilium proficiſcitur. Eodem anno gravis diſſenſio inter M negoldum Abbatem & Conventum hujus Monaſterij diabolo inſtiga fuit exorta: quam anno præcedente S. Hildegardis, cum eſſet iſth prænunciavit, ſicut jam ante diximus non ſine turbatione & ſcanda multorum. Cujus quidem diſſenſionis, & diſcordiæ materia iſta fi Videbatur tam homini quàm fratribus penè cunctis quòd Manegol nimis liberâ & amplâ uteretur in omnibus poteſtate, quódque eoru conſilia contra normã Monaſticæ inſtitutionis parvi penderet: & fa liaribus ſuis pluſquam oportuerat condeſcendens, pacem confunde Unde cum ſuper his & alijs quibus fratres gravabantur, crebriùs mo retur à Senioribus cum debita humilitate ſe nihil aut parum emmenda videretur, major quotidie ſeipsâ turbatio coaluit. Contigit autem quâdam in abſentia Manegoldi Abbatis unum è familiaribus ſuis qu piam agere perperam contra communem Monaſterij profectum & ut tatem. Quod videns quidam è fratribus, malè operantem verbis c ripuit, qui furore ſuccenſus pugno monentem percutiens in terram ſit. Motus hinc Prior ſimul & Conventus percuſſorem retruſerunt carcerem, quod uſque adeo Abbati, cum didiciſſet factum, diſplicuit reverſus ad Monaſterium, mox ſervum de carcere liberaverit, repone in locum fratrem, quem ille percuſſit. Factum eſt igitur ut parva ſcinti incendium grande produceret, & inchoata ſemel diſſenſio, quotidie meret augmentum. Nam quidquid Abbas vel dixit vel egit fratribus ſplicuit, & ſibi in contumeliam fieri exiſtimabant. Pari ſuſpicione Paſ cum ovibus laborabat, erátque inter eos nuſquam tuta fides, ſed etiam pace, nulla pacis fiducia. Cernens autem Abbas Manegoldus quod F tres nullâ poſſet ratione ad concordiam reducere: ut propriam non i pediret ſalutem, deliberavit Abbatiam reſignare. Verùm ne oculos vinæ majeſtatis inconſultè cedendo offenderet, per literas & nuntium ſuper conſilium S. Hildegardis ſtatuit requirendũ. Scripſit ergo epiſ lam ei, hunc tenorem ſermonis continentem.

Monetur Abbas à ſenioribus.

Ex parvis cauſis turbationes magnæ.

Sanctij

Digitized by Google

Sanctissimæ Dominæ ac Matri venerandæ suæ Hildegardi, Ma-
goldus Abbas indignus de Hirsaugia orationem cum obsequio. Audivi quidem
apud Cyrenem quandam aquarum venam vino effluere. Et te scio, & expertus
apud Alemannos bona Mater ingredientium & egredientium venam virtu-
atque sinum specierum rebus sicut pupillam visui esse. Hauris enim ô Domina
, & effundis, informas & specificas: practicísque in theoriam vis & motus
istis. Ea propter mihi impetus fuit, & diu est diligere te, honorare te, mirari te,
vire tibi tuísque & in omnibus verbo & opere tuus esse atq; tuarum orationibus
quantũ mihi fas est, & obsequijs. Rogo te mea mater & Domina memento mei
tuis sanctissimis orationibus, dilige humilẽ te diligentem, recognosce te in Chri-
reverentem, & literas mihi ad interrogata rescribe, in Deo rogata. Vale cum
is omnibus. His Manegoldi literis D. Sponsa Christi susceptis, atque
mmissis ab eo nuncijs latori auditis, more suo ad secretas orationes se
ntulit, & divini susurri gratiam cum summâ devotione imploravit.
ecce in visione Domini sancto docetur à spiritu, quid respondere ad
terrogata debeat: & ecce omnia quæ fuerunt in corde Manegoldi Ab-
tis nubila turbationis sponsæ suæ Dominus clarè manifestat. Divinitus
que dulciter informata hujuscemodi epistolam rescripsit.

Divinum ab ea responsum petit.

O Dulcissime Pater, & in amore Christi frater. Ollam video circumda-
m tam magnâ claritate, ut vix videre possim si olla sit. Sed & ibi video ali-
antulum amari gustus contritum tamen magnâ contentione, & postea turbi-
m, qui tamen ad præmium Dei destinatur. Vigila ergo strenuè, quia causa
puli in moribus hoc tempore talia postulat. O mitissime Pater ego paupercula
mina in vera luce non video, ut omninò de officio tuo movearis. Memorare
tẽ quia homo es in terra, & ne valde timeas: quoniam Deus in te diversa non
quirit. Tu enim in præsentia Dei es sicut fumus myrrhæ & thuris. Unde mons
on quærit, ut sis esca in domo Jacob. Sed si quis columnam, quæ totam domum
tentat abscinderit, domum dejcit. Quapropter septem fenestras prospice consi-
ns ubi accipiter veniat, & cave ne ille te decipiat. Pasce ergo oves tuas in
nsuetudine correptionis, quia dies salutis à te non fugit, & nondum cinis eris.
spice in eum, qui mori pro ovibus suis non dubitavit, & tuis quoque vitæ spe-
lum esto in speculo vitæ. Vale.

Exemplar epistolæ S. Hildegard. ad Manegold.

Has Manegoldus Abbas de sancta Virgine literas cum recepisset
imo confortatus est, & ejus consilio humiliter acquiescens, quantâ
otuit mansuetudine ac lenitate mentes fratrum sauciatas lenire simul
revocare in concordiam sollicitè curavit. Nec fefellit eum ad Chri-
Sponsam semel mente concepta fiducia: cujus orationibus sanctis pax
it constituta dissentientibus. Deníque Prior & Conventus magnam in
ationibus & consilijs D. Sponsæ Christi Hildegardis spem habentes &
nfidentiam, epistolam ad eam simili devotione destinavere subjectam.

Dominæ Hildegardi ad ædificationem divinitus electæ.

Exemplar epistolæ fratrum ad S. Hildegard.

onachorum grex pauper & pusillus in Hirsaugia, sic divinâ pietate ador-
ri, ut noverit humiles Christi in tribulatione consolari. Benedicta glo-
Domini, quæ de excelso solio suo mirabili & inusitato ordine prospexit, dum
ntum lumen gratiæ suæ mundo per vos illucescere voluit. Inde omnes Ecclesiæ
jucundantur, sed præcipuè nos qui spiritales novâ exultationis luce perfundi-
ur, dum in mœrore, quem pro defectu nostri Ordinis toleramus, divinâ con-
latione per vos lætificari speramus. Quæ igitur sint, quæ suam nobis sollicitu-

dinem pariunt, maximeq; mentes noſtras remordent, partis animadverti Deo teſte, Domino noſtro Abbati in nullo detrahimus, quem tamen paterna le tatis per multa nobis immemorem, & quibuſdam familiaribus ſuis laxiùs ind gentem, liberâ quoque poteſtate in omnibus immoderatiùs utentem inveniſcim Siquidem maximis calumnijs & infamijs opinionem noſtram ſuper hoc later perpendimus. Et præcipuè pro lacrymabili diſcordia, pridem inter nos orta, nihilominus inter ipſum Abbatem noſtrum & Priorem nuper commota Religi nem noſtram quàm maximè contemptui à ſecularibus haberi deflemus. Quap pter incerti, quid agamus, ut veſtris orationibus divina voluntas nobis aliq tenus ſuper his eluceſat, humillimè imploramus. Quod ſi literis conſolatorijs, q potiſſimũ Deo in his ſit placitum, per vos certificari meruerimus, id quod ſolũ poſ mus, veſtraq; charitati gratiſſimum fore ſcimus, precum noſtrarũ remuneratio huic beneficio rependere ſemper ſtudebimus. Valete feliciter. Ad has Fratrũ H ſaugienſium literas venerabilis Chriſti Sponſa, quid eſſet divinæ volu tatis præceptum informata per revelationem divinitus, epiſtolam hanc formam continentem remiſit: *Serena lux dicit! O plangens ovile, ornatum in ſigno ligaturæ obedientiæ. Eſto ſtabile in tuis cogitationibus, & d deria tua anhelent ad amorem Dei. Tu ergo conſidera ubi ſit proſperitas vel verſitas. Audi menſuram vallium; valles interdum virent, & florent de r cœli & calore ſolis, & interdum areſcunt & deficiunt in viciſſitudine tempe tum. Sed tamen valles iſtas, qua propter diverſitatem tempeſtatum aliqua pulchritudinem ſuam perdunt, non habeo omninò in tali oblivione quaſi à m in pulchritudinem ſuam non reſurgant. Sic etiam non obliviſcar loci hujus quo tu ſtas, quia ſapientia non carebit in eo materia ſanctitatis, ut ipſe primùm rectitudine proceſſit. Tu autem eſto lucidum ovile, in victoria concutiens vi qua in inquieto tempore concutiunt te, & non erubeſce, quod te propter m opera tua accuſes, quoniam Deus omnia vulnera in pœnitentia ungit & tergit. tamen vivens oculus notavit prateritam cauſam in dolore illo, quo tu com tus es in contumacia Superiorum Prælatorum tuorum, quia dulcedo unge matris ſcilicet miſericordiæ ſubtracta fuit à quibuſdam ovibus tuis in culpa ja tibus, qua non rectè dijudicata ſunt, in pœna quam habuerunt in pœniten ſua. Incongrua pluvia facit terram aridam, ſic homo qui peccaverit, ſi non buerit illum, qui eum ungat, protinus in deſperationem fugit, & areſcit; q niam nulla medicina exhibetur ei: ſecundum quod ipſe ſuſtinere poteſt à Med Nunc autem audite chari filij auditte vocem viventis lucis. Apprehendite miſ cordiam, qua non ex vobis orta, ſed qua ex Deo venit. Et ideo non abſtra eam ab illis, quibus impendenda eſt. Retrahite ergo illos in ſanitatem anim rum ſuarum, & nolite venenum dare infirmantibus, quod eſt pescantem c fortare in concepta malitia ſua.*

Exemplar epiſtolæ S. Hildegard. ad Hirſaugienſes.

Poſtea verò quàm fratres has â B. Hildegarde literas ſuſcep ſent, non parùm in Domino gaviſi ſunt, & mentibus compuncti pace inter ſe tractare unanimiter cœperunt. Manegoldus quoque Abb monita virginis ſecutus, omnem de corde amaritudinem expulit, ſe Patrem filijs juxta Regulam deinceps pientiſſimum pro viribus ex biturum in omnibus repromiſit. Unde fratres dulcedine verbor ejus compuncti ſe ut humiles, & obedientes Patri ſubjectos perſtare cunctis pollicentur. Per miſericordiam itaque Omnipotentis Dei, orationes S. Hildegardis pax inter diſſidentes reformata eſt, & fi optatus turbationi impoſitus.

Ad pacem cum Abbate redeunt.

H

His temporibus Imperatore adhuc in Lombardia constituto, Mediolanenses juramentorum immemores, fideque simul, & conditionibus fractis, denuò rebellare præsumunt. Nam oratores quos Imperator Mediolanum pro tributo annuo, quod promiserant, exigendo destinaverat, contumelijs affectos de civitate satis injuriosè projecerunt; omnem Imperatori & censum, & obedientiam, vel subjectionem temerè, & contumaciter negantes. Quibus Imperator auditis graviter commotus est, & nihil aliud quàm interitum Mediolanensium cogitabat. Ad consilium tamen Principum uxorem suam Agnetem filiam Principis Burgundiæ, ut bene notam, simul & gratam civibus Mediolanum pro pace firmanda, cum literis, quibus monebat illos juramentorum esse debere memores, destinavit. Quæ ad Mediolanum ut pervenit, sine horore à civibus fuit suscepta, & multis afflicta injurijs. Convenientes enim majores natu, & maximum quod contra Imperatorem habebant odium palàm volentes ostendere Imperatricem mulæ transversâ sessione impositerunt, faciem ejus ad posteriora bestiæ retorquentes, datáq; in manibus sedentis caudâ bruti pro fræno per medium civitatis eam deridentem & lacrymantem irridentes & subsannantes cum maxima confusione & ignominia circumducebant, & postea sic in mula sedentem de civitate ejecerunt: familiares quoque ejus pari contumeliâ affectos, flagellis cæciderunt. Reversa tandem ad Cæsarem Imperatrix coram multitudine Principum in castris eventum rei præstolantium injuriarum suarum historiam lacrymando exposuit, & quantas à Mediolanensibus fuerit contumelias perpessa, declaravit. Unde nimiùm irati sunt Principes Regni, qui aderant omnes, & unanimi consensu belli perseverantiam statuerunt in hostes. Cæsar enim uxoris suæ contumeliam graviter ferens per Dei potentiam coram optimatibus jurejurando firmavit ad Germaniam se nunquam reversurum, nisi priùs Mediolanum funditus evertisset, quod etiam postea factum est.

Mediolanenses contra Imperatorem recalcitrant.

Imperatrix quomodo illusa.

Imperatrix conqueritur contumelias.

MCLXII.

Anno Manegoldi Abbatis V. Indictione Roman. X. Fridericus Imperator cum exercitu in Lombardia constitutus quosdam Moguntiæ Francorum Metropolis optimates atque Prælatos ad se vocari fecit: cum quibus consilium habuit, atque tractatum super ordinatione statûs ejusdem Ecclesiæ simul & Præsulis. Abrogato igitur Rudolpho & spreto Christiano, quos supra diximus; alterum à Clero & populo Moguntino, alterum verò per Conradum Rheni Palatinum Comitem promotus, Imperator Moguntinensibus Archiepiscopum designavit fratrem Ottonis Comitis Palatini de Witelinsbach virum strenuum, qui annis præfuit quinque tantùm.

Eodem anno Mediolanum Longobardorum Metropolis à Friderico Imperatore primo expugnata & capta est, atque sicut priùs jurarat funditus destructa, muros namque ipsius civitatis per circuitum in ferro cum turribus omnes dejecit, ædes domos & cuncta ædificia, præter Sanctorum Ecclesias, igne succendit, destruxit & in puluerem redegit, ac solo æquavit, & ad perpetuam hujus victoriæ memoriam aratrum per medium urbis in modum Crucis circumduci diutius præcepit, & sal desuper in modũ sementis spargi mandavit. Omnem civium substantiam mili-

Mediolanũ funditus evertitur.

Digitized by Google

militibus in prædam conceſſit. Optimates verò civitatis, Principéſqu
factionum, & qui contumeliarum in Reginam fuerunt authores prim
ficus ex poſterioribus aſinorum compulit ſugendo comedere, ac deinc
omnes laqueo fecit ſuſpendi. Reliquum populum extra urbem decim
milliario partim habitare compulit, partim exules in Germaniæ d
verſa loca deſtinavit.

Corpora triũ B. Magorũ tranſferuntur Coloniam.

Sanctorum Reliquias repertas inter Principes diſtribuit, & qu
pro ſtipendio militiæ ſingulis poſtulantibus ſingulas conceſſit. Int
quos Reinoldus Colonienſium Archiepiſcopus corpora Sanctoru
trium Magorum, qui olim primi ex gentibus Filium Dei hominem f
ctum in cunis adoraverunt, ſuis precibus ab Imperatore obtinuit,
Coloniam transferens in majori ſua Eccleſia cum ſumma reverem
collocavit.

Piſani & Brixienſes Imperatori jurant obſequium.

Eodem quoque anno deſtructo Mediolano Imperator cum uxo
& Principibus ſuis Papiæ Dominicum Paſcha celebravit. Secundâ f
riâ poſt Dominicam Reſurrectionis Piſanorum Legati venerunt ad Im
peratorem cum literis, & mandatis ſe, & ſua omnia, civitatem Piſana
cives & dominia ſua cuncta ejus ditioni humillimè ſubijcientes. Inſ
per cum juramento Cæſari promiſerunt, auxilia ſe laturos in Apulian
Calabriam, Siciliam, Sardiniam & Corſicam ac deinde contra Græcos
Conſtaninopolim. Idem Brixienſes Imperatori tertiâ feriâ ſponta
ſimiliter voluntate ſe facturos juraverunt.

Conventus ſit Imperatoris & Galli.

Anno etiam prænotato Ludovicus Gallorum Rex oratores ſu
um literis miſit ad Imperatorem qui rogarent illum, quatenus die
conveniendi, & locum ſtatueret negotio aptum, ſimul & ambobus a
ceſſu congruum ad conſultandum pro pace totius Eccleſiæ, q
haud parum ex ſchiſmate duorum Pontificum videbatur conturba
Annuit Cæſar, diem & locum conveniendi ſtatuit ad feſtum Decoll
tionis S. Joannis Baptiſtæ in muncipio quodam Leona dictum, ju
Saonam fluvium in Diœceſi Biſuntina Burgundiæ. Convenerunt er
Imperator Fridericus cum Victore ſuo: & Rex Ludovicus cum Pa
Alexandro III. in die S. Joannis decollati ad locum præfinitum tent
ria figentes, alter ab iſta parte Saonæ fluminis, alter verò ab altera: & f
per internuntios mutuò loquebantur. Verùm Papa metuens Cæſaris i
ſidias in proximo quodam Caſtello Regis Ludovici Gallorum perm
ſione manebat. Aderant ex Germania Lombardia & Gallia plu
Epiſcopi, & multa fuerunt inter diſſidentes pro pace tractata: quam
concordiæ nullus ſequebatur effectus. Rex etenim Gallorum cum ſ
Alexandrum ut verum Romanæ Sedis Pontificem venerabatur. F
dericus autem Imperator cum Epiſcoporum, Abbatum, & Principum c
pioſa frequentia Victorem ſuum Papam univerſalem nominabat. Un
rebus in turbatione poſitis ſine concordia pacis ab invicem diſcedunt.

Rex Daniæ Regni coronam ab Imperio ſuſcepit.

Eodem quoque anno Waldemarus Rex Danorum ſe Roman
rum Imperio jure ſciens ſubjectum, ad Imperatorem Fridericum venit
Lombardiam & flexis in terram genibus coronam Regni Daniæ de m
nibus illius ſuſcepit. Tributum ſolvit, & feudalem ſubjectionem, &
delitatem Imperio ex more antiquo juravit: exemplo magni Reg
quondam Danorum qui Lothario Imperatori ſecundo in Conven

Princi

Digitized by Google

incipum apud Halberſtat in Saxonia celebrato ſubjectum ſe recogno-
, ſicut anno Volmari XIV. diximus.

MCLXIII.

Anno Manegoldi Abbatis ſexto Imperator tandem aliquando re-
s in Longobardia compoſitis ad Germaniam noſtram cum certis Prin-
ibus revertitur: reliquis ad præſidium & defenſionem ſuorum di-
iſſis in Italia. Veniénſque in patriam feſtum Reſurrectionis Dominicæ
Wormatia celebravit. Unde ad Moguntiam deſcendens ad Octavas
delicet Paſchæ Curiam ſolemnem habuit, & cauſam ſimul & authores
cis Arnoldi Archipræſulis Moguntinenſium, de quo ſupra diximus,
ligentiſſimè inquiſivit. Cives autem Moguntini audientes reditum
eſaris de Longobardia, quotquot contra Epiſcopum conſpiraverunt,
agno terrore perculſi ſunt: & penè omnes (paucis de inferioribus exce-
is) ne comprehenderentur de civitate clam & publicè fugiendo receſ-
runt. Unus quidem ſolus de tanta multitudine ſceleratorum inventus
captus nomine Beringerus coram Imperatore adducitur, & acceptâ
ntentiâ capite truncatur, cæteris omnibus, ut dictum eſt, effugientibus.
rro Godefridus Abbas ſancti Jacobi unus ex principibus conjuratæ
cis in Archiepiſcopum captus & Imperatori præſentatus, juſſus eſt ſe
rgare de objecto ſcelere ſi poſſet, aut crederet ſe innocentem.
i conſcientiæ remorſu pavidus inducias octo dierum petijt ad delibe-
ndum & impetravit. Quibus evolutis de cuſtodia rurſus ad Imperato-
m ducitur, & reſpondere ad ſibi objecta teſtimonia jubetur. Qui cum
nequaquam poſſet purgare de conjurata nece ſæpe dicti Archiepiſcopi,
ecreto Imperatoris & Principum de Abbatia pulſus patriam abjurare,
extra Moguntinam recedere provinciam jubetur, ſed quò abierit, in
nc diem neſcitur. Monachi autem memorati Cœnobij S. Jacobi juſſu
mperatoris omnes in una domo per miniſteriales incluſi, videntes ſe in
alo poſitos, & jam de vita omnino deſperantes, alij per feneſtras, alij
ocunque poterant ingenio fugam captabant. Reliqui autem ſenes in-
mi & debiles qui fugere non poterant juſſu Imperatoris abire permiſſi
nt, in omnem terram quocunque unuſquiſque eorum voluiſſet. Et
emoratus locus montis & Cœnobij S. Jacobi Monachis cum Abbate,
ut diximus, expulſis per annos 14. manſit ſine habitatore deſolatus &
ſtructus, ita ut nulla in eo fierent divina obſequia. Annis tandem in
ſolatione 14. tranſactis, à Chriſtiano Archiepiſcopo Moguntino per-
iſſione Imperatoris reſtauratum eſt.

Anno prænotato Fridericus Imperator adhuc Moguntiæ conſtitu-
s de conſilio Principum muros civitatis per gyrum in toto mandavit
ſtrui ac funditus everti ad comprimendam inſolentiam civium, & im-
tum reproborum, ne ſimilia in Epiſcopum aliquem perpetrare de
tero præſumerent. Ac deinceps Moguntia ſine muro ſtetit annis 37.
tunc primò iterum munitio fuit reſtituta. Anno etiam prænotato 4.
lendarum Junij die mortuus eſt S. Raffoldus ex Monacho Hirſaugianæ
ongregationis v. Abbas Monaſterij S. Protomartyris Stephani in civita-
Herbipolenſi, fundator Cœnobij Monialium S. Affræ Martyris in ſu-
rbano ejuſdem civitatis Orientali. Vir certè multarum in Chriſto vir-
tum de cujus inſtitutione diximus anno Volmari 31.

Imperator ad Germaniam de Italia revertitur.

Cives Moguntini à conſpectu Imperatoris fugiunt.

Abbas S. Jacobi de patria proſcribitur.

Cœnobiũ S. Jacobi deſolatur.

Muri Moguntinæ urbis deſtruuntur.

S. Raffold. Abbas moritur.

His temporibus Gerlacus Abbas Monaſterij S. Archipræſulis H
berti Tuitienſis prope Coloniam divinâ revelatione admonitus mu
corpora SS. Martyrum de collegio undecim millium Virginum tempo
bus Hunnorum, ut fertur, apud Coloniam pro fide Chriſti interemptaru
in ſuburbano, quod nunc eſt intra urbem, fodiendo reperit: & coo
rantibus incolis cum magna reverentia & devotione de terra eleva
Quorum corporum multa in ſarcophagis repoſita cum nominibus, &
tulis ſuarum dignitatum fuerunt inventa; plura etiam ſine aliqua
ſcriptione reperta ſunt. Ex quorum numero complurium nomi
S. Eliſabeth Monialis noſtri Ordinis in Schonaugia, revelatio
divinâ didicit, & per epiſtolas memorato Abbati Gerlaco Tuitie
ad interrogationes uniuſcujuſque oſtendit. Claruit his tempo
bus in diœceſi Trevirorum Egbertus Abbas Monaſterij S. Florini Ma
ris in Schonaugia, de cujus fundatione diximus anno Volmari Abb
v. vir in divinis ſcripturis ſtudioſus & eruditus, & ſæcularis literat
non ignarus, frater S. Eliſabeth Monialium Chriſti apud Schonaugi
Magiſtræ & Abbatiſſæ. Qui cum Bunnenſis Eccleſiæ eſſet Canonicus
ſtolis ſanctæ Sororis crebrò pulſatus mundum pro Chriſti amore de
ruit, & ſub Hillino dicti Cœnobij primo Abbate ſanctæ converſatio
habitum ſuſcepit, ipſóque Hillino poſtea mortuo, in eum locum fratr
electione ſuccedere promeruit. Qui cum vir eſſet undecunque docti
mus, ſcripſit nonnulla præclara opuſcula de quibus nos vidimus ſubje
Adverſum hæreſes lib. 1. In principium Evangelij Joan. lib. 1. Super Mi
eſt Angelus. lib. 1. Super Magnificat lib. 1. De vita & morte S. Sororis
lib. 1. Meditationes de JESU & MARIA, lib. 1. De laudibus noſtri Salva
ris lib. 1. Sermonem quoque more antiquorum ſine cicatricibus alle
tionum lib. 1. Epiſtolarum ad diverſos lib. 1. Cætera quæ ſcripſit ad
minimè venerunt.

Corpora 11000. Virginum Coloniæ reperiuntur.

Egbertus Abbas Schonaugienſ.

Anno prænotato memoratus Abbas Egbertus per Clerum voca
ad Coloniam ad diſputandum contra quoſdam novos hæreticos ibid
repertos, qui ſe græco vocabulo Catharos, id eſt mundos muncupaba
magnam eruditionis ſuæ gloriam reportavit, & hæreticos confuta
Fuerunt autem Catharorum hæretici pernicioſiſſimis erroribus pl
apud Coloniam inventi mares octo & fœminæ tres, qui de Flandriæ p
tibus in quodam horreo prope civitatem habitabant. Qui cum lati
rent in abditis, & neque Dominicis, neque feſtis Sanctorum diebus int
rent Eccleſiam, à circummanentibus Chriſtianis notati, quod eſſent i
deles, mox comprehenſi, & in civitatem perducti ſunt. Inter quos
diſputandum acutiores fuerunt Arnoldus Marſilius & Theodoricus:
etſi eſſent laici, latini tamen ſermonis ſatis fuerunt periti, & divinæ ſc
pturæ voluminibus plurimùm legendo intenti, niſi quod ſanum ſcrip
rarum pervertentes ſenſum ad ſui erroris propoſitum retorquebant, qu
rum iſti fuerunt articuli:

Cathari hæretici peſſimi.

Cathari venerunt ex Flandria.

Primus eorum fuit error, quod ſe Catharos, ſolóſque mundos
puros ab omni peccato & iniquitate profitebantur, ſéque ſolos Chriſt
nos & verè Catholicos arbitrantes cæteros omnes qui non eſſent in ſe
eorum hæreticos, ſchiſmaticos & infideles Deóque odibiles prædicaba

Romanum Pontificem, Epiſcopos, Eccleſiarúmque Prælatos
omnem

Digitized by Google

ém penitus Clerum deceptores animarum & laqueos diaboli nomi-
, eorúmque Jurisdictionem, censuras, doctrinam, constitutiones,
& mores ut fatuitatem stultorum irridentes & blasphemantes con-
ebant.

Omnia Sacramenta Ecclesiæ spernentes subsannabant, se solos fi-
habere veram & rectam, se esse Dei Ecclesiam, & Spiritu Sancto ple-
dogmatizabant: cæteros autem omnes mundi homines, & in æter-
damnandos.

Sacramentum Dominici Corporis & Sanguinis nihil esse dicentes,
arum celebrationem irridebant, & execrandis nominibus appella-
; & ideo nunquam intrabant Ecclesiam, nec sermones audiebant.

Confessionem peccatorum pari temeritate ridebant, dicentes so-
eo secreta cordis vel actionis esse revelanda, & nequaquam homi-
s. Unde & Indulgentias simul & pœnitentiam contemnebant, al-
ntes illud Prophetæ: *in quacunque hora peccator ingemuerit, salvus*
nec recordabor amplius peccatorum ejus, dicit Dominus.

Luxuriam inter se quocunque modo vel cum quacunq; persona
missam hoc est, cum matre, cum sorore, aut cum filia, dicebant
esse peccatum, allegantes illud Apostoli: *Omnia munda mundis.*
d quoque se mundos, & Spiritu Sancto plenos, quidquid facerent,
peccare dicebant.

Alios quoque multos ad destructionem Christianæ fidei plenos
itebantur errores: quorum detestanda hæresis originem habuit ex
bus nefandi hominis illius Tauchelini, qui olim Antuerpiam, &
nem in circuitu regionem suo intoxicaverat veneno erroris, quem-
nodum anno Volmari v. supra dictum est. Quamvis enim per S. Nor-
um & Fratres ejus Præmonstratensis Ordinis eadem hæresis in illa
it provincia pro majori parte, ut plurimùm extincta, toties tamen
tea diabolo seminante in diversis regionibus repullulavit, maximè in
emia, Thuringia, & Alsatia, ut usque in præsentem diem ejus pro-
ores minimè desint.

Plures alios habuerunt errores.

Itaque veniens ad Coloniam Egbertus Monachus præfatus postea
onaugiensis Abbas, ut suo loco dicemus, disputationis publicum cer-
nen cum prædictis hæreticis habuit anno prænotato, secundo videli-
die mensis Augusti Coloniæ in conspectu totius Cleri & multorum
populo civitatis. Et licèt memorati tres hæresiarchæ diabolo pleni
nt in disputando acutissimi: tamen adjuvante gratiâ Christi, autho-
te, ratione & exemplo per Egbertum fuerunt confusi, victi tamen
erati & vi argumentorum usque adeò constricti & concluſi; quod
il amplius poterant respondere: magno conatu omnes viri docti
eorum conversione ad rectam fidem studiosissimè rogando, mo-
ndo, & exhortando diutiùs laborabant, sed frustra. Nullis enim
horitatibus, nullis rationibus, vel admonitionibus poterant indu-
quatenus suo renuntiarent errori, sed in concepta semel hæresi per-
acissimè omnes permanserunt. Unde cum persuadere eis nemo pos-
ut pernicioſum revocarent errorem, de Ecclesia tanquam hæretici
numaces projecti sunt: & à judicibus ad hoc deputatis ad ignem per
entiam condemnati. Qui ducti foras extra civitatem istâ die men-

Egbertus confutavit hæreticos tamè in sua pertinacia durârunt.

Omnes in ignem positi concremati sunt.

ſis Auguſti anno præſcripto ignibus traditi ſunt, & in cinerem reda
viri, ut diximus, octo, & fœminæ tres mortem cum exultatione ſu
Puella hæretica ſaltat in ignē. pientes. Erat inter eos juvencula una ſatis pulchra & morigerata, ſu
quā judices, & qui adſtabant incendio miſericordiâ moti ſunt: & cupi
tes eam ſalvare, ſi forſan aliorum viſo interitu, ac territa conſilio ve
acquieſcere ſaniori, commiſerunt eam quibuſdam propè aſtantibus
nendam in manibus atque ſervandam. Ardentibus jam aliis, & mo
exhortantibus atque rogantibus puellam, ut ab errore malo diſced
vitam ſibi ſervaret conceſſam, illa tacens & nulli quidquam reſponda
tandem ſubitò de manibus tenentium elapſa, in medium ſe flammar
præcipitem dedit & perijt.

MCLXIV.

Imperator Italiam denuo ingreditur. Anno Manegoldi VII. Fridericus Imperator I. negotijs & rebu
Gemania compoſitis, in Italiam reverſus eſt: & Longobardiam to
ſuo ſubijciens imperio, exercitum contra fautores Papæ Alexandri
duxit in Apuliam. Multa commiſit prælia, munitiones rebellium p
rimas cæpit, funditúſque deſtruxit: & omnes in Italia gentes ſuo adv
tu nimiùm perterruit.

Archiepiſc. Saleburgenſis occiditur. Hoc ipſo anno Eccleſiæ Saleburgenſis Archiepiſcopus à mini
rialibus Abbatis Monaſterij S. Ruperti ibidem crudeliter occiſus eſt, p
pter cujus necem multæ turbationes fuerunt ſubſecutæ.

Mare ſuffocat multa millia hominum. Hoc etiam anno mare Oceanum in finibus Holandiæ XVI. die m
ſis Februarij terminos ſuos per milliaria ferme XII. egrediens multa n
lia hominum utriuſque ſexûs & ætatis conſumpſit, & maximè circa
vium Weſeram, qui Bremenſes Saxones præterfluit, & ab Holland
milliaribus ferme 40. ad Orientem haud procul à Ducatu Holſteinenſ
Tonitrui horribilis coruſcatio. Oceanum labitur. Anno prænotato cum Alexander Papa III. in VI. fe
Paraſceves, quæ fuit X. die menſis Aprilis, ejuſdem diei celebraret o
cium in Eccleſia Senonenſi apud Gallos, ſubitò factæ ſunt tenebræ
mium horribiles dum Paſſio Domini per quendam Diaconum Cardi
lem, ut moris eſt, legeretur. Cúmque adeum locum perveniſſet legen
ubi Salvator dixerat pendens in Cruce: *Conſummatum eſt.* Subitò ful
tam horrendum decidit, ac tantus mox fragor intonuit, quod Papa
miſſo altari, & Diaconus lectione Paſſionis ſimiliter intermiſsâ cum
teris omnibus qui aderant, ſe fugâ ſalvandos judicarent, & nimiùm p
turbati diſcurrerent.

Victor Antipapa in Italia moritur. Anno etiam prænotato non diu poſt eam, quam diximus, to
trui Senonenſis mirabilem coruſcationem, Victor Antipapa in Long
bardia apud Lucenſem urbem moritur, & ibidem ſepelitur, Frideri
Imperatore cum multis copijs præſente atque Principibus.

Guido fit Antipapa Paſchalis. Mortuo autem Octaviano, qui & Victor, convenientes, hi qu
Cardinales creaverat, mandato Imperatoris XXII. die menſis April
Guidonem Epiſcopum Cremenſem in Antipapam elegerunt, qui XXV
die ejuſdem menſis ab Henrico Leodienſium Epiſcopo conſecrat
Paſchalis III. in ſua obedientia eſt nuncupatus. Eodem anno Alexand
S. Abbas Bernardus Canonizatur. Papa III. qui à facie Imperatoris & ejus Antipapæ fugiens in Galliam d
clinaverat, ut dictum eſt ſupra, ad multorum preces & inſtantiam
Bernardum quondam Abbatem Clarevallenſem Ciſtercienſis Ordini

qui

Digitized by Google

ab hac vita decesserat anno Volmari Abbatis xxxiii. Sanctorum Ca-
go mandavit inscribi, & ejus festum solemniter jussit venerari
madmodum in Bulla Canonicationis ejus patet Anagniæ oppido

Añó etiam prænotato Conradus Comes Palatinus Rheni frater Im- Dissensio inter Palatinum & Colonienses orta.
toris Friderici i. gravem adversum Colonienses discordiam habuit.
le per suos prædas & incendia multa commisit in Diœcesi contra
onienses, bellum eis indicens ad secundam feriam in Rogationibus
mpo Andernacensi. Sed Colonienſibus die constitutâ in memorato
po prope Andernach cum centum viginti quinque millibus (ut eo-
sonat historia) ad certamen præparatis convenientibus, misit ex-
atores suos Comes ipse qui bellum indixit & recognoscens tantam
m multitudinem venire contempsit, quamquam ab eis per xii. dies
t expectatus.

Eodem anno Calend. Octobris Fridericus Imperator iterum de
a reversus in Germaniam, ad octavas B. Martini conventum Princi-
in Babenberg convocavit, ubi inter Conradum Comitem Palati-
Rheni fratrem suum & Reinoldum Archiepiscopum & cives Co-
enses pacem & concordiam reformans, banno suo stabilivit.

MCLXV.

Anno Manegoldi Abbatis viii. Indictione Romanorum xiii. Hugo Inter Palatinum de Thuwingen & Bavaros contentio.
nes Palatinus de Thuvvingen Brigantiæ & Rhetiæ Curiensis Princeps
Dominus, quosdam milites Guelffonis Bavariæ Ducis pro malefactis
it, suspendíque laqueo fecit, & eorum Castellum Möringen dictum,
ditus evertit. Quod factum Dux Guelffo graviter ferens, sibíque ad
tumeliam ascribens vindicare pro viribus cogitabat. Itaque Guelf-
em filium suum cum Imperatore Friderico existentem de Italia re-
avit, cui vindicandi munus committens & Ducatum: ipse in locum
ad Imperatorem profectus est. Guelffo igitur Dux Bavariæ junior Dux Bavariæ obsedit Thuwingen.
tractis auxilijs quorumdam Principum & amicorum ad numerum
natorum duorum ferè millium castrum Comitis Hugonis Thuvvin-
sexto die mensis Septemb. obsidione vallavit. Cumque diem solem-
are festum Guelffo Dux cum suis Papilionibus decrevisset, ac pro
cordia & pace facienda tractarent: quidam suorum quietis im-
ientes & ad muros oppidi propiùs accedentes: ad exeundum inclu-
verbis ut fieri solet contumelioſis, & cachinno provocare cœperunt.
isti concitatiores facti & pervocati contumelijs de oppido erumpunt,
ulsantibus Bavaris occurrunt, & atrociter mutuò confligunt. Su- Dux Bavariæ à Suevis vincitur.
ò in castris Bavarorum tumultus exoritur, ad pugnam omnes sine or-
e armantur. Comes etenim de Veringen Guelffonis ex parte Dux
li, cum Episcopis tribus Augustensi, Spirensi & Wormatiensi & Ber-
oldo Duce Zaringensi contra occurrentes Thuvvingenses mox suis in
riculo constitutis subvenire properant, & eos, ut resistant fortiter,
gnis vocibus inclamant, ordinatísque aciebus & in unum confluen-
us cunctis bellum ex inopinato committitur. Supervenerant nocte
nsactâ Fridericus Dux de Rottenburgo super Neccarum filius Con-
li quondam Regis Romanorum & Comes de Zolere cum mille quin-
tis equitibus qui nescientibus Bavaris à retro in castrum Thuvvingen

fuerant intromiſſi. Qui cum impetu de oppido erumpentes facto co
greſſu Bavaros in fugam convertunt ex quibus non pauciores nongen
tenuêre captivos. Ipſe verò Dux Guelffo fugâ lapſus ad caſtrum Achel
duobus cum comitantibus duntaxat pervenit. At ſenior Guelffo cu
Imperatore in Italia conſtitutus audiens filium ſuccubuiſſe in bello,
negotium ejus malè proſperatum, literas mittit ad Fridericum Imper
torem qui jam pridem de Lombardia in Germaniam redierat petens,
dimittere captivos Hugoni præciperet. Imperator itaque treugis f
ctis pacem inter eos reformavit & juſſit dimitti captivos. Verù
pace inter diſſidentes conſtitutâ Guelfo Bavariæ Dux junior injuriaru
memor & damni, quod ſuſceperat, ſpretis conditionibus pacis per Imp
ratorem concluſis vindicare ſe de Hugone penitus cogitabat. Reſtaura
itaque ſuorum exercitu terram Comitis Hugonis in manu valida rurſu
ingreditur, prædáſque & incendia faciens hoſtili animo graſſatur: ac d
illius caſtella Kilminz & Wilar obtinuit & funditus deſtruxit. Quib
geſtis cum præda in propria revertitur.

Imperator pacem inter eos conſtituitur.

Guelfo iterum devaſtat Sueviã.

Anno quoque prænotato Fridericus Imperator conventum Prin
pum celebravit in oppido Geslarienſi habens ſecum Antipapam ſuu
Paſchalem cui & ſolitam Romano Pontifici ac debitam præſtitit ob
dientiam cujus imperio pariter & exemplo Pontifices Trevirenſis, C
lonienſis, Magdeburgenſis, Bremenſis & Bambergenſis, cum alijs mul
Paſchalem ut verum Chriſti vicarium cum ſumma reverentia ſuſcipie
tes obedientiam cum ſubjectione illi ex more præſtiterunt. Idem fe
rant Henricus Dux Bavariæ & Saxoniæ nepos Lotharij quondam Imp
ratoris. Conradus quoque Comes Palatinus Rheni Frater Imperato
Friderici: Lantgravius Thuringiæ & penè Teutonici Principes & E
ſcopi omnes.

Conventus Principum in Geslaria.

Eodem anno S. Thomas Archiepiſcopus Cantuarienſis cum p
libertate & viribus Eccleſiæ ſuæ fortiter ſtaret, per tyrannidem Regis fu
re de Anglia compellitur: qui veniens in Regnum Gallorum primò
Monaeſterio Pontiniaco aliquanto tempore commoratus eſt: ac dein
in Monaſterio S. Columbæ Senonenſi regijs impenſis ſuſtentatus, man
Domino ſerviens in medio Monachorum ut Monachus.

S. Thomas Archiepiſc. Cantuariæ fugere compellitur.

Hoc ipſo anno natus eſt Imperatori filius nomine Henricus in c
pido Gelriæ Novomagum, ſive Græco nomine Neomagum appella
ex Agnete filia Principis Burgundiæ, qui patri poſtea in regno ſucceſ
Eodem quoque anno Fridericus Imperator Pentecoſten celebravit
Herbipoli civitate Francorum Orientalium, & Curiam ſolemnem
nuit in qua tam ipſe Imperator quàm Principes cæteri omnes cum ju
mento confirmârunt, quod Papam ſuum Paſchalem nunquam deſe
rent, nec ab eo recedentes ad Alexandri partes declinarent: ibi Rein
dus electus Colonienſis Sabbatho quatuor temporum cum alijs mul
noviter electis in Præsbyterum ordinatus eſt. Qui Poſtea in Eccleſia
Colonienſi 2. die menſis Octobris per manus Philippi Oſnaburgen
Epiſcopi in præſentia Imperatoris Archiepiſcopus ordinatus eſt. An
etiam prænotato XVIII die menſis Junij mortua eſt S. Eliſabeth Abbati
ſanctimonianilium in Schonaugia noſtri Ordinis Trevirenſis Diœceſ
ſoror Egberti Schonaugienſis Abbatis viri doctiſſimi de quo paulò an
dixi

Henricus Rex VI. naſcitur.

Conventus fit Principũ Herbipoli.

S. Eliſabeth in Schonaugia obijt

Digitized by Google

ximus. Hæc ſanctiſſima Chriſti ſponſa Eliſabeth cum eſſet annorum
atis trium atque viginti Angelicâ viſitatione atque allocutione crebriùs
eruit conſolari & exinde revelationes & viſiones multas cœpit habere
vinitus, quas partim latino partim ſermone patrio conſcripſit ad ædifi-
ionem plurimorum. Verùm Egbertus frater ejus tunc quidem Mona-
us poſtea verò Abbas ſororis ſuæ ſcripta & revelationes ornatiore ſty-
n eam formam, quâ hodie leguntur redegit: de quibus nos vidimus
jecta. Opus pulchrum & non inutile quod prænotavit librum via-
n Dei in quo triplicem viam Sanctorum deſcribit ad regnum cœlo-
n tendentium videlicet, Martyrum, Confeſſorum, & Virginum. Ad
rlacum Abbatem Tuitienſem ſcripſit de nominibus titulis & meritis
orundam Sanctorum ex collegio undecim millium Virginum, qua-
n ipſe corpora reperit in Colonia, ut anno priore diximus, librum un-
. Revelationum ſuarum omnium lib. 2. Ad S. Hildegardem apud Bin-
s prophetantem epiſtolam unam. Ad diverſos quoque alios ſcripſit
ſtolas plures lib. 1. Moritur anno prænotato XIV. Kalend. Julij ætatis
e anno XXXVI. converſionis ſuæ ad religionem quarto & viceſimo, cujus
ærabile corpus in abſide Aquilonari Eccleſiæ Monachorum cum ho-
re ſepelitur. Claruerunt enim hæc duo luminaria magna uno eodém-
e tempore in Eccleſia Dei, Hildegardis videlicet præpoſita Monalium
monte S. Ruperti juxta Bingen ad Rheni litus in Diœceſi Moguntina,
qua ſupradiximus. & Eliſabeth memorata Sanctarum Virginum Chriſti
giſtra in Schonaugia Trevirenſis Diœceſis, ambæ Ordinis noſtri, ambæ
o dilectæ, ambæque divinis revelationibus mirabiliter illuſtratæ: quæ
mutuò in amoris Chriſti vinculo vinctæ literis & orationibus amici-
& conſolationis miniſtraverunt exempla. Quarum Cœnobia vix tri-
ab invicem milliaribus diſtant Teutonicalibus. S. verò Hildegardis
t dormitionem Eliſabeth annis ſupervixit XV. de cujus morte ſuo tem-
e commemoratio fiet. Anno Dominicæ Nativitatis prænotato primâ
menſis Auguſti horâ circiter quartâ poſt meridiem mortuus eſt Mane-
idus Abbas hujus Monaſterij Hirſaugienſis XVII. anno ætatis ſuæ nono
ſexageſimo completo. Abbatiæ verò nono incompleto & ante alta-
S. Michaëlis Archangeli cum devotione ſepultus, vir quidem bonus,
am in ſpiritualibus exercitijs quàm in diſponendis ſæcularibus negotijs
gulari prudentiâ venerandus.

Revelationes multas habuit.

Opuſcula hujus S. Virginis.

Hildegardis contemporanea.

Manegoldus Abbas moritur.

De Ruperto hujus Monaſterij Hirſaugienſis Abbate XVIII. qui ſucceſſit Manegoldo, & præfuit annis X. & menſibus XI.

ANno ingitur Dominicæ Nativitatis ſupra ſcripto MCLXV. Indictione Romanorum XIII. die menſis Auguſti IV. manè circa horam diei ſecundam, convenientes in unum fratres hujus Monaſterij Hirſaugienſis, ut ſibi de novo providerent Abe, neceſſarium habuêre inter ſe tractatum. Conſultatione igitur ex re præhabitâ & orationibus conſuetis ad Deum præmiſſis, Rupertus or in Schönrein hujus Cœnobij Monachus profeſſus in Abbatem XVIII. eligitur,

eligitur, cujus non facilè poterant impetrare conſenſum propterea quòd dum in Abbatia Gotzaugienſi fuerit expertus plus periculi regiminis Monachorum ineſſe quàm honoris. Timuit ergo hujus inſignis Monaſterij & magni Prælaturam ſuſcipere, qui minorem in Gotzaugia cura ſalutis profectu ſe meminit non potuiſſe gubernare. Victus tamen precibus fratrum poſt diutinam excuſationem conſenſum tandem præbuit & onus curæ paſtoralis impoſitum humeris ſuis humiliter ſuſcepit: ſi quo fideliter pro Chriſti amore annis x. præfuit, & menſibus xi. quibus tranſactis Abbatiam ſpontaneus reſignavit. Hic patriâ Francus Orie talis extitit, & de honeſtis parentibus natus fuit. Qui puer ad liter poſitus tam in bonis moribus, quàm in ſcientia ſcripturarum, cum tem pore non ſegniter proficiendo ſtuduit, & multos ex coætaneis ſuis ing nij vivacitate ſuperavit. Creſcentibus cum ætate ſtudijs diſciplinæ di no tandem munere inſpiratus venit ad Hirſaugiam quoſdam inviſe compatriotas, quorum ſermone pariter & exemplo provocatus p Chriſti amore mundum deſeruit, & ſub Volmaro Abbate ſanctæ co verſationis habitum ſuſcepit, cum annorum eſſet unius & viginti. M nachus autem factus in omnibus laudabiliter ſe habuit, & vitam ſua ad integritatem Regulæ ſtudioſiùs ordinavit. Quantum ad diſpoſit nem pertinet corporalem ſtaturâ procerus admodum fuit, & pulch longitudine decorus, vultu ſpecioſâ quâdam temperantiâ jucundus, ceſſu gravis atque maturus, vocem habens ſonoram atque tubalem, ſ mone ſuccinctus, & quâdam auctoritate reverendus. In moribus ſ gulari fuit maturitate compoſitus, eloquio diſertus, conſilio provid & in cunctis actionibus ſuis prudens & circumſpectus. Converſatio ſua fuit mitis, tranquillus atque pacificus, quippe qui plenus charit fraternâ pacem in Chriſto tenebat cum omnibus.

Rupertus Abbas annis præfuit x.

Rupertus fit Monachus in Hirſaugia.

Ad ſerviendum omnipotenti Deo ſemper diligens fuit, ac ſtud ſus, cujus obſequio nihil omnino præpoſuit, ſed in vera humilitate ſ ritûs quantâ potuit promptitudine in choro primus & ultimus fuit. I nique poſt annos aliquot cum ſe virtutum ejus fama circumquaq; funderet Gotzaugienſis Cœnobij fratres, quod ferme quatuor ab Hirſ gia diſtat milliaribus, de cujus fundatione anno Brunonis quinto dict eſt, ejus nomine provocati cum eſſent paſtoris auxilio deſtituti, eum in Abbatem unanimi conſenſu elegerunt. Qui per Epiſcopum Spir ſem ordinatus curam dicti Monaſterij ſuſcepit, & diligentiam ſuam ſ diosè adhibuit, quatenus Monachos ſibi comiſſos verbo & exemplo Regularis diſciplinæ obſervantiam erudiret. In diſponendis rebus M naſterij, multùm fuit ſollicitus, & in coërcendis delinquentibus ju ſeveritate zeloſus. Poſt annos enim aliquot cum in profectu ſpiritu lis converſationis Monachos ſuos nimiùm videret deficere ſerioſiùs c pit eos corripere & verbis ſanctæ prædicationis pœnas & regulare neceſſarias adhibere. Cúmque, proterviâ eorum creſcente, ſuis me camentis aut nihil aut parum proficeret, metuens peccatis involui al nis, dignitatem Abbatiæ ſterilis humiliter depoſuit, & in manus eoru qui eam per electionem dederant, reſignavit, malens cum ſuis in H ſaugia humilis & abjectus in pace conſiſtere, quam inter alios imò traneos jam inutiliter perturbari. Dimiſſâ igitur Abbatiâ Gotzaugien

Rupertus fit Abbas in Gotzawe quam etiã reſignat.

Mon

Digitized by Google

naſterij quam per aliquot annos rexerat libens ad Hirſaugiam rever-
r, & charitativè ſuſceptus, atque in locum ſuum, quem prius habue-
reſtitutus, humiliter atque, pacificè in medio Fratrum, ſicut antea
rat, converſatur. Nec multò poſt conſilio ſeniorum ad Prioratum
is Monaſterij in Schönrein Herbipolenſis Diœceſis per Volmarum
atem miſſus eſt, & ejuſdem loci Prior localis conſtitutus. Ubi per
os ferme decem ſatis utiliter præfuit, & ipſum Prioratum non minùs
emporalibus ſub obedientia Manegoldi Abbatis ampliavit. Unde
norato Abbate viam univerſæ carnis ingreſſo, Paſtor, ſicut diximus,
us locum Hirſaugiani gregis Fratrum unanimi voto ſubſtituitur, &
is undecim minùs uno menſe curâ animarum oneratur. Erat ſanè
n obſervantia regulari ſatis admodum zeloſus & fervidus; ſed quia
erant mali, fuitque neceſſarium diſſimulare in multis, non ſicut
uit, ſed ut potuit, mores ſubditorum ſibi Monachorum inſtituit. Cœpe-
enim jam tunc à primævæ inſtitutionis fervore haud modicùm te-
ere, nec facilè nimium labentes erat ſubitò ad obſervantiæ puritatem
ocare. Multos ergo labores pro inſtauratione regularis diſciplinæ tam
quàm in alijs locis adhibuit; nec paucas propterea carnalium Mona-
rum injurias ſæpe toleravit. Unde compulſus neceſſitate temporum
tenus ex infirmis non fierent deteriores, prudenter aliquando tacuit,
uod emendare non potuit, cum amaritudine mentis quantum li-
, pro pace diſſimulavit. Quantum enim pertinet ad ſtatum rerum
poralium, ſatis providè in Abbatia præfuit, & proventus Monaſterij
minuit ſed augmentavit. Plures etenim donationes fidelium ſuo
pore pro Fratrum ſuſtentatione obtinuit; ſed & ipſe redditus & præ-
non pauca per ſuam induſtriã pro pecunia prompta diverſis in locis
nparauit. Nam ſingulari quodam naturæ influxu ad regimen & ordi
ionem rerum temporalium fuit idoneus, nec tamen ob id ad ſpiritua-
otioſus. Inter alia plura ſolicitudinis ſuæ conſtructa ædificia, Capel-
novam in majori Monaſterio Hirſaugienſi ad ſeptentrionalem pla-
ſatis pulchro tabulatu conſtruxit, quam ſub honore S. Nicolai Ar-
præſulis quondam Myreorum conſecrari fecit: in qua miſſarum ſa-
icium frequentiùs celebrare conſuevit. Quam quidem Capellam
lfranus Abbas poſt annos tandem ducentos ſeptuaginta octo de con-
ù Reinhardi ex Helmſtat Spirenſis Epiſcopi nimiâ vetuſtate penè
lapſam omnino depoſuit: & ipſum altare in Eccleſiam Monaſterij
iniſtrum latus aræ S. Crucis transferens, in honore S. Petri Apoſtoli,
olai quoque Udalrici & Aurelij Pontificum, Sanctique Galli Abba-
conſecrari fecit. Anno Prænotato hyems fuit aſperrima, quam anno
uenti fames & peſtilentia gravis ſubſequitur, & mala in terris multi-
antur.

Rupertus ad Hirſaugiam revertitur & fit Prior.

Regularis diſciplina hîc tepuit.

Bona Monaſterij Rupertus ampliavit.

Capellam S. Nicolai conſtruxit.

Hiems fuit dura.

MCLXVI.

Anno Ruperti Abbatis Hirſaugienſis primo Hugo Palatinus de
ubingen, violatæ pacis & damni priore anno accepti, ſicut ibidem re-
mus, non immemor, ad ulciſcendum ſe de Guelfonis Bavariæ Ducis
fidia, Fridericum Ducem de Rotenburgo Bavaris infeſtiſſimum ho-
n in auxilium vocavit. Qui ad preces Comitis Hugonis Bohemorum
gis filium cum ejus ferociſſima gente per Bavariam & Sueviam omnia

Bohemi devaſtant Bavariam.

Digitized by Google

deſolantem & fœdantem conduxit. Unde commotus ad iſta Frideri
cus Imperator generalem conventum Principum apud Ulmam oppi
dum Sueviæ indixit, ubi Comitem Hugonem, ut ſe Guelfonis poteſta
Hugo Palatinus de Thubingen capitur. traderet, perſuadendo induxit. Quod cum feciſſet, à Guelfone ad Ca
ſtrum Nuenburg Rhetiæ Curienſis deſtinatur captivus ubi aliquant
tempore durum toleravit exilium. Claruit his temporibus Arnoldu
Abbas Bonæ-Vallis in Gallia Ordinis Ciſtercienſis ac D. Patris Bernard
quondam familiaris amicus, vir tam in divinis ſcripturis quàm in ſæcula
ribus literis haud mediocriter eruditus, ingenio promptus, & claru
eloquio, nec minùs vitæ merito quàm eruditione ſcripturarum vene
randus, qui vitam ejuſdem S. Abbatis Bernardi in libris quatuor digeſſi
Alia etiam nonnulla compoſuit, quæ in manus noſtras non venerun
Ganfredus Monachus Doctor. Ganfredus etiam ejuſdem Ordinis Monachus Altiſiodorenſis Petri Abe
hardi quondam auditor atque diſcipulus, vir in omni genere ſcientia
rum doctiſſimus hæc tempora ſcriptis & lucubrationibus ſuis reddid
clariora. Hic præceptori ſuo r .morato in Concilio Remenſi argumen
tatione ſancti Bernardi Abbatis ſuperato, ne fieret imitator error
malè ſapientis ad Clarevallenſ. ſe philoſophiam contulit, & Monachu
factus Domino in humilitate militavit. Scripſit contra errores Magiſt
ſui Petri Abelardi ſatis inſtructum volumem librum unum. In Apoc
lypſin quoque Joannis lib. 1. Epiſtolarum ad diverſos lib. 1. Cætera qu
Joannes Meſue medicus. conſcripſit ad notitiam noſtræ lectionis minimè venerunt. Joann
quoque Meſue medicus & philoſophus ſui temporis doctiſſimus, f
lius Meſue, qui fuit alterius Meſue nepos, qui Hanech, qui Hali, qui A
dele Regis Damaſcenorum filius, & ipſe hâc tempeſtate in medend
corporibus clariſſimus effulſit. Qui ſcriptis inter cætera ingenij ſui op
ſcula de medicinis ſolutivis lib. 1. Antidotarium quem Gradatin pra
notavit lib. 1. De curis morborum corporis humani grande opus i
choavit, quod morte præventus non complevit. De reliquis lucubr
tionibus ejus nihil vidimus.

MCLXVII.

Henricus Epiſc. Herbipolenſis obijt. Año Ruperti Abbatis ſecundo mortuus eſt Henricus ejus nominis
Herbipolenſis Eccleſiæ Præſul & Dux Francorum Orientalium, vir qui
tus & vita tranquillus. Poſt quem Heroldus electione communi fr
trum Epiſcopus ordinatus, præfuit annis ſeptem, menſibus quinque, di
bus tribus, vir ſtrenuus & jurium Eccleſiæ ſuæ dilatator, conſervator
defenſor accerrimus. Cui Fridericus Imperator I. Ducatum Franci
orientalis cum omni juriſdictione & juſtitia confirmavit, ut poſtea dic
mus.

Heroldus fit Epiſc. Herbipolenſis. Eodé año Conradus Archiepiſcopus Monguntinus Paſchalem ut A
tipapam & ſchiſmaticũ arbitratus, quod erat, juramento ſe Alexandro P
pæ III. confœderavit, & ab obedientia Paſchalis memorati receſſit. Quo
poſteaquam Imperatori Friderico innotuit, mox illum de Archiepiſc
patu ſimul & provincia expulit, & fugere ad Alexandrum, qui tunc R
mæ fuit neceſſariò coarctavit. Cui ſic expulſo Romanus Pontifex
beneficium Sabienſem Epiſcopatum contulit, in quo ſe gratum ami
exulanti meritò oſtendit. Unde Conradus deinceps utriuſque titu
uſus Eccleſiæ, & Moguntinum Archiepiſcopum ſcripſit, & Sabienſe
Epiſcopum, tandémque revertitur. Con-

Digitized by Google

Conrado itaque per Imperatorē expulſo, Chriſtianus qui ante-
ım fuerat electus, ut ſupradiximus anno Manegoldi Abbatis quinto, Archiepiſcopum Eccleſiæ Moguntinæ ſubſtituitur, & præfuit annis ecim. Quo mortuo Conradus ad Moguntiam reverſus eſt, ut ſuo o inferiùs dicetur. Qui quidem Chriſtianus, quum eſſet homo in omni iere doctrinæ multùm eruditus & ob id Imperatoris Friderici Archi-ıcellarius, ſcripſit quædam præclara opuſcula, quibus memoriam ſui minis ad notitiam ſuccedentium tranſmiſit. E quibus nos legimus de tis Friderici Imperatoris I. non ſpernendæ authoritatis volumen, epi-las etiam & pulchras & varias ad diverſos. Hujus Chriſtiani Præſulis o Tuſcus, Emanuelis Conſtantinopolitani Imperatoris Notarius, de-o poſtea dicemus, mentionem facit in libro de prævaricationibus Græ-um.

Chriſtian⁹ fit Archiepiſcopus Moguntinus.

Opuſcula hujus Archiepiſc.

Anno prænotato quinto die menſis Decembris Hillinus Schönau-nſis Monaſterij Trevirenſis Diœceſis, noſtri Ordinis primus Abbas, quo ſupra diximus anno Volmari Abbatis v. moritur, & in medio fra-m choro ſepelitur. Poſt quem unanimi conſenſu fratrum electus eſt Abbatem ejus Monaſterij ſecundum Egbertus Monachus frater S. Eli-eth Monialis tunc quidem defunctæ, & præfuit annis decem & octo: de us ingenio & ſcriptis dictum eſt anno Manegoldi Abbatis ſexto, ſimi-r & octavo ubi ſoror ejus moritur.

Egbertus fit ſecund⁹ Abbas Schonaugienſis.

Fuit his diebus quidā hæreticus patriâ Moſellanus ex villa quæ Car-na dicitur oriundus, pernicioſus & nimium aſtutus, quippe ſubtilitate enij & linguæ volubilitate cunctis etiam doctiſſimis viris erat formi-ilis. Hic de venerabili Sacramento Corporis & Sanguinis Dominici lè ſentiens & peius dogmatizans; omnes ſibi congredientes virtute umentorum facilè ſuperabat. Vocatus tandem Egbertus prænomi-us Abbas Schonaugienſis in publico doctorum conventu apud Con-entiam hæreticum diſputationibus paucis aggreditur, & in primo tamine victum ab errore ad profeſſionem veritatis revocavit.

Cardonenſē Hæreticum ſuperavit Egbertus.

MCLXVIII.

Anno Ruperti Abbatis III. Indictione Romanorum I. in menſe io Fridericus Imperator I. conventum Principum ſolemnem in civi-e Francorum Wirzburg celebravit, in quo iſti Principes proprijs nparuerunt perſonis cum ipſo Imperatore ſentientes. Chriſtianus chiepiſcopus Moguntinus, Udo Cienſis Epiſcopus, Gerangus Myſ-nſis Epiſcopus, Hugo Verdenſis Epiſcopus, Rudolphus Leodienſis ſcopus, Albertus Laudenſis Epiſcopus, Therentius Placentinus Epi-pus, Reymundus Ipporienſis Epiſcopus, Thiemo Ratiſponenſis Epi-pus, Burchardus Abbas Fuldenſis, Hildebaldus Abbas Hirsfeldenſis, colaus Abbas Segebergenſis, Engelhardus Abbas S. Burchardi, Chri-nus Abbas S. Jacobi Herbipolenſis, Conradus Palatinus Comes Rhe-rater Imperatoris, Otto Marchio Myſnenſis, Theodoricus Marchio ter ejus, Henricus comes de Wittin & fratres ejus Otto & Fridericus, o Comes Palatinus de Wittolinoſpach, Bertholdus Marchio de Vo-urg, Bertholphus Comes de Andeſſe, Rudolphus Comes de Phil-dorff, Ludovicus Comes de Lone, Rabotho Comes de Auenſperg, Fridericus filius ejus, Boppo Wirzburgenſis Burggravius, Burchar-

Convent⁹ Principum in Herbipoli.

dus Magdeburgenſium Burggravius. Udalricus filius Ducis Bohemiæ, Albertus filius Ducis Poloniæ, Albertus Comes de Dilingen, Otto Comes de Kirchberg, Manegoldus Comes de Veringen, Bertholphus Comes de Berga, Gerardus & Hermannus Comites Wertheim. Conradus Burggravius de Nurenberg, Rupertus Comes de Caſtele, alij quoque multi convenerant quorum omnium iſthic recenſere nomina foret tædioſum.

Inter hos Duces Saxoniæ fit concordia.

In hoc Principum conventu Fridericus Imperator conſilio eorundem diſcordantes Saxoniæ Principes ad plenum reconciliavit, de quorum diſſenſione ſimul & reconciliatione antea per Imperatorem in parte facta etiam ſupradictum eſt anno Volmari Abbatis xxxiv. cauſa verò diſſenſionis fuit originalis ex rebellione Henrici Ducis Bavariæ cognomento ſuperbi quondam orta, ut patet in ſuperioribus.

Orientalis Franciæ Ducatus Eccleſiæ Herbipolenſi confirmatur.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato x. die menſis Julij in præſcripto conventu Principum apud Herbipolim celebrato Fridericus Imperator I. Heroldo Epiſcopo ejúſque ſucceſſoribus & Eccleſiæ Wirzburgenſi Ducatum Orientalis Franciæ, quem Conradus qnondam imperator Magnus contulerat Eccleſiæ memoratæ, confirmavit firmitérque ſtabilem & incorporatum perpetuò ſub aurea bulla ſancivit cum omni juriſdictione & poteſtate faciendi juſtitiam per dictum Epiſcopatum totum & Ducatum, & per omnes Comecias in eodem ſitas, de rapinis & incendijs, de allodijs & beneficijs, de hominibus & vindicta ſanguinis, quemadmodum in literis Imperialibus pleniùs continetur.

Bramberg Caſtellum & Frankenberg deſtruitur.

Eodem quoque anno caſtrum Bramberg dictum, de quo per latrones quies pacis totius provinciæ ſæpe turbabatur, ipſius præcepto Imperatoris deſtructum eſt funditus; & mons ipſe in quo fuerat ſitum Herbipolenſi Eccleſiæ in jus proprietatis perpetuò traditur, ſub ea videlicet conditione, quod nec munitio nec caſtrum in eo deinceps erigatur. Aliud inſuper caſtrum Frankenberg dictum, quod Abbatiæ Amorbach noſtri Ordinis adjacebat, ſimili eſt imperio deſtructum, & mons in quo ſteterat, S. Kyliano ab Imperatore datus eſt in perpetuam poſſeſſionem, ne latrones deinceps Wirzburgenſem perturbarent Eccleſiam.

MCLXIX.

Soles viſi tres.

Anno Ruperti Abbatis iv. tres ſoles ſimul viſi ſunt in Occidente; quintâ die menſis Septembris, & poſt duas horas deficientibus cæteris, qui medius videbatur ſolus in occaſum tendebat. Simili modo quoque tres lunæ annis proximis apparuerunt.

HugoEtherianus TuſcusDoctor

Claruit his temporibus apud Conſtantinopolim in Græcia Hugo Etherianus patriâ Tuſcus, græcè ſimul & latinè peritiſſimus & tam in ſæcularibus literis quàm in divinis ſcripturis egregiè doctus, Emanuelis Imperatoris Græcorum Protonotarius, quem tota Græcia mirabatur ſcribentem, cujus paulò priùs breviter in Archiepiſcopo Moguntinenſium Chriſtiano fecimus mentionem. Qui ſcripſit ad Arduvvinum Romanæ Eccleſiæ Cardinalem de hæreſibus & articulis, quos in latinos Græci devolvunt lib. iv. De Deo quoque imortali lib. i. Epiſtolarum ad diverſos. lib. iv. Reliqua ejus opera ad noſtram lectionem non venerunt.

LeoTuſcus Doctor Conſtantinopolitan⁹.

Leo quoque patriâ Tuſcus Imperatoris præfati Græcorum interpres Epiſtolarum, vir multæ lectionis & excellentis doctrinæ tam græcè quàm

Digitized by Google

m latinè peritiſſimus hâc ipsâ tempeſtate in pretio habebatur. Scripſit
prævaricationibus,& erroribus Græcorum libros 2. In quib⁹ Chriſtiani
chiepiſcopi Moguntinorum cum laude meminit. Contrà hæreſes
que Græcorum libellum compoſuit. Alia denique nonnulla ſcri-
ſe fertur, quæ ad manus noſtras necdum pervenerunt.

Anno quoque prænotato maximi terræ motus cum horrendis co-
cationibus fuerunt in Syria & in Inſula Sicilia, & multa millia homi-
n terræ hiatibus devorati, miſerabiliter perjerunt. Nam ad
ibiles coruſcationes terra ſubitò & crebriùs aperta homines vi-
deglutiens traxit in profundum. In Eccleſia S. Petri Apoſtolorum
ncipis in Antiochia homines CXL. ſe aperiens terra rapuit in abyſſum.
us autem ſolus civis Vienenſis Hermannus nomine cum poſt coruſca-
nes & tonitrua terram in Eccleſia videret apertam miſeros clamantes
lutiſſe, ſibique ſimile jam imminere periculum, ut pote, qui medius
cerneretur immerſus, auxilium Dei parentis ſemper Virginis MARIÆ
loravit & ſalvatus eſt. Abbas etiam de Mileto in Sicilia cum XL.
nachis, & omnis populus circiter quindecim millia ſubito terræ mo-
bſorpti miſerè perjerunt. Plura denique caſtella & oppida per Sici-
n eâdem horâ corruerunt: & multa hominum millia vel ab ædificijs
uta, vel à terra ſunt abſorpta.

Terræ motus horrendus nimiũ.

Hiatu ſuo terra homines devorat.

MCLXX.

Anno, Ruperti Abbatis quinto. Gualugnus Comes Angleriæ
diolanenſium Princeps, quem Fridericus Imperator captivum tene-
in Germania, ruptis, neſcitur cujus ſuffragio, compedibus, clàm de
cere fugit: & ſub ruſtici habitu veniens in Lombardiam cives ſuos
c inde diſperſos in unum convocavit, ipſam civitatem Mediolanen-
, adjuvantibus vicinis civitatibus ſimul & Emanuele Græcorum Im-
atore, mœnibus firmatis ad integrum reſtituit, fortiorémque foſſatis,
ris & turribus quàm antè fuerat communivit. Qui mox priſtinam
ovantes perfidiam cum reliquis Lombardis conſpirationem denuo
tra Imperium ſuſcitârunt, omnéſque Cæſaris judices, & locum in
mbardia tenentes uno die cum Imperialibus cunctis aut expulerũt aut
ueo fecerunt ſuſpendi. Alios autem ſpoliatos omnibus nudos ad
rmaniam remiſerunt. Imperator his cognitis furore ſuccenſus ma-
o ſuorum Principum congregato exercitu, quintâ jam vice in Italiam
ficiſcitur: & auxilio Marchionis Montis-ferrati ut adventum accele-
ſuum invitatur. Veniénſque in Lombardiam quædam oppida Me-
lanenſibus confœderata capit, funditúſque ſubvertit. Deinde Ale-
drinam arcem, quam Mediolanenſes in honorem Alexandri Papæ
ij noviter erexerant, obſidione vallavit. Sed amiſſis nonnullis
rum cum illam obtinere non poſſet, infecto negotio ad Papiam tri-
declinavit. Cujus infortunij cauſam fuiſſe non modicam conſtat
nricum Saxoniæ Ducem, qui cum eſſet in exercitu Friderici Impe-
oris ſumens occaſionem recedendi ab amico in neceſſitate conſtitu-
dixit ſe illi militare non poſſe, imò nec velle nec debere: qui ut
iſmaticus à vero Pontifice Romano excomunicatus eſſet ſimul & ma-
ictus. Unde non ſine perfidiæ nota cum exercitûs partem haberet
jorem in tanta neceſſitate conſtitutum Imperatorem deſeruit: & in

Mediolanũ reædificatur hic.

Imperator in Lombardiam proficiſcitur.

Henricus Dux Saxoniæ Imperatorem deſerit.

Humiltas Cæſaris. Pertinacia Ducis.

Saxoniam revertitur. Quem aliquantulum ſecutus Imperator cum magna humilitate, ut ſe in tam periculoſo non deſereret articulo; inſtantiſſimè rogavit, in tantámque ſe humilitatem dejecit, ut Ducis ſe pedibus provolueret, & ut manere dignaretur vel parvo tempore cum lacrymis obſecraret. Quod cum facere Dux pertinaciſſimè recuſaret, quidam ex familia ejus adulator dixit: Sinite Domine ut corona Imperialis ad pedes veſtros jam veniat, quoniam quod citò perveniat etiam ad caput veſtrum, denotans eum futurum Regem, ſed fefellit illum opinio. Imperator itaque deſertus à Duce perfido in anguſtiam mentis non parvam decidit: qui propter exercitûs ſui notabilem diminutionem, nec pugnare contra Lombardos jam potuit, nec redire in Germaniâ cum paucis per medium perfidorum ſibi tutum fore judicavit. Dimiſſo igitur exercitu ſub poteſtate capitanei, per montem Jovis tranſiuit in Burgundiam: ſed in pleriſque locis uſque adeò fuit anguſtiatus, ut acceptâ famuli tunicâ ſervum ſe eſſe, & curam facere equorum in hoſpitijs cogeretur. Inſperatus tandem venit in Germaniam.

Imperator occultè fugere compellitur.

MCLXXI.

Anno Ruperti Abbatis ſexto mortuus eſt Beringerus nobiliſſimus Comes de Sulzbach in Bavaria Princeps Dives & potens, cujus filiam Græcorum Imperator Emanuel habuit uxorem, poſt quem filius ejus gener Ducis Poloniæ comitatum paternum ſuſcepit.

Beringerus Comes in Sulzbach moritur.

His temporibus poſt Guntherum ex comitibus de Lyningen Neometenſis Eccleſiæ Pontificem Udalricus ejuſdem Eccleſiæ ordinatur Epiſcopus: cujus ſcientiâ & conſenſu, ut dicit Fridericus Imperator Romanorum I. cives Spirenſes à capitali jure, quod Epiſcopo exiſtenti pro tempore ſolvere tenebantur, in perpetuum deinceps exemit.

Udalricus fit Epiſcopus Spirenſis.

Idem Fridericus Imperator pro ſalute & remedio animarum tàm ſuæ quàm parentum ſuorum caſtrum Bernvvartſtein Eccleſiæ memoratæ Spirenſi liberâ donatione contradidit ſub Gunthero Epiſcopo, ut ad uſus ejus ſucceſſorúmque ſuorum cum omnibus proventibus deſerviat.

Bernwartſtein Eccleſiæ Spirenſi donatur.

Guidone quoque mortuo, qui & Paſchalis in ſua obedientia dictus eſt, de quo plura in præcedentibus per occaſionem dicta ſunt; partis ſuæ Cardinales Principes Imperatore favente quendam Joannem Sarimenſem Ordinis noſtri Abbatem & Cardinalem in Romanum Pontificem contra Alexandrum III. imò in Antipapam elegerunt, qui ſe in ſua obedientia Calixtum tertium juſſit appellari, quem & Fridericus Imperator manu tenuit, & contra Alexandrum defenſavit.

Calixtus Antipapa ex Monacho.

MCLXXII.

Anno Ruperti Abbatis VII. Fridericus Imperator memor contemptûs & perfidiæ Henrici Saxonum Ducis, quam ei pridem in Lombardia exhibuerat, ab eo recedens, ſicut Anno Ruperti Abbatis quinto diximus, Conventum Principum tenuit, in quo illum læſæ Majeſtatis reum publicè declaravit. Quo Dux Henricus audito, quoſcumque potuit ſibi conciliavit amicos, cum quibus contra Imperatorem Fridericum conſpirationem faciens ad rebellandum ſe totis viribus præparavit, qui habuit ſecum in ſua parte conſpirantes Comitem de Zolre, & Comitem de Veringen.

Henricus Dux Saxoniæ condemnatur.

Verùm Imperator videns Ducem Henricum in tantam pertinaciam elevatum, quod ſe ad reſiſtendum præpararet, nec veniam commiſſo.

Ducatus Bavariæ datur Palatino de Witelſpach.

Digitized by Google

Iorum dignaretur expetere, decreto Principum ab eo Ducatum Baiæ abſtulit, quem Ottoni Palatino Comiti de Witeliſpach poſſidenn aſſignavit. Qui fretus auxilio fratrum ſuorum Conradi Archiepipi Salzburgenſis, & Ottonis Palatini Comitis Ducatum Bavariæ arrum virtute obtinuit, & omnes, qui fuerant ex parte Ducis, inde fuga-

Porrò Ducatum Saxoniæ Imperator Comiti ex Anhalt contulit, m Henrico Duce violenter expulſo, ſibi vendicaret quantocius manit. Qui vocans in adjutorium ſibi Chriſtianum Archiepiſcopum guntinum, Archiepiſcopum etiam Colonienſem, Landgravium Thugiæ, & pleróſque alios, exercitum in Saxoniam contra Henricum it, ipſúmque in unius menſis ſpatio de ſedecim firmiſſimis caſtellis nunitionibus expulit, & fugere in oppidum Brunonis-vicum appela-, potenter inimicum coëgit. Libet iſthic parumper hujus Henrici Dudicti Leonis, hiſtoriam altiùs repetere, & mirandorum cauſas, quæ pſo conſcripſit antiquitas vel paucis reſerare. Cujus pater fuit Hens Dux, cognomento ſuperbus, Bavariæ ſimul atque Saxoniæ, mater ò Gertrudis filia Imperatoris Lotharij II. quemadmodum dixi. s anno Volmari Abbatis XIV. ſuperiùs. Hic Patri tandem in ſolo Du- Saxonum judicio Principum ſuccedens, Bavarico, propter Patris ellionem, privatus, non ſatis recto in Regnum oculo mentem deinceps rare potuit, ob id, quod paterno ſpoliatus Ducatu Bavariæ, materno taxat Saxoniæ cogeretur eſſe contentus, cum nihil ipſe commiſerit.

Hiſtoria Ducis Henrici Brunſuicenſis.

Anno igitur memorato Ruperti Abbatis V. cum Imperatore derico primo in Longobardia conſtitutus, ſicut diximus, illum deit exiſtimans in dubiè ab hoſtibus intercipiendum, quo ſibi poſtea nter vendicaret Imperium, cum majore parte exercitûs in Saxom reverſus eſt. Deinde tranſacto ferme biennio ſuperatur ab Impore, ſententiâ quoque Principum depoſitus à Ducatu, extra Impem proſcribitur, & Saxoniæ Ducatus Bernardo Comiti de Anhalt in petuum donatur.

Cauſa depoſitionis & proſcriptionis.

Henricus igitur per Imperatorem Fridericum à ucatu Saxoniæ, ut dictum eſt, depoſitus, & extra Regnum proſcris, cum in Provincia nuſquam tutò poſſet conſiſtere, peregrinationn in remotiores Inſulas navalem proponit animo & corpore ſubire. vibus itaque diſpoſitis, & omnibus neceſſarijs importatis, quæ ad gæ navigationis continuationem videbantur ſufficere, uxorem cum eris in oppido Brunonis-vico valedicens repoſuit, & ipſe navigatu-, quò ſors duceret ignorantem, cum ſocijs ſibi amantiſſimis, atque eliſſimis navem intrans mari ſe comiſit.

Henricus Dux proſcriptus patriam deſerit.

Ratibus itaque Saxonico littore ſolutis per mare Germanicum ò in Oceanum rapitur,; & per mille pericula navigans in incertum ribus annis, mari terræque expoſitus inſtabilis vagatur. Grandia ſtupenda toto ſeptennio in hac ſua peregrinatione fuit expertus perila, multa vidit miranda, & magnam partem orbis in ſua deſolatione luſtravit. Socijs tandem omnibus in peregrinatione amiſſis, ſeptennio cto ſolus & incognitus in Saxoniam revertitur, Friderico Imperatore mortuo, & Henrico ejus filio regnante; à quo in gratiam ſuſceptus catum Brunſuicenſem recepit, & uxorem quam dimiſit. Hæc Dumiranda peregrinatio materiam carminibus dedit. Et ab hoc tempore

Mare ſeptennio exul penetrat.

Septennio exacto in patriam revertitur.

Digitized by Google

pore Ducatus Brunſuicenſis de expulſis à Saxonia Ducibus ſumpſit exordium, Comite uno de Anhalt Bernardo ſibi & hæredibus ſuis Ducatum Saxoniæ Imperatoris conceſſione uſurpantibus. Et ſic protervia Ducis Henrici nimis durâ animadverſione fuit punita.

Henricus ſextus coronatur Rex.

Anno prænotato Imperator Fridericus Pentecoſten cum uxore & multis Principibus Moguntiæ ſolemniter celebravit. Ibi Henricus Imperatoris Filius puer ſeptem annorum in Monaſterio S. Albani, tunc noſtri Ordinis, à Chriſtiano Moguntino Archiepiſcopo ipſo die ſancto in Regem Francorũ Orientalium ſedium juxta conſuetudinem coronatus eſt. Manſit ibi Cæſar cum Principibus diebus octo, multa diſponens & ordinans pro Regni pace communi. Ibi inter multa Imperij negotia Hemino Comes Flandriæ & ſeipſum & comitatum ſuum Imperatori Friderico ſubiecit, obedientiam ex more præſtitit, eíque fidelitatem meditante juramento promiſit. Conſtituit ex matura quoque deliberatione idem Comes ſponteneâ voluntate, & non aliquâ inductus neceſitate, ut ſi ipſe ſine liberis vitâ decederet, ejus comitatum cum omnibus appendicibus ſuis Henricus Rex Filius Imperatoris memoratus jure teſtamentario poſſideret.

Hemino Comes Flandriæ nota.

Eodem quoque anno moritur Ludovicus II. Thuringorum Marchio, vir magnificus Dives & incljtus, magnarum operationum, in bello ſtrenuus, in pace providus, conſilio cautus, cujus corpus in Monaſterio Fontis Reinhardi fuit ſepultum.

Ludovicus Marchio II. Thuringiæ obijt.

MCLXXIII.

Anno Ruperti Abbatis VIII. S. Thomas in Anglia Cantuarienſis Eccleſiæ reverendiſſimus Archiepiſcopus interventu Romani Pontificis Alexandri III. & Ludovici Regis Gallorum, ad ſuam Eccleſiam revocatus eſt: & ſimulatâ pace, iterum à Rege Anglorum ſuſceptus, quod rei probauit eventus. Nam triceſimâ die poſt reditum ejus in Angliam Rex impius ſuis comiſit militibus ut illum occiderent. Qui ad Eccleſiam venientes armati ſanctum Pontificem coram ſumo Altari ſtantem crudeliter occiderunt, cerebrum cum ſanguine & oſſibus in pavimento hinc inde ſpargentes. Cujus ſacrum corpus per Monachos & Clericos traditum ſepulturæ mox infinitis cœpit coruſcare miraculis.

S. Thomas Archiepiſc. Cantuarienſis martyrizatur.

Claruit his temporibus S. Anſelmus ex Priore ſeptimo Carthuſiæ Bleſenſis Epiſcopus, vir tam in divinis ſcripturis quàm in ſæcularibus literis egregiè doctus: qui magnâ ſanctitate clarus & multis virtutibus inſignis, non minùs exemplo quàm ſermone Paſtorem ſe utilem ſemper exhibuit. Unde fama nominis & ſanctitatis ejus longè latéque diffuſa multos boni odoris fragrantia reſperſit in vitam æternam. Conſumato tandem ſexto Calendas Julij migravit ad Chriſtum, anno ætatis ſuæ plus ſeptuageſimo, Pontificatûs verò quinto decimo, cujus geſta habentur.

Anſelmus Epiſcopus Bleſenſis ex Monacho.

Baſilius quoque Prior Carthuſiæ octavus anno prænotato poſt multa virtutum ſtudia plenus operibus ſanctitatis ad Dominum cœli tranſivit in ſenectute bona. Vir tam eruditione ſcripturarum quàm integritate morum valde reverendus, qui verbo ſimul & exemplo multos ad melioris vitæ ſemitas revocavit. Inter quos ejus hortatu converſus ad Ordinem fuit ſanctiſſimus ille Pater Hugo Prior de Withai in Anglia, & po-

Baſilius Carthuſiæ Prior octavus obijt.

Digitized by Google

oſtea Lincolnienſis Eccleſiæ Præſul, de quo latiùs ſuo loco dicemus. fuit autem Carthuſiæ majori Beatus hic Baſilius annis tribus & vi-ti, in qua ſepultus poſtea multis coruſcavit miraculis & virtutibus.

MCLXXIV.

Anno Ruperti Abbatis IX. mortuus eſt Heroldus Eccleſiæ Wirz-genſis Epiſcopus, vir magnificus & jurium ſedis ſuæ propagator & enſor vigilantiſſimus: poſt quem electione Fratrum ſucceſſit Rein-dus & præfuit annis quatuor, menſibus x. diebus xv.

Eodem anno Romanus Pontifex Alexander III. Sanctum Tho-n Cantuarienſem Archiepiſcopum anno præcedente, ſicut dixi-s, crudeliter occiſum propter infinita ejus miracula Sanctorum ca-go fecit inſcribi. Hujus rei gratiâ idem Pontifex duos Cardinales mi-t in Angliam, qui & miraculorum ſancti Martyris veritatem inqui-ent, & ſanctam Sedem Apoſtolicam de ſingulis plenius informarent. cùm perveniſſent in Angliam non ſolùm facta S. Thomæ infinita ierunt ab alijs, ſed ipſi proprijs quóque oculis multa quotidie fieri ejus tumbam ſtupenda nimis cernere meruerunt. Sancto autem Tho-in Eccleſia Cantuarienſi occiſo & tot miraculis coruſcante, Rex gliæ ſenior de morte illius ſe cupiens probare innocentem, pro eâdem sâ Nuncios ſuos & Oratores miſit ad Papam. Quibus cùm Ponti-minùs duceret eſſe credendum, memoratis Cardinalibus negotium miſit diligentiùs examinandum. Cauſam illis diſcutientibus Rex ramento probavit innocentem, cùm aliter minimè potuiſſet. Pro-it tamen aliquam pœnitentiam agere propterea, quòd necis Sancti ſam dediſſe videretur nonnullam, quia illum viventem non hono-et. Injungitur ergo illi ut ducentos milites Jeroſolymam mitteret, ſuis impenſis ibi per annum Domino militarent, atque ipſe bellum nnio contra Barbaros gereret, & Eccleſiæ omnimodam libertatem itueret, nec appellantibus ad curiam obſiſteret, ab hoc tempore An-e Regnum Romanæ Eccleſiæ feudum eſſe cœpit.

Reinhard⁹ fit Epiſcop⁹ Herbipo-lenſis.

S. Thomas Cantuari-enſis cano-nizatur.

Pœnitentia Regis An-gliæ pro-pter necem S. Thomæ.

MCLXXV.

Anno Ruperti Abbatis Hirſaugienſis hujus Monaſterij X. Indictione manorum VIII. menſis Maij die XXVIII. mortuus eſt Dominus Craffto ex nitibus in Spanheim 2. Abbas Cœnobij D. Præſulis Martini Spanheimen-Ordinis noſtri, in medio chori Fratrum cum prædeceſſore ſuo in uno nuloſepultus, anno ætatis ſuæ LVIII. Prælaturæ autem quarto & viceſi-, ſuper cujus ſepulchrum nominibus amborum ad caput præmiſſis in e hoc diſtichon Prior Anſelmus inſculpſit. Abbates clari quibus ac-it huc tumulari, Ambo Deo chari ſunt modò pace pari. Hoc eſt Bern-mus ipſi Craffoni conſepultus ibidem. Poſt hunc Adelgerus patriâ guntinus præfati Cœnobij Monachus à Fratribus in Abbatem electus, Moguntiæ in Eccleſia S. Albani ordinatus, præfuit annis VI. menſe , & III. diebus, & Monaſterium in utroque ſtatu gubernavit. His nporibus per totum Regnum Teuthonicorum turbatio fuit exorta pter excommunicationem Friderici I. Imperatoris, qui Alexandro æ rebellis Romanam perſequebatur Eccleſiam, & omnes cum illa ientes nimiùm habebat exoſos, quibus tam per ſe, quàm per ſuos mi-teriales multa intulit damna ſimul & incommoda. Nec minùs ipſe

Craffto Ab-bas in Spanheim moritur.

Regni Teu-thonici per-turbatio.

multis paulatim fieri cœpit exoſus propter ſuam contra Deum & Eccleſiam nimis præſumptuoſam & protervam contumaciam, atque ob id quotidie ſe minor factus infortunatus evaſit.

Interea verò Rupertus Abbas cum ſancta Congregatione ſua Hirſaugiana ſecundùm antiquam & laudabilem hujus Monaſterij à S. Wilhelmo introductam conſuetudinem partes ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, illiuſq; Pontificis Alexandri obedientiam fideliter ſequebatur, & multa propterea in rebus & perſonis à ſchiſmaticis ſuſtinuerunt incommoda. Omnes enim qui Deum timebant, & Romani Pontificis obedientiam ſequebantur, varijs ab æmulorum importunitatibus tribulabantur incommodis. Atque boni viri ob id, cùm dies abundarent malitiæ, aut ſe fugâ ſaluabant, aut latitabant in Monaſterijs.

Hirſaugienſes cũ Eccleſia Roma ſenſerunt.

Anno igitur prænotato Fridericus Imperator jam ſextò cum exercitu in Italiam profectus eſt. Nam Mediolanenſes cum Romano Pontifice Alexandro fideliter contra Schiſmaticos ſentientes, reſumptis viribus & jam Urbe in integrum reſtituta, agros Papienſium & Comenſium, qui partes Cæſaris ſequebantur hoſtili depopulabantur incurſu. Ad quorum defenſionem Imperator exercitum duxit in Lombardiam, bellum moturus contra quoſdam rebelles. Verùm Mediolanenſes, qui ſe jam dudum præparaverant ad rebellandum, unà cum cæteris in Lombardia populis exercitui Imperatoris occurunt, ubi commiſſo prælio plures eorum in primo congreſſu vulnerati occiderunt. Verùm poſtea mutante inſtabilem fortunâ vultum Imperator à Mediolanenſibus ſuperatus eſt, & clam fugere compulſus. Namque cùm in principio totum exercitum miſiſſet hoſtem, ſignifer ejus qui aquilam Imperialem ex more ferebat, ardore pugnandi feſtinans in adverſarios, ab eis confoſſus eſt ſtatim, & vexillum quod manu geſtabat, in hoſtium poteſtatem devenit. Unde mox clamor exortus Mediolanenſibus audaciam dedit, Cæſarianis verò metum, & in perturbatione diffidentiam. Ipſe quóque Imperator Fridericus impetu in hoſtes facto cùm multos ſuâ manu interfeciſſet, equo tandem ſuffoſſo in terram prolapſus mortuus credebatur: cujus caſus Germanis, dum poſt fugam in hoſtes proſiliunt, exitij materia fuit. Nam in amne Ticino multis ſubmerſis, plurimis & cæſis, & reliquis in captivitatem abductis, pudor Imperio, hoſtibus victoria ceſſit, in dedecus non parvum Germanorum. Quintâ dehinc die poſt actum prælium Fridericus Imperator, qui putabatur occiſus in bello per urbem Papienſem habitu ſimul & comitatu inceſſit Cæſareo, mirantibus ac ſtupentibus oppidanis, quoniam ambulantem priùs Imperatorem viderent, quàm ſcirent viventem. Cùm ſucepta incommoda coram ſuis deplangeret Imperator, Eccleſiaſtici viri quos in oppido reliquerat Comano iturus ad prælium, ſumptâ ex neceſſitate fiduciâ in faciem ei dicebant, perſecutionem Eccleſiæ, quam tot annis jam miſerabiliter afflixerat eſſe in cauſa, quòd tantus Germanorum perijſſet exercitus. Adquorum verba Principes cæteri penè omnes facti audentiores publicè Imperatori proteſtati ſunt ſeſe, niſi brevi Rom: Pontifici & Eccleſiæ pacem daret, eum omnino deſerturos, imò ſe nec velle deinceps ſchiſma fouere, nec poſſe. Quod Imperator audiens territus eſt, pacémque dare promiſit.

Imperator ſextò exercitum ducit in Italiã.

Exercitus Imperatoris vincitur.

Imperator cadens de equo mortuus putatur.

Imperator vixit, cùm mortuus putabatur.

Principes Imperatorem coarguunt.

MCLXXVI.

Digitized by Google

MCLXXVI.

Anno Ruperti Abbatis XI. die menſis Martij XXI. obijt B. Virgo mentia ſanctimonialis in Horreo Trevirenſi, filia nobiliſſimi Comitis Hoemberg in Alſatia, ſponſa quondam Domini Crafftonis de Spanh Comitis, & poſtea, ut ſupra dictum eſt, Abbatis Cœnobij Spanheiſis. Hæc devotiſſima Chriſti famula ſingularis vitæ merito venerda in amore Chriſti fervens extitit, quæ diebus ac noctibus lectioni, litationi ſeu contemplationi diviniorum intenta, omnia hujus munblatia ſimul & honores fortiſſimâ perſeverantiâ contempſit, & in nibus placere ſoli Domino Deo ſtudioſſimè curavit. Ad ejus tumbam pades per cuſtodem extinctæ, divino lumine reaccenſæ fuiſſe merantur. Tranſijt anno ætatis ſuæ LVIII. converſionis autem XXVII. Eccleſiæ S. Hirminæ apud Treviros tumulata.

S. Clementia Treviris morirur.

Eodem Anno Rupertus Abbas hujus Monaſterij Hirſaugienſis III. jam ſenio gravatus, & laboribus multorum annorum exhauſtus, ſiderans ſe ad regimen animarum & curam rerum temporalium ceps non poſſe ſufficere, deliberavit Abbatiam Conventui amore etis regularis & pacis voluntate ſpontaneâ reſignare. Convocatis ue Fratribus ad locum Capitularem animi ſui conſilium ape, & ſuam inſufficientiam humiliter proclamavit. Qui auditis caanimum ſuum juſtè moventibus poſtulanti præbuerunt conſenſum, limaluiſſent illum ſuum tenere officium. Ceſſit igitur officio curæ Paſtos Dominus Rupertus anno Dominicæ Nativitatis prænotato MCLXXVI. ct. Rom. IX. die verò menſis Julij IX. poſteaquàm præfuerat huic naſterio annis X. & menſibus XI. Cui fratres unanimi conſilio ad vitæ d reliquum erat, ſuſtentationem & manſionem quietis Præpoſituram thenſem aſſignârunt, in qua paucis ſupervivens annis in magnâ deione cordis & tranquillitate mentis tandem ad Deum migravit. rpus verò ſuum jam moriturus ad introitum Eccleſiæ in limine ſepeliri ndavit, ut pedibus omnium ingredientium & egredientium pro riſti amore calcaretur.

Rupertus Abbas Hirſaugienſ. reſignat Abbatiam.

Rupertus Exabbas Præpoſitus fit Rothenſ.

e Conrado ſecundo hujus Monaſterij Hirſaugienſis Abbate XIX. qui præfuit annis XII. menſibus III. diebus VIII.

POſt reſignationem Domini Ruperti Abbatis liberam, ſponta-neam, & ex propriâ voluntate diutiùs optatam, altero mox die, hoc eſt, tertio Nonarum Julij, anno ſuprà ſcripto, convenientes ad locum Capitularum Fratres unanimi conſenſu dem in Abbatem hujus Monaſterij XIX. elegerunt venerabilem Mochum quendam ejuſdem Congregationis nomine Conradum ejus vouli ſecundum, Hermanni Comitis de Kilhberg fratrem, virum ge-e nobilem, ſed virtutibus nobiliorem: qui ab eo die Monaſterio in batia præfuit annis XII. menſes tres, & die octo, providè gubernans iuſque ſtatûs familiam. Et quia ſicut ante paulò diximus, Hirſaugiana ngregatio Fratrum nunquam fuit ſchiſmatiorum polluta conſortio, l cum Eccleſia Romana & ejus Pontificibus legitimis conſentiens, pura

Conradus fit Abbas.

Digitized by Google

Ordinatur ab Epiſcop. Bamber-genſe.

ſemper & incontaminata permanſit: noluit Conradus memoratus Abbas electus ordinari ab Udalrico Epiſcopo Néometenſi, vel alio quocunque Apoſtolicæ Sedis Communionem & gratiam non habente. Conſilio igitur ſuorum habito ad Epiſcopum Bambergenſem, qui cum Papa ſenſit Alexandro profectus eſt, & ordinationem ſui ab eo ſuſcepit.

Conradi patria educatio & converſatio, &c.

Conradus iſte venerabilis Abbas patriâ Suevus erat de nobili Comitum ex Kilhberg proſapia ortus, frater ſicut diximus, Hermanni Comitis & nobiliſſimi principis, qui multa huic Monaſterio beneficia contulit, effectu ſimul & affectu Hirſaugienſium ſe Monachorum ſemper fidelem oſtendens amicum, qui ab infantia penè ad ſtudium litterarum poſitus, cum tempore crevit tam ætate annorum, quàm ſcientiâ ſcripturarum. Et quamvis ſummitatem doctrinæ univerſalis non attigerit, pro ſuo tamen ſtatu in ſcripturis ſatis profecit. Evadens tandem cum tempore invirum, qui novit verum à falſo, & bonum à malo diſcernere, cœpit de ſalute animæ crebriùs cogitare. Fuerunt eâ tempeſtate, ſicut etiam ab exordio in congregatione hujus Monaſterij plures viri nobiles genere & doctrina inſignes, Comitum, Baronum, Militum nobilium ſimul & ignobilium filij ſub Monaſtica Regula omnipotenti Deo in vera humilitate famulantes, quorum famâ Sanctitatis excitatus Conradus noſter, cùm eſſet Eccleſiæ Argentinenſis Canonicus, mundum cum ſuis divitijs & honoribus vanis pro Chriſti amore deſeruit, & eorum ſe collegio devotè ſociavit, Monachus ita factus in hoc Hirſaugienſi Cœnobio ſub Manegoldo venerabili Abbate, converſationem ſuam ad Regulæ tramitem ſemper inſtituit, & quantò genere fuit altior, tantò ſe in medio Confratrum majore obedientiâ & humilitate omnium imperio ſubjecit. Neminem ex eis verbo contriſtavit aut facto: neminem læſit, neminem offendit. Ingenio mitis erat & promptus ad obediendem, non ſolùm Prælatis atque majoribus, ſed æqualibus ſimul & infimis. Sæpe namque fecit ex humilitatis amore opus abjectum, quod ruſtici filius dedignabatur contingere. Quantùm verò ad corporis diſpoſitionem pertinebat, ſtaturâ fuit mediocris, ut nec longa eſſet nimiùm proceritas, nec hominibus curioſis contemptibilis brevitas. Facie niger apparuit, ad complexionem choleræ tendens aduſtæ, unde febribus frequenter ſuccubuit. Macilentiâ ſatis extitit temperatus: inceſſu gravis, nec multâ levitate diſpoſitus ad ambulandum. In habitu ſuo nunquam fuit curioſus, ſed veſtitu ſimpliciſſimo utens mentis pulchritudinem amavit, non corporis. Non fuit garrulitatis pernicioſæ amator, ſed communitate fratrum ſuorum contentus, nil amplius quæſivit. Ordinatus verò in Abbatem formam ſe gregi ſuo præbuit exemplo ſimul & verbo, & humilitatis modum quem Monachus habuit, etiam Abbas omni tempore cuſtodivit: Nam & bonis manſuetiſque ſe per humilitatem præbuit ſocium, diſcolis autem & duris corde, ſicut Regula præcipit, ſe dirum præbebat Magiſtrum. Sermone fuit dulcis & mixtâ maturitate affabilis: convictu placidus, & ſeriosâ quâdam temperantiâ reverendus. In conſilio promptus, & cautâ providentiâ circumſpiciens, omnia prudenter diſpoſuit, & nihil ſibi commiſſorum unquam temerè neglexit. Hoſpitibus & peregrinis juxta Regulam D. P. N. Benedicti ſemper charitatem exhibuit, & omnes in Chriſto venientes humaniſſimè tractavit. Coram quibus in

Exemplo ſimul docuit & verbo.

menſa

enſa ſatis longus & dapſilis extitit, & quidquid poterat charitatis omnius hilariter impendit. Monaſterij jura & libertates obſervare diligentiſnè ſtuduit, ſubſtantiámque temporalem prudenter diſponens, Fratrius ſuis omnia præſentis vitæ neceſſaria ſecundùm inſtituta Regularia piosè providit. Honeſtiſſimæ converſationis tam in Monaſterio, quàm ris extitit, & in eo bonæ vitæ tramite, quem ſemel ire didicerat, uſque l mortem perſeveravit.

MCLXXVII.

Anno Conradi Abbatis l. Cœnobium S. Jacobi Apoſtoli in monſpecioſo prope Moguntiam, anno Manegoldi ſexto, propter necem rnoldi Archiepiſcopi deſtructum, ſicut ibidem diximus, permiſſio Friderici Imperatoris & cooperatione Chriſtiani Archiepiſcopi Montini ædificari cœpit, & in paucis annis conſummatum fuit. Ad quod onachi antea metu Cæſaris diſperſi revocati ſunt, quibus memoratus rchiepiſcopus novum conſtituit Abbatem, quia Godfrido quondam bati proſcripto non licebat redire in patriam. Hujus Monaſterij imus fundator Luthboldus olim Moguntinus Archiepiſcopus extitit, i anno Dominicæ Nativitatis MLI. Sancto Bardoni Archiepiſcopo in ntificatu ſucceſſit, quemadmodùm dictum eſt anno Monaſterij vantis quinquageſimo, & Scoticæ nationis Monachos primos introduſſe ferebatur.

Monaſterium S. Jacobi Moguntiæ denuo conſtruitur.

Anno prænotato xv. Calendarum Decembrium obijt S. Chriſti mula Hiltrudis apud S. Rupertum prope Bingiones Monialis noſtri rdinis, filia Meginhardi Comitis de Spanheim, & ſoror ſecundi Abtis Spanheimenſis Domini Craffonis, de quo diximus anno Volmari batis XXIX. Cujus ſanctitati B. Hildegardis ejus Magiſtra atque Præpoſita coram multis perhibuit teſtimonium.

S. Hiltrudis Monialis obit.

Anno etiam prænotato Fridericus Imperator l. amicorum conſi importuno ſimul & continuo impulſus de pace & concordia cum lexandro Papa III. per internuntios & oratores ſuos plures habuit ctatus, & toto penè anno pro eodem negotio multipliciter fuit laborum. Verùm quia Imperator Antipapam ſuum Innocentium, qui lixto ſucceſſerat, non potuit ad cedendum inducere, optata inter egnum & Eccleſiam concordia in annum differtur ſequentem.

Concordia tractatur inter Papam & Imperatorem.

His quoque temporibus Bertholdus Dux de Zâringen Friburgum minori Burgundia, quam vulgariter Nüchtland appellamus, à fundaentis conſtruxit. Sunt autem qui eam Provinciam ob id Burgundiam inorem vocatam exiſtiment, quòd Trevirenſibus olim contra Roanos & auxilium miſerint indigenæ terræ, ſimul & præſidio fuerint, i per Burgos, id eſt Caſtella, manentes rectè Burgundiones ſint nominati. Dicunt enim magnam in ea regione Comitum, Baronum, atq; obilium priſcis diebus habitâſſe multitudinem.

Friburgum in Minori Burgundia.

MCLXXVIII.

Anno Abbatis Conradi II. mortuus eſt Richardus Epiſcopus irzburgenſis Dux Franciæ Orientalis, & in ſua majori Eccleſia ex mo ſepelitur. Poſt quem Godfridus de Piſtenberg in Pontifim ejuſdem Eccleſiæ conſecratus præfuit annis octo, menſibus totim, diebus quatuor & viginti, vir magnificus, prudens, & in Chri-

Godfridus fit Epiſcop. Herbipol.

ſtianam Religionem devotiſſimus: qui tandem pro Chriſti amore profectus in terram Sanctam in auxilium Chriſtianorum contra Saracenos in Syria moritur, & in Eccleſia majori S. Petri Antiochiæ, ut ſuo loco dicemus, cum honore ſepelitur.

Papa Romanus fugit ad venetos.

Eodem anno reformata eſt concordia inter Alexandrum III. & Fridericum Imperatorem I. poſt multas placitationes, quam tali contigit occaſione firmari. Cùm Imperator eſſet in Italia conſtitutus & per internuntios, ut ſupra diximus, cum Papa ſuper pacis negotio tractaret, veritus Pontifex, ne ſibi ab eo ponerentur inſidiæ ad Venetos clam fugiens declinavit. Quod Imperatori nuntiatum cùm fuiſſet, oratores ſuos deſtinavit ad Venetos; jubens, ſibi tranſmitti Pontifiem: quod cùm facere omnino contemnerent, bellum indixit. Claſſem igitur contra Venetos armavit, cui Ottonem filiũ ſuum præfecit, & ad repoſcendum Pontificem in adverſarios miſit. Congreſſione autem navali comiſsâ Otto filius Imperatoris capitur & Venetijs captivus introducitur, & vinctus Pontifici Romano præſentatur. Volens Imperator liberare filium ſuum pacem dare compellitur. Unde ferocitate in manſuetudinem neceſſariò commutatâ, Imperator Venetias pacificus ingreditur, & conditiones pacis & concordiæ ſibi propoſitas, quas eatenus contempſerat, jam libenter admittit, rogat, petit, acceptat, litterarúmque ſuarum teſtimonio confirmat. Iſtæ autem fuerunt pacis & concordiæ Principales conditiones.

Imperator pacem petit à Papa & accipit certis conditionibus.

Imprimis abjuravit Cæſar Fridericus omnem hæreſim, & ſchiſmaticam factionem, in qua fuerat eatenus pollutus, reus, diffamatus, & ob id excommunicatus, & reverſus eſt ad Eccleſiæ ſacroſanctæ unitatem.

Deinde promiſit obedientiam & ſubjectionem Rom. Eccleſiæ, & ejus Pontifici Alexandro III. ſucceſſoribus ſuis regulariter intrantibus, & quod nihil deinceps velit attentare juravit.

Tertiò reſtituit Romanæ Eccleſiæ & ejus Pontifici Romam, & omnia ad ejus juriſdictionem pertinentia, ſimul & univerſa, quæ Imperij ſui tempore in Italia vel extra per violentiam abſtulerat.

Quartò conſenſit & promiſit omnem ſe pœnitentiam impleturum, quam ſibi Pontifex pro malè commiſſis & tranſgreſſionibus ſuis impoſuiſſet, & quod omnia vellet patienter ferre, injuriáſque cunctis hominibus ex corde remittere, & nihil de aliquo vindicare.

Imperator proſternit ſe ad pedes Papæ.

Alterâ dehinc die Romanus Pontifex ad Eccleſiam ſancti Marci procedens, & ſtans in eminentiori gradu aſcenſûs Imperatorem ſe juſſit in terram proſternere, & denuò veniam poſtulare. Quo in crucis modum proſtrato, collum ejus dextro pede calcans Pontifex dixit, ſcriptum eſt: *Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem.* Cui Impetator dixit: *Non tibi, ſed Petro.* Ad quem Pontifex: *Et mihi*, inquit, *& Petro.* Juſſus deinde ſurgere à vinculo excommunicationis abſolvitur, & quia tamdiu fuit Eccleſiam Chriſti perſecutus, iter ſibi Jeroſolymitanum pro pœnitentia injungitur, ut exercitum quem contra Eccleſiam tanto tempore duxerat, nunc in ſubſidium fidei Chriſtianæ deſtinaret.

MCLXXIX.

Chriſtian⁹ Abbas Herbipol. mo-itur.

Anno Conradi Abbatis III. mortuus eſt Chriſtianus Monaſterij mei S. Jacobi Herbipolenſis Abbas ſecundus, Beati Macharij quondam diſcipulus,

Digitized by Google

ſcipulus, & in Abbatia ſucceſſor: homo certè moribus, & eruditione ipturarum inſignis, cujus vitæ meritum variis documentis virtutum ituit, & plures ad normam juſtitiæ convertit: tranſijt autem die Mar- 14. anno ætatis ſuæ 66. Regiminis autem Monaſterij 26. Poſtquem Eu- nius conſtituitur Abbas, & præfuit annis 18.

Claruit his temporibus Joannes Epiſcopus Carnotenſis, Patriâ qui- m Salisberienſis B. Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi quondam mi- ſter atque diſcipulus. Vir in divinis ſcripturis eruditus, & in ſæcula- us literis ſuo tempore omnium penè judicio doctiſſimus, qui ſcripſit ſigne opus de nugis curialium & philoſophorum, quod Polycraticon ænotavit, lib. VIII. De pœnitentia opus confeſſionale lib. I. Vitam & ſſionem ſancti Thomæ jam dicti Archiepiſcopi lib. I. Epiſtolarum ad verſos lib. I. Ad Richardum Regem Angliæ de veneratione Sanctorum . I. Alia quoque multa compoſuit, quæ ad noſtræ lectionis notitiam on venerunt.

Petrus Bleſenſis Archidiaconus Eccleſiæ Bathenenſis in Gal- Petrus Bleſenſis Gallus Doctor.
i his temporibus claruit memorati Carnotenſis Epiſcopi familiaris ami- s, ad quem multas conſcripſit epiſtolas; cùm eſſet in omni genere octrinæ doctiſſimus, multa lucubravit opuſcula, quibus memoriam i poſteris commendavit. Equibus nos legimus ſubjecta. De amicitia riſtiana lib. I. De pœnitentia ſalutari lib. I. De acceleſando paſſagio terram Sanctam lib. I. De qualitate pœnitentiæ lib. I. De ſtudio ſa- entiæ lib. I. Contra quendam depravatorem lib. I. De periculo Præda- rum lib. I. Exhortatoriam ad quendam Abbatem lib. I. De officio Epi- opi lib. I. De vita Clericorum Curialium lib. I. De præſtigijs fortunæ lib. Epiſtolarum CLXXXIIII. librum. I. De cæteris nihil vidi.

MCLXXX.

Anno Conradi Abbatis IV. Indictione Romanorum XIII. in die S. S. Hildegardis moritur.
mperti, hoc eſt, XV. Kalend. Octobris moritur ſanctiſſima Chriſti fa- ula beata Hildegardis Præpoſita & Magiſtra Sanctimonialium in mon- Divi Ruperti prope oppidum Bingen, quod in deſcenſu Rheni flumi- quatuor diſtat à Moguntia milliaribus, anno ætatis ſuæ octogeſimo ſe- ndo: cujus corpus in eadem Eccleſia, quam ipſa dudum à fundamentis nſtruxerat, ante majus altare fuit cum reverentia populi magna ſe- ltum. Cujus vitam miraculis & virtutibus plenam Theodoricus qui- m Abbas noſtri Ordinis in quatuor libris deſcripſit: de quo inferius lo- ſuo & tempore dicemus.

Anno prænotato Patriarcha Hieroſolymitanus, & magni hoſpita- Patriarcha de Hieruſalem venit ad Papam.
Theutonicorum Ordinis Miniſter, captâ jam prius Hieruſalem ab in- elibus Saracenis, rebus conſulturi tranſmarinis Romam venerunt ad pam Alexandrum III. poſtulantes conſilium pariter & auxilium pro- era quòd Pagani & ſanctam obtiniuſſent civitatem & multas in circuitu anſiones, quibus niſi citò fieret reſiſtentia, brevi Chriſtianos omnes de ra ſancta exterminaturi eſſent, quos Pontifex apud Veronam audiens cauſis fidei perorantes conſilio habito ad Philippum Regem Gallorum exit, ſcribens multis in Europa Regibus atque Principibus ut negotio veniant.

MCLXXXI.

Digitized by Google

MCLXXXI.

Anno Conradi Abbatis V. Fridericus Imperator I. convocatis Regni Principibus, Epiſcopis, Abbatibus, Civitatibus, Marchionibus atque Comitibus multis, curiam apud Moguntiam ſolemnem celebravit, ubi plura pro pace reipublicæ Regni conſtituit. In eo conventu Principum Guelfo Bavariæ Monaſterio noſtri Ordinis quod Wingarten appellatur, Conſtantienſis Diœceſis, quod progenitores ſui fundaverant, Imperatore conſentiente tradidit duas curtes, Berg & Wilar, cum omnibus attinentijs ſuis in perpetuam poſſeſſionem pro ſalute & remedio animarum omnium parentum ſuorum.

Baldemar⁹ fit Abbas in Spanheim.

Eodem anno ſecundâ die menſis Julij mortuus eſt Adelgerus III. Abbas Monaſterij quondam mei Spanheimenſis, & in choro Fratrum ante gradus Presbyterij ſepultus, cui Baldemarus ex oppido Stauroneſio natus vicino in Abbatia ſuccedens præfuit annis XVII. menſibus undecim. diebus XVII. Vir bonus & regularis diſciplinæ amator, qui recluſorium ſanctimonialium ampliavit.

Lucius fit Papa ejus nominis tertius.

Anno prænotato Alexander Papa III. Romæ moritur, anno Pontificatûs ſui primo atque viceſimo, cui Lucius ejus nominis III. ſuccedens præfuit annis quatuor & menſibus duobus. Hic Lucenſibus ſuis unde fuerat oriundus à Friderico Imperatore ſignandi pecuniam licentiam impetravit. Suis etiam Epiſtolis multos Principes in ſubſidium terræ ſanctæ provocavit; & plures à Romanis contumelias tulit.

MCLXXXII.

Imperator exercitum ducit in Italiam.

Anno Conradi Abbatis VI. Fridericus Imperator expeditionem fecit in Italiam cum exercitu valido, rogatus per Lucium Papam contra Romanorum inſolentiam, qui Pontificem cum multis injurijs fugere ex urbe compulerant, propterea quòd Conſulum nomen & dignitatem concedere nollet poſtulantibus. Quo fugato & apud Veronam exiſtente Romani fautoribus Papæ quotquot invenire poterant, occulos eruerunt. Unde Pontifex Veronæ Præſulum celebrato Concilio, Romanos Anathematis vinculo innodavit. Imperator autem Papam in Lombardia conveniens, rebúſque ibidem pro tempore diſpoſitis in Germaniam revertitur.

MCLXXXIII.

Chriſtian⁹ Archiepiſc. Moguntin⁹ obijt.

Anno Conradi Abbatis VII. Chriſtianus Archiepiſcopus Moguntinus obijt, poſt cujus mortem Conradus (quem Imperator Fridericus de Pontificatu Moguntino dudum expulerat, propterea quód ſchiſmaticis conſentire nollet, quemadmódùm anno Ruperti Abbatis II. diximus) & ab Alexandro Papa III. Sabinenſis Epiſcopus fuerat conſtitutus, pemiſſione ipſius Cæſaris ad Sedem ſuam Moguntinam revocatus eſt, & præfuit ibidem aũis adhuc deinceps XVII. qui titulum ſuum in literis talem præpoſuit: Conradus Dei gratiæ Sabinenſis Epiſcopus, & S. Sedis Moguntinæ Archiepiſcopus. Retinuit autem hunc titulum cum Sabinenſi Pontificatu quamdiu vixit in humanis. Erat ſanè vir magnanimus & Romanæ Eccleſiæ ſemper fidelis, pro cujus defenſione multa ſuſtinuit adverſa toto tempore, quo ſchiſmatis pernicioſa tempeſtas contra Papam Alexandrum duravit.

Couradus revocat ur.

Conradus Archiepiſc. Moguntinorum.

His temporibus duo Canonici Eccleſiæ Collegiatæ in Oppido Aſſchaffen-

ffenburg Moguntinæ Diœceſis, de cujus fundatione longè ſupra di-
us, anno Sigeri Abbatis XXIII. qui fuit Dom. Nativit. DCCCCLXXIV.
otionis causâ deſcenderunt ad Coloniam, loca & Eccleſias invisêre
ctorum. Qui multis precibus obtinuerunt duo capita duarum Chri-
Martyrum ex collegio undecim millium Virginum, quæ tempore
norum ibidem pro Catholica fide martyrizatæ leguntur, & cum
ma devotione ad memoratam Aſſchaffenburgenſem detulerunt Ec-
am. Quorum adventum cum ſanctis reliquijs mox ut Clerus & po-
s Aſſchaffenburgenſis oppidi recognoverunt, omnes pariter congre-
obviam venientibus proceſſerunt laudes Domino in jubilo conci-
es: & ſancta Sanctarum capita in Eccleſiam ſupradictam cum reve-
ia locaverunt, earum ſe patrocinio ſubmiſsâ devotione commen-
es. Communi deinde voto ſtatuerunt eum diem, quo Capita San-
um Eccleſiæ fuerunt illata, inter præcipuas feſtivitates quot annis
erandum, atque pro honore tantarum hoſpitum laudes Omnipotenti
otiſſimas celebrandas. Hujus conſuetudo laudabilis inſtituti per an-
aliquot ſumma cum devotione ſervata eſt, & feſtum ſingulis annis in
orem memoratarum Chriſti Martyrum ſolemne cunctis lætantibus
otiſſimè celebratum. Verùm charitate multorum tepeſcente, tan-
cœpit in filijs devotio ſancta progenitorum paulatim minui atque
cere, in tantum quod feſtum illud ſolemne à ſenioribus inſtitutum,
nen & cultum ſimplicis duntaxat obtinuit: quoniam priſca fidelium
anctas devotio in junioribns extincta fuit. Rurſúmque feſtum ſim-
novem lectionum, tribus honorari cœpit: ac deinde magis deficiens
inum tepeſcente ſtudio, in commemorationem unius tantùm an-
onæ ſimplicis tranſivit. Poſtremò fervore devotionis tam Cleri quàm
uli ad ſanctas reliquias totaliter extincto, nulla jam memoria earum
ebatur, ſed omnia in oblivionem hominum tranſierunt. Annis dehinc
d pluribus elapſis, dies illuxit in oblivionem omnium deducta, quâ
quiæ dudum advenerant ſæpius memoratæ, quarum tunc me-
iam nemo curavit. Et ecce dum Clerus in Choro ex more conſti-
s *Invitatorium* ad Matutinas laudes feriale cantaret, & nulla penitùs,
lim de ſanctis Virginibus memoria haberetur, duæ Virgines ſupra
nem æſtimationem ſpecioſiſſimæ de retro altare procedentes per
lium Chorum canentium tranſierunt, quarum altera versùs dexte-
, altera verò ad ſiniſtrum quaſi ſtantibus valedicens inclinavit ca-
& ſic ambæ cœpto itinere per Chori januam exeuntes ſubitò diſpar-
nt. Mirantibus qui aderant cunctis & diſquirentibus diu quænam
nt Virgines illæ, nec ſcire nec intelligere potentibus, tandem ex ſe-
ibus quidam priſcæ conſuetudinis feſti Sanctarũ Virginum eum eſſe
n reminiſcentes, rei myſterium, cæteris, ut erat, aperiunt: ſimúlque
nes ad capſulam, in qua ſancta ſervari capita conſueverant, accedentes
rant, & vacuam intuentes receſſiſſe reliquias earum & mirantur &
miſcunt. Hoc ingratudinis vitium promeruit ut amitteret, quod
ore ſuo ſpoliavit. Miſſi fuerunt poſtea de eodem Collegio duo Ca-
ici ad Coloniam causâ ſubtiliter inquirendi, ſi aliquod poſſent repe-
indicium de reverſione duorum capitum. Et factâ inquiſitione à
tode reliquiarum in Eccleſia S. Urſulæ audiverunt duo capita ſuper

Miraculum Sanctorum in Eccleſia factum Aſſchaffenburgenſi.

Feſtum Sanctarum Virginum inſtituitur.

Sancti in oblivionẽ hominum devenerunt.

Capita Virginum redeunt Coloniam.

altare majus fuiſſe inventa eâ nocte, quâ duæ Virgines per medium Chorum Aſſchaffenburgenſem, ſicut diximus, videbantur egreſſæ. Cúmque duo illi miſſi Canonici rem geſtam dixiſſent Cuſtodi, & illa retuliſſet Abbatiſſæ, tota congregatio Sanctimonialium jubetur ad eſſe audire mirabilia Domini. Inſtabant Canonici multis precibus, ut eis eadem redderentur capita, promittentes illis debitum numquam defuturum honorem: ſed non impetrârunt.

MCLXXXIV.

Anno Conradi Abbatis VIII. Indict: Roman: ſecundâ, promulgata fuit pax Conſtantiæ nuncupata, quam Imperator Fridericus anno proximè præcedente in magna convocatione Principum Regni conſtituerat in civitate Conſtantienſi, unde & nomen accepit, per totum Imperium, quod noſtris temporibus ignoratur à multis, ſervatur à paucis; quanquam nemo ſit qui dignetur, & poſſit malis, quæ hodie fiunt in Regno contra pacem occurrere. Eam pacis conſtitutionem Baldus Doctor utriuſque Juris inſignis excellenti quondam commentario clariorem fecit. Initium verò hujuſmodi conſtitutionis de pace Conſtantiæ tale eſt: *Imperialis Clementiæ ſervitus, &c.* In qua nomina etiam ponuntur civitatum, quæ pacem conſtitutam ſub juramenti confirmatione ſuſceperunt: cujus forma ſequitur:

Imperator Curiam magnam habet in Conſtantia

In nomine Domini juro ego. N. quod à modò ero fidelis Domino Friderico Imperatori, & ejus filio Regi Henrico. Non ero in conſilio vel facto, quod ipſi vitam perdant aut membrum ſeu coronam Imperij ſui vel Regni, aut capiantur. Et ſi ſcivero aliquem feciſſe, aut facere volentem per me vel per alium Domino Imperatori vel Regi, vel nuntio ejus ſine fraude manifeſtabo & eum adiuvabo. Inſuper pacem Domini Friderici Imperatoris & filij ejus Regis Henrici, & ſuæ partis, factam cum ſocietate Lombardiæ, ſicut ſcriptum eſt: & inde ſine fraude infra quindecim dies poſtea jurata bono intellectu & ſigillo Domini Imperatoris ſigillata obſervabo bonâ fide & ſine fraude. Et hoc jurare faciam omnes maſculos mecum habitantes à ſedecim annis & ſupra uſque ad ſeptuageſimum ætatis, infra XV. dies poſtquam juratum habuero exceptum. Et qui per me jurare noluerint infra tertium diem Imperatori vel Regi, vel ſuis perbreve manifeſtabo. Sic me, &c.

Juramentum Pacis Conſtantiæ.

In hanc pacem Conſtantiæ omnes totius Imperij Romani Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Milites, Nobiles, Communitates, Cives, Caſtellani, Oppidani, Ruſtici & Villani jurare ſunt compulſi coram deputatis ab Imperatore ipſique juratis. Si verò quiſpiam hanc pacem jurare contempſiſſet, vel juratam violâſſet, erant conſtituti executores juſtitiæ, qui ſtatim armatis aut bellum, aut capitis vindictam in rebelles omnes exercerent. Quâ quidem occaſione multæ latronum munitiones fuerunt deſtructæ.

Omnes cõpelluntur ad pacem.

MCLXXXV.

Anno Conradi Abbatis IX. die menſis Martij octavâ atque viceſimâ obijt Egbertus Schonaugienſis Monaſterij noſtri Ordinis ſecundus Abbas in Diœceſi Trevirenſi, vir doctus & vitæ merito valde reverendus, qui plura ſcripſit non parvæ authoritatis opuſcula, de quibus dictum eſt anno Manegoldi Abbatis VI. & de inſtitutione ejus ad Abbatiam anno Ruperti ſecundo. Cujus corpus in Eccleſia S. Florini, cui præfuerat, eſt ſepultum.

Egbertus Abbas in Schonawe obijt.

Eodem

Digitized by Google

Eodem anno Godfridus de Piſtenberg Epiſcopus Herbipolenſis, de
o diximus anno Conradi Abbatis II. Chriſti amore compunctus
n alijs multis in auxilium Chriſtianorum ad terram Sanctam profe-
s eſt; & pro fide Catholica ut verus Dei famulus atque fidelis in mor-
n ſemetipſum dare non dubitavit. Exercitus namque fidelium eo tem-
e in Syria Chriſto militans valde fuerat imminutus, & Saraceni multa
riſtianis damna intulerant. Unde Rom: Pontifex Lucius ejus no-
nis tertius Veronæ conſiſtens ſuis literis & nuntijs totam Eccleſiam
tra infideles excitabat.

Epiſcopus Herbipol. Jeruſalem proficiſcitur.

Anno prænotato Fridericus Imperator Conventum quorundam
ncipum in Auguſta civitate Vindelicorum habuit; ubi inter multa
gni negotia Henrico filio ſuo Regi Conſtantiam Regis Siciliæ filiam,
xorem deſponſavit, cum qua totum Regnum Apuliæ poſtea obtinuit:
atis vel extinctis omnibus qui illud occupabant. Hoc ipſo quoque
no Rex Henricus pro certis Regni negotijs venit in Erfurdiam Thurin-
oppidum non ultimum, Comitibus Baronibus & Nobilibus multis ex
re ſtipatus: ubi quodam die cum ſtaret inter plures ſuper trabes cujuſ-
n cloacæ, ſubitò ædificium illud corruit, & omnes in cloacam ceci-
unt, è quibus octo lutulentiâ ſtercorum ſuffocati & mortui perierunt.
e verò Henricus Rex cum reliquis vix mortis periculum evaſit.

Henrico Regi Uxor deſponſatur.

Henricus Rex cum alijs cecidit in cloacam.

Anno etiam prænotato Lucius Papa III. dum pro mittendo Chri-
nis auxilio in Syriam eſſet ſolicitus, Veronæ moritur, & ibidem cum
nore ſepelitur. Cui Urbanus Papa III. ſuccedens præfuit anno uno,
menſibus ferme undecim. Qui Principes Chriſtianitatis magno en-
n conatus eſt revocare ad pacis concordiam, & exercitum ordinare
erram Sanctam contra ſpurciſſimos Saracenos. Cujus reigratiâ primo
ntificatûs ſui anno Venetias venit ad præparandas naves pro his, qui
ent ituri. Sed auditâ Hieroſolymorum captivitate ac Chriſtianorum
ſeriâ ex dolore animi apud Ferrariam in itinere deficiens mortuus eſt.

Urban⁹ fit Papa III.

MCLXXXVI.

Anno Conradi Abbatis X. Februarij die ſextâ obijt Godfridus ex
mite Palatino hujus Cœnobij Hirſaugiani Monachus. Vir quondam
æculo potens & ſtrenuus in Religione monaſtica humilis & devotus:
nc autem quod minimè dubitamus in cœleſti patria glorioſus. Ex il-
nim tempore quo ſemel Monachum profeſſus eſt, ſemper ad Regulæ
itatem ambulavit, tantæque humilitatis & charitatis in Deum & in
tres exitit, quod ejus ſancta converſatio intuentibus cunctis perfectio-
exemplum dedit.

Godfridus ex Comite Monachus Hirſaugienſis moritur.

Anno præſcripto hyems temperatiſſima fuit, & adeò calida, quod
Januario & Februario in pleriſque locis arbores floruerunt, ſed &
vi cæteræque aviculæ ipſis his menſibus fœtus ſuos procreârunt.
dem quoque anno Henricus Rex Caſtrum Briſach conſtruere cœpit.

Hyems temperatiſſima.

Anno præſcripto Godfridus de Piſtenberg Epiſcopus Herbipolen-
vir morum integritate venerandus, quem anno præcedente cum alijs
ltis in auxilium Chriſtianorum ad terram Sanctam profectum dixi-
s, apud Antiochiam moritur, & in Patriarchali Baſilica S. Petri Apo-
lorum Principis cum honore debitò ſepelitur. Pro cujus memoria la-
nomine ejus inſcriptus, etiam Herbipoli ponitur. Cui ſucceſſit in

Godfridus Epiſcopus Herbipol. moritur.

Digitized by Google

Pontificatu Wirzburgenſi Henricus ejus nominis III. & præfuit annis XI. vir & ipſe in Chriſto devotus.

Henricus fit Epiſcop. Herbipol.

Anno etiam prænotato XXVII. die menſis Januarij Henricus Rex Francorum Orientalium ſextus, filius Friderici Imperatoris primi, cum deſponſata ſibi priori anno Conſtantia Rogerij Siciliæ Regis filia, nuptias Mediolani ſolemniter celebravit, anno ætatis ſuæ XXI. Regni autem XIV. quem pater toti Lombardiæ præfecit.

MCLXXXVII.

Chriſtianorum. 30000. occiſa ſunt in Syria.

Anno Conradi Abbatis XI. Saladinus Saracenorum Rex cum Tyberiadem urbem obſidione vallare cogitaret, intelligerétque Chriſtianos cum magna multitudine armatorum in arido quodam loco fixiſſe tentoria, nocte ſuper eos ſiti laborantes irruit, & cædem in eos grandem perpetravit; nam triginta Chriſtianorum millia miſerabiliter occidit, & reliquos in fugam convertit, vel captivavit. Eodem anno in menſe Martio magna aëris inclementia fuit, & algoris horrenda aſperitas, quæ uſque ad Calendas ferme Junij duravit. Ita quod in ſancto Pentecoſte nix magna cecidit: quod illo anno ad Maij menſis medium occurrit, unde vineta frigore perierunt.

Hyems aſperrima.

Hiruſalem capitur ab infidelibus.

Anno etiam prænotato Saladinus ſupra jam dictus Saracenorum Princeps per Chriſtianorum diſcordias vires adeptus, poſt maximam noſtrorum, ut dictum eſt, ſtragem Hieroſolymam tandem cæpit, quam urbem Chriſtiani à temporibus Godfridi Regis de Bulion per annos poſſederant LXXXVIII. non abſque ſanguine multorum. Saladinus autem victor civitatem ingreſſus campanas primùm ex turribus dejecit, dehinc Baſilicas omnes, præter templum Salomonis profanavit, quod priuſquam ingrederetur aquâ lavari præcepit. Eodem anno Urbanus Papa III. audiens ſtragem Chriſtianorum, quam Saladinus in Syria fecerat ſimul Hieroſolymam ab eo captam, animi dolore tactus apud Ferrariam obijt, ibíque ſepultus fuit. Poſt quem Gregorius VIII. ſuccedens communi Patrum electione præfuit menſibus duntaxat duobus, vir optimus, qui mox ut creatus Pontifex extitit pro Hieroſolymæ recuperatione cogitare cœpit. Mortuo itáque Gregorio Pontifice optimo, & in Civitate Piſana non ſine magno luctu ſepulto, Clemens Papa III. concordi Patrum electione ſucceſſit, & præfuit annis duobus, diebus ſexdecim, qui & ipſe ſtatim ut creatus eſt de claſſe in Saracenos mittenda laboravit.

Urbanus Papa obijt.

Gregorius ſucceſſit.

Clemens P. P. III.

MCLXXXVIII.

Beata Hildegundis Virgo mirabilis novitia moritur.

Anno Conradi Abbatis XII. Indictione Romanorum ſextâ, menſis Martij die viceſſimâ mortua eſt Hildegundis Virgo quædam vitæ mirabilis in Monaſterio Schonaugienſi Ciſtertienſis Ordinis in Diœceſi Wormatienſi haud procul ab Heidelberg quæ cum patre ſuo ex Colonia ſub virili habitu profecta Hieroſolymam, & illo ibidem mortuo ad Spiram reverſa, in forma Scholaris operam literis dedit, & præ inopia panem cum pauperibus mendicavit. Inde veniens ad Schonaugiam inter novitios ſuſcepta: ignorantibus cunctis quod eſſet fœmina, & pro ſuſceptione Ordinis probatur. Sexum igitur occultans muliebrem ſe Joſephum nuncupavit, & maſculus ab omnibus æſtimata fuit. Verùm Omnipotens Deus volens & Monachorum prævenire periculum, & inopis fœmellæ durum remunerare laborem, eam in ipſo probationis anno de

Digitized by Google

medio vocavit: cujus hiſtoriam Cæſarius in prima dialogorum diſtinone conſcripſit.

Eodem anno Fridericus Romnaorum Imperator, Philippus Rex llorum, Richardus Rex Anglorum, atque Romanus Pontifex Cleens magnum Chriſtianorum exercitum præmiſerunt in terram Sanm pro recuperatione Regni & urbis Hieroſolymitanæ, ſimul & in rum ſubſidium qui ex noſtris in tribulatione fuerant poſiti. In quo ercitu fuerunt Fridericus Dux Suevorum, Otto Dux Burgundiæ, cum ultis Archiepiſcopis atque Epiſcopis, Veneti quoque & Piſani cum nuenſibus. Friſones etiam Dani & Flandrenſes, quorum numerus nnium fertur equitum fuiſſe octoginta millium, peditum verò centum quadraginta millium: quos Imperator anno ſequenti proſequitur. nno præſcripto Conradus Abbas hujus Monaſterij nonus decimns quæm expediturus negotia; ad cellam ſancti Gregorij in Richenbach protus eſt, ubi rebus navans operam pro quibus venerat, crebris febrium epit doloribus urgeri: & lecto decumbens protractâ ægritudine laboat. Infirmitate autem creſcente qnotidie, totum ſe in manus Domini mili devotione reſignavit, præmiſsâque confeſſione peccatorum ſuom ac ſumptis more Chriſtiano Sacramentis vivificis, quartâ decimâ die enſis Octobris, anno ætatis ſuæ LVII. beato fine iu Domino quievit. jus corpus relatum in Hirſaugiam ad introitum Eccleſiæ coram altari nnium Sanctorum debita cum reverentia Fratrum & honore ſepultum t. Eodem quoque anno mortuus eſt Udalricus ejus nominis II. Eccle- Spirenſis primus & quadrageſimus Epiſcopus, anno Pontificatûs ſui tavo. Huic in Epiſcopatu fratrum electione ſucceſſit Otto quidam mine quietæ converſationis & præfuit annis XI.

Exercitus in Syriam mittitur.

Fridericus Dux Suevorum inclitus.

Conradus Abbas XVIV. moritur.

Otto fit Epiſcopus Spirenſis XLII.

De Henrico hujus Monaſterij Hirſaugienſis Abbate XX. qui præfuit annis VIII. menſe I. diebus XV. & geſtis illius temporis.

CONrado Abbate XIX. in Cœnobio Sancti Gregorij de Richenbach mortuo, ſicut diximus, & in Eccleſia Hirſaugienſi ſepulto, celebratiſque ex ritu Chriſtiano pro ejus ſalute Miſſarum & Vigiliarum obſequijs, vacavit interim Abbatia dies V. Anno igitur Dominicæ Nativitatis præſcripto menſis Octobris e XX. convenientes ad locum Capitularem Fratres curâ paſtoralis moraminis deſtituti; invocatâque gratiâ Spiritûs Sancti Henricum quemm Seniorem, qui Cantoris gerebat officium in Abbatem hujus Monaerij viceſimum unanimi voto elegerunt, qui deinceps præfuit annis VIII. enſe I. diebus verò XV. Qui natus ex Orientali Francia parentes habuit præſentis ſæculi conditionem honeſtos; quorum curâ & ſolicitudi- ad ſtudium eſt poſitus literarum, cum incremento annorum ſcien- quoque fuit aſſecutus profectum. Ingenium docile natura illi contu-, quo cum tempore ætatis ſumente vires exercitij, paulatim ſeipſo ctior evaſit. Nec ſolùm ad ſcientiam ſcripturarum capeſcendam ſolicitum ſemper impendit ſtudium, ſed etiam ad virtutes & bonos mo-

Henricus Abbas hic XX.

Henricus patriâ Francus erat.

Digitized by Google

res accepit continuum à ſuis præceptoribus documentum. Unde in utroque adhuc puer ſatis proficiens, bonæ converſationis futuræ ſpem dedit. Divinâ poſthac inſpiratione commotus vanitatem inſtabilis vitæ præſentis in animo ſuo frequentiùs cœpit revolvere, & de mortis vicinæ periculo crebriùs cogitare. Cupiens ergo animam ſalvare ſuam, mundum cum ſuis vanitatibus pro Chriſti amore tandem deſeruit, & veniens ad Hirſaugiam ſchema Monaſticum ſuſcepit. Erat enim illis temporibus nomen Hirſaugienſium Fratrum pro Regularis inſtitutionis obſervantia per totum Regnum Teutonicum apud omnes Deum timentes celebre, & glorioſum, quia conſuetudines B. Patris Wilhelmi Abbatis adhuc laudabiliter ſervabantur. Hâc illectus famâ diſciplinæ Henricus Domino cupiens famulari non alibi quàm in Hirſaugiana congregatione voluit profiteri. Factus autem Monachus in medio fratrum ſine querela converſabatur, vitámque ſuam ad mores reformans meliorum, qui ad puritatem Regulæ ſanctiſſimi Patris noſtri Benedicti videbantur ambulare, cæteris brevi totius norma & exemplar virtutis eſſe promeruit. Semper otium fugit, ſciens illud animæ peſtem eſſe pernicioſiſſimam, memor ſcripturæ dicentis: *quoniam in deſiderijs eſt omnis otioſus.* Ad obſequium divini cultûs fuit ſtudioſus atque ſolicitus in laboribus manuum diligens & fervidus: corpore mobilis, mente quietus. Unde cum circa divinum officium non ſolum eſſet diligens & ſolicitus: verùm etiam quâdam naturali diſpoſitione aptus & idoneus: quippe qui muſicus erat ante peritus ac ſonoritate vocis bonæ adornatus: Cantor in Choro principalis conſtitutus eſt. Quod quidem concinatoris officium per aliquot annos non minùs alacriter quàm ſtudiosè adimplevit, ac ſine reprehenſione continuavit. Bonis etiam ſtudijs à pueritia plenè imbutus & probè ſatis in muſica doctus, Cantoris miniſterium optimè perficere potuit. Laboribus quoque manuum non ſegniter fuit pro temporum ratione intentus, ſciens legiſlatorem noſtrum S. Benedictum præmonuiſſe in Regula: quoniam Clauſtrales tunc veri ſunt Monachi, cum de laboribus manuum ſuarum vivunt: propter quod ſtudiosè laborans pro Fratrum utilitate communi, hortulos, arboréſque & olera coluit & vineas de novo ſimiliter plantavit. Suâ quoque induſtriâ & ſtudio ſingula Eccleſiæ altaria lampadibus cum oleo illuminans decoravit. Enim verò quidquid ad honorem Dei potuit conducere, quidquid domum ejus videlicet Eccleſiam valuit per amplius & decentius exornare, & quidquid ad communem utilitatem fratrum novit poſſe proficere: hoc totis ſemper viribus & ſummo ſtudio curavit promovere. Cúmque in omni virtute Religionis Monaſticæ de die in diem proficeret, omnibus charus atque dilectus fratribus, cœpit ſe paulatim fama ſanctæ converſationis ejus longè latéque diffundere, & cum laude nominis ampliare. In diebus illis mortuus eſt Abbas Monaſterij ſancti Nicolai in Bruvviler Colonienſis Diœceſis & fratres paſtore viduati Henricum Cantorem hujus Cœnobij, de quo loquimur, in Abbatem ſuum unanimi conſenſu elegerunt. Eſt autem Bruvviler Monaſterium inſigne à Palatino Rheni Comite Hezelino fundatum, ut longè ſuprà diximus anno Chriſtianorum MXIV. & poſtea ex Hirſaugiana congregatione reformatum: atque ob id conjunctio quædam antiqua familiariſque amicitia diutius continuata.

Henricus fit Monach⁹ hic.

Henricus fit Abbas Bruwilenſ.

Hir-

Digitized by Google

Hirſaugienſes notos fecerat Bruvvilerenſibus. Ordinatus verò Abbas memorati Cœnobij Henricus omni ſtudio curavit monachos ad obſervantiam Regularis diſciplinæ reducere, & cuncta eorum vitia ſecundùm Regulæ diſtrictionem emendare. Sed cum ſit nimium difficile in mente veteri nova cogitare, quantum voluit vir bonus proficere cum eis non potuit, propterea quod laxioribus aſſueti, conſuetudo, quam introduxit primæva corruptio morum, in quandam ſimilitudinem videbatur commutata naturæ. Proinde cum eſſent aliquantulum animis indurati cœperunt odiſſe corripientem, & cujus mores imitari debuerant, ejus doctrinam quamvis neceſſariam deſpiciebant. Cúmque ſuis improbis moribus animum ejus cruciarent quotidie, nollèntque ad ſalutaria ſequi monentem: decrevit tandem vir Domini Abbatiam deſerere, in qua ſe videbat inutiliter & ſine fructu boni operis eatenus laborâſſe. Maluit enim in humilitate ſuam operari ſalutem, quàm in dignitate paſtoralis curæ vitam ſine utilitate agere inquietam. Maturâ itaque deliberatione præhabitâ onus curæ paſtoralis ſpontaneâ voluntate depoſuit, & ad Hirſaugiam reverſus eſt unde venit. Rediens cum charitate Fratrum magna recipitur, & in priorem locum ſuum reſtitutus, denuo cantor chori principalis ordinatur. Qui prioris vitæ humilitatem & manſuetudinem ſemper cuſtodiens, quotidie in melius proficere ſtuduit: & dilectus pro vitæ merito à cunctis fratribus fuit. Unde poſt mortem Conradi Abbatis communi voto omnium in Paſtorem hujus Monaſterij Hirſaugienſis eligitur, & cum ſingulari benevolentia honoris veneratur. Qui ordinatus ex more Abbas præfuit annis octo, menſe uno & quindecim diebus, vir bonus, mitis, & nihilominus regulari diſtrictione metuendus: licèt cum tempore feruor diſciplinæ paulatim defecerit. In principio námque promotionis ſuæ per aliquot annos ſatis modeſtè & regulariter vitam & ſuam & ſubditorum ſuorum inſtituit, atque in utroque ſtatu paſtorem ſe exhibere utilem curavit. Sed prô dolor: nihil eſt ſtabile in humanis, & nimium facilis ad inferiora deſcenſus. Cœpit homo cum tempore ſolicitis rerum ſæcularium curis animo depreſſus, rigorem mentis remittere, & monaſtici fervorem propoſiti nimium relaxare. Unde annis tandem octo in Abbatia exactis ad memoriam reduxit vitæ peractæ negligentias, metuénſque divinæ ultionis vindictam, & per pœnitentiæ remedium cupiens invenire miſericordiam, Abbatialis dignitatis officium, ut ſuo loco dicemus, reſignavit. Fuit autem homo quantum ad corporis diſpoſitionem pertinet, mediocris ſtaturæ, corpore tenuis, viribus gracilis & non multùm fortis, raros habens in corpore pilos, inceſſu gravis, ſermone aliquantulum diffuſus. In converſatione ſua multùm fuit humanus; & ſingulari quâdam inclinatione morum cunctis ſocialis ſimul & affabilis; qui & citò movebatur ad iram, & citò placabatur. Ejus tempore obſervantia regularis diſciplinæ haud parum in Hirſaugiana Congregatione tepuit, & paulatim in deterius profecit. Nec ſolùm apud Hirſaugienſes Monaſticæ puritatis fervor his diebus deficere cœpit, ſed in toto quóque Ordine jacebat extinctus.

Henricus corrigit delinquentes.

Henricus Abbatiam reſignat.

Henricus fit Abbas in Hirſawe.

Fervidè cæpit, ſed tepidè finivit.

Henrici Abbatis diſpoſitio corporis.

MCLXXXIX.

Anno Henrici Abbatis I. Fridericus Imperator I. magno ſtipatus exercitu, per Ungariam & Græciam in auxilium Chriſtianorum

Fridericus Imperator Jeruſalem proficiſcitur.

Digitized by Google

rum ad terram Sanctam profectus eſt; habens in comitatu ſuo iſtos Principes: Henricum Ducem Saxoniæ, Fridericum Ducem Sueviæ, Bertholdum Marchionem Moraviæ, Hermannum Marchionem de Baden, Fridericum de Berg item Baronem, Conradum de Dornch Baronem, Henricum Epiſcopum Würzburgenſem Orientalis Franciæ Ducem. Item Epiſcopum Tharentaſienſem, Epiſcopum Monaſterienſem, Epiſcopum Patavienſem, Epiſcopum Oſnaburgenſem, Epiſcopum Miſnenſem, cum multis alijs Epiſcopis, Principibus, Comitibus atque Nobilibus. Hi omnes cateruatim progredientes cum perveniſſent in Ciliciam circa Philomenam urbem atque Iconij agrum in campis patentibus, ducenta millia Saracenorum occiderunt in bello, urbem etiam prædictam Philomenam cæperunt occiſis habitatoribus cunctis, & agros Iconij depopulati ſunt, Chriſto præſtante auxilium.

Ducenta millia Saracenorum occiſa.

Anno item prænotato cum Fridericus Imperator multos in Armenia minore Civitates, munitiones, Villas & Caſtella obtinuiſſet, & Syriam totam pene teneret in ſua ditione pacatam, multáque Saracenorum millia interemiſſet, reverſus eſt in Ciliciam. Ubi dum otio vacaret, die quâdam recreationis animi causâ venaturus in campum egreditur, & nimio æſtuans calore ſolis lavandi gratiâ ad quendam fluvium rapidum ſibíque inexploratum deſcendit, ubi aquarum impetu raptus & ſubmerſus interijt anno Regni ſui XXXVII.

Fridericus Imperator primus moritur.

Quo mortuo, Henricus Rex dudum creatus filius ejus Monarchiam Imperij ſolus tenuit annis X. qui cum patre annis ferè XXII. regnaverat. Uxorem habuit Conſtantiam Rogerij Siciliæ Regis filiam, ut ſupra diximus anno Conradi Abbatis X. Hæc autem Conſtantia Monialis fuit Ordinis noſtri, & unica memorati Regis filia: cum qua per diſpenſationem Romani Pontificis Regnum Apuliæ ſimul & Siciliæ obtinuit: quæ etſi annorum eſſet quinquaginta, uxor tamen facta etiam mater evaſit, peperítque filium nomine Fridericum, qui poſt Ottonem IV. Imperium obtinuit.

Henricus Rex Monarcha fit.

Claruit his temporibus Guntherus Ligurinus inter Curiales Friderici Imperatoris I. non ultimus, vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, metro exercitatus & proſâ: qui ſcripſit inter cæteras ingenij ſui lucubrationes opus pulchrum & arduum heroico carmine de vita, moribus, geſtis & bellis ipſius Friderici Imperatoris I. Item ad Conradum Ducem Suevorum Rheníque Comitem Palatinum fratrem Imperatoris Friderici ſcripſit opus *Solimarium* prænotatum. Alia denique plura ſcripſiſſe dicitur, quæ ad manus noſtras minimè pervenerunt.

Guntherus Ligurinus Pœta.

MCXC.

Anno Henrici Abbatis II. Indictione Romanorum octavâ, Rex Henricus defuncti, & apud Tyrum ſepulti Imperatoris Friderici filius Italiam cum multis Nobilibus ingreditur & Romam profectus à Clemente ſummo Pontifice, civibúſque cunctis cum magna reverentia & honore ſuſcipitur. Qui Pontifex aſſenſu omnium tam ipſum Regem Henricum quàm ejus uxorem Conſtantiam imperiali benedictione ſimul & coronâ ſolemni miniſterio decoravit.

Henricus fit Imperator ſextus.

Eodem anno Comitiſſa de Spanheim nomine Ida, marito ſuo Comite Eberhardo vitâ defuncto, cum eſſet mulier Chriſto devotiſſima, eleemo-

Sancta Ida ex Comite Monialis.

Digitized by Google

leemosynis & sanctis operibus à puerilibus annis semper intenta consi-
erans instabilem hujus vitæ brevitatem jam à lege viri soluta, omnem
ujus mundi vanitatem pro DEI amore deseruit, & ingressâ Monasterium
)ivi Ruperti apud Bingios sanctæ conversationis habitum accepit. Quæ
ivens deinde in magno rigore, mentis orationibus, jejunijs, vigilijs &
ctionibus divinarum Scripturarum penè semper intenta: cæteris exem-
lar totius Sanctitatis & virtutis evasit.

Claruit in eodem Cœnobio tunc temporis Margaretha soror ejus, S. Marga-
irgo sanctissima, quæ sub Divæ Hildegardis magisterio diu Priorissæ retha Mo-
essit officium erátque in omni puritate mentis Deo castissimè conjuncta nialis.
er desiderium amoris, & multis coruscavit miraculis: ob cujus dile-
tionem & mutuam charitatem memorata Comitissa intravit idem Cœ-
obium, secum inferens illi pro sustentatione monialium non parvam
ujus mundi substantiam. Ambæ istæ Domino dilectæ sorores filiæ fue-
unt Theodorici Comitis de Hohenfels, ambæ Christo fideliter in sum-
ıa vitæ sanctimonia servierunt úsque ad mortem, ambæ tàm in vita
uàm post obitum miraculis claruerunt. Quarum Ida senior ætate ple-
a bonis operibus tandem ab hac luce transivit VI. Calendas Martij, Mar- Comitis filiæ de Ho-
aretha verò junior IV. Calendas Novembris in Domino quievit: cujus henfels.
acrum Caput in Monasterio quondam meo Spanheimensi continetur,
uod ego precibus multis olim à Guda Magistra obtinui.

MCXCI.

Anno Henrici Abbatis tertio in Vigilia Festi Nativitatis Sancti
oannis Bapistæ magna fuit obscuratio solis, quam Ecclypsin Græci
ppellant: & secuta est fames ingens in omni terra.

Eodem anno cum Imperator Henricus ejus nominis VI. pro dispo-
endis Regni Apuliæ rebus moram faceret in Italia, Philippus Colonien-
ium Archiepiscopus ibidem una constitutus infirmari cœpit; qui mor-
o tandem ingravescente ad Dominum migravit. Postquem Bruno III. Bruno fit
najoris Ecclesiæ præpositus succedens præfuit annis tribus: vir bonus & Archiepisc.
)eum timens, pro cujus amore tandem Archiepiscopatu resignato Mo- Colonienſ.
achus Cistertiensis Ordinis factus est, ut suo inferiùs loco dicemus.

Anno prænotato Fridericus Dux Suevorum in terrâ Sanctâ mori- Fridericus
ur, & in Civitate Acon ibidem sepelitur. Mortuus autem fuit in obsi- Dux Sue-
ione memoratæ urbis Acon: quam Christiani mox postea potenter vorum.
btinentes ejus cadaver in eadem Ecclesiasticæ sepulturæ tradiderunt.
orrò Ducatum Sueviæ frater ejus accepit nomine Conradus, Henrico
mperatore consentiente, cujus & consanguineus erat.

Qui Conradus homo fuit naturæ ferocis & agrestis, sed juxta ma-
nificentiam Ducalem animo constans simul & liberalis, qui multa in
ita sua peregit notatu digna,

Anno etiam prænotato in mense Majo Bertholdus Dux junior de
eringen Princeps magnificus & potens oppidum Bernense à fundamen-
is novum construxit contra insolentiam quorundam nobilium in terri- Oppidum
orio, quod Vulgari vocabulo Nochtland nuncupamus: cujus cum per- Berna con-
ecisset ædificium muris fossatis & turribus munitum annis septem & vi- struitur
inti tàm illi quàm suo Ducatui præfuit: & multa satis utiliter gessit. novum.
Annis viginti septem exactis memoratum oppidum Romano Imperio

Digitized by Google

tradidit: & non diu poſtea in Domino quievit. Eodem anno Philippus Rex Gallorum & Richardus Rex Anglorum conjunctis in unum exercitibus ſuis multa in Syria contra Saladinum bella proſperè geſſerunt, unde Chriſtianis eorum præſentia in gaudium facta eſt, Saracenis verò in luctum. Quod cognoſcens omnis boni adverſarius diabolus invidit, & pernicioſam inter eos diſcordiam ſuſcitavit. Quâ nimiùm creſcente Rex Philippus cum ſuorum exercitu in Galliam reverſus eſt: Richardus verò incœptum contra impios bellum hoc ipſo quidem anno ſtrenuè proſequitur: qui & ipſe anno ſequenti non ſine luctu Chriſtianorum in Angliam reverſus eſt cum difficultate & periculo maximo, ut ibi dicemus. Anno etiam præſcripto Clemens Papa III. moritur, & in Lateranenſi Baſilica ſepelitur. Poſt quem Cæleſtinus Papa III. ſuccedens præfuit annis VI. menſibus VII. diebus XI. vir optimus, & ad regimen Univerſalis Eccleſiæ ſatis idoneus. Sunt qui ſcribant Henricum Regem VI. ab iſto Pontifice imperiali Coronâ coronatum, & non à Clemente, quemadmodum paulò ante jam commemoravimus.

Diſſenſio inter Gallos & Anglos.

Cæleſtinus fit Papa III.

MCXCII.

Anno Henrici Abbatis IV. gravis inter ipſum & Conventum fuit exorta diſſenſio, quæ multorum animos non mediocriter perturbavit. Cujus turbationis cauſa fuit quorundam inſolentia famulorum ipſius Abbatis qui nimiâ importunitate, nè dicam improbitate pacem Fratrum crebriùs perturbabant; cúmque Prior & Seniores Abbatem ſæpius fuiſſent cum debita reverentia, & humilitate obnixius deprecati, quatenus pravos & inquietos familiares ſuos, aut de Monaſterio expelleret, aut certè in meliùs reducendo coërceret, & nullus emendationis ſequeretur effectus, indignati poſtremò graviter ferre omnes ejus negligentiam cœperunt. Unde factum eſt, ut die quodam nonnulli ex junioribus Monachi ſimul & Converſi ferociores animis effecti, ſuffragium ſecularium amicorum implorantes quoſdam de Abbatis familia extra Monaſterium violenter & cum injuria ejecerunt. In quo tumultu unus famulorum Albertus nomine, gravi accepto vulnere, poſt dies octo obijt, hinc major facta eſt inter Paſtorem & oves turbatio, non ſine periculo animarum, quouſque tandem Otto Spirenſis Epiſcopus vices ſuas interpoſuit, eóſque amicorum conſilio ad pacem, & concordiam revocavit.

Diſſenſio inter Abbatem & Conventũ.

Albertus famulus Abbatis occiditur.

His temporibus Ordo Fratrum B. Mariæ Teutonicorum in terra Sancta per quoſdam Cives Bremenſes, & Lubicenſes ſumpſit exordium, qui cum Adolpho Comite de Holſtein ſub Friderico Imperatore I. ut dictum eſt, in exercitu, per Ungariam & Græciam in Syriam fuerant profecti. Hi cum viderent plures in exercitu Chriſtianorum infirmos pauperes præ inopia fame & ſiti perire, miſericordiâ moti ſunt, & ſe juramento ſimul pro Chriſti amore conſtrinxerunt votivaliter obligantes quod pauperibus deinceps pro viribus perpetuò ſervirent. Et primò quidem hujus ſancti propoſiti votum exequentes infirmos & pauperes peregrinos in curam ſuſcipientes, prout poterant, ſub papilionibus miniſtrandò eis neceſſaria ponebant: poſtea parvam Eccleſiam in Accaron conſtruentes eam in honorem Beatæ Mariæ ſemper Virginis dedicârunt: à qua Fratres Beatæ Mariæ Virginis Teutonici originaliter ſunt nuncupati. Nam juxta eandem Eccleſiam domos pro infirmis neceſſarias in modum Hoſpitalis

Ordinis Teutonici initium ejúſque officium.

Digitized by Google

pitalis ædificârunt : in quibus magnam multitudinem ægrotantium
auperum diætim ſuſcipiebant. Quorum devotionem & ſanctum in
auperes Chriſti miniſterium nobiles cernentes & divites multa eis be-
eficia eleemoſynarum in ſuſtentationem ægrotantium contulerunt, &
uotquot ſe morituros quâlibet occaſione cernebant, res ſuas vel omnes
el magnam illarum partem huic ſancto miniſterio legaverunt. Quo
actum eſt ut brevi tempore fierent divites: & tam numero ſervien-
ium infirmis perſonarum plures, quàm rerum temporalium ſubſidio
ocupletes. Unde plures in diverſis Syriæ locis ejuſdem ſancti miniſterij
ive Ordinis domus & Congregationes brevi tempore in relevamen &
uſtentationem infirmantium pauperum conſtructæ ſunt. Elapſis poſt
æc annis plurimis terra Sancta peccatis hominum id promerentibus
urſus totaliter in poteſtatem infidelium Saracenorum devenit, & multis
hriſtianorum millibus interfectis reliqui omnes fugerunt. Inter quos
agiſter Ordinis Teutonicorum cum Fratribus ſuis in Germaniam, Quomodo venit in Germaniã,
nde venerant, reverſi ſunt: & Ordinis ſui domus in diverſis locis autho-
itate Apoſtolicâ ſuffulti conſtruere incipientes, brevi tempore numero
rebus valde profecerunt.

In diebus illis Sarmatæ Gentes ferociſſimæ cum ingenti multitudi-
e fines ſuos egreſſæ cædibus & rapinis primò Græciæ provincias invaſêre;
ox inde per Pannoniam deprædantes: poſtremò in Germanos im-
rium procella feruntur & multis & maximis cladibus Saxonum & Po-
onorum cum adiacentibus provincijs affecerunt. Contra quorum in-
urſus Fratres Ordinis memorati Teutonicorum milites viri armis &
elo Religionis Chriſtianæ potentes pugnaturi fortiter occurrebant: qui
icut diximus, illis temporibus ex Syria pulſi noviter advenerant. Un-
e ut illorum inſultibus faciliùs poſſent reſiſtere, Pruſſiam provinciam,
uæ ſita eſt ad Aquilonem media inter fines Chriſtianorum átque Gen-
lium prædictorum in perpetuam poſſeſſionem ab Imperio ſuſceperunt.
lis quóque temporibus Ordo Sanctæ Trinitatis nuncupatus de redem- Ordo Sanctæ Trinitatis initiũ ſumpſit.
tione captivorum exordium ſumpſit, cujus potiora Monàſteria haben-
ur in Regno Gallorum: qui omnes ſub unius Generalis Miniſtri obe-
ientia Chriſto militant. Hujus Ordinis officium eſt pro Chriſtianorum
edemptione, qui apud infideles detinebantur captivi ſubſtantiam ſuam
iliariter impendere: eíſque miniſtrare.

Anno prænotato Archiepiſcopus Colonienſis Bruno & quidam alij
rincipes Imperij contra Henricum Regem ſe contumaciter erigunt: &
ropterea quòd ſine eorum conſenſu Imperium ſibi uſurpâſſet, ei obedire
ontemnunt. Hujus occaſione rebellionis Epiſcopus Leodienſis à facie Epiſcopus Leodienſis interficitur.
enrici Regis fugiens, dum in quadam munitione lateret ab Henrici com-
licibus dolo captus, & occiſus eſt. Cujus interitu perterriti cæteri Principes
e ſimilia paterentur in concordiam cum Rege redierunt. Anno item
ræſcripto Richardus Rex Anglorum factis treguis cum Saracenis de ter- Richardus Rex Angliæ de terra Sancta revertitur.
Sancta cum valido ſuorum exercitu per Græciam & Ungariam in Eu-
pam reverſus eſt. Cúmque perveniſſet in Auſtriam Lupoldus Dux in-
riarum memor quas ab eo ſuſceperat in terra Sancta, vicem illi modò
oſſet reddere ſemper cogitabat. Quod ille præſentiens ac metuens fu-
rum, veſtem mutavit: & in habitu ruſticano, ut non cognoſceretur, in-

Digitized by Google

ceſſit. Qui cum die quodam apud Viennam Auſtriæ carnem feru vertendo ſederet: à quodam Lupoldi ſervo agnitus eſt. Quod mox ſuo Domino ſecretiſſimè ſtuduit intimare: qui ſuorum armata multitudine ſtipatus Villam in qua Richardus latitabat potenter occupat, eúmque captum arctiſſimæ cuſtodiæ mancipavit. Quod factum multis non abſque ratione de Lupoldo diſplicuit: quod eum Regem vinculis alligaverit crudeliter, qui omnem cum corporis fortuna in Saracenos pro Chriſti nomine ſubſtantiam conſumpſiſſet. Unde Romanus Pontifex factum nefarium audiens Ducem Lupoldum excommunicavit, Imperator autem Henricus Regem ſibi præſentari captivum mandavit. Itáque Richardus Rex de carcere ſqualidus extrahitur, & Imperatori Henrico Curiam Wormatiæ tenenti vinctus præſentatur. Tandem verò pro magna pecuniarum ſummâ taxatus Rex memoratus liber abire permittitur: cujus pars altera Lupoldo, altera verò Imperatori Henrico contra juſtitiam aſſignatur; quod quidem aurum de Calicibus & Clenodijs Eccleſiæ Anglicanæ raptum eſſe aſſeritur.

Rex Angliæ in Auſtria capitur.

MCXCIII.

Anno Henrici Abbatis V. Henricus Cæſar contracto exercitu in Italiam proficiſcitur, ingreſſúſque Capuam Richardum de Sterræ Comitem ditiſſimum cepit, & in patibulo capite deorſum ſuſpendit: propterea quod Imperatricem in Apulia jam pridem captivaverat. Poſt hæc Imperator Henricus omnes Apuliæ Campaniæque civitates aut deſtruxit aut in deditionem accepit: nec aliqua fuit munitio vel civitas tam fortis, quæ impetum ejus ſuſtinuerit, non ſtatim confracta. Totam quippe Apuliam & Campaniam in Provinciam redegit: & ſuis obedire nutibus compulit, ſicut leo concitatus in iram rugiens, & devaſtans omnia inceſſit: cujus Imperio nullus omnino reſiſtere potuit. Caſtra poſthæc movit in Siciliam, & brevi tempore totam Inſulam cum univerſis habitatoribus ejus in ſuam poteſtatem & uxoris revocavit. Eâ tempeſtate Conſtantia Imperatrix gravida filium ante civitatem Panormitanam peperit in tentorijs publicè erectis cernentibus multis, cui Friderici nomen impoſuit: qui poſtea ſecundus imperavit. Hoc ipſo quoque anno in vico Sueviæ, qui Lavvingen dicitur, natus eſt Albertus poſtea magnus appellatus, de quo ſuo tempore dicemus.

Henricus Imperator Italiam ingreditur.

Friderícus Imperator II. naſcitur.

Albertus magnus in Suevia naſcitur.

Eodem anno ſolis defectio, quàm Ecclypſin nuncupant Græci, facta eſt. Item eodem anno Rupertus Prior Monaſterij quondam mei de Spanheim vir timens Deum viſionem mirabilem vidit de gaudijs Regni cælorum & pœnis inferni: quam cùm minùs conſultè revelâſſet in publicum, mox paralyſi tactus, quaſi ad anni ſpatium integri pœnas dedit.

MCXCIV.

Anno Henrici Abbatis VI. Henricus Imperator Salernum Siciliæ urbem atque Archiſolium ærariúmque theſaurorum Regni obſidione vallavit, effractíſque tandem regalis horti muris cives animoſitatem Cæſaris & impetum Teutonicorum militum ferre metuentes ſine pugna deditionem offerunt; quibus Imperator conſentiens, urbem cum ſuis ingreditur, & cum ſumma reverentia exceptus multis in auro & argento muneribus & varijs donis à civibus honoratur. In ærario deníque regio theſaurum reperit inæſtimabilem, tam in auro quàm in argento

Imperator debellat Siciliam Inſulam.

&

Digitized by Google

& lapidibus pretiosis: quem per fideles suos misit in Germaniam: & in erario Regni Teutonici, publico quod tunc erat in castello munitissimo Trifels nuncupato in finibus Alsatiæ collocavit. Et sic divitiæ Regnorum Apuliæ, Siciliæ & Calabriæ Germanis sunt traditæ Regibus, & Regna locupletissima in Provinciam redacta sunt.

Eodem anno Coloniensis Ecclesiæ Archiepiscopus Bruno ejus nominis III. divino spiritu inflammatus, & soli Deo servire cupiens Pontificatum suum in manus Henrici Imperatoris VI. spontaneâ voluntate resignavit, dispositisque rebus suis mundo valedixit, & ad Cœnobium Cistertiensis Ordinis, quod Mons-antiquus vulgariter *zu dem Altenberg* nuncupatum est, famulaturus Domino profectus est; ibi monasticum suscipiens habitum reliquum vitæ suæ servitio Christi applicuit, & in medio Monachorum usque ad obitum Monachus permansit. Post cujus resignationem frater ejus nomine Adolphus de Altenae majoris Ecclesiæ Canonicus imperiali promotione Archiepiscopus factus est, & præfuit annis ferme duodecim, vir consilio cautus & providus, actione strenuus, & singulari prudentiâ in agendis circumspectus.

Archiepisc. Colonien. fit Monachus.

Adolphus fit Archiepiscopus Colonien.

Anno prænotato Saladinus Rex Saracenorum post longam persecutionem ac nostrorum cædes apud Damascum infirmari cœpit ad mortem. Qui ubi se moriturum conspexit, vexilliferum suum ad se vocavit, cui tradi jussit lineum pannum vilem, in quo debebat sepeliri dicens: *Sicut ferre consueveras vexillum meum in prælio, ita nunc feras hunc pannum super lanceam expansum per totam Damascum ita vociferans: ecce magnus Rex Orientis moritur, & præter hunc pannum nihil secum potest auferre.* Mortuus est ergo & ejus filij inter se Regnum divisérunt. Quapropter Saphadinus Saladini frater graviter ferens ni-mium, quod nullam Regni partem sibi frater assignâsset, ejusdem filios nepotes videlicet suos de Regno expulit, & ipse sibi Regnum usurpans totum, solus deinceps regnavit.

Saladini factum memoriâ dignum.

Saladinus moritur.

MCXCV.

Anno Henrici Abbatis VII. Henricus Imperator VI. totam Siciliam suæ ditioni potenter subjecit, & omnes sibi contradicentes aut fugavit, aut crudeliter interfecit. Rebus igitur pro suo arbitrio dispositis in Germaniámque reversurus Tancredi filium adhuc puerum cum cæteris Apuliæ Siciliæque Nobilibus præmisit captivos. E quibus Tancredi filium apud Rætiam Curiensem cum pervenisset, exoculari fecit, ac deinde perpetuæ custodiæ in castello Amso vulgariter Emps dicto, mancipavit. Cujus pueri sponsam Imperatoris Constantinopolitani filiam fratri suo Philippo matrimonialiter uxorem copulavit. Reginam verò Apuliæ Tancredi, quem interfecerat uxorem nomine Sibyllam ejúsque unicam filiam ad Monasterium sanctæ Othiliæ nostri Ordinis in Homberg Alsatiæ moniales fieri coegit, quæ tandem inspiratæ divinitus ex necessitate fecêre virtutem, & reliquum vitæ Domino cum bona voluntate immolantes in omni Religionis observantia consummârunt. Vades autem sive obsides, quos Siculi prius Imperatori tradiderant, quoniam promissam fidem non servaverant malè tractavit, ob Siculorum perfidiam. Nam Comitibus duobus lumen oculorum extinxit: Episcopum verò Salernitanum propter Ecclesiastici Ordinis reverentiam non excæcavit,

Henricus Imperator totam obtinuit Siciliam.

Regina cũ filia fit Monialis Christi.

cæcavit, ſed unà cum alijs in Germaniam perducens carceribus incluſit.

Anno prænotato Conradus Rex, Comes Palatinus Rheni, frater quondam Imperatoris Friderici I. de quo plura in præcedentibus dicta ſunt, Heidelbergæ ſuum tenens domicilium jam ſeneſcens & proximum expaveſcens moriendi tempus & horam: tranſgreſſiones ſuas in amaritudine mentis ſuæ revocavit ad memoriam, mutatúſque in virum alterum interni judicis faciem condignis pœnitentiæ fructibus ſtuduit prævenire. Enim verò ſicut olim devaſtator fuit bonorum Eccleſiæ, pauperúmque ſine miſeratione oppreſſor, ita jam cœpit in ſenio cunctis ablata quondam reſtituere, & pauperes in omni manſuetudine miſerationis deinceps gubernavit. Inter cætera verò pietatis ſuæ ſtudia Contorali ſuâ Irmengard cooperante Præpoſituram Sancti Bartholomæi in Noviburgo vulgariter Nüvvenburg juxta Neccari fluenta propè Heidelberg Monachorum noſtri Ordinis Laurisheimenſi Abbatiæ ſubjectam de conſenſu Abbatis Sigehardi, in Cœnobium Sanctimonialium, ut eſt hodie, commutavit. Primam verò ejus Monaſterij Abbatiſſam inſtituit filiam ſuam nomine Cunegundem Chriſto devotam valde ſanctam Virginem, cujus non pauca eidem Cœnobio bona pro ſuſtentatione famulantium Chriſto famularum contulit: & loci patronus pientiſſimus fuit.

Conradus Comes Palatinus Rheni vitam mutat.

Cœnobiũ Monialiũ in Nouoburgo.

MCXCVI.

Anno Henrici Abbatis octavo. Conradus Suevorum Dux bellum movit contra Bertholdum Ducem de Zeringen propter eundem Ducatum Sueviæ, quem ſibi uſurpare idem Bertholdus conabatur juxta factam ſibi deſuper proviſionem ab Imperatore Henrico. Verùm priuſquam finem acciperet Ducum iſta pernicioſa diſſenſio: Conradus ipſe Dux Suevorum in oppido Durlach conſtitutus diem ſubitò clauſit extremum, cujus corpus in Monaſterio noſtri Ordinis, quod Lorch nuncupant in Auguſtenſi Diœceſi fuit ſepultum. Fuerunt, qui dicerent illum à quodam ſatellite interemptum, cujus uxori ſuo more intulerat violentiam. Erat revera homo luxurijs, ſtupris & immundis actionibus nimiò nimiùm deditus: quippe qui parum aut nihil de ſalute videbatur curare animæ ſuæ, ob idque vitam citiùs amiſit. Poſt cujus interitum Henricus Imperator Philippum fratrem ſuum, quem in Sicilia Gubernatorem & Vice-Regem dimiſerat per nuntios & literas evocans Ducem Suevorum inſtituit, quod Bertholdum Ducem de Zeringen ad indignationem non modicam provocavit, nam ſicut diximus, Conrado adhuc vivente promiſſionem Ducatûs Suevorum ab ipſo Imperatore ſuſceperat: quem illo mortuo donatum alteri moleſtum nimis ferebat. Sed ordinationem Imperatoris nequaquam potuit infringere, cujus tyrannidem & vim potentiæ cogebatur potiùs formidare. Frater itáque Imperatoris Henrici Philippus ad poſſidendum Sueviæ Ducatum relictâ Siciliâ cum deſponſata ſibi Herena venit in Germaniam, qui convocatis per fratrem Principibus multis ad Auguſtam civitatem Vindelicorum in campo magno, qui vocatur Contiolegis nuptias cum memorata Imperatoris Conſtantinopolitani filia ſolemnes, ſed infauſtas celebravit, fuerat enim, ut dictum eſt, eadem Herena filio Tancredi prius deſponſata, quam habere Philippus quo jure potuerit, noſtrâ non intereſt.

In Lorch ſepelitur idem Conradus.

Philippus frater Imperatoris fit Dux Suevorum.

Philippus Dux nuptias celebrat.

Anno

Anno etiam prænotato Henricus Abbas hujus Monaſterij Hirſau-
ienſis XX. vitæ tranſactæ negligentias ad memoriam ſedulò revocans
d pœnitudinis lamenta compungitur: metuénſque vindictam ſibi di-
inæ ultionis in proximo venturam non parùm anxiatur. Unde cupiens
niſericordiam invenire, in tempore oportuno vitam ſuam ad privatæ
ctionis inſtitutionem cogitavit reducere: & ſarcinâ paſtoralis curæ de-
oſitâ ſibimetipſi deinceps in vitæ ſimplicitate ſoli militare. Cúmque
uper his quorundam amicorum requiſiviſſet conſilia, omnes unâ ſenten-
iâ ne Abbatiam dimitteret ſuam ei perſuadere laborabant. Sed non ad-
niſit eorum conſilia, quæ ſaluti ſuæ contraria reputabat. Duabus enim
auſſis movebatur ad reſignandum, quarum prima fuit: quod ſe multas
n ea dignitate negligentias, ſicut diximus, occaſione rerum tempora-
um commiſiſſe meminerat, unde conſultum eſſe ſtatuit Abbatiam po-
ùs reſignare. Alia fuit cauſa, quoniam vivere cum pace in medio Fra-
rum deinceps non ſatis commodè potuit, quorum animos tam graviter
uis moribus offendit; ſenio denique gravatus ad regimen animarum
on ſatis jam videbatur idoneus, cui requies neceſſaria omnem laboran-
i excluſit facultatem. Itaque corde compunctus dolénſque ac pœnitens
e culpis ſuis ac negligentijs præteritis, ut vitam in pace ac tranquillitate
einceps poſſet emendare ſuam, poſt longam maturámque deliberatio-
em anno Dominicæ Nativitatis præſcripto MCXCVI. indictione Roma-
orum quartâ decimâ, die verò Decembris quartâ, Abbatiam ſuam in
manus Conventûs ſpontaneâ voluntate reſignavit, poſteaquam illam
ubernaverat annis VIII. menſe uno, diebus XV. Reſignatione autem factâ
t præmittitur, ne vel inopiâ vel tædio vitæ laboraret, Fratres ei Præpoſi-
urã in Rothe pro ſuſtentatione ſua, quoad viveret, aſſignârunt, in qua per
I. menſes in mœrore ſpiritûs & amaritudine mentis lachrymíſque ferme
ontinuis ſupervixit; memoriam agens omnium iniquitatum ſuarũ. Un-
e brevi mærore tandem conſumptus, anno ſequenti moritur quarto
idelicet nonarum Junij, ad introitum Eccleſiæ Rothenſis juxta Ruperti
bbatis tumbam, ſepultus.

Henricus Abbatiam ſuam cogitat dimittere.

Duabus cauſis movebatur ad cedendum.

Henricus reſignavit Abbatiam.

Henricus præpoſituram accepit Rothenſem.

Claruit his temporibus Joachim Abbas Monaſterij Florenſis in
Calabria Ordinis noſtri, vir in divinis ſcripturis continuâ lectione ſtu-
ioſus & eruditus, qui ut propheta ſuo tempore habitus etiam futura præ-
icere conatus eſt. Sed mihi videtur (ut cum venia loquar omnium)
uod magis locutus fuerit ex conjecturis ſcripturarum, ſi quid futurum
ixit, quam ex ſpiritu Prophetiæ. Multa enim futura dixit quæ nec tunc
uidem nec poſtea evenerunt, nam ut vel unum in medium proferamus
multis Fridericum Imperatorem III. hoſtem Eccleſiæ futurum ſomniavit,
uem omnes uſque ad mortem ſuam ſemper novimus Romanis Pon-
ficibus obedientem fuiſſe & voluntarium defenſorem Eccleſiæ. Scri-
ſit autem plura inventionis ſuæ opuſcula in quibus penè omnibus tam-
uam conſcius futurorum inter miſcuit prognoſtica. In Hieremiam Pro-
hetam lib. I. In Danielem opus magnum. In Evang. Chriſti ſecundum
oannem lib. I. In Apocalypſin Joannis lib. VII. Ad Henricum Impera-
rem VI. plura conſcripſit opuſcula. De ſeptem ſigillis in Apocalypſi,
b. I. Pſalterium decem chordarum lib. III. Opus quod prænotavit *Con-
rdiæ temporum* lib. V. De quindecim Pontificibus lib. I. De futuris
tem-

Joachim Abbas Florenſis doctor.

Opuſcula ejus quæ compoſuit.

Digitized by Google

temporibus lib. 1. Epiſtolarum ad diverſos lib. 2. Alia inſuper multa compoſuit maximè contra Judæos & alios Catholicæ fidei adverſarios, quæ ad notitiam noſtræ lectionis adhuc minimè venerunt. Opuſculum verò quod ſcripſit contra Petrum Lombardum Pariſienſem Epiſcopum in Concilio generali damnavit Eccleſia ſine tamen injuria maculæ ipſius Abbatis.

Godfridus Witerbien. ſis Hiſtoriographus

His temporibus claruit in humanis Godfridus Witerbienſis Præſbyter, vir in ſcripturis lectione continuâ exercitatus, Friderici quondam Imperatoris I. Capellanus, qui ſcripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula ad Gregorium ejus nominis Papam VIII. carmine ſimul & ſolutâ oratione, mixtum opus hiſtoriarum ingens ab origine mundi uſque ad memoratum Cæſarem Fridericum, quod in particulas XXXIII. diviſum *Pantheon Godfridi* prænotavit: de reliquis lucubrationibus ejus nihil vidimus.

Mauritius Epiſcopus Pariſienſ. moritur.

Anno etiam prænotato moritur venerabilis ille Mauritius Pariſienſis Epiſcopus pater paupernm & patientiſſimus Advocatus orphanorum, qui inter plurima pietatis ſuæ ſtudia quatuor Ciſtertienſis Ordinis Abbatias de novo ſuis impenſis conſtruxit & dotavit. Fuit enim vir Sanctiſſimæ converſationis & in divinis ſcripturis multùm eruditus, qui verbo & exemplo multorum corda hominum convertit ad Chriſtum. Scripſit pro informatione ſimplicium ſacerdotum de animarum cura librum unum. Sermones quoque multos & ante & in Pontificatu ſuo valde utiles ſcripſit, & declamavit ad populum.

Albertus Patriarcha Hieroſolymitanus.

Albertus quoque Hieroſolymitanus Patriarcha vir doctus & ſanctus hæc tempora ſuis moribus & eruditione reddidit clariora. Hic fratribus B. MARIÆ ſemper Virginis de monte Carmeli ſuo tempore adhuc in monte Carmeli & in partibus tranſmarinis comanentibus inſtitutionis Regulam præſcripſit, ſecundùm quam ijdem nunc in Europa conſtituti per Sedem Apoſtolicam declaratam converſantur. Scripſit etiam de ſtatu terræ Sanctæ longam & plenam eruditione epiſtolam ad Romanum Pontificem, & alia nobis incognita.

Helmandus Monachus.

Claruit etiam circa hæc tempora Helmandus Monachus Cœnobij Frigidi-montis noſtri Ordinis, vir in omni genere doctrinæ longo ſtudio exercitatum habens ingenium, nec minùs vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum venerandus. Qui multa præclara lucubravit opuſcula, de quibus feruntur ſubjecta: Hiſtoriarum ab Origine mundi uſque ad ſuam ætatem opus magnum, in libros octo & quadraginta diviſum, comportavit, quod tamen nuſquam integrum reperitur. Commodaverat enim quoſdam ſexterniones ejuſdem operis cuidam Epiſcopo & alijs amicis; qui hominum injuriâ fuerunt amiſſi: & ſic opus illud inſigne mancum & imperfectum, Authore tandem vitâ defuncto, relictum eſt. De reparatione quoque lapſi edidit librum unum. Sermones & epiſtolas plures ad diverſos conſcripſit, & alia quæ ad notitiam meam non venerunt.

Gilbertus Abbas Ciſtercienſis Ordinis.

His etiam diebus floruit in Gallia Gilbertus Abbas de Hollandiâ in Anglia Ciſtertienſis, vir tam in divinis ſcripturis, quàm in ſæcularibus literis egregiè doctus: ingenio ſubtilis & multùm diſertus eloquio, moribus integer & converſatione devotus: qui ſcripſit poſt mortem ſancti Bernardi Abbatis de Clarevalle ſuper Cantica

Can-

Digitized by Google

Canticorum Salomonis ab eo loco, ubi ille morte præventus, dimiserat, homilias vel sermones octo & quadraginta, Stylum & Spiritum ejusdem Sancti de vicino secutus. Alia quoque nonnulla scripsisse dicitur, quæ ad manus nostras minimè venerunt. Sed nunc ad Ordinationem Abbatis primi & vicesimi oportet properemus.

De Marquardo hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbate XXI. Qui præfuit annis VIII. Mensibúsque II. minùs diebus XVII.

POst resignationem Domini Henrici Abbatis hujus Monasterij Hirsaugiensis in Ordine Prælatorum xx. quemadmodum supra diximus, quæ facta est quartâ die Decembris anno Dominicæ Nativitatis MCXVI. alterâ mox die fratres in unum convenientes præmissâ invocatione Spiritûs Sancti ad novi Pastoris electionem processerunt. Habitis itáque tractatu & consilio necessarijs unanimi tandem consensu Marquardum Monachum hujus Cœnobij, tunc Conventualem & Professum, sibi in Abbatem eligentes præficiunt: cui mox obedientiam juxta constitutiones Monasticas promittunt. Qui præfuit in Abbatia Hirsaugiensi satis strenuè annis VIII. mense uno, & diebus numero sedecim: vir certè multarum virtutum & magnarum actionum, qui multa bona fecit, & mala plura propter justitiam sustinuit, utpote qui jura Monasterij contra tyrannorum incursus fortiter defendit.

Marquardus fit Abbas XXXI.

Huic patria fuit Alemannia, quam usitato vocabulo Sueviam nuncupamus, qui natus ex parentela notabili atque honestissima, de propria Comitum Sonebergensium vitæ originem duxit. In Pueritia more nobilium ad studium literarum ponitur & non minùs disciplina morum honestatis quàm eruditio scientiæ salutaris in eo cum tempore amplíatur. Nam ab adolescentia sua in timore Domini laudabiliter institutus, cum ad annos discretionis perveniſſet, mundi vanitates jam in animo suo, ut Philosophus cœpit contemnere.

Patria Marquardi Suevia.

Unde præventus gratiâ Sancti Spiritûs, qui ubi vult spirat, omnia hujus sæculi blandimenta, parentes, fratres, cognatos, amplámque mundi substantiam, & clari generis nobilitatem pro Christi tandem amore deseruit: & sub Conrado hujus Monasterij venerando Abbate vinculo suo sanctæ conversationis habitum suscepit. Qui Monachus factus vitam suam ad Regulæ puritatem instituit, & in medio fratrum humilium ipse humilimus jam existens sine querela conversatus fuit. Ab initio siquidem fundationis Hirsaugianæ semper nobiles & ignobiles propter Deum in hoc Monasterio, sicut & in cæteris omnibus, ad Monachatum secundùm Regulam suscepti sunt & humiliter conversati.

Marquardus fit hic Monachus.

Fuit autem Marquardus iste vir prudentissimus, & quâdam prærogativâ naturæ ad ardua natus: corpore quidem robustus, sed animo multùm fortior atque constantior. Cujus statura corporis pulchra fuit proportione moderatâ, ut mediocritatem longitudo parumper excedens, aspectu & incessu maturitas ingenium prudens ostenderet. Caput erat sanum nec parvum nimis, medium tenens inter extrema,

Marquardus homo prudentissimus.

Marquardi statura corporis.

Digitized by Google

multíſque in circuitu capillis ad nigredinem tendentibus circumfuſum. Vox illi fuit ſonora & tubalis, quâ vel ſolâ repercutere improbas & in timorem aliquotiens mittere potuit cum rei neceſſitas expoſtularet.

Marquardi mores & vita.

In dicendo ſatis fuit promptus átque diſertus, ſive latinè ſive Teutonicè ſermo proferendus occurreret. Ingenio mitis erat, & qui non facilè movebatur ad iram, ratione verò commotus non citò poterat obliviſci. In omnes munificus & largus extitit, tantæque benevolentiæ ac manſuetudinis fuit in ſubditos, ut quoties jubendum quippiam occurreret, obſecraret crebriùs quàm juberet. Plenus etenim charitate, nihil aliud quàm verba proferre manſuetudinis & fraternæ dilectionis conſuevit. Circa diſciplinæ regularis obſervantiam in principio ſui regiminis ſatis diligens extitit, ſed curis temporalium negotiorum diſtentus nimiùm, ſucceſſivè aliquantulum tepeſcere cœpit, multas enim continuáſque in re familiari ſolicitudines toto prælationis tempore habuit: perſecutiones quoque injurias & adverſitates pro libertate Monaſterij ſui plurimas toleravit. Adelbertus etenim Comes qui Advocatus Monaſterij eſſe debuerat in tyrannum converſus: divini timoris officijque rationem oblitus ſui ſervos & familiam Abbatis contra libertatis privilegia per Romanos Imperatores atque Pontifices Hirſaugienſi Monaſterio in perpetuum conceſſa, gravare tentans, multas inquietudines Marquardo & Monachis ſuſcitavit. Nam, ut longè ſupra dictum eſt, conſtitutio Advocati pertinet ad voluntatem Abbatis & pro tempore exiſtentium Monachorum: qui ad hoc officium eligere poterunt, liberrimè & deſtituere quemcunque voluerint: qui conſtitutus familiam Monaſterij non habebit in ſua poteſtate.

Advocatus injuriatur Monaſterio.

Comes autem prædictus per Abbatem & Conventum inſtitutus Monaſterij Advocatus familiam eorum ſuæ volebat ſubijcere poteſtati, cupiens in quoslibet pro ſuo arbitrio correctionis imò tyrannidis exercere vindictam. Qui libertates Monaſterij uſque adeò contempſit ac violare præſumpſit, ut Camerarium Marquardi Abbatis die quâdam ante portam Cœnobij ſtantem caperet, ligatíſque manibus poſt tergum ipſo Domino Abbate vidente ſimul & reclamante captivum contra jus abduceret.

Advocati factum temerarium.

His contumelijs & injurijs ſimul & innumeris alijs provocatus ipſe Abbas Marquardus pro defenſione jurium Eccleſiæ ſuæ, Romam in propria perſona profectus cauſam ſuam Apoſtolico examini propoſuit, & contra tyranni violentiam juſtitiæ ſuffragium humiliter & conſtanter invocavit. Marquardo autem Romam profecto Comes nimiùm commotus eſt, & cum vindicare in paſtorem ſe non poſſet procul abſentem, furorem ſuum in oves domi remanentes exercuit: & quoſdam è Fratribus de Monaſterio contra omnem æquitatem juris tyrannicè fugavit. Verùm Abbas Marquardus cauſam ſuam in Romana curia juſtè proſecutus victoriam tandem contra invaſorem libertatis obtinuit, eum ut excommunicatum, jubente Apoſtolico, ſententiâ judicis condemnavit. Comes verò excommunicatum ſe non ferens pacem & concordiam poſtulat, ſe pro injurijs & damnis Abbati & Monaſterio ſatisfacturum poſtremò repromittens. Duravit hæc tribulatio fermè ad quinquennium, & Deo miſerante finem poſtea conſequitur optatum.

Abbas Marquardus Romam pergit contra Comitem.

Cauſam obtinet contra Comitem.

MCXCVII.

Digitized by Google

MCXCVII.

Anno Marquardi Abbatis primo, Indictione Romanorum decimâ Henricus Imperator VI. maximum apud civitatem Sueviæ Vindelicorum Augustam conventum Principum Regni celebravit. In quo quidem conventu Imperator magnâ usus industriâ Principum vota simul & literas obtinuit, quibus promiserunt quod filium ejus parvulum annos habentem ætatis quatuor Fridericum nomine in Regem assumerent eique fidelitatem jurarent. Verumtamen mortuo Imperatore tantum Henrico, secus quàm ipse ordinaverat, cum filio actum est. Principum conventus in Augusta.

Eodem anno mortuus est Henricus ejus nominis II. oriundus de castello Bibelrith haud procul à Kizingen oppido Franciæ Orientalis Episcopus Herbipolensis, vir magnificus & Christo devotus, pro cujus amore in terra Sancta, ut suprà dictum est, contra Saracenos aliquamdiu militavit. Post cujus obitum Godfridus ex Comitibus de Hoenlo communi electione & assensu Canonicorum dictæ Ecclesiæ omnium Episcopus Wirzburgensis ordinatus est, vir morum integritate, sapientiâ, scripturarúmque divinarum simul & humanarum eruditione venerabilis: sorte satis immaturâ præventus, Deo sic volente, præfuit mensibus tantùm quatuor, diebus novem. Godfridus fit Episcop. Herbipol.

Anno prænotato quarto Non. Junij obiit Henricus quondam Abbas hujus Monasterij vicesimus, Marquardi Abbatis immediatus prædecessor, de quo præcedenti anno diximus, in introitu Ecclesiæ Præposituræ in Roth, cum Ruperto similiter hic olim Abbate, humiliter sepultus, mense post resignationem sexto. Acceperat enim pro sustentatione sua memoratam Præposituram à Conventu simul & Marquardo electo, quæ jurisdictioni & ordinationi Hirsaugiensium immediatè subjicitur.

MCXCVIII.

Anno Abbatiis Marquardi II. mortuus est Godfridus ex Comitibus de Hoenlo Wirzburgensis Episcopus & Dux Franciæ Orientalis, patriæ pater & unicum decus Pontificum: quem Omnipotens Deus idcirco mori tam citò voluisse creditur, ne anima jam illi dudum placita, hujus mundi curis & solicitudinibus forsan inquinaretur. Cui mox in Pontificatu Francorum successit Conradus imperialis aulæ Cancellarius, & præfuit annis IV. mensibus II. Vir prudens & justitiæ cultor insignis pro cujus etiam defensione postea occubuit. Henricus olim hic Abbas moritur.

Eodem anno Henricus Imperator ad instantiam Cœlestini Papæ III. subsidiarium exercitum Christianis misit in terram Sanctam pro recuperatione Jerusalem. In quo isti Principes fuerunt quorum nomina tenemus potiores: Conradus videlicet Archiepiscopus Moguntinus, Otto Saxoniæ Dux, Henricus Saxoniæ Dux, Conradus Episcopus Wirzburgensis imperialis Cancellarius, Hermannus Lantgravius Thuringiæ, Conradus Marchio Badensis, Gerlacus Comes in Spanheim, Pataviensis Episcopus, Halberstatensis Episcopus, Ratisponensis Episcopus, cum aliis multis, &c. Conradus fit Episcop. Herbipol.

Qui venientes in Syriam Treugas ab Richardo Anglorum Rege pridem firmatas & à Saracenis violatas armis de medio sustulerunt, pro fide Christi fortiter dimicantes. De quorum adventu magnum Exercitus mittitur in terram sanctam.

Chriſtianis in terra Sancta conſtitutis gaudium fuit exortum, quod non diu duravit. Nam anno ſequenti cum Henricum audiviſſent vitâ defunctum, omnes in Germaniam reverſi ſunt. Quapropter Chriſtiani, qui remanſerant in Syria omni auxilio deſtituti, reliquum id Dominij, quod in ea Provincia poſſidebant, ſuperati & contriti à Saracenis totum penitus amiſerunt.

Innocenti⁹ fit Papa III.

Anno prænotato Cœleſtinus Papa III. moritur, & Romæ in Eccleſia S. Petri ſepelitur: poſtquem Innocentius Papa III. patriâ Campanus ex infima plebe natus, Patrum cõmuni electione ſuccedens præfuit annis XVIII. menſibus IV. diebus XXIV. qui ante Pontificatum Lotharius fuerat nuncupatus. Vir certè bonus & in omni genere vitæ probatiſſimus atque doctiſſimus: qui ab infantia penè bonis literis inſtitutus & multo tempore in Gymnaſio Pariſiorum converſatus, plura ingenij ſui præclara conſcripſit opuſcula, de quibus extant ſubjecta. De vilitate & miſeria conditionis humanæ lib. 2. In ſeptem Pſalmos pœnitentiales lib. 1. Super officio miſſæ lib. 2. De Sacramento Baptiſmi lib. 1. De clauſtro animæ lib. 1. Decretales antiquæ lib. 1. Sermones plures edidit & varias ad diverſos epiſtolas, in quibus omnibus ſe doctiſſimum demonſtrat.

Opuſcula Innocentij Papæ.

MCXCIX.

Henricus Imperator VI. moritur.

Anno Marquardi Abbatis III. Henricus Imperator Romanorum VI. in Sicilia Inſula conſtitutus apud Meſſanenſem urbem graviter fuit infirmatus. Qui cum mortem ſibi adeſſe conſpiceret, uxorem ſuam Conſtantiam unà cum parvulo filio ſuo Friderico miſit ad Innocentium Papam, eoſdem ſibi cõmendans & obnixiùs poſtulans per literas quatenus ſuâ illos miſeratione ab injurijs defenderet. Fratri verò ſuo Duci Suevorum Philippo gubernationem Romani Imperij ſimul & Regni Siciliæ, donec parvulus adoleſceret filius cõmiſit, licèt Principes ordinationem ejus, quantùm ad Imperium pertinebat, non attenderent. Mortuus eſt poſt hæc anno prænotato XXII. die menſis Aprilis in Eccleſia Panormitana Siciliæ cum honore ſepultus.

De moribus ipſius Imperatoris Henrici.

Fuit autem Henricus Imperator iſte VI. vir prudens, ingenio ſubtilis, ore facundus, animo varius, ſtaturâ mediocris, facie ſatis decora, corpore tenuis, promptus & acer nimis ad iram, multùm audax, & plus quàm deceret Imperatoriam Majeſtatem crudelis interdum, unde non facilè ad miſerationem animus ejus flectebatur. Cujus morte nuntiatâ in partibus tranſmarinis, exercitus, quem anno miſerat præterito illuc in auxilium Chriſtianorum, ad propria redijt.

Otto Dux Saxoniæ ab una parte eligitur.

Anno prænotato gravis inter Principes Electores diſſenſio fuit de Imperatoris ordinatione ſuborta; quæ magnæ turbationis Regni Seminarium fuit. Adolphus námque Archiepiſcopus Colonienſis, Theodoricus quoque Archiepiſcopus Trevirorum, & quidam alij Principes atque Pontifices inferioris Germaniæ apud Andernacum convenientes Ottonem Saxoniæ Ducem, Henrici Ducis filium, in Regem ſublimârunt: quem Papa Innocentius fovebat contra Philippum, ut ſuo loco pleniùs dicetur. Porrò Conradus Archiepiſcopus Moguntinus, & ſibi conſentientes Epiſcopi & Principes Germaniæ ſuperioris apud Erfurdiam convenientes, Philippum Ducem Sueviæ in Regem Romanorum unanimiter elegerunt, qui frater fuerat Henrici defuncti Imperatoris VI.

Philippus Dux ab alia parte eligitur.

qui

Digitized by Google

qui Moguntiæ ſe ungi & coronari fecit per Epiſcopum Tarentaſienſem. Nullus enim Teutonicæ nationis Epiſcopus id facere præſumpſit, ſed nec ipſi qui fuêre præſentes Pontificalibus erant induti, præter ſolum Epiſcopum Sutrinum, qui ad aliud fuerat nuntius in Germaniam à Papa deſtinatus cum Abbate Sancti Athanaſij. Scripſerat enim Papa Innocentius Philippo Duci Suevorum præcipiens & mandans, quatenus Salernitanum Epiſcopum & duos comites dimitteret liberos: quos frater ejus Imperator defunctus de Sicilia captivos educens, ut ſupra dictum eſt, vinculis mancipaverat. Quod facere diſſimulans ab eo fuit excommunicatus. Veniens ergo memoratus Præſul Sutrinus in Germaniam miſſus pro liberatione captivorum Legatus, Philippum denuntiavit à Romano Pontifice anathematis vinculo publicè innodatum, Philippus verò, ut erat homo manſuetus, cum ſe audiviſſet excommunicatum territus eſt, & petivit humiliter ab eodem Legato abſolutionis beneficium, promittens ſe mox captivos Papæ Romam deſtinaturum. At Legatus precibus Ducis, preſentium Epiſcoporum inſtantiâ perſuaſus illum à ſententia excommunicationis abſolvit, coronationi ejus interfuit, & poſtea cum Epiſcopo & Comitibus, qui fuerant captivi, ad Romanam curiam reverſus eſt. Verùm Innocentius Papa contra Sutrinum Epiſcopum iratus, quod fines mandati tranſgreſſus abſolviſſet Philippum, eum privat Epiſcopatu, & in exilium relegavit, quo cæteris obedientiæ daret exemplum. Non enim favebat Philippo Innocentius Papa propterea, quòd & Henricus frater, & Fridericus pater ejus Imperatores multa priùs per tyrannidem contra Eccleſiam Romanam & Apoſtolicam Sedem commiſiſſent mala. Ob id quantum in eo fuit totis viribus illi obviavit ne Romanum conſequeretur Imperium. Qui ut omnem illorum progeniem cunctis redderet exoſam, captivos illos Comites, quos Henricus Imperator, ut dictum, & priùs exoculari fecerat, multis in Romana curia exiſtentibus & undecunque advenientibus demonſtravit. Cauſas verò propter quas Innocentius Papa repudiavit Philippum ne conſequeretur Imperium, ſi quis ſcire plenius deſiderat epiſtolam ejus quam ſcripſit ad Bertholdum Ducem de Zeringen, monens quatenus ab illo recedens Ottoni adhæreat quem recognovit Imperatorem Eccleſiæ, legat: cujus exemplar in primo decretalium libro, licèt truncatum titulo: De Electione habetur reſcriptum: Capit. *venerabilem*. Hujus autem diſſenſionis materia tali ſumpſit occaſione initium. Morte Imperatoris Henrici denunciatâ Regni Principes, Adolfus Colonienſis Archiepiſcopus, Theodoricus quoque Trevirenſis Archiepiſcopus, & quidam alij Principes apud Andernacum oppidum cis rhenanum, ut ſuprà diximus, convenientes habito inter ſe conſilio generalem conventum Principibus indicunt apud Coloniam ad Dominicam *Oculi mei*, pro novi Regis electione proximè celebrandam, quam literis & nuntijs ſuis publicantes omnibus Regni Principibus denuntiant. Verùm inſtante jam termino memorati conventûs, Dux Philippus miſſis ad Coloniam Oratoribus ſuis Principes commonebat rogans ſimul & ſerioſiùs conteſtans, quatenus memores juramentorum & promiſſionum, quibus ſe ante paucos annos obligaverant Henrico Imperatori, neminem electuros in Regem niſi filium ejus Fridericum nihil innovarent: ſed exequerentur quod literis

Philippus excomunicatur à Papa.

Legatus abſolvit Philippum electum.

Legatus Pontificatu ſuo privatur.

Iñocentius Papa non favet Philippo.

Cauſas vide de electione cap. *Venerabile*.

Pars Principum una prævenit aliam.

Philippus monet ſervare promiſſa.

simul & jurejurando firmaverant. Adjecit insuper tam Regni curam quàm Friderici tutelam sibi commissam à fratre: quare si aliter pergant facere quàm literis & juramento apud Augustam Imperatori fuerant polliciti: se boni Principis acturum officium & jus debitum conservare nepoti. At illi precibus ejus non attentis, indicto comparentes termino apud Coloniam Bertholdum suprà dictum Ducem de Zeringen absentem in Regem unanimi consensu elegerunt, cui mox per Oratores solemnes mandârunt rogantes ut sine morâ veniret ad Coloniam Imperij coronam apud regium oppidum ex more susceptur. Sed Bertholdus Duci Friderico dudum confœderatus, ejus tutori Philippo communicavit arcanum: monens ut sanum non tardaret in periculo captare consilium. Nuntijs autem respondit se brevi venturum, quò vocabatur, Coloniam, quamvis aliud mente tractaret. Itaque Philippus audiens se à Principibus Alemanniæ inferioris contemptu & Bertholdum in Regem electum, sibi convocavit faventes: quibus locum convenendi quamocius Thuringiæ oppidum Erfurt, sive, ut quibusdam placuit scriptoribus, Mülhausen assignavit. Ubi convenerunt Conradus Archiepiscopus Moguntinus, Conradus quoque Palatinus Rheni, Bernardus Dux Saxoniæ, Archiepiscopus Magdenburgensis & plures alij Episcopi & Principes: qui habito inter se tractatu, ipsum Ducem Sueviæ Philippum in Regem elegerunt. Bertholdus autem Dux de Zeringen, quem in Colonia electum ab alia parte diximus, acceptis à Philippo duodecim millibus marcis argenti cum Ducatu Sueverum, jus illi sum quod habuit ad Regnum voluntariâ cessione resignavit. Itaque Philippus jam electus magnum congregavit exercitum & Regnum in superioribus terris potenter occupavit: nihil minus quàm quod secutum fuerat malum suspicans. Quæ res posteaquam innotuit Principibus, qui Bertholdi apud Coloniam præstolabantur adventum, nimium indignantes Ottonem Picavicens. Comitem, Filium quondam Henrici Ducis Saxonum, contra Philippum elegerunt in Regem; qui illo tempore apud Richardum Regem avunculum suum in Anglia morabatur. Mittentes itaque solemnes ad illum nuntios, & Oratores suos, Adelbertum videlicet Comitem & Emichonem de Lynihgen, cum quibusdam alijs ut venire quamocius & coronam Regni suscipere festinet. Otto autem consentiens electioni de se factæ venit in Coloniam ubi Principes Electores suos reperit exspectantes: quem susceptentes cum honore magno suorum adunato exercitu pro coronationis officio adimplens versus Aquasgrani oppidum Imperiale omnes pariter profecti sunt. Sed Philippus audiens electionem contra se factam Ottonis, ne coronaretur Aquisgrani prior oppidum præoccupavit mittens in illud Walramum filium Ducis de Lymburg & Henricum Dapiferum de Waltburg cum trecentis militibus ad pugnandum exercitatissimis, qui oppidum custodirent. Verum subveniens Otto cum Adolpho Colonienſium Archiepiscopo alijsque Principibus multis & exercitu magno statim oppidum obsidione vallavit, quorum multitudini resistere non valentes qui erant in præsidio, corporum securitate simul & rerum acceptâ, reseratis oppidi portis abierunt. Intrantes itaque palatium adversarij memoratus Archiepiscopus Colonienſium Ottonem inunguens & coronans in Regni Sedem collocavit, quem & Romanus Pontifex Imperatorem

Bertholdus Dux de Zeringen eligitur.

Philippus ab alia parte eligitur.

Conradus Archiepisc. Moguntinus.

Bertholdus Dux cessit Philippo Duci.

Otto ex Ducibus Saxoniæ eligitur.

Philippus Aquasgrani præoccupat.

Otto coronatur Rex apud Aquasgrani.

em poſtea coronavit. Coronationis autem officio ritè peracto commit-
ns oppidum Aquenſe ſibi fidelibus, Rex Otto receſſit ad alia Regni ne- Philippus peragravit Alſatiam.
otia. Erat autem meſſis tempus. Interea Philippus quem legatus Apo-
olicus Sutrinus, ſicut dictum eſt abſolvit & coronari conſenſerat apud
loguntiam commiſſionis ſuæ mandatum excedere, adunato exercitu
lſatiam intravit & contradicentium ſibi agros & vicos potenter deva-
ans omnes ditioni ſuæ compulit obedire. Et quia meſſis in proximo
at ventura, omne frumentum quod fuit in agris, equorum multitudo
enè conſumpſit.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato, x. Kalendarum Julij obijt
aldemarus Abbas Monaſterij quondam mei Spanheimenſis, cui Ru- Rupertus fit Abbas Spanheimenſis.
ertus Prior conventualis Fratrum electione ſuccedens, præfuit annis
v. & menſib. duobus; Vir in omni genere ſcripturarum doctiſſimus,
non minùs integritate morum, quàm ſcientiâ reverendus.

Eodem anno inter Epiſcopum & cives Wormatienſes exortæ fue- Diſſenſio inter Epiſc. & Wormatienſes.
nt graviſſimæ diſſenſiones propter multas & varias cauſas, illo Eccleſia-
icam libertatem prout jure potuit & debuit allegante, his verò inſolen-
am Clericorum accuſantibus. Ex qua turbatione multa ſecuta fuerunt
ala. Comites námque de Lyningen Enicho, Wernherus de Bolandia, Bellum inter Ottonẽ & Philippũ.
erlacus junior de Spahem, Henricus de Hôenfels & alij plures, his ſe
rbationibus immiſcentes diſcordiam inter diſſidentes auxerunt.

Eodem quoque anno commiſſum eſt prælium inter Ottonem Re-
em & Philippum Ducem Sueviæ ſimiliter Regem haud procul à Con-
uentia juxta Moſellam fluvium, in quo tamen nihil memoriâ dignum
actum præter incendia & rapinas pauperum: & deſolationem in cir-
uitu villarum.

Anno etiam prænotato mortuus eſt Otto Eccleſiæ Neometenſis ſi-
e Spirenſis Epiſcopus, cui Conradus de Scharffenegg Regis Philippi
emorati Cancellarius ſuccedens præfuit annis quinque & viginti: ho-
o expertus in multis & magnæ prudentiæ, qui Eccleſiæ memoratæ ſatis
iliter præfuit; cujus & redditus ac cenſum auxit, & ſtructuras ædificio-
m reparavit. Sunt qui ſcribant illum Eccleſiæ Metenſis in Lotharingia
rius fuiſſe Epiſcopum.

Item anno præſcripto Rex Philippus Argentinam cum Ottone Argentina obſidetur à Philippo.
ntientem obſedit. Rubiacum & multa præſidia Epiſcopi Argentinen-
s & Adelberti Comitis de Daxburg in manu capiens valida ſubvertit,
ſoſo coæquavit. Tandem Dux Bertoldus de Zeringen vices ſuas ami-
è interpoſuit, & concordiam inter partes tali conditione reformavit,
uòd Epiſcopus & Cives Argentinenſes unà cum Adelberto de Daxburg
omnes illis adhærentes, vel in hac rebellione conſentientes, relictis
ox partibus Ottonis, Philippo ad retinenda gubernacula Regni favo-
em pro ſuo poſſe ſimul & auxilium deberent impendere. Quam qui-
em pacis conditionem ſuſcipientes fidem & obedientiam Regi Philippo
romiſerunt.

Hoc ipſo anno Rex Philippus conventum ſuorum Principum ma- Philippus Coronatur Moguntiæ
num celebravit apud Moguntiam in die Aſſumptionis Beatiſſimæ DEI
enitricis intactæ Virginis MARIÆ, Conrado ejus loci Archiepiſcopo tunc
uidem abſente, & ut nonnulli ſcribunt, Hieroſolymis exiſtente. Cujus
loco

loco Tharentaſienſis Præſul, ut prius eſt dictum, ipſum Philippum in Regem unxit & coronavit aſtante Legato Apoſtolicæ Sedis Sutrino videlicet Epiſcopo, qui illum in malum proprium abſolvit, ut diximus.

Ottochar' Rex Bohemorum.

Aderat in eodem conventu Principum Ottocharus Dux Bohemorum unà cum uxore ſua: quem Philippus ut ſibi conciliaret obſequio, pariformiter in Regem Bohemiæ fecit coronari per eundem Pontificem à quo fuerat & ipſe coronatus. Quibus ſolemniter peractis, omnes qui aderant Epiſcopi, Principes, Comites & nobiles fidem, obedientiam & adhæſionem novo Regi ſuo Philippo, ſe in omni tempore ſervaturos' juraverunt.

Philippus devaſtat Colonienſ.

Poſt hæc initio menſis Octobris Rex Philippus unà cum prædicto Bohemorum Principe coronato, magno ſuorum convocato exercitu, flumem Moſellæ traijciens in manu valida contra fautores Ottonis fines Colonienſium ingreditur, & hoſtili ubique incurſu debachatur. Ryxmagen Buxam & multas in circuitu villas incendio conſumpſit, & Archiepiſcopo Colonienſium in omni regione damna fecit.

MCC.

Conſtantia Imperatrix moritur.

Anno Marquardi Abbatis IV. Conſtantia Henrici Imperatoris quondam VI. relicta vidua in Sicilia moritur, & juxta maritum in Eccleſia Panormitana cum honore ſepelitur. Cujus filius Fridericus annos habens ætatis ſeptem poſt multos ſuorum labores, anxietates & pericula Regnum maternum, Apuliam videlicet & Siciliam, vix tandem retinere potuit: incolis magno illum odio perſequentibus propter tyrannidem Patris, quam in nobiles Regni oſtenderat.

Lotharingi ab Ottone deficiunt.

Eo tempore Otto Rex Lotharienſes in auxilium contra Philippum vocavit ad partes Rheni bellum ſtatuens indicere adverſus illum. Qui cum ad Rheni fluenta cum exercitu ſuorum veniſſent: circa opidum Andernach nuncupatum, conſederunt, fixíſque in campo tentorijs adventum adverſariorum præſtolabantur. Audientes verò Philippum Regem cùm exercitu magno venturum & pedibus metuentes ſuis, nuntios ad eum miſerunt occultos, & ab Ottone recedentes Philippo confœderati ſunt: occultè tamen propter Colonienſes in quorum proximo erant. Hinc priuſquam voluiſſent eam ab Ottone defectionem in publicum fieri, adeſſe Philippum cupiebant, qui ſe venturum in proximo nuntiaverat.

Rex Philipus parat exercitum.

Nefandum ſcelus Lotharienſiũ.

Interim itáque circa Andernach concordantes in papilionibus ſub nomine quidem Ottonis, ſed revera jam ab eo deficientes Philippi præſtolabantur adventum, & multa circa perpetrabant nefaria. E quibus unum poſuiſſe ſatis ſit per quod cætera queant penſiculari. Monialem quandam de vicino Monaſterio S. Thomæ propè Andernacum, quidam de exercitu rapientes omnibúſque indumentis ſpoliatam melle toto corpore perungunt, & in plumis de lecto excuſſis volutant ſicque monſtruosè hirſutam caballo impoſuerunt faciem illius ad beſtiæ poſteriora vertentes: ac miſeram nimis plorantem riſum movendi gratiâ per exercitum circumduxerunt. Cúmque ridiculoſum hoc, imò inauditum apud Chriſtianos & miſerabile ſpectaculum per aliquot dies circumduxiſſent, res tandem Regi Philippo innotuit, qui zelo Chriſtianæ honeſtatis ſuccenſus omnes illius nefandi ſceleris reos aquæ bullienti juſſit tradi ut

Digitized by Google

i ut pœnas tanti criminis morte caperent dignas. Rex itáque Philip-
us quemadmodum pollicitus fuerat cum veniſſet, Lotharienſibus ſibi
njunctis memoratum oppidum Andernach imprimis obſidione val-
vit, & cæpit ac ſubmiſſo igne funditus ſubvertit: Nam oppidani partes
ttonis ſequebantur. Eſt enim oppidum illud in Diœceſi Archiepiſco-
Trevirorum: ſed dominium ad juriſdictionem reſpicit Archiepiſco-
i Colonienſis uſque in præſentem diem. Interea cum hæc agerentur
rca Rhenum Otto Rex coadunato ſuorum exercitu de Saxonia oppi-
um Archiepiſcopi Moguntini in finibus Thuringiæ ſitum, quòd Goſ-
ria nominatur & nunc ſpectat ad Imperium, expugnare cœpit: & in
eteris pariformiter oppidis quæ partes ſequebantur Philippi furorem
um oſtendit. Sed Philippo mox cum exercitu ſuo appropinquante
auxilium obſeſſorum Otto recedere conpulſus fuit.

Andernach oppidum incenditur.

Otto partes Philippi perſequitur.

Anno prænotato Conradus Archiepiſcopus Moguntinus, Henri-
us Comes Palatinus Magdenburgenſis frater Ottonis Regis, de Syria in
uropam reverſi ſunt, rebus Chriſtianorum, ut dictum ſuprà, in ma-
ſtatu relictis. Verùm præfatus Archiepiſcopus audiens inter Philip-
um & Ottonem pro Regno diſcordiam apud Sabinenſem Eccleſiamm-
am in Italia ſtatuit aliquamdiu moram trahere; ne præſens alteri fave-
partium cum detrimento vel ſui vel Eccleſiæ Moguntinæ cogeretur:
aximè propterea quod Philippum ab Innocentio Papa cognoverat ex-
omunicatum. Cui ſi adhæreret ſuam contaminaret conſcientiam: ſi
ontradiceret Moguntinam cui præerat deſolationi videretur expoſuiſſe
ccleſiam. Unde Papa Innocentius fidem & devotionem illius erga Ro-
anam Eccleſiam collaudans quo modo abſentandi ſe à Regno cauſam
deretur habere legitimam Legatum Apoſtolicæ Sedis eum in Ungariam
eſtinavit, ut pacem inter diſſidentes fratres Hemmeradum & Andream,
ui pro Regno contendebant ſuâ induſtriâ reformaret. Qui veniens in
Ungariam diſſentientes reduxit ad concordiam, & largiente Domino
acem toti Regno, quod videbatur prope interitum, reſtituit. Eodem
itur anno Conradus præfatus Moguntinæ Sedis Archiepiſcopus, factâ
ter fratres duos pace de Regno Ungariæ diſſidentes, cum ad Eccleſiam
am rediret Domino vocante in itinere graviter infirmari cœpit, &
orbo creſcente in quodam oppido Latavienſis Diœceſis in Ducatu Au-
riæ moriens ad cæleſte Regnum tranſmigravit. Cujus corpus Wolf-
erus Patavienſis Epiſcopus, celebratis religioſiſſimè defunctorum of-
cijs, ad Eccleſiam Moguntinam deſtinavit. Quo honorificè ſepulto
on parva de ſucceſſore ſubſtituendo fuit exorta turbatio. Denique
ex Philippus audiens mortuum Archiepiſcopum feſtinanter deſcendit
d Moguntiam, metuens ne fortè Ottoni conſentaneus eligeretur ſuc-
eſſor. Cum igitur dies ſtatuta adveniſſet eligendi, vota ſua Canonici
ifariam diviſerunt: Nam una pars eorum Diepoldum Wormatienſem
ntiſtitem in Archiepiſcopũ elegit, Philippo Regi conſentientem. Quod
ctum improbans pars altera Sedem Apoſtolicam compellavit dicens:
lectionem non poſſe fieri liberam in præſentia Regis Philippi, propterea
uod eligentes illi perſonam non placentem exponerentur periculo.
Inde mox de civitate Moguntina hi qui Diepoldo contradicebant cum
bi adhærentibus, clam exeuntes navi deſcenderunt ad oppidum quod

Conradus Archiepiſc. Moguntinus.

Conradus Archiepiſc. in Ungariã mittitur.

Conradus Archiepiſc. Moguntin⁹ obijt.

Duo in diſcordia fuerunt electi.

Sifridus apud Bingen eligitur.

Bingen dicitur, per alveum Rheni ubi ſine metu Regis congregati Sifridum majoris Eccleſiæ Præpoſitum contra Diepoldum in Archiepiſcopum Moguntinum unanimiter elegerunt. Quod audiens Diepoldus cum magno exercitu Philippi Regis deſcendit ad Bingen Sifridum cum ſuis inde fugavit & oppidum cæpit. Mox Sifridus ad Ottonem confugiens clementer ab eo ſuſceptus eſt, & Regalibus ex more donatus, accepto poſt hæc Ottonis exercitu, memoratum oppidum Bingen obſidione cinxit, & tandem in ſuam poteſtatem recepit ex parte Diepoldi captis plurimis, ipſo etiam vix per fugam elapſo cum paucis. Cujus diſſenſionis turbatio multa Eccleſiæ Moguntinæ mala intulit, eámque graviter læſit. His diebus Papa Innocentius Guidonem Prænestinum Epiſcopum pro diverſis Eccleſiæ negotijs Legatum miſit in Germaniam: qui de ſingulari mandato Sedis Apoſtolicæ, reprobato Diepoldo & ejus electione caſſatâ, Sifridum confirmans Moguntinæ Sedi ordinavit Archiepiſcopum: qui ordinatus Archipræſul præfuit annis xxv. ſed quamdiu Philippus Rex fuit in humanis nec Moguntiam intrare potuit, nec adminiſtrationem Pontificatûs obtinuit. Item his temporibus Adolphus Colonienſium Archiepiſcopus, Ottone quem elegerat in Regem & manibus ſuis coronaverat, ut ſuprà diximus, deſerto, ad Philippum ſe contulit & in gratiam ab eo ſuſceptus partes ejus ſecutus eſt, & contra Ottonem conſtantiſſimè quoad vixit defenſavit, quæ mentis ejus mutatio, quantum Innocentio Papæ diſplicuerit, non diu poſtea in ſua depoſitione expertus fuit: de quibus omnibus ſuo loco per ordinem inferiùs mentionem faciemus.

Diepoldus fugavit Sifridum.

Sifridus confirmatur à Papa.

Archiepiſc. Colonienſ. adhæret Philippo.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato Conradus Comes de Zolre Burgrafius in Nurenberg in præſentia Regis Ottonis conſtitutus, caſtrum Rietburg quod ab Eccleſia Spirenſi tenuit in feudali beneficio, in manus Conradi Spirenſis Epiſcopi liberum reſtituit: & ejus Eccleſiæ totum reſinagvit.

Rietburg Caſtrum Eccleſiæ Spir. datur.

Hoc ipſo anno muri civitatis Moguntinæ, quos Fridericus Imperator I. propter necem Conradi Archiepiſcopi quondam dejecerat, ſicut dictum eſt anno Manegoldi Abbatis VI. jubente Philippo reformantur.

Muri Moguntinenſ. reædificantur.

Anno prænotato multi Principes, Epiſcopi, Duces, Comites, Nobiles & ignobiles in magna multitudine ad terram Sanctam ultra mare profecti ſunt in ſubſidium Chriſtianorum, qui anno priore illò tranſierant ad recuperandum ſepulchrum Domini, quod Saraceni, ut ſuprà diximus, occupaverant; per totum quippe orbem Chriſtianorum Innocentius Papa III. crucem eodem tempore contra infideles prædicari mandaverat. Unde innumerabilis hominum multitudo utriuſque ſexûs, divites & pauperes, clauſtrales quoque Abbates, Monachi & Moniales divino ſpiritu compuncti, in remiſſionem peccatorum ſuorum arduum & durum peregrinationis laborem ad Hieroſolymitanum iter pro Chriſto ſubierunt. Inter quos fuit zelo devotionis non ultimus Bertholdus de Novocaſtro vulgariter Neuenburg in Briſgavio Argentinæ Diœceſis, qui acceptâ pecuniâ comitatum ſuum cum omnibus attinentijs ejus Eccleſiæ Argentinenſi vendidit & tradidit in perpetuam poſſeſſionem: ipſe autem cum unico filio ſuo & familia multa Hieroſolymam profectus eſt, & ibidem in militia Domini noſtri Jesu Chriſti uſque ad mortem devotiſſimè perſeveravit: coronam ſine dubio fœlicitatis æternæ in cœlo conſecutus.

Peſſagium multorum ad Hieruſalem.

Bertholdus Comes noviCaſtrum.

Digitized by Google

us. Cujus exemplo & alij complures provocati nobiles & ignobiles prædia ſua pro pecunia commutantes ad terram Sanctam cum uxoribus & liberis tranſierunt, in obſequio Salvatoris fidelium uſque ad mortem permanentes.

Eodem anno moritur Otto Comes de Hôenburg Alſaticus in civitate Burgundiæ Biſuntina cum honore ſepultus. Hic Gubernator citerioris Burgundiæ conſtitutus ab Imperatore quondam Fridericol. juſtitiam maximè coluit, pacem tenuit, & pauperes ab omni violentia & oppreſſione potentium cuncto tempore defenſavit: unde ab incolis terræ maximo honore, & non ſine multorum lachrymis in terram ſepultus, ut pater patriæ, quamvis alienigena, deploratus fuit. Otto Comes de Hoenberg Rector Burgundiæ obijt.

Hoc ipſo anno prænotato Lutholdus Epiſcopus Baſilienſis, Raldevinus Comes Flandriæ, Adelbertus Comes de Spanheim & plures alij Principes Germaniæ, unà cum Gallicanis Comitibus multis profecturi ad terram Sanctam in ſubſidium Chriſtianorum per Græciam iter facere inſtituerunt. Eo tempore quidam tyrannus Imperium Conſtantinopolitanum legitimis Imperatoribus aut occiſis aut in carcerem retruſis, tenebat: cum ergo noſtri perveniſſent ad Conſtantinopolim, filium captivi & exoculati Imperatoris, qui ad Philippum Regem Germanorũ & ſororem ſuam fugerat, habentes in comitatu, urbem capiunt & fugato tyranno captivum Imperatorem educunt de carcere: qui cùm cæcus eſſet, filium ejus, quem abduxerant Imperatorem faciunt, qui non diu poſtea in bello fuit occiſus. Quo mortuo Raldeuinus Flandriæ Comes omnium Principum conſenſu Imperator Conſtantinopolitanus factus eſt, & imperavit VII. annis. Quo procurante Græcorum Eccleſia Romanæ ſe authoritati ſubdidit, & primatum univerſalis convocationis Chriſtianorum Papæ Innocentio & ejus Sedi debitum recognovit. Raldeuinus verò Imperator Græcorum factus cupiens Germanicæ nationis homines plures habere ſecum, quorum fide & conſtantiâ levitas coerceretur Græcorum: propoſitis muneribus per nuntios & literas multos in brevi congregavit. Conſtantinopolis capitur à noſtris. Raldevinus fit Imperator Græcorum.

Anno item prænotato ſancta Cunegundis Virgo, D. Henrici Imperatoris quondam ejus nominis II. æſtimata conjux, Sifridi Comitis Palatini Ciſrhenani filia, per Innocentium Papam III. canonizata catalogo inſcribitur Sanctorum, anno ab ejus tranſitu ferme CLXX. cujus feſtum V. Nonas Martij colitur. S. Cunegundis canonizatur.

Anno quoque præſcripto XV. Calend. Decembris obijt Hugo ex Priore de Witſaq in Anglia Carthuſianæ Religionis, Epiſcopus Linconienſis; vir in divinis ſcripturis doctiſſimus, Miniſter Chriſti fidelis devotus & Sanctus, qui virtutum decoratus ornatu magnus coram Deo & hominibus effulſit; Epiſcopi officium operibus & bonis & ſanctis jugiter adimplevit, pro quibus æternæ fœlicitatis gaudia recepit: Chriſti Matrem ſemper intactam Virginem MARIAM, ejuſque Genitricem ſanctiſſimam Annam ſummo devotionis fervore in omni vita ſua coluit. Quorum ſuffragium ſibi affuiſſe in cunctis neceſſitatibus expertus fuit. Hugo Epiſcopus Linconienſis obijt.

MCCI.

Anno Marquardi Abbatis V. Philippus Rex magno ſuorum coadunato exercitu rurſus terras Archiepiſcopi Colonienſis invadit omnéſque Rex Philippus obſedit Coloniam.

ſibi contradicentes potenter ſubijcit, & cuncta devaſtans, uſque ad Coloniam pervenit. Urbem obſidione cingens victor tandem intravit, Archiepiſcoqum cæpit, & tam ipſum quàm cives in ſua jurare verba coëgit. Deinde ſubactâ ſibi Provinciâ illâ totâ, cum multa proſperitate ad ſuperiores Regni partes revertitur & creſcens de die in diem contra ſuos adverſarios valde roboratur. Quo ad partes Alſatiæ reverſo, Rex Otto cum magno exercitu inſecutus pervenit uſque ad imperiale oppidum Wiſenburg, ſed audiens Philippum ſibi cum valida manu ſuorum velle occurrere ulteriùs progredi timuit, ſed retracto pede in Saxoniam reverſus eſt.

Rex Otto venit ad wiſenberg

Anno prænotato circa feſtum SS. Apoſtolorum Petri & Pauli venit ad Coloniam Guido Cardinalis Præneſtinus Apoſtolicæ Sedis Legatus, qui de mandato Romani Pontificis Innocentij III. Regem Philippum publicè denunciavit excommunicatum, & omnes cum illo ſentientes. Omnibus denique ad quos vel præſentia ejus pervenire potuit vel Epiſtolæ deferri, authoritate Apoſtolicâ, & ſub excomunicationis pœna mandavit, quatenus Ottonem pro indubitato Rege ſuſciperent, & Philippum ut rebellem Eccleſiæ & hoſtem publicum refugerent. Univerſos etiam imprimis ipſos Colonienſes à fidelitate, ſubjectione & juramentis, quibus Philippo fuerant obnoxij, confeſtim abſolvit. Ibi tunc primùm Sifridus Moguntinus electus in Sabbato Quatuor Temporum menſis Septembris ab eodem Legato Presbyter fuit ordinatus, ac Dominicâ ſequenti in Archiepiſcopum conſecratus, ac deinde cum literis commendatitijs tam ipſius Cardinalis, quàm Regis Ottonis ad Papam Innocentium Romam directus pallij honore donatus eſt. Verumtamen quamdiu vixit Rex Philippus ad quietam poſſeſſionem Moguntinæ Eccleſiæ, ut ſuprà diximus, pervenire non potuit.

Rex Philip. p' excomunicatus denuntiatur.

Sifridus Mogntin' ordinatur Archiepiſc.

Eodem anno Rex Philippus magnum Principum & Epiſcoporum átque Nobilium ſibi faventium conventum habuit in Babenbergenſi civitate Francorum Orientalium, ad cujus Imperium multi Pontifices, Abbates, Duces, Marchiones, Comites & Nobiles convenerunt. Quibus cum Rege Philippo in eadem urbe perſeverantibus & negotia Regni ex more tractantibus, oſſa Sanctorum Henrici Imperatoris & Cunegundis Imperatricis de terra levata ſunt, infinitis ſtupendíſque miraculis coruſcârunt. Ubi innumerabilis multitudo fidelium utriuſque ſexûs hominũ etiam de remotioribus locis convenit, quæ Dominum Jeſum in Sanctis ſuis noviter canonizatis collaudavit.

Rex Philippus curiam habuit in Bamberg.

Corpora S. Henrici & Cunegundis de terra levantur.

His temporibus ſanctus Dominicus Hiſpanus ex oppido ſeu pago, qui dicitur Calaroga, oriundus, vir multarum virtutum Ordinem fratrum Prædicatorum inſtituit, quem Innocentius Papa confirmavit.

Ordinis Prædicatorum initiũ.

Claruit his quoque temporibus Cyrillus Presbyter & Monachus Montis Carmeli in partibus tranſmarinis, natione Græcus, ejuſdémque Ordinis in terra Sancta priúſquam veniſſet in Europam tertius Prior Generalis. Vir magnæ ſanctitatis & prophetico ſpiritu illuſtris: cui Omnipotens per Angeli miniſterium plura ſecreta revelâſſe dicitur, dum argenteis tabulis divinitus ſcriptis honoratur. Scripſit ergo ex Angelica revelatione informatus de futuris prognoſticon lib. 1. qui ſic incipit: *Tempore Annorum Chriſti.* Epiſtola verò, quam ad Abbatem Joachim de Calabria

Cyrillus Prior Generalis Ordinis Carmelitarũ.

Digitized by Google

ria præmisit sic incipit: *Domui totius divinæ sapientiæ Abbati Joachim, &c.* Scripsit etiam de origine & progressu Ordinis sui lib. unum. Epistolas quoque plures & varios tractatus composuit, quos necdum vidimus. Adelredus quoque Abbas Cistercieusis Ordinis (cujus nomen Monasterij invenire non potui) hæc tempora tum eruditione scripturarum, tum integritate morum illustrans nimiùm reddidit clariora. Qui scripsit ad utilitatem fratrum suorum non spernendæ lectionis plura opuscula, quibus & illis mirificè profuit: & nominis sui memoriam posteris commendavit. E quibus nos vidimus opusculum viris claustralibus multùm conducibile, quod *Speculum charitatis* prænotavit lib. I. Homilias & sermones ad fratres plures composuit: & alia multa, quorum exempla ad nostræ lectionis memoriam minimè venerunt. Claruit etiam his temporibus Papias natione Lombardus homo sæcularis literaturæ non inertus doctor græcè simul & latinè peritus. Grammaticus insignis & Rhetor: qui scripsit de ordine dicendi. lib. I. Dictionarium quoque linguæ latinæ, quod ejus nomine Papiam vocant Grammatici, opus meo judicio non inutile. Alia insuper nonnulla scripsisse dicitur quæ ad nostræ lectionis notitiam hactenus non venerunt. Floruit his quoque temporibus Petrus Cantor Ecclesiæ Parisiensis in Gallia vir in divinis scripturis eruditissimus & in sæculari Philosophia non infimè doctus, qui scholæ Theologorum apud Parisios gloriosè docendo multis annis præfuit: & bonæ conversationis exemplum non minùs opere quàm sermone cunctis demonstravit. Scripsit ingenij subtilis plura opuscula: è quibus nos vidimus subjecta. Volumen unum quod prænotavit: *Verbum abbreviatum.* Aliud quoque prætitulavit: *Distinctionem.* De Sacramento quoque Altaris lib. III. De varijs miraculis sui temporis lib. I; Sermones & epistolas varias. De cæteris verò, quæ multa feruntur, nil vidimus.

Adelredus Abbas & Doctor.

Papias Grammaticus Doctor.

Petrus Cantor Parisiensis Doctor.

His etiam diebus adhuc claruit in humanis Theodoricus Abbas Monasterij S. Disibodi Præsulis in Comitatu Spanheimensi Moguntinæ Diœcesis, quod eo tempore adhuc fuit Ordinis nostri, sed postea Cisterciensibus donatum fuit, ut suo tempore dicemus: Vir doctus & multâ Religione præclarus, qui scripsit ad ædificationem fidelium nonnulla opuscula: de quibus pauca ad nostræ lectionis notitiam pervenerunt. Vidimus enim duntaxat opusculum ejus de vita & miraculis S. Hildegardis Monialis & Præpositæ Monasterij D. Ruperti Ducis juxta Bingen oppidum Ecclesiæ Moguntinæ, quod in libros quatuor partiens distinxit. Petrus Abbas Cluniacensis in Burgundia Ordinis nostri Beato Bernardo Clarevallensi contemporaneus, vir doctus & morum integritate ac vitæ sanctimoniâ præclarissimus, ingenio placidus, sermone luculentus, regularisque disciplinæ zelator præcipuus, scripsit de vita & conversatione eremitica ad petitionem cujusdam amici lib. I. Item revelationes in miracula suo tempore facta lib. II. Epistolarum ad S. Bernardum & alios diversos lib. I. Sermones & Homilias plures habuit ad fratres & varia compoſuit adhuc nobis incognita.

Theodoricus Abbas nostri Ordinis.

Petrus Abbas Cluniacensis.

Opuscula ejus.

Claruit his etiam temporibus Stephanus Anglicus Gymnasij Parisiensis quondam moderator & decus, in scripturis divinis exercitatum habens ingenium, qui scripsit super quinque libros Moysi totidem præclara volumina. In librum Josue commentariorum volumen insigne.

Stephanus Anglicus Doctor.

In ludicum lib. I. In quatuor libros Regum volumina totidem. In duodecim Prophetas minores totidem libros ſive volumina. Multa denique & alia lucubraſſe dicitur, quæ ad noſtræ lectionis notitiam necdum pervenerunt. Wernherus S. Blaſij Martyris Abbas in Nigra ſilva Conſtantienſis Diœceſis noſtri Ordinis, vir in divinis ſcripturis longo & continuo ſtudio eruditus, & ſæcularis literaturæ non ignarus, ingenio promptus, & clarus eloquio: ſcripſit ad ædificationem legentium opus præclarum, ex dictis SS. Patrum ſuper Evangelia per circulum anni quod prænotavit: *Deflorationum ſivè Decerptionum SS. Patrum.* Sermones etiam ad plures ad inſtructionem Monachorum & pleráque alia compoſuit, quibus nomen ſuum immortalitati dedit.

Wernherus Abbas S. Blaſij.

MCCII.

Anno Marquardi Abbatis VI. Indictione Romanorum quintâ, Otto Rex colloquium ſuorum Principum átque Nobilium habuit apud S. Servatium in ſuperiori Trajecto ſuper Moſam, ubi multos & varios contra Philippum & ſibi adhærentes habuêre tractatus. Ubi pro confirmatione ſuæ partis Rex Otto pacem inter Ducẽ Brabantiæ & Comitem Gelriæ reformavit: qui undecunque contractis copijs non ſine partis utriúſq; damno & incommodo jam ſe mutuò ad bellum paraverant. Eodem anno XIII. die menſis Maij, quæ fuit dies ante Domini Aſcenſionem III. terræ motus factus eſt in Syria magnus, vocéſque in aëre nimis terribiles auditæ ſunt, & timuit omnis homo magnáque pars Urbis Archonenſis cum Palatio Regis corruit; & populus interijt multus, Tyrus etiam penè omnino ſubvertitur. Archas oppidum munitiſſimum ad ſolum cum muris, turribus, & cunctis ædificijs diruitur. Tripolis quoque eodem terræ motu corruit; & multa millia hominum perierunt. De hinc ſterilitas terræ ſecuta eſt, & maxima hominum mortalitas.

Rex Otto colloquiũ ſuorum habuit.

Terræ motus civitates ſubvertit.

Anno prænotato moritur Conradus Epiſcopus Argentinenſis; cui Henricus ex Comitibus de Veringén ſucceſſit: vir bonus, religioſus & multùm devotus, amator pacis, Cleri defenſor & pauperum Advocatus pientiſſimus; qui tandem anno poſt electionem ſuam quarto vix potuit obtinere conſenſum ab Innocentio Papa, ut munus conſecrationis à Senonenſi Archiepiſcopo ſuſciperet. Cujus retardationis cauſa Rex Philippus erat, cujus ſequi partes omnino cogebatur invitus, niſi Eccleſiam ſuam & totam Alſatiam deſolationi voluiſſet exponere. Quod Innocentio Papæ non parùm diſplicuit, qui Ottoni conſentiens Philippum totis viribus tam per ſe quàm per alios quantùm potuit perſecutus fuit.

Henricus fit Epiſc. Argentin.

Hoc ipſo anno Tartari cum uxoribus & filijs ab Indiæ montibus egreſſi per vicinas provincias ingentes prædas egerunt; quibus cum tempore aſſueti, Parthos deinde petunt, & pari terrore Mediam, Aſſyriam, Perſiam, Armeniámque & Sarmatiam longo tempore pervagantes, demum circa litora Mæotidis paludis manſiones acceperunt. Hæc gens ferociſſima in maximam multitudinem brevi tempore creſcens, fuit ante hac ſub ditione unius Regis conſtituta, cui nomen erat Priamus. Qui cum eſſet potens & dives vidit eos multiplicari & in paſcuis commorari; unde fiebant divites valde: cum inter eos eſſet alienigena timuit quòd vel ſibi vel filijs aliquando fierent rebelles, conſilio igitur inito mandavit eos dividi & diſpergi per Regnum, ut conſpirandi nullam omnino invenirent

Imperij Tartarorũ initium.

Digitized by Google

ent opportunitatem. At illi mandatum Priami graviter ferentes indig-
ati ſunt exeuntéſque de Regno ejus in loca montuoſa, ubi eſſent tutiores
n unum omnes convenerunt, ſibíque de ſuis Regem eligentes proprium,
omine Cingnis virum ſapientem, probum, juſtúmq; & in armis ſtrenuum
olemniter coronârunt; qui congregans infinitam multitudinem Tar-
arorum ſuper eos potenter imperavit, & multa cum alijs nationibus
rælia geſſit. Poſt coronationis peracta ſolemnia nuntios miſit ad Pria-
num Regem poſtulans ſibi unam ex filiabus ſuis dari uxorem. At ille
imiùm indignatus preces ejus arrogganter contempſit, vocans eum ſer-
um fugitivum; minabatur ſe gravem de illius temeritate ſumpturum
ltionem, nuntióſque injurijs & contumelijs affectos adeum remiſit. Qui-
us Cingnis Rex novus Tartarorum auditis iratus eſt valde, & cogitans in
nimo ſuo magnam contra Priamum exercere vindictam, maximum
uorum congregavit exercitum: & paravit ſe contra illum potenter ad
ellum. Convocatis verò Magis & Aſtrologis ſuis, ſciſcitabatur ab eis
m finem eſſet in bello habiturus & quis victor evaderet. Qui arundi-
em per medium ſcindentes in duas partes æquales diviſerunt; in qua-
um altera nomen Priami, in altera verò Cingnis deſcripſerunt dicentes ad
Regem: conſidera has partes, & illa, quæ nobis conjurantibus ſuper
liam nullo contingente aſcenderit; illius Rex victoriam obtinebit. In-
antatione itáque Magorum peractâ, particula, quæ nomen Cingnis con-
inebat inſcriptum, nullo movente ſuper aliam quæ Priami dicebatur,
ſcendit: & victoriam Tartaris futuram oſtendit. Factum eſt anno
Conradi II. Abbatis undecimo, Dominicæ verò Nativitatis MCLXXXVII.
ndictione quintâ.

Cingnis primus Rex Tartarorum.

Cingnis Rex filiam petit Priami.

Priamus noluit poſtulata cõcedere.

Victoriam Regi Magi promittunt.

Cingnis itaque Rex I. Tartarorum jam de victoria certus bellum
ontra Priamum adoritur, ipſum ſuperans interfecit & omne illius Re-
num ſuo dominio in paucis annis totaliter ſubjecit. Vixit autem Rex
Cingnis poſtquam Priamum devicerat annis VII. & multa prælia gerens
um victoria, in magna gratia & amore Tartarorum propter probita-
em & juſtitiam, quam tenebat, & poſtea mortuus eſt, & in quodam
nonte altiſſimo ſepultus eſt: cum hominibus emptitijs & ſervis, quos
Tartari ejus amore occiderunt, æſtimantes quod ei obſequium exhibi-
uri ſint mortuo in vita futura.

Cingnis Rex Tartarorum ſuperat Priamum.

Poſt hunc regnavit Mangu Chaan ſub quo Tartari primùm fines
uos egreſſi ſunt Aſſyriam, & alias Regiones, quas diximus pervagantes.
Quo mortuo regnavit Chyri Chaan; poſt quem Cachim Chaan, poſt
uem ſecundus Mangu Chaan; & poſt illum tertius Mangu Chaan; poſt
uem Cabhay Chaan Rex Magnus, qui Imperium Tartarorum valde
mpliavit dilatans illud in longitudine ab oriente in occidentem à
nontibus Indiæ uſque ad fines Germaniæ per milliaria M. & CCC. Qui
nortuus cum primo Rege Cingnis & alijs in eadem monte, qui dicitur
Altayn, ſepultus eſt: cui Ergovil Chaan in Imperio ſucceſſit.

Succeſſio Regum Tartarorũ.

MCCIII.

Anno Marquardi Abbatis VII. in die S. Nicolai Pontificis Conra-
us Epiſcopus Herbipolenſis juſtitiæ cultor & executor infatigabilis, &
b hoc impijs & ſceleratis hominibus odioſus, à Bodone & Henrico mi-
tibus, altero de Ravensburg, altero verò de caſtro Reinſtain, in platea pu-
bilca

Conradus Epiſc. Herbipol. occiditur.

blica memoratæ civitatis crudeliter occiſus eſt. Conrado venerabili Pontifice mortuo atque ſepulto, Magiſter Henricus Doctor Pariſienſis natione Francus Orientalis in Pontificatu Herbipolenſi Eccleſiæ ſucceſſit; & præfuit annis IV. menſibus VII. diebus IX. Hic de humili proſapia ortus, in pueritia ſua ad literas à parentibus poſitus fuit: qui totum deſiderium ſuum ad ſcientiam ſcripturarum applicuit, & cum tempore in omni genere eruditionis doctiſſimus evaſit. Doctor tandem ſacræ Scripturæ promotus, in Gymnaſio Pariſiorum apud Gallos Theologorum ſcholæ multo tempore præfuit: & plures in ea facultate diſcipulos egregios informavit. Poſt hæc reverſus in patriam memoratæ Eccleſiæ Canonicus & Scholaſticus factus eſt, & poſtremò Epiſcopus. Fuit autem vir undecúnque doctiſſimus, & non minùs vitæ merito quàm eruditione ſcripturarum reverendus. Hunc homines elatione & ſuperbiâ pleni, qui mundana ſapiunt, & carnis ſpurca ſecuti caſei agnomine per deſpectum notantes: Biſchoff Käß vnd Brodt vulgariter nuncupabant, propterea quod vel caſeum habebat in delicijs, vel de humili ac paupere mendico ſcholari creverat in Principem. Porrò crudeliſſimi paricidæ memorati, peracto ſcelere, mox, quos habebant ad manum, aſſenſis caballis de civitate fugerunt. Qui tandem pœnitentiâ ducti, Bodo videlicet & Ravensburg miles & Henricus de Reinſtain ejus Vaſallus, cum ſervitoribus ſuis Heroldo & Conrado Romam profecti biennio poſt factum elapſo: gravem ab Innocentio Papa III. ſed neceſſariam & pro demeritis dignam pœnitentiam ſuſceperunt, cujus modus & forma in literis ejuſdem Pontificis pleniùs exprimuntur: quarum exemplar his libuit annectere.

Henricus fit Epiſc. Herbipol.

Quare dictus fuerit caſeus.

Interfectores Epiſc. pro pœnitentia Romam vadunt.

Innocentius Epiſcopus ſervus ſervorum DEI univerſis Chriſti fidelibus has literas inſpecturis ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Quàm excerabile facinus & piaculare flagitium perpetraverint, qui auſu temerario atque ſacrilego manus impias in Chriſtum Domini nequiter injecerunt, bonæ memoriæ Conradum Herbipolenſem Epiſcopum, Imperialis aulæ Cancellarium crudeliter occidentes flere potiùs libet quàm referre. Verùm cum divina pietas humanam impietatem excedat, & miſerationibus Domini miſeria hominum comparari non poſſint: cum nolit Dominus mortem peccatoris, ſed magis ut convertatur & vivat, utpote qui patiens & multùm miſericors eſt & præſtabilis ſuper malitia: Nos qui licèt indigni vices ejus exercemus in terris, ſcientes quod majus gaudium eſt Angelis ſuper uno peccatore pœnitentiam agente quàm ſuper nonaginta novem juſtos, qui non indigent pœnitentiâ, quantumcumque deliquerint hujuſmodi homicidæ, non potuimus, nec debuimus pœnitentibus aditum veniæ denegare; cum noverimus dixiſſe Dominum per Prophetam: in quacúmq; hora peccator converſus fuerit & ingemuerit omnium iniquitatum ejus non recordabor amplius. Bodonem igitur, Henricum quóque Vaſallum ejus milites, cum Heroldo & Conrado ſervientibus ſuis ad noſtram præſentiam venientes & confitentes ſe prædictum Epiſcopum occidiſſe; cum de ſuis exceſſibus lachrymabiliter pœniterent, & humiliter poſtularent pœnitentiam à nobis pro tanti ſceleris immanitate injungi; quia pœnitentibus non eſt indulgentiæ janua præcludenda, de fratrum noſtrorum conſilio, dilecto filio Hugoni, tituli S. Martini Presbytero Cardinali, commiſimus audiendos, &c.

Exemplar Epiſtolæ Innocentij Papæ de illorum pœnitentia.

Qui confeſſione illorum auditâ, fecit eos nudos coram nobis in bracciis, tortas habentes in collo diebus aliquot in frequentia populorum aſtare, de mandato noſtro talem

Hugo Cardinalis eos audivit.

Digitized by Google

m pœnitentiam illis injunxit : ut nunquam de cætero nisi contra Saracenos vel defensionem vitæ armis utantur. Varium, griseum, ermelinum, & pannos calos non portent. Ad publica spectacula non accedant, & conjugati non conbant matrimonium post mortem uxorum, eámque quàm citò poterunt in Hielymitanam provinciam per quatuor annos ibi contra Saracenos Domino servi-. Bodo verò, qui major extitisset, tres vel duos vel unum saltem in suis exsis adducat, & donec ipsi quatuor execrabiles homicidæ iter Hierosolymitanum ipiant, sicut publicè pœnitentes, discalciati & laneis induti vestimentis, incet. Secundam, quartam, & sextam feriam, quatuor tempora, vigiliásque Sanum solemnes in pane & aqua jejunabunt. Tres in anno Quadragesimas, videliante Resurrectionem, Pentecosten, & Nativitatem Domini faciant. Carnibus nitùm in eisdem festivitatibus tribus non vescantur. Eáque die quâ prædictus scopus fuit occisus, carnes non comedant in æternum. Orationem Dominicam untent centies inter diem & noctem & genuflectiones faciant quinquaginta. ous & Sanguinem Domini nisi in ultimo articulo mortis non sumant. Cùm int ultra mare quartam & sextam feriam, Sanctorum vigilias & quatuor tem, sicut dictum est, in cibo quadragesimali jejunent. Carnes comedant die inicâ & quintâ feriâ tantùm. Orationem Dominicam dicant & genuflenes faciant prætaxatas. Quandocunque aliquam civitatem Alemannicam runt securè intrare, ad majorem Ecclesiam nudi procedant tantùm in bracciis tortam in collo & virgis in manu, & à Canonicis ejusdem Ecclesiæ recipiant diinam. Si verò quæsitum fuerit cur hoc faciant, dicant se hoc facere pro sceleris etiratione jam dicti satisfactione. Si quando fortè in civitate Herbipolensi pont esse securi, in Resurrectione, Pentecoste, Nativitate Domini ac in solemnitate ris Ecclesiæ videlicet sancti Kiliani, exeant civitatem & nudi inde cum bracciis ùm, tortam in collo & virgas deferentes in manu : & sub missæ celebratione ris, ad Ecclesiam Cathedralem accedant, & ante Episcopum & Canonicos se ernentes in terram, petant humiliter & recipiant ab eis disciplinam. Cum adde partibus redierint transmarinis ad Apostolicam Sedem accedant, recepturi ilium & mandatum. Datum Laterani XIV. Kalendas Martij Pontificatûs nostri o VI. Domini verò 1204. Amen fiat. Hugo denique Presbyter Cardinalis uli sancti Martini suprædictus, cui Papa Innocentius Pœnitentiarij suprà nicidas illos commiserat officium, literas absolutionis eorundem pſit ad memoratum Magistrum Henricum Ecclesiæ Herbipolensis ctum Antistitem quarum tenor iste est:

Tres quadragesimas faciant.

Quomodo intra Sancta jejunent.

Quomodo in Herbipoli pœniteant.

Hugo Cardinalis.

Venerabili Fratri & speciali amico Magistro Henrico DEI gratiâ Wirzburgi Electo: Hugo miseratione divinâ tituli sancti Martini Presbyter Cardinalis sincera dilectione salutem. Latores præsentium Bodonem & Henricum militem, Heroldum & Conradum servientes ad Sedem Apostolicam accedentes de mando Domini Papæ à vinculo, quo tenebantur, excommunicationis absolvimus : eósque ad vos remittimus absolutos. Quibus de mandato summi Pontificis pœnitentiam injunximus, quam ipse Dominus Papa literis Apostolicis per totam Teutoniam dabit. Quapropter Apostolicâ authoritate mandamus quatenus omnes illos eorum familijs, quos consilium, auxilium, aut favorem ad maleficium perpetrandum ipsis præstitisse inveneritis, ad Romanam Curiam absolvendos remittatis.

Exemplar Epistolæ Cardinalis ad Episc. Henricum.

Mulieres autem de illorum familijs, quæ ad scelus jam dictum consilium & favorem ipsis dederunt absolvatis, eisdem pœnitentiam secundùm qualitatem delictorum & personarum imponentes quam videritis expedire. & postea illas ad Ecclesiastica

Mulieres absolvat ipse Episc.

ſiaſtica Sacramenta, & non priùs admittatis. Valete in Domino ſemper. Datum Romæ duodecimo Kalendarum Maij.

Philippus devaſtat Thuringiã.

Anno prænotato Philippus Rex in manu ſuorum valida intravit Thuringiam contra Hermannum provincialem Comitem, quem ſermone patrio Landgravium appellamus, ejus Imperio eatenus inobedientem atque rebellem: in eo vel maximè quòd Sifrido Moguntino Archiepiſcopo adhæreret ſimul & Romano Pontifici Innocentio, recedens ab ejus fide, quam priùs juraverat. Propterea quoque redditus & proventus memoratæ Eccleſiæ Moguntinæ in Thuringia cedendes in uſus ſui hoſtis, hoc eſt, Regis Ottonis ſimul & ipſius Archiepiſcopi convertiſſet. Conſiderans autem quòd Rex Odocharus cum Bohemis & Palatinus Comes cum ſuis in magna multitudine armatorum Hermanno veniſſet in adjutorium, congredi cum eis timuit: ſed ferro & incendio conſumens omnia in circuitu, ſe cum ſuis in Erpfurdiam recluſit. Quo Comes Provincialis comperto, exercitum tam ſuum quàm auxiliariorum propiùs juſſit accedere, & Philippum Regem in oppido fortiter obſidere. Obſeſſa eſt igitur Urbs illa novem diebus.

Erpfurt obſidione vallatur.

Philippus exivit de oppido nocte.

Philippus igitur in oppido clauſus mediâ nocte cum paucis exiens ad Marchionem Miſnenſem ſe contulit, & ejus auxilium pro liberandis de obſidione militibus imploravit. Quibus oppidum fortiter defendentibus, nihil obſidentium machinamenta nocuerunt; audientes tamen Principes adverſarij Philippum non eſſe cum militibus in oppido, ſed illum ad Marchionem refugiſſe, obſidionem, quæ diebus novem duraverat, ſolverunt, ſícque milites Philippi abierunt. Interea ſupervenit Rex Otto cum ſuo exercitu & convocatis Principibus ſibi faventibus Conventum Generalem in Urbe Mersburg in menſe Auguſto celebravit. Ibi Hermannus Landgravius & Odocharus Rex Bohemorum qui à Philippo jam pridem defecerant propter excomunicationem & mandatum Innocentij Papæ, Regi confœderati ſunt, & in ejus fidem juraverunt. Aderat & Guido Prænestinus Epiſcopus Apoſtolicæ Sedis Legatus, qui Ottonem vice & nomine Innocentij Papæ in feſto ſancti Bartholomæi Apoſtoli denuo in Regem coronavit.

Otto coronatur in Mersburg.

Theodoricus Comes Hollandiæ obijt.

Anno etiam prænotato mortuus eſt Theodoricus Hollandiæ Comes, qui filium Principatûs ſui non habuit: ſed filiam duntaxat unicam reliquit, quam, patre mortuo, Comes quidam de Lo mox ſibi uxorem rapuit, & Comitatum Hollandiæ ſuæ ditioni ſubjugavit. Quod moleſtè ferens Wilhelmus frater Comitis defuncti, magnum amicorum congregavit exercitum & conſertis manibus Lohenſem Comitem de Hollandia potenter expulit, & fratris ſui filiam reduxit.

Libri Decretalium publicantur.

His temporibus Innocentius Papa III. quinque libros Decretalium compoſuit, quos legi publicè in ſcholis & Gymnaſijs omnibus mandavit: ex illo tempore facultas juridica multùm ampliata eſt, & cœperunt viri in utroque jure multiplicari doctiſſimi & varia ſcribere. E quorum numero fuere præcipui Henricus vir illuſtris & ſpectabilis, qui primùm Romæ poſtea Bononiæ leges docuit & multa in jure ſcripſit. Pileus quoque Modocenſis, qui ſcripſit de ordine judiciorum. Item Bargorotus qui & ipſe plura ſcripſit. Placentinus, ſimiliter Rofredus Beneventanus. Azo Bononienſis, Ægidius de Fucarijs. Bonaginda Aretinus, & plures-

Digitized by Google

alij cum eis, & post eos, elimata conscripserunt opuscula. Ab isto
apore & deinceps Capitulum triennale, sive generale, quod provin-
le vocamus, Abbatum Ordinis nostri cœptum est celebrari, quemad-
dum in 30. libro memorati opusculi Decretalium continetur sub Titu-
le statu Monachorum C. quod incipit, *in singulis.*

Capitulum Ordinis nostri provinciale.

MCCIV.

Anno Marquardi Abbatis VIII. cum Lupoldus, sive ut alij volunt
epoldus, Ecclesiæ Wormatiensis Episcopus, qui se, ut suprà diximus,
tra Sifridum pro Archiepiscopo Moguntino gessit, Philippo Regi
ommunicato pertinaciter adhærens, omnibus bellis interesset perso-
iter, manu suâ pugnaret ut miles, spoliaret Monasteria & Ecclesias,
rimerétque sine miseratione pauperes, & plura in Deum & homines
mmitteret mala, per literas monebatur Papæ Innocentij à tam nefan-
sceleribus desistere, & mandatis Apostolicis, ut decebat Episcopum,
militer obedire, quem monita salutis spernentem Papa tandem ex-
mmunicavit, & postremò per sententiam deposuit. Hic nimis con-
helioſus & datus in reprobum sensum plura Monasteria, & Ecclesias
spolavit ornatu, & familiares suos semper ad nefanda provocavit.
cum dicerent: Domine, non licet nobis spoliare Ecclesias, ille re-
ndebat: cum ossa mortuorum tollitis, tunc Ecclesias, & cœmeteria spo-
is. Temeraria hominis locutio, de meritis suis condignam ultionem
evasit. Depositus & excommunicatus nihil curavit, in sua pertina-
ut antea permansit. Nihilominus mortuo Rege Philippo, in displi-
iam Ottonis ad Episcopatum restitutus est.

Episcopus Wormatiensis deponitur.

Temerariũ dictum hujus Epis.

Anno prænotato in mense Julio Philippus Rex magno suorum
gregato exercitu Thuringiam denuo contra Hermannum Landgra-
m ingreditur, & in primis oppidum Wizense obsidione vallavit, &in
itionem accepit. Deinde Regem Bohemiæ Odocharum cum ma-
multitudine in auxilium Hermanno cùm Comite Palatino prope-
tem primo aspectu fugavit: omniáque per circuitum oppida & præ-
a capit, spoliat, incendit ac funditùs destruens subvertit. Videns
vinciæ Comes sui desolationem Principatûs, & quod Regis Philippi
mositatem & impetum ferre nullatenus posset, maximè quia Bohemi,
os in auxilium sui vocaverat relictis castris nocte aufugerant, animo
ctus est: acceptóque suorum consilio, pedibus Philippi Regis provol-
ur, gratiam petijt, & impetravit: sed & sua omnia illius Imperio
mili voto submisit. Post hæc Adolphum Colonienſem Archiepisco-
m ad se vocatum in oppidum Andernach juxta Rhenũ cum multa in-
stria sibi reconciliat, & ut Ducem Brabantiæ ac reliquos Lotharingiæ
obiles sibi efficiat fideles, decem millia Marcharum ei donat, & Salveld
dum ab Ecclesia Colonienſi alienatum ei restituit: ac plurima se daturũ
promisit. His promissionibus ac muneribus allectus præfatus Archi-
æsul Adolphus Sacramentum, quod dudum fecerat Ottoni par vipe-
ns, perjurium non metuens, nec sententiam excommunicationis ma-
ifaciens, circa Festum S. Martini cum Duce memorato Brabantiæ ad
m secundò venit in oppido Confluentino: ubi ambo in ejus arma ju-
ntes fidem promiserunt. Quibus ut optaverat ritè per actis, Rex Phi-
ppus cum toto suorum & noviter sibi confœderatorum exercitu de-
scendit

Rex Philippus devicit Hassones.

Hermañus Regi submittit.

Adolphus Coloniæ Archiepiſc. Philippo cõfœderatur.

Digitized by Google

Philippus coronatur Aquiſgrani.

ſcendit ad Aquaſgrani & in Eccleſia B. MARIÆ ſemper Virginis à præſcripto Archiepiſcopo magna cum ſolemnitate denuo coronatur in Regem ſub frequentia populorum.

MCCV.

Philippus denuo eligitur & coronatur.

Anno Abbatis Marquardi XI. inchoato Philippus Rex magnum conventum Principum Aquiſgrani celebravit: ubi conſilio ſuorum accepto ut libera Principibus permaneret electio ſecundùm conſuetudinem antiquitus laudabiliter obſervatam, nomen Regium, & Coronam depoſuit: & quatenus concorditer denuo eligeretur ab omnibus qui aderant petijt, & impetravit. Quem ſecundò electum Archiepiſcopus Colonienſium Adolphus, ut antea diximus, in magna ſolemnitatis pompa, unà cum uxore ſua nomine Maria Conſtantinopolitani Regis filia, congaudentibus qui aderant cunctis, denuò coronando ſublimavit.

Rex. Otto infirmatur & deſeritur

Dum hæc agerentur in Palatio Aquenſi circa Regem Philippum, Otto Rex apud Saxoniam gravi detinebatur infirmitate, & quod morbo intollerabilius videbatur omnium penè auxilio Principum fuit deſtitutus. Guido autem Prænestinus Epiſcopus qui legatione Sedis Apoſtolicæ fungebatur pro Rege Ottone cum audiſſet factum in Aquiſgrani per Adolphum Colonienſium Archiepiſcopum, ad Innocentium Papam literas mittens & nuntios de perfidia illius plenam direxit informationem. Cui Papa reſcribens Adolphum juſſit ab Archipræſulatu ſuo deponi.

Marquard⁹ Abbas moritur.

Anno prænotato Marquardus hujus Monaſterij Reverendiſſimus Abbas quartanarũ febrium graviſſimo cœpit dolore vexari. Quibus diætim creſcentibus tandem ad mortis extrema deveniens ſuſceptis SS. Eccleſiæ Sacramentis, viceſimâ die menſis Januarij in Domino quievit, ante altare S. Nicolai Epiſcopi non ſine lacrymis Fratrum ſuorum debito cum honore ſepultus: multis, ut ſupra dictum eſt, tribulationibus omni tempore ſui regiminis fuit afflictus: & magnos ab Advocato ſuo Comite Adelberto ſuſtinuit perſecutiones. Philippo námque Rege per Innocentium Papam, ut ſæpe diximus, excommunicato, Marquardus Abbas & Hirſaugiana Congregatio tota Romanæ partes Eccleſiæ in omnibus ſequebantur præceſſorum ſuorum confirmati inſtituto pariter & exemplo: qui Romanis Pontificibus ſemper obedientes, nulla ſchiſmaticorum vel excommunicatorum conſortia admiſerunt. Hac de cauſa memoratus Comes Adelbertus, qui Philippo Regi excommunicato pertinaciter adhæſit, eò magis perſequebatur Marquardum, quod neminem noverat ejus protectorem, quódque ſcierat illum Romano Pontifici conſentientem, unde factum eſt, ut Romam in propria perſona ſemel cogeretur adire crebriùs autem per nuntios & literas Dominum Apoſtolicum pulſare: quatenus paternâ miſeratione ſubveniret filijs, pro honore & obedientia Romanæ Sedis miſerabiliter afflictis.

Multa vivens ſuſtinuit adverſa.

Monachi pelluntur de Monaſterio per Comitem Adelbertũ.

Comes etenim memoratus maligni ſpiritûs inſtinctu ſeductus plurimam partem fratrum probris, & contumelijs affectam exulare à Monaſterio tempore aliquanto compulit, & loco multa damna in ſubſtantia rerum temporalium fecit. In hac miſeria fratres pane arcto & aquâ brevi alijſque pluribus incommodis afflicti ſunt, præter Deum neminem habentes conſolantem. Tandem divina miſeratio pauperes ſuos non deſeruit, ſed auctore malorum è medio ſublato, pacem orantibus

Digitized by Google

ibus dedit. Marquardus autem pacem bonam consecutus duo ambitûs lauſtralis latera vetuſtate nimiâ penè collapſa cum alijs ædificijs plurius in Monaſterio magnificè reparavit. Murum quoque ante fores Ionaſterij præclaro & inſigni opere inchoavit: quem morte præventus ɔſummare non potuit. Ambitûs duo latera inſtaurantur.

Fuit etenim vir ſanguine, moribus, ingenio, & ſapientiâ clarus, egibus & Principibus notus, qui tempore confuſi & perturbati Imperij hilippo & Ottone diſſidentibus Romanæ partes Eccleſiæ, ut verus obeientiæ filius ſemper ſecutus, impiorum tyrannidem ſuſtinuit, pro quius multimoda ſibi præmia in cœlo comparavit.

De Lutfrido hujus Monaſterij Hirſaugienſis Abbate XXII. qui præfuit annis XI. diebus XV. & varijs geſtis illius temporis.

MOrtuo Reverendiſſimo hujus Monaſterij Hirſaugienſis Abbate Marquardo, anno & die præſcriptis, ejuſque cadavere debito cum honore ac reverentia tradito Eccleſiaſticæ ſepulturæ; Prior & Conventus, ne tanquam oves ſine Paſtore dentibus terent lupi rapacis, tertium de hinc diem, hoc eſt tertiam & viceſim menſis Januarij pro novi electione Abbatis de communi conſilio tuerunt. Quo adveniente, vocatiſque intereà jure vocandis, manè nes ad locum Capitularem convenerunt, & invocatâ ex more gra- Spiritûs Sancti neceſſariiſque tractatibus præmiſſis, Lutfridum ſuæ ngregationis Monachum tandem unanimiter in ſecundum, & viceſim hujus Monaſterij Abbatem elegerunt; virum ingenio mitem, Reioſum & profectæ ætatis, qui ab eo die huic inſigni Cœnobio præfuit nis XI. & XV. diebus. Lutfridus hujus Monaſterij Abbas XXII.

Verùm quia Conradus Eccleſiæ Spirenſis Antiſtes Regi Philippo, ceſſitate compellente, fuit conſentaneus, & ob id gratiam Sedis oſtolicæ illa tempeſtate non habuit, noluit ab eo munus benedictionis cipere, quem noverat favorem ſummi Pontificis Innocentij non habere. lens ergo Prædeceſſorum ſuorum inhærere veſtigijs, qui munus bedictionis à nullo unquam receperunt ſchiſmatico, vel extra Sedis Apolicæ gratiam conſtituto; præſertim cùm Privilegium adhoc ſufficiens peant Hirſaugienſes, ad Guidonem Prænestinum Epiſcopum ſupra dim, Apoſtolicæ Sedis Legatum ſe contulit, & donum ab eo conſuebenedictionis apud Saxoniam in Lutherenſi Monaſterio ſuſcepit.

Fuit autem Lutfridus iſte homo, ſicut diximus, ingenio mitis, nquillus, atque pacificus, qui curans interna quantùm potuit, ſe à is mundi ſuperfluis prudenti ratione ſubtraxit. Noverat enim dixiſſe S. Evangelio Dominum: *Primùm quærite Regnum DEI, & omnia*, quæ ceſſaria ſunt ad præſentis vitæ ſubſtentationem, *adijcientur vobis*. Hanc mini pollicitationem continuè gerens in memoria ſtudioſiùs æterna, nporalibus præpoſuit, & vanas mundi occupationes libenter declina- Quæ per alios expedire potuit, non ſibi ſed alijs commiſit. Lutfridus à Legato benedicitur.

Oriundus fuit ex Francia Orientali, honeſtis liberiſq; parentibus procreatus;

Digitized by Google

Lutfridus fuit patriâ Francus.

creatus; qui puer ad literas poſitus cum ætatis incremento ſcientiâ quoq; hauſit ſcripturarum. Factus deinde profectior ætate, cum ſe moriturum aliquando minimè dubitaret, judicium Dei cœpit ſalubri timore in mundo ſæpius cogitare. Divinâ igitur miſeratione præventus, mundum cum ſuis oblectamentis pro Chriſti amore tandem deſeruit, & in hoc Hirſaugienſi Cœnobio habitum Monaſticum ſuſcepit, ſub Conrado ejus nominis II. Abbate. Qui Monachus factus in medio fratrum ſine querela converſatus eſt, probatúſque in omnibus & per diverſa officia Monachorum fidelis inventus, onus curæ Paſtoralis poſtremò, ſicut diximus, omnium conſenſu obtinuit: utilitérque miniſtravit.

Lutfridus fit hîc Monachus.

Archiepiſc. Colon. excommunicatur.

Anno prænotato Dominicæ Nativitatis, MCCV. qui fuit primus Lutfridi Abbatis, venerunt ad Coloniam Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus & alius quidam Epiſcopus Cameracenſis ab Innocentio Papa III. Commiſſarij & Judices conſtituti, qui in majori Eccleſia S. Petri coram omni Clero & magna Populi multitudine Adolphum memoratæ Eccleſiæ Archiepiſcopum, à prædicto Romano Pontifice excommunicatum publicè denunciaverunt; propterea, quod Regem Ottonem deſeruit; & Philippo contra Sedis Apoſtolicæ decretum, & juramentum fidelitatis, quod Ottoni priùs fecerat, adhæſit.

Singulis diebus feſtis denunciatur.

Denuntiatione hujuſmodi ſententiæ per eos factâ, omnibus & ſingulis Eccleſiarum Rectoribus in dicta civitate per obedientiæ virtutem mandaverunt, quatenus ipſum Adolphum per omnes tam Conventuales, quàm Parochiales Eccleſias, ſingulis diebus Dominicis, & feſtis publicè denuntiarent anathematis vinculo innodatum.

Sententia depoſitionis & excommunicationis.

Hoc etiam ſententia ſumma continebat, ut ſi Adolphus Archiepiſcpus intra unius menſis ſpatium poſt denunciationem hujuſmodi factam, ad ſatisfaciendum ſummo Pontifici, ſe ad iter versùs curiam Romanam non diſponeret: officio mox Pontificali deſtitueretur per diffinitivam Comiſſariorum ſententiam: & alius in locum ejus ordinaretur Archiepiſcopus per liberam electionem Canonicorum ipſius Eccleſiæ.

Adolphus deponitur ab Epiſc.

Verùm Adolpho in ſua ſententia, nè dicam pertinacia perſeverante, & comminationem ſimul & cenſuras Romani Pontificis contemnente, memorati Comiſſarij denuo in majori Eccleſia S. Petri Apoſtoli apud Coloniam convenientes, coram Clero & populo in præſentia quoq; Regis Ottonis anno prænotato in feſtivitate Sanctorum Martyrum Gervaſij & Prothaſij, quæ fuit XIX. dies menſis Junij, Adolphum per ſententiam diffinitivam, authoritate Domini Papæ Innocentij III. ab omni officio & dignitate Pontificali depoſuerunt, Canonicis, ut alium eligant Pontificem, ſerioſiùs mandantes.

Bruno fit Archiepiſc. Colonienſ.

Qui mandatis Apoſtolicis obedientes, Brunonem ex Comitibus de Seyna Bonnenſis Eccleſiæ Præpoſitum in Archiepiſcopum unanimi concordique voluntate elegerunt: qui tamen ad plenam adminiſtrationem Epiſcopatûs quamdiu Rex Philippus fuit in humanis non pervenit. A quo etiam poſteà captus & diræ mancipatus cuſtodiæ fuit, ut ſuo loco inferiùs & tempore, largiente Domino, plenius dicemus. Adolphus verò tantam injuriam vindicare ſatagens ad Regem Philippum tunc Spiræ commorantem cum ſuis ſe contulit: conſilium pariter & auxilium contra Brunonem & cives Colonienſes imploravit.

Com-

Digitized by Google

Communi ergo Principum decreto Rex Philippus magnum con-
egavit exercitum: & poſt feſtum Nativitatis Beatæ MARIÆ ſemper
rginis Moſellæ fluenta tranſivit: atque in feſto ſancti Archangeli Mi-
aëlis Coloniam arctiſſimâ obſidione vallavit. Cernens autem quod eam
bere non poſſet, obſidionem poſt dies aliquot ſoluit: & circumducens
r regionem exercitum: non ſine contritione pauperum, Nuſſiæ oppidũ
od in deſcenſu Rheni fluminis ſex ferme à Colonia diſtat milliaribus,
ſedit, cæpit & Adolpho reſignavit. Quibus peractis, omnem pro-
nciam incendio, ferro & prædâ vaſtavit, & multas in circuitu munitio-
s vel cæpit vel deſtruxit: caſtrum quoque illud amœniſſimum Pro-
nciæ Corona dictum, quod in noſtro idiomate Landskron appellamus,
opter ejus pulchritudinem ad domandum Colonienſes ſuo tempore
riſſimum Rex ipſe conſtruxit.

Rex Philippus devaſtat Colonienſes.

Landskron à Philippo conſtruitur.

MCCVI.

Anno Lutfridi Abbatis II. moritur Henricus Epiſcopus Herbipo-
ſis anno Pontificatûs ſui v. nondum completo: cujus corpus in Eccle-
principali debita cum ſolemnitate fuit ſepultum. Hic fuit Magiſter
ræ ſcripturæ doctiſſimus, qui multo tempore cathedram Theologi-
facultatis apud Pariſienſes legendo & docendo magnificè illuſtravit:
lluminati ingenij ſui famam celebrem acquiſivit. Cui in Pontificatu
moratæ Peapolitanæ Eccleſiæ ſucceſſit Otto de Ladenburg, & præfuit
is XVI. & menſibus v. vir certè nobilis atque magnificus: qui ſingu-
ſapientiâ præditus Eccleſiæ ſatis utiliter præfuit.

Otto fit Epiſcopus Herbipol. Eccleſiæ.

Eodem anno mortuus eſt in Græcia Balduinus ex Comitibus Flan-
e Conſtantinopolitanus Imperator, Princeps per omnia Chriſtianiſ-
us, qui multa pro fidei Catholicæ defenſione prælia contra infideles
mmiſit: huic in Imperio Græcorum ſucceſſit Henricus frater ejus,
nes de Flandria & annis XI. ſtrenuè imperavit.

Henricus fit Imperator Græcorum.

Año prænotato Philippus Rex fines Colonienſium denuo ingrediens
urrente ſibi Adolpho, priore quidem anno, ſicut diximus, depoſito,
Archiepiſcopum ſe nihilominus gerente, cum Comitibus & magno
rcitu totum Epiſcopatum percurrendo ſuo pro libitu, Imperio ſuo
jugavit.

Rex Philippus iterum devaſtat Colonienſ.

Rex autem Otto & Bruno Colonienſium Archiepiſcopus in locum
poſiti Adolphi, priori anno electus & iſtic per Sifridum Moguntinum
nſecratus duobus Epiſcopis per Angliæ Regem de Britannia miſſis
antibus, cum id nemo Teutonicorum præſumeret metu Regis Philip-
intra muros Colonienſes cum ſuis ſe continebant. Qui accepto con-
o tandem cum quadringentis equitibus & duobus peditum millibus
Colonia exeuntes, cum Rege Philippo pugnare ſtatuerunt, quod eis
n ceſſit in proſperum.

Otto Rex in Colonia moratur.

Congredientes igitur hi duo Reges Otto & Philippus cum exerci-
us ſuis apud Waſſenburg, Rex Otto & ſui terga verterunt: & Philip-
Rex obtinuit campum: qui inter multos nobiles de parte Otto-
etiam Brunonem memoratum Archiepiſcopum cæpit: quem mani-
ferreis conſtrictum, captivum abduxit: & pluſquam ad anni ſpatium in
ra cuſtodia vinctum detinuit. Donec tandem interventu Principum
oluitur. Interea cives Colonienſes deteriora ſibi futura metuentes cum
vide-

Bruno Archiepiſc. in bello capitur.

Digitized by Google

viderint res ſuas in malo poſitas & ſibi totum penè adverſari Teutonicum Regnum, accepto conſilio Ducis Brabantiæ Regem Philippum Boparditæ commorantem accedunt: commiſſorum in illum veniam humiliter poſtulant: & quam optaverant gratiam cum indulgentia conſequuntur. Rex autem Philippus Conradum Spirenſen Epiſcopum poſtea deſtinavit ad Coloniam: qui Regis nomine juramentum fidelitatis à civibus cum alijs & quidem neceſſarijs cautionibus acciperet: quod totum factum eſt. Per idem tempus Otto Rex qui de bello fugiens intra muros ſe Colonienſes cum ſuis receperat, inde diſcedens intravit Saxoniam, & in oppido Brunonis vico, rebus ſuis utcunque ordinatis navigavit in Angliam: ubi ab avunculo ſuo Rege Albionis honorificè ſuſceptus, aliquanto tempore cum eo manſit. Videbat enim à ſe defluxiſſe Principes, & æmulum ſuum proſperare in omnibus: ſe autem præter nomen nihil habere in Regno. Unde latere ad tempus apud ſuos in Anglia maluit, quàm res ſimul & corpus tot periculis & diſcriminibus vitæ ſubijcere.

Rex Otto ſeceſſit in Angliam.

Anno etiam prænotato Philippus Rex Colonienſibus iterum in arma ſua compulſis, ut ſibi Regnum cognatione amicorum firmaret filiam ſuam natu majorem Regi Bohemorum dedit uxorem. Aliam verò ætate minorem filio Ducis Brabantiæ matrimoniali fœdere copulavit.

Hinc viribus non parùm auctus fortis in Regno factus eſt: in tantum ut etiam Romano Pontifici Innocentio jam eſſet ſuſpectus. Eodem quoque anno, ultimâ die menſis Februarij facta eſt circa horam fermè diei tertiam ſolis defectio, quam Ecclypſin Græci nuncupant, & multi quidem, humanum ſe caput in ſole vidiſſe, teſtabantur.

MCCVII.

Anno Lutfridi Abbatis tertio, indictione Romanorum decimâ Conradus Epiſcopus Spirenſis Eccleſiam Dominici ſepulchri in ſuburbano ejuſdem civitatis, in qua Moniales antea fuerant, cum omnibus, attinentijs & proventibus ejus Præpoſito de Denckendorff in perpetuam tradidit proprietatem & poſſeſſionem, ut monialibus, quæ tunc erant in ipsa, vitâ defunctis, aut alicubi proviſis, conventum virorum ſuæ poſſeſſionis inſtitueret; qui tamen jurisdictioni Pontificis pro tempore exiſtentis in Neometenſi Eccleſia ſubjaceret. Igitur Præpoſitus in Denckendorff locum acceptans ſui Ordinis viros in eo repoſuit, quibus Priorem ſecundùm Religionis ſuæ conſuetudinem præfecit.

Prioratus Ordinis S. ſepulchri in Spira erigitur.

Eodem anno Principes Imperij longâ Regum diſcordiâ fagitati communi inter ſe conſilio, Rege Philippo annuente, habito, miſerunt Legatos ad Romanum Pontificem Innocentium, qui pro pace laborarent duorum Regum diſſidentium. Fuerunt autem Legati Wolffgerus Aquileienſis Patriarcha, Gebhardus quoque Magdburgenſium Burgrafius, & Miniſteriales nonnulli de curia Regis Philippi. Qui aſſumptis ſecum de Cremona viris in jure peritis Romam veniunt, & Papam ut Regni jura Philippo adminiſtranda permittat multis rationibus inducunt. Verùm Papa conſtitutionem ſacis peregrinam interponit negotio, totis laborans conatibus, ut filia una Regis Philippi in uxorem nepoti ſuo deſponſaretur; futurum indubitanter exiſtimans, Tuſciam, Spoletum, atque Marchiam Anconitanam propter hujuſmodi nuptias in poteſtatem ejuſdem, ſui nepotis oportere cedere. Reſpondere legati hujus ſe rei nullam

Legati Principum Romam miſſi.

Conditionem Papa interponit.

Digitized by Google

n habere commissionem, consulere tamen Pontifici, ut aliquos mitte-
de suis in Germaniam Legatos ad Regem non judicaret indignum; se
oque pro viribus daturos operam, ut res consequatur effectum, quo-
n consilijs Papa facilem præbens consensum, Legatos suos eis conso-
t, se posse consequi matrimonium nepoti confidens, quod quærebat.
ttuntur itaque cum oratoribus Principum Apostolicæ Sedis Legati
Germanos, Hugolinus videlicet Episcopus Hostiensis, Episcopus quo-
è Veltrensis, & Leo tituli sanctæ Crucis in Hierusalem Presbyter Car-
nalis.

Legati Papæ mittuntur ad Principes.

Anno igitur prænotato circa festum S. Andreæ Apostoli Philip-
s Rex cum quibusdam Regni Principibus apud Augustam Sueviæ
bem colloquium habuit: ubi memoratus Aquileiensis Patriarcha com-
uit, & Regem super conditionibus à Papa propositis avisavit, atque
gatorum illius adventum, quos ipse prævenerat, in proximo fore præ-
tem dixit. Risêre Principes unà cum Rege Pontificis Romani petulan-
n, quod homo Christi Vicarius legem Domini sui temerare audeat.

Legati Regem accedunt in Augusta.

Venerunt Legati ad Augustam.

Interea venerunt Sedis Apostolicæ Legati ad Augustam; quibus ho-
ificè susceptis, Rex cum eis Spiram descendit: & per literas suas pu-
as Conventum Principibus apud Northusen Saxoniæ oppidum in
ximo Dominicæ Nativitatis festo celebrandum, solemniter indicit.
bus interim Neometi commanentibus multa proponuntur media pa-
sed nil erat exomni parte conveniens eorum quæ tunc ibidem fuêre
posita.

Anno igitur prænotato circa festum Dominicæ Nativitatis Rex
ippus unà cum prænotatis Apostolicæ Sedis Nuncijs atque Legatis,
a conductum Principibus apud Northusen occurrit; & solemne col-
uium celebravit. Multa ibi pro communi pace & concordia inter duos
ges instauranda Principum ac Legatorum consilio tractata sunt; & in
sententiam postremò convenerunt: ut Regis Philippi filiam unam
bebat enim plures.) Otto in uxorem duceret: cedénsque interea Re-
, quàm diu socer viveret: post ejus mortem si haberetur superstes,
è regnaret. Verùm ne matrimonium contrahendum impediret gra-
consanguinitatis, Apostolicæ Sedis pro communi pace subveniret
noritas.

In hac solemni convocatione Principum sæpe dicti Apostolicæ
lis Legati ad instantiam Regis Philippi, Adolphum depositum Colo-
nsis Ecclesiæ Archiepiscopum à vinculo excommunicationis, quo
ebatur ligatus, absolverunt, quem tamen pro satisfactione commisso-
n ad Apostolicæ Sedis examen remiserunt. Ecce quid meruit! qui Re-
xcommunicato pertinaciter adhærens, contra mandatum Apostolicæ
lis in propriam perniciem recalcitravit. Ad instantiam pariformiter
gatorum & Principum Rex Philippus Brunonem Archiepiscopum
lonienſem, quem anno priore, sicut diximus, captum vinculis man-
averat è custodia liberum dimisit; qui solutus cum dictis Legatis Ro-
m profectus Pallium & gratiam à Papa obtinuit.

Adolphus de excommunicatione absolvitur.

MCCVIII.

Anno Lutfridi Abbatis quarto Philippus Rex cum suorum exerci-
e Saxonia reversurus in Sueviam in itinere ad civitatem Babenberg
aliquan-

tulum quieturus divertit. Qui die quâdam ibidem conſiſtens ſanguinem de vena per inciſionem emiſit; & ob id jucundior factus inter nobiles hilari vultu incedens, peracto prandio pauſaturus cameram cum paucis intravit.. Quod animadvertens Otto Comes Palatinus de Wittelſpach, qui odium contra Regem occultum portabat in corde, aſſumptis ſecum Egberti Bambergenſis Epiſcopi militibus ad oſtium Cameræ Philippi Regis propiùs accedens pulſavit; qui mox, Rege nihil mali ſuſpicante, intromiſſus eſt. Introgreſſus homo perditionis cùm præter Regem & Conradum Spirenſem Epiſcopum, qui Cancellarius erat, Henricúmque Dapiferum de Walpurg, neminem adeſſe videret: gladium, quo erat accinctus, latenter extraxit; & irruens in Regem parvum vulnus in ejus collum dedit, venam illi organicam, clamore Dapiferi perterritus, abſcindens. Dapifer etenim crudele facinus intuitus cum nimio clamore cucurrit ad januam, cupiens eam occludere, ne truculentus homicida poſſet aufugere. Concuſſus pavore latro, ut Dapiferum audivit clamantem, retrorſum convertitur, vibratóque in maxillam obſtantis gladio, fores cameræ illo cadente aperit: & priuſquam ſciretur, equis de civitate cum ſuis aufugit. Quo extra Palatium proſiliente oritur ſubitò clamor, fitque ad Cameram Regiam plenus perturbatione concurſus; Rex jacet in pavimento ſanguine reſperſus: & ſpiritum jam vitæ ultimum trahit. O miſerabile ſpectaculum! ſic perit Rex Philippus, qui pacem conſecutus vitam amiſit, quam ſemper in bello ſervavit. Corpus occiſi Principis, non ſine lachrimis multorum primò in majori Eccleſia Bambergenſi fuit ſepultum; cujus oſſa poſt aliquot annos, per Fridericum Imperatorem II. ejus de fratre nepotem Spiram translata ſunt; & in majori Eccleſia cum funerali ſolemnitate inter alios Reges tumulata.

Rex Philippus à Palatino Comite interficitur.

Philippus Rex occiditur.

In quorum illatione prædicta Fridericus memoratus Rex Siciliæ Apuliæque Dux Suevorum & hæres Regni Jeruſalem, Eccleſiam Parochialem in oppido Sueviæ imperiali Eſslingen cum omnibus juſtitijs & proventibus ſuis ac jure patronatûs Eccleſiæ Spirenſi liberè donavit. Quam donationem poſtea factus Imperator II. innatam banno imperiali confirmavit. Occiſus eſt autem Rex Philippus anno Dominicæ Nativitatis præſignato, XXI. die menſis Junij. Otto verò Comes nefarius peracto ſcelere fugit ad Epiſcopum Egbertum & fratrem ejus Henricum Marchionem de Anderſee conſpirationis ſuæ conſcios & ſocios. Qui poſtmodum Ottone IV. imperante criminis ſui vindictam accepit. Nam Henricus de Kalidin Philippi Regis quondam Marſcalcus ob necem domini ſui non inſidiosè, ſed gloriosè illum non procul à Ratisbona in quadam curte ſive grangia repertum interfecit.

Eccleſia in Eſslingen datur Spirenſi.

Anno igitur prænotato poſt mortem Regis Philippi miſerabilem, Conventus Principum apud Franckenfurt factus eſt magnus, ubi Otto Saxoniæ Dux, qui diu pro Regno contra Philippum bellaverat omnium conſenſu denuo in Regem fuit electus: & annis paucis regnavit in pace: quia per Romanum Pontificem, ut ſuo dicemus loco, fuit depoſitus: & Fridericus Dux Suevorum, Henrici Imperatoris VI. quondam filius, Apuliæ ac Siciliæ Rex in locum ejus à Principibus ordinatus. Eodem anno Philippo Rege occiſo, Sifridus Moguntinæ Sedis Archiepiſcopus, qui metu illius biennio exul à patria Romæ in Eccleſia S. Sabinæ titulum

Otto Rex IV. Rex conſtituitur.

Sifridus Archiepiſc. Moguntiã venit.

Car-

Digitized by Google

rdinalatûs tenuerat, jubente Papâ Innocentio ad propriam Sedem re-
titur: ejectóque Diepoldo sive Lupoldo Wormatiensium Episcopo,
Archiepiscopatum, ut suprà diximus, invaserat, civitatem cum
ıore magno ingreditur: & tam à populo quàm à Clero cum lætitia
ipitur. Lupoldus etenim Philippi Regis potentiâ fretus Ecclesiam
guntinam, expulso Sifrido, violenter occupans multa commisit ma-
contemnens Romani Pontificis mandata omnia, & sententiam ex-
nmunicationis irridens.

Anno etiam prænotato Bruno Colonienſium Archiepiſcopus, em Romam iviſſe cum Apoſtolicis Legatis jam antea diximus, mortuo ge Philippo, qui Adolphum manutenuerat, in Germaniam cum Si- do Archiepiſcopo revertitur Moguntino: qui Coloniam ingreſſus in Sanctorum Martyrum Prothi & Hyacinthi cum honore actripudio ıus Cleri & populi ſuſcipitur. In cujus adventu pax eſt reddita provin- & latronum prædonúmque inſatiabilis multitudo procul mox fu- ur: cui omnes Eccleſiæ *Vaſalli, Comites & nobiles* terræ obedien- n conſueto ſubjectionis homagio *juraverunt. Adolphus* etiam quon- n Archiepiſcopus, *ſicut Romæ promiſerat in manus Papæ, adveniens* dientiam & ſubjectionem, *ut Papa voluit, juravit. Item anno præ-* pto circa feſtum ſancti *Martini, conventu Principum* apud Fran- nfurt durante, Conradus de Scharffeneck *Spirenſis* & Metenſis Eccle- um Epiſcopus & Philippi Regis *olim Cancellarius in* caſtrum muni- imũ Trifels ſe contulerat, metuens nimirum à facie Regis Ottonis: & venire ad ejus conſpectum voluit, nec Regalia præſentare inſignia e ſecum habuit, niſi Cancellarium ſe facturum Otto ſuum promitte- : quemadmodum Regis Philippi priùs extiterat. Quod cùm Rex olibenter admitteret, Regalia illi reſtituit inſignia: & Cancellariatûs cium, quod ambierat homo ſuperbiâ plenus, acceptavit.

Bruno Archiepiſcop. Coloniam ingreditur.

Conradus Epiſcopus Spirenſis Cancellarius.

Caſtellum Trifels fortiſſimum.

MCCIX.

Anno Lutfridi Abbatis V. Innocentius Papa III. audiens, quòd ncipes Imperij electores Ottonem concorditer ſublimâſſent in Regem, ctum laudavit; mitténſque denuo Hugonem Hoſtienſem & Leonem nctæ Crucis Cardinales ſupradictos in Germaniam Legatos, Regem Coronam Imperij Romam amicabiliter vocavit. Venientes autem partes Teutoniæ memorati Cardinales, matrimonium inter ipſum egem Ottonem & filiam quondam Regis Philippi Apoſtolicâ ſanctio- confirmârunt, pacis intuitu communis ſuper conſanguinitatis impe- imento diſpenſantes, juſtitiam miniſtrârunt poſtulantibus.

Papa Legatos miſit ad Regem.

Eodem anno Rex Otto conventum Principum apud Herbipolim rbem Francorum Orientalium ſolemnem celebravit, ubi venientes ad memoratos Apoſtolicæ Sedis Legatos cum debito honore ſuſcepit. bi quæ diximus facta ſunt: nec erit inutile denuo ſi dicantur. Sedebat n medio Principum Rex Otto throno ſublimi Cardinalium alterum à extris alterum verò à ſiniſtris habens conſedentem. Deinde ſilentibus unctis aperiens os ſuum alter Legatorum Hugo Epiſcopus Hoſtienſis, njunctum ſibi Legationis declaravit officium: contractúmque Regis um nepte matrimonium, authoritate Romani Pontificis ratificando onfirmavit. Peractis autem pro pace Regni neceſſarijs, miſſi revertuntur

Conventus Principum Herbipoli.

Digitized by Google

tur ad urbem. Poſt hæc Otto Rex Franciâ diſcedens Orientali, Sueviam, peragratis tamen priùs Rheni partibus, ingreditur: ubi magnum prædonibus ac ſceleratis incuſſit timorem; quoniam ſententiam in eos juſtitiæ quam demeruerant ſine perſonarum delectu promulgavit: omnes etenim latrones vias inſidijs obſidentes, atque prædones, quotquot invenire potuit, ſive nobiles ſive ignobiles ſine aliqua remiſſione laqueo fecit ſuſpendi.

Rex Otto prædonum perſecutor.

Anno quoque prænotato circa feſtum Epiphaniæ Domini factus eſt conventus Principum in civitate Auguſtana, in quo Rex Otto interfectorem quondam Regis Philippi, Ottonem videlicet Comitem Palatinum de Wittelſpach & Henricum Marchionem de Anderſee fratrem Epiſcopi Bambergenſis Egberti cum eorum complicibus & conjurationum ſocijs juxta legem Bavaricam de patria proſcripſit, eóſque omni beneficio dignitate & bonis cunctis per imperiale decretum privavit, & in alios transfudit.

Conventus Principum Auguſtæ.

In menſe poſt hæc Martio generale colloquium in oppido Hagenavve cum certis Principibus habuit: ubi futuram in Italos expeditionem intimavit. Inde progreſſus in Saxoniam revertitur: ubi filiam Regis Philippi ſibi deſponſatam in oppido Brunſuich, donec reverteretur ab Italia, manſuram collocavit. Interea Principes tam Eccleſiaſtici quàm mundani ad imperium Regis & ſe diſponunt, & ſuos ad iter Italicum.

Colloquiũ in Hagenaw fuit.

Anno igitur prænotato in principio menſis Julij, Rex Otto & Principes Regni convenerunt apud Auguſtam Sueviæ civitatem, & cum valido exercitu iter conceptum inſtituunt in Italiam. Conſilio igitur habito, Rex per vallem Tridenticam Triumphator in pace glorioſus intravit; omnes enim totius Lombardiæ Comites, Nobiles & civitates cum ingenti apparatu illum ſuſcipientes oppida, civitates, & munitiones Provinciæ omnes ejus Imperio ſubdiderunt: infinitam quoque pecuniâ vectigalium & tributorum à tempore Henrici Imperatoris apud illos repoſitam ei ad manus voluntariè tradiderunt. Quàm diu enim diſſenſio duravit in Regno, cenſus & annuæ ſubventiones Imperij per Italiam ubique reponebantur.

Rex Otto Romam proficiſcitur.

Regi Ottoni tributa ſoluunt Itali.

Poſt hæc ultra cum exercitu valido progrediens tandem pervenit Romam occurrente ſibi Papâ cum univerſo Clero & populo civitatis, qui magno cum honore ad Eccleſiam illum ſancti Petri duxerunt. Valde námque deſideratus Pontifici ejus videbatur adventus, & multo illum tempore præſentem videre cupiebat, cujus partes contra Philippum tanto tempore támque ſtudioſè libens fuerat proſecutus: licèt magnus hic amor in odium fuerit majus poſtea commutatus.

Rex Otto Romam cum ſuis ingreditur.

Anno igitur Domini prænotato, die menſis Octobris quartâ, quæ tunc erat Dominica poſt feſtum S Michaëlis prima, Rex Otto quartus Imperij coronã de manibus Innocentij Papæ III. Romæ in Baſilica ſancti Petri cum benedictione ſuſcepit: licèt multi ex parte Regis Gallorum Philippi hoc impedire molirentur, propter odium ipſius Ottonis. Rex etenim Gallorum memoratus partes demortui Regis Philippi contra Ottonem dum viveret ille fovebat, ſperans tali occaſione Comitem Flandriæ ſuo Imperio fore ſubjugandum. Rege autem Ottone imperiali diademate, ſicut diximus, Romæ per Innocentium Papam ſolemniter coronato,

Otto Coronam Imperij ſuſcipit.

Inter Romanos & noſtros ſeditio.

nato, factus est inter Romanos & Teutones mox alterâ die tumultus opter debitum coronationis. Concurrunt utrinque ad arma: fit bel- n atrox in quo multi fuerunt occisi, plures quoque ad mortem vulne- i: cujus indignitate facti permotus Imperator cùm in ea congregatio- , quam posterâ die fecerat, Romanorum de resarciendis damnis ra- nem exegisset (nam centum & mille suorum in illo tumultu se ami- e dicebat) insolentiæ dans locum urbe discessit.

S. Franciscus Ordinem Minorum instituit.

Claruit his temporibus in Italia S. Franciscus vir Evangelicæ per- tionis prædicator & factor omnium ferventissimus, qui Ordinem fra- m Minorum instituit: quibus brevissimam quidem, sed consummatæ rfectionis Regulam vivendi constituit, quam Honorius Papa II. po- a confirmavit. Hic sacer Ordo Minorum plures deinceps viros do- s atque sanctissimos protulit: & cum tempore per totum orbem Chri- anum valde crescens & proficiens multiplicatus est. Æstas hoc anno t tonitruis, fluminibus & imbribus valde impetuosa: hyems quoque nis dura & asperrima, quæ diutius solito duravit: unde in multis Ger- niæ locis alimenta defecerunt jumentis: & inopia diu pressit morta- : & eos maximè quibus copia defecit auri.

Æstas intemperata & Hyems dura.

MCCX.

Otto Imperator devastat Apuliam.

Anno Lutfridi Abbatis VI. cùm Otto Imperator offensus Roma- um insolentiâ, sicut diximus, Papam Innocentium de subordinatio- peracti tumultûs vehementer haberet suspectum, cupiens irrogatam vindicare contumeliam: terras Ecclesiæ Romanæ hostili peragra- incursu, nam exiens de Roma aliquamdiu Mediolani remansit: ubi issis imperialibus insignijs cum maximo favore Mediolanensium per ciam & Marchiam Anconitanam circumduxit exercitum terrásque tificis hostiliter invasit. In primis quidem Romandiolam penè to- occupavit: deinde ad Neapolitani Regni Provincias conversus eas- n suo subjugavit Imperiò. Hinc motus Papa Innocentius Ottonem, m priùs dilexit, odisse cœpit. Fuerunt, qui scriberent causam dis- sionis inter Papam & Imperatorē propter Apuliæ Regnum hanc ex- sse principalem: quòd Mechtildis filia quondam Rogerij Siciliæ Re- uxor videlicet Henrici Imperatoris VI. & mater Friderici postea II. ritura Provinciam cum filio Romano Pontifici, & per eum Ecclesiæ avit in feudum perpetuum. Quam fœminæ donationem Papa me- ratus acceptans confirmavit, in quam tamen Principum nullus con- serit: ideóque invalida censeretur. Imperator metuens dissimula- nem Imperio nocituram, Papæ constanter restitit: Capuam & alias nitiones plurimas in Regno sæpe dicto per potentiam suo Imperio jecit. Quamobrem à Pontifice primò quidem per literas & nuncios restitutionem ablatorum monitus est, deinde non advertens scripta nentis excomunicatus: & postremò in Concilio Præsulum Romæ ito ab Imperio per sententiam depositus: & Fridericus, ut suo dice- s ordine, contra eum electus.

Inter Papam & Imperatorem dissensio.

Otto Imperator excomunicatur & deponitur.

MCCXI.

Anno Lutfridi Abbatis VII. Indictione Romanorum XIV. Otto Im- ator prosperis utens successibus totam Apuliam & Calabriam suo im- io subjecit, oppida & civitates in deditionem accepit, castella & mu- nitiones

Digitized by Google

nitiones ſuis militibus cõmiſit: & Fridericum Apuliæ Sicilíæque Regem Henrici Imperatoris VI. filium exterminare penitus cogitavit. Unde Papa Innocentius per literas Archiepiſcopo Moguntinenſium Sifrido mandavit: quatenus Ottonem excommunicatum & ab Imperio depoſitum per totum Regnum Teutonicum publicè & in omnibus civitatibus denunciaret: quod & factum eſt. Quibus auditis Henricus Comes Palatinus Rheni, Dux quoque Brabantiæ & alij Principes, Comites, Barones, Nobiles, cum civitatibus, qui partes tuebantur Ottonis, magno ſuorum coadunato exercitu circa feſtum S. Michaëlis Archangeli contra Sifridum Archiepiſcopum procedentes ejus Epiſcopatum hoſtiliter invadunt: totámque Eccleſiæ Moguntinæ ditionem incendio & rapinâ crudeliter vaſtantes: nihílque præter civitates & caſtella munita intactum relinquentes, villas incendio deſtruxerunt, Monaſteria, Eccleſias, & quælibet loca Diœceſis rapinis expoſita ſine miſericordia ſpoliârunt, nulli omnino loco parcentes. Archiepiſcopus autem Sifridus, qui omnia hæc mala propter Apoſtolicæ Sedis reverentiam, honorem, & obedientiam fideli conſtantiâ ſufferebat, cùm incurſantibus ex æquo non poſſet reſiſtere: coactus eſt cum patientia tolerare. Et quia nuſquam tuta fides, nemini ſuorum audebat confidere: utile ſibi viſum eſt ad tempus iram furentium declinare. Seceſſit ergo in partes Thuringiæ: & apud Hermannum Provinciæ Comitem cum Romana Eccleſia fideliter ſentientem manſit.

Eccleſia Moguntina tribulatur.

Archiepiſc. fugit in Thuringiam.

Anno etiam prænotato Imperator Otto intelligens Romani Pontificis ſententiam tam excommunicationis quàm depoſitionis ab Imperio contra ſe per totam Germaniam eſſe publicè denunciatam, & veritus ne quis novus in Regno tumultus contra ſe oriretur in abſentia, relictâ Italiâ, in Teutoniam reverſus eſt. Qui Regnum invenit perturbationibus plenum, & multos ab ejus fidelitate receſſiſſe. Papa námque Innocentius, qui illum publicum Eccleſiæ hoſtem declaraverat, & ob id depoſitum ab Imperio pronunciavit, Prælatos omnes Eccleſiæ Regníque proceres & Imperio ſubjectos à juramento fidelitatis & obedientiæ, quo illi tenebantur obſtricti, abſolvit, mandans omnibus & ſingulis ſub horribilibus pœnis cenſuram, ne quis Imperatorem illum deinceps nominare præſumeret.

Imperator de Italia revertitur.

Omnes à fidelitate ejus abſolvuntur.

MCCXII.

Anno Lutfridi Abbatis VIII. Imperator Otto, licèt abrogatus per Papam, nihilominus ſe gerens Imperatorem, circa Feſtum Pentecoſtes conventum Principum partes ejus ſequentium in oppido Nürnberg celebravit: in quo multiplices contra Romanum Pontificem querelas depoſuit, & quàm injuſtè ab illo infectaretur, expoſuit: Ad vos, *inquit*, pertinet ô Principes Teutonici diſpoſitio regni: veſtrum eſt Regem ex vobis, quem volveritis, eligere: veſtríque juris eſſe fatemur, non Romani Pontificis, Imperatorem creare ſimul & deſtituere. Jus igitur veſtrũ defendite: & unà nobiſcum deſtructorem Imperij deſerite, aut ſi diſſimulando Imperatoris depoſitionem permiſeritis: brevi de veſtra poteſtate actũ ſcietis. His atque ſimilibus Otto Imperator ſermonibus animos quorundam Principum ſibi conciliavit, quamvis in finem non perſeveraverit. Congregato poſt hæc magno ſuorum exercitu Imperator memoratus Otto expeditionem movit in Thuringiam adverſùs Hermannum Land-

Conventus Regis & Principum apud Nürnberg.

Imperator devaſtat. Thuringiam.

Digitized by Google

ndtgravium, qui cum Ecclesia Romana fideliter sentiens ab ejus se fi- subtraxerat, & in primis quidem duas illius munitiones fortissimas tenburg & Salzungen cepit, ac funditus destruxit. Inde progrediens pidum Wizense obsidione vallavit: quod etiam præter arcem capiens, nili furore subvertit: ibi tunc primùm cæpit haberi usus instrumenti llici quod vulgariter triboch nuncupatur, quoniam bombardarum usus o in tempore necdum erat inventus. Devastavit ergo Thuringiam Im- rator vastatione crudeli: & multa contra Deum & homines in pro- iam perniciem mala commisit.

Anno prænotato civitas Leodiensis ab Henrico Duce Brabantio- m in die Ascensionis Dominicæ capta est, Episcopo Huardo per fu- m lapso, in qua maxima præda & inæstimabiles divitiarum thesauri nilitibus & Scariantis cum damno multorum diripiuntur. Sed nulli percere tali loco raptores, non Ecclesiæ, non Monasterio, sed omnia æ invenire poterant sine misericordia rapientes violenter aufferebant. Leodium capitur & spoliatur miserè.

Eodem anno maxima utriusque sexûs multitudo hominum ex ni Germania, Burgundia, Gallia in unum convenientes, juvenes & es, conjugatæ simul & virgines, Monachi & Moniales crucémque au- ritate propriâ sibi assumentes, multis contradicentibus Presbyteris & dentibus viris, ad iter se Hierosolymitanum sine ordine, sine Romani ntificis vel cujusdam alterius Principis authoritate, sed propriâ præ- nptione ducti ad mare veniunt, atque transire contra Saracenos & re- erare terram Sanctam se velle magnâ voce dicebant. Cúmque ve- ent ad mare & neminem, qui eos navigio traduceret, haberent, serò rudenter se feciſſe intelligunt, atque divisi ab invicem alij fame & in- perierunt, alij rapti à pyratis venditi sunt aut in mari submersi: cæ- cum damno rerum & confusione redierunt. Concursus fit populi ad mare.

Anno etiam prænotato magna Christianorum expeditio facta est, mandato Innocentij Papæ cum prædicatione crucis contra Hæreti- Albigenses, qui Ruptarij sive Cotterelli dicebantur, in terra sancti Ægi- Ad quod negotium Lupoldus Dux Austriæ cum quibusdam Baro- us atque Comitibus magnam hominum multitudinem ex Austria, xonia, Francia Orientali & omni Germania sub se habens collectam dacter processit. Audientes Hæretici tantam contra se hominum ve- e multitudinem, alij relictis civitatibus & castris inierunt fugam: ad itatem alij Catholicæ convocationis reversi, obedientiam Apostolicæ dis Legato ad hoc negotium misso jurantes præstiterunt. Multi ex eis miserabili- ter periere- runt. Expeditio Christia- norũ con- tra Albig.

Quibus Domino largiente peractis idem Dux Lupoldus, Comes oque de Montfort, cujus principalis causa fuit contra Albigenses, & re- ui Comites cum toto exercitu fidelium contra Saracenos à Massanuto ge Marroth in Hispaniam per mare missos processerunt, ubi prælio n perfidis commisso, Christiani obtinuerunt victoriam, infinitam racenorum multitudinem occidentes, reliquis in mari submersis. Victoria fidelium contra Sa- racenos.

Eodem anno Otto Imperator IV. in oppido Saxoniæ Imperiali rthausen desponsatam sibi dudum neptem, Philippi Regis filiam duxit orem, nuptias ibidem Regio apparatu celebrans solemnes. Quartâ hinc die nova uxor subitò infirmata rebus excessit humanis: variam in- itûs sui opinionem, ne dicam suspicionem posteris relinquens: Vin- dictam Otto Im- perator nu- ptias cele- brat.

Digitized by Google

dictam omnipotentis DEI ratione duplici æſtimantibus prævaluiſſe, quòd & neptem duceret ſuam, & Eccleſiam contemneret.

Fridericus contra Ottonem eligitur.

Anno prænotato Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus, Rex quoque Bohemiæ, Archiepiſcopus Trevirenſis, Hermannus Landgravius Thuringiæ, & pleríque alij Principes cum Romano Pontifice ſentientes in unum convenientes & ad memoriam reducentes juramentum, quod olim fecerunt Friderico Henrici Imperatoris VI. filio, cùm eſſet adhuc puer infantulus, quemadmodum anno Marquardi Abbatis I. diximus, decreverunt illum, in Regem loco abrogati Ottonis aſſumere. Conſultatione itaque ex more præhabitâ Ottone abjurato; Fridericum in Regem unanimiter elegerunt; mittentes ad illum cum electionis decreto nuncios ſolemnes Henricum de Nyſen & Anſelmum de Juſtingen viros Nobiles, ſtrenuos atque prudentes cum quibuſdam alijs; quorum nuntio informatus & inſtantia perſuaſus ad capeſcendum Imperij jura quantocius veniret in Germaniam.

MCCXIII.

Fridericus II. Regnum ſumit, Electus à Papa commendatur.

Anno Lutfridi Abbatis IX. Fridericus Rex Siciliæ, & Apuliæ Henrici Imperatoris VI. ut dictum eſt, filius ex Ducibus Suevorum annos agens ætatis XX. miſſos ad ſe oratores Principum Germaniæ cum Decreto electionis ad Imperium cùm audiviſſet, diu conſentire negavit uxore ſimul & multis Siciliæ optimatibus animum ejus in aliud mutantibus. Poſtremò tamen perſuaſus dedit conſenſum, & uxore cum filio parvulo in Sicilia relictâ ſeſe ad iter cum honeſta comitiva & apparatu neceſſario in Germaniam properavit. Et primò quidem venit Romam ad Innocentium Papam, qui cum eo unum ex Cardinalibus deſtinavit Legatum ſcribens per illum, & mandans univerſis Principibus & Imperio ſubjectis, quatenus Ottone depoſito ſimul & excommunicato, ſicut diximus, relicto, Fridericum ab optimatibus Regni electum ſuſcipiant, eíque obediant, & in omnibus fideliter aſſiſtant. Itaque Fridericus Italiam cum Legato & exercitu ſuorum exiens venit per alpium loca aſperrima in Sueviam & Rhetiam Curienſem: ubi honorificè ab Epiſcopo & nobilibus terræ ſuſceptus ad Conſtantiam uſque perducitur: cui Principes Regni exercitûs copiam miſerunt.

Otto in occurſum Friderici properat.

Comperiens Otto Friderici de Apulia exitum & futurum animóque deſtinatum in Germanos adventum, ſtatuit illi tempeſtivè occurrere: & introitum ad Regnum prohibere. Coadunato igitur ſuorũ exercitu venit in Sueviam & in occurſum Friderici properans, vidit exercitum ſuum quotidie defluere, & ſe fieri paulatim infirmiorem. Unde conſiſtens in oppido Uberlingen non audebat in occurſum Friderici procedere: propterea, quod ſe vidit deſolatum. Adhuc tamen fiduciam habens in ſolo Duce de Zeringen Bertholdo deſcendit cum paucis ad imperiale oppidum Briſach eventum rei præſtolaturus ibidem: quærens ſi quovis modo copiam poſſet habere militum auxiliariorum ad reſiſtendum. Ubi dum moras ageret in præſidio, & milites ſui oppidanos rapinis & injurijs multis dietim irritarent, vinúmque ac pabula, & quidquid ad victum requirebatur quotidianum violenter diriperent, congregati turmatim incolæ ipſum cum ſuis omnibus extra oppidum potenter ejecerunt. Unde videns ſe deſolatum ab omnibus, in Saxoniam reverſus eſt, Fridericus autem de Conſtantia deſcendens auxilio multorum

Otto cum ſuis de Briſach expellitur.

Prin-

Digitized by Google

ncipum fretus civitates & oppida Imperij circa Rheni fluenta quoti- progrediens in ſuam poteſtatem accepit. Ad imperiale oppidum genavv cum perveniſſet, oppidani, qui partes Ottonis adhuc ſeque- tur, portas clauſerunt, intromittere illum recuſantes. Qui mox vi- n obſidione vallavit, & tam diu impugnavit, donec tandem expugna- , rebelléſque oppidanos in deditionem compelleret. Inde progre- ns de civitate in civitatem, ac de oppido in oppidum ab omnibus cum nore ſuſcipitur, & Rex Teutonicorum atque Romanorum à cunctis tatur, & in breve quidem tempore totum penè Regnum obtinuit: cis cum Ottone manentibus, vindictam ultione divinâ in eum procul bio exercente, qui cenſuras contempſit Eccleſiæ; qui Clerum atque uſtrales injuſtis exactionibus gravare non metuit: & ſuos milites de is Eccleſiæ remuneravit.

Hagenavv capitur à Friderico

Anno etiam prænotato Fridericus Rex cum deſcendendo per par- Rheni de Conſtantia perveniſſet ad Monguntiam, ibi aliquamdiu ſedit, magnúmque conventum Principum in feſtivitate S. Andreæ oſtoli celebravit. Ubi inter alios convenerunt Archiepiſcopi Mo- tinenſium Sifridus, Trevirorum quoque ſimul & Argentinenſis, Ba- enſis, Conſtantienſis, Spirenſis & Herbipolenſis Epiſcopi, ſed & Rex miæ, Landtgravius Thuringiæ, Coméſque Palatinus Rheni: qui nes Regi Friderico juramento fidelitatem promiſerunt.

Friderico jurant Principes Moguntiæ.

Hoc ipſo anno Lupoldus, quem nonnulli Diepoldum malè ſcri- , quondam Epiſcopus Wormatienſis in odium Philippi Regis depo- , excommunicatus, & poſtea ab Ottone pro ſcriptus, ut ſuprà dictum anno Marquardi Abbatis VIII. Sifrido Archiepiſcopo Moguntino eſiam ejus procurante, interventu Regis Friderici, Papâ Innocentio mittente, ad Sedem ſuam cunctis mirantibus reſtituitur: quod fa- n in odium Ottonis, qui illum proſcripſerat, multis eo tempore m eſt.

Lupoldus Wormatienſis reſtituitur.

Anno prænotato Fridericus Rex cum Principibus deſcendit à nguntia in Coloniam & deinde ad Palatium Imperiale Aquaſgrani n eiſdem profectus in Regem Francorum Theutonum juxta morem iquum per Brunonem, ſive ut alibi ſcribitur, Sifridum Archiepiſco- n Moguntinum unctus & coronatus eſt: regnavitque annis jam nceps non minùs triginta. Ejus prima uxor fuit Maria Regis Arragon- n filia, de qua genuit Henricum Regem Siciliæ, qui ante patrem mor- s eſt. At porrò memoratus Arragoniæ Rex hoc ipſo anno præno- o Albigenſibus hæreticis & Comiti Tholoſano eorum defenſori feren- auxilium in bello fuit occiſus à fidelibus Chriſtianis, qui cum Lupol- Duce Auſtriæ contra illos pugnaverant. Deinde præfata uxor Fri- rici Maria peperit Conradum poſtea Regem Teutonum & Romano- n, de quo ſuo loco dicemus, & mortua eſt. Poſt cujus obitum ſecun- m duxit uxorem filiam Joannis Regis Hieruſalem, de qua genuit filium mine Jordanum. Quâ etiam vitâ defunctâ duxit tertiam nomine chtildem Regis Angliæ ſororem, nuptijs in Wormatia ſolemniter ce- ratis: quæ peperit ei filios duos & totidem filias, Fridericum ſcilicet gem Tuſciæ, & Henricum Regem Lombardiæ. Agnetem quoque orem Landgravij Thuringiæ, & Conſtantiam uxorem Ludovici Land-

Rex Fridericus II. Aquiſgrani coronatur

Tres uxores Friderici II.

Digitized by Google

gravij Haſſiæ: de quibus alio loco dicemus, ex concubina verò genuit Manfredum, qui Regnum Siciliæ occupavit.

His temporibus mortuo Brunone Colonienſium Archiepiſcopo Theodoricus Præpoſitus Eccleſiæ Apoſtolorum ſucceſſit conſilio & auxilio Regis Ottonis promotus, & præfuit annis ſex: qui ut gratum ſe promotori ſuo exhiberet, partes ipſius Ottonis contra Fridericum tenuit, in grave diſpendium Colonienſis Eccleſiæ: nec Apoſtolicis obedire mandatis voluit, nec ſententias Cenſurarum timuit, ut Ottone deſerto Fridericum ſuſciperet, pro qua contumacia tandem excommunicatus, & depoſitus à Papa fuit.

Otto Epiſc. Monaſterienſis capitur.

Anno quoque prænotato contigit Ottonem Epiſcopum Monaſterienſem Regi Friderico ſecundùm præceptum Papæ conſentientem pro quibuſdam negotijs venire ad Coloniam: qui à fautoribus Ottonis Imperatoris depoſiti capitur, & Werdenam miſſus, jubente Ottone abrogato, vinculis mancipatur. Quod mox ut Sifridus Moguntinenſium Archiepiſcopus cognovit, qui legatione Apoſtolicâ fungebatur Colonienſes excommunicavit, & interdicto ſupponens civitatem, divina celebrari in ea prohibuit.

Jvanus fit Abbas in Spanheim.

Eodem anno XVI. die menſis Auguſti obijt Rupertus Abbas Monaſterij quondam mei Spanheimenſis ante gradus præsbyterij in choro ſepultus: cui ſextus in Ordine Abbatum ſucceſſit Jvanus Prior Conventûs ex villa Spanheim oriundus, filius Gotfridi militis: qui ordinatus à Sifrido Moguntienſium Archiepiſcopo præfuit annis XXXIX. menſibus III. vir bonus & virtute prudentiæ ſingularis. Hoc ipſo anno moritur Lutoldus Epiſcopus Baſilienſis, cui Walterus ſucceſſit.

Rex Gallorum devaſtat Flandriam.

Anno etiam præſcripto Philippus Rex Gallorum cum magno exercitu intravit Flandriam bellaturus cum Ferdinando Comite, ſibique illius comitatum, ut ſperabat, uſurpaturus, ſed aliter quàm putabat, accidit. Nam plurimis ſuorum captis, vulneratis & occiſis cum magno detrimento jacturáque rerum ſuarum, & confuſione in Galliam revertitur. Fridericus autem Rex favorem memorati Regis Gallorum Philippi in multis ſibi profuturum conſiderans, fœdus amicitiæ cum eo perpetuum inijt, & pacem ad invicem literis & cautionibus neceſſarijs firmârunt.

Rex fœdus cum Gallis contrahit.

MCCXIV.

Anno Lutfridi Abbatis X. Indictione Romanorum II. Otto Imperator abrogatus atque depoſitus coadunatis viribus terras Comitis Gelrenſis hoſtili animo ingreditur: quas ipſe ſimul etiam ferro devaſtans multa pauperibus incommoda intulit ac diſpendia rerum. Poſt hæc in menſe Julio idem Rex Otto cum Rege Angliæ avunculo ſuo, Ducéque Brabantinorum Henrico, Ferrando Comite Flandriæ & pleriſque alijs contra Philippum Regem Gallorum juxta Tornacum proceſſit ad bellum: ubi factâ congreſſione manibúſque conſertis Rex prænominatus Gallorum victoriam obtinuit, & multos adverſariorum occidit. Ibi Comes Flandriæ Ferrandus cùm multis nobilibus tam Lotharingiæ quàm Flandriæ captus eſt: & in Galliam miſſus apud Pariſienſem civitatem vinculis & compedibus mancipatus.

Otto ſuperatur à Rege Gallorũ.

Eodem anno Fridericus Rex cum valido ſuorum exercitu de Sue-

via

Digitized by Google

descendit ad Mosellanos: & in primis Trevirenses deinde nobiles circuitu omnes in deditionem accepit. Post hæc, Lotharingiâ in dedi-nem similiter coactâ, Metenses & Leodienses cum reliquis penè cun- Rex Fride-ricus Mo-sellanos subdit.
s civibus & oppidanis in sua verba jurare potenter cõegit. Mosam de-de fluvium transiens contra Henricum Brabantiæ Ducem direxit ercitum: qui adhuc partes abrogati sequebatur Ottonis. Verùm au-ens Regis inopinatum adventum Dux Henricus territus est, & cum Dux Bra-bantiæ Re-gi Frideri-cõ se subdit
ıtæ multitudini posse resistere imparatus diffideret: consilio suorum ehabito, in pace venienti cum paucis decrevit occurrere, & veniam eo postulare. Qui veniens gratiã supplex ab eo petijt: & sine mora im-travit. Fidelitate itáque, ut est moris, juratâ, Dux Henricus Regi Fride-o filium suum & quosdam nobiles terræ dedit obsides, & Ottonem rogatum deserens penitus deseruit.

Anno prænotato sextâ die mensis Martij stella, cometes dicta, visa . Et eodem anno frater Conradus de Marpurg Ordinis Fratrum Præ- Frater Cõ-radus de Marpurg prædicat
catorum sancti Dominici missus à Papa Innocentio prædicare & hæreti-os inquirere ex Albigensium fæcibus pullulantes apud Teutones pri-ùm cœpit, & per annos ferme viginti continuavit. Mutos interea lo-i, ut ita dixerim, necessitas fecit: qui per omne tempus illud plures de fimis rusticanisque hominibus objecto hæreseos crimine (vero an fal-so vit Deus omnipotens solus) comburi fecit. Verùm cum postea ma-us extenderet etiam in nobiles, eorum subordinatione occisus est, ut o inferiùs loco, Christo largiente, dicemus.

Eodem anno Sifridus Archiepiscopus Monguntinus Apostoli-æ Sedis Legatus Theodericum Colonienſium Archiepiscopum ex Sifridus Archiepisc. monet contumac
andato Innocentij Papæ creberrimis literis & nuntijs monuit, uatenus Ottonem abrogatum & excommunicatum desereret, ac Frideri-o Regi electo & coronato canonicè adhæreret: alioquin sciret se procul ubio pœnas & Censuras Ecclesiæ gravissimas incursurum. Qui monita ontemnens ab eodem Archiepiscopo authoritate Apostolicâ primò ex-mmunicatus est: & cum sententiam anathematis in se lectam parvipen-eret, postea mandato Innocentij Papæ tertij etiam ab Archiepiscopali gnitate deponitur. Tandem serò nimis ad mentem reversus factum sũ luit: cum omnes à se deficere paulatim & recedere vidit, quibus cre-derat. Consilio igitur accepto Romam pro impetranda gratia restitu-onis proficiscitur & diu multúmque laborans exaudiri non meretur.

MCCXV.

Anno Lutfridi Abbatis XI. Adolphus Comes de Monte cum Fri-rico Rege fideliter sentiens adunatum exercitum duxit ad fluenta Rhe- Episcopus Monasteri-ensis libe-ratur.
& castellum Werden, quod vulgari vocabulo Kaisersvverden appel-nus, obsidione vallans tandem cæpit: & Ottonem Episcopum Mona-rienſem, quem in Colonia captum & ibi vinculis mancipatum dixi-us, in manu valida liberans abire fecit.

Eodem anno Innocentius Papa III. Romæ in Ecclesia sancti Joan- Concilium Lateranen se celebra tur.
s Lateranensi Concilium centum triginta Pontificum celebravit in ense Novembri gratiâ recuperandi terram Sanctam de infidelium ma-ous. Maxima in ea Synodo Prælatorum multitudo convenit. In qua mparuit Patriarcha Constantinopolitanus, similiter & Hierosolymi-

tanus, Antiochenus autem gravi corporis valitudine infirmatus Vicarium miſit, Alexandrinus verò Saracenorum dominio ſubjectus Germanum quendam Diaconum ſuum deſtinavit Vicarium. Primates inſuper & Metropolitani Archiepiſcopi unus & ſeptuaginta interfuêre memorato Concilio, Abbatum quoque & Præpoſitorum copioſa multitudo. Legati Regis Friderici Teutonum, Francorum, Philippi quoque Gallorum, Henrici Imperatoris Græcorum, & aliorum complurium. Multa in hac Synodo pro recuperatione Hieroſolymæ tractata fuerunt: unde Papa Innocentius miſſis in omnes fines Chriſtianorum literis & nuntijs ſuis quoslibet viros doctos & idoneos crucem prædicare mandavit. Unde per diverſas provincias innumerabilis multitudo pro Chriſti amore ad liberationem terræ Sanctæ Cruce ſignabantur: inter quos fuerunt nominatim memoriæ poſteritati commendandi Principes iſti: Fridericus Rex Teutonum & Romanorum II. Henricus Brabantinorum Dux, item Dux Moraviæ, Dux de Lemburg, Dux de Ancei, Palatinus Comes de Thubingen, Marchio de Baden, Comes Loſſenſis, Comes Juliacenſis, Comes Montenſis, Comes Spanheimenſis, Comes Veldenſis, Comes Hirſutus, Comes Silveſtris, Comes Seinenſis, Comes de Naſſavve, Sifridus Archiepiſcopus Mogunrinus, Epiſcopus Leodienſis, Epiſcopus Herbipolenſis, Epiſcopus Babenbergenſis, Epiſcopus Argentinenſis, Epiſcopus Patavienſis, Epiſcopus Eichſtatenſis, & alij plures quorum Deus nomina novit, qui omnes prædicante crucem Magiſtro Joanne Scholaſtico Xantenſis Eccleſiæ mandato Innocentij Papæ ſeſe ad Chriſti militiam devoverunt.

Crux prædicatur contra Saracenos.

Multi Principes cruce ſignantur.

Anno prænotato venit ad Coloniam Theodericus Archiepiſcopus Trevirorum, qui cooperante Henrico Brabantinorum Duce juxta mandatum Apoſtolicum ſibi transmiſſum cives ad ſubjectionem Friderici Regis induxit, eóſque pace reformatâ ab excommunicatione & interdicto, quibus per annum & menſes quinque fuerant innodati propter ſuam rebellionem & captivitatem Ottonis Epiſcopi Monaſterienſis, ut ſuprà diximus, abſolvit. Concordiâ verò reformatâ idem Archiepiſcopus Trevirorum quartâ die menſis Auguſti prænotato anno Miſſam in principali Eccleſia ſancti Petri Apoſtolorum Principis in præſentia tam Cleri quàm populi cantavit. Eodem die Rex Fridericus urbem Colonienſem ingreditur, quem cives ſummo honore ſuſcipientes homagium ei ſubjectionis & fidelitatis juxta conſuetudinem jurantes præſtiterunt, qui diebus ſeptem ibi manſit.

Colonienſ. Fridericū Regem ſuſcipiunt.

Colonienſ. ab excommunicatione ſolvuntur.

Anno etiam prænotato Lutfridus, hujus Cænobij Hirſaugienſis Abbas ſæpe dictus Fridericum Regem in oppido Hagenavve conſiſtentem acceſſit, & confirmationem omnium privilegiorum per Reges & Imperatores, ſuo Monaſterio prænominato eatenus comiſſorum cum ulterioribus indultis & gratijs impetravit; quemadmodum in literis patet deſuper confectis, quæ donatæ fuerunt in memorato oppido Hagenavve Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo ducenteſimo quinto decimo, octavo iduum Julij, Indictione Romanorum tertiâ, ſicuti pateſcit in eiſdem.

Abbas Lutfridus privilegia revocat.

Eodem anno poſteaquam Theodericus Colonienſium Epiſcopus abrogatus diu multúmque apud Romanum Pontificem pro ſui reſtitutione

Theodoricus Colonienſis depoſitus.

Digitized by Google

ne frustra laborâsset nihil impetravit, sed honore vacuus & omnino ntemptus in patriam redire coactus est: Papa Colonienſibus per Apo- licas literas mandante, quatenus alium ſine mora deberent eligere. erus itáque mandatum Papæ ſuſcipiens mox ſine mora obedivit & En- lbertum, filium Comitis Montenſis majoris Eccleſiæ Præpoſitum ſibi Archiepiſcopum concorditer delegit, virum optimum, amatorem eri, pauperúmque defenſorem, & juſtitiæ cultorem infatigabilem; i ordinatus præfuit annis ferme decē: quem Fridericus Comes de Yſen- rg nepos ejus poſtea, ſicut dicemus, crudeliter interemit.

Engelbertus fit Archiepiſcopus Colonien.

Item anno præſcripto Walterus electus Eccleſiæ Baſilenſis Epiſcopus coram Papa Innocentio accuſatus, quòd non canonicè ſive regulariter intrâſſet in ovile Domini, Romam ab eodem ſummo Pontifice citus fuit. Qui veniens ad examen Apoſtolicæ diſcuſſionis cum ſe de Simonia & alijs objectis criminibus expurgare legitimè non poſſet, à Pontificatu ſuo, quem perperam uſurpaverat, depoſitus eſt; & Henricus brogatus.

Walterus Epiſcopus Baſilenſis deponitur.

His temporibus multi fuerunt in occulto hæretici, qui varios contra Eccleſiaſticam authoritatem profitebantur errores; qui Albigenſium quaces facti, Germaniam, Italiam, & Galliam in locis pluribus fœdarunt. Contra quos Apoſtolica Sedes inquiſitores varios deputavit, è uibus apud Germanos frater Conradus de Marpurg Ordinis ſancti Dominici, de quo ſuprà diximus anno proximo præcedente, plures fecit ne cremari. Nam in civitate Argentinenſi hoc anno non minùs quàm ctoginta numero comprehenſi ſunt, quos memoratus frater judicio ferri candentis examinare contra prohibitionem Canonis publicè conſueit; & in quos ferrum aduſſit, mox ignibus tradidit. Unde pauciſſimis xceptis, omnes qui coram eo ſemel accuſati fuiſſent, & per judicium rri candentis examinati, videbantur illum plures damnaviſſe innoentes, dum candens ferrum à peccatis nullum reperiret alienum, quem xercere non poſſet, etiamſi hæreſis crimine carerent.

Multorum in diverſis locis Hæreticorū combuſtio.

Varia de F. Conrado opinio.

MCCXVI.

Hoc anno Lutfridus Abbas hujus Monaſterij Hirſaugienſis XXII nio gravatus & morbo dyſenteriæ correptus, poſt multos labores, quius Congregationi ſuæ utiliter præfuit annis XI. & XV. diebus, tandem cum omino in æternum quieturus ab hac mortalium peregrinatione deceſ, XV. die menſis Februarij, anno ætatis LXIX. plenè exacto, indictione . vir bonus & manſuetus, quippe qui tam in Monachatu ſuo quàm in ælatura cum ſubditis ſibi Monachis in omni pace & tranquillitate amulavit; cujus corpus non ſine lachrymis filiorum in medio prædeceſſorum ſuorum ſepulturam in Eccleſia Monaſterij Apoſtolorum principali honeſtam accepit.

Lutfridus Abbas moritur.

De Eberhardo hujus Monaſterij Hirſaugienſis Abbate XXIII. qui præfuit annis XV. menſibus VIII. diebus XX. & varijs geſtis.

Eberhardus ſit Abbas hujus Monaſterij XXIII.

VEnerabili Abbate Lutfrido viam univerſæ carnis Domino vocante ingreſſo atque ſepulto, dies ad electionem novi Paſtoris, XXIII. menſis Februarij ſtatuitur: ad quam fratres à Monaſterio abſentes per literas & nuntios ſecundùm conſuetudinem vocabantur. Quâ jam inſtante comparuerunt etiam, qui ad electionem erant evocati, & præmiſsâ invocatione Spiritûs Sancti de ordinatione Abbatis negotium incipitur. Ubi ſingulorum ex more ſcrutatis votis, qui dictæ electioni intereſſe debuerunt, unanimi conſenſu electus eſt Eberhardus (vel, ut alij, Everhardus) Monachus ejuſdem Congregationis, vir integerrimus, ſcientiâ & moribus clarus; qui confirmatus & ordinatus per Conradum Eccleſiæ Spirenſis Antiſtitem, præfuit annis XV. menſibus VIII. diebus XX. & jura libertatéſq; Monaſterij ſtrenuè defenſavit.

Eberhard⁹ patriâ Suevus erat.

Qui Patriâ Suevus de honeſta parentela procreatus in pueritia ſua ad ſtudium literarum ponitur: & quantùm ætate crevit ex tempore, tantùm ſucceſſivè in ſcripturis profecit intellectu ſcientiæ & eruditione. Cúmque ad legitimam perveniſſet ætatem vanas mundi curas pro Chriſti amore deſeruit, & Monaſticum ſchema in præſenti Cœnobio ſuſcepit, in quo ſine reprehenſione multis annis laudabiliter converſatus eſt: in tantum quòd omnium in ſe dilectionem provocavit. Fuit enim vir optimus & magno dignus honore, ingenio excellens, conſilio profundus, promptus & circumſpectus, ſermone tam latino quam patrio diſertus.

Eberhard⁹ Paſtor utilis.

Ordinatus autem Abbas ſe Monachis Paſtorem in omnibus exhibere utilem pro viribus ſemper curavit: ea, quæ ad morum inſtitutionem pertinent, ſecundùm Regulam SS. Patris noſtri Benedicti non minùs exemplo demonſtrans quàm verbo prædicans. Et quamvis Regularis obſervantiæ priſtinus fervor à Beatiſſimo Patre Wilhelmo in hoc Monaſterio plantatus iſto tempore nimiùm, próh pudor, in Monachis tepeſcebat, curabat tamen Abbas Eberhardus ſubjectos ſibi fratres ad puritatem Monaſticæ inſtitutionis reducere: & compellebat eos tria principalia Religionis vota maximè cuſtodire.

Eberhard⁹ diſciplinæ reſtaurator.

Tam enim diligens & ſtudioſus fuit circa ſalutem animarum & interioris vitæ cuſtodiam, ut ut ab his qui dexteritatem ejus non noviſſent, ſpiritualibus totus ſemper videretur intentus, & temporaliũ rerum, ſine quibus interiora nequeunt ſubſiſtere, aut nullam aut omnino parvam habere ſolicitudinem. Tam verò diligens & circumſpectus fuit in ordinatione rei familiaris, ut nemo putaret illum ſpiritualibus aliquando ſtudijs poſſe intendere.

Eberhard⁹ in omnibus providus.

Totus námque fuit intentus obſervantiæ Regularis diſciplinæ, totus integer atque devotus: & circa Monachorum converſationes tam ſolicitus & vigilans, ut Pater omnium veraciter & diceretur & eſſet.

Eberhard⁹ in cura animarum ſolicitus.

In cura quoque rerum temporalium diligens & multùm providus extitit: & ſubſtantiam Monaſterij temporalem non minuit ſed magnificè dilatavit. Sciebat enim vir prudentiſſimus Monachos ſine proviſione victûs & veſtitûs

in

Digitized by Google

bſervantia Monaſticæ tranquillitatis diu non poſſe ſuſtinere, & ideo vit eis omnia neceſſaria ſecundùm Regulam providere.

Magni nominis fuit & non parvæ authoritatis apud Fridericum gem II. & alios Principes Teutonici Regni, qui ſapientiam in eo & naſticæ Religionis integritatem plurimùm venerabantur. Nam anno minis ſui octavo, quemadmodum illic dicemus, confirmationem vilegiorum Monaſterij ſui cum ampliori gratia & libertate à Friderico morato Rege obtinuit, & favorem apud illum ſingularem propter ientiam ſuam, & vitæ Religioſæ meritum invenit. Magnam ſuo tem- e cum Epiſcopo Auguſtenſe pro defenſione libertatum & privilegio- n Præpoſituræ ſuæ Rothenſis litem habuit: contra quem jure tandem mphavit. Præpoſitus námque Rothenſis à primæ fundationis tem- e ſemper Abbati hujus Monaſterij Hirſaugienſis ſine medio conſue- eſſe ſubjectus: & alium ſuperiorem habuit neminem. Verùm ille quo- m & officium Præpoſiti memorati Cœnobij geſſit temporibus Eber- di Abbatis, neſcio quo ſpiritu ſeductus, ab ejus ſe obedientia cona ba- ſubtrahere: & prædictum Auguſtenſem Epiſcopum pro ſuperiore in- care. Cujus temeritatem Præpoſiti Abbas Eberhardus iniquo feren imo ſe conſtanter oppoſuit, & coram eodem Pontifice, ac toto Au- ſtenſis Eccleſiæ Capitulo per juris & juſtitiæ ſententiam glorioſè triun- avit. Nam viſis & auditis juribus & privilegijs Monaſterij Hirſau- enſis ad Præpoſituram memoratam, quæ Abbas produxit in medium: uòd præpoſitus Rothenſis non Epiſcopo, ſed Abbati ſine medio debeat ſe ſubjectus, fuit ab omnibus declaratum. Ita videtur quòd inſtitutio il- us Abbatem Hirſaugienſem ſecundùm Regulam ſolum reſpiciat: & de rdinatione ejus nullus ſe alius intromittat. Fuit autem Abbas Eberhardus rium, libertatum, privilegiorum, & rerum Monaſterij ſui defenſor cerimus: quippe qui nunquam ferre vel modicam læſionem eorundem aliquo æquanimiter potuit. Conſtans erat animo: nec facilè pote- t ab injuriantibus ſuperari: quem utpote in agendis & prudentia red- idit providum, & innata quædam religioſiſſimæ converſationis au- oritas metuendum.

Eberhardi fuit notus Principib.

Præpoſitura Rothenſis impugnatur.

Abbas Præpoſitum cõpeſcuit.

Eberhardi jurium defenſor acerrimus.

Anno prænotato, qui primus Eberhardi Abbatis extitit, mortuus t Innocentius Papa III. qui & Lotharius quondam Levita, qui libros uinque Decretalium edidit: quos Romæ in Lateranenſi Concilio pu- licavit. Scripſerat & ante Pontificatum non ſpernendæ lectionis quæ- am opuſcula: quorum mentionem fecimus anno II. Marquardi Abbatis.

Innocentius Papa III. moritur.

Iſte Innocentius Papa III. ordinem fratrum Eremitarum S. Au- uſtini confirmavit, & ſub Apoſtolicæ Sedis tutelam ſuſcepit: quem illo mpore penè extinctum & labefactum Joannes quidam Mantuanus ognomine Bonus vir ſanctiſſimæ converſationis verbo & exemplo miri- cè inſtauravit, reformavit, & auxit: qui multis annis in Flaminea & Imbria Italiæ Provincijs vitam religioſiſſimam atque ſanctiſſimam in eremo ducens, multa ſuæ Religionis Cœnobia fundavit, plurimíſque irtutibus miraculis & ſignis coruſcavit. Idem quoque Papa Innocentius rdinem Cruciferorum à B. Cyriaco Epiſcopo & Martyre olim tempori- us Conſtantini Magni Imperatoris inſtitutum: ſed poſtea per Julianum poſtatam extinctum, quippe qui eundem ſanctum virum diverſis pœ-

Ordo Fratrum S. Auguſtin.

Ordo Cruciferorum inſtauratur.

narum

narum ſupplicijs affectum Chriſti Martyrem fecit, ſuis temporibus reſuſcitavit, & in memorato Lateranenſi Concilio pro S. Crucis honore confirmavit &: hoc intentione præcipuâ contra hæreſim Albigenſium, qui varijs erroribus ſanctam conturbaverunt Eccleſiam. Innocentio Papæ mortuo ſucceſſit Honorius ejus nominis III. patriâ Romanus, & præfuit annis x. menſibus VII. diebus XIII. vir certè doctus & morum integritate ſanctiſſimus: qui Regem Fridericum II. Imperatorem coronavit, ſed poſtea excommunicatum depoſuit. Hic Papa Honorius duos novos Ordines Prædicatorum videlicet ad inſtantiam S. Dominici, & Minorum D. poſtulante Franciſco confirmavit: & ſub tutela protectionis Apoſtolicæ Sedis perpetuò ſuſcepit.

Honorius fit Papa III.

Eodem Anno Rex Fridericus ſub initium menſis Maij conventum Principum in oppido Nürnberg celebravit, & multa pro communi pace reipublicæ ibidem conſtituit. Aderat in ea convocatione Principum Apoſtolicæ Sedis Legatus nomine Petrus Cardinalis S. Potentianæ, qui Engelbertum Colonienſium electum in Archiepiſcopum ordinavit.

Conventus fit Principum.

Anno etiam prænotato Otto quondam Imperator ſuorum omniũ deſtitutus auxilio, deſertúſque penè à cunctis hominibus nimiâ mentis amaritudine anxiatus, & anxietate tabeſcens infirmari cœpit: & melancholiâ cum morbo quotidie creſcente, poſt multas tandem anguſtias mortuus eſt.

Otto Imperator moritur.

MCCXVII.

Anno Eberhardi Abbatis II. moritur Lupoldus Epiſcopus Wormatienſis, de quo Cæſarius Monachus Heiſterbacenſis in ſecunda Dialogorum ſuorum diſtinctione, capite IX. facit mentionem: improbæ converſationi illius manifeſtum perhibens teſtimonium. Poſt quem Henricus Præpoſitus S. Cyriaci in Nuhuſen prope Wormatiam filius Comitis de Saraponte ſuccedens præfuit annis XVII.

Henric⁹ fit Epiſcopus Wormatienſis.

Eodem anno Rex Andreas Ungariæ, Lupoldus quoque Dux Auſtriæ, Joannes Comes de Spanheim, Poppo Comes de Henneberg, Wilhelmus Hollandiæ Comes potentiſſimus, Georgius Comes de Wyede, Ludovicus Comes de Oetingen, & multi alij Comites, Principes, Epiſcopi, Abbates, & Nobiles cum innumerabili multitudine Cruce ſignatorum pro Hieroſolymitanæ urbis recuperatione ad Chriſti honorem tranſierunt.

Conventus Principum ad Syriam.

Anno prænotato Henricus ex Comitibus Flandriæ Conſtantinopolitanus Imperator ſine liberis moritur: poſt quem Petrus Altiſiodorenſis Comes Græcorum ſumpſit imperium, qui Romæ in Eccleſia S. Laurentij extra muros coronam Imperij de manibus Honorij Papæ III. ſuſcepit. Nonâ de hinc die poſt coronationis ſuæ peracta ſolemnia ab Urbe cum uxore & quatuor filiabus diſcedens iter versùs Conſtantinopolim inſtituit, habens in comitatu ſuo Joannem quendam de Columna Presbyterum Cardinalem Apoſtolicæ Sedis Legatum, & multos ex Gallia Nobiles. Imperavit autem annis novem, & poſtremò cum ab obſidione oppidi Dyarchi à Theodoro Epyrotarum Duce antea dolo capto diſcederet, ab eodem in montibus teterrimis pedeſter incedens captus eſt, ac per biennium carceri mancipatus, uxore interea Imperium gubernante.

Petrus fit Imperator Græcorum

Imperator idem Græcorum capitur.

MCCXVIII.

Digitized by Google

MCCXVIII.

Anno Eberhardi Abbatis III. circa Dominicam Palmarum, Lupol- Damiata capitur à Christianis
Dux Austriæ unà cum Legato Apostolico, Templarijs quoque & Ho-
talarijs, maximáque multitudine Christianorum, Salvatori nostro in
ra Sancta militantium ad fines Ægypti accedentes Damiatam, quæ
m dicebatur Heliopolis, urbem opulentissimam obsidione cinxerunt,
liquanto tempore fortiter oppugnârunt. Et in primis quidem tur-
, quæ dicebatur clavis terræ prope litus Nili fluminis munitissimam
Vigilia sancti Bartholomæi Apostoli post longam obsidionem cepe-
t. Nec diu post etiam urbem ipsam obtinuerunt; quam tamen
sus postea perdiderunt.

Eodem anno moritur Bertholdus Dux de Zeringen vir fortis & Bertholdus Dux de Zeringen.
licosus, qui multa cum adversarijs bella multoties gloriosè consum-
vit. Hic est Dux ille potentissimus, qui Philippo Regi quondam
titer adhærens, ipsum in Regno contra omnes æmulos potenter ser-
, ad quem propterea Innocentius Papa III. Decretalem monitoriam
ipsit, quæ habetur libro Decretalium 1. capit. *Venerabilem.*

Anno prænotato mare terminos transgrediens antiquos in parti- Centum millia hominum submersa.
s Frisiæ, & procul effusum in longum & latum terram circumquaque
bitò præoccupavit, villas integras, domos, Ecclesias, oppida & castel-
subvertit: & plus quàm centum hominum millia horrendo incursu
bmersit. Cæsarius Monachus in Heisterbach Colonienſis Diœcesis
opere suo miraculorum, causam hujus diluvij quandam irreverentiam
nerabili Sacramento Dominici Corporis exhibitam fuisse commemo-
t, per hominem quendam ebrium, qui pixidem cum hostijs de manu
cerdotis in terram excussit.

MCCXIX.

Anno Eberhardi Abbatis III. Fridericus Rex cum magno apparatu Fridericus coronam suscepit Imperij Romæ.
ercitus ac Principum comitantium in Italiam profectus est: veniéns que
omam circa festum S. Cæciliæ Martyris ab Honorio Papa III. coronam
perij cum magna solemnitate accepit. Qui statim Româ movens
ercitum Apuliam & Siciliam Regna paterna perlustrando visitavit: &
idquid sibi adversari posse suspicabatur, de medio sustulit: & plura
n finitimis gentibus bella strenuè commisit: verùm quia terras Roma-
Ecclesiæ subjectas ense suo terigit: mox inter ipsum & Papam Hono- Discordia fit inter Papam & Imperatorem.
n gravissima dissensio suborta fuit, quæ cum dispendio utriusque par-
multo tempore durans non paucis mortalibus causa periculi fuit.
ide postremò Imperatorem Papa excommunicavit: & suâ illum au-
oritate ab Imperio deposuit.

Eodem anno Conradus Saladini Ægyptiorum filius post captam à Hierusalē destruitur.
ristianis Damiatam Hierosolymæ retinendæ spem penitus abijciens,
ros & turres in circuitu destruxit, domos & Ecclesias penitus desola-
: ut venientes Christiani Urbem vacuam & deserram invenirent. Tur- Sepulchrū manet Dominicum.
n verò David, templumque Dominici sepulchri & Salamonis, sive
cibus fidelium inibi commanentium flexus, sive civium potentiâ deter-
ns, sive alia qualibet ex causa non destruxit.

Anno prænotato Dux Lotharingiæ, vel consentiente vel dissimu- Dux Lotharingiæ vastat Alsatiam.
te Argentinensium Episcopo, cum valido exercitu intravit Alsa-

tiam: & ſuorum injuriam, de quibuſdam oppidanis atque nobilibus vindicare ſummo deſiderio cogitabat. Diſcurrens itaque cum ſuis per regionem ſpoliavit pauperes, villáſque incendit, ac poſtea in ſua reverſus eſt.

Cœnobiũ S. Catharinæ fundatur.

His quoque temporibus Cœnobium Monialium Ciſtertienſis Ordinis in valle S. Catharinæ Virginis & Martyris haud procul à Spanheim de novo fundatur atque conſtruitur per munificentiam Udonis paſtoris in villa Mandale Archipresbyteri ruralis, ſociorúmque ſuorum Gotfridi Præpoſiti de Grutzenach, & Friderici Decani de Hilversheim: qui pro remedio animarum ſuarum locum ad ſuſtentationem Domino famulantium, collatis in unum rebus ſuis, ſufficienter dotaverunt. Quam fundationem Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus confirmavit.

MCCXX.

Imperator devaſtat Saracenos.

Anno Eberhardi Abbatis V. Fridericus Imperator II. in Apulia conſtitutus multa cum finitimis Saracenis bella gerens Chriſto auxiliante gloriosè triumphavit, eóſque ſibi tributarios fecit, multos etiam ex eis diverſis locis atque temporibus occidit: interea verò quò Imperator Fridericus moram pertraxit in Apulia, Henricus Puer decem annorum ſub cuſtodia & inſtitutione Ottonis Epiſcopi Herbipolenſis apud Francos Orientales commiſſus à patre degebat, ſub cujus nomine idem Præſul Otto, Sifridus quoque Archiepiſcopus Moguntinus, Engelbertus Archiepiſcopus Colonienſis, cum alijs quibuſdam Principibus ex mandato Imperatoris Friderici Regnum ſapienter gubernant.

Conradus Comes Silveſtris.

Anno prænotato Conradus Comes Silveſtris de Duna, quem vulgari vocabulo Wildgraff nuncupamus, per Sifridum Archiepiſcopum Moguntinum excommunicatur, & terra illius interdicto ſupponitur propter Advocatiam in Heimbach, quam violenter invaſerat reclamantibus Præpoſito & Capitulo majoris Eccleſiæ Moguntinæ, qui illam ſui juris eſſe dicebant. Tandem Conradi amicis ſe interponentibus, concordia tali conditione facta eſt, quòd Comes acceptis ab Eccleſia centum marcis argenti, Advocatiam ipſis liberè dimiſit: & ſicà cenſuris excommunicationis & interdicti ſolvitur.

Sanctus Dominicus moritur.

Anno etiam præſcripto Nonis Auguſti ſanctus Dominicus Ordinis fratrum Prædicatorũ inſtitutor & Princeps novæ & neceſſariæ religionis ſuæ omnimodâ confirmatione ab Honorio Papa impetratâ, poſt multa virtutum opera, poſt infinita quoque perpetrata miracula apud Bononiam Italiæ urbem migravit ad Dominum, quem poſtea Gregorius IX. Papa miraculis auditis catalogo Sanctorum adſcripſit.

Cæſarius Monachus Heiſterbacenſis ſcriptor.

Claruit his temporibus in Cœnobio Heiſterbach Ciſtercienſis Ordinis in Diœceſi Colonienſi Cæſarius Monachus in ſancta religione devotus & in ſcripturis divinis ſtudioſiſſimus, qui ad ædificationem Novitiorũ, quorum inſtitutor ſive magiſter à ſuis ſuperioribus fuerat ordinatus, plura non contemnenda lectionis opuſcula, quibus ſe & tunc præſentibus utilem reddidit, & memorabilem poſteris lucubravit. E quorum numero nos invenimus iſta ſecundùm annotationem ipſiuſmet Cæſarij, quam in quadam epiſtola fecit ad Petrum Priorem de loco ſanctæ MARIÆ. In primis dum adhuc eſſet junior ſcripſit de muliere quæ apparuit in ſole, ſicut Joannes dicit in Apocalypſi, expoſitionis libros duos. De obſervatione ſolis Dominica in paſſione Dialogorum edidit lib. I. De muliere forti ad laudem

Opuſcula hujus Cæſarij Monachi Heiſterbacenſis.

Digitized by Google

ñ Dominæ noſtræ ſanctæ Mariæ compoſuit viginti duos ſermones lib. I. Dialogum diverſarum viſionum & miraculorum lib. XII. er Dominicalia Evangelia homilias quatuor & ſexaginta lib. I. Vitam aſſionem Engelberti Archiepiſcopi Colonienſis lib. I. Vitam quoque ctæ Eliſabeth Landgraffiæ Thuringiæ & Haſſiæ lib. I. In feſtivitatibus ctorum ſcripſit ſuper Evangelicas Lectiones Homilias XXXIII. In Laudes Dominæ noſtræ ſanctæ Mariæ lib. I. De Transfiguratione Domini lib. Super Dominicam Paſſionem Homilias octo. Contra hæreſes ſui mporis. lib. I. Item ſcripſit aliud volumen diverſaram viſionum & miraculorum lib. VIII. Ad Canonem Monachum lib. I. Homilias feriales quadrageſima numero XXXVI. In pſalmum *Beati immaculati* ſermones II. In pſalmos quindecim graduum lib. I. Super Eccleſiaſticum lib. VIII. rmonum ad Novitios lib. I. Alia quoque multa compoſuit, quorum ordatio non occurrit.

Claruit etiam his temporibus Jacobus de Vitriaco Leodienſis Diœ- Jacobus de Vitriaco Epiſcopus Cardinalis doctus & ſanctus.
is. Primò crucis prædicator ex mandato Papæ Innocentij egregius, inde Achonenſis Epiſcopus, ac poſtremò ſanctæ Romanæ Eccleſiæ rdinalis Tuſculanus, vulgariter nuncupatus, vir in divinis ſcripturis uditus & ſæcularium literarum non ignarus: qui ſcripſit vitam ſanctæ ariæ de Oëgnies lib. III. Paſſagion quòque terræ Sanctæ & Bullam Chriianorum cum Saracenis habitam, quibus ut Legatus Apoſtolicus interiit. Contra errores quoque Saracenorum lib. 2. De vita & miraculis uarumdam Sanctarum mulierum, quæ ſuo tempore apud Leodium claerunt, plures lucubrationes edidit. Fuit enim vir non ſolùm eruditione clarus: ſed etiam vitæ merito reverendus qui multos ad bonum onvertit.

MCCXXI.

Anno Eberhardi Abbatis VI. Indictione Romanorum nonâ. Da- Damiata reſtituitur. Saladino.
iata Civitas Ægypti circa Nilum, quam Chriſtiani priore anno cum agno labore ceperant, interfectis habitatoribus ejus multis pro liberaone captivorum fidelium, qui apud Saracenos detinebantur, Saladino abyloniæ à Chriſtianis reſtituta eſt: quod factum peccatis noſtris emerentibus, quis dubitet? Nam Saladinus paulò ante pacem Chriſtiaorum poſtulans, civitatem Hieruſalem & Regnum totum ſe reſtituturum, Urbem quoque ſanctam reædificaturum, Damiatam cum adjacenR.egione ad ſpatium viginti milliaris quietè poſſidendam ſe voluntaè conceſſurum, modò ulteriùs in terram ejus non procederent, reproiſit: & nunc ejus gratiam poſtulant Chriſtiani.

Eodem anno civitas Wormatienſis in die ſanctæ Margarethæ Vir- Wormatia crematur.
nis & Martyris igne fuit ſuccenſa & multæ domus, maximè juxta foum & plateas ſtratas foro contiguas flamma incendij vorax conſumpſit.

Eodem quoque anno fratres Minores, ſancto Franciſco adhuc Conventus Minorum, Wormatiæ
vente, intraverunt Wormatiam, & Henrico de Sarbrucken Epiſcopo ci ſimul & quibuſdam Urbanis adjuvantibus Cœnobium conſtruxerunt.

Anno prænotato Theodoricus Archiepiſcopus Trevirorum, Ar- Iter Principum ad terram Sanctam.
hiepiſcopus quoque Mediolanenſis, Epiſcopus Faventinus, Epiſcopus egij, cum Legatis Friderici Imperatoris II. mare navigantes in auxilium hriſtianis, Domino Salvatori militantibus contra Saracenos, in Syriam

perrexerunt, nuntiantes ipſum quoque Imperatorem cum ingenti exercitu Germanorum & Latinorum propediem eſſe venturum. Epiſcopus denique Brixienſis cum magna claſſe navium & copia Longobardorum & Italorum eodem tempore ad Syriam auxilio futurus Chriſtianis, profectus eſt.

MCCXXII.

Cœnobiũ monialiũ Huſen incorporatur Lympurg.

Anno Eberhardi Abbatis VII. Conradus Epiſcopus Spirenſis audiens Moniales noſtri Ordinis in Cœnobio Huſen dicto in ſua Diœceſi prope Monaſterium Lympurg, haud procul à Durckheim oppido Comitis de Lynigen, nimiùm à tramite regularis diſciplinæ receſſiſſe vitámque vivere turpem & inordinatam, nec minùs in temporalibus bonis huic vitæ neceſſarijs, quàm in ſpirituali converſatione defeciſſe, uſq; adeò quòd inopiam ſuam turpi commercio relevare cogerentur: de conſenſu Sifridi Archiepiſcopi Moguntini ſtatuit, ut nulla deinceps in eodem loco ſuſciperetur ad ordinem, ſed permitterentur omnes per mortem extingui cum tempore. Quibus vitâ defunctis Cœnobium illud memoratæ Abbatiæ Lympurgenſi eſſet perpetuò unitum & incorporatum cum univerſis proventibus ſuis: ita videlicet, quòd Abbas curare ſtudeat, ut divina per Monachos ibidem celebrentur.

Henricus filius Imperatoris fit Rex.

Eodem anno Henricus filius Imperatoris Friderici II. qui, ut ante diximus, apud Ottonem Herbipolenſem Epiſcopum nutriebatur, cum eſſet annorum ferme XII. patre poſtulante in Regem Francorum Teutonum à Principibus Imperij eligitur: & octavâ die menſis Maij, quæ fuit proxima Dominica ante Feſtum Aſcenſionis Domini per Engelbertum Archiepiſcopum Colonienſem apud Aquaſgrani ſolemni pompâ unctus coronatur: qui tamen ante patrem moritur.

Rex Daciæ capitur.

Anno quoque prædicto Baldemarus Rex Daciæ cum filio ſuo captus à Comite quodam Henrico de Scuirin, & cuſtodiæ per biennium in caſtro fortiſſimo, quod nominant Dannenberg, mancipatus detinetur.

Terræ motus horrendi multa millia hominum peremerunt.

Anno etiam præſcripto in fine Decembris in Colonia Agrippina & circa regionem magnus terræ motus fuit, qui domos & turres plures ſubvertit. In Cypro Inſula duæ civitates eodem anno & terræ motu corruentes plurima hominum millia horrendo & inquinato mortis genere perierunt. In Italia quoque & in Longobardia præcipuè maximi & horrendi terræ motus per plures dies hoc ipſo anno fuerunt: in tantum quòd homines relictis domibus ſuis in campo ſub nudo cælo in tentorijs habitabant. Ipſo námque die Dominicæ Nativitatis, & per duas hebdomadas ſequentes quaſi omni die bis in Longobardia terræ motus fuit nimiùm horribilis: cujus impulſu domus, Eccleſiæ, muri, turres & caſtella fortiſſima ſubitò ceciderunt: ſacerdotes cum populo, homines & jumenta perierunt. Brixia quoque Longobardiæ civitas terræ motu eodem tempore penè tota corruit: rupes de montibus evulſæ ſunt, caſtra dejecta, & in diverſis locis tam Europæ quàm Aſiæ multa millia hominum

Sanguis pluit ex nubibus.

miſerabili morte interierunt. In pleriſque locis Italiæ, & in ipſa urbe Roma, terra pluit de cælo ſanguine permixta: & multa ſtupenda hominibus viſa ſunt.

MCCXXIII.

Abbas Eberhardus privilegiũ impetrat.

Anno Eberhardi Abbatis VIII. Indict. Roman. XI. in menſe Januario

Digitized by Google

Fridericus Imperator II. ad inſtantiam ipſius memorati Abbatis
nia hujus Monaſterij privilegia bona & libertates imperiali authori-
e confirmavit: gratiáſque ampliores addidit; & literas de ſuper con-
as ſuo imperiali ſigillo, ut eſt moris, roboravit.

Eodem anno Rex Hieroſolymitanus nomine Joannes ſuper amiſ-
ne Damiatæ nimiùm dolens, quippe quæ ſine ſuo conſenſu Saracenis
oſtris fuerat reſtituta, compoſitis, ut poterat, in Syria rebus, cum par-
ſatis armatorum comitiva venit in Italiam auxilium à Romano Pon-
ce cæteríſque Principibus Europæ petiturus. Venit ergo Romam, & primis Fridericum Imperatorem, ad pacem & concordiam cum Ho-
rio Papa bonis medijs, multis rationibus, multíſque modis induxit; videlicet ablata Eccleſiæ reſtitueret, apparatúmque bellicum in Sara-
os ducendum præpararet. In tantum verò Regis admonitio apud
peratorem valuit, ut non ſolùm rogata promitteret: ſed etiam de nuo
cem contra impios pugnaturus de manibus Papæ ſuſciperet.

Mortuâ eo tempore primâ uxore Imperatoris Friderici Mariâ Re- Imperator
Arragonum filiâ, Joannes memoratus Rex Hieroſolymitanus ut ſibi Jolam ſe-
imum eò fortiùs devinceret Imperatoris, filiam ſuam unicam illi de- cundam
onſavit uxorem; condonans eis dotis nomine, Honorio Papâ con- ducit uxo-
ntiente, quidquid filiæ hæreditario jure in Regno Hieroſolymitano rem.
mpetebat. Vocata igitur ex longinquis & tranſmarinis partibus filia
egis Imperatori Romæ conjungitur, & à Pontifice ſolemni benedictio-
e coronatur: ubi celebratis nuptijs magnifico ſatis apparatu, Frideri-
s cum nova Imperatrice in Apuliam lætus revertitur.

Anno prænotato Philippus Rex Gallorum moritur; qui CL. mar- Ludovicus
rum millia legavit in ſubſidium terræ Sanctæ, memorato Regi Hiero- fit Rex Gal-
lymorum. Nuptijs igitur filiæ, ſicut diximus, Romæ celebratis, idem lorum.
ex in Galliam proficiſcitur: & accepto prædicto pondere argenti ſeceſ-
in Hiſpaniam Limina D. Jacobi viſitaturus Apoſtoli; ubi poſteaquam
ud Rerengarium illius Provinciæ Regem aliquamdiu coñoraretur,
s ſororem poſtremò duxit uxorem, & non poſt multos menſes per
are navigans cum ea in Syriam revertitur.

Anno etiam prænotato mortuus eſt Henricus Epiſcopus Argenti- Bertholdus
nſis, cui ſucceſſit Bertholdus vir magnæ prudentiæ, opere & ſermone fit Epiſco-
enuus: qui populo ſibi commiſſo ſatis utiliter præfuit. pus Argen-
tinenſis.

Eodem anno Henricus Rex filius Imperatoris Friderici conventum
rmaniæ Principum celebravit in oppido Saxoniæ Northuſen: ubi En-
lbertus Colonienſium Religioſus Antiſtes multùm laboravit pro libe-
ione Baldemari Danorum Regis, quem Henricus Comes de Scuirin,
ſuprà diximus, cum filio tenuit captivum.

His quoque temporibus Papa Honorius III. ad inſtantiam Joannis
egis Hieroſolymitani miſſis nuntijs & Legatis circumquaque crucem Crux præ-
ædicari fidelibus jubet, denuntians omnibus manifeſtè quatenus poſt dicatur
ennium circa feſtum Nativitatis ſancti Joannis Baptiſtæ ſint parati cum contra Sa-
peratore mare tranſire in Syriam. racenos.

Anno quoque prænotato penultimâ die menſis Novembris Hono- Regula
s Papa III. de conſilio & aſſenſu fratrum ſuorum Cardinalium regulam Fratrum
Ordinem Fratrum Minorum ſancti Franciſci confirmavit, biennio Minorum
confirma-
tur.

ante mortem ejuſdem Confeſſoris Sanctiſſimi: dans Bullam hujuſmodi confirmationis, cui eadem regula eſt inſerta.

Theodoricus fit Epiſcopus Herbipol.

Item anno prænotato Nonis Decembris, hoc eſt, in profeſto ſancti Nicolai Confeſſoris atque Pontificis circa meridiem mortuus eſt Otto de Lodenberg Epiſcopus Herbipolenſis & Dux Francorum Orientalium vir prudentiſſimus, qui Henricum Regem filium Imperatoris Friderici multo tempore inſtituit & educavit. Huic in Pontificatu Beapolitano Theodericus ſuccedens præfuit anno duntaxat I. menſibus II. diebus verò XXIV.

MCCXXVI.

Berengerus fit Epiſc. Spirenſis.

Anno Eberhardi Abbatis IX. Conradus Epiſcopus Spirenſis obijt duorum Regum Philippi & Ottonis Cancellarius, qui Eccleſiam quoque Metenſem à pleriſque ſcribitur annis pluribus tenuiſſe, niſi forſitan ſimilitudo nominum eos deceperit, ut Metenſem putaverint dici, quæ à veteribus Neometenſis ſive Nemetenſis per ſyncopen, id eſt nova Metis, quæ nunc Spira dicitur, fuit nuncupata. Huic autem Conrado in Pontificatu Spirenſis Eccleſiæ ſucceſſit Berengerus de Entringen, qui prænotato anno die menſis Martij viceſſimâ ſeptimâ per Canonicos memoratæ Eccleſiæ electus præfuit annis novem.

Conventus Principum Franckenfurti.

Eodem anno circa medium menſis Maij Henricus Rex conventum Principum in oppido Franckenfurt celebravit, in quo miſſi ab Imperatore nuntij cum literis prænunciabant ipſum de Apulia in Germaniam quantocius eſſe venturum, atque pro recuperatione civitatis Hieroſolymæ, ac totius terræ Sanctæ habiturum conſilium.

Legatus venit in Hirſaugiã.

Anno etiam prænotato Papa Honorius Conradum Portuenſem Epiſcopum Cardinalem S. Rufinæ Legatum pro Cruciata in Germaniam deſtinavit, qui per Sueviam deſcenſurus ad Coloniam præſens Monaſterium Hirſaugienſe in propria perſona viſitavit, quem Abbas Eberhardus honorificè ſuſcipiens humaniſſimè per biduum curare ſtuduit, & poſtea uſque Spiram comitatus fuit. Item anno memorato Henricus Rex, Conradus Epiſcopus Portuenſis prædictus Cardinalis, Engelbertus Archiepiſcopus Colonienſis, Hermannus Magiſter Hoſpitalis Hieroſolymitani Ordinis Teutonicorum, & quidam alij Principes de Colonia ſimul in Saxoniam pro quibuſdam negotijs Eccleſiæ & Regni profecti ſunt, intentionem habentes liberandi Regem Danorum de captivitate Comitis Henrici de Scuirin, à quo detinebatur, ut diximus. Cúmque proceſſiſſent uſque ad Albin fluvium Saxoniæ Hermanum præfatum Hoſpitalis B. Mariæ Teutonicorum Magiſtrum ad Comitem ſæpe dictum præmiſerunt: qui animum Regis captivi tentaret ſuper concordia, ipſique præcedentem poſtea ſubſecuti ſunt. Conſultationibus igitur multis atque tractatibus præhabitis concordandi modum hunc tandem invenerunt. Quòd Baldemarus videlicet Danorum Rex omnem terram quam poſſederat Imperio ablatam in primis deberet reſtituere: Regnúmque Daciæ & Coronam de manu Imperatoris ſuſcipere, ſicut anteceſſores ſui Reges Danorum pleróſque feciſſe conſtat: inſuper & centum marcarum millia pro liberatione ſui ac filij de prompto rependeret. Placuit hæc pacis conditio Regi captivo, & omnia ſe fideliter ſervaturum omni tempore annuente filio promiſit. Verùm Albertus Comes de Urlemunda filius ſororis ipſius Baldemari Regis, & cæteri Danorum Principes qui con-

Profectio Regis in Saxoniam.

Hermann⁹ Magiſter Hoſpitalis.

Pro Rege Danorum conſultatio.

Rex Danorum liber dimittitur ſu bcondi. tione.

Digitized by Google

enerant propositam conditionem pacis recusantes, & promissa Regis Non placet conditio Danis.
ntes, navibus conscensis, ad sua cum indignatione redierunt: pecu-
ingentem quam pro liberatione Regis Baldemari attulerant secum
m reportantes. Unde & memorati Principes infecto negotio ad
edierunt.

Anno præscripto Theodoricus Herbipolensis Ecclesiæ Pontifex, Hermannus fit Episcop. Herbipol.
corúmque Orientalium Dux moritur: post quem in Pontificatu
sssit Hermannus de Lodenburg nepos Ottonis quondam Episcopi: &
uit annis fermè XXVI. qui à civibus Peapolitanis multas insolentias
propter Fridericum Imperatorem excommunicatum, tum etiam
d jugum obedientiæ debitum conabantur excutere, sustinuit: contra
s tamen semper & jure & bello triumphavit.

MCCXXV.

Anno Eberhardi Abbatis X. in mense Januario Albertus Comes Bellum Danorũ cum Comite Henrico.
emund, cujus jam fecimus mentionem, congregato magno Danorum
reitu contra Henricum Comitem de Schvvirin processit ad bellum.
Comes idem Henricus venienti non segniter occurrit: committur-
e pugna inter eos animositate magnâ à prima hora diei usque ad
peram, & ceciderunt multi ab utraque parte, sed victoriam Comes
nricus obtinuit. In eo prælio Comes de Urlemunda prædictus cum
bilibus Danorum pluribus captus est ab Henrico de Scuirin, & du-
s in Dannenburg castellum munitissimum, ubi & Baldemarus Rex *Albertus Comes capitur in bello.*
m filio tenebatur captivus, custodiæ mancipatur. Ita factum est ut con-
ionis propositæ articulos, quos priùs, ut diximus, tumidâ mente con-
mpserat, humillimè jam captivus subire postularet. Post hæc inter-
ntu Principum concordia facta est sub conditionibus pacis de Rege
ldemaro susceptis, firmissimâque pace juratâ, sed & literis necessarijs Conditio pacis cum Danis.
nfirmatâ atque pecuniâ redemptionis in promptu numeratâ, Rex cum
io & Comite dimittitur: quamvis in malum sibi postea fidem non
rvaverit, ut dicetur.

Hyems fuit hoc anno dura simul ac longissima: quam fames bien- Hyems dura & fames magna.
o durans gravissima est subsecuta, quâ multi miserè perierunt. Henricus
ex iterum apud Franckenfurt conventum Principum habuit, in quo
ulta & varia pro communi pace tractata fuerunt.

Anno prænotato idibus Septembris obijt Archiepiscopus Mogun- *Sifridus Archiepisc. Moguntinus obijt.*
us: cui ejusdem nominis Sifridus III. succedens præfuit annis XXIV.
omo magnarum actionum, qui jura, libertates & proventus Ecclesiæ
oguntinæ non mediocriter ampliavit. Hic principatum insignis tunc
onasterij Lorsch nostri Ordinis de consensu tam Imperatoris quàm
omani Pontificis, sed contra voluntatem Ordinis, Moguntinæ Ecclesiæ
urpavit cum oppidis, villis atque castellis in valore centum millium
catorum: ipsúmque Monasterium, quod nostræ institutionis semper
erat, ut suo loco dicemus, ab Ordine alienavit.

Anno etiam prænotato Engelbertus ex Comitibus de Monte Ar-
iepiscopus Colonienſis, à Friderico Comite de Ysenberg sororis suæ fi-
o, qui tenacem ejus pro justitia zelum ferre non poterat, octo & tri-
nta vulneribus confossus in quodam itinere crudeliter & innocenter
ccisus est: cujus venerabile corpus ad Coloniam relatum in majori Ec-

clesia

cleſia cum debito honore ſepultum eſt in Capella propria versùs aquilonem: cujus vitam, paſſionem & miracula Cæſarius Monachus, ut ſupradictum deſcripſit: poſt quem & alia miracula circa tumbam ejus multa contigerunt. Poſt quem in Archiepiſcopatu ſucceſſit Henricus de Mulenarck Bunnenſis Præpoſitus, & præfuit annis x. qui mox ut ordinatus fuit in vindictam Anteceſſoris ſui occiſi, caſtellum Yſenberg Comitis Friderici prænominati parricidæ funditus evertit & deſtruxit. Claruit ſanè prænominatus Engelbertus poſt mortem ſuam, multis & ſtupendis miraculis: ſed poſteaquam ejus interfector Comes Fridericus extra muros Colonienſes non diu poſtea fuit juſtitiâ dictante rotatus, miracula ceſſaverunt uſque in præſentem diem.

Henricus fit Archiepiſcopus Colonienſ.

Anno quoque memorato Henricus Rex, filius Imperatoris Friderici, uxorem duxit filiam Lupoldi Ducis Auſtriæ, nuptiáſque in Nürinberga cum pompa & ſolemnitate Regia celebravit, in præſentia multorum Principum atque Nobilium. In quo conventu procerum ſententia data fuit contra Fridericum Comitem de Yſenberg interfectorem B. Engelberti Archiepiſcopi Colonienſis, qui jam profugus latuit ut ubicúnque inveniretur, tamquam homicida crudeliſſimus rotæ ſubiret judicium. Quod & factum eſt, nam inventus poſtea, & Coloniam perductus, extra urbem vivus rotatus eſt, matre inſpectante, & ſub rota vociferante: heu me, hæc ſunt viſcera mea à corvis devoranda, ſicut per ſomnium vidi, cum te fili mi adhuc portarem in utero. Quare autem illo rotato miracula ad ſepulchrum B. Præſulis Engelberti ceſſaverint, ſi quis ſcire deſiderat: hiſtoriam facti diligentiùs attendat. Nam Comes Fridericus homicida impius peracto ſcelere, mox cum ſatellitibus ſuis numero xxv. ſe ad caſtrum Yſenberg recepit, verùm caſtello non confidens, inde fugiens receſſit, & anno toto profugus & excommunicatus à Conrado Portuenſi Epiſcopo Sedíſque Apoſtolicæ Legato, nuſquam tutus latuit, anno poſtea revoluto, à quodam milite inventus & captus, pro marcis centum & duobus millibus Henrico Archiepiſcopo, quem Engelberto ſucceſſiſſe diximus, venditur, & vinctus Coloniam perductus xviii. Calend. Decembr. rotatur, Beatus verò Engelbertus vii. Iduum Nov. anno præſcripto patitur.

Henricus Rex ducit uxorem.

Comes de Yſenberg rotatur.

MCCXXVI.

Anno Eberhardi Abbatis XI. Longobardi ad ſuggeſtionem Honorij Papæ III. contra Fridericum Imperatorem conſpirantes ligam inter ſe & inimicos ſuos, adverſus Imperium Romanum ſtatuerunt, quæ multis annis ſub nomine confœderationis Longobardorum dicta permanſit, in grave diſpendium memorati Imperij & impedimentum Hieroſolymitanæ expeditionis manifeſtum, quoniam iter, quod in Syriam facere promiſerat, tali, ut ferebatur occaſione, diutius fuit retardatum.

Longobardorũ conſpiratio contra Fridericum.

Eodem anno S. Franciſcus de Aſſiſio Fundator Ordinis Minorum Chriſti amator ferventiſſimus vi. die menſis Octob. de præſenti miſeria tranſivit ad Dominum, quem totis ſemper viribus amavit; & mox infinitis coruſcare miraculis cœpit, unde pòſt biennio elapſo, per Gregorium Papam ix. Catalogo SS. aſcriptus eſt, in augmentum devotionis multorum.

S. Franciſcus moritur.

His temporibus Henricus Wormatienſis Epiſcopus Cœnobium Hortus-

Ceraſorum, vulgariter Kirſchgart nuncupatum extra mœnia civitatis
ovo conſtrui fecit; in quo Moniales Ciſtertienſis Ordinis poſuit: qui-
ad ſerviendũ omnipotenti Deo hujus vitæ neceſſaria providit. quæ lo-
n ipſum per annos ferme CC. ſub eadem Religione inhabitârunt, uſq;
empora Friderici Epiſcopi ejuſdem civitatis, qui anno Chriſtiano-
n MCCCCXLIII. Monialibus propter vitæ deformitatẽ ejectis, Canonicos
gulæ S. Auguſtini Epiſcopi de obſervantia Windishaimenſi vocata
roduxit. Memoratus Henricus digniſſimus Præſul, gravem cum civi-
ſuis pro defenſione libertatis Eccleſiaſticæ diſſenſionẽ habuit: qui cum
ndato ejus obedire contemnerent, civitatem interdicto ſuppoſuit:
ebrari divina in urbe penitus prohibuit, deinde cum nec ſic quidem
ficeret, omnem Clerum de Civitate præcepit egredi: & ſolos paro-
alium Eccleſiarum paucos Curatores in ea dimitti. Qui nihilominus
nitentes abſolvere aut cõmunicare infirmos non poterant, niſi priùs
mandatis obedire velle Pontificis promitterent. Nullus interea ſe-
ltus in loco ſacrato fuit. Cúmque ad unius anni ſpatium hæc mala
râſſent, tandem concordia facta eſt.

Cœnobiũ Kirſchgart fundatur.

Diſſenſio Wormatienſium contra Epiſcopum.

Anno prænotato Honorius Papa III. moritur, & Romæ apud S.
ariam Majorem ſepelitur. Cui Gregorius ejus nominis IX. præfuit an-
s XIV. menſibus III. qui mox ut ordinatus fuit ſententiam Honorij præ-
ceſſoris ſui contra Fridericum confirmavit.

Gregorius fit Papa IX.

MCCXXVII.

Anno Eberhardi Abbatis XII. Henricus Rex filius Imperatoris
iderici II. circa Dominicam Paſſionis in Quadrageſima conventum
incipum apud Aquaſgrani maghum celebravit, juſſione patris pro
nere Hieroſolymitano inſtituendo. Ibi comparuerunt totius penè
egni Principes: Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus, Theodoricus
rchiepiſcopus Trevirorum. Henricus Archiepiſcopus Colonienſium,
rchiepiſcopus quoque Salzburgenſis. Archiepiſcopus Madburgenſis.
rchiepiſcopus Bremenſis, cum pluribus Suffraganeis eorum Epiſcopis,
orum omnium recenſere nomina ſuperfluum judicamus. Affuerunt
iam inter plures iſti Principes ſeculares. Lupoldus Dux Auſtriæ, qui
terra Sancta ante biennium redierat: Item Dux Bavariæ Ludovicus,
ux Carinthiæ, Dux Brabantiæ Henricus, Dux Lotharingiæ, Henricus
omes Palatinus Rheni, Ludovicus Landgravius Thuringus maritus S.
iſabeth. Comes quoque Flandriæ qui per annos XII. Pariſijs à Rege
allorum fuerat captivus, & anno priore ſolutus tandem evaſerat. A-
erant & alij plures. In eo conventu Principum uxor Henrici Regis, quæ
ia fuit Lupoldi Ducis Auſtriæ, ut ſuprà diximus, per miniſterium Hen-
ci Archiepiſcopi Colonienſis in Reginam uncta & coronata fuit, atque
ſede Regali, juxta maritum cum magna pompa collocata.

Uxor Henrici Regis coronatur.

Eodem año Baldemarus Rex Danorum obligationis & juramento-
m oblitus factúſq; tranſgreſſor atque perjurus, congregato magno ſuo-
m exercitu contra Henricum Comitem de Scuirin procedit ad bellum.
ui ille ex adverſo non ſegniter occurrit: & pugnâ in die S. Mariæ Magda-
næ commiſsâ, Rex ipſe ſuperatus eſt: & vix per fugam evaſit, quatuor
orum millibus interfectis & captis quàm pluribus, habebat in ſuo exer-
tu Comes Henricus ſuffragia Archiepiſcopi Bremenſis, & aliorum Co-
itum plurium.

Rex Danorum in bello ſuperatur.

Digitized by Google

Anno prænotato expeditio tranſmarina contra Saracenos apud Aquaſgrani pridem indicta, per totum Regnum caſſatur & diſſipatur: propterea quòd Fridericus Imperator, ſicut promiſerat tudum & pluries ire, omnino recuſabat. Unde commotus Papa Gregorius anathematis in illum ſententiam promulgavit: quam Sifridus Moguntinenſium Archiepiſcopus per totum Regnum publicavit. Iverunt nihilominus multi Principes Cruce ſignati pro amore Crucifixi: contumaciâ Imperatoris non obſtante. Inter quos fuerunt Epiſcopus Auguſtenſis, qui obijt in itinere. Ludovicus Comes Caſtellenſis. Ludovicus Comes ſenior de Stolberg. Ludovicus etiam Landgravius V. Thuringorum, ſed & Miſnenſium primus Marchio maritus S. Eliſabeth, Princeps in Chriſti Religionem devotiſſimus, cum quo multi Comites & nobiles terræ ſimul profecti ſunt. Qui pientiſſimus Princeps, cum perveniſſet in Siciliam Inſulam, graviter infirmari cœpit: ubi cum mortem ſibi adeſſe ſentiret, Sacramentis communiri Dominicis petijt, nec diu poſtea XI. die menſis Septembris in quodam Siciliæ oppido, quod vocatur Ortrand, cum ſumma devotione ad Dominum migravit. Cujus oſſa in Thuringiam relata in Monaſterio Reinhardsbronn noſtri Ordinis ad ſiniſtram chori partem honorificè ſepultà ſunt.

Fridericus Imperator anathematizatur.

Vadunt Princiges ad terram Sanctam.

Ludovicus maritus S. Eliſabeth obijt.

His temporibus Ordo militum B. Mariæ Hoſpitalis Teutonicorum, de cujus prima fundatione ſuprà diximus Anno Henrici Abbatis IV. in Germaniæ provincijs, domos Conventuales in diverſis locis plures conſtruere cœpit: & brevi tempore multum in rebus & bonis temporalibus profecit per induſtriam Hermanni ſupremi Magiſtri Hoſpitalis Hieroſolymitani; qui anno priore ad contrahendum auxilia in Saracenos de partibus tranſmarinis venerat in Germaniâ cum literis commendatitijs tam Romani Pontificis Honorij, quàm Imperatoris Friderici II. Verebatur etenim vir prudens, quod poſtea contigit, ne ſi Regnum Hieroſolymitanum Saracenorum Dominio in toto ſubjiceretur Ordinis ſui nomen ſimul & inſtitutio penitus interirent. Unde cum favore ſummi Pontificis Imperatoris quoque & Principum domus in Teutonia plures fundatæ ſunt militum Ordinis Teutonicorum, multíſque prædijs & poſſeſſionibus in ſubſidium militantium Chriſto magnificè dotatæ. Denique S. Eliſabeth Andreæ Regis Ungariæ filia & uxor Ludovici Thuringorum & Haſſorum Landgravij memorati Religioſiſſimi Principis, mulier devotiſſima, in oppido Haſſiæ Marpurg domum præfati Ordinis Teutonicorum fundavit.

Ordo Teutonicorum plantatur in Germania.

Anno etiâ prænotato Henricus Comes Palatinus Rheni, qui in oppido Haidelberg morabatur, filiam ſuam nomine Gertrudem, Ottoni filio Ludovici Ducis Bavariæ dedit uxorem: cum qua comitatus Palatij Rheni, ſicut poſtea dicemus, poſt mortem ipſius Comitis Henrici ad Duces Bavariæ devolutus eſt uſque in præſens.

Otto Dux Bavariæ uxorem ducit filiâ Palatini.

MCCXXVIII.

Anno Eberhardi Abbatis XIII. Indict: Roman: I. Fridericus Imperator II. à pluribus annis cruce ſignatus, propter voti nimiam dilationem, ſæpius à Romano Pontifice monitus, ac tandem excommunicatus, conſilio ſuorum vix poſtremò inductus iter ad terram Sanctam cum magno exercitu fidelium arripuit: quem Gregorius Papa nihilominus

Imperator navigat in Syriam.

interea

rea pro excommunicato denuntiari & publicari fecit in toto Imperio ctiſque locis Chriſtiani orbis maximè per fratres Prædicatores. Scri- denique Templarijs & Hoſpitalarijs Teutonicis ac reliquis Chriſtianis, fide in Syria militantibus idem Papa Gregorius, mandans & præci- ns diſtrictè, ut ſe communione Imperatoris Friderici tamquam pub- Eccleſiæ hoſtis nullatenus macularent. Ipſe autem Fridericus poſtea- am pervenit in Syriam per literas & nuntios Papam pro ſui abſo- one inſtantiſſimè rogavit: ſe in illius voluntate perpetuò dein ceps nſurum, repromittens: ſed Pontifice in ſua perdurante ſententia, petrare abſolutionem non potuit: quod rei Chriſtianæ non parum cuit.

Papa perſe- quitur Im- peratorem.

Eodem anno Odocharus & Wenceslaus fratres Boëmorum Reges, e privilegium dederunt Eccleſiæ Moguntinæ, quod Archiepiſcopus oguntinus pro tempore exiſtens Reges Boëmiæ ungere & coronare beat omni tempore, aut cui ille commiſerit, & non alius juxta conſti- ntiam literarum quas Sifrido Archiepiſcopo dederunt ſequentes.

Archiepiſc. Moguntin. coronat Reges Boë- miæ.

In nomine Domini amen. Odocharus & VVenceslaus Boemorum Reges, iverſis Chriſti fidelibus præſens ſcriptum intuentibus ſalutem in perpetuum. onfitemur & publicè proteſtamur, quod tam nos quàm omnes Succeſſores noſtri nſecrationem Regalem & diadematis impoſitionem de Sacroſancta Moguntina dis Archiepiſcopo terræ noſtræ Metropolitano in perpetuum tenemur ſuſcipere. verò idem Archiepiſcopus requiſitus, ſepro animi ſui motu ſubtraxerit, alteri oiſcopo, quem nos vel Succeſſores noſtri poſtulaverint, vicem ſuam ad id exequen- um committet. Ut autem hoc ratum & inconvulſum permaneat, hanc pagi- am, de conſenſu venerabilium Pragenſis & Olmucenſis Epiſcoporum & Sigillorum oſtrorum appenſione roboravimus. Data Pragæ Anno Dominicæ Incarna- onis MCCXXVIII. Indictione I.

Exemplar literarum ſub coro- natione hujuſce- modi.

Anno prænotato gravis inter Bertholdum Epiſcopum Argenti- enſem, & Comites de Pfirt, ſuborta eſt diſcordia: quæ cum paulatim deterius creſceret; tota penè Alſatia per triennium, ferro, incendio, deprædatione raptorum miſerabiliter devaſtata fuit. Poſt multa tan- em ſuorum incommoda memoratus Pontifex, vocato in auxilium Al- erto Nobiliſſimo Comite de Habſpurg, qui & ipſe læſus à prædictis omitibus fuit, ad vindicandum ſe de inimicis ſuis paravit, & contra los cum exercitu proceſſit. Comites autem à Pfirt in ſuo exercitu habu- unt auxiliatorem Comitem Egonem de Fryburg, & civitates quaſdam nperiales. Congreſſione igitur factâ, inter Bladosheim & Hirzfeld, ex- citus Bertholdi Pontificis memorati victor extitit: & multi ex parte omitum de Pfirt in illa die ceciderunt occiſi: alij vulnerati ſunt, alij ca- i: cæteri ſe per fugam ſaluârunt.

Bellum in- ter Epiſco- pum Ar- gentinenſē & Comitē de Pfirt.

Eodem año Fridericus Imperator in terra Sancta cum exercitu con- itutus, pacta cum Saladino Saracenorū Rege fecit, Chriſtianis non ſolùm amnoſa in multis, ſed etiam in pleriſque parum honeſta, ſub hac videlicet onditione, quòd Civitas Hieroſolyma cum toto Regno, paucis caſtellis untaxat exceptis, ſub ditione redderetur Chriſtianorum templo tamen ominiSaracenis relicto: inſuper treugas cum Saracenis decimales Chri- iani firmas haberent. Hâc igitur ignominioſâ compoſitione treugarum ctâ, Fridericus Imperator Hieroſolymam coronatus intravit: ſéque jam deinceps

Imperator pacta facit cum Sara- cenis.

Digitized by Google

Hieruſalē reſtituitur Chriſtianis

deinceps Regem Hieruſalem & geſſit & ſcripſit. Poſthæc Oratores ſuos miſit ad Romanum Pontificem, & reliquos Imperij Principes, victoriam ſe magnam obtinuiſſe reputans, quam omnibus cuperet manifeſtam. Verùm Romanus Pontifex non ſatis pacta laudare potuit, quæ cum Saracenis Imperator ſtatuerat, ſed magis amaricatus animo per epiſtolam publicam hunc ex defenſore Chriſti Eccleſiæ commutatum in hoſtem querebatur. Reſcripſit denique Imperatori Pontifex ſerioſiùs monens, ut Rheynhardo, cui Marchiam Anconitanam commiſerat, & Conrado, quem Spoletanis præfecerat, mandaret, quatenus urbes Eccleſiæ, quas cæperant, reſtituerent, & pro illatis damnis componerent; quæ omnia Cæſar ſurdâ pertranſiens aure, parvi pendénſque contempſit. Unde

Papa devaſtat Apuliam.

commotus animo Pontifex, cum duræ cervicis intelligeret hominem, contractis undecunque copijs, magnum exercitum miſit in Apuliam, pluréſque civitates & oppida Imperatoris præoccupans cepit: & homines in ſua verba jurare, contráque Imperatorem conſpirare coëgit: civitates quoque ablatas Eccleſiæ plures in brevi recuperavit & quidquid Imperatorij Juris erat uſpiam pro viribus devaſtavit. Quæ cum Fridericus Imperator didiciſſet relicto Hieroſolymis Seneſcalco, dimiſſiſque in Syria rebus ut erant, celeriùs cum copijs multis, adjunctis ſibi duabus galeis,

Imperator de Syria redit in Apuliam.

cum Hermanno Magiſtro militum Teutonicorum, & Epiſcopo Meſſano Siciliæ, in Apuliam trajecit, in auxilium advocans non parvam multitudinem exercitûs Alemannorum. Itáque imprimis Apuliam Papæ inductionibus ſibi penè totam rebellem, ad ſubjectionem reduxit, deinde Patrimonium etiam S. Petri, Ducatum videlicet Spoletanum cum Marchia Anconitana, ſuo Imperio ſubjecit, & ſui terrorem omnibus in circuitu hominibus incuſſit. Nec diu poſtea Legatos miſit ad Roman: Pontificem Gregorium, Meſſanum ſcilicet Epiſcopum & Magiſtrum Teutonicorum, per quos gratiam Sedis Apoſtolicæ poſtulavit. Quam priùs obtinere non potuit, quàm reſtitutis Eccleſiæ urbibus ablatis, centum quinquaginta ducatorum millia pro damnis, quæ multipliciter intulerat, Pontifici

Imperator Apuliam & Siciliam recuperat.

rependeret.

His temporibus Ordo Fratrum Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmeli, primò in Europa tranſplantari cœpit, qui ante plurimos annos ab Helia & filijs Prophetarum in Regno Hieroſolymitano exordium ſumpſit: quemadmodum in primo libello noſtro de laudibus ejuſdem Ordinis Carmelitarum ſufficienti narratione oſtendimus. Cœperunt igitur Fratres Carmelitæ ab iſto tempore multiplicari, & numero & merito per totam ferè Europam, quorum ſacram Religionem Sedes Apoſtolica multis privilegijs communiuit.

Ordo Carmelitarum venit in Europam.

MCCXXIX.

Anno Eberhardi Abbatis XIV. Indict: Roman: 2. Imperat: Fridericus, quod per anticipationem priore anno diximus, inito fœdere cum Saracenis, civitatem Hieroſolymitanam, in Dominica IV. Quadrageſimæ, quam ab Introitu Miſſalis officij *Lætare* nuncupant, coronatus intravit, & alterâ mox die navibus conſcenſis in Apuliam & Siciliam remeavit, & omnes ſibi rebellantes, & qui ad partes Papæ in ejus abſentia declinaverant, armorum ſuorum potentiâ ad obedientiam coëgit.

Imperator partes Romani Pontificis perſequitur.

His temporibus claruit Petrus de Vineis, natione Teutonicus patriâ

Suevus

Digitized by Google

Suevus, Friderici II. Imperatoris Cancellarius, homo callidus, & sæcularis literaturæ non ignarus, qui scripsit ex persona memorati Cæsaris Epistolarum volumen in VI. libros divisum, cujus prima epistola sic incipit: *Collegerunt Pontifices & Pharisæi concilium.* Scripsit & de potestate Imperiali lib. I. Si quid amplius edidit ad notitiam meam non pervenit, fertur enim & alia quædam scripsisse. Hic Petrus Friderici partes etiam injustas contra Ecclesiam Romanam & ejus Pontifices temerè & contumaciter defendens, tam in Concilio quàm alibi etiam coram Papa summis eloquentiæ viribus, sæpius excusare conatus est illius adversùs Ecclesiam rebellionem, ut omnes, qui loquentem audierant, verteret in admirationem. Unde ferunt ad eum dixisse quâdam vice dum perorâsset in causa Cæsaris Romanum Pontificem Gregorium IX. *O Quantus esses fili, site, ut Imperium, bene volentem haberet S. Ecclesia?* Postea verò indignationem Cæsaris nescio cujus facti ratione incurrit: à quo erutis oculis in Monasterium retrusus est: ubi cæcus & miser vitam agens in amaritudine cordis: quidquid in Ecclesiam peccavit vel Deum, longâ satis afflictione compensavit. Hoc opus eorum & præmium, qui aut Regibus deserviunt seu blandiuntur contra S. Ecclesiam, aut Principibus, qui pauperes contra Justitiam opprimunt: & veritatem Evangelicam contemnunt. Contigit autem post annos paucos, Imperatorem Fridericum denuo excommunicari à Papa, deseri à Principibus & contemni ab exteris, qui desolatus átque desertus à pluribus, cum sumptus ad bellandum non haberet, insuper excomunicatus à Papa etiam deponendum se ab Imperio propediem non dubitaret: ad consilium Petri quondam Cancellarij sui, de quo diximus, decrevit recurrere, quem in magnis & arduis negotijs sibi noverat pluries quàm oporteret consuluisse. Venit igitur ad Monasterium ubi exoculatus ille manebat, & præmissis quæ animum venire poterant exulceratum, veniam commissi furoris precatur in primis: deinde sic affatur Magistrum: *Nulla sit tibi memoria injuriarum precor amice, sed concede mihi, quam non mereor, veniam malè commissi: quoniam beneficiorum in te meorum pluralitate compensabo deinceps perpetuò impositam tibi notam cæcitatis. Scio te mihi utiliter posse consulere, quò evadam celeriùs ex hac, quâ premor, necessitate.* At verò Petrus, cui mentem suam vultûs alacritate celabat: cum nihil magis quàm indictam animo revolueret: consilium dedit Imperatori postulanti, ut de Monasterijs & Ecclesijs vasa tolleret aurea simul & argentea, quæ maxima & numero & pondere haberentur in Regno, conflatáque in monetam stipendio conduceret exercitus: átque suos omnes potenter invaderet adversarios, humiliarétque rebellantes. Postea verò quando fortuna arriserit melior, omnia redderet. Placuit Imperatori consilium, spoliatis per Regnum Ecclesijs, thesaurum incredibilem brevi tempore comportavit, & factâ monetâ, undequaque conduxit exercitum. Ecclesias Regni omnes spoliavit calicibus, & quidquid in auro vel argento habebant, abstulit: promittens singulis omnia se meliora redditurum, cui nihil penitus cuiquam restituit. Ab eo autem tempore, quo de bonis Ecclesiæ conduxit exercitum odiosus Deo & hominibus factus est, cœpitq; omnibus subitò infortunari átque deficere, donec in Lugdunensi Concilio per Innocentium Papam ab Imperio fuit depositus: & alius pro eo

Petrus de vineis Doctor.

Petrus Papam cum Imperatore persequitur.

Petrus in Monasterium truditur.

Imperator consilium postulat in necessitate amici.

Petrus consuluit ex calicibus Ecclesiæ monetam facere.

Imperator Ecclesias auro & argento spoliat omnes.

per Principes electus: ipſe verò confuſus, deſolatus & contemptus. Verùm Abbas Monaſterij cum quo Petrus manebat ut illum audivit Imperatori tale dediſſe conſilium, obſtupuit: & dixit ad eum. Cum ſis vir prudens & Doctor Juris omnium judicio præſtantiſſimus Petre: miror quòd Imperatori tam iniquum, & contra Deum & juſtitiam dediſti conſilium: cum ſcias ſpoliare Dei Eccleſias graviſſimum eſſe peccatum. Cui Petrus de Vineis reſpondit: *omnia quæ dicis Pater ſcio eſſe veriſſima: ſed alia quàm tu putas eſt dati conſilij cauſa. Imperator furore concitatus innocenti mihi oculos eruit, & nunc in extrema neceſſitate conſtitutus à me conſilium requiſivit. Conſilium dedi: per quod oculos meos plenè vindicavi. Nam ſi conſilium meum ſecutus fuerit, ſi Eccleſias Dei ſpoliaverit: certus ſum quod vindicante Deo, nunquam deinceps proſperabitur, in cunctis vitæ ſuæ diebus ſimul & operibus: ſed erit odioſus Deo & hominibus, infelix, miſer, infortunatiſſimus: & ſic vindicaverim oculos meos de tyranno cum meo conſilio in extremam devenerit egeſtatem.*

Cauſa proper quam Petrus tale conſilium dedit.

Spoliare Eccleſias Deo facit odioſos.

M C C XXX.

Anno Eberhardi Abbatis XV. concordia pacis reformata fuit, inter Bertholdum Argentinenſem Epiſcopum & Comites de Pfirt, mediante Henrico Friderici Imperatoris filio, & ſiluit terra tempore modico à tumultu bellorum. Verumtamen purgari citò provincia non potuit ab incurſu latronum, qui horis & temporibus nocturnis, non ſolùm domos ſuffodiebant villanorum, ſed etiam Monaſteriorum & Eccleſiarum januis ac parietibus fractis, cum aſſueti eſſent de furto vivere atque rapinis, quiquid poterant invenire clandeſtinè aufferentes furabantur. Exitus quoque viarum obſidentes nulli parcebant ætati aut ſexui, ſed omnes tranſeuntes, quos poterant ſuperare, omnibus ſpoliabant.

Concordia fit inter Epiſcopum & Comites de Pfirt.

Eodem anno Rex Legionis, cum filio ſuo Rege Caſtiliæ in Hiſpania, magno ſuorum adunato exercitu contra Saracenos, qui erant in ea parte Hiſpaniæ, quæ Regnum Granatæ nuncupatur, proceſſerunt ad bellum, è quibus multos occidentes, & captivos abducentes, magnam terræ partem occupârunt: civitatem quoque Emeritanam, cum multis oppidis atque caſtellis de illorum manibus recuperaverunt.

Saraceni vincuntur in Hiſpania.

Anno prænotato Rex Arragonum Regnum ſive Inſulam Majoricarum, annis multis à Saracenis poſſeſſam, in manu valida præoccupans, cæpit, & Chriſtianis legibus potenter reſtituit: Regem quoque ipſius Inſulæ, cum tota familia captivum abduxit, & Inſulam Chriſtianis militibus cuſtodiendam tuendámque commiſit.

Majorica capitur à Chriſtianis

Eodem quoque anno, inter Archiepiſcopum Colonienſem Henricum & Ducem de Lympurg, diſcordia gravis ſuborta fuit, propter advocatiam Monaſterij noſtri Ordinis in monte Segeberg, à Sancto Annone Archiepiſcopo haud procul à Bunna oppido quondam conſtructo, quam utérque ad jus ſuum pertinere volebat. Unde rapinæ & incendia ſubſecuta ſunt, & pauperum deprædationes ruſticorum: donec Henricus Rex, vices ſuas interpoſuit, & pacem reformavit.

Diſſenſio inter Archiepſcopũ Colonienſ. & Comitẽ.

Anno item prænotato Imperator Fridericus, mediante Lupoldo Auſtriæ Duce, in concordiam cum Papa Gregorio reverſus, per eum à vinculo Excomunicationis abſolvitur: & pax inter Eccleſiam & Imperium diutiùs interrupta reformatur. Quam ob cauſam Pontifex Imperatori jam reconciliatus, Regem illum Siciliæ & Hieruſalem ſalutat: ad menſam-

Imperator ab excommunicatione abſolvitur.

Digitized by Google

menſámque illum & omnimodam communionem admittens ſumma inter eos benevolentia contrahitur, quæ non diu permanens rurſus poſtea per Imperatoré violatur. Lupoldus autem Dux Auſtriæ pace & concordiâ inter Papam & Imperatorem reformatâ in Campania apud S. Germanum moritur: cujus inteſtina cum carnibus in domo Capitulari Monaſterij Caſſinenſis ſepulta ſunt: oſſa verò in Auſtriam per familiares ejus reportata ſepulturam paternam receperunt. His temporibus magna Hæreticorum multitudo, quæ diu latuerat in diverſis Europæ provincijs, apud Lombardos, Germanos, Gallos, & Italos inquiſitione magiſtrorum detecta fuit: quæ multos & varios profitebatur errores, multi per eos decepti ſunt: pluréſque in perfidia ſua pertinaces, ad ignem condemnati. I. & pernicioſiſſimus eroris eorum articulus fuit, quod S. Eccleſiam fidelium univerſalem contemnebant, nuncupantes eam Synagogam Satanæ, & conventum malingnatium aſſerentes ſectam ſuam fidelium eſſe ſolam Eccleſiam, & neminem extra eam omnino poſſe ſalvari: éque ſolos Chriſtianos, Spiritu Sancto plenos, Apoſtolorum imitatores, cæteros verò omnes eſſe hæreticos atque Schiſmaticos, & cum Diabolo in æternum damnandos. Romanum Pontificem, Cardinales, Epiſcopos & reliquos Eccleſiæ Miniſtros irridebant & parvi pendebant dicentes eos eſſe miniſtros Sathanæ, & populi deceptores ac propterea vitâ privandos. Monachos omnes cujuſcunque religionis, unâ temeritatis ſententiâ contemnebant, dicentes eos malitiâ & ſuperſtitione plenos, & ob id nullum eorum ſalvandum, ſed omnes damnandos. Jejunia & ritus eccleſiæ parvi pendebant, malè interpretantes illud Pauli: *omnia munda mundis.* Et illud noſtri Salvatoris: *omne quod intrat per os, non coinquinat hominem:* Unde in ſenſum datum reprobum, carnes etiam in Quarageſſima manducabant. Confeſſionem & Pœnitentiam contemnebant dicentes ſe mundos átque ſanctiſſimos, cum tamen omni ſpurcitiâ & impuritate pleni eſſent, maximis & abominandis ſceleribus maculati. Dicentes ſe Apoſtolorum diſcipulos, imitatores execrabilium hæreticorum facti ſunt, volentes etenim omnia inter ſe habere communia, etiam uxores, matres & filias indifferenter polluerunt, nec licebat coitum poſtulanti alicui inter eos denegare, ſive cum matre, ſive cum uxore aut filia propria vel aliena, & in hoc ſummæ charitatis fraternæ prædicant complementum. Unum Mediolani erroris ſui Patriarcham habent, inter conſimiles latitantem, cujus mandatis obtemperabant in omnibus, eum Chriſti vicarium eſſe dicentes, cui ſingulis annis ex omnibus locis atque Provincijs, in quibus habebant ſua conventicula, cenſum feſtinabant annuum, ſymbola errorum ab eo recipientes. Capti apud Argentinam Alſatiæ urbem nonnulli præſcriptorum Profeſſores erroris, & ignibus combuſti, memoratos articulos cum alijs multis quos brevitatis causâ omittimus, in tortura confeſſi ſunt, & abominanda commiſiſſe ſcelera publicè dixerunt. Magnus eorum numerus ipſis volantibus in omni penè orbe Chriſtianorum demonſtratus eſt: ut ſi cui erbi gratiâ quiſpiam ab Antuerpia ſeu Anglia Romam profecturus iter peregrinus aſſumeret, hoſpitem hujus ſectæ non unum, ſed plures in omni loco, ſingulis noctibus inveniret, in cujus domo comunia omnia haberet, ſigna quædam ante fores domorum vel in tectis habebant ſuſpenſa qualia

Lupoldus Dux Auſtriæ moritur.

Hæreticorum fit inquiſitio.

Hæreticorum articuli quinque.

Capti comburuntur.

qualia per ſingulos annos variando nova Magiſter eorum Mediolani reſidens dediſſet: per quæ manſiones ſuo deputatas errori facilè cognoſcebant; quæ tamen fideles ignorabant. Sermones etiã habebant ſymbolicos, induſtriâ præceptorum datos atque compoſitos, quorum prolatione & intelligentiâ in medio multorum ſcire poterant, qui de ſecta ſua eſſent aut non eſſent, contra hos nefandiſſimos hæreticos, Sedes Apoſtolica per totam Italiam, Germaniam, Galliam, & Angliam, plures deputavit inquiſitores, quorum ſtudio multi fuerunt converſi ad fidem orthodoxam; multi pertinaces in errore combuſti, cæteri latentes evanuerũt.

Signis mutuò ſe cognoſcebãt.

MCCXXXI.

Anno Eberhardi Abbatis XVI. Indict: Rom: IV. Ludovicus Dux Bavariæ, qui anno priore cum exercitu Chriſtianorum magno tranſierat mare in ſubſidium terræ Sanctæ, in reditu conſtitutus machinatione Friderici (ut ferebatur.) Imperatoris, à quodam Saraceno Vetuli de Montanis nuntio ad hoc miſſo, præſente familiâ ſuâ totâ, cultro perfoſſus interijt & mortuus eſt: cujus cadaver in Monaſterio Scheurin Bavariæ ſepultum fuit. Porrò Saracenus ipſe gladijs familiarium Ducis in mille fruſta conciſus, præſumpti ſceleris ſui pœnas mox dedit in eodem loco.

Ludovicus Dux Bavariæ moritur.

Huic in Ducatu Bavariæ Otto filius ſucceſſit, qui Gertrudem filiam Henrici Comitis Palatini Rheni, qui apud Heidelberg, ut ſuprà diximus, morabatur, habebat uxorem; cum qua, mortuo Henrico, totum dominium illud obtinuit, & jure hæreditario deinceps poſſedit. Ab hoc itáque tempore Ducatus Bavariæ & Comitatus Palatij Rheni conjuncti ſunt, uſque in præſentem diem, & utriuſque titulos in unam prógeniem præmiſſa cognatio copulat. Genuit autem mortuus Dux duos filios de præfata conjuge ſua, quorum primogenitus vocabatur Ludovicus, qui poſt obitum Patris Palatinatum cum certis oppidis & caſtris in Bavaria Superiori pro ſua portione, poſt longam contentionem obtinuit. Secundogenitus vocabatur Henricus, qui oppidum Landehuettam cum inferiori Bavaria, ut ſuo loco dicemus, poſſedit. Memoratus Dux Otto oppidum Brubach ad Rheni litora poſitum cum adjacente caſtello, cunctíſque proventibus ſuis in feudale beneficium contulit Comiti de Kazenelenbogen, quod modò poſſeſſionis & provincialis Comitis Haſſiæ; quia ultimus Comes de Kazenelenbogen, qui tempore adoleſcentiæ noſtræ obijt, nomine Philippus, unicam reliquit filiam, quam Haſſonum Landgravius duxit uxorem: & cum ea Comitatum ejus obtinuit.

Otto Dux fit Comes Palatinus.

Ludovicus & Henricus filius ejus.

Brubach facit feudũ Comiti.

Anno prænotato, moritur D. Antonius de Padua nuncupatus, Ordinis fratrum Minorum B. Franciſci Diſcipulus, vir magnæ Religionis & eximiæ ſanctitatis, qui multis & in vita, & poſt mortem coruſcavit miraculis: propter quorum infinitam multitudinem SS. catalogo mox à Gregorio Papa IX. fuit aſcriptus. Doctrinæ cœleſtis tantâ dulcedine redundabat, ut Romanus eum Pontifex Arcam conſueverit appellare teſtamenti. Tantæ autem ſapientiæ fuit, quod S. eum Franciſcus Epiſcopum ſuum coram fratribus ſuis conſueverit dicere. Ante Religionis ingreſſum Theologiam multo tempore Toloſæ, Bononiæ ac Patavij docuit: & diſcipulos poſt ſe plurimos reliquit. Prædicator excellentiſſimus fuit, & in audientia Romani Pontificis, ac Patrum Cardinalium ſæpius prædicavit. Scripſit inter cætera ingenij ſui opuſcula ſermones de tempo-

D. Antoni' de Padua moritur Patavij.

Digitized by Google

tempore luculentissimos & valde utiles, quos in duobus lib. compræhendit. Sermones quoque de Sanctis in uno volumine plures composuit. Ejus vita miraculis plena diligenter conscripta est. Opuscula S. Antonij de Padua.

Anno etiam prænotato XIII. Cal. mensis Decembris obijt Elisabeth filia Regis Ungariæ, uxor quondam Ludovici Landgravij Thuringorum & Hassonum, mulier sanctissimæ conversationis: cujus venerabile corpus in Ecclesia militiæ Teutonicorum, quam ipsa à fundamentis novam erexerat in oppido Hassiæ Marpurg cum summa reverentia & honore sepultum est, quam Gregorius Papa IX. SS. catalogo inscripsit. Ejus vitam Cæsarius Monachus Heistaberacensis Ord. Cistertiensis, ut suprà diximus, aperto sermone descripsit. S. Elisabeth moritur.

Anno præscripto Eberhardus XXIII. hujus Monasterij Hirsaugiensis Reverendissimus Abbas post multos labores, sextâ decimâ die Octobris in Domino quievit, anno ætatis suæ quinto & sexagesimo: Regiminis verò curæ pastoralis sexto decimo non completo, homo certè sempiternâ memoriâ dignus, qui Monasterio in utróque statu laudabiliter præfuit, & jura libertatis cum rebus constantissimè semper defensavit. Ornavit Ecclesiam: plura construxit ædificia, auxit redditus: & ab alijs parta diligentissimè conservavit. Et quamvis Monasticus Ordo, nimiùm per totum orbem Christianum suo tempore, à primævæ institutionis fervore tepuerat: Eberhardus tamen Abbas, tam in se quàm in sibi commissis, Regulam pro viribus observare studuit; & formam se Monachis vivendi statuit, ac tramitem honestatis custodivit. Eberhardi Abbas hujus loci moritur.

De Ernesto hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbate XXIV. qui præfuit annis XIII. mensibus duobus, diebus quoque VII.

POst mortem Reverendissimi ac Deo dilecti Abbatis Eberhardi vacavit Abbatia diebus X. propter illorum absentiam, qui ad electionem novi Pastoris fuerant de consuetudine hactenus observata laudabiliter evocandi. Cúmque transissent dies exspectationis necessariæ, convenerunt ad locum Capitularem fratres, qui vocem in electione habebant, Anno Dominicæ Nativitatis prænotato MCCXXXI. Indict: Rom: IV. die verò sextâ & vigesimâ mensis Octobris propter novi electionem Abbatis. Præmissis itáque orationibus consuetis, & tractatibus necessarijs, in Abbatem hujus Monasterij XXIV. tandem unanimiter elegerunt Ernestum Monachum Conventualem, qui majoris Cellarij aliquamdiu gesserat officium: virum bonæ & honestæ conversationis, præfuítque annis XIII. mensibus duobus, diebus VII. qui ordinationem sui à Berengero Spirensium Episcopo, cum debita solemnitate hîc in Monasterio suscepit, in præsentia plurimorum, quos invitaverat, Abbatum. Patria illi Suevia fuit, ubi natus de honestis parentibus, & secundùm hujus seculi æstimationem non ultimo loco habilis ad Reglionem juvenis, sub Marquardo Abbate hujus Monasterij intravit. Qui cum tempore sapientiâ simul & intellectu proficiens in pluribus Monasticæ palestræ officijs, à juventute usque

Vacat Abbatia x. diebus.

Ernestus fit Abbas hujus loci. XXIV.

Ernesti patria & mores.

in ſenium probatus eſt, & in omnibus ſemper fidelis inventus. Erat ſanè vir manſuetus, mitis ingenio, qui neminem prior, aut ſine cauſa rationabili novit offendere ſeu perturbare, in his quæ ad monaſticam pertinere videbantur integritatem, converſationis fuit honeſtæ, plùs tamen ad curam temporalium aptus, quàm ad inſtaurationem Regularis obſervantiæ diſpoſitus, ſuo etenim tempore priſtinus feruor Monaſticæ puritatis, & in hoc loco & in cæteris Monaſterijs penè omnibus noſtri Ordinis nimiùm tepuerat: & rarus erat Monachus qui ad puritatem, regularis inſtitutionis ſanctiſſimi P. Benedicti ambularet. Monachi námque illius temporis, neglectâ ſpirituali converſatione, ſectabantur carnalia, & ſpretis, ad quæ vocati fuerant, bonis æternis, temporales nimis anxiè quærebant honores, & corruptibiles ſequebantur voluptates. Viri ab hoc tempore defecerunt in Ordine noſtro docti, defecerunt ſancti, defecerunt Regularis obſervantiæ zeloſi cultores: & jacuit per annos ferme ducentos S. Benedicti Religio in deformatione continua, donec tandem per magnos labores Mellicenſium, Caſtellenſium, ac poſtremò Burfeldenſium in parte fuit per Germaniam, ut ſuo tempore dicemus, non in toto reſuſcitata.

MCCXXXII.

Imperator in Italia cómoratur.

Anno Erneſti Abbatis I. Fridericus Imperator II. apud Ravennam conſiſtens, exercitum Germanorum magnum vocavit in Italiam: volens humiliare Longobardorum ſuperbiam: qui ad ſuggeſtionem Romani Pontificis, ut ſuprà dictum eſt, contra Imperium unanimem fecerant conſpirationem, quam ipſi confœderationis nomine velabant.

Germani contra Lõbardos.

Ad Imperium itáque Principis Rex Henricus de Francia Orientali, Suevia, Saxonia, Bavaria, & cæteris nationibus Imperij magnum bellatorum adunavit exercitum, cui ſe Ducem præbens, versùs Lombardiam profectus eſt. Sed Lombardi futurorum cauti exploratores, præoccupaverunt omnes itinerum portus, quos nominavere Cluſas, in tantum quòd nullus exercitui Germanorum in Lombardiam patebat introitus. Unde Henricus cum procedere non poſſet, retrocedere coactus eſt.

Tentorium mirabilis compoſitionis Imperatori datur.

Eodem Anno Saladinus Ægyptiorum Friderico Imperatori dono miſit per ſuos Oratores tentorium pretioſum, mirabili arte compoſitum, cujus pretij æſtimatio qninque ducatorum millium procul valorem exceſſit. Nam ad ſimilitudinem ſphærarum cœleſtium intrinſecùs videbatur conſtructum, in quo imagines Solis, Lunæ, ac reliquorum planetarum artificioſiſſimè compoſitæ movebantur ponderibus & rotis incitatæ: ita videlicet, quòd curſum ſuum, certis ac debitis ſpatijs peragentes horas tam noctis quàm diei infallibili demonſtratione deſignabant, imagines quoque XII. ſignorum Zodiaci certis diſtinctionibus ſuis motæ cum firmamento curſum in ſe planetarum continebant.

Diſſenſio inter Archiepiſcopum Moguntinũ & Lantgravium.

Anno prænotato magnæ inter Sifridum Archiepiſcopum Moguntinum, & Conradum S. Eliſabeth filium Thuringiæ & Haſſiæ Lantgravium diſcordiæ fuerunt ſubortæ, propter fines & terminos quoſdam terrarum, quos utérque voluit ſuo dominio eſſe ſubjectos. Conradus etiam memoratus Comes, contracto ſuorum exercitu terras Archiepiſcopi hoſtili prior incurſione vaſtavit: oppidum Fridislarienſe, cum multis in circuitu villis, incendio & ferro invadens evertit, ac funditus

penè

Digitized by Google

penè desolavit, & tam per se, quàm per suos fautores damna Ecclesiæ plurima intulit. His contumelijs & injurijs tandem provocatus Archiepiscopus, magnum suorum congregavit exercitum: & contra prædictum Lantgravium processit ad bellum. Congredientes itáque & atrociter dimicantes multi ex utráque parte ceciderunt vulnerati, sed postremò exercitus victoriam obtinuit ipsius Landtgravij. In quo bello Henricus Ecclesiæ Wormatiensis Episcopus, qui fuit in parte Archiepiscopi, cum multis Ecclesiæ suæ Canonicis à Lantgravio captus est. Tandem inter eos concordia facta est, hanc formam continens.

Bellũ atrox inter eos comittitur.

In nomine sanctæ & individuæ Trnitatis, super destructione Frislariæ, & Wizenhausen oppidorum, & alijs damnis, quæ Dominus Sifridus Archiepiscopus Moguntinus, & Dominus Conradus junior Lantgravius hinc inde senserunt, cum querram haberent ad invicem, talis compositio intervenit. Antiqua compositio sicut ordinata est à Domino Sifrido quondam Archiepiscopo: & Domino Ludovico piæ memoriæ, quondam Lantgravio, modis omnibus in perpetuum inconvulsa servetur. Item oppidum in Wolfhan concessit Archiepiscopus in feudum Conrado Lantgravio memorato, & concedet hæredibus suis legitimis etiam iliabus, non existentibus filijs, post mortem sibi jure hæreditario succesuris: & si idem Conradus rogaverit in vita sua, ut concedat fratri suo ut filio fratris, idem oppidum, hoc ei nullatenus denegabit. Huic menoratæ compositioni, cum alijs multis interfuit, Frater Conradus de Marpurg, Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, vir in Scripturis sacris magnæ eruditionis & authoritatis, qui, ut suprà dictum est, generalis nquisitor hæreticæ pravitatis, à S. Sede Apostolica deputatus, hoc ipso nno III. Nonarum die mensis Maij quatuor hæreticos in Erphurdiensi oppido condemnavit ad ignem, qui & fuerunt combusti. Multos denique & enè innumerabiles per totum Regnum Teutonum, qui olim latuerant, æreticos in lucem inquirendo produxit: examinavit & per sententiam amnavit convictos, quos manibus secularium Judicum tradidit ignibus oracibus comburendos. His temporibus Monasterium Lauriſſense nori tunc Ordinis, unum ex quatuor Imperij Cœnobijs principalibus logunt: Diœc: quod olim fuerat opulentissimum, miserandæ d esolatiois suæ experiebatur initia. Subortâ námque dissensione gravissi mâ inter onradum ejus loci Abbatem ex una parte, & Conventum suum ex alia: alis mala superaddita sunt, quæ Monasterium illud ab Ordine tandem olenter transtulerunt. Cujus pernicioſæ translationem historiæ, etsi verſis annis facta sit: sub prænotato tamen, quo principaliora gesta gnovimus, enarrandam desumpsimus, quatenus Monachi omnes diant, simul & Abbates pacem custodire mutuam: & Principum abstine consultationibus.

Concordia inter dissidentes.

Wolfhan oppidum.

Quatuor Hæretici cõburuntur in Erpfurdia.

Lauriſſensis Monasterij desolationis historia.

Verùm ut causa destructionis hujus insignis Monasterij altiùs retamus, notandum Lectori proponimus, quòd Comes quidam Rheni anker dictus Monasterium prædictum Lauriſſense olim circa tempora ppini Regis Francorum, seu paulò ante constructit: & multis possessiobus magnificè dotavit: in quo & Monachus postea factus, usque ad ortem secundùm Regulam sanctiſſimi P. N. Benedicti conversando b directione & obedientia Abbatis, cum Deo famulantibus Monachis

Kanker Rheni Comes fundavit Lauriſſam.

Multi Principes in eo Monachi facti ſunt.

permanſit. In eodem Monaſterio deinceps per ſucceſſum temporis, multi viri nobiles, potentes, divites átque doctiſſimi Monachi facti ſunt: qui locum ipſum divitijs & potentiâ in immenſum auxerunt. Inter quos Thaſſilo Bavarorum Dux fuit non ultimus: qui cum apud Imperialem vicum Ingelenhaim, in Conſilio Principum propter læſæ Majeſtatis culpam damnaretur ad exilium, in memorato Cœnobio, unà cum Theodone filio ſuo monaſticum ſchema voluntariè induit, & úſque ad mortem in eodem perduravit. Crevit autem præfatus locus largitione Regum & Principum ſucceſſu temporis divitijs & honore ultra modum, & una de Abbatijs quatuor Imperij Principalioribus eſſe meruit: quemadmodum longè ſuprà diximus, anno Brunonis Abbatis IX. Abbas enim de Lauriſſa, ſicut & Fuldenſis, Hersfeldenſis & Wiſſenburgenſis pro tempore exiſtens, Princeps erat Imperij, habebátque ſub ſua ditione totam Regionem, inter Dietpurg oppidum, & Haidelberg, quæ ſtrata montana, vulgariter die Bergſtras nuncupatur, oppida plura, caſtella, villas, nemora, & dominia multa, pro quorum inſtitutione ac viciſſitudine Curiam Imperatoris, ut alij Principes, ſequebatur, & referendarij implebat officium. Maxima viguit in hoc ipſo Monaſterio per annos plures diſciplina regularis, & multi in eo viri doctrinâ & ſanctitate inſignes claruerunt. Feruore tandem ſanctæ Religionis nimiùm tepeſcente in hoc ipſo Cœnobio, quemadmodum & in cæteris, primò per Monachos hujus Cœnobij Hirſaugienſis, jubente S. Patre Wilhelmo, reformatum, miſſis illic decem & octo Monachis cum Abbate ad inſtantiam Henrici Imperatoris IV. fuit, Monachis loci reclamantibus & invitis. Qui Regularis diſciplinæ tramitem habentes odio, de Cœnobio receſſerunt, & diſcurrentes ſine jugo per Regnum, verbis & ſcriptis Monachos Hirſaugienſes, propter vitæ integritatem, quaſi nimiùm auſteros & inhumanos præſumptuosâ loquacitate infamabant. Vidimus de his plura & metro conſcripta, & proſa, quæ Henrico Imperatori IV. ab Italia in Germaniam reverſo, Monachi Lauriſſenſes, propter improbitatem ſuam expulſi, contra mores & inſtituta Hirſaugienſium legenda obtulerunt. Quæ cum friuolè, & doloſè mendacitérque conſtet eſſe conficta, indignum ſanè duximus nebulonum mendacijs obfuſcare hiſtoriæ veritatem, prævaluerunt tamen poſtremò filij perditionis, Monachi vitâ & moribus deformati, & per amicos ſuos obtinuerunt ab Imperatore, ut reſtituerentur ad Monaſterium, promittentes ſe colla Regulari obſervantiæ cum Hirſaugienſibus ſubmiſſuros. Quod factum in dolo, rei probavit eventus, nam mox ut recepti ad Monaſterium fuiſſent, priſtinis moribus improbis, Regulæ Monachorum contrarijs, vivere cœperunt, quorum impuritates cum fratres optimi deteſtarentur, & ſuas lædi conſcientias convictu impiorum metuerent, ad Hirſaugiam redierunt.

Lauriſſa Imperialis Abbatia una ex quatuor.

Hirſaugienſes Lauriſſam reformaverunt tertiò.

Monachi Lauriſſenſes diſcoli.

Monachi redierunt ad Lauriſſam.

Poſthæc S. Ermenoldus reformavit Lauriſſam Hirſaugienſis Cœnobij Monachus, & poſtea I. Abbas in Brunfeningen, de quo plura diximus anno Brunonis Abbatis IX. munificentiâ imperiali, memoratam Abbatiam Lauriſſenſem invitus gubernandam ſuſcepit, & reformare pro viribus ſtuduit, ſed cum audiviſſet, quæ Germanus cum Imperatore contulerat, quemadmodum in geſtis ejus longè ſuprà diximus, Abbatiam dimiſit, & cum Monachis quadraginta, quos Domino ibidem acqui-

S. Ermenoldus reformavit Lauriſſam.

Digitized by Google

quiſierat anno ferme uno ad Hirſaugiam reverſus eſt: & ſic remanentibus in Lauriſſa Monachis deformatis, caſſata eſt etiam ſecunda reformatio. Poſtremò temporibus Volmari Abbatis, Lotharius Rex Romanorum compatiens tam inſigni loco & improbam converſationem Monachorum habens exoſam, ab eodem Volmaro precibus ſuis obtinuit: quòd Lauriſſam per Hirſaugienſes ſuos jam tertiò reformavit. Miſit enim de ſua Congregatione Monachos XII. optimè inſtitutos, quorum induſtriâ diſciplina regularis paulatim apud Lauriſſenſes refloruit, & per annos plurimos laudabiliter *reſloruit* duravit: donec poſtremò iterum defecit. Deinde circa tempora præſcripta gravis inter Abbatem & Conventum fuit ſuborta diſcordia, regulariſque diſciplinæ penitus annihilata cuſtodia: & conditio tam inſignis Cœnobij miſerabiliter in utróque ſtatu deturbata, Conradus etenim ultimus Monaſterij Lauriſſenſis Abbas, ut dilapidator ſubſtantiæ temporalis, & criminoſus in multis accuſatur à ſubditis: cauſa inter eos per judices in Provincia plures diſcutitur, & tandem ad examen Sedis Apoſtolicæ defertur. Papa viſitationem Monaſterij certis mandavit Comiſſarijs, Abbati videlicet de Winvviler Ciſtercienſis Ordinis, cum alijs ſibi condeputatis, qui venientes ad locum poſt maturam inquiſitionem, Abbatem per ſententiam deponunt: per quod initium deſolationis Monaſterij tradiderunt.

Hirſaugienſes tertiò reformant Lauriſſam.

Lauriſſenſium diſcordia

Lauriſſa viſitatur & Conradus deponitur.

Interea Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus, in cujus Diœceſi Lauriſſenſe conſtabat Cœnobium, ſummis laborabat viribus, ut imperialis Monaſterij oppida, caſtra, villas, & totum Abbatiæ Principatum Eccleſiæ ſuæ conjungeret: & Ordinem D. P. N. Benedicti à loco penitus elongaret. In quo quidem deſolationis negotio per annos ferme ſedecim, fuit laboratum. Enimverò cum Abbas propter inopiam rerum temporalium Imperio conſueta non poſſet exhibere obſequia, memoratus Archiepiſcopus occaſione ſumptâ, pro dicto Principatu, qui centum ducatorum millium exceſſit valorem, ſicut diximus, apud Imperatorem Fridericum II. inſtantiùs laboravit.

Archiepiſc. Principatũ Monaſterij ambiebat.

Anno itaque prænotato Dominicæ Nativitatis, MCCXXXIII. Erneſti verò Abbatis I. Indict. Roman. V. Fridericus Imperator ſæpe dictus ad inſtantiam prænominati Archiepiſcopi Principatum memorati Cœnobij Lauriſſenſis, cum omni honore, Vaſallis, Miniſterialibus, ruſtris, oppidis, nemoribus, teloneis, proventibus, dominijs, juribus & pertinentijs ſuis, quem Abbas ejuſdem Monaſterij, à multis retro annis huc uſque tenuerat, abſtulit atque Moguntinæ, ſicut diximus, Eccleſiæ perpetuò annexum univit & incorporavit, juxta tenorem literarum qui ſequitur, & eſt talis:

Imperator Fridericus Principatũ Lauriſſenſem contulit Archiepiſcopo.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Fridericus II. divinâ favente clementiâ Romanarum Imperator ſemper Auguſtus, Hieruſalem, & Siciliæ Rex, Romani Principis decus extollitur, & auguſta Sedes Imperij decoratur: cum Principatus, in quibus conſiſtit & viget Imperium, in ſua dignitate, congruæ reviſione reparat & conſervat: & illas ad eorum reparationem & conſervationem perſonas eligit & præponit, quæ cum prærogativa commiſſarum ſibi Eccleſiarum ſuarum merito dignitatis ſufficientes ad id, & acceptæ fore cenſentur. Univerſis igitur Imperij fidelibus, tam modernis quàm poſteris volumus eſſe notum, quòd conſideravimus, tenuem ſitum Lauriſſenſis ab honore & nomine Principatûs

Exemplar literarum Imperatoris.

Lauriſſenſis allegat inopiam.

proceſſu temporis collabentem: ut non minus Imperio, quàm ſibi deficere videatur? Attendentes inſuper quòd per dilectum Principem noſtrum Sifridum venerabilem Archiepiſcopum Moguntinum, cujus grata ſervitia quotidie Imperio præſtita, noſtro conſpectui multâ gratitudine ſe præſentat: necnon per eandem Moguntinam Sedem, velut obſequioſam ſemper Imperio & noſtris honoribus efficacem: ſervitium ejuſdem Principatûs imperio debitum, quod propter ejuſdem Eccleſiæ Impotentiam nobis hactenus eſt ſubtractum, integrè poterit exhiberi. Aſſiſtente igitur nobis & approbante dilecto filio noſtro Henrico illuſtri Rege Romanorum ſemper Auguſto, ſuper his providere volentes: unà cum deliberatione & conſilio Principum de innata providentia & noſtræ gratia Majeſtatis, eundem Principatum Eccleſiæ Lauriſſenſis cum omni honore, vaſallis, miniſterialibus, caſtris, oppidis, proventibus, juribus & pertinentijs ſuis, ſicut ad nos & Imperium noſcitur pertinere, eidem Moguntinæ Eccleſiæ, dicto Moguntino Archiepiſcopo, & ſuis Succeſſoribus imperiali authoritate in perpetuum donavimus & conceſſimus: & nominatum Principem noſtrum venerabilem Archiepiſcopum Moguntinum præſentibus Principibus ſolemniter inveſtimus: ut eadem Eccleſia Moguntina, idem Moguntinus Archiepiſcopus & Succeſſores ejus amodò principatum ipſum teneant & poſſideant, & ad honorem noſtrum & Imperij illum foveant & conſervent, ſalvo jure quod inde debetur imperio, præſentis privilegij authoritate mandantes, quatenus nullus Princeps, Dux, Marchio, Comes, Scultetus, Advocatus, miniſterialis, nulla perſona ſublimis vel humilis, Eccleſiaſtica, vel mundana contra præſentis donationis & conceſſionis noſtræ paginam auſu temerario venire præſumat. Quod qui præſumpſerit, ſciat ſe (propter indignationem noſtram) cui ſe noverit ſubjacere) in ſuæ temeritatis vindictam, centum libras puri auri compoſiturum: quarum medietas Curiæ noſtræ: & reliqua parti paſſæ injuriam, perſolvetur. Ad hujus itaque donationis & conceſſionis noſtræ memoriam & ſtabilem firmitatem, præſens privilegium fieri fecimus, & Bulla aurea typario noſtræ Majeſt. impreſſa juſſimus communiri: Hujus rei teſtes ſunt B. Patriarcha Aquilejenſis, &c. Signum Domini Friderici II. Dei gratiâ invictiſſimi Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, Hieruſalem & Siciliæ Regis. Ego Sifridus Ratiſponenſis Epiſcopus, imperialis aula Cancellarius, vice prædicti Domini Sifridi venerabilis Archiepiſcopi Mogunt: in Germania Archi-Cancellarij recognovi. Acta ſunt hæc anno Dominicæ Incarnationis milleſ: ducenteſ: XXXII. menſe Aprili, Indict. V. Imperante Domino noſtro Friderico II. Dei gratiâ invictiſſimo Romanorum ſemper Auguſto, Hieruſalem & Siciliæ Rege glorioſiſſimo, anno Imperij ejus XII. Regni Hieruſalem ſeptimo, Regni verò Siciliæ triceſimo quarto, feliciter amen. Datum Aquileiæ per manum. N.

Conſilium introducit principum.

Interdicit omnibus contradictionem.

Bulla confirmat donationem.

Hujus memoratæ donationis privilegio Sifridus Mogunt: Archiepiſcopus de mandato Imperatoris Friderici ſuſcepto, quoniam Regem Henricum Patri non dubitabat in Imperio ſucceſſurum: quò ſibi donatum Eccleſiæ Lauriſſenſis Principatum firmius perveniret, etiam ab ipſo Rege proprium deſuper Confirmationis privilegium hujus tenoris impetravit:

Rex Henricus Donationem Patris confirmat:

Exemplar HenriciRegis ad idē.

Henricus Roman: Rex Dei gratiâ ſemper Auguſtus, univerſis Imperij fidelibus, paginam hanc viſuris, gratiam ſuam & omne bonum. Regali munificentiæ cedit ad gloriam ſi dignis extollit honoribus, ſique rerum amplificat incrementis, ſui cultores lateris & ſuorum conſcios ſecretorum. Hinc enim devotio pullulat in ſubjectis, & augetur numerus in devotis, multiplicante munificentiâ per exemplum quicquid potuit, contuliſſe per gratiam. Inde eſt quod notum eſſe volumus uni-

Principatū Lauriſſenſem dicit Archiepiſc. donatum.

Digitized by Google

ersis nostris fidelibus tam præsentibus quàm futuris, quòd constitutus in præsentia
ostra dilectus Princeps noster Sifridus Archiepiscopus Mogunt: celsitudini nostræ
pplicavit attentè donationem & concessionem Principatûs Laurissensis Ecclesiæ
um omni honore, Vasallis, Ministerialibus, castris, oppidis, proventibus, Juribus
& pertinentijs suis, à Domino & Patre nostro Friderico invictissimo Imperatore
omanorum semper Augusto, Hierusalem & Siciliæ Rege, nobis præsentibus & con-
entientibus liberaliter sibi factam & Ecclesiæ Moguntinæ denuo gratam habere &
onservare inviolabiliter deberemus. Nos igitur attendentes grata obsequia, quæ
icta Ecclesia Mogunt: nobis & progenitoribus nostris noscitur impendisse: conside-
entes etiam servitia debita Imperio, quæ per impotentiam Monasterij memorati
hactenus sunt subtracta, per dictum Archiepiscopum, & Successores ejus, posse
egrè exhiberi, concessionem prædictam, tamquam de assensu nostro factam
atam habentes, præsentis Regalis paginæ sanctione edicto, quatenus nulla persona
ta vel humilis, Ecclesiastica vel mundana, ei ausu temerario contraire præsumat.
Quod siquis attentaverit (præter indignationem nostram, quam ex hoc incidet.)
uinquaginta libras auri se noverit compositurum; quarum medietatem Curiæ
ostræ: alteram verò parti passæ injuriam volumus applicari. Testes hujus con-
rmationis nostræ sunt B. Patriarcha Aquileiensis, &c. Datum apud Chin-
acum, anno Domini MCCXXXII. quinto Kalend. Maij, Indict: V. Dona-

Donationē hanc Rex ipse confirmat.

one igitur tam Regali quam Imperiali memorati Principatûs ad otum impetratâ, sæpe dictus Archiepiscopus, ut eum & sibi & successoribus suis perpetuò redderet stabilem, Monachos ipsius Cœnobij Laurissen- s callidâ persuasione induxit, multa eis promittens & magna, quatenus omano Pontifici super negotio transactionis Principatûs scriberent, & us confirmationem instantiùs ab eo postularent. Monachi autem de a expulsione suspicionem non habentes, existimantésque se magnos lico futuros, si Ecclesiæ Mogunt: forent confœderati simul & uniti, Ar- iepiscopo, super ablatione Principatûs, per omnia consenserunt; & pæ literas hujus tenoris direxerunt:

Archiepisc. Monachos ut Papæ scribant, induxit.

Sanctissimo in Christo Patri ac Domino, Domino Gregorio Sacrosanctæ
m: Ecclesiæ summo Pontifici: Decanus cum devoto Fratrum Collegio, quamvis
uco, & Ministerialium Ecclesiæ Laurissensis continuas orationes ad Christum,
m subjectione filiali. Ad Apostolatûs vestri gratiam referendum duximus, quòd
m ad mandatum & examen Judicum à Sede Apostolica delegatorum Domnus
nradus quondam Abbas noster sententialiter fuisset depositus, pro dilapidatione ac
is enormitatibus suis, quas commiserat, nos sentientes jam dictæ Ecclesiæ nostræ
ormationem, in alio non posse consistere, sicut nec revera potuit, nec potest, me-
ratos Judices vestros, de benignitate vestra consisi, de concilio & consensu
incipum, qui tunc Imperium gubernabant petivimus, Ecclesiæ Moguntinæ eam-
m Ecclesiam nostram uniri: præsertim cum Ecclesia nostra, sine adjutorio
clesiæ Moguntinæ, qua hactenus nos fovit, non possit aliquatenus resurgere: cum-
am dictam Ecclesiam nostram in multis reformaverit, redimendo Castrum
us Ecclesia providè de manu fortiorum: in quo quidem castro, multa pars Ec-
ia nostra consistit. Præterea multas alias possessiones ejusdem Ecclesiæ nostræ,
potentiam suam recuperavit, & adhuc per Dei gratiam & vestram Pater-
ctè recuperabit.

Monachi postulant se uniri Ecclesiæ Moguntinæ.

Cum igitur Pater Clemens & Pie hoc, deliberatione & providentiâ prudem-
m virorum factum esse, sit manifestum, sanctitatis vestræ pedibus provoluti, hu-
militer

militer & attentè supplicantes, quatenus nostram necessitatem utiliter respicientes, factum nostrum & unionem ipsam circa sæpe dictam Ecclesiam Moguntinam, ratam habentes, autoritate & misericordiâ Sedis Apostolicæ, dignemini confirmare, Omnipotens Deus sanctitatem vestram conservet incolumem. Romanus autem Pontifex Gregorius IX. Monachorum de Laurissa epistolis receptis atque relectis, eorum mox precibus annuit, & Sifrido Archiepiscopo Moguntino, tali formâ rescripsit:

Exemplar literarum Papæ ad Archiepisc.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Archiepiscopo Moguntino, salutem & Apostolicam benedictionem. Insinuantibus nobis dilectis filijs Decano & Conventu Lauriſſensis Monasterij innotuit, quod Abbas de Vinuviler, ac ejus Collega, eidem Monasterio de mandato Apostolico visitationis officium impendentes. Abbatem ipsius, ab ejus regimine amovissent: procurationem, defensionem & reformationem ipsius, cum adeò in spiritualibus & temporalibus lapsum esset, quòd vix posse resurgere, nisi per tuum auxilium, crederetur, tibi, in cujus consistit Diœcesi, commiserunt.

Comendatur diligentia ejus facta priùs.

Cum verò eam circa reformationem ipsius solicitudinem impendisti, quòd præter alia grata commoda, quæ tua diligentia jam suscepit, castrum quoddam ipsius alienatum omnino ad jus & proprietatem ejus datâ propter hoc de tua non modicâ summâ pecuniæ revocásti. Nos ergo prudentiam tuam super hoc in Domino plurimùm commendantes, Fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus circa commissam tibi procurationem, defensionem & reformationem ipsius, sicut laudabiliter incepisti invigilans, sic illud foveas, manuteneas, & defendas, per tuum studium ad statum debitum reducatur, & exinde recipere à Domino retributionem, & à nobis debeas commendari. Datum Perusij, quarto nonas Maij Pontificatûs nostri anno sexto.

Archiepisc. tentat reformare Monasterium.

His literis Apostolicis Sifridus sæpe fatus Archiepiscopus Moguntinus susceptis, non solùm de Lauriſſensis Principatu Ecclesiæ, tamquam verus Dominus, se per omnia intromisit; sed etiam quomodo Monachorum Ordinis nostri locum ipsum incolentium reformaret vitam sedulò excogitavit. Verùm posteaquam reformationis negotium inchoavit, legem illis dans in observantia vivendi, secundùm Regulam Sanctissimi P. Benedicti, & Monachi cernerent omnem sibi libertatem, quam prius habuerant, penitus ablatam, ipsúmque jam Monasterium, non sibi, sed Ecclesiæ Moguntinæ cum omni honore & dominio esse relictum: serò mysterium intelligentes, & se non parùm circumventos, ne dixerim seductos, nimiùm doluerunt: séque, licèt tardè, machinamentis Archiepiscopi dolosis Nobilibus terræ quibusdam auxilium ferentibus cœperunt opponere.

Serò facti pœnituit Monachos.

Quod ubi ad notitiam Archiepiscopi delatum fuerat, mox Rom. Pontificem per literas præmonendo rogavit, quatenus visitationis officium, sæpedicti Monasterij Hildenshaimensis Ecclesiæ Pontifici de novo committeret: per quem de Monachorum conversatione improba plenam posset habere informationem. Cujus precibus Papa consentiens, Hildensheimensi Episcopo per Apostolica scripta mandavit: quatenus Monasterium Lauriſſense personaliter accederet, inquisitionis & visitationis officium quantocius exerceret: ac de singulis relationem faceret.

Epiſc. Hildensheimensis visitator Lauriſſenſ.

Visitator Epiſc. relationē scribit ad Papā.

Qui visitatione tandem peractâ, relationem per literas ad Sedem Apostolicam misit: in quibus Romanum Pontificem, de singulis plenius infor-

Digitized by Google

informavit, asserens Monasterium ipsum in utroque statu miserabiliter deformatum: & Monachos in eo degentes, nimiùm à tramite Regularis observantiæ deviâsse: nullámque in ipsis spem emendationis esse ponendam, nec posse reformari locum, nisi omnes expellantur. Consuluit denique idem Hildensheimensis Episcopus, ut nostris propter vitæ deformitatem eliminatis Monasterium daretur Cistertiensibus, quod cujus instinctu fecerit, nihil mea interest. Fuerunt tamen qui dicerent, ipsum Archiepiscopum Moguntinum Sifridum, nostri Ordinis Monachos de Lauriscia plurimùm habuisse suspectos, ne quando in futurum per eos, vel eorum successores, super ablatione Principatûs, castrorum, oppidorum & proventuum illius aliqua suscitaretur contentio: pro eo quod hæc omnia sine Ordinis consensu sibi usurpaverat, & ob id totis laborâsse conatibus, ut Monachis nostris, quâlibet occasione, quasi sub reformationis typo expulsis, alterius Ordinis introducerentur viri, qui simplicitae proventuum necessariorum contenti, Principatum & dominia ministerialium tanquam suæ professioni contraria non curarent. Egit, manifestum est, igitur apud S. Sedem Apostolicam omnibus modis & studijs quibus potuit, quatenus Monachi Ord. S. Benedicti sub reformationis prætextu de suo Cœnobio Lauriscensi pellerentur, veluti penitus incorrigibiles, & Cistertienses, quibus Principatum & dominia temporalia habere primæva eorum institutio non permitteret, in locum quantocius reponerentur: de quibus omnino fieret securus, quòd Cæsaris donatione ablata, nunquam repeterent. Unde post biennium tales à Papa Gregorio IX. literas impetravit:

Archiepisc. sua quæsisse multorum opinio est.

Indultum petit expellendi ipsos Monachos.

Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, venerabili Fratri Archiepiscopo Mogunt. salutem & Apostolicam benedictionem. Laurissensis Monasterij vineam diutius expectata ut vuas faceret: ecce in medium produxisse dicitur labruscas: dum Monasterium ipsum, in quo Maria officium per contemplationis speculum florere consueverat, & in rerum affluentia temporalium Marthæ officiosa solicitudo vigeret, malitiâ inhabitantium faciente, adeò in utróq; (venerabili Fratri nostro Hildensheimensi Episcopo, cujus providentiæ super hoc inquisitionem commisimus referente) didicimus esse collapsum, quod loco Mariæ Jezabel, ac loco Marthæ prodigalitate succedentibus, nulla spes est ulteriùs, ut in suo posit ordine reformari. Monachi enim ejusdem Monasterij exteriori & interiori nigredine denigrati, adeò se mundi delicijs involuerunt, substantiam Monasterij cum filio prodigo dissipantes, quod eorum ficulnea immissis stercoribus diutius exspectata, non solùm fructibus, sed etiam folijs dicitur aruisse: quod nihil aliud expetit & expectat, nisi ut radices ficûs fatuæ, quæ terram inutiliter occupant, abscindantur. Sanè sicut Medici periti solertiâ vulnera, quæ fomentorum non sentiunt medicinam, abscindenda censentur, ut exclusa putredine, vinum & oleum infundatur vulneribus, & tandem sanetur ægrotus. Ne verò, fideles qui bona sua eidem Monasterio contulerunt, orationum sperantes suffragijs inibi habitantium relevari, spe præconcepta frustrentur, juxta Episcopi præfati consilium, quod suis nobis literis innotuit, tu, qui loci Diœcesanus existis, decet & expedit, maximè cum tempus messis advenerit, vitia Monachorum existentium in eo sarculo correptionis & purgationis evellere, ac triticum in horrea congregare. Compatiatur igitur fraternitas tua, quia & nos compatimur Monasterio sic collapso, & ad ipsum personaliter accedens omnino virtutibus destitutum, Cistertiensem Ordinem plantes in ipso, ut Ordo de nigro conversus in album, purgetur vitijs & virtutibus augeatur, & sic in Architriclini nuptijs,

Epistola ad Archiepisc.

Reprobam Monachorum vitam taxat.

Mentis nigredinem improperat.

Ferro abscissionis utendum monet.

Ut ejectis Monachis Cistertiens. introducat.

nuptijs, aqua in vinum ſummi artificis operatione converſa, florem honoris & honeſtatis educet, & fructum boni operis non relinquet: ex quo ſpes fidelium reviviſcet, irrigando tanti nominis & religionis de novo plantata, plantulam ſui roris dulcedine devotius & libentius confovebunt. Si quos autem de Monachis invenies, quos amor Ciſtertienſis religionis accendat, illos ibidem retinere poteris, dum tamen de ipſis ſiniſtra opinio nulla apud bonos & graves facilè oriatur. Alios verò per diverſa loca ſui Ord. in tua Diœceſi adeò cautè diſponas, ne una ovis morbida gregem commaculet totum, ſed deperdita potius reducatur ad caulas: proviſurus attentiùs, ne poſſeſſiones & bona, quæ idem Monaſterium quondam habuiſſe noſcitur, à plantatione novella aliquatenus excludantur.

Monachos dividi jubet.

His ergo literis Apoſtolicis acceptis Archiepiſcopus pluries memoratus, & voti per omnia compos factus, omnes Monachos Ordinis D. P. Benedicti, quotquot in præfato Cœnobio erant, contra voluntatem eorum potenter ejecit, & Abbatem cum Conventu Ciſtertienſis Ordinis juxta indultum Apoſtolicum introduxit, quibus certos redditus, & proventus annuos unde viverent de bonis ipſius Monaſterij, & non de ſuis aſſignavit. Caſtra verò cum oppidis, villis, Miniſterialibus, Vaſallis & Monaſterij Principatu, ſibi & Eccleſiæ Mogunt. retinuit, quorum æſtimatio valoris, ut ſuprà diximus, centum florenorum millia exceſſit: & emolumentum quotannis, non parvum rependit. Quod factum nobilibus & vaſallis Monaſterij valde quidem diſplicuit quamvis contradicere tantæ poteſtati non auderent. Introducti autem Ciſtertienſes, Monaſterium Lauriſſenſe ſuo more inhabitare cœperunt, proviſionem reddituum ab Archiepiſcopo, quam illis pro ſuo placito, ad vitæ ſuſtentationem contulit, accipientes. Nec diu in accepta poſſeſſione aliena quieti permanſerunt. Monachi námque priores graviter dolentes, ſe de ſuo Monaſterio expulſos, & in ſuo Cœnobio alterius profeſſionis homines locatos, in unum convenientes, unanimi conſenſu ſtatuerunt injuriam ſibi ab Archiepiſcopo & Ciſtertienſibus factam, nullatenus diſſimulandam. Convocato igitur fautorum auxilio nocte quâdam Monaſterium ſilenter ingreſſi ſunt, & Monachos Ciſtertienſes invaſores loci non ſine contumelia & verberibus omnes expulerunt, quoſdam verò capientes abjurare locum in perpetuum compulerunt. Quibus violenter expulſis, Monaſterium ſuum ſe recuperâſſe putantes, priſco more ſuo habitare cœperunt, quamvis Archiepiſcopi furorem ſibi de proximo imminentem haud parum metuerent. Expulſi autem Ciſtertienſes querelam ad Archiepiſcopum deferunt, vindictam in præſumptores non ſine magna inſtantia poſtulantes. Interea Monachi priores non ſatis in tuto poſitos eſſe conſiderantes, quid pro ſua conducat utilitate inter amicos conſultabant, cum ecce ſubitò nunciatur advenire Archiepiſcopus, copioſa militum ſtipatus multitudine. Quod cum audiſſent Lauriſſenſes pavore concuſſi, Monaſterium deſerunt: & ablatis, quæ ſibi placebant, ad loca ſeſe tutiora receperunt, ordinationem Epiſcopi circa Monaſterium expectare denuo ſub ſilentio decernentes. Igitur Sifridus Archiepiſcopus manu ſuorum auxiliante veniens ad Monaſterium Lauriſſenſe habitatoribus jam vacuum, ſuos Ciſtertienſes in eo repoſuit, & quoſdam è ſuis militibus pro illorum cuſtodia, contra inſidias noſtrorum deputavit. Interea noſtri latuerunt cum amicis tempus oportunum tacitè præſtolan-

Ciſtertienſ. Lauriſſam introducti ſunt.

Redditus ſibi ab Archiepiſc. de bonis loci capiunt.

Ciſtertienſes expelluntur à Monachis noſtris.

Expulſi Ciſtertienſes ad Archiepiſcopum confugiunt

Ciſtertienſ. denuò reponuntur in Lauriſſā.

tes,

Digitized by Google

tes, quo rursus invasores alieni juris exturbarent. Et ecce post non multum temporis, cum se Monachi Cistertienses in Lauriſſa positi securos existimantes, præsidia nimis sumptuosa laxâssent: denuo Monachi nostri cum suis amicis quâdam nocte veniunt, Monasterium per occultos aditus, quos noverant, ingressi sunt, & Cistertienses in matutinis laudibus constitutos hostili impetu aggressi cædunt, percutiunt, & rursus de Monasterio, cum maximo tumultu expellunt, protestantes se omnes perempturos, si ad Monasteriũ Lauriſſense denuo fuerint reversi. Unus autem è Monachis Cistertiensibus cum lumine stabat ad analogium legens matutinalem lectionem in ipso tumultu fuit occisus, ab his qui cum hostris irruperant: quod factum usque adeò terruit cæteros quòd ex Cistertiensibus nullus deinceps redire ad memoratum Cœnobium audebat præsumere. Cæde peractâ nostri ad munitiones amicorum se denuo recipiunt: in quibus nullas Archiepiscopi comminationes timuerunt. Fuerunt enim complures in ordine Nobiliũ & Comitum, quibus valde displicuit, quòd Archiepiscopatus sibi Principatum Monasterij usurpavit. Vacabat ergo aliquamdiu sine Monachis Lauriſſanum Cœnobium, dum & nostri metu Archiepiscopi redire non possent & Cistertienses furorem nostrorũ formidantes nullâ possent ratione persuaderi, ut illuc ampliùs reverti consentirent. Archiepiscopus autem, qui bonis Monasterij cum Principatu inhiabat, factum Innocentio Papæ IV. qui Gregorio IX. successerat, per literas & nuntios intimavit, petens ab eo quid fieri deinceps juberet: cui Papa memoratus ad interrogata ita scribens respondebat:

Iterum Cistertienses expelluntur a bantiquis.

Monachi unum ex Cistertiensibus perimunt.

Monasterium Lauriſſense aliquamdiu vacat.

Innocentius Episcopus, servus servorum Dei: venerabili Fratri Sifrido Archiepiscopo salutem & Apostolicam benedictionem. Cum (sicut nobis exponere curavisti) felicis record: Gregorius Papa prædecessor noster, intellecto, quod Monasteriũ Lauriſſense Ord: S. Benedicti tuæ Moguntinæ Diœcesis in spiritualibus & temporalibus non modicum diminutum propter malitiam inhabitantium in eodem, tibi dedisset suis literis in mandatis, ut Monachis ab eo prorsus amotis illud de Cistertiensi Ordine reformares, tu mandatorum ipsius diligens executor, in eo Conventum Cistertiensem induxisti. Sed nonnulli perditionis filij, qui in reprobum sensum dati Dei filios eò ferociores persequuntur, quò magis habentur dissimiles actibus eorundem, prædictos Cistertienses à præfato Monasterio semel & secundò per violentiam ejecerunt, ex quo Monasterio ipso, non sine injuria JESU Christi, tracto penè in vastitatem, penitus in eo laudis non resonat jam vox divina. Quia verò nostræ solicitudinis dignoscitur interesse, ut Ecclesijs, quarum vastitatem perversorum immanitas procuravit, festinato remedio, ne pereant totaliter succurratur, instituendi in eodem Monasterio Conventum Regularium, seu etiam Canonicos seculares, prout tua providentia magis loco & patriæ noverit expedire, eis prioris Conventûs redditibus assignatis, liberã tibi, authoritate præsentium, concedimus facultatẽ, Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postpositâ, compescendo. Datum Lugduni III. nonas Maij Pontificatûs nostri anno II. Anno videlicet Domini nostri JESU Christi MCCXLIV. nam sicut diximus annis decim, per Sifridum Archiepiscopum Moguntinum in hoc negotio auriſſensis Ecclesiæ laboratum fuit.

Innocentij Papæ ad Sifridum Archiepisc. epistola.

Mandat Episcopo ut introducat quos voluerit.

Lauriſſa datur Præmonstratensibus.

Posthæc sæpedictus Archiepiscopus Mogunt: Apostolicâ suffultus authoritate, præfatum Lauriſſense Monasterium Præmonstratensibus perpetuò possidendum obtulit, & ex eorum Ordine Conventum illuc

ſub magiſterio Præpoſiti militantes Domino, tandem collocavit. Et hanc introductionem Præmonſtratenſium ad ſæpe dictum Monaſterium Lauriſſenſe, idem Sifridus Archiepiſcopus Mogunt: ſuis literis tanquam loci Ordinarius confirmavit, dans Præpoſito & Conventui novo literas deſuper conſcriptas, & ſuo roboratas ſigillo, quarum datum eſt, anno Domini MCCLVIII. VI. Idus Januarij Pontificatûs ſui anno XVIII. quæ cum nimis ſint prolixæ ac noſtro parum conducant propoſito: earum exemplar conſultò pertranſivimus. Verùm Archiepiſcopus ſæpememoratus, ut Eccleſiæ Moguntinæ Principatum præfati Monaſterij Lauriſſenſis, pro cujus adeptione toto ſtudio laborabat, perpetuâ firmitate ſtabiliret, literas renuntiatorias à Præpoſito & Conventu Præmonſtratenſi, quos noviter introduxerat, non ſine magna injuria Ordinis S. Benedicti exegit & impetravit, quas dare Præmonſtratenſes non erant difficiles: utpote qui non ſuis renuntiabant ſed alienis. Sequitur ergo literarum exemplar, quas Archiepiſcopo renuntiantes tradiderunt.

Archiepiſc. inſtitutionem quam fecit, confirmat.

Archiepiſc. in Principatum dirigit oculos.

Univerſis Chriſti fidelibus, tam præſentibus quàm futuris Præpoſitus & Conventus Monaſterij Lauriſſenſis Præmonſtratenſis Ordinis Mogunt: Dicc: devotas orationes in Chriſto. Quoniam venerabilis Pater Dominus Sifridus S. Mogunt: Sedis Archiepiſcopus, de conſilio & conſenſu capituli Moguntini authoritate Apoſtolicâ nos inſtituit in Monaſterio Lauriſſenſi, aſſignatis nobis proventibus competentibus & honeſtis, quibus & contenti ſumus, videlicet prioris Conventûs redditibus univerſis & officiorum ejuſdem. Ratione autem inſtitutionis hujuſmodi, ac ideo quia locus noſter in Diœceſi Moguntina conſiſtit, nos & ipſum locum noſtrum ſubijcimus, & ſubjectos recognoſcimus Eccleſiæ Moguntinæ, dicto Domino Archiepiſcopo, & ſuis Succeſſoribus univerſis, juxtà quod inſtitutionis noſtræ privilegio coninetur. Porrò cum Imperialis authoritas pariter & regalis, de conſilio & aſſenſu Principum, Lauriſſenſis Eccleſiæ Principatum, cum omni honore, Vaſſallis, Miniſterialibus, caſtris, oppidis, proventibus, juribus & pertinentijs ſuis Eccleſiæ Moguntinæ ex certis & legitimis cauſis duxerunt uniendum, ſecundum quod in Imperiali & Regali privilegijs, perſpeximus contineri. Nos in Principatu ipſo ac cunctis pertinentijs ejus recognoſcimus Eccleſiam Moguntinam Dominum Sifridum Archiepiſcopum & Succeſſores ejuſdem jus firmum & ſtabile obtinere: & ſuper his nos nunquam movebimus, vel alij Succeſſores noſtri movebunt quæſtionem. Si autem ex inſtitutione noſtra, ratione Monaſterij Lauriſſenſis nobis vel Succeſſoribus noſtris in principatu ipſo, vel præſcriptis bonis & juribus attinentibus Abbatiæ eſſet juris aliquid acquiſitum, illi renunciamus & damus & concedimus id eidem Eccleſiæ Moguntinæ ac ejus Archiepiſcopis, qui pro tempore fuerint obtinendum, cum ad reformandum & manutenendum Principatum ejuſdem in ſuis juribus & honore ſimus penitus impotentes: nóſq; talia poſſidere Ordinis noſtri prohibeant inſtituta. In cujus facti memoriam, & perpetuam firmitatem, præſentes literas conſcribi fecimus: & Eccleſiarum S. Petri & S. Stephani Moguntinenſium, noſtroq; & de omnibus Sanctis Argentinenſis Diœceſis ſigillorum munimine roborari. Actum Moguntiæ anno Dominicæ Nativitatis MCCXLVIII. Indict: Rom: VI. in menſe Januario.

Præmonſtratenſes in Lauriſſa Mogunt: ſe ſubijciunt Eccleſiæ.

Lauriſſenſ. Principatui renuntiant.

Omni juri, ſi quod eis competeret, renuntiant.

Ordinis inſtituta allegant.

Ex præſcriptis literis facilè poſſumus colligere, quæ fuerit cauſa movens ſæpe fatum Archiepiſcopum, quod Monaſterium Lauriſſenſe, non per Monachos noſtri Ordinis, ſed per alienos voluit reformare. Verebatur enim ſi prioris Ordinis Monachos de quolibet Cœnobio re-

Actum Moguntiæ anno 1248.

forma-

formatos introduceret: quòd eorum justis quæstionibus & instantiâ Principatum Monasterij, quem sibi contra justitiam usurpaverat compelleretur amittere. Propterea tales Monachos curavit introducere, de quibus posset esse securus, quod injustè ablata nunquam repeterent. Manifestum est enim quod Monachos priores cupidine Principatûs de Cœnobio expulit magis, quàm intuitu reformationis. Nam si voluisset purâ intentione reformâsse Monasterium, Monachos introduxisset ejusdem Ordinis bonæ conversationis, non alienos, néque sibi usurpasset Principatum. Dubium etenim non est, plures eo tempore Monachos extitisse Ordinis S. P. Benedicti, quorum conversatio Præmonstratensibus non esset inferior. Aut si omnes Monachi nostri Ordinis vitam agebant moribus deformatam, ut invenire potuerit nullos, qui essent ad reformationem idonei, quare non fecit eodem zelo fervoris in alijs Monasterijs deformatis, quod præsumpsit in isto. Forsitan nullum erat in Diœcesi Moguntina, castris, oppidis & Principatu notabile, sed transeant in errore necesse est, quæ revocare ad semitam rectitudinis non possumus: & nos tandem post longam evagationem ad historiam revertamur.

Quæ fuerit causa desolationis hujus.

Confirmatur argumentis præscriptâ narratio.

MCCXXXIII.

Anno Ernesti Abbatis Hirsaugiensis II. Indict. Roman. VI. Fridericus Imperator II. Messanam Siciliæ urbem sibi rebellem obsidione vallavit, & post duram impugnationem tandem cæpit, ingressus itáque civitatem, omnes natu majores, qui suo rebellaverant imperio, ignibus tradidit puniendos, & vindictam crudelem nimis de adversarijs suis accepit, cujus atrocitate facti usque adeò cæteri sunt perterriti cives & incolæ Siciliæ: ut omnes ultro se illi subijcerent.

Imperator vastat Siciliam.

Eodem anno tertio Calend. Martij facta est concordia in oppido Franckenfurt, inter Henricum Episcopum, & cives Wormatienses per Sifridum Archiepiscopum Moguntinum, per Conradum quoque Episcopum Spirensem & Marchionem Badensem, cujus quidem pacis sive concordiæ pactum in literis desuper scriptis continetur. Hoc ipso anno multa per diversa Germaniæ loca incendia fuerunt.

Inter Episc. & Wormatienses facta est concordia.

Anno prænotato Henricus Rex, filius Imperatoris Friderici II. Conventum Principum in Moguntia solemnem celebravit, cum quibus de communi utilitate reipublicæ multa consilia habuit. Conventu Principum apud Moguntiam durante, F. Conradus de Marpurg Ordinis Prædicatorum Beatæ quondam Elisabeth Thuringorum Landgraviæ Capellanus, qui per decem & octo annos jam inquisitoris officium in Regno Teutonicorum magna cum severitate peregit: tale factum in perniciem propriam commisit. Postea enim quàm per omnes Teutoniæ Provincias annis, sicut diximus, decem & octo discurrens authoritate Romani Pontificis sibi commissâ, multos nobiles & ignobiles, Clericos & sæculares, Monachos & Moniales, Beguttas & inclusas, cives & rusticos sub hæreseos titulo ignibus præcipiti sententiâ tradidisset, manus etiam in Principes extendere ductus gloriolâ voluit. Comitem itáque Seynensem inter alios sibi delatum, pro hæretico ad suum judicium authoritate Sedis Apostolicæ apud Moguntiam examinandum citavit, Conventu Principum, sicut diximus, ibidem existente. Comes itáque citatus, quoniam præsens erat cum Rege, mox sine mora comparuit: objectum sibi crimen hæreseos

Conventus Principum Moguntiæ.

Comes Seynensis accusatur super hæresi Moguntiæ.

reſeos conſtantiſſimè refutavit: ſe Chriſtianum fidelem ſemper & fuiſſe & eſſe clamitans atque in fide ac obedientia Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ perpetuò manſurum, neminémque poſſe de ipſo contrarium probare, atque ob id Principum teſtimonia omnium imploravit. Sed F. Conradus, qui ſe multitudine combuſtorum, quaſi ab hæreſi ſanctam purgâſſet Eccleſiam, reputabat non immeritò glorioſum, verba Comitis non admiſit: quin potiùs illum conſtanter pronuncians ut convictum & pertinacem ad incendium judicavit. Pervenit ſermo iſte ad aures Henrici Regis & Principum, quorum animi indignitate facti vehementer ſunt moti: vocatúmque ad ſe fratrem Conradum ejus temerariam præſumptionem & impiam crudelitatem duris increpationibus redarguerunt, aſſerentes uno ore atque ſententiâ manifeſtè ſibi conſtare Comitem accuſati criminis innocentem, bonúmque ac fidelem eſſe Chriſtianum, quare ſibi conſuleret monere potius, atque tam præceps, crudelis, & promptulus in hominum ſimplicium & innocentum eſſe necem deſinat: edicto regali, prô nefas hominis, publicè coram omnibus perperam judicata recenſentes. Neque mirum quod crudele vetatur facere ſuo more judicium, qui etſi Dei zelum habuerit: non tamen ubíque ſecundùm ſcientiam, ut legimus judicavit, nam ſicut ſcriptor quidam dicit hiſtoriarum, præceps nimiùm fuit ad condemnandum quoſlibet, à quolibet accuſatos, & nec merita diſcrevit, nec vitæ rationem. Mox etenim ut accuſatus coram eo quiſpiam, per quemcúnque aut qualemcúnque fuiſſet, eodem die, ſive juſtè, ſive injuſtè, nullius appellationis ſeu defenſionis refugio ſibi proficiente, damnatus ſine mora, ſine deliberatione ad incendium crudelibus flammis tradebatur. Ob quam cauſam veluti publicus Teutonicorum perſecutor & hoſtis in odium multorum, tam nobilium quàm ignobilium, Sacerdotum & Monachorum, ac penè cunctorum Principum devenit, utpote, qui plures minùs juſtè condemnâſſe illorum judicio videbatur. Monitus itáque imperio Regis & Principum, ab inquiſitionis ſuæ crudele officio deſiſtere, confuſionem hanc graviter ferens, maximè quod prævalere contra memoratum Comitem de Seyna minimè poſſet, ad Marpurg natale ſolum redire in Haſſiam ſtatuit, & vitam deinceps in ſilentio agere quietam. A Moguntia igitur diſcedens, iter versùs Marpurg oppidum Haſſiæ inſtituit: & tam Regis Henrici, quàm Sifridi Archiepiſcopi Moguntini literas commendatitias ſecum accepit. Cúmque perveniſſet in Haſſiam haud procul à Marpurg, à quibuſdam nobilibus, ſeu Miniſterialibus de Dornbach in itinere latentibus, ſubitò invaditur, & crudeli percuſſione occiditur. Cúmque multis cum lachrimis vitam ſibi concedi poſtularet, exauditus non eſt, dicentibus ad illum impijs homicidis: Occidite crudelem, interficite malefactorem, ut qui parcere nulli didicit, pœnas luat mortis, quas meruit. Ejus corpus delatum in Marpurg juxta tumulum S. Eliſabeth in Eccleſia Teutonicorum ſepultum eſt.

Rex Comitem defendit contra F. Conradum.

F. Conrad' nimiùm præceps fuiſſe arguitur.

F. Conrad' odio habetur ab omnibus.

Jubetur ab inquiſitione deſiſtere.

F. Conrad' in itinere perimitur.

Anno prænotato Rex Henricus Conventu Principum apud Moguntiam, de quo diximus, ritè peracto atque ſoluto, cum exercitu ſex mille pugnatorum, contra Ducem Ottonem intravit Bavariam: & prælio in campis juxta Licum fluvium haud procul ab Auguſta Rhætiorum atrociter commiſſo, victor extitit, & Ducem memoratum eatenus rebellem ad obedientiam revocavit.

Henricus Rex vaſtat Bavariam.

Hoc

Digitized by Google

Hoc ipso anno interea quo Rex in bello desudabat Bavarico: Theo- Comes Theodericus de Montbelgard vastat Alsatiam.
ericus Comes de Montbelgard, magno suorum adunato exercitu, fines
Alsatiæ contra Abbatem de Murbach Ordinis nostri ingreditur, & omnia
apinis devastat simul & incendio. Abbas enim prædictus de Murbach
ræcedenti anno Comitem ipsum in bello ceperat, & aliquantis diebus
aptivum detinuit, quem tamen postea sub certis pactis & conditionibus
berum dimisit. Qui juramentorum oblitus hoc anno se vindicare stu-
uit, & subjectas Abbatiæ Murbacensi terras hostiliter spoliavit. Unde
uibusdam jam captis, & prædâ non modicâ comportatâ, cum retro-
edere & abire Comes ipse cum suis inciperet, facti rumor in omnem
rovinciam Alsatiæ diffunditur; consurgénsque terræ populus, abeun- Comes de Montbelgard capitur.
es insequitur, per quem non solùm præda reducitur, sed etiam Comes
pse Theodoricus denuo captus est, & custodiæ Argentinensis Episcopi
ancipatus. Quem Pontifex de Bavarica expeditione rediens ac-
eptis cautionibus dimisit.

Eodem anno mortuus est Berengerus de Enthringen Episcopus Spi- Conradus fit Episcop. Spirensis.
ensis quadragesimus quartus, & in Ecclesia sua sepelitur: cui Conradus
le Than, communi fratrum electione succedens, præfuit annis quatuor:
ui Ecclesiam parochialem in oppido suo Didesheim cum jure patrona-
ûs & decimis Capitulo suo contulit majoris Ecclesiæ Spirensis, in aug-
nentum præbendarum Canonicalium. Hoc ipso anno Curiensis Epi-
copus à quibusdam nefarijs hominibus occiditur.

His temporibus Cruciata, Gregorio Papâ IX. mandante, per totam Crux prædicatur contra Ruthenos.
Germaniam prædicatur contra Ruthenos Idolorum spurcissimos cul-
ores, Polonis & Pomeranis Stetinensibúsque conterminos, qui suis atro-
issimis incursionibus, jam à multis annis fines Christianorum molestare
& inquietare non cessabant. Contra quos tam Romani Pontifices,
quàm Imperatores & Reges, unà cum Principibus Magistrum & milites
Hospitalis Beatæ Mariæ semper Virginis Ordinis Teutonicorum, ut suprà
diximus Henrici Abbatis Hirsaugiensis anno quarto, providâ consulta-
ione ordinârunt. Et ex illo tempore Ruscia memorati Ordinis Magi-
tro átque militibus, in possessionem est tradita sempiternam, totius
consensu Imperij.

Anno igitur Prænotato cum prædicaretur Cruciata contra Sarma- Exercitus fidelium contra Ruthenos venit.
as & Ruthenos, multi gregatim nobiles & ignobiles, religiosi & secula-
es ad honorem Christianæ fidei, dictis fratribus Teutonicorum Ordinis
n auxilium venerunt. Inter quos ducatum obtinuerunt Henricus Mar-
chio Mysnensis, qui cum quingentis militibus contra Sarmatas processit
d bellum. Dux quoque Moraviæ, qui cum mille sexcentis viris armatis
d præliandum contra infideles terram suam egressus est. Dux item
Cracoviæ sive Poloniæ, qui cum octo millibus contra gentes Sarmatas,
Ruthenásque pro Christi fide pugnavit. Qui Principes cum alijs multis
Ducibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, átque fortissimis pugnatori- Rutheni infideles superantur à Christianis.
ous, in unum convenientes, aciem contra Ruthenos in Christi nomine
direxerunt, & penè totam Rusciam igne ferróque vastantes, castra, op-
pida, ac omnes eorum munitiones brevi tempore cum potentia
magna obtinuerunt, Ruthenis minimè resistere valentibus. Deinde
memorati Principes in eum Ruthenos articulum necessitatis impulerunt,

ut

Rutheni fiunt Chriſtiani, & ſubijciuntur Magiſtro Teutonicorum.

ut abjectis armis pacem quærerent, & ſe fidem ſucepturos Chriſtianam, cum omni gente ſua promitterent, hâc igitur promiſſione ultroneâ noſtri ſuſceptâ pacem orantibus dederunt, ſubijcientes totam Ruſciam Magiſtro Teutonicorum Ordinis in perpetuam poſſeſſionem. Qui Magiſter tam per ſuos Sacerdotes, quàm per alios, fidem mox Chriſtianam in tota Ruſcia fecit prædicari, baptiſmate renovari homines, Eccleſias conſtrui, lucos & idola ignibus cremari.

MCCXXXIV.

Crux prædicatur cõtra Stadingenſes.

Anno Erenſti Abbatis III. Papa Gregorius IX. Crucem prædicari mandavit contra Stadingenſes populos in confinibus Saxoniæ & Friſiæ ſitos, paludibus & fluminibus circumfuſos, qui pro ſuis exceſſibus & ſubtractione decimarum excommunicati per multos annos contemptores Clavium & Pontificum Eccleſiæ Catholicæ fuerunt, & pluries cum Catholicis acriter confligentes frequenter victores extiterunt, & rarò victi. Unde proſperis elati Romanam Eccleſiam, & omnes Chriſtianos unâ temeritatis ſententiâ contemnebant.

Stadingenſes Schiſmatici à noſtris ſuperantur.

Anno igitur prænotato magnus Chriſtianorum convenit exercitus, eorum videlicet qui crucem pro Dei honore ſuſceperant, qui ſub Ducibus contra Schiſmaticos illos proceſſerunt ad prælium. Et factâ congreſſione victoriam obtinuêre fideles, & pluſquam duo millia Stadingenſium Schiſmaticorum, à noſtris in eo bello fuerunt occiſi, reliqui ad vicinos Friſones fugientes, amplius Catholicis congredi non ſunt auſi, & ſic eorum ceſſavit impietas.

Comes Hollandiæ in torneamento perimitur.

Hoc ipſo Anno, Comes Hollandiæ, vanitatis ſtudio, cum quibuſdam alijs nobilibus incitatus ad torneamentum, apud Corbiam oppidum Ambianenſis in Gallia Diœceſis profectus eſt, & in eodem occiſus, de quo poſt ejus mortem ſervus quidam Dei mirabilem vidit in ſpiritu viſionem, per quam quilibet amator veritatis poteſt intelligere, quantum omnipotenti Deo vanitas illa diſpliceat torneamentorum, quæ nihil eſt aliud, quàm ſolemnitas Dæmonum.

Incendium Wormatiæ

Eodem anno XXII. die menſis Junij civitas Wormatienſis caſuali igne, fuit in nocte ſuccenſa, cujus pars magna, non ſine multorum ingenti diſpendio civium, miſerabiliter conſumpta eſt.

Landolphꝰ fit Epiſc. Wormatienſis.

Item eodem anno moritur Henricus de Saraponte, memoratæ civitatis Wormatienſis Epiſcopus, vir magnificus, & ſempiternâ memoriã dignus: Cui Landolphus quidam in Pontificatu ſuccedens, præfuit plus minus annis XIII. homo multarum actionum: iſte Landolphus Epiſcopus de conſenſu Sifridi Archiepiſcopi Moguntini Moniales noſtri Ordinis de Cœnobio, quod Nonnenmünſter vulgari vocabulo nuncupatur, in Suburbio Wormatienſis civitatis, propter inordinatam earum converſationem expulit: & Monachas Ciſtertienſis Ordinis introduxit: quæ quidem Moniales Ciſtertienſes locum ipſum inhabitare cœperuut, & inhabitant uſque in præſentem diem.

Nonnenmünſter in Wormatia.

Henricus Rex contra patrem ſuum conſpirat.

Anno etiam prænotato Henricus Rex Conventum quorundam Principum celebravit in Bopardia oppido imperiali Trevirenſis Diœceſ. ubi quorundam nefario deceptus conſilio, Imperium ſibi vendicare niſus, contra patrem ſuum conſpirare non timuit, quòd ei tandem cauſa interitûs fuit. Ex illo etenim die ſolicitare cœpit quoſcunque potuit, donis, promiſ-

Digitized by Google

promissis, & minis, ut deserto patre sibi adhærerent: & non paucos impietatis suæ consentaneos reperit ac fautores. Sed non diu duravit stultorum Imperium, quod malè fuerat inchoatum. Cives autem Wormatienses & plerósque alios, qui propter jusjurandum nolebant à fidelitate patris deficere, multis afflixit injurijs, ac per totius anni spatium continuis irruptionibus tribulavit. Marchio autem Badensis, qui fidelis erat imperatori Friderico, & non parum dilectus, videns præsumptuosam temeritatem Regis Henrici, vehementer indoluit, & proficiscens cum paucis secretò in Siciliam, Imperatorem de singulis quæ filius egerat, diligentiùs informavit. Quâ novitate Imperator auditâ vehementer obstupuit, præmittens in Germaniam Marchionem honoratum muneribus, se quantociùs subsecuturum occultè repromisit, sicut & postea implevit. Marchione autem ad sua reverso, posteaquam factum ejus Regi Henrico innotuit, ægrè tulit; & se patri delatum per Marchionem vindicare graviter cogitavit. Magno igitur suorum adunato exercitu, terras Marchionis ingreditur, & mala in eum grandia machinatur. Sed Marchio, qui de aduentu Imperatoris erat securus, contractis undique copijs civitatum & aliorum qui partes Imperatoris tuebantur, viriliter restitit, & Regem cum suis in fugam convertit.

Cives Wormatienses.

Marchio Badensis Imperatorem informat de filio

Rex persequitur Marchionē.

Marchio fugat Henricum Regem.

Item anno prænotato Comes Fridericus de Pfyrt, qui multis annis in carcere detinebatur, à suis tandem post multas tribulationes in ipso carcere, prô nefas, à proprio filio suo strangulatur, & occiditur: cujus miserabilem necem divina justitia satis severè postea vindicavit, quoniam & parricidam crudelissimum in manus persecutorum tradidit, & Comitatum in possessionem alienorum transferens, totam progeniem impijssimi hominis penitùs extinxit.

Comes Pfirt à filio perimitur.

MCCXXXV.

Anno Ernesti Abbatis IV. Indict. Roman. VIII. Cuno Abbas imperialis Monasterij SS. Apostolorum Petri & Pauli in oppido Wysenburg ad petitionem Conradi Episcopi Spirensis de consensu fratrum suorum, jus patronatûs & Ecclesiam cum decimationibus in villa Bulliken prope Landaugiam oppidum Canonicis majoris Ecclesiæ Spirensis in augmentum præbendarum suarum contulit.

Cuno Abbas Wisenburgensis.

Eodem anno Abbas Monasterij Clingensis nostri tunc Ordinis (quod impietas apostatantium Monachorum nostris temporibus in Ecclesiam sæcularem sub Ludovico Episcopo Neometensi commutavit) ad instantiam Conradi memorati Præsulis jus patronatûs, Ecclesiam & decimationes in Offenbach simili devotione Capitulo Spirensi tradidit in proprietatem.

Abbas Monasterij Clingen.

Anno prænotato Fridericus Imperator II. propter factam in se conspirationem filij, rebus in Apulia dispositis, iter maturavit in Germaniam: & transiens per Austriam, nuncios ad Principes Imperij præmisit eos certificans de suo adventu, & mandans omnibus & singulis, quatenus ad Festum Assumptionis B. Mariæ semper Virginis apud Moguntiam ei festinarent occurrere ad tractandum de negotijs Regni: & de causis, quæ inter ipsum vertebantur & filium. Circa Festum itáque S. Joannis Baptistæ Imperator venit ad Wormatiam: & ibi diem celebrandi conventûs statuit exspectandum. Interea Henricus Rex & filius Imperatoris

Imperator ab Apulia redit in Germaniā.

Rex Henricus fugiens in Trifels latuit.

toris audiens patris adventum, & metuens à facie illius, in caſtello Imperiali munitiſſimo Trifels nuncupato ſeſe recepit, donec rei videret eventum, omnes enim, qui priùs in verba illius juraverant, audito Imperatoris adventu, magno timore percuſſi ſunt, & ab ejus fide defecerunt. Mira & ſtupenda mortalium cogitationum mutatio. Henricus Rex, qui anno priore contra patrem conſilio quorundam Principum à Baſilea incipiens, per omnes civitates & oppida Rheni fluminis uſque ad Coloniam cunctos pene, demptis Wormatienſibus & Marchione de Baden, jurare in ſua verba ſine minis, ſine promiſſis compulit: hoc anno ſolus ab univerſis Regni fidelibus deſeritur: & qui patrem abſentem ſuperbus deſpicit, turpiter à facie præſentis fugit. Deníque conſilio Principum Regni fœdus cum Lombardis contra patrem jam ante contraxerat: quorum auxilio genitorem ſuum Imperio privare ſe poſſe confidebat. Et ob hanc cauſam Imperator de Apulia rediturus in Germaniam iter ſuum non per Italiam, ſed longo uſus circuitu per Ungariam direxit, infidelitatem Longobardorum habens non minùs notam quàm ſuſpectam. Nihil quippe horum quæ filius perperam cogitabat, eum latere potuit, ſed omnia revelantibus amicis atque fidelibus cognovit: & machinantis conſilia facilè deſtruxit. Nam mox ut conſpirationem filij & Principum contra ſe factam audivit, ut erat vir prudens cautè diſſimulavit, & præmiſſo in Germaniam Marchione de Baden, ſicut dixïmus, mentis ſuæ conſilium nulli mortalium communicavit. Per nuncios igitur Romanum Pontificem Gregorium IX. rogavit, ut contra filium rebellem literas pro ſe daret ad omnes Principes Regni. Papa autem occulti fœderis Principum facti cum Longobardis adhuc ignarus, literas poſtulatas conceſſit, quarum virtute Principes moti deſeruerunt filium, patri verò adhæſerunt. Quâ patris aſtutiâ circumventum ſe filius intelligens, factum doluit: & metuens iram patris, ad memoratum caſtellum Trifels, naturâ ſimul & arte munitiſſimum cum paucis ſe recepit. Conſilio tamen Hermanni Magiſtri Hoſpitalis Teutonicorum S. Mariæ, quem Imperator ad filium miſerat, Henricus Rex idem perſuaſus, ad patrem venit in Wormatia, cum quibuſdam Principibus commorantem, veniam commiſſorum & indulgentiam ab eo petiturus, ſecundâ videlicet die menſis Julij anno prænotato, quæ feſto Viſitationis B. Mariæ ſemper Virginis nunc in Eccleſia Chriſtianorum Catholica habetur venerabilis. Imperator verò mox ut venientem ad ſe filium audivit, repletus ira & indignatione, utpotè à quo læſus enormiter fuerat, cuſtodiæ illum mancipari præcepit: nec ullis emolliri precibus, ut miſericordiam poſtulanti impenderet, potuit, ſic inquiens: commiſſa luat, oportet, ut ejus pœnâ filij mortalium diſcant omnes ſuis genitoribus conſtitutum lege naturali honorem impendere, & in eorum perniciem nullatenus conſpirare. Captus itáque Rex Henricus imperio Patris primo in domo lapidea quadam fortiſſima prope S. Andreæ Baſilicam in Wormatia cuſtodiendus ponitur: poſthoc in caſtello Heidelbergenſi, ſub cuſtodia Ottonis Palatini Comitis mancipatur: deinde apud villam Alzen carcerali vinculo includitur, poſtremò in Siciliam deportatus, uſque ad mortem captivus in vinculis præcepto patris detinetur. Supervixit autem annis quinque, & in carcere mortuus eſt, Deo meritis ejus reddente mercedem: quippe

Regem omnes conjurati deſerunt.

Fœdus Longobardorum cũ Rege.

Imperator per Ungariam redijt.

Papa pro Imperatore ſcribit Principibꝰ.

Imperatoris aſtutia contra filium.

Rex Henricus venit ad patrem.

Henricus Rex à patre capitur.

Rex captivus in exilium mittitur.

qui

Digitized by Google

qui Teutonicum nobile Regnum justitiæ prædonibus fecerat esse comune, qui viros divino servitio mancipatos, tam Clericos sæculares, quàm Monachos sive claustrales servitijs & exactionibus indebitis, injustis & inconsuetis nimiùm gravans oppressit, qui Regnum pacis usque adeò direptioni exposuit raptorum, ut nulla jam esset viatoribus transeundi relicta securitas, sed omnia raptoribus manerent exposita. Instante autem festivitate magnâ Assumptionis B. semper Virginis Mariæ Fridericus Imperator de Wormatia descendit ad Moguntiam, & convenerunt ad eum penè totius Regni Principes, Abbates, Duces, Comites, & Nobiles multi, quorum magnus erat numerus, juxta quod eis per literas, tam ipsius Cæsaris quàm Papæ Gregorij IX. prius fuerat imperatum, ibi Cæsar ipse Fridericus in Octavis festi Assumptionis intemeratæ Virginis Mariæ, imperiali diademate coronatus incessit, & suam magnificentiam coram Regni Principibus in multa munificentia ostendit. Coquinas in campis extra civitatē plures construi fecerat, & omnibus adventantibus victum impendebat. Nam ut ex illorum scripturis invenimus, qui huic Principum interfuêre conventui, plus quàm duodecim millia hominum ad eam convenêre Curiam Cæsaris, qui omnes cibum & potum de Imperatoris munificentia largâ distributione acceperunt. Unde præ nimia multitudine homines non in civitate, sed in tentorijs manere campestribus cogebantur. Nec fuit in memoria hominum tantus Principum ac nobilium Regni Francorum Teutonici Orientalium conventus, in quo magnificentia Imperialis Celsitudinis major ostensa fuerit. In eo conventu Principum discordia, quæ inter ipsum Fridericum Imperatorem II. & Ottonem Saxoniæ Ducem per annos ferme octo, non sine multorum incommodo duraverat, optimarum consilio sedata est anno prænotato XXI. die mensis Augusti. Et alterâ die, quæ fuit octava festi Assumptionis, Imperator Principes universos Missarum solemnitate peractâ ad epulas mensæ Imperialis invitavit, quæ proper nimiam populi multitudinem, sicut dictum est, extra Moguntiam in campis magnis fuerunt sumptibus præparatæ. Causam dissensionis inter Fridericum Cæsarem & Ottonem Saxoniæ Ducem memoriæ volentes commendare posteritatis historiæ seriem necesse est, ut paulò altiùs repetamus. Unde notandum quod Henricus olim Dux Bavariæ & Saxoniæ cognomento Superbus, qui filiam Lotharij Imperatoris II. Gertrudem nomine habebat uxorem, de quo diximus anno Volmari Abbatis XIV. genuit Henricum cognomento Leonem Brunsuicensium bellicosissimum Ducem, de quo fabulosa illa mirandæ navigationis recitatur historia, de qua breviter dictum est anno Volmari Abbatis allegato. Henricus autem dictus Leo, uxorem habuit Mechtildem filiam Regis Anglorum, de qua genuit tres filios Ottonem scilicet Imperatorem IV. qui comes fuerat Pictavensis, de quo supra diximus, Wilhelmum quoque Ducem Saxoniæ, & Henricum Comitem Palatinum Rheni. Wilhelmus verò genuit Ottonem prænominatum Saxoniæ Ducem, quem diximus Imperatori Friderico in conventu Principum apud Moguntiam reconciliatum. Porrò Henricus uxorem duxit Agnetem filiam Conradi Comitis Palatini Rheni, qui genus suum duxerat ex Ducibus Suevorum. Erat enim frater Imperatoris Friderici primi, quemadmodum suprà dictum est anno Volmari Abbatis XXXVI. Henricus

Conventus Principum Moguntiæ magnus.

Otto Saxonum Dux Imperatori reconciliatur.

Causa dissensionis inter eos quæ fuerit.

Genealogia Ducum Saxoniæ.

Digitized by Google

Henricus Dux Brunſuicenſis fit Palatinus Rheni.

ergo Saxonum Dux memoratus, Palatinatum Rheni poſt mortem ipſius Conradi ſine filijs cum Agnete unica relicta filia hæreditario jure poſſedit, de qua genuit duas filias Gertrudē videlicet, quam Otto Dux Bavariæ, ut ſupra diximus, habuit uxorem, & cum ea mortuo Henrico ſocero Palatinatum Rheni obtinuit, & Adelhaidem, quam Henricus Marchio Badenſis duxit uxorem. Mortuâ poſthæc Agnete filiâ Conradi Comitis Palatini Rheni, matre prædictarum duarum filiarum, Henricus Palatinus Rheni & Saxonum Dux maritus quondam ejus, ſecundam duxit uxorem Agnetem filiam ſicilicet Comitis de Lantſpurg, de qua tamen nec filios genuit nec filias, quoniam ſterilis eſſe dicebatur. Noviſſimè quoque anno circiter XIII. Eberhardi Abbatis mortuus eſt & Henricus ipſe, non relinquens alios liberos quàm duas filias memoratas. Unde Otto Bavariæ Dux præfatus, ratione uxoris ſuæ Gertrudis, quæ fuit primogenita defuncti, Comitatum Palatinum Rheni, oppidum Heydelberg hæreditario jure poſſedit, cum omnibus proventibus, qui ad Principatum illius pertinebant. Henricus autem Marchio de Baden, qui Adelhaidem ſecundogenitam, ſicut dictum eſt, habebat uxorem, Ducatum Brunſuicenſem, quem ſocer jure paternæ ſucceſſionis vivens poſſederat, nomine conjugis ſuæ accepit in diviſione Principatûs. Contra quem Otto Saxonum Dux, qui nepos fuerat Henrici Ducis Palatini ſe potenter oppoſuit, aſſerens filias in Principatu nō poſſe genitori ſuccedere, & ob id Brunſuicenſem ſibi Ducatum jure proprinquitatis attinere. Cujus potentiæ, cum Henricus Marchio ſæpedictus non poſſet reſiſtere, ſapiente uſus conſilio, jus omne quod cum uxore ſua habuit ad memoratum Ducatum Brunſuicenſem, Friderico Imperatori II. pro notabili pecuniarum ſumma vendidit, quam in alias ſui Principatûs utilitates non ultimas expendit. Et ita factum eſt, ut hæreditatem uxori debitam contra voluntatem Ottonis reciperet, & potentiorem contra potentem adverſarium ſuſcitaret. Imperator autem Gubernatorem ſuum in Saxoniam miſit cum exercitu, quatenus noviter emptum Ducatum in poſſeſſionem nomine comparantis acciperet, & redditus ac cenſus inde provenientes ex more colligeret. Verùm Otto Saxonum & Luneburgenſium Dux graviter ferens Principatum progenitorum ſuorum in manus deveniſſe alienigenarum, ſe venientibus potenter oppoſuit, & miſſos ab Imperatore, non ſine contumelia retrocedere coëgit. Dum hæc agerentur in Saxonia, Imperator in Sicilia commoratur. Qui anno prænotato, ſicut diximus, in Germaniam reverſurus, per Ungariámque iter faciens exercitum direxit contra Saxoniam, Duci Ottoni, *amicorum conſilio* præſcripto bellum pro contumelijs, quas fecerat, illaturus. Quod ubi innotuit Ottoni, amicorum conſilio perſuaſus gratiam Imperatoris per nuntios expoſtulat, ſēque ipſum & omnia ſua illius Imperio ſubmittens humiliter commendat: promittens ſe ratum & gratum habiturum per omnia quidquid ſtatuendum judicaret. At Imperator Principes in teſtimonium volens adeſſe Regni Ducem ad futurum conventum remiſit in Moguntiam, ubi communi Optimatum ſententiâ concordia fieret.

Henricus Palatinus ſecundam duxit uxorem.

Henricus Palatinus moritur.

Henricus Marchio de Baden fit Dux Brunſuicenſis.

Henricus Marchio Ducatum Brunſuicenſ. vendit Imperatori.

Otto Dux obid rebellat Imperatori annis octo.

Imperator proceſſit contra Ottonem.

Otto Dux Imperatori ſe ſubmittit.

Conventu igitur Principum ſupradicto apud Moguntiam durante, imprimis concordiam facere cum Saxonibus Imperator ſtatuit, quam de conſenſu tali moderamine confirmavit. Ducem námque Ottonem,

Digitized by Google

tonem, quoniam læsæ Majestatis reum sententia procerum judicavit, Principatu electionis Imperij cum Ducatu Saxoniæ privans, Ducem Brunsuicensem constituit, Principatum illi, quem pecuniâ emerat ab Henrico Marchione de Baden, sicut diximus, donavit: cui & Luneburgium conjunxit. Porrò Ducatum Saxoniæ quem Otto priùs habuerat, Imperator contulit Alberto Henrici Comitis de Anhalt filio, creans illum in Ducem Saxonum, & Principem Electorem, qui fuerat in Comitatu Louenburgensi: propterea quod esset vir prudens & strenuus; & multos diuturnósque tolerâsset labores pro honore Imperij. Et sic potestas eligendi Imperij per Fridericum Imperatorem II. cum Ducatu Saxoniæ propter Ottonis contumaciâ in Comites de Anhalt consensu Principum anno præscripto translata est. In eodem conventu Principum apud Moguntiam post factam cum Saxonibus concordiam, mortuus est Archiepiscopus Bisuntinus in Burgundia, vir sapiens & strenuus Imperij Consiliarius non ultimus: cujus corpus in Ecclesiam propriam reportatum sepultum est. Posthæc Imperator soluto conventu Principum de Moguntia reversus est in Wormatiam: ubi celebratis nuptijs, tertiam duxit uxorem Regis Angliæ sororem, quoniam uxor secunda nomine Jola Joannis Hierosolymitani Regis filia jam pridem mortua fuit. Sunt qui dicant, hanc Regis Angliæ sororem non II. sed III. Friderici Imperatoris fuisse uxorem, & recte sentire videtur. Nuptijs autem solemni apparatu celebratis novam Imperator conjugem misit ad Hagenavve Imperiale oppidum Alsatiæ, ubi quasi per totam hyemem eundo & redeundo sæpius cum ea permansit.

Otto Ducatum Brunsuicens. suscipere cõpellitur.

Ducatus Saxoniæ transfertur in Comites de Anhalt.

Imperator tertiam ducit uxorem.

Anno prænotato circa festum Omnium Sanctorum Imperator conventum Principũ denuo celebravit apud Augustam urbem Sueviæ, in quo multa pro pace Regni cũ optimatibus tractavit. In eo conventu Rex Boemorum comparuit, qui filiam Ducis Suevorum habebat uxorem: cui Imperator Fridericus decem millia marcarum argenti pro jure suo, quod illi competebat in Suevia, persoluit. Ab Augusta post solutionem Curiæ Principum Imperator ab Hagenavve reversus, ibidem cum uxore nova hyemavit. Ad quem Comes venit Tolosanus, & magnis oblatis muneribus Marchiam Anchonitanam ab eo in feudum suscepit. Comes quoque Provinciæ annum ætatis agens quinquagesimum ad Imperatorem veniens in Hagenavve miles ab eo creatus est, licèt aliquantulum renitens, propterea quod more progenitorum suorum opinione vulgari deceptus credebat, se non diu posse vivere, posteaquam militiæ gradum & insignia suscepisset. Duos etiam potentissimos Reges habebat generos, Anglorum videlicet ac Gallorum, quorum authoritate compulsus militiæ Ordinem accepit. Indignum quippe reputabant socerum suum non esse militem. Ex quo manifestè possumus intelligere, quam fuerit olim gloriosa dignitas, quâ etiam potentissimi Principes adeptâ, se fieri putabant meliores. Eodem quoque anno venerunt ad Imperatorem in oppido Hagenavve cum certis Principibus existentem, Oratores Regis Hispaniarum qui dextrarios ei pulcherrimos & munera pretiosissima multa simul & varia cum amicitiæ literis attulerunt.

Conventus Principum in Augusta.

Comes Provinciæ creatur miles.

Rex Hispaniæ Imperatori literas mittit.

MCCXXXVI.

Anno Ernesti Abbatis V. Gregorius Papa IX. ad instantiam Principum

S. Elisabeth canonizatur.

pum Imperij nomen S. Eliſabeth Lantgraviæ Thuringorum in Marpurg oppido Haſſiæ ſepultæ, de cujus feliciſſimo tranſitu ſuprà jam diximus anno Eberhardi Abbatis ultimo, SS. catalogo juſſit inſcribi, præmiſsâ inquiſitione, ut moris eſt, de vita & miraculis ejus per Sifridum Archiepiſcopum Moguntinum, Theodericum Archiepiſcopum Trevirorum, & Epiſcopum Hildesheimenſem in Saxonia: quos hujus ſancti negotij Commiſſarios conſtituerat. Quorum relatione Pontifex ſuper infinitis miraculis ad tumbam ejus factis, & ſanctimoniâ vitæ certificatus, ut jure debuit, poſtulantibus acquievit.

Corpus S. Eliſabeth levatur.

Anno igitur prænotato, qui erat à tranſitu Beatiſſimæ mulieris de hoc mundo ad patrem quintus, in prima die menſis Maij, convenerunt in prænominato Haſſiorum oppido Marpurg præfati Sedis Apoſtolicæ Commiſſarij, cum multis alijs Epiſcopis, Abbatibus, Prælatis, atque Principibus, præſente Friderico Imperatore II. & ſacrum ejuſdem Dominæ corpus cum magna ſolemnitate levârunt: pronuntiantes eam coram omni multitudine Apoſtolico juſſu, catalogo Sanctorum eſſe inſertam, & ob id quotañis memoria feſti ejus tertio decimo Calendarum Decemb. in Eccleſia Dei ſolemniter venerandam. Imperator verò primum de ſepulchro ejus lapidem proprijs manibus devotiſſimè removit, & productam de theſauris ſuis auream coronam, ſanctiſſimo ejus capiti humiliter impoſuit: & multa loco beneficia contulit. Sanctum verò corpus in ſarcophagum aureum ad hoc antea pretioſiſſimè præparatum, Epiſcoporum manibus repoſitum eſt. Maxima hominum multitudo tam ex vicinis, quàm ex remotiſſimis terrarum provincijs illuc ad S. Mulieris convenit ſolemnia, quorum numerus ſuprà duodecies centena millia æſtimatus memoratur, multa ibidem & penè infinita ad invocationem Sanctiſſimæ Mulieris contigêre miracula: quæ felicem & Sanctam comprobârunt.

Judæi puerorum occiſores apud Fuldã cremantur.

Anno etiam prænotato, Judæi in oppido Fuldenſi cõmorantes innatâ ſibi crudelitate ſævientes quoſdam pueros Chriſtianorum in molendino quodam punctionibus multis cruciantes, miſerabili tormentorum genere occiderunt: ſanguinem eorum in uſum, ut dicitur, profanũ reſervantes. Quorum detecto ſcelere capti ſunt omnes, & qui rei ſceleris inventi fuerant, ignibus traduntur. Verùm gens impia & Crucis Chriſti ſemper inimica ſuo more crimen exuſtorum negans apud vulgares injuriam paſſos clamitare non timuit: uſque adeò ut etiam Imperatorem ipſum Fridericum contra Fuldenſis Cœnobij Abbatem, tanquam iniquum judicem provocare varijs modis præſumeret, quo comperto Abbas, ut mendaces & impios illos convinceret, cadavera puerorum, quos interfecerant, Imperatori conſpicienda in Hagenavve tranſmiſit, & juſtum in ſceleratos factum fuiſſe judicium evidenti teſtimonio docuit. Corpora verò ipſa puerorum in Eccleſia parochiali oppidi memorati Hagenavve tanquam Chriſti Martyrum, Imperatore mandante, honorificè ſepulta ſunt, & magna Judæorum perſecutio per totum penè Regnum Francorum Orientalium ſubſecuta fuit.

Imperator cum exercitu vadit in Lombardiam.

Año etiam præſignato Fridericus Imperator magno exercitu Germanorũ adunato contra Lombardos in Italiam profectus eſt, quorum temeritas mandatis ejus à pluribus jam annis fuerat inobediens & rebellis.

Et

Digitized by Google

Et primò quidem Vincentiam potenter obtinuit, quam incensam igni penè totam funditus evertit, malens habitare sine muro subditos, quàm fortalitio munitos & mœnibus, novas denuo quotidie suspicari fieri posse inimicos. Mantua etiam & Padua, post multos labores & expugnationis pericula, tandem fortitudine militum victæ, in ejus ditionem pervenerunt. Et progrediens ulteriùs, omnem provinciam Lombardiæ obtinuit, ac sui terrorem in cunctas nationes Italienses transfudit. Interea dum hæc per Imperatorem gererentur in Lombardia, Rex Boëmorum & Bavariæ Dux cum quibusdam alijs Episcopis atque Principibus, magno adunato exercitu terram Ducis Austriæ jussu Imperatoris hostili pervadunt incursu, propter excessus multiplices & enormia facta, quibus Dux Cæsarem offenderat. Qui cum venissent in Austriam conjunxerunt se illis plures terræ nobiles, quos Dux vel injustè oppresserat, vel de terra fecerat exulare. Audiens verò Dux tanti adventum exercitûs, cum non se confideret posse resistere, venientibus occurrere detrectavit, sed recludens se in præsidio munitissimo rei præstolabatur eventum.

Austria Imperatori contra Ducem subijcitur.

Imperialis autem præfatus exercitus, totam ferro & incendio devastans Austriam nullo resistente, Cæsaris Imperio subjugavit. Quod cum Imperatori per nuntios & literas Principum innotuisset, res suas in Lombardia secundùm quod licuit ad pacem ordinando, tranquillè disposuit, & cum una exercitûs parte in Austriam descendit; veniénsque in oppidum Vieñense, ibidem per hyemen mansit, & fugato Duce Austriam suis militibus gubernandam & custodiendam comendans singula providit.

Imperator venit in Austriam.

MCCXX XVII.

Anno Ernesti Abbatis VI. Imperator Fridericus in Vienna oppido, sicut diximus, Austriæ constitutus, in præsentia multorum Principum Ducem Austriæ Fridericum propter enormia facta, per sententiam imperialem publicam de patria proscripsit, & ejus Ducatum Imperio restituit; Viennam quoque oppidum postulantibus incolis Imperiale proprium esse perpetuò decrevit: firmamento prohibens literarum ne deinceps quovis modo ab Imperio semoveretur. Sic etenim protestatur in literis Cæsar, quas ubi contulit, memoratis. Volumus, inquit, ut nunquam per concessionem alicujus beneficij urbs Vienna de nostra & Imperij potestate futuris perpetuis temporibus transeat. Et quia forsitan, erunt olim futuri, qui hanc nostram compilationem historiarum legentes mirabuntur Austriæ Ducem potentissimum, Imperatoris sententiâ proscriptum, & scire causam volent propter quam, tantâ in illum severitate animatuerterit, operepretium judicamus rationes hujus facti nobis veterum annotatione signatas in medium producere. Prima omnium dissplicentiarum causa fuisse memoratur, quod memoratus Dux Austriæ Fridericus, cum Henrico Rege & Mediolanensibus contra Imperatorem conspiraverat; & Rege, sicut diximus, à patre jam capto, ad audientiam Principum Regni vocatus & citatus Moguntiam venire contempsit.

Fridericus Dux Austriæ ab Imperatore proscribitur.

Vienna pertinet ad Imperium.

Quæ fuerint scelera Ducis & causæ proscriptionis.

Item pauperes terræ per totam Austriam simili austeritate ultra modum gravans de singulis terræ mansis sexaginta denarios à possessoribus exegit, & subditos nimiùm afflixit. Item Monasteria, Ecclesias, claustrales & templorum Christi Ministros, inauditis, inconsuetis, & intolerabilibus exactionibus nimiùm opprimens in extremam paupertatem

tem deduxit, decimas Dei ſervis deputatas, violenter rapuit, Eccleſias pecunijs & ornatu ſuo ſpoliavit: Epiſcopos, Abbates, & reliquos ſacri Ordinis viros, tanquam viliſſimos homines ſpreuit: ſtatuta quoque ſanctæ Matris Eccleſiæ mente tumidâ contempſit.

Item adulterium in oppido Vienna cum uxore cujuſdam civis notorium & publicum commiſit; & multos graves exceſſus alios ſine verecundia perpetravit, factus publicus virtutum hoſtis, & amicus vitiorum. Pro his & alijs enormitatibus ſuis ab Imperatore ſæpe per nuntios & literas paternè admonitus, & poſtremò ad curiam Principum citatus Moguntiam, cùm omnia ſpernens contemneret, de Regno proſcriptus eſt: & Domino vindicante ſanguinem pauperum, exul mori compellitur. Et nota, quòd Auſtria olim fuit Marchionatus, quemadmodum diximus anno Volmari Abbatis xxxiv. quem Fridericus Imperator ejus nominis primus in Ducatum ſublimavit, & Henricum Lupoldi filium, Ducem Auſtriæ primum inſtituit. Qui quidem Dux Henricus Monaſterium S. Jacobi Scotorum noſtri Ordinis Vienn. fundavit: in quo & mortuus poſtea ſepulturam accepit. Friderico autem ſæpedicto Auſtriæ Duce propter ſuam rebellionem fugato ártque proſcripto, ſicuti eſt dictum, Imperator Auſtriam ſuis fidelibus tuendam & gubernandam comiſit, Viennam verò oppidum Odacharo Wenceslai Boëmorum Regis filio comendavit, qui per annos plures poſtea dominabatur in Auſtria, quemadmodum in ſequentibus, Domino largiente plenius dicturi ſumus.

Monaſterium Scotorum fundatur Viennæ.

Anno prænotato Imperator negotijs & rebus in Auſtria diſpoſitis Ratisponam aſcendit, ſecum habens Conradum ex Jola Hieroſolymitani Regis filia quondam uxore, filium adhuc puerum, quem præcepto patris in locum Henrici Regis captivi Principes Imperij, videlicet Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus, Theodericus quoque Archiepiſcopus Trevirorum, Wenceſlaus Rex Bohemiæ, & Otto primus ex Ducibus Bavariæ Comes, ut ſupra dictum eſt, Palatinus Rheni Heidelbergenſis in Regem elegerunt. Imperator verò apud Ratisponam urbem Bavariæ conſtitutus, conventum ſolemnem apud Spiram, proximè celebrandum per literas & nuntios Principibus indixit. Die autem præfixo jam inſtante Principes juxta mandatum ejus apud Spiram convenerunt, ubi inter alia reipublicæ negotia denuo Cæſar filium ſuum Conradum Romanorum Regem per Principes deſignavit. Poſt ſolutionem memorati conventûs, Imperator Fridericus, promiſſa principum auxilia, contra Lombardos in oppido Hagenavve parvo tempore apud uxorem exſpectavit. Quibus tandem ad votum præſentibus Eberhardum Comitem de Eberſtein cum ducentis equitibus miſit in Auſtriam, ad cuſtodiam Viennæ oppidi: cui & Regis Boëmorum ſuffragia juſſit conjungi. Collecto deinde magno pugnatorum exercitu Cæſar Fridericus in Longobardiam revertitur, & congrediens cum Mediolanenſibus victor extitit: & multa eorum millia interfecit, deníque plures cepit: ac reliquos in fugam nimis turpem convertit. Acta ſunt hæc in Longobardia circa Feſtum S. Andreæ Apoſtoli anno prænotato. Cúmque Imperator totam ſuo exercitu devaſtaret Longobardiam, & omnes penè munitiones, civitates, oppida & caſtella, ſuo potenter ſubjugâſſet imperio: Mediolanenſes Romani Pontificis Gregori ix. defenſionem contra Fridericum Cæſarem

Conradus filius Imperatoris fit Rex Romanorum.

Imperator cum exercitu redit in Lombardiam.

invo-

Digitized by Google

invocârunt. Quorum precibus Pontifex inclinatus, precibus Imperatorem & literis monuit, quatenus à devastatione Longobardorum desisteret: alioquin sciret se anathematis vinculo innodandum, sed Imperator non attendens monita Papæ, Longobardos ut cœperat, omnino persequitur.

Anno prænotato Fridericus Imperator II. Advocatiam villæ Bischoffhaim, cum omnibus proventibus & utilitatibus suis in Francia Orientali quatuor ab Herbipoli milliaribus sitæ, quam ut Sueviæ Dux in beneficio feudali tenuerat ab Ecclesia Moguntina Sifrido Archiepiscopo liberam restituit: & donatione perpetuâ spontaneè resignavit in mense Aprili. Advocatia in Bischofsheim fuit Suevorum.

Eodem quoque anno in fine Quadragesimæ mortuus est Henricus Archiepiscopus Colonienſis, cui successit Conradus de Hœnsteden vir strenuus & rerum Ecclesiæ suæ defensor acerrimus, & præfuit annis quatuor & viginti, qui multas contentiones & dissensiones suo tempore habuit cum civibus Colonienſibus. Conradus fit Archiepiscopus Colonienſ.

Multa his temporibus latrocinia, bella & devastationes fuerunt in diversis provincijs, Moguntina videlicet, Colonienſi, Trevirenſi, & maximè per Diœcesim Leodienſem, & plura mortalibus ob id provenerunt incommoda nec sine sanguinis profusione. Vini paucitas fuit, quæ pretium ejus nimiùm augmentavit, in tantum, quòd sedecim denarij pro una mensura vini apud Alsatios hoc anno dabantur, ubi anno præcedente tanta copia fuit, ut mensura una pro denario uno venderetur, & ob nimiam vini abundantiam, & vasa deficerent & emptores. Omnia bellis & incommodis plena.

Circa finem hujus anni prænotati hoc est in vigilia Nativitatis, mortuus est Conradus de Than Episcopus Spirenſis, & in majori Ecclesia Neometenſi præfata cum honore sepultus, vacavítque sedes Episcopalis diebus XXVII. usque in annum sequentem, cujus initium à Calend. Januarij ponimus.

MCCXXXVIII.

Anno Ernesti Abbatis VII. Indict. Roman. XI. qui fuit à prima fundatione Hirsaugienſis Monasterij transpontem apud S. Aurelium Præsulem Christi, CCCC. annus in festivitate S. Agnetis Virg. Mart. Conradus frater Eberhardi Comitis de Eberstain Spirenſis Ecclesiæ Præsul constituitur, & præfuit annis ferme septem, vir bonus & strenuus. Quadringentesimus Hirsaugienſis anus.

Eodem quoque anno mortuus est Henricus ultimus Comes Provincialis seu Lantgravius Alsatiæ sine liberis, qui multa feuda seu beneficia ministerialia possederat vivens, tam ab Argentinenſi Ecclesia, quàm ab Imperio Romano, & alijs Monasterijs atque Principibus, quæ illo mortuo, ad suos Dominos cum libertate sunt reversa, & manent usque in præsentem diem. Henricus ultimus Lantgravius Alsatiæ moritur.

Anno prænotato Sifridus Archiepiscopus Moguntinus, Conradus Archiepiscopus Colonienſis, Conradus de Eberstein Episcopus Spirenſis, & plures alij Principes, cum valido suorum exercitu adjutores in Longobardiam ad Imperatorem profecti sunt: quorum auxilio Cæsar Patavinos primùm, ac deinde Tarvisinos, Vincentinos, Veronenses, Brixianosq; suo Imperio subegit. Quod cum Romanus Pontifex Gregorius IX. recognovisset, Protonotarium suum ad Imperatorem misit, orans, ut si pacem Ecclesiæ Imperator totam devastat Longobardiam

cleſiæ diligeret, ſi Deum timeret, ſi Apoſtoliæ Sedis benevolentiam, quam paucis retro diebus in favorem ſuum adverſus filium ſuum Henricum tanti faceret, quanti meritò deberet conſtitutam cum Longobardis à Friderico avo ſuo pacem, quam Henricus pater ſuus ſervâſſet, etiam ipſe inviolabiliter conſervare dignaretur. Pro eadem cauſa tres ad eum Cardinales poſtea miſit, qui ad Pontificem reſimiliter infectâ, Viterbium ſunt reverſi. Imperator itáque Fridericus, animum graviter offenſum gerens adverſum Longobardos, preces Romani Pontificis non curavit, ſed progrediens, ut cœperat, majora eis inferre mala quotidie cogitavit. Urbem Brixianorum funditus evertit, & plures Longobardorum oppugnavit munitiones ac deſtruxit. Exercitum poſthæc Mediolano admovere ſtatuit, & urbem, ſicut avus olim fecerat, denuo ſubvertere. Verùm Mediolanenſes cum ſocijs civitatibus, & totius Lombardiæ colligatione viribus reſumptis ad Nonam Curtem, (ſic enim locus appellatur) cum Friderico bellum inière, in quo ſuperati, & ingenti clade percuſſi plures eorum trucidati ſunt, alij vulnerati aut capti, reliqui urgentibus Cæſareanis in fugam neceſſariò converſi inſuper & caragma ſuum amiſerunt. In eo conflictu filius Ducis Venetorum, qui poteſtatis Mediolanenſis civitatis eo tempore geſſit officium, cum multis Longobardiæ Nobilibus captus eſt, qui juſſu Imperatoris in Apuliam ductus, poſtea ſuper eminentem ad litora maris turrim, fuit laqueo ſuſpenſus, cæteris concaptivis ejus diverſis cruciatibus interemptis, ut nec unus quidem evaderet. Romanus autem Pontifex etſi Mediolanenſium cladem ſatis moleſtè ferret, ac totus in Fridericum, ut hoſtem Eccleſiæ, animo comotus videretur, meliore tamen ſpe fretus, Ducem Venetorum filij necem contra Imperatorem ulturum exiſtimabat, atque ob id, fœdera cum Venetis contra illum inijt, & claſſes quinque ac viginti triremium communi impenſa ordinavit. Imperator autem Cremonæ aliquamdiu conſiſtens exercitûs augendi gratiâ, ubi magnam Quadrageſimæ partem exegit. Interea Sifridus Archiepiſcopus Moguntinus, cum eſſet homo prudens & aſtutus, metuens indignationem Sedis Apoſtolicæ per comunionem Cæſaris, ut multis contigit, incurrere, quibus potuit modis Imperatorem, quatenus ſibi ad ſuam Eccleſiam redire liceret, induxit. Unde perſuaſus Cæſar filium Conradum Regem ejus fidei comittens, eum cum illo remiſit in Germaniam, & totius Regni gubernationem ei comendavit. Poſthæc Imperator Dominicæ Reſurectionis ſolemnia celebraturus, Paduam profectus eſt, quæ civitas Imperio ejus eo tempore parebat. Die autem Paſchatis tertiâ, cum jam Eccleſiam Cæſar ipſe voluiſſet ingredi, & Sacroſanctis intereſſe Myſterijs, accelerans Papæ quidam tabellio, promulgatæ in eum ex comunicationis ſententiæ reddidit coram omnibus certiorem. Conſequenter Pontifex Romanus excomunicatum Cæſarem per fratres minores denuntiari fecit in univerſa terra Imperij. Diebus autem paſchalibus apud Paduam exactis, Imperator juſſit convocari exercitum, movitque caſtra in Venetos, qui partes Romani Pontificis tuebantur, quos veluti ranas paludibus concluſos (abactâ prædâ non modicâ) vehementer oppreſſit, maximíſque calamitatibus afflixit. Sed cum ultra ire non poſſet, aquâ impediente & ſtagnis, Paduam revertitur, & obſides pro confirmatione fidei ſervandæ à Paduanis accepit. Deinde

Brixia urbs deſtruitur.

Filius Ducis Venetorum captus ab Imperatore ſuſpenditur.

Fœdus Papæ cum Venetis contra Cæſarē.

Archiepiſc. gubernator Imperij.

Imperator Fridericus II. excommunicatur à Papa.

Imperator bellum intulit Venetis & vincit.

Vero-

Digitized by Google

Veronam & Mantuam se velle obsidere simulans, eductis copijs, Parmam petit, atque inde Lucam, & ad ultimum Pisas.

Anno prænotato mortuus est Henricus Basilienſis Episcopus, & in majori Ecclesia, cui præfuerat, sepultus, cui Lutholdus quidam de Rottelnheim oriundus communi fratrum electione succeſſit.

His temporibus Tartari, gentes idololatræ atque spurciſſimæ de locis ſuis cum infinita multitudine more ſuo exeuntes, Moraviam, Ungariam, Poloniam, Lituoniam, omnésque adjacentes Provincias Chriſtianorum ferro, incendio, ac rapinâ crudeliter devaſtantes, neces horrendas, & plura mala fidelibus intulerunt. Contra quos multi Principes, Comites, Nobiles & ignobiles, cruce fuerunt ſignati, & apud Mörſpurg urbem Saxoniæ convenientes, cum magno fidelium exercitu adverſum illos feliciter pugnaverunt. Crux prædicatur in Tartaros.

MCCXXXIX.

Anno Erneſti Abbatis VIII. Indict. Rom: XII. major Eccleſia S. Martini Moguntini in quibuſdam ſtructuris de novo reparata, & in parte ſui ampliata per Sifridum Archiepiſcopum ejus cum ſolemnitate magna conſecrata fuit in frequentia Prælatorum, & copioſa plebis multitudine. Eccleſia Moguntina conſecratur.

Eodem Anno ſolis defectio, quam Ecclypſin Græci nominant, facta eſt, & magna peſtilentiæ tabes in pleriſque locis Europæ ſubſequitur. His quoque temporibns ferunt miraculum contigiſſe in Hiſpania, magnum & omnino inſolitum, quod hiſtoriæ introſerere noſtræ præcedentium exemplo non judicamus inutile, propterea quòd fidem Chriſtianam haud mediocriter confirmare videatur. Judæus quidam in Hiſpaniæ partibus vinetum ampliare ſuum diſponens, dum quoddam ingens ſaxum comminuiſſet in partes, reperit quandam in ipſo lapide ſolido concavitatem, & in ea librum ligneum, Hebraicis, Græcis átque Latinis characteribus ſcriptum. Primus autem ſcripturæ ordo mundi proprietates ab Adam uſque ad Legis tempora continebat. Secundus autê proprietates mundi quaſque à tempore ſcriptæ Legis, uſque ad Nativitatem Chriſti luculenter & breviter exprimebat. Tertius verò Filij Dei ex Maria Virg: ſtirpis Davidicæ Nativitatem, Paſſionem & mortem pro ſalute hominum exponebat. Et in fine ſcriptum erat, quod liber ipſe in diebus Ferdinandi Regis Hiſpaniarum debebat inveniri à Zachariæ Judæi filio Nathan. Quæ cum Nathan Judæus legiſſet, cum tota domo ſua converſus eſt. Liber mirandus reperitur in ſaxo concavo.

Anno prænotato Fridericus Imperator II. inceptum cum Longobardis bellum continuabat, in amicos munificus exiſtens & pius, in adverſarios verò ſeverus & crudeliſſimus. Multa Longobardis mala intulit, contra quos nunquam victus, ſed victor glorioſus ſemper evaſit. Urbes & munitiones eorum multas potenter ſubegit, incendit & deſtruxit, & quoſcúnque adverſariorum Nobiles, ſive potentes cæpiſſet: non redimendos pecuniâ voluit, ſed omnes mox laqueo ſuſpendit. Imperator devaſtat Longobardiam.

MCCXL.

Anno Erneſti Abbatis IX. conſpirantibus omnibus Tranſpadanis civitatibus, Duce Gregorio quodam Montelongo Bononienſi & Apoſtolicæ Sedis Legato, Ferrarienſem civitatem, cum Imperatore Fridérico ſentientem, invadere ſimul omnes Venetiarum claſſe admotâ, ſtatuerunt. Verùm ubi aliquamdiu obſidione vallâſſent urbem, cernentes, ſe ni- Urbs Ferraria obſidetur à Venetis.

Venetorũ dolus & fraus innata

ſe nihil contra eam poſſe proficere: ad conſuetas fraudum & inſidiarum ſuarum artes converſi, dolo terminandam ſuo more aggrediuntur. Ad colloquium ſub confirmatione pacis jure jurando interpoſitæ Capitaneum Cæſaris, nomine Salinguerram, qui Ferarriæ præerat defenſandæ per Legatum Apoſtolicum evocant, quem egreſſum de civitate mox doloſè intercipiunt, & captivum Venetias tranſmittunt, ubi non diu poſt mori compulſus eſt. Capitaneo capto, urbs deſtituta ſuffragio defenſionis à Duce Veneto capitur: Et Azoni Eſtenſium Marchioni per Legatum Papæ gubernanda Eccleſiæ nomine cõmendatur. Interea cum hæc agerentur Fridericus Imperator Piſis conſiſtens omnem Hetruriam ſeditionibus & diſcordijs replevit. Poſthæc in Samnites movit: Beneventum vi cepit, diripuitque ac mœnia circumquáque ſimul & turres funditus evertit. Alia deníque Samnitium oppida & caſtella numero non pauca in manu valida expugnans cepit, ſpoliavit, incendit, ac ſubuertit. Ravennam civitatem populoſam atque ditiſſimam ſuo Imperio diu rebellem potenter ſubegit, & gloriosè triumphavit. Picenum exinde percurrens in Flamineam úſque Faventiam & Bononiam aliquantulum reſiſtentem vi occupat, ſcholâ eorum in Patavium, quæ urbs olim à flumine præterfluente Ticinum dicebatur, translatâ, & cuncta in circuitu potenter devaſtat. Omnium denique oppida & munitiones Imperator Fridericus violenter deſtruxit, qui cum adverſarijs ſenſiſſent, ſimul & illorum, qui dicebantur Neutrales, propterea quod nec Imperij ſequerentur partes, nec Romani Pontificis vel Eccleſiæ, præter Fulginates & Viterbienſes, quos cum ſubuertere potuiſſet, incolumes tamen ſervavit. Hos mox fuerunt ſecuti ortum Tuſchanenſem, Cornetam ac montem Faliſcum inhatantes, ad quos Ericum filium deſtinaverat cum copijs.

Imperator devaſtat Italiam.

Adverſariorum oppida ſubvertit.

Defeciſſent tum quoque Romani, & procul dubio ad partes Imperatoris declinâſſent: ſi celeriùs Urbi copias admoviſſet. Romam itáq; tardiùs obſidione vallavit: quo factum eſt, ut infirmis mora contulerit vires: & qui fuiſſent in turbatione ſubitanea pavidi: facti ſunt cum conſilio præſumptuoſi. Cernens námque Romanus Pontifex Gregorius IX. in Urbe jam fortiter obſeſſa Romanorum animos pavidos, ſéque in extremam difficultatem perductum, omni auxilio deficiente humano, ad implorandam Dei miſericordiam ſe contulit; convocatíſque cum plebe Clericis Litanias ordinavit. Tollens itáque manibus ſuis Pontifex capita SS. Apoſtolorum Petri & Pauli, turbâ Clericorum præcedente, ac populo ſequente ab Eccleſia Lateranenſi, ubi tum erat Sedes Pontificalis, per medium Urbis, ad Baſilicam Principis Apoſtolorum iter precibus & lachrymis plenum continuavit: ubi poſt habitam cõmiſerationibus orationem inſtructam; decretum contra Imperatorem Fridericum promulgavit: æternæ felicitatis præmia illis indubitanter pollicitus: qui adverſus ſceleſtiſſimum Dei & Eccleſiæ hoſtem Fridericum pugnaturi, crucis ſignaculum accepiſſent. Motus itáque lachrymoſa oratione Pontificis populus Romanus, adunatis cruce ſignatorum copijs cum jam jam Cæſar urbis portas muróſque fortiſſimo cum exercitu ſuorum decreviſſet irrumpere, cominus in prælium pugnaturi, contra Fridericum Imperatorem de urbe turmatim egrediuntur. Quos videns Imperator contra ſe venientes cum nihil tale ſuſpicaretur, primo quidem territus eſt: ſed mox animo

Imperator obſeditRomam.

Papa in Urbe obſeſſus facit Litanias ad Deum.

Crux adverſus Imperatorem prædicatur.

Romani contra Imperatorem portas erumpunt.

Digitized by Google

mo in furorem concitatus, & factus audentior, suos cohortatur in pugnam: & ipse manu propriâ venientes veluti locustas Romanos interficiendo calcavit. Multus ibi sanguis funditur, omnes etenim cruce signatos Imperator ad se vivos jussit produci: quos partim per capita in crucis modum quadrifariam scindi: partim frontibus crucis formam ferro inuri: Clericorum verò coronas in modum Crucis vulnerari mandavit. Cruce signati puniuntur.

Tertiâ posthæc die constantiam Romanorum admiratus obsidionem urbis continuò soluit: exercitúmque in Campanos movit: & quidquid juris erat Ecclesiæ hostili animo devastavit. Beneventum violenter capiens militibus spoliandam diripiendámque concessit. Inde movens in Picentes Esculum obsedit. In Romandiolos inde ducens Ericum filium Sardiniæ Regem agitandis subigendísque sibi Picenis adversantibus destinavit. Qui quidem Ericus animo ferox, & bellicosus, omnia ferro & igne devastavit, ac metum sui tunc quidem in omnes diffudit. Quiquid enim resistere tentavit, in calamitatem maximam subitò deduxit. In his expeditionibus Italia didicit; quid manus Teutonicorum irritata possit, non enim dolo, non fraude, non insidijs, sed aperto decertare Marte Teutones consueverunt: hoc est, ferro, non veneno seu circumventione. Ericus filius Imperatoris Rex.

Eo tempore Pontifex Romanæ Sedis Gregorius in tot angustijs animi positus cum omne auxilium humanæ virtutis ad resistendum Imperatori prorsus videret deficere, Divinum studuit propensius subsidium invocare. Unde constituit imprimis, ut illa Hermanni Contracti Monachi præcellens & dulcis Antiphona SALVE REGINA MISERICORDIÆ, certis in Ecclsia Dei horis ad reverentiam glorioſissimæ Virg: MARIÆ decantaretur, campanas quoque pulsari dum Sacrosanctum Christi Corpus levatur in Altari præcepit, laudésque intactæ Virginis MARIÆ sub matutinis ordinavit. Salve Regina cantari à Papa Gregorio præcipitur.

Anno deinde prænotato Gregorius Papa IX. sæpedictus per literas & nuntios convocans omnes Christiani orbis Pontifices generale Concilium Romæ apud S. Joannem Lateranensem celebrandum indixit: in quo de abrogando Imperatore, suadentibus Gallorum & Angliæ Regibus, causa, ratio & sententia tractaretur, quod animatuertens Fridericus Imperator, omnes vias, terrâ maríque diligentissimè præcludere curavit, quò nulli Episcoporum ex Germania neque ex Gallia, neque ex alijs nationibus veniendi Romam contra se ad Concilium, facultas permissa videretur. Concilium à Papa indicitur.

Ericum verò Sardiniæ Regem filium suum Imperator cum magna classe navium, de Apulia misit Pisas qui alto adnavigantes mare, duos Romanæ Ecclesiæ Cardinales & multos Episcopos Januensium navigio quadraginta galeas habentes inter portum Pisanum & Corsicam Insulam bello devicit, subactísque sibi Januensium navibus, multos eorum interfecit. Plurimos etiam captivos in Apuliam cum duobus Cardinalibus ad Imperatorem duxit, quos arctæ custodiæ tradidit. Ubi tunc Archiepiscopus Bisuntinus cum reliquis multis in mari submersus morte satis miserabili simul interijt. Cardinales capti & naves.

Cujus rei nuntio Gregorius Papa IX. accepto, multísque malis circumseptus, ut animo quotidie deficiens, tandem in ægritudinem gravissimam incidit, quâ ingravescente nimiùm, vitam cum morte commutavit, Cœlestinus fit Papa IV.

mutavit, anno Pnotificatûs ſui XIV. poſtquem Ganfredus Sabinenſis Epiſcopus natione Lombardus in Papam electus, præfuit diebus decem & octo, Cœleſtinus ejus nominis IV. in ſua coronatione ex more nuncupatus. Erat enim vir undecunque doctiſſimus, & magnæ eloquentiæ, qui pacem inter Eccleſiam & Imperium reformâſſet, ſi vivere diutius licuiſſet. Qui mox ut ordinatus eſt, Legatos ad Fridericum Imperatorem Faventiam obſidentem miſit, eúmque multis de futura pace pollicitationibus delinire conatus eſt. Sed priuſquam Fridericus Cæſar potuerit dare Legatis reſponſum, Cœleſtinus Papa octavo decimo Pontificatûs ſui die mortuus eſt. Poſt cujus mortem Sedes Apoſtolica vacavit menſibus uno & viginti: propter multorum Cardinalium abſentiam, qui ab Imperatore Friderico in diverſis locis detinebantur captivi.

Cœleſtinus obijt. Sedes vacat menſibus XXI.

Eodem anno Fridericus Imperator Faventiam fame tandem & longâ obſeſſione preſſam cæpit. Inde Bononiam ducens exercitum, cum eâ potiri non poſſet, agro circumquáque vaſtato in Mutinenſes ac Regios movit, agríſque vaſtatis Parmenſes vi oppreſſit.

Deficiente autem poſt jocalium & Vaſorũ impignorationem Imperatori pecuniâ; nequaquam animum remittebat à cæptis, qui novo reperto conſilio, ut militibus promiſſa ſtipendia ſolueret; monetam de corio, quæ florenum ſolueret aureum, imaginem ſimul & inſcriptionem ſui nominis continentem fieri mandavit, ſtatuens in exercitu edictum, ut quicunq; præſentaret talem ſuo theſaurario monetam; acciperet pro ea monetam auream, numum videlicet aureum, qui tunc dicebatur Auguſtanus, ſicut hodie in Italia Ducatus, cujus quidem ſculptura ex uno latere facies erat Imperatoris, & ex alio ſpecies Aquilæ formata, cum nominis inſcriptione Friderici II. Imperatoris. Et de moneta coriaria militibus in obſidione Faventina quoque ſtipendia ſoluebantur, pro qúa tamen auream poſtea, juxta promiſſum receperunt, ut ſigna eſſe viderentur obligatoria potiùs quàm pecunia. Hoc ipſo anno Henricus Rex miſerabilis Friderici Imperatoris filius captivus in Sicilia, de quo ſuprà diximus anno Erneſti Abbatis IV. vitam in carcere poſitus terminavit.

Moneta fit de corio in exercitu Imperatoris.

Auguſtan' moneta fuit.

Henricus Rex captivus moritur.

MCCXLI.

Anno Erneſti Abbatis X. Conradus Epiſcopus Spirenſis, de conſenſu & voluntate fratrum ſuorum, de capitulo memoratæ Eccleſiæ, omnia bona ſua quæ habebat in villa Crüzenach prope Spanheim in Nagavio ſita, cum omnibus proventibus, juſtitia & jurisdictione temporali vendidit Comiti Seynenſi, pro centum & mille marcis argenti puri. Hæc quidem villa Crüzenach, quæ nunc eſt oppidum, aliquando pertinebat ad Imperium, poſtea Comes Hirſutus accepit eam in feudale beneficium, deinde Monaſterio S. Matthiæ Apoſtoli extra muros Trevirorum noſtri Ordinis collata fuit: exinde vendita eſt Eccleſiæ Spirenſi: poſtea, ſicut diximus, comparavit eam Comes quidem de Seyn: à Comitatu verò Seynenſi tandem venit ad Comitem de Spanheim, cum una filia in uxorem illi data. Poſtremò Eliſabeth uxor Joannis ultimi Comitis de Spanheim Comitatum ſubmiſit Comiti Palatino Rheni, poſt cujus mortem trifariam diviſus manet uſque in præſentem diem. Et ſic oppidum Crüzennach, & Comitatus de Spanheim hodie tribus Dominis ſubjicitur, videlicet Ludovico Rheni, Palatino Comiti, Bavariæque Duci ac Prin-

Oppidum Crüzenach in Comitatu Spanheim.

Comitatus præfatus dividitur.

Digitized by Google

Principi Electori. Christophero Marchioni de Baden, & Joanni Bavariæ Duci, qui moratur in oppido Sommeren dicto apud Cynosos.

Eodem anno David Pastor Ecclesiæ Parochialis in Roxheim Moguntinæ Diœcesis, haud procul à memorato oppido Crützenach à rusticis villæ Sommerloch prope Waldenhausem curæ suæ comissis Parochianis crudeliter occisus est; propter quod à Sifrido Archiepiscopo Moguntino fuerunt excomunicati, anathematizati ac maledicti: gravissimásque impietatis suæ pœnas acceperunt. Omnes enim qui conscientias suas contagione tanti sceleris polluerunt, malâ morte in brevi sublati sunt; quorum alij comprehensi & rotati; alij per fugam lapsi malè interierunt.

David pastor in Roxheim à rusticis occiditur.

Anno etiam prænotato, ut Palmerius est author, mons dehiscens à Monte, valléque coarctans in Burgundia, multa agricolarum hominum millia in circuitu comorantium subitò oppressit.

Mons dividitur.

MCCXLII.

Anno Ernesti XI. Fridericus Imperator Romanorum secundus ad preces & instantiam Baldewini Græcorum Imperatoris Cardinales, quos detinebat captivos, quò vellent liberos abire permisit. Qui statim Anagniæ convenientes Symbaldum Cardinalem, patriâ Januensem, in Romanum Pontificem elegerunt: qui sua in coronatione, Innocentius ejus nominis quartus nuncupatus, præfuit annis IX. mensibus sex, diebus totidem, vir in utróque jure doctissimus & animi constantiâ infatigabilis; qui adhuc Cardinalis Imperatori fuit amicus charissimus: sed Papa factus mox in hostem est acerrimum comutatus: unde cum diceretur Imperatori à nunciantibus: Gaudeat serenitas tua invictissime Cæsar, quoniam tibi ex voto succedent, cum Symbaldum Cardinalem nunc Pontificem habeas amicum: tale fertur dedisse responsum. Gaudendum mihi censerem, si bonum esset Cardinalem amicum in acerrimum hostem Romanæ Ecclesiæ Pontificem permutâsse. Qui quàm dixerit verum in sequentibus patuit: cum illum in Concilio Lugdunensi penitus ab Imperio deposuit. Innocentius autem Papa memoratus, cum esset in utróque jure doctissimus multa scripsit &, ante & in Pontificatu præclara Synthemata: quibus ingenij sui dexteritatem ostendit. Imprimis quidem apparatum super Decretalibus edidit: quem secundùm partes materiæ in libr. quinque divisit. Alium quoque apparatum minorem composuit, quem Auctenticas prænotavit. Contra Petrum de Vineis tractatum insignem edidit de potestate Imperij & Ecclesiæ, quem Apologeticum nominavit. Sororibus quoque S. Claræ vivendi Regulam composuit, & Mendicantium Ordines multùm ampliavit.

Innocentius fit Papa IV.

Cardinalis amicus fit Papa Cæsari adversarius.

Opuscula Papæ Innocentij.

Anno prænotato XIII. die mensis Aprilis horâ vesperarum casuale incendium Wormatiæ ortum majorem urbis partem consumpsit: & damnum civibus ingens attulit. In quo quidem incendio plus quàm trecenti homines perierunt.

Wormatia flagrat.

Eodem anno XXVIII. die mensis Martij obijt Theodericus Archiepiscopus Trevirorum anno Pontificatûs sui XXX. ætatis verò 72. in majori Ecclesia S. Petri sepultus: vir per omnia magnificus & æternâ memoriâ dignus, qui utilitatibus plebis sibi comissæ diligenter intendit. Huic in Archiepiscopatu succesit Arnoldus majoris Ecclesiæ Præpositus filius Comitis de Ysenberg ex sorore nepos, sui prædecessoris memorati Friderici, & præ-

& præfuit annis xvi. contra hunc Arnoldum à majori parte Ca
nonicè electum, Rudolphus de Saraponte Præpoſitus S. Paulin
Rudolphus in diſſenſione contra Arnoldum eligitur. eligitur: & auxilio Ducis Lotharingiæ, Comitum quoque de Lu
de Seyna confiſus aliquamdiu memorato Pontifici reluctatur, t
nocentius Papa in Concilio Lugdunenſi, concordiam interpo
firmavit Arnoldum, ut electum canonicè, Rudolphum verò re
Arnoldo nihilominus indulſit, ut omnia Eccleſiæ beneficia,
habuit, ad menſæ uſum propriæ retineret.

Anno prænotato Fridericus Imperator bellum, quo
Imperator bellum Italienſe continuat. contra Lombardos & reliquos Imperio rebelles inchoaverat,
miſſione continuat, & glorioſus ubique contra æmulos triump
ſolicitationem verò Imperatoris Conſtantinopolitani tractatu
cordia pacis inter Eccleſiam & Imperium hoc ipſo anno plu
ſunt: qui tamen ad neceſſarium effectum impediente hominu
non venerunt.

MCCXLIII.

Hoc anno Monaſteriũ Lorſch datur Præmonſtratenſibus. Anno Erneſti Abbatis xii. Indict. Roman. i. famoſiſſim
Ord. noſtri Monaſterium Lauriſſenſe, cujus infelicitatis hiſtor
ante plenius ac ſufficienter digeſſimus, Ordini Præmonſtrate
natum eſt, machinatione Sifridi Archiepiſcopi Moguntini, qu
dum in ſuperioribus per anticipationem conſultè diximus: ut
tius hiſtoriæ tranſlati imo deſolati Monaſterij uno loco diſtribu

Simon Monachus in Haffliginio noſtri Ordinis. Claruit his temporibus in Brabantia Simon Monachu
Haffliginenſis noſtri Ordinis, homo tam in divinis quàm in ſ
ſcripturis ſtudioſiſſimus, & ſedulâ exercitatione peritus, qui ſ
paruæ utilitatis multa volumina, quibus nomen ſuum mem
rorum laudibiliter commendavit. E quibus reperiuntur ſubje
mones in Cantica Canticorum lib. i. In Regulam Sanctiſſimi
dicti lib. i. Viſio cujuſdam Converſi admirabilis lib. i. Serm
plures pro Monachorum ædificatione compoſuit. Moralia
Gregorij Papæ Magni ſuper hiſtoriam S. Job in libros decem
do comportavit, meliora quæque & ſuo propoſito magis c
tia excerpens.

Joan: Teutonicus Doctor & Epiſcopus Prædicator. Joannes etiam Teutonicus patriâ Friburgienſis in Alſat
fratrum prædicatorum S. Dominici Conventûs Argentinenſis
ut ferunt, Epiſcopus Boſſinenſis in Ungaria, vir undecunque d
hæc tempora & vitæ ſanctimoniâ & eruditione ſuâ reddidit cla
cum eſſet juris utriuſque Doctor celeberrimus, ſcripſit ad er
ſimplicium Sacerdotum inſigne opus Caſuum, quod cõmun
Summam Confeſſorum nuncupamus. lib. v. Super Decre
Gratiani, Apparatum notabilem compoſuit. Corpus verò illi
ventu Argentinenſi habetur ſepultum, ibi quondam plur
oſtenſa miracula.

MCCXLIV.

Iñocentius Papa fugiens Imperatorem exivit Italiam. Anno Erneſti Abbatis XIII. cum Fridericus Imperator
exercitu devaſtaret Italiam: metuens Papa Innocentius aliqu
manus illius incidere: ſtatuit iram ejus, ſimul & periculu
proficiſcendo, ſaltem ad tempus declinare. Cernebat enim quo

Digitized by Google

Romæ celebrare Pontificum generale non posset, propter adversantem sibi potentiam Cæsaris Friderici, quem omnino deponere ab Imperio dispositum, & ideo Italiam exivit. Jam etenim Romani cum Imperatore sentire cœperant, & partes Innocentij deserere, propterea incautum sibi judicavit cum eis diutius permanere. Januensium igitur navigio fretus, quod apud Centum-cellas in portu confederat, in Galliam profectus est. Quem Ludovicus Rex Gallorum, summa cum veneratione suscipiens Lugdunum conduxit, ubi ab omnibus reverenter exceptus, ibidem aliquamdiu subsistendo quievit, mittensque literas & nuncios in omnem terram Concilium Episcopis indixit.

Innocentius Papa venit in Galliam.

Lugduni Concilium convocat.

Anno prænotato Innocentius Papa IV. Lugduni consistens Decano majoris Ecclesiæ Moguntinæ mitræ Pontificalis usum in præcipuis festivitatibus, pro Dei domus reverentia, & honore frequentantiu, sicut patet in literis, quæ sequuntur, indulsit: *Innocentius Episcopus servus servorum DEI. Dilecto filio Decano Moguntino, Capellano nostro, salutem & Apostolicam Benedictionem. Nostram & Apostolicæ Sedis gratiam obsequiosa puritate fidei dudum multipliciter meruisti, ad hoc semper invigilans omnem de te propellendo formidinem, quòd sub experientia laborum gravium ejusdem Sedis ampliare posses honorem. Ut autem ex hujusmodi meritis cordi tuo gaudium, & alijs devotionis producatur exemplum, tibi, & successoribus tuis, quod in Ecclesia Moguntina in præcipuis solemnitatibus in celebratione divinorum uti perpetuò mitrâ positis, quâ Præpositus & Cantor ejusdem Ecclesiæ uti dicuntur, authoritate præsentium indulgemus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Datum Lugduni IV. Non: Aug:*

Usus mitræ Decano Moguntino conceditur.

Anno prænotato Fridericus Imperator II. Imperium suum non refrænans, quò semel animo concitatus ferebatur in Longobardos, multa in Italia constituit bella, omnia pro posse devastans, quæ vel ad Pontificis jurisdictionem pertinebant Romani, vel Longobardorum partibus favebant. Sed Pontifex Lugduni consistens totius orbis Christiani Præsulibus Concilium generale post triennium ibidem fore celebrandum pronunciavit, cunctis ut adesse curent præcipiens. Interea Conradus Rex Francorum Orientalium, filius Imperatoris Friderici, adolescens ingenio maturus & acer, mandato patris obtemperans, Regnum auxilio Sifridi Archiepiscopi Moguntini strenuâ provisione in Teutoniæ partibus gubernavit, Sueviæque Ducatum administravit.

Imperator Papæ partes persequitur.

Rex Conradus gubernat.

MCCXLV.

Anno Ernesti Abbatis XIV. sive & ultimo currente hoc est XII. die mensis Januarij circa horam vesperarum audita sunt apud Francos Orientales horrenda tonitrua cum ventis multis & adeò impetuosis, quòd multa subverterunt ædificia, homines subitò complures miserabiliter opprimentes. Tantus tum Neapolitanos cum vicinis eorum terror invasit, ut diem putarent instare novissimum. Nam & terræmotus cum fulgure & coruscationibus horrendis pluries insonuerunt.

Eodem anno III. die mens. Februarij Ernestus sæpe memoratus Abbas hujus insignis Monasterij Hirsaugiensis quartus atque vicesimus, anno ætatis suæ LXII. post multos labores & diuturnas infirmitates exutus corpore ad Dominum migravit, in Ecclesia Monasterij principali, cum suis antecessoribus, ut moris est, sepultus, vir bonus, & pacificus in se, sed Monachorum vitæ neglector.

Ernestus Abbas hujus Cœnobij 24. moritur.

De Volpoldo hujus Monaſterij Hirſau Abbate XXV. qui præfuit annis xx. menſibu diebus XXIII. & geſtis ejus.

Volpoldus fit Abbas Hirſaugienſis.

POſt mortem venerabilis Erneſti Abbatis nonâ die XII. menſis Februarij anno Dominicæ Nativitatis MCCXLV. Indict: Rom: III. convenientes in unum f gregationis hujus Monaſterij Paſtoris ſolatio deſtitu ceſſarios ex more tractatus, orationibúſque ad Deum ritè Volpoldum Conventûs ſui Monachum in Abbatem concord runt, qui confirmatus per Conradum Epiſcopum Spirenſem, tus benedictione ſolemni coram magna frequentia plebis in cleſia Spirenſi, præfuit huic Monaſterio Hirſaugienſi, annis x IV. diebus verò tribus atque viginti, vir mediocris ſtaturæ, plu pinguedinem tendens quàm tenuitatem, pilis capite rarus. iſte, natione Teutonicus, patriâ Francus Orientalis fuit, qu fermè XVI. ſub Domino Eberhardo Abbate ad Monaſterium cundũ vivendi modum, quem reperit in medio fratrum dein biliter vixit. Nam ut in ſuperioribus ſæpe diximus, obſervan ris diſciplinæ & in iſto Monaſterio, ſicut & in cæteris noſtri O tis à primæva inſtitutione ſua his temporibus nimiùm defece naſteriorum priſtinus in utróque ſtatu profectus quotidie in rebatur. Et juſto quidem Dei judicio præſentis vitæ neceſſar honores pulchritudinis Monachi Clauſtrales merentur amitt mundi vanitatibus dediti, regularis vitæ ſemitas contemnùn Quid enim eſt Monachus aliud quàm apoſtata, & mendacior qui non vivit ſecundùm Regulam ſuam? Volpoldus autem o Abbatem, vivendi modum quem reperit in Monaſterio tenuit chos in torpore mentis nimiùm oberrantes, à puritate Regu revocavit. Parum eruditus fuit, quia ſicut in Monachis feruor verſationis illo in tempore omnino tepuerat, ita illis nullum ſcipturarum ſtudium ſapiebat. Unde propter nimiam Mona lius temporis ignaviam, nihil, aut parum literis invenitur c tum, quod nobis ad perfectionem hiſtoriæ noſtræ queat conc compellimur neceſſariò Hirſaugianum opus, geſtis alienis, complurium annorum, donec reformatio veniat, ornare. A Volpoldi Abbatis primo in menſe Novembri mortuus eſt C Comitibus de Eberſtein Epiſcopus Spirenſis, & in majori Ec litur. Poſt cujus mortem Henricus ex Comitibus de Lyning catũ memoratæ Eccleſiæ promotione Imperatoris Friderici, præfuit annis XXV. Henricus iſte in Epiſcopũ, ſicut diximus elec dum confirmatus caſtellum quoddam in Stratamontenſi Sta nuncupatum, quod in Principatu Monaſterij Lorſch Mogun debat Eccleſia fratris ſui Comitis de Lyningen auxilio ſuorum to exercitu obſidione cingens obtinuit, ejectíſque illis, quos A pus ibi locaverat, caſtrum ſuis militibus commendavit. Ha inter ipſum & Sifridum Archiepiſcopum Moguntinum, magn fuit ſuborta, quæ tandem per Commiſſarios Innocentij Papæ IV. diam revocata eſt.

Monachorum converſatio mala.

Henricus fit Epiſcop⁹ Spirenſ.

Caſtellum Starchenberg capitur ab Epiſcopo Spirenſi.

Digitized by Google

Anno etiam prænotato, ultimâ die menſis Novemb. mortuus eſt Otto Comes Palatinus Rheni primus ex Ducibus Bavariæ, de quo ſuprà diximus, qui fuit in principio ſui Regiminis pius, manſuetus, & humaniſſimus Princeps, ſed tandem propter Fridericum Imperatorem & ejus filium ab Innocentio Papa fuit excommunicatus, & cœpit Eccleſiam perſequi & devaſtare Clerum in odium Romani Pontificis, quo ſe injuſtè querebatur excommunicatum. Poſtremò igitur anno præſcripto, cum in Vigilia S. Andreæ Apoſtoli lætus cum uxore, & familia fuiſſet, ſanum ſe ad dormiendum repoſuit, & in nocte majore apoplexia tactus, mortuus fuit. Reliquit autem duos filios Ludovicum natu majorem, & Henricum fratrem ejus natu minorem, qui per annos x. Principatum patris, tam in Bavaria quàm circa Neccarum & Rhenum fraternâ comunitate poſſederunt. Verùm poſtea anno Volpoldi Abbatis XII. ſuborta inter eos diſcordia Principatum & terras Dominij paterni tali inter ſe partitione diviſerunt. Ludovico primogenito in diviſione acceſſit Comitatus Palatinus Rheni cum electione Imperij cum certis terris alijs in Bavaria ſuperiori, videlicet Amburg, & his quæ hodie in Bavaria juris ſunt Comitis Palatini cum titulo Ducatûs. Henricus autem Lanshutam, Monacum, & reliqua in ſuperiori & inferiori Bavaria pro ſua portione legitima poſſedit. Ludovicus primogenitus Ottonis Palatini Comitis, de quo nobis eſt ſermo, primam duxit uxorem Mariam filiam Ducis Brabantiæ mulierem ſpecioſiſſimam, de qua tamen liberos non ſuſcepit. Hanc poſtea, ſicut anno Volpoldi III. dicemus, propter ſuſpicionem adulterij fecit occidi, jure ſive injuriâ Deus ſcire poteſt ſolus qui omnia novit. Secundam poſtea duxit Annam nomine uxorem, quæ filia erat Ducis Poloniæ, de qua ſuo dicemus loco inferiùs. Henricus autem Frater Ludovici, qui Bavariam inferiorem, ſicut dictum eſt, jure paternæ ſucceſſionis poſſidebat, uxorem duxerat Eliſabeth Belæ Regis Ungarorum filiam, de qua genuit filios tres, Ottonem videlicet poſtea Regem Ungariæ, Ludovicum, Stephanum Duces Bavariæ, de quibus ſuo ordine poſtea dicemus. Et notandum quod eorum Mater prænominata uxor Ducis Henrici ex fratre neptis fuit S. Eliſabeth Lantgraviæ Haſſiæ.

Ludovicus & Henricus filij Ottonis Palatini.

Maria uxor Ludovici Comitis Palatini.

Eliſabeth uxor Henrici Comitis Palatini.

MCCXLVI.

Anno Volpoldi Abbatis II. Innocentius Papa IV. generale Concilium Lugduni ante biennium indictum in præſentia multorum Cardinalium, Epiſcoporum, Abbatum, & Doctorum virorum celebravit: in quo plura ad utilitatem Eccleſiæ comunem conſtituit laudabili providentiâ: quæ partim literis comendata leguntur: in quo Ludovicus Rex Gallorum perſonaliter conſtitutus, operam ſuam Innocentio Papæ contra Fridericum Imperatorem, & quoſcunque Romanæ adverſarios Eccleſiæ indefeſſam pollicitus eſt: obtinuitque ſuis admonitionibus à memorato Pontifice, ut crucem contra Saracenos in Aſiam pro ſepulchro Domini mandaret prædicari, quò & ipſe poſtea cum exercitu profectus eſt. Ad Concilium verò memoratum Fridericus Imperator citatus fuit per Innocentium Papam, ut in propria perſona comparens ſuper objeiendis ſibi criminibus coram Patribus reſponderet. Qui quidem pro excuſatione ſui miſit Epiſcopum Argentinenſem, & Hermannum Magiſtrum Hoſpitalis Ordinis Teutonicorum, atque Magiſtrum Petrum de Vineis,

Concilium Lugduni celebratur à Papa.

Imperator Fridericus citatur ad Concilium.

Vineis, virum in utróque jure doctiſſimum, & eloquentiæ
de quo ſuprà diximus anno Eberhardi Abbatis Hirſaugienſis x
tes autem prænominati Cæſaris nuncij Oratores & Comiſſarij I
ad memoratum generale Concilium, cauſam ſuæ comiſſion
adventûs Romano Pontifici, ſumma cum maturitate propoſi
omniáque objecta contra Cæſarem, prout inſtructi fuerant a
ſpondentes. Ibi Petrus de Vineis tantis eloquentiæ viribus cau
ratoris tutando proſecutus eſt, ut omnes verteret in ſtupore
Roman. Pontifex ejus admirans facundiam, taliter ad eum d
tur: *magnus profectò eſſes fili: ſi tantùm pro Eccleſia laborares*
quantum contra illam laborâſti Sed nihil omnino profecerun
fuerant, quoniam Papa excuſationem Imperatoris nullam vol
tere, ſed contra illum procedere per Concilium ſummis cona
ravit. Nam cauſa adunati Concilij non ultima fuit abrogandi
ris, quemadmodum rei demoſtravit eventus. Repulſis igitur
temptis omnibus, qui pro parte Imperatoris in medium fuêre
Innocentius ſæpedictus Papa de conſilio & aſſenſu generalis Co
dunenſis, Fridericum ab Imperio Romano, & à Regno Sicili
tentiam depoſuit, & ne quis ei de cætero tanquam Regi vel I
obediret, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ inhibu
qui aſtricti ei juramento fidelitatis fuerant, ab ipſo juramento
abſolvens, ut habetur *de ſententia & re judicata ad Apoſtoli*
tis, libro ſexto, ubi & cauſæ ponuntur. Prima cauſa depoſi
quam Papa memoratus aſſignavit, iſta fuit: quod dejeravit
pacem quondam inter Eccleſiam & Imperium reformatam te
lando. Item perpetravit ſacrilegium, capi faciens Cardinale
aliarum Eccleſiarum Prælatos ac Clericos, Religioſos & ſæ
nientes ad Concilium, quod Gregorius Papa IX. Romæ apud S
Lateranenſem, ut ſuprà diximus, celebrandum fecerat conv
de hæreſi in dubijs & levibus, ſed difficilibus & evidentibus a
ut Papa recitat, in prænotato Capitulo *ad Apoſtolicæ dignita*
tur ſuſpectus, utpotè, qui ultra annum in excommunicatione ſt
ſalutis monita riſit. Item Regnum Siciliæ, quod eſt ſpeciale
nium S. Petri, quoniam feudale in tantam deſolationem, exina
& ſervitutem redegerat, quod Clericis & laicis quaſi jam nih
bus, & omnibus exinde probis ejectis, non remanſerat unde
ipſos etiam qui remanſerant, contra Romanam Eccleſiam hoſti
multipliciter compellebat. Item quod cenſum annuum mille
in quo pro eodem Regno Siciliæ ipſi Romanæ annuâ eſt penſi
ſallus, obligatus, per novem años non ſoluit. Item quod per Pa
præmiſſis & quàm pluribus alijs nefandis exceſſibus ſuis moni
ſitus & ſæpe rogatus, ut ſuos emendaret errores, ſemper c
Propter memoratas cauſas & exceſſus Papa Innocentius ſentent
ſitionis in Fridericum, ut diximus, promulgavit: & Principib
ut ſucceſſorem eligerent, præcepit, unde multorum cauſa ma
ta fuit. Poſtea verò quàm Friderico Imperatori ſententia d
ſuæ nuntiata, fuit vehementer comotus neceſſariorum Papæ a
rium & amicorum ædes Parmæ, ac villas ſpecioſiſſimas in circ

Imperator à Papa in Concilio ab Imperio deponitur.

Cauſæ depoſitionis ſex.

Imperator Papales per ſequitur.

Digitized by Google

tenus evertit. Inito posthoc fœdere cum Burgundionum Duce, Lugdunum proficiſci ſtatuit: & abrogationis promulgatæ ſententiam humili ſubmiſſione revocare, movítque à Parma comitatum ducens non armatorum magis quàm togatorum: qualem, quantúmque poſt ſtantis Romani Imperij tempora nullus aut domi habuerat aut in itinere duxerat Imperator. Sed res non potuit optatum habere progreſſum, ob cauſam quam dicemus. Comiſsâ námque Italicarum rerum adminiſtratione filio Regi Sardiniæ, ſub ea conditione, ut ſeſe apud Parmam continens nihil eorum quæ longiùs agerentur, niſi per ſuffectam legationem adminiſtraret, Imperator cum ſuis profectus eſt.

Ericus Imperatoris filius.

Cúmque Taurinum jam perveniſſet ei nunciatum eſt, Ericum filium exercitum in Brixianos moviſſe: Parmenſium quoque extorres, ſuperato Henrico quem Parmæ præfecerat, ope & auxilio Placentinorum Parmam ingreſſos urbéque jam eſſe potitos plurimis occiſis Imperio ſtudioſis. His malis Imperator permotus ſimul timens cæterarum urbium rebellionem, iter, quod versùs Lugdunum inchoaverat, intermiſit: reverſúſque in Longobardiam cum exercitu Parmam obſedit. Vocatíſq; ex Marchia Tarvviſana copijs, ex Apulia quoque & Sicilia non minùs ſexaginta millibus armatorum obſidionem urbis cum potentia firmavit. Antea quidem Papa Innocentius Parmam auxilio Bononienſium, Ferrarienſium, Mutinenſium & Regienſium ſatis firmiter munierat, præmittens illuc Gregorium quendam Apoſtolicæ Sedis Legatum & Cardinalem, qui nomen Vicariatûs gereret ſimul & officium. Continuatum eſt ferè biennio bellum atrox variúmque & Longobardiæ omníque Italiæ pernicioſiſſimum: & urbs Parma ſine intermiſſione graviſſimâ obſidione premebatur. Nam Fridericus Imperator caſtra in urbis modum vallo foſsâque munierat: eo quidem animo, ut devictâ funditúſque ſubverſâ Parmâ, eo loco ubi ſtativa poſuerat, Victoriam urbem conderet. Inditum eſt caſtris nomen Victoriæ & S. Victor Martyr Tutelaris de more Chriſtianorum in Cathedrali Eccleſia nuncupatus eſt. Continuans autem obſidionem Imperator plures ex hoſtibus captos majoribus baliſtis impoſitos quaſi lapides in urbem projecit. Quam crudelitatem non ſolùm in viros ſed etiam in fœminas exercuit, multóſque ante portas Parmenſes laniari fecit.

Fridericus Parmam obſedit.

MCC XLVII.

Anno Volpoldi Abbatis III. Indict. verò Roman. v. Innocentius Papa IV. poſt depoſitionem Imperatoris Friderici ſcripſit Principibus Germaniæ mandans, ut quem vellent eligerent Imperatorem, convenientes igitur apud Franckenfurt Principes Henricum *Raſpe* dictum Haſſiæ Landgravium in Regem unanimi voto conſtituunt: quem coronari mox apud Aquaſgrani magna cum ſolemnitate juxta morem fecerunt. Conradus autem Friderici filius, quem pater dudum, ut ſuprà diximus, Germaniæ Regem deſignaverat, pro ſibi uſurpando Imperio contra Henricum ſumis conatibus decertabat. Verùm Rom. Pontifex Innocentius non ſolùm favere proſequebatur partes Henrici, ſed etiam Crucem & omniũ peccatorum indulgentiam contra Fridericum & Conradum ejus filium per totum Regnum Francorum Orientalium mandaverat prædicari: nihil enim ferventiùs videbatur optare, quàm ut Friderici progeniem aut

Henricus in Regem Romanorũ eligitur.

Crux contra Friderici & Cõradum prædicatur.

humiliaret penitus aut funditus extirparet, per quam tot clade
Eccleſia dudum ſuſceperat. Henricus itaq; in Regem Francor
talium contra Fridericum & ejus filium cõmuni voto Principu
caſtra ſecundùm antiquam Francorum conſuetudinem in can
oppidi Franckenfurt locavit: ad quem Principum atque Nobil
magna multitudo confluxit, qui propter excommunication
tiam à Friderico & ejus filio defecerunt, & propterea ve
quòd mandante Romano Pontifice Cruciata in illos, ut
ubíque prædicaretur.

Henricus occupat Franckenfurt.

Audiens verò Conradus Rex Friderici abrogati Imperat
Henricum Landgravium conta ſe ac patrem in Regem à Princ
ſignatum, magno ſuorum adunato exercitu contra illum apud
furt cum ſuis ex more præſtolantem proceſſit ad bellum. Cong
autem factâ Henricus Rex novus victor extitit, Conradum Re
gatum fugere in Italiam ad patrem compulit. Poſt hæc Hen
novus progrediens à Franckenfurt deſcendit ad Coloniam,
Aquaſgrani profectus Coronam Regni Francorum Orientalit
nibus Conradi Archiepiſcopi Colonienſis ex more ſolemnit
Inde procedens Regni Provincias auxilio Principum perſona
tiâ luſtravit, & civitates Imperij plures ut verus Rex ſuo dom
precibus, alios potentiâ & armis ſubjugavit: erant enim nonnu
rico conſentientes. Eodem quoque año Imperiale oppidum Su
lingen Friderico Imperatori quondam jurejurando fideliter
pertinaciter obſtrictum, graviſſimâ obſidione vallavit, contr
ſultus oppidani & diu & fortiſſimè pugnârunt, cúmque poſtr
rent ſe tantæ multitudini adverſantium amplius non poſſ
eſſentque omni auxilio deſtituti humano: ad implorandum
Mariæ SS. Virginis patrocinium ſeſe unanimi humilitate co
Votum námque ipſi Reginæ cœlorum ſtatuentes decreverun
nus illius meritis à preſſura liberati obſidionis Capellam no
damento in ejus honorem conſtruerent átque dotarent. Et ec
vinæ pietatis clementia. Mox etenim, ut voto ſe Virgini M
runt obnoxios: imiſſit Deus ſpiritum formidinis & pavoris in
qui oppidum jam jam capiendum inſuperabile reputans c
cunctis mirantibus ſoluit, nec promiſſionis imemores ſuæ,
ſub honore nominis B. ſemper Virginis MARIÆ novam átque
mam, ut hodie cernitur, conſtruxerunt. Rex verò Henricus
Rutlingen, ſicut dictum eſt, ſine effectu diſcedens cum ex
mam Sueviæ Imperiale oppidum ad ripas Danubij ſitum obſ
xit. Erant enim conſentientes Friderico quondam Imperatori
& proptera Henrico ipſi neceſſariò rebelles. Ubi cum ageret
ricus in oppugnatione urbis, ut fieri ſolet, propter animi fervo
tus, ſagittâ in incertum miſsâ vulneratus eſt ac poſtea dyſſente
correptus graviter infirmari cœpit.

Henricus ſuperavit Conradũ.

Henricus Rex corotur Aquiſgrani.

Rutlingen à Rege obſidetur.

Capella S. Mariæ in Rutlingen fundatur.

Ulma obſidetur ab Henrico.

Anno quoque prænotato mortuus eſt Ludolphus Ecc
matienſis venerbilis Antiſtes, & in Cœnobio Monialium Nonn
dicto, quod Ordinis Ciſtercienſis ex noſtro fecerat, ut ſupra
anno Erneſti Abbatis III. ſepultus eſt. Poſt quem Cuno Decan

Cuno & Richardus Epiſc. Wormatienſes.

Digitized by Google

Moguntinæ Canonicorum electione succedens mensem in Pontificatu non complevit. Quo intra tres hebdomadas mortuo Richardus de Treveri subrogatus est, & præfuit annis ferme undecim.

Anno etiam prænotato Ludovicus Comes Palatinus Rheni Romani Princeps & Elector Imperij, Bavariæque Dux, de quo paulò ante dictū est, pro defensione Ducatūs Bavariæ castrum Fridburg nuncupatum contra incursus Augustensis Episcopi de novo construxit, ac firmiter munivit. Castrum Fridburg in Bavaria.

Ibidem Princeps Ludovicus uxorem suam nomine Mariam Ducis Brabantiæ filiam, mulierem omnium suo tempore speciosissimam ob adulterij suspicionem apud Werdeam Sueviæ oppidum severâ crudelitate occidit: de qua liberos non suscepit. Quod ejus factum multi bonorū virorum placuit, quoniam ex sola suspicione motus exticit, & judex in propria causa temerarius, imò & crudelissimus fuit. Ea de causa maximæ inter eum & Brabantiæ Duces subortæ fuerunt dissensiones, ad quorum instantiam Romanus Pontifex Innocentius IV. Ludovicum excommunicavit. Postea tamen in concordiam per amicos revocati sunt, & Dux Ludovicus ab anathematis vinculo Papâ jubente absolvitur, qui pro expiatione commissi sceleris Monasterium Fürstenfelt nuncupatum in Bavaria novum à fundamento construxit, quod multis bonis atque proventibus in salutem necatæ uxoris magnificè dotavit. Ludovicus Palatinus uxorem propriam interfecit. Fürstefeld Cœnobij fundatio.

His quoque temporibus Odogerus filius Wenceslai Regis Boëmiæ in manu valida subjugavit sibi totam Austriam, & pluribus annis eam nemine resistente obtinuit.

MCCXLVIII.

Anno Volpoldi Abbatis Hirsaugiensis IV. Conradus Archiepiscopus Coloniensis homo dives, potens atque magnificus insignem simul & sumptuosissimam structuram illam majoris Ecclesiæ Coloniensis inchoavit, primum lapidem ponens in Vigilia Assumptionis Beatissimæ Virg. Dei Genitricis Mariæ, quod quidem opus magnificum, & si quotidie sumat artificum labore continuo incrementum, sitque per annos nunc ferme duos & sexaginta suprà ducentos sine intermissione continuatum, adhuc tamen magna ex parte cernitur imperfectū, quod cum tempore creditur imperfectum. Idem Conradus Archiepiscopus Ecclesiam S. Clementis Papæ & Martyris, quam S. Cuniberus quondam Archiepiscopus in civitate Coloniensi fundaverat, & in ea sepulturam acceperat, nimiâ vetustate collapsam à fundamentis novam reparavit, præbendas Canonicorum suâ munificentiâ non parum adauxit. Quæ quidem Ecclesia primi fundatoris D. Cuniberti Archiepiscopi nomine hodiè vocatur, propter quod sacrum ejus corpus in ea continetur. Majoris Ecclesiæ Coloniensis novæ inchoatio. Ecclesiæ S. Cuniberti restauratio.

Magna fames & inopia victualium anno prænotato Germaniam penè totam satis miserabiliter diutius afflixit, & plures antea mediocriter divites opprimens de patria proscripsit. Fames Germaniā nimis affligit.

Eodem tempore Fridericus Imperator, postea quam Parmâ per biennij ferme obsidione gravissimâ oppugnâsset, eámq; cerneret invincibilē armis, fame illam in deditionem cogere annisus est. Quod Gregorius Montelongus Apostolicæ Sedis Legatus, quem Urbi à Papâ præfectum diximus, considerans, secundo obsidionis anno jam penè exacto præsidio Philippi Longobardorum vice Domini & sociarum Civitatum eruptione subitò Fridericus à pormensibus fugatus.

Digitized by Google

ſubitò factâ Fridericum nil tale metuentem fudit atque fugavi
quę exuit & multos de exercitu illius crudeliter interfecit. Ho
urbe Victoriâ, hoc eſt imperialibus caſtris cum omnibus opibu
coronâ, vaſis quoque multis ac pretioſiſſimis maximi pretij
ſublatis, potiti, Parmam ſumma cum exultatione victores intra
hémque Victoriam gloriosè devictam everterunt.

Fridericus movit in Hetruriam

Poſt hæc Fridericus anno prænotato exercitum brevi
in Hetruriam movit, Erico filio cum parte copiarum Faventiæ
Ravennam & urbes circumſitas in patris obedientia ne defi
more ad Lombardos, retineret. Nam Lorbienſes, Ariminen
nates cum Picenis omnibus Friderico Cæſari parebant.
quoque defecerant omnes à Pontifice, præter Tudertinos, Peru
ſiſinatóſque, qui ſequebantur Eccleſiam: Hetruria pariter
tuebatur Imperatoris; præter ſolos Florentinos, qui Pontifi
vabant. Veniens autem Fridericus ad Florentiam ac petens
non fuit intromiſſus, ſed hoc unum poſtulanti duntaxat co

Guelfi de Florentia ejiciuntur.

Guelfis de civitate propulſis & ejectis quorum per ſe in urbe
Gibilo rerum potirentur ſummâ Florentinarum. Quibus eje
manus Friderici incidit, quorum nonnulli trucidati & occi
oculis extractis in Apuliam relegati ſunt, & vitam in miſeri
ibidem obierunt.

MCCXLIX.

Ericus Rex à Bononiēſ. captus occiditur.

Anno Volpoldi Abbatis v. Ericus Rex Sardiniæ filius I
Friderici ſecundi rerum poteſtate in Lombardia potitus, cōtra
copijs in manu forti contra Bononiam, ubi tum Legatus erat A
proceſſit. Bononienſes autem ejus adventum audientes coadun
armatâ contra illum manu de civitate proceſſerunt; & cōm
Rex Ericus captus eſt, multiſque de ſuis cadentibus ac pluribu
captis ipſe in caveam ferream mittitur, in qua parvo viven
mortem ſubire coactus eſt.

Sifridus Archiepiſc. moritur.

Eodem anno unâ die menſis Martij obijt Sifridus Arch
Moguntinus in ordine Archipræſulum quintus atque tricesim
omnia magnificus qui jura & proventus Eccleſiæ ſuæ non paru
vit; & inter tot reipublicæ mala, tot pericula, tot bella, quib
Imperium ſapientiſſimè cuncta ſua moderans ſine aliquo
ſemper evaſit. Cui mox in Archiepiſcopatu Chriſtianus ej
ſecundus electione Canonicorum ſuccedens præfuit annis duo

Anno etiam prænotato mortuus eſt Henricus Landgr
ringorum & Haſſiæ, qui ante paucos annos, ut ſuprà diximus,
Innocentio Papâ in Regem Romanorum fuerat electus, licèt
Principes in eum conſenſerint, neque ad coronam Imperij ob
Friderico potuerit venire. Henrico Rege mortuo conveni
Franckenfurt Principes Wilhelmum Hollandiæ Comitem in
gerunt, virum divitem & animi conſtantiâ Imperio dignum,

Henricus Rex Romanorū obijt.

vix annis ſeptem, & tandem, ut ſuo dicemus ordine, à Friſonibu
bello ad coronam Imperij minimè pervenit. Sunt qui ſcriban
Villam Wornich in præſentia Petri Caputij ad velum aureu
Cardinalis atque Legati à quibuſdam Principibus electum c

Digitized by Google

eſſet annorum viginti, in quem tamen & alij Principes multi poſtmodum conſenſerunt. Wilhelmꝰ Cões Hollandiæ fit RexRomanorum.

Anno igitur prædicto, ultimâ verò die menſis Octobris Regium oppidum Aquaſgrani cum magna procerum multitudine intravit, & ſequenti die, hoc eſt in feſtivitate omnium Sanctorum, per duos Epiſcopos Myndenſem & Monaſterienſem Pontificalibus indutos Conrado Archiepiſcopo Colonienſi ante majus altare Beatæ MARIÆ ſemper Virginis reſedenti præſentatur coronandus. Quem alij mox duo Epiſcopi Leodienſis & Trajectenſis Salmatica induerunt: ſtatimque memoratus Archiepiſcopus decantavit ſolemnis feſti officium, & præſentatum ſibi Regem ungens coronavit ſecundùm conſuetudinem in talibus eatenus obſervatam.

Conſecratione verò ex more peractâ, locavit eum conſecrator memoratus in ſedem Regni Teutonicorum Francorum dicens: *Super thronum Sedis glorioſæ Regni Francorum & Romanorum ſedeas, & judicium & juſtitiam in terra facias.* Reſponderunt: *Amen.* Ceremoniæ in coronatione habitæ.

Poſtea accedens Chriſtianus Archiepiſcopus Moguntinus Pontificalibus ſimiliter indutus cum oleo ſanctificato, dextram ejus foris perunxit dicens: *conſecrare te dignetur Omnipotens Deus in Regem Romanorum, qui David per manum Samuelis Prophetæ inungi juſſit ſuper populum Hebræorum. Amen.*

Acccedens dein Arnoldus Archiepiſcopus Trevirorum manus ſuper caput ejus in modum crucis poſuit, & clarâ voce dixit: *deſcendat in te Spiritus Sapientiæ, intelligentiæ, ſcientiæ, pietatis, fortitudinis, & conſilij: repleariſq; Spiritu Timoris Domini.*

Ludovicus verò Comes Palatinus Rheni Archidapifer Imperij, globum aureum in manus ejus poſuit dicens: *Accipe globum ſphæricum: ut omnes terræ nationes Romano Imperio ſubijcias, & Auguſtus glorioſus appellari valeas.* Et reſpondebatur: *Amen.*

Marchio autem Brandenburgenſis Archicamerarius Regni annulum in manum ejus tradidit aureum cum ſceptro Regali dicens. *Accipe ſignaculum Monarchiæ, ut Romanum Imperium in ſuo vigore conſerves; & invictâ virtute ab omni Barbarorum incurſione liberum defendas.* Reſpondebatur. *Amen.*

Saxonum verò Dux Enſifer Imperij propius accedens gladium ei porrexit aureum ſive Angelicum Caroli magni dicens: *Accipe gladium Regium, ut rebelles ſeverâ correptione potenter affligas: omneſq; benevolos in pace tranquilla gubernes.* Rex autem Boëmiæ Pincerna de Imperij conſenſu Archiepiſcopi Colonienſis coronam Caroli Magni auream capiti Regis impoſuit dicens: *Accipe diadema ſplendidum, ut ſis virtuoſis actibus adeo coruſcus in terris, quatenus merearis coronam æternæ felicitatis habere in cœlis. Amen, Amen.*

Quibus omnibus ritè ac ſolemniter peractis, octo Rex Wilhelmus ibidem permanſit diebus, conſilium tractans cum Principibus arcanum, quemadmodum Regni jura diſponeret, átque Fridericum ſequentes abrogatum humiliaret. Omnes autem inferiorum partium Principes, Nobiles & civitates obedientiâ Wilhelmo Regi præſtiterunt præter caſtellanos quoſdam, inter quos erat præcipuus unus, qui inſulam Cæſarianam Keiſervverde nuncupatam vulgariter in Diœceſi Colonienſi haud procul à Noveſio nomine Imperatoris gubernabat. Sed Friderico fidelis nullâ potuit ratione induci, ut Regem Wilhelmum admitteret.

Digitized by Google

Keiſerwerd obſidetur.

Unde commotus Rex Wilhelmus de conſilijs Principu
ctis copijs arcem Keiſervverde obſidione vallavit, & magnâ
credidit illam poſſe ſubvertere. Caſtellanus autem provident
ſtrum fortiſſimè antea munierat, & omnibus neceſſarijs abun
pleverat. Unde poſteaquam Rex Wilhelmus obſidionem
continuaverat videns ſe nihil proficere poſſe, illam ſolvit, & s
res Regni partes aſcendit.

Rex Gallorum in Syria capitur.

Anno prænotato Ludovicus Rex Gallorum, qui anno
Abbatis III. cum uxore & magno ſuorum exercitu contra Sa
Syriam navigaverat, Dominatam urbem locupletiſſimam in
fluminis ſitam cœpit, & varijs inde prælijs cum Saracenis hab
ſuperatur, & capitur, pro cujus liberatione Dominata reddit
retha verò Regina capta Ludovico viro ſuo filium apud D
peperit, quem ab eventu Triſtanum nominavit.

MCCL.

Eringus fit Epiſcopus Herbipol.

Anno Volpoldi Abbatis VI. mortuus eſt Hermannus
burg Epiſcopus Herbipolenſis, & Orientalis Franciæ Dux, Pr
omnia magnificus, qui multas injurias & tribulationes à c
contra juſtitiam ſuſtinuit, ſed victor tamen ſemper tr
Poſt quem Eringus de Reinſtein Canonicorum electione
& annis XVI. præfuit, qui & ipſe graves civium fraudes inſ
ſuſtinuit: cives etenim Herbipolenſes jugum Pontificum &
ſemper contra æquitatem cupientes excutere, à multis retro a
cum Epiſcopis bella in proprium detrimentum & urbis deſt
geſſerunt: id maximè quærentes, ut more quarundam civita
rijlibertate donarentur. Quod cùm jure aſſequi non poſſent,
riâ tentaverunt: conſtat enim manifeſtè, quòd Pipinus & Carol
cognomento magnus, Francorum quondam incliti Reges Bea
do Herbipolenſium I. Epiſcopo ipſam civitatem cum Ducat
Orientalis, in jus proprium & perpetuam Eccleſiæ poſſeſſion
derunt, quod literis & monimentis ſufficientibus novimus
Nullo igitur, jure, nullâ juſtitiâ, nullâ ratione Herbipolenſi
licere potuit Dominium Eccleſiæ ſubterfugere, Epiſcopum
ſibi ab Imperio datum repellere, aut ſibi libertatem uſurpare

Anno etiam prænotato hyems aſperrima, & nimis diut
cie nivibuſque abundans nimium, quibus tamen reſolutis in
undatio maxima fuit ſubſecuta, cujus impetu prævalente plur
ſis locis ædificia ſubvertebantur.

Fridericus Imperator II. obijt.

Eodem anno Fridericus Imperator abrogatus tendens i
Florentinorum urbem præterijt, quanquam factionis ſuæ m
haberet conſentaneos. Noluit enim intrare, neſcio propter c
nium, qui dixerat eum in illa moriturum. Cúmque ad Taren
veniſſet urbem, vel ut alij volunt Fiarenciolanam, graviter inf
pit, ſive ut dicebatur ex veneno, quod botro immiſſum come
itinere ſimul & animo fatigatus in dignitate ſubſiſtere ibidem
Qui videns ſibi mortis adeſſe tempus, accitum ad ſe Capella
rogat Sanctorum Eccleſiæ ſacram comunionem; cernens auten
nus Imperatorem extremo jam ſpiritu laborantem interroga

Digitized by Google

velit in unitate fidei Catholicæ, & mala in Ecclesiam commissa Romanam retractare consentiat. Annuit cum lacrymis Princeps prope moriturus, & præmunitus Sacramentis Dominicis, idibus Decembribus ab hac vita migravit anno ætatis suæ LVII. completo. Hic Astrologorum vanitati nimium credulus & vitam sibi promittebat annosam, & certam de cunctis inimicis victoriam. Unde in præsumptionem elatus hoc de se tetrastichon composuit, quo animi levitatem sui palam sapientibus declaravit.

Vanitas Augurum & Astrologorum aperta.

Fata monent, stellaque docent, aviumque volatus,
Quod Fridericus ego Malleus orbis ero.
Roma diu titubans variis erroribus acta
Concidet: & mundi desinet esse caput.

Cujus vanitatis versiculi postquam ad manus Innocentij Papæ IV. perveniissent videns hominis levitatem animi, quod astrorum cursus aviúmque volatus atque garritus aliquid magni rebus suis præsignare credebat futurum: hos sequentes in eum propterea versiculos lusit cupiens illum à vana spe sua recedere, & ad solidæ veritatis observantiam redire

Papa redarguit vanitatem.

Versiculi Papæ contra Fridericum.

Fata silent, stellæq; tacent, nil prædicat ales:
Solius est proprium scire futura Dei.
Niteris in cassum navem submergere Petri,
Fluctuat, at nunquam mergitur illa ratis.
Quid divina manus posit, sensit Julianus,
Tu succedis ei, te tenet ira Dei.
Fata volunt, scriptura docet, peccata loquuntur:
Quod tibi vita brevis, pœna perennis erit.

Sepultus est autem in Regno Siciliæ in Ecclesia montis Regalis cum annis jam regnasset octo & triginta, vir non solùm animi vigore, sed etiam corporis viribus excellens. Qui si arma in Christi hostes, & non in Christianos ipsos vibrâsset, sícque ab Ecclesiasticis rebus, & Pontificum persecutione abstinuisset, Maximi nomen Imperatoris cum immortalitate haberet. In cujus tumulo Clericus quidam Arebinus hoc Epitaphium Manfredo ejus filio annuente dictavit, & insculpi fecit.

Fridericus secundus in Sicilia sepultus.

Epitaphiũ ejus.

Si probitas sensus, virtutum gratia census
Nobilitas orti possent resistere morti;
Non foret extinctus Fridericus, qui jacet intus.

Igitur mortuo Friderico Conradus filius ejus ex Jola Joannis Hierosolymorum Regis filia legitimè natus, quem Pater dudum Regem, & successorem Imperij designavit, contractis undíque copijs magno cum apparatu in Siciliam, & Apuliam navigio per Marchiam Tarvisinam Venetorum auxilio substipulatus venit. Quem Manfredus Friderici ex concubina filius dissimulatâ tristitiâ (quippe qui regnandi cupidissimus erat) cum ingenti gaudio apparenter suscepit, séque & omnia suæ ditionis propria illius Imperio cum universo regno subjecit. Secretum mentis consilium in tempus aliud callidè dissimulans. Conradus itaque Regno potitus avito læsæ Majestatis reos in primis Neopolitanos condemnavit, quos per suos oratores ad satisfactionem compellabat. Verùm cum se nihil proficere conspexisset, urbem ipsam Neapolim furens obsidione vallavit, quam octavo de pòst mense ad deditionem compellens mu-

Conradus filius succedit Patri.

Conradus Neapolim capit.

muríſq; per circuitum dejectis inermem & immunitam penitu
melioribus civitatis ædibus omnino ſubverſis. Poſt hæc in Ca
verſus, quæ Neapolitanis ante ipſius in Italiâ adventum faverat
que muro ſpoliavit, & omnibus in prædam militibus conceſſ
Idem Capuam & Aquinum capit. fecit. Aquinum etiam nobile oppidum vi captum & ſpoliat
dit, ac deinceps ferme biennio in Sicilia, & Apulia tyranniza

MCCLI.

Anno Volpoldi Abbatis VII. Chriſtianus Archiepiſcop
Gerhardus fit Archiepiſcopus Moguntin. tinus ejus nominis ſecundus moritur: cui Gerhardus electio
corum ſuccedens præfuit annis ferme novem, vir in agendis
magnificus.

Anno prænotato Innocentius Papa IV. Legatum de Late
Hugo Cardinalis in Germaniâ mittitur. Principes in Germaniam F. Hugonem Barchionenſem ex Ord
minici Rom: Eccleſiæ Tituli S. Sabinæ Presbyterum Cardinale
divinis ſcripturis illo tempore doctiſſimum, utpote qui totu
& antiquum Teſtamentum ſuis comentarijs multiplici explana
cidavit, & varia ſcripſit. Hic poſteáquam veniſſet in German
Principes in diverſis locis ſæpius convocavit, Innocentij Pap
monita propoſuit, & ut abjurato Conrado Friderici Imperato
tui filio tanquam tyranno excomunicato, & Chriſti adverſar
mum Regem novum atque legitimum ſequerentur ſub vincu
matis præcepit.

Claruit his ferme temporibus David Ordinis S. Franci
David Ord. Minorum. Teutonicus, doctus, devotus, & ſanctus, qui multis, & in v
mortem fertur coruſcâſſe miraculis, & ſcripſit pro inſtitutione
clauſtralium opus pulchrum & utile, quod rectè Profectus
Religioſorum in duobus libellis diſtinctum; quorum primu
tionem docet exterioris hominis, & ſecundus interioris. Et c
num popularium declamator fuit egregius, de tempore ſimul
ctis devotioni congruos ſermones compoſuit, ſepultus eſt i
Auguſtenſi.

Eodem anno Conradus Rex ſupra dictus ad Imperiu
Conradus in Bavariâ venit. Papæ Innocentij fautores crudeli vaſtatione perſequitur, & W
Regem cum omnibus ſibi adhærentibus in Regno Principibu
ſtra debellare meditatur. Unde rebus ſuis in Sicilia, & Apu
ſitis, Papâ Innocentio adhuc in Gallia exiſtente, cum exerc
maniam revertitur, veniénſque in Bavariam Henricum Du
ſororem habebat ſibi matrimonio copulatam, ejus poſtulavit
Contractis itaque copijs hi duo Principes, vaſtatiſque omnibus,
Ratiſponâ deprædatur. ſcopio erant Ratiſponenſi, rapinis & incendijs Provinciam
odium Papæ ac Regis Wilhelmi deſolârunt.

Poſtea civitatem ipſam Ratiſponenſem ingredientes Dux
Monaſterium S. Emerami ſibi deputavit hoſpitium, Rex verò
majorem Eccleſiam in diverſorium commutavit, ambæ turpi
tur Eccleſiæ, & ſola innocentia pro crimine reputata vexab
veniuntur Monachi S. Emerami ſuper bonis cujuſdam Judæi
eos baptizati, quæ nec receperant, & nec habuerant, & ad reſ
impoſſibilem urgebantur. Dux igitur extorſis clavibus Mo

Digitized by Google

Ecclesiæ S. Emerami omnem domûs & templi suppellectilem rapuit, & quidquid invenire potuit rapiens deportavit. Deinde IV. Cal. Januarij intempestæ noctis silentio nobilis quidam de Hochenfels Vasallus Ratisponensis Episcopi dolens contra Deum fieri quæ fiebant, & vindicare volens injuriam Sanctorum, & Domini sui, velut alter Phinees Conradum impium Regem imò hostem Ecclesiæ atque tyrannum occultè statuit interficere, & Dei populum â tanto persecutore liberare, itaque conclave dormientis cum gladio armatus ingreditur, sed Conradus auspicio Friderici militis de Euvvisheim cubicularij suscitatus absconditur, & fugâ lapsus paratæ internecioni subtrahitur illâ horâ, & salvatur. Manè Conradus pro ultione facienda injuriarum nimium commotus S. Emerami rursus cum Duce Henrico ingreditur & plura illius ædificia subvertens funditus demolitur gravissimas dein' Monachis, & Clero exactiones solvendas indixit, si velint Ecclesias ab incendio illæsas permanere, unde Monachi sæpè dicti Cœnobij obligatis bibliothecæ voluminibus, & quidquid habere poterant, vexam redemerunt inviti, ad quam redimendam altare quoddam portatile aureum pondo marcarum septem & sexaginta, quod à temporibus Henrici Imperatoris IV. exstructum usq; ad ea tempora duraverat, distraxerunt. Interea Rex Wilhelmus audiens crudelitatem, quam in Clerum, & Monachos Conradus apud Ratisponam exercuerat, in contractis undique copijs cum valido exercitu cœpit procedere, quod posteaquam illi veridicâ relatione amicorum innotuit, terga dedit, & cum suis in Apuliam reversus est. Porro Henricus Bavariæ Dux, qui malorum in Clerum commissorum author & cooperator extitit, pœnas non diu pòst dedit.

Conradus internecioni subtrahitur.

MCCLII.

Anno Volpoldi Abbatis VIII. Indict. Rom: XII. Conradus Rex de Germania reversus in Apuliam fratris Manfredi subdolâ machinatione veneno clystero immisso (ut ferunt) de medio sublatus est, & in Apulia sepultus. De quo legitur quòd in odium Romani Pontificis multos cum Ecclesia fideliter sentientes de Sicilia pariter, & Apulia crudeliter exterminaverit, non solum laicos, sed Monachos quoque, Clericos, & alias quaslibet personas Ecclesiasticas. Unde etiam in excomunicatione Papali decessisse illũ historiæ perhibent, quod ex eo maximè verum elucet: quoniam post depositionem patris Innocentium Pontificem IV. usq; ad mortem semper fuit persecutus, nec audebat in Italiam venire Pontifex, quandiu Conradus vixit in humanis. Qui ubi mortem sibi propinquantem conspexit animæ curâ præmissâ testamentum instituit, & Conradinum ex filia Ottonis Bavariæ Ducis filium legitimum ac unicum Regem, hæredemque bonorum omnium designavit, qui cum adhuc esset puerulus quosdam ex Germania Nobiles ei tutores deputavit, & tam ipsum quàm Regna tutelæ Sedis Apostolicæ comisit. Verùm ista commissio parum, imò nihil Conradino profuit, propterea quòd Innocentius Papa totam Friderici II. progeniem ut hostem, & inimicam Ecclesiæ delere cogitavit.

Conradus in excommunicatione moritur.

Conradini Conradi filius.

Papa Conradinum persequitur.

Anno igitur prænotato Innocentius Papa IV. auditâ morte Regis Conradi I. nono posteaquam Galliam intraverat anno, in Italiam redire disposuit, mentisque suæ institutum ministrantibus classem Januensibus opere quantocius adimplevit. Romam tamen intrare noluit, nisi Ro-

Digitized by Google

mani binos Senatores, quos ex more quaſi Regiam poteſtatem
tes quotannis conſtituebant, aut deponerent, aut ſe præſente m
Quod facere Romanis omnino recuſantibus Pontifex Peruſium
ubi comparato exercitu Apuliam primùm contra tutores Co
inde Neapolim inſtaurando ſibi ſubegit. Manfredus autem h
Manfredus Papæ conſentit. cùm poſt Tarentini Principatum jam diu ad Siciliæ Regni faſti
aſpirâſſet, Pontificis partes contra tutores Conradini nepotis f
ſtituit. Unde Papa Manfredi ſervitio delectatus Principatum
tanum confirmat, dejectis Conradini tutoribus cuncta Manfi
bus & auxilio in poteſtatem redegit.

S. Guta Virgo moritur. Eodem quoque anno nonâ decimâ die menſis Martij o
devotiſſima Virgo ſancta Guta divæ matronæ ſanctæ Eliſa
graviæ Thuringorum olim pediſequa & ſecretorum ejus ce
poſt mortem Dominæ ſuæ per annos unum & viginti ſuperv
mortalitatis exilio vitam ſuam in omni ſanctitate perficie
conſumavit, & multis miraculis viva & mortua coruſcavit.

Joannes fit Abbas Spanheimenſis. Anno autem prædicto IV. Calendarum Decembrium Iva
ſterij quondam mei Spanheimenſis Abbas VII. ſenio & diu
mitate gravatus diem clauſit extremum vitæ præſentis. Hui
Abbatia Fratrum electione ſucceſſit Joannes ejus nominis p
præfuit annis duodecim, menſibus quatuor, diebus uno & vigi
dem bonus & religioni temporis conveniens.

MCCLIII.

Innocentius Papa moritur. Anno Volpoldi Abbatis nono Manfredus Friderici qu
peratoris II. ex concubina filius, cernens opportunum ſibi arr
pus, Regnum Siciliæ contra voluntatem Innocentij Papæ oc
omnes regnicolas in ſua verba jurare coëgit. Quod mox ut P
tuit contractis undique militibus exercitum contra illum mo
liam, ſed prius quam animi ſui conceptum poſſet deducere in
in civitate Neapolitana conſtitutus ex infirmitate graviſſima
migravit, & vacavit Sedes Pontificialis duobus annis, prop
Vacat Sedes annis duobus. Cardinales convenire non poterant, & multa inter ſe impedim
ponebant, ſed interea vacante Sede Manfredus vires ſuas & imp
mediocriter augere potuit, & auxit & pene totius Regni Sici
ſibi ſocios confœderavit. Gibelinos quoque per Italiam diſ
nomine tutelæ Conradini Nepotis ſui, de quo diximus, in ſuas p

Manfredus quærit nepotem veneno perimere. His temporibus Margaretha Ducis Bavariæ Ottonis fili
Regis defuncti relicta vidua cum parvulo ſuo filio Conradi
agebat apud Suevos in Germania. Suſceperat etiam Duc
yorum à Conrado Rege dotis nomine, quem & poſſedit qu
in humanis. Manfredus autem Caſtardus qui mortuo Pap
tio Regna Siciliæ & Apuliæ nepotis nomine jam liberè poſſid
mans ſe tempus opportunum inveniſſe quo ſibi & liberis ſ
chiam Apuliæ perpetuò ſtabiliret, poſt patricidium fratricidium
nepoticidium machinatur, peſſimam tyrannorum nequiti

Legatos mittit in Germaniã. Conſilium igitur pravæ mentis opere cupiens adimplere, nunc
trem Nepotis Conradini cum variis donis atque muneribus ſo
ſtinavit, qui dicerent omnia in Regno eſſe pacifica; nihilque re

Digitized by Google

nisi ut filium mitteret quantocius tanquam hæredem legitimum ad Regni solium solemniter inthronizandum, se quoque tutorem nepoti fore in cunctis fidelissimum omni tempore promittebat. Verùm Conradini Mater ut fœmina sagax doli & fraudis Manfredi non penitus ignara; quoniam ejus ad filium delata munera suspecta habuit, alium quendam Conradino filio Coetaneum puerum vestibus admodùm pretiosis indutum Legatis quasi filium proprium videndum exhibuit, cui cùm inter cætera dona missa, quasdam venenatas confectiones obtulissent, ille more infantum partem confectionis toxicæ rapiens avidiore hiatu absumpsit, ac paululum postea mortuus est. Quod Oratores missi videntes, tristitiâ gaudentes simulatâ in Italiam reversi nepotem Manfredo nunciarunt extinctum. At ille post simulatam de morte nepotis tristitiam, jam ut proximus hæres Regnorum potentiâ securus potitur.

Mater Cõradini Legatos illusit.

Anno prænotato maximi per Germaniam venti cum nimis importuna tempestate flaverunt, quorum impetus multa ædificia, & fortissimas turres in diversis locis subvertit, arbores cum radicibus de terra magnas evulsit, & cum infinitis damnis etiam homines in domibus plures oppressit.

MCCLIV.

Anno Volpoldi Abbatis x. in mense Februario cives Moguntinenses, & Wormatienses posteáquam pluribus annis in dissensione mutuâ stetissent, ad pacis, & concordiæ unitatem reversi sunt, & fœdus inter se perpetuæ unionis amicitiæq; constituentes literarum robore firmarunt.

Inter Moguntinos & Wormatiens. confœderatio.

His etiam temporibus inter Episcopum Wormatiensem Richardum, & cives suos non parva dissensio fulminans perdurabat. Emicho quoque Comes de Lyningen, frater Henrici Spirensis Episcopi hostiles contra Richardum Episcopum dictum gerens animos, totis laborabat viribus, ut eum per insidias quovis modo captum potuisset abducere. Qui secretò per amicos de perfidia Comitis certior factus ad cives suos Wormatienses non obstante dissensione pristinâ se contulit, à quibus honorificè intromissus, & defensus eorum auxilio minas Comitis evasit. Cujus Beneficij memoriam animo figens idem Richardus Antistes, ne civibus tam munificis videretur ingratus, in concordiam pacis mox redijt, & se gratum ostendens Benefactoribus reciproca illis beneficia impendit.

His temporibus, & multi & varij in Regno Teutonum Francorum fuere tumultus, cùm Sede Apostolicâ biennio, sicut diximus vacante, pauci rectitudinem, omnes cordium suorum sequerentur in imperio toto voluntatem. Nam etsi major pars Teutonicorum Wilhelmum sequeretur ut Regem, plures tamen ex militarium ordine prædam malentes, quàm pacem, imperij civitatibus erant infensi.

Unde Wilhelmo Rege dicto in Hollandia, & Brabantia diutius aliquantò morante; civitates Imperij circa Rheni partes superiores, quæ in verba ejus consenserant, multas à raptoribus injurias dietim acceperunt. Convenientes igitur apud Moguntiam potiores civitatum, & oppidorum Wormantiæ, Bopardiæ, Wesaliæ, Bingiæ, Oppenheim, Fridbergiæ, Franckenfurdiæ Geilenhausen, Friflariæ, Erfurdiæ aliarúmque urbium multarum in die S. Margarethæ Virginis, & Martyris pro communi pace viventium, & defensione civitatum necessaria

ſaria longum habuere tractatum. Conſilio autem diutius
Latronum & raptorũ pœna. communi bono totius patriæ omnia telonia circa Rhenum
runt. Diſplicuit hæc neceſſaria civitatum confœderatio n
qui de alieno damno ex ſpolijs, & rapina ſuam inopiam rele
ſueverunt. Nec iñeritò ſuis pellibus timuerunt; quoniam n
latrocinio deprehenſi per conſtitutos à civitatibus explorato
bus truncabantur. Poſthæc exercitus civitatum in magna n
diſcurrens per partes Regni circa Rhenum raptoribus purg
rium. Erat caſtrum quoddam latronum Reichéſtein dictum ju
Reichenſtein à civibus capitur fluenta poſitum haud procul ab oppido Bingen, quodq; nunc
cleſiæ Moguntinæ, in quo raptorum turba ſeſe recipere conſ
cujus expugnationem confœderati cives miſerunt exercitum,
captum latrones, qui fuerant in eo reperti, omnes laqueo ſuſ
Alias quòque plures munitiones & latibula deſtruxerunt rapto
bus Rex Wilhelmus auditis reſ ſuas in terris inferioribus diſ
denter, & cum parvo exercitu per Rheni fluenta navigio ad M
aſcendere feſtinavit, ubi convocatis quibuſdam principibus &
Rectoribus colloquium regale cum eis habuit, & multa quæ ac
pacem, & reipublicæ utilitatem videbantur neceſſaria ſtatuen
mandavit. Maxima illius ſolicitudo fuit, quatenus latronibu
ribus è medio ſublatis cunctis hominibus ambulandi, & nego
ſtaretur ſecuritas. Pro cujus executione mandati plura contu
bus privilegia, & dedit quibuſdam Principibus caſtella & m
Riſlau datur Eccleſiæ Spirenſi. nullâ haud ſine Regni injuria. Nam Henrico ex Comitibus
gen Epiſcopo Spirenſi, qui fuit regalis aulæ Cancellarius, qua
cede laborum ſuorum in perpetuam poſſeſſionem Eccleſiæ ca
lau dictum cum omnibus attinentijs & proventibus ſuis contu
tis alijs multa de bonis Imperij donavit.

Abbates auxêre proventus Eccleſiæ Moguntinæ. Cùm his temporibus Canonicorum præbendæ in Eccle
tina tenues viderentur, & minus ad eorum ſuſtentationem ho
ficientes egit cum Abbatibus Diœceſis Archiepiſcopus Gerha
nus unuſquiſque Eccleſiam aliquam parochialem cum prove
cimationibus in augmentum præbendarum eorundem capitu
ret. Equibus Godſcalcus Abbas Montis divi Jacobi prope
noſtri Ordinis de conſenſu ſui Conventûs Eccleſiam cum d
bus eis contulit in villa Schorheim. Otto Abbas montis ſan
tunc noſtri Ordinis Eccleſiam in Oſternach cum decimationi
in augmentum, ut diximus.

Joannes Beck hiſtoriograph⁹. Anno prænotato contigit quoddam in Colonia factum
gni Ordinis S. Dominici quondam Ratiſponenſis Epiſcopi, v
omni genere ſcientiarum doctiſſimi, quod recitat Joannes
chronica ſua de geſtis Epiſcoporum Trajectenſium, & Comitu
diæ, quem nos Auctorem ſequentes ſive fabula ſit, ſive res geſ
rationem non aliter quam ſcripſit referimus. Appropinqu
Fabulo⁹a narratio de Alberto magno notabitur. Epiphaniâ Domini Rex Wilhelmus migravit ad Coloniam, u
honore trium Magorum vota ſua Omnipotenti Deo ſolenni
perſolveret. Fuit autem illis diebus regens & legens ibiden
Albertus Ratiſponenſis poſtea Epiſcopus de Ordine Præ

Digitized by Google

Magnus in magia naturali, major in Philosophia, maximus verò in Theologia, qui primùm invitatus à Rege cum eo discubuit. Abiturus autem de loco convivij prandio sumpto ipse Regem instantius rogabat, quatenus in die festo Epiphaniorum secum in suo Cœnobio S. Dominici prandere dignaretur. Rex mirandum aliquod videre cupiens facile petenti consensit. In die igitur festo post peracta missarum solemnia Rex ad Cœnobium Prædicatorum juxta conditum intravit, quem Albertus cum honore suscipiens extra domum duxit in hortum Monasterio contiguum, in quo ministros vidit pulcherrimos, qui decentissimè incedentes omnia quæ necessaria videbantur ad convivium, hoc est mensam & sedilia, nihil omnino loquentes in silentio summa cum festinatione, ac maturitate præparabant. Fuit autem eo tempore hyems dura, gravis & asperrima & tota superficies terræ nivibus operta, quapropter omnes qui Regem sequebantur prima fronte murmurare contra Magistrum cœperunt, quod convivas suos in tam horrendo frigore sine foco in horto prandere juberet.

Wilhelmus Rex invitatur ab Alberto.

Verùm posteaquam Albertus unà cum Rege resedisset ad tabulam locatis singulis secundùm conditionis suæ dignitatem, expectarentque non sine indignatione mensis escas inferri. Ecce subito nivium omnium illa congeries in momento disparuit, & calor æstivalis maximus radijs solis super discumbentes emicantibus ferventiùs invaluit, produxitque subito virens terra gramen, & mirâ venustate pulcherrimi flores, una cum fructibus tam in arboribus quàm gramine apparuérunt.

Nives subitò disparuêre.

Mira res, si tamen author depinxit historiam veram. Unaquæque mox arbor ejusdem hortuli, in quo sedebant, fronduit, floruit, fructumque subito maturum in suo genere produxit. Vinea florens odorem suavitatis dedit, & recentes uvas in ubertate magna in instanti cunctis mirantibus procreavit. Multitudo quoque avium diversi generis illic visa est convolasse, quarum unaquæque juxta proprietatem apparentis conditionis concussis alacriter pennis, dulci cantilenâ garriens, convivantes lætificabat, convertitque non parvam in admirationem, ut non Januarij, sed Maij aut Junij tempus potius esse putaretur, quo vernalis finis æstati solet præbere initium.

Mox etenim longus algor hyemalis frigoris prorsus evanuit, & fervor caloris æstivalis in tantum efferbuit, ut nonnulli discumbentium propter nimium calorem foderatas vestes cogerentur exuere, & ob eandem causam plerique sibi umbram arte simul, & ingenio, sicut æstate fit, paraverunt.

Vestes propter æstum deponunt.

Ministri verò ministrantes discumbentibus juvenes erant pulcherrimi alacres & incogniti omnibus, quos nemo consedentium esse suprà homines aliquid poterat dubitare.

Hi cibum in multa varietate, similiter & potum abundanter inferebant morum incredibilem honestatem cum summa reverentia, & maturitate in omnibus semper conservantes.

Mirabantur omnes cum pavore, nihilominus lætantes pro eo quòd Ministrorum species in solita simul, & cibariorum, & poculorum multimoda varietas, cum nemo sciret unde essent allata, cunctos meritò verteret in stuporem.

Digitized by Google

Stupor omnes comprehendit.

Durante convivio in longam horam varios inter ſe p
ſermones. Expleo tandem mirando convivio, mensíſque ex
vatis turba miniſtrorum omnis ſubito diſparuit, avium cant
deſijt, arborum & graminum viror confeſtim aruit, & omn
mentis, vel oculorum delectatio ceſſavit. Nivis copia, quæ
batur, iterum apparuit, tantumque ſubito frigus aërem ſimu
qui diſcubuerant rurſus occupavit, ut omnes qui veſtes ſuas
ante depoſuerant, nunc frigore nimio algentes reſumptis qua
dumentis ad ignem, & focos properarent.

His viſis Rex Wilhelmus nimiùm obſtupuit, & quòd Alb
talium omnium eſſet doctiſſimus, apertè recognovit. Und
ei ſe daturum quidquid poſtulaſſet. Qui locum pro Fratribus
ſtruendum Monaſterium ſui Ordinis in civitate Trajectenſi a
impetravitq; cum libertate & multis muneribus. Hæc dictu
præfata Trajectenſium hiſtoria ſcripſit, quæ vera ſint an falſa,
fore credimus officij velle in hoc loco diſquirere, quibus in p
hiſtorias ab alijs digeſtas ad noſtrum opus convenientes
quas tamen propterea non intendimus Commentis declarare.

Veruntamen hoc unum nos fateri amor veritatis comp
Albertum de quo poſtea ſumus dicturi latiùs, virum credimus
mum, & ſanctum, qui nec diabolicis, nec prohibitis ab Ecc
ſtitionibus impenderit ſtudioſum exercitium, quippe qui
improbavit, quod authoritate ſcriptorum ejus lucidè compr

MCCLV.

Anno Volpoldi Abbatis XI. Indict. Rom. XIII. Wilh

Rex Conventum Principum in Wormatia celebrat.

Conventum Principum ſibi conſentientium celebravit in W
multa ibi cum eis pro confirmatione Regni ſui tractavit, c
ad eum omnes, qui partes illius ſequebantur & mandatis Reg
bus hilariter obtemperabant. Habebat nihilominus non pauc
trarios, & maximè de Ordine militarium hominum inquie
bus rapinæ & latrocinia magis placebant, quàm Regnum.

Rege autem diutius apud Wormatiam commoran
dam menſe Decembri uxor ejus Regina ſolatij cauſa
honeſta comitiva exiens ad Imperiale caſtrum Drijfels n
profectura iter aſſumpſit. Quod ubi militaris quidam hom
nus de Riberg dictus intellexiſſet, qui animos contra Wilhe

Regina capitur, ac ſpoliatur.

bat infenſos, iter illius cum ſuis obſedit, Reginam & Comit
deck cum univerſa eorum comitiva cœpit, ſpoliatamqu
clenodijs & rebus captivam ad caſtellum Riberg ipſam
comitem duxit: quos tamen dimittere non diu poſt compu

Eodem quoque anno Henricus Abbas Fuldenſis Eccl
chialem in Berſtat dedit Canonicis majoris Eccleſiæ Mogu
omnibus proventibus ſuis in augmentum præbendarum.
Abbas in Blidenſtat contulit eis Eccleſiam cum decimatio
villa Kemludæ propè oppidum Bingionum, Starchardus A
genſtat Eccleſiam contulit in Nüheim.

Alexander fit Papa IV.

Anno prænotato poſteaquam Sedes Apoſtolica bien
non ſine reipublicæ pariter & Eccleſiæ gravi diſpendio, c

Digitized by Google

in unum Cardinales Alexandrum ejus nominis IV. Patriâ Campanum in Papam elegerunt, qui præfuit annis sex, & mensibus totidem, vir doctus & magnanimus, qui Manfredum, & alios tyrannos hostes Ecclesiæ usque ad mortem humiliare, & persequi non cessavit. Mox enim ut Papa constitutus est Manfredum disturbatorem verum Ecclesiæ per literas, ut à malè cœptis desisteret, paternè monuit, quem salutis verba contemnentem mox publicè anathematis vinculo innodavit. Manfredus excomunicatur.

Nam sicut antea diximus, nepotem putabat extinctum, & idcirco se ut proximum hæredem Regnorum Apuliæ ac Siciliæ Regem in omnibus pro sua voluntate potentem & unicum gerebat, qui ubi se intellexit Papæ decreto excomunicatum, irâ simul & indignatione nimiùm commotus omne robur exercitûs sui cogitabat in subversionem Sanctorum dirigere, & Romanæ statum Ecclesiæ, si posset omnino extirpare, nam accersitis ex Affrica multis Saracenorum millibus contra Ecclesiam Romanam crudelem duxit exercitum, omniáque devastans, homines sine comiseratione alios crudeliter occidit, alios captivos ingenti cum præda & multis spolijs abduxit. Coacervatis itaque sibi nervis belli, hoc est pecunijs multis Florentinorum ac sociarum Longobardiæ urbium extorres sibi cum Saracenis copulans maximum conflavit exercitum.

Hinc territus Alexandrer Papa diffisusque viribus suis cum omni se curia sua Anagniam contulit, Gallis malens confidere quàm Romanis. Misit nihilominus Octavianum Ubaldinum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem cum exercitu Neapolim contra Manfredum, ut fideles in fide servaret constanter pollicitus ac promittens se brevi Campanis omnibus & Neapolitanis auxilium allaturum. Papa fugit à facie Manfredi.

Veniens autem Neapolim Octavianus cum prævalidis copijs nihil dignum memoria fecit, sed clausus in urbe usque adeò bellum dissimulavit, ut magnam de se apud multos suspicionem relinqueret, ne studio partium Manfredi faveret potius, quàm Domini sui Papæ, qui miserat illum. Nam Ubaldina gens non nisi imperio favere familiaritatis amicitiam videbatur à quo multipliciter fuit honorata. Manfredus etiam sub eodem Legato pleraque Regni partes occupavit: Regioque paludamento superindutus Regem se appellari mandavit, & more paterno solemniter coronari fecit.

His temporibus Othocarus Rex Boëmiæ, potenter dominabatur in Austria, ut suprà diximus, anno Volpoldi Abbatis secundo: cum enim Fridericus Dux Austriæ in bello, quod cum Rege Ungarorum habuit, anno Volpoldi Abbatis jam dicto fuisset occisus, & hæredem non haberet virilem, Ladislaus Moraviæ Marchio Ducatum Austriæ præoccupavit, eò quòd uxorem haberet Ducis Austriæ cujusdam vitâ defuncti filiam, & ob id jure propinquitatis competere Ducatum existimabat. Quo & brevi mortuo Hermannus Marchio de Baden, qui & ipse Domûs Austriæ uxorem habuit Agnetem Henrici quondam Ducis filiam, Ducatum occupavit. Contra quem filius sororis Friderici ultimi Ducis occisi, & viduæ Henrici Ducis Suevorum, & fratris Imperatoris Friderici secundi, movens exercitum omnes conatus illius potenter impedivit. Austriam Boëmi occupant.

His ergo duobus pro Ducatu mutuò contendentibus Othocarus filius Wenceslai Regis Boëmorum, à quibusdam Australibus vocatus, sibi Duca-

Ducatum violenter uſurpavit. Qui ne contumeliam pro inju
tur Margaretham relictam quondam Henrici Regis & Ducis
monio copulavit, cum qua jure Ducatum aſſecutus videretu
igitur Wenceſlai genitoris & Auſtriæ nobilium fretus, totam
potenter ſubjugavit, multiſque annis tenuit.

Ottocarus uxorem repudavit.

Verùm poſtquam ſecurum ſe in poſſeſſione Ducatûs,
parte quietum fore jam credidit Margaretham turpiter repudia
ſterilitatis in culpam vocavit, & quam veculam ſterilemque pr
re non potuit conſecutus quod optaverat per illam, cum inju
& neptem quamdam Betæ Regis Ungarorum pro ea ſuperin

MCCLVI.

Heidelsheim decima vendi tur.

Anno Volpoldi Abbatis XII. Bertholdus miles & Conradus
Remchingen univerſam decimam majorē, & minorem in Ma
Heydelsheim, ad eos jure patronatus ab olim pertinentem
Capitulo majoris Eccleſiæ Spirenſis pro certa pecuniarum ſum
derunt. Quam emptionem Henricus Epiſcopus confirmavit.

Eodem anno facta eſt diviſio Ducatûs Bavariæ inter Lu
& Henricum filios Ottonis quondam primi ex domo Ducatûs
Comitis Palatini Rheni, de quo ſuprà dictum eſt anno Volpo
Hirſaugienſis primo.

Magus Salvatorem ſe mentiens.

His temporibus fuit homo quidam in partibus tranſm
magicis artibus mirabiliter imbutus, & necromanticis exe
multipliciter exercitatus ſe JESUM Salvatorem mundi appell
prodigioſa per magicam artem miranda coram non inte
operabatur; quorum offenſione multos decepit, & Regna i
pauca ſuis erroribus inficiens, tandem cunctis nequam appar

Claruit his quoque temporibus apud Bavaros Otto Epi
ſingenſis ſub Archiepiſcopatu Salzburgenſi, nepos Frideric
Imperatoris ſecundi, vel ut alij volunt primi; Vir in divini
eruditus, & ſæcularis Philoſophiæ non ignarus, ingenio
claro diſertus eloquio; ſcripſit quondam Chronicorum actuu
hiſtoriam, quam in libros octo partiales quidem diſtinctio
tione diſtribuit. Cætera quæ lucubravit, necdum vidimus.

Anno prænotato Rex Wilhelmus Conventum Princi
ſtum S. Joannis Baptiſtæ celebravit in Colonia, ubi ſe pro cor
anno ſequente prænuntiavit iturum in Italiam, monuitque or
put Jejunij Quadrageſimalis proximi eſſe paratos, & ſibi apud
debere occurrere. Interea verò temporis quo Rex cum Princ
loquium ſuum celebravit in Colonia, Friſones gentes inquie

Friſones devaſtant Hollandiã.

ces eruptione factâ intraverunt Hollandiam, & igne ferróque
depopulantes, cum ingenti præda ad ſua reverſi ſunt. Ve
Rex Wilhelmus ne in ſui abſentia graviora contra Holland
tarent, ſtatuit eos, priuſquam proficiſceretur in Italiam bello
ab inſolentia. Unde magno ſuorum coadunato exercitu,
menſis Decembris, hoc eſt in ſolemnitate SS. Innocentium anno
movit in eos ad præliandum. Erat autem frigus intenſum, &
ludes aquarum operuit omnes. Eſt enim Friſia paludibus
multis, & propterea extra hyemem non ſatis tutò acceſſibil

Digitized by Google

verò manè præcedens exercitum, ſolus ad explorandum introitum, quo copias introducere potuiſſet, ſuo ferebatur caballo. Cùmque nullo ſuorum ſciente de caſtris exiens ſuper glaciem explorationis gratiâ hinc, & illinc ſolus equitaret; ecce ſubito confractâ glacie caballus, cujus inſedebat dorſo, in vado paludinoſo mergitur, & nec procedere valens, nec regredi, unâ cum ſeſſore nimiùm periculosè in cæno luctabatur. Viderunt hoc ruſtici Friſones, qui propè in arundineto latitabant, ad explorandum hoſtium adventum per cæteros deputati, & putantes quempiam eſſe de militibus feſtinanter occurrunt, & hærentem cum equo in paludibus Regem interficiunt anno ætatis ſuæ XXVII. Regni verò VII. Comitatûs autem Hollandiæ XXI. Et ſic exercitus ejus fuit ſubito diſſipatus: quia per multos nemo, quò veniſſet Rex, ſcire potuit, ruſticis illis exceptis qui eum latenter occiderunt. Exercitu enim Ducis auxilio deſtituto, & ob id mox diſperſo, occiſores Regis noctu prædæ gratiâ reverſi, cadaver ejus de palude ſubtrahunt, & exutum veſtimentis Regem ſe peremiſſe per indicia manifeſta intelligunt. Unde animis confuſi nimiùm, & territi, corpus ejus ſub ſilentio, in quadam domo ruſticana ſepeliunt, & ibi per multos menſes jacuit incognitum cæteris omnibus. Verùm ejus interfectione poſtea publicatâ, ad Mittenburg tranſlatum eſt; & in quodam Monaſterio honorificè tumulatum; cujus interitus multis interitum fecit. Poſt ejus namque mortem Florentius ejus filius infans ſex menſium Hollandiæ Comes hereditario jure declaratus eſt, qui Comitatum paternum annis fermè XL. gubernavit; multa cum Friſonibus bella geſſit, plures eorum interfecit, & mortem patris ſui graviſſimâ ultione vindicavit.

Rex Wilhelmus à Friſijs occiditur.

Corpus Regis bis ſepelitur.

MCCLVII.

Anno Volpoldi Abbatis XIII. Indict: Roman: v. poſt mortem Regis Wilhelmi facta eſt inter Principes Electores de Rege ſubſtituendo gravis, & periculoſa diſſenſio. Nam Gerhardus Archiepiſcopus Moguntinus, Conradus Archiepiſcopus Colonienſis, & Ludovicus Comes Palatinus Rheni, convenientes in unum Richardum Cornubiæ Comitem, fratrem Regis Anglorum comuni decreto in Regem Teutonum ad Romanorum Imperium elegerunt, & per nuncios evocarunt; Arnoldus verò ex Comitibus de Yſenburg Archiepiſcopus Trevirorum cum reliquis ſibi conſentaneis Principibus, Regem Caſtellæ Alphonſum Aſtronomum illum famoſum in Regem Roman: & Teutonum ad Imperium, eligendo vocavit. Unde miſſis ad illum in Hiſpaniam Legatis ſolemnibus, electionem illi ad Imperium Romanum inſinuat; & ut quantocius veniat in Germaniam, & poſſeſſionem capiat Imperij, cum debitis ſollemnitatibus; inſtantiſſimè rogat, promittens ſe conſilio, & ſuffragio affuturum in omnibus; quo cunctos facilè ſuperet, vincatq; univerſos contradicentes ſuo Imperio. Venientes ad Alphonſum Regem Caſtellæ, qui miſſi fuerant, Oratores, & nuncij Principum, fideliter ſibi commiſſa coram illo expoſuerunt. Sed ille aut contemnens, aut non curans Romanorum Imperium, nuncios tamen remuneratos muneribus honorificè remiſit ad Archiepiſcopum; promittens ſe cum exercitu convenienti tempore quod non gerebat animo, ſubſecuturum. Erat enim vir doctus & ſapiens propterea ſuo Regno contentus Romani latitudinem Imperij, ut verus Philoſophus, non curavit. Nomen tamen Romani Regis, & titulum

Diſſenſio Principum in electione Imperatoris.

Alphonſus Rex Caſtellæ ab una parte eligitur.

Alphonſus contempſit Roman: Imperium

Digitized by Google

pro Electorum ſuorum reverentia, ad tempus aſſumens tenui
teris ſcripſit, ne deferentes ſibi hanc ſupremam Imperij dignita
arrogans contempſiſſe putaretur. In alio verò nullo ſe de Imp
tus intromiſit, nec toties vocatus in Germaniam venit, nec c
rem ſuum in aliquo moleſtavit, ſed Electorum diſcordiam der

Richardus Comes ab alia parte eligitur.

Comes Cornubiæ Richardus quem ab alia parte diximus ele
ſuos Electores ab Anglia pari ſolemnitate vocatus libenter annu
& titulum Regis Romanorum hilari vultu ſuſcipiens ad Colon
Quem ſuprà dicti Principes cum magno honore ſuſcipiente
grani perducunt, & per manus Conradi Colonienſis Archiepi
& coronari ſolemniter faciunt. Coronatione autem peractâ c

Richardus Rex ſuſcipitur.

pibus ſuis ad Coloniam revertitur, & à civibus, ut Rex Roma
rus ſalutatur. Inde aſcendens per fluenta Rheni ſuffragio
Principum à Bopardienſibus, Weſatienſibus, Wormatienſibus
bus, Argentinenſibus, & alijs Imperij civibus, ut verus Imperato
eſt. Erat illis diebus Comes quidam de Falckenſtein nomine

Ducit uxorem Wormatiæ.

qui ſororem habebat, omnium mulierum, ut dicebatur ſpeci
cujus pulchritudo uſque adeò Regi complacuit Richardo, ut e
rem peteret à memorato Comite, & acciperet. Unde nuptijs
matiam, cum magna ſolemnitate, & pompa celebratis, multi
bus multa contulit, & pro confirmando ſibi Regno infinita
cunias expendit; conflaverat enim ſibi magnum theſaurum
quem profecturus in Germaniam, ſecum detulit, & paulatim
volens nimiùm ubique videri largus, & glorioſus. Cúmque

A Principibus deſeritur.

tranſiens ad civitatem, perveniſſet uſque ad Baſileam, & mult
bus Principes, & Nobiles multos, ſicut diximus, ſibi tanquam
rios quoſdam comparâſſet, jamque pecuniæ nimis prodigalite
cœperunt deficere, & abundantiam veterem novâ inopiâ ſupe
igitur Principes ut Regem pecunijs viderunt exhauſtum, ne
poſſe conſueta ſitientibus aurum perſolvere, paulatim omne
ficiunt, & revertentes ad ſua Regem inopem & pauperem
ſuis Curialibus derelinquunt, innuentes tacitè, prædam eate
hominem ſecutos, & qui honoraverunt divitem, egentem cont
Emerat enim Richardus pecunijs Regnum, quibus deficientib
runt & amici, & propterea amplius regnare non potuit.
modò ſit factum, ad poſteritatis notitiam libet altius reſerare

Inſtante ſiquidem Electionis tempore poſt mortem Re
mi, Gerhardus Archiepiſcopus Moguntinus à Duce Brunſuice
batur captivus, quem ipſe Richardus Comes Cornubiæ aſpir
perium pro argenti Marcis octo millibus, ab eodem Duce r
videlicet interpoſitâ conditione, vocem ejus in electione ut hal
retur ad Regnum, quod & factum eſt ut diximus. Archiepiſco
Gerhardus de cuſtodia per Comitem Richardum liberatus at
ſus quod promiſerat captivus, explere ſtuduit abſolutus. Die
nis ad Marpurg in Haſſia per Principes conſtitutam ad Franc
dum Imperiale tranſtulit, & ibi Richardum ut compulſus p
cum alijs in Regem elegit. Unde mirum fuit minimè, ſi de
pecunijs poſtea deſeritur à Principibus, quia pecuniâ Regnum

Digitized by Google

vit. Itaque Rex Richardus in Basilea constitutus, posteaquam se Principum auxilio destitutum vidit, nec amplius commorari posset in paupere Regno, ad Comitatum suum in Angliam redire statuit, malens Comes esse dives, quàm Rex pauper, atque contemptus. In Angliâ revertitur.

Commisit ergo Wernhero Moguntino Archiepiscopo, qui Gerhardo successerat, sicut dicemus, Alsatiam. Philippo de Falckenstein uxoris suæ germano Wederaugiam, & Philippo de Hohenfels partes Rhenanas atque Bopardiam; & negotijs Imperij, ut potuit, dispositis, cum uxore, & familia sua in Angliam reversus est, promittens se rediturum quantocius ad Regnum gubernandum Romanum; qui tamen deinceps in Germaniam non venit.

Hæc siquidem de Rege Richardo, per anticipationem diximus, quæ tamen non omnia uno eodemque anno, sed in quatuor fermè annis gesta fuerunt, sicut inferius suo loco, anno Volpoldi Abbatis XVII. dicetur.

Anno præscripto die mensis Novemb. VIII. mortuus est Richardus Wormatiensis Episcopus, qui multas injurias à Comite de Lyningen Emichone, toto Pontificatûs sui tempore sustinuerat. Cujus quidem persecutionis causa fuit alter quidam Eberhardus de Badenberg Præpositus S. Cyriaci Mart. in Nuhusen prope Wormatiam, ut dicemus. In Electione namque memorati Præsulis Richardi, quidam ex Canonicis præfatum Eberhardum de Badenberg in Episcopum elegerunt, qui à majori Capituli parte repulsus, atque contemptus, contra verum Pontificem animos gessit inimicos, quem supradictus Comes de Lyningen manutenuit, & contra Episcopum multipliciter armavit. Omnes denique reditus & proventus extra Wormatiam cedentes, pro suo Antipontifice violenter detinuit, & Episcopum injustè nimiùm afflixit, ita quòd exire Wormatiam quoquam non præsumpsit. Richardo autem Episcopo vita defuncto, & in Ecclesia Wormatiensi sepulto, Canonici unanimi consensu in Pontificem suum elegerunt Conradum de Durckheim majoris Ecclesiæ Moguntinæ Decanum, virum probum & prudentem, qui XXII. die post electionem sui obijt, & Moguntiæ in Principali Basilica ante altare S. Petri sepelitur. Quo etiam mortuo, volentes communi utilitati, & paci consulere Fratres Canonici præfatum Eberhardum de Badenberg comuni voto in suum Pontificem elegerunt, qui assumpto Pontificatu, præfuit annis XX. & multa bona fecit Ecclesiæ in Nuhausen, habuitque cum Wormatiensibus lites continuas.

Richardus Episcopus Wormatiens. obijt.

Conradus Episcopus Wormatiensis.

Eberhardus Episcopus Wormatiensis.

MCCLVIII.

Anno Volpoldi Abbatis XIV. Indict: Roman: I. Gerhardus Archiepiscopus Moguntinus Ecclesiam S. Catharinæ in oppido Imperiali Oppenheim in Parochialem erexit, Diœcesimque suam Moguntinam à Wormatiensi, quæ in eodem oppido conterminant, ex mandato Richardi Regis Romanorum distinxit; sicut patet ex literis ejusdem Pontificis, quarum tenor sequitur talis.

Nova in Oppenheim Parochia.

Gerhardus Dei gratia sanctæ Moguntinæ Sedis Archiepiscopus Sacri Imperij per Germaniam Archicancellarius. Cùm ad mandatum Serenissimi Domini nostri Romanorum Regis illustris per antiquiores, & meliores incolas loci revelatis antiquis & veris limitibus, qui Moguntinam Diœcesim à Wormatiensi dissiuxerunt (quamquamper ignaviam fuissent in parte convulsi) extiteris liquidò declara-

Digitized by Google

declaratum, quod nova civitas in Oppenheim in noſtra ſit Diœceſi co populus civitatis ejuſdem numero & authoritate in tantum excrever adaugente, quod ipſum deceat, imò expediat ob animarum ſalutem, ſ proprij Rectoris regimine gubernari. Nos de conſilio & aſſenſu Capitu Præpoſiti S. Victoris loci Archidiaconi, Eccleſiam S. Catharinæ in i fundatam in Parochialem Eccleſiam erigimus, facimus, & creamus jure & honore Parochialis Eccleſiæ inſignimus; concedentes eidem, u ptiſterij uſum habeat pro ſuis parvulis baptizandis; nec non cœmiteri ad commodum ſepulturæ. Juratos & habeant, & ordinent ſpeciales ſunt Juris ſpiritualis promoveant, & diſponant. In cujus facti teſti debitam firmitatem præſens ſcriptum noſtro & Capituli noſtri ac Præ ſigillis fecimus communiri. Datum Moguntiæ V. nonas Julij, anno Domin.

Oterheim Oppidum Imperiale parvum.

Anno etiam prænotato Canonici majoris Eccleſiæ M Lotharingia, omnia bona ſua quæ habebant in Gaviodoro, u Metenſis quondam Epiſcopus corporaliter quieſcit, pro mille ginta libris monetæ Metenſis Capitulo majoris Eccleſiæ M vendiderunt, ſicut in originali legitur. Eſt autem Gaviodo gariter Garvvodenheim oppidum Imperiale Moguntinenſi haud procul ab Oppenheim ſitum Comiti Palatino Rheni a cum quibuſdam alijs, à multis annis, ut ſuo dicemus loco, tum, modicum, parvum, & rurale de patrimonio S. Rufi Epiſcopi Metenſis, cujus vita multis miraculis olim coruſca

Manfredus perſecutor Eccleſiæ.

Eodem quoque tempore Manfredus occupator Regnor & Apuliæ partes Alexandri Romani Pontificis, ut cœperat, v perſequitur, & multa contra Eccleſiam prava, & iniqua m Ecelinus autem quidam bellicoſus Friderico quondam Imper liaris, Manfredi partium in Tranſpadanis tirannidem exerce ſimas contra Guelfos, hoc eſt Eccleſiæ partes ſequentes inſ Quibus cum Alexander Papa, Venetos habens in auxilium, ſtatuiſſet, Philippum Fontanenſem Ravennæ Archiepiſcopu tum Sedis Apoſtolicæ creavit. Conveniens cumpotéſtate Lega tias Cruciatam in Ecelinum prædicavit; cruceque tunc ſigna præmia vitæ repromittens. Occupabat tum Ezelinus Mant in exercitu præter Germanos milites, & multarum ſuffrag Paduanorum non minus duodecim millia, quos non tam mil obſidum loco ſecum abduxerat. Verùm non diu poſt obſidi tuæ ſoluens Ecelinus Veronam cum exercitu occupavit. Au

Crudele factum Comitis Ezelin.

rea Paduanos defeciſſe à fide, & ad Guelphos declinâſſe, vehe tus eſt, & in vindictam perfidiæ Paduanos omnes, quos ſecum tu abduxerat, duodecim videlicet millia virorum, diverſis miſerabiliter peremit.

Richardus in Regem conſecratur.

Anno prænotato Richardus Cornubiæ Comes in Rege ut ſuprà per anticipationem diximus, anno præterito Colonienſem Archiepiſcopum Conradum in Eccleſia Beatiſ tricis DEI MARIÆ Aquiſgrani conſecratus eſt in Principum c præſentia, Gerhardi videlicet Archiepiſcopi Moguntini, & Comitis Palatini Rhenenſis, & aliorum qui electioni ejus conſ quibus poſt Coronationem ſuam, quemadmodum ſupra ja

Digitized by Google

per multas civitates & urbes Regni circumducitur, & Rex Romanorum in singulis cum honore salutatur.

MCCLIX.

Anno Volpoldi Abbatis xv. Indictio: Roman: secundâ in Dom: tertia post festum Dominicæ Resurrect: qua pro Missæ Introitu cantatur in Dei Ecclesia, Jubilate, celebratum fuit Ordinis nostri Capitulum Provinciale in Monasterio S. Petri apud Erpfurdiam. In quo præsiderunt Ludovicus de Reinharzbronna, Gerhardus in Nuenburg, & Wernherus in Gerone Monasteriorum ejusdem Ordinis nostri venerandi Abbates, qui ex multitudine Abbatum qui tunc convenerant, undecim numero in Diffinitores elegerunt; cum quorũ consilio multa pro reformatione Ord: utilia & necessaria statuerunt; quorum exemplum literis commendatum in Archivijs continetur. In eodem Capitulo Visitatores authoritate Apostolica, singulorum Monasteriorum per Diœceses, more Ordinis deputarunt, quibus per literas Præsidentium sigillis confirmatas, modum visitandi, & formam tradiderunt; contumaces & absentes à Capitulo pœna dupli taxarunt. Solutionem verò dupli negligentibus, jejunium in pane, & aqua singulis ferijs sextis continuandum imposuerunt, donec satisfacerent in orationibus. Contemnentibus verò jejunium, & nihilominus solutionem præmissam differentibus pœnam suspensionis ab officio simul, & divinis imposuerunt: mandantes nihilominus per ipsos Visitatores etiam graviorem in contumaces ferri sententiam. Et notandum quòd triennale sive generale Ord. Capitulum, quod Provinciale nuncupant, cœptum est celebrari à temporibus Innocentij Papæ tertij, ut supra diximus anno Marquardi Abbatis septimo; quod tandem in pleriſque Provincijs cum tempore deficiens, per Benedictum Papam duodecimum, & postremò per generale Concilium Constantiense, ut suo loco dicemus, fuit innovatum.

Capitulum Provinciale celebratum est Erpfurdiæ.

Capituli Provincialis reformatio.

Anno Volpoldi prænotato mortuo Ottone Abbate Monasterij S. Præsulis Disibodi Ord: nostri, quod situm est in Comitatu Spanheimensi haud procul ab oppido Sobenheim, Monachi Cisterienſis Ord: pro eodem Cœnobio sumis conatibus laborarunt, tantumque, & precibus & promissis apud Gerhardum Archiepiscopum Moguntinum, & Canonicos majoris Ecclesiæ, tanquam loci fundatores obtinuerunt, ut Monachi nostri cum injuria non parva eliminarentur, & ipsi Monasterium acciperent. Monachis enim nostris contra justitiam expulsis missi fuerunt de Ottenburg Monasterio Cistercienſis Ord: Monachi, & Conversi ad Cœnobium memoratum; qui Joannem ex suis super se primum constituerunt Abbatem: hominem bonum, & regularis quidem observantiæ cultorem præcipuum, qui præfuit annis tredecim. Vereris itaque Monasterij nostri, novi habitatores, alieni gaudentes se Monasterium consecutos tam insigne, tam se quàm Successores suos, quasi pro gratitudine accepti beneficij Ecclesiæ Moguntinæ in centum maltris bonæ siliginis quotannis ad Moguntiam præstandis perpetuò literis obligarunt, sicut patet in exemplari, quod sequitur.

Joannes primus Abbas Monasterij S. Disibodi.

Reverendis & Dilectis in Christo VVernhero Præposito, Joanni Decano, totiq; Capitulo Moguntino Fr. Joannes dictus Abbas, & Conventus montis S. Disibodi Ord: Cistercienſis orationes in Domino sempiternas. Cùm vos unanimum venera-

Exemplar obligationis centum maltr. siliginis

bili Domino & Patre noſtro Gerhardo Archiepiſcopo Moguntino, M
Diſibodi tunc Ord: S. Benedicti ab Eccleſia Moguntina fundatum ex
nobis & per nos Ordini noſtro donandum duxeritis, ne ingrati vid
gratiæ noſtræ, per gratiam veſtram nobis factæ reſtaurantes imm
ejuſdem memoriam ſempiternam, univerſitati veſtræ promittimus
& conſtanter, & nos ſucceſſoréſque noſtros obligatos eſſe volumus, q
duarum Vicariarum, de novo in veſtra Eccleſia coronatarum, dabi
tibus Monaſterij noſtri ſingulis annis perpetuo ſingula quinquagint
ginis Bingenſis menſuræ Moguntiam in omnem eventum, noſtris exp
riculo præſentanda, ſic quod ad unam vicariam in inſtanti meſſe p
deinceps, ad utramq; vicariam ſingulis annis dabimus ſiliginis ſiccæ
lea centum maltra prædictæ menſuræ Moguntiam, ſicut dictum eſt,
ſub noſtro periculo & expenſis, inter duo feſta videlicet Aſſumpt: B. M
& Nativitatis ejuſdem, adjicientes quod cum primum habebimus a
jumentis inſtructa abſq; omni dolo & fraude teneri nos volumus pe
ducendum vinum veſtrũ, quod vobis creverit in Monzegen, ſingulis a
vindemiarum cum requiſiti fuerimus ante Cellarium veſtrum Mogu
ſtris curribus & expenſis; ita tamen, ut ſi alicujus infortunij event
nos ſimus penitus excuſati. Et ad horum debitam firmitatem contea
ſcriptum Dominorum in Eberbach, & in Ottenburg Abbatum, de
ſcientia Conventuum eorundem ac noſtri Monaſterij ſigillorum muni
tum. Actum Moguntiæ anno Domini MCCLIX. pridie nonarum

Vides nunc, Lector, quemadmodum Ord: noſtri Cœnobi fundatione ſua ſemper liberrimum Ciſtercienſibus pro cen frumenti puri in ſervitutem venditum, cujus fundator non E guntina, ſed D. Præſul Diſibodus in Hibernia quondam Epiſc Chriſto exul fuit, & peregrinus, temporibus S. Pirminij Ep denſis, qui diſcipulus B. Mauri plura per Germaniam, & G davit Cœnobia. Ad quod Monaſterium Diſibodi Præſulis Francorum, & Principes multo cum tempore, pro ſuſtent nachorum Deo famulantium tradiderunt, ſed & Comites terræ Comitatûs Spanheimenſis plura conferentes, proventu tus illius multipliciter auxerunt. Poſt multum verò tempo Archiepiſcopus Moguntinus, avaritiâ non minus, quàm impi illud ab Imperatore ſui temporis obtinuit, & miſerè diſſipa namque Monachorum ſuis, militibuſque contulit in beneficiu quæ reperit Deo dicata in uſum covertit vel ſuum, vel ſuor verò Willegiſus Moguntiæ Sedis Archiepiſcopus dolens Monaſterium ab Hattone ſuo prædeceſſore deſolatum atque multa illi ablata reſtituit, & Cœnobium vetus de inferiori rens in montem, ubi nunc eſt, novum conſtruxit. Veruntam ſui magnificentiam divitiis & honore convaluiſſe, nov de poſt annos plures cum egeſtate, & inopiâ premeretur Ru chiepiſcopus Moguntinus per induſtriam Burghardi Abba Eccleſiam dicti Monaſterij S. Diſibodi in monte, quæ hodie vam conſtruxit, & Monachis Abbatem dedit, quemadmo Brunonis Abbatis II. longe ſupra nos dixiſſe meminimus, per hoc fundatio Monaſterij S. Diſibodi Eccleſiæ Mogu

Hatto ſecũdus ſpoliavit Cœnobium S. Diſibodi.

Quod Ruthardus reformavit.

Digitized by Google

adſcribenda, adſcribatur illi etiam deſtructio ejus oportet, quæ per Hattonem ejus nominis ſecundum Archiepiſcopum eſt facta.

Anno prænotato Albertus cognomento & ſcientiâ magnus Ord: S. Dominici, Conventûs Colonienſis, & inferioris Germaniæ Prior, Ord: memorati Provincialis anno ætatis ſuæ ferme ſexageſimo ſexto, proviſione Alexandri Papæ quarti, factus eſt Epiſcopus Ratiſponenſis in Bavaria. Qui poſteaquam Epiſcopatum annis tenuiſſet paucis, curas negotiorum ſæcularium odio habens, utpotè qui ab infantiâ ſtudio divinarum ſcripturarum, & ſanctæ contemplationis exercitio intentus, omnes mundi vanitates pro Chriſti amore contemnere didicerat, ſanctamque dolens ſe amiſiſſe quietem, Pontificatum liberè reſignans, deſeruit, & ad Conventum ſuum, unde venerat regrediens annis XIV. ſupervixit. Albertus magnus fit Epiſcopus Ratiſponenſis.

Eodem anno Arnoldus ex Comitibus de Yſenburg Archiepiſcopus Trevirorum cum eſſet in oppido Monsthabor dicto vulgariter Montebuer, haud procul à Confluentiâ anno Pontificatûs ſui XVII. graviter infirmari cœpit, & morbo creſcente poſt dies paucos ad Dominum migravit. Cujus corpus relatum ad Treverim in majori Eccleſia coram altari Sanctæ Trinitatis cum honore debito ſepultum eſt. Arnoldus Archiepiſc. Trevirorũ moritur.

Fuit autem vir per omnia magnificus, qui multa pace, bellóque ſtrenuè geſſit, caſtrum fortiſſimum Comitis Hirſuti, quod Thron nuncupatur, biennio obſidens cœpit, & funditus evertit. Muri partem Treveriæ magnam à fundamentis conſtrui fecit ſimiliter Monaſterium, & Confluentiam, oppida Eccleſiæ muris novis, & turribus comuniri fecit. Caſtellum Throni capitur & evertitur.

Poſt cujus mortem duo per Canonicos in diſſenſione fuerunt ad Archiepiſcopatum electi, Arnoldus videlicet de Sleyda, & Henricus de Bolandia; qui poſteaquam coram ſummo Pontifice Romano Alexandro quarto aliquandiu contendiſſent, & neuter alteri cedere vellet, Papa de conſilio Cardinalium utriuſque electionem caſſans, neutrum eorum confirmare volens, ambos abrogat.

Ambobus itaque per ſententiam abrogatis Papa Henricum Vinſtingen Decanum Eccleſiæ Metenſis in Archiepiſcopum Trevirorum ordinavit, qui cum pallio, & litteris Apoſtolicis deſtinatus ad Treverim, & ſe Pontificem ordinatum inſinuans ab omni Clero & Populo civitatis honorificè ſuſceptus eſt, & ad Sedem Archiepiſcopalem pacificè admiſſus præfuit annis ſeptem & viginti, vir magnanimus & conſtans animo, qui ſatis utiliter præfuit. Henricus Archiepiſc. Trevirorũ.

Anno etiam prænotato ultimâ die menſis Aprilis civitas Wormatienſis caſuali igne ſuccenſa per totam noctem ardebat, & cum gravi damno multorum penè media pars eſumpta fuit. Eodem quoque anno Ezelinus & Albricus fratres partium Gibelinarum primipili cum Manfredo ſentientes, Romanam, ut cœperant, dudum perſequebantur Eccleſiam qui magnis contractis militum copijs contra Papam & Guelfos crudelitem ſæviebant. Albricus Cremam ſe recipiens; creberrimas incurſiones faciebat, qui unâ cum Ezelino fratre ſuo copijs adunatis Legatum Apoſtolicum Ravennatenſem ultimum Archiepiſcopum copias Brixianorum ſecum ducentem ad Gambaram invaſit, atque ſic proſtravit, ut pauciſſimi fugâ lapſi vitam ſaluarent. Captus tum Legatus cum Epiſcopo Brixiano, & reliquis Guelpharum partium præcipuis civibus, quos Inter Guelfos & Gibelinos contentio.

omnes ad portam Brixenſem Ezelinus ducens captivos, ac
tuitu mox urbe potitus omnibus veniam dedit. Albricus a
parte ſpoliorum & Mantuanis. captivis Cremonam ſe contu

Anno etiam prænotato Michaël Paleologus Græcorum
fretus auxilio Genuenſium Conſtantinopolim, quam noven
quaginta annis occupaverant Comites Flandriæ, recepit.

MCCLX.

Wernher⁹ fit Archiepiſcopus Moguntinus.

Anno Volpoldi Abbatis XVI. Indictione Romanorum III.
Archiepiſcopus Moguntinus obijt, & in Eccleſia majori S.
pultus fuit. Cui Wernherus de Falckenſtein ejuſdem Eccleſiæ
ſuccedens, præfuit annis viginiti quatuor, & menſibus VI. vir
ſtrenuus, qui redditus, & proventus Eccleſiæ non mediocriter a
Wernheri ac Philippi de Falckenſtein fratrum, ut ſuprà dictu
rem Richardus Rex Romanorū ſibi in uxorem accepit, quoniam

Ludovicus Palatinus duxit uxorem.

Eodem anno Ludovicus Comes, Bavariæ Dux, qui Ma
rem ſuam filiam Ducis Brabantiæ de adulterio malitiosè i
ſed nec confeſſam nec convictam, truculenter cum nonnullis
tabat criminis conſcijs apud Werdeam Sueviæ interfecerat, u
diximus anno Volpoldi Abbatis III. poſteaquam diu in ſt
malè ſibi conſcius ſteterat conſilio amicorum perſuaſus ſecun
lavit ſibi uxorem Annam ultimi Conradi Poloniæ Ducis filia
genuit filiam unam nomine Agnetem, & filium nomine Lud
quo inferius ſuo loco dicemus.

Anno prænotato Alexander Papa IV. Manfredi, & Ez
norum perverſitate motus, ut eorum temeritatem ingeniosè
ret, Legatos miſit in Germaniam ad matrem & tutores Co
functi Regis Conradi filij, qui tum apud Suevos in Ducatu pa
Genitrice, ut ſuprà diximus, ſub tutela puerulus morabatur,
ſumma Legationis Papæ Puerulum Conradinum inveſtire ſub
ditionibus ad Regnum Siciliæ, & comunibus dehinc armis c
fredum inſtituere prælium.

Interea Lucenſium & Florentinorum extorres, qui G
partium erant Principes, Symonem Donatum, & Bonacurſu
rem, equites auratos ad Conradinum Oratores mittunt, qui
Manfredum in Italiam & peterent & ſolicitarent maturius
promitterentq; omnia, quæ ad belli apparatum neceſſaria for
liberaliter miniſtranda. Qui cùm veniſſent in Sueviam, C
adhuc ætate tenellum, & nec dum ad res gerendas aptum int
effectu operis ad ſuos redierunt.

Gibelini Conradinū invocant.

Verùm cum hæc agerentur, Manfredus Ezelinum ad
dum victoriam adhortatus, per nuntios & litteras Urcios
obſidione præcœpit; ſed à Mediolanenſibus proditoriè cir
relictâ obſidione cum quinque millibus equitum ad Pontem
pervenit. Martinus autem copiarum Mediolanenſium & bel
junctis ſibi cum Azonis & Aſtenſis Cremonenſium alis, & c
de tranſitu Ezelini, copias & proditionem trans pontem Caſ
xit, ejuſque veſtigia inſecutus eſt, cupiens illum in arcto
Ezelinus autem Inſubriam vaſtans omnem ad Ticinum movi

Manfredus Eccleſiam perſequitur.

Digitized by Google

náque violenter capiens diripuit & incendit. Et cum arcis custodes jaculis fortius resisterent, vicum accessit mercatu populi frequentissimum, nulli molestus, equitatui præstiturus annonam, sed cum videret se ab hostibus subito interceptum, iter aperiendum vi cogitavit. Unde prælio congrediens ad Pontem Cassianum pugnantes cum nimium urgeret sagittâ in incertum missâ percussus, atque infirmi jam hominis octogenarij crus sauciatum lassari cœpit; sicque levi prælio commisso captus atque Sontium perductus interijt. Is tyranno vitæ finis fuit, qui quatuor annis atque triginta Tridentum, Feltrum, Tarvisium, Paduam, Vincentiam, Veronam, & demum Brixiam occupavit.

Ecelinus movet contra Guelfos.

Ecelinus captus perimitur.

Albericus verò Ezelini frater cum uxore & liberis in manus hostium traditus, crudelissimè excarnificatus est, & mortuus, crudelium actionum suarum crudelem cum fratre mercedem, ut meruerat consecutus est. Alexander verò Papa tum Viterbij agens nihil felicius audire potuit, quàm tyrannorum excidium, qui Romanæ Ecclesiam multis annis fuerant persecuti. Quibus proditoriè captis, & crudelissimè trucidatis Cisalpini libertatem sunt assecuti, quam tamen ægrè vix retinuere, Gibelinis factionem Guelforum ubique opprimentibus.

Albericus frater Ecelini occiditur.

Cisalpinis libertas redditur.

Anno prænotato Richardus Rex Romanæ apud Wormatiam cum Principibus Imperij constitutus nuptias celebravit solemnes uxorem ducens, ut suprà dictum est, anno Volpoldi Abbatis XIII. sororem Wernheri Archiepiscopi Moguntini, & Philippi Comitis de Falckenstein senioris.

Item anno suprà scripto bellum atrox & nimis cruentum factum est inter Odocharum Regem Boëmiæ, Austriæ Ducatûs occupatorem, & Belam Regem Ungariæ; quorum primus centum millia pugnatorum in suo habens exercitu, Regem Ungariæ cum quadraginta millibus sibi occurrentem primo congressu vulneravit, ac statim in fugam convertit. Verùm Ungari fugientes quatuordecim eorum millia in flumine submersi perierunt. Rex igitur Boëmiæ potitus victoriâ Ungariam intrare properavit, omnia in illa penitus suo subjugare Imperio. Sed Rex Bela videns se Boëmis non posse resistere, missis Legatis ea quæ pacis fuerant, rogavit, & obtinuit datis conditionibus certis, & terris Domo Austriæ restitutis.

Bellum atrox inter Ungaros & Boëmos.

His temporibus duo Armigeri Jacobus de Lapide, & Simon de Gontheim contra cives Wormatienses incursus hostiles perniciter exercentes, multa eis damna intulerunt; nam civium plures capientes, aut mutilarunt, aut pro pecunijs remiserunt. Nihilominus sub prætextu & nomine hostilitatis Wormatiensium prædas & crudelitates multas etiam contra innocentes peregerunt. Postremò tamen interventu Ludovici Comitis Palatini concordia inter eos facta est, & captivi abire permissi.

Anno etiam prænotato magnæ & nimiùm periculosæ inundationes aquarum multis multa damna intulerunt, & circa Rhenum maximè, ubi domos & ædificia plura impetus aquarum subvertit, tam subitò & repentinè irruens, ut negata plerisque fuga tam jumentis quàm hominibus vivendi terminum violenter induceret. Multi etiam relictis domibus in montes cum jumentis & parvulis suis fugiebant.

Aquarum inundationes.

MCCLXI.

Anno Volpoldi Abbatis XVIII. Indict: Rom: IV. mortuus est Conradus de Hochenstetten Archiepiscopus Colonienſis, vir magnificus prudens

Conradus Colonienſ. Archiepiſc. moritur.

Digitized by Google

& induſtriæ ſingularis, qui ſtructuram Eccleſiæ majoris, ut
mus inchoavit, & multa pro DEI honore ſimul & Eccleſiæ fecit.
pus in majori Eccleſiâ ante ſacriſtiam honorificè ſepultum e
in vita ſua contentiones pro libertate jurium Eccleſiæ cum civi
ſed in omnibus triumphavit. Poſt mortem Conradi Engel
nominis ſecundus ex Comitibus de Falckenburg Præpoſitus
Gereonis per electionem Canonicorum Archiepiſcopus ordi
fuit annis fermè quatuordecim, qui & ipſe multas & varias co
cum civibus pro juribus Epiſcopalibus omni tempore habui

Rex à Princip. deſeritur.

Eodem anno poſteaquam Richardus Rex Roman: cum
cibus, & familia multa civitates Imperij perluſtrando, & ad obe
jectionem ſuſcipiendo uſque ad Baſileam, ut ſuprà diximus,
ac multa largiter expoſuiſſet, deficientibus tandem pecunijs à
paulatim deſeritur, ſingulis ad ſua revertentibus. Qui deſol
dens & inopiâ preſſum ulterius procedere non potuit, ſed Re
tercunque diſpoſito in Angliam cum uxore revertitur. Comm

Rex Richardus tres in Regno Vicarios conſtituit.

Wernhero Moguntienſium Archiepiſcopo, cujus ſororem habe
eam Regni partem, quæ continet Alſatiam cum adiacentibus
civitatibus, conſtituens illum ſuum & Regni vicarium, ut pote
ret in omnibus. Philippo de Falckenſtein fratri memorati Ar
commiſit Wetteraviam, Frankenfurt, Friedeberg Gielenhau
liqua illius Provinciæ oppida. Porro Philippo de Hohenfels c
vit Wormatiam, Oppenheim, Moguntiam, Boppardiam, & c
Rhenum oppida cuncta. His ita cum alijs in Regno perperam n
utiliter ordinatis, Richardus Rex, ſicut dictum eſt cum uxore
ckenſtein in Angliam reverſus eſt, & ſolum portans nomen
amplius de Imperij negotijs curabat. Itáque poſt ejus in Angl
ſum Regem habebat Imperium Romanorum, & vacabat; cu
nomine contentus nullis poſſet rationibus induci, ut redire
niam conſentiret. Duravit hæc Regni deſolatio ab hinc annis
ad inſtitutionem Ruodolphi de Habſpurg, de quo ſuo loco

Anno prænotato Rex Boëmiæ Odocharus, qui Auſtriam
mus, occupaverat, Margaretham Friderici, ſive ut alij ſcribu
ultimi Ducis Auſtriæ, filiam Henrici Regis ac Ducis Suevoru
quondam uxorem, quam pro adipiſcendo ipſo Auſtriæ Duca
jugem fecerat, repudiavit ignominiosè magis quàm juſtè;
Belæ Regis Ungariæ, cum quo priori anno bellum geſſit, ſu
re non timuit in offenſionem & ſcandalum multorum.

Alexander Papa IV. moritur.

Eodem quoque anno Alexander Papa IV. adversâ fortun
fredi Tyrannidem diu preſſus, infirmitatem mortalem incid
graveſcente, nimiùm deficiens, tandem Viterbij moritur, &
Eccleſiâ S. Laurentij ſepelitur, poſt cujus diſceſſum Sedes Apo
cavit menſibus quatuor & diebus tribus. Hic fuit vir multu
qui Decretales epiſtolas varias, & quædam alia compoſuit, &
ros doctiores ad Eccleſiaſticas dignitates promovere conſuevit

Ordo Heremitarum S. Auguſtini.

fuerunt plures Religioſi mendicantes. Hic etiam Pontifex o
Heremitarum S. Auguſtini relictâ eremo habitare in urbibus
rum ſalutem conſtituit, ac multis privilegijs honoravit:

Digitized by Google

Mendicantium ordinibus conjunxit. Post Alexandri mortem tandem Cardinales in unum convenientes Urbanum ejus nominis quartum in Pontificem elegerunt, qui mox coronatus præfuit annis tribus menſe uno diebus VI. Hic natione Gallus fuit, humillimâ parentelâ procreatus, ſed virtutibus, & eruditione nobiliſſimus evaſit, patrem quippe ſarcinatorem habuiſſe memoratur. Unde laceſſitus à quodam quod vili parentelâ natus eſſet: Reſpondit. Nobilem virum non naſci, ſed fieri virtutis eſt, átque nobilitatis. Ordinatus autem Pontifex Legatum mox miſit, qui Venetos & Genuenſes revocaret ad pacem. Quod audiens Manfredus, qui ſuo commodo lites ſemper conſultò prætulit paci, comparatis novis Saracenorum copijs, agrum Picenum jam prius nutantem occupavit, & quidquid fuit ex parte Eccleſiæ vaſtavit. Verùm Papa cum aliter ſubvenire oppreſſis fidelibus Eccleſiæ non poſſet, & maximè cuperet, Legatum miſit in Galliam, qui crucem contra Saracenos & Manfredum Picenum occupantes multis pollicitationibus cruce ſignatos, ut quamprimum venire maturarent impelleret. Qui Duce Guidone Altiſiodorenſi Epiſcopo in Italiam deſcendentes Papam Urbanum Viterbij agentem inveniunt. Inde benedictione acceptâ digredientes per Umbros & Marſos, Saracenos bello in die Domini fortiter aggreſſi vincunt & ſuperant, ac retrorſum fugere compellunt, multis ex eis vel captis vel occiſis. Romani quóque cives antiquâ inſtabilitate moti Urbano ſe Pontifici temerè opponentes magiſtratus in urbe ſuo nutu creaverunt Barcilonem Bononienſem, magni animi & conſilij virum inſtituentes. Hunc tamen brevi poſtea in vincula conjecerunt, ob quod Bononienſes graviter indignantes contra Romanos inſurgunt, & plures eorum capiunt, nonnullos etiam occidunt. Hanc motuum inſolentiam Papa idcirco diſſimulavit, quoniam Romanos nihil facere Manfredo noverat, à quo ſe tribulari graviter dolebat. Interea dum hæc agerentur in Italia anno Volpoldi Abbatis prænotato gravis inter Henricum Argentinenſem, & cives diſſenſio ſuper quibuſdam juribus Epiſcopalibus ſuborta fuit. Cujus rei indignitate Præſul permotus omni Clero ſub privatione omnium beneficiorum civitatem exire mandavit, quibus egreſſis civitatem interdicto ſuppoſuit, omnemque adminiſtrationem cujuſcunque Sacramenti prohibuit.

Urbanus ſit Papa IV.

Manfredus conducit Saracenos.

Romani Papæ adverſantur.

Anno igitur præſcripto memoratus Epiſcopus contractis copijs Argentinam obſidione vallavit, & poſt multas vaſtationes in circuitu factas tandem cives mutuò ſeſe cohortantes civitatem cum armatorum multitudine exeunt, & in exercitum Epiſcopi ſubitò irruunt cum nihil tale præſumpturos exiſtimarent. Stragem cives in Pontificales non modicam facientes de exercitu Epiſcopi ſexaginta viros militaris ordinis & complures inferioris conditionis occiderunt. Inter quos etiam fuit peremptus Hermannus Comes de Gerolzeck frater ipſius Epiſcopi. Porrò ſex & ſeptuaginta viri nobiles capti ad civitatem ducti ſunt, qui ſe magnâ pecuniarum ſummâ interpoſitâ redemerunt, Epiſcopus autem vix fugâ lapſus vitam ſaluavit, exercitu ejus totaliter aut capto ſive occiſo, aut miſerabili fugâ diſſipato. Quandiu poſtea Henricus Epiſcopus ille vixit in humanis, concordia pacis reformari cum civibus non potuit: nec in urbem Clerus redire permittebatur, ſed illo mortuo utrumque factum eſt.

Argentinenſes in bello ſuperaverunt Epiſcopū.

Anno prænotato Urbanus Papa IV. ad inſtantiam Generalis Magiſtri Ordi-

Carmelitis datur Privilegium.

Digitized by Google

Ordinis FF. B. MARIÆ ſemper Virginis de monte Carmeli, eid
& fratribus favorabiliter conceſſit pariter & indulſit, ut ſi qui
deles aliqua eis loca pro DEI honore contulerint, quæ nec fe
nec alienis cenſualia, poſſint in eisde conſenſu ordinarij Pontif
rium conſtruere, & cœmiterium pro ſepultura liberum habere,
tamen juſticiâ & jure parochialium Eccleſiarum ſemper ſalvi
Viterbijs XVI Cal. Junij anno primo.

MCCLXII.

Philippus Comes de Hohenfels devaſtat Provinciâ.

Anno Volpoldi Abbatis XVIII. Philippus de Hohenfe
quem Richardus Rex priore anno ſicut diximus Capitaneum
rium Regni conſtituerat in partibus ciſrhenanis poteſtate ſibi c
berius quàm decebat abutens, bona & curtes Monachorum ſin
ricorum Moguntinenſium in ſua ditione poſita, inconſuetis
cœpit exactionibus & ſervitijs gravare. Propter quod monitus
to de Falchenſtein Moguntinenſium Archiepiſcopo à malè
ſiſtere, cùm nollet monenti præſtare conſenſum, ab eo excо
eſt, qui more talium animum captans induratum contra Pontifi
eleſiam Moguntinam, hoſtem ſe manifeſtum exhibuit, & p
integrum multis plura damna fecit. Eodem anno venit quid

Theodo Præſtigiator mirabilia oſtendit.

Friſius natione ex oppido Gronyngen ad partes Rheni ſuperior
Theodo magus & præſtigiator admirabilis, qui per civitates tra
& oppida, ignaros ſubtilitatum ejus vertit in ſtuporem, in op
Cruzenach Spanheimenſi Comitatui ſubjecto in foro publico c
populo caput ſui famuli ut putabatur, amputavit, quod poſt h
eo ſanum reſtituit, in aëre cum canibus ambulare quaſi ven
altiſſimis clamare, & vociferare deluſis hominum ſenſibus
armatumque hominem integrum devorabat, currus verò fœn
onuſtos aperto deglutivit ore, Gallum trabem maximam, ſive
lapidem magnum poſt ſe leviter trahere faciebat. Alia quo
mortalibus ut plurimum incognita fecit, quibus magnam ſui ac
ſimul & æſtimationem in populo acquiſivit. Verùm quia no
ſcriptis etiam noſtris temporibus quædam ſimilia vidimus, q
turali quâdam ludificatione fiant, plus mirandi ſunt talia
quæ facientes.

S. Richardi Eremita & Presbyter obijt.

Anno etiam prænotato primâ die menſis Novembris
feſtivitate omnium SS. obijt S. Richardus monachus Presbyte
ta, qui vitam ſolitariam pro Chriſti amore in ermitorio ſuo ju
bron in Alſatia multis duxerat annis, vivens in omni ſanctit
tate conſcientiæ, multóſque tam vitæ merito, quàm ſermone
revocans ad ſemitas vitæ ſanctioris, unde & ſpiritum habere
meruit, & miraculis multis coruſcavit.

Eodem quoque anno cùm Manfredus auxilio Saracen
ſequi non ceſſaret Eccleſiam Roman: Urbanus Papa convocati
dinalibus, & alijs Prælatis qui erant in Curiâ expoſuit eis ca
Eccleſiæ, & Manfredi gravem diuturnámque perſecutionem
attentis collatis in eum beneficijs ipſam Eccleſiam ſuo Imperi
& ad nihilum deducere conatus ſit, propterea videri neceſſariu
tandem aliquando de oportuno cogitetur remedio, ne reliqui

Digitized by Google

per tanti sævitiam tyranni penitus exterminentur. Illud proinde menti insidere suæ cunctis aperuit, ut Carolum Andegaviæ & Provinciæ Comitem, qui frater erat Regis Gallorum, in Regem Apuliæ, & Siciliæ investiret ac coronaret, cujus consilio & auxilio Manfredi superbia humiliaretur. Placuit Papæ consilium omnibus, ejusque sententiam magno cuncti favore collaudabant. Misit ergo Papa Simonem quendam S. Rom: Ecclesiæ Cardinalem, qui hujus rei nuncium perferret ad Comitem, illiusque reportaret responsum, qui veniens ad Comitem Pontificis vocationem exposuit, & ut in tantæ necessitatis articulo non deesset Ecclesiæ, instantius rogavit. Quibus auditis Carolus de consilio suorum vocationem de se factam & oblatum nomen Regium gratanter suscipit, & remuneratos donis Legatos multiplicibus ad Pontificem remittit, pollicitus se cum exercitu secuturum. Conradinus autem Regis Conradi quondam filius, cum matre, ut supra diximus, adhuc puer manebat in Suevia, quem ob ætatis teneritudinem Papa Regnis privavit paternis, quod multorum malorum postea fomitem dedit: satis enim manifestum cunctis Papæ institutum fuit, quod Conradino Suevorum Duci, & unico hæredi Regnorum Apuliæ, Siciliæque non satis confidendū putabat, cujus progenitores tanto jam tempore Romanam conturbarunt Ecclesiam. His temporibus etiam claruit apud Suevos admirabilis ille Comes Wirtenbergensis Vdalricus animo & viribus etiam Rom: Imperio formidabilis, qui cum civitatibus & Principibus multis plura fortiter prælia gessit, & semper triumphavit. Uxorem habuit filiam Ducis Poloniæ, de qua filios genuit duos, & filias quatuor, qui quidem Comes Udalricus Duci Conradino, & ejus tutoribus sicut & antea patri, quamvis essent Suevi, satis contrarius fuit, nec aliquando se illis humiliare vel subdere voluit.

Carolus Andegaviæ Comes fit Rex Apuliæ.

MCCLXIII.

Anno Volpoldi Abbatis XIX. Indict: Rom: sextâ, die mensis Januarij VII. Moguntiæ in Cœnobio montis S. Jacobi Ordinis nostri facta est reformatio pacis, & concordiæ inter Archiepiscopum & Prælatos Ecclesiæ Moguntinæ, ac Philippum Comitem de Hohenfels Capitaneum Regni, & sub pœna proscriptionis, & alijs censuris gravissimis, ac terribilibus confirmata, quemadmodum in litteris desuper confectis plenius continetur, quas brevitatis causâ non duximus rescribendas. Quibus ita peractis, & confirmatis Wernherus Archiepiscopus cōmunitatem à vinculo excommunicationis injunctâ pœnitentiâ absolvit

Concordia inter Clerum, & Comitem de Hohenfels.

Eodem anno cives Colonienses post longas contentiones & lites cum Engelberto Archiepiscopo suo habitas, inito tandem pravo consilio die quâdam in ipsa urbe existente Archiepiscopo cum Theodorico fratre suo Comite de Falckenburg, domum, in qua erant, nihil tale metuentes armatâ manu cingunt, & Archiepiscopum conditiones pacis, quales ipsi voluerunt, suscipere compellunt. Verùm pax illa temeritate præsumptâ stare non potuit, sed majoris displicentiæ causa fuit.

Anno prænotato bellum fuit inter Engelbertum præfatum Archiepiscopum Colonienſem, & Comitem de Juliaco, in quo ipse Archiepiscopus auxilio Henrici Trajectensis Episcopi, & Hollandinorum victor extitit, & adversariorum multos prostravit, ipsūmq; Comitem ad pacem compulit. Hoc ipso quoque anno Urbanus Papa IV. Festum Corporis Christi Domini

Festū Corporis Christi institutur.

Digitized by Google

noſtri JESU Chriſti quottannis feriâ v. poſt octavas Pentecoſte
per univerſum orbem Chriſtianum ſolemniter cum octavis cel
inſtituit, & devotos illius pro Chriſti honore cultores, multis in
cumulavit, cujus feſti hiſtoriam ferunt S. Thomam Ordinis FF
nici Magni Alberti diſcipulum eodem Papâ Urbano mandan
fuiſſe. Ambo enim his ipſis claruêre temporibus, & multa p
utilitate Eccleſiæ ſcripſerunt. Albertus etenim, qui propter i
lem ſcientiam omnium ſcripturarum merito cognominatus e
ex Laugingen vico Sueviæ oriundus fuit, qui juvenis Ordinem S
ci memoratum apud Coloniam intravit, & omne deinceps vi
pus ſtudio ſcripturarum diligentiſſimè impendit. Factus poſte
logia Magiſter omnium ſui temporis excellentiſſimus, primùm
ac deinde Pariſijs publicæ ſcholæ Theologorum pluribus ann
præfuit, & diſcipulos in omni varietate ſcripturarum doctiſſ
plures educavit. Factus eſt poſtea Ordinis ſui Prior Provincia
quidem officio multas Chriſto animas benedocendo ſimul & rec
conquiſivit, poſtremò, ſicuti ſupra diximus, promotione Alexa
IV. Ratiſponenſis Eccleſiæ in Bavaria circa Danubium ordina
pus. Verùm cum eſſet jam ætate profectior, & magis ſtudio ſcr
& diſputationibus quæſtionum, quàm diſſipationibus cauſaru
poſt annos paucos Epiſcopatum ſpontaneâ voluntate pro quie
gionis amore deſeruit, reverſuſque in Conventum ſuum ad
uſque ad mortem in omni ſanctitate vitam conſumavit. Scrip
finita opuſcula, è quibus ea quæ manus noſtras hactenus incide
bro noſtro de Scriptoribus Eccleſiaſticis titulotenus dudum deſi
Moritur autem ſub Rudolpho Imperatore anno Chriſtianorum
Indict: Rom: VIII. ætatis verò ſuæ anno LXXXVII. ſepultus in m
Eccleſiæ Conventûs ſui Colonienſis, non ſine miraculis & opi
tiſſimæ ſanctitatis. Sanctus verò Thomas de Aquino ejuſde
celeberrimus Doctor, memorati Alberti auditor atque diſci
Vir in ſcripturis eruditiſſimus, qui meritò Princeps The
venerit cum ſumma reverentia nominandus; ſcripſit & ipſe
finita volumina, quorum majorem numerum in memorato
ſtro conſignavimus. Mortuus eſt ante ſuum Præceptorem ann
norum MCCLXXIV. & per Joannem Papam XXII. catalogo San
ſcribitur. Claruerunt etiam hiſce temporibus in Ordine S. Fra
norum Alexander de Ales, Natione Anglicus, divinarum ſcr
ſolidus Doctor Pariſienſis. Joannes quoque de Rupella Magiſte
logia. Galtherus Epiſcopus Pictavienſis ejuſdem Ordinis M
Theologia. Euſtachius, qui & Bonaventura de balneo natus Re
pus Albanenſis, & S. Eccleſiæ Romanæ Cardinalis Alexandri
diſcipulus. Joannes quoque de Eſcholo poſt Bonaventuran
Generalis. Rupertus de Rhuſia Hayno Anglicus. Joannes Wa
glicus. Wilhelmus Warro ſimiliter Anglicus Præceptor Scot
dus Archiepiſcopus Remenſis in Gallia. Wilhelmus Lamarenſi
alij viri divinarum ſcipturarum profundiſſimi Doctores, & Rel
cultores integerrimi, qui multa & varia ſcripſerunt opuſcula
particularem memoriam in libro Scriptorum fecimus. His

Albertus Magnus claruit.

Albertus fit Epiſcopus Ratiſponenſis.

S. Thomas de Aquino claret.

Plures in Ordine Minorum Doctores clarent.

Digitized by Google

poribus inter Iryngum Episcopum & cives suos Herbipolenses multæ graves, & diuturnæ discordiæ fuerunt, quæ in primo anno promotionis suæ ad Pontificatum incœptæ non sine multorum hominum sanguine & periculo animarum per annos XVI. quibus præfuit, continuatæ sunt. Clerus etenim omnis civium improbitate pulsus ab urbe rerum suarum damna & multa & gravia sensit. Denique Henricus Rex de Lyningen Episcopus Spirensis, cum esset Wilhelmi Cancellarius, ut supra dictum est, non contentus Ecclesiâ, quam habebat, etiam Wirzburgensem ambiebat Pontificatum. Vocatus etenim per cives, & non parum spei consecutus, occultè apud Sedem Apostolicam laborabat per pecuniam & amicos, ut Iryngus in favorem civium & pacis ab Episcopatu semoveretur, & ipse in locum ejus subrogatus, & Spiræ Præsul esset, & Herbipolis, sed non potuit obtinere quod voluit: ideóque confusus retocressit.

Dissensio inter Episc. & cives Herbipol.

MCCLXIV.

Anno Volpoldi Abbatis XX. Indict: Rom: VII. Cœnobium FF. Heremitarum S. Augustini Præsulis in Wormatiâ constructum est, Eberhardo Episcopo consentiente, & cooperante, civibus etiam non parvum eleemosynarum suffragium conferentibus.

Augustinienses intrant Wormatiam.

Eodem anno vicesimâ primâ die mensis Aprilis, obijt Joannes ejus nominis primus, septimus Abbas Monasterij quondam mei Spanheimensis, ante gradus presbyterij in choro sepultus. Huic Petrus major cellerarius in numero Abbatum octavus successit, & præfuit annis XXV. & mensibus quatuor, qui Ecclesiam Parochialem in villa Genzingen cum decimationibus, & cunctis proventibus ejus contulit majori Capitulo Moguntino in perpetuum.

Petrus fit Abbas oct. in Spanheim.

Anno prænotato, stella, quam Cometem Græci nuncupant, per tres menses apparuit, cum ingenti coma surgens ab oriente ad medium usque cœli versus occidentem radios suos profundens, quam Papæ Urbani mortem præsignasse multi volebant. Nam eâ nocte, quâ Pontifex ipse Viterbij obijt, etiam Cometes ipsa stella subito extincta nusquam comparuit.

Eodem itaque anno Urbanus Papa IV. Viterbij mortuus est, & ibidem in principali Ecclesia honorificè sepultus, qui multas animi molestias propter tyrañidem Principum in suo Pontificatu sustinuit. Post cujus mortem vacavit Sedes Apostolica usque in annum sequentem, menses quinq;.

Urbanus Papa obijt.

Eodem quóque anno mortuus est Comes Udalricus de Wirtenberg dictus cum Pollice, Princeps non minus animo ferox, & constans, quàm rebus locuples, & potentiâ formidandus etiam magnis Principibus, qui octies bello triumphavit, semper victor existens, nunquam victus. Conrado Regi & ejus similiter filio Conradino Suevorum Ducibus, ut plurimum contrarius fuit, quem armis, nunquam beneficijs & muneribus sibi aliquando consentaneum quidem fecerunt, subjectum verò nunquam.

Udalricus Comes de Wirtenberg cũ police obijt.

Anno item prænotato factũ est in civitate Spirensi, & in finibus ejus magnum disturbiũ per quosdam homines impios & sceleratos latrones Wolzonem, Hartmañum, & Conradum fratres cum quibusdam alijs impietatis eorum complicibus, qui non solùm in civitate, sed etiam extra in finibus ejus multa latrocinia & mala perpetrabant. Domus námque Clericorum nocturno tempore, aliquando clam, aliquando verò manifestè, sed violenter suffodientes bona illorum sine justitia diripiebant, servos percusserunt,

Seditio in civitate Spirensi.

Digitized by Google

& nec quidem Dominis pepercerunt, ſed plures Clericorum v
runt. Eccleſias etiam & loca illis contermina, quibus conceſſ
tas meritò vendicaſſet libertatem, polluentes violaverunt, &
invenire poterant etiam Deo conſecratum, ut ſunt calices & c
ſacerdotalia, totum deportaverunt per urbem armati quotidie i
Monachos ſimul & Clericos in bonis & corporibus læſerunt:
quóque civium de domibus eorum violenter extraxerunt; fa
ponentes crimen traditionis, quaſi civitatem in manus tradere
exterorum. Incitaverunt enim inferioris conditionis popul
Clerum omnem, átque Senatum; & armatâ manu diſcurrentes
graviſſimam, & periculis plenam ſeditionem ſuſcitarunt. N
ſicut diximus occultè, poſtea verò manifeſtè domos Clericor
vium, qui erant de ſenatu ſubvertebant, rapientes omnia quæcu
niſſent. Nemo in his omnibus audebat contradicere: nemo fu
terat frænare. Poſtremò Henricus ſupradictus Epiſcopus auxili
Comitis de Lyningen contractis copijs civitatem præoccupav
nis truculentos principes fugavit, & omnia illorum bona
conſenſu civium adſcripſit, ſententiam quoque proſcriptionis
ceſin perpetuæ in authores memoratæ ſeditionis, omneſque eo
plices protulit: & eos qui remanſerant ex conſpiratoribus illis
verſos de civitate ſpoliatos omnibus bonis nunquam iterum
ejecit, & hujus proſcriptionis ſententiam per Epiſcopum lat
Prælati & cives inviolatam ſe perpetuo ſervaturos juraverunt.
ſione meliores quoque civium auxilio populi vulgaris mobili
capientes extra urbem cum ignominia turpiter ejecerunt, uſur
Dominium tantæ civitatis, qui nec modicum gregem porcor
nec cuſtodire aliquando fuiſſent idonei. Guido Bonatus hiſc
bus claruit de Forlivio de Provincia Romandiolæ Italiæ, hom
nomia doctiſſimus, & magni nominis ſimul & æſtimationis
ſcripſit ad ejus rationem ſcientiæ pertinentia; è quibus merit
opus illud magnificum decem tractatuum, quod Introductoriu
cia ſtellarum prænotavit, in quo plurima veterum Philoſoph
comportavit. De cæteris lucubrationibus illius nihil ad n
ſtræ lectionis pervenit. Henricus etiam Archiepiſcopus Eb
& Sacræ Roman: Eccleſiæ Cardinalis Hoſtienſis vulgariter
Doctor magnificus, & in utroque Jure omnium ſui temporis
tiſſimus hæc tempora docendo ſimul, & ſcribendo reddidi
ſcripſit enim ſuper v. libros Decretalium inſignem apparatum,
tioni nomen ſuum immortalitati conſecravit. Bernardus qu
byter Compoſtellanus in utroque Jure doctiſſimus circa hæc t
Hiſpania clarus habebatur, qui & ipſe poſteritati multa utilia
quibus ſe non fruſtra hominem in mundo fuiſſe aliquando
ſuccedentium commendavit, ſcripſit imprimis Comentario
Decretum inſigne volumen. Item ſupra Decretalibus, libro
Summarium quoque Decretalium, ſimul & Decretorum dupl
opus Caſus Bernardi longos appellant & breves. Alia inſuper
ſcripſiſſe dicitur, quæ nondum ad notitiam noſtræ lectionis pe
Hunc propter multimodam eruditionis ſuæ plenitudinem I
Papa IV Romanæ Cardinalem Eccleſiæ fecit.

Digitized by Google

Anno Volpóldi Abbatis prænotato, mortuus est Vincentius Bellu-acensis, natione Gallus, Ordinis S. Dominici. Vir in omni varietate scripturarum studiosissimus simul & doctissimus, hystoriographus præcellens & Theologus insignis, qui Rege Gallorum petente, sumptusque largiter ministrante, arduum illud & magnificum opus historialis, nationalis, doctrinalis, & moralis Speculi prænotatum in libris octoginta ex diversis authoribus, non sine maximo labore comportavit; scripsit præterea & de gratia Dei lib. IV. De Laudibus Beatæ semper Virg. MARIÆ intactæ genitricis DEI lib. I. De institutione filiorum. lib. I. De Laudibus S. Joan. Apostoli & Evang. lib. I. Consolatorium ad amicum super mortuo lib. I. Sermones de tempore & de Sanctis per circulum anni lib. II. Epistolarum lib. I. Et alia quam plurima. Claruit his quóque temporibus Humbertus Viennensis Ordinis memorati quintus Prior Generalis, auditor quondam Hugonis Barchionensis, vir doctus, nec minus vitæ merito, quàm eruditione venerabilis, Declamator sermonum egregius, doctrinâ Evangelicus, conscientiâ purus, actione solidus, ingenio promptus, eloquio dulcis, atque ad persuadendum, quæ sancta sunt valde idoneus; hic Hugonem Præceptorem suum in sæculo Doctorem verbo & exemplo traxit ad Ordinem. Scripsit inter cætera ingenij sui opuscula super Regulam S. Augustini, quam Prædicatorum Ordo profitetur lib. I. Summam quoque unam Prædicantium lib. III. De initio sui Ordinis átque profectu, gestisque fratrum libros V. De consuetudinibus & officijs sui Ordinis lib. I. De tribus substantialibus Votis monasticæ Religionis lib. I. Sermones tam de tempore, quàm de sanctis per anni circulum plures. Claruerunt eodem tempore in Ordine Prædicatorum, & alij plures viri doctrinâ & morum integritate præcellentes, qui & multa & varia in diverso genere doctrinæ, maximè tamen in Theologica facultate ad cōmunem Ecclesiæ utilitatem volumina composuerunt, quibus nomina sua posteritati commendarunt.

MCCLXV.

Anno Volpoldi Abbatis XXI. qui & ultimus fuit, posteaquam Sedes Apostolica, mortuo Pontifice Urbano sicut dictum est, mensibus fermè quinque vacasset, convenientes tandē Patres apud Viterbium, Clementem ejus nominis IV. Patriâ Narbonensem, qui Guido Sulcasius antea vocabatur, in Papam concorditer etiam absentem elegerunt, qui ordinatus ex more summus Pontifex præfuit annis tribus, mensibus novem, diebus uno & viginti. Vir in Jure doctissimus, qui primo in Gallia fuit advocatus causarum, deinde mortuâ uxore factus est Episcopus Bodiensis, & postea Narbonensis, exinde Cardinalis, & postremò Rom: Pontifex. Qui mox ut summus Pontifex creatus est incredibili amore & favore in Carolum Andegaviæ Provinciæque Comitem raptus; ejus in Italiam adventum contractis undique copijs accelerare contendit, haud minore odio quàm Urbanus, sed justo in Manfredum succensus. Quis enim vir bonus non adversaretur tyranno DEUM simul & Ecclesiam tanto tempore, tamque crudeliter persequenti? Curavit igitur Pontifex justissimus, ut Carolus memoratus Comes frater S. Ludovici Regis Gallorum, quem Urbanus Papa, ut antehac diximus, Regem contra Manfredum Apuliæ Siciliæque designaverat, Ecclesiæ quantocius adveniret defensor. Vocatus itaque Carolus à Pontifice per litteras & nuntios solemnes præmissis copijs per

Clemens fit Papa IV.

Digitized by Google

Alpes & citeriorem Galliam, ipſe cum triginta longis navibu
ſolvens, per varias hoſtium inſidias ſubſecutus, ad Oſtia Tybe
& incolumis pervenit, quem S. P. Q. R. ſummo cum honor
Quod ubi Pontifici tum apud Viterbium agenti fuiſſet nunciatu
dam è Cardinalibus Romam miſit, qui illum in Eccleſia S. Joann
nenſis ſolemni pompâ in Regem Hieruſalem, Siciliæ, Apuliæ
narunt. Hâc itaque conditione gubernacula Regnorum mem
Carolus Romæ coronatur Rex Hieruſalem. Carolus de Pontificis largitione ſuſcepit in beneficium feudale
fredum tyrannum expugnaret, deinde ut quottannis feudi no
draginta millia nummûm aureorum Rom: Eccleſiæ perſolver
etiam compulſus, quôd Rom: Imperium etiamſi à Principibus
illi ſponte offerretur, illud tamen non ſuſciperet. Quibus ritè per
lus exercitum contra Manfredum ducturus, iter per Flamineam
omnes milites Guelficæ factionis ex pede ſequuntur, maximè F
rum extorres. Manfredus autem cum ſuis Beneventum profec
in planis patentibuſq; locis exſpectare conſtituit. Carolus ergo
oppidum S. Germani obſidione circumdans tandem violenter
vit. Quo capto cum Tuſcorum virtus apparuiſſet, plures finit
terrore perculſæ à Manfredo defecerunt, ſe ultro in poteſtat
tradentes. Manfredus tamen contractis undique copijs in Sam
illuc Rex Carolus dimicandi cupidus deſcenderat) occurre
Carolus quidem cum Tuſcis & Gallis, Manfredus autem cum
& Siculis ad prælium ſeſe cruentum uterque animo ferociſſi
Bellum inter Manfredum & Carolũ atrox. verat. Primus igitur pugnam aggreſſus aciem duxit Manfredu
luſtratam Florentinorum & Tuſcorum militiam, converſu
Noſtra, inquit, *ſalus in manibus noſtris hodie DEO donante eſt.*
tones, quoniam illa, quam cernitis acies Gallorum, niſi victrix h
poteſt. Deinde ſignum prælio tubâ dare juſſit. Concurſum
diuque ancipiti Marte pugnatum, Germanis pro Manfredo
pro Carolo æque fortiter pugnantibus Reges etiam ipſi comin
tes plurima ſubiere diſcrimina fortunæ. Tandem poſt longum
Carolus fortunæ, militumque & numero & virtute fortior
Manfredus in bello perimitur. Germanis victor extitit, & Manfredus extra ordinem inca
nans interfectus occubuit, cum quo & alij plures ceciderũ
etiam Calabriæ Jordanus, cum multis Nobilibus, & igno
Carolus Regnum Siciliæ obtinuit. ptus eſt, qui ſimul omnes in Provinciam miſſi à Carolo car
lore vitam in miſeria brevi conſummarunt. Carolus ita
riâ potitus Beneventum movit ultro dedentibus urbem civi
ingreſſus Ducem copiarum cum quingentis equitibus &
peditibus in Hætruriam miſit, qui extorres partes Guelforu
in civitates reduceret, Gibellinis, hoc eſt Imperialibus cunct
pulſis. Inde progrediens novus Rex Carolus totam Apuliam
nullo reſiſtente ſibi ſubjecit, & utriuſque Regni faſtigia conſecu
ſe Jeruſalem & Siciliæ vocari ſolum voluit & præcepit Verum
fredus Apuliam & Siciliam Germanis & Saracenis multis reple
Carolus quemadmodum optabat delere omnino non potuit,
reſiſtentibus ut offenſis impediretur à cupiditate regnandi. G
dulſit cum ſuis redire in patriam, aut ſi mallent, ibidem rema

Digitized by Google

cenis verò ſuis legibus in Regno vivere conceſſit. Confirmatus itaque in Regno Carolus Viterbium ad Papam Clementem cum exercitu retroceſſit, cum eo conſultationem habiturus, quatenus iter præcluderetur Conradino Duci Suevorum, qui erat verus & legitimus hæres Regnorum Hieruſalem, Siciliæ ſimul, & Apuliæ. Audierat enim, quòd Italiæ moliretur introitum, idcirco vias illi præcludere omnes ſimul cogitabat. Manfredo igitur mortuo Gibellini Duce carentes, quoniam multi erant per totam Italiam, Conradinum qui tum Sueviam, ut Dux adoleſcens inhabitabat, ad repetendum Regnum paternum in Italiam per ſolemnes nuncios revocabant, promittentes ſe illi fideliter in omnibus & ubique ſemper affuturos corpore & rebus. Quod ubi Clemens Papa reſciſſet, Carolum Regem per totam Hætruriam Vicarium Imperij conſtituit, mandans & præcipiens univerſis Chriſti fidelibus ſub excomunicationis maledicto ne Conradino ut Regi Siciliæ ſcriberent, nec illi contra Carolum, quem Urbanus ſuus prædeceſſor Regem Siciliæ nuper inſtituiſſet, conſilium, auxilium, ſeu favorem præſtarent, Romani quoque Electoribus Imperij (ambitionem & confidentiam Conradini dejicere cupiens) ne vocem illi in electione Rom: Imperatoris darent, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ per epiſtolam interdixit. Quibus auditis Conradinus epiſtolam lamentationibus plenam ſcripſit ad omnes Principes, Eccleſiæque Prælatos, in qua illatas ſibi injurias affatim querulando enumerat, inter alia ita vociferans. Innocentius Papa nobis innocenti plurimum nocuit, non conſiderans quod pater noſter condito teſtamento nos in manus S. Matris Eccleſiæ nutriendum præfato Innocentio tanquam tutelatori commendaverit, ipſe autem ſub prætextu tutelæ totum Regnum noſtrum occupavit, nomen & gentem noſtram extipare, Dominia noſtra, & paterna hæreditatis bona, terraſque in ſuos nepotes & neceſſarios diſtribuere conabatur, denique idem Pontifex, quando Mandfredus Regnum ipſum, falsò mortem veſtram mentitus, recuperare ſatagebat motus perfidiâ patienter ſuſtinuit & occupanti aliena minimè contradixit. *Secundò* Innocentij ſucceſſor Alexander cum ad nos Legatum pacis miſiſſet, nos per alias literas ſuas ad ſuſcipiendum Regnum invitavit. *Tertiò* Urbanus IV. Pontifex factus, nobis quomodo inurbanus extiterit liquidè claret: nam nobis neglectis pactum cum Manfredo ſtatuit, eique & ſucceſſoribus ſuis hæredibus Regnum ſtabilire in perpetuum cogitavit. Verùm re infectâ idem Pontifex in excidium noſtri Carolum advenam Andegaviæ ac Provinciæ Comitem in Regnum noſtrum vocans inveſtivit, Ejus etiam ſucceſſor Clemens inclementer contra nos agens, prædictum Carolum Antiregem in Regnum Siciliæ erexit. Nec his quidem contentus, niſi & proceſſus contra nos fulminaſſet, haudquaquam ſatis foreexiſtimans, quòd contra fàſque neſàſque, contra Deum, contra Juſtitiam Regnum nobis abſtulerit, niſi Regni etiam titulum tollat. Inſuper ſæpe dictum Carolum per univerſam Italiam Imperij Vicarium ſtatuit, quo commodius vires noſtras comprimere, nomenque noſtrum & gentem penitus extinguere poſſet. Nos tamen & nominis & Regni aviti atque paterni memores, pro patria contra Carolum, & ſuæ partis factioſos pugnam agere, ac propulſare injurias quàm juſtiſſimè inſtituimus.

Clemens Papa adverſus Conradinum fulminat.

Conradini querelæ.

Anno Volpoloi Abbatis prænotato, hoc eſt ultimo, FF. B. Mariæ

ſem-

ſemper Virg. de monte Carmeli ex favore & conſenſu Iryngi Ep
cum in civitate Herbipolenſi pro conſtruendo ſibi Monaſteri
ſibi acceperunt. Verùm priuſquam Eccleſiam & manſiones pr
neceſſarias conſtruxiſſent, judicantes primum locum non ſa
nientem ſuis Inſtitutis, eum pro quodam alio commutarunt,
propter quaſdam rationiabiles cauſas mox animis fratrum c
ſcere. Unde & ipſum vendentes tertium pro pecunia ſua in
ut videtur, conſtructum eſt Ordinis ipſorum Monaſterium
coëmerunt. Eodem anno facta compoſitio pacis & conco
Epiſcopum Herbipolenſem Iryngum de Rheinſtein cum ſuis
cives memoratæ urbis, & quia cives Monaſteria, & domus C
omnibus frumentis & bonis ſpoliaverunt, multa eis reſtituere
reformare, & ſatisfacere pro damnis coacti ſunt, & ſic tandem
municationis ſententia per Epiſcopum fuerunt abſoluti. Epi
pro damnis multipliciter illatis, in ducentis & duobus millib
marcis condemnati fuerunt. Quibus ſolutis denuò in ejus ob
perpetuam juraverunt. Anno prædicto Volpoldus Abbas hujus
Hirſaugienſis quintus atque viceſimus, anno regiminis ſui vice
pleto, ſimul & menſibus quatuor cum diebus tribus atque vigi
diuturno conſumptus, & ſenio, octavo die menſis Junij diem cla
mum, bonâ confeſſione ſimul & Sacramentis ſalutaribus ritè pr
Vir modeſtæ converſationis, & multùm circa ſtatum rei famili
tus; licèt Monaſterium in utróque ſtatu viribus priſtinis haud
ter deſtitutum poſt ſe reliquerit, cujus non ipſe ſed negligenti
cauſa fuit.

Volpoldus hujus Monaſterij Abbas XXV. moritur.

Hic ego Joannes Trithemius Abbas Monaſterij S. Jacobi Apoſtoli
ſis, quondam verò Spanheimenſis Ordinis D. P. Benedicti ſemel parum
& pedem fidere ſtatui, primámque hujus operis partem cum viceſimo
ſaugienſis Monaſterij Abbate claudere, & quæ poſt ipſum ſcribenda re
ad te Joannes fautor, amice, qui hodie Monachis ducatum præbes i
pòſt alio volumine, id eſt ſecundâ hiſtoriarum parte, quemadmodu
donaverit, inchoando continuare, & continuando ſimiliter inchoare
videbatur conveniens, omnia uno volumine debere comprehendi, ne h
tingeret detruncare.

Joannes Trithemii Compilator hujus Chronici.

Me ſola Hirſaugia gaudet.

Finis primæ partis Chronicorum Inſtitutionis Monaſterij
níſque, & geſtorum Abbatum Hirſaugienſium, manu meâ qu
lavi Joannes Trithemius Abbas S. Jacobi Herbipolenſis, d
menſis Januarij anno Chriſtianorum Milleſimo qui
genteſimo undecimo.

National-Bibliothek Wien

Digitized by Google

INDEX
RERUM NOTABILIUM,
QVÆ IN PRIMA VOLVMINIS
PARTE CONTINENTUR.

Aaron Abbas S. Martini Coloniæ sanctissimus. fol. 196
Abbates ex Hirsaugia aliorsum postulati. 267
Abbatiæ Hirsaugiensis fundatio. 1
Abbatiæ quæ sint Imperiales, & quæ Regales. 358
Abbatiæ vel institutæ, vel reformatæ per Hirsaugiam. 294
Abbo Abbas Floriacensis Martyr. 112
Abbo ex Mon. Ep. Altisiodorensis Doctor. 25
Adelbero Monachus Hirsaugiensis Doctor & scripta ejus. 56
Fit Abbas S. Ferrucij in Blidenstatt. 63
Adelbero de Rheinfelden ex Monacho S. Galli Episcopus Wormatiensis. 209. moritur 231
Adelbertus Abbas Gemblacensis & scripta ejus. 121.
Adelbertus Archiepiscopus Moguntinus captivus. 361
Adelbertus Comes Babenbergensis dolo Hattonis capitur. 54
Et capite truncatur. 54
Adelbertus Comes de Calwa, Leonem IX. hospitem habet. 187
A Leone IX. Hirsaugiã reparare jubetur. 188
Adelbertus Episcopus Pragensis Ungaros & Polonos convertit. 115
S. Adelbertus ex Monacho Corbeiæ Russorum Apostolus. 102
Adelbertus ex Monacho Hirsaugiensi Abbas Clingensis. 128
Adelbertus Monachus S. Matthiæ Doctor. 98
Scripta ejus. 121
S. Adelbertus Monachus Mediolacensis. 116
Adelbertus ex Monacho S. Maximini Archiepiscopus Magdeburgi. 122
Adelbertus Monachus S. Vincentij, & scripta ejus. 100
Adelbertus Prior Hirsaugiensis vir sanctus. 288
Adelboldus ex Monacho Lobiensi Episcopus Trajecti, & scripta ejus. 150
Adelboldus Episcopus Wintoniensis ex Abbate Abendoniensi. 119
S. Adelgerus ex Monacho Corbeiensi Archiepiscopus Bremensis. 42
Adelhardus Mon. S. Galli Scholasticus. 68
Adelhardus Monachus Hirsaugiens. cæcus. 65
Adelhardus Monachus Epternacensis Historiographus. 135
Adelheidis Regina Italiæ à Berengario capitur. 85
Nubit Ottoni Imperatori. 86
Adelheidis filia Ottonis II. Abbatissa in Quedlenburg. 115
Adelmannus Monachus Stabulensis. 116
Adelredus Abbas Cistertiensis Doctor & scripta ejus. 502
Adolphus Archiepiscopus Colonensis Philippo Imperatori fœderatur. 507
Deponitur ab Archiepiscopatu. 510
Ab Excommunicatione absolvitur. 517
Adrianus III. Vindex liberæ electionis Pontificiæ. 37
Adrianus IV. ex Monacho Episcopus Albanensis & postea Papa. 417
Adulteræ mulieris mira custodia. 397
Advocati Monasteriorum lex & officium. 242
Notabilis monitio pro ijsdem. 418
Adzo, qui & Henricus Abbas Luxovienſis scriptor. 59
S. Ægidij Monasterium fundatur in Brunschwig. 354
Affliginiense Monasterium fundatur. 218
S. Affræ Monasterium fundatur Augustæ. 117
S. Affræ Monasterium fundatur Herbipol. 424
Agnes Friderici Imperatoris uxor à Mediolanensibus illusa. 447
Agnes Henrici IV. Imp. Mater fit Monialis. 217
Aimoinus Monachus Floriacensis Doctor & scripta ejus. 112
Albericus Ezelini frater, Gibellinorum Princeps. 603
Occiditur. 605

Digitized by Google

Alberto Magno affingitur fabulosa historia. 592
Mirabile convivium. 593
Monasterium obtinet à Wilhelmo Imp. 594
Fit Episcopus Ratisbonensis. 603. 610
Brevis vitæ ejus series. 610
Albertus Patriarcha Jerosolymitanus Carmelitis scribit Regulam. 488
Adelbertus Adrewaldus Monachus Floriacensis Doctor. 50
Alexander PP. III. pacem init cum Friderico I. Imperatore. 470
Alexander PP. IV. creatur. 594
Manfredum excommunicat. 595
Fugit Manfredum. 595
Ezelinum tyrannum persequitur. 600
Duorum electorum Trevirensium electionem cassat. 603
Privilegijs donat Ord. Eremitarum S. Augustini. 606
Moritur. 606
Alfonsus Rex Castellæ eligitur Rom. Imp. 597
Electionem de se factam contemnit. 597
Algerus Monachus Corbeiensis Doctor, & scripta ejus. 125
Almannus Monachus Altvillarensis Doctor, & scripta ejus. 35
Alpharabius Arabs astronomus doctissimus. 127
Altfridus Episc. Hildesheimensis sanctus. 20
Amalricus ex Monacho Weissenburgensi Episcopus Spirensis. 42
S. Amandus fundator plurium cœnobiorũ. 16
Ambrosius, qui & Ansbertus Monachus Lobiensis Doctor. 50
S. Ambrosius visione terret Conradum Imp. Mediolano inhiantem. 171
S. Amichadus Scotus Monachus Fuldensis inclusus. 180
Andernach oppidum incenditur à Philippo Imperatore. 497
S. Andreæ Monasterium Herbipolense reformatur. 123
Propter corpus S. Burkhardi mutat nomen. 123
Angelomus Mon. Luxovensis Doctor. 15
Anglia Romanæ Ecclesiæ fit tributaria. 20
Angliæ Regis pœnitentia ob cædem S. Thomæ Cant. 465
S. Anno Archiep. Colonensis sanctè obijt. 238
S. Anno ex Monacho S. Maximini Abbas Bergensis. 47
Ansbaldus Abbas Prumiensis, Doctor. 28. 37
S. Anscarius Corbeiam Saxoniæ construxit. 11
Anschatillus Dux Normannorum post baptisma occiditur. 40
Ansegisus Abbas Fontanellensis Doctor. 15
Ansegisus Archiepisc. Senonensis Doctor. 15
S. Anselmus ex Abbate Bectensi A
Cantuariæ.
Scripta ejus.
Inter Anselmum & Wilhelmum
amicitia.
Epistola ejus ad Wilhelmum.
Consilium ejus de publicè
rijs, &c.
Anselmus Lucensis Episcopus Do
pta ejus.
S. Antonius de Padua moritur Pata
Scripta ejus.
Aquarum inundatio circa Rhenum
Argentina obsidetur à Philippo In
Argentinenses Episc. suum prælio v
Argentinensis Episcopus pacem in
mite de Pfirth.
Aribo Archiep. Moguntinus & scri
Arigandus Abbas S. Petri Senone
Arno Episcopus Herbipolensis oc
Arnoldus Abbas Bonæ Vallis in
scripta ejus.
Arnoldus Archiepiscopus Mo
civibus occiditur.
Arnoldus Archiepiscopus Trevir
lum Throni evertit.
Arnoldus Bavariæ Dux Henrico
vincitur.
Persequitur Ecclesiam.
Secundo prælio vincitur.
Arnoldus ex Monacho Hirsaugie
cus S. Burkhardi.
Arnoldus Monachus Corbeie
Monasteriorum Abbas.
Arnolphus Dux eligitur Imperat
Zwentonboldũ Moraviæ Duc
Ejus uxor filiique.
Italiam intrat.
Coronatur à Formoso Pontific
Veneno intoxicatur à Guidon
Arnulfus Archiepiscopus Bituri
tate clarus.
Arthaldus Remorum Archiep. ex
Ejus controversia contra Hu
petitorem.
Augurum vanitas ostenditur.
Augustiniani Eremitæ privilegij
Alexandro IV.
Wormatiam intrant.
Aurea Ordinis S. Benedicti sæc
S. Aurelij Armeni corpus tra
saugiam.
Cæcum illuminat.
Tyrannum corrigit.
Ejusdem vita & obitus.
Ejus corpus metu Normanor
Ejus corpus iterum reperitur.

Digitized by Google

Auſtria Imperio ſubijcitur. 567
Depopulatur. 605
Ayradus ex Monacho Epiſc. Noviomenſis. 61

B

BAdenſis Marchio Hermannus ſit ſubulcus Cluniaci. 254
Bajanus Rex Bulgarorum Magus Famoſus. 112. 120
Baldewinus Comes Flandriæ jubet interfici S. Fulconem. 52
Baldewinus ſit Imperator Græcorum. 499
Baldewinus ſit Rex in Jeruſalem. 324
Ballenſtattenſe Cœnobium fundatur. 378
Bambergenſis Epiſcopatus erigitur. 151
Bruno frater S. Henrici deſtruere conatur. 165
Exemptione donatur. 192
Debitum ejus Eccleſiæ erga Sedem Apoſtolicam. 192
Epiſcopus cum Virdunenſi capitur. 247
Bambergenſe Cœnobium Montis Monachorum fundatur. 151
Bardo ex Abbate Fuldenſi Archiepiſcopus Moguntinus. 168. 191
Baſilea ab Ungaris deſtruitur. 60
Baſileenſis Epiſcopatus inſtauratur à S. Henrico Imperatore. 151
Bavariæ Ducatus Auſtriæ Marchioni donatur. 408
Dividitur inter Ottonis Bavari filios. 596
Beckius Joannes Hiſtoriographus Trajectenſis. 592
Begavienſe Monaſterium fundatur in Saxonia. 247
Bellum inter Carolum Galliæ & Pipinum Aquitaniæ Reges. 19
Inter Ludovicum & Carolum Calvum. 32
Inter Reginherum, & Wernherum Comites Montenſes. 118
Inter Carolum Ducem, & Hugonem Galliæ Regem. 130
Inter Baldericum Leodienſem Epiſcopũ, & Lampertum Comitem Lovanienſem. 154
Inter S. Henricum Imperatorem & Theodoricum Epiſcopus Metenſem. 153
Inter Gottfridum Lotharingiæ, & Lampertum Lovaniæ Comitem. 155
Inter Miſichonem & Ottonem Poloniæ Duces. 166
Inter Henricum IV. & Rudolphum de Rheinfelden. 250
Inter Archiepiſcopum Moguntinum & Comitem Palatinum. 428
Inter Duces Bavariæ & Suevjæ. 453
Inter Ottonem & Philippum electos Imperatores. 495
Inter Henricum Comitem & Danos. 535
Inter Epiſcopum Argentinenſem & Comitem de Pfirt. 539
Inter Archiepiſcopum Moguntinum, & Landgrafium Thuringiæ. 547
Inter Guelfos & Gibellinos. 603. 605
Inter Bohemos & Ungaros. 605
Inter Argentinenſem Epiſcop. & Cives. 607
Inter Engelbertum Archiepiſcopum Colonienſem & Comitem Juliacenſem. 609
Inter Carolum Andegavenſem & Manfredum. 614
S. Benedicti Ordinem quæ olim commendârint. 14. 16
Benedictini Ordinis aurea ſæcula. 72
Benedictus PP. VIII. Paſcha celebrat in Bamberg. 160
Mortuus nigro Caballo vectus apparet. 162
S. Benigni Monaſterium fundatur Taurini. 131
S. Benno ex Monacho Corbeienſi primus Abbas Goſeckenſis. 199
A Monachis falsò accuſatus ſit Eremita. 199
Fit Epiſcopus Miſnenſis. 199
Alapam Marchioni Miſnenſi poſt mortem rependit. 199
Ejus Maledictio in Henrico IV. Imperatore impleta. 349
Benzo Epiſcopus Albenſis Henrici IV. Imperatoris fautor. 215
Berengarius tyrannus Italiæ occiditur. 67
Berengarius ſe Ottoni Imperatori ſubijcit. 86
Capitur. 96
Bergenſe Monaſterium fundatur. 77
Berna oppidum conſtruitur à Bertoldo Zeringio. 481
Bernardus Mon. Corbeienſis & opera ejus. 191
Bernardus ex Monacho Weiſſenburgenſi Epiſcopus Spirenſis. 43
Bernardus Thuringus erroneus propheta. 103
S. Bernardus Abbas Claravallenſis & ſcripta ejus. 354
Mittitur à Papâ Legatus in Germaniam. 411
Conſtantiæ & alibi per Germaniam miracula patrat. 414
Viſitat S. Hildegardem Virginem. 415
Canonizatur. 452
Bernardus Presbyter Compoſtellanus & ſcripta ejus. 614
Berno Abbas Augienſis, & ſcripta ejus. 160
Berno Abbas & fundator Gigniacenſis. 47
Bernolfus ex Monacho Hirſaugienſi Abbas Blidenſtattenſis. 109
Bernardus ex Monacho Hirſaugienſi Epiſcopus Herbipolenſis. 134. 139
Berwardus ex Monacho Epiſcopus Hildesheimenſis. 136
Berwardus Monachus Fuldenſis Doctor. 31

Bertoldus Dux Bavariæ Imperio fidelis. 79
Bertoldus Dux Carinthiæ Sueviæ Ducatum ambit. 200
Spe fruſtratus Imperio rebellat. 201
Bertoldus Zeringius ob promiſſam ſed non datam Sueviam rebellis. 486
Eligitur Rex Romanorum. 494
Cedit Philippo Sueviæ Duci. 494
Bertolfus ex Monacho Mediolacenſi Archiepiſcopus Trevirenſis. 30. 35
Bertrammus Monachus S. Dionyſij Doctor. 18
Betto ex Monacho S. Columbæ Epiſcopus Altiſiodorenſis. 58
Bibelis Monaſterium Virginum fundatur. 393
Bingen civitas deſtruitur à Nortmannis. 43
Blidenſtattenſe Cœnobium reformatur. 294
Bobienſis Epiſcopatus Ordinis S. Benedicti fundatur. 151
Monachi ſunt Electores Epiſcopi. 151
Bohemia convertitur ad fidem. 70
Imperio ſubijcitur. 180
Antea Ducatus ſublimatur in Regnum. 429
Borathus ex Monacho Corbeienſi Primus Epiſcopus Schleſuicenſis. 94
Branto ex Abbate Fuldenſi Epiſcopus Halberſtattenſis. 143. 163
Breiſach caſtellum Alſatiæ obſidetur. 78
Breitenaugienſe Monaſteriū fundatur. 367. 373
Brixia Urbs deſtruitur. 570
Brixinenſis Conventus contra Gregorium VII. 252
Mendacia contra eum depoſita. 252
Brumia deſtruitur à Nortmannis. 46
Bruno Abbas Hirſfeldenſis. 5
Bruno Auguſtenſis Epiſcopus. 152
Odit fratrem ſuum S. Henricum Imp. 152
Bambergenſem Epiſcopatum ſupprimere conatur. 165
Bruno Archiepiſcopus Colonienſis contra Adolphum eligitur. 510
In prælio capitur. 511
Ad Coloniam revertitur. 515
Bruno ex Archiepiſcopo Colonienſi Monachus Altenbergenſis. 485
Bruno inſtitutor Ordinis Carthuſienſis. 281
S. Bruno Ottonis Imp. frater, Archiepiſcopus Colonienſis. 97
Nortmannos convertit ad fidem. 101
Lotharingiam gubernat. 101
Moritur. 110
Bruno Epiſcopus Verdenſis ex Monacho Corbeienſi. 126
Fit Papa Gregorius V. 138
Bruno Epiſc. Herbipolenſis Doctor. 169. 183
Bruno Mon. S. Viti in Gladbach, Doctor. 128
Bruno ex Monacho Epiſcopus Ruthenorum Martyr. 158
Bruno ex Monacho & Epiſcopo
IX. Papa.
Germaniam perluſtrat.
Venit in Hirſaugiam.
Corpus S. Aurelij quæri jubet.
Comitem Adalbertū de Calwa
Mandat Comiti reparare Mona
Synodo Moguntinæ præſidet.
Natalem Domini Wormatiæ c
In lite cedit Archiepiſcopo Mo
Devaſtat Apuliam.
Berengarium damnat.
Scripta ejus & miracula.
Eccleſiam Bambergæ exempta
Moritur.
Brunteshauſen Cœnobium Virg
datur.
Bruwilerenſe Monaſterium fund
lino Palatino.
Buggo Epiſcopus Halberſtatti oc
Bulgarorum Rex cum regno co
fidem.
Monachus factus filium
quitur.
Burdinus Antipapa ab Henrico V
creatur.
Burgundia Imperio acquiritur.
Burgundiones ducente Wernhe
nenſi Epiſcopo à Suevis vincu
Burkhardus Comes de Rotenbu
rium Cambergenſe fundat.
Burkhardus Dux Suevorum
perio.
Occiditur.
Burkhardus ex Abbate Hirſfelden
Herbipolenſis.
Moritur.
Burkhardus ex Monacho S. Joan
burgenſis Epiſcopus Miſnenſis.
In Italia occiditur.
S. Burkhardus ex Monacho Lobi
pus Wormatienſis.
Decreti compilator.
Burkhardus ex Monacho Hirſaug
Erpfordienſis.
Burkhardus ex Monacho Hirſaug
S. Jacobi Moguntiæ.
S. Burkhardi Monaſterium reform
ſcopo Herbipolenſi.
Burſfeldenſe Monaſterium funda

C

Cœnobia tria eodem anno con
denſe, S. Galli, & Schutter
Cæſarius Monachus Heiſterba
ptor.
Calwenſis Comes fundat Hirſaugi

Digitized by Google

Calwenſis Comes alius expellit Hirſaugienſes. 146. 147
Cambergenſe Monaſterium fundatur. 251. 287
Campanus Italus aſtronomus peritiſſimus. 169
Canum portatio ignominioſa Germanis. 429
Capitulum Provinciale Benedictinum reformatur. 601
Carmelitarum ordo Europæ infertur. 540
Herbipolim intrant. 616
Carolus Andegavenſis fit Rex Apuliæ. 609
In Italiam tendit. 613
Romæ coronatur Rex Hieruſalem. 614
Manfredum prælio vincit. 614
Regnum Siciliæ obtinet. 614
Carolus Craſſus abdicat Imperium. 38
Ad incitas redigitur. 38
Carolus Magnus Imperator Linguam Germanicam in regulas redigere cupit. 29
Carolus puer fit Rex Galliæ. 44
Præſtigijs Haganonis dementatur. 45
In carcere obit. 61
Carthuſienſis Ordinis initium. 281
Cathari Hæretici peſſimi. 450
Eorum errores. 450
Ab Egberto Schönaugienſi Abbate confutantur. 451
Igne cremantur. 451
S. Catharinæ Spanheimenſe Monialium Cœnobium fundatur. 530
Catenæ S. Petri Romæ miraculum. 111
Theodoricus Metenſis Epiſcopus partem obtinet. 111
Cendeboldus Spurius Arnulphi Imp. crudelis in Archiepiſcopum Colonienſem. 40
Chorizantium toto anno Tragœdia. 157
Chriſtianus Archiepiſcopus Moguntinus, & opera ejus. 459
Chriſtianus ex Monacho Altiſiodorenſis Epiſcopus. 31
Chriſtianus ex Monacho Corbeienſi Abbas S. Pantaleonis. 104
Opera ejus. 104
Chriſtianus Monachus Corbeienſis Doctor. 18
Chriſtophorus invaſor Papatus. 55
Cingnis Primus Rex Tartarorum. 503
Ciſtertienſis Ordinis initium. 312
S. Clarus Monachus Selgenſtattenſis 30. annis incluſus. 181
Clauſtra veterum Monachorum tenebroſa. 4
Clemens IV. Papa Caroli Andegavenſis fautor. 613
Carolum Regem Apuliæ Siciliæ & Jeruſalem creat. 614
Adverſus Conradinum fulminat. 615
S. Clementia Monialis Horrei Trevirenſis. 467
Clericorum præſentia Epiſcopo honeſta. 31
Cluniacenſis Monaſterij fundatio. 47
Colonienſes ſemper contentioſi cum Archiepiſcopo ſuo. 606. 609
Commemoratio omnium Animarum inſtituitur. 146
Concilium Lateranenſe ſub Iñocentio III. 523
Moguntinum Provinciale. 20
Ingelnheimenſe Generale. 89
Acta ejuſdem Concilij. 90
Colonienſe Provinciale. 109
Rhemenſe in Gallia. 135
Selgenſtattenſe Provinciale. 164
Moguntinum ſub Leone IX. 190
Triburienſe. 48
Trecenſe. 33
Virdunenſe. 88
Moſonienſe. 88
Lugdunenſe. 93
Romanum contra Joannem XII. PP. 104
Moguntinũ pro reformatione Eccleſiæ. 108
Moguntinum pro Pontifice vero. 393
Concordia fit Regni & Eccleſiæ. 376. 411
Conradus Dux Lotharingiæ occiditur. 53
Conradus Dux fit Romanorum Imperator. 57
Principes ei adhærentes. 58
Henricum Saxoniæ olim hoſtem ſibi ſucceſſorem deſignat. 61
Conradus Dux Lotharingiæ. 82
Fugit ad Ungaros. 97
Conradus II. fit Rom. Imperator. 164
Romæ coronatur. 165
Bambergenſem Epiſcopatum ſupprimere nititur. 165
Contra Polonos movet. 166
Ungariam devaſtat. 168
Limburgenſe Monaſterium fundat. 170
Burgundiam occupat. 171
A S. Ambroſio abſterretur ab obſidione Mediolani. 171
Moritur. 174
Conradus Dux Sueviæ fit Rex Romanorũ. 289
Henrico IV. Patri rebellat. 306
Regnat in Italia. 306
Moritur. 324
Conradus III. Dux Sueviæ fit Romanorum Imperator. 404
Henricum Ducem Bavariæ rebellem ſentit. 404
Vincitur ab Henrico. 406
Welfonẽ Ducẽ Bavariæ prælio vincit. 408
Winſpergenſibus civibus ignoſcit. 409
Nuptias filio ſuo celebrat. 410
Concordiam init cum Papa. 411
A Lucio III. imploratur ad coercendos Romanos. 413
Legatos Conſtantinopolim mittit. 413
Hieruſalem pergit cum exercitu. 417
Henricum filium Rom. Regem facit. 419

Digitized by Google

Quare coronam Imperij non ſuſceperit. 424.
Tradit Regalia Friderico. 425
Moritur. 425
Conradus filius Friderici Imperatoris ſit Rex Romanorum IV. 568. 577
Prælio vincitur ab Henrico Landtgrafio Haſſiæ. 582
Patri ſuccedit in Imperio. 587
Neapolim capit. 587
Capuam & Aquinum occupat. 588
Henricum Bavarum ſibi ſociat. 588
Ratisbonenſem Eccleſiam cum S. Emmerammo ſpoliat. 588
Inſidijs ſubtrahitur. 589
Conradinum filium Hæredem inſtituit. 589
In Excommunicatione moritur. 589
Conradus de Marpurg Hæreticorum inquiſitor. 523
Varia de ipſo opinio. 525. 547
Comitem de Seyna ſuper hæreſi accuſat. 557
A Comite perimitur. 558
Conradus Comes Palatinus vitam mutat. 486
Neuenburgenſe Monaſterium Monialium fundat. 486
Conradus Epiſcopus Herbipol. occiditur. 504.
Interfectores ab Innocentio PP. puniuntur. 504.
Conradus Dux Sueviæ Lothario Imperatori rebellis. 385
Ad gratiam redit. 390
Conradus Epiſcopus Trajecti ob expiſcatum conſilium occiditur. 314
Conradus Monachus Bruwilarenſis & ſcripta ejus. 303
Conradus, aliàs Peregrinus Monachus Hirſaugiæ, & ſcripta ejus. 393
Conradinus filius Conradi Imperatoris tutelæ Innocentij PP. committitur. 589
Ejus Mater Manfredum deludit. 591
A Gibellinis in Italiam vocatur. 604
A Papa regnis ſuis privatur. 695. 615
Conradini querelæ. 615
Conſecratio Eccleſiæ Hirſaugienſis. 5
Conſpiratio contra Archiepiſcopum Moguntinum. 440
Conſtantia Imperatrix publicè parit quinquagenaria. 484
Moritur. 496
Conſtantienſis conſtitutio editur à Friderico I. Imperatore. 473
Juramentum pacis ejuſdem. 474
Conſtantini Magni lancea Clavis Dominicis intexta Norinbergæ ſervatur. 70
Conſtantino apparens dæmon in ſpecie pauperis proditionem nuntiat. 83
Conſtantinopolis capitur à Latinis. 499
Conſtantinus expulſo Patre Græcis imperat. 83
Convivium mirabile Alberti Magni. 593
Corbeia nova à S. Anſchario conſt
Coronandi Regis Romanorum mo
Corporis Chriſti feſtum ab Urban tuitur.
Corporis Dominici miraculum Co
Craffto ex Comite Spanheimenſi Hirſaugienſis.
Crema Urbs Lombardiæ à Fride ratore capitur.
Creſcentius tyrannus ab Ottone plectitur.
Creſcentij uxor Ottonem III. inte
Cruces apparent in veſtibus homi
Crux miranda in cœlo apparet.
Crux lignea miraculosè non comb
Crux aurea Moguntina librarum.
Crux prædicatur contra Saraceno
Principes multi eâdem ſignati.
Contra Ruthenos Gentiles.
Contra Fridericum II. Imperato
Contra Stadingenſes Eccleſiæ
Contra Tartaros.
Crüzenach deſtruitur per Nortm
Dominos ſuos ſæpius mutat.
S. Cunegundis uxor S. Henrici Im
Moritur.
Canonizatur.
Cuno Dux Bavariæ rebellis
Imperatori.
S. Cuno Trevirorum Archiepiſc.
Cunzigo ex Monacho Hirſaugi Lauriſſenſis.
Curienſis Epiſcopus de vita peric pter Sacerdotes concubinarios.

D

Dœmon conſilia Imperatorum prodit.
Dœmonis Moguntiam vexanti ſtoria.
Dœmonis ob litem excitatam trip
Damiata capitur à Chriſtianis.
Reſtituitur Saladino.
Danckmarus rebellis Ottoni frat
Dania ſubeſt Romano Imperio.
Ab Ottone I. ad fidem compell
David Ordinis Minorum Doctor ejus.
David Parochus in Roxheim à occiditur.
David Scotus hiſtoriographus A cobi Herbipolenſis.
Decretalium libri quibus Author cati.
Defunctorum exercitus per trien matiæ apparet.

Digitized by Google

A Ruperto Mon. Limburgenſi adjuratur. 313
Wormatia à ſpectris liberatur. 314
Deusdedit Abbas Caſſinenſis Doctor. 18
Didacus ex Monacho Corbeienſi Epiſcopus Pragenſis. 167
S. Diemo ex Monacho Hirſaugienſi Archiepiſcopus Salisburgenſis. 262. 266
Fit Martyr. 263. 325
S. Diemo Mon. Hirſaugienſis propheta. 407
Diepoldus Epiſc. Wormatiæ deponitur. 507
Diethardus ex Abbate Hirſfeldenſi Epiſcopus Hildesheimenſis. 69
Diethardus Monachus Hirſaugienſis Scholaſticus. 64. 76
Diethelmus Monachus S. Matthiæ Doctor, & ſcripta ejus. 71. 98
Diethmarus ex Monacho S. Galli Abbas Hirſaugienſis. 67
Diluvio aquarum centum millia hominum ſubmerſa. 529
Dionyſius Archiepiſcopus Mediolanenſis. 8
Ab Arianis pellitur. 8
Ejus obitus. 9
Ejus corpus S. Ambroſio transmittitur. 9
Dionyſij Areopagitæ opera in latinum translata. 18
Reliquiæ ejus ubi reperiantur. 192
S. Diſibodi Monaſterium reſtauratur. 345
Ejus corpus de terra levatur. 405
Ejus Patria & Vita. 405
Monaſterium traditur Ciſtertienſibus. 601
Spoliatum ab Hattone II. Archiepiſcopo Moguntino. 602
Diſſenſio inter Carolum Galliæ Regem, & Henricum Saxoniæ Ducem. 48
Inter Papam Leonem IX. & Archiepiſcopum Moguntinum. 193
Inter Electores Trevirenſem & Colonienſem propter coronationem Regis. 73
Inter Archiepiſcopum Moguntinum & Abbatem Fuldenſem ob præcedentiam. 195
Inter Archiepiſcopum Moguntinum, & Bambergenſem. 416
Inter duos Electos Colonienſes. 434
Inter Adrianum PP. & Fridericum I. Imperatorem. 434
Inter duos Electos Moguntinos. 497
Inter Innocentium PP. & Ottonem Imp. 517
Inter duos Electos Moguntinos. 523
Inter Honorium PP. & Fridericum II. Imperatorem. 529
Inter Epiſcopum & cives Wormatienſes. 537
Inter Archiepiſcopum Moguntinum & Landtgrafium Thuringiæ. 546
Inter Fridericum II. Imperatorem & Ottonem Saxoniæ Ducem. 563
Inter duos Electos Trevirenſes. 576
Inter ſeptem Electores pro eligendo Imperatore. 597
Inter Epiſcopum Wormatienſem & Comitem de Liningen. 591
Inter Guelfos & Gibellinos. 603
Inter Archiepiſcopum Moguntinum & Philippum de Hochenfels. 608
Inter Epiſcopum & Cives Herbipol. 611. 586
Diviſio Imperij Occidentalis. 13. 17. 25
S. Dominicus moritur & canonizatur. 530
Dracholphus ex Monacho novæ Civitatis Epiſcopus Herbipolenſis. 57
Drutwinus ex Monacho Hirſaugienſi I. Abbas in Breitenaw. 368. 394
Dudechinus Presbyter Trevirenſis ſcriptor expeditionis in terram ſanctam. 412
Duellum pueruli cum delatore Imperatricis. 166. 172
S. Dunſtanus ex Abbate Glaſconienſi Archiepiſcopus Cantuarienſis. 119

E

EBerbacenſe Monaſterium fundatur. 398
S. Eberhardus ex Decano Argentinenſi Monachus Einſidlenſis. 99
Eberhardus Monachus S. Matthiæ, Doctor, & opera ejus. 56
Eberhardus Palatinus ambit Imperium. 76
Vox ejus ad uxorem. 76
Occiditur. 79
Eberwinus Abbas Dolegienſis, Doctor, & ſcripta ejus. 161
Ebracenſis Cœnobij fundatio. 406
Eckhardus ex Monacho Hirſaugienſi I. Abbas Uraugienſis. 366
Ejuſdem opuſcula. 367
Edelſtanus Rex Angliæ pijſſimus. 70
S. Edmundus Rex Anglorum occiditur. 31
Egbertus Abbas Schönaugienſis Doctor, & ſcripta ejus. 450
Hæreticum convincit. 451. 459
Egil Abbas Prumienſis clariſſimus. 25. 28
Egil ex Mon. Archiepiſcopus Senonenſis. 28
Egwardus ex Monacho Hirſaugienſi Epiſcopus Schleſuicenſis. 109
Einhardus Monachus Selgenſtattenſis doctiſſimus. 12
Einſidlenſis Monaſterij initium. 99
Einſidlenſium Monachorum laudabilis diſciplina. 214
Electio Papæ in Cleri poteſtate relinquenda. 37
Eligendi Epiſcopi jus Canonicis Herbipolenſibus datur. 103
Elfredus fit Rex Angliæ ſanctiſſimus. 51
S. Eliſabetha Landtgrafia moritur. 545
Canonizatur. 565

S. Eliſabetha

S. Elisabetha Schönaugiensis revelationibus illustris. 455
Revelantur ei nomina 11000. Virginum. 450
Ejusdem opuscula quæ scripsit. 455
S. Elphegus ex Monacho Balneorum Archiepiscopus Cautuarienſis & Martyr. 158
S. Emmerammi Monasterium ab Henrico Duce Bavariæ spoliatur. 588
S. Engelbertus Archiepiscopus Colonienſis 38. vulneribus confoditur. 535
Homicidâ rotato cessat miracula operari. 536
Engelbertus Admontenſis Doctor & scripta ejus. 130
Engelbertus Monachus S. Matthiæ Trevirenſis Doctor, & scripta ejus. 130
Epitaphium Ruthardi Doctoris Monachi Hirsaugienſis. 29
Theodorici Monachi S. Matthiæ Trevirenſis. 154
Friderici II. Imperatoris. 587
Episcopi ex Hirsaugia postulati. 268
Equus 100. annorum adhuc vegetus. 61
Erhardus Monachus Corbeiæ, Doctor & scripta ejus. 174
Erhardus Monachus S. Michaelis in Luneburg Doctor & scripta ejus. 125
Ericus seu Entius Friderici II. Imperatoris filius infestat Italiam. 581
A Bononienſibus captus occiditur. 584
Ericus Monachus Altisiodorenſis Doctor. 31
Eringus Episcopus Herbipolenſis civibus invisus. 586
Erlafridus Comes de Calwa fundator Hirsaugienſis. 1
Fit Monachus. 19. 21
Fundatoris filius Ermenfridus. 1
S. Ermenoldus ex Monacho Hirsaugienſi Abbas Lauriſſenſis. 357. 359
Postea primus Abbas Pruveningenſis. 359
Excommunicatum Henricum V. Imperatorem contemnit. 360
Fores Ecclesiæ clausas intrat. 360
Ernestus Dux Sueviæ insidiosè occiditur. 160
Erpfordienſis synodus contra incontinentiam Sacerdotum. 73
Esslingenſis Ecclesia traditur Ecclesiæ Spirenſi. 514
Eugenius ex Abbate S. Anastasij PP. III. 413
Crucem prædicari jubet. 413
S. Hildegardi Virgini scribit. 421
Eutrandus diaconus Ticinenſis Historiographus. 46
Excommunicatio Lotharij Imperatoris ob repudiatam Waldradam. 29
Expeditio Christianorum in terram sanctã. 309
Ezelinus Comes Palatinus rebellis Imperatori Henrico. 156
Sex filias habuit Abbatissas.
Ezelini tyranni Veronenſis crud
duanos.
Legatum Raveñatenſem præli
Captus perimitur.

F

FAmis exemplum miserabile.
Faucellinus Hæreticus A
occiditur à Presbytero.
Ferri candentis judicium in Co
nenſi.
Filij Patrem de Imperio Græcorũ
Pœna talionis ijsdem illata.
Fiscanenſe Monasterium fundat
Flodoardus Presbyter Rhemenſi
Florbertus Monachus S. Matth
opera ejus.
Florentius Hollandiæ Comes m
ulciscitur.
Florentini Episcopi vana prædi
christo.
Formosus PP. malè tractatur post
Franckenthalenſe Cœnobium ma
Cœnobium minus fundatur.
S. Franciscus Ordinem Minorum
Moritur.
Ordinis Doctores clarissimi.
Franco Abbas Haffliginienſis Do
ejus.
Francorum Ducatus auffertur
Episcopo.
Redditur Herbipolenſi Episco
Freculphus Episcopus Lexovienſ
Friburgum in minori Burgunc
tur.
Fridericus Archiepiscopus Mogu
Ottonis Imperatoris hostis occ
Monachorum osor.
Ecclesiam S. Petri Moguntiæ fu
Episcopos ab Ottone subdolè
Capitur à Civibus Moguntinis
Fuldam captivus ducitur.
Moritur.
Fridericus Austriæ Dux ab Impe
scribitur.
Proscriptionis causæ.
Fridericus Comes de Isenburg S. E
Colonienſem Archiepiscopum
Rotæ supplicio vivus plectitur.
Fridericus Episcopus Trajecten
experitur Herodiadem.
Fridericus ex Monacho Einsidl
Hirsaugiæ datur.
Fridericus I. Dux Sueviæ eligitu
rum Imperator.
In Italiam proficiscitur.

Digitized by Google

Romæ coronam Imperij ſuſcipit. 428
Principes Romanos punit. 429
Uxorem ſuam repudiat. 429
Ducem Bohemiæ in Regem elevat. 429
Ducem Poloniæ debellat. 430
Contra Papam Hadrianum exardeſcit. 434
Lombardiam vaſtat. 439
Victorem Papam ſuſcipit. 441
Excommunicatur. 444
Imperatricem Mediolani illuſam vindicat. 447
Regi Daniæ coronam imponit. 448
Moguntiam vaſtat. 449
Conventum Principum celebrat. 459
Infeliciter bellat in Lombardia. 461
Henricum filium in Regem Romanorum coronari facit. 464
Rurſus infeliciter bellat in Italia. 466
Pacem componit cum Papa. 470
Conſtitutionem de Pace Conſtantiæ promulgat. 474
In Syriam proficiſcitur. 479
Submerſus moritur. 480
Fridericus II. eligitur Imp. Romanorum. 520
Ottonem Imperatorem Briſaco pellit. 520
Hagenoam occupat. 521
Aquisgrani coronatur. 521
Ejus tres uxores ſucceſſivè. 521
Fœdus contrahit cum Rege Galliæ. 522
Moſellanos & Ducē Brabantiæ ſubigit. 523
Cruce ſignatur contra Saracenos. 524
A Colonienſib. ut Imperator ſuſcipitur. 524
Coronam Imperij Romæ ſuſcipit. 529
Saracenos ſubigit in Apulia. 530
Filium Henricum duodennem in Regem coronari curat. 532
Jolam ſecundam ducit uxorem. 533
Anathematizatur. 538
In terram ſanctam proficiſcitur. 538
Cum Saracenis paciſcitur. 539
Reverſus è Syria Apuliam & Calabriam repetit. 540
Cancellarium ſuum excæcat. 541
Eccleſias auro & argento ſpoliat. 541
Pacem init cum Papa. 542
A Saladino miri operis tentorium dono accipit. 548
Lauriſſenſem Principatum Moguntinæ Eccleſiæ unit. 549
Siciliam vaſtat. 557
Henricum filium rebellem experitur. 561
Filium captivum ducit. 562
Ottoni Saxonum Duci reconciliatur. 563
Ottonem rurſus rebellem ſubigit. 564
Tertiam uxorem ducit. 565
Lombardiam & Auſtriam occupat. 566. 568
Filium Ducis Venetorū ſuſpendi jubet. 570
Excommunicatur à Papa. 570
Bello Venetis illato victor evadit. 570
Italiam vaſtat. 572
Romam obſidet. 572
Papam Româ fugere compellit. 577
Ab Imperio deponitur. 580
Parmam obſidet. 581
Filius ejus à Bononienſibus occiditur. 584
Moritur. 586
Epitaphium ejus. 587
Friſones Hollandiam devaſtant. 596
Wilhelmum Imperatorem interficiunt. 597
Fulbertus Carnotenſis Epiſcopus Doctor. 159
Fulco Rhemorum Archiepiſcopus à Balduino Comite interficitur. 45. 52
Fulda Florens famâ litterarum. 11
Habet eodem tempore 170. Monachos. 5
Religione & diſciplinâ famoſum. 4
Mittit fratres in Hirſaugiam. 5
Ab Ungaris crematur. 58
Ob diſſolutionem ab Imperatore Henrico ſancto ſpoliatur. 159
Fundatio Monaſterij Hirſaugienſis. 3
Fundatores Hirſaugiæ qui fuerint. 178
Fürſtenfeldenſis Cœnobij fundatio in Bavaria. 583

G

Galdericus ex Monacho Epiſcopus Antiſiodorenſis. 64
Gallorum regnum malè diſpoſitum Rege capto. 66
Gandersheim Monaſterium Monialium fundatur. 24
Ganfredus Monachus Altiſiodorenſis & ſcripta ejus. 458
S. Gaudentius ex Monacho Fuldenſi Epiſcopus Pragenſis. 147
Gebhardus ex Abbate Elwangenſi Epiſcopus Auguſtanus. 138
Gebhardus ex Abbate Hirſaugienſi Epiſcopus Spirenſis. 266. 334
Gebhardus ex Epiſcopo Eichſtattenſi Papa Victor II. 195
S. Gebhardus ex Monacho Hirſaugienſi Epiſcopus Conſtantienſis. 266
Gelaſius II. ex Monacho Caſſinenſi Papa. 365
Genua à Saracenis ſpoliatur. 72
Obtinet à Conrado III. Imperatore jus monetam cudendi. 413
S. Georgij Monaſterium in Nigra ſylva fundatur. 265
Gerardus Archiepiſcopus Moguntinus à Duce Brunſchwicenſi capitur. 598
A Richardo Anglo liberatur. 598
Richardum imperatorem eligit. 598
S. Gerardus ex Monacho S. Gregorij Romæ Epiſcopus Moriſenus Martyr. 161

Digitized by Google

Gerbertus è Monacho Floriacenſi PP. Sylveſter II. 136. 141. 145
Gerlacus Abbas Tuitienſis XI. millium Virginum corpora invenit. 450
Gerlandus ex Monacho S. Germani Altiſiodorenſis Epiſcopus Senonenſis. 94.
Germanorum veterum mos in ſcribendis geſtis Veterum Heroum. 399
Gigniacenſe Monaſterium fundatur à Bernone Comite. 47
Gilbertus Abbas Ciſtertienſis Doctor & ſcripta ejus. 488
Gilbertus Porretanus Epiſcopus Pictavienſis & ſcripta ejus. 436
Giſila Imperatrix Conradi II. uxor. 165
Giſila Henrici Imp. III. filia Monialis. 184
Giſilbertus Lotharingiæ Dux Regi Ottoni rebellis. 76
Fugiens in Rheno perit. 79
Girberga uxor ejus caſtro ſuo excludit fratrem. 81
Nubit Ludovico Regi Gallorum. 81
Gladbach Monaſterium fundatur. 115
Golſcherus Monachus S. Matthiæ Treviris Scholaſticus. 154.
Opuſcula ejus. 155
Goſeggenſe Monaſterium fundatur in Thuringia. 198
Gotfridus Bullionius Dux Chriſtianorum in terram ſanctam. 310
Fit Rex in Jeruſalem. 323
Moritur. 324.
Gotfridus ex Monacho Weiſſenburgenſi Epiſcopus Spirenſis. 101
Gotfridus ex Palatino Comite Monachus Hirſaugienſis. 418
Poſt mortem apparet Buggoni Epiſcopo Wormatienſi. 418
Gotfridus Abbas S. Jacobi ob necem Archiepiſcopi Moguntini proſcribitur. 449
Gotfridi Viterbienſis fabula circa fundationē Monaſterij Hirſaugienſis refutatur. 175. 488
S. Gothardus ex Abbate Altahenſi & Hirsfeldenſi Epiſcopus Hildesheimenſis. 163
Sub ejus nomine Cœnobium fundatur. 163
Gozaugienſe Monaſterium fundatur. 348
Graffſchafftenſe Monaſterium fundatur. 210
Grandimontenſis ordinis initium. 248
Gratianus Claſſenſis Auctor Decretorum. 399
S. Gregorius Anglorum Regis filius Eremita in Einſidlen. 99
S. Gregorius filius Nicephori Imp. Conſtantinop. fundator Monaſterij in Porticeto. 117
Gregorius V. ex Mon. Corbeienſi Papa. 138
Imperij dignitatem Germanis in perpetuum aſtruit. 138
Gregorius VII. ſit Papa. 187. 233
Concilium celebrat contra Sim
concubinarios.
Ejus depoſitio tentatur à c
Wormatienſi.
Henricum IV. ab excommuni
ſolvit.
Prædicit falſum Regem moritu
Moritur.
Gronaugienſe Monaſterium fund
Guelforum & Gibellinorum orig
Eorundem contentio.
Guelfi Florentiâ ejiciuntur.
Guido Abbas Pompoſienſis Raven
Guido Aretinus Monachus Crucis
Muſicus peritiſſimus.
Guido Bonatus Forolivienſis Aſt
ſcripta ejus.
Guido Carthuſiæ Prior quintus
ejus.
Guillelmus inſtitutor Ordinis C
rum.
Gundelfingenſe Monaſterium fu
Gundhildis uxor Henrici III. Imp
chiâ pueruli contra gigantem
crimine purgat.
Fit Monialis.
Guntherus Monachus Elvonenſis
& ſcripta ejus.
Guntherus Poëta Ligurinus & ſcrip
Gutta filia Ottonis II. vi è Cœnob
& Bohemiæ Ducis uxor facta.
S. Gutta Virgo S. Eliſabeth pediſſ
obit.
Gwimundus ex Monacho Crucis
Archiepiſcopus Averſanus Doc
Gymnaſia olim Monachorum Mo
Quæ Monaſteria.

H

HAdemarus Abbas Fuldenſis
charus.
Exoſus Archiepiſcopo Mogunt
S. Hademarus II. Abbas Cluniacen
Hagano Aulicus Caroli Regis Ga
cijs Regem dementat.
Hagenaw à Friderico II. Imp. occu
Haimo ex Monacho Hirsfeldenſi
Halberſtattenſis.
Haimo Prior Hirſaugienſis, & ſcrip
Hamburgenſes Epiſcopi olim Bre
Hartmondus Monachus S. Galli,
opera ejus.
Haſungen Monaſterium fundatu
Hatto Abbas Fuldenſis per Ludo
peratorem deponitur.
Hatto Archiepiſcopus Moguntin
nacho Fuldenſi.

Digitized by Google

Pellitur ab Episcopatu. 49
Hattonis Archiepiscopi Moguntini perfidia in Comitem Adalbertum Babenbergensem. 54
Hatto II. ex Abbate Fuldensi Archiepiscopus Moguntinus. 110
Fertur à muribus devoratus. 116
Hedericus Monachus Weissenburgensis Doctor & scripta ejus. 110
Hegenense Cœnobium fundatur. 401
S. Helenæ corpus Rhemos transfertur. 21
Helfridus Monachus Hirsaugiensis Doctor & opera ejus. 33
Helmandus Monachus Frigidi montis Doctor & opera ejus. 488
Helpericus Monachus S. Galli Doctor & opera ejus. 80
Henricus Comes Flandriæ Comitatum suum Friderico Imperatori donat. 464
S. Henricus Abbas in Breitenaw Doctor & scripta ejus. 394
Henricus Archiepiscopus Ebrodunensis Cardinalis Ostiensis Doctor. 612
Scripta ejus. 612
Henricus Episcopus Spirensis ambit Episcopatum Herbipolensem. 611
Vincit rebelles Spirenses.
Henrici Leonis Ducis Saxoniæ fabulosa historia. 399
Imperatorem Fridericum deserit. 461
Bavariæ Ducatu privatur. 462
Ejus miranda vitæ historia. 463
Henricus Superbus Dux Bavariæ rebellis Conrado III. Imperatori. 404
Ducatu Saxoniæ privatur. 404
Conradum prælio vincit. 406
Henricus I. Dux Saxoniæ fit Imperator Romanorum. 61
Ungi renuit, & quare. 61
Ejus uxor & liberi. 63
Daniam subjugat. 49
Misnensem Episcopatum fundat. 65
Latrones facit milites. 65
Comparat sibi lanceã Christi cum clavis. 70
Henricus frater Ottonis Imperatoris profugus ad gratiam revertitur. 81, 85
Ducatum Bavariæ recipit à Fratre. 81. 85
S. Henricus II. Rex Romanorum eligitur. 147
Cum Cunegunde conjuge sua castissimè vivit. 147
Omnia sibi subjugat. 148
Romæ coronatur Rom. Imperator. 154
Saracenos & Græcos in Apulia debellat. 163
Conradum Salicum hostem successorem sibi destinat. 164
Moritur. 164
Post mortem apparet Brunoni fratri suo Episcopo Augustano, eumque corripit. 165
Canonizatur. 418
Corpus ejus de terra levatur. 500
Henricorum numerus dubius & contentiosus. 179
Henricus III. fit Rex Romanorũ. 166. 179. 184
Gunthilde repudiatâ Agnetem Pictaviensem ducit. 181
Bohemiam Imperio subijcit. 180
Histrionum & joculatorum osor. 181
Ungariam subjugat. 182
Romanos electione Pontificiâ excludit. 184
Galliam vastat.
Italiam visitat. 186
Moritur piè à *Victore II. Papa provisus.* 196
Henricus IV. fit Romanorum *Imperator.* 197
Contemnit Principes. 198
Episcopatus & Abbatias pretio vendit. 216
Ottonem Bavariæ Ducatu privat. 231
Saxones rebelles experitur. 230
Et Episcopos Germaniæ. 232
Gregorium VII. Papam persequitur. 233. 234
Devastat Saxoniam. 235
Hirsaugiam exemptione donat. 237
Instituit Wormatiæ Concilium contra Gregorium VII. 239
Excommunicatur à Gregorio VII. 245
Romam profectus absolvitur à Papa. 246
Rursus Papam persequitur. 247
A Principibus deponitur. 248
Prælium contra Rudolphum de Rheinfelden. 249
Devastat Sueviam. 250. 251
Romam capit. 252
Synodum Moguntiæ habet contra Gregorium VII. 256
A Wezilone Archiepiscopo Moguntino defenditur. 263
Herbipolim recuperat. 264
Secundas contrahit nuptias. 281
Italiam intrat. 289
Persequitur Hirsaugienses. 290
Conradum filium rebellem sentit. 304
Uxorem Praxedem custodiæ mandat. 306
Denuo excommunicatur. 306
Henricum filium habet rebellem. 307. 326
Imperium abdicat. 331. 338
Moritur. 338
Spiræ corpus ejus sepelitur. 341
Henricus V. Imperator filius Henrici IV. 351
Conventum Principum celebrat Ratisbonæ. 338
Italiam ingreditur. 349
Rex concedit Papæ investituras, & Papa Regi Ecclesiarum regalia. 349
Concessio Papæ ab Episcopis cassatur. 350
Papa datur custodiæ. 350

Digitized by Google

Rurſus obtinet privilegium inveſtiturarum. 350
Privilegium hoc iterum revocat Papa. 351
Privilegium Spirenſibus concedit aureis litteris ſcriptum. 351
Sifridum Comitem Palatinum ad gratiam recipit. 352
Saxoniæ Principes rebelles patitur. 353
Coloniam obſidet. 361
Cum Saxonibus bellat, ſed vincitur. 361
A Civibus Moguntinis obſidetur. 362
Ducatum Francorum aufert Epiſcopo Herbipolenſi. 363
Doloſè pacem petit à Papa. 365
Antipapam Gregorium VIII. creat. 366
Moguntiam obſidet. 373
Pacem firmat cum Principibus & Epiſc. 374
Concordia fit inter Regnũ & Eccleſiam. 376
Scriptum Cæſaris ad Papam, & Papæ ad Cæſarem. 376
Wormatiam ſubigit. 383
Obit, & Spiræ ſepelitur. 385
Henricum V. ſe quidam mentitur. 409
Henriciana Hæreſis damnatur à Synodo Romana. 326
Henricus VI. uxorem ducit Conſtantiam. 475
In cloacam cadit. 475
Fit Imperator Romanorum. 480
Principes rebelles domat. 483
Italiam ingreditur. 484
Siciliam ſibi ſubjicit. 484. 485
Philippũ fratrem Ducem Sueviæ creat. 486
Moritur. 492
Henricus filius Friderici II. Imperatoris. 532
In Regem Romanorum eligitur. 532
Conventum Principum in Franckfort celebrat. 534
Uxorem ducit. 536
Uxor ejus coronatur. 537
Contra Patrem ſuum conſpirat. 560
Prælio vincitur à Marchione Badenſi. 561
Deſeritur ab omnibus ſuis conjuratis. 562
A Patre capitur. 562
In carcere moritur. 574
Henricus Haſſiæ Landtgrafius Rex Romanorum eligitur. 581
Franckofurtum occupat. 582
Prælium committit cum Conrado, & vincit. 582
Aquisgrani coronatur. 582
Ulmam obſidet. 582
Moritur. 584
Herbipolis obſidetur à Suevis. 281
Herbipolenſes ſemper Duci ſuo rebelles. 586
Herbipolenſe ſchiſma inter Adelberonem & Meginhardum. 281
Inter Gebhardum & Ruggerum. 374
Herbordus Mon. Hirſaugienſis Sch
Herdericus Mon. Hirſaugienſis D
Heribaldus ex Monacho S. Germ
piſcopus Altiſiodorenſis.
Opuſcula ejus.
S. Heribertus Colonienſis Archiep.
Heribertus Mon. Hirſaugienſis Sch
Herigerus Abbas Lobienſis Doct
ejus.
Heriolus Rex Daniæ per Corbe
vertitur.
Baptiſmum ſuſcipit.
Hermannus Dux Suevorum.
Lutolfum generum ſibi deligit.
Moritur.
Hermannus Contractus Monach
Doctor.
A Beata Virgine ſibi apparent
petit.
Ejus opera.
Salve Regina, & Alma redemp
poſuit.
Piè moritur.
Hermannus de Riberg Imp. Will
rem capit, & ſpoliat.
Hermannus Dux Lotharingiæ e
manorum Rex.
Nomen Regis rurſus abdicat.
Hermannus Haſſiæ Landtgrafi
Imperio.
Philippo Imperatori ſe ſubmitt
Hermannus Marchio Badenſis A
cupat.
Hervæus Archiepiſcopus Rheme
lum Regem Galliæ captivum li
Hatho Abbas Fuldenſis ruinas
ſtaurat.
Hetti ex Mon. Archiepiſcopus Tre
Hetwidus vexat Monaſteriũ Hirſa
Per S. Aurelium corripitur.
Hiedmannus ex Monacho S. Dion
piſcopus Senonenſis.
Opera ejus.
Hildeberti Epiſcopi Cenomanenſi
Hildebertus Monachus & Abbas F
Fit Archiepiſcopus Moguntinu
Diethmaro Abbati Hirſaug. fam
Moritur.
Hildebrandus ex Monacho Cluni
dinalis.
Deponit Epiſcopos Simoniacos.
Fit Papa Gregorius VII.
S. Hildegardis Virgo ſanctiſſima.
Colloquium ejus cum S. Bernar
Opuſcula ab eadem ſcripta.
Scripta ejus Eugenio PP. præſent
Eugenius PP. reſcribit eidem.

Digitized by Google

Scripta ejus mystica. 422
Qui scripserint ad eandem. 422
Quæ Abbatissæ eidem scripserint. 423
Hirsaugiam invisit. 443
Ad Abbatem & Conventum Hirsaugiensem scribit. 445
Piè in Domino moritur. 471
Hildegundis Virgo Monialis mirabilis moritur. 476
Hildeslevense Cœnobium fundatur. 101
Hildoinus Abbas S. Dionysij & vitæ ejusdem sancti scriptor. 14
Hildovinus ex Abbate Lobiensi Episcopus Leodiensis. 62
Per Papam deponitur. 62
Fit Episcopus Veronensis. 62
Fit Archiepiscopus Mediolanensis. 62
Hildulphus Monachus Fuldensis doctissimus. 12. 22. 26
Hirsaugiensis Cœnobij fundatio. 1
Ejusdem Cœnobij consummatio. 3
Dedicatio. 5
Dotatio. 6
Advocatiæ libertas. 7
Hirsaugia Virorum doctorum nutrix. 48
Hirsaugienses Monachi peste consumuntur. 131
Hirsaugiensis fundatio fabulosa explodiatur. 175
Hirsaugiens. Monasterij Abbas I. Lutbertus. 10
Ejus scripta. 11. 23
Abbas II. Gerungus eligitur. 24
Moritur. 36
Abbas III. Regenbodo, eligitur. 36
Sponte resignat. 41
Abbas IV. Harderadus eligitur. 42
Moritur. 60
Abbas V. Rudolphus Comes ab Helffenstein eligitur. 60
Sub eo tepescit regularis disciplina. 60
Moritur. 67
Abbas VI. Diehmarus è Monasterio S. Galli postulatus. 67
Ejus encomion. 86
S. Hildeberto Archiepiscopo Moguntino summè familiaris. 69
Obijt reformato Monasterio. 95
Abbas VII. Sigerus promovetur. 96
Moritur. 124
Abbas VIII. Lupoldus eligitur. 124
Moritur. 129
Abbas IX. Hartfridus eligitur. 129
Moritur. 132
Abbas X. Conradus, & Eberhardus ambo in dissensione electi. 132
Eberhardus spoliat Monasterium. 134
Eberhardus moritur. 136
Conradus ad Cœnobium redit. 136
Conradus moritur. 145
Hirsaugiensis Abbatia vacat, & desolatur. 145
Hirsaugiæ restaurandæ præludia. 205
Hirsaugia rursus inhabitatur. 212
Abbas XI. S. Fridericus ex Einsidlen postulatus. 213
Incurrit odium Monachorum. 217
Injustè deponitur. 218
Obit miraculis clarus. 219. 228
Abbas XII. S. Wilhelmus ex Priore S. Emmerammi. 220
Ordinari Friderico vivente recusat. 221
Varijs virtutibus decoratus. 222
Misericors erga pauperes. 224
Monasteria plusquam centũ reformavit. 225
Monasteria octo nova construxit. 225
Constitutiones fratribus conversis scripsit. 228
Regales litteras exemptionis obtinet ab Henrico IV. Imperatore. 239
Exemptio confirmatur à Gregorio VII. Papa 243
Hirsaugiam majorem ædificat. 254
Familiaris S. Anselmo. 288
Priorem Adelbertum virum sanctum constituit. 288
Reliquias dono accipit à S. Hugone Cluniacensi. 292
Mortis suæ præscius. 292
Ejus exhortatio ultima. 293
Sanctè moritur. 293
Monasteria vel nova instituta, vel reformata ab ipso. 294
Monasteria confraternitatem habentia cum Monasterio Hirsaugiensi. 296
Abbas XIII. Gebhardus Comes ab Urach. 298
Prius Canonicus Argentinensis. 299
Mirabilis ejus conversio. 299
Brachium ei à S. Wilhelmo bis curatur. 300
Ad Urbanum II. PP. mittitur. 301
Fit Abbas Hirsaugiensis. 301
Ejus encomium. 302
Monachos de Veteri Monasterio in Novum transfert. 303
Abs Urbano II. obtinet cõfirmationem privilegiorum Monasterij. 316. 318
A S. Wilhelmo per visionem corripitur. 328
Fit Episcopus Spirensis. 334
Abbatiam resignare invitus consensit. 334
Moritur. 335. 348
Abbas XIV. Bruno Comes de Wirtenberg fit Abbas. 336
Moritur pijssimè. 369
Cæcus ad sepulchrũ ejus illuminatur. 370
Abbas XV. Volmarus eligitur. 371
Hirsaugia sub eo donationibus ditata. 373

Cæſarem implorat contra ſpoliatores. 402
Moritur. 430
Abbas XVI. Hartwigus eligitur. 430
S. Hildegardi Virgini familiaris. 431
Moritur. 436
Abbas XVII. Manegoldus promovetur. 436
Magna inter eum & Conventum diſcordia. 444
Scribit S. Hildegardi Virgini. 445
Reſponſum obtinet ab eadem. 445
Pacem init cum Conventu. 446
Moritur. 455
Abbas XVIII. Rupertus eligitur. 455
Bona Monaſterij auget. 457
Cum Eccleſia Romana ſentit. 466
Reſignat Abbatiam. 467
Fit Præpoſitus in Roth. 467
Abbas XIX. Conradus II. eligitur. 467
Ejus vita. 468
Moritur. 477
Abbas XX. Henricus eligitur. 477
Tepidus in Regimine. 479
Diſſentit cum Conventu. 482
Abbatiam reſignat. 487
Abbas XXI. Marcquardus Comes de Sonnenberg. 489
Gravatur ab Adelberto Advocato ſuo. 490
Cauſam obtinet Romæ contra Adelbertum. 490
Moritur. 508
Monachi è Monaſterio pelluntur. 508
Abbas XXII. Lutfridus eligitur. 509
Privilegia Monaſterij renovari curat. 524
Moritur. 525
Abbas XXIII. Eberhardus eligitur. 526
Præpoſituram Rothenſe propugnat. 527
Moritur. 545
Abbas XXIV. Erneſtus eligitur. 545
Moritur. 577
Abbas XXV. Volpoldus. 578
Moritur. 616
Hucbaldus Monachus Elvonenſis Doctor. 33
Opera ejus. 33
Hudeckin ſpiritus in Saxonia plura facit miranda. 395
Hugbertus ex Duce Monachus & Abbas S. Richarij. 26
Hugo Blancus Schiſmaticorum fautor. 243
Hugo Comes in Italia tyrannidem affectat. 69
Hugo Comes Palatinus de Tubingen capitur. 458
Hugo Etherianus Thuſcus Doctor & opera ejus. 460
Hugo de Folieto Mon. Corbeienſis Doctor. 399
Opuſcula ejus. 399
Hugo Dux Neuſtraſiæ Ludovicum Regem Galliæ capit. 85
Anglos Regis libertatē urgentes ſpe
Verba ejus ad Regem captivum.
Regem liberum dimittit.
Arnolphum Comitem perſequitur.
Rhemos obſidet.
Divina temere invadit.
Damnatur à Synodo Ingelheimenſ
Epiſcopos contemnit.
Excommunicatur à Papa.
In gratiam redit.
Humbaldus Monachus Elvonenſis D
Opera ejus.
Humbertus ex Mon. Tullenſi Cardina
Conſtantinopolim miſſus Græcos
cit.
Humbertus Viennenſis Prior Generali
minici.
Scripta ejus.
Huſenſe Cœnobium Monialium Limp
Monaſterio incorporatur.

I

Jacobus de Vitriaco Cardinalis, Tuſcu
Opera ejus.
S. Jacobi Herbipolenſe Cœnobium
tur.
S. Jacobi Moguntinum Cœnobium i
ſpecioſo fundatur.
Incendio deſtruitur.
Rurſus reſtauratur.
S. Januarij in Monte Feltato Mona
fundatur.
Ida ex Comitiſſa Spanheimenſi Monia
Jeruſalem occupatur ab Infidelibus.
Jeruſalem deſtruitur à Saracenis.
Reſtituitur Chriſtianis.
Jeroſolymitana peregrinatio à mult
tuitur.
Jeroſolymitanum templum reædifica
Imperator Romanorum per Election
per ſanguinis ſucceſſionem inſtituen
Imperij Romani Occidentalis diviſio.
Imperij Romani dignitas Germanis p
aſſerta à Gregorio V. PP.
Incendio conflagrant ſimul tria Mo
Fuldenſe, S. Galli, & Schutterenſ
Infans biceps in Suevia naſcitur.
Infans in cunis Cremonæ loquitur.
Infantis pueruli duellum cum viro p
centia Imperatricis aſſerenda.
Ingo Ducem Nortmanorum inter ba
dum interficit.
Captus ob cædem cauſam agit.
Ab Ottone veniam conſequitur.
Innocentius III. PP. & opuſcula, qu
pſit.

Digitized by Google

Non favet Philippo Imperatori. 493
Moritur. 527
Innocentius IV. Cardinalis Amicus, Papa factus inimicus Cæsaris. 575
Opuscula ejus. 575
Fugit ex Italia ob metum Friderici Imp. 576
In Gallia Concilium convocat. 577. 579
Fridericum Imperatorem citat. 579
Fridericum ab Imperio deponit. 580
Conradinum persequitur. 589
Manfredum Salernitano Principatu donat. 590
Moritur. 590
Inquisitio fit Hæreticorum. 543
Hæreticorum articuli. 543
Signis certis se internoscunt. 544
Insula Rolandi Cœnobium Monialium fundatur. 315. 391
Investiturarum privilegium Henrico V. Imp. conceditur à Papa. 350
Id privilegium cassatur in synodo Romana. 353. 363
Joachimus Abbas Florensis & opera ejus. 487
Joannes S. Albani Mon. Doctor eruditus. 66
Joannes Erigena Abbas Vercellensis Doctor. 18
Joannes Monachus S. Matthiæ Doctor & opera ejus. 184
Joannes Episcopus Carnotensis, Doctor & opera ejus. 471
Joannes Imperator Græcorum Patrem suum occidit. 112
Ejus filiam Theophanam Otto II. uxorem ducit. 112
Joannes Theutonicus ex Ord. S. Dominici Episcopus Bossinensis. 576
Opuscula ejus. 576
Joannes PP. X. in carcere moritur. 69
Joannes PP. XII. in synodo Romana accusatur. 104
Deponitur à Concilio. 106
Deposito solicitat Romanos. 106
Moritur. 107
Joannes PP. XIII. à Romanis capitur. 108
Ab Ottone Magno Imp. liberatur. 110
Moritur. 114
Joannes PP. XIV. in carcere moritur. 125. 126
Judæus medicus Ludovici Imperatoris. 34
Præstigiator & Magus. 34
Judæi cujusdam maleficium contra Archiepiscopum Trevirensem. 203
Judæi puerorum occisores Fuldæ flammis cremantur. 566
Judicij Divini appellatio facta abs Abbate Hirsfeldensi contra Burckhardum Episcopum Halberstattensem. 204
Judith Imperatrix sit Monialis ob injustam cædem Friderici Episcopi Trajectensis. 20
S. Jutta de Spanheim Monialis sanctissima. 402
S. Justi Monasterium apud Secontiam fundatur. 131
Juvenis per maleficium in asinum mutatus. 155

K

Keiserwerda frustra obsidetur à Wilhelmo Imperatore. 586
Kirsgarten Cœnobium Monialium fundatur. 527
Königslauterense Cœnobium fundatur. 402

L

Lacense Monasterium fundatur à Palatino Rheni. 290
Lampertus Monachus Hirsfeldensis historiographus. 202
Lampertus Monachus S. Laurentij Leodiensis, Doctor, & opuscula ejus. 180
Lampertus Monachus S. Matthiæ Trevirensis Doctor. 174
Opuscula ejus. 174
Moritur. 184
Lancea Christi per S. Henricum Imperatorem comparatur. 70
Lanfrancus ex Abbate Cadonensi Archiepiscopus Cantuariensis. 203
Opera ejus. 203
Lateranense Concilium celebratur pro terra sancta. 523
Laurisheimense Monasterium fundatur. 345
Lauriscense Monasteriū ab ordine alienatur. 535
Monasterij desolati historia. 547
Fundatum à Canckore Comite Rheni. 547
Una ex quatuor Abbatijs Imperialibus. 548
Sæpius reformatum fuit. 548
Principatus Monasterij ambitur abs Archiepiscopo Moguntino. 549
Eidem confertur & unitur à Friderico II. Imperatore. 549
Exemplar litterarum Imperatoris. 549
Ab Henrico Imp. confirmantur. 550
Monachi Lauriscenses à Gregorio Papa uniuntur Ecclesiæ Moguntinæ. 552
Monachos facti sui serò pœnitet. 552
Episcopus Hildesheimensis visitat Lauriscam. 552
Gregorius Papa Monachos Lauriscâ pelli jubet. 553
Cistertienses introducuntur. 554
Rursus expelluntur. 555
Lauriscæ Præmonstratensibus datur. 555. 576
Leo IV. ex Mon. Papa miraculis clarus. 19. 23
Leo V. ex Mon. Brandalensi Papa V. 55
A Christophoro familiari suo dejicitur. 55
Leo VIII. ex Mon. Cardinalis, postea Papa. 106
Romanorum insidias fugit. 107

Moritur

Moritur Romæ. 108
Leo IX. ex Monacho Episcopus Tullensis. 185
Opuscula ejus. 185. 194.
Germaniam visitat. 187
Hirsaugiam restaurari jubet. 189
Apuliam devastat. 193
Moritur. 194.
Leodium capitur & spoliatur. 519
Liber mirandus reperitur in Saxo concavo. 571
Limpurgense Monasterium fundatur. 170
Incendio destruitur per Comites Leiningenses. 170
Lingua Teutonica à Carolo Magno in regulas digesta. 29
Lintici pagani à Conrado II. Imp. superati. 170
Litterarum ingeniosa permutatio. 176
Lobenfeldense Cœnobium fundatur. 401
Locustæ Galliam infestant & vicinas regiones. 31. 292
Longobardi conspirant adversus Fridericum II. Imperatorem. 536
Lotharingia Imperio Romano recuperatur & unitur. 66. 121
Ejusdem termini antiqui. 155
Lotharingiæ Ducis Gottfridi bellum contra Comitem Montensem. 155
Lotharingorum militum nefandum scelus prope Andernach. 496
Lotharius Imperator Romæ coronatur. 19
Fit Monachus Prumiensis. 25
Lotharius Imperator ob repudiatam Waldradam excommunicatur. 29. 31
Lotharius Dux Saxoniæ Henricum V. Imperatorem prælio vincit. 361
Rex II. constituitur. 385
S. Norbertum Archiepiscopum Magdeburgensem creat. 387
Ulmam rebellem domat. 389
Spiram occupat. 390
Synodum Moguntiæ celebrat pro Innocentio. 392
Innocentium Sedi suæ restituit. 397
Daniam Imperio subijcit. 399
Rogerium Apuliæ Ducem vincit. 402
Moritur. 404
Lubecensis Episcopatus instituitur. 428
Lubentius ex Monacho Hirsfeldensi Archiepiscopus Bremensis. 126
Lucas Abbas S. Cornelij Doctor & scripta ejus. 398
Ludericus ex Monacho S. Pantaleonis I. Abbas Lunæburgensis. 114
Ludovicus I. Imperator moritur. 14
Ludovicus II. Imperator Principes suos capitibus truncari jubet. 28
Mortem ejus cometa præcedit. 32
Regnum inter filios dividit. 33
Moritur.
Ludovicus III. Imperator Adelbert
mitem rebellem debellat.
Moritur.
Ludovicus fit Rex Galliæ sed infeli
Capitur à Principibus suis.
Ab Hugone duce dimittitur sub c
ctis.
Bellum instruit contra Hugonem.
Equi casu concussus mori cogitur.
Ludovicus Boso Berengarium evert
Ludovicus Comes Rheni fit Monach
Ludovicus Hassiæ Landtgrafius, S. El
maritus moritur.
Ludovicus Palatinus Mariam uxore
ficit.
Ad secundas transit nuptias.
S. Ludovicus Rex Gallorū in Syria cap
Filius tunc temporis natus Tris
eventum nominatur.
Ludovicus ex Monacho Cassinensi
lis, & Episcopus Marianensis.
Lunæburgense Monasterium S. M
fundatur.
Lupus Servatus Godelschalcum Ha
convincit.
Lutbertus I. Abbas Hirsaugiæ Fuldâ
tus.
Lutgerus Mon. Lunæburgensis Doct
Luthelmus Monachus Hirsaugiensis
sticus.
Lutolphus contra Patrem Ottonem
torem conspirat.
Patri reconciliatur.
Adelbertum tyrannum Italiæ bel
rat.
Lutolphus Dux Magnus Saxoniæ.
Progenies ejus.
Luxovienſis Schola à S. Columba
tuta.
S. Lybacius S. Adelberti socius R
Episcopus ex Monacho S. Albani.

M

MAcarius Scotus Primus Abbas
Herbipolensis.
Moritur.
S. Maiolus Abbas Cluniacensis.
Majorica capitur à Christianis.
S. Malachias Hibernus ex Monacho
nienſi Episcopus Lessmorensis.
Moritur.
Manfredus Friderici Imperatoris not
radinum persequitur.
Eundem veneno perimere tentat.
Excommunicatur.
Papam Româ fugere compellit.

Digitized by Google

Papam Româ fugere compellit. 595
Occupat regna Siciliæ & Apuliæ. 600
Papam persequitur. 604
Conducit Saracenos contra Papam. 607
In prælio contra Carolum Andegavensem perimitur. 614
Manus amputata post annum restituitur dormienti. 73
Mariæ Imperatricis nefandæ tragœdia. 138
Marianus Scotus Monachus S. Martini Coloniæ. 207
Scripta ejus. 207
Marinus Monachus S. Maximini Doctor. 143
Scripta ejus. 143
Marquardus Monachus S. Burckhardi Herbipol. Doctor & opuscula ejus. 186
Marquardus Mon. Epternacensis Doctor. 71
Opera ejus. 71
S. Martini Scotorum Cœnobium Coloniæ fundatur. 115
Mathildis filia Ottonis M. Abbatissa in Quedelburg. 99
Mathildis Henrici I. Imp. filia, Prima Abbatissa Quedlenburgensis. 70
Mathildis Mater Ottonis I. moritur meritis plena. 111
S. Matthiæ corpus reperitur Treviris. 400
Maulbrunnense Cœnobium fundatur. 405
S. Mauri corpus transfertur Fossatum. 30
S. Maurini Abbatis & Martyris corpus invenitur. 103
Mauritius Episcopus Parisiensis vir pius & doctus. 488
S. Maximini Abbas cum Monachis expellitur. 411
Comitē Namurcensem in auxiliū vocat. 411
Sed sine successu. 412
Mediolanum obsidetur à Conrado II. Imperatore. 171
Ab obsidione liberatur per S. Ambrosiū. 171
Ab Imperatore Friderico destruitur. 439
Rursus ab eodem vastatur in ultionem illusæ Agnetis Imperatricis. 447
Restauratur invito Friderico Imperatore. 461
Mediolanenses Fridericum prælio vincunt. 466
S. Medericus Abbas Eduensis miraculis clarus. 127
S. Meginfridus Mon. Fuldensis Doctor. 128. 153
Opuscula ejus. 128
Meginfridus ex Monacho S. Burkhardi Herbipolensis Archiepiscopus Magdeburgensis. 159
Meginherus Archiepiscopus Trevirensis in carcere moritur. 386. 389
S. Meginradus Eremita interficitur à latronibus. 27
Meginradus Monachus Hirsaug. Doctor. 109
Opera ejus. 95. 98. 109
Mendicorum turba à Comite Rothenburgensi in horreo crematur. 140
Mesue Joannes Medicus & opera ejus. 458
Metense schisma inter Alberonem & S. Theogerum. 286
S. Michaëlis Monasterium Bambergæ fundatur. 152
S. Michaëlis Monasterium in Hildensheim fundatur. 136
S. Michaëlis de stella Monasterium juxta Anilianum fundatur. 131
Micho Monachus S. Richarij Doctor, & scripta ejus. 28
Milo Monachus Elvonensis Doctor & opera ejus. 33
Minorum Fratrum Regula confirmatur. 533
Miraculum Catenæ S. Petri Romæ. 111
Misnensis Episcopatus fundatur à S. Henrico Imperatore. 65
Mitræ usus Decano Moguntino conceditur. 577
Modus coronandi Reges Romanorum. 73. 585
Moguntia à dæmonio seu spectro vexatur. 27
Cives Henricum V. Imperatorē obsident. 362
Archiepiscopum Arnoldum occidunt. 441
Ab Imperatore Friderico puniuntur. 449
Muri urbis destruuntur. 449
Mœnia urbis reædificantur. 498
Moguntinus Archiepiscopus coronat Reges Bohemiæ. 539
Moguntinæ Ecclesiæ proventus augentur per Abbates. 592
Moguntino Decano mitræ usus conceditur. 577
Moneta ex corio distributa à Friderico II. Imperatore. 574
Mons ardens in Quedlenburg. 73
Montisferrati Marchionatus initium. 131
Marchiones fundant plura Monasteria. 131
Montis Monachorum Bambergæ Ecclesia consecratur. 162
Mulieris de extremo die falsa prædictio. 21
Mulieris maleficæ sub tortura præstigiæ. 45
Mulier venefica juvenem in asinum mutat. 155
Münch-Neuenburgense Monasterium fundatur. 114
S. Mymborinus I. Abbas S. Martini Coloniæ. 115

N

NOnnenmünster Monasterium monialium reformatur. 560
Norbertus Ordinis Præmonstratensium institutor. 369
Reliquias Sanctorum Coloniæ reperit. 378
Ad Honorium Papam proficiscitur. 384

Digitized by Google

Cæcum illuminat. 384
Fit Archiepiſcopus Magdeburgenſis. 387
Antwerpienſes ab hæreſi liberat. 388
Cellenſe Monaſterium fundat. 389
Moritur. 400
Normanni devaſtant Galliam & Hollandiam. 25. 30
Belgium. 34
Monaſteria plurima. 35
Bingenſe oppidum. 43
Moguntiam & Wormatiam. 44
Norwagia convertitur ad fidem, per Nicolaum Epiſcopum Albanenſem. 418
Notingus ex Monacho S. Galli Epiſcopus Conſtantienſis. 72
Opuſcula ejus. 72
S. Notkerus Monachus S. Galli Doctor, & auctor Sequentiarum. 22
Notungus Epiſcopus Vercellenſis fundator Hirſaugiæ. 1
Novum Monaſterium Herbipoli fundatur. 137
Neuenburgenſe Monaſterium in Saxonia fundatur à Gerone Archiepiſc. Colonienſi. 114
Nuenburgenſe Monaſterium fundatur in Palatinatu. 185

O

Octava Nativitatis B. V. Mariæ inſtituitur. 429
Odenheim Monaſterium fundatur. 377
Odernheim oppidum Canonicis Eccleſiæ Moguntinæ venditur. 600
Odericus ex Monacho Corbeienſi Archiepiſc. Magdenburgenſis. 122
S. Odilo ex Clerico Brivatenſi Abbas Cluniacenſis. 137. 186
S. Odo ex Monacho Gigniacenſi Abbas Cluniacenſis. 47
Ejus opera. 47
Odo ex Abbate Corbeiæ antiquæ Epiſcopus Beluacenſis. 126
Odo S. Rhemigij Abbas Doctor ſcripta ejus. 398
Oesbruck Monaſterium dictum carcer Monachorum fundatur. 374
Offo filius Regis Angliæ fit Monachus in Schutteren. 152
Oppenheimenſis Eccleſiæ Parochialis nova erectio. 599
Ordinum Monaſticorum multiplicatio quando cæperit. 232
Ordo Cruciferorum reſuſcitatur contra Albigenſes. 527
Ordo fratrum Eremitarum S. Auguſtini inſtauratur. 527
Ordo Grandimontenſium inſtituitur. 248
Ordo Guillielmitarum exoritur. 435
Ordo Minorum S. Franciſci initium ſumit. 517
Ordinis Prædicatorum exordia. 500
Osbertus Monachus Glaſconienſ
Scripta ejus.
Oſthacus ex Monacho Augien
Hildesheimenſis.
Oſterburg caſtrũ deſtruitur per N
Oswaldus ex Monacho Floriace
pus Eboracenſis.
Otfridus Mon. Weiſſenburgenſi
Scripta ejus.
Otgarius Archiepiſcopus Mogu
Otgerus ex Monacho Hornbace
Spirenſis.
Otto ſit Rex Gallorum & victor
rum.
Inſaniens moritur.
Otto I. Rex Francorum & Impe
norum.
Bohemos fundit.
Herburg oppidum expugnat.
Danckmarum patruum debe
Bellè reſpondet Comiti Abb
lanti.
Caſtellum Briſacenſe obſidet.
Gallos Lotharingiâ excedere
Adelheiden è vinculis liberat.
Eandem ſibi nuptijs copulat.
Lutolfo filio Hermanni Sue
filiam deſpondet.
Berengarium tyrannum capti
maniam ducit.
Ungaros cum Conrado Lotha
lat.
Romæ coronatur.
Romam capit, ac Leonem PP.
Joannem XIII. PP. ab injurijs
tuetur.
Ottonem II. filiũ in Regẽ coron
Otto II. Rex Germanorum.
Romæ coronatur.
Ducit uxorẽ Theophanam Gr
Imperium Romanum ſuſcipit.
Nobilibus rapinas interdicit.
Lotharium Gallorum regem v
Lotharingiam Imperio vendi
Apuliam & Calabriam capit.
A Græcis victus natando evadi
Romæ tædio animi moritur.
Otto III. Imperium Romanum ca
Coronatur Rex Romanorum.
Marchionẽ Mutinenſem injuſt
Marchioniſſam perorantem au
Mariam Conjugem ignibus
jubet.
Creſcentium Italiæ tyrannum
Ac membratim truncatum ſu
Creſcentij uxorem adamat.
Ab eadẽ philtro venenoſo into

Digitized by Google

Moritur dissimulatâ aliquandiu morte. 144
Otto IV. Dux Saxoniæ à parte Electorum eligitur Romanorum Imperator. 492. 494
Coronatur apud Aquasgrani. 494
A Lotharingis deseritur. 496
Denuo in Regem coronatur. 506
Infirmus à Principibus deseritur. 508
Prælio vincitur à Philippo Suevo. 511
Secedit in Angliam. 512
Denuo in Regem eligitur. 514
A Pontifice Romano approbatur. 515
Prædones persequitur. 516
Eidem tributa solvunt Itali. 516
Coronam Imperij Romæ suscipit. 516
Apuliam vastat. 517
Innocentij Papæ odium incurrit. 517
Excommnnicatur & deponitur. 517
Conventum Principum convocat. 518
Nuptias celebrat 519
Imperio abdicatur. 520
De Brisaco profligatur. 520
A Rege Gallorum superatur. 522
Moritur. 528
Otto Dux Bavariæ conspirat contra Henricum IV. Imperatorem. 232
Otto Comes Palatinus de Wittelsbach Philippum Imperatorem occidit. 514
Otto Comes Palatinus Rheni moritur. 579
Ejus filij & progenies. 579
Otto Saxonum Dux Friderico Imp. reconciliatur. 563
S. Otto Episcopus Bambergensis fundator Monasterij Pruveningensis. 356
Quâ occasione id fundaverit. 356
In Poloniam vocatur. 383
Pomeranos ad fidem convertit. 384
Sanctissimè moritur. 407
Otto Episcopus Monasterienſis à Colonienſibus capitur. 522
Liberatur per Adolphum de Monte. 523
Otto Episc. Frisingensis historiographus. 596
Ottocarus Bohemiæ Rex Austriâ occupat. 595
Uxorem Margaretham Austriacam repudiat. 596. 606
Ottwinus ex Monacho S. Joannis Magdeburgensis Episcopus Hildesheimensis. 126

P

PAdelbronnensis civitas tota ignibus crematur. 201
Padi Fluminis in altũ elevatio prodigiosa. 364
Palatinorum Comitum Genealogia. 206
S. Pantaleonis Monasterium Coloniæ fundatur. 103
Papæ tres simul Romæ deponuntur. 183
Papias Gramaticus, & opera quæ scripsit. 501
Parma obsidetur à Friderico II. Imp. 581
Sed invicta. 583
Paschasius Ratbertus Abbas Corbeiensis Doctor. 35
Opera ejus. 35
Paternus Monachus Abdinghoffensis, in cella sua volens comburitur. 201
S. Paulina nobilis vidua inclusa. 342
Monasterium Cellæ Paulinæ fundat. 342
Gerungum Abbatem primum accipit. 343
Paupertum de Lugduno hæresis oritur. 442
Damnatur. 443
S. Petri Apostolorum Principis capilli Hirsaugiam Cluniaco translati. 294
Ejus catena Energumenum liberat. 111
Petridomus Monasterium Constantiæ fundatur. 267
S. Petri Monasterium Eporediæ fundatur. 132
Petrus Abelardus Monachus doctissimus Cluniaci. 410
Petrus Blesensis Doctor & opera ejus. 471
Petrus Cantor Ecclesiæ Parisiensis Doctor. 501
Opera ejus. 501
Petrus Cluniacensis Doctor & opera ejus. 501
Petrus Comes Altisiodorensis fit Imperator Græcorum. 528
Capitur. 528
Petrus Comestor Author historiæ Scholasticæ. 425
Petrus Damiani ex Monacho Cardinalis & scripta ejus. 202
Mittitur Legatus in Germaniam. 231
Petrus de Vineis Doctor Cancellarius Friderici Imperatoris. 542
Scripta ejus. 542
Papam scriptis persequitur. 542
Abs Imperatore in Monasterium excæcatus truditur. 542
Consilium dat Imperatori pernitiosum. 542
Petrus Lombardus composuit quatuor libros sententiarum. 435
Petrus Rex Bulgarorum filius Simeonis olim Monachi. 112
Pestis in Hirsaugia tribus mensibus absumit sexaginta Monachos. 132
Philippus Galliæ Regis Ludovici filius à porcello præcipitatus ex equo moritur. 390
Philippus Gallorũ Rex Flandriam devastat. 522
Friderico II. Imp. confæderatur. 522
Philippus de Falckenstein Vicarius Imperij constituitur à Richardo Anglo Imp. 599
Philippus de Hochenfels Ejusdem Richardi Vicarius Imperij. 599
SS. Philippi & Jacobi Monasterium Leodij fundatur. 154
Philippus Sueviæ Dux Rex Romanorum eligitur. 494
Innocentio III. Papa non favente. 495

Digitized by Google

Aquasgrani præoccupat. 494
Alsatiam peragrat. 495
Argentinam obsidet. 495
Coronatur Moguntiæ. 495
Ottocarum Bohemiæ Regem coronat. 496
Devastat agrum Colonienſem. 496
Lotharingos in partes ſuas trahit. 496
Excommunicatus denuntiatur. 500
Thuringiam devaſtat. 506
Haſſiam ſubjugat. 507
Colonienſem Archiepiſc. ſibi conciliat. 507
Denuo eligitur & coronatur. 508
Iterum infeſtat Colonienſes. 511
Ottonem æmulum prælio vincit. 511
Pax cum Innocentio Papa tentatur. 512
Ab Ottone Comite Palatino interficitur. 514
Phylacterij cum Reliquijs mira operatio. 155
Pilgrinus ex Monacho S. Burkhardi Herbipolenſis Archiepiſcopus Colonienſis. 162
Odio proſequitur Scotos Monaſterij S. Martini Coloniæ. 172
Pirminius fundator pluriũ Monaſteriorũ. 152
Poppo Monachus Fuldenſis Doctor. 113
Scripta ejus. 113. 128
Porticetum Aquisgranenſe Monaſterium fundatur. 117
Poſavienſe Cœnobium fundatur in Thuringia. 379
Poſavienſis fundator Theodoricus Epiſcopus Cicenſis à Converſo occiditur. 379
Prædicatorum Ordinis initium. 500
Prædones quingenti à Lotharío Imp. ſuſpenduntur. 403
Prædonũ multitudo ob vacans Imperium. 591
Prælium cruentum inter Romanos & Græcos in Calabria. 123
Præmonſtratenſis Ordinis initium. 369
Praxedes Henrici IV. uxor inceſtûs periculo exponitur. 306
Magnis injurijs vexatur. 306
Fugiens fit Monialis. 307
Priamus Rex à Tartarorum Rege Cingni vincitur. 503
S. Probus Monachus S. Albani obit. 27
Prodigia ſequentium malorum ſigna. 43. 73. 80. 82. 120. 308
Propheta erroneus Bernardus Thuringius. 103
Pruveningen Monaſterium fundatur in Bavaria. 356
Pſalterium Græcum antiquis Græcorum litteris ſcriptum Tholegiæ ſervatur. 173
Pueruli cum grandi viro monomachia. 166. 172
Puella hæretica ſponte in ignem proſilit. 452

Q

Quedelburgenſe Monaſteriũ fundatur. 70
Quinque Monachi Ord. S. Benedicti Martyrium ſubeunt apud Ruſſos. 126

R

Rabanus ex Monacho Fulden
ſcopus Moguntinus.
Pater Pauperum.
Rabbi Moſes nefandus maleficus.
Rainhardus Epiſcopus Halberſta
belli contra Henricum V. Imp.
Raſis Medicus in Affrica clarus.
Ratbodo Mon. S. Maximini docti
Hæreticum convincit.
S. Ratbodus ex Monacho Epiſc
ctenſis.
Ratherus ex Monacho Lobienſi
Epiſcopus.
Sede ſuâ pellitur.
Fit Leodienſis Epiſcopus.
Leodio pulſus redit ad Monaſte
Ejus libri & opuſcula.
Ratiſponenſes Eccleſiæ ſpoliantu
variæ Henrico.
Rebdorffenſe Monaſterium funda
Rebellio Principum Germaniæ co
Ottonem.
Regenboldus ex Monacho Hirſau
ſcopus Spirenſis.
Reginhardus Monachus Hirſaug
laſticus.
Reginherus Comitatum Monte
obtinet.
Regino Abbas Brunienſis Doctor
Opera ejus.
Deponitur.
Regum trium expeditio contra
Neuſtriæ Ducem.
Regum trium corpora Mediolan
transferuntur.
Reichenbacenſe Monaſterium fu
Reichenſtein caſtrũ prædonum de
Reinhardus Mon. S. Burckhardi
Scripta ejus.
Reliquiæ Sanctorum Coloniæ à
chiepiſcopo illatæ.
Reliquiarum collo appenſarum
tio.
S. Rembertus ex Monacho Corbe
epiſcopus Bremenſis.
Remigius ex Mon. Epiſcopus Altiſ
Opera ejus.
Remigius Abbas Mediolacenſis
ſcripta ejus.
Rhemorum civitas obſeſſa capitu
Rhemenſis Hiſtoriæ ſcriptores Fl
Richerus.
Rhemenſe ſchiſma inter Hugone
dum.
Componitur in Concilio Ingelh
Richardis Caroli Craſſi uxor fit M

Digitized by Google

Richardus ex Monacho S. Germani Altisiodorensis Episcopus. 113
Richardus de S. Victore Mon. Parisiensis. 435
Scripta ejus. 435
Richardus Rex Angliæ de Syria revertitur. 485
Capitur in Austria. 484
Richardus Anglus Comes Cornubiæ eligitur Rom. Imperator. 598
Coronatur. 598. 600
Largus dici ambivit. 598
Deseritur à Principibus. 598. 606
Gerhardum Archiepiscopum Moguntinum è vinculis liberat. 598
In Angliam revertitur. 599
Tres Imperij Vicarios constituit. 606
S. Richardus Eremita claruit in Alsatia. 608
Richarius, aliàs Richerus ex Abbate Brumiensi Episcopus Leodiensis. 50. 62
Richbodo Monachus Hirsaugiensis Doctor. 29
Richerus Monachus Rhemensis Doctor. 136
Opera ejus. 136. 137
Ringelnheim Monasterium fundatur à Theodorico Comite. 63
Ripensis Episcopatus ab Ottone Imperatore fundatur. 94
S. Roffoldus ex Monacho Hirsaugiensi Abbas S. Stephani Herbipolensis. 424
Rogerius Apuliam armis occupat. 408
Rogerius Monachus & Scholasticus Corbeiensis, & scripta ejus. 157
Rogerius Mon. S. Crucis Leufredi Doctor. 180
Scripta ejus. 180
Romana Synodus contra Henricū V. Imp. 363
Romani Alexandro IV. PP. adversantur. 607
Rosuitha Monialis Gandersheimensis doctissima. 113
Scripta ejus. 113
Rotam quare Moguntia in insignibus ferat. 119
Rottenburgij Comites Cambergense Monasterium fundant. 137
Rottenburgius Comes mendicos in horreo comburit. 140
Rudgerus Mon. Epternacensis Scholasticus. 112
Scripta ejus. 112. 135
Rudgerus Trevirensis Archiepiscopus volumen Decretorum comportat. 64
Rudgerus Monachus S. Pantaleonis scriptor vitæ S. Brunonis Archiep. Colonienſis. 97
Rudgerus alius Monachus S. Pantaleonis Doctor. 158
Opuscula ejus. 158
Rudolphus Mon. Hirsaugiensis Doctor. 46
Opera ejus. 46
Rudolphus Episcopus Herbipol. Sede suâ pellitur ab Adelberto Comite Babenbergensi. 53
Rudolphus Dux Burgundionum Berengarium bello devincit. 66
Rudolphus Monachus Flaviacensis Doctor. 66
Scripta ejus. 66
Rudolphus Rex Burgundionum ultimus. 169
Rudolphus de Rheinfelden Dux Sueviæ eligitur Imperator. 249
Herbipolim obsidet. 249
Prælio confligit cum Henrico IV. 250. 251
Dexterâ in prælio mutilatus moritur. 252
Rudolphus Abbas S. Trudonis Doctor. 369
Scripta ejus. 369
Rupertus Monachus S. Albani Doctor. 46
Opera ejus. 46
Rupertus Gallorum Rex doctissimus & pijssimus. 141. 142
Rupertus Abbas Augiensis ut Simoniacus deponitur. 250
Rupertus Abbas Limpergensis carnibus semper abstinebat. 380
Reprehenditur ab Arnoldo Episcopo Spirensi. 380
Sed aptè respondet Episcopo. 382
Relegatur in Hassiam. 382
Opuscula ejus. 382
Rupertus Abbas Tuitiensis miraculosè acquirit scientiam. 379
Opuscula ejus. 380
Rupertus ex Monacho Weissenburgensi Episcopus Spirensis. 142. 153
S. Ruperti Cœnobium fundatur in Bingen. 416
Ruthardus Mon. Hirsaugiensis Doctor. 26
Opuscula ejus. 26
Responsum ejus super oblatione Episcopatus Halberstattensis. 26
Piè moritur. 29
Epitaphium ejus. 29
Ruthardus ex Monacho Corbeiensi Abbas Hirsfeldensis. 204
Scripta ejus. 204
Rutheni seu Russi gentiles superantur à Christianis. 559
Fidem Christianam suscipiunt. 102. 560
Rüthlingen oppidum obsidetur ab Henrico Hassiæ Landtgrafio. 582
Liberatur ex voto ad B. V. Mariam facto. 582

S

SAladinus miri operis tentorium Friderico II. Imperatori dono mittit. 546
Saladinus Rex Saracenorum fundit Christianos. 476
Ejus factum memorabile. 485
Moritur. 485
Salfeldense Mōnasterium fundatur. 210
Salomon ex Monacho S. Galli Episcopus Constantiensis. 22
Salve Regina componitur à S. Hermanno Monacho S. Galli. 149

Publicè in Ecclesia cantari Papa Gregorius IX. jubet. 573
Sanguis pluit, & cruces in cœlo videntur. 30
Saraceni devastant Italiam. 29. 52
Cæduntur à fidelibus in Syria. 519
Vincuntur in Hispania. 542
Sanderatus I. Abbas Gladbacensis. 115
Saxones per S. Anscharium ad fidem Christi convertuntur. 22
Saxoniæ Ducum Genealogia. 563
Saxoni cuidam manus amputata post annum dormienti restituitur. 73
Schaffhausense Cœnobium fundatur. 205
Scheurense Monasterium fundatur. 392
Scheurensis Comitis sua diabolo donantis temeritas. 392
Schlavi & Dani ab Imp. Henrico vincuntur. 67
Schleswicensis Episcopatus abs Ottone Imperatore fundatur. 93
Schönaugiense Cœnobium in Diœcesi Trevirensi fundatur. 384
Schönaugiense Cœnobium prope Heidelberg fundatur. 401
Schönreinensis Cœnobij bona confirmantur. 406
Schutterensis Abbatia fundatur. 151
Episcopo Bambergensi feudalis constituitur. 152
Schwarzacense Monasterium renovatur. 238
Scoti Monachi in Colonia fundantur. 172
S. Sebastiani corpus Româ in Galliam transfertur. 14
Caput in Gromaugiensi Cœnobio ostenditur. 14
Sebulo Abbas S. Dionysij Regibus Galliæ charus. 46
Ictu lapidis interijt. 46
Sedechias Judæus Ludovici Imperatoris Medicus magus. 34
Segebergense Monasterium Coloniæ fundatur. 197
Selgenstattense Monasterium fundatur. 12
Selgenstattense Concilium Provinciale. 164
Sergius II. Pontifex primus nomen mutat. 18
Siebdaus ex Monacho Fuldensi I. Episcopus Ripensis in Dania. 94
Sifridus Archiepiscopus Moguntinus ob turbas regni Cluniacum intrat. 234
Sigebertus Monachus Corbeiensis Doctor. 56
Opuscula ejus. 56
Sigebertus Mon. Gemblacensis Doctor. 355
Scripta ejus. 355
Sigismundus ex Monacho Hirsaugiensi Episcopus Halberstattensis. 47
S. Simeon Mon. in turri Trevirensi inclusus. 158
Simeon Monachus Affliginiensis Doctor. 576
Scripta ejus. 576
Simoniacus quidam non potest ... tum: *Gloria Patri.*
Smaragdus ex Monacho S. Maxi... S. Michaëlis Doctor.
S. Sonderoldus ex Monacho Fuld... episcopus Moguntinus.
A Normannis occiditur.
S. Sophia Comitissa Hollandia...ma.
Sophia Filia Ottonis II. Abbatissa ...heim.
Spanheimense Cœnobium fundat...
Spira capitur à Lothario Imperat...
Spirensium civium seditio adve...pum.
Victi pœnas luunt.
Spirenses Canonici olim erant R...
Spirensis Ecclesia Cathedralis ...tur.
Stephanus Episcopus Leodiensis ...
Opera ejus.
S. Stephanus Rex Ungariæ ad fi...titur.
Stephanus ex Abbate Ilsenburgen... Haberstattensis.
Scribit contra Henricum IV. ...
Stephani VI. PP. contra Formo... defunctum indignatio.
Stephanus Clericus Ecclesiæ M...ctor.
S. Stephani Monasterium in H...datur.
Stephanus Anglicus Doctor.
Strabus Monachus Fuldensis Do...
Opera ejus.
Suidegerus ex Episcopo Bamber... Papa Clemens II. dictus.
Synodus Trecensis.
Triburiensis.
Erpfordiensis.
Virdunensis.
Mosonensis.
Ingelnheimensis contra Hugo... cum actis ejus.
Synodalis epistola ad Hugone...
Lugdunensis Hugonem excom...
Romana contra Joannem XI...
Moguntina pro reformatione ...
Moguntina à Leone IX. celebr...
Moguntina pro vero Pontifice...
Syriaca expeditio adornatur.

T

Tancredus Rex Apuliæ & S...tur.
Ejus uxor & filia fiunt Monial...
Filius excæcatur.

Digitized by Google

Tartarici imperij initium. 502
Tartarorum Regum succeſſio. 503
Terræmotus per totum orbem. 364. 532
Homines abſorbet. 461. 502
Teutonica lingua per Carolum Magnum in regulas redigitur. 29
Teutonici Ordinis initium, ejúſque officium. 482
Germaniæ immigrat. 483. 538
Contra Ruthenos militat. 559
Thariſſa caſtrum à Ludovico Rom. Rege deſtruitur. 53
Fit Monaſterium. 55. 239
Theobaldus Monachus & Scholaſticus Hirſaugienſis. 120
Theodo Friſius præſtigiator mirabilis. 608
Theodoricus Comes de Montbelgard vaſtat Alſatiam in odium Abbatis Murbacenſis. 559
Capitur, & paulo poſt dimittitur. 559
Theodoricus Monachus S. Albani Doctor & ſcripta ejus. 117
Theodoricus Mon. Floriacenſis Doctor. 134
Theodoricus Mon. S. Matthiæ Doctor. 121. 154
Theodulphus Epiſcopus Aurelianenſis. 14
S. Theogerus ex Monacho Hirſaugienſi tertius Abbas S. Georgij in Nigra ſylva. 282. 283
Luckesheim Monaſterium conſtruit. 284
Cœnobiũ pro 100. Monialibus fundat. 284
Septingentis Monachis & Monialibus providet. 285
Metenſis Epiſcopus ordinatur. 286
Moritur pijſſimè. 287. 364
Theophana Imperatrix contemnit Germanos à Græcis victos. 113. 123. 133
Theſauri mirabilis inventio per umbram. 173
Tholegienſis Monaſterij fundatio. 161
S. Thomas de Aquino doctiſſimus. 610
S. Thomas Archiepiſc. Cantuariâ pellitur. 454
Canonizatur. 465
Tonitrui horribilis exemplum Senonis in Gallia. 452
Tornacenſi Eccleſiæ proprius datur Epiſcopus. 414
Torneamentum ſolemnitas dæmonum. 560
Trevirenſes canonici Regularem vitam abijciunt. 116
Treviris multa Martyrum corpora inveniuntur. 232
S. Trinitatis Ordo de redemptione captivorum exoritur. 483
Tuitienſe Monaſterium fundatur Coloniæ. 140

U

VAllis Umbroſæ ordo inſtituitur. 231
S. Udalricus fit Epiſcopus Auguſtanus. 66
Eidem apparet Arnolfus Bavarus ut gladius ſine capulo. 64
Udalricus Dux Wirtenbergiæ Conradini hoſtis. 609
Venetorum Ducis filius captus ab Imperat. Friderico II. in furcam agitur. 570
Vercellenſe Conciliũ contra Berengarium. 194
Victor ex Epiſcopo Eichſtatenſi PP. II. 195
Florentiæ ſynodum celebrat. 195
Venenum ei in calice propinatur. 195
Germaniam viſitat. 198
Moritur. 200
Victor III. ex Abbate Caſſinenſi fit Papa. 264
Victoria Urbs ædificatur à Friderico II. Imp. contra Parmenſes. 581
S. Victoris Monaſterium in Monte Ferrato fundatur. 131
S. Victoris Monaſterium prope Moguntiam fundatur. 121
Vienna olim ad Imperium ſpectabat. 567
Viennæ Monaſterium Scotorum fundatur. 586
S. Vincentij Metenſe Cœnobium fundatur. 111
Vincentius Beluacenſis Ord. S. Dom. ſcriptis clarus. 613
SS. Virginum XI. millium corpora reperiuntur. 450
Miraculum ab illis factum ob neglectum feſtum in Aſchaffenburg. 473
Ulma obſidetur à Lothario Imperatore. 389
Ab Henrico Haſſo electo Imperatore. 582
Ungarorũ gens Germaniæ aditus occupat. 39
Devaſtant totam Germaniam. 51
Funduntur ab Alemannis. 58
Cæduntur ab Henrico Imperatore. 72
Sternuntur ab Ottone I. Imperatore. 100
Uraugienſe Monaſterium fundatur à S. Ottone. 366
S. Urſus ex Duce Venetorum Monachus S. Felicis. 59

W

VWAlbertus ex Abbate Corbeienſi Epiſcopus Wormatienſis. 61
S. Waldpurgis Monaſterium fundatur. 393
Waldemarus Daniæ Rex coronam ab Imperio ſuſcipit. 448
In captivitatem ducitur. 532
Prælio ſuperatur. 537
Walo ex Mon. Epiſcopus Altiſiodorenſis. 31
Clericorum tantum præſentiâ utitur. 31
Walrammus ex Monacho Fuldenſi Abbas Mersburgenſis & ſcripta ejus. 209
Wandelbertus Mon. Brumienſis Doctor. 22
Wandelbertus Monachus S. Galli Doctor. 22
Weingartenſe Monaſterium à Welfone ditatur. 472
Welfo fit Dux Bavariæ. 231
Welfo Dux Bavariæ rebellis Imperatori Conrado III. 408

Wenzeslaus

Digitized by Google

Wenzeslaus Rex Bohemiæ occiditur à fratre ſuo. 74
Werenbaldus Monachus Hirſaugienſis recuſat Epiſcopatum Spirenſem. 118
Wernbertus Mon. S. Galli & opera ejus. 28
Wernherus ex Monacho Hirſaugienſi Abbas S. Albani. 109
Wernherus Epiſcopus Argentinenſis Schiſmaticus ſubitaneâ morte punitur. 305
Wernherus Abbas S. Blaſij & opera ejus. 502
Wernherus de Falckenſtein Vicarius Imperij Archiepiſcopus Moguntinus. 599
Wibertus ex Comite Monachus & fundator Gemblacenſis. 58
S. Wiborada Monialis ad S. Gallum prophetiſſa. 59
Wigbertus Epiſcopus Ravennas in Antipapam Clementem II. erigitur. 257
Wilhelmus Aquitaniæ Dux fundator Cluniaci. 47
Wilhelmus ex Comite Monachus Gellonenſis furnum ſcapulari everrit. 57
Wilhelmus filius Ottonis Magni ſit Archiepiſcopus Moguntinus. 98
Wilhelmus Abbas S. Theodorici & ſcripta ejus. 436
Wilhelmus Hollandiæ Comes eligitur Rex Romanorum. 584
Ceremoniæ coronationis ejus. 585
Conradum Imp. è Germania profligat. 589
Hoſpitatur apud S. Albertum magnum. 592
Uxor ejus capitur & ſpoliatur. 594
A Friſijs interficitur.
Corpus ejus bis ſepelitur.
Willa Regina Italiæ Berengarij ux
nialis.
Willegiſus ſit Archiepiſcopus
nus.
Wiltrudis prudens conſilium de
Hirſaugia.
Wimarus interfector S. Fulconis m
Wimo ex Monacho Corbeienſi A
pus Bremenſis.
Windekindus Monachus Corbei
pta ejus.
Winſpergenſe oppidum capitur
III. Imp.
Winſpergenſium Mulierum ame
tos.
S. Wolfgangus ex Monacho Einſ
ſcopus Ratisbonenſis.
Wolfhelmus Abbas Bruwileren
ejus.
Wormatienſis Eccleſiæ Schiſma.

Y

YVo Epiſcopus Carnotenſis Ju
ſimus.

Z

ZWenteboldus Moraviæ Dux
Imp. prælio vincitur.
Zwifaltenſe Monaſterium funda

FINIS.

National-Bibliothek Wien

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z156354802

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google